

Janeruwarete 'Ga Je'eg

O Novo Testamento
na Língua Kayabí

Janeruwarete 'Ga Je'eg

O Novo Testamento na Língua Kayabí do Brasil

As ilustrações nas páginas 4, 23, 105, 106, 114, 171, 177, 182, 183, 230, 283, 302, 303, 327, 335, 369, 375, 392, 394, 399, 404, 411, 457, 471, 585, e 638 são usados cortesia de © 1978 David C. Cook Publishing Co.

A ilustração na página 694 é Horace Knowles, © The British & Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972, 1995.

As ilustrações nas páginas 68, 81, 111, 148, 252, 306, 400, 554, e 718, são Horace Knowles e revisado por Louise Bass © The British & Foreign Bible Society, 1994.

As ilustrações nas páginas 124, 167, 174, 215, 330, 364, 579, 616, 775, e 779 são Louise Bass, © The British & Foreign Bible Society, 1994.

Primeira Edição
© 1999, Wycliffe Inc.

Segunda Edição
© 2012, Wycliffe Inc.

www.ScriptureEarth.org

Creative Commons Licença

(Atribuição-Uso Não-Comercial-Vedada a Criação de Obras Derivadas)

Você pode copiar, distribuir, exibir e executar a obra sob as seguintes condições:

- **Atribuição.** Você deve dar crédito ao autor original, da forma especificada pelo autor ou licenciante.
- **Uso não-Comercial.** Você não pode utilizar esta obra com finalidades comerciais.
- **Vedada a Criação de Obras Derivadas.** Você não pode alterar, transformar ou criar outra obra com base nesta.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>

ÍNDICE

Mateu	Mateus.	1
Maku.	Marcos.	109
Luka	Lucas	173
Juã	João.	295
Atos.	Atos	366
Romanũ.	Romanos	476
1 Korĩtu.	1 Corĩntios.	518
2 Korĩtu.	2 Corĩntios.	558
Garasi	Gálatas	584
Efesu	Efésios	601
Firiposi	Filipenses.	618
Korosi	Colossenses	628
1 Tesarũn	1 Tessalonicenses.	640
2 Tesarũn	2 Tessalonicenses.	649
1 Timoteo	1 Timóteo	654
2 Timoteo	2 Timóteo	667
Tito	Tito	675
Firemõ.	Filemom	681
Epyreu.	Hebreus	684
Tiago	Tiago	721
1 Pedro	1 Pedro	734
2 Pedro	2 Pedro	748
1 Juã	1 João	755
2 Juã	2 João	765
3 Juã	3 João	767
Judas.	Judas	769
Apocalipse.	Apocalipse.	773
Vocabulário.		815
Mapas		817

Termos Chaves

apóstolo: Jejui 'ga remimonofet

Belzebu: Pesepu. Mama'eukwaawa 'wyrriara rer irũ.

diácano: Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'gã poirũ

Deus: Janeruwarete 'ga, Maireteete 'ga

Espírito Santo: Janeruwarete 'ga 'Agesage

falso deus: maira'me

Filho do Homem: Janereki'yrarete 'ga.

gentio: judeue'em

ídolo: maira'me a'agap

jejum: ojety'ajaga etee te Jarejuwarete 'ga upe oje'egaw ipe;

ojemi'ware'eme oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

Messias: Janeruwarete 'ga remimurera 'ga.

pastor: Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriat

sacerdote: mainan

Satanasi: mama'eukwaawa 'wyrriara ret

sinagoga: judeu 'gã jatykaawa 'ok

templo: Janeruwarete 'ga mogytaap

Mateu

Mateu 'ga Jejuí 'ga remimu'efera mū. Levi 'ga rer irūa. Jejuí 'ga kwaawe'emauwe 'ga ka'aranūū pyyka 'wyriararete 'ga upe. A'ere 'ga Jejuí 'ga omo'wyr ire 'ga oporowyky rejari awau watau Jejuí 'ga rupi. Ywag ipe Jejuí 'ga jewyr ire Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Mateu 'ga upe. A'eramū 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jejuí 'ga ree.

Jejuí 'ga pytunet

(Luka 3.23-38)

- 1** ¹Agamū Jejuí Kristu 'ga pytunera 'gã. Abraão 'ga juapyrera 'ga Davia. Davi 'ga juapyrera 'ga Jejuí Kristua.
- ² Abraão 'ga Isaki 'ga ruwa.
Isaki 'ga Jako 'ga ruwa.
Jako 'ga Juda 'ga ruwa, 'ga rewirera 'gã netee.
- ³ Juda 'ga Peres 'ga ruwa, Sera 'ga retee. 'Gã y ãẽ rera Tamar.
Peres 'ga Esrom 'ga ruwa.
Esrom 'ga Arão 'ga ruwa.
- ⁴ Arão 'ga Aminatape 'ga ruwa.
Aminatape 'ga Nasom 'ga ruwa.
Nasom 'ga Saumō 'ga ruwa.
- ⁵ Saumō 'ga Poasi 'ga ruwa. Poasi 'ga y ãẽ Raape ãẽ.
Poasi 'ga Opete 'ga ruwa. Opete 'ga y ãẽ Rute.
Opete 'ga Jese 'ga ruwa.
- ⁶ Jese 'ga Davi 'ga ruwa. Davi 'ga 'ũina 'wyriaramū judeu 'gã nupe rakue.
- Davi 'ga Uri 'ga remirekofera ãẽ rerekou. 'Gã na'yra 'ga Sarumãu 'ga.
- ⁷ Sarumãu 'ga Ropoãu 'ga ruwa.
Ropoãu 'ga Apiasi 'ga ruwa.
Apiasi 'ga Asa 'ga ruwa.
- ⁸ Asa 'ga Josafa 'ga ruwa.
Josafa 'ga Jorãu 'ga ruwa.
Jorãu 'ga Usiasi 'ga ruwa.

9 Usiasi 'ga Jotâu 'ga ruwa.

Jotâu 'ga Akasi 'ga ruwa.

Akasi 'ga Esekiasi 'ga ruwa.

10 Esekiasi 'ga Manase 'ga ruwa.

Manase 'ga Amom 'ga ruwa.

Amom 'ga Josiasi 'ga ruwa.

11 Josiasi 'ga Jekoni 'ga ruwa, 'ga rewirera 'gã nuwa nanë nũ.

Jekoni 'ga rekoramũ Israeu juapyrera 'gã nee iporomutare'ema 'gã 'ua ojemorypa 'gã nee, 'gã pyyka, 'gã faa, 'gã nerawau Papironi ywy pe.

12 Papironi ywy pe weroo re Jekoni 'ga wa'yramũ.

Jekoni 'ga Saratieu 'ga ruwa 'ga.

Saratieu 'ga Soropapeu 'ga ruwa.

13 Soropapeu 'ga Apiute 'ga ruwa.

Apiute 'ga Eriakĩ 'ga ruwa.

Eriakĩ 'ga Aso 'ga ruwa.

14 Aso 'ga Satoki 'ga ruwa.

Satoki 'ga Akĩ 'ga ruwa.

Akĩ 'ga Eriute 'ga ruwa.

15 Eriute 'ga Eriesa 'ga ruwa.

Eriesa 'ga Matã 'ga ruwa.

Matã 'ga Jako 'ga ruwa.

16 Jako 'ga Jose 'ga ruwa.

Jose 'ga Mari ëë mena. Mari ëë ra'yra 'ga Jejui 'ga. Ëë wi futat 'ga 'ari rakue. Jejui Kristu 'ga Janeruwarete 'ga remimurera te.

17 Abraão 'ga remyminũ juapyret awau ojemomytuna katosi rakue.

Awau owaëma Davi 'ga upe rakue. A'eramũ Davi 'ga remyminũ juapyrera nãñewëjëmĩ ojemomytuna katosi rakue. Awau owaëma Papironi ywy pe 'gã nerooawa upe. Papironi ywy pe weroo re 'gã nãñewëjëmĩ 'gã nemymĩnũ juapyrera ojemomytuna katosi rakue. Awau owaëma Kristu 'ga i'aawa upe.

Jejui Kristu 'ga 'aawet

(Luka 2.1-7)

18 Nan Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga muri ywy pe rakue.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga mua Mari ëë upe rakue, ëë ra'yramũ rakue. Mari ëë merama 'ga Jose 'ga. A'ere Jose 'ga ëë rerekoe'emauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea kunumĩ muri ëë upe rakue. 19 “Mari ëë ta'yt” 'e kwaapawe Jose 'ga 'jau ojeupe: “Najera'yra rui futat. Nakoi we je ëë ree”, 'jau 'ga ojeupe. “Narekokatui je ëë 'awamũ. Maran ajee je ëë rerekoi 'awamũ 'ũ? Namome'ua'uweri je ëë 'gã nupe. ‘Ta'yr ëë’ 'e kwaawe'emauwe pa je ëë retygi kwy”, 'jau 'ga ojeupe. Jose 'ga esage ma'ea. Aljeteetewi

tee 'ga mama'e apoi rakue. A'eramũ 'ga a'eramũ oporerekowere'emamũ ãẽ ree. A'ere 'ga nafutari ãẽ mojenosã nanẽ nũ. ²⁰Wemiaporam are 'ga wea'aramũ oser enune. 'Ga ser ire Janerwarete 'ga pyriwara 'ga amũ 'ua ojesaukaa 'ga upe, 'ga fayupaw ipe. A'eramũ 'ga oje'ega Jose 'ga upe, judeu 'gã 'wyrat ymanera 'ga juapyrera 'ga upe, Davi 'ga juapyrera 'ga upe:

—Ku'jywa 'ga 'Agesagea te kunumĩ amut Mari ãẽ upe. A'eramũ ene epy'a'wyre'emamũ ãẽ ree. “Narekoi je ãẽ”, ere awi. ²¹Kũima'ea futat ãẽ ra'yra 'ga. 'Ga 'aramũ ene 'ga re'roka. 'Ga futat 'ut opytuna 'gã tywera moiawamũ 'gã nui. A'eramũ ene Jejui nuga 'ga ree— 'jau ywagipewara 'ga Jose 'ga fayupaw ipe 'ga upe.

(Grego 'gã je'eg imũ aekatu'okat 'ea futat poromũ Jejui 'ea.)

^{22,23}Ymã te 'ã Janerwarete 'ga oje'ega mome'ui Isai 'ga upe rakue. “Anure nipo kũjãmuku ãẽ mũ ra'yramũ. Kunumĩ 'ga 'ar ire nipo 'ga 'jau Emanueu 'jau 'ga upe”, 'jau 'ga Isai 'ga upe rakue. (Epyreu 'gã je'eg imũ *Emanueu* 'ea Janerwarete 'ga ako jane pyri 'ea futat.) U'eawer imũ etee futat Janerwarete 'ga Jejui 'ga muri kũjãmuku ãẽ mũ upe.

²⁴Opag ire Jose 'ga awau Mari ãẽ 'wyr ipe, ãẽ rerua oje'wyr ipe, ywagipewara 'ga 'eawer imũ etee futat rakue. ²⁵A'ere 'ga ãẽ ra'yra 'ga 'are'emauewe nokoi futari ãẽ ree. ãẽ ra'yra 'ga 'ar ire Jose 'ga 'ga re'rogi. Jejuja 'ga inuga 'ga ree, ywagipewara 'ga 'eawer imũ etee futat.

Kwara poawa katy awi 'ut ma'e 'gã

2 ¹Perẽ me Jejui 'ga u'aa rakue. Judeja ywy pype Perẽ 'jawa amunawa 'upa. Israeu juapyrera 'gã nupe 'wyraramũ Erote 'ga renamũ Jejui 'ga u'aa rakue. Jejui 'ga 'ar ire kũima'e 'gã amũ 'ua Jerusareg ipe, Erote 'ga rekwaw ipe. Muku awi 'gã nuri. Kwara poawa katy awi 'gã nuri. Jaytata mojoyrũara 'gã. ²Gã poromũ 'ut muku awi. A'eramũ 'gã oporonupa ee judeu 'gã nupe:

—Ma'ape te pẽ'wyrarareterama 'ga 'ari 'awamueuu rai'i? Oroje'wyr ipe ore rekoramũ jaytata yau renyfugamũ ojesaukaa oree ai'i. Esakawe ore 'jau arajaupe ai'i: “Judeu 'gã 'wyrarareterama 'ga u'at ra'e”, 'jau ore arajaupe ai'i. A'eramũ ore arajua koromũ 'ga muorypa arakou— 'jau 'gã Jerusareg ipewara 'gã nupe.

³A'eramũ Erote 'ga opy'a'wyrãmũ ee. “Ma'ape te judeu 'gã 'wyrarareterama 'ga 'ari rai'i” 'e renupawe 'ga opy'a'wyrãmũ ee. “Tÿÿ. Je futat nã'ã al'yi 'wyraramũ judeu 'gã nupe re'ã”, 'jau 'ga ojeupe. “Awÿja upe sipo 'gã 'i poromũ 'wei?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga opy'a'wyrãmũ akou ee. Jerusareg ipewara 'gã juejue futat nanẽ opy'a'wyrãmũ aipo are nũ. ⁴A'eramũ Erote 'ga mainana 'wyrara 'gã murukaa ojepyrri Moisesi 'ga je'eager are moromul'jara 'gã neewe.

—Ma'ape te Janerwarete 'ga remimurama 'ga 'ari e'i te 'gã nakue— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵—“Perẽ me nipo 'ga 'ari”, e'i 'gã nakue. “Judeja ywy pype 'up ma'e pype nipo 'ga 'ari”, e'i 'gã nakue— 'jau mainana 'gã Erote 'ga upe.

(Mateu 2.1-8)

6—Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are oje'ega mome'wara 'ga upe rakue:

“Perëi mewaramũ pēē pejejenosōue'em pejeje'wyr awi.
Sikōi'ĩ agawewi pē'wyr. A'letea nipo pē'wyr ipe futat
pē'wyrriarareterama 'ga u'at anure.

Poromũ futat nipo 'ga 'ua ajemogou 'wyrriarareteramũ
jeremiayuwamũ pē nupe, Israeu juapyreramũ pē nupe”,
'jau 'ga ikwasiarukaa Mikeiasi 'ga upe rakue— 'jau mainana 'wyrriara 'gã
imome'wau Erote 'ga upe.

7A'eramũ Erote 'ga muku awi 'ut ma'efera 'gã nenũina.

—Pe'je pejejua. 'Gã nemianuwa tywi saporogyta jarejetee 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.
A'eramũ 'gã awau oporogytau 'ga upe.
A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maranime te peesak jaytata yaua rai'i? Ma'e 'ara rupi te peesak rai'i?— 'Jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã jaytata yau resakawera mome'wau esage 'ga upe. ⁸A'eramũ Erote 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau Perẽi me. “Perẽi me futat ore'wyrirareterama 'ga 'ari”, e'i mainana 'wyrira 'gã jee— 'Jau 'ga jaytata yau resakarera 'gã nupe. — A'eramũ pẽẽ pejewau 'ga rekaa. 'Ga resag ire tepejot 'ga rekwawa mome'wau jee 'Jau. A'eramũ je nanẽ tewau 'ga muorypa— 'Jau Erote 'ga 'gã nupe.

A'ere o'meramũ te Erote 'ga 'i 'gã nupe. “Ga rekwawa tejeupe 'gã imome'u re too 'ga jukau 'Jau kwy”, e'i te 'ga ojeupe.

^{9,10}Ojeupe 'ga imome'u re 'gã awau nũ. 'Gã waw ipe jaytata yau ojesaukaru'Japa 'gã nupe nũ.

—Kuu. Kweramũ janeremiesagera rekoi ra'e kũi— 'Jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã aku'iramũ jaytata yau are.

Jaytata weny rerawau 'gã nenune. A'eramũ 'gã jaytata reny rewiri etee futat akou. Awau jaytata opytawu Jeju 'ga rekwawa 'oga 'arimũ. ¹¹A'eramũ 'gã awau osou 'ga 'wyr ipe. Kunumĩ'i 'ga 'gã esaka 'ga y eẽ retee, Mari eẽ retee. A'eramũ 'gã wapyka wenupy'au Jeju 'ga rowase 'ga muorypa. A'eramũ 'gã wemirerurera okaraemã renũ'Jau imua wepyrũ awi imonou 'ga upe. Ouru, Janeruwarete 'ga upe iapypyra jany kasig, mira 'Jawa jany kasig. Mĩmera 'gã imonou Jeju 'ga upe. 'Ga upe 'gã nemirerurera epy ete mama'ea.

¹²Ypytunimũ Janeruwarete 'ga oje'ega jaytata mojoyrũara 'ga amũ upe 'ga fayupaw ipe:

—Pejewyt kasi pejewau Erote 'ga pyu ne— 'Jau 'ga 'ga upe, 'ga fayupaw ipe.

Opag ire ofayup ma'efera 'ga imome'wau opytuna 'gã nupe. A'eramũ 'gã awawe'em Erote 'ga pyu. Amutee pe rupi etee 'gã awau ojewya oje'wyr ipe nũ.

Oka'Jama 'gã awau Egitu ywy pe

¹³Gã o re ywagipewara 'ga amũ ojesaukaa Jose 'ga upe. 'Ga fayupaw ipe 'ga ojesaukaa oje'ega 'ga upe:

—Erote 'ga ifuwet Jeju 'ga ree. Anurenure'i nipo 'ga wemiayuwa 'gã murukari Jeju 'ga rekaa, 'ga jukaawamũ. A'eramũ ene 'awauwe futat 'ga rerawau 'ga y eẽ retee eroka'Jama 'ga wi. Egitu ywy pe pekwap. Peu futat pejepytawu. “Pe'je pejewya Judeja ywy pe”, pejejeupe je'e'emamũ pẽẽ pejekou Egitu ywy pe etee futat— 'Jau ywagipewara 'ga Jose 'ga upe, 'ga fayupaw ipe.

¹⁴A'erauwe Jose 'ga ojypa, okaraemã mogatyrũmũ. Ypytunimũwe futat 'ga Jeju 'ga rerawau 'ga y eẽ reewe 'gã neroka'Jama erawau Egitu ywy pe. ¹⁵Erote 'ga manũ'e'emamũ 'gã akou Egitu ywy pe etee futat. Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Oseja 'ga upe rakue: “Egitu ywy awi je teja'yra 'ga muri”, 'Jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga u'eawer imũ etee futat 'gã monoukaa Egitu ywy pe.

Kunumĩakyra apisiawet

¹⁶Erote 'ga jaytata mojoyrũara 'gã napesaka 'ũina numiamũ. A'ere 'gã nooi 'ga pyu. “Tĩyĩ. Nuri futari te 'gã imome'wau jee 'wei. Je morytee pa 'gã nai'i”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga amara'neramũ 'ũina 'gã nee. A'eramũ 'ga wea'aramũ jaytata mojoyrũara 'gã je'eger are jaytata yau resakawer are. A'eramũ 'gã 'jau: “Nomagwawi we kunumĩ 'ga mukũi kwara”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Pe'je pejewau kunumĩ'i'i apisaupap. Perẽi mewara 'gã na'yra 'gã, ipyriu'i ajemogy ma'e 'gã na'yra 'gã. Mĩmera ki peapisi. Mukũi kwara magwapare'ema 'gã juejue ki peapisi— 'jau Erote 'ga wemiayuwa 'gã nupe.

^{17,18}Ymã te Jeremi 'ga ka'arana kwasiari ee rakue.

“Rama 'jaw ipewara 'gã wapirũ wa'yra 'gã.

Opapap 'gã na'yra 'gã nui.

Rakeu eẽ taetu wa'y'ri are u'arasigeteteramũ.

Ni'arasĩmawa'uweri te eẽ wa'yra 'gã nee”,

'jau Jeremi 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'jea futat 'ga remikwasiarera. 'Ga remikwasiarer imũ etee futat Erote 'ga kunumĩ'i'i apisaupawukaa wemiayuwa 'gã nupe.

Egitu wyw awi 'gã 'ua nũ

¹⁹Anure, Erote 'ga manũ re, Janeruwarete 'ga ojepyriwara 'ga amũ resaukaa Jose 'ga upe, 'ga fayupaw ipe.

²⁰—Jejuĩ 'ga ree ifuwet ma'e 'ga amanũ 'awamũ. A'eramũ ene 'ga rerawau erojewya 'ga y eẽ retee pejewewya Israeu juapyreramũ pejeywy pe— 'jau ywagipewara 'ga Jose 'ga upe 'ga fayupaw ipe.

²¹A'erauwe Jose 'ga ojypa, okaraemã mogatyrũmũ. A'eramũ 'ga Jejuĩ 'ga rerawau 'ga y eẽ reewe, 'gã nerojewya oywy pe nũ. ²²Oywy upe owaẽmawe Jose 'ga 'wyriara 'ga rera renupa. “Erote 'ga ra'yra 'ga, Akirau 'ga 'ũi 'wyriaramũ Judeja wyw pewara 'gã nupe”, 'jau 'ga amũ Jose 'ga upe. A'eramũ 'ga okyjau 'ga pyri oo awi. A'eramũ ywagipewara 'ga ojesaukaa 'ga upe nũ, 'ga fayupaw ipe nũ. “Garireja wyw pe pekwap”, 'jau 'ga 'ga upe, 'ga fayupaw ipe. A'eramũ Jose 'ga 'gã nerawau Garireja wyw pe. ²³Nasare 'jawa amunawa 'upa Garireja wyw pype. A'eramũ Jose 'ga 'gã nerawau 'gã neropytau Nasare pe. Ymã te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã 'i rakue: “Anure nipo 'gã 'i 'ga remimono 'ga upe, Nasare pe waranup ma'efera 'ga, 'jau nipo 'gã 'ga upe”, 'jau Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nakue. A'eramũ Jose 'ga Jejuĩ 'ga muaranupa Nasare pe futat, 'gã 'eawer imũ etee futat.

Juã Batista 'ga remimome'ufet
(*Maku 1.1-8; Luka 3.1-18; Juã 1.19-28*)

3 ¹Anure, Jejui 'ga aranuw ire, Juã Batista 'ga awau amunawe'em ipe oje'ega ojepeyri oo ma'e 'gã nupe. Judeja ywy pype 'ga rekoi oje'ega 'gã nupe:

²—Peru'arasig tee awi pejetywera. Pepoit tãmējē pejetywer awi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga wemimura 'ga resaukari janee. 'Ga remimurera 'ga 'ã Janejararetea. A'eramū ki pēē pejepoia pejetywer awi 'ga rur enune— 'jau 'ga 'gã nupe.

³Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe, Juã 'ga rekwawam are rakue:

“Amunawe'em ipe nipo 'ga amū awau akou wafukaita 'ga nupe:

Pe'je Jarejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune.

Pepyo esage etee futar iki imonou jarejeupe 'ga ruawamū, 'jau nipo 'ga akou wafukaita amunawe'em ipe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue. “Jarejararete 'ga rapea pekatu'ok imonou 'ga renunewe”, 'jau 'ga 'gã nupe. Aipo 'ga “pejetywer awi pepoit”, e'i te 'ga 'ua janee.

⁴Juã 'ga kameru rawa apopyrera rerekou waityramū imunepa. Wyra pirera 'ga erekou aku'afaawamū. 'Ga raitya ymāwarera 'ga raity 'jawerimū etee futat, Eliasi 'ga raity 'jawerimū etee futat. 'Ga remi'ua tukut, eit. Mīmera etee 'ga remi'ua rakue. ⁵A'eramū 'gã 'ua Jerusareg awi 'ga je'ega renupa ajatykau. Judeja ywy awi, Jotāuy ka'a awi. Mīmer awi 'gã 'ua ajatykau 'ga je'ega renupa. ⁶Otywer awi 'gã poir ire Juã 'ga 'gã pymiāu 'y pe. Jotāuy pe 'ga 'gã pymiāu. “Awamū je mama'e esage etee iapoi, Jarejuwarete 'ga je'eg imū”, 'jau 'gã oje'epymiāukaa 'y pe 'ga upe.

⁷A'eramū fariseu 'gã satuseu 'gã netee 'ua kwaiwete oje'epymiāukaa Juã 'ga upe. A'eramū 'ga 'gã nesakawe 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramū pēē pejepoia pejepymiāukaa ekoete jee ki 'ei, pejetywer awi opoit ma'e 'jawe 'ū? Pejetywer awi ra'ne pepoit kūi. A'eramū te je pē pymi kūi— 'ga 'i etee 'gã nupe ojee 'gã jatykaramū. A'eramū 'ga 'jau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga imara'ne pē nee. Pētywer are 'ga mara'neramū pē nee. A'eramū nipo 'ga pē nerekou tyweaete pētywer are. “Ene'me awi”, pe'je awi etee jee. Al'jea futat nipo 'ga pē nereko tyweretei. “Nore rereko tywera'uweri 'ga”, pe'je awi. Al'jea futat 'ga pē nereko tyweretei— 'jau Juã 'ga 'gã nupe.

⁸—Pe'je pejewau mama'e esage mū apou pejetywer awi pejepoia resaukaawamū kūi— 'jau 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe.

⁹—“O'meramū 'ga 'i”, pe'je kasi jee ne. “Je 'ã Abraão 'ga juapyrera te. A'eramū 'ga a'eramū je rereko tywere'ema”, pe'je kasi ne. Janeruwarete 'ga ifutar ire amunipo 'ã 'ga ita mu'jagi Abraão 'ga juapyreramū— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁰—Sã'ã ae 'ywa i'a a'wyre'ema iypy mosoga. A'eramū 'ã ae erawau imonou imomoa tata pe. Nan tee futat 'ga pē nereko pejetywer awi pepoire'emamū— 'jau 'ga fariseu 'gã nupe satuseu 'gã netee.

¹¹A'eramũ 'ga 'jau najuejue etee 'gã nupe:

—Je 'ã a'jea futat apymĩ pẽẽ 'y pe tekou pejetywer awi pẽ poira resaukaawamũ. A'ere je rewiri 'ut ma'e 'ga te Jarejuwarete 'ga 'Agesage muri pẽ nupe. Je rewiri 'ut ma'e 'ga te kũima'eeteetea te. Je naani. Je akotee'i ma'ea te. Apoat te je 'ga tekou— 'jau 'ga 'gã nupe. —Werowiaara 'gã nupe 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage muri. Werowiare'ema 'gã te nipo aje 'ga wereko tywerete anure— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ¹²—Sã'ã ae juowuuran ape 'oga. A'eramũ 'ã ae a'y'i esage mũ'jãu jui. A'eramũ 'ã ae iapefera monou tata pe. Nan tee futat nipo 'ga werowiare'ema 'gã monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tata nowewi futari. Nitywi futari imowepara 'ga amũ— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

'Y pe Jejui 'ga pymiawet

(Maku 1.9-11; Luka 3.21-22; Juã 1.31-34)

¹³Jotãuy pe Juã Batista 'ga rekoramũ, Jejui 'ga 'ua owaẽma 'ga upe rakue. Garireja wyy awi 'ga 'ua owaẽma ojepymĩãukaa 'y pe Juã 'ga upe.

¹⁴A'ere Juã 'ga 'i:

—Naani nũ'ũ. Naje rui ene pymiara. Ene te 'ã kũima'eeteetea. Je 'ã naani. Je 'ã akotee'i ma'ea te. A'eramũ je te amunipo 'ã tejepymĩãukaa enee— 'jau Juã 'ga Jejui 'ga upe.

¹⁵A'ere Jejui 'ga 'i 'ga upe:

—A'jea futat ere poromũ jee. A'ere Janeruwarete 'ga ene je pymia futari. A'eramũ jane iapou 'ga remifutar imũ etee futat— 'jau Jejui 'ga Juã 'ga upe. —Nai'i— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'ga pymiãu 'y pe.

¹⁶Opyĩ re Jejui 'ga 'ua awua 'y awi. 'Y awi 'ga wyrauwe ywaga owoka 'ga upe. A'eramũ 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage rura resaka. Pykau 'jawe 'ua ywag awi wapyka 'ga ree. ¹⁷U'agesage jyw ire Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywag awi:

—Koromũ futat jera'yrarete 'ga. Jeremifutararetea 'ga. 'Ga etee futat je muorypararetea ojee— 'jau 'ga oje'ega mua ywag awi 'gã nupe, Jejui 'ga 'ga imome'wau 'gã nupe.

Amunawe'em ipe Jejui 'ga rerawaawet

(Maku 1.12-13; Luka 4.1-13)

4 ¹'Y pe 'ga jepymĩ re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga rerawau erekou amunawe'em ipe, mama'eukwaawa 'wyriara 'ga resakaawamũ.

²Peu akou Jejui 'ga ojem'i'ware'ema akou. Kwarẽta 'ara 'ga imagwapa akou ojem'i'ware'ema. A'eramũ 'ga opy'arayparamũ akou. ³A'eramũ mama'eukwaawa 'wyriara 'ua 'ga resaka. “Taesak 'ga poira 'uwa 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau akou ojeupe etee futat. “Teje'ega taenuwukat esaka 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ũina ojeupe etee futat. A'eramũ 'jau Jejui 'ga upe:

—“Ku'jywa 'ga ra'yra je”, ere 'ã. A'eramũ ene ita mul'jaga ejemi'uramamũ— 'jau mama'eukwaawa 'wyriara 'ua Jejui 'ga upe.

⁴Aipo ojeupe 'eramũ Jejuí 'ga 'jau jupe:

—Naani. Naene rũi je arowiat tekou. Tejuwarete 'ga etee te je arowiat tekou. Jeruwarete 'ga e'i oree: “Nawemi'uram are tee rũi ae rekoí”, 'jau oree jepi— 'jau etee 'ga jupe. —“Jeje'ega renupara 'gã etee te ajemogy a'jea futat”, e'i 'ga ikwasiarukaa inuga oree rakue. A'eramũ je 'ga je'ega renupa tekou— 'jau Jejuí 'ga mama'eukwaawa 'wyrriara upe.

⁵A'ere mama'eukwaawa 'wyrriara Jejuí 'ga rerawau Jerusareg ipe. Jerusarega pype Janeruwarete 'ga mogytaawa 'ũina. A'eramũ 'gã 'jau, Janeruwarete 'ga 'wyrarete, 'jau 'gã Jerusarega upe. Peu futat 'ga rerawau. Janeruwarete 'ga mogytaawa apyte'rarimũ 'ga rerawau erojeupia. Ywatewate 'ga mogytaawa. ⁶A'eramũ mama'eukwaawa 'wyrriara 'jau 'ga upe nũ:

—Kul'jywa 'ga ra'yra 'ã ene. A'eramũ ene ewau epoa 'aw awi.

Nerepena'uweri ewau. Jaruete ereo e'aa. Ymã ako Ku'jywa 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe wa'yramũ ene ree ikue.

“Tejepyriwara 'gã je omono enee.

A'eramũ 'gã ojejukau ene ree.

A'eramũ ene ejemokanãje'ema ewau e'aa.

Epya miamũ ene imokanãje'ema ita are”,

'jau ako Ku'jywa 'ga ka'arana kwasiarukaa wa'yra 'ga ree ikue— 'jau mama'eukwaawa 'wyrriara Jejuí 'ga upe. “Omorytee pa je 'ga kwy”, 'jau ojeupe numiamũ.

⁷A'ere Jejuí 'ga 'i etee jupe:

—A'jea futat aipo 'ea numiamũ. A'ere je narowiari futari eneje'ega.

Jeruwarete 'ga ka'arana okwasiarukat ajepeja 'ga upe nanẽ nũ: “A'jea futat sipo ajee 'ga jejukai je ree, pe'je kasi jee ne, je rerowiare'ema ne”, e'i 'ga ikwasiarukaa ajepeja 'ga upe rakue— 'jau 'ga jupe. —A'eramũ je eneje'ega mojerowiare'ema— 'jau etee Jejuí 'ga mama'eukwaawa 'wyrriara upe.

⁸A'eramũ mama'eukwaawa 'wyrriara Jejuí 'ga rerawau 'ga rerojeupia ywytyr apyte'rarimũ nũ. Peu 'ga rerowaẽm ire mama'eukwaawa 'wyrriara ywy resaukaa 'ga upe. Mama'ea ipype ajemogy ma'e reewe futat esaukapap 'ga upe. Kamẽsiete futat mama'e resaukaa ywy pypewara resaukapap 'ga upe.

⁹—Ikaturam te 'ã eneremiesaga. Je rowase eapyk ejenupy'au je muorypa. A'eramũ je eneremiesagera monoupap enee— 'jau Jejuí 'ga upe.

¹⁰A'eramũ Jejuí 'ga 'jau jupe:

—Ere ejepe'au je wi, ki mama'eukwaawaiwet. Ymã 'ã Jeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are 'ga amũ upe rakue. “Je te 'ã Pẽjararetea. Je te 'ã Pẽnuwaretea. A'eramũ ki pẽẽ jeje'ega tee enupa pejemogyau. Je tee ki je muoryp pejepe pejemogyau”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue— 'jau etee Jejuí 'ga jupe.

¹¹Amojerowiare'ema uwe mama'eukwaawa 'wyrriara ojepe'au awau Jejuí 'ga wi. 'Ga wi iorauwe ywagipewara 'gã amũ 'ua ojejukau 'ga ree.

Jejuí 'ga porowyky ppyruga
(*Maku 1.14-15; Luka 4.14-15*)

¹²Aipo re Jejuí 'ga Juã Batista 'ga rera renupa. “Juã Batista 'ga 'gã opyyk imonou imunepa imỹina moromunepawa pype” 'e renupa. A'eramũ Jejuí 'ga awau ojewya Garireja ywy pe nũ. ¹³A'ere 'ga nopytai oje'wyr ymaner ipe, Nasare pe. Kafanaũ 'jaw ipe etee 'ga awau opytau. Kafanaũ 'jawa 'upa ypiauu pyri, Garireja 'jawa pyri. Ymã te Sepurõ 'ga juapyrera 'gã 'upa Garireja ywy pype Nafitari 'ga juapyrera 'gã netee 'gã 'upa rakue. ¹⁴⁻¹⁶Ymã te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga, Isai 'ga ka'arana kwasiari ee rakue, peuwara 'gã mome'wau rakue. Sepurõ 'ga juapyrera 'gã nekwaw ipewat, Nafitari 'ga juapyrera 'gã nekwaw ipewat, Jotãuy pyriwat, 'yẽ'ẽ pyriwat, Garireja ywy pewat. Mĩmera 'gã 'ga imome'wau rakue. Garireja ywy pe judeue'ema 'gã nekoi judeu 'gã pyri rakue:

“Anure nipo ppytunimũ ajemogy ma'e 'jawewara 'gã mama'e reny 'jawewara resagi.

'Awamũ 'gã nokwaawi Janeruwarete 'ga.

A'ere nipo 'gã anure 'ga kwaawi”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa rakue. Isai 'ga 'eawer imũ etee futat Jejuí 'ga oi peu, Garireja ywy pe Jarejuwarete 'ga mome'wau 'gã nupe.

¹⁷A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pejetywer are ki pẽnea'at peje'arasigamũ pejejemogyau. A'eramũ futat pejepoia pejetywer awi. Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga wemimureramũ je mỹi 'wyraramũ pẽ nupe. Pejetywer awi pepoir ire 'ga pẽ mogyi wemiayuwamũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

Jejuí 'ga remimu'e ppy 'gã
(*Maku 1.16-20; Luka 5.1-11*)

¹⁸A'ere Jejuí 'ga awau watau Garireja ypiauu reme'y'warimũ. Aipo pe awau 'ga ipira rewara 'gã nesaka. Simão 'ga, Andre 'ga. Mĩmera 'gã 'ga esaka. Simão 'ga rer irũa Pedroa. Andre 'ga Simão Pedro 'ga rewirera. Jejuí 'ga wesagamũ 'gã taityuu monou etyka 'y pe. ¹⁹A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejesua je rupi. Simu'e pẽẽ 'jau. Naipira rewara rũi pẽẽ 'awamũ. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara te pẽẽ 'awamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁰A'erauwe 'gã taityuu rejaa awau 'ga rupi. ²¹Awaw ipe Jejuí 'ga Tiago 'ga resaka 'ga rewirera 'ga retee, Juã 'ga retee. Sepeteu 'ga ra'yra poromũ. Yaruu pype 'gã 'upa 'uwa 'ga pyri, taityuu momyka. A'eramũ Jejuí 'ga 'gã mo'wya:

—Pe'je pejesua je rupi— 'jau 'ga Tiago 'ga upe, Juã 'ga retee.

²²A'erauwe 'gã ã'jãu yaruu awi, 'uwa 'ga rejaa awau Jejuí 'ga rupi.

Kwaiwete Jejui 'ga 'gã katu'oka
(Luka 6.17-19)

²³Garireja ywy pyterimũ Jejui 'ga awau akou peuwara 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

—Pejetywer awi pẽpõiriweramũ Janeruwarete 'ga pẽtywera moiri pẽ nuu. A'eramũ 'ga pẽ mogyau wemiayuwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

'Gã jatykaaw ipe 'ga 'gã mu'jau 'ga ree. Ojero'wu ma'e 'gã 'ga ikatu'oka. ²⁴“Jejui 'ga ojero'wu ma'e 'gã okatu'ok” 'ea awau uãina Siria ywy pypiaruga. A'eramũ kwe pewara 'gã we futat ikwaapa. A'eramũ kwe pewara 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua 'ga upe. Ojero'wu ma'e, iypip ma'e, ika'na ma'e, iteu ma'e, mama'eukwaawa rerekwat. Mĩmera 'gã 'gã erua Jejui 'ga upe. A'eramũ Jejui 'ga 'gã katu'okapap. ²⁵A'eramũ kwaiwete 'gã awau Jejui 'ga rewiri. Tekapuru ywy awi, Garireja ywy awi, Jerusareg awi, Judeja ywy awi, Jotãu ry owajara katywar awi. Mĩmer awi 'gã 'ua ajatykau Jejui 'ga ree, 'ga je'ega renupa. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oga resaka nanẽ 'gã 'ua ajatykau 'ga ree nũ.

5 ¹Kwaiwete 'gã nesakawe Jejui 'ga ojeupia'i awau ywytyra rupi. A'eramũ 'ga wapyka. 'Ga apygauwe 'ga ree ijemu'ewet ma'e 'gã 'ua wapyka 'ga pyri. ²A'erauwe Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga remifutar are.

Iku'i ma'e
(Luka 6.20-23)

³—Jarejuwarete 'ga upe “Jetywerete je tekou. Ejejuka je ree” 'jara 'gã aku'iramũ ajemogyau.

A'e 'gã Janeruwarete 'ga imogyau wemiayuwamũ.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau.

⁴Ojoo'o ma'e 'gã aku'iramũ ajemogyau.

Anure nipo Janeruwarete 'ga 'gã mojemogypyyka'i 'gã mogyau 'gã 'arasig awi.

A'eramũ nipo 'gã aku'iramũ ajemogyau.

⁵Ajuee ipota'wa ma'e 'gã aku'iramũ ajemogyau.

'Gã nupe Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi u'ewer imũ etee futat.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau.

⁶A'jea futat Janeruwarete 'ga remifutar imũ etee mama'e are iparuapowet ma'e 'gã aku'iramũ ajemogyau.

A'e 'gã a'jea futat Janeruwarete 'ga opoat mama'e apoukaa wemifutar imũ.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau.

⁷Ajuee ajemuaem ma'e 'gã a'jea futat iku'i ajemogyau.

'Gã nee nipo Janeruwarete 'ga jemuaemi.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau.

⁸A'jea futat mama'e esage are etee ea'at ma'e 'gã iku'i futat ajemogyau.

“Tamuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau”, 'jau nipo 'gã ojeupe.

A'eramũ nipo anure aipo 'gã awau Jarejuwarete 'ga pyri.

A'eramũ 'gã a'e are aku'iramũ ajemogyau.

⁹ Ajaupe ojomota'waara 'gã aku'iramũ ajemogyau.

Anure nipo Janeruwarete 'ga 'i 'gã nupe: “'Agamũ jera'yra 'gã”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau.

¹⁰ Jarejuwarete 'ga remifutara apo are ereko tyweripyrera 'gã nipo aku'iramũ ajemogyau.

A'e 'gã Janeruwarete 'ga amogy wemiayuamũ.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau—

'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

¹¹—Jeremiayuamũ pejemogyramũ nipo je rerowiare'ema 'gã pẽ kurawi. Pẽ nerekou tyweaete je ree. Pẽ je'ẽwu'jaga je ree. A'ere pẽ pejereko tywereteramũ pẽku'i etee futat pejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹²—Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi pẽ nupe kwaiwete. A'eramũ pẽ pejeku'iramũ etee pejemogyau. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga je'ega mome'wara 'gã nereko tyweretei rakue. A'eramũ nipo 'ga rerowiare'ema 'gã pẽ nanẽ pẽ nerekou tyweaete 'ga rerowiaaramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Pẽẽ 'ã jukyra 'jawe

(Maku 9.50; Luka 14.34-35)

¹³—Jukyra 'jawe pẽẽ. Sã'ã jukyra. Ipyu omosa re 'ã miaro'oa oneme'emamũ. Nan tee futat pẽẽ. Mama'e esage apo re mama'e tywera apoukare'ema 'gã nupe. Sã'ã ae jukyra tyweramũ monoa imỹina imomoa ukupepe. A'eramũ 'ã ipyu wata ma'e 'gã opyruga ee. Nan tee futat pẽẽ. Mama'e tywera aporamũ 'gã mu'jawarũe'em mama'e esage apo are. Nepẽ nerowiari 'gã a'eramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Pẽẽ 'ã tata reny 'jawe

(Maku 4.21-25; Luka 8.16-18)

¹⁴—Tata reny 'jawe nanẽ pẽẽ nũ. Tata renya 'ã ypytunaiwa mojesaka. Nan tee futat pẽẽ. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee mama'e apo re pẽ nesakara 'gã neapyoramũ Jarejuwarete 'ga ree. A'eramũ nipo 'gã 'ga muorypa pẽ nee. Ywytyr apyte'rarimũ amunawa apo re ipyriwara 'gã juejue esaka. Nomimarũ 'ga amũ. Nan tee pẽẽ. Pẽ pyriwara 'gã juejue pẽnemiapofera resaka ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁵—Nomonyga'uweri ae arãparĩna mũ imỹina imima mama'e 'ag are. Imonyg ire ae imonoi imỹina ajuesawamũ te. ¹⁶Nan tee futat ki pẽẽ. Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gã nowase mama'ea peapo. A'eramũ nipo pẽ nesakara 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee, pẽ nemiapofer are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Moisesi 'ga remikwasiaret

17—NaMoisesi 'ga remikwasiarera mateepapa rūi je ruri. “Moisesi 'ga remikwasiarer imū kasi mama'ea peapo ne”, na'e rūi je tekou. “Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã je'ega nia'wyrī”, na'ea'uweri je tekou. Naani. Ee pē mueapyo katuawamū te je ruri. 18A'jea futat 'gã nemikwasiarer ymanera resageramū janee 'awamū miamū futat. A'jea futat nateepawa'uweri Janeruwarete 'ga je'ega jane wi. Ywaga teepawamū wyw reewe 'eramū miamū futat nateepawa'uweri Janeruwarete 'ga je'ega— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 19—Anure, Jarejuwarete 'ga pyri 'ga je'ega renuparera 'gã jemogyi kūima'eeteeteramū. A'ere 'ga je'ega renupap katuare'ema 'gã naani. 'Ga je'ega renup katuare'ema 'gã ajemogyau akotee ma'e 'jawe 'ga pyri oo re. “Peapo kasi mama'ea aipo 'ga je'eg imū ne” 'jara 'gã nanē ajemogyau akotee ma'e 'jawe 'ga pyri oo re nū. Aipo 'gã namojeupawa rūi 'ga pyri oo re— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 20—Fariseu 'gã, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee mama'e esagea wapo 'me ae reape etee. A'eramū nipo 'gã nesakara 'gã 'jau: “Mama'e esagea 'gã wapo”, 'jau nipo 'gã 'gã nesakara 'gã. A'ere 'gã naJarejuwarete 'ga muorypawamū rūi mama'e apoi. 'Gã 'jawe kasi peko ne. Jarejuwarete 'ga muorypawamū etee mama'e apou 'eramū etee nipo 'ga pē mogyi wemiayuwamū— 'jau 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Pēmara'ne kasi pejepytuna 'gã nee ne

21—Ymã te 'ga amū 'i janepy 'gã nupe rakue: “Pejuka kasi 'ga amū ne. Oporojuka ma'e 'ga nipo 'gã weroo amū 'wyrīara 'ga upe. A'eramū nipo 'wyrīara 'ga oporojuka ma'e 'ga jukaukaa 'gã amū nupe, 'ga remijukafera repyaawamū”, 'jau 'ga amū janepy 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. 22—A'jea futat 'gã 'eawera. A'ere 'awamū je 'i pē nupe: Pēmara'ne ekoete kasi pejepytuna 'ga ree ne. Opytuna 'ga ree imara'ne ekoete ma'e 'ga nanē nipo 'gã erawau ekoete 'wyrīara 'ga upe nū. Opytuna kurapara 'ga nanē nipo 'gã erawau ekoete 'wyrīara poara 'gã nupe nū. “Nene'akwaawi te 'ã ene” 'ga amū upe 'eramū Janeruwarete 'ga aipo 'jara 'ga monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. 23—A'eramū ki pēē pejejemogyau esage Jarejuwarete 'ga upe. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe mama'e mū rerooaw ipe pejejea'aramū pejepytuna 'ga ree, pejejee iporomutare'ema 'gã nee 'jau. 24A'eramū ki pejejee iporomutare'ema 'ga upe ra'ne pejewau 'ga mojrūmū pejejeupe. Pejejeupe 'ga mojrū re tāmējē pejewau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe nū, mama'e rerawau 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. 25—“Mama'e tywera 'ga wapo jee”, pejejeupe 'ga amū 'eramū pejewau pejeporogytau 'ga upe, 'ga mota'wau pejejeupe. Kasi a'e pe 'ga pē nerooi 'wyrīara 'ga upe ne. A'eramū 'wyrīara 'ga pē monoukaa jefaruu 'ga upe, pē munewukaa ne. 26Moromunepawa pype pejemono re nipo nepe'ēarūi jui. Mama'e tywera apo mepy re tāmējē te pe'ē jui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Peko kasi pejejuemireko are ne

27—Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i janee rakue: “Peko kasi pejejuemireko are ne”, 'ga 'i janee rakue. 28A'jea futat 'ga 'eawera. A'ere 'awamũ je 'i pẽ nupe: Kũjã mũ resag ire nipo pẽẽ mũ 'jau: “Kuu. Ikatura'mĩ te ãẽ nũ'ũ. Ako pa je ãẽ ree kwy”, 'jau nipo pẽẽ pejejeupe. Aipo 'jara 'ga wemirekoe'em are ako ma'ea futat. Wea'law imũ etee futat aipo 'ga akou wemirekoe'em are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. 29—“Jerea je motywet. ãẽ resage'em ire amunipo 'ã je najerea'ari ãẽ ree teko are”, 'jau nipo pẽẽ pejejeupe. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: “Orereaa ore motywerukat”, 'jau pejejea pemosok imonou imomoa pejejewi. Kasi a'e pe pẽnea pẽ motywerukaru'jaw ine— 'jau 'ga 'gã nupe. —Wea mosoga ay futat wea mosokara 'gã nupe numiamũ. A'ere mama'eukwaawa rapyaw ipe pẽo te naay teepawi pẽ nui. Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ea te nipo ayay futat aipo pype imonopyra 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 30—“Mama'e apoa ore motywerukat”, 'jau pejepoa pemonok imonou imomoa pejejewi. Aepo monoga ay futat numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã mama'eukwaawa rapyaw ipe imomopora teayramũ. A'eramũ waywayramũ imonopyra 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Peetyg awi pejejemirekoa (Maku 10.11-12; Luka 16.18)

31—Ymã te Moisesi 'ga 'i rakue: “Pejejemireko retyka ki ka'arana pekwasiarukat 'ga amũ upe ãẽ ree. 'Aetyk je ene tejemirekoferamũ akiko', pe'je ki ikwasiarukaa pejejemirekofera ãẽ ree, imonou ãẽ upe”, 'jau 'ga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 32—A'ere je 'awamũ je 'i pẽ nupe: Peetyk ekoete kasi pejejemirekoa ne. 'Ga amũ ãẽ ree 'ga reko re etee pẽẽ etyka. Kasi a'e pe tekotee 'gã 'i ãẽ upe: “Okou nipo ãẽ amutee 'ga ree ra'e. A'eramũ ãẽ mena 'ga ãẽ retyka”, 'jau nipo 'gã ãẽ upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. —A'eramũ 'gã anure kũima'e ãẽ ree amũ remiarũnamũ 'jau ãẽ upe ne: “Kuu. Emã'ẽ 'ga kũjã tywera ãẽ 'ga wereko wemirekoramũ”, 'jau nipo 'gã ãẽ upe. A'eramũ 'ga ãẽ rereko re nipo amutee 'gã 'jau: “Amutee 'ga remireko ãẽ 'ga wereko”, 'jau nipo 'gã 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Pẽ'me kasi Jarejuwarete 'ga upe ne

33—Ymã te Moisesi 'ga 'i janyepy 'gã nupe rakue: “Pẽ'me kasi Jarejuwarete 'ga upe ne. 'Taapo mama'e esagea ene upe 'jau' Jarejuwarete 'ga upe 'jaramũ pẽẽ aipoa etee futat iapou 'ga upe peje'eawer imũ etee futat. A'ere kasi pẽ'me ne”, 'jau 'ga rakue. 34A'ere je 'i pẽ nupe: “Ywaga teepawe'emamũ je mama'e apoi enee”, 'jawe'em pẽẽ pejejaupe, pejeje'ega rerowiarukaawamũ. Pe'je peje'me'emamũ pejejaupe. Ywag ipe Janeruwarete 'ga rekoi. A'eramũ pẽẽ ywaga mome'wau ekoete'em pejejaupe erowiarukaa futatee. 35Ywya nanẽ pẽẽ imome'wau ekoete'em pejejaupe nũ. Ywya 'ã 'ga py rupawa futat. A'eramũ pẽẽ peje'me'emamũ ee nũ.

Jerusareg are nanē peje'me ekoete'emamū nū. Jerusarega jane'wyrirareterete 'ga 'wyraretea te. A'eramū pēē imome'wau ekoete'em pejejaupe erowiarukaa futatee. ³⁶“Mama'ea taapo ene upe 'jau” 'eramū pēē aipo etee futat iapou peje'eawer imū etee futat. Pejeje'ega ekoete'em futat pejejemogyau. “Teakag are je 'i enee mama'ea taapo enee 'jau”, 'jawe'em pēē pejejaupe erowiarukaa futatee. Naene rūi e'awa mosigara. Naene rūi nanē e'awa moūnara nū. A'eramū ki pēē pejeakag are peje'me'emamū pejejaupe. ³⁷“Mama'ea taapo enee 'jau” 'eramū pēē aipo etee futat iapou. Mama'e are pejeparuapowere'emamū pēē “Naani. Najeparuapoweri je ee”, 'jau tāmējē ki pēē pejejaupe. Pē'me kasi pejejaupe ne. Ojeupe pē'me'emamū 'gā pēje'ega rerowiaa. Ojeupe pē'meramū 'gā pēje'ega nuerowiari futari. “Ime ma'e 'gā te ako”, 'jau etee 'gā pē nupe ne. “Janeruwarete 'ga remianuwamū je 'i enee: Mama'ea taapo enee 'jau, a'e je enee”, 'jau nipo 'gā o'me rerowiarukaawamū ajaupe. Mama'eukwaawa 'wyrira i'me ma'ea futat. A'eramū ki pēē peje'me'emamū pejejaupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Pejepyk kasi 'gā nee ne

(Luka 6.29-30)

³⁸—Ymā te 'ā Moisesi 'ga 'i rakue: “Pejepyg iki 'gā amū nee. 'Gā amū nipo pēnea mamuka 'eramū pejejepyka 'ga ree, 'ga rea mamuka. 'Ga amū pejejāja mopen ire pēē 'ga rāja mū mopena, pejejepyka 'ga ree”, 'jau 'ā Moisesi 'ga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁹—A'ere je 'awamū je 'i pē nupe: Pejepyk kasi nanuara 'gā nee ne, a'e je pē nupe. 'Ga amū nipo eneretywape nupāu. A'eramū ki ejetywape nupānamū erowag etee amogaty 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. ⁴⁰—Eneraitya mū futaa nipo 'ga amū ene rerawau 'wyrira 'ga upe. “Ejaitya emut amū 'ga upe, 'ga mepyawamū”, ere ki 'ga upe, 'jau futatee nipo 'ga ene rerawau 'wyrira 'ga upe. A'eramū ki ejaitya emono etee 'ga upe ejaity poakuwuu reewe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. ⁴¹—“Majepei kilometro rupi ene jekaraemā eroo jee”, ejeupe 'ga amū 'eramū ene erawau mukūi kilometro rupi 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. ⁴²—“Mama'e mū emut jee”, ejeupe 'ga amū 'eramū imonou etee futat 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —“Ekaraemā mū emut jee ra'ne”, ejeupe 'ga amū 'eramū “naani”, ere kasi 'ga upe ne. Emono futat 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

Pēporomutar iki pēē pejee iporomutare'ema 'gā nee

(Luka 6.27-28, 32-36)

⁴³—Pēmul'jara 'gā 'ā e' i pē nupe: “Pēporomutar ete ki pēē pejejekoty'aawa 'gā nee. Pereko esage etee ki 'gā. A'ere ki pejee iporomutare'ema 'gā pereko tywet”, 'jau 'gā pē nupe. ⁴⁴A'ere 'ā je 'i pē nupe: Pereko esage pejejekoty'aawa 'ga. Pejee iporomutare'ema 'gā nee nanē pejejējukau esage nū. “Ejejuka esage ki ore rereko tywera 'gā nee”, 'jau etee ki pēē Jarejuwarete 'ga upe 'ga nee. ⁴⁵Aipo apo re nipo pē nesakara 'gā 'i: “A'jea futat. 'Gā Kul'jywa 'ga remiayuwaretea. A'eramū 'gā

'ã 'ga 'jawe 'gã ojee iporomutare'ema 'gã nereko esagei”, 'Jau nipo 'gã pẽ nesaka. Janeruwarete 'ga mama'e esagea wapo pãwẽ pãwẽ janee. Kwara 'ga imuenyu esage ma'e 'gã nupe, ia'wyre'ema 'gã nupe we. Amana 'ga imogyrukaa mama'e esage apoara 'gã nupe, mama'e tywera apoara 'gã nupe we— 'Jau Jejuu 'ga 'gã nupe, 'gã mu'Jau ee. ⁴⁶—Pejejee iporomutat ma'e 'gã nereko esagea etee sipo Janeruwarete 'ga afutat? Pejejee iporomutare'ema 'gã nereko tywera sipo 'ga afutat? Naani. Pẽ mepy sipo 'ga pejejee iporomutat ma'e 'gã nereko esage are? Naani. Nomepyi futari 'ga pẽ nupe. “Itywerete 'wryiara upe ka'aranũũ reroora 'gã”, 'Jau 'ã pẽẽ jepi. A'tea 'gã miamũ wereko esage ojee iporomutat ma'e 'gã. ⁴⁷Pejejee iporomutat ma'e 'gã nupe etee oporogyta ma'eramũ 'ã pejejemogyau Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe. 'Ga rerowiare'ema 'gã miamũ oporogytau ojee iporomutat ma'e 'gã nupe. A'eramũ je 'Jau pẽ nupe: 'Gã nupe juejue ki peporogyta. Pejejee iporomutat ma'e 'gã nupe, pejejee iporomutare'ema 'gã nupe. Mímera 'gã nupe pejejoporogytau pejejemogyau— 'Jau Jejuu 'ga 'gã nupe, 'gã mu'Jau ee. ⁴⁸—Janeruwarete 'ga 'ã mama'e esagea etee wapo pãwẽ pãwẽ janee. A'eramũ ki pẽẽ pejejemogyau 'ga 'jawe futat— 'Jau Jejuu 'ga 'gã nupe, 'gã mu'Jau ee.

Pejejueape kasi pemono mama'ea Jarejuwarete 'ga upe ne

6 ¹A'eramũ Jejuu 'ga 'Jau akou 'gã nupe, 'gã mu'Jau 'gã neko esage are: —Jarejuwarete 'ga upe mama'e apou kasi peapo amutee 'gã nupe pejejee 'gã moporesakawamũ etee ne. Pẽnemiapo resakara 'gã nipo 'Jau: “Kuu. Esage ma'e 'ga ra'e”, 'Jau nipo 'gã pẽ nupe. A'eramũ nipo nanuaramũ Janeruwarete 'ga pẽ mepyawe'em pẽnemiapofer are. Aipo 'gã 'ea te futat pẽnemiapofera repya ra'e— 'Jau 'ga 'gã nupe. ²—A'eramũ pẽẽ, imama'e'ema 'gã nupe mama'e mono re imonowe'em amutee 'gã neape. Pejejuea tywi pejejaupe mama'e mũ monou miamũ pẽẽ imome'wawe'em pejejaupe, pejejerowiaraipe'ema pejejemiapofer are. Sã'ã ae mama'e esage apoaramũ. Nan tee futat aipo 'gã numiamũ. A'ere 'gã iapoi amutee 'gã ojee 'gã moporesakawamũ etee. Judeu 'gã jatykaaw ipe kwaiwete 'gã ajatykau 'upa. A'eramũ 'gã 'gã neape mama'e monou imama'e'ema 'ga amũ upe. Amunawa myter ipe nanẽ 'gã mama'e monou 'gã nupe nũ. Wemiapoa 'gã iapou mytuna 'gã nemiesagamũ. 'Gã nupe esaukaripyramũ te 'gã iapoi. A'eramũ nipo 'gã nesakara 'gã 'Jau: “Kuu. Esage pa'e 'gã na'e nũ. Mama'ea 'gã omono imama'e'ema 'gã nupe”, 'Jau nipo 'gã 'gã nesakawe. A'eramũ nipo 'gã nesakarera 'gã 'eawera etee futat 'gã nemiapofera repya. Janeruwarete 'ga 'gã mepyawe'em anure— 'Jau 'gã 'gã nupe. ^{3,4}—A'eramũ ki pẽẽ, ikaraemãe'ema 'gã amũ nupe mama'e mono re, imonou jemime futat. 'Gã nupe imonou kasi amutee 'gã nupe pejesaukar etee ne. Pejejekoty'aawa 'gã nupe miamũ pẽẽ pejejemiapofera mom'e'wawe'em. Jarejuwarete 'ga upe pejesesakawamũ futat pẽẽ iapou. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga pẽ mepyau pẽnemiapofer are— 'Jau Jejuu 'ga 'gã nupe.

Jarejuwarete 'ga upe ki pejeje'ega pemono
(Luka 11.2-4)

5—Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou ki, 'ga upe etee futat peje'eg. A'ere 'ã 'ga upe oporogyta 'me ma'e 'gã porogyta 'mei etee 'ga upe. Judeu 'gã jatykaaw ipe 'gã 'ã Jarejuwarete 'ga upe oporogytau 'me ajemogyau. Amunawa pyter ipe nanë 'ã 'gã oporogytau 'me ajemogyau 'ga upe nũ. A'ere 'gã amutee 'gã nemianuwamũ tee 'gã porogyta 'me 'ga upe. 'Gã wesakawamũ etee 'gã porogyta 'mei 'ga upe. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã mepyawe'em anure— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. 6 A'eramũ 'ga 'jau wenupara 'gã nupe:

—Pejemogy kasi 'gã 'jawe ne. Jarejuwarete 'ga upe pejeporogytau pejejepe'au'i 'gã nui ra'ne. Pejejetee pejewau peje'yina pejeporogytau 'ga upe. Jarejuwarete 'ga upe ete'i futat peporogyta pejejemogyau. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ mepyaou ojeupe pẽporogyta are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

7—Peporogyta ekoete kasi Jarejuwarete 'ga upe ne, 'ga upe pejeporogytau ne. 'Ga rerowiare'ema 'gã oporogyta 'me etee 'ga upe. Oporogytau 'me kwaiwete 'ga upe. “Ojeupe je porogyta kwajamũ nipo 'ga jeje'ega renuwi”, 'jau 'gã ojeupe numiamũ. 8 A'ere kasi peporogyta 'ga upe aipo 'gã 'jawe ne. Pejejea'awa etee peenũi 'ga upe. Ojeupe peporogyta enune 'ga pẽnemifutara kwaawi. A'eramũ ki pẽẽ pejejemifutara etee enũina 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. 9—Nan iki peporogyta 'ga upe:

“Kiapi'ni. Ene 'ã Oreruwaretea. Ywag ipe 'ã ere'yì. A'eramũ ore oroje'ega arajupa enee.

Tene muoryp ki 'gã najuejue etee.

10 Kamësiete ki 'gã najuejue etee tene rerowiat ajemogyau.

Kamësiete tere'yì 'wyrriaramũ oree najuejue etee 'jau.

Ywagipewara 'gã 'ã mama'ea wapo eneremifutar imũ etee futat.

Nan tee futat ywy pewara 'gã iapoa ore arafutat.

11 'Awamũ ki mama'ea emut oree oreremi'uramamũ.

12 Norerea'aru'jawi ore mama'e tywera orojeupe 'ga iapoawer are.

A'eramũ ki ene ejea'aru'jawe'emamũ oretywer are.

13 Ore mamuakat futar iki ape mama'e tywera apoe'em are.

Mama'e tywera jar awi ene ore a'gwau, mama'eukwaawa 'wyrriar awi”, pe'je ki 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga upe 'gã porogyta are.

14—'Gã amũ pejejereko tyweawer are pẽẽ 'gã naykae'emamũ Janeruwarete 'ga nanë nepẽ naykai pẽnemiapo tywer are. Imoia etee futat 'ga petywera pẽ nui. 15 A'ere 'ga pejejuaykapawe'emamũ 'ga nanë pẽ nakyaupawe'em ee nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

16—'Ga upe pejeporogytaawa upe iwaëmauwe pẽẽ pejewau pejejemi'ware'ema pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe. Aipoa esage. Aipoa Janeruwarete 'ga amuoryp. A'ere kasi pejejeakwara pemu'arasig ee ne. Janeruwarete 'ga remiayup

'me 'gã 'l'arasig ajemogyau. Weakwara nipo 'gã imotyaiipa ajemogyau. A'eramũ nipo 'gã nesakara 'gã 'jau: “Kwe 'ga ty'lara weroporogyta Kul'jywa 'ga upe ra'e”, 'jau nipo 'gã nesakara 'gã 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'eawera etee futat 'gã nemiapofera repya. Janeruwarete 'ga nomepyi futari 'gã ee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'gã mul'jau ee. ¹⁷—A'eramũ pẽẽ 'ga upe pejeporogytaawa upe iwaẽmauwe pejejowaeita, pejejemoyma pejeje'wyr awi peje'jãue'ẽwe. ¹⁸A'eramũ pẽ nesakara 'gã ty'lara pereko kwaape'ema ajemogyau. A'eramũ Janeruwarete 'ga etee futat ikwaapa 'ũina. A'eramũ 'ga pẽ mepyau ee anure— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mul'jau ee.

Jarejuwarete 'ga ree 'gã mu'eawet

(Luka 11.34-36; 12.22-34; 16.13)

¹⁹—Anure nipo Janeruwarete 'ga pẽ mepyi ojeupe pẽnemiapofer are. A'eramũ ki pẽẽ pejejea'aramũ pejejeupe imepyram are. 'Au kasi pemomytun pejekaraemã ne. 'Auwara mama'ea teepaw etee. Jypemeruua etee taity a'upap. Itaju apopyrera miamũ eposipopora etee a'upap. Muna'ywa nanẽ amunarũmũ pẽkaraemã are 'jau. A'eramũ atepawamũ etee pẽ nui. ²⁰A'eramũ ki pẽẽ mama'e apou Jarejuwarete 'ga upe etee. A'eramũ 'ga anure mama'e esage monou pẽ nupe, ojeupe pẽnemiapofera mepyawamũ. Peu te mama'ea nateepawa'uweri. Nitywi futari mama'ea mateepaara. Nitywi futari jypemeruua. Naeaposipopori futari mama'ea. Nitywi futari amunarũ ma'ea peu. ²¹Ojeupe pẽẽ mama'e aporamũ 'ga mama'e mũ m'yigatui pẽ nupe peu ojepyri. Ojeupe pẽnemiapofer imũ etee futat 'ga pẽ mepyau peu. Ojeupe kwaiwete mama'ea pẽẽ iapo re 'ga kwaiwete futat mama'ea m'yigatui pẽ nupe. Ojepyri peo re te nipo 'ga wemim'yigatufera muri pẽ nupe. A'eramũ ki pẽẽ mama'e apou 'ga upe kwaiwete futat. 'Auwara karaemã momytunara 'gã ea'at 'auwara ako ma'e are etee ajemogyau. A'ere ywag ipe karaemã momytunara 'gã nearamũ Jarejuwarete 'ga ree— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

^{22,23}—Tata reny 'jawe aereaa. Sã'ã tata enya mama'ea resaukara janee. Nan tee futat jarejeau jane mama'ea resagi. Ea ma'e 'gã wesak katu katu futat mama'ea. Eawep ma'e 'ga te aje 'ã nuesakatui mama'ea. Nan tee futat pẽẽ. Ea ma'e 'gã 'jawewaramũ pẽẽ pẽnepyo pejejemogyau jeje'eg are, erowiaa pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ mama'ea apou Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat. A'ere eawep ma'e 'jawewaramũ nepẽnepyo futari jeje'eg are. Neperowiari jeje'ega. A'eramũ pẽẽ pejejemifutar imũ etee futat mama'ea apou pejejemogyau. Ypytunaiwa pype wata ma'e 'jawe pẽẽ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁴—Namukũja 'wyrriara 'gã nemiayuwamũ rũi 'ga amũ reko. Noporowykya'uweri 'ga amũ mukũja 'wyrriara upe. Kasi a'e pe 'ga majepeja 'ga ree etee 'ga poromutaramũ akou ne. Ajepeja 'ga ree jẽmĩ oporomutare'emamũ ne. Wemifutara 'ga je'eg imũ etee mama'ea apou ne. A'eramũ 'ga wemifutare'ema 'ga je'eg imũ mama'ea apowe'em ne. Nan tee futat pẽẽ. Pejeka'aranũ kwai are etee ea'at ma'eramũ nepẽnearu'lawi Jarejuwarete 'ga ree— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁵—Ma'eramũ 'ã je 'i pẽ nupe: Pẽnepa awi mama'ea are etee pejejemogyau, je 'i pẽ nupe. “Ma'ja je i'wau 'awamũ”, pe'je awi pejejeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã

nupe 'üina. —Pënea'ar awi pejejaity are etee pejemogyau. Jarejuwarete 'ga ree te pejemogyppyk pejemogyau, 'jau je 'ã pë nupe— 'jau 'ga 'gã nupe 'üina. —'Ga te 'ã pë apo rakue. A'eramũ 'ga ojee pejemogyppygamũ mama'ea mua pë nupe. ²⁶Sã'ã wyra'ia. Wyra'ia 'ã nuapoi agawewi mama'ea. Nitywi agawewi 'ã mama'e tymawa. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga mama'ea omono jupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Niapoi agawewi wyra'ia 'ga upe. A'etea 'ga ojejukau ee. Pëẽ taetu aje 'ã aeramũ 'ga upe. A'etea sipo 'ga nojejukai pë nee?— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁷—Peko sipo amũ pejeymane'em are ete ea'at ma'eramũ amũ pejeymane'emamũ namutat?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Naani. Nia'wyrí futari aipoa miamũ pë nupe ee pënea'ara. A'etea te nipo pëyman pejemogyau. Pejeywyr are tee pejejea'aramũ miamũ pëmanũ futat. Mama'ea are etee pënea'at pë nekoa nepë koga'uweri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸—A'eramũ ki pëẽ pejejea'are'emamũ pejemogyau pejejaity are ete. Sã'ã 'ywyotyra jũ mewara. 'Ywa 'ã noporowykyi agawewi opotyry are. A'ere 'ã ipotyra esageteeramũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁹—Ymã te janepytunera 'ga, Sarumãu 'ga, ikaraemã kwai ma'ea rakue. 'Ga te 'ã taity esage ma'ea rakue. A'ere 'ã 'ywyotyra te 'ga raity esage apyraawi. ³⁰'Ywyotyra 'ã majepëi 'ara rupi etee wesageramũ. A'eramũ 'ã ai'iwe opÿijagamũ. A'eramũ nipo 'ga amũ iapyau. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga omokaturam ipotyra jupe— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jupe iapo re sipo 'ga nomonoi mama'ea esagea pë nupe? Pëẽ taetu aje 'ã pënesage 'ywyotyra resage apyraapa 'ga upe. Ma'eramũ pëẽ 'ga rerowiaraipe etee 'ü? Pe'je 'ga rerowiaa a'jea futat pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³¹—Au'je mama'ea are etee pënea'ar ire. Pejemuaëm awi pejemem'uram are etee. Pejemuaëm awi nanë pejejaity are etee nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³²—Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã te ajemuaëm mama'ea are etee. A'ere kasi pëẽ 'gã 'jawe peko ne. Janeruwarete 'ga pënemifutara okwaap. Ojejuka 'ga pë nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³³—Jarejuwarete 'ga remifutar are etee pejejea'aramũ pejemogyau. 'Ga je'ega renuw are ki pënea'at. “Ga remifutar imũ sipo je mama'ea apoi” 'e are etee ki pejejea'aramũ pejemogyau. Wemifutar imũ mama'ea apo are pejejuka re 'ga mama'ea esage muri pë nupe, ojejukau pë nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁴—A'eramũ ki pëẽ pejemuaëme'ema ai'iwewar are. “Au'je pa 'awauwewara kwy”, pe'je ki pejemuaëme'ema ee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Pëpota'wa ki pejejee

(Luka 6.37-38, 41-42)

7 ¹—“Nepëa'wyrí pëẽ Jarejuwarete 'ga upe”, pe'je kasi 'gã amũ nupe ne. Aipoa 'gã nupe 'e'emamũ Janeruwarete 'ga nanë aipo ne'í pë nupe. “Mama'ea tywerete 'ã ereapo ekou”, pe'je kasi 'gã nupe ne. Aipoa 'gã nupe pëẽ 'e'emamũ Janeruwarete 'ga nanë aipo ne'í pë nupe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'üina. ²—'Gã nupe pë'eawera 'jawerimũ etee futat nipo Janeruwarete 'ga 'í pë nupe. Mama'ea 'gã nupe iapoawera 'jawerimũ etee futat Janeruwarete 'ga iapoi pë nupe— 'jau 'ga 'gã nupe 'üina. ^{3,4}—Najuejue etee futat pëtywet. A'eramũ pëẽ “Itywet ma'ea

pêê” 'jawarũ'em pejejaupe. A'eramũ ki pêê pejejaupe aipo 'e enune pejetywera ra'ne etyka. ⁵“Najetywi je tetywera pyu”, pe'je nipo numiamũ. A'ere pêtyp futat. A'eramũ pêê pejetywer awi ra'ne pejejoia. A'ere pejejewirera tepepoat 'jau. “Ere epoia etywer awi”, tepe'je pejejewirera 'ga upe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'ũina. —Sã'ã ae 'ywa tuwyrera weape i'aramũ ajuea pewara resage'ema ajau. A'eramũ 'ã ae enuẽmukaa ra'ne wea awi. Ojewi enuẽm ire 'ã ae ojoma'e resaka ajuea awi. Nan tee futat ae otywer awi ra'ne ae poiri. A'ere ojopoaa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁶—Pe'je pejewau kwe pewara 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga ree, a'e je 'awamũ pẽ nupe. Ee iporenuwiwere'ema 'gã nipo e'i pẽ nupe: “Noreporenuwiweri ore 'ga je'eg are”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'eramũ pêê 'ga mome'wau'jape'ema 'gã nupe. Pejewau kamẽsĩete 'gã nui. Amutee 'gã nupe etee pejewau imome'wau nũ. Kasi a'e pe iparuerowariwera'ema 'gã mara'neramũ pẽ nee ne. Kasuru jarũ 'jawe aipo 'gã. Sã'ã kasuru jarũa ujare'emamũ ae murukare'ema ojeypyri. Nan tee futat aipo 'gã. Sã'ã tajaurana. Ojeupe ita esage momor ire ipyruga etee ee. Nan tee futat aipo 'gã— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Esage futat Janeruwarete 'ga

(Luka 11.9-13)

⁷A'eramũ Jejui 'ga 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga upe 'gã porogyta are: —Ojeupe pêê mama'e renũjamũ Janeruwarete 'ga imuri pẽ nupe. “Je poar ape” ojeupe 'eramũ 'ga pẽ poari futari. Kamẽsĩete 'ga pejejoare'emamũ, pejeje'ega pejejemogyau pejejoere'emamũ 'ga upe. Sã'ã mama'e 'ara ae wi. A'eramũ 'ã ae ijaramũ awau ekaa. Esag ire tãmẽjẽ 'ã ae opoia ekar awi. Nan tee futat kasi peojet 'ga upe mama'e renũ awi ne. A'eramũ 'ga mama'e mua pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —'Okwara mopogara 'ga 'jawe ki peko. 'Okwara rawopytymo'wog ire etee 'ga poiri imopog awi. Nan tee futar iki pêê. Pepoit kasi 'ga upe pejeporogyta awi ne. A'eramũ 'ga pẽ poari futari— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁸—“Mama'e emut amũ jee” 'jara 'gã nupe 'ga imuri futari. “Je poar ape” 'jara 'gã 'ga opoat futat. Ojeupe peje'egamũ 'ga je'egi futari pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁹—Pejenosĩ kasi mama'ea 'ga upe enũina ne. Mama'e esage tee te 'ga amut pẽ nupe. Namura'uweri 'ga mama'e tywera pẽ nupe. Sã'ã pêê. “Mama'ea emut amũ jee, Kiapi'ni”, pejeja'yra pejejeupe i'eramũ mama'e katurama etee imonoa pejeja'yra upe. Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'e esagea etee imuri pẽ nupe, “mama'e esagea emut jee” 'eramũ. Ta'yriaramũ sipo ita pemono pejeja'yra upe, mani'oko'o renũjamũ? Naani. ¹⁰Moja sipo pemono pejeja'yra upe, ipira renũjamũ? Naani. Mama'e esagea etee futat pemono pejeja'yra upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹¹—Pêê 'ã aetywera agawewi. A'tea 'ã mama'e esagea etee pemono pejeja'yra upe. Nan tee futat ywag ipe 'ũi ma'e 'ga— 'jau 'ga 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga taetu 'ã esage te. Ma'eramũ sipo 'ga mama'e esage mure'ema pẽ nupe, ojeupe pêê enũjamũ? Amut futat 'ga mama'e esagea ojeupe enũinaramũ pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

12—Pêẽ 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwa. Pefutat 'gã pejejereko esagea. A'eramũ pêẽ nanẽ pejejekukau esage 'gã nee nũ. Aipo are Moisesi 'ga ikwasiari inuga janee rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanẽ ikwasiaa ee rakue nũ— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina.

Mukũi pea
(Luka 13.24)

13,14—Pe'i'i rupi ki pekwap. Pe'i'ia ywag ipe oo ma'ea. A'ere noko ayeteramũ jupi ae oa. Amume'riramũ etee te peo aipoa pe'i'i rupi. Pe'i'i rupi oo ma'eramũ etee te peo Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ warãu rũi pejemogyau peu. Peuu rupi ae oa te ajee naayi futari numiamũ. Kwaiwete te 'gã oi peuu rupi. A'ere peuu rupi oo ma'e 'gã oi mama'eukwaawa rapyaw ipe te. Peu futat 'gã oi ajemogyau nakwaparimũ warãu rũi. Peu 'gã awau ajemogyau tywet— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

I'me ma'e are 'gã mu'eawet
(Luka 6.43-44)

15—A'eramũ ki pêẽ pejejea'gwau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wararũare'ema 'gã nui. 'Ga je'ega nipo 'gã omome'u 'me pê nupe. 'Ga je'ega mome'wara 'jawe futat nipo 'gã numiamũ. A'ere 'gã o'meramũ te 'gã 'i. “Tamomoirukat 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, e'i tee 'gã ajemogyau. A'eramũ pêẽ 'gã nerowiare'ema pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 16—'Gã je'eg are ki pekwaap 'gã. Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee 'gã mama'e mome'uramũ pêẽ 'gã kwaapa. “Aipo 'gã a'jea futat 'ga je'ega omome'u”, pe'je ki 'gã je'ega renupa. 'Ga 'eawer imũ moromu'jare'ema 'gã sigaty etee omome'u 'ga je'ega ajemogyau. Sãã y'waa 'ywa. Nooi ae ju'yw are maga rekaa. Nopo'oi ae mamãũũa amyneju 'yw awi. Nan tee kasi peo moromu'jat tywera 'gã je'ega renuwu'japa ne— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 17—Y'wa 'yp katurama 'i'a katuram tãmējē futat. Y'wa 'yw a'wyre'ema o'ywa 'jawe etee futat ni'aa'wyri. Y'wa 'yp katurama pekwaap 'i'a esage are. 18Ni'a katurama'uweri futari y'wa 'ywa tywera. Y'wa a'wyre'ema etee 'ã akã are. Y'wa katurama 'aa o'ywa katurama 'jawe tãmējē futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. 19,20—Nan tee futat pêẽ. Jarejuwarete 'ga je'eg are moromu'jat tywera 'gã ia'wyre'ema futat. 'Gã je'eg are pêẽ moromu'jat tywera 'gã kwaapa tãmējē futat. O'me are 'gã mu'e re nipo moromu'jat tywera 'gã wa'wyre'emamũ. Sãã y'wa a'wyre'ema jara 'gã y'wa 'ywa retyga imonoa imomoa tata pe. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga moromu'jat tywera 'gã monoi imomopoa mama'eukwaawa rapyaw ipe anure— 'jau 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Janeruwarete 'ga remiayuwarete
(Luka 13.25-27)

21—“Ore 'ã Jejui 'ga remiayuwa”, e'i futatee nipo 'gã amũ. “Jejui 'ga Orejararetea”, 'jau futatee nipo 'gã. A'ere 'gã nosei futari ywag ipe. Nuapoi futari 'gã mama'ea Jeruwarete 'ga remifutar imũ. Nuenuwi 'gã 'ga je'ega.

A'eramũ 'gã osowe'em ywag ipe. 'Ga je'ega renupara 'gã etee futat oo ajemogyau ywag ipe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²²—Anure nipo Jarejuwarete 'ga rowase pejemajatykaaw ipe kwaiwete 'gã 'i ekoete jee: “Jarejuwarete 'ga je'eg are ore oi kwe pewara 'gã mu'jau ikue”, 'Jau nipo 'gã jee. “Eneremiayuwa 'Jawe futat ore mama'eukwaawa moia erekwara 'gã nu. Eneremiayuwa 'Jawe futat ore aeremiapoe'ema apou ikue”, 'Jau nipo 'gã jee— 'Jau 'ga 'gã nupe. ²³—A'ere nipo je 'i 'gã nupe: “Pêẽ pekwap futat je wi muku. Jeremiayup 'mea te pêẽ. Mama'e tywera apoarera te pêẽ”, 'Jau nipo je 'gã nupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

I'akwaap ma'e

(Luka 6.47-49)

²⁴—Jeje'ega renuparamũ pë'akwaap pejememogyau. Sã'ã i'akwaap ma'e 'ga 'oga mÿja ywy ãtã pype. ²⁵Kwaiwete agawewi 'ã amana 'ua. Ywytuu agawewi 'ã erua. A'etea 'ã 'oga nu'ari futari ywytuu upe. 'Y ruwiretea miamũ 'ã owaẽme'ema jupe. A'eramũ 'ã aipoa 'oga awawe'em ppy pe. Nan tee futat jeje'ega renuparamũ pëẽ— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁶—A'ere jeje'ega renupare'emamũ pejemogy i'akwaawe'ema 'ga 'Jawe. I'akwaawe'ema 'ga te ajee 'oga omÿi amũ 'y apopewa pype. ²⁷A'eramũ amanakyr ppy are we 'ga roga awau ppy pe 'ga wi. A'eramũ futat 'ã 'y rypojuaga 'ga roga retyka 'ga wi. A'eramũ nipo jeje'ega renupare'emamũ pëẽ aipoa 'oga apoara 'ga 'Jawe etee futat. Aipo 'ga 'Jawewaramũ nipo pëẽ anure pejepapa— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

^{28,29}Jejuí 'ga porogytapaw ire, 'ga renuparera 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree.

—Kuu. 'Ga pa'e aipo e'i ae mu'Jau ra'e nũ— 'Jau 'gã ajaupe. —NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'Jara 'gã 'Jawe rui 'ga porogytai. Moisesi 'ga 'eawer are moromu'Jara 'gã Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat 'gã ae mu'eí— 'Jau 'gã ajaupe. —A'ere Jejui 'ga nanarui. U'eawer imũ etee futat 'ga jane mueapyoi ee— 'Jau 'gã ajaupe, oporesagamũ 'ga ree.

Ipito'om ma'e

(Maku 1.40-45; Luka 5.12-16)

8 ¹'Gã nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga 'ua ojypa ywytyr awi nũ. Kwaiwete 'gã 'ua ojypa 'ga reewe te futat. ²Poje ipito'om ma'e 'ga amũ 'ua wapyka wenupy'ãu 'ga rowase. A'eramũ 'ga 'Jau Jejui 'ga upe: —Je resag ape, ki Ku'lyp. “Jejuí 'ga ae katu'okara”, e'i 'gã jee. A'eramũ je tejuja tejesaukaa enee. Je ree ejemuaẽmiweramũ je mokã'ẽ ape— 'Jau 'ga Jejui 'ga upe.

³Aipo ojeupe 'erauwe Jejui 'ga opo monou 'ga 'arimũ:

—Ko ajee je ene mokã'ẽi 'wei— 'Jau Jejui 'ga 'ga upe.

Oje'arimũ 'ga po mono ypyrauwe okã'jãu 'ga pito'oma 'ga wi. A'eramũ futat 'ga pira ojekatu'oka. ⁴'Ga mokã'ẽ re Jejui 'ga 'Jau 'ga upe:

—Eremome'u kasi emokã'ẽawera tekotee 'gã nupe ne. Ere ewau ejesaukaa mainana 'ga upe ra'ne. “Je resag ape. Jepito'oma okã'ẽ je wi”, ere ewau 'ga upe.

“A'jea futat ra'e”, te'i 'ga enee 'jau, ene resag ire 'jau— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe. —A'ere ene ejeymawa mû rerawau 'ga upe. A'eramû 'ga iapyau Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa enekã'ëawer are— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe. —Moisesi 'ga 'eawer imû etee futat ene ejeymawa mû rerawau iapyaukaa Jarejuwarete 'ga muorypawamû. Ejeymawa mû rapyukara ene ekã'ëawera resaukaawa futat— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe. A'eramû ipito'om ma'efera 'ga awau ojeupe 'ga 'eawer imû etee futat iapou.

Jefaruu 'ga remiayup
(Luka 7.1-10)

5Kafanãu pe 'gã waëm ire jefaruu 'gã 'wyría'ri 'ga amû 'ua owaëma Jejuí 'ga upe. Tapy'yi amuteea te 'ã 'ga, romanüa te 'ã 'ga. 6A'eramû 'ga 'jau Jejuí 'ga upe: —Jeremiayuwa 'ga ojero'wu 'upa ayrügatugatu 'ga 'upa— 'jau 'ga Jejuí 'ga upe.

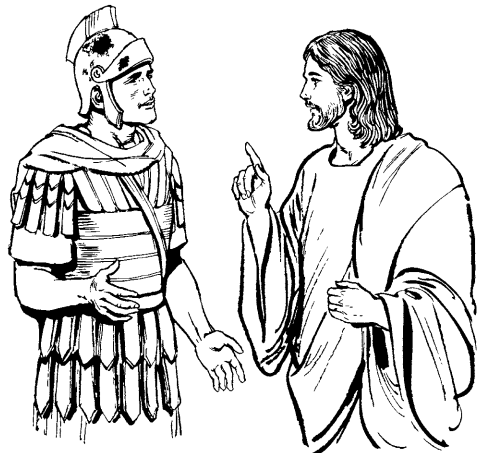
7Aipo ojeupe 'eramû Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere iruukwe. Too ene rupi 'ga katu'oka 'jau— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

8—Naani nü'tü. Ene 'ã küüima'eeteetea te. Je 'ã akotee ma'ea te. Eje'eg imû etee futat ekatu'ok 'ga. “Ojekatu'ok futat 'ga” ene 'eramû 'ga jekatu'ogi futari— 'jau 'ga Jejuí 'ga upe. 9—Je 'ã jefaruu. A'eramû je te'wryiara 'ga je'eg imû etee futat mama'e apou tekou jepi. Je 'ã jefaruu 'gã 'wyría'ria. Sëg jeremiayuwa jefaruu 'gã pytuna. A'eramû jeremiayuwa 'gã jeje'eg imû etee futat mama'e apou ajemogyau. 'Ga amû upe je 'jau: “Ere ewau peu jee”, 'jau je 'ga upe. A'eramû 'ga awau. Ajepeja 'ga upe je 'jau jepi: “Ere ejua 'au je pyri”, 'jau je 'ga upe jepi. A'eramû 'ga 'ua je pyri jepi. Tejeupe oporowyky ma'e 'ga amû upe je 'jau: “Ekwap mama'e apou jee”, 'jau je 'ga upe. A'eramû 'ga jeje'eg imû etee futat mama'e apou jee jepi. A'eramû ene nanë eje'eg imû etee futat jeremiayuwa 'ga katu'oka jee— 'jau 'ga Jejuí 'ga upe.

10Aipo ojeupe 'eramû Jejuí 'ga oporesagamû etee 'ga ree. A'eramû 'ga 'jau wewiri ako ma'e 'gã nupe:

—Israeu juapyrera agawewi 'ã pëë. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe. Inãinãni'í etee futat 'ã pëë je rerowiaa pejemogyau. Ko 'ga judeue'ema agawewi. A'etea 'ga je rerowiat kwaiwete ra'e jepi— 'jau Jejuí 'ga wewiri ako ma'e 'gã nupe. 11—Peapyaka jeje'eg are? Anure nipo kwaiwete 'gã oi osou ywag ipe. Amunap tesirümer awi we futat nipo 'gã oi ajatykau ore ree ywag ipe. Peu futat 'gã jemi'wari ymãwarera 'gã pyri. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mïmera 'gã pyri nipo 'gã awau ojemi'waa.

(Mateu 8.5-13)

Judeue'ema 'gã agawewi. A'etea 'gã je rerowiat ajemogyau. A'eramũ nipo 'gã awau ajatykau ore ree peu Jarejuwarete 'ga pyri. ¹²A'ere 'ã judeu 'gã jẽmĩ naani. Ywag ipe oo ma'eramera 'gã futat numiamũ. A'ere 'gã naje rerowiari etee. Amume'ri 'gã etee 'ã je rerowiaa. A'eramũ nipo Jeruwarete 'ga je rerowiare'ema 'gã monou 'gã pe'au muku ojewi. Ypytunaiwayay pype nipo 'ga 'gã monoi. Peu futat nipo 'gã wayrũ ojere'lemamũ ajemogyau. Aya nipo 'gã nerekou, 'gã maema 'gã na'jywa mokãina 'gã mogyau— 'jau Jejui 'ga wewiri ako ma'e 'gã nupe.

¹³A'ere 'ga 'jau jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'ga upe nũ:

—Ere ewau ejewya eje'wyr ipe nũ. Je rerowiar ape ekou ra'e jepi.

A'eramũ eneremiayuwa 'ga ojekatu'oka enee nũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nũ. Owaẽma ypy we 'ga wemiayuwa 'ga resaka, jaruete 'ga reko esaka. Jejui 'ga 'eawa rupi we etee futat 'ga remiayuwa 'ga ojekatu'oka.

Pedro 'ga rojo ẽẽ

(Maku 1.29-34; Luka 4.38-41)

¹⁴A'ere Jejui 'ga awau Pedro 'ga 'wyr ipe nũ. 'Ga roga pype osouwe 'ga Pedro 'ga rojo ẽẽ resaka. Iro'y ẽẽ 'upa.

¹⁵A'eramũ 'ga awau ẽẽ popyyka. A'erauwe ẽẽ ro'ya atepawamũ ẽẽ wi. A'erauwe ẽẽ afu'ama okama awi mama'e apou 'ga upe 'ga mojemi'waa.

¹⁶Kaaruwamũ peuwara 'gã kwaiwete mama'eukwaawa rerekwara 'gã nerua Jejui 'ga upe. A'eramũ 'ga mama'eukwaawa moia 'gã nui, oje'eg imũ etee futat. Ojero'wu ma'e 'gã nanẽ 'ga ikatu'oka nũ. ¹⁷Ymã te Janeruwarete 'ga je'lega mome'wara 'ga, Isai 'ga 'ga mome'ui rakue:

“Janekaruara 'ga omoit jane wi, jane katu'oka”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. Jejui 'ga remiaporama 'ga imome'wau inuga ka'aran are rakue. A'eramũ 'ga 'gã katu'oka, Isai 'ga 'eawer imũ etee futat.

“Too ene rupi 'jau” 'ga 'eawet

(Luka 9.57-62)

¹⁸Anure kwaiwete 'gã 'ua ajatykau 'ga ree. 'Gã nesakawe Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Kwe katy soo jareyaapa 'jau, 'y owajara katy 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁹'Gã o enunewe Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga amũ 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Too ene rupi 'jau, ki Ku'jyp— 'jau 'ga 'ga upe. —Taata tekou ene rewiri kwe pe ene orauwe 'jau— 'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

²⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat nipo eneatawet je rupi ki sa? A'ere 'ã je najerogi te tekou a'li kũi. Kasuru'miara te 'ã ok. Ywy kwara 'ã 'ga roga. Wyrã'i nanẽ 'ã waityramũ nũ. A'eramũ 'ã kaaruwauwe ojewya 'ua waity pype osea. A'ere je nanarũi. Aset ekoete tee futat je tekou. Tekaarupaw ipe je tesea ekoete tee futat tekou.

Je 'ã p̄neki'yra agawewi. A'etea 'ã je najerogi tekou. Jeremiayuwamũ nan tee futat pejemogy nũ. A'etea futat te eneatawet je rupi?— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹A'eramũ Jejuí 'ga rerowiaara 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—Tene ajee jeruwa manũí ra'ne. Tejuwa 'ga manũ re too ene rupi 'jau. 'Ga manũ re nipo a'jea futat tekou wyyapi ene rewiri. Tejuwa 'ga manũa ra'ne je aesak— 'jau 'ga Jejuí 'ga upe.

²²A'ere Jejuí 'ga 'i etee 'ga upe:

—Naani. Ene'me awi. 'Awauwe futat ejot je rupi. Eneruwa 'ga manũ re amutee 'gã totym 'ga enee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

Ywyrúu muojeawet

(Maku 4.35-41; Luka 8.22-25)

²³A'ere Jejuí 'ga u'aa yaruú pype, wemimu'e 'gã netee. ²⁴'Gã yaapaw ipe wyyruua 'ua erujewi 'gã nupe. 'Y ryjuapia yara matyneema imotypywyka ja'wyja'wy 'gã nupe. A'ere Jejuí 'ga seri etee futat 'upa.

²⁵A'eramũ 'ga remimu'e 'gã 'ga renũina 'ga momaka:

—Ku'jyp! Ere ejua epaka kũí! Sapap jane kũí!— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁶Opag ire 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pejegyau nanimenime 'ũ? Maran ajee nepejemogypygyi etee je ree 'ũ? Nepeesagi nipo pejejepype je rekoa ki sa? Je te 'ã areko p̄ẽ. Je rerowia'ri etee 'ã pejepe pejejemogyau— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.

A'erauwe 'ga fu'ami oje'ega wyyruu upe, tyjapetega upe nanẽ nũ. A'erauwe futat wyyruua wojeramũ. 'Y rajapetega nanẽ wojeramũ nũ.

²⁷A'eramũ 'ga remimu'e 'gã oporesagamũ etee 'ga ree.

—Ma'e p̄ãjẽ 'ga te jane sireko jarejepype nũ'ũ?— 'jau etee 'gã ajaupe. — Ywyrúua te 'ã 'ga amuojet erujewi jarejewi a'í kũí. 'Y rajapetega nanẽ 'ga 'ã imuojea erujewi nũ. Ma'e p̄ãjẽ 'ga te nũ'ũ? Naesagi pa je 'ga amũ je'ega wyytu upe jepi nũ, wyytu muojera erujewi jepi nũ— 'jau 'gã ajaupe oporesagamũ 'ga ree. —Janeruwarete 'ga te wapoukat 'ga upe nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Maku 5.1-20; Luka 8.26-39)

²⁸Garireja ypiauu owajara katy owaẽm ire 'gã oyaruu monou imojekoka Gatara ywy are. Yaruú awi Jejuí 'ga ãm ppyrauwe mukũja 'gã 'ua 'ga rowosõu. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã poromũ. Tywy 'arimũ etee futat 'gã nekoí. A'eramũ 'gã 'ua tywy awi Jejuí 'ga repejãna. Mama'eukwaawa 'gã muarũukare'ema 'gã mamara'neu 'gã mogyau. Ipojyte 'gã ajemogyau. A'eramũ 'gã pyriwara 'gã okyjau 'gã nui. Nooi futari 'gã 'gã pyri. ²⁹A'eramũ Jejuí 'ga resakawe mama'eukwaawa werekwara 'gã muafukajukaa Jejuí 'ga upe:

—Ku'jywa 'ga ra'yra 'ã ene. Maran te ore rereko ape? Norowaẽmi we ore orojereko tyweawa upe— 'jau mama'eukwaawa Jejuí 'ga upe.

³⁰Aipo 'eramũ mukuu'i tajaanana ajemogyau ojemi'waa. Kwaiwete tajaanana. ³¹A'eramũ mama'eukwaawa 'jau Jejui 'ga upe:

—'Gã nui ore moir ire ore monoukar ape tajaanana wywyterimũ ore mojejaga— 'jau mama'eukwaawa 'ga upe.

³²—Pe'je ajee pejewau— 'jau Jejui 'ga jupe.

A'erauwe mama'eukwaawa awau ũ'jãu 'gã nui. Awau ojejaga tajaanana pype. A'eramũ tajaanana mama'eukwaawa ojepype ijeagamũ erowawaka erajemogyau. A'eramũ erawau enujãna ywy'amuku rupi eropopoa erawau eropapa 'y pe.

³³A'erauwe tajaanana are omaenun ma'e 'gã awau imome'wau amunaw ipewara 'gã nupe:

—Ekoay Jejui 'ga 'ua tywy 'arimũ ako ma'e 'gã pirowara omoit 'gã nui ko, imonou tajaanana pype ko. A'eramũ tajaanana opapa ko— 'jau 'gã awau imome'wau amunaw ipewara 'gã nupe.

³⁴A'erauwe amunaw ipewara 'gã 'uapap Jejui 'ga resaka. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ere ejepe'au oreywy awi. Nenea'wryi ene ra'e. Orereymawa 'ã ereapisipap— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga awau 'gã nui.

Iteu ma'e

(Maku 2.1-12; Luka 5.17-26)

9 ¹A'eramũ Jejui 'ga awau 'gã nui. Awau u'aa yaruu pype, awau oyaapa nũ. Oje'wyr ipe 'ga awau ojewya nũ. ²A'eramũ peuwara 'gã teewi iteu ma'e 'ga rerua Jejui 'ga upe nũ. 'Ga rerua 'ga rupia 'ga rupawa reewe Jejui 'ga upe. “Je rerowiat pa 'gã ajemogyau ra'e”, 'jau Jejui 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

—Erekyje awi je wi kũi. Enetywera je amoit ene wi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã 'ga rerowiare'ema ajemogyau. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Awÿja 'agamũ 'ũ? Janeruwarete 'ga etee te janetywera omoit jane wi— 'jau 'gã ajaupe. —Enetywera je amoit ene wi 'eramũ 'ga Jarejuwarete 'ga 'jawe je rekoi 'ga 'i te janee— 'jau 'gã ajaupe 'upa.

⁴A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi ojee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pẽe poromũ 'jau pejejeupe 'ũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁵—Je upe naayi. Iteu ma'e mafu'amaramũ ae nanẽ ojotywera moiri ajai nũ kũi— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁶—Pẽneki'yra je 'ã. A'eramũ je tepãjẽ resaukaa pẽ nupe. Iteu ma'e 'ga je amafu'am pẽ neape— 'jau 'ga 'gã nupe. —'Ga fu'ama resaka taje kwaap pejepe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Aeteuferã 'ga amafu'am. Aetywera 'ga omoit nanẽ ae wi nũ”, tepe'je 'jau. Jeruwarete 'ga te 'ã opãjẽ amut jee. A'eramũ je petywera moia pẽ nui, iteu ma'e mafu'ama nanẽ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

—Ere efu'ama jui. Ejupawa pyyka erawau eje'wyr ipe— 'jau 'ga 'ga upe.

⁷Aipo ojeupe 'erauwe iteu ma'e 'ga afu'ama 'gã neape. A'eramũ 'ga wupawa pyyka erawau oje'wyr ipe. ⁸A'eramũ esakarera 'gã ajemogyau okyjau, oporesagamũ 'ga ree. A'e pype 'gã aku'iramũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe.

—Kuu. Namafu'ami sipo 'ga 'ga pa, a'e ako je ko re'ã— 'jau 'gã ajaupe.
—Ku'jywa 'ga 'ga amafu'amukat 'ga upe— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã esage ma'eramũ, ki Ku'jyp. Ene 'ã eremafu'amukat 'ga 'ga upe. Epãjã 'ã eremut 'ga upe rai'i— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa ee.

Mateu 'ga mo'wyawet
(*Maku 2.13-17; Luka 5.27-32*)

⁹A'eramũ Jejui 'ga awau watau nũ. Awaw ipe 'ga Mateuramũ je resaka. 'Wyriararete upe ka'aranũ pyykarera je. Jeporowyky je renamũ Jejui 'ga 'ua oje'ega jee:

—Ere ejua je rupi— 'jau 'ga jee, je mo'wya ojeupi.

A'erauwe je tepoia teporowyky awi ejaa inuga a'e pe te futat. A'eramũ futat je tewau 'ga rupi, 'ga remimu'eramũ. ¹⁰A'ere je 'ga mo'wya teje'wyr ipe:

—Ere ejua ejemi'waa je pyri. Ere ejemiayuwa 'gã nenũina erua erojemi'waa jerog ipe— 'jau je 'ga upe.

A'eramũ 'gã 'ua ojemi'waa jerog ipe. Orojemi'waaw ipe kwaiwete 'wyriararete 'ga upe ka'aranũ pyykara 'gã 'ua ojemi'waa ore pyri. Mama'e tywera apoara 'gã nanẽ 'ua ojemi'waa ore pyri nũ. ¹¹Poje fariseu 'gã amũ 'ua ore resaka. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga remiayuwa 'gã nupe:

—Kuu. Ma'eramũ pẽmu'jara 'ga ojemi'waa 'wyriararete 'ga upe ka'aranũ pyykara 'gã pyri 'ũ? Nia'wyrì 'gã kũi. Mama'e tywera apoara 'gã pype nanẽ 'ga reni ojemi'waa kũi. Nojemi'wari noko ae 'gã pyri 'ja. Nia'wyrì 'gã ajemogyau kũi— 'jau 'gã 'gã nupe.

^{12,13}Aipo 'gã 'e renupawe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Gã pyri je rekoi 'gã poaawamũ te nũ'ũ. Je 'ã morofuanugara 'jawewara te ako 'gã nupe. Sã'ã morofuanugara 'ga muaga monoa ojero'wu ma'e 'gã nupe etee. Nomono ekoetei futari 'ga ijero'wue'ema 'gã nupe muaga. Nan tee futat je. Ia'wyrè'ema 'gã katu'okawamũ te je ruri. “Je jeresage”, pe'je 'ã. A'ere je naesage ma'eramũ rũi je ruri pẽ katu'oka. Itywet ma'e katu'oka tee je ruri. Pe'je pejewau pejemul'jau Jarejuwarete 'ga 'eawer are— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Oseja 'ga upe rakue:

“Je upe mama'e mura esage futat jee.

A'ere pejejee pẽpota'wa esagea taetu esageramũ jee.

Nafutari je tejeupe pẽnemimurera, pejejee pejepota'wa esage'em ire”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue— 'jau Jejui 'ga fariseu 'gã nupe.

'Gã jemi'ware'em are 'gã mu'eawet*(Maku 2.18-22; Luka 5.33-39)*

¹⁴Anure Juã Batista 'ga remiayuwa 'gã amũ 'ua oje'ega Jejuí 'ga upe: —Juã Batista 'ga remiayuwa mũ ore orojemi'ware'ema futat oroje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe jepi. Fariseu 'gã nemiayuwa 'gã nanẽ ojemi'ware'ema futat oje'ega 'ga upe jepi nũ. 'Ga upe oporogytaawa upe iwaẽmauwe ore orojemi'ware'ema Jarejuwarete 'ga upe oroporogytau jepi. A'ere 'ã eneremiayuwa 'gã nanarũi. Niojeri agawewi 'gã 'ã ojemi'war awi. A'etea 'ã 'gã oje'ega omono Jarejuwarete 'ga upe— 'jau 'gã Jejuí 'ga upe.

¹⁵A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Akokatu ma'e 'gã nekokaturamũ sipo 'gã nekokatu resakara 'gã ty'ara rerajemogyi maraka are? Naani. Maraka teepaw ire tãmẽjẽ te 'gã py'arayparamũ nũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —'Gã nui akokatu ma'e 'gã jepe'aramũ tee esakara 'gã piori ojemi'war awi oporogytau Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejuí 'ga oje'ega 'gã nupe u'ama. —Nan tee futat jeremiayuwa 'gã wojere'emamũ ojemi'war awi ojepyri je rekoramũ. Ojewi je o re te nipo 'gã nojemi'wari ajemogyau. Je o re te nipo 'gã 'arasigamũ ajemogyau je ree. A'eramũ te nipo 'gã nojemi'wari ajemogyau wea'aramũ etee je ree— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

¹⁶—Ymã te 'ã aeypy 'gã pẽ mu'ei mama'e are rakue. A'ere je 'ã 'awamũ pẽ mu'ei nũ. Amutee are je 'awamũ pẽ mu'ei nũ. A'ere nepemojopypea'uweri jeporogyta aeypy 'gã nemimome'ufer are. Jeporogyta are ojemu'e ma'eramũ ki a'ea etee futat pejemu'e. Pemojopype kasi morogyta ymaner are ne. Morogyta ymaner are ojemu'e ma'e 'gã nuapoi jeporogytau mama'ea— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —Naperugi ae taity ymanera taity yau pyu. Kasi a'e pe taity yau opoejamũ erojefuapygi etee ne. A'eramũ futat taity ymanera otoroka etee nũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. ¹⁷—Y'way yau ae nueko'wogi yrũ ymanera pype. Yrũ yau pype te ae eko'wogi. Yrũ ymana pype sieko'wok 'eramũ ajaiwayramũ erujewi. A'eramũ futat opy'apefugamũ wajaiwamũ yrũ pype. A'eramũ futat wyrũ kakau. A'eramũ ojeko'woka— 'jau 'ga 'gã nupe. —Yrũ yau pype eko'wog ire ojeko'woke'ema. Yrũa kaw'e'em nanẽ nũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ee. —Nan tee futat nepemojopypea'uweri jeporogytafera morogyta ymaner are— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

Kũjã ãẽ mũ kũjãmuku ãẽ retee*(Maku 5.21-43; Luka 8.40-56)*

¹⁸'Ga porogyta 'ga renamũ kũima'e 'ga amũ 'ua owaẽma Jejuí 'ga upe. Judeu 'gã 'wyría'ri 'ga amũ 'ua wapyka wenupy'ãu 'ga rowase. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe: —Jera'jyr ãẽ amanũ 'awamue futat ko. A'eramũ ene ejua ãẽ resaka. Epoa ãẽ 'arimũ imonoramũ nipo ãẽ ferawi nũ— 'jau 'ga 'ua 'ga upe. —Ere ajee iruukwe. Taesak ãẽ enee 'jau— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

¹⁹A'eramũ Jejuí 'ga afu'ama awau 'ga rupi. 'Ga remimu'eramũ ore nanẽ arawau 'gã nupí nũ.

²⁰Orewaw ipe kũjã ãẽ mũ 'ua Jejuí 'ga rupisika, 'ga raity pypireme'ywa ppyka. Ojero'wu ma'e ãẽ. Tusi kwara ãẽ imu'aa akou ojero'wau. Nuogi futari ãẽ ry ãẽ wi. Ymã te ãẽ rekoí rakue. ²¹A'eramũ ãẽ 'jau ojeupe etee futat: “Kĩã raity pyygãmũ tajekatu'ok 'jau kwy”, 'jau ãẽ ojeupe etee futat. A'eramũ ãẽ 'ua 'ga raity pypireme'ywa etee agawewi ipyyka. A'etea ãẽ ojekatu'ok 'ga raity pypireme'ywa pyyg ypyrauwe futat. ²²A'erauwe Jejuí 'ga ojerowaka amã'jãũ ãẽ ree. A'eramũ 'ga 'jau ãẽ upe:

—Erekyje awi kari. Je rerowiar ape ekou ra'e jepi. A'eramũ je ene katu'oka akiko— 'jau 'ga ãẽ upe.

Ëẽ upe aipo 'ga 'erauwe ãẽ ojekatu'oka.

²³A'ere Jejuí 'ga ore reruatau nũ. “Jera'jyra ãẽ ree epoa emono” 'jara 'ga 'wyrã upe orowaẽm ire orosou. Orosouwe Jejuí 'ga ãẽ ree ajatyka ma'e 'gã nesaka. 'Ga mo'wyarera 'ga ra'jyra ãẽ rapirũmũ ãẽ rerekou. Jumi'ara'nĩ moje'egara 'gã nanẽ 'ga esaka nũ^a Kwaiwete 'gã 'upa 'oga pype. ²⁴A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je peje'jãũ pejewau ukupepe. Namanũĩ ãẽ. Oset tee ãẽ 'upa. Peesag iki je ãẽ momaga— 'jau 'ga 'gã nupe.

Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã 'ga rerekoemãũ etee.

—Ene'me awi nũ'ũ. Amanũ futat akiko— 'jau 'ga 'ga upe.

“Amoferap nipo je ãẽ re'ã”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga poromũ 'jau 'gã nupe, “oset tee ãẽ 'upa”, 'jau etee 'ga 'gã nupe.

²⁵Og awi 'gã mũ'ẽ re 'ga amanũ ma'efera ãẽ poppyka.

—Ere ejua ewya, ky'ri— 'jau Jejuí 'ga ãẽ upe.

A'erauwe ãẽ ferawi owya afu'ama. ²⁶A'eramũ 'gã ãẽ moferapawera mome'wau imuãina ojepyriwara 'gã nupe.

Mukũi eae'ema 'gã

²⁷Ëẽ moferaw ire Jejuí 'ga awau pe awi nũ. 'Ga remimu'eramũ ore arawau 'ga rupi. Orewaw ipe mukũja eae'ema 'gã 'ua ore rewiri wafukaita Jejuí 'ga upe: —Jejuí! Ene 'ã Janeruwarete 'ga remimurera! Ore resag ape. Epãjẽ mũ ore katu'og ape— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

²⁸Og ipe ore se re, 'gã nanẽ awau osou nũ, Jejuí 'ga rerowyka. A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je rerowiat te pejepe pejemogyau jepi? “Ore mamã'ẽ 'ga nũ” 'ea te perowiat pejemogyau?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Aruerowiat futat ore ene— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁹A'eramũ Jejuí 'ga opo monou 'gã nea are.

—Tejerowiat pejemogyramũ je pẽ mamã'ẽi— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁰A'erauwe futat 'gã amã'jãũ. A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

^a9.23 Ajamanũnamũ ipypyra poromũ jumi'ara'nĩa.

—Je mome'u kasi pejepe kwe pewara 'gã nupe kamẽsiete ne, jerera muãje'ema kamẽsiete amunawa pype ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

³¹A'ere 'gã naani. Nuereko katui 'gã 'ga 'eawera, 'ga rera muãina kamẽsiete peuwara 'gã nupe.

Ije'ege'ema 'ga

³²Jejui 'ga wi 'gã o ypyrauwe 'gã amũ mama'eukwaawa rerekwara 'ga rerua Jejui 'ga upe.

—Mama'eukwaawa mũ 'upa 'ga pir are. A'eramũ 'ga oje'ege'ema akou. Mama'eukwaawa 'ga nomoje'egukari imogou— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

A'erauwe Jejui 'ga imoia 'ga wi.

³³Ojewi Jejui 'ga imoir ire 'ga oje'ega nũ. A'eramũ 'ga resakara 'gã oporesagamũ 'ga ree ajemogyau.

—Niesagi pa jane nanuara Israeu juapyreramũ jarewy pe jepi nũ— 'jau 'gã ajaupe, oporesagamũ 'ga ree ajemogyau.

³⁴A'ere fariseu 'gã nuerowiari 'ga. A'eramũ 'gã 'jau:

—Naani nũ'ũ. Mama'eukwaawa 'wyriara je'eg imũ tee 'ga 'ga piwara moiri 'ga wi nũ'ũ— 'jau futatee 'gã 'gã nupe.

Jejui 'ga ajemuaẽma 'gã nee

³⁵Pe awi Jejui 'ga awau nũ. Awau 'ga amunawa moymoyka akou. 'Ga remimu'eramũ ore arakou 'ga retee te futat. Judeu 'gã jatykaaw ipe 'ga awau 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree:

—Pejetywer awi pẽpouriweramũ Janeruwarete 'ga pẽtywera moiri pẽ nui. A'eramũ 'ga pẽ mogyau wemiayuwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe akou, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

Ojero'wu ma'e 'gã 'ga ikatu'oka akou. ³⁶Kwaiwete 'gã jatykai 'ga ree, 'ga porogyta renupa. 'Gã nesakawe Jejui 'ga ajemuaẽma 'gã nee. “Karupa'mĩ jare'ema 'jawe 'gã jemogyi. Ojejukawe'emamũ nanẽ nũ. Worypawamũ 'gã ajemogyau. Nitywi futari 'gã poara 'ga amũ”, 'jau Jejui 'ga ojeupe. ³⁷A'eramũ 'ga 'jau wemimu'eramũ oree:

—Inãinãinĩ etee Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã jemogyi. A'ere 'ã kwaiwete je te 'gã jemogyi Janeruwarete 'ga kwaape'ema— 'jau 'ga oree. ³⁸—A'eramũ ki pẽẽ pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe aipo are: “Emonou'jau'jap ejemiayuwa 'gã emome'waramũ kwe pewara 'gã nupe”, pe'je ki 'ga upe aipo are— 'jau Jejui 'ga oree. —Sã'ã juowuurana. Omonookara ae mũ tywe'emamũ 'ã ototokapaw ekoete. Nan tee futat nipo 'gã 'ga je'ega ojeupe 'gã imome'ue'emamũ 'gã pawĩ etee mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga oree.

Jejuí 'ga remimu'e 'gã
(*Maku 3.13-19; Luka 6.12-16*)

10 ¹Jejuí 'ga wemimu'eramũ ore majatykau ojee, tusiramũ ore majatykau ojee. Opãjêa 'ga imua ore upe ore moporowykyawamũ. —Tepãjêa je amono pê nupe amutee 'gã poaawamũ. Pe'je pejewau mama'eukwaawa moia erekwara 'gã nui. Ojero'wu ma'e 'gã nanê pêẽ ikatu'oka nũ— 'jau 'ga oree ikue.

²⁻⁴'Ga remimonoramũ orepytuna tusi. Simão, Andre, Tiago, Juã, Filipe, Patarumeu, Tome, Mateuramũ je, ajepeja Tiago, Tadeu, ajepeja Simão, Judas. Mímeramũ ore Jejuí 'ga remimu'eramũ. Simão 'ga muküi 'ga rera. Pedro 'ga rer irüa. Ajepeja Simão 'ga rera nanê muküi nũ. Serote 'jau 'ga rer irüa. Andre 'ga Pedro 'ga rewirera 'ga. Tiago 'ga rewirera 'ga Juãnamũ. Sepeteuramũ Tiago 'ga ruwa 'ga Juã 'ga retee. Je Mateuramũ 'wyriara upe ka'aranũü pyykareramũ. Ajepeja Tiago 'ga Aufeu 'ga ra'yra 'ga. Judas 'ga nanê muküi 'ga rera nũ. Iskariote 'ga rer irüa. Kũima'e tywera 'gã nupe 'ga monoara 'ga poromũ. Mímeramũ ore Jejuí 'ga remimonoramũ.

Jejuí 'ga wemimu'e 'gã monoawet
(*Maku 6.7-13; Luka 9.1-6*)

⁵Wemimu'eramũ Jejuí 'ga 'jau oree:

—Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe. A'ere ki judeu 'gã nupe etee je mome'u pejepe. Judeue'ema 'gã nupe kasi je mome'u pejepe ne. Samari ywy pewara 'gã nupe nanê je mome'wawe'em nũ. ⁶Israeu juapyrera 'gã nupe etee futat pejewau morogyta esage mome'wau. Sã'ã karupa'mĩ ka'jama ujar awi. Nan tee futat Israeu juapyrera 'gã jemogyi. Ymã te 'gã ypya Jarejuwarete 'ga je'ega renuwi rakue. A'eramũ 'gã 'ga kwaapa katu katu rakue— 'jau 'ga oree. —A'ere 'awauwara 'gã nokwaawi futari 'ga. 'Ga remifutara nanê 'gã ikwaape'ema nũ. A'eramũ 'gã ajemogyau karupa'mĩ ka'jama 'jawe— 'jau Jejuí 'ga oree. ⁷—“Otywer awi opoit ma'e 'ga Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamũ. A'eramũ ki pêẽ pejepoia pejetywer awi”, pe'je ki pejewau 'gã nupe. ⁸Ojero'wu ma'e 'gã pêẽ ikatu'oka. Amanũ ma'e 'gã pêẽ imoferapa. Ipito'om ma'e 'gã pêẽ imokã'jãu. Mama'eukwaawa pêẽ imoia mama'eukwaawa rerekwara 'gã nui— 'jau Jejuí 'ga oree. —Tepãjêa je amono pê nupe. A'ere naje mepyi pejepe tepãjêa pejejeupe imono are. A'eramũ pêẽ pejewau 'gã katu'oka ekoete te futat pejejemogyau. “Je mepyi pejepe. Pejekatu'okawera pemepyi jee”, 'jawe'em futat pêẽ 'gã nupe— 'jau Jejuí 'ga oree.

⁹—Ka'aranũüa kasi peroo ne. ¹⁰Pejekaraemã nanê erawawe'em nũ. Pejejyrũ, pejepypapaap. Mímera miamũ kasi peroo ne. Pejepir arewara etee futar iki peroo. Ywyrã nanê pêẽ erawawe'em pejepo pe. Ojeupe peporogytaramũ 'gã pê mojemil'waa. Aipoa esage— 'jau Jejuí 'ga oree.

¹¹—'Gã 'wyrarete upe pejewaẽma pejewau pejeseawa rekaa. “Pe'je pejeju pejesea 'au ore pyri” 'jara 'gã noga pype etee futar iki pejup. Peo kasi kwe pe

pejajemogyau ne. ¹²Gã nog ipe pejewau ki “Awamũ Janeruwarete 'ga nepẽ mu'arasigukari pẽ mogyau”, pe'je pejewau pejesou 'gã nupe. “Arafutar ore Jarejuwarete 'ga pẽ muekõẽãja pẽ mogya”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ¹³—“Pe'je pejesua pejepytau ore'wyr ipe” 'gã 'eramũ ki pe'je 'gã nupe: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga aku'i muri pẽ nupe, pẽ mopy'ata'wau a'jea futat”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree. —“Narafutari ore pẽpyta oroje'wyr ipe” 'gã 'eramũ pẽẽ 'jau 'gã nupe: “Janeruwarete 'ga aku'ia namura'uweri pẽ nupe”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁴—A'eramũ nipo pẽẽ pejewau majepeja 'gã amũ 'wyr ipe nũ. A'eramũ nipo 'gã 'jau: “Noreporenuwiweri ore Jarejuwarete 'ga je'eg are”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'eramũ ki pe'je 'gã nupe “Janeruwarete 'ga 'ã wemiayuwamũ pefutat numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee 'ga. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ mu'arasiga pẽ mogyau”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree u'lama. —A'eramũ pẽẽ 'gã 'wyrarete awi peje'jãu pejepyapaawa nupãnupãu ajuee, 'yja motototoka jui. “Janeruwarete 'ga pẽ katu'og are ifuwet numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee 'ga”, pe'je ki pejepyapaawa nupãu ajuee 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁵—A'jea futat je 'i. Anure, wowase pẽ majatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga Sodom ipewarera 'gã nereko tyweretei Gomora pewarera 'gã netee. Sodom ipewarera 'gã ityweretei Janeruwarete 'ga upe, Gomora pewarera 'ga netee rakue. A'eramũ nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã tywer are. A'ere “noreporenuwiweri ore Jarejuwarete 'ga je'eg are” 'jara 'gã Sodom ipewara 'gã tywera apyraawi. A'eramũ nipo 'ga taetu 'gã nerekou tyweaete etee te nũ Sodom ipewarera 'gã apyraapa— 'jau Jejui 'ga oree.

Jejui 'ga rur enune ojeapo ma'e

(*Maku 13.1-13; Luka 21.12-19*)

¹⁶—Sã'ã kasuraa tajau jarũ pyterimũ isea. A'eramũ 'ã tajaua iu'wau. Nan tee futat pẽẽ. Jarejuwarete 'ga kwaapare'ema 'gã pyterimũ pese. 'Gã amũ nipo amara'neramũ akou pẽ nee. A'ere ki pẽ'akwaap pejajemogyau 'gã nupe. Pejepota'waramũ etee futar iki 'gã nee— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁷—Pejea'gu te ki ajee pejejerowiare'ema 'gã nui. 'Gã amũ nipo pẽ pyyka pẽ nerawau o'wyrria'ri 'gã nowase pẽ moporogytaukaa o'wyrriara upe. Judeu 'gã jatykaaw ipe nipo 'gã amũ pẽ pyyka pẽ nupãnupãu. ¹⁸Je rerowiaaramũ pẽ nekoramũ nipo 'gã pẽ pyygi pẽ nerawau judeue'ema 'gã 'wyrriara 'gã nowase. O'wyrriararete 'gã nowase pejejerooramũ pẽẽ je ree morogyta esage mome'wau 'gã nupe. A'eramũ futat nipo o'wyrriara 'gã nowase pẽ nerawarera 'gã morogyta esagea pẽẽ imome'u renuwi o'wyrriara 'gã neewe futat— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁹—A'ere kasi pekyje pejejerooramũ ne. “Ma'ja 'jau sipo je teje'ega 'gã nupe 'wei”, pe'je kasi ne, pejegyau ne. Janeruwarete 'ga te peje'egawa amut pẽ nupe peu pẽ nerooramũ— 'jau 'ga oree. ²⁰—Napẽẽ tee rui peporogyta 'gã nupe. Pẽnuwarete 'ga 'Agesagea te nipo pẽ mueapyo pẽ'eaw are— 'jau Jejui 'ga oree.

²¹—Je rowiare'ema 'gã nipo wewirera 'ga miamũ futat omono 'gã nupe, ijukaukaa, wewirera 'ga je rerowiar ire. Wa'yra 'gã miamũ nipo 'gã imonou 'gã nupe iapisaukaa. 'Uwa miamũ, oya miamũ 'jau nipo 'gã imonou iapisaukaa

'gã nupe je rerowiaaramũ 'gã jemogyramũ— 'Jau Jejui 'ga oree. ²²—Je rerowiare'ema 'gã oporomutare'emamũ je ree. A'eramũ nipo 'gã je rerowiarawĩ pẽ nee nanẽ oporomutare'emamũ nũ. A'ere Janeruwarete 'ga je rerowiarawi ipoire'ema 'gã nerooi imogyau ojepeyri nakwaparimũ ete rüi futat— 'Jau 'ga oree. ²³—Amunaw ipewara 'gã pejereko tyweramũ, pejeka'jama pejewau 'gã nui. Ajepeja amunaw ipe pejewau je mome'wau. Israeu wywypewara amunawa moyge'emauwe nipo je ruri tejewya nũ— 'Jau 'ga oree.

²⁴—Ojemu'e yau ma'e 'gã amu'jara 'ga nuapyaawi futari. I'wyriat ma'e 'gã o'wyriara 'ga nanẽ nuapyaawi nũ. ²⁵Ojemu'e ma'e 'ga e'i ojeupe: “Tako temu'jara 'ga 'jawe 'Jau kwy”, 'Jau nipo 'ga ojeupe. Ma'eramũ 'ã je 'i pẽ nupe: Je rerowiare'ema 'gã je kurapara te ajemogyau. “Mama'eukwaawa 'wyriara je'leg imũ tee 'ga mama'eukwaawa moia 'gã nui”, 'Jau futatee nipo 'gã jee je kurapa ajemogyau. A'eramũ nipo 'gã pẽẽ taetu je rerowiarawĩ pẽ kurapa— 'Jau Jejui 'ga oree.

Pekyje ki Jarejuwarete 'ga wi

(Luka 12.2-7)

²⁶—Pekyje awi 'gã nui. Nomima'uweri futari ae mama'ea. Anure te nipo imimipyreera jesaukari katu katu 'gã nupe. ²⁷'Awamũ je je'legi pẽ nupe etee futat. A'ere tepeo jeje'ega mome'wau 'gã nupe najuejue etee futat 'Jau— 'Jau Jejui 'ga oree. ²⁸—Pekyje awi pejejee ifuwet ma'e 'gã nui. Pẽ apisi 'gã numiamũ. A'ere 'gã pẽ'aga nomateepawa'uweri. Jarejuwarete 'ga wi te a'jea futat pekyje ete. 'Ga te a'jea futat pẽ mateepap ywawuje futat werowiare'emamũ. Pẽ'aga we futat 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'Jau 'ga oree. —'Ga te a'jea futat mama'e tywera ojeupe iapoaramũ ae apisi— 'Jau 'ga oree.

²⁹—Janeruwarete 'ga te 'ã pãjẽrete. A'ere 'ga jejuka esagei futari ae ree. Peesak wyra'ia. Wyra'ia 'ã niapoi agawewi. A'etea Janeruwarete 'ga imanũnamũ wesak 'üina. 'Ga remifutarimũ etee te wyra'ia imanũ. ³⁰Ae taetu aje 'ã ae ate 'ga upe. Ma'eramũ 'ã 'ga jejukai ae ree taetu— 'Jau 'ga imome'wau oree 'üina. —Pẽ'awa we futat ojemojopyrũmap ajemogyau pẽakag are. Aeakag are ijemogya we futat 'ga okwaapap. “Nojejukai nipo 'ga ore ree?” pe'je kasi ne. Naani. Ojejuka futat 'ga pẽ nee. ³¹A'eramũ ki pẽẽ pejekyjawe'em pejereko tywera 'gã nui— 'Jau 'ga oree.

³²—Pejenosĩ kasi je mome'wau 'gã nupe ne— 'Jau 'ga 'gã nupe. —'Gã nowase pẽẽ je mome'u renosie'em ire je nanẽ najenosĩ pẽ mome'wau nũ. “Je Jejui 'ga remiayuwamũ je” pẽẽ 'eramũ je ywag ipe peoramũ je nanẽ futat ywagipewara 'gã nowase a'e 'gã nupe nũ: “Koromũ noko jeremiayuwa 'gã 'ja”, 'Jau nipo je pẽ nupe ywag ipe peoramũ, ywagipewara 'gã nowase pẽ mome'wau enosõue'em 'gã nupe— 'Jau Jejui 'ga oree. ³³—“Je naJejui 'ga remiayuwa rüi” 'Jaramũ je ywag ipe peoramũ pẽẽ 'Jawerimũ etee futat nipo je pẽ nenosõu pẽ mome'wau Tejuwarete 'ga rowase: “Najeremiayuwa 'ga rüi noko 'agamũ”, 'Jau nipo je pẽ nupe pẽ mome'wau 'ga rowase. A'eramũ je aipo 'jarera 'gã monou muku tejewi— 'Jau 'ga oree.

Jejui 'ga ree nipo ae ajamueu

(Luka 12.51-53; 14.26-27)

34—“Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga rur ire nipo ore jamuepawi”, pe'je kasi ne. Naani. Je ree taetu nipo pejamue pejemogyau— 'jau 'ga oree.

35—Küima'e 'ga amü nipo je rerowiaa. A'ere nipo 'ga ra'yra naje rerowiari. A'eramü nipo 'gã ajamueu je ree. Kũjã ãẽ mü nipo je rerowiaa. A'ere nipo ãẽ ra'yra ãẽ naje rerowiari. ãẽ ra'ytatya nanẽ nipo je rerowiare'ema nü. A'eramü nipo aipo 'gã je rerowiaara ãẽ mueu je ree. 36 Amumẽ je rerowiaara 'gã pytuna 'gã we futat nipo 'gã nerekou tyweaete je ree. Je rerowiaara 'gã nereko tyweara 'gã 'gã pytuna futat— 'jau Jejui 'ga oree.

37—Pëporomutat 'ã pëẽ pejepytuna 'gã nee. A'eramü pëẽ mama'e apou 'gã maku'iu. A'ere je 'i 'awamü pë nupe: Jeremiayuwamü pejekoweramü ki pëporomutat je ree, pejepytuna 'gã nee pejeporomutara apyraapa. Pejejuw are, pejeje are, pejeja'yr are. Mïmera 'gã nee pejeporomutara apyraapa. Je ree pejeporomutaramü ki mama'e apou jeremifutar imü etee je muorypawamü. “Ereapo awi nanuara ki sa”, 'jau nipo pëpytuna 'gã pë nupe. A'ere kasi eremojerowiat 'gã ne. Jeje'eg imü etee futat pëẽ iapou. Kasi a'e pe pëẽ najeremiayuwa rüi ne— 'jau 'ga oree.

38—Anure nipo 'gã pë nereko tyweretei je ree, pë apisau je ree. A'eramü futat nipo pëẽ mü je rerowiar awi pejepoia. A'ere pëẽ je rerowiar awi opoit ma'eramü najeremiayuwa rüi pejemogy. Jeremiayuwamü pejekoweramü jeremifutara etee futat pëẽ iapou, pejekyjawe'em 'gã pejereko tywer awi. “Tene 'gã je jukai kwy. Napoira'uweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, 'jau etee ki pëẽ— 'jau 'ga oree.

39—“Najemanüweri je Jejui 'ga mome'u are” 'jara 'gã nooa'uweri futari ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. “Je naapoa'uweri futari mama'lea Jejui 'ga remifutar imü” 'jara nanẽ awawe'em ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri nü— 'jau Jejui 'ga oree. —A'ere “tene 'gã je jukai kwy. Napoira'uweri je 'ga rerowiar awi” 'jara 'gã oi futari ywag ipe, Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga oree.

Janeruwarete 'ga jane mepyawam

(Maku 9.41)

40—“Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe”, a'e ako je pë nupe ko. Al'jea futat je 'i: Je rerowiar amü pë nereko esageara 'gã je nanẽ je rereko esage nü. Je rereko esageara 'gã je muarera 'ga nanẽ wereko esage nü. 41 Ojeupe 'ga amü waëmamü nipo 'gã 'jau: “Janeruwarete 'ga 'ga mut janee, ojee jane mul'jawamü. Ma'eramü 'ã oreporenuwiweramü 'ga je'eg are”, 'jau nipo 'gã. “Torojejuka esage 'ga ree nanẽ 'jau nü”, 'jau nipo 'gã. Al'jea futat je 'i: Anure nipo Janeruwarete 'ga oje'eg are moromu'jarera 'gã mepyi. 'Ga ree ojejuka esage ma'e 'gã nanẽ 'ga omepy nü, moromu'jarera 'ga repy 'jawe etee futat. Ojeupe 'ga amü waëm ire nipo 'gã amü 'jau: “Koromü esage ma'e 'ga. Ma'eramü 'ã ore jejuka esagei 'ga ree”, 'jau nipo 'gã. Al'jea futat je 'i: Anure nipo Janeruwarete

'ga esage ma'e 'gã mepyi. A'eramũ 'ga esage ma'e 'gã nee ojejúka esage ma'e 'gã nanê imepyau nũ, esage ma'e 'gã nepy 'jawe etee futat nũ— 'jau Jejui 'ga oree.

42—A'jea futat je 'i: Anure nipo Janeruwarete 'ga je rerowiaara 'gã nereko esageara 'gã mepyi. 'Yro'ysaga etee agawewi nipo 'gã imonou je rerowiaara 'ga amũ upe, i'yuwei ma'eramũ. A'etea Janeruwarete 'ga 'yro'ysaga monoara 'gã mepyau 'ga upe imonoawer are— 'jau 'ga oree, kwe pe omome'wawamũ 'ga ore monoi.

A'eramũ ore arawau kwe pe 'ga mome'wau oropytuna judeu 'gã nupe.

Juã Batista 'ga remiayup

(Luka 7.18-35)

11 ¹Ojewi 'ga remimu'e 'gã orauwe Jejui 'ga awau ipyriu'iwara 'gã mul'jau 'Uwarete 'ga ree. ²A'e pype Juã Batista 'ga remiayuwa 'gã amũ 'ua owaẽma Jejui 'ga upe. Juã Batista 'ga remiayuwa 'gã Jejui 'ga remiapofera mome'wau 'ga upe moromunepawa pype 'ga renaw ipe rakue. A'eramũ Juã 'ga 'gã amũ monou 'gã moporonuwukaa ee Jejui 'ga upe:

—“Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? 'Ga amũ te ra'u nũ?” pe'je ki pejewau 'ga upe jee— 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe.

³A'eramũ 'gã awau oporonupa ee Jejui 'ga upe:

—“Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? 'Ga amũ te ra'u nũ?” e'i Juã 'ga enee ko— 'jau 'gã awau 'ga upe.

⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau pejemiesagera mome'wau 'ga upe. ⁵“Eae'ema 'gã 'ga amamã'ẽ akou. Iteu ma'e 'gã 'ga amafu'am. Ipito'om ma'e 'gã 'ga imokã'jãu. Iapyae'ema 'gã 'ga imuapyau. Amanũ ma'e 'gã 'ga imoferapa. Iporiay'i ma'e 'gã nupe 'ga morogyta esage mome'wau akou” pe'je ki, jeremiapofera mome'wau 'ga upe. ⁶“Je rerowiar awi ipoire'ema 'gã niku'ipawi futari ajemogyau”, e'i 'ga enee ko, pe'je ki 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁷Ojewi Juã 'ga remiayuwa 'gã o pyyrauwe Jejui 'ga oporonupa Juã 'ga rekwawer are ojepyriwara 'gã nupe.

—Amunawe'em ipe pejewau te maran peesak 'ga rai'i? Ma'ja 'jawe te 'ga rai'i? Sã'ã juowa ywytua erojetyjetyga erekoa. Nan te 'ga rekoi rai'i? Naani te ra'u nũ?— 'jau 'ga 'gã nupe. —Nanarũi futat 'ga rekoi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Najuejue etee futat 'ga rekoi oje'egawer imũ etee futat 'ga oje'ega 'gã nupe ai'i, wesakara 'gã nupe ai'i. “Pejetywer awi pẽpoiweramũ Ku'jywa 'ga imoiri pẽ nui”, 'jau pãwẽ pãwẽ etee futat 'ga akou 'gã nupe. Kũima'eteete 'gã nupe, akotee ma'e 'gã nupe 'jau 'ga akou 'ga mome'wau 'gã nupe ai'i— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁸—Taity esagea sipo 'ga wereko eruatau pẽnemiesagamũ rai'i? Naani. Taity esage ma'e 'gã ako 'log esage pype etee. A'ere Juã 'ga nanarũi. Taity ekoetea etee futat 'ga wereko imunepa. Nu'ari futari 'ga taity esage rerekwar ipe. Ikaraemã kwai ma'e 'gã 'ã waity esage etee te wereko imunepa. A'ere Juã 'ga nanarũi— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe.

9—Juã 'ga 'ã Jarejuwarete 'ga mome'wararete ako rail'i. 10Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Juã 'ga ree inuga rakue. “Koromũ jeje'ega mome'wara 'ga”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa inuga 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe. —“Tomono 'ga ene renunewe 'jau, kwe pewara 'gã mu'jau ene ree 'jau, ene rura futarukaa 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga inuga ikwasiaa ka'aran are rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 11—Aeypy 'gã porogytafera wesageramũ agawewi. A'ere Juã 'ga porogytafera te 'gã porogytafera resage apyraawi Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'awamũ je rerowiaara 'gã te Juã 'ga porogytafera apyraawi. Imu'epyre'ema 'gã agawewi 'ã. A'tea 'gã 'ga ma'e apyraapa Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. 12—Juã 'ga ra'ne 'ã 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga ree rakue. “Pejetywer awi pẽpouriweramũ Janeruwarete 'ga petywera moiri pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ”, 'jau 'ã Juã 'ga 'gã nupe rakue. 'Awamũ 'ã je nanẽ aipo 'jau pẽ nupe nũ— 'jau Jejui 'ga 'ũina 'gã nupe. —A'eramũ kwaiwete itywet ma'e 'gã oreje'ega rerowiaa. 'Gã ku'ia 'gã nerekou. “Arowiat je 'gã je'ega. A'eramũ Janeruwarete 'ga jetywera moia je wi, je mogou wemiayuwamũ. Tene 'ga rerowiare'ema 'gã je rereko tyweretei kwy. Napoiri futari je 'ga rerowiar awi”, 'jau nipo 'gã aku'iramũ ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

13—Ymã we te 'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera 'gã Moisesi 'ga retee imome'ui pẽ nupe rakue. “Anure nipo Janeruwarete 'ga wemimurama 'ga muri, 'ga mogou 'wyririamũ ae upe. Otywer awi opoit ma'e 'gã nipo 'ga imogyau wemiayuwamũ”, 'jau 'gã nakue. Juã 'ga nanẽ Janeruwarete 'ga remimureramũ je mome'wau pẽ nupe rail'i nũ. 14Ymã te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã amũ 'i rakue: “Anure nipo Eliasi 'ga 'jlawewaramũ ra'ne ijesakari pẽ nupe. 'Ga rewiri etee nipo ajee Janeruwarete 'ga remimura 'ga jesakari”, 'jau 'gã ikwasiaa ee rakue. A'eramũ je ee iparuerowiarawet ma'eramũ pẽ mueapyou 'gã je'eg are. Juã 'ga futat Eliasi 'ga 'jlawewara. A'eramũ 'ga 'ua Jarejuwarete 'ga remimuramamũ je renune ail'i. 15Ee pejejeapyoweramũ ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

16,17—Ma'ja 'jawe te 'awauwaramũ pẽẽ?— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kunumĩarũ'ema 'jawe futat pẽẽ. Sã'ã kunumĩa. “Soo jarejerokya 'jau' 'eramũ, “Naani. Najeataweretei je”, 'jau etee 'ã ajaupe. “Pe'je ajee sajeawotee 'ũ”, 'jau 'ã kunumĩa ajaupe nũ. “Najejeawoteeweri futari je”, a'e ako je ko, 'jau ete 'ã kunumĩa ajaupe. Nan tee futat pẽẽ. 18Juã Batista 'ga 'ã ojemi'ware'ema akou Jarejuwarete 'ga upe oporogytau rakue. A'eramũ 'ã pẽẽ “mama'eukwaawa 'ga wereko opir are ra'e”, 'jau 'ã pẽẽ 'ga upe, 'ga jemi'ware'emamũ rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 19—A'ere 'ã je ruri Juã 'ga rewiri nũ. Je 'ã tekou teojere'emamũ tejemi'waa Jarejuwarete 'ga upe teporogytau. A'eramũ 'ã pẽẽ “Emi'uu 'ã 'ga ra'e”, 'jau etee jee nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Itywet ma'e 'gã jekoty'aawa 'ga ra'e, 'wyrirarete upe ka'aranũ pyykara 'gã jekoty'aawa 'ga ra'e”, 'jau etee 'ã pẽẽ jee nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kunumĩ 'jawe pẽẽ. Juã 'ga ree ra'ne 'ã pẽẽ pejeporomutare'emamũ rail'i. 'Awamũ 'ã pẽẽ je ree nanẽ pejeporomutare'emamũ nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Kunumĩ 'jawe 'ã pejemogy. Jarejuwarete 'ga je'eg imũ mama'ea jane iaporamũ nipo jane pyriwara

'gã 'i janee: “Aljea futat. Janeruwarete 'ga 'ã 'iakwaap. Sã'ã 'ga remiayuwa 'gã neko esagea”, 'jau nipo 'gã janee, janereko esage resag ire— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

Jejuí 'ga je'ega moywyrafenawet
(Luka 10.13-15)

²⁰A'eramũ Jejuí 'ga oje'ega moywyrafena wemiapofera resakara 'gã nupe. 'Gã 'wyr ipe agawewi Jejuí 'ga aeremiapoe'ema apou 'gã nowase. A'etea 'gã nopoiri futari otywer awi. A'eramũ Jejuí 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe:

²¹—A'e je ki 'ei. Naje moporomutarukari te 'ã pejepe a'i kũu. Pẽporiay'i 'ã pejejemogyau numiamũ a'i kũu. Korasĩ pewaramũ, Pesaita pewaramũ. Mĩmer ipewaramũ 'ã pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ. Pẽ'wyr ipe ako je Jarejuwarete 'ga mome'ui tekou pẽ nupe ikue numiamũ. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oka ako tekou pẽ neape ikue numiamũ. A'ere ako nepẽporenuwiweri jeje'eg are ikue. Nepẽpoiriweri ako pejetywer awi ikue. Pejetywera retee ako pẽẽ ikue. Tiro pe 'gã katu'og ire amunipo 'ã peuwara 'gã poiri otywer awi rakue. Sidom ipe. Mĩmer imũ 'gã katu'og ire amunipo 'ã peuwara 'gã poiri futari otywer awi rakue. Tanimuga amunipo 'ã 'gã wereko wapyte'rarimũ otywer awi opoira resaukaawamũ. A'ere ako je 'au agawewi iapoi tekou pẽ'wyr ipe ikue. A'etea ako nepepoiri pejetywer awi ikue— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe, wemiapofera resakarera 'gã pyu oje'ega magwamagwapa. ²²—A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga pẽ majatykaawa 'ara rupi Tiro pewara 'gã majatykau wowase. A'eramũ nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete. Sidom ipewarera 'gã nanẽ nipo 'ga erekou tyweaete nũ. 'Gã tywer are wejue nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete etee. A'ere nipo 'ga pẽẽ te pẽ nereko tyweretei kwaiwete. Pẽẽ te 'ã neperowiari 'ga, 'ga pãjẽ resakareramũ miamũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

²³—Pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ, a'e je 'ã pẽ nupe, Kafanaũ pewaramũ nanẽ nũ. “Ore Kafanaũ pewaramũ oreresage”, pe'je numiamũ. “A'eramũ ore arawau ywag ipe”, pe'je pejejaupe numiamũ. A'ere je 'i pẽ nupe: Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'eramũ futat pẽẽ, a'e je 'ã pẽ nupe— 'jau Jejuí 'ga Kafanaũ pewarera 'gã nupe. —Nepepoiri te 'ã pejetywer awi. A'eramũ pẽẽ pejewau mama'eukwaawa rapyaw ipe futat— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —Pẽ neape futat je ako pẽnemiapoe'ema apou tekou ai'i. A'ere ako nepẽpoiriweri pejetywer awi ikue. Sodom ipe iapo re amunipo 'ã peuwara 'gã poiri otywer awi rakue. A'eramũ amunipo 'ã 'gã 'wyr a'awamũ miamũ futat— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ²⁴—Wowase pẽ majatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweretei te futat kwaiwete Sodom ipewarera 'gã nereko tywera apyraapa— 'jau 'ga oje'ega moywyrafena Kafanaũ pewara 'gã nupe.

Jejuí 'ga oporopariweramũ jane ree
(Luka 10.21-22)

²⁵A'ere Jejuí 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. Ene 'ã mama'e jararetea. Ene 'ã ywag ipewara mama'e jara. Ywy pewara jara nanẽ 'ã ene nũ. Ene te 'ã mama'e jararetea. Nai'akwaap ma'e 'gã etee rũi 'ã eremueapyo jeje'eg are. Akotee ma'e 'gã na'ne 'ã eremueapyo ee nũ. I'akwaap ma'e 'gã jẽmĩ 'ã ene imueapyowe'em ee. ²⁶Ejemifutar imũ etee futat 'ã ene akotee ma'e 'gã mueapyo ee. Nanuara futat te 'ã erefutat rakue— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

²⁷A'eramũ 'ga 'jau ojepyriwara 'gã nupe nũ:

—Jeruwarete 'ga je mu'akwaap mama'e are ikue. Ma'eramũ je 'ã ikwaawi— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. —Jeruwarete 'ga je kwaap katu katu futat. Nitywi 'gã amũ je kwaaparamũ. Jeruwarete 'ga etee te je kwaap. Je 'ã Tejuwa 'ga akwaap katu katu futat. A'ere 'gã nitywi amũ je 'jawewara Jeruwa 'ga kwaapa katu katuara 'gã amũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ je 'ã tejemipyryũmera 'gã mu'ei Tejuwarete 'ga ree. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga kwaapa je pyri— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau ojepyriwara 'gã nupe nũ:

—Pe'je pejejua jee jeje'ega renupawamũ je pyri. Tejerowiar ire je jejuka esagei pẽ nee. Pẽẽ mũ mama'e poyjuu rupiara 'jawe. Sã'ã ae mama'e poyjuu upiaramũ. Nan tee futat pẽfuakapawamũ. Pejepy'a'wyramũ pejejemogyau mama'e are. A'eramũ pẽẽ pejefuakapawamũ pejejemogyau. Tejerowiar ire je jejukai pẽ nee. A'eramũ nipo pejepy'a'wyre'emamũ mama'e are pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁹—Pejemu'e je ree. Jeje'eg are nanẽ pejejemu'jau nũ. Je te 'ã ajemuaẽm pẽ nee. Jeporopoariwet je tekou pẽ nee. Je ree pejejemu'e re nipo pẽẽ pejepy'a'wyre'emamũ mama'e are pejejemogyau. ³⁰Naayi futari jeje'ega renuwa. Ay futat numiamũ. Je futat apoat pẽẽ mama'e apo are teje'eg imũ futat. A'eramũ aye'ema 'jawe akou pẽ nupe. Jeje'ega renuw ire nipo pẽẽ pejeku'iramũ pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Morowykye'em are 'gã mu'eawet

(Maku 2.23-28; Luka 6.1-5)

12 ¹Morowykye'ema mũ rupi Jejui 'ga awau juowuurana ko pyterimũ akou. 'Ga rewiri oo ma'e 'gã opy'arayparamũ ajemogyau. A'eramũ 'gã a'ỹja pa'wau erawau opo pe. A'eramũ 'gã ipe'oka i'wau. ²Gã nesakawe fariseu 'gã amũ 'jau Jejui 'ga upe:

—Kuu. Emã'ẽ 'gã nee ki sa. Eneremiayuwa 'gã opo'o a'ỹja i'wau ra'e ki sa. “Noporowykya'uweri ae morowykye'ema rupi”, e'i nã'ã Moisesi 'ga jepi re'ã. Juowuuran a'ỹja po'oa aeporowykya futat. Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i rakue: “Peporowyky kasi morowykye'ema rupi ne”, 'jau 'ga 'ã rakue a'i kũi— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja te Davi 'ga wapo rakue? Nepemogytai nipo ka'arana 'ga remiapofer are? Ymã te 'ã 'ga py'arayparamũ opytuna 'gã netee akou rakue. ⁴A'eramũ 'ã 'ga awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe osou rakue. A'e pe

'ga 'ã kanape pyyka i'wau opytuna 'gã netee rakue. Pekwaap 'ã aipoa. Na'gã nemi'ua rui poa numiamũ. Mainana 'gã etee te a'u aipoa rakue. A'etea Davi 'ga a'u opytuna 'gã netee rakue. Ipy'araypat 'gã awau osou peu. A'eramũ 'ga amũ “Nepẽa'wryi pẽẽ” 'jawe'em 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

5—Morowykye'ema rupi mainana nanẽ oporowykyau nũ. Nepemogytai nipo Moisesi 'ga remikwasiarera ka'arana mainana 'gã porowyky are ki sa? Morowykye'ema mü magwamagwapa 'gã wyra rapyau Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'gã amũ “Iro peporowyky morowykye'ema rupi pejejupa” ne'i 'gã 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 6—A'jea futat je 'i: Esage futat Janeruwarete 'ga mogytaawa. Esage futat 'ga mogytaawa pype 'gã nemiapofera— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ere 'awamũ je reko. A'eramũ jeje'ega renuwa wesageramũ futat 'ga mogytaawa pype 'gã nemiapofera apyraapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 7—Ymã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Oseja 'ga upe rakue: “Je upe mama'e mura esage futat jee. A'ere pejejee pẽpota'wa esagea etee esageramũ jee. Nafutari je tejeupe pẽnemimurera, pejejee pejepota'wa esage'em ire”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. Nepẽeapyoi nipo pẽẽ 'ga remikwasiarer are pejejemogyau ki sa. Ee pejejeapyo re amunipo “ã ‘Nia'wryi pẽnemiapofera” nepe'jei 'gã nupe, a'yja po'wara 'gã nupe. Nuapoi futari 'gã mama'e tywera— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 8—Je 'ã pẽneki'yraretea, Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: “Je 'ã morowykye'ema jara”. A'eramũ je tee pẽ mu'jau morowykye'ema rupi pẽnemiapoe'em are— 'jau 'ga 'gã nupe.

Ipoteu ma'e

(Maku 3.1-6; Luka 6.6-11)

⁹Gã nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe. ¹⁰A'e pe ipoteu ma'e 'ga wapyka 'ũina. A'eramũ Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gã 'jau ajaupe:

—'Awamũ morowykye'ema. Maran sipo 'ga 'awamũ ipoteu ma'e 'ga rereko nũ?— 'jau 'gã ajaupe. —'Ga po katu'ogamũ ki sa'e 'ga upe: “Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga porogytafera ra'e”, sa'e ki 'ga upe a'i kũi— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Esageay te Moisesi 'ga remikwasiarer imũ ae katu'oga morowykye'ema rupi enee?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pejejemaw ywy kwara pype i'aramũ sipo nepenuẽmi ywy kwar awi morowykye'ema rupi? Morowykye'ema rupi agawewi nipo i'ari ywy kwara pype pẽ nui. A'etea nipo penuẽm futat jui morowykye'ema rupi. Nepeejara'uweri ywy kwara pype imyina— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹²—Pẽ nupe pẽnemaw repyramũ futat. A'eramũ pẽẽ pejejokau esage futat ee. Ae taetu ajee 'ã ae ate Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga ajemuaẽma iteu ma'e 'ga ree taetu pejejemaw are pejemuaẽma apyraapa. Ma'eramũ sipo jane jarejopoare'ema morowykye'ema rupi? “Pejopoar iki”, e'i 'ã Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³A'eramũ 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Epo epopyo— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga opo popywau. A'eramũ futat 'ga po ojekatu'oka 'ga po owajara 'jawe etee futat.

¹⁴A'e resakawe fariseu 'gã awau ũ'jãu jui. Morowykye'ema rupi 'ga katu'ogamũ 'gã amara'neramũ Jejui 'ga ree. A'eramũ 'gã afuwereteteramũ 'ga ree.

—Maran te jane Jejui 'ga rerekoi? Jemime te ra'u jane 'ga jukai nũ?— 'jau 'gã ajaupe.

Janeruwarete 'ga remipyryrmet

¹⁵“Fariseu 'gã ifuwerete te ene ree” 'e renupawe Jejui 'ga awau jui. Kwaiwete 'gã awau 'ga rupi. A'eramũ 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'okapap.

¹⁶'Gã katu'og ire 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je mome'u kasi pejepe 'gã nupe ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁷Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega mome'wara 'ga upe ka'arana kwasiarukari Jejui 'ga ree rakue. A'eramũ Jejui 'ga mama'e apou Isai 'ga remikwasiarer imũ etee futat rakue.

¹⁸“Koromũ je upe oporowyky ma'e 'ga, jeremipyryrũmera 'ga.

Jeremifutararete 'ga. A'eramũ je tekul'iramũ tekou 'ga ree.

Te'agesagea je amono 'ga upe 'ga rerekwaramũ. A'eramũ nipo 'ga jepãjẽ mũ etee futat mama'e apou akou.

Ywy pewara 'gã nupe nipo 'ga jeremiaporama mome'wau akou.

‘Otywer awi opoit ma'e 'gã nipo 'ga imogyau wemiayuwamũ’, 'jau 'ga 'gã nupe najuejue etee.

¹⁹Nimara'nei 'ga ae ree. A'eramũ 'ga oje'egayawe'em.

Wafukaite'ema 'ga kwe pewara 'gã nupe. Ojee etee 'ga ojerowiaraipe'ema.

²⁰Ajemuaãm te 'ga ae ree. Ojero'wu ma'e 'gã nee 'ga opota'waramũ.

Iku'ipap ma'e 'gã nee 'ga ojejukau esage. A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau nũ.

Afuakaramũ 'ga 'gã nee. 'Jeruwarete 'ga oje'ega pẽ nupe’, 'jau 'ga 'gã nupe, 'ga je'ega 'gã erowiare'emauwe.

A'eramũ nipo 'gã 'ga je'ega rerowiaa ajemogyau.

²¹'Ga ree nipo judeue'ema 'gã jemogypygyi. ‘Anure nipo 'ga jane katu'ogi Jarejuwarete 'ga upe’, 'jau nipo 'gã ajaupe”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa Jejui 'ga ree rakue. A'eramũ Jejui 'ga mama'e apou 'ga remikwasiarer imũ etee futat.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Maku 3.20-30; Luka 11.14-23)

²²Anure 'gã amũ mama'eukwaawa rerekwara 'ga rerua Jejui 'ga upe. 'Gã nemierurera 'ga noje'egi futari. Mama'eukwaawa 'ga moje'egukare'ema 'ga mogou. Mama'e resagukare'ema nanẽ 'ga upe nũ. A'eramũ 'gã 'ga rerua

Jejui 'ga upe. A'erauwe Jejui 'ga 'ga katu'oka, mama'eukwaawa moia 'ga wi. A'erauwe ikatu'ogipyrrera 'ga je'egi 'gã nupe. Mama'e resaka nanē 'ga akou nū. ²³A'e resakarera 'gã oporesagamū ajemogyau Jejui 'ga ree.

—Tÿÿ. Okatu'ok 'ga 'ga ra'e— 'jau 'gã ajaupe. —Janeruwarete 'ga remimurera 'ga te 'üi? Janeremiapesagera 'ga te 'agamū 'üi?— 'jau 'gã ajaupe.

²⁴A'e renupawe fariseu 'gã 'jau 'gã nupe:

—Mama'eukwaawa 'wyriara je'eg imū te 'ga 'ga pirewara moiri 'ga wi— 'jau 'gã 'gã nupe. —Pesepu^b pājē mū etee 'ga imoiri 'ga wi— 'jau 'gã 'gã nupe.

²⁵Gã 'eawera kwaapawe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Gã amū nipo ojo'oka oywy pype ajamueu— 'jau 'ga 'gã nupe. —Maran sipo 'gã amū a'eramū ojo'oka oywy pype ajamueu. Ajaupi etee futat ajuapisaupap, ojomateepapa ajaupi etee futat— 'jau Jejui 'ga u'ama oporogytau 'gã nupe. —Maran sipo a'eramū majepeja amunaw ipewara 'gã ojo'oka ajaupi tee futat ajuapisawamū— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. ²⁶—Nan iapo re amunipo 'ã mama'eukwaawa remiayuwa ijomateepawi ajaupi etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁷—“Pesepu pājē mū 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'gã nui”, pe'je ako jee ko. A'eramū je 'jau pē nupe: Ma'ja pājē mū ajee pēnemiayuwa 'gã mama'eukwaawa moiri 'gã nui jepi? NaJarejuwarete 'ga pājē mū rūi nipo 'gã imoiri 'gã nui jepi?— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁸—Je nanē futat 'ã Jarejuwarete 'ga pājē mū etee futat je amoit 'ga wi nū. A'eramū pēē a'e are je kwaapa. “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga futat ra'e, janeremiapesagera 'ga futat ra'e”, 'jau amunipo 'ã pēē jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁹—Ose sipo muna'ywa ifuakat ma'e 'ga rog ipe, 'oga jara 'ga fare'emamū? Naani. Nosei futari. Ifuakat ma'e 'ga far ire etee isei 'ga rog ipe, 'ga karaemã pojekau 'ga wi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Mama'eukwaawa 'wyriara ifuakat ma'e 'jawe. Ipājē futat numiamū. A'ere Janeruwarete 'ga te pājērete, mama'eukwaawa 'wyriara pājē apyraap. Ma'eramū 'ã ae Jarejuwarete 'ga pājē mū etee mama'eukwaawa moiri 'gã nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁰—Je ree iporomutare'ema 'gã najeremiayuwa rūi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Jeporowyky are je poare'ema 'gã nanē naje upe rūi oporowyky. Mama'eukwaawa upe te 'gã porowyky— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³¹—Ma'eramū 'ã je 'i pē nupe: Janeruwarete 'ga pētywera omoit pē nui, jui pēpoiriweramū, je 'i pē nupe. A'ere 'ga nomoiri futari U'agesage kuraparamū pētywera pē nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³²—Pēē mū nipo je kurapa agawewi pejejemogyau. A'etea nipo Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui, ojeupe peporogytaramū. A'ere 'ga U'agesage kuraw ire pētywera nomoiri futari pē nui. Jarejuwarete 'ga 'Agesage pājē mū etee je mama'eukwaawa moiri 'ga wi. “Pesepu pājē mū te 'ga mama'eukwaawa moiri 'ga wi” 'jaramū pēē Jarejuwarete 'ga 'Agesage kuraparamū. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga pētywera moire'ema pē nui.

^b 12.24 Mama'eukwaawa 'wyriara rera mukūi tapy'ÿja je'eg imū. Satanasi 'jawamū, Pesepu 'jau nū.

'Awamũ miamũ 'ga namoiri futari pëtywera pë nui. Anure nanë nipo 'ga imoire'ema U'agesage kuraparamũ pë nui nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Y'wa 'yp
(Luka 6.43-45)

³³—Y'wa 'ywa 'jawe pëë. Y'wa 'yp katurama i'a katuram tãmëjë futat. Y'wa 'yw a'wyre'ema o'ywa 'jawe etee futat ni'aa'wyri. A'eramũ ki pëë y'wa katurama resag ire 'jau jupe: “‘Agamũ 'ywa katurama. Sã'ã i'a katurama tãmëjë”, 'jau ki pëë jupe. A'ere pëë y'wa a'wyre'ema resag ire ki 'jau tãmëjë jupe: “‘Agamũ 'ywa a'wyre'ema. Sã'ã i'a a'wyre'ema”, 'jau tãmëjë pëë jupe esaka— 'jau 'ga 'gã nupe. ^{34,35}—Esage ma'e 'jawe futat pejemogy numiamũ. A'ere pëtywet futat pejejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. —Maran sipo ajee nanuaramũ pejemogy esage ma'e 'jawe pejeje'ega? Naesage ma'e arũ futat pëë. Esage ma'e 'gã ea'at mama'e esage are etee futat. A'eramũ 'gã mama'e esage are etee futat oporogytau. Ia'wyre'ema 'gã ea'at mama'e tywer are etee futat. A'eramũ mama'e tywer are etee futat 'gã oporogytau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁶—Pëë mü nipo pejeje'ega ekoete pejejemogyau. A'eramũ je 'jau pë nupe: Anure wowase pë majatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga 'i pë nupe: “Ma'eramũ te ereje'eg ekoete ekou rakue?” 'ga 'i pë nupe. ³⁷Pë'eawer imũ etee futat nipo Janeruwarete 'ga pë mepyau. Mama'e esage mome'wareramũ te nipo ajee Janeruwarete 'ga 'i pë nupe: “Eneresage jee”, 'jau nipo 'ga pë nupe. A'ere nipo 'ga mama'e tywer are tee nipo peporogyta pejejemogyau 'eramũ nipo 'ga 'i pë nupe: “Pëtywet jee”, 'jau nipo 'ga pë nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Aeremiapoe'ema fariseu 'gã enũinawet
(Maku 8.11-12; Luka 11.29-32)

³⁸A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã oje'ega 'ga upe, fariseu 'gã netee:

—Oreremiapoe'ema eapo amũ oree. Taruesak 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Awauwaramũ miamũ 'ã nepëa'wyri futari pejejemogyau 'ga upe.

“Oreremiapoe'ema eapo amũ oree”, pe'je 'ã jee numiamũ. A'ere je naapoa'uweri mama'ea pë nupe pënemiesagamũ. Juna 'ga ree etee je pë muea'ari pë mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁰—Sã'ã ipira Juna 'ga mokona rakue. A'eramũ 'ga 'ã muapyt osea ipira reweg ipe rakue. Nan tee futat nipo pënekil'yramũ je seri muapyr etee ywy pe, 'gã tejuka re— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴¹—Ymã te 'ã Juna 'ga rekoi Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'ga monou ojemome'waukaa Ninewa pewara 'gã nupe rakue. “Kwe pe ekwap je mome'wau Ninewa pewara 'gã nupe”, 'jau 'ga 'ã 'ga upe rakue. Ipira amun ire te 'ã Juna 'ga awau Jarejuwarete 'ga mome'wau Ninewa pewara 'gã nupe rakue. Juna 'ga je'ega renupawe peuwara 'gã opoia otywer awi rakue. A'eramũ nipo 'gã 'jau pë nupe: “Norokwaawi futari ore Ku'jywa 'ga ikue. A'etea ore orojeupe

Juna 'ga 'ga mome'lu ypyrauwe oropoit orotywer awi ikue”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe, Jarejuwarete 'ga rowase pẽ majatykaaw ipe— 'jau Jeju 'ga 'gã nupe. —Juna 'ga a'jea futat esage ma'ea rakue. A'ere 'ã je te esage ma'ea Juna 'ga apyraapa. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe pejemogyau— 'jau Jeju 'ga 'gã nupe.

42—Janeruwarete 'ga rowase pẽ majatykaaw ipe nipo Sepa ywy pewara 'wyrira eẽ nanẽ nipo 'jau pẽ nupe: “NaKu'jywa kĩa remiyauwa rũi agawewi je ikue. A'etea je ojot muku awi Sarumãu kĩa je'ega renupa ikue. Sarumãu kĩa i'akwaawa agawewi kĩa ikue”, 'jau nipo eẽ pẽ nupe. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: A'jea futat Sarumãu 'ga i'akwaap ma'ea rakue. A'ere 'ã je te i'akwaawete ma'ea je reko. Ma'eramũ gatu nipo 'ã naje rerowiari pejepe, a'e je 'ã pẽ nupe— 'jau Jeju 'ga 'gã nupe.

Werekwarera upe mama'eukwaawa jewyawet
(Luka 11.24-26)

43,44 A'eramũ Jeju 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pẽ nui omoir ire nipo mama'eukwaawa ioi ywy akỹme'ema rupi opytaawa mũ rekaa akou. A'eramũ nipo opytaawa mũ resake'emawe 'jau ojeupe etee futat nũ: “Maran te 'ã nooi tejekwawer ipe etee futat tejewya nũ 'i?” 'jau nipo ojeupe. A'eramũ nipo ojewya 'ua werekwarera 'ga resaka. Erekwarera 'wyrir amuteeramũ nipo akowe'em ee. Ijekatu'oguu tuwamũ. 45 A'eramũ nipo opytuna majatykau awau. Sete nipo opytuna rerua. A'ea te nipo itywerete. A'eramũ te nipo erekwarera 'ga te'arareteramũ— 'jau Jeju 'ga 'gã nupe imome'wau. —Nan tee pẽ. Jeje'ega rerowiare'emamũ petywet pejemogyau jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jeju 'ga y eẽ 'ga rewirera 'gã netee
(Maku 3.31-35; Luka 8.19-21)

46 'Ga porogyta pype Jeju 'ga y eẽ 'ua, 'ga rewirera 'gã netee. Ukupepewara 'gã nupe owaẽma.

—Toroporogyta Jeju kĩa upe 'jau— 'jau eẽ 'gã amũ nupe.

47 A'eramũ 'ga amũ 'jau Jeju 'ga upe:

—Eney eẽ 'ut owaẽma enerewirera 'gã netee janee. “Toroporogyta kĩa upe 'jau”, e'i eẽ oree— 'jau 'ga Jeju 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ Jeju 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea— 'jau 'ga 'ga upe.

48 A'eramũ Jeju 'ga 'jau ojepyriwara 'gã nupe:

—Maranuaramũ te pẽ jey 'jawe jee? Maranuaramũ te pẽ jerewirera 'gã 'jawe jee?— 'jau 'ga 'gã nupe.

49 A'eramũ 'ga wemimu'eramũ ore mome'wau 'gã nupe:

—Koromũ jey eẽ 'jawewara 'gã, jerewirera 'gã 'jawewara 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe. 50—Jeruwarete 'ga je'ega renuparamũ pẽ jepytunamũ pejemogy, jerewireramũ nanẽ pejemogy nũ. Kũjãmeramũ pẽ jerenyamũ pejemogyau

nũ, jeyramũ nanẽ pejejemogyau nũ. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apoaramũ jepytunamũ pejemogy jee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Mama'e a'yi tymawet

(*Maku 4.1-20; Luka 8.4-15*)

13 ¹Aipo 'ara rupiwewe futat Jejui 'ga uẽma 'og awi awau wapyka ypia reme'y'warimũ. Ajatyka ma'e 'gã nupe oporogytau. ²A'eramũ kwaiwete 'gã 'ua ajatykau 'ga ree. ³A'eramũ 'ga awau u'aa wapyka yaruu pype. A'eramũ 'ga yaruu pype u'ar ire 'gã oporogytau ojee ajatyka ma'e 'gã nupe, mama'e mũ mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree. 'Ga renupara 'gã 'upa 'yisiga pype.

—Kũima'e 'ga amũ akou oko pe juowuuran a'ỹja momopoa. ⁴A'eramũ a'ỹja mũ u'aa pe pe 'ga wi. A'ere 'ga imomopor ire wya'li ruri i'wau etee 'ga wi. ⁵Amumera u'aa wyy a'wre'ema pype 'ga wi. Kwaiwete ita. A'eramũ 'yja otywe'emamũ jupe. 'Yi tywe'ria te. Jaruete futat opopoa numiamũ. ⁶A'ere nooi apoa kwe pe. A'eramũ kwaraya imomỹjaga etee. Ita rakuwa ijukau etee. ⁷Amumera a'ỹja u'aa juemy pype. A'eramũ jua imoteu etee 'ga wi. A'eramũ jawaiwa iapisau etee. ⁸Amumera a'ỹja te ajee u'at wyy katurama pype. A'eramũ opopoa. A'eramũ wyy esage pype u'at ma'efera te u'aramũ kwaiwete. Ajepeja 'ywa'aa sãg i'aa. Ajepeja 'ywa'aa sesãta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa trãta i'aa— 'Jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁹—Ee pejejeapyoweramũ ki peapyaka katu jeje'eg are— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁰Oporogytapaw ire 'ga uẽma yaruu awi nũ. A'eramũ ore 'ga remimu'eramũ 'ga rerowyka, oroporonupa ee 'ga upe:

—Ma'eramũ te ereporogyta sigaty etee te 'gã nupe? Ma'eramũ ene 'gã mu'jau morogytau etee ki 'ei?— 'Jau ore 'ga upe.

¹¹A'eramũ Jejui 'ga 'Jau ore:

—Tejuwarete 'ga je'eg imũ futat je ruri pẽ mu'jau 'ga ree. 'Awamũ Jeruwa 'ga pẽ mogyi wemiayuwamũ jeje'ega renupa katu katuaramũ, a'e je 'ã pẽ nupe— 'Jau 'ga ore. —A'ere je porogytai sigaty etee te pẽ mu'jau ee. Kasi a'e pe tesirũmera 'gã we ikwaawi erujewi ne, a'e je— 'Jau Jejui 'ga ore. ¹²—Jeje'eg are eapyowet ma'eramũ Janeruwarete 'ga pẽ mueapyoi ee. A'ere 'ga jeje'eg are eapyowere'ema 'gã namueapyoi ee. Ee 'gã neapyoweramũ etee te 'ga 'gã mueapyoi ee— 'Jau 'ga ore. —A'ere ee eapyowere'ema 'gã 'gã amu'eawera moka'jamawi etee. ¹³Jeje'eg are eapyowere'ema 'gã wanup futat jeje'ega numiamũ. A'ere 'gã naeapyoi futari ee. Amã'jãu agawewi 'gã jeremiapofer are. A'etea 'gã naeapyoi ee. Ma'eramũ je 'ã morogytau etee imome'ui pẽ nupe pẽ mu'jawamũ. Imome'u katu re 'gã neapyo ekoeteramũ ajemogyau ee ne— 'Jau Jejui 'ga ore. ¹⁴—Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã nee Isai 'ga upe rakue:

“Jeje'eg are nipo 'gã apyakai agawewi ajemogyau. A'etea nipo 'gã naeapyoi ee. Amã'jãu nipo 'gã mama'e are. A'ere nipo 'gã nuesakatui.

15 U'akwaawe'emamũ nipo 'gã ee. Wapya rawopytyma ete nipo 'gã jui. Wapymĩãu ete nipo 'gã jui nanẽ nũ. 'Kasi janereapyoramũ ee ne', 'jau nipo 'gã.

Ee weapyo re amunipo 'ã 'gã poiri futari otywer awi. A'eramũ amunipo 'ã je 'gã katu'ogi 'gã tywer awi", 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga wemimu'eramũ oree.

16—'Gã amũ nipo naeapyoweri futari jeje'eg are. A'eramũ 'gã weapyoe'emamũ futat ajemogyau ee. A'ere 'ã na'gã 'jawe rũi te pẽẽ. Pẽneapyowet te pẽẽ jeje'eg are pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ pejejeapyoramũ pejejemogyau ee. A'eramũ pẽẽ a'eramũ pejeku'iramũ pejejemogyau ee. 17 Janepy 'gã 'ã iporesagiwet futat jeremiapo are rakue numiamũ. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã, amumera 'ga remiayuwã 'gã. Mĩmera 'gã iporesagiwet ee rakue numiamũ. Iporenuwewet jeje'eg are rakue numiamũ. A'ere 'ã 'gã manũ erujewi je rure'emaue rakue— 'jau Jejui 'ga oree.

18—Peapyaka ki jeje'eg are. Tamueapyo pẽẽ teje'eg are 'jau— 'jau 'ga oree. 19—Sã'ã y'wa a'yja. Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'ega. A'yja mũ nipo 'ã u'aa pe pe 'ga wi. A'ea nipo 'ã wya'ia 'ua i'wau etee 'ga wi. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga je'ega renupara 'gã amũ. 'Ga je'ega renuwi futari numiamũ. A'ere nipo 'gã naeapyoi ee. A'eramũ mama'eukwaawa 'wryiara 'ua erowiarukare'ema 'gã nupe: "Perowiar awi", 'jau 'ua 'gã nupe. A'eramũ futat 'gã momoirukaa je rerowiar awi— 'jau Jejui 'ga oree.

20—Sã'ã y'wa a'yja mũ 'ara ywy a'wyre'ema pype ipopora numiamũ. A'ere nitywi apoa. A'eramũ 'ã opapapa etee. Nan tee futat nipo 'gã amũ je rerowiaraiwi etee. Kamẽsiete nipo 'gã je rerowiari. A'ere 'gã poiri kamẽsiete je rerowiar awi nũ. Ojeupe mama'eay jesaukarauwe nipo 'gã opoia je wi. 21 A'ere nipo amumera 'gã "Iro ererowiat aipoa?" 'jau nipo 'gã 'ua 'gã nupe, 'gã nerekou tyweaete je rerowiar are. A'erauwe nipo 'gã poiri je rerowiar awi je upe oporogyta awi. "Nia'wryi 'ga porogyta ra'e", ojeupe 'erauwe nipo 'gã poiri je wi— 'jau Jejui 'ga oree ore mueapyou ee.

22—Sã'ã y'wa a'yja 'ara ju pype. A'eramũ 'ã opopoa futat numiamũ. A'eramũ 'ã jua imoteu etee. Nan tee futat nipo 'gã amũ Jarejuwarete 'ga je'ega renuwaiwi etee. A'eramũ nipo 'gã wemifutar are etee wea'aramũ ajemogyau nũ. Wea'aru'jawe'emamũ nipo 'gã jeje'eg are. Ojemuorypaw are etee nipo 'gã wea'aramũ akou. Okaraemã momytun are etee nipo 'gã wea'aramũ akou nũ. A'eramũ futat nipo 'gã wea'aru'jawe'emamũ jeje'eg are. Jeremifutar imũ nipo 'gã mama'e apowe'em futat— 'jau Jejui 'ga oree.

23—Sã'ã y'wa a'yja ywy katurama pype u'at ma'ea. A'ea nipo awau waranupa u'aramũ. Nan tee futat Ku'jywa 'ga je'ega renupara 'gã neapyoramũ ajemogyau ee. Wago'oramũ miamũ 'gã nopoiru'wewi futari je rerowiar awi. Ojemogypyka etee futat nipo 'gã ajemogyau je ree. Janeruwarete 'ga pãjẽ mũ etee futat nipo mama'e esage apou ajemogyau. Sã'ã ywy katurama pype u'at ma'e 'ara. A'eramũ

'ã u'aramũ kwaiwete. Ajepeja 'ywa'aa sĕg i'aa. A'ere ajepeja 'ywa'aa sesĕta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa trĭta i'aa. Nan tee futat jeje'ega renupara 'gã mama'e esage apoi Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat— 'jau Jejui 'ga oree, ore mueapyou ee.

Juowuunan

²⁴A'eramũ Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe najuejue etee futat nũ: —Mama'e mũ je amome'u pĕ nupe. Jarejuwarete 'ga rowase pĕ majatykaaw are je pĕ mu'ei— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Kũima'e 'ga amũ akou juowuu ra'ÿja tyma oko pe. ²⁵A'ere ppytun imũ, 'ga seramũ, 'ga ree iporomutare'ema 'ga ruri juowuunana ra'ÿja tyma juowuu ra'ÿja pŏ'ŏ me 'ga wi. A'ere 'ga itym ire awau jui nũ. ²⁶A'eramũ opopoa waranupa awau. Aju'jaju'jawe futat numiamũ. 'Iywa nanĕ nũ aju'jaju'jawe etee futat. A'ere 'i'a oteei ajau. A'eramũ 'gã i'aramũ tãmĕjĕs esaka. ²⁷A'eramũ ko jara 'ga remiyauwa 'gã 'jau 'ga upe: “Juowuunana nipo eretym eko pype rai'i ki sa. Ma'eramũ nã'ã ipopori eewe re'ã”, 'jau 'gã 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe. ²⁸—A'eramũ ko jara 'ga 'jau 'gã nupe: “Je ree iporomutare'ema 'ga nipo a'ÿja werut ityma jeko pe rai'i. “Tamote'at 'ga koa 'jau' e'i nipo 'ga jee rai'i”, 'jau 'ga 'gã nupe.

—A'eramũ 'ga remiyauwa 'gã 'jau 'ga upe: “Juowuunana jui ipo'oa te erefutat?” 'jau nipo 'gã 'ga upe.

²⁹—A'ere 'ga 'i etee 'gã nupe: “Naani. Pepo'o awi. Kasi a'e pe pemososok eewe te ne. ³⁰Tene ijuwamũ ra'ne. A'ere tamũ'ĕukat ajau imonookara 'gã nupe 'jau. 'Pemũ'ĕ ra'ne juowuunana jui. A'eramũ pĕĕ imono'oga, iku'afaa, erawau iapyau. Iapy re pĕĕ juowuurete monooka erawau ejaa yrũ pype' ta'e 'gã nupe 'jau”, 'jau ko jara 'ga wemiyauwa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã jemomytunawam

(Maku 4.30-34; Luka 13.18-21)

^{31,32}Imome'upaw ire Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ, 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga remiyauwa 'gã nee:

—Sã'ã y'wa'ÿi'ĩ'ia, mostarda 'jawa. A'eramũ 'ã ae ityma. A'eramũ 'ã opopoa awau o'ywuuramũ. A'eramũ 'ã wyra'ia aja'yrapyau akã are, waity mogyau ee— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe.

Aipo Jejui 'ga 'ea wemiyauwa jemomytunawama upe 'ga 'i poromũ. 'Awamũ 'ga rerowiaara 'gã inãinãni'ĩ etee. A'ere 'gã anure kwaiwete 'gã jemomytuni nipo ajemogyau.

³³A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau ee nũ:

—Sã'ã kũjã u'ĩ mojerawa. A'eramũ 'ã imojopypeawa monou ipype. Inãinãni'ĩ etee agawewi 'ã imonou ipype. A'etea 'ã awua— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Aipo Jejui 'ga 'ea nanĕ wemiyauwa jemomytunawama upe 'ga 'i poromũ.

³⁴Mama'e mũ 'ga omome'u 'gã nupe 'gã mu'jawamũ nũ. Mama'e mũ mome'ue'em ire amunipo 'ã 'ga nimu'jawu futari. ³⁵Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari ee 'ga amũ upe rakue:

“Mama'e mū je amome'u 'gã nupe Tejuwarete 'ga ree 'gã mul'jawamũ.
 Wyy apoe'emauwe 'gã naeapyoi ee. A'eramũ je 'gã mueapyou ee”,
 'jau 'ga ikwasiaa Jejuu 'ga ree rakue. A'eramũ Jejuu 'ga morogyta
 mome'wau 'gã nupe, ee 'gã mul'jawamũ, 'ga remikwasiarer imũ etee futat.

Jejuu 'ga 'gã mueapyoawet

³⁶'Gã nupe oporogytapaw ire Jejuu 'ga awau 'gã nuu. Awau osou 'og ipe nũ.
 'Ga remiayuwamũ nanẽ ore arawau orosou 'ga rupi nũ. A'eramũ ore 'jau 'ga upe:
 —Ore mueapyo ape eporogyta are, juowuu pype opopot ma'e are— 'jau
 ore 'ga upe.

³⁷A'eramũ Jejuu 'ga 'jau oree:
 —Sã'ã ae a'yja esage tyma. Nan tee futat je, Jarejuwarete 'ga
 remimureramũ. ³⁸'Awa ywya ko 'jawewara. Je rerowiaara 'gã a'yĩ
 esagea 'jawewara. Je rerowiare'ema 'gã a'yĩ esage pype opopot ma'e
 'jawewara. Mama'eukwaawa 'wyrira remiayuwa futat aipo 'gã. ³⁹⁻⁴¹Je
 ree iporomutare'ema 'gã mama'eukwaawa 'wyrira futat. A'eramũ
 mama'eukwaawa 'wyrira je rerowiare'ema 'gã mokwas'wau jeremiayuwa
 'gã pype. Anure nipo je Jarejuwarete 'ga rowase pẽ majatykaramũ,
 Jarejuwarete 'ga remimureramũ ywagipewara 'gã monou kwe pe mama'e
 tywera apoara 'gã mono'ogukaa. Ojomotywerukaarera 'gã neewe nipo je 'gã
 mono'ogukaa 'gã nupe, mama'eukwaawa rapyawa pype 'gã momopoawamũ.
⁴²Tata rakuwa pype futat nipo 'gã awau ajemogyau. Eukwere nipo 'gã
 jemogyi waemamũ. Wa'yjkãjamũ nipo 'gã ajemogyau ay upe— 'jau 'ga oree
 imome'wau. ⁴³—Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã etee te ywagipewara 'gã
 weroo ywag ipe 'gã mogyau Jarejuwarete 'ga pyri. A'eramũ nipo 'gã najuejue
 etee 'ga remiayuwa 'gã nesaka, 'ga pyri 'gã jemogyramũ. A'eramũ nipo 'gã
 nesakara 'gã 'jau: “A'jea futat 'gã jemogyi Ku'lywa 'ga remiayuwamũ”, 'jau
 nipo 'gã 'gã nesakawe— 'jau Jejuu 'ga oree, ore mueapyou ee.
 —Ee pejejeapyoweramũ ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejuu 'ga oree.

Wemiayuwamũ 'gã neko are 'gã mu'eawet

⁴⁴A'eramũ Jejuu 'ga mama'e mū mome'wau oree nũ:
 —Sã'ã 'ga amũ mama'e epy mū resaga ywy pype. A'eramũ nipo
 esakarera 'ga 'jau ojeupe: “Kuu. Ymã te sipo 'ã 'ga amũ imimi imỹina
 rakue. 'Awa pa je ywy amut tejee kwy”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. “A'eramũ
 jema'ea futat imimipyrrera 'jau kwy”, 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga
 imỹina gatu ra'ne. A'eramũ nipo 'ga awau okaraemã me'ega ka'aranũ are.
 A'eramũ nipo 'ga ka'aranũ rerawau ywy jara 'ga upe, ojeupe imuawamũ.
 Nan tee futat pẽ. Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pejemogyweramũ pẽ
 pejepoia pejemifutar imũ mama'e apo awi— 'jau Jejuu 'ga oree.

^{45,46}A'eramũ 'ga mama'e mū mome'wau oree nũ:

—Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ ae rekoa ita epy 'jawe. Sã'ã ita muara 'ga ita epy resaga. Esakawe nipo 'ga 'jau ojeupe: “Koa je afutat”, 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramũ nipo 'ga okaraemã me'ega ita epy muawamũ— 'jau Jejuí 'ga oree. —Nan tee futat pẽẽ. Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pejemogyweramũ pẽẽ pejeipoia pejemifutar imũ etee mama'e apo awi— 'jau Jejuí 'ga oree.

⁴⁷A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau oree nũ:

—Jarejuwarete 'ga rowase pẽ majatykaaw are je pẽ mu'ei— 'jau 'ga oree. —Taityuu momoara 'gã 'ã taityuu monou imomoa 'y pe. ⁴⁸Ipye kwaiwete pira jagag ire 'ã, 'gã imatãu imua nũ. A'eramũ nipo 'gã ipira renũ'jãu juí. Pira esagea etee nipo 'gã imonou yrũ pype. Pira a'wyre'ema nipo 'gã imomopoa etee. ⁴⁹Nan tee futat Janeruwarete 'ga rowase pẽ majatykaaw ipe ywagipewara 'gã oi mama'e tywera apoara 'gã pe'au esage ma'e 'gã nui, 'gã mojo'oka 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. ⁵⁰Tata rakuwa pype futat nipo 'gã oi ajemogyau akuekuewamũ. Aya nipo 'gã maema 'gã na'jywa mokãina 'gã mogyau— 'jau 'ga oree imome'wau.

⁵¹A'eramũ 'ga oporonupa ee oree:

—Pẽneapyo te pejejeupe jeremimome'u are ra'e?— 'jau 'ga oree.

—Orereapyo ore ee arajemogyau— 'jau ore 'ga upe.

⁵²A'eramũ Jejuí 'ga 'jau oree:

—Pejejeupe jeremimome'ufer are pejejeapyoramũ pejemogyau pejemu'jara 'gã 'jawe etee futat. Jarejuwarete 'ga remikwasiarukarer are pejamu'jaramũ nipo pẽẽ. Ymã we te 'ã pẽneapyo Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. A'ere 'ã 'awamũ pẽneapyo jeje'eg are nũ. A'eramũ nipo pẽẽ 'gã mu'earũmũ 'ga je'eg ymaner are, jeje'ega reewe— 'jau 'ga oree. —Karaemã jara 'jawe pẽẽ pejemogyau. Sã'ã karaemã jara 'ga okaraemã rerekoa. Iymanera 'ga nuetygi futari. Okaraemã momytuna erekou ipyu. Mama'e pyaua nanẽ 'ga 'ã erekou nũ. Nan tee futat pẽẽ. Pẽneapyo jeje'eg are. Jarejuwarete 'ga je'eg ymaner are nanẽ 'ã pejejeapyoramũ pejemogyau nũ— 'jau Jejuí 'ga oree.

Nasare pe 'ga oawet (Maku 6.1-6; Luka 4.16-30)

⁵³Morogyta mome'upaw ire Jejuí 'ga awau uẽma amunaw awi. ⁵⁴Oje'wyr ipe 'ga awau, Nasare pe 'ga awau opytawaipa. Peu wekwaw ipe 'ga peuwara 'gã mu'jãu judeu 'gã jatykaaw ipe. A'eramũ peuwara 'gã ajemogyau oporesagamũ 'ga ree:

—Awỹja te 'ga amu'akwaap mama'e are nũ'ũ? Ma'ja pãjẽ mũ sipo 'ga aeremiapoe'ema apoi?— 'jau 'gã ajaupe. ⁵⁵—Ma'eramũ sipo 'ga jane mu'ei mama'e are? NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga ra'yra rũi agawewi 'ga. A'etea 'ga 'ã ifuwet jane mu'e are. A'ere jane nienuwi 'ga porogytaa— 'jau 'gã 'ga upe. —'Yjepana pinara 'ga ra'yra 'ga te 'ã. Mari eẽ te 'ã 'ga ya. Tiago 'ga, Jose 'ga, Simão 'ga, Judas 'ga. Mĩmera 'gã 'ã 'ga rewirera. ⁵⁶'Ga renyra 'gã nanẽ 'ã ajemogyau 'au jane pype nũ. Maran ajee 'ga jane mu'ei 'ũ? Ma'ja pãjẽ mũ sipo 'ga mama'e apoi akou?— 'jau 'gã ajaupe.

⁵⁷Nuerowiari futari 'gã 'ga.

A'ere Jejui 'ga 'i 'gã nupe:

—Sã'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã oa kwe pe 'ga je'ega mome'ua. A'eramũ 'ã kwe pewara 'gã jẽmĩ 'gã je'ega rerowiaa. A'ere 'ã 'gã 'wyr ipewara 'gã jẽmĩ nuerowiari 'gã. 'Gã pytuna 'gã miamũ 'ã 'ga rerowiare'ema ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oje'wyr ipewara 'gã nupe. — Nan tee futat ajee 'ã kwe pewara 'gã jẽmĩ je rerowiari. A'ere 'ã je'wyr ipewaramũ jẽmĩ naje rerowiari pejepe pejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁸Nuerowiari wejue 'gã 'ga. A'eramũ 'ga aeremiapoe'ema mama'e apoarũme'em oje'wyr ipe. Inãinãni'ĩ etee 'ga iapoi peu.

Juã Batista 'ga jukaawet
(*Maku 6.14-29; Luka 9.7-9*)

14 ¹Anure Erote 'ga, Garireja ywy pewara 'gã 'wyrriara 'ga, Jejui 'ga rera renupa. 'Ga amũ Jejui 'ga remiapofera mome'wau 'ga upe.

²A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Juã Batista 'ga nipo 'ut oferapa rai'ĩ nũ. A'eramũ nipo a'e 'ga aeremiapoe'em apou— 'jau 'ga 'gã nupe.

Erote 'ga Juã 'ga jukaukaa 'gã nupe rakue. A'eramũ 'ga wea'aramũ 'ga ree, Jejui 'ga remiapofera renupawe.

^{3,4}Ymã te Erote 'ga wewirera 'ga remireko eẽ pojekai 'ga wi rakue. Erotiasi eẽ pojekau 'ga wi rakue, Filipe 'ga wi rakue. A'eramũ 'ga eẽ rerekou katu rakue. A'eramũ Juã 'ga 'jau 'ga upe: “Nia'wyrĩ nanuara. Ejewirera remireko 'ã erepojeka 'ga wi. Ymã 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: ‘Peko awi pejejemireko are’, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'etea 'ã ereapo nanuara. A'eramũ ene etywereteramũ ekou Jarejuwarete 'ga upe” 'jau Juã 'ga Erote 'ga upe rakue.

A'eramũ Erote 'ga amara'neramũ Juã 'ga ree, 'ga pofaa, 'ga munewukaa moromunepawa pype rakue. ⁵'Ga jukaa 'ga ifutaa numiamũ. A'ere 'ga kyjei judeu 'gã nui. “Juã 'ga 'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara futat”, e'ĩ te 'ã judeu 'gã ajaupe jepi. A'eramũ Erote 'ga okyjau Juã 'ga juka awi.

⁶Anure Erote 'ga maraka apou. U'aawera 'ara rupi 'ga maraka apoi. A'eramũ Erotiasi eẽ ra'yra eẽ ojerokyau maraka are ajatyka ma'e 'gã nowase. A'eramũ Erote 'ga aku'iramũ eẽ jeroky are. ⁷A'eramũ 'ga 'jau eẽ upe:

—Ma'ja te erefutut? Tamono eneremifutara enee 'jau— 'jau 'ga eẽ upe.
—Ma'ja te erefutut? Na'e ekoetei je enee. “Tamono eneremifutara enee 'jau”, a'e te je enee— 'jau 'ga eẽ upe rakue.

⁸A'erauwe eẽ awau ujãna oy eẽ upe 'jau:

—“Ma'ja te erefutut?” e'ĩ kiã jee. “Tomono eneremifutara enee 'jau”, e'ĩ kiã jee. Ma'ja te je aenũ kiã upe?— 'jau eẽ oy eẽ upe rakue.

—“Juã Batista kiã akagera erurukat imonogukaa paratu pype jee”, ere kiã upe kyn— 'jau eẽ wa'yra eẽ upe rakue.

A'eramũ eẽ awau ojewya 'jau 'ga upe:

—Juã Batista kĩa akagera erurukat paratu pype imonogukaa wã nupe jee kĩ'ĩ— 'jau eẽ 'ga upe rakue.

⁹Aipo ojeupe eẽ 'eramũ Erote 'ga u'arasigamũ 'ũina eẽ 'e are. “Ma'eramũ je 'jau eẽ upe ra'e 'ũ: ‘Eneremifutara tomono enee 'jau’, 'jau eẽ upe ra'e 'ũ”, 'jau 'ga ojeupe, u'arasigamũ 'ũina. A'ere 'ga wemimo'wy'wyrera 'gã nemianuwamũ aipo 'ga 'i eẽ upe. A'eramũ 'ga ojenosõu iapoe'em are. “Kasi a'e pe je'me are 'gã nekoĩ ajaupe ne kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga eẽ remienũiwera apoukaa ojeupe. ¹⁰A'eramũ 'ga wemiayuwa 'gã amũ monou Juã 'ga ajuwonogukaa rakue.

—Moromunepawa pype Juã 'ga 'ami. Pe'je pejewau 'ga ajuwonoka. A'eramũ pẽe 'ga akagera rerua paratu pype eẽ upe— 'jau 'ga 'gã nupe rakue.

¹¹A'eramũ 'gã iapou, ojeupe 'ga 'eawer imũ etee futat. A'eramũ 'gã paratu pype Juã 'ga akagera rerua 'ga upe. A'eramũ Erote 'ga imonou Erotiasi eẽ ra'yra eẽ upe. Ojeupe 'gã imurauwe eẽ imonou oy eẽ upe.

—Kweramũ, a'ni— 'jau eẽ oy upe rakue.

¹²“Erote 'ga 'ga jukaukat 'gã nupe” 'e renupawe Juã 'ga remiayuwa 'gã awau 'ga reumera upe erawau imonou inuga ita kwara pype. A'eramũ 'gã awau imome'wau Jejui 'ga upe.

Kanape'i me'yitawet

(Maku 6.30-44; Luka 9.10-17; Juã 6.1-14)

¹³Ojeupe Juã 'ga jukaawera mome'urauwe Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ oree: —Awotywe'eme soo ra'ne 'jau— 'jau 'ga oree.

A'eramũ ore arawau oroyaapa yaruu pype. A'ere 'gã kwaiwete oreo kwaawi.

—Soo 'ga rewiri 'ga porogyta renupa 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã awau ypia ywyri. ¹⁴Ojekog ire Jejui 'ga uẽma yaruu awi.

Ko'iko'i ete mytuna 'gã 'ua owaẽma oree. 'Gã nesakawe Jejui 'ga ajemuaẽma 'gã nee. Ojero'wu ma'e 'gã 'gã erua 'ga upe. A'eramũ 'ga 'gã katu'oka.

¹⁵Kaaruwamũ ore 'ga remimu'eramũ 'jau 'ga upe:

—Kaarup, ki 'ei. A'ere nitywi mama'ea 'au 'gã nemi'uramũ ki 'ei— 'jau ore 'ga upe. —Emono 'gã jarejewi. Too 'gã amunawa mũ pype wemi'urama mua ojeupe 'jau— 'jau ore 'ga upe.

¹⁶A'ere Jejui 'ga 'i etee oree:

—Naani. Nooi futari 'gã. Pẽe te mama'ea pemono 'gã nupe— 'jau etee 'ga oree.

¹⁷—Nitywi futari mama'ea— 'jau ore 'ga upe. —Sĩku etee kanape'ia.

Mukũ'i'ĩ etee ipira'ia. A'ea niapoi 'gã nupe— 'jau ore 'ga upe.

¹⁸A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Perut ajee jee— 'jau 'ga oree.

A'eramũ ore erawau 'ga upe. ¹⁹A'eramũ 'ga ojee ajatyka ma'e 'gã nupe 'jau:

—Pe'je pejeapyka juo'wi 'arimũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã wapyka. A'ere Jejui 'ga kanape'i pyyka opo pe ipira'i reewe. A'ere 'ga eramã'jäu ywau opo pe. A'eramũ 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree. Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

Aipo 'e re 'ga kanape'i mowowoka ipira reewe 'ga imopēpena imonou wemimu'eramū oree. Omowowogamū ojeme'yita oree. A'eramū ore imonou wapyk ma'efera 'gã nupe. ²⁰A'eramū futat 'gã ojemi'waa. Ojemi'wapaw ire 'gã 'jau:

—Niapoi agawewi akiko. A'etea ojeme'yi 'ga upe 'ga omowowogamū— 'jau 'gã ajaupe. —Janeruwarete 'ga te ome'yi janee. A'eramū jane jarejewegamū rēwējēmī jarejemogyau. Janeruwarete 'ga jarejeupe ime'yje'em ire amunipo 'ã jane ty'ara rerekoi— 'jau 'gã ajaupe.

'Gã jemi'wapaw ire ore emyrera mono'oga yrū pype. Tusi yrupemūū matyneema. ²¹Kwaiwete 'gã ojemi'waa. Sīku miu agawewi kūima'efera 'gã pytuna. A'e pe kūjāmera nū kunumīmera 'gã netee. A'etea 'gã na'upawi kumia. Wewegamū 'gã jui.

'Y rajape 'arimū 'gã ataawet
(*Maku 6.45-52; Juã 6.16-21*)

²²A'ere Jejui 'ga wemimu'eramū ore monou ojewi:

—Pe'je iruukwe je renune. Kwe katy pejewau pejeyaapa— 'jau 'ga oree. —Je apyta ra'ne. Tamono 'gã 'gã 'wyr ipe 'jau nū. A'eramū pēē pejewau je renune— 'jau 'ga oree.

A'eramū ore arawau 'ga wi 'ga rejaa ojetee'i.

²³Ojewi mytuna 'gã mono re Jejui 'ga awau ojeupia ywytyra rupi. Ojetee futat 'ga 'üina oporogytaw 'Uwarete 'ga upe ppytunimū.

²⁴A'e pe ore arawau arakou oroyaapa. Mukuu te ore oi. Poje ywytuua 'ua oree, 'y ryjuapi retee. ²⁵Ku'em ja'wyja'wyrāmū Jejui 'ga 'ua ore rewiri. 'Y rajape 'arimū etee futat 'ga 'ua watau akou. 'Ua 'ga ore rupisika. ²⁶'Y rajape 'arimū 'ga ata resakawe ore orokyjau 'ga wi. Orekyjea ore pifuaka'roka.

—Ajaga nipo kwe 'ut owaēma janee kūi— 'jau ore aruafukaita arajaupe.

²⁷A'erauwe Jejui 'ga 'jau oree:

—Pekyje awi je wi. Je te ojot pē newiri— 'jau 'ga oree.

²⁸A'erauwe Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene futat nipo ereko, ki Ku'jyp? Je futat 'jau, je mono ape je muatau 'y rajape 'arimū eje'jawe— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

²⁹A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ajee ejua— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Pedro 'ga awau ojypa yaruu awi. A'eramū futat 'ga awau watau 'y rajape 'arimū Jejui 'ga repejāna. ³⁰Poje 'ga wea'aramū erujewi ywytu are. A'erauwe 'ga kyjei. A'eramū 'ga awau wypywygamū. A'eramū 'ga wafukaita Jejui 'ga upe:

—Je poar ape, ki Ku'jyp! Jerypywyk je tekou— 'jau 'ga wafukaita, Jejui 'ga upe.

³¹A'eramū Jejui 'ga 'ga poppyka oje'lega 'ga upe:

—Ma'eramũ ene ekyjau ete 'ũ? Ma'eramũ te ene nerejemogyppygi etee je ree? Je rerowia'ri'i tãmējē 'ã ape— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

³²A'eramũ 'ga 'ga rerua eru'aa yaruu pype. Ore pype 'gã 'arauwe ywytu wojeramũ. ³³A'erauwe ore 'jau Jejui 'ga upe, yaruu pype ajemogy ma'eramũ:

—A'jea futat. Ene te 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yraretea— 'jau ore 'ga upe, 'ga muorypa.

Genesare ywy pewat

(Maku 6.53-56)

³⁴A'eramũ ore arawau oroyaapa orojekoka Genesare ywy are. ³⁵Jejui 'ga kwaaw ire peuwara 'gã oje'ega monou kwe pewara 'gã nupe:

—Pe'je pejejuwa Jejui 'ga resaka. Ojero'wu ma'e 'gã nerua 'ga upe— 'jau 'gã oje'ega monou 'gã nupe.

A'eramũ 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua 'ga upe. ³⁶A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Tene 'gã eneraity pypireme'ywa pyygi etee agawewi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'ga raity pypireme'ywa pyygarera 'gã ojekatu'okapap najuejue etee futat.

Judeu 'gã nemiapo

(Maku 7.1-23)

15 ¹Anure fariseu 'gã amũ 'ua Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee Jerusareg awi oporonupa ee Jejui 'ga upe:

²—Ma'eramũ te eneremiayuwa 'gã nuapoi mama'ea jareypy 'gã je'eg ymaner imũ?— 'jau 'ga 'ga upe. —Ymã te 'ã janepy 'gã 'i ajaupe rakue: “Janeruwarete 'ga janejepoeja afutat. Mama'e 'u enune jarejepoeite'ema 'eramũ janetyweramũ Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau 'gã ajaupe rakue. A'eramũ ore orojepoeita orojemi'war enune 'gã 'eawer imũ etee futat jepi. A'ere 'ã eneremiayuwa 'gã nojepoei ojemi'war enune 'gã 'eawer imũ— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ ajee nepeenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega pejejemogyau 'ũ? Na'ga je'eg imũ rũi nanē pēē mama'e apou nũ. Peje'eawer imũ etee 'ã pēē mama'e apou. A'eramũ kasi pēē jeremiayuwa 'gã ago'wau ekoete pejejemimu'e tywer are ne— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Peanuw etee ki pejejuwa 'ga je'ega. Pejeje ēē je'ega nanē ianupa etee nũ”, 'jau 'ga 'ã rakue. “Ujara 'gã kurapara 'gã ki peapisi”, 'jau 'ã Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁵—A'ere 'ã pemu'e 'gã 'gã jara 'gã je'ega renuw etee'em are etee pejejemogyau. “Pejejara 'gã nupe mama'e are pejeporomonowere'emamũ ki pe'je 'gã nupe: ‘Pē nupewara je amono Jarejuwarete 'ga upe ai'i. A'eramũ je mama'e mũ monowe'em pē nupe’, pe'je ki pejejara 'gã nupe”, 'jau 'ã pēē 'gã mu'jau tywet pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁶—Aipo apoaramũ pēē pejejar are iporomutare'emamũ futat. A'eramũ pēē aipo apoaramũ Jarejuwarete 'ga je'ega renupare'emamũ futat nanē nũ. Jarejuwarete 'ga je'eg imũ jēmĩ 'ã mama'e

apowe'em. Pejejea'aw imũ etee te 'ã pẽẽ mama'e apou ekoete pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 7—“Ore Jarejuwarete 'ga je'eg are oreporenuwiwet jepi”, 'jau futatee 'ã pẽẽ pejejemogyau. A'ere pẽ'me ate. Ymã we te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari inuga ka'aran are Isai 'ga upe pẽ nee rakue:

8 “Nomỹi agawewi 'gã weaa je ree. A'etea nipo 'gã e'i ekoete futat: 'Arafutar ore Jarejuwarete 'ga. Oroporenuwiweramũ 'ga je'eg are', 'jau futatee nanẽ 'gã ajemogyau nũ.

9 ‘Aramuoryw ore Orojuwarete 'ga’, 'jau futatee 'gã jee’, 'jau Janeruwarete 'ga. “A'ere 'ã 'gã 'meramũ te.

Nomỹi 'gã weaa je ree. Naje rerowiari tãmẽjẽ 'gã.

U'eawer are etee 'gã jamu'ei. A'ere 'gã 'jau ajaupe:

'Jarejuwarete 'ga je'eg are je pẽ mu'ei', 'jau futatee 'gã ajaupe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa inuga ka'aran are Isai 'ga upe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

10 A'eramũ Jejui 'ga 'jau mytuna 'gã nupe:

—Pe'je pejejua pejeapyakau jeje'eg are. Pejejeapyoramũ ee

pejejemogyau. 11 Napẽ pype oo ma'efera rũi pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe pẽ mogyau. Pẽ nui uẽm ma'ea te pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe.

Pẽje'egaiwa te pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

12 A'eramũ ore Jejui 'ga remimu'eramũ 'ga rerowyka arajua oroporogytau 'ga upe:

—Nafutari fariseu 'gã eneje'ega ra'e— 'jau ore 'ga upe.

13 A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Anure nipo Janeruwarete 'ga 'gã nereko tyweretei 'gã 'eawer are. Sã'ã koa. Ko jara 'ga 'ã opopot ekoete ma'e ka'a po'oa. Wemitymera etee 'ã 'ga imuaranuwukaa oko pype. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga iapoi. Oje'eg are ajamu'jatywera 'gã nereko tyweri. 14 A'eramũ pẽẽ pejejemuaẽme'ema 'gã nee. Eae'ema 'jawe 'gã. Eae'ema 'gã ojopopyyk ekoete ajuerawau kwe pe. A'ere nipo 'gã ajueru'ari etee ajuerawau ywy kwara pype. Nan tee fariseu 'gã. Naeapyoi 'gã Jarejuwarete 'ga je'eg are. A'etea 'gã ajamu'e ekoete ee. A'eramũ nipo 'gã wemimule 'gã nerawau mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga oree.

15 A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore mueapyo ape e'awer are, ki Ku'jyp. “Napẽ pype oo ma'efera rũi pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe pẽ mogyau. Pẽ nui uẽm ma'ea tee pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe. Pẽje'egaiwa te 'ã pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe” 'eawer are— 'jau 'ga 'ga upe.

16 A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pẽẽ nanẽ nipo nepepyygi we pejeakag imũ ra'e ki sa? Ekoay pẽẽ na'e ki 'ei. Pẽẽ nanẽ meewei etee pẽneapyo ee ra'e ki 'ei. 17 Nepẽneapyoi we futat nipo je'ewer are ki sa? Pejejemi'ua nipo pẽẽ imonou pejejuru pe. A'ere nipo pẽẽ imokona. Pẽnemi'ua osou pẽnawyrũ pype. A'ere nipo “pẽnemi'ufera okwapa pẽ nui” 'ea miamũ pẽ motywere'ema Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oree.

18—Pêje'egaiwa te a'jea futat pē motywet 'ga upe. Pejejea'aw imū etee pejeje'ega. Pêje'egaiwa te a'jea futat pēywyter a'wyre'ema wesaukat Janeruwarete 'ga upe.
 19Mama'e tywer are etee pejejea'aramū. A'eramū pēē mama'e apou pejejea'ar imū. 'Ga amū nipo wea'aramū akou oporojuka are. A'eramū nipo 'ga oporojukau. 'Ga amū nipo wea'aramū akou wemirekoe'ema kūjā are oko are. A'eramū nipo 'ga okou ēē ree. Kūjā ēē mū nipo wea'aramū akou omene'ema kūima'e are oko are. A'eramū nipo ēē okou 'ga ree. 'Gā amū nipo wea'aramū mama'e tesirū apo are. A'eramū nipo 'ga otyweramū akou Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga amū nipo ojokaraemā futaa akou. A'eramū nipo 'gā amunarūmū ee. Wemifutar imū etee o'meramū nipo. Wea'aw imū etee futat nipo 'gā ajuago'wau ajemogyau. Wea'aw imū etee futat nipo 'gā Jarejuwarete 'ga kurapa. 20Poromū te 'gā jemotyweawa Jarejuwarete 'ga upe. Na'gā nemi'ua rūi futat 'gā motywet 'ga upe. 'Gā jepoeje'ema miamū nomotyweri 'gā Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oree, ore mueapyou ee.

Judeue'ema ēē

(Maku 7.24-30)

21A'ere Jejui 'ga ore rerawau pe awi nū. Tiro 'jawa pyri ore oi, Sidoma 'jawa pyri 'jau. 22Peu ore rekoramū peuwara ēē mū, judeue'ema ēē mū 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Ene 'ā Jarejuwarete kīā remimurera, Ku'jyp. Ejemuaēm iki je ree, Ku'jyp— 'jau ēē 'ua 'ga upe. —Mama'eukwaawa 'up jera'yra kynā pir are. Ojero'wu etee te kynā. Epe'a kynā wi jee, Ku'jyp— 'jau ēē 'ga upe au'jeteramū.

23A'ere Jejui 'ga ēē je'eg anupare'ema 'jawe etee futat. A'eramū ore 'ga remimu'eramū 'jau 'ga upe:

—Emono ēē jarejewi. Jane rewiri etee 'ā ēē rekoi wafukaita— 'jau ore 'ga upe.

24A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Janeruwarete 'ga je mua Israeu juapyrera 'gā nupe etee. Judeu 'gā karupa'mī ka'jama 'jawe jee. A'eramū 'ga je mua 'gā nupe, 'gā mu'jaukaa ojee— 'jau 'ga oree. —A'ere ēē najudeu arūi. Amutee ēē te— 'jau 'ga oree.

25A'ere 'ā ēē ruri ojea'gwawe'em futat wapyka wenupy'āu 'ga rowase 'jau 'ga upe:

—Je resag ape, Ku'jyp. Ejemuaēm je ree— 'jau ēē 'ga upe.

26A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe:

—Sā'ā ae kunumīa mama'e 'ue'emamū ae kunumī remi'urama mono'e'ema weymawa upe. Nan tee futat je— 'jau Jejui 'ga ēē upe.

27—A'jea futat ere. A'ere ywyu mama'e 'ar ire wā neymawa i'ui futari— 'jau ēē 'ga upe.

28A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe:

—Je rerowiat ape ekou ra'e ĩ. A'eramū je enera'yra ēē katu'oka enee— 'jau 'ga ēē upe.

Aipo 'ga 'e ypyrauwe futat mama'eukwaawa ojepe'au ēē ra'yra ēē wi.

²⁹A'ere Jejui 'ga wemimu'eramũ ore rerawau pe awi nũ. Arawau orowaẽma Garirei ypiauu reme'y'warimũ. A'eramũ ore arawau orojeupia ywytyra rupi. A'eramũ Jejui 'ga wapyka wewiri oo ma'e 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree. ³⁰Kwaiwete 'gã 'ua owaẽma 'ga upe. Ojero'wu ma'e 'gã 'gã erua 'ga upe 'gã katu'okawamũ. Iteu ma'efet, eae'em, ika'na ma'e, ije'lege'em, ikaruat ma'e. Mĩmera 'gã 'gã werut 'ga upe. A'eramũ Jejui 'ga 'gã katu'okapap. ³¹'Gã katu'oga resakara 'gã oporesagamũ 'gã nee.

—Kuu. Ije'lege'emera 'gã 'ga omoje'egukat! Iteu ma'e 'gã 'ga amafu'amukat! Ika'na ma'e 'gã 'ga ikatu'oka. Eae'ema 'gã 'ga imamã'jäu. Israeu juapyrera 'gã Nuwarete 'ga 'gã katu'ogukaa 'ga upe— 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã Ku'jywa 'ga muorypa ee.

—Ene te 'ã eneresage oree, ki Ku'jyp. Ojero'wu ma'e 'gã erekatu'ogukat 'ga upe ore reape— 'jau 'gã Ku'jywa 'ga upe, 'ga muorypa ee. —Israeu juapyrera 'gã Nuwareteramũ ene 'gã katu'ogukaa 'ga upe oree— 'jau 'gã Ku'jywa 'ga upe, 'ga muorypa 'gã nee.

Kwaturu miu 'gã mojemi'waawet (Maku 8.1-10)

³²Kwaiwete 'gã katu'og ire, Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ oree:

—Ajemuaẽm je tekou 'gã nee. Muapyt 'ã 'gã kaaruwamũ jane pyri. A'eramũ 'awamũ 'gã nemi'urama ateeapawamũ 'gã nui. A'ere je najeporomonoweri 'gã nee tejewi, 'gã nupe mama'e monowe'emamũ. Kasi 'gã oje'wyr ipe awau 'gã manũaiwi ty'ara upe ne kwy— 'jau 'ga 'gã nupe.

³³A'eramũ ore 'jau 'ga upe:

—Amunawe'em ipe jane rekoĩ nũ'ũ. Nitywi mama'ea 'au. Mõ awi sipo ore mama'e muri 'gã mojemi'waawamũ?— 'jau ore 'ga upe.

³⁴A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Marãmaran te pẽkanape'i pytuna?— 'jau 'ga oporonupa ee oree.

—Sete kanape'i pytuna muapyapy'ri etee pira'ia— 'jau ore 'ga upe.

³⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau mytuna 'gã nupe:

—Pe'je pejeapyka ywyu— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã wapyka. ³⁶A'eramũ 'ga kanape'i pyyka opo pe ipira'ĩ reewe. A'eramũ 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree. Ene te 'ã eneresage oree, Kiapi'ni— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

A'ere 'ga kanape'i mowowoka imonou wemimu'eramũ oree.

Omowowogauwe ojeme'yita oree. A'eramũ ore imonou wapyk ma'e 'gã nupe. ³⁷A'eramũ futat 'gã ojemi'waa wewegamũ.

—Niapoi agawewi akiko re'ã. A'etea ojeme'yi 'ga upe janee 'ga omowowogamũ— 'jau 'gã ajaupe. —Janeruwarete 'ga te 'ã ome'yi janee. A'eramũ 'ã jane jarejewegamũ rẽwẽjẽmĩ jarejemogyau. Janeruwarete 'ga jarejeupe ime'yje'em ire amunipo 'ã jane ty'ara rerekoi— 'jau 'gã ajaupe.

'Gã jemi'wapaw ire ore emyrera mono'oga ijaga yrũũ pype. Sete yrupemũ ore imatyneema. ³⁸Kwaiwete te ojemi'wat ma'efera 'gã pytuna. Kwaturu miu kũima'efera 'gã pytuna. A'e pe 'ã kũjãmera 'gã pytunamũ nũ, kunumĩmera 'gã netee. Kwaiwete ojemi'wat ma'efera 'gã pytuna.

³⁹'Gã jemi'wapaw ire Jejui 'ga 'gã monou ojewi:

—Pe'je pejewau pejeje'wyr ipe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

'Gã mono re Jejui 'ga ore reru'aa yaruu pype nũ. A'eramũ ore arawau oroyaapa arawau orojekoka Magatã ywy are.

Aeremiapoe'ema fariseu 'gã enũinawet

(Maku 8.11-13; Luka 12.54-56)

16 ¹Anure fariseu 'gã amũ satuseu 'gã amũ netee 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. Nuerowiari 'gã 'ga. “NaJarejuwarete 'ga pãjẽ mũ rũi 'ga mama'e apoi akou”, e'ĩ etee 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'ua 'ga resaka. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe: —Aeremiapoe'ema eapo amũ ore reape. Taruesak ene mama'e apoa orojemiesagamũ 'jau ki sa— 'jau 'gã 'ua 'ga upe.

²A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi ojee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. Naapoa'uweri je amũ pẽ neape. Naje rerowiari te 'ã pejepe. A'eramũ je mama'e apowe'em pẽ nemiesagamũ— 'jau ete 'ga 'gã nupe. —Kaaruwamũ ywak piraga resaka ki pe'je pejejaupe: “Ai'iwe nipo 'ã nokyri amana”, pe'je ki ywak piraga resag ire. ³A'ere nipo ku'emamũ ywak piragamũ resag ire pe'je pejejaupe: “Awamũ amana ra'e”, 'jau nipo pẽẽ ywak piragũũ resag ire. Ywaga resag ire nipo pẽẽ mũ amana kwaapa futat. A'ere nipo naje kwaawi pejepe. Jeremiapofera resaka agawewi nipo pẽẽ. A'tea nipo naje rerowiari pejepe. “Janeruwarete 'ga futat 'ga mut janee”, 'jawe'em nipo pẽẽ jee jeremiapofera resag ire miamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴—'Awauwaramũ miamũ 'ã nepãa'wyrĩ futari pejejemogyau 'ga upe. “Oreremiapoe'ema eapo amũ oree”, pe'je 'ã jee numiamũ. A'ere je naapoa'uweri mama'ea pẽ nupe pẽnemiesagamũ. Juna 'ga ree etee je pẽ muea'ari pẽ mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

'Gã nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga awau pe awi nũ. 'Ga remimu'eramũ nanẽ arawau 'ga rupi nũ.

Wemimu'e 'gã momoranupawet

(Maku 8.14-21)

⁵Arawau yaruu pype aru'aa. A'eramũ ore oroyaapa arawau. Garireja ry owajara katy ore arawau. A'ere ore 'ga remimu'eramũ kanape'i reroo moka'jami.

⁶Arawaw ipe Jejui 'ga 'jau oree:

—Pejea'gu ki fariseu 'gã nui, 'gã mani'oko'o jopype awi, satuseu 'gã ma'e awi 'jau— 'jau 'ga oree.

⁷Aipo orojeupe 'ga 'eramũ ore 'jau arajaupe:

—Kanape'i rerura jane simoka'jam ra'e. Ma'eramũ 'ã 'ga poromũ 'ga 'i janee— 'jau ore arajaupe.

⁸A'ere Jejui 'ga, arajaupe 'e renupawe, 'ga 'i oree:

—Naje rerowiari tāmējē pejepe pejejemogyau ki 'ei. Ma'eramū nā'ā aipo pe'je pejejaupe re'ā “Kanape'i rerure'em are 'ga 'i poromū janee”, pe'je re'ā— 'jau 'ga oree. —Nakanape'i upe rūi je 'i poromū pē nupe. “Pejea'gu ki fariseu 'gā mani'oko'o jopypeaw awi, satusau 'gā ma'e awi nanē nū”, a'e te je pē nupe kūi. “Morogyta 'gā pejejeupe imowuwut ekoete awi ki pejea'gu”, a'e te je pē nupe kūi— 'jau Jejui 'ga oree. ⁹—Nepēneapyoi we jeje'eg are ra'e. Pemoka'jam nipo jeremiapofera rai'i? Kanape'ia je ime'yitawera rai'i? Sīku etee agawewi ako ai'i. A'etea ako je kanape'ia omowowok imonou siku miu kūima'e 'gā mojem'i'waawamū ai'i. 'Gā jemi'wapaw ire ako pēē emyrera jaga tusi yrū pype ai'i— 'jau 'ga oree. ¹⁰—A'ere ako je sete kanape'i mowowoka kwaturu miu 'gā mojem'i'waawamū ai'i nū. 'Gā jemi'wapaw ire marāmaran yrūa ajee pematyneem emyrera pyu rai'i? Sete yrū etee futat ako ai'i. Pemoka'jam te ra'u jeremiapofera rai'i nū? Ma'eramū sipo ajee jerea'aramū kanape'i pyu jaretywe'em are?— 'jau 'ga oree. ¹¹—Nakanape'ia rūi je amome'u pē nupe “Pejea'gu ki fariseu 'gā mani'oko'o jopypeaw awi” je'ea. A'ere 'ā nepēneapyoi je'eawer are— 'jau 'ga oree.

¹²Aipo orojeupe 'ga 'eramū ore orojeapyoramū 'ga 'eawer are.

—“Pejea'gu ki fariseu 'gā 'e awi, satusau 'gā 'e awi nanē nū” 'e upe te je 'i numiamū— 'jau 'ga oree.

Pedro 'ga Jejui 'ga mome'uawet

(Maku 8.27-30; Luka 9.18-20)

¹³Orojekog ire ore arawau ywyu. Sesariafiripai ywy pe ore arawau. Peu orowaēm ire Jejui 'ga oporonupa ee oree:

—Ma'ja e'i te tekotee 'gā jee, pēneki'yramū jee jepi?— 'jau 'ga oree.

¹⁴—“Juā Batista 'ga te nipo 'ā 'ut oferapa rai'i nū”, e'i 'gā amū enee jepi. Amumera 'gā: “Eliasi 'ga nipo 'ā 'ut ojewya rai'i nū”, 'jau enee jepi. Amumera 'gā: “Jeremi 'ga nipo, 'ga je'ega mome'warera 'ga amū te nipo 'ua oferapa oporogytau akou janee nū”, 'jau 'gā enee jepi— 'jau ore 'ga upe.

¹⁵—Pēē nū. Ma'ja pe'je ajee jee jepi nū'ū?— 'jau 'ga oree.

¹⁶A'eramū Simão Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—“Janeruwarete 'ga remimurera 'ga futat”, aru'e ore jepi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe. —“Okoteete ma'e 'ga ra'lyrarete 'ga futat”, aru'e ore jepi— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁷A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Al'jea futat ere poromū, Simão— 'jau 'ga 'ga upe, Juā 'ga ra'lyra 'ga upe.

—Janeruwarete 'ga mama'e esagea wapo enee, 'agamū ene mueapyoukaa je ree. Na'ga amū rūi ene mueapyo je ree. Ywag ipe ako ma'e 'ga, Jeruwarete 'ga futat ene mueapyo je ree— 'jau 'ga Simão 'ga upe. ¹⁸—Enerer irūa Pedroa. Ita enerer irūa. Sā'ā pēē 'oga apoaramū ita 'arimū imyinarāmū itauu monoa ikokaramū. Aipoa te itauua 'oga opyygete etygukare'ema. Nan tee futat ene'eawera “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga. Okoteete ma'e 'ga ra'lyrarete 'ga futat”, ene'eawera. Aipo ene'eawera rerowiaara 'gā je amogy

tejemiyuwamũ. Ene 'ã je amogo tejerowiarukaawamũ kwaiwete 'gã nupe. Anure nipo ene je rerowiaara 'gã 'wyrriaramũ futat ereko. Kwaiwete nipo 'gã je rerowiaa. Je rerowiar ywyapi futat nipo 'gã ajemogyau. Mama'eukwaawa 'wyrriara remiyauwa agawewi nipo afuwereteramũ 'gã nee. A'etea nipo 'gã nopoiri futari je rerowiar awi. Sã'ã 'oga omÿi esage re 'are'ema. Nan tee futat je rerowiaararetea 'gã nopoiru'jawi je wi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁹—Sã'ã saawi rerekwara. 'Wyrriararete 'ga woga saawi monou wemiyauwa 'ga amũ upe. A'eramũ aipo 'ga mama'e apou o'wyrriara 'ga upe, o'wyrriara 'gã je'eg imũ etee futat. Nan tee futat je ene mogou 'wyrriaramũ teje'eg irünamũ. Ene futat 'awamũ ereko jeremiyauwa 'gã mu'jau jeremifutar are. “Nan tee siapo 'jau”, 'jau nipo ene ekou 'awamũ. Jeremiyauwa 'gã nupe aipo ene 'eramũ Janeruwarete 'ga nanẽ aipo 'jau enee nü. “Nan siapo awi”, 'gã nupe ene 'eramũ Janeruwarete 'ga nanẽ aipo 'jau enee nü— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁰A'eramũ 'ga 'jau oree nü:

—Je mome'u kasi pejepe tekotee 'gã nupe ne. “Jejui 'ga Janeruwarete 'ga remimurera”, 'jawe'em peẽ 'gã nupe— 'jau 'ga oree.

Amanũawama mome'uawet
(*Maku 8.31-9.1; Luka 9.22-27*)

²¹A'e pe futat Jejui 'ga amanũawama mome'wau pyy oree:

—Too Jerusareg ipe 'jau. Peu futat nipo judeuramũ jane'wyrriari 'gã je rereko tyweri. Jane'wyrriari, mainana 'wyrriat, Moisesi 'ga remikwasiarar are moromu'jat. Mĩmera 'gã nipo je rerekou tyweaete je jukaukaa jefaruu 'gã nupe. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi Janeruwarete 'ga je moferawi nü— 'jau 'ga oree.

²²Aipo 'ga 'eramũ Pedro 'ga 'ga rorojepe'au'i ore wi, oje'egayau 'ga upe:

—Ene'me awi nü'ũ. Nene rereko tywera'uweri 'gã nü'ũ. Janeruwarete 'ga nene rereko tywerukara'uweri 'gã nupe kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

²³A'eramũ Jejui 'ga ojerowaka amã'jãu 'ga ree:

—Ejepe'a je wi, ki Satanasi. Mama'eukwaawa 'wyrriara ene mu'eukat poromũ jee, ki Pedro. “Tamomoirukat 'ga 'ga Ruwarete 'ga remifutara apo awi 'jau”, e'i te Satanasi ojeupe. A'eramũ poromũ ene mu'jaukaa jee kũi— 'jau 'ga Pedro 'ga upe. —NaJarejuwarete 'ga remifutar imũ rüi ere aipo 'jau jee. Ejemifutar imũ te ere aipo 'jau jee— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁴A'ere 'ga 'jau oree:

—Jeremiyuwamũ pejerekoweramũ ki jeremifutar imũ etee futat mama'ea peapo. Pejekyjawe'em futat pejerekou tywer awi— 'jau 'ga oree. —Pejemanũ awi miamũ pejekyjawe'em futat. “Tene 'gã je jukai kwy. Napoira'uweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, pe'je etee ki— 'jau 'ga oree. ²⁵—“Najemanũweri je Jejui 'ga mome'u are” 'jara 'gã nooa'uweri futari ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga oree. —“Je naapoa'uweri futari mama'ea Jejui 'ga remifutar imũ” 'jara 'gã nanẽ nooa'uweri ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga oree. —Amumera 'gã te nipo ajee e'i “tene 'gã je jukai kwy. Je napoira'uweri

Jejuí 'ga rerowiar awi', 'jau. Aipo 'jara 'gã etee awau ywag ipe, Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejuí 'ga oree. ²⁶—Okaraemã mono'og are etee ea'at ma'e 'gã ni'akwaawi futari. Kwaiwete agawewi 'gã karaemã. A'ere aipo 'gã miamũ nooi futari ywag ipe. Nomỹi 'gã weaa Jarejuwarete 'ga ree. A'eramũ 'gã awawe'em 'ga pyri. Mama'eukwaawa rapyaw ipe etee 'gã oi. Peu oo re 'gã nuẽmarũ futari jui. Nitywi mama'e mũ mama'eukwaawa rapyaw awi 'gã nẽnũ'jãawamũ— 'jau 'ga oree. ²⁷—Anure nipo pẽneki'yramũ je ruri tejewya nũ. Tejuwarete 'ga renyfuga pype nipo tejua, 'ga pyriwara 'gã netee. A'eramũ futat je pẽ mepyau pẽnemiofer are najuejue etee futat. Teje'eg imũ mama'ea apoarera 'gã je imonou imogyau ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. Tejerowiare'ema 'gã nipo je imonou imogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga oree. ²⁸—A'jea futat je 'i. A'eramũ futat nipo je tejua pẽ'wryiarareteramũ te'yina pẽ nupe. Pẽẽ mũ nipo je resaka pejemanũ enune, peje'wryiarareteramũ je ruramũ— 'jau 'ga oree.

'Gã neape Jejuí 'ga jesowo'gõkawet

(Maku 9.2-13; Luka 9.28-36)

17 ¹Anure seis oser ire Jejuí 'ga awau ywyty'rarimũ. Ore mũ etee 'ga erawau ojeupi. Muapya 'gã etee 'ga erawau ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, 'ga rewirera Juã 'ga. Mĩmera 'gã etee 'ga erawau erojeupia ywyty'rarimũ ojeupi. ²Peu Jejuí 'ga ojesowo'gõka 'gã neape. 'Ga reakwara wenyfugamũ kwara reny 'jawe. 'Ga raitya nanẽ waparasiãamũ 'ga ree nũ. Iaparasiã enyfuk te 'ga raitya 'ga ree.

³A'erauwe 'gã Moisesi 'ga resaka Eliasi 'ga reewe. Ywag awi 'gã nuri oporogytau Jejuí 'ga upe.

⁴Ywag awi 'ut ma'e 'gã nesakawe Pedro 'ga 'jau Jejuí 'ga upe:

—'Awa esageay janee ra'e. 'Au etee sapyta 'jau, ki Ku'jyp— 'jau Pedro 'ga Jejuí 'ga upe. —Ere futat te je tapỹja apoa pejejeupe? Muapya tapỹja taruapo pẽ nupe 'jau. Ene upe, Moisesi 'ga upe, Eliasi 'ga upe 'jau— 'jau Pedro 'ga Jejuí 'ga upe.

⁵'Ga porogyta pype ywasiga mũ 'ua ojypa 'gã nee nũ. Enyfug esage te ywasiga. A'e rupi futat Janeruwarete 'ga oje'ega mua 'gã nupe:

—Koromũ futat jera'yrarete 'ga. Jeremifutararete 'ga. 'Ga 'ã je muorypararetea ojee. A'eramũ ki pẽẽ pejeapykau 'ga je'eg are— 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywasiga rupi 'gã nupe.

'Ga porogytapaw ire ywasiga ojeupiãpap 'gã nui nũ.

⁶Jarejuwarete 'ga je'ega renupawe Jejuí 'ga remimu'e 'gã piryyjamũ jui. 'Ga je'ega 'gã mogyjau etee. A'eramũ 'gã awau wããpyramũ anuruka ywyu.

⁷A'erauwe Jejuí 'ga awau 'gã nepejãna opo mowyka 'gã nee.

—Pekyje awi. Pe'je pejejua pejefu'ama— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁸A'eramũ 'gã wowoworamũ warekou. A'ere 'gã Jejuí 'ga etee futat esagi 'ga 'amamũ. Ywag awi 'ut ma'efera 'gã awau ojeupia ywasiga rupi 'gã nui nũ.

⁹Ywytyr awi 'gã neruaw ipe Jejuí 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Pemome'ua'ne kasi 'gã nupe ne. Pejejeki'yramũ je feraw ire tãmẽjẽ tepemome'u 'gã nupe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁰A'eramū 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'eramū ajee Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã 'i 'ũ: Ymã 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe rakue: “Eliasi 'ga ra'ne nipo ojesaukat 'gã nupe. A'ere nipo 'ga rewiri jeremimonorama 'ga oi ojesaukaa 'gã nupe”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue, 'jau 'gã imome'wau oree jepi— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

^{11,12}A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat 'gã 'i. Eliasi 'ga 'jawewara 'ga ra'ne futat ako 'ut ai'i. “Au'je ki mama'e tywera apo re. Pe'je ki pejepoia pejetywer awi. Ku'jywa 'ga tepē mogy wemiayuwamū 'jau”, 'jau ako 'ga awau pē nupe ai'i je renune ai'i. A'ere nepekwaawi futari 'ga. A'eramū 'gã 'ga rerekou tyweaete wemifutar imū etee futat. Anure nipo 'gã je miamū je rerekou tyweaete 'ga 'jawerimū futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹³Aipo ojeupe 'ga 'eramū 'gã weapyoramū ee ajemogyau.

—Juã Batista 'ga 'ga omome'u janee— 'jau 'gã. —Juã Batista 'ga Eliasi 'ga 'jawewara futat— 'jau 'gã ajaupe.

Kunumī 'ga katu'okawet
(*Maku 9.14-29; Luka 9.37-43*)

¹⁴Ywytyr awi ojyw ire 'gã kwaiwete 'gã nesaka ywytyra raimy 'wyr ipe. Poje kūima'e 'ga amū 'ua, wapyka wenupy'āu Jejui 'ga rowase.

¹⁵—Ejemuaēm jera'yra 'ga ree, ki Ku'jyp. Mama'eukwaawa 'up 'ga pir are. A'eramū 'ga moyppa— 'jau 'ga Jejui 'ga upe. —Oypiwauwe 'ga 'ari tata pe jepi. 'Y pe nanē 'ga u'aa jepi nū— 'jau 'ga imome'wau Jejui 'ga upe. ¹⁶—Arut futat je 'ga eneremimu'e 'gã nupe esaukaa ko numiamū. A'ere 'gã nomoiri etee 'ga wi ko— 'jau 'ga imome'wau Jejui 'ga upe.

¹⁷A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Ma'eramū sipo pēē je rerowiare'ema pejemogyau 'wei? Ymã agawewi nã'ã je pē mu'ei re'ã. A'etea nipo 'ã naje rerowiari tãmējē 'ã pejepe. “Nokoa'uweri je namutamutat pē pype”, a'e agawewi je 'ã pē nupe jã'nũ'ũ— 'jau 'ga tesirūmera 'gã nupe nanē nū. —Pe'je 'ga ra'yra 'ga rerua jee— 'jau Jejui 'ga ore mū upe.

¹⁸Kunumī 'ga resakawe Jejui 'ga 'jau 'ga pirewara upe:

—Ejepe'a 'ga wi— 'jau 'ga jupe.

'Ga 'e ppyrauwe ojepe'au 'ga wi. A'eramū kunumī 'ga ajarueteramū.

¹⁹A'eramū ore 'ga remimu'eramū arawau 'ga repejãna 'ga pyri katu katu. A'eramū ore 'ga upe etee oroporonupa ee:

—Ma'eramū ajee ore norope'aarūi 'ga wi ra'e 'ũ?— 'jau ore 'ga upe.

^{20,21}—Naje rerowiari wejue te 'ã pejepe. A'eramū pēē a'eramū 'ga pirewara moirarūme'em 'ga wi— 'jau Jejui 'ga oree. —Mostarda 'jawa ra'yi 'ã sikōsikōi'i agawewi. A'etea 'ã otym ire waranup. Aipoa aranuwa 'jawe pejemogy re amunipo 'ã pēē peapo futat mama'ea. Je rerowiar etee te te nipo 'eramū tee pearanup— 'jau 'ga oree. —Je rerowia'ri re amunipo 'ã peapo mama'ea

pejemiapoe'ema jepãjẽ mũ. Wwytyra upe amunipo 'ã pẽẽ 'jau: “Ejepe'a 'law awi. Peu'i ewau e'ÿina”, 'jau amunipo 'ã wwytyra upe. Aipo ojeupe pẽẽ 'erauwe amunipo 'ã wwytyra ojepe'au awau pẽ'eawer imũ etee futat. Tejerowiamũ te je tepãjẽ monoi pẽ nupe pẽnemiapoe'ema apoawamũ— 'jau Jejui 'ga oree.

Amanũawama Jejui 'ga imome'wau'japa
(*Maku 9.30-32; Luka 9.43-45*)

²²Anure Jejui 'ga remimu'eramũ ore arajatykau 'ga ree Garireja wwy pe nũ. A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Pẽneki'yra agawewi je 'ã. A'etea nipo Janeruwarete 'ga je pyygukat anurenure'i je ree iporomutare'ema 'gã nupe. ²³A'eramũ nipo 'ga je jukaukaa 'gã nupe. A'ere nipo 'ga imuapya 'ara rupi ete je moferawi nũ— 'jau 'ga oree. A'eramũ ore aru'arasigamũ arajemogyau. Aipo 'ga 'ea ore mu'arasiga.

Pira juru awi ka'aranũ ywope'ia renuẽmawet

²⁴Anure Jejui 'ga wemimu'eramũ ore rerawau Kafanaũ 'jaw ipe nũ. Peu ore waẽmauwe Janeruwarete 'ga mogytaawa upe ka'aranũ pyykara 'gã 'ua oponupa ee Pedro 'ga upe:

—Omepy te pẽ mu'jara 'ga ka'aranũ pyu Jarejuwarete 'ga mogytaawa apokatuawa?— 'jau 'gã Pedro 'ga upe.

²⁵A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Omepy futat 'ga— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

Pedro 'ga rog ipe osouwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Maran te enereapyo ee, ki Simão? Awÿja te ka'aranũ amono wwy jara 'ga upe? 'Ga remiyuwa 'gã te omepy wwy jara 'ga upe, wwy are ako ma'e 'gã te ra'u nũ?— 'jau 'ga Simão Pedro 'ga upe.

²⁶—Wwy are ako ma'e 'gã omepy wwy jara 'ga upe. Naywy jara 'ga remiyuwa 'gã nũ omepy— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

—A'jea futat— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —'Ga remiyuwa 'gã nomepyi futari— 'jau Jejui 'ga. —Janeruwarete 'ga futat omogytaawa jara. Je 'ã 'ga remiyuwa.

²⁷A'ere 'ã je ka'aranũ pyykara 'gã mepyi. Kasi a'e pe 'gã je raykai ee ne— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe. —A'eramũ ene ewau ypiauu reme'y'warimũ epinaetyka. Eneremimu'ar ypya pira juru pe ka'aranũ ywope'ia mũ ruwi. A'lea tereroo 'gã mepyau jarejee 'jau— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

A'eramũ Pedro 'ga awau iapou 'ga 'eawer imũ etee futat.

Esage ma'e are 'gã mu'eawet
(*Maku 9.33-37; Luka 9.46-48*)

18 ¹Anure Jejui 'ga remimu'eramũ ore arajua oroporonupa ee Jejui 'ga upe: —Manamũ te jane Jarejuwarete 'ga upe esage ma'eramũ jarejuapyaapa?— 'jau ore 'ga upe.

²Ojeupe aipo ore 'erauwe Jejui 'ga kunumĩ renũina:

—Ere ejua 'au je pyri— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe kunumĩ 'ga amũ 'ua 'ga repejãna 'ga rerowyka. ^{3,4}A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau oree:

—Peesak te kunumĩ 'ga 'ama je pyri?— 'jau 'ga oree. —Kunumĩ 'gã nojerowiaraiwi ojee tee jepi. Ujar are 'gã jemogyppygi. Ujara 'gã je'eg imũ etee 'gã mama'e apoi. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Kunumĩ 'jawewara 'gã etee je amogy 'wyrriaramũ tejepyri. Kunumĩ 'gã 'jawe pejemogy re te je pẽ mogyau 'wyrriaramũ tejepyri. Kunumĩ 'jawewara 'gã etee esage ma'eramũ jee— 'jau Jejuĩ 'ga oree. ⁵—Kunumĩ 'gã nee ojejukau esage ma'eramũ je reewe futat pejejuka esage— 'jau 'ga oree.

⁶—Kwaiwete kunumĩ 'gã je rerowiari ajemogyau. 'Ga amũ nipo je rerowiar awi kunumĩ 'gã momoirukaa 'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã nereko tyweretei— 'jau 'ga oree. —Sã'ã ae ita mogo ojojuri. A'eramũ 'ã ae ojomonou ojomomoa 'yëë pype ajajukau. A'ere nipo 'y pe imomoripyrrera 'ga reko tyweri'i etee. A'eramũ futat 'ga amanũmũ. A'ere nipo je rerowiar awi kunumĩ 'gã momoirukarera 'gã Janeruwarete 'ga ereko tyweretei futari— 'jau 'ga oree. ⁷—Nateepawi futari nipo ajaupe mama'e tywera apoara 'gã. Iporiay'i aipo 'gã numiamũ. Aipo 'gã te nipo Kul'jywa 'ga wereko tywerete futat imojero'wau etee— 'jau 'ga oree.

⁸—“Jepoa je motywerukat Jarejuwarete 'ga upe. Mama'e tywera apoukaa jee, je motywerukaa Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau ki pejepoa pemonok imonou imomoa pejejewi. Kasi a'e pe pẽpoa pẽ motywerukaru'jaw ine. “Tepyu nanẽ je mama'e tywer apoi rale” 'jaramũ pejepya nanẽ imonoka nũ. Kasi a'e pe pẽpya pẽ motywerukaru'jaw ine nũ. Pẽpo monoga rayramũ futat pẽ nupe. A'ere Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoaramũ pẽ momopori pẽ monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa te ayrete ma'ea imomoripyrrera 'gã nupe. “Janepoa jane motywet” 'jau pejepoa pemososopap pejewi. A'eramũ te nipo mama'e tywera nepeapou'jawi. A'eramũ te peo ywag ipe. ⁹“Jarejea pyu mama'e resaga jane motywet” 'jaramũ pejejea mosoka imonou imomoa pejejewi. Imosog ire te nipo mama'e tywera nepeapou'jawi— 'jau Jejuĩ 'ga oree. —Wea mosoga ay futat wea mosokara 'gã nupe. A'ere nipo Janeruwarete 'ga te mama'e tywera apoara 'gã momopori imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ea te nipo ayay futat aipo pype imonopyrrera 'gã nupe— 'jau Jejuĩ 'ga oree.

Oka'jam ma'ea karupa'mĩa

(Luka 15.3-7)

^{10,11}—Kunumĩ 'gã nupe kasi pe'je ne, “nepeapoi pẽẽ kunumĩ'i”, 'jawe'em pẽẽ kunumĩ'i 'gã nupe, 'jau je pẽ nupe. Ywagipewara 'gã futat kunumĩ are ojejuka ma'ea. Weape futat 'gã kunumĩ rerekoi. Ywag ipe futat 'gã nee ojejuka ma'e 'gã jemogyi Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejuĩ 'ga oree.

¹²—Maran te pekwaap? Wyra jara 'ga amũ sãg karupa'mĩ wereko. Poje karupa'mĩa mũ awau oka'jama 'ga wi. Ma'ja sipo ijara 'ga wapo? Wejat futat 'ga weymawa jũ me, juowa 'wawamũ. A'eramũ 'ga awau oka'jam

ma'e rekaa akou. ¹³Esakawe 'ga aku'iramũ oka'jam ma'efer are. A'e pe 'ga aku'iramũ agawewi futat oka'jame'em are. A'eramũ 'ga oka'jam ma'efer are taetu aku'iramũ. ¹⁴Nan tee futat Janeruwarete 'ga nafutari kunumĩ amũ oa mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'Jau Jejuĩ 'ga oree.

Mama'e tywera apoara 'gã

¹⁵—Je rerowiaara 'ga amũ nipo mama'e tywera wapo enee. A'eramũ ki ekwap eporogytau 'ga upe ejete'e'i ra'ne— 'Jau Jejuĩ 'ga oree. —Ojeupe 'ga tywera ene imome'u re nipo 'ga 'Jau enee: “A'jea futat ako je mama'e tywera apoi enee ai'i. A'ere je 'awamũ naapou'jawi”, 'Jau nipo 'ga enee. A'eramũ ene 'ga mojekoty'aa ejee nũ. ¹⁶A'ere ki 'ga ejaykapawe'emamũ epytuna 'gã amũ eroo ejepi eroporogytau 'ga upe. Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe rakue: “'Ga upe 'ga remiapo tywera mome'uramũ ki pemome'u 'gã amũ nemianuwamũ 'Jau. Majepi 'ga remianuwamũ ki pemome'u maranamũ mukũja 'gã nemianuwamũ. A'eramũ 'gã ene'e kwaapa 'Jau”, 'Jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are rakue. ¹⁷A'ere ki mama'e tywera apoara 'ga 'gã je'ega renuwetee'emamũ pẽ mome'u 'ga Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã nupe. A'eramũ 'gã oje'ega 'gã nupe Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã je'ega renuwetee'emamũ pẽ 'Jau 'ga upe: “NaJaneruwarete 'ga remiayuwa rui ene. Mama'eukwaawa 'wyrara remiayuwa te ene ra'e”, pe'je ki otywer awi ipoire'ema 'ga upe— 'Jau 'ga oree.

¹⁸—A'eramũ je 'Jau pẽ nupe: 'Gã amũ nupe “Janeruwarete 'ga petywera omoit pẽ nui”, pẽ 'eramũ 'ga imoiri futari 'gã nui. 'Gã amũ nupe te nipo aje pe'je “Nepẽpouriwari 'ã pejetywer awi. A'eramũ 'ga imoire'ema futat pẽ nui”, pẽ 'eramũ 'ga nomoiri futari 'gã nui— 'Jau Jejuĩ 'ga oree.

¹⁹—A'jea futat je'ea: Ojeupe mukũjamũ pẽ mama'e renũjamũ, Jeruwarete 'ga mama'e apoi futari pẽ'leawer imũ. ²⁰Je rerowiaara 'gã ajatykau 'upa je upe oje'ega. A'eramũ je nanẽ tekou 'gã pype nũ. Maranamũ mukũi etee agawewi. Maranamũ muapy'ri etee agawewi nipo 'gã 'upa. A'ete je ako 'gã pype— 'Jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

Ajaupe 'gã mota'wa are 'gã mu'eawet

²¹A'eramũ Pedro 'ga awau Jejuĩ 'ga rerowyka oporonupa ee 'ga upe: —Tepytuna 'ga mama'e tywera tejeupe iapou'Jau'Jawamũ sipo je maran tejemota'wau 'ga upe? Sete te sipo je teta'waramũ 'ga upe?— 'Jau 'ga 'ga upe.

²²A'ere Jejuĩ 'ga 'i 'ga upe:

—Naani nũ'ũ. Ejeupe 'ga mama'e tywera apou'Jau'Jawamũ ene nanẽ ejemota'wau'Jau'Japa etee futat ekou 'ga upe, au'Jeteramũ— 'Jau Jejuĩ 'ga 'ga upe. ²³—Mama'e mũ je amome'u pẽ nupe pẽ mu'Jau pẽmota'wa are— 'Jau 'ga oree. —'Wyrara 'ga amũ nipo 'Jau ojeupe oporowyky ma'e 'gã nupe: “Pe'je jeremiayuwa 'gã nerua jee. Taje mepy 'gã 'Jau. Kwaiwete ako 'gã jekaraemã rerooi imepyawe'em ai'i. A'eramũ 'awamũ pejewau 'gã nerua je mepyawamũ”, 'Jau 'ga ojeupe oporowyky ma'e 'gã nupe— 'Jau Jejuĩ 'ga imome'wau oree.

24—A'eramũ 'ga upe oporowyky ma'e 'gã awau 'ga remiayuwa 'ga amũ rerua 'ga upe. Kwaiwete karaemã 'ga weroo imepyawe'em rakue. A'eramũ “Je mepy ape”, ojeupe 'wyriara 'ga 'eramũ 'ga 'jau etee 'ga upe “nitywi futari”, 'jau 'ga o'wyriara 'ga upe. 25A'eramũ 'wyriara 'ga 'jau ojeupe oporowyky ma'e 'gã nupe: “Peroo 'ga me'ega tekotee 'gã nupe 'gã nemifajamũ. 'Ga remireko, 'gã na'yt, 'ga karaemã. Mímera peroo ime'ega. A'eramũ pêẽ 'gã nepyfera rerua jee”, 'jau 'ga opoirũ 'gã nupe— 'jau Jejuí 'ga imome'wau oree. 26—O'wyriara 'ga 'e renupawe, 'ga wapyka wenupy'ãu 'ga rowase: “Ejemuaẽm te je ree. Erejeaei awi je ree. Tene je ra'ne. Tamepy ene 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejuí 'ga imome'wau oree.

27—A'eramũ 'wyriara 'ga ajemuaẽma 'ga ree. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe: “Ajemuaẽm je ene ree. A'eramũ je tejea'aru'jawe'emamũ temepye'em are. Ere ewau”, 'jau 'ga 'ga upe. 28A'erauwe imepyare'ema 'ga awau uẽma 'ga rog awi. Awaw ipe 'ga opytuna 'ga amũ rowosõu. Inãinãni'i agawewi 'ga pytuna 'ga 'ga mepyawe'em rai'i. A'etea 'ga 'ga ajue'opyyk 'ga majaetyetyka: “Ere je mepyau 'awamũ”, 'jau 'ga oje'ega moywyrafena 'ga upe.

29—A'eramũ 'ga pytuna 'ga wapyka wenupy'ãu 'ga rowase: “Ejemuaẽm te je ree. Tene je ra'ne. Tamepypap ene 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejuí 'ga imome'wau oree.

30—A'ere 'ga 'i etee 'ga upe: “Naani. Napoiri futari je ene wi”, 'jau etee 'ga 'ga upe, 'ga monou imomoa moromunepawa pype. “Je mepye'emamũ nereẽmi jui”, 'jau 'ga 'ga upe.

31—'Wyriara 'ga poirũ 'gã 'ga resaka. A'eramũ 'gã awau 'ga mome'wau o'wyriara 'ga upe. “Ene 'ã erejemuaẽm agawewi 'ga ree. A'etea 'ga najemuaẽmi opytuna 'ga ree”, 'jau 'gã imome'wau o'wyriara 'ga upe.

32—A'eramũ 'wyriara 'ga 'ga renũina: “Ere ejua. Taporogyta enee 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe.

—Ojepyri 'ga rurauwe 'wyriara 'ga oje'ega moywyrafena 'ga upe. “Enetywerete jee 'awamũ. 'Ejemuaẽm je ree' ere ako jee ai'i. A'eramũ ako je tejemuaẽma ene ree ai'i. 33A'etea 'ã nerejemuaẽmi epytuna 'ga ree rai'i. Ejee je jemuaẽma 'jawe ki ejemuaẽma epytuna 'ga ree”, 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejuí 'ga imome'wau oree.

34—Opytun are wemiayuwa 'ga jemuaẽme'emamũ 'wyriara 'ga amara'neramũ 'ga ree. “Nerejemuaẽmi epytuna 'ga ree. A'eramũ je tejemuaẽmu'jape'ema ene ree”, 'jau 'ga wemiayuwa 'ga upe 'gã monou imu'ama moromunepawa pype. A'eramũ 'ga 'jau moromunepawa raarana 'gã nupe: “Naje mepyí 'ga. Najemuaẽmi nanẽ 'ga opytuna 'ga ree. A'eramũ pêẽ 'ga rerekou tyweaete jee, 'ga mayrũmũ jee”, 'jau 'ga 'gã nupe. “Je mepyawe'em 'ga nuẽma'uweri”, 'jau 'ga 'gã nupe— 'jau Jejuí 'ga imome'wau oree.

35—Nan tee futat Jeruwarete 'ga. Pejepyntuna 'gã pê nereko tyweawer are pêẽ au'jeteramũ 'gã nayka re Janeruwarete 'ga nanẽ pê naykau pêtywer are. Pẽnaykaupawe'em pêtywer are. Nomoiri futari 'ga pêtywera pê nui. A'eramũ 'ga pê monou pê nereko tyweaete mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejuí 'ga oree, ore mu'jau ee.

Peetyg awi pejejemirekoa
(Maku 10.1-12; Luka 16.18)

19 ¹Gã nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga ore reruatau nũ. Garireja ywy awi arawau oroyaapa. Jotãu ry owajara katywara rape rupi arawau. A'eramũ ore orojewya oroyaapa nũ, Judeja ywy pe arajua nũ.

²A'eramũ mytuna 'gã awau ore rewiri. Amumera 'gã ojero'wau. A'eramũ Jejui 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'okapap.

³Poje fariseu 'gã amũ 'ua 'ga rerowyka. “Siesak 'ga je'eg amutee jarejee 'jau”, 'jau 'gã ajaupe. “'Ga je'eg ekoeteramũ, 'Nuenuwi 'ga Moisesi 'ga je'ega ra'e', sa'e 'ga upe 'jau”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe: —Jaruate sipo kũima'e 'ga amũ wemireko retygi mama'e'emetete are we?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pënea'ar iki pejejemimogytafer are. “Mama'e apoawamũ Janeruwarete 'ga kũima'e 'ga apoi, kũjã ãẽ reewe rakue” 'eawer are pejejea'aramũ pejejemogyau.

⁵Janeruwarete 'ga te 'ã e'i rakue: “Kũima'e 'ga je aapo kũjã ãẽ reewe. A'eramũ 'ga wemirekoramũ kũima'e 'ga opojo'ogamũ ujara 'gã nui ojemujaa wemireko ãẽ ree etee”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. “Ajuee ojemujar ire 'gã jemogyi majepeiteewara 'jawe jee”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. ⁶Ajuerekoe'ëwe 'gã mukũi futat 'gã nekoi. A'ere ajuereko re 'gã majepeiteewara 'jawe 'gã nekoi Jarejuwarete 'ga upe. Janeruwarete 'ga wejue werekoukat 'gã ajaupe. A'eramũ pëẽ pejejomojo'ogukararũme'em pejejau, pejejuereko re— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁷—Ma'eramũ sipo ajee Moisesi 'ga 'i rakue: “Pejejemireko retyka ki ka'arana pekwasiarukat 'gã amũ nupe ãẽ ree. 'Aetyk je ene tejemirekoramũ akiko', pe'je ki ikwasiarukaa pejejemirekofera ãẽ ree, imonou ãẽ upe”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue— 'jau fariseu 'gã 'ga upe.

⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat. Niporenuwiweri wejue pëypy 'gã Jarejuwarete 'ga ree rakue. A'eramũ Moisesi 'ga 'gã mueapyoukaa aipo are rakue. A'ere Janeruwarete 'ga aipo ne'i aepy 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁹—A'ere a'jea futat je 'i: 'Ga amũ ãẽ ree 'ga reko re etee ki pejejemirekoa peetyk. A'ere kasi ee pejeporetygiwerekemamũ peetyg ine. 'Ga amũ ãẽ ree 'ga reko'e'emamũ pëẽ pejejemireko retyka ekoete'em. Kasi a'e pe pejejemireko'e'em are ako ma'e 'jawe pejemogoukat amutee ãẽ rereko re ne— 'jau Jejui 'ga fariseu 'gã nupe.

¹⁰A'eramũ ore Jejui 'ga remimu'eramũ 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ sipo ae wemireko retyke'ema najemogyi nan etee futat— 'jau ore 'ga upe.

¹¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—'Gã amũ nauagi ojetee ajemogyau. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat 'gã amũ remirekoramũ. A'ere 'ga amũ naemirekoi, 'ga remifutar imũ etee futat— 'jau 'ga oree. ¹²—'Gã amũ nipo u'aa oteuramũ. A'eramũ 'gã

wemirekowere'emamũ. Amumera 'gã nipo ojeapi'la oogukaa 'ga amũ upe. A'eramũ 'gã wemirekoe'emamũ futat ajemogyau. Amumera 'gã te nipo ajee naemirekoweri futari. “Jarejuwarete 'ga upe toporowyky 'jau kwy. A'eramũ je tejemirekoe'emamũ tekou”, 'jau nipo 'gã ojeupe. A'eramũ emirekowere'ema 'gã wemirekoe'emamũ futat ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oree.

Jejui 'ga kunumĩ 'gã netee
(*Maku 10.13-16; Luka 18.15-17*)

¹³Anure kũjã 'gã amũ wa'yra 'gã nerua Jejui 'ga upe nũ:
—Orera'yra apyte'rarimũ epo emono a'i kĩ'ĩ— 'jau 'gã erua 'ga upe.
—Jarejuwarete kĩa upe eporogyta wã nee. A'eramũ Janeruwarete kĩa ojejukau esage wã nee, aru'e ore enee kĩ'ĩ— 'jau kũjãmera 'gã 'ga upe.
A'ere ore Jejui 'ga remimu'eramũ ore 'i etee 'gã nupe:
—Perur awi pejeja'yra 'gã 'ga upe 'ga porogyta 'ga 'amamũ.
Nepemaruukari 'ga porogyta— 'jau ore 'ga remimu'eramũ 'gã nupe.

¹⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:
—Naani. Peapo awi nanuara. Tene kunumĩ 'gã nuri je pyri— 'jau etee 'ga oree. —Janeruwarete 'ga kunumĩ 'gã afutat wemiayuwamũ. Kunumĩ 'jawewara 'gã nupe etee Janeruwarete 'ga reni 'wyraramũ. Kunumĩ 'gã ojemogypyky Jarejuwarete 'ga ree. Ojerekokatuukat 'gã 'ga upe. 'Gã 'jawe peko— 'jau 'ga oree.
¹⁵A'eramũ 'ga opo monou kunumĩ 'gã apyte'rarimũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:
—Janeruwarete 'ga ojejuka esage pẽ nee, kunumĩ— 'jau 'ga 'gã nupe.
'Gã apyte'rarimũ opo mono re 'ga awau 'gã nui.

Jarejuwarete 'ga pyri oo are
'ga poronupawet
(*Maku 10.17-31; Luka 18.18-30*)

¹⁶Anure kũima'e 'ga amũ 'ua Jejui 'ga rerowyka'i oporonupa ee 'ga upe:
—Ma'ja te je aapo esage ma'eramũ Jarejuwarete 'ga upe tewawamũ ywag ipe temanũ re?— 'jau 'ga oporonupa ee Jejui 'ga upe.

¹⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:
—Ma'eramũ ene ejua eporonupa ee jee nũ ki 'ei? Mama'e esagerete are ki 'ei?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Janeruwarete 'ga etee futat esage ma'ea. “Ene 'ã Jarejuwarete 'ga 'jawewara futat”, ere te jee?— 'jau 'ga 'ga upe. —Ywag ipe eoweramũ mama'ea eapo 'ga je'eg imũ etee, Moisesi 'ga upe 'ga remikwasiarukarer imũ etee— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁸—Maranuara a'eramũ je mama'e apou ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.
—Ymã te 'ã Moisesi 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue. A'e are ejea'at.

“Peporojuka awi. Peko awi pejejuemireko are.

Pemunarũ kasi mama'e are ne. Peje'ẽwu'jag kasi 'ga amũ ne.

¹⁹Pejejara 'gã je'ega ki peanuw etee.

Pereko esage ki 'gã pejejeroko esage 'jawe etee futat”, 'jau 'ga 'ã ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. Mímera 'ã erekwaapap— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁰A'eramũ 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Je kunumiawe futat aipoa akwaap ikue. Moisesi 'ga je'eg imũ etee futat je mama'e apoi tekou. Ma'ja'ja jee je aapo 'ũ?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere. A'ere 'awamũ mama'e mũ eapo, 'ga ree eparuerowiar wwyapiweramũ. Ekaraemã eme'ẽmap. A'ere ene ka'aranũũ monou ika'aranũũe'ema 'gã nupe. Aipoa ene iapo re, Janeruwarete 'ga ene monoi ojeypyri ene manũ re. Mama'e esagea te nipo 'ga amut enee anure, ekaraemã 'gã nupe imonoawera mepyau enee anure. Ekaraemã me'eg ire ene ejua je rewiri— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²²Aipo ojeupe Jejui 'ga 'eramũ 'ga u'arasigamũ etee okaraemã are. Kwaiwete te 'ga karaemã. A'eramũ 'ga oporome'egiwere'emamũ okaraemã are. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe etee futat: “Naani. Naapoa'uweri je nanuara”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. A'eramũ 'ga u'arasigamũ awau Jejui 'ga aipo ojeupe 'eramũ.

²³A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ ore:

—Ayay te ikaraemã kwai ma'e 'gã jemogyi Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ— 'jau 'ga ore. ²⁴—Ayay te ikaraemã kwai ma'e 'gã jekatu'ogukari Jarejuwarete 'ga upe. Kwaiwete 'gã karaemã. A'eramũ 'gã okaraemã are etee wea'aramũ. Okaraemã are etee aipo 'gã jemogypygyi akou. NaJarejuwarete 'ga ree rui 'gã jemogypygyi ajemogyau. Jarejuwarete 'ga opoara futare'ema ajemogyau. Jeje'ega renupe'ema futat ajemogyau— 'jau Jejui 'ga ore. —Sã'ã kawaruu 'jawewara kamerua aguja kwara rupi ikwawe'ema. Nan tee futat ayayramũ ikaraemã kwai ma'e 'gã ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe. Ikaraemã kwai ma'e 'gã nijekatu'ogukariweri futari Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga ore.

²⁵Aipo renupawe ore oroporesagamũ etee 'ga ree arajemogyau. A'eramũ ore oroporonupa ee arajaupe etee futat:

—Maranuara 'gã tete Janeruwarete 'ga okatu'ok?— 'jau ore arajaupe.

²⁶Aipo ore 'eramũ Jejui 'ga amã'jãu ore ree 'jau ore:

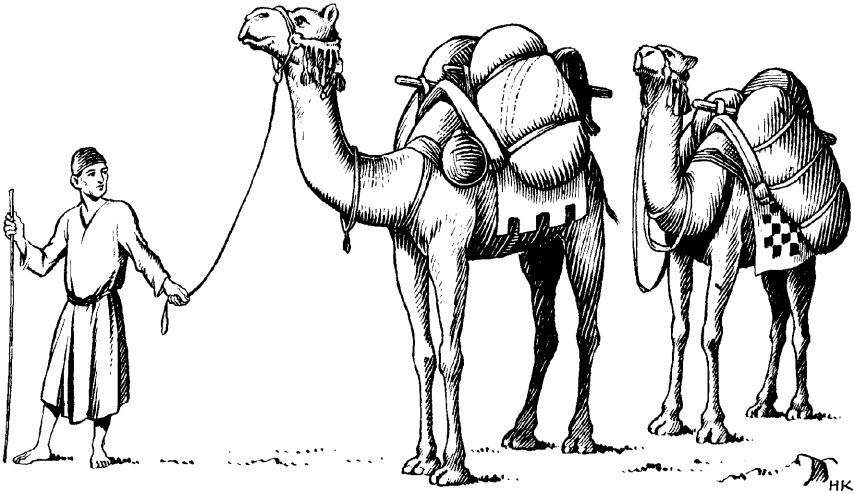
—Pẽ nupe nayrareferi futari. Ayay futat mama'e apoa pẽ nupe. A'ere nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema mũ mama'ea. Mama'ea naayi futari 'ga upe. Ikaraemã kwai ma'ea miamũ Janeruwarete 'ga okatu'ok, “Jekatu'og ape” ojeupe 'gã 'eramũ— 'jau etee Jejui 'ga ore.

²⁷A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore ako aruejat orokaraemã arajua ene rupi ai'i. Oropytuna nanẽ futat ako ore ejaa ai'i nũ. Ma'ja te ore mama'e rejaawera repya?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ako ai'i. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e momyau nũ. Aipoa 'ara rupi nipo je te'yina pẽneki'yrareteramũ 'wryiarareteramũ pẽ nupe. A'eramũ nipo je pẽẽ nanẽ futat pẽ mogyau

(Mateu 19.24)

'wyríaramũ tejepyri. Israeu 'ga ra'yra 'gã pytuna tusi. A'eramũ je pẽ monou pẽ mogyau 'wyríar'iramũ 'gã nupe Israeu juapyrera 'gã nupe. A'eramũ Israeu juapyrera 'gã nipo awau pẽ nowase. A'eramũ nipo pẽẽ 'jau mama'e esage apoara 'gã nupe: “Mama'e esage ereapo rakue, Jarejuwarete 'ga je'eg imũ rakue. A'eramũ 'ga ene mepyaу eneremiapofer are”, 'jau nipo pẽẽ 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree. —Mama'e tywera apoarera 'gã nupe nipo pẽẽ 'jau: “Mama'e tywera etee ereapo Jarejuwarete 'ga upe rakue. 'Ga je'eg imũ jẽmĩ mama'e apowe'em rakue. A'eramũ 'ga pẽ mepyaу pẽnemiapo tywer imũ etee futat”, 'jau nipo pẽẽ 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁹—Amanũ re je ree omama'e rejaarera 'gã juejue awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri. Peu te 'ga mama'e teepawe'ema muri 'gã nupe kwaiwete, je ree 'gã mama'e rejaawera repyramũ futat mua 'gã nupe. Oy eẽ rejaarera 'gã, 'uwa 'ga rejaarera 'gã, wa'yra 'gã nejaarera 'gã, weki'yra 'gã nejaarera 'gã, wenyra 'gã nejaarera 'gã, okywyra 'gã nejaarera 'gã, wykiera 'gã nejaarera 'gã, woga rejaarera 'gã, oywy rejaarera 'gã. Mĩmera 'gã juejue ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanũ re. 'Gã nupe juejue futat Janeruwarete 'ga mama'e esage muri kwaiwete— 'jau Jejui 'ga oree. ³⁰—'Awamũ 'gã amũ reni 'wyríaramũ ajaupe. A'ere nipo anure aipo 'gã jemogyi akotee ma'eramũ etee nũ. 'Awamũ 'gã amũ jemogyi akotee ma'e 'gã 'jawe. A'ere anure nipo aipo 'gã jemogyi 'wyríara 'jawewaramũ nũ. 'Awamũ omama'e rejaarera 'gã akotee ma'e 'jawe etee futat 'gã jemogyi. A'ere nipo anure, 'wyríarareteramũ je renamũ, je ree omama'e rejaarera 'gã jemogyi 'wyríaramũ je pyri— 'jau Jejui 'ga oree.

Wemifutar imũ etee Janeruwarete 'ga jane mepyawam

- 20** ¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau:
 —Mama'e mũ je amome'u pẽ nupe pẽ mu'jau tejeupe pẽnemiapofera mepy are. Sã'ã uwa ko jara 'ga amũ oa ai'iwetetewe ojeupe oporowyky ma'e 'gã amũ nekara. ²Iporowykye'ema 'gã nesakawe 'ga 'jau 'gã nupe: “Pejot pejeporowykyau jee”, 'jau 'ga 'gã nupe.
 —“Maran sipo ajee ore mepy ape?” 'jau 'gã 'ga upe.
 —“Majepeja ka'aranũũ ywope'ia pyu etee futat je tejeupe pẽporowykyawera mepyi pẽ nupe”, 'jau 'ga 'gã nupe.
³—A'eramũ 'gã awau 'ga rupi oporowykyau 'ga ko pe. Kwarawyrũ'iramũ ko jara 'ga awau amunawa pyter ipe nũ, iporowykye'ema 'gã amũ nesaka nũ. ⁴A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe: “Pejot pejeporowykyau jeko pe. Kaaruwamũ tamepy pẽẽ 'jau, tejeupe pẽporowykyawer are 'jau”, 'jau 'ga 'gã nupe.
⁵A'eramũ 'gã awau oporowykyau 'ga upe.
 —Aje kwara kwawamũ ko jara 'ga awau, 'gã amũ nerua 'gã moporowykyaukaa ojeupe nũ. Kwara jerewamũ 'ga awau, 'gã amũ nerua nũ. ⁶Kaarup ja'wyja'wyrãmũ 'ga awau amunawa pyter ipe nũ. A'eramũ 'ga iporowykye'ema 'gã amũ nesaka nũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe: “Ma'eramũ pẽẽ pejeporowykyawe'em pejejemogyau 'u?” 'jau 'ga 'gã nupe.
⁷—“Nitywi 'pe'je pejejua pejeporowykyau jee' 'jara 'ga amũ ore”, 'jau 'gã 'ga upe.
 —A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe: “Pe'je ajee pejewau pejeporowykyau jee 'ũ”, 'jau 'ga 'gã nupe.
⁸—Kaarup katu katuramũ ko jara 'ga 'jau opoirũ 'ga upe: “Emepy ki oporowyky ma'e 'gã jee. Kaarup ja'wyja'wyrãmũ oporowyky ma'e 'gã na'ne ki emepy jee. A'ere aje 'ut ma'efera 'gã, a'ere 'ut ypy ma'efera 'gã maapawamũ 'jau”, 'jau 'ga opoirũ 'ga upe.
 —“Nai'i”, 'jau 'ga poirũ 'ga 'ga upe.
⁹—A'eramũ 'ga ka'aranũũ ywope'ia mũ monou kwara ooramũ oporowyky ma'e 'gã nupe. ¹⁰'Gã mepy resakawe, oporowyky ypy ma'e 'gã 'jau ajaupe: “Kuu. Ka'aranũũ ywope'ia 'ga omono 'gã nupe jane upe 'ga 'eawera 'jawe etee futat”, 'jau 'gã ajaupe. “Jane upe taetu sipo ajee 'ga imuri kwaiwete'ia. Ko'aramuku te ako jane porowykyi ko a'i kũ”, 'jau 'gã ajaupe.
¹¹—A'ere naani. Kaaruwamũ oporowyky ma'e 'gã mepy 'jawe etee futat 'ga imonoi 'gã nupe. A'eramũ 'gã amara'neramũ ko jara 'ga ree.
¹²—“Ko'aramuku agawewi ako ore porowykyi ko, kwaray pype ko. A'etea 'ga 'ã ore mepy kaaruwamũ oporowyky ma'e 'gã 'jawe etee. Nore mepy esagei ako ape ko”, 'jau 'gã oje'egayau ko jara 'ga upe.
¹³—A'eramũ ko jara 'ga 'jau 'gã nupe: “Naani. Pẽ nupe teporogytau ako je 'i pẽ nupe ko: ‘majepei tee ka'aranũũ ywope'ia tomono pẽ nupe 'jau, tejeupe pẽporowyky mepyawamũ 'jau', a'e ako je pẽ nupe ko. ‘Nai'i', 'jau ako pẽẽ jee

ko. A'eramũ 'ga je'eawer imũ etee futat pẽ mepyau. ^{14,15}Pe'je pejeka'aranũũ pyyka erawau pejejog ipe", 'jau 'ga 'gã nupe. "Jema'ea te 'ã ka'aranũũa. A'eramũ je tema'ea etee futat erekou nan oporowyky'i'i ma'e 'gã mepyau pẽ 'jawe etee futat. Mama'e esage te je aapo 'gã nupe. A'e are 'ã pẽmara'ne je ree?" 'jau ko jara 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹⁶—Nan tee futat Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gã mogyi pãwẽ pãwẽ ojepyri anure— 'jau 'ga oree. —Werowiaar ymanera 'gã, amanũ ja'wyja'wy pype werowiaara 'gã nanẽ 'ga imonou ojepyri futat nũ. Wemifutar imũ etee futat 'ga werowiaaramũ pẽ mogyau ojepyri futat. Aju'jaju'jawe etee futat 'ga 'gã mogyi ojepyri— 'jau Jejui 'ga oree.

Amanũawama Jejui 'ga imome'wau'japa

(Maku 10.32-34; Luka 18.31-34)

¹⁷A'eramũ Jejui 'ga ore rerawau Jerusareg ipe wemimu'eramũ. A'ere mytuna 'gã oi ore rupi. A'eramũ 'ga ore renũina ojeupe:

—Pejepe'a'i 'gã nui ra'ne. Taporogyta pẽ nupe etee 'jau— 'jau 'ga oree.

A'eramũ ore orojepe'au'i mytuna 'gã nui. ¹⁸A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Jerusareg ipe jane oi 'awamũ. Peu futat nipo 'ga amũ pẽneki'yramũ je monoi mainana 'wyraria 'gã nupe, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee— 'jau 'ga imome'wau oree. —A'eramũ nipo 'gã 'jau jee: "Sijukaukat 'ga 'gã nupe 'jau", 'jau nipo 'gã jee. ¹⁹A'eramũ nipo 'gã je monou judeue'ema 'gã po pe. A'eramũ nipo judeue'ema 'gã je kurapa, je nupãnuã, je monou je mu'ama 'ypeywar are jejywa pypiraa je manamamũ futat. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi Janeruwarete 'ga je moferawi etee nũ— 'jau 'ga oree.

Sepeteu 'ga remireko eẽ 'eawet

(Maku 10.35-45)

²⁰A'ere Sepeteu 'ga remireko eẽ wa'yra 'gã nerua Jejui 'ga rerowyka'i. A'eramũ eẽ wããpyramũ 'jau Jejui 'ga upe:

—Mama'e esagea eapo jera'yra wã nupe, Ku'jyp— 'jau eẽ 'ga upe.

Tiago, Juã. Mĩnamũ eẽ ra'yra 'gã.

²¹A'eramũ 'ga 'jau eẽ upe:

—Ma'ja ene ifutaa 'gã nupe je iapoa?— 'jau 'ga eẽ upe.

A'eramũ eẽ 'jau 'ga upe:

—Jera'yra wã emuapygukat ejepyri, oree 'wyrarareteramũ e'ỹinaaw ipe. Ejakwatawa katy kĩa amũ emuapygukat. Ajepeja kĩa ejau katy emuapygukat, wã mogyau 'wyraramũ ejepyri— 'jau eẽ 'ga upe.

²²A'eramũ Jejui 'ga 'jau eẽ ra'yra 'gã nupe:

—Nepẽneapyoi futari nipo ee ki sa. 'Wyrarareteramũ je reko enune nipo 'gã naje rerekoarũi. Je rereko tywerete te nipo 'gã. Pejereko tywerukat sipo je pyri? Pẽnuag sipo pejereko tywera upe?— 'jau 'ga eẽ ra'yra 'gã nupe.

—Oreruag futat ore jupe nũ'ũ— 'jau 'gã 'ga upe.

23—A!jea futat nipo 'gã pẽ nereko tyweri anure. A'ere je miamũ namuapygarũ pẽ tejepyri tepoaawamũ. Jeruwarete 'ga etee te okwaap. Wemifutar imũ etee 'gã amũ mũ'jãu 'gã muapygukaa je pyri— 'jau Jejui 'ga 'gã mu'jau ojepyri wapyk ma'e 'gã nee.

24'Gã je'ega renupawe ore amumeramũ Jejui 'ga remimu'eramũ aramara'neramũ mukũja 'gã nee. 25'A'eramũ Jejui 'ga ore renũina ore majatykau ojee. A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Pekwaap judeue'ema 'gã 'wyrriara 'gã nemiapoa. 'Gã 'wyrriara 'gã wemiayuwa 'gã monou kwe pe mama'e apoukaa ojeupe: “Nan iki peapo jeje'egawer imũ etee futat”, 'jau nipo 'wyrriara oje'ega wemiayuwa 'gã nupe. Iapo esage'emamũ nipo 'gã 'wyrriara 'gã nereko tyweretei. A'etea nipo 'ga 'jau ojeupe: “Je 'ã kũima'eteeteramũ”, 'jau nipo 'ga 'ũina ojeupe— 'jau Jejui 'ga oree. 26,27—A'ere pẽẽ jeremiayuwamũ na'gã 'jawe rũi pejemogy. 'Wyrriaramũ pejejekoweramũ pẽẽ mama'e apou pejejaupe, pejejopoa etee futat mama'e apou pejejaupe. Pejejaupe oporowyky ma'eramũ etee futat pejemogy. A'eramũ nipo je pẽ mogyau 'wyrriaramũ— 'jau 'ga oree. 28—Je 'ã pẽneki'lyraretea agawewi. A'etea je 'ã ojet 'awa ywy pe mama'e apou pẽ nupe. Natejeupe mama'e apoukaa rũi je ruri. Pẽ nupe mama'e apoawamũ te je ruri. Temanũmũ te 'ã je ruri 'au pẽ nupe. Pẽ katu'okawamũ te je ruri 'awa ywy pe. A'eramũ taetu 'gã taje rerowiat 'jau kwy, a'e te je 'ã— 'jau 'ga oree.

Mukũi eae'ema 'gã

(Maku 10.46-52; Luka 18.35-43)

29Jerikoa 'jawa amunaw awi ore oramũ mytuna 'gã 'ua ore rewiri. 30Mukũi eae'ema 'gã 'upa wapyka peyse pe. A'eramũ 'gã kwaiwete 'gã je'ega renupa 'upa.

—Awÿja te poromũ ako?— 'jau 'gã ojepyriwara 'gã nupe.

—Jejui 'ga okwap akou— 'jau 'gã 'gã nupe.

Aipo ojeupe 'gã 'eramũ 'gã wafukaita 'ga upe:

—Ku'jyp! Ene 'ã Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera! Ejemuaẽm ore ree. Epãjẽ mũ ore katu'og ape!— 'jau 'gã wafukaita Jejui 'ga upe.

31'A'eramũ mytuna 'gã 'jau 'gã nupe:

—Pepije pejejupa. Aereau toko re'ã— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'ere 'gã jero'wuro'wui etee futat wafukaita 'ga upe:

—Ku'jyp! Ene te 'ã Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera. Ejemuaẽm ore ree. Ore resag ape, aru'e ore enee— 'jau 'gã ojero'waro'wau etee wafukaita 'upa.

32'A'eramũ Jejui 'ga opytau pe pe 'gã nee.

—Pe'je ajeje pejejua— 'jau 'ga eae'ema 'gã nupe.

A'erauwe eae'ema 'ga 'ua 'ga je'ega repejãna. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja te pefutat pejejeupe je iapoa?— 'jau 'ga 'gã nupe.

33—Taramã'ẽ 'jau nũ, aru'e ore enee, ki Ku'jyp. Orereapaw ore ikue— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³⁴A'eramũ Jejuí 'ga ajemuaẽma 'gã nee. A'eramũ 'ga opo monou 'gã nea 'arimũ.

—Amamã'ẽ je pẽẽ nũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

Aipo 'ga 'erauwe 'gã amã'jãu nũ. A'eramũ futat 'gã awau Jejuí 'ga rupi.

Kawaru'i 'arimũ Jejuí 'ga ataawet
(*Maku 11.1-11; Luka 19.28-40; Juã 12.12-19*)

21 ¹Jerusarega pyriuí ore oropytau amuna'wi pe, Pefaje pe. Pefajea 'upa ywytyra pyri, Oriweira 'jawa pyri. A'eramũ Jejuí 'ga 'jau mukũjamũ oree:

²—Pe'je pejewau pejekwapa je renune pejewau pejewaẽma iruupeuwara amunawa upe. Pejesouwe nipo pẽẽ kawaru'i mũ resaka. Nuatai we nipo 'gã amũ i'arimũ. A'ea ki perut iamoiã jee— 'jau Jejuí 'ga oree. ³—“Ma'eramũ te peko ee?” pejejeupe 'gã 'eramũ ki “Janejara 'ga te e'i oree ko: Kawaru'ia perut jee ra'ne, e'i 'ga oree ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri pẽ nupe nũ”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau 'ga oree.

⁴Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga amũ upe ee rakue:

⁵“Pe'je Jerusareg ipewara 'gã nupe: ‘Owaẽm futat pẽ'wyriararete 'ga ra'e.

Ipota'wa ma'e 'ga. Kawaru'i aranuamueuu 'arimũ 'ga ruri akou', pe'je ki Jerusareg ipewara 'gã nupe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Sakari 'ga upe rakue. A'eramũ Jejuí 'ga ore mũ monou kawaru'i rerurukaa ojeupe.

⁶A'eramũ 'gã awau 'ga 'eawer imũ etee erua 'ga upe. ⁷A'eramũ 'gã kawaru'i rerua ta'yra reewe 'ga upe. A'ere 'ga amũ opiara mosoka imonou kawaru'i 'arimũ Jejuí 'ga apykawamũ. A'ere 'gã kawaru'i pyyka Jejuí 'ga upe 'ga apykawamũ. A'eramũ Jejuí 'ga awau Jerusareg ipe kawaru'i 'arimũ. 'Ga remimuleramũ ore arawau 'ga rupi. ⁸Kwaiwete 'gã awau ujãna 'ga renune opiara mososoka, imonou pe rupi imogyau 'ga kwapawamũ. 'Ga ree oporomutaawa resaukaawamũ 'gã iapou. Pinowa nanẽ 'gã imonou pe rupi 'ga kwapawamũ.

Ymã 'gã aipo apou 'wyriararete upe rakue, 'ga ree ipojejuka resaukaawamũ rakue. A'eramũ 'gã a'eramũ iapou Jejuí 'ga upe.

—'Ga nipo ako 'wyriaramũ 'awamũ janee— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

⁹'Ga renune oo ma'e 'gã wafukaita 'ga rewiri oo ma'e 'gã netee:

—Au'je katu te 'ã Janeruwarete 'ga resageayramũ janee. Ene 'ã 'ga remimurera futat. Ene 'ã ore'wyriar ymanera juapyreramũ, Davi 'ga juapyreramũ. Janeruwarete 'ga ojejuka esage ene ree. A'eramũ ene eku'iramũ ekou. Janeruwarete 'ga 'ã esage oree. Ene 'ga 'ã ene mua oree— 'jau 'gã wafukaita Jejuí 'ga upe.

Arawau orowaẽma Jerusareg ipe. ¹⁰Jerusareg ipe Jejuí 'ga reserauwe peuwara 'gã aku'iaiwamũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Awỹja te 'agamũ?— 'jau peuwara 'gã ajaupe.

¹¹A'eramũ Jejuí 'ga rupi oo ma'e 'gã 'jau 'gã nupe:

—'Agamũ futat Jejuí 'ga, Nasare pe waranup ma'efera 'ga, Garireja ywy pewarera 'ga. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga futat— 'jau 'gã 'gã nupe.

Wyra me'egara 'gã mũ'ëawet

(Maku 11.15-19; Luka 19.45-48; Juã 2.13-22)

¹²Jerusareg ipe owaẽmawe Jejuí 'ga ojypa kawaru'í awi. A'eramũ 'ga awayayau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe wemimu'eramũ ore retee. Irãã'ã wyra me'egara 'gã jemogyramũ. A'eramũ Jejuí 'ga amara'neramũ 'gã nee:

—Pe'je pejewau peje'jãu 'aw awi. Nawyra me'egawa rui te 'ã. Jeruwarete 'ga mogytaawa te 'ã 'oga. 'Au futat jane ruri jareporogytau 'ga upe. A'ere 'ã pẽẽ nanaruii pereko. Pemõi wyra me'egawamũ etee. Pejejeymawa etee 'ã pẽẽ erua ime'ega erupa 'ga mogytaawa 'oga pype— 'jau 'ga 'gã nupe.

Wyra muara 'gã nanẽ 'ga imũ'jãu jui nũ. A'eramũ 'ga ka'aranũũ mojoy'ruara 'gã 'yjepana monou imuewiwya imojerepa 'gã nui. Aipo ka'aranũũ mojoy'ruara 'gã kwe pewara 'gã ka'aranũũ mojoy'rau ajaupe. A'eramũ Jejuí 'ga 'gã 'yjepana monou imuewiwya imojerepa 'gã nui. Ka'aranũũ monou imomopomopoa 'gã nui. Pykau me'egara 'gã kanawaa nanẽ 'ga imojerepa nũ. ¹³A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: "Agamũ jemogytaawa 'oga futat. 'Au futat 'gã nuri oporogytau jee", 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'ere 'ã pemõi wyra me'egawamũ etee. Pejejeymawa me'ega pejejaupe pejejeymawa repy rowoupia ekoete 'ã pejejupa 'au pejejaupe. Ma'eramũ pẽẽ 'ga mogytaawa 'oga mõiina pejemunarũawamũ etee 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe, 'gã mũ'jãu jui.

¹⁴'Ga mogytaaw ipe Jejuí 'ga rekoramũ kwaiwete ojero'wu ma'e 'gã 'ua owaẽma 'ga upe. Eae'em, iteu ma'e. Mĩmera 'gã 'ua owaẽma Jejuí 'ga upe. A'eramũ 'ga 'gã katu'oka.

¹⁵Jejuí 'ga remiapofera resakawe kunumĩ 'gã amũ wafukaita:

—Eneresage futat. Ene 'ã ore'wyriar ymanera juapyreramũ, Davi 'ga juapyreramũ— 'jau kunumĩ 'gã wafukaita Jejuí 'ga upe.

Mainana 'gã nanẽ Jejuí 'ga remiapofera resaka nũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee. A'etea 'gã imara'ne Jejuí 'ga ree aipo kunumĩ 'gã 'e renupawe. ¹⁶A'eramũ 'gã 'jau Jejuí 'ga upe:

—Nereenuwi nipo kunumĩ 'gã 'ea ki sa? "Ene 'ã Janeruwarete 'ga remimurera" 'gã 'ea ki sa?— 'jau 'gã Jejuí 'ga upe.

—Aenup futat je te'ama— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pẽnea'ar iki 'ga amũ remikwasiarer are. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are 'ga amũ ikwasiaa rakue: "Kunumĩ 'gã nupe Janeruwarete 'ga ene muorywukari, oy popewara 'gã neewe futat. 'Ene te 'ã eneresage' 'ea 'ga 'gã mu'eukaa", 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. Pẽnea'ar iki ee— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

¹⁷A'eramũ 'ga awau 'gã nui nũ. 'Ga remimu'eramũ nanẽ ore arawau 'ga rupi nũ. Petani 'jaw ipe ore arawau orosea.

Y'wa 'ywa upe Jejui 'ga 'eawet
(Maku 11.12-14, 20-24)

¹⁸Ai'iwe ore arawau orojewya Jerusareg ipe nũ. Arawaw ipe Jejui 'ga opy'arayparamũ akou. ¹⁹A'eramũ 'ga y'wa 'ywa repejãna. Peyse pe u'at ma'e repejãna i'a rekaa akã are, figu 'jawa rekaa akã are. A'ere nitywi i'a ee. Oowa etee esaka akã are. A'eramũ 'ga 'jau 'ywa upe:

—Au'je katu katu ki e'a re 'awa y'wa 'ywa mũ— 'jau 'ga y'wa 'ywa upe.

Aipo 'ga 'e ppyrauwe wakã oypiwamũ amanũmũ osiniga. ²⁰Esakawe ore 'ga remimu'eramũ oroporesagamũ ee.

—Kuu. Kamēsiete nipo imanũ osiniga ki sa— 'jau ore arajaupe esakawe. —Ma'eramũ sipo oypiwamũ erujewi 'wei?— 'jau ore arajaupe.

²¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pënea'ar iki je'eawer are. Je rerowiar ire nanë pejejemiapoe'ema peapo je 'jawe nũ. 'Ywa nipo pëe imosinigukaa je 'jawe je rerowiar wywypiramũ— 'jau 'ga oree. —Wwytyra miamũ futat nipo pëe imojepe'aukaa tenaw awi imonou 'yë'ë rypyter ipe imyina. “Ekwap 'aw awi 'yë'ë rypyter ipe e'yina”, ojeupe pëe 'eramũ nipo awau pë'eawer imũ etee futat— 'jau Jejui 'ga oree. ²²—Je rerowiar ire Janeruwarete 'ga mama'e monou pë nupe, “Mama'ea emut amũ oree”, ojeupe pëe 'eramũ— 'jau Jejui 'ga oree, Jerusareg ipe arawaw ipe.

“Awÿja rer imũ te erejot?” Jejui 'ga upe 'gã 'eawet
(Maku 11.27-33; Luka 20.1-8)

²³Jerusareg ipe orowaëmawe Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ore retee. Peu wekwaw ipe Jejui 'ga ojeypyriwara 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree. 'Gã mu'jau mainana 'wyriara 'gã 'ua judeu 'gã 'wyria'ri 'gã netee oporonupa ee 'ga upe:

—Awÿja rer imũ te erejot rakue? Awÿja pãjë mũ te mama'ea ereapo? Awÿja te ene mut oree rakue?— 'jau 'gã 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe.

²⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je ajee pëe na'ne imome'wau jee 'ũ. Tejeupe pëe imome'u re je nanë tajemome'u pë nupe 'jau nũ— 'jau etee 'ga 'gã nupe. ²⁵—Awÿja je'eg imũ ajee Juã Batista 'ga ruri ae pymiãu 'y pe rakue 'ũ? Jarejuwarete 'ga je'eg imũ te 'ga ruri rakue? Kũima'e 'ga amũ je'eg imũ te ra'u nũ?— 'jau Jejui 'ga oporonupa ee 'gã nupe u'ama.

A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Ma'ja sa'e te jane 'ga upe?— 'jau 'gã ajaupe etee futat. —“Jarejuwarete 'ga je'eg imũ 'ga ruri”, ojeupe jane 'eramũ te 'ga 'i janee nũ a'i kũi, “A'etea neperowiari 'ga”, 'ga 'i janee nũ a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe. ²⁶—“Kũima'e 'ga je'eg imũ 'ga ruri”, jane 'eramũ te tekotee 'gã jane apisi etee ita pyu nũ a'i kũi. “Juã 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara futat janee”, e'i 'gã jepi. A'eramũ nipo 'gã aipo jane 'eramũ amara'neramũ jane ree ne nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

27 A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Norokwaawi ore Juã 'ga muarera 'ga nũ'ũ— 'jau 'gã o'meramũ 'ga upe.
A'eramũ Jejui 'ga nanẽ 'jau 'gã nupe nũ:

—A'eramũ je nanẽ temuarera 'ga mome'wawe'em pẽ nupe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Mukũja 'ga ra'yra 'gã

28 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Morogyta je amome'u amũ pẽ nupe. Maran te pẽnea'at pejemogyau ee? Kũima'e 'ga amũ mukũi 'ga ra'yra. A'eramũ 'ga 'jau tuwi ma'e 'ga upe: “Ekwap eporowykyau ko pe jee 'awamũ, kisit”, 'jau 'ga 'ga upe. 29 A'ere nipo 'ga 'i 'uwa 'ga upe: “Naani. Nooi je. Najeporowykyweri je enee ko pe 'awamũ”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. A'ere nipo anure 'ga 'arasigamũ 'uwa 'ga upe u'eawer are. A'eramũ nipo 'ga awau anure oporowykyau 'ga ko pe akou. 30 Ajepeja wa'yra 'ga upe nanẽ nipo 'ga 'jau nũ: “Ekwap eporowykyau jeko pe, kisit”, 'jau nipo 'ga wa'yra 'ga upe. A'eramũ 'ga ra'yra 'ga 'jau 'ga upe: “Nai'i. Too teporowykyau enee 'jau”, 'jau nipo 'ga 'uwa 'ga upe. A'ere 'ga nooi futari— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

31—Maranuara te 'ga ra'yra 'ga wapo mama'ea 'uwa 'ga remifutar imũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Tuwi ma'e 'ga.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat ere poromũ. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Nia'wryi agawewi 'wryiararete 'ga upe ka'aranũ ppykara 'gã, kũjãmene'ema 'gã netee. Nuerowiari futari 'gã Jarejuwarete 'ga rakue. A'etea 'gã jẽmĩ je rerowiat ajemogyau 'awamũ. Tejerowiamũ je 'gã tywera moia 'gã nui. A'eramũ nipo 'gã awau ywag ipe ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri. A'ere 'ã pẽ naani. “Jarejuwarete 'ga ore aruerowiat arajemogyau”, 'jau futat te 'ã pẽ pejemogyau numiamũ. A'ere 'ã naje rerowiari pejepe pejemogyau. A'eramũ nipo pẽ pejewawe'em ywag ipe. 32 Juã Batista 'ga 'ã pẽ mu'jau agawewi Jarejuwarete 'ga remifutar are rakue. “Pe'je pejepoia pejetywer awi. Au'je ki mama'e tywera apo re. Mama'e esagea etee futar iki peapo Jarejuwarete 'ga remifutar imũ”, 'jau 'ga 'ã pẽ nupe rakue. “A'eramũ 'ga pẽ mogyau wemiayuwamũ”, 'jau 'ga 'ã pẽ nupe rakue numiamũ. A'ere 'ã neperowiari 'ga 'eawera rai'i. Ia'wrye'ema 'gã etee 'ã 'ga rerowiaa rai'i, opoia otywer awi rai'i. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'gã mogyau wemiayuwamũ. A'ere 'ã neperowiari 'ga. Ia'wrye'ema 'gã otywer awi 'gã poira resag ire miamũ 'ã pẽ 'ga rerowiare'ema pejemogyau rai'i— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Ko raaran a'wrye'ema 'gã (Maku 12.1-12; Luka 20.9-18)

33 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Peapyaka jeje'eg are. Mama'e mü je amome'u pẽ nupe, pẽ mu'jawamũ ee pẽ mueapyoawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kũima'e 'ga amũ y'wa 'ywa rakã otym oko pe, uwa 'jawa 'ywa rakã otym oko pe. Kwaiwete 'ga uwa rakã tyma. A'ea tee futat 'ga ityma ipype. A'eramũ 'ga oko osõu. A'ere 'ga y'wa apikawa apou. Y'wa tyarũnamũ 'gã iapikau y'wayramũ. A'eramũ futat 'ga y'wa apikawa apou. A'ere 'ga 'og ywate apou iaarana 'ga upe. A'eramũ 'ga 'gã amũ monou oko raaranamũ imỹina ojeupe. “Y'waa mü jema'ea futat. Emyreramũ te aje pẽma'e futat pẽporowykyawera repya futat”, 'jau ijara 'ga 'gã nupe. A'ere 'ga awau watau 'gã nui. A'eramũ 'ga namutamutat awau akou muku 'gã nui. ³⁴Y'wa tyarama upe iwaẽmauwe ijara 'ga wemiayuwa 'gã amũ monou oma'ea uwa 'a piaramũ. ³⁵A'ere ko raarana 'gã 'gã pyygi etee 'gã nerekou tyweaete. 'Ga amũ 'gã inupãnupãu etee. 'Ga amũ 'gã ijukau etee. 'Ga amũ 'gã ijukau ita pyu. ³⁶A'eramũ ko jara 'ga wemiayuwa 'gã monou kwaiwete. A'ere ko raarana 'gã nãnẽwẽjẽmĩ 'gã nerekou nũ 'gã pyygi etee 'gã apisau. ³⁷A'eramũ ko jara 'ga 'jau ojeupe: “Teja'yra 'ga pa je omono kwy. 'Ga nipo 'gã opojeup re'ã. Jera'yra 'ga ree nipo 'gã pojyramũ re'ã”, 'jau nipo 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

³⁸—A'eramũ 'gã 'ga ra'yra 'ga resakawe 'jau ajaupe: “Wa'yra 'ga 'ga amut y'wa piaramũ ra'e. 'Ga futat 'uwa 'ga py'rau ko jaramũ 'uwa 'ga manũ re. A'eramũ jane 'ga jukau jui. A'eramũ janema'ea futat koa 'ga ruwa 'ga manũ re kũi”, 'jau nipo 'gã ajaupe. ³⁹A'eramũ 'gã 'ga pyyka 'ga rerawau enuẽma ko awi 'ga jukau— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁴⁰A'eramũ Jejui 'ga oporonupa ee mainana 'wyriara 'gã nupe:

—Maran sipo ko jara 'ga wa'yra jukaarera 'gã nerekou?— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴¹A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—'Ga futat oo ko raarana 'gã apisau nũ'ũ. A'ere nipo 'ga 'gã amũ monou 'gã py'rau oko raaranamũ nũ. Aipo 'gã te nipo y'wa mono ijara 'ga upe y'wa tyarama rupi— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴²A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat pe'je poromũ. Pẽnea'ar iki 'ga amũ remikwasiarer are. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'ga amũ upe rakue:

“Mĩa ita nia'wyrui ra'e, 'jau nipo itaoga apoara 'gã ajaupe, ita monou imomoa ajau.

A'ere nipo 'ga amũ aipoa ita eroyrũmyrera ita pyygi etee imonou imỹina tenawera pype 'oga ppywotypawamũ.

Janeruwarete 'ga imỹjukaa 'gã nupe rakue.

A'eramũ 'ga remiapofera wesageayramũ futat ore”,

'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴³—A'jea futat je 'i. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga Israeu juapyreramũ pẽ mũ'ei wemiayuamũ rakue. A'ere 'ã nepeenuwi futari 'ga. Nepefutari 'ga peje'wyriarareteramũ. A'eramũ nipo 'ga wenupara 'gã mogyau wemiayuamũ pẽ py'rau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁴—'Ga amũ nipo u'aa ita 'arimũ. A'e 'ga open futat. A'ere 'ga amũ 'arimũ ita 'ar ire a'e 'ga

ku'ljo'jogi futari. Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega renupare'emamũ pẽ nereko tyweretei— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴⁵'Ga je'ega renupawe mainana 'wyrriara 'gã fariseu 'gã netee 'Jau ajaupe: —Mama'e mũ mome'uramũ 'ga 'i janee poromũ— 'Jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã amara'neramũ akou 'ga ree. ⁴⁶A'eramũ 'gã oporopyygiweramũ 'ga ree. A'ere 'gã kyjei mytuna 'gã nui.

—“Jejui 'ga te 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wararetea ra'e”, 'Jau 'gã ajemogyau ajaupe. A'ere nipo 'gã jane apisi etee Jejui 'ga jane ipyygamũ— 'Jau 'gã ajaupe, okyjau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nui.

Maraka pe imo'wy'wyrirera 'gã
(Luka 14.15-24)

22 ¹Mama'e mũ Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe 'gã mu'Jau nũ:

²—Morogyta mũ je amome'u pẽ nupe pẽ mu'Jawamũ Tejuwarete 'ga rerowiaara 'gã nee. Janeruwarete 'ga 'ã 'wyrirarete 'ga 'Jawe janee— 'Jau 'ga 'gã nupe. —Sã'ã 'wyrirarete 'ga maraka apoa wa'yra 'ga remirekoramũ. Kwaiwete 'ga 'ã kumi apoukaa wemiayuwa 'gã nupe.

³Erojyw ire 'ga 'Jau wemiayuwa 'gã amũ nupe: “Pe'je pejewau 'gã nupe kwe pe, jeremimo'wy'wyrera 'gã nerua jee”, 'Jau 'ga 'gã nupe 'gã monou kwe pe. A'ere 'wyrriara 'ga remimo'wy'wyrera 'gã nioweri maraka pe. ⁴A'eramũ nipo 'wyrriara 'ga amumera 'gã wemiayuwa 'gã monou wemimo'wy'wyrera 'gã nupe. “Pe'je jeje'ega rerawau 'gã nupe. ‘Pe'je pejejua pejejemil'waa ore pyri, e'i 'ga pẽ nupe ko. Kwataua je aapisiukat ai'i. A'eramũ je eyrukaa 'gã nupe. A'eramũ pẽẽ pejejua pejejemil'waa ore pyri, e'i 'ga pẽ nupe ko', pe'je ki 'gã nupe”, 'Jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe oje'ega rerawaukaa— 'Jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁵—A'eramũ 'ga remiayuwa 'gã awau 'ga remimo'wy'wyrera 'gã nupe. A'ere 'gã ojeupe aipo 'gã 'eramũ 'gã 'i etee 'gã nupe: “Naani. Najeoweri je”, 'Jau etee 'gã 'gã nupe. A'eramũ 'gã awau etee oporowykyau 'gã nui. ⁶Amumera 'gã 'wyrriara 'ga remiayuwa 'gã pyyka inupãnupãu 'gã apisau. ⁷A'eramũ 'wyrriara 'ga amara'neramũ akou 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã amũ monou wemiayuwa 'gã apisara 'gã apisau. 'Gã apisi re 'gã 'gã 'wyrriara 'gã 'gã 'wyrriara 'ga wemiayuwa 'gã amũ nenüina nũ. “Mama'ea ako je aapo maraka are ko numiamũ. A'ere 'ã jeremimo'wy'wyrera 'gã nia'wyrri futari. ⁹A'eramũ pẽẽ pejewau 'gã 'wyrarete rukawõ'õ rupi ajemogy ma'e 'gã mo'wy'wya jemaraka are”, 'Jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁰—A'eramũ 'ga remiayuwa 'gã awau amunawarete rukawõ'õ rupi ajemogy ma'e 'gã majatykau erawau werekwara 'ga maraka pe. Esage ma'e 'gã 'gã erawau ia'wyre'ema 'gã netee. 'Gã waẽmauwe 'wyrriara 'ga remiayuwa 'ga amũ taity esage monou imunewukaa 'gã nupe. A'eramũ 'gã awau ojejaga 'wyrriara 'ga roga matyneema. ¹¹Poje 'wyrriara 'ga 'ua ajatyka ma'e 'gã nesaka. A'eramũ 'ga taity esage rerekware'ema 'ga resaka. ¹²A'eramũ 'ga 'Jau 'ga upe: “Ma'eramũ te neremunewi taity esagea?” 'Jau 'ga 'ga upe.

—Taity esage rerekware'ema 'ga noje'egi 'ga upe.

13—A'eramũ 'wyrriara 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe: “Pepyyk 'ga, 'ga po faa 'ga py faa 'jau. A'ere pẽẽ 'ga monou imomoa ukupepe. Ypytunaiwa pype pẽẽ 'ga momoa. Peu ajemogyaw ipe nipo 'ga waemamũ akou wa'jywa mokãina akuwa rerekou”, 'jau 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

14—Aipoa morogyta je amome'u pẽ nupe, pẽ mu'jau Jarejuwarete 'ga remiayuwarete 'gã nee. Mytuna 'gã nupe Jarejuwarete 'ga 'i: “Tejerowiar ire je pẽ mogyi tejemiayuwamũ”, 'jau 'ga mytuna 'gã nupe. A'ere inãinãni'ĩ etee 'gã 'ga rerowiari. A'eramũ 'ga inãinãni'ĩ etee 'gã mogyau wemiayuwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga upe fariseu 'gã 'eawet
(*Maku 12.13-17; Luka 20.20-26*)

15 A'eramũ fariseu 'gã amũ awau 'ga wi.

—Siesak Jejui 'ga ra'ne 'jau— 'jau 'gã ajaupe. —Tesirũgatu 'ga rekoramũ sipyyk 'ga 'jau. 'Gã amũ simono imoporogytaukaa 'ga upe ra'ne 'jau. Morogyta 'gã nupe imowuwuramũ sipyyk 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

16 A'eramũ 'gã wemimu'e 'gã amũ monou Jejui 'ga upe imoporogytaukaa. Erote 'ga remiayuwa 'gã amũ netee Jejui 'ga upe 'gã monou imoporonuwukaa ee:

—A'jea futat 'ã ereporogyta a'jeteetewi— 'jau 'gã 'ga upe. —Nereporogyta ekoetei futari te 'ã. A'jea futat 'ã erejejuka pãwẽ pãwẽ ae ree. A'jea futat te 'ã ore mu'e ape mama'e are. Eneje'eg are 'gã amũ oporenuwiwere'emamũ agawewi. A'ere 'ã mama'e a'jea etee eremome'u— 'jau 'gã oporonupa 'me Jejui 'ga upe. 17—A'eramũ ene 'awamũ 'jau ore: Jane 'ã judeua. Simono te jane ka'aranũña 'wyrriararete 'ga upe, Sesa 'ga upe? Naani te ra'u nũ?— 'jau 'gã 'ga upe. —Najudeu arũi te 'ã 'wyrriararete 'ga. Tapy'yĩ amuteea te 'ã 'ga. Romanũa te 'ã 'ga. A'etea te jane simepy 'ga?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

18 A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi ojee. “Jeje'ega renupa 'gã nuri numiamũ, ‘Siesak 'ga mama'e mũ mome'ua sigaty jarejee 'jau’ e'i 'gã jee numiamũ”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nepeporonuwi tee pejejua ee jee. “Simowuwut ekoete jarejaupe 'ga 'eawera jarejaupe 'jau”, pe'je te jee— 'jau 'ga 'gã nupe. 19—Ka'aranũũ ywope'ia pemut amũ jee ra'ne, Sesa 'ga mepyawa mũ jee ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã amũ imonou 'ga upe.

—Kweramũ ajee 'wei— 'jau 'ga imonou 'ga po pe.

20 A'eramũ Jejui 'ga ka'aranũũ ywope'i resaukaa 'gã nupe:

—Awỹja ra'agawa te 'up ee? Awỹja rera ajee 'awamũ 'up ee nũ'ũ?— 'jau 'ga esaukaa 'gã nupe.

21—'Wyrriararete 'ga ma'ea futat— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Ga ra'agawa rerekwara 'ga ma'ea futat. A'eramũ pēē imonou 'ga upe etee futat. A'ere Jarejuwarete 'ga mama'ea pemono 'ga upe etee futat—'jau 'ga 'gã nupe.

²²A'e renupawe 'ga upe ee oporonup ma'efera 'gã oporesagamũ etee 'ga ree: —Kuu. I'akwaap 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã awau 'ga wi.

Oferap ma'e are 'gã mu'eawet
(*Maku 12.18-27; Luka 20.27-40*)

²³Ko'iko'i satusu 'gã amũ 'ua oporogytawu Jejuu 'ga upe ee nũ. Aipo 'gã e'li ajaupe: “Amanũ re ae noferawu'jawi nũ. Amanũmũ ae teepawamũ ywawuje futat”, 'jau agawewi satusu 'gã ajaupe jepi. A'etea 'gã 'ut oporonupa ee Jejuu 'ga upe. ²⁴A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—“Moromu'jara 'ga”, e'li 'gã enee jepi. A'eramũ ene ore mueapyou katu mama'e are. Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Kũima'e 'ga amũ nipo amanũ wa'yre'emauwe. A'eramũ nipo 'ga manũ re 'ga rewirera 'ga 'ga remirekofera ēē rerekou. A'eramũ nipo 'ga aja'yrapyau ēē pype. A'eramũ nipo 'ga ra'yr ypy 'ga amanũ ma'efera 'ga ra'yrera 'jawe futat”, 'jau 'ã Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau 'gã Jejuu 'ga upe.

A'eramũ Jejuu 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁵A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe nũ:

—A'ere nipo kũima'e 'ga amũ 'ga ra'yra sete. A'eramũ nipo u'at ypy ma'efera 'ga kũjã mũ rerekou. A'ere nipo 'ga wa'yre'emauwe 'ga manũu jui. A'eramũ wemireko ēē rejaawewirerera 'gã nupe. ²⁶A'eramũ nipo imanũ re a'e rewirerera 'gã amũ ēē rerekou ipy'rau nũ. A'ere a'ea nanē imanũu nũ wa'yre'emauwe nũ, ēē rejaawewirerera 'gã nupe nũ. A'eramũ nipo 'gã ojopy'rapy'rau etee ēē ree, ajamanũnamũ. A'ere 'gã nata'yri'i futari ēē pype. ²⁷Ojee 'gã jomoypaw ire nipo ēē nanē amanũmũ nũ. ²⁸A'eramũ nipo 'ga ae moferapawa 'ara rupi manamũ sipo ēē menaretea?— 'jau 'gã Jejuu 'ga upe. —'Gã juejue futat ēē wereko kũi— 'jau 'gã Jejuu 'ga upe.

²⁹A'eramũ Jejuu 'ga aipo ojeupe 'gã 'eramũ 'jau 'gã nupe:

—Pē'me awi. Nanarũi. Nepēneapyoi Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are ra'e. 'Ga pãjēa nanē 'ã pēē ikwaape'ema ra'e nũ— 'jau Jejuu 'ga 'gã nupe.

³⁰—'Au etee te 'gã nemirekoramũ kũi. A'ere 'gã oferaw ire naemirekou'jawi kũi. Ywagipewara 'gã 'jawe etee futat 'gã jemogyi. Niporerekoweru'jawi 'gã kũjã are. Kũjãmera 'gã nanē omenariwere'emamũ futat nũ kũi, kũima'e 'gã 'jawe etee futat nũ kũi— 'jau Jejuu 'ga 'gã nupe. ^{31,32}—Nepēneapyoi nipo Jarejuwarete 'ga 'eawer are. Ymã te 'ã 'ga 'i rakue: “Je te 'ã 'gã Nuwaretea ako. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mĩmera 'gã Nuwaretea je ako”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa rakue. 'Gã manũ re 'ga poromũ 'jau rakue. A'ere 'gã 'aga namanũ futari, atepawe'emamũ futat 'gã 'aga. A'eramũ Janeruwarete 'ga poromũ 'jau Moisesi 'ga upe. 'Gã 'aga

tywe'em ire amunipo 'ã 'ga aipo ne'ia'uweri Moisesi 'ga upe. Ako ma'e 'gã nupe etee te 'ga aeruwamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

³³Aipo 'ga 'e renupawe mytuna 'gã oporesagamũ etee 'ga ree.

—Kuu. Nomoryteea'uweri futari ae 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

Janeruwarete 'ga 'eaweraretea
(*Maku 12.28-34; Luka 10.25-28*)

³⁴Aipo ojeupe 'ga 'eramũ satusu 'gã ajemogyau etee futat.

Noporonuwu'jawi futari 'gã ee 'ga upe nũ. A'eramũ fariseu 'gã amũ 'jau ajaupe: “Satusu 'gã noporonuwu'jawi futari ee 'ga upe nũ”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'ga amũ awau oporonupa aipo 'ga 'eawer are Jejui 'ga upe. ³⁵Moisesi 'ga je'eager are moromu'jara 'gã poromũ awau oporonupa Jejui 'ga 'eawer are 'ga upe: “Je pa 'ga omorytee kwy”, 'jau 'ga ojeupe numiamũ. ³⁶A'eramũ 'ga poromũ awau oporonupa 'ga 'eawer are 'ga upe:

—Ene te 'ã ore mu'e ape Jarejuwarete 'ga ree. A'ere 'ã kwaiwete Janeruwarete 'ga u'eawera kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue.

Maranuara te ajee 'ga 'eaweraretea?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

“Tomojenosĩ Jejui 'ga 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe numiamũ.

A'ere Jejui 'ga ikwaawi futari ojee. “Tamu'akwaawukar eme 'ga, e'i 'ga jee numiamũ”, 'jau Jejui 'ga ojeupe. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

³⁷—“Je te 'ã Pëjararetea. Pëporomutat je ree pejeptytuna 'gã apyraapa”, e'i 'ã Janeruwarete 'ga pë nupe rakue. “Mama'ea peapo jee, jeremifutar imũ. Pejejea'aramũ pejemogyau je ree 'gã nee pejejea'ara apyraapa. Aipo aporamũ nipo pejeporomutaramũ je ree”, e'i futat Janeruwarete 'ga pë nupe— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ³⁸—Aipoa te 'ga 'eaweraretea— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ³⁹—Ajepeja 'ga 'eaweraretea nanë nũ. “Pëporomutat pejepepyriwara 'gã nee pejee pejeporomutara 'jawe”, e'i 'ga 'ã ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ⁴⁰—Aipoa 'ga remikwasiarera renupara 'gã wenup katu katu 'ga remikwasiarera ajemogyau. Ajepeja 'ga remikwasiarera moromu'jau ajuee aejejuka esage are etee futat. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanë oporomu'jau aipo are nũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Janeruwarete 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyret
(*Maku 12.35-37; Luka 20.41-44*)

⁴¹Ojee fariseu 'gã jatykaramũ Jejui 'ga oporonupa ee 'gã nupe:

⁴²—Maran te pëneapyo Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ree? Awÿja juapyrera te 'ga?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Davi 'ga juapyrera 'ga— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

⁴³—Ma'eramũ sipo ajee Janeruwarete 'ga 'Agesagea Davi 'ga mu'eukari “Jejara 'ga” 'ga mu'eukari ajuapyrera 'ga upe? ⁴⁴Ymã te 'ã Davi 'ga ka'arana kwasiari 'ga ree rakue:

“Jeruwarete 'ga 'jau Jejararete 'ga upe rakue:
 ‘Eapyk 'au je pyri. Je 'jawe futat ene.
 Enepājēretea je 'jawe. A'eramū ene eapyka je yse katy.
 Anure nipo je ene mogoi 'wyraramū 'gã nupe najuejue etee futat.
 Ene ree iporomutare'ema 'gã 'arimū je ene magwawukari.
 A'eramū ene je iapoe'emauwe eapyka 'au je yse katy', 'jau 'ga
 Janejararete 'ga upe”,

'jau Davi 'ga ikwasiaa rakue— 'jau Jeju 'ga 'gã nupe. ⁴⁵—Janeruwarete
 'ga remimurera 'ga ree 'ga ka'arana kwasiari rakue. Ma'eramū sipo ajee
 'ga 'i, “Jejararete 'ga”, 'jau ajuapyrera 'ga upe nū— 'jau Jeju 'ga 'gã nupe.
⁴⁶Aipo 'ga 'e renupawe 'gã ajemogymogyau etee futat. Ojenosou 'gã 'ga
 wi. A'eramū 'gã oporonuwu'jape'ema ee 'ga upe.

Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat
 (Maku 12.38-40; Luka 11.39-52; 20.45-47)

23 ¹A'eramū Jeju 'ga oje'ega wemimu'eramū oree, mytuna 'gã nupe
 we futat:

²—Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã weapyoramū Moisesi
 'ga remikwasiarer are fariseu 'gã netee. ³A'eramū ki pēē 'gã je'ega renupa
 etee futat 'gã pejemu'eramū. A'eramū ki pēē mama'e apou 'gã pejemu'eawer
 imū etee futat. A'ere kasi pejemu'e 'gã nemiapo are ne. Nuapoi futari 'gã
 pē mu'eawer imū mama'ea. A'eramū pēē pejejemu'jawe'em 'gã nemiapo
 are. ⁴“Nan iki peapo”, 'jau nipo 'gã pē nupe numiamū. A'ere nipo 'gã nepē
 poari mama'e apo are u'eawer imū. ⁵Tekotee 'gã nupe ojesaukaawamū te 'gã
 mama'e apoi. “Je te 'ã a'jea futat
 kūima'eteetea”, 'jau nipo 'gã ajaupe.
 A'eramū nipo 'gã mama'e apou ekoete
 ajemogyau ojesaukaawamū 'gã nupe.
 “Tiporesagete 'gã je ree 'jau”, 'jau nipo
 'gã ajemogyau. Jane 'ã kūima'eferamū
 juejue Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiaa
 ka'ara'nī pe ree. A'eramū jane
 imonou yrū'i'i pype ifaa jareakag are.
 A'eramū jane jarejeapykag are erekou,
 jarejwaypy are nanē erekou nū.
 A'ere 'ã fariseu 'gã imonoi yrūūū pype.
 Aipo 'gã erekou ifaa imyina weapykag
 are, ojywa are 'jau. “Tiporesak 'gã ore
 ree 'jau kwy”, 'jau 'gã 'ã ajemogyau.
 “Gã te a'jea futat Jarejuwarete 'ga
 ree iporomutarete ma'ea ra'e, te'i 'gã
 janee jane resaka 'jau”, 'jau 'gã akou

(Mateu 23.5)

ojeupe. Jane 'ã kũima'eramũ juejue taity pẽũ'i sireko jarejasi'y'warimũ. A'e pyu jane 'ã jareakaga au'jau Jarejuwarete 'ga upe jareporogytauwe. A'ere 'ã fariseu 'gã imopypireme'ytyra fukuĩ oma'ea. “Tiporesagete 'gã jane ree 'jau”, 'jau 'gã 'ã ajaupe. A'eramũ 'gã taity pypireme'ytyra fuku rerekou— 'jau Jejui 'ga oree.

6—Maraka apoaw ipe ojemi'waaw ipe nanẽ 'gã na'ne wẽjẽmĩ awau wapyka. Kũima'eeteete 'gã apykaw ipe etee 'gã wapygiweramũ. Jarejatykaaw ipe nanẽ 'gã kũima'eeteete 'gã apykaw ipe etee wapygiweramũ nũ. 7 Amunawa pyterimũ awaw ipe nanẽ 'gã kũima'eeteete 'gã 'jawe wapeje'ega 'gã ifutaa. “Moromu'jara 'ga” ojeupe 'ga amũ 'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oree.

8—A'ere kasi pejemogy 'gã 'jawe ne. “Ga 'ã ore mu'jara”, 'gã mu'eukare'ema pejejeupe. Majepẽ tee tup ma'e 'jawe futat pẽẽ pejeju'jaju'jawe etee pejemogy. Majepẽ tee futat je pẽ mu'jaramũ— 'jau 'ga oree. 9—Kiapi'ni pe'je nanẽ kasi pejejuwe'ema 'ga amũ upe ne. Majepẽ tee Pẽnuwaretea. Ywag ipe ako ma'eramũ etee futat Pẽnuwaretea. 10“Ga nanẽ 'ã ore'wyriara”, 'gã amũ mu'eukare'ema nanẽ pejejeupe nũ. Janeruwarete 'ga remimureramũ etee te je pẽ'wyriaramũ je rekoĩ— 'jau Jejui 'ga oree. 11—A'jea futat je 'i. Pejejaupe mama'e apoaramũ pẽẽ eteete ma'ea Jarejuwarete 'ga upe. 12“Je te 'ã kũima'eeteetea” 'jara Janeruwarete 'ga imogyau tywet. A'ere 'ga “Je nakũima'eeteete arũi” 'jara 'gã etee 'ga mogyau kũima'eeteeteramũ 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

13,14 A'eramũ Jejui 'ga 'jau fariseu 'ga nupe nũ, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nupe we futat:

—Pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ. Esage ma'e 'jawe futat nipo pẽẽ numiamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweri futari. Nepefutari te 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pejejemogya. A'eramũ nipo pẽẽ 'ga remiayuwamũ 'gã jemogy futare'ema nanẽ nũ. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete— 'jau 'ga 'gã nupe.

15—Pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ— 'jau Jejui 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nupe, fariseu 'gã nupe nanẽ 'ga 'jau nũ. —Kwe pe 'ã peo amunawa moymoyka kwe pewara 'gã amũ mu'jau pejejee etee. Pejejemiao are te 'ã pemu'e 'gã. A'eramũ nipo pẽẽ 'gã mu'jau pejejemiao are te. “Pe'je pejejemul'jau je ree”, 'jau nipo pẽẽ 'gã nupe numiamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga wowase pẽ majatykaaw ipe nipo 'ga 'i pẽ nupe: “Je rerowiat 'me etee pejepe. A'eramũ pẽẽ pejea'wyre'emamũ jee”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe, pẽ monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'eramũ nipo 'ga pẽ nee ojemu'e ma'efera 'gã nupe 'jau: “Je rerowiat 'me are etee pejemu'e. A'eramũ pẽẽ pejea'wyre'emamũ jee. A'eramũ je mama'eukwaawa rapyaw ipe pẽ momopoa”, 'jau nipo 'ga pẽ nee ojemu'e ma'e 'gã nupe, 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga 'gã nupe.

16—Pẽporiay'i futat pejejemogyau numiamũ. A'ere pẽẽ Jarejuwarete 'ga ree moromu'jat tyweramũ pejemogy. Nepẽneapyoi agawewi 'ga je'eg are. A'etea nipo pẽẽ 'gã mu'jau 'me ee— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Jarejuwarete 'ga mogytaawa renamũ je mama'e apoi enee 'e ekoete re nepeapoi futari mama'ea ee pejeparuapowere'emamũ”, 'jau pẽẽ 'gã nupe. “A'ere ki Jarejuwarete 'ga

mogytaawa pypiara ouru apopyrera renamũ je mama'e apoi enee peje'e re mama'ea peapo futat peje'eawer imũ. Kasi a'e pe pejemotywet Jarejuwarete 'ga upe ne, mama'e apoe'em ire ne", 'jau 'ã pẽẽ pejejemogyau pejejaupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁷—A'eramũ taetu nipo peje'akwaawe'emetyg etee te. Maranuara sipo esage ma'eramũ Janeruwarete 'ga upe? 'Ga mogytaawa tee esage ma'eramũ 'ga upe. Ouru apopyrera 'ui 'ga mogytaawa pype. A'eramũ wesageramũ 'ga upe. Omogytaawa pype tene'em ire amunipo 'ã 'ga naea'ari ee— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁸—“Jarejuwarete 'ga upe wyra rapyawa ruwamũ je mama'e apoi enee 'e ekoete re nepeapoi futari mama'ea peje'eawer imũ ee pejeparuapowere'emamũ”, 'jau pẽẽ pejejemogyau. “A'ere ki Janeruwarete 'ga upe jeremimonofera 'up wyra rapyawa 'arimũ 'e re mama'ea peapo futat peje'eawer imũ. Kasi a'e pe pejemotywet Jarejuwarete 'ga upe ne”, 'jau 'ã pejejemogyau 'gã mu'jau tywet. ¹⁹Peje'akwaawe'emamũ futat nipo pẽẽ pejejemogyau. Maranuara ajee esage ma'eramũ Janeruwarete 'ga upe? Mama'ea jane imyina wyra rapyawa 'arimũ Jarejuwarete 'ga upe imonopyramũ. A'eramũ 'ã wyra rapyawa i'arimũ 'up ma'e retee wesageramũ 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁰—“Janeruwarete 'ga upe wyra rapyawa ruwamũ je mama'e apoi enee” 'jaramũ pẽẽ i'arimũ 'up ma'e upe nanẽ futat pe'je poromũ nũ. ²¹“Jarejuwarete 'ga mogytaawa renamũ je mama'e apoi enee” 'jaramũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe nanẽ futat pe'je poromũ. Omogytaawa pype futat 'ga reni. A'eramũ pẽẽ aipo 'jaramũ 'ga upe futat 'jau pejejemogyau aipo 'jaramũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ²²—“Ywaga ruwamũ je mama'e apoi enee” 'ga upe 'jaramũ nanẽ Jarejuwarete 'ga renawa upe futat pe'je nũ. Ywaga ipe futat 'ga renawaretea. A'eramũ aipo 'jara 'gã 'ga renawa upe futat 'jau poromũ. 'Ga renawa renũinara 'gã Jarejuwarete 'ga futat wenũi. Wenawa 'arimũ futat 'ga reni. A'eramũ 'ga renawa renũinara 'gã 'ga futat enũina— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²³—Pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ— 'jau 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nupe, fariseu 'gã nupe nanẽ nũ. —Pẽẽ 'ã esage 'me ma'ea te. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete petywer are. Nepekoarũi futari te 'ã 'ga upe. A'eramũ nipo 'ga pẽ nerekou tyweaete petywer are. Mama'ea pẽẽ imojo'oka pejepe 'jawe pejejeupe. Ko pypiara nanẽ pẽẽ imojo'oka nũ. A'eramũ pẽẽ majepeja monou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ emyrera pẽma'ea. Kumi kasiga miamũ pẽẽ imojo'oka imonou Jarejuwarete 'ga upe. Nanuara te esage 'ga upe numiamũ. A'ere namia etee rui peapo. “Mama'ea pemojo'ok amũ imonou jee” 'ga 'eawera 'ã pẽẽ enupa. Aipoa pẽẽ iapoa Janeruwarete 'ga afutat. A'ere 'ã ajepaja 'ga 'eawera nepeenuwi futari. “Pejuereko esage ki” 'ga 'eawera nepeenuwi. “Pẽpota'wa esage ki pejejee” 'ga 'eawera nepeenuwi. “Pejejaupe peje'eawer imũ etee futat pẽẽ mama'e apou pejejaupe” 'ga 'eawer imũ jẽmĩ 'ã mama'e apowe'em— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Pejuereko esagea te esage Janeruwarete 'ga upe. 'Gã nee pẽpota'wa esagea nanẽ esage 'ga upe nũ” 'ea te esage ete 'gã upe. Mĩmera pẽẽ iapoa Janeruwarete 'ga afutarete. Peenupaw iki 'ga 'eawera 'ga je'ega— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁴—'Ga 'eawera jẽmĩ 'ã nepeapoi. A'eramũ 'ã pẽẽ 'ga 'eawere'ema jẽmĩ iapou— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

25—Pêporiay'i pejejemogyau numiamũ— 'Jau 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nupe, fariseu 'gã nupe nanẽ nũ. —Pêẽ 'ã esage 'me ma'ea te. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pê nerekou tyweaete pêtywer are. Sã'ã ae y'a kupe pireja futat numiamũ. A'ere 'ã ae waipy katy nokatu'logi. Nan tee futat 'ã pêẽ. Pêpira esageay futat numiamũ. Pejauk futat pejepiky'la awi numiamũ. A'eramũ 'ã pêpira ojekatu'oka futat numiamũ. A'ere pêywytera nia'wryi. Nepepoiri futari mama'e tywera apo awi— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau 'ũina. 26—Pê'akwaawe'ema pê nereko, a'e je 'ã pê nupe jã'nũ'ũ. Janeruwarete 'ga 'ã pê katu'oga futaa numiamũ. Napêpira katu'og are tee rũi 'ga fueweramũ. Pêywytera katu'oga we futat 'ã 'ga afutat numiamũ. Pêporiay'i 'ã pejejemogyau numiamũ— 'Jau 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe. —Pejetywer awi pepoir ire amunipo 'ã 'ga pê katu'logi. A'eramũ amunipo 'ã pêẽ pejejesageramũ pejejemogyau 'ga upe, a'e je 'ã tekou pê nupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

27—Pêporiay'i pejejemogyau numiamũ. Pêẽ 'ã esage 'me ma'ea te— 'Jau 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nupe. Fariseu 'ga nupe nanẽ 'ga 'Jau nũ. —A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pê nerekou tyweaete pêtywer are. Sã'ã teumera rupawa ita kwara. A'eramũ 'ã pêẽ ita pitupa ipitupawa parasiga pyu. A'eramũ 'ã 'I'arimũ etee okaturaturamamũ. A'ere 'ã ita kwara pype teumera nema ete. 28Nan tee futat pêẽ. Esage ma'e 'Jawe futat pejemogy numiamũ. A'ere mama'e tywera peapo, o'meramũ te pe'je pejejemogyau— 'Jau Jejui 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe.

29—Pêporiay'i pejejemogyau numiamũ— 'Jau Jejui 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nupe, fariseu 'gã nupe nanẽ nũ. —Esage 'me ma'e ate pêẽ. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pê nerekou tyweaete pêtywer are. Pêypy 'gã 'ã Jarejuwarete 'ga mome'wara 'gã je'ega nuenuwi etee rakue. Ma'eramũ 'ã 'gã 'gã apisi rakue. A'eramũ 'ã pêẽ iapisipyrrera rywy mojewaka. Ita esage apopyrrera pyu imogyau ekoete iapisipyrrera 'arimũ. “Ita esagea simowyt esage ma'efera 'gã nee jarejea'awamũ 'Jau”, 'Jau futatee 'ã pêẽ pejejaupe rakue— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. 30—“Ymã we jarejeko re amunipo 'ã jane nipoari jareypy 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisi are. Niapisikari amunipo 'ã jane 'gã”, 'Jau futatee 'ã pêẽ pejejaupe, pejejerowiaraipe 'ã pejejee. 31A'ere 'ã pê'me ate. A'ere 'ã pejeypy 'gã 'Jawerimũ etee futat pejemogy— 'Jau 'ga 'gã nupe. 32—Pejeypy 'gã 'Jawerimũ etee pejejemogy re nipo pejemogy mama'e apou 'gã 'Jawerimũ etee futat. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga pê nerekou tyweaete 'gã 'Jawerimũ etee futat. 33Moja 'Jawe pêẽ. Sã'ã moja ae u'ua ae jukau 'ã. Nan tee futat pejomomoirukat Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pê monou pê mogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe pêtywer are— 'Jau Jejui 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe. 34—Anure nipo je teje'ega mome'wara 'ga monoi pê nupe. I'akwaap ma'e 'gã, pê mu'jara 'gã. Mĩmera 'gã nipo je imonou pê nupe. A'ere nipo pepyyg etee 'gã amũ iapisau. Amumera 'gã nipo pêẽ imonou imu'ama 'ypeywar are iapisau. Amumera 'gã nipo pêẽ inupãnupãu etee pejejatykaaw ipe. A'eramũ nipo 'gã oka'jama awau kwe pe.

Ajepeja amunaw ipe nipo 'gã awau. A'ere nipo peo etee 'gã newiri 'gã nerekou tywerul'japa nũ. ³⁵A'eramũ nipo a'e are futat Janeruwarete 'ga werowiaara 'gã nepyaa pẽ nerekou tyweaete. Pẽypy 'gã nemiapofer are we futat nipo 'ga pẽ nerekou tyweaete. Pẽypy 'gã 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisau ekoete rakue. Ywy apo ypyrauwe 'ã 'gã 'ga rerowiaara 'gã apisi rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'ũina. —Apeu 'ga ra'ne 'ã 'gã ijukau ypy ypy rakue. Nuapoi agawewi 'ga 'ã mama'e tywera rakue. A'etea 'ga 'ã 'ga jukau ekoete rakue. Ma'eramũ 'gã 'ã 'awamũ taetu Jarejuwarete 'ga rerowiaara 'gã apisi kwaiwete. 'Awamue 'ga 'ã Sakari 'ga, Pereki 'ga ra'yra 'ga jukau rai'i nũ. Jarejuwarete 'ga rukawõ'õ me agawewi 'ga 'ami. A'etea 'ã 'gã 'ga jukau rai'i— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁶—A'jea futat je'ea. Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweretei 'gã nepyaa, iapisipyrera 'gã juejue epyaa— 'jau Jejui 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe.

Jejui 'ga u'arasigamũ Jerusareg ipewara 'gã nee

(Luka 13.34-35)

³⁷A'eramũ 'ga 'jau Jerusareg ipewara 'gã nupe:

—Jerusareg ipewaramũ futat te 'ã pẽẽ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisaramũ pejup— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Sã'ã wyrasokwẽa kwanũ resakawe wa'yra renũja imajatykau wakape 'wyrripe. Nan tee futat je— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Tajejuka esage Jerusareg ipewara 'gã nee 'jau, je 'i pẽ nupe numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee. ³⁸A'eramũ 'awamũ Janeruwarete 'ga opoia futat pẽ nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ nipo pẽ nee iporomutare'ema 'gã 'ua pẽ'wyrarete pojekau pẽ nui. ³⁹'Awamũ 'ã je nanẽ tewau pẽ nui nũ. A'eramũ pẽẽ 'awamũ je resagu'ljape'ema. “Esageay Janeruwarete 'ga remimurera 'ga”, 'jawe'ewe pẽẽ je resagu'ljape'ema futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Jejui 'ga rur enune ojeapo ma'e

(Maku 13.1-37; Luka 21.5-33; 17.26-30, 34-36)

24 ¹'Gã nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga wemimu'eramũ ore renũ'jãu Jarejuwarete 'ga mogytaaw awi. Jui aru'ẽ re ore 'jau 'ga upe:

—Kuu. Ikaturam te Janeruwarete 'ga mogytaawa 'oga jã'nũ'ũ— 'jau ore 'ga upe.

²A'eramũ 'ga 'jau oree:

—A'jea futat esageramũ numiamũ. A'ere nipo anurenure'i jane ree iporomutare'ema 'gã nuri imonou etyka. Nomỹ'i futari nipo 'gã itaa mũ ajuarimũ— 'jau 'ga oree.

³Arawau wwytyr ipe. Oriweira 'jaw ipe ore arawau orojeupia wwytyra 'arimũ. A'eramũ Jejui 'ga wapyka opytu'wau. Nitywi futari 'ga amũ ore pyri. A'eramũ ore 'ga rerowyka 'jau 'ga upe:

—“Jane ree iporomutare'ema 'gã 'ut Janeruwarete 'ga mogytaawa monou etyka”, ere ako oree ko. Maranime te 'gã nuri imonou etyka? Maranime sipo ene ejua nũ? Ma'ja ra'ne sipo ajee ojesaukat oree ene rur enune? Maranime sipo mama'e teepawamũ?— 'jau ore 'ga upe.

⁴A'eramũ Jejuí 'ga 'jau oree:

—Je renune 'ut ma'e 'gã nipo i'me ma'ea. Perowiat kasi 'gã 'mea ne. ⁵Anure nipo kwaiwete 'gã nuri “Janeruwarete 'ga je mut pê katu'okaramũ”, 'jau nipo 'gã 'ua pê nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. O'meramũ te nipo 'gã 'i. Kwaiwete nipo 'gã 'gã moryteeu ojee— 'jau Jejuí 'ga oree. ^{6,7}—Anure nipo amutee amunaw awi 'gã nuri 'wyriararete 'ga rowajaa, 'ga remiayuwa 'gã neewe futat. A'ere kasi aipo renupa pêpiryyi ne. Nan futat nipo mama'e teepaw enune. A'ere nipo naporomũ rüi mama'e mateepaawa. Naporomũ etee rüi futat nipo mama'e rekoí— 'jau Jejuí 'ga oree. —Akou'jau'jap futat nipo mama'ea. Amunap tesirümera pypewara 'gã we futat nipo ajuowajat. Ywya we futat nipo oyyi peu peu peu 'jau. Ty'ara nipo amunawa pype peu peu 'jau. A'eramũ 'gã nipo kwaiwete ty'ara rerekou. ⁸Sã'ã kũjä wa'yra ray ypyrauwe wa'yra 'a ja'wyja'wy kwaawa. Aypyperauwe 'ã i'ara kwaapa. Eẽ wi u'aa ja'wyja'wy taetu 'ã wayreteramũ eẽ upe. Nan tee futat nipo pêẽ. Aipo ijeapo resakawe je rura pekwaap. “Owaẽm 'ga ruawa upe ra'e”, 'jau nipo pêẽ pejejaupe. A'ere nipo je rur enune mama'e tywera jeapoí kwaiwete— 'jau 'ga oree.

⁹—Je rure'emaue nipo 'gã je rerowiaaramũ pê nerekou tyweaete. Oporomutare'emamũ jeremiayuwamũ pê nee. A'eramũ nipo pê nee iporomutare'ema 'gã pê pyyka pê monou pê munepa moromunepawa pype. A'eramũ nipo 'gã pê nerekou tywerukaa 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã pê apisaukaa 'gã nupe. ¹⁰Aipo jeaporamũ nipo 'gã kwaiwete opoia je rerowiar awi. Je wi opoir ire nipo 'gã oporomutare'emamũ je wi ipoire'ema 'gã nee. A'eramũ nipo 'gã 'gã monou 'gã nee ifuewerete ma'e 'gã po pe— 'jau Jejuí 'ga oree.

¹¹—A'ere nipo 'gã kwaiwete 'ua o'meramũ tekotee 'gã nupe. “Je te 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ”, 'jau futatee nipo 'gã 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã 'gã moryteeu ojee. A'ere 'gã o'meramũ te 'gã 'i. A'eramũ nipo 'gã kwaiwete 'gã nerowiaa. ¹²A'eramũ nipo mama'e tywera apoara 'gã ojeme'yita ajemogyau. Mama'e tywera etee nipo 'gã iapou'jau'japa nũ. A'eramũ nipo 'gã kwaiwete opoia je ree oporomutar awi. ¹³A'ere nipo Janeruwarete 'ga je rerowiar awi ipoire'ema 'gã nerooi imogyau ojepyri nakwaparimũ warãu rüi futat— 'jau 'ga oree.

¹⁴—Mama'e teepawe'emaue nipo pêẽ je rerowiaaramũ pejewau je mome'wau 'gã nupe. “Jejuí 'ga rerowiaara 'gã Janeruwarete 'ga 'gã omogy wemiayuwamũ”, 'jau nipo pêẽ pejewau je mome'wau 'gã nupe, amunawa moymoyka. Kwe pewara 'gã jerera renupaw ire te nipo mama'e teepawamũ. A'eramũ futat nipo tejua— 'jau 'ga oree.

¹⁵—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ijeaporama kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga upe rakue, Danieu 'ga upe rakue. “Anure nipo 'gã amũ mama'e tywetywera apoi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue. A'eramũ nipo 'gã anurenure'li iapou Danieu 'ga 'eawer imũ etee futat. (A'eramũ je 'ga remikwasiarera ka'arana mogytaaramũ ee pêneapyoa futaa)— 'jau Jejuí 'ga oree.

¹⁶⁻²¹A'ere Jejuí 'ga 'jau oree nũ:

—Anure nipo 'gã amũ nuri 'auwara rerekou tyweaete. Ywy apo ypyramũ nitywi futari ae rereko tyweara aipo 'jawe rakue. A'ere nipo anure mama'earũ'em ete jesaukari. 'Auwara 'gã nipo ajemogyau tywetywet futat. A'eramũ pẽẽ Judeja ywy pe ako ma'eramũ 'gã nesakawe pejeka'jama pejewau ywytyr ipe. Kasi a'e pe 'gã pẽ apisi ne. Pejejopewuu apyte'rarimũ wapyk ma'eramũ pẽẽ pejewawe'em pejesowe'em pejekaraemã ppyke'ema. Pejeka'jamayayau etee futat pejejemima 'gã nui. Ko pewaramũ nanẽ pẽẽ pejejewyre'ema pejejog ipe pejejaity mojoyy'rawe'em— 'jau Jejui 'ga oree. —Iporiay'i nipo ta'yryrũ ma'e kũjã ajemogyau, ta'yky'ri ma'ea nanẽ nipo nũ. Nujãnarũ eweguu ma'ea. Ta'y'ri'i ma'ea nanẽ nujãnarũ nũ— 'jau 'ga oree. —A'eramũ ki nanuar are pejeporogytaw Jarejuwarete 'ga upe ee: “Eremurukat kasi 'gã 'ara ro'ysaga rupi oree ne. Morowykye'ema rupi nanẽ ene 'gã murukare'ema nũ. Morowykye'ema rupi ore noroka'jama'uweri. Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i oreyy 'gã nupe rakue: ‘Peata kasi morowykye'ema rupi ne’, 'jau 'ã 'ga rakue. A'eramũ ore oroka'jamarũ'em morowykye'ema rupi 'gã nui”, pe'je ki Jarejuwarete 'ga upe ee— 'jau Jejui 'ga oree. 22—A'ere Janeruwarete 'ga mama'e tywera 'gã nupe iapoukaru'jau'jaw ire nipo 'ga 'gã muojeri 'gã mogyau jui nũ. Kasi a'e pe ywy pewaramũ pepap najuejue etee ne. A'ere Janeruwarete 'ga pẽẽ mũ mũ'jãu 'gã nui pẽ katu'oka. Wemimũ'ëmeramũ pẽ nee Janeruwarete 'ga 'gã muojeri 'gã mogyau jui nũ— 'jau Jejui 'ga oree.

23,24—Je jewyre'emauwe nipo kwaiwete 'gã nuri o'meramũ pẽ nupe. “Je Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ”, 'jau futatee nipo 'gã 'ua pẽ nupe. Amumera 'gã nipo 'ua 'jau “Janeruwarete 'ga je mut. Je 'ga remimurera futat”, 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe. Pẽnemiapoe'ema we futat nipo 'gã iapou pẽ neape je rerowiar awi pẽ momoirukaawamũ. “Simomoirukat 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiar awi 'jau”, e'i te 'gã pẽ nupe. A'eramũ nipo 'gã mama'e apou pẽ neape ojerowiarukaawamũ pẽ nupe. A'ere kasi a'e are miamũ perowiat 'gã ne. Pẽ nupe nipo 'gã amũ 'jau: “Koromũ Kristu 'ga”, 'jau nipo 'gã amũ pẽ nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. “Kwe pe Kristu 'ga oi”, 'gã 'eramũ pẽẽ 'gã nerowiare'ema. 25Pemoka'jam kasi je'eawera ne. Ijeapoe'emauwe je imome'ui pẽ nupe, ee pẽ mueapyoawamũ— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

26—“Jũ me Kristu 'ga rekoi. Pe'je pejewau 'ga resaka”, 'gã 'eramũ kasi peo jũ me ne. O'meramũ te 'gã 'i pẽ nupe. “Pe'je pejejua Kristu 'ga resaka. 'Au 'ga jemimi 'ũina ore pyri”, 'gã 'eramũ kasi perowiar ine. O'meramũ te 'gã 'i. 27Pejejekil'yramũ je jewyramũ nipo najuejue etee je resak pejepe. Sã'ã tupã werawa. A'eramũ 'ã ae najuejue etee esaka. Nan tee futat nipo je jewyramũ najuejue etee je resak pejepe. Najemimi futari je tejewya tejua nũ— 'jau Jejui 'ga oree ikue. 28—Je rura nipo pẽẽ najuejue etee ikwaapa. Sã'ã uruwua mama'e nema kwaawa. A'eramũ 'ã 'ua ajatykau ee. Nan tee futat nipo pẽẽ ikwaapa. Je jewyru'jawamũ nipo pẽẽ je kwaapa katu katu futat— 'jau Jejui 'ga oree imome'wau ikue.

29—Ae rereko tyweawa 'ara kwaw ire nipo kwara owepa. Jaya nanẽ nipo owepa nũ. Jaytataa nipo ototoka ywag awi 'ua. Ywag ipewara nipo ooyita nũ.

Kwat, jay, jaytata. Mímera nipo oyyita— 'Jau Jejui 'ga oree imome'wau ikue. ³⁰— Ywag ipe nanē nipo mama'e ojesaukaa pē nupe nū. Aipo resaga nipo pēē je rura kwaapa. “Anurenure'i nipo Jejui 'ga ruri”, 'Jau nipo pēē pejejaupe. Aipo resaka nipo je rerowiare'ema 'gā okyjau. 'Gā kyjea nipo 'gā nerekou— 'Jau Jejui 'ga oree. —A'erauwe nipo pēnek'i'yrāmū je tejuja tejewya. Ywasiga rupi nipo tejuja tejypa. A'eramū nipo wyw pewara 'gā je resaka najuejue etee futat. Tepājē mū nipo je ruri, tejenyfuga pype futat nipo tejuja tejypa— 'Jau 'ga oree ikue. ³¹—A'e pype futat nipo pēē jumi'aranūū py renupa. Jumi'aranūū pyrauwe nipo Janeruwarete 'ga ywagipewara 'gā monou wemiayuwa 'gā majatykaukaa. “Pe'je pejewau amunawa moy moyka jeremiyuwa 'gā majatykau 'gā nerua jee”, 'Jau nipo 'ga 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā awau 'gā nerua 'ga upe— 'Jau Jejui 'ga imome'wau oree ikue.

³²A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau oree nū, ore mu'Jau ee:

—Mama'ea je amome'u pē nupe pē mu'Jau tejuaw are— 'Jau 'ga oree. —Sā'ā ae siaka'gywa potyramū amana jewyra kwaawa. Ipotyrauwe 'ā ae amana jewyt ja'wyja'wy kwaapa. ³³Nan tee futat ki je'eawer imū mama'e jeaporamuerauwe pe'je pejejaupe: “'Ut ja'wyja'wy Jejui 'ga janee 'wyririamū akou ra'e”, pe'je ki pejejaupe. ³⁴A'jea futat je 'i. Je'eawer imū mama'e jeapo resakara 'gā papawe'emaue nipo je ruri tejewya nū— 'Jau Jejui 'ga oree. ³⁵—Ywaga nipo atee pawamū futat. Ywya nanē nipo atee pawamū futat nū. A'ere nipo jeremimome'ufera nateepawa'uweri futari. Je'eawer imū etee futat nipo aipoa ojeapou— 'Jau Jejui 'ga oree ikue.

³⁶—Nitywi futari je ruawa kwaapara 'gā amū. Nepekwaawi futari je ruawa. Ywagipewara 'gā miamū nokwaawi. Je miamū nanē nakwaawi tejuawa 'ara. Jeruwarete 'ga etee te okwaap. ^{37,38}A'ere nipo anure je ruru'Jawi erujewi pē nupe. Je kwaapare'ema 'gā nipo aipoa 'ara rupi ajemogyau oporowykyau. Ojemi'waa, wemirekoramū 'Jau nipo ajemogyau. Wemiapo apo are tee futat wea'aramū ajemogyau— 'Jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. —Janeruwarete 'ga ree jēmī nipo 'gā wea'are'emamū ajemogyau. Sā'ā Nue 'ga rekoramū 'gā jemogya rakue. Janeruwarete 'ga ree 'gā 'ā wea'are'emamū ajemogyau rakue. ³⁹Nokwaawi futari 'gā Janeruwarete 'ga remiaporama rakue. Poje 'ga 'ā amana mua erujewi 'gā nupe rakue, 'gā apisaukaa 'y pyu rakue. Nan tee futat nipo je ruri erujewi 'gā nupe. Wemiapo are etee 'gā nea'at 'gā jemogyramū nipo je tejuja erujewi 'gā nupe— 'Jau Jejui 'ga oree ikue.

⁴⁰—Je jewyramū nipo mukūja 'gā akou oporowykyau oko pe. A'eramū nipo majepeja 'ga je rerowiaa. A'eramū nipo 'ga awau ojeupia je repejāna. Ajepeja 'ga nipo naje rerowiari. A'eramū nipo a'e 'ga awawe'em. ⁴¹Kūjāmera 'gā nanē nipo 'upa mukūi ygu'ai nū. A'eramū nipo majepeja ēē awau je repejāna. A'eramū nipo ajepeja ēē awawe'em. ⁴²Je ruawa 'ā nepekwaawi futari. A'eramū ki pēē pejetywer awi pejepoia pejejemogyau je rapesaka— 'Jau Jejui 'ga oree ikue. ⁴³—Sā'ā 'oga jara 'ga muna'ywa rura kwaawe'ema. Muna'ywa rura kwaaw ire amunipo 'ā 'oga jara 'ga woga rarūi 'ūina. A'ere 'ga nokwaawi futari muna'ywa rura wog ipe. ⁴⁴Nan tee futat nepekwaawi

pejeki'yramū je ruawa. A'eramū ki pēē pejemogyau au'jeteramū je rapesaka pejeojere'emamū futat je rerowiamū— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁴⁵A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau oree, ore mu'jau 'uaw are nū.

—'Wyriara 'ga remiayuw esage 'ga i'akwaap ma'ea. O'wyriara 'ga je'eg imū etee futat 'ga mama'ea wapo. A'eramū 'wyriara 'ga wata enune wemiayuw esage 'ga m̄ina wemiayuwa 'gā nesakawamū. “Aata je. A'eramū je ene m̄ina 'gā nesakawamū”, 'jau 'wyriara 'ga wemiayuw esage 'ga upe. “Mama'ea ki emono 'gā nupe 'gā nem'uramamū”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramū nipo 'ga 'wyriara 'ga awau watau 'gā nui. Anure nipo 'ga ojewya 'ua nū. ⁴⁶Ga 'eawer imū etee mama'e apo re nipo 'wyriara remiayuw esage 'ga aku'iramū 'ūina o'wyriara 'ga resakawe. ⁴⁷'Wyriara 'ga nanē nipo aku'iramū wemiayuw esage 'ga ree nū. 'Ga porowyky resag ire nipo 'ga 'ga m̄ina okaraemā are ojejuka ma'eramū. ⁴⁸A'ere nipo ajepeja 'wyriara 'ga remim̄imera 'ga 'i ojeupe: “Mukuu nā'ā je'wyriara 'ga oi re'ā, oporomukuramū re'ā”, 'jau nipo 'ga ojeupe. ⁴⁹A'eramū nipo 'ga opytuna 'gā nupā are etee futat 'ūina. A'eramū nipo 'ga awau ojemi'waa kawīajaiwa 'wara 'gā pyri. A'eramū nipo 'ga kawīajaiwa rykua 'gā pyri. ⁵⁰Aipo aporamū nipo 'ga 'wyriara 'ga 'ua owaēma erujewi 'ga upe. Wapesage'emeteramū nipo 'ga 'ua owaēma erujewi 'ga upe. ⁵¹A'eramū nipo 'wyriara 'ga wemiayup tywera 'ga mopēpēpena 'ga monou tata pe i'me ma'e 'gā pyri. Peu nipo 'ga waemamū akou waljywa mokāina akuwa rerekou— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

—Jeje'eg imū etee futat mama'e apoaramū pēē 'wyriara remiayuw esage 'ga 'jawe jee. Jeje'eg imū etee mama'e apoare'emamū pēē 'wyriara remiayup tywera 'ga 'jawe jee. A'eramū ki pēē pejemogyau 'ga remiayuw esage 'ga 'jawe. A'eramū nipo je tejua 'jau pē nupe: “Pēē 'ā jeremiayuw esageramū. Pe'je pejejua pejesou jeruwa 'ga rog ipe je rupi”, 'jau nipo je pē nupe— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

Teis kūjāmuku 'gā mome'uawet

25 ¹A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau oree ore mu'jawamū nū. 'Wyriaramū Jarejuwarete 'ga omogo are 'ga ore mu'jau.

—Anure nipo Janeruwarete 'ga je mogoi 'wyriaramū pē nupe— 'jau 'ga oree.

—A'eramū nipo pēē je ruramū pejewau je rupi, Jeruwarete 'ga pyri. A'ere nipo 'gā amū nooi futari. Sā'ā maraka apoaw ipe oo ma'e 'gā. Opytuna 'gā nekokaturamū 'gā 'ā maraka apoa. A'eramū 'ā kūjāmuku 'gā awau akokatu ma'e 'ga rapesaka maraka pe okwap ma'e 'gā napesaka. Teis 'ā kūjāmuku 'gā awau 'gā napesaka 'upa. “Ko rupi nipo wā kwawi”, 'jau 'gā 'upa. “A'eramū jane jarejupa 'au wā napesaka. Wā nuramū soo wā nupi maraka pe 'jau”, 'jau 'gā ajaupe 'upa. A'eramū 'gā 'upa peyse pe. ²Sīku nipo i'akwaap ma'e 'gā kūjāmuku 'gā. Sīku wējēmī i'akwaawe'ema 'gā 'upa nū. ³I'akwaawe'ema 'gā arāparīna ppyka erawau. A'ere 'gā nueroo miarakawenana tyramū ojeupe. ⁴I'akwaap ma'e 'gā te ajee miarakawenana weroo tyramū ojeupe. ⁵A'ere nipo akokatu ma'e 'gā poromukuramū 'ua 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā wopejamū 'upa— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

6—A'eramũ nipo ppyaje 'ga amũ 'ua wafukaita 'gã nupe. “Kwe 'gã nuri. Pe'je pejejuwa pejepaka pejewau 'gã nowosõu”, 'jau nipo 'ga 'ua 'gã nupe. 7A'erauwe nipo kũjãmuku 'gã opaka arãparĩna monyka. 8A'eramũ nipo i'akwaawe'ema 'gã 'jau: “Miarakawenana pemut ara oree. Orema'ea owep ja'wyja'wy ore wi”, 'jau nipo 'gã miarakawenana rerekwara 'gã nupe. 9A'ere nipo miarakawenana rerekwara 'gã 'i etee 'gã nupe: “Naani. Pẽ nupe ore imono re orema'e wewi ne. Pekwap ara mua pejejeupe”, 'jau etee nipo 'gã 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

10—A'eramũ nipo i'akwaawe'ema 'gã awau miarakawenana mua. A'ere nipo miarakawenana muaw awi 'gã jewyra'ne'emauwe akokatu ma'e 'gã nuri. A'eramũ nipo miarakawenana ojeupe erawarera 'gã etee awau akokatu ma'e 'ga rowosõu. A'eramũ nipo 'gã osou maraka apoaw ipe 'gã nupi. 'Gã nesepaw ire nipo maraka'ywa 'ga 'okwara motypa 'gã nee.

11—A'ere'ere'i nipo miarakawenana muaw awi ojewyt ma'efera 'gã 'ua owaẽma. A'eramũ nipo 'gã 'upa wafukaita ukupepe 'ga upe. “Kul'jyp. 'Okwara eawopytymo'wok oree. Torose orosou ore nanẽ 'jau nũ”, 'jau nipo 'gã 'upa 'ga upe.

12—A'ere nipo akokatu ma'e 'ga 'i etee 'gã nupe: “Pe'je pejewau ore wi. Najepytuna rũĩ pẽẽ”, 'jau etee nipo 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree imome'wau.

13Imome'upaw ire Jejui 'ga 'jau oree:

—Nan tee futat nipo nepekwaawi je ruawa 'ara. A'eramũ ki pẽẽ pejemomõita etee pejemogyau je rur are— 'jau 'ga oree.

Kũima'e 'ga remiayuwa 'gã mome'uawet
(Luka 19.11-27)

14A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau oree, ore mul'jawamũ nũ, 'wyriaramũ Jarejuwarete 'ga omogoram are wẽjẽmĩ nũ.

—Anure nipo Janeruwarete 'ga je mogoi 'wyriaramũ pẽ nupe. Mama'e mũ je amome'u pẽ nupe, pẽ mul'jawamũ ee— 'jau Jejui 'ga oree. —Kũima'e 'ga amũ nipo awau watau oje'wyr awi. Oo enune nipo 'ga wemiayuwa 'gã nenũina 'gã mua oporogytau 'gã nupe. “Oo je teatau pẽ nui”, 'jau nipo 'ga wemiayuwa 'gã nupe. “Jekaraemã pearũ jee”, 'jau nipo 'ga wemiayuwa 'gã nupe. 15A'eramũ nipo 'ga ka'aranũũ ywope'i monou 'gã nupe. I'akwaap ma'e 'ga upe nipo 'ga imonou kwaiwete. Sĩku ka'aranũũ ywope'i monou 'ga upe. Mukũĩ tee nipo 'ga ka'aranũũ ywope'i monou i'akwaa'wi ma'e 'ga upe. I'akwaawe'ema 'ga upe 'ga majepei tee imonou. “Pemomytun jeka'aranũũa jee”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe. 'Gã nupe imonopaw ire nipo 'ga awau watau 'gã nui.

16—'Ga o ppyrauwe sĩku ka'aranũũ ywope'i rerekwara 'ga ojeupe 'ga remimurera rerawau mama'e mua ipyu. A'ere 'ga imuripyrrera rerawau kwe pe ime'ega. Epyfera apyraapa ime'ega 'gã nupe. Aipo aporamũ 'ga o'wyriara 'ga ka'aranũũ ywope'i momytuna 'ga upe. 17Mukũĩ ka'aranũũ ywope'i rerekwara 'ga nanẽ nãnwẽjẽmĩ futat iapou nũ. Ojeupe 'ga remimurera momytuna 'ga upe nũ. 18A'ere majepei tee erekwara 'ga

nanarũi iapoi. Uẽma ypy we 'ga ywy rywykaita 'ga poroywera mimawamũ. A'ere 'ga ityma imonou imĩina— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree ikue.

19—Anure wata ma'efera 'ga 'ua ojewya 'gã nupe nũ. A'eramũ 'ga wemiayuwa 'gã nenũina. “Maran sipo 'gã jeka'aranũũ rerekoi rail'i? Ome'yi sipo 'gã nai'i?” 'jau 'ga ojeupe.

20—A'eramũ 'ga wemiayuwa 'gã nenũina. A'eramũ 'ga remiayuwa 'gã 'ua ajatykau 'ga ree, 'ga ka'aranũũ mome'wau 'ga upe. Siku rerekwara 'ga tãmẽjẽ 'ua 'jau 'ga upe: “Siku ako ka'aranũũ ywope'i eremut jee ikue. A'eramũ je erawau imomytuna enee ikue kũi. 'Awamũ teis eneka'aranũũ ywope'ia”, 'jau nipo 'ga erua 'ga upe.

21—A'eramũ nipo 'ga 'jau wemiayuwa 'ga upe: “A'jea futat. Ene 'ã jeremiayuw esagea futat”, 'jau nipo 'ga 'ga upe. “Inãinãni'i agawewi je ako imonoi enee ikue. A'ere 'ã ereme'yi jee rail'i. A'eramũ je ene mogou teka'aranũũ pyykaramũ tejeupe. Ere ejua eku'iramũ je pyri”, 'jau nipo 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

22—A'ere mukũja rerekwara 'ga 'ua nũ: “Mukũi ako ka'aranũũ ywope'ia eremut jee ikue. A'eramũ je ime'yita enee ikue. 'Awamũ irũpãwẽ eneka'aranũũ ywope'ia”, 'jau 'ga 'ga upe imome'wau.

23—A'eramũ 'ga 'jau aipo 'ga wemiayuwa 'ga upe: “A'jea futat. Ene 'ã jeremiayuw esagea futat ra'e”, 'jau 'ga 'ga upe. “Mukũi agawewi ako je imonoi enee ikue. A'ere 'ã ereme'yi jee rail'i. A'eramũ je ene mogou teka'aranũũ pyykaramũ tejeupe. Ere ejua eku'iramũ je pyri”, 'jau nipo 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

24,25—A'ere majepeí tee ka'aranũũ ywope'i rerekwara 'ga 'ua 'jau 'ga upe nũ: “Kweramũ eneka'aranũũia. Namomyi etee je eneka'aranũũia. Akyje etee je ene wi. Akwaap je ene jepi. Enemara'ne 'ã ene. Emepy ekoetea te te 'ã erefutat ka'aranũũ pyu. A'eramũ 'ã ene eporowyky are jẽmĩ ejea'are'emamũ. A'eramũ je tekyjau ene wi ail'i, eneka'aranũũ momyawewem ene wi ail'i. A'eramũ je eneka'aranũũ ywope'i auwana imima ywy kwara pype ail'i”, 'jau 'ga 'wyriararete 'ga upe.

26—A'eramũ nipo ka'aranũũ jara 'ga amara'neramũ 'ga ree. “Nenea'wyri futari te 'ã ene. Nenepokagi tãmẽjẽ futat te 'ã ene”, 'jau nipo 'ga 'ga upe. “Erekwaap futat te 'ã jemara'nea jepi. A'jea futat ere aipo 'jau jee. 'Emepya te 'ã erefutat ka'aranũũ pyu. A'eramũ 'ã ene eporowyky are jẽmĩ ejea'are'emamũ”, ere ako jee ko. A'jea futat ere jee. Ka'aranũũia etee je afutat”, 'jau 'wyriararete 'ga aipo 'ga upe. 27“Ma'eramũ sipo ene imomytune'ema jee rail'i? Je upe imomytun are efuwere'emamũ amunipo 'ã eremono ka'aranũũ rerekwara 'gã nupe rail'i kũi? A'eramũ amunipo 'ã 'gã jeka'aranũũ momyawera mepyau enee jee rail'i kũi”, 'jau 'wyriararete 'ga aipoa kũima'e 'ga upe.

28—A'eramũ 'ga 'jau ajepaja wemiayuwa 'gã nupe: “Pe'je jeka'aranũũ pyyka 'ga wi. Imonou teis ka'aranũũ ywope'i rerekwara 'ga upe. 29'Ga je'eg imũ ereko esageara 'gã opyygu'jap futat”, 'jau 'ga 'gã nupe. “'Ga je'eg imũ ereko esageare'ema 'gã te ajee wemirerekofera miamũ futat noppygu'jawi”, 'jau 'ga 'gã nupe. 30“Nia'wyri futari 'ga. A'eramũ pẽẽ 'ga pyyka 'ga monou

imomoa ypytunaiwa pype. Peu futat nipo 'ga 'üina waemamũ wa'lykãjamũ”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

Werowiare'ema 'gã nui werowiaara 'gã mojo'okawam

³¹A'ere Jejui 'ga 'uawa mome'wau oree:

—Anure nipo Pëneki'yramũ je rekoi 'wyririamũ pë nupe. A'eramũ nipo je tejua tejewya nũ. Tejenyfuga pype futat nipo tejua nũ. Ywagipewara 'gã juejue nipo 'ua je rupi. A'eramũ nipo je teapyka 'wyrirarete renawa 'arimũ.

³²A'eramũ nipo 'awa ywy pewarera 'gã najuejue etee futat 'ua ajatykau je rowase. A'eramũ nipo je tejerowiaara 'gã mojo'oka tejerowiare'ema 'gã nui. Sã'ã wyra jara 'ga weymawa mojo'oga. Karupa'mĩ mojo'oga karupana'nĩ awi. Nan tee futat nipo je ywy pewarera 'gã mojo'ogi ajau.

³³Tejerowiaaramũ pë nupe nipo je 'i: “Ko katy pekwap, jejakwatawa katy”, 'jau nipo je tejerowiaaramũ pë nupe. A'eramũ nipo je tejerowiare'ema 'gã nupe nipo je 'jau: “Kwe katy pekwap je wi”, 'jau nipo je 'gã nupe.

³⁴—A'eramũ nipo je 'jau tejerowiaaramũ pë nupe: “Je rerowiaara pejemogy. A'eramũ Jeruwarete 'ga pë maku'iu. A'eramũ pëe 'awamũ pejejua 'au je pyri. Ymã te 'ã, ywy apoe'ëwe, Janeruwarete 'ga 'i jee ikue: ‘Anure nipo je ene rerowiaara 'gã mogyi 'wyririamũ ene pyri’, 'jau 'ga jee ikue. A'eramũ pëe 'awamũ pejeapyka 'au je pyri. 'Ga 'ã pë mogi 'wyririamũ je pyri”, 'jau nipo je tejerowiaaramũ pë nupe. ³⁵“Jepy'arayparamũ ako pëe je mojemi'waa ai'i. Je'lyuwejamũ ako pëe 'y mua jee ai'i. Napëpytuna rui agawewi futat je. A'etea ako pëe je mua pejeje'wyr ipe ai'i. ³⁶Jeraitye'emamũ ako pëe taity mua jee ai'i. Jekaruaramũ ako pëe je fuanuga ai'i. Moromunepawa pype je renamũ ako pëe pejewau je pyri ai'i”, 'jau nipo je tejerowiaaramũ pë nupe.

³⁷—A'eramũ nipo pëe pejepronupa ee jee: “Maranime sipo ore ene mojemi'wari rai'i? Maranime sipo ore 'y monoi enee nanë rai'i nũ?

³⁸Maranime sipo ore ene muri oroje'wyr ipe rai'i nũ? Maranime sipo ore taity monoi enee rai'i? ³⁹Maranime sipo ore ene fuanugi rai'i? Maranime sipo ore arawau ene resaka moromunepawa pype ene renamũ rai'i?” 'jau nipo pëe pejepronupa ee jee— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁰—A'eramũ nipo je 'wyrirareteramũ te'ýina 'jau pë nupe: “A'jea futat je 'i. Je rerowiaara 'gã amũ ako okaraemãe'emamũ ikue. A'eramũ ako pëe mama'e monou 'gã nupe ikue. Je rerowiaara 'gã nupe mama'e mono re pëe je upe mama'e muara 'jawe futat jee”, 'jau nipo je tejerowiaaramũ pë nupe— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁴¹—A'eramũ nipo je 'jau tejerowiare'ema 'gã nupe: “Pe'je pejewau je wi. Janeruwarete 'ga pë mono pë mogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tata 'ga wapo mama'eukwaawa 'wyrira upe tee rakue numiamũ, emiayuwa reewe numiamũ. A'ere 'ã pëe je rerowiare'emamũ mama'eukwaawa remiayuwamũ futat pejemogy. A'eramũ Janeruwarete 'ga pë monou pë mogyau eewe futat iapyaw ipe”, 'jau nipo je 'gã nupe. ⁴²“Nepemuri 'ã mama'ea jee. Naje mojemi'wari nanë ako pejepe jepy'arayparamũ ai'i. Je'lyuwejamũ

nanē ako pēē 'y mure'ema jee ai'i. ⁴³Naje muri nanē ako pejepe pejeje'wyr ipe ai'i, pejejepyri je ruramū ai'i. Jeraitye'emamū nanē ako pēē taity pe mure'ema jee ai'i. Jekaruaramū nanē ako pēē je fuanuge'ema ai'i. Moromunepawa pype je renamū nanē ako pēē pejewawe'em je pyri ai'i", 'jau nipo je 'gā nupe.

⁴⁴—A'eramū nipo 'gā oporonupa ee jee: “Maranime sipo ore ene resagi enepy'arayparamū rai'i? Maranime sipo ore ene resagi ene'yuwejamū rai'i nū? Maranime sipo ore ene mure'ema oroje'wyr ipe rai'i? Maranime sipo ore ene resagi eneraitye'emamū rai'i? Maranime sipo ore ene resagi enekaruaramū rai'i? Maranime sipo ore ene resagi moromunepawa pype ene renamū rai'i?” 'jau nipo 'gā oporonupa ee jee.

⁴⁵—A'eramū nipo je 'wryiarareteramū tel'jina 'jau 'gā nupe: “A'jea futat je 'i. Je rerowiaara 'gā ikaraemāe'ema 'gā nupe mama'e monoe'em ire pēē je upe mama'e muare'ema 'jawe futat”, 'jau nipo je 'gā nupe.

⁴⁶—A'eramū nipo aipo 'gā awau ajemogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe. Je rerowiaara 'gā etee te nipo oo osou ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū rūi— 'jau Jeju 'ga imome'wau oree ikue.

Jeju 'ga ree ifuwet ma'e 'gā

(Maku 14.1-2; Luka 22.1-2; Juā 11.45-53)

26 ¹Imome'upaw ire Jeju 'ga 'jau wemimu'eramū oree:

²—Ikoai'i maraka apoawa 'ara rekoi, Pasikwa 'jawa rekoi. Aipo rupi futat nipo 'gā Pēneki'yramū je pyygi je jukaawamū. Je rekoa futat nipo 'gā ipokutuka je monou je mu'ama 'ypepywar are— 'jau 'ga oree.

³A'e pe a'eramū peramū mainana 'wryiara 'gā 'upa ajatykau judeu 'gā 'wryia'ri 'gā netee. Mainana 'wryiararete 'ga rog ipe 'gā 'upa, Kaifasi 'ga rog ipe 'gā ajatykau 'upa.

^{4,5}—Maran te jane Jeju 'ga rerekoi? Jemime te jane 'ga pyygi?— 'jau 'gā ajaupe 'upa. —Jerusareg ipewara 'gā iporomutat 'ga ree. A'eramū jane 'gā nowase jarekowe'em 'ga ree maraka apoaw ipe— 'jau 'gā ajaupe. —Kasi a'e pe wowase 'ga rerekoramū 'ga remiayuwa 'gā jane apisi ne. Jemime te sireko 'ga 'jau. 'Gā nowase atywi te jane 'ga jukai— 'jau 'gā 'upa ajaupe.

Jeju 'ga ree jany kasiga reko'wokawet

(Maku 14.3-9; Juā 12.1-8)

⁶Petani pe Jeju 'ga akou, Simão 'ga rog ipe, ipito'om ma'efera 'ga 'wyr ipe. ⁷Poje kūjā ēē mū 'ua 'ga rerowyka. Jany kasiga ryrūa ēē erua. Itasiga apopyra aipo yrūnamū, aripasi 'jawa apopyra. Jany kasig epy epy ete poromū. 'Ga jemi'wat 'ga renamū ēē ojany kasiga rerua eko'woka 'ga akag are. ⁸Ēē remiapo resakawe ore Jeju 'ga remimu'eramū aramara'neramū ee. A'eramū ore 'jau arajaupe:

—Ma'eramū sipo ēē imomy ekoetei 'wei? ⁹Epy te 'ā 'aga jany kasiga a'i kūi. A'eramū amunipo 'ā ēē ime'ega ka'aranūū are janee. A'eramū

amunipo 'ã ã epyfera mua janee. A'eramũ amunipo 'ã jane imojo'oka ikaraemã'e'ema 'gã nupe 'jau kũ— 'jau ore arajaupe.

¹⁰A'ere Jejui 'ga arajaupe ore'eawera kwaawi. A'eramũ 'ga 'jau ore: —Ma'eramũ pejemara'neramũ ã ree 'ũ? Mama'e esagea te ã wapo jee— 'jau 'ga ore. ¹¹—Ikaraemã'e'ema 'gã nooa'uweri futari pẽ nuĩ. A'eramũ pẽ anure mama'e monou 'gã nupe. A'ere je te nako fukui futari pẽ pype— 'jau 'ga ore. ¹²—Je tymaw ipe je ree eko'wogipyrama futat jany kasiga numiamũ. A'ere ã 'awauwe eko'wogi je ree, je manũ'e'mauwe. Tene ã iapoi jee— 'jau Jejui 'ga ore.

¹³—A'jea futat je 'i. Anure nipo 'gã je mome'ui kwe pewara 'gã nupe. Amunawa tesirũmera moyka nipo 'gã awau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Je mome'uramũ nipo 'gã ã remiapofera nanẽ imome'wau 'gã nupe nũ. A'eramũ nipo 'gã anure najuejue etee futat wea'aramũ ã remiapofer are— 'jau Jejui 'ga ore.

Mainana 'wryiara 'gã nupe Judas 'ga 'eawet

(Maku 14.10-11; Luka 22.3-6)

¹⁴A'ere Jejui 'ga remimu'eramũ ore mũ oi oporogytau mainana 'wryiara 'gã nupe. Judas Iskariote 'ga futat poromũ oo oporogytau 'gã nupe:

¹⁵—Taesaukat Jejui 'ga pẽ nupe 'jau. A'eramũ sipo pẽ ma'ja mua jee 'ga resaukara repyramũ?— 'jau 'ga awau 'gã nupe.

—Trĩta prata apopyrera ka'aranũ ywope'ia simono enee 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã trĩa ka'aranũ ywope'ia monou 'ga upe, Jejui 'ga ojeupe esaukaawamũ.

¹⁶A'eramũ Judas 'ga wea'aramũ akou ee. “Ojete 'ga rekoramũ tomono 'ga 'gã nupe 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga Jejui 'ga rerekou weape.

Ae a'wre'ema 'gã nupe

'ga monoara 'ga

(Maku 14.12-21; Luka 22.7-13, 21-23; Juã 13.21-30)

¹⁷Awau owaẽma mani'oko'o jopype'ema 'wawa upe, Pasikwa 'jawa apoawa upe. A'eramũ Jejui 'ga remimu'eramũ ore 'jau 'ga upe:

—Ma'ape te jane jemi'wari? karupa'mĩ ro'o reyri jarejee?— 'jau ore 'ga upe. —Awỹja rog ipe ore erawau eya ki 'ei?— 'jau ore 'ga upe.

¹⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau ore:

—Pe'je pejewau Jerusareg ipe jarejekoty'aawa 'ga rog ipe. A'e futat je 'ga upe ai'i. A'eramũ pẽ pejewau 'jau 'ga upe: “Ku'jywa 'ga ore mut 'au. 'Nako fukui je 'gã nupe. A'eramũ je enerog ipe tejemi'wariweramũ tejemimu'e 'gã netee. Karupa'mĩ eyr are jeporo'uweramũ tejemimu'e 'gã netee enerog ipe', e'i 'ga enee”, pe'je ki 'ga upe— 'jau Jejui 'ga ore.

¹⁹A'eramũ ore arawau iapou Jejui 'ga 'eawer imũ etee futat. Maraka are ore iapou, Pasikwa 'jawa maraka are.

²⁰Kaaruwamũ Jejuí 'ga awau ojemi'waa wemimu'eramũ ore retee.
²¹Orojemi'waaw ipe Jejuí 'ga 'jau oree:

—A'jea futat je 'i. A'jea futat nipo pēē mũ je mono pejepe je ree iporomutare'ema 'ga nupe je jukaukaa— 'jau 'ga oree.

²²Aipo renupawe ore aru'arasigamũ 'ga je'eg are. A'eramũ ore oroporonupa majepeinume ee 'ga upe aipo 'ga 'eramũ:

—Je upe te ere poromũ?— 'jau ore 'ga upe.

Majepeinumenumu ore oroporonupa ee 'ga upe.

²³A'eramũ Jejuí 'ga 'jau oree:

—Je pyri ojemi'wat ma'eramũ futat nipo pēē mũ je monou 'gã nupe— 'jau 'ga oree. ²⁴—Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã amũ nupe rakue, jemanũ are rakue. Pēneki'yra agawewi je 'ã. A'etea je ree iporomutare'ema 'gã je jukaukat 'gã nemikwasiarer imũ etee futat. A'ere 'gã nupe je monoara 'ga tywereteramũ te akou. Iporiay'i 'gã po pe je monoara 'ga numiamũ. A'ere nipo Janeruwarete 'ga rereko tyweretei. Ma'eramũ gatu nipo 'ã 'ga jeuwi rakue 'ja— 'jau Jejuí 'ga oree.

²⁵A'eramũ ae a'wyre'ema 'gã po pe 'ga monoarama 'ga, Judas 'ga, oroporonupa ee 'ga upe:

—Je upe te ere poromũ, ki Ku'jyp?— 'jau futatee Judas 'ga 'ga upe.

—ĒĒ. Ene upe futat je 'i— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

Mani'oko'o'ia y'way reewe 'gã nupe imonoawet
(Maku 14.22-26; Luka 22.14-23; 1 Korĩtu 11.23-25)

²⁶Orojemi'waaw ipe Jejuí 'ga mani'oko'o'i pyyka. A'ere 'ga eramã'jãu ywau eroje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mani'oko'o'ia eremut oree, Kiapi'ni— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

A'ere 'ga mani'oko'o'i mowoka imonou oree.

—Mani'oko'o'ia pepyyk i'wau. Koromũ jero'oa— 'jau 'ga oree.

²⁷A'ere 'ga y'way ryrũ pyyka nũ, eramã'jãu ywau nũ. A'eramũ futat 'ga oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe nũ:

—Au'jete y'waya eremut oree, Kiapi'ni— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

A'ere 'ga imua oree.

—Pe'je itykua pãwē pãwē. ²⁸Koa y'way jerya futat. A'ere'ere'i nipo 'gã amũ je jukai jery reko'woka. Aipoa jery jeko'woga pētywera omepy. Jemanũ are futat Jeruwarete 'ga pē katu'ogi kwaiwete. 'Awamũ karupa'mĩa nepejukau'jawi pejetywera mepyawamũ. Poromũ futat ako 'ga je'eg ymanera ai'i. A'ere 'awamũ 'ga je'eg yaua. 'Awamũ jerya tee pē pirei pētywera awi— 'jau 'ga oree. —Jemanũ are tee Jeruwarete 'ga pētywera moia pē nui je rerowiaaramũ. 'Awamũ poromũ futat Janeruwarete 'ga je'eg yaua 'awamũ. A'ea 'ga je'ega nimojopy'ruawi futari 'awamũ— 'jau 'ga oree.

²⁹—A'jea futat je 'i. Je natykuru'ljawi futari 'aga y'waya pẽ pyri. Anure tãmējẽ te nipo je itykuri pẽ pyri, Tejuwarete 'ga pyri pẽ neroo re tãmējẽ nũ— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

³⁰Ga porogytapaw ire ore aramaraka'aga 'ga retee Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. Aramaraka'ag ire ore arawau ywytyr ipe, Oriweira 'jaw ipe.

Pedro 'ga momoranupawet

(Maku 14.27-31; Luka 22.31-34; Juã 13.36-38)

³¹Arawaw ipe Jejui 'ga 'jau oree:

—'Awamũ futat nipo pekwasio' je wi je rejaa je mu'ama ojetee'i— 'jau 'ga oree. —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe ee rakue: “Tajuka karupa'mĩ are omaenun ma'e 'ga 'jau kwy. A'eramũ 'ga reymawera 'gã awau okwasi'wau kwe pe 'jau kwy”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue. A'eferupi tee futat nipo pekwasio' pejewau je wi— 'jau 'ga oree. ³²—A'ere je temanũ re je ferawi nũ. Teferaw ire nipo je oi Garireja ywy pe pẽ nenune— 'jau 'ga oree.

³³A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—'Me te pa 'ga poromũ 'jau nũ. Je naejara'uweri futari ene mogou ojetee'i kũi. 'Gã te nipo opyamũ ene wi ene rejaa ojetee'i kũi. A'ere je naejara'uweri ene kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁴—A'jea futat sipo ere— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Je te a'jea futat a'e enee nũ'ũ: 'Awa ypytuna rupi nipo je kwakuw ape muapyapyt katu 'gã nupe. “Nakwaawi je 'ga”, 'jau nipo ene wyrasokwẽ je'lege'emauwe— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

³⁵A'ere Pedro 'ga fuakaramũ 'ga upe:

—Naani futari nũ'ũ. Na'ea'uweri futari je aipo 'jau nũ'ũ. “Nakwaawi je 'ga”, na'ea'uweri je. “Tene 'gã je jukai 'ga reewe futat”, a'e ete nipo je. Nakwakuwa'uweri futari je ene— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

Ore juejue nanẽ Pedro 'ga 'eawera rupi etee futat 'jau 'ga upe.

'Uwarete 'ga upe 'ga 'eawet

(Maku 14.32-42; Luka 22.39-46)

³⁶Jejui 'ga awau owaẽma Getsemani 'jaw ipe, wemimu'eramũ ore retee. A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—'Au ete pejup ra'ne. Iruupeu'i je oi teporogytau Tejuwarete 'ga upe ra'ne— 'jau 'ga oree.

³⁷A'ere 'ga muapyra 'gã etee erooi ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juã 'ga. Mĩmera 'gã etee 'ga erawau ojeupi. Tiago 'ga, Juã 'ga retee Sepeteu 'ga ralyra 'gã. Jejui 'ga 'arasiga 'ga mopy'aywyrafenayau 'ga mogou. ³⁸A'eramũ 'ga 'jau muapyra 'gã nupe:

—Je'arasiga nipo 'ã je juka. Peser awi ete pejejupa. Peporogyta Jarejuwarete 'ga upe je pyri— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹A'eramũ 'ga ojepe'au'i 'gã nui. Awau 'ũina peul'i wenupy'ãu wapyka weakwara rerawau enũina ywy are futat erujaa oporogytau 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. 'Wyria'ri 'gã imara'ne je ree. 'Gã nipo 'ã je rereko tywerete 'ja. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ã 'gã nuapoa'uweri nanuara je ree. A'ere 'ã najeremifutar imũ rũi te ereapoukat. Ejemifutar imũ etee te 'ã ereapoukat 'gã nupe jee— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

⁴⁰Oporogytapaw ire 'ga afu'ama awau muapyra 'gã pyri. A'ere 'gã seri 'upa. A'eramũ 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—Peset te pejejupa? Pejeje'ega te nepemonoi'i Jarejuwarete 'ga upe je pyri? A'e'ja'wiramũ miamũ sipo nepeporogytai Jarejuwarete 'ga upe?— 'jau 'ga 'ga upe. ⁴¹—Peser awi. Peporogyta Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pẽ peje'fuakaramũ mama'e tywera apowe'em. Kasi a'e pe nepẽ'fuakari ne. A'eramũ pẽ mama'e tywera etee iapou 'ga upe ne. Nepẽ'paruapoweri agawewi nipo mama'e tywer are. A'etea nipo peapo. 'Ga upe peje'porogytawe'em 'eramũ mama'e tywera etee futat peapo pejekou— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴²Aipo 'ga upe 'e re Jejui 'ga awau 'gã nui nũ oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe nũ:

—Kiapi'ni. Je ree iporomutare'ema 'gã ifuwet je ree. 'Gã te nipo 'ã je rereko tywerete 'ja. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ã 'gã nuapoi. A'ere 'ã najeremifutar imũ rũi te ereapoukat. Ejemifutar imũ etee te 'ã ereapoukat 'gã nupe jee— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

⁴³A'ere 'ga awau ojewya wemimu'e 'gã pyri nũ. Nãnẽwẽjẽmĩ 'gã 'upa nũ. Osea etee 'gã 'upa nũ. Wopepyejamũ etee 'gã ajemogyau. A'eramũ 'gã osea 'upa 'ga ruramũ nũ. ⁴⁴A'eramũ Jejui 'ga awau oporogytau'japa 'Uwarete 'ga upe nũ. ⁴⁵'Uwarete 'ga upe oporogyta re 'ga 'ua nũ. Nãnẽwẽjẽmĩ 'gã osea 'upa nũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Peser etee futat nipo pejejupa nũ ki sa? Au'je pejeser ire. 'Awamũ futat 'gã Pẽneki'lyramũ je monoi ae a'wyre'ema 'gã po pe. ⁴⁶Pe'je iruukwe soo 'gã nekoaa 'jau. Kweramũ ae a'wyre'ema 'gã po pe je monoara 'ga ruri— 'jau 'ga oree.

Jejui 'ga pyykawet

(*Maku 14.43-50; Luka 22.47-53; Juã 18.3-11*)

⁴⁷Jejui 'ga porogytapawe'emaue Judas Iskariote 'ga 'ua. Jejui 'ga remimu'eferamũ ore mũ poromũ. Kwaiwete 'gã nerua erojemorypa Jejui 'ga ree. A'eramũ mainana 'wyriara 'gã kwaiwete 'gã mua Judas 'ga rupi. Judeu 'gã 'wyria'ri 'gã nanẽ kwaiwete 'gã mua 'ga rupi. Jyuaa 'gã erua muap. Mĩmera 'gã erua erojemorypa 'ga ree. ⁴⁸Mainana 'wyriara 'gã nupe oporogytau Judas 'ga 'jau 'gã nupe rail'i: “Oo nipo je Jejui 'ga retywape pytea pẽ neape. A'eramũ pẽ a'e are 'ga kwaapa 'ga retywape pyteramũ. A'erauwe futar iki pẽ pejewau 'ga pyyka 'ga rerawau”, 'jau 'ga 'gã nupe rail'i. ⁴⁹A'eramũ 'ga owaẽma ppy we awau Jejui 'ga rerowyka 'jau 'ga upe:

—'Au te ereko, ki Ku'jyp?— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ futat 'ga 'ga retywape pytea.

⁵⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ejemifutara eapo etee futat— 'Jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'erauwe Judas Iskariote 'ga remireroofera 'gã 'ua Jejui 'ga pyyka, 'ga pofaa.
⁵¹A'ere Jejui 'ga remimu'eferamũ ore mũ ojyuu rekyita kũima'e 'ga amũ ree,
 'ga namĩ monoka. Furuk. Mainana 'wyriararete 'ga remiayuwa 'ga namĩ yypa.

⁵²Aipo 'ga namĩ yywamũ Jejui 'ga 'Jau 'ga upe:

—Ereapo awi nanuara. Ere ejy monou imunepa yrũ pype kũi— 'Jau 'ga 'ga upe. —Jyuu pyu ajajukaara 'ga te anure 'gã tajuka jyuu pyu 'Jau— 'Jau 'ga 'ga upe. ⁵³—“Nopoari nipo 'ga ruwa 'ga 'ga”, pe'je nipo kũi. Ojeupe je enũi re amunipo 'ã Jeruwarete 'ga je poari futari. Kwaiwete amunipo 'ã 'ga ywagipewara 'gã mua je poaa— 'Jau 'ga 'ga upe. ⁵⁴—A'ere je naenũi 'ga upe. Wemifutar imũ 'ga iapoa etee futat je afutat. Ymã te Jeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã amũ nupe je pyyg are rakue. A'eramũ je 'gã nemikwasiarer imũ etee futat mama'e jeapo futaa tejee— 'Jau 'ga oree.

⁵⁵A'ere 'ga 'Jau opyykara 'gã nupe:

—Ma'eramũ peẽ ma'eramũ pejejua muawa pyu je nupãu ekoete 'ũ? muna'ywa 'Jawe 'ũ? Ma'eramũ peẽ muawa we erua jyuu reewe jepiara rupi 'ũ? Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã mu'e je rekoramũ miamũ ako naje pyygi pejepe ai'i— 'Jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁶—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe jemanũ are ikue. A'eramũ 'ã peẽ iapou 'ga remikwasiarer imũ etee futat— 'Jau 'ga 'gã nupe.

A'e renupawe ore Jejui 'ga remimu'eramũ orokwasil'wau 'ga wi, 'ga rejaa, orokal'jama 'gã nui. Orokyjau 'gã oropyyg awi. A'eramũ ore orokal'jama 'gã nui.

Anasi 'ga rog ipe 'ga roeroawet

(Maku 14.53-65; Luka 22.54-55, 63-71; Juã 18.13-14, 19-24)

⁵⁷A'ere Jejui 'ga pyykara 'gã 'ga rerawau mainana 'wyriararete 'ga rog ipe, Kaifasi 'ga rog ipe. Peu futat judeu 'gã 'wyria'ri 'gã ajatykau Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerawau 'gã nupe. ⁵⁸Pedro 'ga awau 'gã newiri. A'ere 'ga nuerowygi Jejui 'ga. Mukuu etee futat 'ga akou 'ga wi. Awau 'ga owaẽma mainana 'wyriararete 'ga roga upe. A'ere Pedro 'ga nooi osou. Ukupepe etee futat 'ga awau akou 'oga osoma pype mainana 'ga remiayuwa 'gã pyri, Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã pyri nanẽ nũ. Jejui 'ga rereko renuw are Pedro 'ga oporenuwiweramũ akou. A'eramũ 'ga akou mukuuli etee futat 'ga rereko renupa.

⁵⁹Ojeupe 'gã Jejui 'ga reruramũ mainana 'wyriara 'gã oje'ẽma'e 'gã netee 'ga remiapo tywera mome'waramũ rekaa. Judeu 'gã 'wyria'ri 'gã ajatykau 'gã nee nũ.

—Sijuka futat 'ga 'Jau— 'Jau 'gã ajaupe. —A'ere jane nijuka ekoetei 'ga. Kasi a'e pe mytuna 'gã mara'neramũ jane ree ne. A'eramũ peẽ i'me ma'e 'gã amũ nerua. Jejui 'ga remiapo tywera 'gã tomome'u 'me janee 'Jau— 'Jau 'gã ajaupe.

⁶⁰A'eramũ kwaiwete 'gã 'ua o'meramũ Jejui 'ga ree. A'ere 'gã naju'jaju'jawe rũi imome'ui 'gã nupe. ⁶¹Poje mukũja 'gã 'ua o'meramũ 'gã nupe:

—Ore aruenup 'ga je'lega ai'i. “Anure nipo je Jarejuwarete 'ga mogytaawa retygi. A'ere nipo je imuapya 'ara rupi etee imowyri nũ”, 'jau 'ga oreremianuwamũ ai'i— 'jau 'gã imome'wau mainana 'wyrirarete 'ga upe.

⁶²Aipo ojeupe 'gã 'e renupawe mainana 'wyrirarete 'ga afu'ama 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ja ere te 'gã nupe? Nereje'egi te 'ã 'gã nupe aipo 'gã 'eramũ ai' kũi?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁶³A'ere Jejui 'ga pigi etee u'ama. A'eramũ mainana 'wyrirarete 'ga 'jau 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga remianuwamũ ere jee: Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? Ene futat te 'ga ra'yraretea?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁶⁴—A'jea futat ere poromũ. Je te 'ã Pëneki'yraretea. Anure nipo je apygi Pãjërete 'ga yse katy, 'ga jakwatawa katy. Peu je renamũ nipo pëe je resaka. Anure nipo je ruri tejewya ywag awi ywasiga rupi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁶⁵A'erauwe mainana 'wyrirarete 'ga waity monoroka amara'nea resaukaawamũ.

—A'jea futat 'ga Jarejuwarete 'ga kurawi akou ra'e— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Jane futat te 'ã Jarejuwarete 'ga kurawa sienup 'awamũ jarejemogyau. Na'gã amũ rũi futat 'ã omome'u janee— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁶⁶—Ma'ja pe'je te 'ga upe?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Sijukaukat futat jane 'ga— 'jau 'gã 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga te 'ã 'ga akurap.

⁶⁷A'eramũ futat 'gã onymuna 'ga reakwar are, opo afuapyka erofaa 'ga ree. ⁶⁸Amumera 'gã 'jau 'ga nupã re 'ga upe:

—“Je te 'ã Jarejuwarete 'ga remimurera”, ere 'ã oree. A'eramũ ene 'jau oree: Awÿja ene nupãu 'awamũ 'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe, 'ga rerekoemãu erekou.

Pedro 'ga Jejui 'ga kwakupa

(Maku 14.66-72; Luka 22.56-62; Juã 18.15-18, 25-27)

⁶⁹A'e pe Pedro 'ga 'ũina ukupepe. Poje mainana 'wyrirarete 'ga remiayuwa ëe mũ 'ua 'ga pyri 'jau 'ga upe:

—Ene Garireja ywy awi 'ut ma'efera kĩa rewiri ako ma'eferamũ ene, 'jau je rã, Jejui kĩa rewiri ako ma'eferamũ ene, 'jau je rã— 'jau ëe 'ga upe.

Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã pyri 'ga renamũ ëe 'jau 'ga upe.

⁷⁰—Tee. Naani nũ ï. Nakwaawi je 'ga nũ ï. A'eramũ awÿja upe ene 'jau ekou ï— 'jau futatee 'ga ëe upe, ojepyriwara 'gã nemianuwamũ. —Nakwaawi je ene'ea nũ ï— 'jau 'ga ëe upe.

⁷¹A'erauwe 'ga afu'ama awau 'oga osoma rokwarã katy. Poje peu oporowyky ma'e ëe mũ 'ga resaka nũ. A'eramũ ëe 'jau ojepyriwara 'ga upe:

—Ko kĩa Jejui kĩa rewiri ako ma'efera kĩa futat. Nasare pe waranup ma'efera kĩa rewiri ako ma'efera kĩa futat— 'jau ëe 'ga upe.

⁷²A'eramũ Pedro 'ga 'jau nũ:

—Kuu. Ene'me awi ï. Manamũ te je aipoa kũima'e 'ga kwaawi 'i ï— 'jau futatee 'ga ëe upe.

⁷³A'ere peu u'am ma'e 'ga amũ 'jau 'ga upe nũ:

—A'jea futat eẽ 'i enee. Ene futat 'ga rewiri ako ma'eferamũ— 'jau 'ga 'ga upe. —Sã'ã ene Garireja ywy pewara 'gã je'ega rerekoa. A'eramũ ene 'ga rewiri ako ma'efera futat— 'jau 'gã Pedro 'ga upe.

⁷⁴—“Nakwaawi je 'ga' a'e je akiko. Janeruwarete 'ga remianuwamũ te 'ã je 'eu'jawi. Nakwaawi je 'ga, 'jau. Nakwaawi je aipo pẽ'ea nũ'ũ. A'eramũ pẽẽ ma'ja upe 'jau pejemogyau 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe. —Te'me re je Jarejuwarete 'ga tejereko tywera futari tejee nũ'ũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe wyrasokwẽ je'egi. ⁷⁵A'erauwe Pedro 'ga wea'aramũ Jejui 'ga 'eawer are. “Wyrasokwẽ je'ege'emaue nipo ‘Nakwaawi je 'ga’ ereu'jau'jap 'gã nupe” 'eawer are Pedro 'ga wea'aramũ. A'eramũ 'ga ojenosõu aipo u'eawera rerawau enujãna pe awi. A'eramũ futat 'ga u'arasigamũ wea'aramũ ee.

—Ma'eramũ je aipo 'jau ra'e 'ũ?— 'jau 'ga 'ũina u'arasigamũ. —Mama'e esage na'ga 'ã wapo jee jepi re'ã. A'etea pa je 'ã aipo a'e ekoete 'gã nupe ra'e nũ— 'jau 'ga ojeupe.

A'eramũ 'ga ajaa'wau awau u'eawera raykau.

Piratu 'ga upe Jejui 'ga reroowet
(*Maku 15.1; Luka 23.1-2; Juã 18.28-32*)

27 ¹Ai'iwetetewe mainana 'wyriara 'gã judeu 'gã 'wyria'ri 'gã netee oje'ega ajaupe:

—“Je te 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yratea”, e'i ako Jejui 'ga janee ko. A'eramũ jane 'ga jukaukaa 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe.

²A'eramũ 'gã 'ga faa, 'ga rerawau Piratu 'ga rog ipe. Romanũ 'gã opytuna 'ga amũ monou 'wyriaramũ 'ga m'yina judeu 'gã nupe rakue, Piratu 'ga monou 'wyriaramũ 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerawau Piratu 'ga upe.

Judas 'ga jejukaawet
(*Atos 1.18-19*)

³“Sijukaukat Jejui 'ga 'gã nupe 'jau” 'e renupawe Judas Iskariote 'ga u'arasigamũ 'gã nupe 'ga monoawer are. A'eramũ 'ga Jejui 'ga resaukaawera repyfera rerawau erojewya mainana 'wyriara 'gã nupe, judeu 'gã 'wyria'ri 'gã nupe nanẽ nũ.

—Kweramũ trita ywopeli'a je upe pẽnemimurera. ⁴Mama'e tyweretea je aapo ai'i. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. A'etea je 'ga omono ekoete pẽ nupe ijukaukaa ai'i— 'jau 'ga awau 'gã nupe.

—Tee. Ene te futat te 'ã ere 'gã nupe rail'i— 'jau etee 'gã 'ga upe.

⁵Aipo ojeupe 'gã 'eramũ Judas Iskariote 'ga ka'aranũũ ywopeli' monou imomopoa ywyu 'gã nowase. A'eramũ 'ga uẽma awau ojejukau tupaama pyu.

⁶Judas Iskariote 'ga emauwe mainana 'wyriara 'gã wowase 'ga remimomoporera ka'aranũũ ywopeli' mono'oga.

—Koa ako jane ka'aranũũa simono Jejui 'ga resaukaawamũ 'ga upe ai'i. A'eramũ koromũ 'ga repyfera futat— 'jau 'gã ajaupe. —“Aerepyfera perur

awi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe”, e'i 'ã Moisesi 'ga rakue. A'eramũ jane imonowarũ'em Jarejuwarete 'ga mogytaawa ka'aranũũ ryrũ pype— 'jau 'gã ajaupe. —Maran ajee jane erekoi 'ũ?— 'jau 'gã ajaupe.

—Ywya simut ape judeue'ema 'gã nywyramũ kũĩ— 'jau 'gã ajaupe.

7 Oporogytapaw ire 'gã erawau japepo apoara 'ga upe, 'ga ywy muawamũ.

—'Awa ywya judeue'ema 'gã nywya— 'jau 'gã ajaupe.

8 Ka'aranũũ ae repyfera 'gã imonou 'gã nupe ywy muawamũ ojeupe.

A'eramũ 'gã aipo ywy re'roka, “wy rupap” 'jau 'gã e'roka.

9,10 Ymã te 'ã Jeremi 'ga oje'ega kwasiari aipo are rakue:

“Ywya pemut 'ga repyfera pyu. Japepo apoara 'ga ywya pemut, ere ki 'gã nupe”, 'jau Ku'jywa 'ga jee ikue.

“A'eramũ je 'ga 'eawera mome'wau 'gã nupe.

‘Trĩta ka'aranũũ ywope'ia simono 'ga muawamũ 'jau', 'jau 'ga rakue.

A'eramũ 'gã 'ga repyfera pyu ywy mua, Ku'jywa 'ga 'eawer imũ etee futat”, 'jau Jeremi 'ga ikwasiaa rakue.

A'jea futat 'ga remikwasiarera. Ywya 'gã imua Jejui 'ga repyfera pyu, Jeremi 'ga 'eawer imũ etee futat.

Jejui 'ga upe Piratu 'ga poronupawet (Maku 15.2-5; Luka 23.3-5; Juã 18.33-38)

11 Ojeupe Jejui 'ga reruramũ Piratu 'ga oporonupa ee 'ga upe:

—A'jea te ene 'wyriaramũ judeu 'gã nupe?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

—A'jea futat— 'jau 'ga 'ga upe.

12 A'eramũ mainana 'wyriara 'gã 'ga je'ẽwu'jaga judeu 'gã 'wyria'ri 'gã netee. A'ere 'ga noje'egi futari oje'ẽwu'jagamũ.

13 A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'ga upe:

—Nereenuwi te 'gã je'ega? Ma'eramũ nã'ã nereje'egi 'gã nupe re'ã?— 'jau 'ga 'ga upe.

14 A'ere Jejui 'ga noje'egi futari 'gã nupe. O'meramũ te 'gã 'i. A'eramũ 'ga oje'ege'ema 'gã nupe. A'eramũ Piratu 'ga oporesagamũ etee 'ga ree. “Ma'eramũ sipo 'ga noje'egi?” 'jau 'ga ojeupe.

'Gã nupe Jejui 'ga monoawet (Maku 15.6-15; Luka 23.13-25; Juã 18.39-19.16)

15 Mani'oko'o jopype'ema 'wawa maraka apoawa rupi Piratu 'ga moromunepawa pype imunewipyrrera 'ga amũ muẽma judeu 'gã nupe jepi, 'gã nemienũiwera 'ga 'ga imuẽma 'gã nupe jepi. 16 A'e pe a'eramũ Parapasi 'ga 'ũina moromunepawa pype. Oporojuka ma'e 'ga. Judeu 'gã nemiesagete 'ga. 17 A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maranuara te je amuẽm pẽ nupe? Jejui 'ga, Ku'jywa 'ga remimurera 'jawa 'ga te ra'u pefutat nũ? Parapasi 'ga te ra'u pefutat nũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁸Piratu 'ga mainana 'wyrriara 'gã kwaapa futat. “Werecoay pa 'gã 'ga ra'e. A'eramũ pa 'gã a'eramũ 'ga rerua jee ra'e”, 'jau Piratu 'ga ojeupe. “A'ere mytuna 'gã poromutaramũ 'ga ree. A'eramũ nipo 'gã 'jau: 'Jejuí 'ga emut oree', 'jau nipo 'gã jee”, 'jau Piratu 'ga ojeupe. ¹⁹'Wyrriara kanawa 'arimũ Piratu 'ga 'ũina oporogytau 'gã nupe. Poje 'ga amũ 'ua 'ga remireko eẽ je'lega rerua 'ga upe: “Epoit kiã wi. Nuapoa'uweri kiã mama'e tywera. Afayup je kiã ree ko. Jefayuwa je mopiryyi ko. A'eramũ ene epoia kiã wi. Erereko tywet kasi kiã ne”, 'jau eẽ oje'ega mua omena 'ga upe, Piratu 'ga upe.

²⁰A'e pype mainana 'wyrriara 'gã judeu 'gã 'wyrriari 'gã netee mytuna 'gã mojerowiarukaa oje'eg are.

—“Parapasi 'ga ki emuẽm imua oree”, sa'e 'ga upe 'jau. “A'eramũ ene Jejuí 'ga jukaukaa jefaruu 'gã nupe”, sa'e 'ga upe 'jau— 'jau 'gã mytuna 'gã nupe, 'gã mojerowiarukaa ee.

²¹A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maranuara 'ga te pefutat je imuẽma pejejeupe?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Parapasi 'ga te ki emuẽm imua oree— 'jau 'gã 'ga upe.

²²A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maran te jane Jejuí 'ga rereko? “Ku'jywa 'ga remimurera” 'jawa 'ga rereko?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Ejukaukat 'ga 'ypeywar are— 'jau 'gã 'ga upe.

²³A'eramũ Piratu 'ga oporonupa ee 'gã nupe:

—Ma'ja te 'ga wapo ajukaawamũ pẽ nupe raili?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'gã afukafukai tee ajemogyau:

—Ejukaukat futat Jejuí 'ga 'ypeywar are 'gã nupe— 'jau 'gã wojere'emamũ futat wafukaita 'ga upe.

²⁴Niporenuwiweri 'gã 'ga je'eg are. A'eramũ 'gã ojopy'rapy'rau etee futat wafukaita Piratu 'ga upe. A'eramũ Piratu 'ga 'jau ojeupe: “Amono pa ajee je 'ga 'gã nupe kwy. Kasi a'e pe 'gã ore apisi ne kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'ga amũ upe:

—'Ya erut ara jee— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'y rerua 'ga upe. A'eramũ Piratu 'ga ojepoeita mytuna 'gã nowase.

—Peesak je jepoeja. Je najeporojukaweri 'ga ree. “Nuapoi 'ga mama'e tywera”, a'e je ako pẽ nupe ko— 'jau Piratu 'ga 'gã nupe. —Je apoit futat 'ga wi, 'ga monou pẽpo pe. A'eramũ je tejepoeita pẽ nowase 'ga wi tepoiawa resaukaawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁵A'eramũ mytuna 'gã 'jau 'ga upe:

—“Ejukaukat 'ga”, aru'e ore enee. Ore te 'ã arajukaukat 'ga 'gã nupe. A'eramũ nipo a'e are Janeruwarete 'ga ore rerekou tyweaete orera'yra 'gã neewe— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁶A'eramũ Piratu 'ga Parapasi 'ga muẽmukaa moromunepaw awi 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'jau jefaruu 'gã nupe:

—Pe'je Jejui 'ga rerawau 'ga nupãu jea'gue'em futat. 'Ga nupãmaw ire pëẽ 'ga rerawau 'ga mu'ama 'ypeywar are— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ 'ga peu etee futat amanũmũ u'ama 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jefaruu 'gã Jejui 'ga rerekoemãawet

(Maku 15.16-20; Juã 19.2-3)

27'Ga nupã jea'gue'em ire jefaruu 'gã Jejui 'ga rerawau 'ga rerosou Piratu 'ga rog ipe nũ. A'eramũ 'gã opytuna 'gã majatykau 'ga ree. 28'A'eramũ 'gã 'ga raity mosoka 'ga wi. 'Wyriara raity piraga pyu 'gã 'ga kupe piasa. 29'A'ere 'gã juapekagũũ muapãina akagyrunãmũ iapou 'ga upe. A'eramũ 'gã imonou imunepa 'ga akaga pype. A'ere 'gã ywyrã'i'i monou 'ga po pe. A'ere 'gã wapyka wenupy'ãu 'ga rowase 'ga rerekoemãawamũ etee.

—Pemã'ẽ judeu 'gã 'wyriararete 'ga ree ki sa. 'Wyriara raity piraga 'ga wereko imunepa 'awamũ. 'Wyriara akagyruã nanẽ 'ga wereko nũ. Ywyrã'i'ia nanẽ 'ga wereko opo pe. 'Wyriararete 'ga nipo ki sa— 'jau 'gã ajaupe 'ga jaita 'ga rerekoemãu.

A'ere 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ene te 'ã 'wyriararetea judeu 'gã nupe ra'e. 'Awamũ ereko 'wyriarareteramũ nakwaparimũ rũi futat 'gã nupe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe, 'ga rerekoemãu erekou.

30'A'ere 'gã onymuna 'ga ree. Ywyrã'i'i 'gã ekyita 'ga po awi, 'ga akaga nupãu ipyu. 31'A'ere 'gã 'ga rerekoemã re taity piraga moia 'ga wi nũ. A'ere 'gã 'ga raity munepa 'ga wi nũ. A'ere 'gã 'ga rerawau 'ga jukaaw ipe.

'Ypeywar are Jejui 'ga monoawet

(Maku 15.21-32; Luka 23.26-43; Juã 19.17-27)

32'Jerusareg awi Jejui 'ga renuẽma ppy we 'gã Simão 'ga rekoa, Sirene wpy pewara 'ga rekoa. A'eramũ jefaruu 'gã 'jau 'ga upe:

—'Ypeywara erokwap 'ga upe— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'gã iupirukaa 'ga upe. 33'Awau 'gã owaẽma *Gogata* 'jaw ipe. ('Gã je'eg imũ *Gogata* 'ea Aeakagera 'jawewara 'ea futat poromũ).

34'Ga rerowaẽm ire 'gã muaga monou y'way pype 'ga upe numiamũ. A'ere 'ga reapyoramũ ee. A'eramũ 'ga itykure'ema. 35'A'ere 'gã 'ga jywa pypiraa 'ypeywar are. A'ere 'gã itaju pyu 'ga pokutuka 'ypeywar are. A'ere 'gã 'ga py maju'aaaju'arimũ ikutuka itaju pyu. A'ere 'gã 'ga mafu'ama 'ga monou 'ga mu'ama 'ypeywara reewe futat. 'Ga rekoa futat 'gã imonou imu'ama 'ypeywar are ipokutuka. 'Ypeywar are 'ga mu'am ire 'gã 'ga raityfera mojo'oka ajaupe. Ita'i 'jawewara 'gã imomopoa 'upa ywyu. A'eramũ 'gã ijewag are 'ga raity mojo'oka. Sã'ã ae jugu momora. Nan futat 'gã ita'i 'jawewara momopori 'upa 'ga raityfera mojo'okawamũ. 36'Ga raityfera mojo'og ire 'gã wapyka 'upa 'ga rarũmũ. 37'A'ere 'gã 'yjepa'nĩ are ikwasiaripywera monou inuga ikutuka 'yw are 'ga apyte'rarimũ. “Koromũ futat judeu 'gã 'wyriararetea” 'ea 'gã imonou ikwasiaa 'yjepa'nĩ are. A'ere 'ga resakara 'gã 'ga jukaawera kwaawi.

³⁸Ga reewe 'gã mukūja muna'ywa 'gã monou imu'ama 'ypeywar are. Muna'ywa pō'ō me 'gã Jejui 'ga mu'ama. ³⁹Gã pyu okwap ma'e 'gã Jejui 'ga rerekoemāu 'ga kurapa:

⁴⁰—“Anure nipo je Jarejuwarete 'ga mogytaawa retygi. A'ere nipo je imuapyra 'ara rupi imowyri nū”, ere 'ã rai'i. A'eramū ene ejua ejypa 'ypeywar awi. Ejepoat ejetee futat— 'jau 'gã 'ga upe. —“Jarejuwarete 'ga ra'yramū je”, ere 'ã jepi. A'eramū ene ejua ejypa 'ypeywar awi— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴¹Mainana 'wyrriara 'gã, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã, judeu 'gã 'wyrriari 'gã. Mīmera 'gã nanē 'ga rerekoemāu 'upa nū.

⁴²—Opoat 'ga 'gã jepi. A'ere 'ga nojepoara'uweri futari. Israeu juapyreramū jane'wyrriararetea e'i na a'e 'ga jepi re'ã? Siesag iki ajee 'ga rura 'ga jywa 'wei. 'Ga jyp 'ga ruramū sirowiat 'ga 'jau 'wei— 'jau 'gã ajaupe.

⁴³—“Jarejuwarete 'ga ree je jemogypygyi”, e'i 'ga 'ã akou jepi. Siesak 'ga 'ga poara 'jau. “Je 'ã 'ga ra'yra”, e'i 'ga 'ã akou jepi— 'jau 'gã 'ga rerekoemāu 'upa 'ga jaita.

⁴⁴Ga pyri imu'amipyrrera 'ga amū nanē 'ga kurapa nū.

Jejui 'ga manūawet

(Maku 15.33-41; Luka 23.44-49; Juã 19.28-30)

⁴⁵Kwara okwapa aje owepa. Ypytuna 'jawe futat opyytunaiwamū. Kwara ajerewamū tāmējē awau weny jesagamū nū.

⁴⁶Kwara renye'emauwe Jejui 'ga wafukaita oje'eg imū futat.

—*Eli eli lama sabactani*— 'jau 'ga oje'eg imū.

Oje'eg imū 'ga 'eawera: “Kiapi'ni, Kiapi'ni, ma'eramū te erepoit je wi?” 'ga 'ea futat poromū 'ga afukaja.

⁴⁷Aipo 'ga 'e renupara 'gã amū 'jau:

—Eliasi 'ga 'ga wenūi— 'jau 'gã ajaupe.

⁴⁸Ga pyriwara 'gã amū ujāna amynejuranū pyyka imonou imunepa y'waynana pype. A'ere 'ga imonou iupia 'ywa rapefā are imonou Jejui 'ga upe 'ga remipyteramū. ⁴⁹A'ere amumera 'gã 'i:

—Tene ra'ne. Siesak Eliasi 'ga rura 'ga mosoga 'ypeywar awi ra'ne 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁵⁰A'ere Jejui 'ga wafukaju'japa nū. A'eramū futat 'ga amanūmū.

⁵¹A'eramū futat Janeruwarete 'ga mogytaawa my'jawa rowopypea taitya otoroka opojo'ogamū mytera rupi. Ywate awi we futat 'ua opojo'ogamū ywyu. Ywya otomoga 'ga manūnamū, itauu nanē ojekajekau nū. ⁵²Teumera monoawera nanē ojeawopytymo'woka nū. Janeruwarete 'ga remiaywua 'gã kwaiwete oferapa ũ'jāu ita kwar awi. ⁵³A'ere oferap ma'efera 'gã Jejui 'ga feraw ire etee te 'gã oi osou Jarejuwarete 'ga 'wyrarete pe, Jerusareg ipe. Kwaiwete Jerusareg ipewara 'gã 'gã nesaka.

(Mateu 27.45-54)

⁵⁴Jejui 'ga manūnamū 'ga rarūarera 'gā 'ga manū resaka. Jefaruu 'gā, o'wyrira 'ga retee 'ga manū resaka. Mama'e tesirūgatua nanē 'gā esaka ywy yyja reewe. A'eramū 'gā okyjau ajemogyau. A'eramū 'gā 'jau:

—A'jea futat 'ga Ku'jywa 'ga ra'yra futat ra'e— 'jau 'gā ajaupe.

⁵⁵A'e pype nanē Jejui 'ga rewiri ako ma'efera 'gā kūjāmera 'gā 'upa muku'i 'ga manū resaka nū. Garireja ywy awi 'ga rupi 'ut ma'efera 'gā futat. 'Ga rewiri futat 'gā akou mama'ea 'ga upe iapoaramū. Poromū kūjāmera 'gā 'up 'ga manū resaka. ⁵⁶Ēē mū rera Mari Matarena, ajepeja ēē rera Mari. Aipoa Mari ēē Tiago 'ga y ēē Jose 'ga retee. Sepeteu 'ga ra'yra 'gā y ēē nanē akou 'gā pyri nū.

Ita kwara pype Jejuí 'ga monoawet
(*Maku 15.42-47; Luka 23.50-56; Juã 19.38-42*)

^{57,58}Kaaruwamũ Jose 'ga, Arimateja pewarera 'ga awau Jejuí 'ga reumera renũina Piratu 'ga upe.

—Amanũ Jejuí 'ga ko. 'Ga reumera toroo inuga ita kwara pype 'jau—
'jau 'ga awau Piratu 'ga upe.

A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere 'ga rerawau inuga ipype— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ Piratu 'ga oje'ega monou jefaruu 'gã nupe: “Pemut Jejuí 'ga reumera imojypa 'ypeywar awi imonou Jose 'ga upe”, 'jau 'ga oje'ega monou 'gã nupe. Jose 'ga Jejuí 'ga rerowiaara 'ga futat. Ika'aranũũ kwai ma'e 'ga. ⁵⁹'Ga poromũ Jejuí 'ga reumera weroo iauwana inuga taity yau pyu, linu 'jawa pyu. ⁶⁰A'eramũ 'ga 'ga reumera monou inuga ita kwara pype. Ita kwar yaua poromũ. Jose 'ga futat iapoukaa rakue. Ojeupe futat 'ga iapoukaa rakue numiamũ. A'ere 'ga Jejuí 'ga reumera monoi inuga oma'eramera pype futat. 'Ga mono re 'ga itapewuu mojerepa imonou imĩina ita kwara rawopytymawamũ. A'ere 'ga awau jui. ⁶¹Mari Matarena eẽ ajepeja Mari eẽ retee wapyka 'upa ita kwara rowase.

Ita kwara raarana 'gã

⁶²Ai'iwe mainana 'wyrriara 'gã fariseu 'gã netee awau oporogytau Piratu 'ga upe:

⁶³—Orerea'ar ore Jejuí 'ga 'meawer are. Amanũme'ẽwe 'ga 'meramũ ore ikue: “Anure nipo je manũ. A'ere nipo imuapya 'ara rupi je ferawi nũ”, e'i futatee 'ga ikue— 'jau 'gã imome'wau Piratu 'ga upe. ⁶⁴—A'eramũ jefaruu 'gã amũ iarũmũ ore. Kasi a'e pe 'ga remiayuwera 'gã nuri 'ga reumera rerawau imima kwe pe ne. A'eramũ 'gã 'jau ne: “Oferap futat 'ga u'ewer imũ etee futat ra'e”, 'jau futatee nipo

(Mateu 27.62-66)

'gã 'ga reumera mim ire ne. Aipo 'e re taetu 'gã 'mea 'ga 'meawera apyraawi ne— 'jau 'gã Piratu 'ga upe. —“Je te 'ã Ku'jywa 'ga remimurera”, e'i futatee 'ga ako ikue. A'ere 'ga 'me ate 'ga rekoramũ rakue. A'eramũ 'ga reumera mimarera 'gã 'mea 'ga 'meawera apyraapa ne— 'jau 'gã Piratu 'ga upe.

⁶⁵A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je ajeje jefaruu 'gã amũ rerawau iaaranamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁶⁶A'eramũ 'gã jefaruu 'gã nerawau ita kwar ipe. A'ere 'gã ita kwara rawopytymawa mojewaka. “'Gã amũ ipe'aramũ torokwaap 'gã iawopytymo'wokawera imojewakawer are 'jau”, 'jau 'gã jefaruu 'gã nupe. A'ere judeu 'gã awau imojewag ire. Jefaruu 'gã etee ejaa iarũmũ.

Jejuí 'ga ferapawet

(Maku 16.1-10; Luka 24.1-12; Juã 20.1-10)

28 ¹Ikoai'i, ku'emaíw are, Mari Matarena eẽ awau ajepeja Mari eẽ retee ita kwara resaka. ²Poje wyw oyyita 'gã nee. Janeruwarete 'ga pyriwara 'ga amũ 'ua ojypa ywag awi 'gã nupe, ita kwara rawopytymawa pe'au jui 'gã nupe. A'ere 'ga 'ũina i'arimũ 'gã nupe. ³Wenyfugamũ 'ga tupã werawa 'jawe. 'Ga ryrũa nanẽ waparasiyayramũ 'ga ree nũ. ⁴Ywag awi 'ut ma'efera 'ga resakawe ita kwara rarũara 'gã okyjau oyyita 'ga wi. A'eramũ 'gã ajemogymogyau etee amanũ ma'e 'jawe. ⁵A'eramũ ywag awi 'ut ma'efera 'ga 'jau kũjãmera 'gã nupe:

—Pekyje awi je wi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jejuí 'ga resaka te 'ã pejot, 'ypeywar are amanũ ma'efera 'ga resaka te 'ã pejot. ⁶A'ere 'ga nitywi 'au. Oferap ako 'ga ko, u'ewer imũ etee futat ko. Pe'je pejejua 'ga rupawera resaka— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau osou esaka. ⁷A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pe'je pejewau pejejãna imome'wau 'ga remimu'e 'gã nupe. “Oferap kĩa awau Garireja wyw pe pẽ nenune. Peu nipo kĩa peesak”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau 'ga kũjãmera 'gã nupe. —A'jea futat je imome'ui pẽ nupe— 'jau 'ga kũjãmera 'gã nupe.

⁸A'erauwe kũjãmera 'gã awau ù'jãu ita kwar awi. Awau ujãna Jejuí 'ga remimu'eferamũ orepiara rupi. “Pekwap imome'wau” 'e ppyrauwe 'gã ujãna awau orepiara rupi. Okyjau futat 'gã ywag awi 'ut ma'e 'ga wi numiamũ. A'ere 'gã ku'iramũ etee ajemogyau awau ujãna. ⁹'Gã waw ipe Jejuí 'ga 'ua 'gã nekoaa.

—'Au te peko ra'e? Pẽpy'ata'waawa owaẽm pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe kũjãmera 'gã 'ua 'ga rerowyka anuruka 'ua 'ga py ppyka opou. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree, Ku'jyp— 'jau 'gã 'ga upe 'ga rowase wããpyramũ 'upa.

¹⁰A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekyje awi. Pe'je pejewau je mome'wau jeremimu'efera 'gã nupe. “Pe'je pejewau Garireja wyw pe. Peu tajesaukat pẽ nupe 'jau”, e'i kĩa pẽ nupe ko, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

¹¹A'e pype ita kwara rarũarera 'gã amũ awau osou Jerusareg ipe.

Mainana 'wyriara 'gã nupe 'gã awau, wemiesagera mome'wau 'gã nupe.

¹²Ojeupe 'gã imome'u re mainana 'wyrriara 'gã judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã majatykau ojee. A'eramũ 'gã ojeupe imome'upyrera mome'wau ajaupe:

—Ma'ja te jane siapo 'awamũ?— 'Jau 'gã ajaupe.

—Simono kwaiwete ka'aranũia iarũarera 'gã nupe kũi— 'Jau 'gã ajaupe.

^{13,14}A'ere 'gã iarũarera 'gã nenũina oporonupa ee 'gã nupe. Imome'u re 'gã 'Jau 'gã nupe:

—Pemome'u kasi 'gã nupe ne. Pẽ'me oree. “Ypytunimũ ore serauwe Jejui 'ga remiayuwa 'gã amũ nuri amunarũmũ 'ga ree ra'e”, pe'je oree peje'meramũ— 'Jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ esakarera 'gã 'Jau 'gã nupe:

—Tee nũ'ũ. Mama'e rarũaramũ ae nosera'uweri nũ'ũ. “Oroser ore jui ra'e” 'e renuw ire 'wyrriara 'ga amara'neramũ ore ree ne nũ'ũ— 'Jau 'gã 'gã nupe.

—Naani. 'Wyrriara 'ga pẽ nenuw ire ore je'egi 'ga upe pẽ nupe. A'eramũ 'ga amara'ne'emamũ pẽ nee— 'Jau etee 'gã 'gã nupe nũ. —Simepy pẽẽ pẽ'meramũ 'Jau— 'Jau 'gã 'gã nupe.

¹⁵A'eramũ 'gã aipo 'gã 'eramũ 'gã mojerowiaa etee.

—Nai'i— 'Jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã ka'aranũũ pyyka 'gã nui.

A'eramũ 'gã awau o'me mokwasi'wau kwe pe. A'eramũ kwaiwete judeu 'gã 'gã 'me rerowiaa ajemogyau.

Jejui 'ga remimu'efera 'gã 'ga resaka

(Maku 16.14-18; Luka 24.36-49; Juã 20.19-23; Atos 1.6-8)

¹⁶“Garireja ywy pe pekwap Jejui 'ga resaka”, 'Jau ywagipewara 'ga kũjãmera 'gã nupe rai'i. A'eramũ ore Jejui 'ga remimu'eferamũ arawau Garireja ywy pe. Peu oroo re ore arawau ywytyr ipe, 'ga 'eawer ipe etee futat. ¹⁷Jejui 'ga resakawe ore 'ga muorypa arajemogyau.

—Ene te 'ã eneresage, ki Kul'jyp— 'Jau ore 'ga upe 'ga resakawe.

'Ga resaka agawewi ore arajemogyau. A'etea 'gã amũ nuerowiari 'ga.

¹⁸Jejui 'ga 'ua ore rerowyka oje'ega oree:

—Janeruwarete 'ga je mogo 'wyrriaramũ najuejue etee futat pẽ nupe 'awamũ. Ywagipewara 'gã nupe, ywy pewaramũ pẽ nupe nanẽ nũ— 'Jau 'ga oree. ¹⁹—A'eramũ je 'Jau 'awamũ pẽ nupe: Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe najuejue etee futat. Amunawa moy moyka pejewau je mome'wau 'gã nupe, je rerowiarukaa 'gã nupe. Je rerowiar ire pẽẽ 'gã pymĩãu 'y pe. 'Gã pymĩãu pẽẽ iapou Jarejuwarete 'ga rer imũ, 'Ga ra'yrareteramũ je rer imũ, 'Ga 'Agesage 'ga rer imũ. Mimeramũ ore rer imũ ki pẽẽ 'gã pymĩãu 'y pe. ²⁰A'eramũ pẽẽ 'gã mu'Jau jeje'eg are. “Peenup katu katu ki 'ga je'ega”, pe'je ki 'gã nupe. Kwe pe pejewau pejejemogyau pejejea'aramũ je'e are. “Ywy teepawe'emamũ je rekoĩ pẽ pyri au'jeteramũ futat” je'e are pejejea'aramũ pejejemogyau au'jeteramũ futat— 'Jau 'ga oree.

Maku

Maku 'ga Jejuí 'ga rerowiaara. A'ere 'ga kunumĩũũa te ywy pe Jejuí 'ga rekoramũ rakue. A'eramũ 'ga watawe'em Jejuí 'ga rupi. Na'ga remimu'efera rüi 'ga. A'ere ywag ipe Jejuí 'ga jewyr ire Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Maku 'ga upe. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jejuí 'ga remiapofer are rakue.

Juã Batista 'ga remimome'ufet
(*Mateu 3.1-22; Luka 3.1-18; Juã 1.19-28*)

1 1,2 Jejuí Kristu 'ga je amome'u pẽ nupe. 'Ga 'ã Janeruwarete 'ga ra'yraretea. A'eramũ je morogyta esage mome'wau pẽ nupe 'ga ree. Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe wa'yra 'ga ree rakue:

“Teje'ega mome'wara 'ga ra'ne nipo je amono ene renune, ene raperugawamũ.

³ Amunawe'em ipe nipo 'ga amũ awau akou wafukaita 'gã nupe:

‘Pe'je Jarejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune.

Pepyo esage etee futar iki imonou jarejeupe 'ga ruawamũ, 'jau nipo 'ga akou wafukaita amunawe'em ipe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue. “Jarejararete 'ga rapea pekatu'ok 'ga renunewe”, 'jau 'ga 'gã nupe. Aipo upe 'ga 'i “pejetywer awi pepoit” 'e upe te 'ga 'i.

⁴Isai 'ga remikwasiarer imũ etee futat ajee 'ã Juã Batista 'ga rekoi amunawe'em ipe Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe rakue:

—Pe'je pejepoia pejetywer awi. Jui pepoir ire je pẽ pymĩãu 'y pe, pejetywer awi pẽpoiawera resaukaawamũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga pẽtywera moia pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ— 'jau 'ga akou 'gã nupe amunawe'em ipe rakue.

⁵Judeja ywy pewara 'gã, Jerusareg ipewara 'gã netee awau Juã 'ga je'ega renupa. Otywer awi 'gã poir ire, Juã 'ga 'gã pymĩãu 'y pe. Jotãuy pe 'ga 'gã pymĩãu. “Awamũ mama'e esage etee taapo 'jau, Jarejuwarete 'ga je'eg imũ 'jau”, 'jau 'gã ojepymĩãukaa 'y pe 'ga upe. ⁶Juã 'ga kameru rawa apopyrera rerekou waityamũ imunepa. Wyrã pirera 'ga erekou aku'afaawamũ. 'Ga remi'ua tukut, eit. Mĩmera 'ga remi'ua rakue. ⁷Jejuí 'ga ree 'ga aipo 'jau rakue:

—Je rewiri te nipo 'ga amũ ruri. 'Ga te kũima'eeteetea. Je nakũima'eeteete rüi. Akotee'i ma'ea te je— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —Apoat te je 'ga tekou.

⁸Je 'ã a'jea futat apymĩ pẽẽ 'y pe tekou. A'ere 'ga te nipo Janeruwarete 'ga 'Agesagea amut pẽ nupe— 'jau Juã 'ga wenupara 'gã nupe rakue.

'Y pe Jejui 'ga pymiawet

(Mateu 3.13-17; Luka 3.21-22; Juã 1.31-34)

⁹Jotãuy pe Juã Batista 'ga rekoramũ Jejui 'ga 'ua owaẽma 'ga upe rakue. Garireja wyy awi, Nasare 'jaw awi 'ga 'ua owaẽma 'ga upe. A'e pe 'ga ojepymĩãukaa 'y pe Juã 'ga upe rakue. ¹⁰'Y awi awua ypy we Jejui 'ga amã'jãu ywau ywaga woga resaka. A'e awi Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua ojypa 'ga ree. Pykau 'jawe 'ua ojypa 'ga ree. ¹¹U'agesage jyw ire Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywag awi wa'yra 'ga upe:

—Ene te 'ã Jera'yraretea. Ene 'ã jeremifutararetea. Ene 'ã je muorypararetea ejee— 'jau 'ga oje'ega mua ywag awi 'ga upe.

Amunawe'em ipe Jejui 'ga rerawaawet

(Mateu 4.1-11; Luka 4.1-13)

¹²Aipo re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga rerawau amunawe'em ipe 'ga rerekou. ¹³Kwarẽta 'ara magwapa Jejui 'ga akou jũ me. Aipo pe 'ga rekwaw ipe futat mama'eukwaawa 'wyriara 'jau 'ga upe: “Tamotywerukat 'ga 'jau kwy”, 'jau mama'eukwaawa 'wyriara Jejui 'ga upe numiamũ. A'ere Jejui 'ga nomojerowiari futari mama'eukwaawa 'wyriara akou rakue. Aipo jũ me wyra jarũa kwaiwete agawewi. A'etea wyra nokoi 'ga ree. Omojerowiare'emauwe mama'eukwaawa 'wyriara ojepe'au 'ga wi. A'eramũ ywagipewara 'gã amũ 'ua ojejukau Jejui 'ga ree.

Jejui 'ga porowyky ppyruga

(Mateu 4.12-22; Luka 4.14-15; 5.1-11)

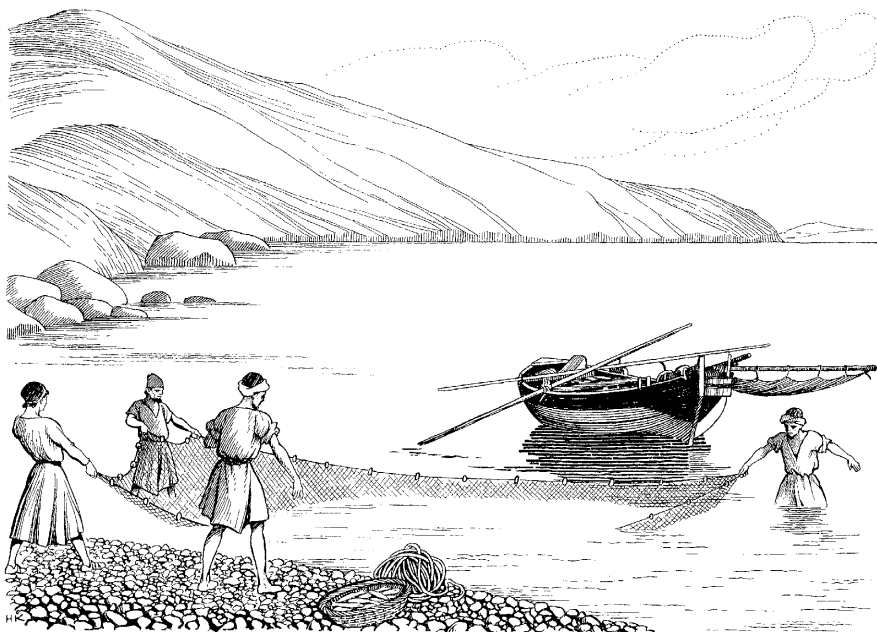
¹⁴Anure Jejui 'ga Juã Batista 'ga rera renupa. “Juã Batista 'ga 'gã opyyk imonou imunepa imỹina moromunepawa pype ai'i” 'e renupawe Jejui 'ga awau jui, awau ojewya Garireja wyy pe nũ. Morogyta esagea 'ga awau imome'wau peuwara 'gã nupe, Jarejuwarete 'ga wi 'ut ma'efera morogyta esage mome'wau 'gã nupe. ¹⁵A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Wemiayuwamũ pẽ mogy are Janeruwarete 'ga fueweramũ. A'eramũ ki pẽẽ pejepoia pejetywer awi. Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga wemimureramũ je mỹi 'wyriaramũ pẽ nupe. “Pejetywer awi pepoir ire 'ga pẽ katu'logi pẽ mogyau wemiayuwamũ”, aipo 'ea ki perowiat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁶Garireja ypiauu reme'y'warimũ wataaw ipe Jejui 'ga pira rewara 'gã nesaka, mukũja 'gã nesaka. Simão Pedro 'ga taityuu momoa wewirera 'ga, Andre 'ga retee. ¹⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejejua je rupi. Simu'e pẽẽ 'jau. Naipira rewara rũi pẽẽ 'awamũ. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara te nipo pẽẽ 'awamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁸A'erauwe 'gã taityuu rejaa awau 'ga rupi. ¹⁹Iruupeu'i Jejui 'ga 'gã amũ nesaka nũ, Tiago 'ga 'ga rewirera 'ga, Juã 'ga retee nũ. Sepeteu 'ga

(Maku 1.16-20)

ra'yra 'gã poromũ. Yaruu pype 'gã 'upa 'uwa 'ga pyri, taityuu momyka.

²⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'gã mo'wya nũ:

—Pe'je pejejua je rupi pēē nanē nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'ua ũ'jãu yaruu awi. 'Uwa 'ga 'gã ejaa, 'ga upe oporowyky ma'e 'gã neewe. A'eramũ 'gã awau Jejui 'ga rupi.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Luka 4.31-37)

²¹ Jejui 'ga wemimu'e 'gã nerekou eruatau. Awau 'gã owaēma Kafanaũ pe. Morowykye'ema rupi 'gã awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe. A'eramũ Jejui 'ga ajatyka ma'e 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga je'eg are. ²² 'Ga renupara 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree. 'Wyriara 'jawe 'ga oporogytau 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'gã moporesagukaa etee ojee.

—Kuu. 'Ga pa'e aipo e'i ae mu'jau ra'e nũ. NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã 'jawe rüi 'ga porogytai. Moisesi 'ga 'eawer are moromu'jara 'gã Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat 'gã ae mu'ei— 'jau 'gã ajaupe. —A'ere Jejui 'ga nanarüi. U'eawer imũ etee futat 'ga jane mueapyoi ee— 'jau 'gã ajaupe, oporesagamũ Jejui 'ga ree.

²³ A'e pype mama'eukwaawa rerekwara 'ga amũ 'ua owaēma 'gã nupe. Mama'eukwaawa 'ga wereko. A'eramũ 'ga muafukaita:

24—Jejui! Nasare pe waranup ma'eramũ je 'i ene upe: Ma'ja are te ereko ki sa?—
'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe. —Ore momapa te erejot ra'e? Akwaap je ene.
Jane 'arimũwara 'ga remimurera te 'ã ene— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe.

25 A'eramũ Jejui 'ga 'jau jupe:

—Epije ene ekou. Ere ejepe'au 'ga wi— 'jau Jejui 'ga jupe.

26 A'eramũ 'ga pirewara 'ga wi uẽmawamũ 'ga monou 'ga moyyita
nanimenime. A'eramũ 'ga pirewara waemamũ ojepe'au 'ga wi. 27 A'eramũ
esakarera 'gã opiryyjamũ 'ga pirewara pe'aramũ. A'eramũ taetu 'gã
oporesagamũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Maran te 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'ga wi nũ'ũ? Mama'e yau
are te 'ga jane mu'ei? Mama'eukwaawa miamũ 'ga je'ega wenup a'i kũi.
Oje'eg imũ etee futat 'ga mama'eukwaawa mojepe'aukari erekwara 'ga
wi— 'jau 'gã ajaupe, oporesagamũ Jejui 'ga ree.

28 Mama'eukwaawa wejue 'ga imonou 'ga wi. A'eramũ taetu Jejui 'ga
rera okwasi'wau Garireja ywy pype kamẽsiete.

Pedro 'ga rojo eẽ

(Mateu 8.14-15; Luka 4.38-39)

29 A'ere Jejui 'ga uẽma judeu 'gã jatykaaw awi wemimu'e 'gã netee. A'eramũ
Simão Pedro 'ga, wewirera Andre 'ga retee 'ga mo'wya oje'wyr ipe. A'eramũ Jejui
'ga awau. Tiago 'ga, Juã 'ga. Mĩmera 'gã 'ga erawau. 30 Simão 'ga rojo eẽ oro'yramũ
'upa okama pype. Jejui 'ga rerowaẽmawe Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Jerojo eẽ iro'y. Esak eẽ eẽ ro'y awi— 'jau 'ga 'ga upe.

31 A'erauwe Jejui 'ga awau eẽ resaka. A'eramũ 'ga eẽ popyyka, eẽ
ro'ya moia eẽ wi. A'eramũ 'ga eẽ mowya eẽ kama awi. A'eramũ futat eẽ
afu'ama mama'e apou 'gã nupe, 'gã mojemi'waa.

Ojero'wu ma'e

(Mateu 8.16-17; Luka 4.40-41)

32 Kwara rese re, peuwara 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua Jejui 'ga upe.
Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nanẽ 'gã erua nũ. 33 Amunaw ipewara 'gã
ajatykaupap futat ukaripe. 34 A'eramũ Jejui 'ga ojero'wu ma'e 'gã majarueteupap.
Mama'eukwaawa nanẽ 'ga ipe'au kwaiwete 'gã nui. Mama'eukwaawa Jejui 'ga
okwaap futat numiamũ. A'ere Jejui 'ga nomoje'egukari, erekwara 'gã nui ipe'au.

Garireja ywy pype Jejui 'ga reko

(Luka 4.42-44)

35 Ypytu'nĩnauwe Jejui 'ga afu'ama awau awotywe'eme oje'ega monou
'Uwarete 'ga upe. 36 Simão Pedro 'ga, opytuna 'gã netee awau kwe pe
Jejui 'ga rekaa. 37 'Ga rekoar ire 'gã 'jau 'ga upe:

—Mytuna 'gã ene rekat, ki Ku'jyp. Soo jarejewya 'gã pyri 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

38 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je iruukwe. 'Awamũ jane oi ajepeja amunaw ipe te— 'Jau 'ga wemimu'e 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga je mono kwe pe nũ. “Kwe pe ekwap je mome'wau 'gã nupe”, e'i 'ga jee ikue. “Pejetywer awi pẽpõiriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ”, ta'e 'gã nupe 'Jau— 'Jau 'ga 'gã nupe. —Kwe pewara 'gã nupe aipo mome'wawamũ nanẽ je ruri nũ— 'Jau 'ga 'gã nupe.

³⁹A'eramũ Jejui 'ga awau watau Garireja ywy raapa. Judeu 'gã jatykaaw ipe 'ga 'gã mu'Jau morogyta esage are. “Pejetywer awi pẽpõiriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ”, 'Jau 'ga 'gã nupe, 'gã mu'Jau ee. Mama'eukwaawa nanẽ 'ga imoia erekwara 'gã nui nũ.

Ipito'om ma'e

(Mateu 8.1-4; Luka 5.12-16)

⁴⁰Ipito'om ma'e 'ga 'ua Jejui 'ga pyri. Wenupy'ãu 'ga wapyka 'Jau Jejui 'ga upe: —Je resag ape, ki Ku'jyp. “Jejui 'ga ae katu'okara”, e'i 'gã jee. A'eramũ je tejua tejesaukaa enee. Je ree ejemuaẽmiweramũ je mokã'ẽ ape— 'Jau 'ga 'ga upe.

⁴¹Aipo ojeupe 'ga 'erauwe Jejui 'ga ajemuaẽma 'ga ree. A'eramũ 'ga opo monou ipito'om ma'e 'ga 'arimũ.

—Ko ajee je ene mokã'ẽi 'wei— 'Jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁴²Oje'arimũ 'ga po mono ypyrauwe okã'jãu 'ga pito'oma 'ga wi. A'eramũ futat 'ga pira ojekatu'oka.

^{43,44}A'eramũ Jejui 'ga 'Jau 'ga upe:

—Eremome'u kasi emokã'ẽawera tekotee 'gã nupe ne. Ere ewau ejesaukaa mainana 'ga upe ra'ne. “Je resag ape. Jepito'oma okã'ẽ je wi”, ere ewau 'ga upe. “A'jea futat ra'e”, te'i 'ga enee 'Jau, ene resaka 'Jau— 'Jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'ere ene ejeymawa mũ rerawau 'ga upe. A'eramũ 'ga iapyau Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa enekã'ẽawer are— 'Jau Jejui 'ga 'ga upe. —Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat ene ejeymawa mũ rerawau iapyaukaa Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. Ejeymawa mũ rapyaukara ene ekã'ẽawera resaukaawa futat— 'Jau Jejui 'ga ipito'om ma'efera 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'ga monou mainana 'ga pyri. ⁴⁵A'ere ipito'om ma'efera 'ga omokã'ẽawera nomimi futari, Jejui 'ga rera mokwasi'wau amunawa pype. A'eramũ Jejui 'ga rera renupara 'gã aku'iramũ 'ga ree.

—Kuu. Jejui 'ga 'ga pito'oma omokã'ẽ 'ga wi. Niesagi futari jane 'ga amũ 'gã pito'oma mokã'ẽa jepi— 'Jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã oporesagiweramũ Jejui 'ga ree. A'eramũ Jejui 'ga osowe'em amunawa pype. Amowapirukare'emamũ 'ga nosei amunawa pype. Awotywe'em ipe etee futat 'ga akou. A'eramũ kwaiwete 'gã 'ua 'ga rekaa. Tesirũmer imũwara 'gã 'ua 'ga rekaa.

Iteu ma'e 'ga
(Mateu 9.1-8; Luka 5.17-26)

2 ¹Ko'iko'i ete Jejui 'ga awau ojewya Kafanaū pe nū. A'erauwe 'ga rera okwasi'wau amunawa pype kamēsīete. “Ut Jejui 'ga owaēma ra'e”, 'jau 'gā ajaupe. ²A'eramū mytuna 'gā awau ajatykau 'ga ree, ojejaga 'ga rekwawa 'oga pype. A'eramū 'gā 'oga matyneema. Nitywi futari ae pyrugawa. 'Okwar ipe miamū futat nitywi ae pyrugawa. A'eramū Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gā nupe. “Pejetywer awi pēpoiriweramū Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui, pē mogyau wemiayuwamū”, 'jau 'ga 'gā nupe. ³A'e pype irūpāwē 'gā iteu ma'e 'ga rerua, 'ga rupia. 'Ga rupawa pype 'gā 'ga rerua 'ga upe. ⁴A'ere 'oga nijumypykwari ae pyu. A'eramū 'gā 'ga roserowarūe'em. A'eramū 'gā 'ga rerawau 'ga roerojeupia 'opewuu apyte'rarimū. A'eramū 'gā 'oga pyrau'jaw ape mopoka jui. Imopog ire 'gā iteu ma'e 'ga monou imojypa. 'Ga rupawa reewe futat imonou tupaama pyu Jejui 'ga rowase. ⁵A'eramū Jejui 'ga 'jau ojeupe: “Je rerowiat pa 'gā ajemogyau ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe: —Enetywera je amoit ene wi ki 'ei— 'jau 'ga 'ga upe.

(Maku 2.1-12)

⁶Jejui 'ga 'e renupawe Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã amũ 'jau ojeupe etee futat. ⁷“Kuu. Maran te 'ga nokyjei aipo 'e awi nũ'ũ? Jarejuwarete 'ga 'ga akurap ra'e. Janeruwarete 'ga etee te janetywera omoit jane wi. A'ere 'ga 'Eneywera je amoit ene wi' 'eramũ 'ga 'Je Jarejuwarete 'ga 'jawe je rekoi' 'ga 'i”, 'jau 'gã ojeupe etee futat.

⁸A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi ojee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pẽẽ poromũ 'jau pejejeupe 'ũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁹—Je upe naayi. Iteu ma'e mafu'amaramũ ae nanẽ ojotywera moiri ajau nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁰—Pẽneki'yra je 'ã. A'eramũ je tepãjẽ resaukaa pẽ nupe. Iteu ma'e 'ga je amafu'am pẽ neape. 'Ga fu'ama resaka tajekwaap pejepe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Aeteufera 'ga amafu'am. Aetywera 'ga omoit nanẽ ae wi nũ”, tepe'je 'jau. Jeruwarete 'ga te 'ã opãjẽ amut jee. A'eramũ je petywera moia pẽ nui, iteu ma'ea mafu'ama nanẽ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

¹¹—Ere efu'ama jui. Ejupawa pyyka erawau eje'wyr ipe— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹²Aipo ojeupe 'erauwe iteu ma'e 'ga afu'ama 'gã neape. A'eramũ 'ga wupawa pyyka erawau enuẽma 'og awi. A'eramũ 'ga resakarera 'gã 'jau: —Kuu. Amafu'am 'ga 'ga ki 'ei— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã oporesagamũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage. Naruesagi ore nanuara mama'ea jepi— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa ee.

Levi 'ga mo'wyawet

(*Mateu 9.9-13; Luka 5.27-32*)

¹³A'ere Jejui 'ga awau Garireja ypia upe nũ. Kwaiwete 'gã awau 'ga rewiri 'ga rekaa. Wekoaramũ 'ga 'gã mul'jau 'Uwarete 'ga je'eg are. ¹⁴Awaw ipe Jejui 'ga Levi 'ga resaka. Aufeu 'ga ra'yra 'ga. 'Wyriararete upe ka'aranũ pyykara 'ga poromũ Leviramũ. 'Ga porowyky 'ga renamũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ejua je rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Levi 'ga afu'ama awau Jejui 'ga rupi. ¹⁵Anure Jejui 'ga ojemi'waa Levi 'ga 'wyr ipe wemimu'e 'gã netee. 'Gã neewe 'wyriararete upe ka'aranũ pyykara 'gã ojemi'waa. Mama'e tywera apoara 'gã nanẽ ojemi'waa 'gã pyri nũ. Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'gã poromũ. ¹⁶A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã Jejui 'ga resaka, mama'e tywera apoara 'gã pyri 'ga jemi'waa 'ga renamũ. Aipo moromu'jara 'gã fariseua. Jejui 'ga resakawe 'gã 'jau 'ga remimu'e 'gã nupe:

—Kuu. Ma'eramũ pẽ mul'jara 'ga ojemi'waa 'wyriararete upe ka'aranũ pyykara 'gã pyri 'ũ? Nia'wyr 'gã kũi. Mama'e tywera apoara 'gã pype nanẽ 'ga reni ojemi'waa kũi. Nojemi'wari noko ae 'gã pyri 'ja. Nia'wyr 'gã ajemogyau kũi— 'jau 'gã 'gã nupe.

¹⁷Aipo 'ga 'e renupawe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Gã pyri je rekoi 'gã poaawamũ te nũ'ũ. Je 'ã morofuanugara 'jawewara te ako 'gã nupe. Sã'ã morofuanugara 'ga muaga monoa ojero'wu

ma'e 'gã nupe etee. Nomono ekoetei futari 'ga ijero'wue'ema 'gã nupe muaga. Nan tee futat je. Ia'wyre'ema 'gã katu'okawamũ te je ruri ikue. “Je jeresage”, pe'je 'ã. A'ere je naesage ma'eramũ rui je ruri pẽ katu'oka. Itywet ma'e 'gã katu'okawamũ tee je ruri ikue— 'jau 'ga 'gã nupe.

'Gã jemi'ware'em are 'gã mu'eawet

(Mateu 9.14-17; Luka 5.33-39)

¹⁸Juã Batista 'ga remiayuwa 'gã oporogytau Jarejuwarete 'ga upe ojemi'ware'eme. Fariseu 'gã nanẽ 'gã 'jawe ete iapou nũ. A'eramũ 'gã amũ 'jau Jejui 'ga upe:

—A'jea futat nũ'ũ. Juã Batista 'ga remiayuwa 'gã ojemi'ware'ema futat oje'ega Jarejuwarete 'ga upe jepi. Fariseu 'gã nanẽ ojemi'ware'ema oporogytau 'ga upe nũ. Ma'eramũ ajee eneremiayuwa 'gã nanarũ 'ũ? Niojeri agawewi 'gã 'ã ojemi'war awi. A'etea 'ã 'gã oje'ega omono Jarejuwarete 'ga upe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Akokatu ma'e 'gã nekokaturamũ sipo 'gã nekokatu resakara 'gã ty'ara rerajemogyi maraka are? Naani. Sã'ã akokatu ma'e 'gã nekoramũ ae poire'ema ojemi'war awi. ²⁰A'eramũ 'gã ore tãmẽjẽ opoia ojemi'war awi oporogytau Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe. —Nan tee futat jeremiayuwa 'gã niojeri ojemi'war awi oje'pyri je rekoramũ. Ojewi je o re te nipo 'gã nojemi'wari ajemogyau. Je o re nipo 'gã 'arasigamũ ajemogyau je ree. A'eramũ nipo 'gã ojemi'ware'ema ajemogyau wea'aramũ je ree— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²¹—Ymã te 'ã aeypy 'gã pẽ mu'ei mama'e are rakue. A'ere je 'ã 'awamũ pẽ mu'ei nũ. Amutee are je 'awamũ pẽ mu'ei nũ. A'ere nepemojopypea'uweri jeporogyta aeypy 'gã nemimome'ufer are. Jeporogyta are ojemu'e ma'eramũ ki a'ea etee futat peapo. Pemojopype kasi morogyta ymaner are ne. Morogyta ymaner are ojemu'e ma'e 'gã nuapoi jeporogytau mama'ea— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Naperugi ae taity ymanera taity yau pyu. Kasi a'e pe opoejamũ taity yau erojefuapygi etee ne. A'eramũ futat taity ymanera otoroka etee nũ. ²²Y'way yau ae nueko'wogi yrũ ymanera pype. Yrũ yau pype te ae eko'wogi. Yrũ ymana pype sieko'wok 'eramũ ajaiwamũ erujewi. A'eramũ futat opy'apefugamũ wajaiwamũ yrũ pype. A'eramũ futat wyrũ kakau. A'eramũ ojeko'woka. Yrũ yau pype eko'wog ire ojeko'woke'ema. Wyrũa kawe'em nanẽ nũ. Nan tee futat nepemojopypearũ jeporogytafera morogyta ymanera pyu— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Morowykye'em are 'gã mu'eawet

(Mateu 12.1-8; Luka 6.1-5)

²³Morowykye'ema mũ rupi Jejui 'ga awau juowuurana ko pyterimũ wemimu'e 'gã netee. Wataaw ipe 'ga remimu'e 'gã a'ÿja pa'wau opo pe erawau. ²⁴Gã nesakawe fariseu 'gã amũ 'jau Jejui 'ga upe:

—Kuu. Emã'ẽ 'gã nee ki sa. Eneremiayuwa 'gã opo'o a'ÿja i'wau ra'e ki sa. “Noporowykya'uweri ae morowykye'ema rupi”, e'i nã'ã Moisesi 'ga

jepi re'ã. Juowuuran a'ỹja po'oa aeporowykya futat. Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i rakue: “Peporowyky kasi morowykye'ema rupi ne”, 'jau 'ga 'ã rakue a'i kũi— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

²⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja ajee Davi 'ga wapo rakue? Nepemogytai nipo ka'arana 'ga remiapofer are? Davi 'ga 'ã opy'arayparamũ opytuna 'gã netee akou rakue. ²⁶A'eramũ 'ã 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe rakue. Ymã Apiata 'ga 'ũina 'wyrriaramũ mainana 'gã nupe rakue. 'Ga renaw ipe Davi 'ga osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe rakue. A'e pe 'ga kanape pyyka ojeupe rakue. A'eramũ 'ga i'wau. Opytuna 'gã nupe nanẽ 'ga imonou 'gã i'wawamũ rakue. Na'gã nemi'ua rũi poa numiamũ. Mainana 'gã etee aipo a'u. A'etea Davi 'ga opy'araypara rerekou a'u opytuna 'gã netee rakue— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

²⁷A'eramũ 'ga 'gã mueapyou morowykye'em are:

—Ymã Janeruwarete 'ga morowykye'ema mogoi janepypy 'gã nupe rakue, 'gã pytu'wawamũ rakue. Omuorypawamũ nanẽ 'ga iapou rakue nũ. Namorowykye'ema rũi 'ga wapo tenune. Aepypy 'gã na'ne tee 'ga wapo rakue. A'ere te 'ga morowykye'ema apoi 'gã nupe rakue. ²⁸Je 'ã pẽneki'yraretea, Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: “Je 'ã morowykye'ema jara”, 'jau je pẽ nupe. A'eramũ je tee pẽ mu'jau morowykye'ema rupi pẽnemiapoe'em are— 'jau 'ga 'gã nupe.

Ipoteu ma'e 'ga

(Mateu 12.9-14; Luka 6.6-11)

3 ¹Anure Jejui 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe nũ. A'e pe ipoteu ma'e 'ga wapyka 'ũina. ²Ga resakawe Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gã amũ 'jau ajaupe nũ:

—Awamũ 'ã morowykye'ema. Maran sipo 'ga 'awamũ ipoteu ma'e 'ga rerekoi nũ?— 'jau 'gã ajaupe. —'Ga po katu'ogamũ ki sa'e 'ga upe: “Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga porogytafera ra'e”, sa'e ki 'ga upe a'i kũi— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

³A'ere Jejui 'ga ikwaawi ojee. A'eramũ Jejui 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Ere ejua 'au je pyri— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴A'eramũ 'ga 'jau wesakara 'gã nupe:

—Ma'ja e'li te Moisesi 'ga morowykye'ema upe rakue? “Esage ma'ea etee ki peapo”, e'li te 'ga janee rakue? “Ia'wyre'ema etee ki peapo”, e'li te ra'u 'ga janee rakue nũ? “Pejokatu'og iki”, e'li te 'ga janee rakue, “Tene imanũi”, e'li te ra'u 'ga janee rakue nũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'ere 'gã noje'legi futari amũ. ⁵A'eramũ Jejui 'ga amãljãu 'gã nee ra'ne 'gã moyka. Amara'neramũ 'ga 'gã nee. A'ere 'ga 'arasigamũ nanẽ 'gã nee nũ. Naeapyoweri wejue 'gã 'ga je'leg are. A'eramũ 'ga 'gã neru'arasiga. A'ere 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Epo epopyo— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe futat ipoteu ma'e 'ga opo popywau. A'eramũ futat 'ga po ojekatu'oka.

⁶A'e resakawe fariseu 'gã ũljãu Erote 'ga remiayuwa 'gã netee. Amara'neramũ 'gã Jejui 'ga ree, morowykye'ema rupi 'ga 'ga katu'ogamũ. A'eramũ 'gã afuweramũ 'ga ree.

—Maran te jane Jejui 'ga jukai?— 'jau 'gã ajaupe.

Ojero'wu ma'e

⁷A'ere Jejui 'ga awau wemimu'e 'gã netee Garireja ypiauu pe nũ. Kwaiwete 'gã awau 'ga rupi. Garireja ywy pewara 'gã, ⁸Judeja ywy pewara 'gã, Jerusareg ipewara 'gã, Itumeja ywy pewara 'gã, Jotãu ry owajara katywara 'gã, Tiro 'jawa pyriwara 'gã, Sidoma 'jawa pyriwara 'gã. Mimer ipewara 'gã awau Jejui 'ga pyri. 'Ga rera wejue 'gã wanup. A'eramũ 'gã awau 'ga pyri. ^{9,10}Kwaiwete 'gã nuri 'ga pyri. Kwaiwete wejue 'ga ojero'wu ma'e 'gã majarueteu. A'eramũ ojero'wu ma'e 'gã ajamuajãna 'ga ree 'ga pyyg are.

—Eryr'gi je wi. Je pa'e nũ, ene py'rau nũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Yara perut amũ jee. Yar ipe too te'aa 'gã nui 'jau. Kasi a'e pe 'gã naje moporogytaarũukari ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹¹'Ga resakawe mama'eukwaawa rerekwara 'gã u'aa ojenuga Jejui 'ga rowase. A'eramũ 'gã wafukaita:

—Ene 'ã Ku'jywa 'ga ra'yraretea— 'jau mama'eukwaawa rerekwara 'gã wafukaita.

Mama'eukwaawa 'gã muafukaita.

¹²A'eramũ Jejui 'ga 'jau jupe:

—Pẽẽ we aipo pe'je awi. Pẽẽ we 'ã aipo pe'je ekoete— 'jau 'ga mama'eukwaawa rerekwara 'gã nupe, oje'ega moywrafena.

Jejui 'ga remimonorama 'gã

(Mateu 10.1-4; Luka 6.12-16)

¹³Anure Jejui 'ga awau ojeupia ywyty'rarimũ. Wemifutara 'gã 'ga enũina: —Pe'je pejejua 'au je pyri— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau 'ga repejãna 'ga rerowyka. ¹⁴A'eramũ 'ga 'gã amũ mũljãu 'gã nui. 'Ga remimũ'ẽmera 'gã pytuna tusi.

—Pẽẽ je amũ'ẽ 'gã nui tejeypyriwaramũ. Anure nipo je pẽ monoi kwe pe morogyta esage momel'waramũ 'gã nupe, “Pejetywer awi pẽpõiriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ” e momel'waramũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ: “Jeremimonorama 'gã”, 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁵'Gã nupe nanẽ 'ga opãjẽ monoi.

—Tepãjẽa je amono pẽ nupe mama'eukwaawa pe'laawamũ erekwara 'gã nui— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁶Aipo 'gã 'ga imũljãu wemimonoramamũ: Simão 'ga. Anure Jejui 'ga 'ga re'roka Pedroa pyu. ¹⁷Tiago 'ga, Juã 'ga retee. Aipo 'gã nuwa Sepeteu. Oje'eg

imũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe *Puanerigi* 'jau 'ga 'gã nupe. Aeje'eg imũ *Puanerigi* 'ea Tupã ra'yra 'ea poromũ. ¹⁸Andre 'ga, Filipe 'ga, Patarumeu 'ga, Mateu 'ga, Tome 'ga, Tiago 'ga. Ajepeja 'ga, Tiago 'ga Aufeu 'ga ra'yra. Tadeu 'ga, Simão Serote 'ga, ¹⁹Judas Iskariote 'ga. Kũima'e tywera 'gã nupe 'ga me'egara 'ga poromũ.

Mama'eukwaawa 'wyrriara mome'uawet
(*Mateu 12.22-32; Luka 11.14-23; 12.10*)

²⁰Og ipe 'ga oramũ mytuna 'gã ajatykau 'ga ree. Kwaiwetewete wejue 'gã. A'eramũ Jejuí 'ga ojemi'wararũme'em wemimu'e 'gã netee. ²¹Aipo renupawe Jejuí 'ga jara 'gã 'jau 'ga upe. “Ga jemuarũe'ema te 'ga wereko”, 'jau 'gã Jejuí 'ga upe. A'eramũ 'gã awau 'ga upe.

—Ere ejua 'gã nui— 'jau 'gã awau 'ga upe.

A'ere 'ga nooi. ²²Jerusareg awi Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nuri rai'i. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Mama'eukwaawa 'wyrriara je'eg imũ etee 'ga mama'e apoi. Pesepu^a pãjẽ mũ etee 'ga 'gã pirowara pe'ai 'gã nui— 'jau 'gã 'ga upe.

²³A'eramũ Jejuí 'ga 'gã nenũina ojepeyri. A'eramũ 'ga 'gã mu'jau ee. Mama'ea 'ga imome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jawamũ.

—Maran sipo mama'eukwaawa 'wyrriara a'eramũ wemiayuwa pe'ai 'gã nui? Nope'ai futari. ²⁴Sã'ã wyy pypewara 'gã ajuee amara'neramũ 'gã jo'oga ajauí. A'eramũ 'gã amunipo ajuapisau. A'eramũ futat 'gã amunipo ojomateepapa— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ²⁵—Sã'ã majepeja amunaw ipewara 'gã. Ajauí ojo'og ire majepeja amunaw ipewara 'gã nãñewẽjẽmĩ ajuapisau nũ. ²⁶Nan iapo re amunipo 'ã mama'eukwaawa remiayuwa jomateepawi ajaupi etee futat. Mama'eukwaawa 'wyrriara nomonoi futari wemiayuwa erekwara 'gã nui— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁷—Ose sipo muna'ywa ifuakat ma'e 'ga rog ipe, 'oga jara 'ga fare'em ire? Naani. Nosea'uweri. Ifuakat ma'e 'ga far ire etee isei 'ga rog ipe, 'ga karaemã pojekau 'ga wi. Mama'eukwaawa 'wyrriara ifuakat ma'e 'jawe futat. Ipãjẽ futat numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga te pãjẽrete, mama'eukwaawa 'wyrriara pãjẽ apyraapa. Ma'eramũ 'ã ae Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ etee mama'eukwaawa pe'ai 'gã nui— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

²⁸—Pënea'at ki pëe je'e are. Janeruwarete 'ga pëtywera moia pë nui, jui pëpouriweramũ. Akuraparamũ miamũ 'ga pëtywera moiri pë nui ojeupe pëe enũjamũ. ²⁹A'ere 'ga U'agesage kuraparamũ 'ga naekatu'ogul'jawi. 'Ga 'Agesage kurapara 'gã ojereko tywerukaa 'ga upe. Nomoiri futari 'ga aipo 'gã tywera 'gã nui— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

³⁰“Mama'eukwaawa 'wyrriara pãjẽ mũ te 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'gã nui” 'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga 'Agesage kurawi. A'eramũ 'ga 'gã mu'jau ee.

^a3.22 Mama'eukwaawa 'wyrriara rera mukũí tapy'yja je'eg imũ. Satanasi 'jawamũ, Pesepu 'jau nũ.

Jejui 'ga y eẽ, 'ga rewirera 'gã netee

(Mateu 12.46-50; Luka 8.19-21)

³¹Jejui 'ga y eẽ 'ut owaẽma 'gã nupe 'ga rewirera 'gã netee. A'ere 'gã nosei. A'eramũ 'gã ukupepe etee 'upa. A'eramũ 'ga y eẽ 'jau ukupepewara 'gã nupe: —Peenũi kiã jee. Toroporogyta kiã upe 'jau— 'jau eẽ 'gã nupe.

³²Kwaiwete 'gã 'upa Jejui 'ga pyri. A'eramũ 'ga amũ 'jau 'ga upe: —Eney eẽ 'ut owaẽma enerewirera 'gã netee. Ukupepe 'gã nuri 'upa. “Toroporogyta kiã upe 'jau”, e'i eney eẽ oree— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea— 'jau 'ga 'gã nupe.

³³A'eramũ Jejui 'ga 'jau ojeypyriwara 'gã nupe:

—Maranuaramũ te pẽẽ jey 'jawe jee? Maranuaramũ te pẽẽ jerewirera 'gã 'jawe jee nanẽ nũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴A'eramũ 'ga amã'jãu wenupara 'gã nee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Aga jey eẽ 'jawewara 'gã, jerewirera 'gã 'jawewara 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁵—Jarejuwarete 'ga je'ega renuparamũ pẽẽ jepytuna 'jawe pejemogy, jerewirera 'jawe pejemogyau nũ. Kũjãmeramũ jerenya 'jawe pejemogy, jey 'jawe nanẽ nũ pejemogyau nũ. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apoaramũ jepytuna 'jawe pejemogy jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Mama'e a'yi tymawet

(Mateu 13.1-23; Luka 8.4-15)

4 ¹Anure Jejui 'ga awau Garireja ypia reme'y'warimũ nũ. Kwaiwete 'gã ajatykau 'ga ree. A'eramũ 'ga awau u'aa wapyka yaruu pype. A'eramũ 'ga yaruu pype u'ar ire oporogytau ojee ajatyka ma'e 'gã nupe. 'Ga renupara 'gã 'upa 'yisiga pype. ²Mama'e mũ 'ga imome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

³—Kũima'e 'ga amũ awau juowuuran a'ỹja momopoa oko pe. ⁴A'eramũ a'ỹja mũ u'aa pe pe 'ga wi. A'ere 'ga imomopor ire wyra'i ruri i'wau etee 'ga wi. ⁵Amumera u'aa ywy a'wyre'ema pype 'ga wi. Kwaiwete ita. A'eramũ 'yja otywe'emamũ jupe. 'Yi tywe'ria te. Jaruete futat opopoa numiamũ. ⁶A'ere nooi apoa kwe pe. A'eramũ kwaraya imom'ỹjaga etee. Ita rakuwa ijukau etee. ⁷Amumera a'ỹja u'aa juemy pype. A'eramũ jua imoteu etee 'ga wi. A'eramũ jawaiwa iapisau etee. A'eramũ u'ae'emamũ 'ga upe. ⁸Amumera a'yi te aje u'at ywy katurama pype. A'eramũ opopoa. A'eramũ ywy esage pype u'at ma'efera te u'aramũ. Kwaiwete u'aramũ. Ajepeja 'ywa'aa trĩta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa sesẽta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa sẽg i'aa— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁹—Ee pejejeapyoweramũ ki peapyaka katu jeje'leg are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁰Ojeupe 'ga porogytapaw ire mytuna 'gã awau ojewya oje'wyr ipe nũ. A'ere 'gã amũ pytai oporonupa ee 'ga upe. A'eramũ opyta ma'e 'gã awau 'ga repejãna oporonupa 'ga remimome'u are 'ga remimu'e 'gã netee:

—Ma'ja are te ore mu'e ape poromũ morogytau ra'e? Norereapyoi ete ore ee ki 'ei— 'jau 'gã 'ga upe.

¹¹A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Tejuwarete 'ga je'eg imũ futat je ruri pẽ mu'jau 'ga ree. 'Awamũ Jeruwa 'ga pẽ mogyi wemiayuwamũ jeje'ega renupa katu katuaramũ, a'e je pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ je morogytau etee pẽ mu'jau ee. Nomome'uayayi tãmẽjẽ je pẽ nupe. ¹²Kasi a'e pe tesirũmera 'gã we ikwaaw ekoete ne, a'e je pẽ nupe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —Jeje'eg are eapyowere'ema 'gã wanup futat jeje'ega numiamũ. A'ere 'gã naeapyoi futari ee. Wesak agawewi 'gã 'ã mama'ea jeremiapoa. A'letea 'gã naeapyoi ee. Ma'eramũ je 'ã morogyta etee imome'ui pẽ nupe pẽ mu'jawamũ. Imome'u katu re 'gã neapyo ekoeteramũ ajemogyau ee ne. Ee weapyo re amunipo 'ã 'gã poiri otywer awi. A'eramũ te amunipo 'ã Janeruwarete 'ga 'gã katu'ogi 'gã tywer awi— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹³—Ee pejejeapyoe'em ire maran amusipo 'ã pẽ pẽneapyo mama'e are pejejeupe je imome'uramũ?— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe oporonupa ee.

¹⁴A'eramũ 'ga 'gã mueapyou ee:

—Sã'ã y'wa a'ÿja. Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'ega. 'Ga je'ega mome'wara 'gã y'wa a'ÿi tymara 'gã 'jawe. ¹⁵A'ÿja mũ 'ã u'aa pe pe 'ga wi. A'ea 'ã wyra'ia 'ua i'wau etee. Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'ega renupara 'gã amũ. 'Ga je'ega renuwi futari numiamũ. A'ere 'gã naeapyoi ee. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyrĩara 'ua erowiarukare'ema 'gã nupe: "Perowiar awi", 'jau 'ua 'gã nupe. A'eramũ futat 'gã momoirukaa je rerowiar awi— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

^{16,17}—Sã'ã y'wa a'ÿja mũ 'ara ywy a'wyre'ema pype ipopora numiamũ. A'ere nitywi apoa. A'eramũ opapapa etee nũ. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga je'ega renupara 'gã amũ. Enupawe 'gã erowiaa. A'ere 'gã naeapyoi ee. A'eramũ 'gã opoia kamẽsĩete erowiar awi. Erowiaramũ nipo 'gã amũ 'gã nerekou tyweaete ee. A'eramũ 'gã opoia 'ga je'ega renuw awi. ¹⁸Sã'ã y'wa a'ÿja 'ara ju pype. A'eramũ 'ã opopoa futat numiamũ. A'eramũ 'ã jua imoteu etee. Nan tee futat nipo 'gã amũ Jarejuwarete 'ga je'ega renuwaiwi etee. ¹⁹A'eramũ nipo 'gã wemifutar are etee wea'aramũ ajemogyau nũ.

Ojeka'aranũrug are etee wea'aramũ ajemogyau. Ojemuorypaw are etee nipo 'gã wea'aramũ ajemogyau. A'eramũ 'gã wea'aru'jawe'emamũ nipo 'ga je'eg are.

²⁰—Amumera 'gã te nipo ajee. Sã'ã y'wa a'ÿja ywy katurama pype u'at ma'ea. A'ea awau waranupa u'aramũ. Nan tee futat Ku'lyjwa 'ga je'ega renupara 'gã neapyoramũ ajemogyau ee. Wago'oramũ miamũ 'gã nopoiru'uweri futari je rerowiar awi. Ojemogypyka etee futat nipo 'gã ajemogyau je ree. Janeruwarete 'ga pãjẽ mũ etee futat mama'e esage apou ajemogyau. Sã'ã ywy katurama pype u'at ma'e 'ara. A'eramũ 'ã u'aramũ kwaiwete. Ajepeja 'ywa'aa trĩta i'aa. A'ere ajepeja 'ywa'aa sesẽta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa sẽg i'aa. Nan tee futat jeje'ega renupara 'gã mama'e esage apoi Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe, 'gã mueapyou 'Uwarete 'ga je'ega renuw are.

Arāparīn

(Mateu 5.14-16; Luka 8.16-18; 11.33)

²¹ A'ere Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nū:

—Nomonyga'uweri ae arāparīna mū imyina imima mama'e 'ag are. Imonyg ire ae imonoi imyina ajuesawamū te. A'eramū ose ma'e 'gã esaka tenamū. Nan tee futat ki pēē. Ee eapyo ma'eramū ki pēē tekotee 'gã mul'jau Jarejuwarete 'ga porogyta are. ²²Mama'e jemima pēē ikwaape'ema. A'ere nipo anure te pekwaap. ²³Ee pejejeapyoweramū ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁴ A'eramū 'ga 'jau 'gã nupe nū:

—Pejejuka ki je'e are. Pejejaupe pēē mama'e apo 'jawerimū etee futat nipo Janeruwarete 'ga mama'e apoi pē nupe. A'ere 'ga taetu aipo mama'e apoi pē nupe. ²⁵Mama'e rereko esageara 'gã a'jeteetewi mama'ea wereko. A'eramū taetu 'ga mama'e pyygu'japa ojeupe. A'ere mama'e rereko esageare'ema 'gã nuerekou'jawi futari mama'ea. Erekopyrera miamū futat 'ga erekou'jape'ema— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Nan tee pēneapyo Jarejuwarete 'ga je'eg are. Oje'ega pēē enuw ire 'ga pē mueapyou oje'eg are. Oje'ega pēē enuwe'emamū 'ga nepē mueapyou'jawi oje'eg are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

Y'wa a'yi

²⁶⁻²⁹ A'ere 'ga mama'e mū mome'wau 'gã nupe 'gã mul'jau nū:

—Sā'ā ko jara 'ga y'wa a'yi tyma oko pe. A'ere 'ga 'ā awau jui. Wea'arul'jawe'emamū futat a'yja tymawer are. “Ko sipo 'wei”, 'jawe'em futat 'ga 'ā y'wa a'yja upe. Opopoa nā'ā ojetee futat re'ā, u'aramū 'jau nā'ā re'ā 'jau 'ga. Weapyoe'emamū agawewi itymarera 'ga ee. Ywy pype otym ire 'ā awau u'aramū, otyarūmū ko jara 'ga upe. A'eramū 'ga 'ā ipa'wau. Nan tee futat Janeruwarete 'ga remiayuwa. Oje'ega rerowiarāmū Janeruwarete 'ga 'gã mogyau wemiayuwa. Jane 'ā 'ga je'ega te simome'u. A'ere 'ga te 'gã mueapyoi ee erowiarukaa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

'Ga rerowiaara 'gã momytunawam

(Mateu 13.31-32,34; Luka 13.18-19)

³⁰ A'ere Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nū:

—Ma'ja 'jawe ajee Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã?— 'jau 'ga 'gã nupe. ³¹—Sā'ā y'wa a'yi'i'ī'ia, mostarda 'jawa. ³²A'ere 'ā otym ire 'ā opopoa awau o'ywuoramū. A'eramū 'ā wya'ia aja'yrapyau akā are, waity mogyau ee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe nū.

Aipo upe Jejui 'ga wemiayuwa jemomytunawama te imome'ui 'gã nupe. 'Awamū 'ga rerowiaara 'gã ināinānī'ī etee. A'ere 'gã anure kwaiwete 'gã jemomytuni nipo ajemogyau.

³³Morogytau Jejui 'ga mytuna 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree. A'eramũ 'gã weapyoramũ 'ga ree. ³⁴Mytuna 'gã nupe 'ga morogytau etee imome'wau. A'ere 'ga wemimu'e 'gã mueapyoi oje'eg are, wemiayuwa 'gã etee erekou.

Ywyruru muojeawet

(Mateu 8.23-27; Luka 8.22-25)

³⁵Aipo 'ara rupi, ypytunimũ, Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Pe'je soo jareyaapa 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁶A'eramũ 'ga remimu'e 'gã mytuna 'gã monou ojewi.

—Pe'je pejewau pejeje'wyr ipe— 'jau 'gã 'gã nupe.

Yaruu pype 'ga renamũ 'ga remimu'e 'gã awau u'aa yaruu pype Jejui 'ga pyri. A'eramũ 'gã awau 'ga rupi. A'ere amumera 'gã oi oyaruu pype 'gã newiri. ³⁷Gã yaapaw ipe wyuruu 'ua erujewi 'gã nupe. 'Y ryjuapia yara matyneema imotyppywuka ja'wyja'wy 'gã nupe. ³⁸A'ere Jejui 'ga seri etee futat 'upa yara ku'a pe. Wakaga rerupa akagytapawa 'jawewara 'arimũ. A'eramũ 'ga remimu'e 'gã 'ga renũina 'ga momaka:

—Ku'jyp! Ere epaka kũi! Sapap jane kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹A'erauwe Jejui 'ga fu'ami oje'ega wyuruu upe, 'y rajapetega upe nanẽ nũ:

—Peojet ki 'y rajapetek wyuruu retee— 'jau 'ga jupe.

A'erauwe wyuruu wojeramũ. 'Y rajapetega nanẽ wojeramũ nũ. ⁴⁰A'ere 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Ma'eramũ pejekyjau nanimenime 'ũ? Naje rerowiari tãmẽjẽ 'ã pejepe pejemogyau— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.

⁴¹A'eramũ 'gã kyjea 'gã nerekou.

—Kuu. Ma'e pãjẽ 'ga te jane sireko jarejepype nũ'ũ?— 'jau etee 'gã ajaupe. —Ywuruu te 'ã 'ga amuojet erujewi jarejewi a'ĩ kũi. 'Y rajapetega nanẽ 'ga 'ã imuojea erujewi nũ. Ma'e pãjẽ 'ga te nũ'ũ? Naesagi pa je 'ga amũ je'ega wytyu upe jepi nũ, wytyu muojera erujewi jepi nũ— 'jau 'gã ajaupe oporesagamũ ete 'ga ree. —Janeruwarete 'ga te wapoukat 'ga upe nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Mateu 8.28-34; Luka 8.26-39)

5 ¹Garireja ypiauu raapaw ire 'gã awau ojekoka Gerasa ywy are. ²A'e pe Jejui 'ga uẽma yaruu awi. Yar awi 'ga ãm ppyrauwe kũimal'e 'ga amũ 'ua 'ga repejãna. Mama'eukwaawa rerekwara 'ga poromũ. ^{3,4}Tywy 'arimũ ete futat 'ga rekoi. A'eramũ 'ga 'ua tywy awi Jejui 'ga repejãna. Ipojoy te 'ga akou. A'eramũ 'ga pyriwara 'gã okyjau 'ga wi 'ga rekoramũ. Apo fat agawewi futat 'gã 'ga, 'ga kupy faa itaju pyu agawewi. A'etea 'ga omonoonoog etee futat. A'eramũ 'gã 'ga pofaa, 'ga pyfaa 'jau itaju pyu. A'ere 'ga imopeni etee. A'ere 'ga nipoje'okawi futari 'gã nupe. ⁵Wytyra rupi 'ga awau akou awotywe'eme. Opytawaipa etee peu. A'ere 'ga awau tywy pe nũ. Mama'eukwaawa 'ga maema.

(Maku 5.1-20)

Ita pyu 'ga ojekysau. ⁶Jejui 'ga resakawe 'ga ujāna u'aa wapyka wenupy'āu 'ga rowase. ⁷A'eramū mama'eukwaawa 'ga muafukaita:

—Jejui. Ku'jywa 'ga ra'yra 'ā ene. Maran te ore rereko ape 'awamū? Ore rereko tywer awi ape— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe.

⁸“Ejepe'a 'ga wi”, e'i Jejui 'ga mama'eukwaawa upe ra'e. A'eramū mama'eukwaawa aipo werekwara 'ga mu'eukaa 'ga upe.

⁹A'eramū Jejui 'ga 'jau jupe:

—Ma'ja te enerera?— 'jau Jejui 'ga mama'eukwaawa upe.

A'erauwe 'jau 'ga upe:

—Kwaiwete ore 'ga piwaramū. A'eramū 'gā ore renūina “kwai” 'jau ore— 'jau mama'eukwaawa 'ga upe.

¹⁰A'ere mama'eukwaawa 'jau Jejui 'ga upe:

—'Ga wi ore monou kasi muku ore monoukar ape ne— 'jau mama'eukwaawa 'ga upe.

¹¹Mama'eukwaawa rekwara 'ga upe Jejui 'ga porogyta 'ga 'amamū tajaurana ojemi'waa 'upa ywyty'rarimū. ¹²A'eramū mama'eukwaawa 'jau 'ga upe:

—Tajaurana ywyteripe ore mono ape ore mogyau— 'jau 'ga upe.

¹³A'eramū Jejui 'ga 'jau jupe:

—Pe'je ajee pejewau— 'jau 'ga jupe.

Tajaurana pytuna tois miu. A'erauwe mama'eukwaawa ūljāu werekwarera 'ga wi awau ojejaga tajaurana pype. A'eramū tajaurana

mama'eukwaawa ojepype ijejagamũ erowawaka erajemogyau. A'eramũ erawau enujãna erojypa ywy'amuku rupi eropopoa erawau eropapa 'y pe.

¹⁴A'eramũ tajauran are omaenun ma'e 'gã awau imome'wau amunaw ipewara 'gã nupe, jũ mewara 'gã nupe. Mímera 'gã nupe 'gã 'ga rera mokwasi'wau. A'eramũ kwaiwete 'gã 'ua 'ga resaka. ¹⁵Jejui 'ga pyri 'uawe 'gã mama'eukwaawa rerekwarera 'ga resaka. 'Ga resakawe 'gã oporesagamũ etee 'ga ree ajemogyau. Jejui 'ga pyri 'ga reni wapyka. Mama'e tywera ojewi iẽm ire 'ga 'ũina wapyka ojejrũwunepa. 'Akwaap 'ga a'eramũ futat. A'eramũ amunaw awi 'ut ma'efera 'gã oporesagamũ etee 'ga ree. ¹⁶A'erauwe 'ga katu'oga resakarera 'gã imome'wau 'gã nupe: —Jejui 'ga mama'eukwaawa ope'a 'ga wi ko. A'eramũ 'ga imonoukaa tajaurana pype ko. Ojepype mama'eukwaawa reseramũ tajaurana awau opopoa wypy'awygamũ 'y pe ko— 'jau 'gã imome'wau 'ut ma'efera 'gã nupe.

¹⁷Weymawa manũ re 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ere ejepe'au ore wi kũi. Ene nenea'wyrri ra'e kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁸A'erauwe 'ga awau u'aa yaruu pype nũ. A'e pype mama'eukwaawa rerekwarera 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Tene je oi ene rupi, ki Ku'jyp— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁹A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—Naani. Eje'wyr ipe te ekwap ejemome'wau epytuna 'gã nupe.

Janeruwarete 'ga ajemuaẽm ene ree. A'eramũ 'ga mama'e esage apou ene upe. A'eramũ ene ewau imome'wau epytuna 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁰A'ere mama'eukwaawa rerekwarera 'ga awau amunawa moymoyka okatu'okawera mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Tekapuru ywy pe 'ga awau Jejui 'ga remiapofera mome'wau. A'eramũ enuparera 'gã oporesagamũ 'ga ree, okatu'okawera 'ga imome'uramũ.

Jairo 'ga ra'jyt

(Mateu 9.18-19; Luka 8.40-42)

²¹A'ere Jejui 'ga awau ypiauu raapa wemimu'e 'gã nupi nũ. 'Gã jekog ire mytuna 'gã 'ua ajatykau 'ga ree 'yisiga pype. ²²A'eramũ Jairo 'ga 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. Aipo 'ga judeu 'gã jatykaawa raarana 'ga. 'Ga 'ut wapyka wenupy'ãu Jejui 'ga rowase.

²³—Jera'jyra eẽ amanũ ja'wyja'wy 'upa ki 'ei. A'eramũ je ene poreawua kũi. Teresak eẽ jui 'jau, 'jau je tejua enee kũi— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁴A'erauwe Jejui 'ga awau 'ga rupi. Kwaiwete 'gã awau 'gã newiri. Ojopypypypyk te 'gã awau.

Ojero'wu ma'e kũjã eẽ

(Mateu 9.20-22; Luka 8.43-48)

²⁵Poje kũjã eẽ mũ 'ua Jejui 'ga rakyfet katy 'ga repejãna. Ojero'wu ma'e eẽ. Tusi kwara eẽ imu'aa akou ojero'wau. Nuogi futari eẽ rya eẽ wi. Ymã te 'ã eẽ

rekoï rakue. ²⁶Morofuanugara upe ojesaukaa numiamũ. A'ere morofuanugara mepyetea eẽ ka'aranũũ mateepapa ekoete eẽ wi. A'ere eẽ nojekatu'ogi futari akou. A'ere eẽ jero'wu jerekoetei eẽ ree. ^{27,28}A'eramũ eẽ Jejui 'ga rera renupawe 'jau ojeupe etee futat: “Kĩã raity pyygamũ tajekatu'ok 'jau kwy”, 'jau eẽ ojeupe etee futat. A'eramũ eẽ 'ua 'ga rewiri. 'Ga rupisikawe eẽ 'ga raity pyyka. ²⁹A'erauwe eẽ ry uoka eẽ wi. A'eramũ eẽ 'jau ojeupe etee futat: “A'jea futat kĩa pãjẽa ra'e”, 'jau eẽ ojeupe. “Jejaruete je 'awamũ nũ”, 'jau eẽ ojeupe etee futat akou.

³⁰A'erauwe Jejui 'ga 'jau ojeupe etee futat: “'Ga amũ ijaruete jepãjẽ mũ”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. A'eramũ 'ga ojerowaka 'jau mytuna 'gã nupe:

—Awỹja te owyk jeraity are ra'e?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Tee. Naje rũi— 'jau 'ga rewiri oo ma'e 'gã 'ga upe.

³¹A'eramũ 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Kwaiwete agawewi 'gã 'ã. A'etea 'ã ere “Awỹja te owyk jeraity are ra'e?” ere oree— 'jau 'gã Jejui 'ga upe. —Nereesagi nipo 'gã jopyypypygya?— 'jau 'gã 'ga upe.

³²A'erauwe Jejui 'ga amã'jãu 'gã moyka ojee owyk ma'efera rekaa.

³³A'erauwe ijaruete ma'efera eẽ 'jau ojeupe: “Najemima'uweri je kĩa wi. Okwaap futat kĩa”, 'jau eẽ ojeupe. A'eramũ eẽ awau wapyka wenupy'ãu 'ga rowase. Oyyita eẽ ojemome'wau 'ga upe:

—Je ako awyk eneraity are ko. Ymã te jerya nuogi je wi. A'ere eneraity are je wygauwe iogi je wi ko— 'jau eẽ 'ga upe.

³⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau eẽ upe:

—Je rerowiat wejue te ape. A'eramũ je ako ene katu'oka ko— 'jau 'ga eẽ upe.

—A'eramũ ki ene epy'ata'waramũ ekou. Enejaruete ene ekou— 'jau 'ga eẽ upe.

Jairo 'ga ra'jyra eẽ ferapawet (Mateu 9.23-26; Luka 8.49-56)

³⁵Eẽ upe Jejui 'ga porogyta 'ga 'amamũ Jairo 'ga remiayuwa 'gã amũ 'ua 'ga rewiri:

—Amanũ katu enera'jyra eẽ ki 'ei. Au'je 'ga reruri re— 'jau 'gã 'ua 'ga upe.

³⁶A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—Ene'arasig awi. Je rerowiat ki ape— 'jau ete Jejui 'ga 'ga upe.

³⁷A'ere Jejui 'ga 'jau wewiri oo ma'e 'gã nupe:

—'Au etee ki pejup. Ore tee oroo orosou eẽ resaka— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga muaprya 'gã etee erawau ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, 'ga rewirera Juã 'ga. Mĩmera 'gã etee 'ga erawau ojeupi. ³⁸Jairo 'ga 'wyr ipe owaẽmawe 'gã amanũ ma'efera eẽ ree ajatyka ma'e 'gã nesaka. Jairo 'ga ra'jyra eẽ rapirũmũ eẽ rerekou. Wafukaita 'gã ajemogyau. ³⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ te pejo'o eẽ ree? Namanũi futari eẽ. Oset tee eẽ 'upa— 'jau 'ga ajatyka ma'efera 'gã nupe.

⁴⁰Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã 'ga rerekoemãu etee:

—Ene!me awi nũ'ũ. Amanũ futat akiko— 'jau 'gã 'ga upe.

“Amoferap je eẽ”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe “Oset tee eẽ 'upa”, 'jau ete 'ga 'gã nupe.

A'ere Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau peje'jãu ukupepe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga muapyra 'gã nerawau, kũjãmuku'i eẽ jara 'gã neewe.

A'eramũ 'gã awau osou imy'ja'wi pype. ⁴¹A'eramũ 'ga amanũ ma'efera eẽ popyyka oje'ega eẽ upe:

—Ere ejua ewya, ky'ri— 'jau 'ga eẽ upe.

(Oje'eg imũ 'ga 'i: *Tarita kumi*. *Tarita kumi* 'ea ere ejua efu'ama jui 'ea poromũ.)

⁴²A'erauwe kũjãmuku'i eẽ afu'ama okama awi, afu'ama awau watau. Tusi kwara eẽ amu'at. A'eramũ eẽ watau 'gã neape. A'eramũ 'gã oporesagamũ etee eẽ ree. A'eramũ futat eẽ ruwa 'ga 'jau ojeupe: “Amanũ ako jera'jyra ako re'ã. A'ere pa 'ga 'ã jera'jyra moferawi jee nũ”, 'jau 'ga ojeupe.

⁴³A'ere Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je mome'u kasi pejepe kwe pe 'gã nupe ne, 'au je iapoawera ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'ga 'jau eẽ jara 'gã nupe:

—Pe'je eẽ mojem'i'waa— 'jau 'ga eẽ jara 'gã nupe.

Nasare pe 'ga oawet

(*Mateu 13.53-58; Luka 4.16-30*)

6 ¹Anure Jejui 'ga awau ojewya Nasare pe nũ, waranupawer ipe nũ. Wemimu'e 'gã 'ga erawau ojeupi. ²Morowykye'ema rupi 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe. A'eramũ 'ga 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga porogyta are. A'eramũ enupara 'gã amũ oporesagamũ 'ga ree.

—Ma'ape te 'ga jemu'ei mama'e are nũ'ũ? Awÿja te 'ga amu'akwaap mama'e are nũ'ũ?— 'jau 'gã ajaupe. —Ma'ja pãjẽ mũ ajee 'ga aeremiapoe'ema apoi?— 'jau 'gã ajaupe. —Maran ajee 'ga mama'e apoi mĩnamũ nũ, aeremiapoe'ema mama'e apou nũ?— 'jau 'gã ajaupe. ³—Ma'eramũ sipo 'ga jane mu'ei mama'e are? NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara rui agawewi 'ga 'ã. A'etea 'ga jane mu'e are ifuwet— 'jau 'gã ajaupe. —'Yjepana pinara agawewi 'ga 'ã. A'etea 'ga 'ã jane mu'e are ifuwet. Mari eẽ ra'yra 'ga te 'ã. 'Ga rewirera 'gã ako 'au jane pyri. Tiago 'ga, Jose 'ga, Judas 'ga, Simão 'ga. Mĩmera 'gã 'ga rewirera. 'Ga renyra 'gã nanẽ 'ã ajemogyau 'au jane pype nũ. Ma'eramũ sipo 'ga jane mu'e are afuweramũ? Nienuwa'uweri jane 'ga porogytaa— 'jau 'gã ajaupe.

⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Sã'lã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã oa kwe pe 'ga je'ega mome'ua. A'eramũ 'ã kwe pewara 'gã jẽmĩ 'gã je'ega rerowiaa. A'ere 'ã 'gã 'wyr ipewara 'gã jẽmĩ nuerowiari 'ga. 'Ga pytuna 'gã miamũ 'ã 'ga rerowiare'ema ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oje'wyr ipewara 'gã nupe. —

Nan tee futat ajee 'ã kwe pewara 'gã jēmĩ je rerowiari. A'ere 'ã je'wyr ipewaramũ jēmĩ naje rerowiari pejepe pejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵Nuerowiari wejue 'gã 'ga. A'eramũ 'ga aeremiapoe'ema mama'e apoarũme'em 'gã pype. Ojero'wu ma'e 'gã amũ etee 'ga imajarueteu, opo monou 'gã 'arimũ. ⁶“Naje rerowiari te 'gã 'ã. A'eramũ je 'gã poararũme'em”, 'jau 'ga ojeupe, oporesagamũ 'gã nee.

Jejui 'ga wemimũ'e 'gã monoawet

(Mateu 10.5-15; Luka 9.1-6)

Aipo awi Jejui 'ga awau Nasare pyri 'ut ma'e amunaw ipe, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree. ⁷Anure 'ga wemimũ'e 'gã majatykau, tusi 'gã majatykau. A'eramũ 'ga opãjẽ monou 'gã nupe mama'eukwaawa pe'aawamũ erekwara 'gã nui. A'eramũ 'ga 'gã mokwasi'wau mukũi juejue 'gã monou kwe pe.

—Pe'je pejewau je mom'e'wau kwe pewara 'gã nupe. Jerer imũ ki pẽẽ mama'eukwaawa pepe'a erekwara 'gã nui— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁸—Pejemama'ea te kasi ajee peroo ne. Ywyrã etee pẽẽ erawau pejepe pe. Pejemem'ua miamũ pẽẽ erawawe'em. Mama'e ryrũ, ka'aranũ. Mimera nanẽ pẽẽ erawawe'em nũ. ⁹Pejepypapaawunepa ete. A'ere pejejyrũa miamũ pẽẽ erawawe'em. Pejepir arewara etee futat pẽẽ erawau. Nan tee futar iki pekwap— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁰—'Gã 'wyrarete upe pejewaẽma pẽẽ majepeja 'oga pype etee futat pejejupa. Peo kasi kwe pe pejekou ne. ¹¹Pejeporogyta renuwe'emamũ kamẽsiete pejewau 'gã 'wyr awi. 'Gã nui pejewau ki pẽẽ pejepytyry'wory'woka. “Nepeenuwi ete oreporogyta. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga amara'neramũ pẽ nee”, 'jau ki pẽẽ 'gã nupe, pejepytyry'woka 'ga neape— 'jau Jejui 'ga wemimono 'gã nupe.

¹²A'eramũ Jejui 'ga remimũ'e 'gã awau peuwara 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga ree: —Pejetywer awi pẽpõiriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui. “Je katu'og ape”, pẽẽ 'eramũ 'ga pẽ katu'ogi futari, pẽ mogyau wemiayuwamũ— 'jau 'gã awau 'gã nupe.

¹³Mama'eukwaawa 'gã ipe'au erekwara 'gã nui. Miarakawenana 'gã imonou ojero'wu ma'e 'gã akag are. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã katu'oka 'gã jero'wu awi.

Juã Batista 'ga jukaukaawet

(Mateu 14.1-12; Luka 9.7-9)

¹⁴Jejui 'ga rera okwasi'wasi'wau kwe pe. A'eramũ Erote 'ga nanẽ 'ga rera renupa nũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Awỹja te poromũ? Aeremiapoe'ema te a'e 'ga wapo a'i kũi— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã amũ 'jau 'ga upe:

—Juã Batista 'ga nipo 'ut oferapa rai'i nũ. A'eramũ nipo 'ga a'eramũ janeremiapoe'ema resaukaa janee— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁵A'ere amumera 'gã 'i:

—Eliasi 'ga nipo 'ut ojewya rai'i— 'jau 'gã 'ga upe.

Amumera 'gã 'jau:

—Janeruwarete 'ga je'lega mome'wara 'ga, ymāwarera 'jawewara 'ga futat— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁶Aipo ajaupe 'gã 'e renupawe, Erote 'ga 'jau:

—Juã Batista futat 'ut oferapa rai'i nũ. Ajuwonogukat agawewi ako je 'ga ikue. A'etea sipo 'ga oferawu'jap nũ— 'jau Erote 'ga 'gã nupe.

^{17,18}Ymã Erote 'ga wewirera 'ga remireko eẽ pojekai 'ga wi rakue. Erotiasi eẽ pojekau 'ga wi rakue, Filipe 'ga wi rakue. A'eramũ 'ga eẽ rerekou katu rakue. A'eramũ Juã 'ga 'jau 'ga upe:

—Nia'wyrri nanuara. Ejewirera remireko 'ã erepojeka 'ga wi. Ymã 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: “Peko awi pejejuemireko are”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'ere 'ã ereapo “Peapo awi” 'jawera rai'i. A'eramũ ene etywereteramũ ekou Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Juã 'ga Erote 'ga upe rakue.

A'eramũ Erote 'ga amara'neramũ Juã 'ga ree, 'ga pofaa, 'ga munewukaa moromunepawa pype.

¹⁹Erotiasi eẽ Juã 'ga raykau 'ga 'eawer are. A'eramũ eẽ afuwereteramũ 'ga ree. ²⁰A'ere Erote 'ga kyjei 'ga juka awi. “Esage ma'e 'ga, Ku'jywa 'ga remiayuwa 'ga”, 'jau Erote 'ga Juã 'ga upe. A'eramũ 'ga okyjau 'ga juka awi. A'eramũ 'ga 'ga jukaukare'ema Erotiasi eẽ upe. 'Ga je'egamũ Erote 'ga wapyakau Juã 'ga je'eg are. 'Ga je'ega renupawe 'ga 'jau ojeupe: “Maran je 'ga rerekou 'ũ”, 'jau 'ga ojeupe. A'ere 'ga nokwaawi futari. ²¹A'ere Erotiasi eẽ Juã 'ga juka rapesagi etee futat akou.

U'aawera 'ara rupi Erote 'ga maraka apou. A'eramũ 'ga kwaiwete 'gã mo'wy'wya omaraka are. Opoirũ, jefaruu 'wyrriat, Garireja ywy pewara 'gã 'wyrri'ri. Mĩmera 'gã 'ga imo'wy'wya oje'wyr ipe. A'eramũ 'gã wemimo'wyrera 'gã mojem'i'waa. ²²Gã jemi'waaw ipe Erotiasi eẽ ra'yra eẽ awau osou ojerokyau maraka are ajatyka ma'e 'gã nowase. A'eramũ Erote 'ga aku'iramũ eẽ jeroky are wemimo'wy'wyrera 'gã netee. A'eramũ Erote 'ga 'jau eẽ upe:

—Ma'ja te erefutat? Tamono eneremifutara enee 'jau— 'jau 'ga eẽ upe.

²³A'eramũ 'ga 'jau nũ:

—“Ma'ja te erefutat?” a'e ako je enee ko. Eneremifutara etee futat tamono enee 'jau, a'e ako je enee ko. Na'e ekoetei je enee. Jarejuwarete 'ga remianuwamũ je 'i. Amono futat je enee— 'jau 'ga eẽ upe.

²⁴A'erauwe eẽ awau imome'wau oy eẽ upe. A'eramũ eẽ 'jau eẽ upe:

—Ma'ja te je aenũi kĩa upe?— 'jau eẽ oy eẽ upe.

—“Juã Batista kĩa akagera erurukat imonogukaa wã nupe jee”, ere ki kĩa upe— 'jau eẽ wa'yra eẽ upe.

²⁵A'erauwe eẽ ra'yra eẽ awau ojewya 'jau 'ga upe:

—Juã Batista kĩa akagera erurukat paratu pype imonogukaa wã nupe jee kĩ'i. 'A'erauwe je ifutari— 'jau eẽ 'ga upe.

²⁶A'erauwe Erote 'ga u'arasigamũ aipo eẽ 'erauwe. Niporujukaweri 'ga Juã 'ga ree. A'eramũ 'ga a'eramũ u'arasigamũ. “Ma'eramũ je 'jau eẽ upe ra'e 'ũ: Eneremifutara tamono enee 'jau, 'jau eẽ upe ra'e 'ũ”, 'jau 'ga

ojeupe, u'arasigamũ. A'ere 'ga wemimo'wy'wyrera 'gã nemianuwamũ aipo 'ga 'i eẽ upe. A'eramũ 'ga ojenosõu. “Kasi 'gã a'e pe je iapoe'emamũ naje rerowiari ne kwy, 'gã nekoi je'me are ne kwy”, 'jau 'ga ojeupe.

²⁷A'eramũ 'ga a'eramũ jefaruu 'gã amũ monou Juã 'ga juwonogukaa.

—Moromunepawa pype Juã 'ga 'amamũ. Pe'je pejewau 'ga ajuwonoka. A'eramũ pẽẽ 'ga akagera rerua paratu pype eẽ upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau 'ga ajuwonoka. ²⁸A'eramũ 'gã paratu pype 'ga akagera rerua eẽ upe. A'eramũ eẽ erua oy eẽ upe rakue.

—Kweramũ a'ni— 'jau eẽ oy upe.

²⁹“Erote 'ga 'ga jukaukat 'ga upe” 'e renupawe Juã 'ga remiayuwã 'gã awau 'ga reumera upe erawau imonou inuga ita kwara pype rakue.

A'eramũ Erote 'ga wea'aramũ Juã 'ga ree, Jejui 'ga rera renupawe.

Kanape'i me'yitawet

(Mateu 14.13-21; Luka 9.10-17; Juã 6.1-14)

³⁰Ko'iko'i ete Jejui 'ga remimonofera 'gã 'ua ojewya nũ. A'eramũ 'gã wemiapofera mome'wau Jejui 'ga upe. Oporogyta nanẽ 'gã imome'wau 'ga upe nũ. ³¹Kwaiwete 'gã ajatykau Jejui 'ga ree. A'eramũ Jejui 'ga ojemi'wararũme'em wemimu'e 'gã netee. A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimonofera 'gã nupe:

—Pe'je soo awotywe'eme jarepytu'wau ra'ne 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

³²A'eramũ 'gã tee awau u'aa yaruu pype. ³³A'ere kwaiwete 'gã 'gã oa resagi.

—Oo Jejui 'ga— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ amunaw ipewara 'gã ojeko'woka 'ga piara rupi awau ujãna ypia wyryi owaẽma 'gã nenune.

³⁴Ojekog ire Jejui 'ga uẽma yaruu awi. Wenune 'ut ma'efera 'gã nesakawe, Jejui 'ga ajemuaẽma 'gã nee. “Karupa'mĩ jare'ema 'jawe pa 'gã jemogyi jee nũ”, 'jau 'ga ojeupe. Ni'wryiari 'gã. A'eramũ 'gã omogytawe'emamũ. A'eramũ 'ga a'eramũ ajemuaẽma 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

³⁵Kaaruwamũ Jejui 'ga remimonofera 'gã 'jau 'ga upe:

—Kaarup ki 'ei. Nitywi futari mama'ea 'au 'gã nemi'uramamũ— 'jau 'gã 'ga upe. ³⁶—Emono 'gã jarejewi. Too 'gã amunawa mũ pype wemi'urama mua ojeupe 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁷A'ere Jejui 'ga 'i 'gã nupe:

—Pẽẽ te mama'ea pemono 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'jau:

—Kuu. Mytuna 'gã nũ'ũ. Tusẽtu ka'aranũũ oo kanape'i muawamũ 'gã nupe kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Marãmaran te kanape'i pyu pẽtyp? Pe'je pejewau esaka— 'jau 'ga 'gã nupe. A'erauwe 'gã awau esaka. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Sĩku etee kanape'ia. Mukũi'ĩ etee ipira'ia 'jau ra'e— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹A'eramũ 'ga 'jau ojee ajatyka ma'e 'gã nupe:

—Pe'je pejepojo'oka'i pejējauī pejeapyka juo'wi 'arimū— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁰A'erauwe 'gã opojo'ojo'o'giramū wapyka juo'wi 'arimū. Peu sêg 'gã wapyka. Peu sîkwêta 'gã wapyka. Peu sêg 'gã wapyka nū. Nan tee futat 'gã wapyka juo'wi 'arimū. ⁴¹A'eramū Jejui 'ga kanape'i ppyka opo pe ipira'i reewe. A'ere 'ga eramã'jãu ywau opo pe. A'eramū 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oreē. Ene te 'ã eneresage oreē— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

A'erauwe 'ga kanape'i mowowoka imonou wemimu'e 'gã nupe. Omowowogamū ojeme'yita 'gã nupe. Ipira'ia nanē ojeme'yita 'gã nupe. A'eramū 'gã imonou wapyk ma'e 'gã nupe. ⁴²A'eramū wapyk ma'e 'gã juejue ojemi'waa wewegamū jui.

—Janeruwarete 'ga kumia ome'yi janee— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramū 'ã jane jarejewegamū jarejupa. Jarejuwarete 'ga jarejeupe ime'yje'em ire amunipo 'ã jane ty'ara reruwi— 'jau 'gã ajaupe.

⁴³A'eramū Jejui 'ga remimu'e 'gã emyrera mono'oga ijaga yrū pype. Tusi yrupemūia 'gã imatyneema emyrera pyu. ⁴⁴Siku miu agawewi kūima'e 'gã pytuna. A'etea 'gã na'upawi kumia. Wewegamū 'gã jui.

'Y rajape 'arimū Jejui 'ga ataawet

(Mateu 14.22-33; Juã 6.16-21)

⁴⁵Emyrera 'gã ijag ire Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Pe'je pejewau peje'aa yaruū pype. Pesaita pe pejewau pejejaapa je renune. Je apyta ra'ne. Tamono 'gã 'gã 'wyr ipe 'jau nū— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramū 'gã awau 'ga wi 'ga rejaa ojete'e'i.

⁴⁶Ojewi 'gã o re Jejui 'ga awau ojeupia wwytyra rupi. 'Uwarete 'ga upe 'ga awau oporogytau. Ojete'e'i futat 'ga awau akou. ^{47,48}Ypytunimū Jejui 'ga wemimu'e 'gã nesaka. Ypiauu pyter ipe 'gã 'upa. A'ere wwytua napywurukari 'gã nupe. A'eramū Jejui 'ga ku'em ja'wyja'wyrāmū awau 'gã nepejãna. 'Y rajape 'arimū 'ga awau watau. “Tafen 'gã 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. Ojepyu 'ga kwap ja'wyja'wyrāmū 'gã 'ga resaka.

⁴⁹—Ma'ja katu 'ut kweramū janee?— 'jau 'gã ajaupe. —Ajaga nipo kwe 'ut owaēma janee kūi— 'jau 'gã amū wafukaita ajaupe.

⁵⁰A'eramū 'gã okyjau ajemogyau. 'Gã kyjea 'gã pifuaka'roka.

A'erauwe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekyje awi je wi. Je tee ojet pē newiri— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵¹A'erauwe 'ga awau yaruū pype u'aa 'gã pyri. A'erauwe wwytua wojeramū 'gã nupe. A'ere 'ga remimu'e 'gã yyi ajemogyau. ⁵²Naeapyoi 'gã kanape'i jeme'yitawer are. Naeapyoi wejue 'gã Jejui 'ga ree. A'eramū 'gã okyjau 'ga wi.

Genesare ywy pewat

(Mateu 14.34-36)

⁵³A'eramū Jejui 'ga awau oyaapa wemimu'e 'gã netee. Awau 'gã ojekoka Genesare ywy are. ⁵⁴Yaruū awi 'ga ēmauwe peuwara 'gã Jejui

'ga kwaapa. ⁵⁵A'eramũ 'gã awau ujãna ojero'wu ma'e 'gã nerua amunaw awi. Amunawa moy moyka ojero'wu ma'e 'gã nerua 'gã nupawa pype Jejuí 'ga upe. ⁵⁶Jejuí 'ga waw ipe 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua 'gã nuga 'ga kwapaw ipe. Amuna'wi'i pewara 'gã, amunawarete pewara 'gã, jũ mewara 'gã. Mĩmer awi 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua 'gã nuga 'ga rape pe. —Tene 'gã eneraity pypireme'ywa ppygi ene wi— 'jau 'gã 'ga upe. A'eramũ 'ga raity pypireme'ywa ppygarera 'gã ajaruete pawamũ najuejue etee futat.

Judeu 'gã nemiapo

(Mateu 15.1-9)

7 ¹Anure fariseu 'gã amũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee ajatykau Jejuí 'ga ree. Jerusareg awi 'ut ma'efera 'gã poromũ. ²Jejuí 'ga remimu'e 'gã jemi'wara resaka ajemogyau. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe: —Kuu. Nojepoei 'gã ojemi'war enune jareypy je'egawer imũ— 'jau 'gã ajaupe. —Nuapoi 'gã jarejemiapoa ra'e— 'jau 'gã ajaupe. ³Judeu 'gã mama'ea wapo oypy je'egawer imũ etee futat. Fariseu 'gã taetu iapou. Ojemi'war enune 'gã ojepoeipoeita. ⁴Wemimurera kumia nanẽ 'gã ipireipireita nũ. Oypy 'gã je'egawer imũ etee futat kumi'wawa nanẽ 'gã ipireita nũ. Kaneeku, 'y ryrũ, japepo. Mĩmera 'gã opirei. Oypy 'gã je'egawer imũ etee futat 'gã iapou. ⁵A'eramũ fariseu 'gã Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee oporonupa ee Jejuí 'ga upe: —Ma'eramũ ajee eneremiayuwa 'gã nuapoi mama'ea jareypy 'gã je'eg ymaner imũ 'ũ? Nojepoei nanẽ 'gã 'ã jareypy je'egawer imũ ojemi'war enunewe— 'jau 'gã Jejuí 'ga upe. ⁶A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe: —Pẽẽ 'ã “mama'e esagea ore aruapo”, pe'je numiamũ. A'ere 'ã pe'me ate pejemogyramũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —Ymã te 'ã Janerwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: “Aramuoryw ore Orojuwarete 'ga, 'jau futatee 'gã jee”, 'jau Janerwarete 'ga. “A'ere 'ã 'gã 'meramũ te. Nomỹi 'gã weaa je ree. Naje rerowiari tãmẽjẽ 'gã. ⁷U'eawer are etee 'gã jamu'ei. A'ere 'gã 'jau ajaupe: Jarejuwarete 'ga je'eg are je pe mu'ei, 'jau futatee 'gã ajaupe”, 'jau Janerwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe, oje'ega moywrafena. ⁸—Nepeenuwi agawewi 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega pejemogyau. Na'ga je'eg imũ rui nanẽ peẽ mama'e apou nũ. Tesirũmera 'gã je'eg imũ etee 'ã peẽ mama'e apou— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁹—Pejepoia 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega renuw awi. A'eramũ 'ã peẽ pejemifutar imũ etee mama'e apou. ¹⁰Ymã Janerwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: “Peanuw etee ki pejejuwa 'ga je'ega. Pejey eẽ je'ega nanẽ ianupa etee nũ”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa 'ga upe rakue. “Ujara 'gã kurapara 'gã ki peapisi”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. ¹¹A'ere

'ã pemu'e 'gã 'gã jara 'gã nee 'gã je'lega renuw etee'em are. “Pejejara 'gã nupe mama'e are pejeporomonowere'emamũ ki pe'je 'gã nupe: ‘Pẽ nupewara je amono Jarejuwarete 'ga upe ai'i. A'eramũ je mama'e mũ monowe'em pẽ nupe’, 'jau futatee ki pẽ pejejara 'gã nupe. ¹²A'eramũ ki pẽ imonowe'em pejejara 'gã nupe”, 'jau 'ã pẽ 'gã mu'jau tywet pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹³—Aipo 'jaramũ pẽ Jarejuwarete 'ga je'lega renupe'ema pejejemogyau. Tesirũmera 'gã je'egawer imũ te 'ã pẽ mama'e apou. Namĩmera etee rui futat pẽ iapou. Amumeramũ taetu ajee 'ã pẽ mama'e tywera peapo— 'jau Jejui 'ga fariseu 'ga nupe, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã neewe.

Ae motyweawa 'ga imome'uawet

(Mateu 15.10-20)

¹⁴A'ere Jejui 'ga 'jau mytuna 'gã nupe:

—Pe'je pejeja pejeapyakau jeje'eg are— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ pẽ pejejeapyoramũ ee pejejemogyau. ^{15,16}Napẽ pype oo ma'efera rui pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe pẽ mogyau. Pẽ nui uẽm ma'ea te pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe. Pẽje'egaiwa te pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁷A'ere Jejui 'ga mytuna 'gã nejaa awau osou 'og ipe wemimu'e 'gã netee. 'Og ipe ose re 'ga remimu'e 'gã oporonupa 'ga upe:

—A'eramũ ene ma'ja upe poromũ 'jau ra'e 'ũ? Norereapyoi ore ene 'e are ki 'ei— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pẽ nanẽ nipo nepẽneapyoi we ee ra'e ki sa? Ekoay pẽ na'e ki 'ei. Pẽ nanẽ meewe etee pẽneapyo ee ra'e ki 'ei? Nepẽneapyoi ymani te 'ã pẽ je'eawer are a'i kũi. Pejejem'i'waa nipo pẽ. A'eramũ nipo pẽ pejejem'i'u monou pejejuru pe. A'ere nipo pẽ imokona. ¹⁹Pẽnemi'ua osou pẽnawyrũ pype etee futat. Nokwasi'oi pẽwytera pype. Pẽnawyrũ pype etee futat mama'e oi. A'eramũ okwapa etee pẽ nui. A'eramũ mama'ea pẽ motywerukare'ema Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Aiporamũ futat Jejui 'ga 'i 'gã nupe: “Nitywi futari pẽnemi'ue'ema mũ mama'ea” 'e upe futat 'ga 'i poromũ.

²⁰A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pẽwyter awi 'ut ma'efera tee pẽ motywet Janeruwarete 'ga upe. ²¹Mama'e tywer are etee pẽ pejejea'aramũ. A'eramũ pẽ mama'e apou pejejea'ar imũ etee futat. 'Ga amũ wea'aramũ mama'e are amunarũ are. A'eramũ 'ga amunarũmũ ee. 'Ga amũ wea'aramũ oporojuka are. A'eramũ 'ga oporojukau. ²²'Ga amũ wea'aramũ wemirekoe'em are ako are. A'eramũ 'ga akou kũjã ã ree. 'Ga amũ wea'aramũ okaraemã momytun are etee. A'eramũ 'gã okaraemã momytuna ekoete. 'Ga amũ wea'aramũ mama'e tesirũ apo are te. A'eramũ nipo 'ga otyweramũ akou Jarejuwarete 'ga upe. Wemifutar imũ etee o'meramũ. Wea'ar imũ etee ajuago'wau ajemogyau. 'Gã amũ ajurekoayau. 'Gã amũ ojerowiaripa etee ojee. 'Gã amũ ojemuarũme'em. ²³Mĩmera 'ã pẽ iapou pejejemifutar imũ

etee futat. A'eramũ pẽẽ mĩmera apoaramũ te pejejemotywea Jarejuwarete 'ga upe. Napẽnemi'ua rũi pẽ motywet 'ga upe. Pejepoeje'ema miamũ nepẽ motyweri 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau 'gã motyweawa mama'e are etee.

Judeue'ema ẽẽ
(Mateu 15.21-28)

²⁴A'ere Jejui 'ga awau pe awi. Tiro 'jawa pyri 'ga awau. Awau osou peuwara 'gã amũ 'wyr ipe.

—Je mome'u kasi pejepe ne. “Au 'ga ruri akou”, pe'je kasi ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'ga rera nimimawi futari. ²⁵A'eramũ kũjã ẽẽ mũ 'ga rera renupa. Mama'eukwaawa 'up ẽẽ ra'yra ẽẽ pir are. A'eramũ ẽẽ 'ua wapyka wenupy'au Jejui 'ga rowase, 'ga rera renupawe. ²⁶Najudeu arũi agawewi ẽẽ. Sirufenisi pewara ẽẽ te. Poromũ 'ut oporogytau Jejui 'ga upe:

—Mama'eukwaawa epe'a jera'yra kynu wi, a'e je tejua enee— 'jau ẽẽ 'ga upe.

²⁷A'ere 'ga 'i etee ẽẽ upe:

—Sã'ã ae kunumĩa mama'e 'ue'emamũ ae kunumĩ remi'urama monoe'ema weymawa upe. Nan tee futat je. Judeu 'gã poaawamũ je ruri 'au ywy pe ikue— 'jau Jejui 'ga ẽẽ upe.

²⁸A'eramũ ẽẽ 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere. A'ere ywyu mama'e 'ar ire wã neymawa i'ui futari— 'jau ete ẽẽ 'ga upe.

²⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau ẽẽ upe:

—Je rerowiat ape ekou ra'e a'i ĩ. Ere ewau ejewya eje'wyr ipe nũ. Mama'eukwaawa ojepe'a 'awamũ enera'yra ẽẽ wi— 'jau 'ga ẽẽ upe.

³⁰A'eramũ kũjã ẽẽ awau ojewya oje'wyr ipe nũ. ẽẽ ra'yra ẽẽ 'upa anuruka okama pype. Jaruete ẽẽ 'upa. ẽẽ pirewara ojepe'au awau ẽẽ wi ra'e.

Iapyae'ema 'ga

³¹Jejui 'ga awau pe awi. Sidoma pyu 'ga okwapa. A'ere 'ga awau Tekapuru ywy raapa awau owaẽma Garireja ypiauu upe. ³²A'e pe kũima'e 'gã amũ iapyae'ema 'ga rerua Jejui 'ga upe. Nuenuwi 'ga mama'ea. Nije'ẽkarakatui nanẽ 'ga nũ. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Epo emono 'ga 'arimũ. Tajekatu'ok 'ga 'jau— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³³A'eramũ Jejui 'ga 'ga pe'au mytun awi. A'erauwe 'ga ofã monou 'ga apya rupi. 'Ga apya rupi ofã mono re 'ga onymuna opo are. A'ere 'ga weny monou 'ga kũ are. ³⁴'Ga kũ are weny mono re Jejui 'ga wowoworamũ ywau ojepytyuekyjayau. A'e pe 'ga 'jau:

—Ejeawopytymo'wok 'ga wi— 'jau 'ga.

(Oje'eg imũ 'ga 'i *Efata*. *Efata* 'ea ejeawopytymo'wok 'ga wi 'ea futat poromũ.)

³⁵A'erauwe iapyae'ema 'ga wapyakwafugamũ. 'Ga kũa nanẽ ojekatu'oka nũ. A'eramũ 'ga oje'eg esageayramũ. ³⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau esakarera 'gã nupe:

—Pemome'u kasi ne— 'jau 'ga 'gã nupe numiamũ.

A'ere 'ga rera nikokawi futari. A'ere 'gã 'ga rera muãi kwe pe.

³⁷'Ga rera renupara 'gã wea'aramũ 'ga ree ajemogyau. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—A'jeteetewi 'ga mama'e apoi ki sa! Iapyae'ema 'gã miamũ 'ga imuapyau. Ije'ege'ema 'gã nanẽ 'ga imoje'egukaa— 'jau 'gã ajaupe.

Kwaturu miu 'gã mojemil'waawet

(Mateu 15.32-39)

8 ¹Anure 'gã awau ajatykau Jejui 'ga ree nũ. Kwaiwete 'gã awau ajatykau 'ga ree. Temi'u teepawamũ Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

²—Ajemuaẽm je tekou 'gã nee. Muapyt 'ã 'gã kaaruwamũ jane pyri. A'eramũ 'awamũ 'gã nemi'urama ateeepawamũ 'gã nui. ³A'eramũ je teporomonowere'emamũ 'gã nee 'gã nemi'urame'eme. Kasi a'e pe ty'ara 'gã pifuaka'rogi woga piara rupi 'gã oramũ ne, a'e je. A'eramũ je teporomonowere'emamũ 'gã nee tejewi, 'gã nupe mama'e monowe'emamũ. Kasi 'gã oje'wyr ipe awau 'gã manũaiwi ty'ara upe ne. Amumera 'gã taetu nã'ã muku awi 'ut re'ã, a'e je— 'jau Jejui 'ga wemimu'e 'gã nupe.

⁴A'eramũ 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Amunawe'em ipe jane rekoï nũ'ũ. Nitywi mama'ea 'au. Mõ awi sipo ore mama'e muri 'gã mojemil'waawamũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Marãmaran pẽkanape'i pytuna?— 'jau 'ga oporonupa ee 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Sete ete ipytuna— 'jau 'gã 'ga upe.

⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau mytuna 'gã nupe:

—Pe'je pejeapyka wyyu— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã wapyka.

A'ere 'ga kanape'i pyyka opo pe. A'ere 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete 'ã mama'ea eremut oree. Ene te 'ã eneresage oree, Kiapi'ni— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

A'ere 'ga kanape'i mowowoka imonou wemimu'e 'gã nupe.

Omowowogamũ ojeme'yita 'gã nupe. A'eramũ 'gã imonou wapyk ma'e 'gã nupe. ⁷Ipiral'ia nanẽ niapoi nũ. A'ere Jejui 'ga eroje'ega opo pe 'Uwarete 'ga upe nũ, 'ga muorypa ee. A'eramũ 'ga ipira'i monou wemimu'e 'gã nupe. A'erauwe ipira'ia ojeme'yita nũ. A'eramũ 'ga remimu'e 'gã imonou wapyk ma'e 'gã nupe. ⁸A'eramũ 'gã ojemi'waa wewegamũ. Weweg ire Jejui 'ga remimu'e 'gã emyrera mono'oga imonou yrũũ pype. Sete yrupemũã 'gã imatyneema. ⁹Kanape'i 'warera 'gã pytuna kwaturu miu agawewi 'gã pytuna.

'Gã jemi'war ire Jejui 'ga 'gã monou 'gã 'wyr ipe nũ. ¹⁰A'eramũ 'ga u'aa yaruu pype wemimu'e 'gã netee. Awau 'gã oyaapa awau ojekoka Taumanuta wyy are.

Aeremiapoe'ema fariseu 'gã enüinawet

(Mateu 16.1-4)

¹¹Peu fariseu 'gã amũ 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. Nuerowiari 'gã 'ga. “NaJarejuwarete 'ga pãjẽ mü rüi 'ga mama'e apoi”, e'i etee 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'ua 'ga resaka. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Aeremiapoe'ema eapo amũ ore reape. Taruesak ene mama'e apoa orojemiesagamũ 'jau. “Jarejuwarete 'ga pãjẽ mü futat 'ga aeremiapoe'ema apoi ra'e”, taru'e enee 'jau. A'eramũ ene mama'e apou 'ga pãjẽ resaukaawamũ oree— 'jau 'gã 'ga upe.

¹²A'eramũ Jejui 'ga ojeptyuekyita 'gã nee. A'ere 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. Naapoa'uweri je pënemiapoe'ema pẽ neape. Naje rerowiari futari pejepe. A'eramũ je mama'e apowe'em pënemiesagamũ— 'jau ete Jejui 'ga 'gã nupe.

¹³A'eramũ Jejui 'ga awau 'gã nui nũ. Yaruu pype 'ga awau u'aa wemimu'e 'gã netee. A'eramũ 'gã awau oyaapa.

Wemimu'e 'gã momoranupawet

(Mateu 16.5-12)

¹⁴A'ere 'ga remimu'e 'gã nuerooi kanape'i ojeupi. Amoka'jam 'gã erooa. Majepe'i'ia te 'gã erawau. ¹⁵A'e pype Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pejea'gu ki fariseu 'gã nui, 'gã mani'oko'o jopypeaw awi. Erote 'ga ma'e awi 'jau ki pejejea'gwau— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁶Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kanape'i rerura ako jane simoka'jam ko. A'eramũ 'ga poromũ 'jau janee kũi— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁷A'ere Jejui 'ga 'gã 'e renuwi. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naje rerowiari tãmẽjẽ pejepe pejejemogyau ki sa. Ma'eramũ nã'ã aipo pe'je pejejaupe re'ã. “Kanape'i rerure'em are 'ga 'i poromũ janee”, pe'je re'ã— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ sipo pẽ pejejeapyoe'emamũ je'eawer are pejejemogyau 'wei? ¹⁸Pënea 'ã pẽẽ numiamũ. A'ere 'ã nepeesagi mama'ea. Pejeapyaramũ 'ã numiamũ. A'ere 'ã nepeanuwi jeje'ega. ¹⁹Pemoka'jam nipo jeremiapofera rai'i? Kanape'ia je ime'yitawera rai'i? Siku etee agawewi ako ai'i. A'etea ako je kanape'ia omowowok imonou siku miu kũima'e 'gã mojemi'waawamũ ai'i. 'Gã jemi'wapaw ire marãmaran ajee yrũa pematyneem emyrera pyu rai'i?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—Tusi yrũa ako tyneema ai'i— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁰A'eramũ Jejui 'ga oporonuwu'japa ee 'gã nupe nũ:

—A'ere ako je sete kanape'i mowowoka kwaturu miu 'gã mojemi'waawamũ ai'i nũ. 'Gã jemi'wapaw ire marãmaran yrũa ajee pematyneem emyrera pyu rai'i nũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Sete yrũa ako tyneema ai'i— 'jau 'gã 'ga upe.

²¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Nepēneapyoi we tāmējē pēē ee? “Pejea'gu ki fariseu 'gã mani'oko'o mojoyypeaw awi”, a'e ako je pē nupe ko. A'ere ako je nakanape'i upe rūi je 'i ko. “Gã nemimu'e morogyta awi ki pejea'gu”, a'e te je ako pē nupe ko— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Eae'ema 'ga

22 A'ere Jejui 'ga awau owaēma Pesaita 'Jawa upe wemimu'e 'gã netee. A'eramũ peuwara 'gã amũ eae'ema 'ga rerua Jejui 'ga upe.

—Epoa emono 'ga rea 'arimũ. 'Ga rea tajekatu'ok 'Jau— 'Jau 'gã 'ga upe.

23 A'erauwe Jejui 'ga eae'ema 'ga popyyka 'ga rerawau 'ga renuēma amunaw awi. A'erauwe 'ga onymuna opo are. A'ere 'ga weny monou 'ga rea are. A'ere 'ga opo monou 'ga 'arimũ. A'ere 'ga 'Jau 'ga upe:

—Ereesak te mama'ea 'awamũ?— 'Jau 'ga 'ga upe oporonupa ee 'ga upe.

24 A'eramũ eae'ema 'ga 'Jau 'ga upe:

—Aesak futat je numiamũ. A'ere 'gã 'ywa 'Jawe etee jee wesagamũ— 'Jau 'ga Jejui 'ga upe.

25 A'ere Jejui 'ga opo monou'Japa 'ga rea 'arimũ nũ. A'eramũ te 'ga mama'e resagi katu. 26 A'erauwe Jejui 'ga eae'emera 'ga monou 'ga 'wyr ipe nũ.

—Eje'wyr ipe ekwap. Ereo kasi amunaw ipe ne— 'Jau 'ga 'ga upe, 'ga monou 'ga 'wyr ipe nũ.

Pedro 'ga Jejui 'ga mome'uawet

(Mateu 16.13-20; Luka 9.18-20)

27 A'ere Jejui 'ga awau Sesariafiripai ywy pe wemimu'e 'gã netee. Awaw ipe Jejui 'ga 'Jau wemimu'e 'gã nupe:

—Ma'ja e'i te tekotee 'gã jee jepi?— 'Jau 'ga 'gã nupe oporonupa ee 'gã nupe.

28 A'eramũ 'ga remimu'e 'gã 'Jau 'ga upe:

—“Juã Batista 'ga te nipo 'ã 'ut oferapa rai'i nũ”, e'i amumera 'gã enee jepi. Amumera 'gã: “Eliasi 'ga nipo 'ã 'ut ojewya rai'i nũ”, 'Jau enee. Amumera 'gã: “Jarejuwarete 'ga je'ega mome'warera 'gã amũ te nipo 'ã 'ut oferapa rai'i nũ. 'Agamũ 'ua oporogytau akou janee nũ”, 'Jau 'gã enee jepi— 'Jau 'gã 'ga upe.

29 —Pēē nũ. Ma'ja pe'je ajee jee jepi?— 'Jau 'ga 'gã nupe.

—Ene Jarejuwarete 'ga remimurera, aru'e ore jepi— 'Jau Pedro 'ga 'ga upe.

30 A'eramũ Jejui 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Pemome'u kasi ajee aipoa 'gã nupe ne— 'Jau 'ga 'gã nupe.

Amanũawama mome'uawet

(Mateu 16.21-28; Luka 9.22-27)

31 Aipo pe futat Jejui 'ga ajukaawama mome'wau ppy ppy wemimu'e 'gã nupe.

—Je 'ã pēneki'yr ymanera. A'ere nipo 'gã anurenure'i je rereko tyweretei. 'Wyriara 'gã nipo je reroyrũmũ. Judeuramũ jane 'wyria'ri, mainana 'wyriat, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat. Mĩmera 'gã nipo je

reroyrũ. A'eramũ nipo 'gã je jukaukaa 'gã nupe. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi Janeruwarete 'ga je moferawi nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³²Jejui 'ga ajukaawama mome'wau katu tãmējē 'gã nupe. A'eramũ Pedro 'ga 'ga rerojepe'au'i 'gã nui. A'eramũ 'ga oje'egayau 'ga upe:

—Ene'me awi nũ'ũ. Nene rereko tywera'uweri 'gã nũ'ũ. Janeruwarete 'ga nene rereko tywerukara'uweri 'gã nupe kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³³A'erauwe Jejui 'ga ojerowaka amã'jãu wemimu'e 'gã nee. A'eramũ 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—Ejepe'a je wi, ki Satanasi. Mama'eukwaawa 'wyrriara ene mu'eukat poromũ jee, ki Pedro. “Tamomoirukat 'ga 'ga Ruwarete 'ga remifutara apo awi 'jau”, e'i te Satanasi jee. A'eramũ poromũ ene mu'eukaa jee kũi. NaJarejuwarete 'ga remifutar imũ rui ere aipo 'jau jee. Ejemifutar imũ te ere aipo 'jau jee— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

³⁴A'ere Jejui 'ga mytuna 'gã majatykau ojee, wemimu'e 'gã neewe. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jeremiayuwamũ pejejekoweramũ ki pēē jeremifutar imũ etee futat mama'ea peapo. Pejekyjawe'em futat pejejereko tywer awi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pejemanũ awi miamũ pejekyjawe'em futat. “Tene 'gã je jukai kwy. Napoira'uweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, pe'je etee ki— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁵—“Najemanũweri je Jejui 'ga mome'u are” 'jara 'gã nooa'uweri futari ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. “Je naapoa'uweri futari mama'ea Jejui 'ga remifutar imũ” 'jara 'gã nanē nooa'uweri ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Amumera 'gã te nipo ajee e'i “tene 'gã je jukai kwy. Je napoira'uweri 'ga mome'u awi”, 'jau. Aipo 'jara 'gã etee awau ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁶—Okaraemã mono'og are etee ea'at ma'e 'gã nanē ni'akwaawi futari. Kwaiwete agawewi 'gã karaemã. A'ere aipo 'gã miamũ nooi futari ywag ipe. Nomyi 'gã weaa Jarejuwarete 'ga ree. Okaraemã me'yi are etee 'gã fueweramũ. A'ere 'gã je rerowiar are jēmī wea'are'emamũ. A'eramũ 'gã awawe'em 'ga pyri. Mama'eukwaawa rapyaw ipe etee nanuara 'gã awau. Peu oo re 'gã nuēmarui futari jui. ³⁷Nitywi mama'e mũ mama'eukwaawa rapyaw awi 'gã nenũ'jãawamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁸—'Awamũ ete 'gã naje rerowiari futari. Nomyi futari 'gã weaa je ree. Kwaiwete 'gã mama'e tywera etee iapou. A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã o'meramũ je rerowiare'ema 'gã nupe. “Na'ga rerowiaara rui je”, 'jau futatee nipo 'gã ajemogyau 'gã nupe. Ojenosĩ 'gã jeje'ega mome'u awi. “Je 'ã Jejui 'ga remiayuwa”, 'jawe'em 'gã. Aipo 'ea 'gã enosõu. A'eramũ nipo je anure tejewya je nanē futat aipo 'gã nui tejenosõu. Tejuawa rupi je ruri Tejuwarete 'ga renyfuga pype, ywagipewara 'gã nenyfuga pype 'jau. A'eramũ je aipo 'ara rupi tejenosõu tekwaparera 'gã nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

9 ¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Anure nipo pēē mũ je resak pejepe pejemanũme'ēwe peje'wyrriaramũ je rekoa. Jarejuwarete 'ga pãjēa nipo pēē mũ esaka— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe oporogytau.

'Gã neape Jejuí 'ga jesowo'gökawet

(Mateu 17.1-13; Luka 9.28-36)

²Anure seis oser ire Jejuí 'ga awau ywyty'rarimū. Muapyra 'gã etee 'ga erawau ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juã 'ga. Mímera 'gã etee 'ga erawau erojeupia ywyty'rarimū ojeupi. Peu Jejuí 'ga ojesowo'gõka 'gã neape. ³'Ga raitya waparasisgamū 'ga ree. Iparasisg enyfuk te 'ga raitya 'ga ree. ⁴A'erauwe 'gã Moisesi 'ga resaka Eliasi 'ga reewe. Ywag awi 'gã 'ua oporogytau Jejuí 'ga upe. ⁵Ywag awi 'ut ma'e 'gã nesakawe Pedro 'ga 'jau Jejuí 'ga upe:

—'Awa esageay janee ra'e. 'Au etee sapyta 'jau, ki Ku'jyp— 'jau Pedro 'ga Jejuí 'ga upe. —Muapyra tapÿja taruapo pẽ nupe 'jau. Ene upe, Moisesi 'ga upe, Eliasi 'ga upe 'jau— 'jau Pedro 'ga Jejuí 'ga upe.

⁶Jejuí 'ga remimu'e 'gã kyjea 'gã nerekou. A'eramū Pedro 'ga u'akwaawe'emamū poromū 'jau Jejuí 'ga upe. ⁷'Ga porogytapaw ire ywasiga 'ua ojypa 'gã nee nū. A'e rupi futat Janeruwarete 'ga oje'ega mua 'gã nupe:

—Koromū futat Jera'yrarete 'ga. Jeremifutararete 'ga. A'eramū ki pẽẽ 'ga je'eg are pejeapyakau— 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywasiga rupi 'gã nupe.

⁸A'erauwe 'gã warekou. A'ere 'gã Jejuí 'ga etee futat esagi 'ga 'amamū. Ywag awi 'ut ma'efera 'gã awau ojeupia ywasiga rupi 'gã nui nū. ⁹Wwytyr awi 'gã neruaw ipe Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pemome'ua'ne kasi 'gã nupe ne. Pejejeki'yramū je feraw ire tãmẽjẽ tepemome'u 'gã nupe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁰Aipoa 'gã nomome'ui futari 'gã nupe. A'ere 'gã naeapyoi 'ga 'eawer are, “Je feraw ire” 'eawer are. A'eramū 'gã imome'waukaa ajaupe:

—Ma'ja upe 'ga aipo 'jau janee nū'ũ? Ma'ja are sipo 'ga jane mu'ei? Ma'ja upe sipo 'ga 'i “jeferaw ire tepemome'u 'jau”, 'jau janee— 'jau 'gã ajaupe.

¹¹A'eramū 'gã oporonupa ee Jejuí 'ga upe:

—Ma'eramū ajee Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã 'i 'ũ: “Ymã 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe rakue: 'Eliasi 'ga ra'ne nipo ojesaukat 'gã nupe. A'ere nipo 'ga rewiri jeremimonorama 'ga oi ojesaukaa 'gã nupe’, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue”, 'jau 'gã imome'wau oree— 'jau 'gã Jejuí 'ga upe.

^{12,13}A'eramū Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Aljea futat 'gã 'i. Eliasi 'ga 'jawewara 'ga ra'ne futat ako 'ut ai'li. “Au'je ki mama'e tywera apo re. Pe'je ki pejepoia pejetywer awi. Janeruwarete 'ga tepẽ mogy wemiayuwamū 'jau”, 'jau ako 'ga awau pẽ nupe ai'li, je renune ai'li. Juã Batista 'ga futat Eliasi 'ga 'ut 'jawamū. A'ere nepekwaawi futari 'ga. A'eramū 'gã 'ga rerekou tyweaete wemifutar imū etee 'ã rai'li. Anure nipo 'gã je miamū je rereko tyweretei 'ga 'jawerimū futat. Ymã 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã nupe je rereko tyweaw are rakue. A'eramū nipo 'gã je rerekou tyweaete je reroyrūmū 'ga 'eawer imū etee futat— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

Kunumĩ 'ga katu'okawet
(Mateu 17.14-21; Luka 9.37-43)

14Ywytyr awi otyw ire 'gã 'gã nesaka kwaiwete wemimu'e 'gã ywryi. Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã amũ oporogytau 'gã nupe.

15A'ere 'ga resakawe mytuna 'gã oporesagamũ Jejuĩ 'ga ree. A'eramũ 'gã awau ujãna 'ga rapeje'ega. 16A'erauwe Jejuĩ 'ga oporonupa ee 'gã nupe:

—Ma'ja are te pejamue pejejupa ra'e?— 'jau 'ga 'gã nupe.

17A'eramũ kũima'e 'ga amũ mytuna 'gã pyter awi oje'ega mua 'ga upe:

—Teja'yra 'ga je arut enee, ki Ku'jyp. Mama'eukwaawa 'up 'ga pir are.

A'eramũ mama'eukwaawa 'ga moje'egukare'ema. 18Mama'eukwaawa 'ga pyykawe 'ga moywyrupãu 'ga monou 'ga retyka. A'eramũ 'ga moyypipa, 'ga mua'jykã'jykãina 'ga motyjuita. A'eramũ 'ga mopifuakare'ema 'ga mogou. “Pepe'a 'ga wi”, a'e futat je eneremimu'e 'gã nupe ko numiamũ. A'ere 'gã nope'ai ete 'ga wi ko— 'jau 'ga Jejuĩ 'ga upe.

19A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maranime gatu nipo 'ã je rerowiat pejepe pejejemogyau? Ymã agawewi 'ã je pẽ mu'ei. A'etea nipo 'ã naje rerowiar ymani pejepe 'ja. “Nakoa'uweri je namutamutat pẽ pype”, a'e agawewi je 'ã pẽ nupe— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe, tesirũmera 'gã neewe futat. —Pe'je 'ga ra'yra 'ga rerua jee— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

20A'erauwe 'gã 'ga rerua. A'ere Jejuĩ 'ga resakawe 'ga pirewara 'ga moyyita 'ga monou 'ga retyka 'ga mojererejepe ywyu. 'Ga motyjuita 'ga juru rupi.

21A'eramũ Jejuĩ 'ga oporonupa ee kunumĩ 'ga ruwa 'ga upe:

—Maranime te mama'eukwaawa ruwi enera'yra 'ga pir are rai'i 'ũ?— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga ruwa 'ga 'jau 'ga upe:

—'Ga kunumãa we futat mama'eukwaawa wereko opir are ikue— 'jau 'ga ruwa 'ga 'ga upe. 22—Amumẽ mama'eukwaawa 'ga monoukaa 'ga retyka tata pe jepi. Amumẽ 'ga momorukaa 'y pe, 'y pe 'ga jukaawamũ jepi numiamũ. A'eramũ ore 'ga rerua enee. Maran gatu nipo ene nanẽ ipe'awe'em 'ga wi nũ. Ejemuaãm ore ree jera'yra 'ga retee— 'jau 'ga 'ga upe.

23—Tejerowiarãmũ je mama'e apoi pẽ nupe. Nitywi futari mama'ea jeremiapoe'ema, pẽẽ je rerowiaa 'eramũ— 'jau Jejuĩ 'ga 'ga upe.

24A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Arowiat je ene. Ejerowiar wywyapiukat jee— 'jau 'ga wafukaita 'ga upe.

25A'eramũ mytuna 'gã 'ua ajatykau 'gã nee. 'Gã nesakawe Jejuĩ 'ga 'jau mama'eukwaawa upe:

—Ejepe'a 'ga wi. Erejewyt kasi 'ga upe ne— 'jau 'ga mama'eukwaawa upe.

'Ga pirewara aipo 'ga kunumĩ 'ga muapyaukare'ema, 'ga moje'egukare'ema 'jau.

26Ojeupe Jejuĩ 'ga 'eramũ 'ga pirewara 'ga mopapaga, 'ga maema.

A'eramũ ojepe'au 'ga wi. Amanũ ma'e 'jawe 'ga monou 'ga retyka.

A'eramũ esakara 'gã 'jau ajaupe:

—Amanũ ete nipo kwe 'ga— 'jau 'gã ajaupe.

²⁷A'eramũ Jejui 'ga kunumĩ 'ga popyyka 'ga mafu'ama. ²⁸A'ere Jejui 'ga wemimu'e 'gã nerawau 'gã nerousou 'og ipe. A'eramũ 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe: —Maran ajee ore norope'aarũi 'ga wi ra'e 'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nepeporogytai tãmējē Jarejuwarete 'ga upe pejemogyau. A'e are nepēfuakari'i nanuara apou. A'eramũ 'ã pēē a'eramũ 'ga pirewara pe'aarũme'em 'ga wi— 'jau 'ga 'gã nupe.

Amanũawama 'ga imome'wau'japa

(Mateu 17.22-23; Luka 9.43-45)

^{30,31}A'eramũ Jejui 'ga awau aipo awi, wemimu'e 'gã netee. Garireja ywy raapa 'gã awau. Wemimu'e 'gã mu'ea 'ga ifutaa. “Nafutari je mytuna 'gã tejeko kwaawa. Tamu'e tejemimu'e 'gã etee tejee 'jau”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pēneki'yra agawewi je 'ã. A'etea nipo 'ga amũ anurenure'i je mono ae a'wyre'ema 'gã po pe. Janeruwarete 'ga nipo je pyygukaa je ree iporomutare'ema 'gã nupe. A'eramũ nipo 'ga je jukaukaa 'gã nupe. A'ere nipo 'ga imuapyra 'ara rupi je moferawi nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³²A'ere 'gã naeapyoi 'ga 'eawer are. A'eramũ 'gã “simome'uukat 'ga upe 'jau”, 'jau 'gã ajaupe numiamũ. A'ere 'gã jenosi 'ga upe imome'uukar are.

Esageay ma'e are 'gã mu'eawet

(Mateu 18.1-5; Luka 9.46-48)

³³Anure Jejui 'ga awau owaēma Kafanaũ 'jawa upe wemimu'e 'gã netee. 'Og ipe ose re Jejui 'ga oporonupa ee 'gã nupe:

—Ma'ja are te peporogyta pejejaupe pe rupi ra'e?— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴A'ere 'gã pigi etee. “Manamũ te jane Jarejuwarete 'ga upe esage ma'eramũ jarejuapyraapa?” 'jau 'gã ajaupe, ajamueu ee. A'eramũ 'gã ojenosõu imome'u awi.

³⁵A'ere Jejui 'ga 'gã 'eawera kwaawi. A'eramũ 'ga wapyka oporogytau 'gã nupe: —'Wyriaramũ pejekoweramũ mama'ea peapo etee futat, pejejopoa— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁶Aipo 'e re 'ga kunumĩ 'ga pyyka 'ga mafu'ama wemimu'e 'gã pyter ipe. A'ere 'ga kunumĩ 'ga mana imome'wau wemimu'e 'gã nupe:

³⁷—Kunumĩ 'gã nee ijejuka esage ma'eramũ je reewe futat pejejuka esage. Je ree ijejuka esage ma'eramũ je muarera 'ga reewe futat pejejuka esage— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jane poara 'gã janepytuna 'jawe futat

(Luka 9.49-50)

³⁸A'eramũ Juã 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Kūima'e 'ga amū ore aruesak mama'eukwaawa pe'aa 'gã nui ko, enerer imū ko. A'ere norepytuna 'ga rūi. A'eramū ore 'jau 'ga upe ko: “Ereapo awi nanuara”, 'jau ore 'ga upe ko— 'jau 'ga imome'wau Jejui 'ga upe.

³⁹Aipo 'eramū Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Aipo pe'je awi 'gã nupe. “Peapo awi nanuara”, pe'je awi 'gã nupe. Jerer imū aeremiapoe'ema apoara 'gã naje kurawa'uweri. ⁴⁰Najanepytuna 'gã nūi numiamū. A'ere 'gã jane poari te jane porowyky are. A'eramū 'gã janepytuna 'jawe futat ajemogyau. ⁴¹'Yro'ysaga etee agawewi nipo 'gã imonou jeremiayuamū pēē mū nupe i'yuwei ma'eramū. A'etea Janeruwarete 'ga 'yro'ysaga monoarera 'gã mepyau ee— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga rerowiar awi 'gã momoirukaat

(Mateu 18.6-9; Luka 17.1-2)

⁴²A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nū:

—Kunumī'ī'i 'gã etee te a'jea futat je rerowiat ajemogyau. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga je rerowiar awi kunumī'ī'i 'gã momoirukaara 'gã nerekou tyweaete. Nanuara apoara 'gã amunipo 'ã ita mogou tāmējē 'ga jur are. A'ere 'ga monou 'ga momoa 'y pe 'ga mateepawamū. 'Y pe imomoripyra 'ga ako tywet futat numiamū. A'ere je rerowiar awi kunumī'ī'i 'gã mosiara 'gã te ia'wyre'emaretea. Janeruwarete 'ga miamū najemuaēmi nanuara 'gã nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

^{43,44}—“Jepoa je motywerukat Jarejuwarete 'ga upe. Mama'e tywera apoukaa jee, je motywerukaa Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau ki pejepoa pemonok imonou imomoa pejejewi. Aepo monoga ay futat numiamū. A'ere mama'eukwaawa rapyaw ipe pēoa te ayrete ma'ea. Peu tataa nowewa'uweri. Nateepawa'uweri mama'eukwaawa rapyawa tataa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ^{45,46}—“Jepya je motywet Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo pēē pejepy upe. A'eramū pēē imonoka imonou imomoa pejejewi. Aepy monoga ay futat numiamū. A'ere mama'e tywera apoara 'gã mama'eukwaawa rapyaw ipe 'gã oa te ayramū. A'jea futat ay ma'ea. A'eramū nipo waywayramū futat aipo pe imonopyrera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁷—“Jerea je motywet. Ēē resage'em ire amunipo 'ã je najerea'ari ēē ree tekou”, 'jau nipo pēē pejejeupe. A'eramū je 'jau pē nupe: “Orereaa ore motywerukat”, 'jau pejejeaa pemosok imonou imomoa pejejewi. Kasi a'e pe pēnea pē motywerukaru'jaw ine nū— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pēnea mosoga ay futat. A'ere mama'e tywera apoara 'gã mama'eukwaawa rapyaw ipe 'gã oa te ayramū. A'jea futat ayay aipo pype imonopyrera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁸—Mama'eukwaawa rapyaw ipe merua'yra amanūme'em futat peuwara 'gã no'o 'u awi. Nowewi futari tataa mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴⁹—Anure nipo Janeruwarete 'ga werowiare'ema 'gã nereko tyweretei 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere 'ga wemiayuamū pē nupe mama'eay resaukari mama'e tywera pēē iapoe'em are pē mu'jawamū— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁵⁰—Esage jukyra numiamū. A'ere mama'e tywer are imojopype re jane imote'ari. Imote'ar ire jane imuesageu'jape'ema. A'ere mama'e tywera

ojeypye imojopype re nia'wyrul'jawi janee a'eramũ— 'Jau 'ga 'gã nupe. —Pêẽ ki pejemogy jukyr esage 'Jawe. Pejemomojyrũmũ pejejaupe— 'Jau 'ga 'gã nupe.

Peetyg awi pejemirekoa

(Mateu 19.1-12; 5.31-32; Luka 16.18)

10 ¹A'ere Jejuí 'ga awau Judeja ywy pe. Jotãuy raapa 'ga oramũ mytuna 'gã 'ua ajatykau'japa Jejuí 'ga ree. 'Uwarete 'ga ree 'ga 'gã mu'ei jepi. A'eramũ 'ga 'awamũ nanê 'gã mu'Jau 'ga ree nũ. ²A'eramũ fariseu 'gã amũ 'ua oporogytau Jejuí 'ga upe. “Siesak 'ga je'eg amuteea jarejee 'Jau”, 'Jau 'gã ajaupe. “'Ga je'eg amuteeramũ, sa'e 'ga upe 'Jau: Nuenuwi 'ga Moisesi 'ga je'ega ra'e, sa'e 'ga upe 'Jau jaremu'e amuteeramũ 'Jau”, 'Jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'Jau 'ga upe: —Jarуетe sipo kũima'e 'ga wemireko retygi?— 'Jau 'gã 'ga upe oporonupa ee. ³A'eramũ Jejuí 'ga 'Jau 'gã nupe: —Ma'ja e'i Moisesi 'ga rakue?— 'Jau 'ga 'gã nupe. ⁴A'eramũ 'gã 'Jau 'ga upe: —“Pejemireko retyka ki ka'arana pekwasiarukat 'ga amũ upe eẽ ree. 'Aetyk je ene tejemirekoramũ akiko’, pe'je ki ikwasiarukaa pejemirekofera eẽ ree, imonou eẽ upe”, 'Jau 'ga ikwasiaa rakue— 'Jau 'gã Jejuí 'ga upe. ⁵—A'jea futat— 'Jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —Niporenuwiweri wejue pẽypy 'gã Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. A'eramũ Moisesi 'ga 'gã mueapyoukua aipo are rakue. ⁶A'ere Janeruwarete 'ga aipo ne'i aepy 'gã nupe rakue. “Kũima'e 'ga je aapo kũjã eẽ reewe. ⁷A'eramũ 'ga wemireko re kũima'e 'ga opojo'ogamũ ujara 'gã nui ojemujaa wemireko eẽ ree etee”, 'Jau Janeruwarete 'ga rakue. ⁸“Ajuee ojemujar ire 'gã jemogyi majepei teewara 'Jawe jee”, 'Jau Janeruwarete 'ga rakue. Ajuerkoe'ema 'gã mukũi futat 'gã nekoi. A'ere 'gã ajuerko re 'gã majepei 'Jawe etee 'gã nekoi Jarejuwarete 'ga upe. ⁹Janeruwarete 'ga wejue 'ga werekoukat 'gã ajaupe. A'eramũ pêẽ pejemomojo'ogarũme'em pejejai, pejejuereko re— 'Jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ¹⁰Og ipe ose re Jejuí 'ga remimu'e 'gã oporonupa ee 'ga upe nũ. ¹¹A'eramũ Jejuí 'ga 'Jau 'gã nupe nũ: —Wemireko retykarera 'gã kũima'e 'gã ajemogoukat kũjã wemirekoe'em are ako ma'e 'Jawewara eẽ ree amutee eẽ rerekou nũ. ¹²Kũjã nanê nũ. Omena retykarera eẽ ajemogoukaa kũjãmene'ema 'Jawe amutee 'ga etee erekou nũ— 'Jau Jejuí 'ga 'gã nupe, 'gã mu'Jau ee.

Jejuí 'ga kunumĩ 'gã netee

(Mateu 19.13-15; Luka 18.15-17)

¹³Anure 'gã amũ wa'yra 'gã nerua Jejuí 'ga upe nũ: —Orera'yra apyte'rarimũ epo emono a'i kĩ'ĩ— 'Jau 'gã erua 'ga upe. —Jarejuwarete kĩa upe eporogyta wã nee. A'eramũ Janeruwarete kĩa ojejukau esage wã nee, aru'e ore enee kĩ'ĩ— 'Jau kũjãmera 'gã 'ga upe.

A'ere Jejuí 'ga remimu'e 'gã 'i etee 'gã nupe:

—Perur awi pejeja'yra 'gã 'ga upe 'ga porogyta 'ga 'amamũ.
Nepemaruukari 'ga porogyta— 'jau 'gã 'gã nupe.

¹⁴A'ere Jejuí 'ga nafutari. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. Peapo awi nanuara. Tene kunumĩ 'gã nuri je pyri— 'jau ete 'ga wemimu'e 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga kunumĩ 'gã afutat wemiayuwamũ. Kunumĩ 'jawewara 'gã nupe etee Janeruwarete 'ga reni 'wyririamũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁵—Pënea'ar iki je'e are. Kunumĩ 'gã ojemogypykyk te Jarejuwarete 'ga ree. Ojereko katuukat 'gã 'ga upe. 'Gã 'jawe pejemogyramũ 'ga pë katu'ogi. Kunumĩ 'jawewara 'gã etee te Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamũ. A'ere 'ga ojee ijemogypykyke'ema 'gã Janeruwarete 'ga nomogyi wemiayuwamũ. Nakunumĩ 'jawe rüi 'gã. A'eramũ 'ga 'gã mogyawe'em wemiayuwamũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

¹⁶A'eramũ Jejuí 'ga kunumĩ 'gã mana enu'ama, opo monou kunumĩ 'gã apyte'rarimũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga ojejúka esage pë nee, kunumĩ— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jarejuwarete 'ga pyri oo are 'ga poronupawet

(Mateu 19.16-30; Luka 18.18-30)

¹⁷Jejuí 'ga 'wyt 'ga rekoramũ kũima'e 'ga amũ 'ua ujãna wapyka wenupy'ãu 'ga rowase. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene 'ã eneresage. Ma'ja te je aapo 'awamũ tejeupe, temanũ re ywag ipe tejesawamũ, Jarejuwarete 'ga pyri tewawamũ?— 'jau 'ga 'ua Jejuí 'ga upe.

¹⁸A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ te aipo ere jee? Janeruwarete 'ga etee te esage. “Ene 'ã Jarejuwarete 'ga 'jawewara futat”, ere te jee?— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe. ¹⁹—Erekwaap nipo Moisesi 'ga remikwasiarera. “Peporójuka awi. Peko awi pejejuemireko are. Pemunarũ kasi mama'e are ne. Peje'ëwu'jag kasi 'ga amũ ne. Pë'me kasi pejejaupe ne. Pejejomoryteewe'em 'jau. Pejejara 'gã je'ega anupa etee 'jau”, 'jau 'ga 'ã ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. Mĩmera 'ã erekwaapap— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁰A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Je kunumĩawe futat aipoa akwaap ikue. Moisesi 'ga je'eg imũ etee futat je mama'e apoi tekou— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹Aipo 'ga 'eramũ Jejuí 'ga amã'jãu 'ga ree, iporiaa 'ga 'ga ree. A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere. A'ere 'awamũ mama'e mũ eapo. Ekaraemã eme'ëmap. A'ere ene ka'aranũ monou ika'aranũ'e'ema 'gã nupe. Aipoa ene iapo re, Janeruwarete 'ga ene monoi ojeypyri ene manũ re. Mama'e esagea te nipo 'ga amut enee anure, ekaraemã monoawera mepyaú enee anure nũ. Ekaraemã me'eg ire ene ejua je rewiri— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

²²Aipo ojeupe Jejuí 'ga 'eramũ 'ga u'arasigamũ etee okaraemã are. Kwaiwete te 'ga karaemã. A'eramũ 'ga oporome'egiwere'emamũ ee. A'eramũ

'ga 'jau ojeupe etee futat: “Naani. Naapoa'uweri je nanuara”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. A'eramũ 'ga u'arasigamũ awau Jejuí 'ga aipo ojeupe 'eramũ.

²³A'eramũ Jejuí 'ga amã'jãu wemimu'e 'gã nee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ayay te ikaraemã kwai ma'e 'gã ajemogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁴Aipo 'ga 'erauwe 'ga remimu'e 'gã oporesagamũ 'ga ree. A'eramũ 'ga 'jau'japa:

—Ayay te 'gã ajemogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ. Kwaiwete 'gã karaemã. A'eramũ 'gã okaraemã are etee wea'aramũ. Okaraemã are etee aipo 'gã jemogyppygi akou. NaJarejuwarete 'ga ree rüi 'gã jemogyppygi ajemogyau. Jeje'ega 'ga nenuwi futari ajemogyau— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ²⁵—Sã'ã kawaruu 'jawewara kamerua aguja kwara rupi ikwawe'ema. Nan tee futat ayayramũ ikaraemã kwai ma'e 'gã ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe. Ikaraemã kwai ma'e 'gã nijekatu'ogukariweri futari Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

²⁶Aipo renupawe 'ga remimu'e 'gã oporesagamũ etee Jejuí 'ga ree ajemogyau. A'eramũ 'gã oporonupa ee ajaupe etee futat:

—Maranuara 'gã tete Janeruwarete 'ga okatu'ok?— 'jau 'gã ajaupe.

²⁷A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pẽ nupe nayrareferi futari. Ayay futat mama'e apoa pẽ nupe. A'ere nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema mü mama'ea. Mama'ea naayi futari 'ga upe. Ikaraemã kwai ma'ea miamũ Janeruwarete 'ga okatu'ok, “Je katu'og ape”, ojeupe 'gã 'eramũ— 'jau etee Jejuí 'ga 'gã nupe.

²⁸A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore ako aruejat orokaraemã arajua ene rupi ai'i. Oropytuna nanẽ futat ako ore ejaa ai'i nũ— 'jau Pedro 'ga Jejuí 'ga upe.

²⁹A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ako ai'i. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e monoi omama'e rejarera 'gã nupe. Je mome'u are woga rejaarera 'gã, weki'yra rejaarera 'gã, wewirera rejaarera 'gã, wenyra rejaarera 'gã, oy rejaarera 'gã, 'uwa rejaarera 'gã, wa'yra rejaarera 'gã, oywy rejaarera 'gã. ³⁰Mïmera 'gã nupe nipo Janeruwarete 'ga mama'e monoi. 'Awamũ futat 'ga mama'e monoi 'gã nemiejarera apyraapa jẽmĩ nũ. Woga rejaarera 'gã nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'oga monoi, sêg 'oga monou 'gã nupe. Weki'yra rejaarera 'gã nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'gã mogyau 'gã neki'yra 'jawewaramũ, sêg 'gã mogyau 'gã neki'yra 'jawewaramũ. Wewirera rejaarera 'gã nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'gã mogyau 'gã newirera 'jawewaramũ, sêg 'gã mogyau 'gã newirera 'jawewaramũ. Wenyra rejaarera 'gã nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'gã mogyau 'gã nenyra 'jawewaramũ, sêg 'gã mogyau 'gã nenyra 'jawewaramũ. Oy rejaarera 'gã nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'gã mogyau 'gã y 'jawewaramũ, sêg 'gã mogyau 'gã y 'jawewaramũ. Oywy rejaarera 'gã Janeruwarete 'ga imogyau kwaiwete ywy jaramũ, sêg ywy jaramũ. Je rerowiare'ema 'gã nanẽ 'gã nerekou tyweate je mome'u are nũ. A'ere nipo je mome'wara 'gã anure 'gã oi ajemogyau ywag ipe nakwaparimũ ete rüi futat— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ³¹—'Awamũ 'gã

amũ reni 'wyríaramũ ajaupe. A'ere anure nipo aipo 'gã jemogyi akotee ma'eramũ etee nũ. 'Awamũ 'gã amũ ajemogyau akotee ma'e 'gã 'jawe. A'ere nipo anure aipo 'gã jemogyi 'wyríara 'jawewaramũ nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Amanũawama Jejui 'ga imome'wau'japa

(Mateu 20.17-19; Luka 18.31-34)

³²A'ere Jejui 'ga awau watau wemimu'e 'gã nupi nũ. Jerusareg ipe 'gã awau. A'eramũ Jejui 'ga awau tenune, 'ga remimu'e 'gã awau akou 'ga rewiri. “Jerusareg ipe nipo 'gã je jukai anure”, 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã wea'aramũ ojeupe Jejui 'ga 'eawer are. A'eramũ 'gã oporesagamũ 'ga ree. A'ere tekotee 'ga rewiri oo ma'e 'gã oi 'gã newiri. Opy'a'wyrámũ 'gã awau. A'ere Jejui 'ga 'i wemimu'e 'gã nupe:

—Pe'je pejejua pejejepe'au 'gã nui ra'ne. Taporogyta pê nupe etee 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã ojepe'au 'gã nui. A'eramũ Jejui 'ga ajukaawa mome'wau 'gã nupe nũ. ³³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jerusareg ipe jane oi 'awamũ. Peu futat nipo 'ga amũ pêneki'yramũ je monoi mainana 'wyríara 'gã nupe, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —A'eramũ nipo 'gã 'jau jee: “Sijukaukat 'ga 'gã nupe 'jau”, 'jau nipo 'gã jee. A'eramũ nipo 'gã je monou judeue'ema 'gã po pe. ³⁴A'eramũ nipo judeue'ema 'gã je kurapa, je rerekoemãu. A'eramũ nipo 'gã onymuna je ree, je nupãnupãu, je monou, je mu'ama 'ypeywar are jepo kutuka je manamamũ futat. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi Janeruwarete 'ga je moferawi etee nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Juã 'ga Tiago 'ga retee Jejui 'ga upe 'gã 'eawet

(Mateu 20.20-28)

³⁵A'ere Sepeteu 'ga ra'yra 'gã 'ua Jejui 'ga pyri katu katu 'jau 'ga upe:

—Mama'e esagea epao oree, ki Ku'jyp— 'jau Tiago 'ga 'ua, Juã 'ga retee 'ga upe.

³⁶A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja pêẽ ifutaa pejejeupe je iapoa?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁷A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ore muapygukar iki ape ejepyri, 'wyríarareteramũ e'yi re. 'Wyríarareteramũ ene renamũ nipo 'gã 'ua ene muorypa najuejue etee. A'eramũ ore aruapygiweramũ ene pyri. Ore mũ ki emuapygukat ejakwatawa katy. Ajepejamũ ki ore muapygukat ape ejau katy. 'Wyríaramũ ore mogo ape ejepyri— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nepêneapyoi futari ee. 'Wyríarareteramũ teko enune nipo je jerayrũnamũ ra'ne kwaiwete. Je rerekou tyweaete te nipo 'gã. Pejereko tywerukat sipo je pyri? Pẽnuag sipo pejereko tywera upe?— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Oreruag futat nipo ore jupe nũ'ũ— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat nipo 'gã pẽ nereko tyweri anure. ⁴⁰A'ere je miamũ namuapygarũ pẽẽ tejepyri tepoaawamũ. Je pyriwara 'gã Jeruwarete 'ga te okwaap. 'Ga etee te okwaap. Wemifutar imũ etee 'gã amũ mũ'jãu 'gã muapygukaa je pyri— 'jau Jejuí 'ga 'gã mu'jau ojepyri wapyk ma'e 'gã nee.

⁴¹'Gã je'ega renupawe amumera 'gã Jejuí 'ga remimu'e 'gã amara'neramũ Tiago 'ga ree, Juã 'ga ree nanẽ nũ. ⁴²A'ere Jejuí 'ga 'gã nenũi 'gã majatykau ojee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekwaap judeue'ema 'gã 'wyrriara 'ga nemiapoa. 'Gã 'wyrriara 'gã wemiayuwa 'gã amono kwe pe mama'e apoukaa ojeupe. ^{43,44}A'ere pẽẽ jeremiyuwamũ na'gã 'jawe rui pejemogy. 'Wyrriaramũ pejekoweramũ pẽẽ mama'e apou pejejaupe, pejejopoa etee futat mama'e apou pejejaupe. Pejejaupe oporowyky ma'eramũ etee futat pejejemogyau. A'eramũ nipo je pẽ mogyi 'wyrriaramũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴⁵—Je 'ã pẽneki'yraretea agawewi. A'tea je 'ã ojet 'awa ywy pe mama'e apou pẽ nupe. Natejeupe mama'e apoukaa rui je ruri. Pẽ nupe mama'e apoawamũ etee te je ruri. Temanũmũ te 'ã je ruri 'au pẽ nupe. Pẽ katu'okawamũ te je ruri 'awa ywy pe. A'eramũ taetu 'gã taje rerowiat 'jau kwy, a'e te je 'ã— 'jau 'ga 'gã nupe.

Eae'ema 'ga

(Mateu 20.29-34; Luka 18.35-43)

⁴⁶Jeriko pe Jejuí 'ga awau wemimu'e 'gã netee. Pe awi 'gã oramũ mytuna 'gã awau 'gã nupi. Awaw ipe 'gã eae'ema 'ga amũ resaka, Patimeu 'ga resaka. Aipo 'ga ruwa 'ga Timeua. Peyse pe eae'ema 'ga 'ũina ka'aranũ renũina ojeppy okwap ma'e 'gã nupe. ⁴⁷Poje 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—Jejuí 'ga okwap 'awamũ, Nasare pe waranup ma'efera 'ga okwap akou nũ— 'jau 'ga amũ 'ga upe.

A'erauwe 'ga Jejuí 'ga rera renupawe wafukaita 'ga upe:

—Ku'jyp! Ene 'ã Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera! Erejemuaẽm te je ree? Epãjẽ mũ je katu'og ape!— 'jau 'ga wafukaita Jejuí 'ga upe.

⁴⁸A'eramũ mytuna 'gã 'jau 'ga upe:

—Epije e'yina kũi— 'jau 'gã 'ga upe, 'ga afukai 'ga renamũ.

A'ere 'ga jero'wuro'wui etee wafukaita 'ga upe:

—Ku'jyp! Ene te 'ã Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera. Ejemuaẽm je ree. Je resag ape!— 'jau 'ga wafukaita ojero'waro'wau etee 'ũina, Jejuí 'ga upe wafukaita.

⁴⁹A'erauwe Jejuí 'ga opytau pe pe 'ga ree.

—Peenũi 'ga— 'jau Jejuí 'ga wemiayuwa 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ga renũina.

—“Ere ejua”, e'i 'ga enee. A'eramũ ene ekyjawe'em efu'ama ejua ore rupi— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵⁰A'erauwe Patimeu 'ga opiara momoa ywyu kamẽsiete afu'ama awau Jejuí 'ga repejãna.

⁵¹A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'ja te erefutat ejeupe je iapoa?— 'jau 'ga 'ga upe.

—Tamãẽ 'jau nũ, a'e te je enee, ki Ku'jyp. Jereapap je ikue— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵²A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je rerowiar ape ekou ra'e jepi. A'eramū je ene mamã'jãu nũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Aipo 'ga 'erauwe 'ga amã'jãu nũ. A'eramū futat 'ga awau Jejui 'ga rewiri.

Kawaru'i 'arimū Jejui 'ga ataawet

(Mateu 21.1-11; Luka 19.28-40; Juã 12.12-19)

11 ¹Jerusarega pyriui owaẽmamū 'gã awau ywytyr ipe, Oriweira 'jaw ipe. Muküi amunawa 'upa ywytyra pyri. Pefaje, Petani. Mímera amunawa 'upa ywytyra pyri. ²A'eramū Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã amū nupe, muküja 'gã nupe:

—Pe'je pejewau pejekwapa je renune pejewau pejewaẽma iruupeuwarra amunawa upe. Pejesouwe nipo pẽẽ kawaru'i mū resaka. Nuatai we 'ga amū 'arimū. A'ea ki perut iamoiã jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³—“Ma'eramū te peko ee?” pejejeupe 'gã 'eramū ki “Janejara 'ga te e'i oree ko: Kawaru'ia perut jee ra'ne, e'i 'ga oree ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri pẽ nupe nũ”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴A'eramū 'gã awau. Awau 'gã kawaru'i resaka. 'Oga rokwar ipe 'upa ojeamogou. ⁵'Gã iamoiramū 'gã amū 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramū pẽẽ pejekou ee ki 'ei? Ma'eramū pẽẽ iamoiã ki 'ei?— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁶A'eramū 'gã 'jau 'gã nupe, ojeupe Jejui 'ga 'eawer imū etee futat:

—Janejara 'ga te e'i oree ko: “Kawaru'ia pekwap amū rerua jee ra'ne”, e'i 'ga oree ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri nũ— 'jau 'gã 'gã nupe.

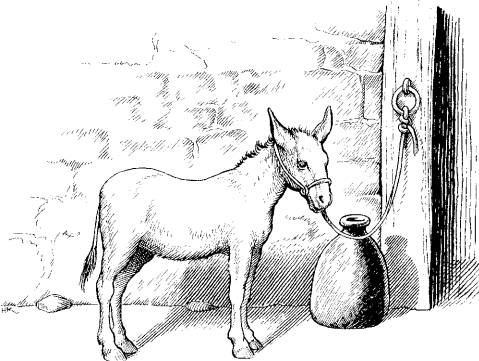
A'eramū ee 'gã nupe oporonup ma'efera 'gã kawaru'i rerawaukaa 'gã nupe.

—A'jea. Pe'je ajee erawau 'ga upe— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁷A'eramū 'gã kawaru'i rerawau Jejui 'ga upe. A'eramū 'gã amū opiara mososoka imonou kawaru'i 'arimū Jejui 'ga apykawamū.

A'ere Jejui 'ga wapyka 'arimū.

⁸Kwaiwete 'gã awau 'ga renunewe opiara mososoka, imonou pe rupi imogyau 'ga kwapawamū. 'Ga ree oporomutaawa resaukaawamū 'gã iapou. Pinowa nanẽ 'gã imonou pe rupi 'ga kwapawamū. ⁹'Ga renune oo ma'e 'gã wafukaita 'ga rewiri oo ma'e 'gã netee:

(Maku 11.2-4)

—Au'je katu te 'ã Janeruwarete 'ga resageayramũ janee. Ene 'ã 'ga remimurera futat. ¹⁰Ene 'ã ore 'wyriar ymanera juapyreramũ, Davi 'ga juapyreramũ. 'Awamũ nipo 'ã ene e'ÿina 'wyriarareteramũ ore. Janeruwarete 'ga ojejuka esage ene ree. Janeruwarete 'ga 'ã esage ore. Ene 'ã 'ga imua ore—'jau 'gã wafukaita Jejui 'ga kawaru'li 'arimũ 'ga rut 'ga rekoramũ.

¹¹Jerusarega upe owaêmawe Jejui 'ga ojypa kawaru'li 'ar awi awau osou 'Uwarete 'ga mogytaaw ipe. A'eramũ 'ga peu ose re amã'ljâu mama'le are, mama'ea ipypewar are. A'ere 'ga noje'egi 'gã nupe. Kaaruwamũ futat. A'eramũ 'ga uëma jui, awau Petani pe wemimu'e 'gã netee.

Y'wa 'ywa upe Jejui 'ga 'eawet

(Mateu 21.18-19)

¹²Ai'liwe 'gã awau ojewya Jerusareg ipe nũ. Jejui 'ga opy'arayparamũ akou aipo pe. ¹³Awaw ipe 'ga y'wa 'ywa resaka, figu 'jawa 'ywa resaka, kwaiwete oowa resaka. A'eramũ 'ga epejãna i'a rekaa. A'ere nitywi i'aa. Oowa etee esaka akã are. Nowaëmi we i'aawa upe. ¹⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ywa upe: —Au'je katu katu ki e'a re 'awa y'wa 'ywa mũ— 'jau 'ga y'wa 'ywa upe. Aipo 'ga 'ea 'ga remimu'e 'gã enupa.

Wyra me'egara 'gã mũ'ëawet

(Mateu 21.12-17; Luka 19.45-48; Juã 2.13-22)

¹⁵Jerusareg ipe owaêmawe Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaawa osoma pype wemimu'e 'gã netee. Irãã'ã wyra me'egara 'gã jemogyramũ. A'eramũ Jejui 'ga amara'neramũ 'gã nee:

—Pe'je pejewau pejeljâu 'aw awi. Nawyra me'egawa rüi te 'ã. Janeruwarete 'ga mogytaawa te 'ã 'oga. 'Au futat jane ruri jareporogytau 'ga upe. A'ere 'ã pëë nanarüi pereko. Pemÿi wyra me'egawamũ etee. Pejejeymawa etee 'ã pëë erua ime'ega erupa 'ga mogytaawa 'oga pype— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Wyra muara 'gã neewe futat 'ga 'gã müljâu jui. Ka'aranũü mojoy'ruara 'gã 'yjepana 'ga imonou imuewiwya imojerepa 'gã nui. Aipo ka'aranũü mojoy'ruara 'gã kwe pewara 'gã ka'aranũü mojoy'rau ajaupe. A'eramũ Jejui 'ga 'gã 'yjepana monou imuewiwya imojerepa 'gã nui. Ka'aranũü monou imomopomopoa 'gã nui. Pykau me'egara 'gã kanawaa nanë 'ga imojerepa nũ. ¹⁶Jarejuwarete 'ga mogytaawa rukara 'ga iaawukare'ema mama'le rerooara 'gã nupe. ¹⁷A'eramũ 'ga 'gã mul'jau ee:

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: “Agamũ jemogytaawa 'oga futat. 'Au futat 'gã nuri oporogytau jee, najuejue etee 'gã nuri oporogytau jee”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'ere 'ã pemÿi wyra me'egawamũ etee. Pejejeymawa me'ega pejejaupe pejejeymawa repy rowoupia ekoete 'ã pejejupa 'au pejejaupe. Ma'eramũ pëë 'ga mogytaawa 'oga mÿina pejemunarüawamũ ete 'ü?— 'jau 'ga 'gã nupe, oje'ega moywyrafena.

¹⁸Jejui 'ga remiapofera rera renupawe mainana 'wyriara 'gã, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ taetu 'gã afuewereteramũ 'ga ree.

—Maran tete jane Jejui 'ga jukaarũ?— 'jau 'gã ajaupe.

Okyje wejue 'gã mytuna 'gã nui. A'eramũ 'gã poromũ 'jau. Kwaiwete wejue 'gã porenuwiweramũ Jejui 'ga 'e are. A'eramũ 'gã okyjau 'gã nui. “Ga jukaramũ te 'gã jane apisi ete nũ a'i kũi”, 'jau 'gã ajaupe.

¹⁹Kaaruwamũ Jejui 'ga awau uẽma Jerusareg awi wemimu'e 'gã netee.

Jupe Jejui 'ga 'eawera y'wa 'ywa oypiwamũ

(Mateu 21.20-22)

²⁰Ai'iwe 'gã awau okwapa y'wa 'ywa pyu nũ, jupe Jejui 'ga 'eawera 'ywa pyu nũ. A'eramũ 'gã esaka nũ. Amanũmũ osiniga u'ama. Apoa we futat oypiwamũ.

²¹A'eramũ Pedro 'ga wea'aramũ Jejui 'ga 'e are. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Esak, ki Ku'jyp. Jupe ene'eawera ay y'wa 'ywa rai'i. Iypip u'ama amanũmũ ojeupe ene je'eg ire rai'i— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

^{22,23}A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pẽnea'ar iki je'e are. Jarejuwarete 'ga rerowiar ire pẽẽ nanẽ pejejemiapoe'ema peapo nũ. Ywytyra miamũ futat nipo pẽẽ imojepe'aukaa tenaw awi imonou 'yẽẽ rypyter ipe imỹina. “Ekwap 'aw awi 'yẽẽ rypyter ipe e'ỹina”, ojeupe pẽẽ 'eramũ nipo awau pẽ'eawer imũ etee futat. A're pẽẽ nepeapo'uweri pejejemiapoe'ema Jarejuwarete 'ga rerowiar ywyapie'em ire— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁴—A'eramũ je ako 'jau pẽ nupe jepi: Werowiar ire Janeruwarete 'ga mama'e monoi pẽ nupe, “mama'ea emut amũ oreẽ”, ojeupe pẽẽ 'eramũ. “Amut 'ga jee” 'e rerowiar ire 'ga mama'e monoi pẽ nupe ojeupe pẽ'eawer imũ etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ^{25,26}—Jarejuwarete 'ga upe pejeporogytaramũ nipo pẽẽ pejejea'aramũ pejejeupe 'gã amũ mama'e tywera apoawer are. A'eramũ ki pẽẽ pejejeateeramũ jui. A'eramũ Janeruwarete 'ga pẽtywera moia pẽ nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

“Awỹja rer imũ te erejot?” Jejui 'ga upe 'gã 'eawet

(Mateu 21.23-27; Luka 20.1-8)

²⁷A'eramũ 'gã awau owaẽma Jerusareg ipe nũ. Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype 'gã ata 'gã nekoramũ, 'gã amũ 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. Mainana 'wyriat, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat, judeu 'gã 'wyria'ri. Mĩmera 'gã 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe:

²⁸—Awỹja rer imũ te erejot rakue? Awỹja pãjẽ mũ te mama'e ereapo? Awỹja te ene mut oreẽ rakue?— 'jau 'gã 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe.

²⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je ajee pẽẽ na'ne imome'wau jee 'ũ. Tejeupe pẽẽ imome'u re je nanẽ tajemome'u pẽ nupe 'jau nũ— 'jau ete Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁰—Awỹja je'eg imũ Juã Batista 'ga ruri ae pymĩãu 'y pe rakue 'ũ? Jarejuwarete 'ga

je'eg imũ te 'ga ruri rakue? Kũima'e 'ga amũ je'eg imũ te ra'u nũ?— 'Jau Jejui 'ga oporonupa ee 'gã nupe u'ama.

³¹A'eramũ 'gã 'Jau ajaupe:

—Ma'ja sa'e te jane 'ga upe? “Jarejuwarete 'ga je'eg imũ 'ga ruri” ojeupe jane 'eramũ te 'ga 'i janee nũ a'i kũi, “A'etea neperowiari 'ga”, 'ga 'i etee janee nũ a'i kũi— 'Jau 'gã ajaupe. ³²—“Kũima'e 'ga je'eg imũ 'ga ruri”, jane 'eramũ nipo tekotee 'gã jane apisi ita pyu nũ a'i kũi— 'Jau 'gã ajaupe.

Okyje 'gã mytuna 'gã nui. “Juã 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara futat janee”, e'i 'gã jepi. A'eramũ 'gã okyjau 'gã nui. ³³A'eramũ 'gã 'Jau Jejui 'ga upe:

—Norokwaawi ore Juã 'ga muarera 'ga nũ'ũ— 'Jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga nanẽ 'Jau 'gã nupe nũ:

—A'eramũ je nanẽ temuarera 'ga mome'wawe'em pẽ nupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Ko raaran a'wyre'ema 'gã
(Mateu 21.33-46; Luka 20.9-18)

12 ¹A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe 'gã mu'jawamũ. —Kũima'e 'ga amũ y'wa 'ywa rakã otym oko pe, uwa 'Jawa 'ywa rakã otym oko pe. Kwaiwete 'ga uwa rakã tyma. A'eramũ 'ga oko osõu. A'ere 'ga y'wa apikawa apou. A'ere 'ga 'og ywate apou iaarana 'ga upe. A'eramũ 'ga 'gã amũ monou oko raaranamũ imỹina ojeupe. A'eramũ 'ga 'Jau “Y'waa mũ jema'ea futat. Emyreramũ te ajee pẽma'e futat pẽporowykyawera repya futat”, 'Jau ijara 'ga 'gã nupe. A'ere 'ga awau watau 'gã nui. ²Y'wa tyarama upe iwaẽmauwe ijara 'ga wemiayuwa 'ga amũ monou oma'ea uwa 'a piaramũ. ³A'ere ko raarana 'gã 'ga pyygi ete 'ga nupãnupãu etee 'ga mojewya 'ga monou. Nan etee futat 'gã 'ga monou nũ. ⁴A'ere ko jara 'ga 'ga amũ monou nũ, oma'e piaramũ te 'ga 'ga monou numiamũ. A'eramũ ko raarana 'gã nanẽwẽjẽmĩ 'ga rerekoi nũ. 'Ga pyygi etee 'ga akãnupãu 'ga rerekou nũ. A'erauwe 'ga ojewya awau nũ. ⁵A'eramũ ko jara 'ga 'ga amũ monou nũ. A'ere ko raarana 'gã 'ga jukai etee. A'eramũ ko jara 'ga 'gã amũ monou nũ. A'ere ko raarana 'gã 'gã pyygi ete 'gã nerekou tyweaete. 'Gã amũ 'gã iapisau. ⁶Nitywi futari ko jara 'ga remimonorama. Wa'yra etee 'ga wereko. A'eramũ 'ga 'Jau ojeupe: “Teja'yra 'ga pa je omono ipiaramũ kwy. 'Ga 'ã jeremifutararetea re'ã. A'etea je 'ga amono tey'wa piaramũ tejeupe”, 'Jau 'ga ojeupe. “Jera'yra 'ga nipo 'gã opojeup re'ã. Jera'yra 'ga ree nipo 'gã pojyramũ re'ã”, 'Jau nipo 'ga ojeupe— 'Jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁷—A'ere 'gã 'ga ra'yra 'ga resakawe 'Jau ajaupe: “Wa'yra 'ga 'ga amut y'wa piaramũ ra'e. 'Ga futat 'uwa 'ga py'rau ko jaramũ 'uwa 'ga manũ re. A'eramũ jane 'ga jukau jui. A'eramũ janema'ea futat koa 'ga ruwa 'ga manũ re kũi”, 'Jau nipo 'gã ajaupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁸—A'eramũ 'gã 'ga pyyka 'ga jukau. 'Ga juka re 'ga reumera rerawau enuẽma ko awi inuga— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

⁹A'eramũ Jejui 'ga 'Jau mainana 'wyriara 'gã nupe:

—Maran sipo ko jara 'ga wa'yra jukaarera 'gã nerekoï? 'Ga futat oo ko raarana 'gã apisau. A'ere nipo 'ga 'gã amũ monou 'gã py'rau oko raaranamũ nũ. Aipo 'gã te nipo y'wa mono ijara 'ga upe y'wa tyarũnamũ—'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁰—Pënea'ar iki 'ga amũ remikwasiarer are. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'ga amũ upe rakue.

“Mia ita nia'wyrui ra'e, 'Jau nipo itaoga apoara 'gã ajaupe, ita monou imomoa ajauí.

A'ere 'ga amũ aipoa ita eroyrũmyrera ita pyygi etee imonou imyina tenawera pype 'oga ppywotypawamũ.

¹¹ Janeruwarete 'ga imyjukaa 'gã nupe rakue.

A'eramũ 'ga remiapofera wesageayramũ futat ore”,

'Jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are inuga rakue— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹² 'Ga je'ega renupawe mainana 'wyrira 'gã 'Jau fariseu 'gã nupe:

—Mama'e mũ mome'uramũ 'ga 'i jane poromũ— 'Jau 'gã ajaupe.

A'eramũ taetu amara'neramũ Jejui 'ga ree. Afueweramũ 'ga pyyg are. A'ere 'gã kyjeetei mytuna 'gã nui.

—“Jejuí 'ga te 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wararetea ra'e”, 'Jau 'gã ajemogyau ajaupe. A'eramũ nipo 'gã jane apisi ete. Jejui 'ga jane ipyygamũ nipo 'gã jane pyygi nanẽ nũ— 'Jau 'gã ajaupe, okyjau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nui.

A'eramũ 'gã 'ga ppyke'ema. A'eramũ 'gã awau 'ga wi.

Jejuí 'ga upe fariseu 'gã 'eawet

(Mateu 22.15-22; Luka 20.20-26)

¹³ A'eramũ judeu 'gã 'wyriana'nĩ 'gã 'Jau ajaupe:

—'Gã amũ simono imoporogytaukaa 'ga upe 'Jau. Morogyta 'ga imome'u tyweramũ sipyyk 'ga 'Jau— 'Jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã fariseu 'gã amũ imonou Erote 'ga remiayuwa 'gã netee Jejui 'ga upe imoporogytaukaa. ¹⁴ A'eramũ 'gã awau 'Jau Jejui 'ga upe:

—A'jea futat 'ã ereporogyta aljeteetewi ra'e. Nereporogyta ekoetei te 'ã. A'jea futat te 'ã erejeka pãwẽ pãwẽ ae ree. A'jea futat te 'ã ore mu'e ape mama'e are. Eneje'eg are 'gã amũ oporenuwiwere'emamũ agawewi. A'etea ene mama'e a'jea etee eremome'u— 'Jau 'gã Jejui 'ga upe. —A'eramũ ene 'awamũ 'Jau ore: Jane 'ã judeua. Simono te jane ka'aranũua 'wyrirarete 'ga upe, Sesa 'ga upe? Naani te ra'u nũ? Ma'ja e'i te Moisesi 'ga ee rakue? Najudeu arũi te 'ã 'wyrirarete 'ga. Tapy'yi amuteea 'ga. Romanũa te 'ga. A'etea te jane simepy 'ga?— 'Jau 'gã oporonupa 'me Jejui 'ga upe ee.

¹⁵ A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi ojee. “Jeje'ega renupa 'gã nuri numiamũ. ‘Siesak 'ga mama'e mũ mome'ua sigaty jarejee 'Jau’, e'i te 'gã jee numiamũ”, 'Jau Jejui 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Nepeporonuwi tee pejejua ee jee. “Simosimot ekoete jarejaupe 'ga 'eawera 'Jau”, pe'je te jee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ka'aranũũ ywopel'ia pemut amũ jee ra'ne, Sesa 'ga mepyawa mũ jee ra'ne— 'Jau ete Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁶A'eramũ 'ga amũ imonou 'ga upe.

—Kweramũ ajee 'wei— 'jau 'ga imonou 'ga po pe.

A'eramũ Jejui 'ga ka'aranũũ ywope'li resaukaa 'gã nupe:

—Awỹja ra'agawa te 'up ee 'ga rera retee?— 'jau 'ga esaukaa 'gã nupe.

—'Wyriararete 'ga ma'ea futat— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Ga ra'agawa rerekwara 'ga ma'ea futat. A'eramũ pēẽ imonou 'ga upe etee futat. A'ere Jarejuwarete 'ga mama'ea pemono 'ga upe etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'e renupawe 'ga upe imome'uukarera 'gã oporesagamũ etee 'ga ree.

—Kuu. I'akwaap 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã awau 'ga wi.

Oferap ma'e are 'gã mu'eawet

(Mateu 22.23-33; Luka 20.27-40)

¹⁸Ko'iko'i ete satusu 'gã amũ 'ua oporogytau Jejui 'ga upe nũ. Aipo 'gã e'li ajaupe ra'e jepi: “Amanũ re ae noferawu'jawi nũ. Amanũmũ ae teepawamũ ywawuje futat”, 'jau agawewi satusu 'gã ajaupe ra'e jepi.

A'etea 'gã 'ut oporonupa ee Jejui 'ga upe. ¹⁹A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—“Moromu'jara 'ga” 'jau 'gã enee jepi. A'eramũ ene ore mueapyou katu mama'e are. Ymã 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue.

“Kũima'e 'ga amũ nipo amanũ wa'yre'emauwe. A'eramũ nipo 'ga manũ re 'ga rewirera 'ga 'ga remirekofera ēẽ rerekou. A'eramũ nipo 'ga aja'yrapyau ēẽ pype. A'eramũ nipo 'ga ra'yr ypy 'ga amanũ ma'efera 'ga ra'yre'era 'jawe futat”, 'jau 'ã Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁰A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe nũ:

—A'ere nipo kũima'e 'ga amũ 'ga ra'yra sete. A'eramũ nipo u'ar ypy ma'efera 'ga kũjã mũ rerekou. A'ere nipo 'ga wa'yre'emauwe 'ga manũ jui. A'eramũ nipo 'ga amanũmũ ēẽ wi ēẽ rejaa ēẽ mogou wewirerera 'gã nupe.

²¹A'eramũ nipo 'ga manũ re 'ga rewirerera 'ga amũ ēẽ rerekou 'ga py'rau nũ.

A'ere nipo 'ga nanẽ 'ga manũ wa'yre'emauwe nũ, ēẽ rejaa ete wewirerera 'gã nupe nũ. ²²A'eramũ nipo 'gã ojopy'rapy'rau etee 'gã ēẽ ree, ajamanũnamũ.

A'ere nipo 'gã nata'yri'li futari ēẽ pype. Ojee 'gã jemoypaw ire nipo ēẽ nanẽ amanũmũ nũ. ²³A'eramũ nipo 'ga ae moferapawa 'ara rupi manamũ sipo ēẽ menaretea? 'Gã juejue futat ēẽ wereko kũi— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

²⁴A'eramũ Jejui 'ga aipo ojeupe 'gã 'eramũ 'jau 'gã nupe:

—Pē'me awi. Nanarũ. Nepēneapyoi Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are ra'e. 'Ga pãjã nanẽ pēẽ ikwaape'ema. ²⁵Au etee te 'gã nemirekoramũ kũi. A'ere 'gã oferaw ire naemirekou'jawi kũi. Ywagipewara 'gã 'jawe etee futat 'gã jemogyi. Niporerekoweru'jawi 'gã kũjã are. Kũjãmera 'gã nanẽ

omenariwere'emamū futat nū, kūima'e 'gã 'jawe etee futat nū kūi— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁶—Nepēneapyoi nipo Jarejuwarete 'ga 'eawer are. Nepemogytai nipo Moisesi 'ga remikwasiarera, ae feraw are 'ga ka'arana kwasiaripyrrera raili? Ka'a'i ikai are 'ga ka'arana kwasiari rakue. A'eramū 'ga 'jau: “Ka'a'ia je upe imueny re Janeruwarete 'ga oje'ega jee ikue. 'Je te 'ã Eneruwaretea. Enepytunera 'gã Nuwaretea 'Jau. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mīmera 'gã Nuwaretea je ako', 'Jau 'ga jee ikue”, 'Jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga janee rakue— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—“Ymã te je 'gã Nuwaretea ikue”, 'Jawe'em Janeruwarete 'ga 'ga upe rakue. A'ere 'ga 'i: “Je te 'ã 'gã Nuwaretea ako”, 'Jau 'ga rakue— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁷—Aipo 'gã amanū futat rakue numiamū, Moisesi 'ga tywe'emaue futat rakue numiamū. A'ere 'gã 'aga namanūi futari. A'eramū Janeruwarete 'ga poromū 'Jau Moisesi 'ga upe rakue. 'Gã 'aga tywe'em ire amunipo 'ã 'ga aipo ne'ia'uweri Moisesi 'ga upe rakue. Ako ma'e 'gã nupe etee te 'ga Aeruwaretea— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau. —A'eramū 'ã pēē 'gã mu'Jau tywet aipo are. “Noferawu'Jawi aea amanū re” 'e are pēē 'gã mu'Jau tyweaete— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Janeruwarete 'ga 'eaweraretea

(Mateu 22.34-40; Luka 10.25-28)

²⁸Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'Jara 'ga amū 'gã je'ega renupa. A'eramū 'ga 'Jau ojeupe: “A'jea futat 'ga 'i. Tamoporogytaukat 'ga mama'e are”, 'Jau 'ga ojeupe etee futat.

—Maranuara te ajee Janeruwarete 'ga 'eaweraretea?— 'Jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁹A'eramū Jejui 'ga 'Jau 'ga upe:

—'Awamū futat 'ga 'eaweraretea. “Peapyaka jeje'eg are ki Israeu juapyreramū. Je te 'ã pējararetea. Nitywi futari 'ga amū je 'jawe pē nupe”, — 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁰—“Pēporomutat je ree pejepytuna 'gã apyraapa”, e'i 'ã Janeruwarete 'ga pē nupe rakue. “Mama'ea peapo jee jeremifutar imū. Pejejea'aramū pejejemogyau je ree 'gã nee pejejea'ara apyraapa. Je upe mama'e apou pēē iapou etee futat. Pejefuakara pyu pēē mama'e apou je upe. Aipo aporamū nipo pejeporomutamū je ree a'jea futat 'gã nee pejeporomutara apyraapa pejejemogyau”, e'i Janeruwarete 'ga pē nupe rakue— 'Jau Jejui 'ga 'ga upe. —Poromū te 'ga 'eaweraretea. ³¹Ajepeja 'ga 'eaweraretea nanē nū. “Pēporomutat pejepyriwara 'gã nee pejejee pejeporomutara 'jawe etee futat”, 'Jau 'ga 'ã ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Amumera 'ga 'eawera nuapyraawi futari aipo 'ga 'eaweraretea— 'Jau Jejui 'ga 'ga upe.

³²A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'Jara 'ga 'Jau 'ga upe:

—A'jea futat ere poromū. Majepei tee futat te 'ã Janeruwarete 'ga. Nitywi futari 'ga amū 'ga 'jawe. ³³A'eramū ki jane jareporomutamū 'ga ree jarepytuna 'gã jareporomutara apyraapa. A'eramū jane a'jea futat jareporomutamū 'ga ree. 'Ga upe mama'e apou ki jane iapou 'ga remifutar imū etee futat. 'Ga ree ki jane jarejea'aramū jarejemogyau. 'Ga upe mama'e apou ki jane iapou a'jea futat. 'Ga remifutar imū ki jane jarejepyriwara 'gã nerekou esage jarejereko esage 'jawe etee futat— 'Jau 'ga 'ga upe. —Aipo

'ga 'eawera renuwa wesageramũ 'ga upe mama'e rapya apyraapa. 'Ga je'ega renuwa esage 'ga upe mama'e monoa apyraapa— 'Jau 'ga Jejui 'ga upe.

³⁴Aipo ojeupe 'ga 'eramũ Jejui 'ga 'Jau ojeupe: “T'akwaap ma'e 'ga pa ra'e”, 'Jau 'ga ojeupe etee futat 'ga resaka. A'eramũ Jejui 'ga 'Jau 'ga upe: —Eerowyk Jarejuwarete 'ga ekou ra'e— 'Jau 'ga 'ga upe.

Aipo 'ga 'e renupawe mytuna 'gã ajemogymogyau etee futat. Ojenosõu 'ga wi. A'eramũ 'gã imome'waukaru'jape'ema 'ga upe.

Janeruwarete 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyret

(Mateu 22.41-46; Luka 20.41-44)

³⁵Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype akou Jejui 'ga oporonupa ee 'gã nupe: —Ma'eramũ te Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'Jara 'gã 'i pẽ nupe: “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyrera”, 'Jau 'gã pẽ mu'Jau ee. ³⁶A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari ee Davi 'ga upe rakue:

“Jeruwarete 'ga 'Jau Jejararete 'ga upe rakue:

‘Eapyk 'au je pyri. Je 'Jawe futat ene. Enepãjẽrete je 'Jawe.

A'eramũ ene eapyka je yse katy.

Anure nipo je ene mogoi 'wyriramũ 'gã nupe najuejue etee futat.

Ene ree iporomutare'ema 'gã 'arimũ je ene magwawukari.

A'eramũ ene je iapoe'emauwe eapyka 'au je yse katy’, 'Jau 'ga

Jarejararete 'ga upe”,

'Jau Davi 'ga ikwasiaa rakue— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁷—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ree 'ga ka'arana kwasiari rakue. Ma'eramũ sipo ajee Davi 'ga 'i “Jejararete 'ga”, 'Jau ajuapyrera 'ga upe nũ— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat

(Mateu 23.1-36; Luka 20.45-47)

Mytuna 'gã oporenuwiramũ Jejui 'ga porogyta are. 'Ga remimome'ufera 'gã muekõãina.

³⁸A'eramũ 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Pejea'gu ki Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'Jara 'gã nui. 'Gã 'ã e'i ajemogyau ojeupe: “Je 'ã kũima'eeteetea”, 'Jau 'gã 'ã ajemogyau ojeupe, waity fuku rerekou. A'eramũ 'gã ataramũ 'gã naitya ajasimana 'gã nee. “Tiporesagete 'gã je ree 'Jau”, 'Jau 'gã akou ojeupe. Wapeje'ega tãmẽjẽ 'gã ifutaa. 'Wyrira apykawa 'arimũ etee wapyka awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. ³⁹Ojemi'waaw ipe nanẽ nũ 'wyrira renawa 'arimũ etee wapygiweramũ ojemi'waa. ⁴⁰Kũjã men manũ ma'efera 'gã nupe nanẽ 'gã 'Jau nũ: “Je tamaenun tekou enekaraemã are 'Jau”, 'Jau futatee 'gã 'gã nupe. “Je te nipo ako esage temaenuna enekaraemã are”, 'Jau futatee 'gã 'gã nupe. A'ere 'ga etee 'gã karaemã pyygi ojeupe, ka'aranũia nanẽ nũ. A'eramũ 'gã 'Jau ojeupe etee futat: “Kwakwai' teje'ega monoi Jarejuwarete 'ga upe. Kasi a'e pe 'gã je kwaawi mama'e tywera je iaporamũ ne kwy”, 'Jau 'gã ojeupe

etee futat. A'eramũ nipo 'gã oje'lega monou fuku o'meramũ akou Jarejuwarete 'ga upe, wemiapo tywera mimawamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã nereko tyweri 'gã nemiapo tyweawer are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Imen manũ ma'efera ãẽ remimonofet

(Luka 21.1-4)

⁴¹Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype Jejui 'ga wapyka 'ũina Jarejuwarete 'ga upe ka'aranũũ ryrũ pyri. A'eramũ 'ga ose ma'e 'gã nesaka 'ũina, yrũ pype 'gã nemimonoa nanẽ 'ga esaka nũ. Ika'aranũũ kwai ma'e 'gã ka'aranũũ monou Jarejuwarete 'ga ma'e yrũ pype 'ga upe kwaiwete. ⁴²Gã nesepaw ire majawera ãẽ mũ 'ua osou 'og ipe. Nika'arani ãẽ akou. Itywerete ãẽ akou. A'etea ãẽ oka'aranũũ ywopeli omono ipype. Mukũ'i'ĩ etee ãẽ imonou ipype. Naepyi agawewi ãẽ remimonofera. ⁴³Ëẽ resakawe Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Kweramũ kũjãa ãẽ imen manũ ma'efera ãẽ. Nitywa'uweri agawewi ãẽ mama'ea. A'etea ãẽ oka'aranũũ monoupap futat yrũ pype. A'eramũ ãẽ otywe'emamũ futat mama'ea ojeupe imuawamũ. Ëẽ remimonofera ika'aranũũ kwai ma'e 'gã ma'e wapyraap futat Janeruwarete 'ga upe. ⁴⁴Gã kwaiwete agawewi omono 'ga upe. A'etea 'gã kwaiwete wẽjẽmĩ wereko ojeupe nũ. A'ere ãẽ ma'ea nitywi futari. Omonopap futat ãẽ 'ga upe. Naemyreri futari ãẽ upe. Wemi'urama muawa we futat ãẽ omonopap 'ga upe— 'jau Jejui 'ga ãẽ mome'wau 'gã nupe.

Jejui 'ga rur enune ojeapo ma'e

(Mateu 24.1-28; Luka 21.5-24)

13 ¹Jarejuwarete 'ga mogytaaw awi 'ũ'ẽ re Jejui 'ga remimu'e 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—Kuu. Ikaturam te Janeruwarete 'ga mogytaawa 'oga jã'nũ'ũ. Sã'ã itauu esagea epy ete ma'ea. Mytuna 'gã ka'aranũũa rerua kwaiwete Jarejuwarete 'ga mogytaawa 'oga muesageawamũ— 'jau 'ga 'ga upe.

²A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat esageramũ numiamũ. A'ere nipo anurenure'i jane ree iporomutare'ema 'gã nuri imonou etyka. Nom'ỹ'i futari nipo 'gã itaa mũ aju'arimũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

³Anure Jejui 'ga wapyka 'ũina ywytyr apyte'rarimũ, Oriweira 'jawa apyte'rarimũ wemimu'e 'gã netee. Jarejuwarete 'ga mogytaaw are 'gã amã'jãu 'upa. Poje Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juã 'ga, Andre 'ga, mĩmera 'gã oporonupa 'ga 'eawer are 'ga upe:

⁴—Maranime sipo aipo 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa monoi etyka? Ma'ja ra'ne sipo ajee ojesaukat oree iapo enune?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵Aipo 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je renune 'ut ma'e 'gã nipo i'me ma'ea. Perowiat kasi 'gã 'mea ne. ⁶Anure nipo kwaiwete 'gã nuri “Janeruwarete 'ga je mut pẽ katu'okaramũ. Je Janeruwarete 'ga remimurera ako”, 'jau futatee nipo 'gã 'ua pẽ nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. O'meramũ te nipo 'gã 'i. Kwaiwete nipo 'gã 'gã moryteeu ojee— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁷—Anure nipo amutee amunaw awi 'gã nuri 'wyriararete rowajaa, 'ga remiayua reewe futat. A'ere kasi aipo renupa pẽpiryyi ne. Nan futat nipo mama'e teepaw enune. A'ere nipo naporomũ rũi mama'e mateepaawa. Naporomũ etee rũi futat nipo mama'ea rekoi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁸—Akou'jau'jap futat nipo mama'ea. Amunap tesirũmera pypewara 'gã we futat nipo ajuowajat. Ywya we futat nipo oyyi peu peu peu 'jau. Ty'ara nipo amunawa pype peu peu 'jau. A'eramũ 'gã nipo kwaiwete ty'ara rerekou. Sã'ã kũjã wa'yra ray ppyrauwe wa'yra 'a ja'wyja'wy kwaawa. Ayypeyperauwe 'ã eẽ i'ara kwaapa. Eẽ wi u'aa ja'wyja'wy taetu 'ã wayreteramũ eẽ upe. Nan tee futat nipo pẽẽ. Aipo ijeapo resakawe ki je rura pekwaap. “Owaẽm 'ga ruawa upe ra'e”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe.

⁹—Pejea'gu ki 'gã nui. Je rura'ne'emaue nipo 'gã je rerowiaaramũ pẽ nereko tyweretei. Pẽẽ mũ nipo 'gã ipyyka imopimopika ae mopikawa pyu. Judeu 'gã jatykaawa pype miamũ nipo 'gã pẽ mopimopigi. Amumeramũ je ree nipo 'gã pẽ nerawau 'wyriara upe. A'eramũ pẽẽ 'wyriararete upe pejejerooramũ pẽẽ je mome'wau 'gã nupe. “Jejui 'ga iporokatu'ogiwet pẽ nee”, 'jau ki pẽẽ 'wyriara 'gã nupe. ¹⁰Teepaw enune nipo 'gã je mome'ui amunawa moy moyka. Tesirũmera 'gã jeje'ega renuw ire te nipo mama'e atepawamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹¹—Pẽ pygamũ, 'wyriara 'gã nowase pejejerooramũ kasi pẽpy'a'wyt ne. “Ma'ja 'jau sipo je teje'ega 'gã nupe 'wei?” pe'je kasi ne. Janeruwarete 'ga te peje'egawa amut pẽ nupe peu pẽ nerooramũ. A'eramũ pẽẽ 'ga 'ea etee imome'wau 'gã nupe. Napejejea'ar imũ rũi pẽẽ peje'eg 'gã nupe. Pejejeupe Jarejuwarete 'ga 'Agesage 'eawera etee pẽẽ imome'wau 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹²—Kwaiwete nipo je rerowiare'ema 'gã weki'yra 'gã, wewirera 'gã we 'gã monou ia'wyre'ema 'gã nupe 'gã apisaukaa. 'Ga ruwa 'gã miamũ wa'yra 'gã monou 'gã nupe 'gã apisaukaa. 'Ga ra'yra 'gã nanẽ ujara 'gã imonou 'gã nupe 'gã apisaukaa. ¹³Je rerowiare'ema 'gã nipo oporomutare'emamũ je rerowiaramũ pẽ nee. A'ere Janeruwarete 'ga je rerowiar awi ipoire'ema 'gã nerooi imogyau ojepyri nakwaparimũ ete rũi futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ymã te Janeruwarete 'ga ijeaporama kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga upe rakue, Danieu 'ga upe rakue. “Anure nipo 'ga amũ mama'e tywerete apoi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue. A'eramũ nipo 'ga amũ anure iapou Danieu 'ga 'eawer imũ etee futat. (A'eramũ je 'ga remikwasiarera ka'arana mogytaaramũ

ee p̄neapyo futaa)— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ p̄ẽ Judeja ywy pewara ako ma'eramũ 'gã nesakawe pejejeaiteramũ pejewau pejekal'jama ywytyr ipe. ¹⁵O'pewuu apyte'rarimũ ako ma'eramũ p̄ẽ pejewawe'em pejesowe'em pejekaraemã p̄yke'ema. Pejekal'jamayayau etee futat pejewau. ¹⁶Ko pewaramũ nanẽ p̄ẽ pejejewyre'ema pejejog ipe pejejaity mojopy'rawe'em— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁷—Kũjãmera 'gã nipo ta'yryrũ ma'e 'gã iporiay'i ajemogyau. Ta'yky'ri ma'ea nanẽ nipo nũ. Nujãnarũ eweguu ma'ea. Ta'yky'ri ma'e nanẽ nujãnarũ nũ. ¹⁸A'eramũ ki nanuar are pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe ee: “Eremurukat kasi 'gã 'ara ro'ysaga rupi oree ne”, 'Jau ki p̄ẽ Jarejuwarete 'ga upe ee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁹—Aipoa kwara rupi 'gã 'gã nerekou tyweaete. Ywy apo p̄pyramũ nitywi futari ae rereko tywera aipo 'Jawe rakue. Anure nanẽ nipo nitywi futari ae rereko tywera 'Jawe nũ— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁰—A'ere Janeruwarete 'ga mama'e tywera 'gã nupe iapoukaru'Jau'Jaw ire 'gã muojeri 'gã mogyau jui nũ. Kasi a'e pe ywy pewaramũ juejue 'gã papawi ne. A'ere Janeruwarete 'ga p̄ẽ mũ mũ'Jãu 'gã nui p̄ẽ katu'oka. A'eramũ 'ga wemimũ'ẽmeramũ p̄ẽ nee Janeruwarete 'ga 'gã muojeri 'gã mogyau jui nũ— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²¹—“Koromũ Kristu 'ga”, pejejeupe 'gã amũ 'eramũ kasi perowiat 'gã ne. “Kwe pe 'ga oi”, 'gã 'eramũ p̄ẽ 'gã nerowiare'ema pejejemogyau. ²²Jejewyt ja'wyja'wyrãmũ nipo kwaiwete 'gã nuri o'meramũ p̄ẽ nupe. “Je Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ”, 'Jau futatee nipo 'gã p̄ẽ nupe. Amumera 'gã nipo 'ua 'Jau p̄ẽ nupe: “Janeruwarete 'ga je mut. Je 'ga remimureraretea futat”, 'Jau futatee nipo 'gã p̄ẽ nupe. P̄enemiapoe'ema miamũ nipo 'gã iapou p̄ẽ neape je rerowiar awi p̄ẽ momoirukaawamũ. “Simomoirukat Ku'jywa 'ga remimũ'ẽmera 'gã 'ga rerowiar awi 'Jau”, e'i te nipo 'gã p̄ẽ nupe numiamũ. A'eramũ nipo 'gã mama'e apou p̄ẽ neape. Ojerowiarukaawamũ te nipo 'gã iapoi p̄ẽ nupe numiamũ. A'ere kasi a'e are miamũ perowiat 'gã ne. ²³Perowiar iki aipoa je'eawera. Ijeapoe'emauwe je imome'ui p̄ẽ nupe, ee p̄ẽ mueapyoawamũ— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Janereki'yra 'ga ruawam

(Mateu 24.29-44; Luka 21.25-33)

²⁴A'eramũ Jejui 'ga 'Jau 'gã nupe nũ:

—P̄ẽ nerekou tyweawa kwaw ire nipo ywag awi nanẽ mama'e jesaukari p̄ẽ nupe nũ. Kwara nipo owepa. Jaya nanẽ nipo owepa nũ. ²⁵Jaytataa nipo ototoka ywag awi 'ua. Ywag ipewara nipo oyyita nũ. Kwat, jay, jaytata. Mĩmera nipo oyyita— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁶—A'ere nipo p̄eneki'yramũ je tejuwa tejewya ywasiga rupi. Tepãjẽ mũ nipo je ruri, tejenyfuga pype futat tejuwa nũ. ²⁷A'eramũ nipo je tejeupe oporowyky ma'e ywagipewara 'gã monou tejemiayuwa 'gã majatykaukaa. “Pe'je pejewau amunawa moymoyka jeremiayuwa 'gã majatykau

'gã nerua jee", 'jau nipo je 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã awau 'gã nerua jee— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

²⁸Anure Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau ee:

—Mama'ea je amome'u pẽ nupe pẽ mu'jau tejuawa 'ar are— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Sã'ã ae siaka'gywa potyramũ amana jewyra kwaawa. Ipotyrauwe 'ã ae amana jewyra kwaapa. ²⁹Nan tee futat ki je'eawer imũ mama'e jeaporamuerawe pe'je pejejaupe: “Ut ja'wyja'wy Jejui 'ga janee 'wyririamũ akou”, pe'je ki pejejaupe. ³⁰A'jea futat je 'i. Je'eawer imũ mama'e jeapo resakara 'gã papawe'emauwe nipo tejuwa tejewya nũ. ³¹Ywaga nipo atEEPawamũ futat. Ywya nanẽ nipo atEEPawamũ futat nũ. A'ere nipo jeremimome'ufera nateepawa'uweri futari. Je'eawer imũ etee futat nipo aipoa ojeapou— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³²A'ere Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Nitywi futari je ruawa kwaapara 'gã amũ. Nepekwaawi futari je ruawa. Ywagipewara 'gã miamũ ikwaape'ema. Je miamũ nanẽ nakwaawi tejuawa 'ara. Jeruwarete 'ga etee te okwaap. ³³A'eramũ ki pẽẽ je rapesaka pejejemogyau. ³⁴Sã'ã kũima'e 'ga amũ ooa iataa muku oje'wyr awi. A'eramũ 'ã 'ga oo enunewe 'jau wemiayuwa 'gã nupe: “Aata je tewau. A'eramũ pẽẽ pejeporowykyau je'eawer imũ etee futat”, 'jau 'ga 'gã nupe. 'Oga raarana 'ga upe 'ga 'jau: “Earũ jeroga ra'ne muku je rekoramũ. Je rura nanẽ ene apesaka nũ”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramũ 'ga awau watau muku oje'wyr awi. ³⁵Nan tee futat pẽẽ je rura rapesakaramũ pejejemogyau. Nepekwaawi je ruawa. A'eramũ ki pẽẽ pejeporowykyau pejejeupe je'eawer imũ, je rura rapesaka pejejemogyau. Meewei 'ur ire ako re nipo wata ma'e 'ga 'ua ypyaje owaẽma. Maranamũ kwara ajerewamũ, maranamũ ai'iwe. Nokwaawi 'gã 'ga ruawa. ³⁶A'eramũ nipo 'oga jara 'ga 'ua erujewi ojeupe oporowyky ma'e 'gã nupe. Opak sipo 'gã ajemogyau 'ga rapesaka? ³⁷Aipo are je 'i pẽ nupe: Je rura ki peapesak pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga ree ifuwet ma'e

(Mateu 26.1-5; Luka 22.1-2; Juã 11.45-53)

14 ¹Egitu ywy awi judeu ypyfera 'gã nenũ'ẽawer are wea'awa maraka upe iwaẽm ja'wyja'wyraruwe mainana 'wyrira 'gã ajatykau Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nee.

—Maran te jane Jejui 'ga pyygi 'ga jukau?— 'jau 'gã ajaupe. —Jemime sipyyk 'ga 'jau. ²Jerusareg ipewara 'gã iporomutat 'ga ree. A'eramũ jane 'gã nowase jarekowe'em 'ga ree maraka apoaw ipe. Kasi a'e pe jane 'ga remiayuwa 'gã mamara'nei ne— 'jau 'gã ajaupe.

Jejui 'ga ree jany kasiga reko'wokawet

(Mateu 26.6-13; Juã 12.1-8)

³Petani pe Jejui 'ga akou, Simão 'ga rog ipe, ipito'om ma'efera 'ga 'wyr ipe. 'Gã jemi'waa 'gã nuwamũ kũjã ẽẽ mũ 'ua ojany kasiga ryrũ

rerua opo pe. Itasiga apopyrera aipo yrūnamū, aripasi 'l'jawa apopyrera poromū. A'eramū ēē yrū mopena, jany kasiga reko'woka Jejui 'ga akag are. “Naritu” 'l'jau 'gā aipoa jany kasiga upe. Epy ete aipoa jany kasiga. ⁴A'eramū wapyk ma'e 'gā amū amara'neramū jany kasiga ēē eko'wog are.

—Ma'eramū sipo ēē imomy ekoetei 'wei? ⁵Epy te 'ā 'l'aga jany kasiga a'i kūi— 'l'jau 'gā ajaupe. —A'eramū amunipo 'ā ēē ime'ega ka'aranūū are janee. Tresētu ka'aranūūa 'ut ee. A'eramū amunipo 'ā ēē epyfera mua janee. A'eramū amunipo 'ā jane imojo'oka ikaraemāe'ema 'gā nupe 'l'jau kūi— 'l'jau 'gā ajaupe, kūjā ēē ago'wau.

⁶A'eramū Jejui 'ga 'l'jau 'gā nupe:

—Tene ēē iapoi. Ma'eramū pejemara'neramū ēē ree 'ū? Mama'e esagea te ēē wapo jee. ⁷Ikaraemāe'ema 'gā nooa'uweri futari pē nui. A'eramū pēē anure mama'e monou 'gā nupe pejemifutar imū. A'ere je te ajee nako fukui pē pype. ⁸Je tymaw ipe je ree eko'wogipyrama futat jany kasiga numiamū. A'ere ēē 'awauwe eko'wogi je ree, je manūe'emauwe. Tene ēē iapoi jee— 'l'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁹—A'jea futat je 'i. Anure nipo 'gā je mome'ui kwe pewara 'gā nupe. Amunap tesirūmera moyka nipo 'gā awau je mome'wau kwe pewara 'gā nupe. Je mome'uramū nipo 'gā ēē remiapofera nanē imome'wau 'gā nupe nū. A'eramū nipo 'gā anure najuejue etee futat wea'aramū ēē remiapofer are— 'l'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Mainana 'wyrriara 'gā nupe Judas 'ga 'eawet

(Mateu 26.14-16; Luka 22.3-6)

¹⁰A'ere Jejui 'ga remimu'e 'ga amū awau oporogytau mainana 'wyrriara 'gā nupe. Judas Iskariote 'ga futat poromū oo oporogytau 'gā nupe:

—Jejui 'ga je apyygukat pē nupe. Je apoat pēē 'ga pyyka pē pyri— 'l'jau Judas Iskariote 'ga awau 'gā nupe.

¹¹Ojeupe 'ga 'eramū mainana 'wyrriara 'gā aku'iramū 'ga ree. A'eramū 'gā 'l'jau 'ga upe:

—Ka'aranūūa nipo ore oromono ene upe 'ga pyyga repyramū— 'l'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū Judas 'ga wea'aramū akou ee. “Ojetee 'ga rekoramū tomono 'ga 'gā nupe 'l'jau kwy”, 'l'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga Jejui 'ga rerekou weape.

Ae a'wyre'ema 'gā nupe

'ga monoara 'ga

(Mateu 26.17-25; Luka 22.7-13, 21-23; Juā 13.21-30)

¹²Awau owaēma mani'oko'o jopype'ema 'wawa upe, Pasikwa 'l'jawa apoawa upe. Karupa'mī jukaawa 'ara upe 'gā owaēma. A'eramū 'ga remimu'e 'gā amū 'l'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ape te jane jemi'wari, karupa'mī ro'o reyri jarejee?— 'l'jau 'gā 'ga upe.

¹³A'eramū Jejui 'ga mukūja 'gā monou amunawarete pe.

—Pe'je pejewau Jerusareg ipe. Peu nipo 'y ryrū rerekwara 'ga peekoat. A'eramū pēē pejewau 'ga rewiri. ¹⁴Og ipe 'ga seramū pejeporogytau 'oga jara 'ga upe:

—Jarejara 'ga ore mut imome'waukaa enee: “Ma'ape te je karupa'mĩ eyra 'ui tejemimu'e 'gã netee?’ e'i 'ga. ‘Ma'ape te ore kumi apoi? Ma'ape te je tejemimu'e 'gã nerojemi'wari’ e'i 'ga enee kũĩ”, pe'je ki 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁵— Aipo ojeupe pẽẽ 'e re 'ga tepẽ neroo ywatewara imy'jawa pype 'jau. Ityp futat aejemi'waawa peu. Ae renawa nanẽ otywamũ futat nũ. A'eramũ pẽẽ pejejeupe 'ga esaukar ire peu futat iapou ewara reewe jarejeupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁶A'eramũ mukũja 'gã awau amunawarete pe. A'eramũ 'gã mama'e resaka ojeupe Jejui 'ga 'eawer imũ etee futat. A'eramũ 'gã kumi apou maraka are.

¹⁷Kaaruwamũ Jejui 'ga awau ojemi'waa wemimu'e 'gã netee.

¹⁸Ojemi'waaw ipe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat je 'i. A'jea futat nipo pẽẽ mũ je mono pejepe je ree iporomutare'ema 'gã nupe je jukaukaa— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁹Aipo renupawe 'ga remimu'e 'gã u'arasigamũ ojeupe 'ga 'eawer are. A'eramũ 'gã oporonupa majepeinume ee 'ga upe:

—Je upe te ere poromũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

Majepeinumenumu 'gã oporonupa ee 'ga upe.

²⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je pyri ojemi'wat ma'eramũ futat pẽẽ mũ nipo je monoi 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe. ²¹—Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã amũ nupe rakue, jemanũ are rakue. Pẽneki'yra agawewi je 'ã. A'etea je ree iporomutare'ema 'gã je jukaukat 'gã nemikwasiarer imũ etee futat. A'ere 'gã nupe je monoara 'ga tywereteramũ te akou. Iporiay'i 'gã po pe je monoara 'ga numiamũ. A'ere nipo Janeruwarete 'ga 'ga rereko tyweretei. Ma'eramũ gatu nipo 'ã 'ga jeuwi rakue 'ja— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Mani'oko'o'ia y'way reewe 'gã nupe imonoawet
(Mateu 26.26-30; Luka 22.14-23; 1 Korĩtu 11.23-25)

²²Ojemi'waaw ipe Jejui 'ga mani'oko'o'i pyyka. A'ere 'ga eramã'jãu ywau eroje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mani'oko'o'ia eremut oree, Kiapi'ni— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'ere 'ga mani'oko'o'i mowoka imonou 'gã nupe.

—Mani'oko'o'ia pepyyk i'wau. Koromũ jero'oa— 'jau 'ga 'gã nupe.

²³A'ere 'ga y'way ryrũ pyyka nũ, eramã'jãu ywau nũ. A'eramũ futat 'ga oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe nũ:

—Au'jete y'waya eremut oree, Kiapi'ni— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'ere 'ga imonou 'gã nupe. A'erauwe 'gã itykua pãwẽ pãwẽ. ²⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Koa y'waya jerya futat. A'ere'ere'i nipo 'gã amũ jejukai jery reko'woka. Aipoa jery jeko'woga pẽtywera omepy. Jemanũ are tee Jeruwarete 'ga pẽ katu'ogi kwaiwete. 'Awamũ karupa'mĩa nepejukau'jawi pejetywera mepyawamũ. Poromũ futat 'ga je'eg ymanera numiamũ. A'ere 'awamũ 'ga je'eg yauramũ. 'Awamũ jery tee pẽ pirei pẽtywera awi. Jemanũ are tee Jeruwarete 'ga pẽtywera

moiri pẽ nui je rerowiamũ. Poromũ futat Janeruwarete 'ga je'leg yaua 'awamũ. A'ea 'ga je'lega nomojopy'ruawi futari 'awamũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁵—A'jea futat je 'i. Je natykuru'jawi futari 'aga y'waya pẽ pyri. Anure tãmējẽ te nipo je itykuri pẽ pyri, Tejuwarete 'ga pyri pẽ neroo re tãmējẽ nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁶Oporogytapaw ire 'gã amaraka'aga Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. Amaraka'ag ire 'gã awau wywytyr ipe, Oriweira 'jaw ipe.

Pedro 'ga momoranupawet

(Mateu 26.31-35; Luka 22.31-34; Juã 13.36-38)

²⁷Awaw ipe Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—'Awamũ futat nipo pekwasio' je wi je rejaa je mu'ama ojeteeli— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe ee rakue: “Tajuka karupa'mĩ are omaenun ma'e 'ga 'jau kwy. A'eramũ 'ga reymawera 'gã awau okwasi'wau kwe pe 'jau kwy”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue. A'eferupi tee futat nipo pekwasio' pejewau je wi— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁸—A'ere je temanũ re je ferawi nũ. Teferaw ire nipo je oi Garireja ywy pe pẽ nenune— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁹A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—'Me te pa 'ga poromũ 'jau nũ. Je naejara'uweri futari ene imogou ojeteeli kũi. 'Gã te nipo opyamũ ene wi ene rejaa ojeteeli kũi. A'ere je naejara'uweri ene kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁰—A'jea futat sipo ere— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Je te a'jea futat a'e enee nũ'ũ: 'Awa ypytuna rupi nipo je kwakuw ape muapyapyt katu 'gã nupe. “Nakwaawi je 'ga”, 'jau nipo ene mukũi wyrasokwẽ je'egauwe— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

³¹A'ere Pedro 'ga fuakaramũ 'ga upe:

—Naani futari nũ'ũ. Aipo na'ea'uweri futari je. “Nakwaawi je 'ga”, na'ea'uweri je. “Tene 'gã je jukai futari 'ga reewe futat”, a'e ete nipo je. Nakwakuwa'uweri futari je ene— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

'Ga remimu'e 'gã nanẽ Pedro 'ga 'eawer imũ etee futat 'jau 'ga upe nũ.

'Uwarete 'ga upe 'ga 'eawet

(Mateu 26.36-46; Luka 22.39-46)

³²Jejui 'ga awau owaẽma Getsemani 'jaw ipe, wemimu'e 'gã netee. A'ere Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Au ete pejup ra'ne. Iruupeu' i je oi teporogytau Tejuwarete 'ga upe ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

³³A'eramũ 'ga muapyra 'gã etee erawau ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juã 'ga. Mĩmera 'gã 'ga erawau ojeupi. 'Ga 'arasiga 'ga mopy'aywyrafenayau 'ga mogou. ³⁴A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je'arasiga nipo 'ã je juka. Peser awi etee. Peporogyta Jarejuwarete 'ga upe je pyri— 'jau 'ga 'gã nupe.

35,36 A'eramũ 'ga ojepe'au'i 'gã nui. Awau peul'i wenupy'ãu wapyka weakwara rerawau enũina ywy are futat erujaa oporogytau 'Uwarete 'ga upe: —Kiapi'ni. 'Wyria'ri 'gã imara'ne je ree. 'Gã nipo 'ã je rereko tywerete 'ja. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ã 'gã nuapoa'uweri nanuara je ree. A'ere 'ã najeremifutar imũ rũi te ereapoukat. Ejemifutar imũ etee te 'ã ereapoukat 'gã nupe jee— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

37 Oporogytapaw ire 'ga afu'ama awau ojewya muapyra 'gã nupe nũ. Osea 'gã 'upa. A'eramũ 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—Ereset te ejupa? Eje'ega te neremonoi'i Jarejuwarete 'ga upe je pyri? A'e'ja'wiramũ miamũ sipo nereporogytai Jarejuwarete 'ga upe?— 'jau 'ga 'ga upe.

38—Peser awi. Peporogyta Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pẽẽ pejefuakaramũ mama'e tywera apowe'em. Kasi a'e pe nepẽfuakari ne. A'eramũ pẽẽ mama'e tywera etee iapou 'ga upe ne. Nepẽparuapoweri agawewi nipo mama'e tywer are. A'etea nipo peapo pejeporogytawe'em 'ga upe 'eramũ mama'e tywera etee futat peapo pejekou— 'jau 'ga 'gã nupe.

39 Aipo 'ga upe 'e re Jejui 'ga awau 'gã nui nũ oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe nũ. 'Ga upe u'eawera 'ga 'jau'japa. 40 A'ere 'ga awau ojewya wemimu'e 'gã nupe nũ. Nãnẽwẽjẽmĩ nũ. Osea 'gã 'upa. Wopeypeyjamũ etee 'gã ajemogyau. A'eramũ 'gã osea 'upa. Opag ire 'gã oporesagamũ etee 'ga ree. Ojenosõu 'gã 'ga wi. A'eramũ 'gã 'jawe'em 'ga upe.

41 A'eramũ Jejui 'ga awau oporogytau'japa 'Uwarete 'ga upe nũ. 'Uwarete 'ga upe oporogyta re 'ga 'ua nũ. Nãnẽwẽjẽmĩ nũ, 'gã set 'gã nuwamũ nũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Peser ete futat nipo pejejupa nũ ki sa?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. — Au'je pejeser ire. 'Awamũ futat 'gã pẽneki'yramũ je monoi ae a'wyre'ema 'gã po pe. 42 Pe'je iruukwe soo 'gã nekoaa 'jau. Kweramũ ae a'wyre'ema 'gã po pe je monoara 'ga ruri— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga pykawet

(Mateu 26.47-56; Luka 22.47-53; Juã 18.3-11)

43 Jejui 'ga porogytapawe'emaue Judas Iskariote 'ga, Jejui 'ga remimu'efera 'ga futat, kwaiwete 'gã nerua erojemorypa Jejui 'ga ree. Mainana 'wyriara 'gã kwaiwete 'gã muri Judas 'ga rupi. Judeu 'gã 'wyria'ri 'gã nanẽ kwaiwete 'gã mua 'ga rupi. Jyuuu 'gã erua muap. Mĩmera 'gã erua erojemorypa 'ga ree. 44 Mainana 'wyriara 'gã nupe oporogytaaw ipe Judas 'ga 'jau 'gã nupe rail'i: “Oo nipo je Jejui 'ga retywape pytea pẽ neape. A'eramũ pẽẽ a'e are 'ga kwaapa 'ga retywape pyteramũ. A'erauwe futar iki pẽẽ pejewau 'ga pyyka 'ga rerawau”, 'jau Jejui 'ga monoara 'ga 'gã nupe rail'i. 45 A'eramũ 'ga owaẽma ppy we awau Jejui 'ga rerowyka 'jau 'ga upe:

—'Au te ereko, ki Ku'jyp?— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ futat 'ga 'ga retywape pytea.

46 A'erauwe Judas 'ga remireroofera 'gã 'ua Jejui 'ga pyyka 'ga pofaa. 47 A'ere Jejui 'ga remimu'efera 'ga amũ ogyuu rekyita kũima'e 'ga amũ ree,

'ga namĩ monoka. Furuk. Mainana 'wyrriararete 'ga remiayuwa 'ga namĩ yypa. ⁴⁸A'ere Jejui 'ga 'jau opyykara 'gã nupe:

—Ma'eramũ pẽẽ ma'eramũ pejejua muawa pyu je nupãu ekoete 'ũ, muna'ywa 'jawe 'ũ? Ma'eramũ pẽẽ muawa we erua jyuu reewe jepiara rupi 'ũ? ⁴⁹Pejeyype je rekoramũ miamũ ako naje pyygi pejepe ai'i. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ako je oi ai'iwe, ai'iwe 'jau ai'i. Peu futat ako je reni 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga ree ai'i. A'ete ako naje pyygi pejepe ai'i. A'ere jemanũawa upe iwaẽmi. A'eramũ Jeruwarete 'ga je pyygukaa rẽwẽjẽmĩ pẽ nupe. Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari jemanũ are ikue. A'eramũ 'ã pẽẽ iapou 'ga remikwasiarera 'eawer imũ etee futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁰A'e renupawe Jejui 'ga remimu'e 'gã okwasi'wau 'ga wi, 'ga rejaa, oka'jama 'gã nui. Okyjau 'gã opyyg awi. A'eramũ 'gã oka'jama 'gã nui.

⁵¹Kunumiũ 'ga amũ 'ua Jejui 'ga rewiri. Taity fuku pyu etee 'ga ojeuwana akou. ⁵²'Ga amũ 'ga pyyka numiamũ. A'ere 'ga raity etee ipyygi. Waity pyygamũ 'ga opoia etee jui. A'eramũ 'ga awau ujãna taitye'eme.

Anasi 'ga rog ipe 'ga reroowet

(Mateu 26.57-68; Luka 22.54-55, 63-71; Juã 18.13-14, 19-24)

⁵³A'ere Jejui 'ga pyykara 'gã 'ga rerawau mainana 'wyrriararete 'ga rog ipe, Kaifasi 'ga rog ipe. Peu futat judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã ajatykau mainana 'wyrriara 'gã nee. Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nanẽ ajatykau 'gã nee nũ.

⁵⁴Pedro 'ga awau 'gã newiri. A'ere 'ga nuerowygi Jejui 'ga. Mukuu etee futat 'ga akou 'ga wi. Awau 'ga owaẽma mainana 'wyrriararete 'ga roga upe. A'ere Pedro 'ga nooi osou. Ukupepe etee futat 'ga awau akou 'oga osoma pype ojepe'jau mainana 'ga remiayuwa 'gã pyri.

⁵⁵Ojeupe 'gã Jejui 'ga reruramũ mainana 'wyrriara 'gã oje'ẽma'e 'gã netee 'ga remiapo tywera mome'waramũ rekaa.

—Awÿja te 'ga remiapo tywera wesak rai'i? Ma'ja ajee 'ga wapo ajukaawamũ rai'i?— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere nitywi 'ga amũ. ⁵⁶Kwaiwete 'gã 'ua o'meramũ Jejui 'ga ree. A'ere 'gã naju'jaju'jawe rũi imome'ui 'gã nupe.

^{57,58}Poje 'gã amũ 'ua o'meramũ 'gã nupe:

—Ore aruenup 'ga je'ega ai'i. “Anure nipo je Jarejuwarete 'ga mogytaawa retygi. 'Awa 'ga mogytaawa kũima'e 'gã nemiapofera tee. A'ere nipo je imuapyra 'ara rupi ajepaja 'ga mogytaawa mowya nũ. Aipo 'ga mogytaawa nakũima'e 'gã nemiapofera rũi”, 'jau 'ga oreremianuwamũ ai'i— 'jau 'gã imome'wau 'gã nupe.

⁵⁹A'ere aipo 'gã nanẽ naju'jawe rũi imome'ui 'gã nupe.

⁶⁰A'eramũ mainana 'wyrriararete 'ga afu'ama 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ja ere te 'gã nupe? Nereje'egi te 'ã 'gã nupe aipo 'gã 'eramũ ai' kũi?— 'jau 'ga oponupa ee 'ga upe.

⁶¹A'ere Jejui 'ga pigi etee t'ama. A'eramũ mainana 'wyrriararete 'ga 'jau 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga remimurera te ene? 'Ga ra'yra te ene?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁶²A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere poromũ. Je te 'ã p̃eneki'yraretea. Anure nipo je apygi Pãjêrete 'ga yse katy, 'ga jakwatawa katy. Peu je renamũ nipo p̃êe je resaka. Anure nipo je ruri tejewya ywag awi ywasiga rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

⁶³A'erauwe mainana 'wyriararete 'ga amara'neramũ. 'Ga mara'nea 'ga rerekou 'ga raity monorogukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat 'ga Jarejuwarete 'ga kurawi akou ra'e— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jane futat 'awamũ sienup 'ga kurawa jarejowase— 'jau 'ga 'gã nupe. —Na'gã amũ rii 'ã omome'u janee. ⁶⁴Ma'ja pe'je ajee 'ga upe 'awamũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Sijukaukat futat jane 'ga. Jarejuwarete 'ga te 'ã 'ga akurap.

⁶⁵A'eramũ 'gã amũ onymuna 'ga ree. A'eramũ 'gã 'ga reakwapiiaa taity pyu, opo afuapyka erofaa 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Awÿja te ene nupã?— 'jau 'gã 'ga upe. —Ene 'ã i'akwaawete ma'ea. A'eramũ ene enupãara 'ga mome'wau oree— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe jefaruu 'gã nanê 'ga pyyka opo rerofaa 'ga ree nũ.

Pedro 'ga Jejuí 'ga kwakupa

(Mateu 26.69-75; Luka 22.56-62; Juã 18.15-18, 25-27)

⁶⁶A'e pe Pedro 'ga 'ũina ukupepe. Poje mainana 'wyriararete 'ga remiayuwa ãẽ mũ 'ua 'ga pyri. ⁶⁷Tata are 'ga jepe'eramũ ãẽ 'ga resaka 'jau 'ga upe:

—Jejuí kiã rewiri ako ma'eferamũ ene, 'jau je rã, Nasare pe waranup ma'efera kiã rewiri ako ma'eferamũ ene, 'jau je rã— 'jau ãẽ 'ga upe.

⁶⁸A'eramũ 'ga 'jau ãẽ upe:

—Tee. Naani nũ ã. Nakwaawi je 'ga nũ ã. A'eramũ awÿja upe ene 'jau ekou ã— 'jau futatee 'ga ãẽ upe.

A'erauwe 'ga afu'ama awau 'oga osoma pyri. A'erauwe wyrasokwẽa oje'ega. ⁶⁹Peu oporowyky ma'e ãẽ mũ 'ga resaka nũ. A'eramũ ãẽ 'jau ojepyriwara 'gã nupe:

—Koromũ futat Jejuí kiã rewiri ako ma'efera kiã mũ— 'jau ãẽ 'gã nupe.

⁷⁰A'eramũ Pedro 'ga 'ga kwakupa nũ. A'ere'ere'li peu u'am ma'e 'ga amũ 'jau 'ga upe nũ:

—A'jea futat ãẽ 'li enee. Garireja ywy pewaramũ futat ene, 'ga 'jawe futat ene ra'e— 'jau 'ga 'ga upe.

⁷¹A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Nakwaawi je 'ga, a'e je akiko. Jarejuwarete 'ga remianuwamũ te 'ã je 'eu'jawi. Nakwaawi je 'ga, 'jau. Te'me re je Jarejuwarete 'ga tejereko tywera futari— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷²A'e pype wyrasokwẽ oje'ega nũ. A'erauwe Pedro 'ga wea'aramũ Jejuí 'ga 'eawer are. “Wyrasokwẽ je'egu'jaw enunewe nipo ereu'jau'lap, nakwaawi je 'ga, 'jau 'gã nupe” 'eawer are Pedro 'ga wea'aramũ. A'eramũ 'ga aipo u'eawera rorenosõu. A'eramũ 'ga awau ujãna Jejuí 'ga kwakupawera renosõu. A'eramũ futat 'ga u'arasigamũ wea'aramũ ee. A'eramũ 'ga ajaa'wau awau u'eawera raykau.

Piratu 'ga upe 'ga reroowet*(Mateu 27.1-2, 11-14; Luka 23.1-5; Juã 18.28-38)*

15 ¹ Ai'iwetetewe mainana 'wyriara 'gã ajatykau judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã nee, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã neewe. Opytuna 'gã nupe oje'ema'e 'gã nanē ajatykau 'gã nee nū. A'eramū 'gã oje'ega ajaupe: —“Je te 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yraretea”, e'i ako Jejui 'ga janee ko. A'eramū jane 'ga jukaukaa 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramū 'gã 'ga pofaa itaju pyu, 'ga rerawau Piratu 'ga upe. ²A'eramū Piratu 'ga oporonupa ee 'ga upe:

—A'jea te ene 'wyriaramū judeu 'gã nupe?— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat ere poromū— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³A'eramū taetu mainana 'wyriara 'gã 'ga je'ēwu'jawu'jaga etee futat.

⁴A'eramū Piratu 'ga 'jau 'ga upe nū:

—Nereenuwi te 'gã je'ega? Nerewawagi te 'ã aipo 'e are a'i kūi?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁵A'ere Jejui 'ga noje'egi futari 'gã nupe. O'meramū te 'gã 'i. A'eramū Jejui 'ga oje'ege'ema 'gã nupe. A'eramū Piratu 'ga oporesagamū etee 'ga ree. “Ma'eramū sipo 'ga noje'egi?” 'jau 'ga ojeupe.

'Gã nupe 'ga monoawet*(Mateu 27.15-26; Luka 23.13-25; Juã 18.39-19.16)*

⁶Mani'oko'o jopype'ema 'wawa maraka apoawa rupi Piratu 'ga moromunepawa pype imunewipyrera 'ga amū muēma judeu 'gã nupe jepi, 'gã nemienūiwera 'ga 'ga imuēma 'gã nupe jepi. ⁷Jejui 'ga pyykawa rupi Parapasi 'ga 'ūina moromunepawa pype. Parapasi 'ga futat amunaw ipewara 'gã mamara'neukaa 'wyriara 'ga ree. Opytuna 'gã netee 'ga 'gã mamara'neukaa 'wyriara 'ga ree rakue. Oporojuka ma'efera 'gã wejue nū. A'eramū 'gã 'gã monou 'gã munepa 'gã mu'ama rakue. ⁸A'eramū mytuna 'gã 'ua 'jau Piratu 'ga upe:

—Ejemiapou moromunepawa pypewara 'ga amū emuēmukat oree— 'jau 'gã 'ga upe.

⁹A'eramū Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pefutat te judeuramū peje'wyriararete 'ga je imuēma pejejeupe?— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁰Piratu 'ga mainana 'wyriara 'gã kwaapa futat. “Werekoay pa mainana 'wyriara 'gã Jejui 'ga. A'eramū pa 'gã 'ga rerua jee ra'e”, 'jau Piratu 'ga ojeupe. “A'ere mytuna 'gã poromutaramū 'ga ree. A'eramū nipo 'gã 'jau, Jejui 'ga emut oree, 'jau nipo 'gã jee”, 'jau Piratu 'ga ojeupe.

¹¹A'ere mainana 'wyriara 'gã afuakaramū 'ga ree.

—Parapasi 'ga ki emuēm imua oree, sa'e 'ga upe 'jau. Jejui 'ga kasi eremuēm oree ne, sa'e 'ga upe 'jau— 'jau 'gã mytuna 'gã nupe.

'Ga rerure'emauwe 'gã mogyau 'gã mu'akwaapa. A'eramũ 'gã afuakaramũ 'ga ree.

A'eramũ Piratu 'ga oporonupa ee 'gã nupe:

—Pefutat te judeuramũ peje'wryiararete 'ga je imuẽma pejejeupe?—
'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'gã 'i etee 'ga upe:

—Naani. Parapasi 'ga te ki emuẽm imua oree— 'jau 'gã 'ga upe.

¹²A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maran te jane Jejuí 'ga rerekoi, “judeuramũ pẽẽ 'wryiararete 'ga”
'jawa 'ga rerekoi?— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³—Emu'amukat 'ga 'ypeywar are 'ga pokutuka 'ga jukaawamũ futat—
'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

A'eramũ 'ga:

¹⁴—Ma'ja te 'ga wapo ajukaawamũ pẽ nupe rai'i, a'e te je a'i kũi?— 'jau
'ga 'gã nupe.

A'ere 'gã afukafukai etee ajemogyau:

—Emu'amukat futat Jejuí 'ga 'ypeywar are 'gã nupe— 'jau 'gã
wojere'emamũ futat wafukaita 'ga upe.

¹⁵Piratu 'ga oporomaku'iweramũ mytuna 'gã nee. A'eramũ 'ga Parapasi
'ga muẽmukaa moromunepaw awi 'ga monou 'gã nupe. Jejuí 'ga jẽmĩ 'ga
imopigukaa jefaruu 'gã nupe.

—Pe'je 'ga rerawau 'ga mopika 'ga a'gwawe'em futat. Pẽporia kasi
'ga nupãu ne. 'Ga mopig ire pẽẽ 'ga rerawau 'ga mu'ama 'ypeywar are.
A'eramũ 'ga peu etee futat amanũmũ u'ama— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jefaruu 'gã Jejuí 'ga rerekoemãawet

(Mateu 27.27-31; Juã 19.2-3)

¹⁶'Ga mopig ire jefaruu 'gã Jejuí
'ga rerawau 'ga rerosou Piratu 'ga
rog ipe. A'ere 'gã opytuna 'gã
majatykau 'ga ree. ¹⁷A'ere 'gã
'wryiara raity piraga munepa 'ga
wi. A'ere 'gã juapekagũũ muapýina
'ga akagyrunamũ iapou 'ga upe.
A'eramũ 'gã imonou imunepa 'ga
akaga pype. ¹⁸A'ere 'gã 'jau 'ga
upe:

—Ene 'ã judeu 'gã 'wryiararetea
'gã nupe ra'e jepi. 'Awamũ ereko
'wryiarareteramũ nakwaparimũ rũi
futat 'gã nupe— 'jau 'gã Jejuí 'ga
upe 'ga rerekoemãu erekou.

(Maku 15.17)

¹⁹A'e pype 'gã 'ga akaga nupãu ywyrã'i'i pyu. Onymuna 'gã 'ga ree. A'ere 'gã wapyka wenupy'ãu 'ga rowase, 'ga muorypa 'me. A'ere 'gã 'jau ajaupe:

—Pemã'ê judeu 'gã 'wyriararete 'ga ree ki sa— 'jau 'gã ajaupe.

—'Wyriara raity piraga 'ga wereko imunepa 'awamũ. 'Wyriara akagyruã nanê 'ga wereko nũ. 'Wyriararete pype tãmêjê 'ga 'ari ra'e— 'jau 'gã ajaupe 'ga rerekoemãu. 'Ga jaita nanê 'gã nũ.

²⁰Ga rerekoemã re 'gã taity piraga mosoka 'ga wi nũ. 'Ga raity munepa 'ga wi nũ. A'ere 'gã 'ga rerawau 'ga jukaaw ipe.

'Ypeywar are Jejui 'ga monoawet

(Mateu 27.32-44; Luka 23.26-43; Juã 19.17-27)

²¹Ga jukaawa piara rupi 'gã Simão 'ga rowosõu. Jũ awi 'ga 'ua akou awau amunawarete pe. Sirene ywy pewara 'ga poromũ Simãoramũ. Mukũi Simão 'ga ra'yra 'gã. Aresãri 'ga, Rufu 'ga. Mĩmera 'gã Simão 'ga ra'yra. Simão 'ga resakawe jefaruu 'gã 'jau 'ga upe:

—'Ypeywara erokwap 'ga upe— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'gã iupirukaa 'ga upe. ²²A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerawau *Gogata* 'jaw ipe. ('Gã je'eg imũ *Gogata* 'ea Aeakagera 'jawewara 'ea futat poromũ).

²³Ga rerowaem ire 'gã muaga monou y'way pype 'ga upe numiamũ. Mira 'jawa 'gã imonou y'way pype 'ga upe numiamũ.

—Koa etyikut ejayrũ upe— 'jau 'ga 'ga upe numiamũ.

A'ere 'ga notykuri.

²⁴A'ere 'gã 'ga jywaa pypiraa 'ypeywar are. A'ere 'gã itaju pyu 'ga pokutuka 'ypeywar are. A'ere 'gã 'ga py maju'aaaju'arimũ ikutuka itaju pyu. A'ere 'gã 'ga mafu'ama 'ga monou 'ga mu'ama 'ypeywara reewe futat. 'Ga rekoa futat 'gã imonou imu'ama 'ypeywar are ipokutuka. 'Ypeywar are 'ga mu'am ire 'gã 'ga raityfera mojo'oka ajaupe. Ita'i 'jawewara 'gã imomopoa 'upa ywyu 'ga raityfera mojo'okawamũ. Sã'ã ae jugu momora. Nan futat 'gã ita'i 'jawewara momopori 'upa 'ga raityfera mojo'okawamũ. ²⁵Kwara awyruul'iramũ etee 'gã 'ga mu'ama 'ypeywar are. ²⁶A'ere 'gã 'yjepa'nĩ are ikwasiaripyre monou inuga ikutuka 'yw are 'ga apyte'rarimũ. “Koromũ futat judeu 'gã 'wyriararetea” 'ea 'gã amũ ikwasiaa 'yjepa'nĩ are rail'i. A'eramũ 'gã imonou inuga 'yw are 'ga apyte'rarimũ. A'eramũ 'ga resakara 'gã 'ga jukaawera kwaapa.

²⁷Ga reewe 'gã mukũja 'gã muna'ywa 'gã imonou imu'ama 'ypeywara mũ ree. Muna'ywa põ'õ me 'gã Jejui 'ga mu'ama. ²⁸Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari ee rakue: “Mama'e tywera apoara pyri 'ga 'ami”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. A'eramũ 'gã 'ga monou imu'ama muna'ywa põ'õ me, Janeruwarete 'ga je'egawer imũ etee futat.

²⁹Gã pyu okwap ma'e 'gã Jejui 'ga rerekoemãu 'ga kurapa nanê nũ.

—“Anure nipo je Jarejuwarete 'ga mogytaawa retygi. A'ere nipo je imuapyra 'ara rupi imowyri nũ”, ere 'ã rail'i. ³⁰A'eramũ ene ejua ejypa 'ypeywar awi— 'jau 'ga pyu okwap ma'e 'gã 'ga upe, 'ga rerekoemãu.

³¹Mainana 'wyrriara 'gã, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã. Mímera 'gã nanē 'ga rerekoemãu 'upa nū:

—Opoat 'ga 'gã jepi. A'ere 'ga najepoara'uweri futari. ³²Israeu juapyreramū jane'wyrriararetea e'i na a'e 'ga re'ã. Siesag iki ajee 'ga rura 'ga jywa 'wei. 'Ga jyp 'ga ruramū sirowiat 'ga 'jau 'wei— 'jau 'gã ajaupe. 'Ga pyri imu'amipyretera 'gã, muna'ywa 'gã amū nanē 'ga kurapa nū.

Jejuí 'ga manūawet

(Mateu 27.45-56; Luka 23.44-49; Juã 19.28-30)

³³Kwara okwapa aje owepa. Ypytuna 'jawe futat opyytunaiwamū. Kwara ajerewamū tãmējẽ awau weny jesagamū nū. ³⁴Kwara renye'emauwe Jejuí 'ga wafukaita oje'eg imū futat.

—*Eli eli lama sabactani*— 'jau 'ga oje'eg imū.

Oje'eg imū 'ga 'eawera: “Kiapi'ni, Kiapi'ni. Ma'eramū te erepoit je wi?” 'ga 'ea futat poromū 'ga afukaja.

³⁵Aipo 'ga 'e renupara 'gã amū 'jau:

—Eliasi 'ga 'ga wenūi!— 'jau 'gã ajaupe.

³⁶'Ga pyriwara 'ga amū ujãna amynejuranūū pyyka imonou imunepa y'waynana pype. A'ere 'ga imonou iupia 'ywa rapefã are imonou Jejuí 'ga upe 'ga remipyteramū. A'ere 'ga 'i etee esakara 'gã nupe:

—Tene jane 'ga resagi ra'ne. Siesak Eliasi 'ga rura 'ga mosoga 'ypepywar awi ra'ne 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁷A'ere Jejuí 'ga wafukaita amanūmū.

³⁸A'eramū futat Janeruwarete 'ga mogytaawa my'jawa rowopypea taity otoroka opojo'ogamū imytera rupi. Ywate awi we futat 'ua opojo'ogamū ywyu. ³⁹'Ga manūnamū jefaruu 'gã 'wyrriari 'ga 'ga manū resaka. 'Ypeywarã rowase 'ga u'ama Jejuí 'ga afukajamū. A'eramū 'ga 'jau ojeupe:

—A'jea futat pa 'ga Ku'jywa 'ga ra'yra futat ra'e!— 'jau 'ga u'ama.

⁴⁰Kūjãmera 'gã amū 'upa muku'i 'ga manū resaka nū. Eẽ mü rera Mari Matarena, ajepeja eẽ rera Sarume, ajepeja eẽ rera Mari. Poromū Mari eẽ ra'yra 'gã Jose 'ga, Tiago 'ga. Aipoa Tiago 'ga kunumūũa. Mímera 'gã 'ga manū resaka amumera 'gã netee. ⁴¹Poromū kūjãmera 'gã Jejuí 'ga rewiri ako ma'efera 'gã futat poromū. Garireja ywy pype 'ga rekoramū 'gã awau watau 'ga rupi, 'ga poaa mama'e apo are rakue. Amumera kūjãmera 'gã 'upa 'ga manū resaka. Aipo 'gã nanē 'ua 'ga rupi Garireja ywy awi Jerusareg ipe 'ga oramū rai'i nū.

Ita kwara pype Jejuí 'ga monoawet

(Mateu 27.57-61; Luka 23.50-56; Juã 19.38-42)

^{42,43}Kaaruwamū Jose 'ga, Arimateja pewarera 'ga awau oporogytau Piratu 'ga upe. Opytuna 'gã nupe oje'ẽma'e 'ga poromū. A'ere 'ga Jejuí 'ga rerowiari. “Anure nipo Jejuí 'ga 'ũina 'wyrriaramū janee”, 'jau 'ga ojeupe.

Morowykye'ema piara rupi 'gã Jejuí 'ga jukaukaa ra'e. A'eramũ Jose 'ga awau “Jejuí 'ga reumera emut jee”, 'jau Piratu 'ga upe:

—Amanũ Jejuí 'ga ko. 'Ga reumera toroo inuga ita kwara pype 'jau— 'jau 'ga Piratu 'ga upe.

Morowykye'ema rupi judeu 'gã nojotymi rakue. “Morowykye'ema piara rupi futat sitym 'ga 'jau”, 'jau Jose 'ga ojeupe etee futat. A'eramũ 'ga Piratu 'ga pojeupe'ema futat awau Jejuí 'ga reumera renũina 'ga upe.

⁴⁴—Amanũ te 'ga ra'e?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

—Amanũ ako 'ga ko nũ'ũ— 'jau 'ga 'ga upe.

—Kuu. Kamẽsiete nipo 'ga manũi ra'e— 'jau Piratu 'ga oporesagamũ 'ga ree. A'erauwe 'ga 'jau jefaruu 'gã 'wyría'ri 'ga upe:

—Maranime te 'ga manũi ra'e?— 'jau 'ga imome'waukaa 'ga upe.

⁴⁵—Kwara jerewamũ ako 'ga manũi ko— 'jau 'ga 'ga upe.

Aipo ojeupe jefaruu 'gã 'wyría'ri 'ga 'e re 'ga 'jau Jose 'ga upe:

—Ere 'ga rerawau inuga ita kwara pype— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴⁶A'erauwe Jose 'ga awau taity fuku mua Jejuí 'ga reumera auwanawamũ. Linu 'jawa apopyrera 'ga imua. A'eramũ 'ga Jejuí 'ga reumera mosoka imua 'ypeywar awi 'ga reumera auwana aipoa taity pyu. A'ere 'ga 'ga reumera monou inuga ita kwara pype. A'ere 'ga itapewuu mojerepa imonou imỹina ita kwara rawopytymawamũ.

⁴⁷Kũjãmera 'gã amũ awau 'ga imono resaka. Mari Matarena eẽ, Mari eẽ. Aipoa Mari eẽ Jose 'ga ya. Mĩmera 'gã Jejuí 'ga reumera rupawa resaka.

Jejuí 'ga ferapawet

(Mateu 28.1-8; Luka 24.1-12; Juã 20.1-10)

16 ^{1,2}Ikoai'i, ku'emaiw are, kũjãmera 'gã jany kasiga mua erawau Jejuí 'ga reumer are eko'wogipyramũ. Mari Matarena eẽ, Sarume eẽ, Mari eẽ. Poromũ Tiago 'ga y eẽ. Mĩmera 'gã jany kasiga amut erawau. Ku'emaiw are 'gã erawau Jejuí 'ga rupaw ipe. ³Awau 'gã 'jau:

—Awỹja sipo itaa ope'a jui janee?— 'jau 'gã ajaupe.

⁴Tuwiuu wejue itauua. A'eramũ 'gã poromũ 'jau ajaupe. Awau 'gã owaẽma ja'wyja'wy jupe itauu resaka, ita kwara rawopytymawera resaka.

—Tỹỹ. Ojepe'a jui ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

⁵A'erauwe kũjãmera 'gã awau osou ita kwara pype. Peu 'gã ywagipewara 'ga resaka kunumĩũũ 'jawe. 'Ga raitya waparasisgamũ. Jejuí 'ga rupawera jakwatawa katy 'ga wapyka. 'Ga resakawe kũjãmera 'gã okyjau 'ga wi. ⁶A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekyje awi je wi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jejuí 'ga resaka te 'ã pejot, Nasare pe waranup ma'efera 'ga resaka te 'ã pejot, 'ypeywar are amanũ ma'efera 'ga resaka te 'ã pejot— 'jau ywagipewara 'ga kũjãmera 'gã nupe. —A'ere 'ga nitywi 'au. Oferap ako 'ga ko. Pe'je pejejuia 'ga rupawera resaka— 'jau 'ga 'gã nupe.

(Maku 16.1-4)

A'eramũ 'gã awau esaka. ⁷A'eramũ ywag awi 'ut ma'efera 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pe'je pejewau imome'wau Pedro 'ga upe, amumera 'ga remimu'e 'gã nupe we: “Oferap kiã awau Garireja ywy pe pẽ nenune. Peu te nipo 'ga peesak nũ, pejejeupe 'ga 'eawer imũ etee futat nũ”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁸A'erauwe kũjãmera 'gã awau ujãna ita kwar awi. 'Gã kyjea 'gã nerekou 'gã moyyita. A'eramũ 'gã ojeupe 'ga 'eawera mome'wawe'em awau 'gã nupe.

Mari Matarena ẽẽ Jejuí 'ga resaka

(Mateu 28.9-10; Juã 20.11-18)

⁹Domingo rupi Jejuí 'ga ferawi rakue. Ku'em enune 'ga ferawi rakue. Mari Matarena ẽẽ upe ra'ne 'ga ojesaukaa. Ẽẽ pirewara 'ga imoia ẽẽ wi rakue. Sete ẽẽ pirewara pytuna. ¹⁰Ojeupe 'ga jesaukar ire ẽẽ awau imome'wau 'ga remimu'e 'gã nupe rakue. U'arasigamũ 'gã ajemogyau ajaa'wau Jejuí 'ga ree. A'eramũ Mari Matarena ẽẽ awau imome'wau 'gã nupe:

—Oferap kiã ra'e. Ojesaukat kiã jee ko— 'jau ẽẽ 'gã nupe.

¹¹A'ere 'gã nuerowiari etee ẽẽ ojeupe 'ga mome'uramũ.

Mukūja 'gã Jejui 'ga resaka
(Luka 24.13-35)

¹²A'ere Jejui 'ga ojesaukaa mukūja werowiaara 'gã nupe. Jū me 'ga awau watau akou. Poje Jejui 'ga ojesaukaa 'gã nupe. A'ere 'ga jesowo'gōgi 'gã nupe. A'eramū 'gã 'ga kwaape'ema. ¹³A'ere 'gã 'ga kwaaw ire awau ojewya 'ga mome'wau amumera 'ga remimu'e 'gã nupe. A'ere 'ga remimu'e 'gã nuerowiari etee 'gã 'ea.

Jejui 'ga remimu'efera 'gã 'ga resaka
(Mateu 28.16-20; Luka 24.36-49; Juā 20.19-23; Atos 1.6-8)

¹⁴Poje Jejui 'ga ojesaukaa wemimu'e 'gã nupe. 'Gã jemi'waaw ipe 'ga ojesaukaa 'gã nupe. A'eramū 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramū te neperowiari 'gã, “oferap 'ga” pejejeupe 'gã 'eramū ra'e ū? Ma'eramū sipo ajee neperowiari je'eawera ra'e?— 'jau 'ga 'gã nupe oje'ega moywrafena 'gã nupe.

¹⁵A'eramū 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe najuejue etee futat. Amunawa moymoyka pejewau je mome'wau 'gã nupe, je rerowiarukaa 'gã nupe pejejemogyau. ¹⁶Je rerowiaara 'gã ki pepymī 'y pe, otywer awi 'gã pōira resaukaawamū. A'eramū je tejerowiaara 'gã katu'oka. Tejerowiare'ema 'gã nipo je nakatu'ogi. A'eramū nipo 'gã awau mama'eukwaawa rapyaw ipe amanū re— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁷—Tepājēa nipo je imonou tejerowiaaramū pē nupe. A'eramū pēē mama'eukwaawa moia erekwara 'gã nui jerer imū. Pejejemikwaawe'ema pejeje'ega nipo pēē iapou. ¹⁸Moja ppyka miamū nepemanūi. Ae jukaara muaga 'wau miamū nanē nepē jukai. Oje'arimū je rerowiaaramū pejepo mono re ojero'wu ma'e 'gã ojekatu'oka ajemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe.

Ywag ipe Jejui 'ga jeupiawet
(Luka 24.50-53; Atos 1.9-11)

¹⁹'Gã nupe oje'ēmaw ire Janeruwarete 'ga Janejararete 'ga, Jejui 'ga monoukaa 'ga mojeupirukaa ywag ipe. Ywag ipe 'ga waēmawe Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe: “Ene 'ã je 'jawe futat. A'eramū ene eapyka jejakwatawa katy”, 'jau Janeruwarete 'ga Jejui 'ga upe. A'eramū Jejui 'ga awau wapyka 'Uwarete 'ga jakwatawa katy. ²⁰A'eramū 'ga remimu'e 'gã awau 'ga mome'wau kwe pe. “Werowiaramū Jejui 'ga pētywera moia pē nui, pē katu'oka”, 'jau 'gã imome'wau kwe pewara 'gã nupe. Janejararete 'ga 'gã opoat. Aeremiapoe'ema 'ga wapoukat 'gã nupe. A'eramū 'gã nenupara 'gã 'gã 'eawera rerowiaa. “Al'jea futat 'gã 'ea. Sā'ã Ku'jywa 'ga janeremiapoe'ema apoukara 'gã nupe”, 'jau enupara 'gã ajaupe, aipo 'gã 'e rerowiaa.

Luka

Jejuí 'ga rekwawera Luka 'ga omome'u ka'aran are inuga janee rakue.
Luka 'ga nuatai futari Jejuí 'ga rupi rakue. Najudeu arüi 'ga. A'ere 'ga Jejuí 'ga rerowiari. Morofuanugara 'ga. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Luka 'ga upe. A'eramü 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jejuí 'ga ree.

1 1-4 Teofiru. Ene 'ã küima'eeteetea. A'eramü je ene upe ka'arana kwasiaa inuga. Je Luka. Jejuí 'ga ree je ka'arana kwasiari inuga ene upe. A'eramü ene jeremikwasiarera mogytau. A'eramü ene “Na pa je 'gã a'jea futat imome'ui jee ra'e”, 'jau ene jeremikwasiarera mogyta re.

Ae pype akou 'ã Jejuí 'ga awau watau kwe pe akou rakue, mama'eukwaawa pe'au 'gã nui rakue. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oka 'ga awau kwe pe akou rakue. 'Gã mu'jau 'Uwarete 'ga je'eg are rakue. A'eramü 'gã 'awamü kwaiwete 'ga renuparera 'gã 'ga rera mome'wau awau kwe pe ajemogyau 'gã nupe. Amumera 'gã ka'arana kwasiaa 'ga ree, 'ga rekwawer are. A'ere 'gã nomome'upawi 'ga rekwawera rakue.

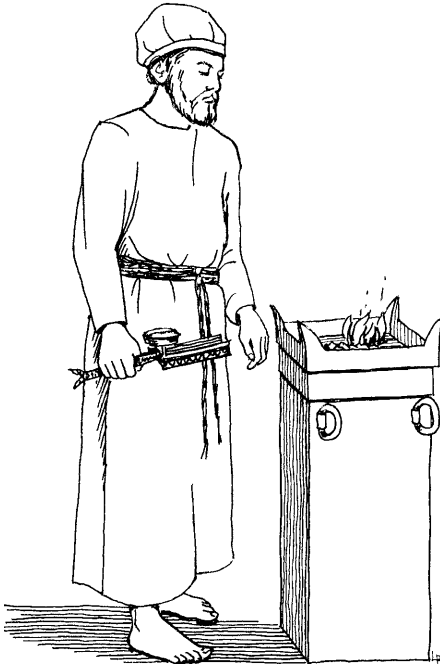
A'eramü je “amome'upap pa je ikwasiaa inuga ka'aran are 'gã nupe kwy”, 'jau je tejeupe. A'eramü je a'eramü tewau Jejuí 'ga resakarera 'gã nupe teporogytau tekou ai'i. Je naesagi futari Jejuí 'ga. A'eramü je tewau 'ga resakarera 'gã nupe teporogytau tekou. Namajepeli 'gã nupe etee rüi futat je porogytai. Kwaiwete je porogytai 'ga resakarera 'gã nupe tewau tekou ai'i. “Pemome'upap pejejemiesagera jee”, 'jau je 'gã nupe tewau tekou ai'i. “Jejuí 'ga remiapofera pemome'upap jee”, 'jau je tewau tekou 'gã nupe ai'i.

A'eramü 'gã imome'waupap jee. Wemiesagera 'gã imome'wau jee. A'eramü je 'awamü ka'arana kwasiaa inuga 'gã nemimome'ufer are pë nupe.

A'eramü ene jeremikwasiarera resaka ka'aran are. “A'jea futat 'gã Jejuí 'ga mome'ui jee rakue”, tere jeremikwasiarera mogyta re 'jau.

Sakari 'ga upe ywagipewara 'ga 'eawet

⁵A'ere je Juã Batista 'ga ra'ne imome'ui enee. Juã 'ga rekoramü Erote 'ga rekoi 'wyriaramü judeu 'gã nupe rakue. Juã 'ga ruwa 'ga rera Sakari. Sakari 'ga mainana. Apiasi 'ga remiayua 'gã pyri 'ga oporowykyau Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype. Mainana 'gã juejue Arão 'ga juapyrera. Sakari 'ga remireko ëë nanë Arão 'ga juapyrera ëë nü, Isapeu ëë. ⁶Ëë mama'e tywera nuapoi futari Jarejuwarete 'ga

(Luka 1.8-11)

upe. Sakari 'ga nanē nuapoi futari 'ga upe nū. Jarejuwarete 'ga je'eg are 'gã apyakai. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat 'gã mama'e apou akou namutamutat 'ga upe. ⁷Isapeu ēē nata'yri futari 'gã nupe. Ēēmena 'ga nanē futat osawa'eramū. Nokoi'i futari 'gã na'yra mū. Namanūi futari 'gã na'yra mū. Ēē ra'yre'em teea futat.

⁸Jarejuwarete 'ga upe 'ga porowykyaw ipe Sakari 'ga ruramū 'ga pytuna 'gã 'jau 'ga upe:

⁹—'Awamū ene ekwap esou 'au myter ipewara pype jany kasiga rapyau, Jarejuwarete 'ga muorypawamū— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau osou jany kasiga rerawau iapyau. Awau osou imy'ja'wi pype. ¹⁰Jany kasiga 'ga upe eroo iapyramū tekotee 'gã 'upa oporogytau ukupepe Jarejuwarete 'ga upe, 'ga ēma promukuran.

¹¹Jany kasiga imonygauwe

ywagipewara 'ga 'ua ojesaukaa 'ga upe. 'Ua u'ama tata eny pyri. Jany kasiga 'ga iapyramū 'ga 'ua u'ama ojesaukaa 'ga upe. Iapyawa rowajara katy ojesaukaa 'ga upe. ¹²'Ga resakawe Sakari 'ga okyjau etee 'ga wi.

—Kuu. Ma'ja te 'wei? Ma'ja te koromū 'ut ojesaukaa jee 'wei?— 'jau 'ga okyjau etee futat u'ama ywagipewara 'ga wi, ojeupe 'ga jesaukaramū.

¹³Ojewi 'ga kyjeramū ywagipewara 'ga oje'ega 'ga upe:

—Erekyje awi. Janeruwarete 'ga eneje'ega wanup 'ūina— 'jau 'ga 'ga upe ojewi 'ga kyjeramū. —“Kunumia emut amū jee”, ere ako 'ga upe rakue. A'eramū 'ga 'awamū eneremifutara mua enee— 'jau 'ga 'ga upe. —Anurenure'i nipo eneremireko ēē ra'yramū— 'jau 'ga Sakari 'ga upe. —Eja'yra 'ga 'ar ire ki Juā enug 'ga ree. 'Ga 'aramū nipo eneku'i 'ga ree. ¹⁴Enepytuna 'gã we futat nipo aku'iramū ene pyri 'ga 'aramū 'ga ree.

¹⁵Waranuw ire nipo enera'yra 'ga kūima'eeteetea Jarejuwarete 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe u'ama. —'Ga arauw ire ene kawājaiwa rykurukare'ema 'ga upe. Y'way ajaiwaye'ema miamū futat itykurukare'ema 'ga upe. 'Ga 'ar ypyrauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekoi— 'jau 'ga 'ga upe imome'wau.

¹⁶—Waranuw ire nipo enera'yra 'ga awau akou kwe pe oporogytau Israeu juapyrera 'gã nupe. A'eramū nipo 'ga 'gã mojewyrukaa Jarejuwarete 'ga rerowiara upe nū— 'jau 'ga 'ga ruwa 'ga upe u'ama. ¹⁷—Sā'ā ymā Eliasi 'ga rekoa

Jarejuwarete 'ga pājē mū etee mama'e apoa rakue. Nan tee futat nipo enera'yra 'ga rekoī, 'ga 'jawerimū etee futat. Jarejararete 'ga rur enune nipo enera'yra 'ga rekoī 'gā mu'jau. 'Gā na'yra mota'waukaa 'gā nuwa 'gā nupe— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —A'ere te nipo Janejararete 'ga ruri enera'yra 'ga rewiri. Kwaiwete te 'ā 'gā Janeruwarete 'ga je'ega nenuwi. A'eramū enera'yra 'ga a'eramū 'ua Janeruwarete 'ga je'ega renuwukaa 'gā nupe. Janejararete 'ga rura futarukaa 'gā nupe kwaiwete— 'jau ywagipewara 'ga Sakari 'ga upe u'ama imome'wau.

¹⁸A'ere aipo 'eramū Sakari 'ga nuerowiari 'ga je'ega.

—Ene'me awi jee kūi. Iwāiwī jeremireko ēē nū'ū. Je nanē 'ā tesawa'eramū nū. A'jea futat sipo ēē wāiwī pype ēē ra'yramū?— 'jau 'ga ywagipewara 'ga upe.

¹⁹A'eramū ywagipewara 'ga 'jau 'ga upe:

—Naani. Ereapo awi aipoa. Je 'ā Gaprieua futat. Je 'ā Ku'jywa 'ga pyriwara futat. 'Ga te 'ā je mut je moporogytaukaa enee. 'Ga te 'ā moranuw esage werurukat imome'waukaa enee jee. ²⁰A'ere 'ā 'ga nererowiari etee ejeupe je 'ga mome'uramū. A'eramū nipo 'ga ene je'ēwoka'jama. Ije'ege'ema 'jawe nipo ekou. Enera'yra 'are'emauwe nipo nereje'egi. 'Ga 'ar ire te ereje'eg nū— 'jau ywagipewara 'ga Sakari 'ga upe. —Eja'yra 'aramū te nipo ejeupe jeporogytawera ererowiat. A'eramū te nipo ereje'eg nū— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹A'eramū ukupepewara 'gā Sakari 'ga rapesaka 'upa.

—Ma'ja te 'ga wapo 'ūina oporomukuramū 'i?— 'jau 'gā ajaupe 'upa.

²²Ojeupe ywagipewara 'ga porogytapaw ire Sakari 'ga 'ua uēma ukupepewara 'gā nupe. A'ere 'ga noje'egi futari 'ua. Opoa etee futat 'ga imowawaka 'gā nupe. A'eramū ukupepewara 'gā 'jau:

—Ywagipewara 'gā nipo kwe ojesaukaa 'ga upe ra'e. A'eramū 'ga oje'ēka'jamamū ra'e— 'jau 'gā ajaupe.

²³Oporowykypaw ire Sakari 'ga awau ojewya oje'wyr ipe. ²⁴Kamēsīete 'ga remireko ēē wa'yramū. A'eramū ēē 'ūina wog ipe etee futat. Watawe'em futat kwe pe awau. Sīku jaya moka'jama 'ūina wog ipe watawe'em.

²⁵A'eramū ēē 'jau ojeupe etee futat 'ūina: “Janeruwarete kīā esage jee”, 'jau ēē 'ūina. “Teja'yre'ema je anosī jepi. A'ere 'ā je 'awamū jera'yramū. Jemena agawewi je 'ā. A'etea je najera'yri jepi. A'ere 'ā 'awamū jera'yramū. A'eramū je 'awamū tejenosōumap”, 'jau ēē 'ūina ojeupe.

Mari ēē upe ywagipewara 'ga 'eawet

^{26,27}Isapeu ēē ra'yryrūūnamū, Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga mua Mari ēē upe, Nasare pewara ēē upe. Gaprieua ywagipewara 'ga rera. Gaprieu 'ga 'ua, Janeruwarete 'ga je'ega rerua Mari ēē upe. Nimeni we Mari ēē. Eēmērama 'ga Jose 'ga. Jose 'ga Davi 'ga juapyrera. Iypy we 'gā nupe 'wyriarareteramū 'ūi ma'efera 'ga futat poromū, Daviramū.

²⁸A'eramū Gaprieu 'ga 'jau Mari ēē upe:

—Ere eku'iramū ekou 'awamū, kari. Janeruwarete 'ga nipo 'ā ojejuka ene ree 'awamū ī— 'jau 'ga ēē upe 'ua.

²⁹A'ere ãẽ naeapyoi ojeupe 'ga 'e are. “Ma'eramũ kĩa aipo 'jau jee 'ũ?” 'jau ãẽ ojeupe.

³⁰A'eramũ 'ga 'jau ãẽ upe:

—Erekyje awi, kari. Janeruwarete 'ga te ene rereko. Iku'i 'ga 'ũina ene ree.

³¹Enera'yt nipo ene. Kũima'e 'ga nipo enera'yra 'ga. Jejui 'jau ki ene eja'yra 'ga renũina— 'jau 'ga ãẽ upe. ^{32,33}—Kũima'eeteete 'ga te nipo. Janeruwarete 'ga te'i pẽ nupe 'jau: “Koromũ jera'yra 'ga”, te'i pẽ nupe 'ga resaukaa 'jau— 'jau 'ga ãẽ upe. —'Ga futat nipo anure Janeruwarete 'ga omogo 'wyriarareteramũ pẽ nupe, judeuramũ pẽ nupe, Jako 'ga juapyreramũ pẽ nupe— 'jau 'ga ãẽ upe. —Ymã we te ako Davi 'ga juapyrera 'ga peapesak pejemogyau ikue. “Maranime gatu nipo Davi 'ga juapyrera 'ga ruri 'wyriarareteramũ akou janee?” pe'je 'ã pejemogyau jepi. A'ere 'awamũ 'ga ruri pẽ nupe. Enera'yramũ 'ga 'ga muri pẽ nupe, pẽnemiapesagera 'ga. Namutat 'ga rekoi 'wyriarareteramũ pẽ nupe. Nipy'ruawi futari 'ga akou. Nateepawa'uweri futari nipo 'ga akou— 'jau 'ga ãẽ upe.

³⁴A'eramũ Mari ãẽ 'jau 'ga upe:

—Kũjãmukua we te 'ã je ako. Nokoi we te 'ã kũima'ea je ree. Ma'eramũ je kũima'e tejee ekoe'emaue teja'yr ekoeteramũ nũrã?— 'jau ãẽ 'ga upe.

³⁵A'eramũ 'ga 'jau ãẽ upe nũ:

—Ku'jywa 'ga 'Agesagea te nipo ene rereko ĩ. 'Ga te kunumã amut enee ĩ. A'eramũ nipo ene eja'yramũ. Ku'jywa 'ga te wa'yra 'ga amut enee. A'eramũ nipo 'ga wesageramũ. Nitywi'i futari 'ga tywera 'ga ree— 'jau 'ga ãẽ upe. ³⁶—Nenerea'ari nipo epytuna ãẽ ree, Isapeu ãẽ ree? “Ta'yre'ema kynã”, 'jau 'gã 'ã ãẽ upe jepi. A'ere 'awamũ ãẽ ra'yramũ. Ta'yryrũũ ãẽ. Owãiwĩ pype ãẽ ra'yramũ ai'i. ³⁷Wapo katu katu te 'ã Ku'jywa 'ga mama'ea. A'eramũ 'ga ãẽ mena 'ga ra'yra pyygukaa ãẽ upe. Nokoi'i te 'ã Ku'jywa 'ga remiapoe'ema mama'e mũ— 'jau 'ga ãẽ upe.

³⁸A'eramũ ãẽ 'jau 'ga upe:

—Nai'i. A'jea futat Janeruwarete kĩa jejararetea futat. Tene kĩa iapoi jee wemifutar imũ etee futat— 'jau Mari ãẽ ywagipewara 'ga upe.

Aipo 'epaw ire 'ga awau ãẽ wi ywag ipe nũ.

Isapeu ãẽ pyri Mari ãẽ oawet

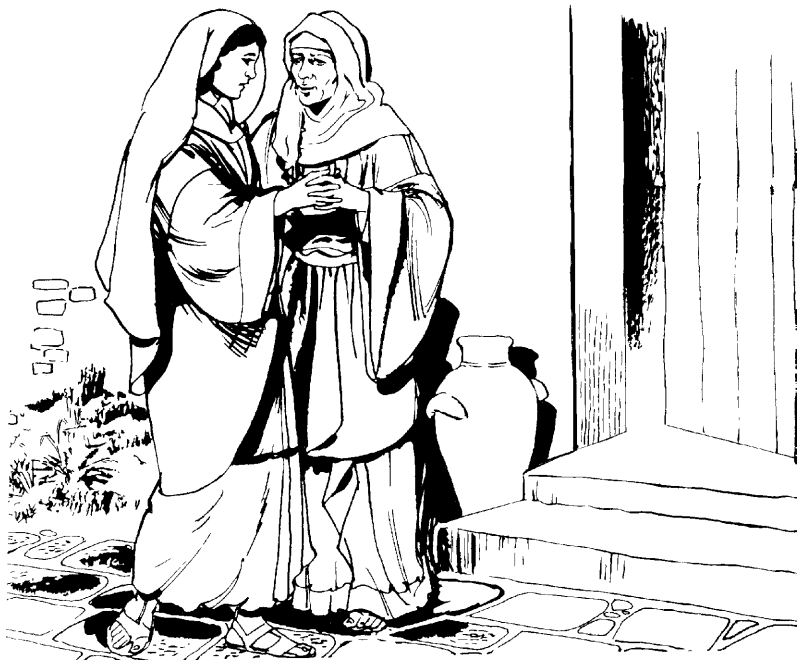
^{39,40}A'eramũ Mari ãẽ ikoai'i awau Isapeu ãẽ 'wyr ipe. “Oo pa je kynã resaka tekou kwy”, 'jau ãẽ ojeupe. A'erauwe futat ãẽ okaraemã mogatyrũmũ awau. Isapeu ãẽ Judeja ywy pewara. Ywytyra pyte'rarimũ 'gã 'wyrã ruwi. A'eramũ Mari ãẽ awau peu. Amunaw ipe owaẽmawe Mari ãẽ awayayau osou Isapeu ãẽ 'wyr ipe.

⁴¹Mari ãẽ resakawe Isapeu ãẽ 'jau ãẽ upe:

—Tereko?

—Je rekoi 'we. Ene pyri je ruri tekou— 'jau Mari ãẽ ãẽ upe.

Mari ãẽ je'ega renupawe Isapeu ãẽ ra'yra 'ga omỹina ãẽ reweg ipe. A'erauwe futat Janeruwarete 'ga 'Agesage ruri osou Isapeu ãẽ pype. ãẽ rerekwaramũ futat 'ua.

(Luka 1.40-41)

⁴²A'eramū ēē 'jau Mari ēē upe:

—Janeruwarete kīā ojejuka ene ree kyn. Janeruwarete kīā esage janee. Ma'eramū 'ā ereko eku'iramū. Eneku'i 'ā ekou tekotee wā ku'i apyraapa—'jau Isapeu ēē Mari ēē upe. —Enera'yra kīā ree taetu nipo kīā jejukai ene ree. ⁴³Janeruwarete kīā esage jee. Ene 'ā jejara kīā ya— 'jau ēē Mari ēē upe. —Je te 'ā nakūjāeteete rūi te pē nupe. A'etea te 'ā erejot je resaka rai'i— 'jau ēē Mari ēē upe. ⁴⁴—Ene te 'ā jarejara kīā ya. A'eramū jera'yra kīā om̄yina aku'iramū jereweg ipe eneje'ega renupawe ko— 'jau ēē ēē upe. ⁴⁵—“Tene ki kīā iapoi jee”, ere 'ā kīā upe rai'i. “Tene ki kīā kunumī muri jee”, ere 'ā kīā upe rai'i. A'eramū taetu kīā tojejuka ene ree 'jau— 'jau Isapeu ēē Mari ēē upe.

⁴⁶A'eramū Mari ēē 'jau:

—Janejara kīā esage janee, a'e je jepi.

⁴⁷ Janeruwarete kīā jane katu'okara.

A'eramū je a'eramū teku'iramū tekou.

^{48,49} Je 'ā nakūjāeteetea rūi agawewi.

A'etea kīā 'ā ojejuka je ree je rekoramū.

Janeruwarete kīā 'ā pājēretea. Kīā 'ā aeremiapoe'ema wapo jee.

Anure nipo je manū re je rewiri 'ut ma'e wā 'jau jee:

“Janeruwarete kīā ojejuka kyn ree”, 'jau nipo wā 'ā jee je manū re.

Anure taetu nipo wã aipo wã 'i jee.

Janeruwarete kĩa tekatu futat 'ã eteete ma'eramũ akou.

Nokoi futari wã amũ kĩa 'jawe.

Kĩa etee futat Okoeteete ma'eramũ—

'jau Mari eẽ Isapeu eẽ upe 'ũina imome'wau.

⁵⁰—Kĩa 'ã ajemuaẽm ojee iporomutat ma'e wã nee.

Ymã we te 'ã kĩa jemuaẽmi wã nee rakue.

Opoire'ema futat nipo kĩa jane ree ajemuaẽm awi.

Anure taetu nipo kĩa jemuaẽmi wã nee—

'jau eẽ imome'wau eẽ upe.

⁵¹—'Awamũ taetu 'ã kĩa opãjẽ resaukaru'jau'japa wã nupe.

Ojee ojerowiaraip ma'e wã kĩa imomapa nipo.

Wã nemiaporama nipo kĩa imateepapa wã nui—

'jau eẽ 'ũina eẽ upe.

⁵²—'Wyriara wã nipo kĩa imuẽma.

'Wyriare'ema wã etee nipo kĩa imỹina 'wyriara py'rau nũ.

⁵³Ikaraemã'e'ema wã nupe etee nipo kĩa mama'e esage monou nũ—

'jau eẽ imome'wau eẽ upe.

—A'ere nipo kĩa ikaraemã kwai ma'e wã momoirukari wã karaemã awi.

A'eramũ nipo kĩa wã monou kwe pe, wã karaemã'e'eme futat.

⁵⁴Janeypy upe kĩa 'jau rakue: “Ajemuaẽm je pẽ nee.

A'eramũ je pẽ poaa mama'e apo are”, 'jau kĩa rakue.

A'eramũ kĩa u'eawer imũ etee mama'e apou wã nupe, wã poaa,

Israeu kĩa juapyrera wã poaa.

Wenuparera wã kĩa ipooa.

Nomoka'jami futari kĩa u'eawera.

⁵⁵Wea'aramũ etee futat kĩa akou wã nee.

Kĩa 'ã ajemuaẽma janeypy wã nee rakue.

Abraão kĩa ree, kĩa juapyrera wã nee nanẽ futat kĩa 'ã ojejukau rakue.

Oje'eg imũ etee futat kĩa 'ã iapoi—

'jau Mari eẽ Isapeu eẽ upe.

⁵⁶Muapyra jay magwapa Mari eẽ akou peu Isapeu eẽ 'wyr ipe. A'ere eẽ ojewya 'ua oje'wyr ipe nũ.

Juã Batista 'ga 'aawet

⁵⁷Oje'wyr ipe Mari eẽ o re Isapeu eẽ ra'yra 'ga u'aa eẽ wi. Kũima'e 'ga futat eẽ ra'yra. ^{58,59}A'eramũ eẽ pytuna 'gã aku'iramũ 'ga ree. Kwaiwete futat 'gã aku'iramũ 'ga ree. Eẽ pyriwara 'gã nanẽ aku'iramũ 'ga ree nũ.

—Janeruwarete kĩa 'ã esage kynu upe. Ajemuaẽm kĩa kynu ree.

A'eramũ kĩa kynu mena ra'yra pyygukaa kynu upe— 'jau kũjãmera 'gã.

Kũima'e'fera 'gã we futat 'jau eẽ upe:

—Esage te 'ã Janerwarete 'ga 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe ã ra'yra 'aramũ. — Iwãiwĩ agawewi 'ã ã. A'etea 'ã ã ta'yt owãiwĩ pype— 'jau 'gã ã upe ã ra'yramũ.

Majepeja etee kunumĩ 'ga morowykye'ema magwapa. A'ere 'gã 'ua 'ga mojewaga resaka. 'Ga mojewaga resaka 'ut ma'e 'gã 'jau ajaupe:

—'Ga ruwa 'ga rera etee futat sinug 'ga ree kũi, Sakari kũi— 'jau 'gã ajaupe.

⁶⁰A'ere 'ga y ã:

—Naani. Nafutari je. Juã te je afutat kã reramũ— 'jau ã 'gã nupe. — Juã te je anug kã ree— 'jau etee ã 'gã nupe.

⁶¹Aipo 'ga y ã 'eramũ 'gã 'jau ã upe:

—Ma'eramũ a'i i? Nitywi te 'ã enepytuna Juã pyu era a'i i— 'jau 'gã ã upe. —Ma'eramũ ene inuga ekoete 'ga ree a'i i?— 'jau 'gã ã upe.

'Ga ruwa 'ga peu futat 'ũina. A'ere 'ga noje'egi 'ũina. Ije'eka'jam 'ga.

⁶²A'eramũ 'gã 'jau 'ga ruwa 'ga upe:

—Ma'ja pyu te jane 'ga renũi?— 'jau 'gã 'ga upe.

Opu etee futat 'gã oje'ega Sakari 'ga upe 'ga 'jawe. ⁶³A'erauwe 'ga iapoi 'gã 'jawe etee futat 'gã nupe. Opo warawarau etee 'gã nupe.

—Ka'arana perut jee— 'jau 'ga.

Opu etee futat 'ga 'jau 'gã nupe.

A'erauwe 'gã ka'arana rerua 'ga upe. Ka'arana 'ga ikwasiaa wa'yra 'ga rer are 'gã nupe. Ka'aran are 'ga rera kwasiaramũ 'gã esaka.

—'Ga rera Juã futat ra'e kũi— 'jau 'gã ajaupe.

⁶⁴Aipoa 'ga ikwasiaa 'ga renamũ futat 'ga je'ega ojewya 'ga upe. A'eramũ futat Janerwarete 'ga 'ga je'ega mamuka 'ga wi, ywagipewara 'gã 'eawer imũ etee futat. A'eramũ futat 'ga imome'ui oje'eg imũ 'gã nupe, 'ga oporogytau 'ũina 'gã nupe.

—Janerwarete 'ga 'ã esage janee— 'jau 'ga oje'ega fug ire 'ũina, Jarejuwarete 'ga mome'wau 'gã nupe.

⁶⁵'Ga je'egauwe futat peuwara 'gã ajemogymogyau etee futat 'ga renupa.

—Kuu. Maran te 'ga je'egi nũ 'wei?— 'jau 'gã ajemogyau etee futat 'ga je'ega rerowiare'ema 'ga je'egamũ.

A'eramũ futat 'gã awau kwe pe ã rera mokwasi'wau ajaupe.

—Iwãiwĩ agawewi 'ã Isapeu ã. A'etea ã ta'yt. ã mena 'ga oje'eka'jamamũ a'i. 'Ga ra'yra 'ga 'arauwe 'ga je'ega fugi 'ga wi a'i nũ. A'eramũ futat 'ga oporogytau 'ũina Jarejuwarete 'ga upe oree a'i— 'jau 'gã imome'wau ajaupe.

Amunawa moyka awau imome'wau 'gã nupe. ⁶⁶A'eramũ 'ga je'ega renupara 'gã 'jau:

—Ma'e kũima'e 'ga sipo 'i? Kũima'e esage 'ga nipo kũi— 'jau 'gã ajaupe, 'gã na'yra rera renupa.

A'eramũ Juã 'ga 'ar pyyrawe Janerwarete 'ga ojejukau esage 'ga ree.

Jarejuwarete 'ga je'ega mome'uawet

⁶⁷'Ga je'ega mamug ire Janerwarete 'ga U'agesage mua Juã 'ga ruwa 'ga upe, Sakari 'ga upe. 'Ga 'Agesagea 'ga rerekou 'ga moje'egukaa 'gã

nupe. Janeruwarete 'ga remimurama 'ga 'ga imome'wau 'gã nupe, wa'yra 'ga rewiri 'ut ma'e 'ga 'ga imome'wau 'gã nupe.

68 —Ene 'ã eneresage oree, ki Ku'jyp.

Nitywi 'ga amũ ene 'jawe oree.

Ene etee futat te 'ã eneresage oree, sa'e ki Jarejuwarete 'ga upe.

Janepyyp 'gã 'ã, Israeu juapyrera 'gã 'ã, werowiat futat Jarejuwarete 'ga rakue.

Janeruwarete 'ga te 'ã wemiayuwa 'gã wenũ'ëukat Egitu wyy awi rakue.

Anure nipo 'ga jane katu'okara 'ga muri janee.

69 Jane katu'okara 'ga 'ã pãjēretea.

Jane katu'okara 'ga 'ã Davi 'ga juapyrera, Janeruwarete 'ga upe oporowyky ma'efera 'ga juapyrera 'ga.

70 Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga je'egi oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue.

A'eramũ 'ã 'ga 'eawera 'ga je'ega mome'wara 'gã imome'wau awau kwe pewara 'gã nupe rakue.

71 “Tajejuka pē nee 'jau,

pē jukaukare'ema pē nee iporomutare'ema 'gã nupe 'jau,

pē nereko tywerukare'ema 'gã nupe 'jau, e'i 'ã Janeruwarete 'ga janee rakue”,

'jau 'gã awau 'ga 'eawera mome'wau 'gã nupe rakue.

72 Janeruwarete 'ga 'ã ajemuaēm futat nanē janepytunera 'gã nee rakue.

U'eawer imũ etee futat Janeruwarete 'ga iapoi 'gã nupe rakue.

73-75 Ymã te 'ã 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue:

“Amuēm je ene ene ree iporomutare'ema 'gã nui”, 'jau 'ga 'ga upe rakue.

“A'eramũ ene ekyjawe'em jeje'ega renupa.

Je'eawer imũ etee futar iki ene mama'e apou ekou.

A'eramũ ene etywere'emamũ ekou jee.

Mama'e tywera apoare'ema ene.

A'eramũ ene nan etee futat ewau emanũmũ jee”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue.

Aipo 'jau 'ga oje'ega Abraão 'ga upe rakue.

A'ere 'ga na'ga upe etee rūi 'ga 'i.

Abraão 'ga juapyreramũ jane upe juejue nanē futat 'ga 'i nũ—

'jau Sakari 'ga imome'wau 'gã nupe.

76 A'ere Sakari 'ga 'jau wa'yra 'ga upe:

—Ene 'ã Janeruwarete 'ga remimurera 'ga renunewara, kisit.

Ene aranuw ire nipo Janeruwarete 'ga 'jau enee:

“Je te 'ã pãjēretea”, 'jau nipo Janeruwarete 'ga enee.

“Juã 'ga jeje'ega mome'wara 'gã nupe”, 'jau nipo 'ga enee ene rekoramũ.

Ene nipo kũima'eeteete futat ereko 'gã nupe.

Ene nipo ereo Jarejararete 'ga renunewe kwe pe 'gã mu'jau ekou

Jarejararete 'ga rura futarukaa 'gã nupe.

Janeruwarete 'ga ajemuaēm ae ree.

A'eramũ 'ga ene monou kwe pe ene moporogytaukaa 'gã nupe.
 77-79 “Pejetywer awi pẽpoiweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui, pẽ
 mogyau wemiayuwamũ pẽ katu'oka”, 'jau nipo ene ewau ekou 'gã nupe.
 “Janeruwarete 'ga ajemuaẽma jane ree.
 Ipota'wa te 'ã 'ga jane ree”, 'jau nipo ene ewau ekou 'gã nupe—
 'jau 'ga wa'yra 'ga upe 'ũina oporogytau.
 —Janejararete 'ga 'ara 'jawe futat.
 Sã'ã ae kwara poromũ mama'e resak katu katu.
 Ypytunaiwa pypewara 'gã tee ajemogy okyjau mama'e awi.
 'Arimũ wata ma'e 'gã nokyjei futari ajemogyau.
 Nan tee Janejararete 'ga 'ur ire jane mu'ei 'Uwarete 'ga ree.
 A'eramũ jane 'ga kwaaw ire jarekyjawe'em.
 'Ga kwaapare'ema 'gã tee okyje ajemogyau. Amanũ awi 'gã kyjea 'gã nerekou.
 A'ere 'ga kwaapara 'gã nokyjei.
 Okwaawamũ Janeruwarete 'ga janekyje mateepawi.
 Ojeupe jane porogytaramũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane
 wi, jane monou wemiayuwamũ.
 A'eramũ jane a'eramũ jarekyjawe'em jaremanũ awi—
 'jau Sakari 'ga wa'yra 'ga upe.

⁸⁰Waranuw ire Juã 'ga awau akou kwe pe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea
 futat 'ga rerekou. Ojeteel'i futat 'ga awau akou amunawe'em ipe
 namutamutat. A'ere Israeu juapyrera 'gã awau ajatykau 'ga porogyta
 renupa. A'eramũ 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe.

Jejuí 'ga 'aawet

(Mateu 1.18-25)

2 ¹Wyriararete 'ga Augusto 'ga. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe: “Marãmaran
 te jeremiayuwa pytuna nũ?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'gã nera
 kwasiarukaa ojeupe.

—Pekwap pejeje'wyr ipe pejejera kwasiarukaa 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã
 nupe, oje'ega monou wemiayuwa 'gã nupe. —A'ere simojopyrũ pẽẽ 'jau,
 pẽnera kwasiarukar ire 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

²Aipoa 'ga iapoukaramũ Sireniu 'ga 'ũina 'wyriaramũ Siria ywy
 pewara 'gã nupe.

³A'eramũ 'gã awaupap wera kwasiarukaa wamỹja jeupawer ipe
 etee futat. ⁴A'eramũ Jose 'ga nanẽ awau Garireja ywy awi. Nasare
 awi 'ga awau Judeja ywy pe, wamỹja 'ga Davi 'ga 'wyrer ipe. Perẽi
 me Davi 'ga 'ari rakue. A'eramũ 'ga awau peu, wamỹja jeupawer ipe.

⁵Wemirekoram eẽ rerawau, Mari eẽ rerawau ojeupi wera kwasiarukaa
 'gã nupe. Eẽ ra'y'ra ja'wyja'wyrãmũ 'ga eẽ rerawau Perẽi me. A'ere
 kwaiwete 'gã oi peu. A'eramũ 'gã wawa 'oga ojumpykware'emamũ
 'gã nupe. A'eramũ Jose 'ga eẽ rerawau wyra jagawa pype erosou 'ara

ro'ysag awi. ⁶⁻⁷Peu 'gã nekoramũ Mari eẽ ra'yr ppy 'ga u'aa. 'Ga 'ar ire 'ga auwana taity pyu, 'ga monou 'ga nuga ywya'ri pype^a

Ywagipewara 'gã jesaukaawet

^{8,9}Jejui 'ga 'aramũ ywagipewara 'ga 'ua ojypa ojesaukaa wyra jara 'gã nupe. Mukuu'i 'gã nekoï Perẽi awi. Jũ me 'gã nekoï weymawa pyri. Karupa'mĩa 'gã neymawa. Ypytunimũ agawewi. A'etea 'ara 'jawe imojesaka 'gã nupe. Tata eny 'jawewara rerua erojypa 'gã nupe. Janeruwarete 'ga ojemuenyu 'gã nupe. A'eramũ 'gã okyjau 'ga reny awi.

¹⁰A'eramũ jui 'ga kyjeramũ ywagipewara 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekyje awi. Moranuw esagea te je arut amũ imome'wau pẽ nupe. A'ea moranuwa pyu tamaku'i pẽẽ 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ea nipo 'gã

(Luka 2.7)

^a 2.6-7 Ymã nitywi taityrete 'ga nugawa rakue. A'eramũ 'gã 'ga monou ywya'ri pype.

amaku'i imogyau najuejue etee. ¹¹'Awa 'ara rupi pẽ katu'okara 'ga 'ari Perẽi me ko. Janeruwarete 'ga remimurera 'ga 'ari ko. Pẽjararete 'ga 'ari ko, pẽnemiapesagera 'ga 'ari ko— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹²—Taity pyu 'ga jewanı 'upa ywya'ri pype. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejewau 'ga resaka. Jeremimome'ufer imũ etee futat nipo peesak 'ga ruwamũ. “A'jea futat jane esagi 'ga remimome'ufer imũ etee futat”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³Ojete'e ra'ne ywagipewara 'ga 'ua. A'ere kwaiwete 'gã 'ua ajatykau 'ur ypy ma'e 'ga ree.

—Nitywi 'ga amũ Janeruwarete 'ga 'jawe.

'Ga te 'ã esage—

'jau 'gã ajaupe.

¹⁴—Ywagipewaramũ ore 'jau: “Ene te 'ã eneresage jepi.”

Ywy pewara 'gã nanẽ 'jau nũ: “Ene te 'ã eneresage jepi” 'jau 'gã ajemogyau Jarejuwarete 'ga upe.

A'eramũ 'ga ojee oryp ma'e 'gã mopy'ata'wau—

(Luka 2.8-13)

'jau 'gã ajemogyau.

¹⁵A'ere ywagipewara 'gã awau ojewya ywag ipe nũ. A'eramũ wyra jara 'gã 'jau ajaupe:

—Pe'je ajee soo Perẽi me 'ga resaka 'ũ. “Pe'je pejewau 'ga resaka, e'i Janeruwarete 'ga pẽ nupe”, e'i ako ywagipewara 'ga janee ko. A'eramũ jane jarewau 'ga resaka— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁶A'eramũ futat 'gã awau jupiwewe futat kunumĩakyrã 'ga resaka. Owaẽm ire 'gã 'ga resaka. Mari eẽ resaka Jose 'ga reewe. Kunumĩakyrã 'ga resaka ywya'ri pype 'ga ruwamũ. ^{17,18}Ga resag ire 'gã awau 'ga momel'wau amunaw ipewara 'gã nupe:

—Ywagipewara 'ga 'ut ojesaukaa oree ko. “Pẽ katu'okara 'ga u'at Perẽi me ko”, e'i 'ga oree ko. A'eramũ ore arajua 'ga resaka. A'ere a'jeal'jea futat 'ga 'i ra'e. 'Ga 'eawer imũ etee futat ore kunumĩakyrã 'ga resagi— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã aipo ojeupe 'gã 'eramũ ajemogyau oporesagamũ 'gã nee.

¹⁹Mari eẽ 'upa etee enupa 'gã porogytaramũ. Wapyakau 'upa 'gã je'leg are. Wea'aramũ etee 'upa wa'yra 'ga ree.

²⁰A'ere wyra jara 'gã awau ojewya nũ.

—Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'gã awau Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa akou. —Mama'e esagea te 'ã eremome'u oree. Nitywi 'ga amũ ene 'jawe— 'jau 'gã awau akou pe rupi 'ga upe. —Ywagipewara 'gã nemimome'ufer imũ etee futat jane esagi— 'jau 'gã ajaupe, awau akou pe rupi.

Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã oawet

²¹'Ga 'ar ire 'gã majepeja etee morowykye'ema magwapa. A'ere 'gã 'ga mojewagukaa 'ga upe. Ywagipewara 'ga je'legawer imũ etee futat 'gã 'ga re'roka, Jejui 'jau 'ga upe.

^{22,23}'Ga mojewag ire 'ga ru'wyrã 'ga 'ga rerawau Jerusareg ipe 'ga y eẽ retee. 'Ga rerawau esaukaa mainana 'ga upe. Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat 'gã 'ga rerawau esaukaa mainana 'ga upe Jarejuwarete 'ga rowase. Ymã te Moisesi 'ga 'i 'gã nupe rakue: “Pẽna'yr ypya nipo Janeruwarete 'ga remiyauwa futat. A'eramũ pẽẽ 'ga 'ar ire 'ga rerawau esaukaa mainana 'ga upe, Jarejuwarete 'ga rowase”, 'jau 'ga ka'arana kwasiaa inuga 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga rerawau esaukaa 'ga upe, Moisesi 'ga je'legawer imũ etee futat.

²⁴Ymã te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga ee rakue. “Mukũja ki pykau pero mainana 'ga upe iapyaukaa Jarejuwarete 'ga upe pejeja'yra 'arauwe”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. “Pykau tywe'emamũ mukũja wyra'i rerawau iapyau”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eramũ Jejui 'ga ru'wyrã 'ga 'ga rerawau erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Mukũja pykau 'ga erawau erosou ojeupi mainana 'ga upe.

²⁵⁻²⁷Poje Janeruwarete 'ga 'Agesage oje'ega Simeão 'ga upe:

—Ere ewau esou peu, jemogytaaw ipe— 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau osou 'ga mogytaawa pype. Awau osou Jejui 'ga ru'wyrá 'ga resaka 'ga y eẽ retee. Jejui 'ga nanẽ 'ga esaka nũ. 'Ga resakawe 'ga 'ga rupia 'ga mua ojywa pe. A'erauwe 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Jerusareg ipewara 'ga futat Simeão 'ga. Esage ma'e 'ga te Jarejuwarete 'ga upe. Jarejuwarete 'ga upe oporogyta ma'e 'ga te poromũ, Simeãonamũ. Simeão 'ga akou ae katu'okara 'ga rura rapesaka rakue. Janeruwarete 'ga remimura 'ga rapesaka 'ga akou. ²⁸A'eramũ 'ga Jejui 'ga wuja rupia ojywa pe. A'eramũ futat 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe: ²⁹⁻³¹—Ku'jyp. Ene te 'ã mama'ea ereapo oree rakue.

Ene te 'ã mama'e jararetea.

Nitywi futari 'ga amũ ene 'jawewara.

Ene te 'ã mama'ea ereapo katu katu ore upe rakue.

Ymã te ako Ene'agesage je'egi jee ikue:

“Emanũme'ẽwe nipo ae katu'okara 'ga ereesak”, 'jau ako ene jee ikue.

A'efer imũ etee je 'ã 'ga resagi.

'Awamũ je 'ga resagi tejeau.

A'eramũ je 'awamũ temanũarũmũ.

Aesak je 'ga enu'ama 'awamũ.

A'eramũ je tewau ene pyri 'awamũ.

³²'Ga nipo 'ara 'jawe futat.

Sã'ã ae najuejue etee mama'e resaga 'arimũ.

Nan tee futat nipo 'ga Jarejuwarete 'ga kwaawukari 'gã nupe, 'ga je'ega mome'wau judeue'ema 'gã nupe.

Jejui 'ga 'ã judeua.

A'eramũ nipo tesirũmera 'gã Jejui 'ga ree te judeu 'gã pojeupa ajemogyau.

Eneremiayuwa 'gã pojeupa ajemogyau—

'jau 'ga oje'ega Jarejuwarete 'ga upe u'ama.

³³Aipo 'ga 'eramũ Jejui 'ga jara 'gã oporesagamũ Simeão 'ga ree.

—Ma'eramũ 'ga aipo 'jau janera'yra upe 'ũ?— 'jau 'gã ajemogyau oporesagamũ 'ga ree, 'ga porogyta 'ga 'amamũ.

^{34,35}A'ere Simeão 'ga 'jau Jarejuwarete 'ga upe nũ:

—Ejejuka esage ki 'ga jara 'gã nee, 'gã nekoramũ— 'jau 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

A'eramũ futat Jejui 'ga monou 'ga y eẽ upe nũ. A'eramũ futat Simeão 'ga 'jau Mari eẽ upe:

—Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ã kunumã amut enee rai'i— 'jau 'ga eẽ upe. —A'ere nipo 'ga aranuw ire amumera 'gã niporomutari 'ga ree. 'Ga rerekou tyweaete nipo 'ga rekoramũ— 'jau 'ga imome'wau eẽ upe. —Aipo resaga nipo wayeteramũ enee. Sã'ã ae jepokysia tuwuu raya. Nan futat nipo ayramũ enee— 'jau 'ga imome'wau eẽ upe u'ama. —'Ga rereko tywearera

'gã nipo Janeruwarete 'ga omomap. Amumera 'gã etee te nipo ipromutat

enera'yra 'ga ree— 'jau 'ga êê upe imome'wau. —A'eramũ futat nipo 'gã aku'iramũ ajemogyau 'ga ree iporomutat ma'e 'gã nerekou— 'jau 'ga êê upe.

A'eramũ Simeão 'ga 'jau 'gã nupe:

—Anure te nipo Janeruwarete 'ga janerea'awa kwaap katu katuukari janee. Ae nokwaawa'uweri ajuea'awa. 'Ga tee okwaap katu katuukat aerea'awa ae upe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

³⁶⁻³⁸'Ga porogyta 'ga 'amamũ kũjã êê mũ 'ua 'gã nerowyka. Wãiwĩ êê 'ua 'gã nerowyka. Jejui 'ga resakawe wãiwĩ êê oje'ega Jarejuwarete 'ga upe:

—Ku'jyp. Eneresage 'ã oree. Ore katu'okara kĩa eremut oree rai'i— 'jau Ana êê 'ga upe u'ama.

A'eramũ êê 'jau ojepeyriwara 'gã nupe:

—'Awamũ nipo 'ã kĩa rekoi janee. Janeruwarete kĩa remimurera kĩa futat u'at rai'i— 'jau êê ojepeyriwara 'gã nupe imome'wau. —Kĩa futat nipo jane katu'ok, Jerusareg ipewaramũ— 'jau êê 'gã nupe.

Ana êê Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara futat. Êê ruwa 'ga rera Fanueu. Aseri 'ga juapyrera êê. Êê iwãiwĩ gatu gatu te. Oitêtai kwaturu kwara amu'at. Ana êê omenaat rakue. A'ere sete kwara magwaw ire, êê mena manũi êê wi. A'eramũ êê akou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Jarejuwarete 'ga upe oje'ega 'ga muorypa akou.

—Ene te 'ã eneresage oree— 'jau êê 'ga upe 'ũina. —Nitywi futari kĩa amũ ene 'jawe. Ene tee futat te 'ã eneresage oree— 'jau êê oje'ega 'ga upe akou.

Ojemi'ware'ema êê 'ga upe oje'eg enune. Ojety'ajaga etee te futat akou 'ga upe oje'egaw ipe. Aipo kũjã êê futat Jejui 'ga mome'wau ojepeyriwara 'gã nupe.

Ojewya 'gã awau Nasare pe nũ

³⁹Êê porogytapaw ire Jejui 'ga jara 'gã 'ga rerawau mainana 'ga upe mukũja pykaua retee. Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat 'gã erawau imonou mainana 'ga upe. A'eramũ mainana 'ga pykau apyau Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. A'ere Jose 'ga Mari êê retee wa'yra 'ga rerawau erojewya Nasare pe nũ. Nasare 'jawa amunawa 'upa Garireja ywy pype. ⁴⁰Peu futat Jejui 'ga waranupa. 'Ga wujawuja'ia we futat u'akwaakwaawamũ. 'Ga Ruwarete 'ga ojejukau 'ga ree.

Jejui 'ga opytau Jerusareg ipe

⁴¹Maraka apoawa upe iwaẽmauwe Jejui 'ga jara 'gã awau Jerusareg ipe. Wea'aramũ awau ajatykau. “Janeruwarete 'ga 'ã esage janee. Ymã te 'ga 'ã janepytuna 'gã nenũ'êi Egitu ywy awi rakue”, 'jau 'gã ajaupe wea'aramũ ee.

Aipoa aejatykaawa rera pasikwa. Kwara 'arauwe 'gã awau ajatykau wea'aramũ opytunera 'gã nenũ'êawer are. ⁴²Tusi kwara Jejui 'ga imu'ar ire 'ga jara 'gã 'ga rerawau poromũ ojeupi. Majepeja etee 'gã morowykye'ema magwapa peu ajatykaaw ipe.

⁴³Maraka teepaw ire 'gã okwasi'wau awau oje'wyr ipe. A'ere Jejui 'ga nooi 'gã nupi. A'e pe 'ga pytai 'gã nui. Nokwaawi 'ga jara 'gã 'ga pytaa. ⁴⁴Ojewyaw ipe

Mari eẽ 'ga resake'ema. A'eramũ eẽ 'jau ojeupe: “Kũima'efera wã nupi nipo turi re'ã”, 'jau etee eẽ ojeupe. A'eramũ eẽ weae'emamũ 'ga ree. Awau akou ko'aramuku watau. Awau 'gã peu okaaruwamũ pe aje. Okaarupaw ipe 'gã 'ga rekaa.

—Peesak te jera'yra kiã ra'e?— 'jau eẽ opytuna 'gã nupe.

—Naani nũ ã— 'jau etee 'gã eẽ upe.

⁴⁵'Ga resake'emawe 'ga jara 'gã awau ojewya 'ga rekaa Jerusareg ipe nũ. ⁴⁶Mukũi 'gã osea 'ga rekaa. Imuapyra rupi 'gã awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'ga rekaa. A'e pe 'gã 'ga resaka. Moromu'jara 'gã nupe 'ga 'ũina oporogytau. A'eramũ 'gã a'e pe 'ga renamũ, awau owaẽma 'ga upe.

⁴⁷A'eramũ moromu'jara 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree:

—Tete 'ga 'akwaaweteramũ, oporogytau 'ũ— 'jau 'gã ajaupe ajemogyau.

⁴⁸'Ga jara 'gã nanẽ oporesagamũ etee 'ga ree nũ. A'eramũ 'ga y eẽ oje'ega 'ga upe:

—Ma'eramũ ene epytau rai'i rã? Erejekarukat ore ki'ĩ— 'jau eẽ 'ga upe. —Arajemuaẽm ore ene ree ki'ĩ— 'jau 'ga y eẽ 'ga upe. —“Oka'jam nipo 'ã rai'ĩ”, aru'e ore arakou ene rekaa ki'ĩ— 'jau 'ga y eẽ 'ga upe.

⁴⁹—Ma'eramũ peẽ je rekaa ã? 'Au te je rekoi Tejuwarete 'ga rog ipe tepytaw nũ ã— 'jau 'ga oy eẽ upe oje'ega wekat eẽ rekoramũ.

⁵⁰A'ere 'gã naeapyoi 'ga je'eg are aipo 'eramũ. ⁵¹A'eramũ futat 'gã 'ga rerawau oje'wyr ipe Nasare pe nũ. Mari eẽ akou wea'aramũ wa'yra 'ga ree, 'ga muawer are. ⁵²'Ga ru'wyrã 'ga futat 'ga muaranupa 'ga y eẽ retee. Jejui 'ga awau waranupa, 'gã je'eg imũ etee futat mama'e apou akou. Wenuw etee futat 'ga 'gã je'ega. U'akwaawa 'ga erawau eruaranupa. A'eramũ 'gã najuejue etee futat 'ga futaa. Janeruwarete 'ga nanẽ 'ga futaa nũ.

Juã Batista 'ga remimome'ufet

(*Mateu 3.1-22; Maku 1.1-8; Juã 1.19-28*)

3 ^{1,2}Amunawe'em ipe Juã 'ga rekoramũ Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe rakue:

—Ekwap jeje'ega mome'wau 'gã nupe— 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe rakue, Sakari 'ga ra'yra 'ga upe rakue. —Ikwaapare'ema 'gã nupe jeje'ega mome'wau ewau— 'jau 'ga 'ga upe.

Tiperiu 'ga te futat 'wyriarareteramũ 'ũina romanũ 'gã nupe. Kĩsi kwara magwapa 'ũina 'wyriar ymanamũ 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'wyriarareteramũ 'ga renauwe futat tesirũmera 'gã 'ga imogyau 'wyria'riramũ 'gã nupe. Põsiu Piratu 'ga 'ũina 'wyriaramũ Judeja ywy pewara 'gã nupe. Erote 'ga 'ũina 'wyriaramũ Garireja ywy pewara 'gã nupe. Erote 'ga rewirera 'ga, Filipe 'ga 'ũina 'wyriaramũ Iturea ywy pewara 'gã nupe. Trakoniki ywy pewara 'gã nupe nanẽ nũ. Lisaniã 'ga 'ũina 'wyriaramũ Apireni ywy pewara 'gã nupe. Aipo 'gã jemogyramũ Anasi 'ga akou 'wyriaramũ mainana 'gã nupe Kaifasi 'ga retee.

Aipo 'gã jemogyramũ Janeruwarete 'ga oje'ega Juã 'ga upe:

—Ekwap jeje'ega mome'wau 'gã nupe— 'jau 'ga 'ga upe, Sakari 'ga ra'yra 'ga upe.

³Ojeupe 'ga porogytapaw ire Juã 'ga awau akou kwe pe. Jotãuy pewara 'gã nupe 'ga awau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau akou.

—Peru'arasig tee awi pejetywera. Pepoit tãmejẽ pejetywer awi. A'eramũ je pejetywer awi pepoir ire je pẽ pymiãu 'y pe. A'eramũ Janeruwarete 'ga pẽtywera moia pẽ nui— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴Isai 'ga je'eager imũ etee futat Juã 'ga awau imome'wau 'gã nupe nũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga je'egi Isai 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ojeupe 'ga 'e kwasiaa inuga ka'aran are 'gã nupe rakue:

“Peu 'ga amũ rekoi wafukaita amunawe'em ipe.

Janeruwarete 'ga porogyta are ae mu'jau, Jarejararete 'ga rura futarukaa 'gã nupe.

‘Pe’je Janejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune.

Pepyo esage etee futar iki imonou imojewarawe'em.

Ywyaty'ria nanẽ ene imomẽmõumap nũ.

⁵Ywyperewa ene imatyneema 'jau. A'eramũ akware'emamũ futat pe awau ywy kwara matyneem ire.

Ikwakwara ene imomẽmõu', 'jau 'ga wafukaita.

⁶A'eramũ nan ene iaporamũ, 'gã najuejue etee futat ae katu'okara 'ga kwaapa, ‘A’jea futat Janeruwarete 'ga ae katu'ogi ra'e’, e’i nipo 'gã 'gã nupe najuejue etee”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa Juã 'ga ree inuga 'gã nupe.

⁷A'eramũ 'gã awau kwaiwete ajatykau Juã 'ga ree numiamũ ojepymãũkuaa 'ga upe numiamũ. “‘Y pe 'ga je pymi re nipo Janeruwarete 'ga je rerekou tywere'ema jetywer are”, 'jau 'gã ojeupe numiamũ. A'ere Juã 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Pejetywer awi ra'ne pepoit. A'ere te je pẽ pymi— 'ga 'i etee 'gã nupe ojee 'gã jatykaramũ.

A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Janeruwarete 'ga imara'ne pẽ nee. Pẽtywer are 'ga mara'neramũ pẽ nee. A'eramũ nipo 'ga pẽ nerekou tyweaete pẽtywer are. “Ene'me awi”, pe'je awi jee. A'jea futat nipo 'ga pẽ nereko tyweretei. “Nore rereko tywera'uweri 'ga”, pe'je awi. A'jea futat 'ga pẽ nereko tyweri nipo— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ⁸—Pe'je pejewau mama'e esage mũ apou pejetywer awi pejepoira resaukaawamũ kũi— 'jau 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe.

—“O'meramũ 'ga 'i”, pe'je kasi jee ne. “Je 'ã Abraão 'ga juapyrera te. A'eramũ 'ga a'eramũ je rerekou tywere'em”, pe'je kasi ne. Janeruwarete 'ga ifutar ire amunipo 'ã 'ga ita mu'jagi Abraão 'ga juapyreramũ. ⁹Sã'ã ae 'ywa 'i'a a'wyre'ema iypy mosoga. A'eramũ erawau imonou imomoa tata pe. Nan tee futat 'ga pẽ nerekoj pejetywer awi pepoire'emamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁰A'eramũ 'gã 'jau Juã 'ga upe:

—Ma'ja ajee ore aruapo a'eramũ orotywer awi oropoiawamũ 'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Au'je ki pejejee etee pejejea'ar ire. Najuejue etee ki 'awamũ pejejuka esage pejejee. ¹¹Taity kwaiwete ma'eramũ pemono ape taitye'ema 'gã nupe. Emi'uram kwaiwete ma'eramũ pëe mama'e monou emi'urame'ema 'gã nupe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe, aipoa ojeupe 'gã 'eramũ.

¹²A'eramũ 'wyrara upe ka'aranũ pykara 'gã oje'ega Juã 'ga upe nũ: —Ma'ja ajee ore aruapo orojee, orotywer awi oropoiawamũ nũ'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹³A'eramũ Juã 'ga 'jau ka'aranũ pykara 'gã nupe:

—Au'je ki ka'aranũ muruu re 'gã nui. 'Wyrara je'eg imũ etee futar iki ka'aranũia pepyyk pejekou 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe, aipo ojeupe 'gã 'eramũ.

¹⁴A'eramũ jefaruu 'gã 'jau 'ga upe nũ:

—Ore nũ'ũ? Ma'ja ajee ore aruapo orotywer awi oropoiawamũ 'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Juã 'ga 'jau jefaruu 'gã nupe:

—“Ka'aranũia tejeupe imure'emamũ je ene nupã ne”, ere kasi 'awamũ 'gã nupe ne, 'gã je'ëwu'jage'ema ne. Mama'ea a'jea etee futat imome'wau ekou. “Temepy'i'ia je nafutari”, 'jawe'em pëe pejekou. “Temepyyua te je afutat”, 'jawe'em futat pejekou— 'jau 'ga jefaruu upe. —Pejeporowyky repy are etee futat pënekõëai pejekou— 'jau 'ga 'gã nupe. “Topoit tetywer awi 'jau” 'jara 'gã jefaruu 'gã nupe 'ga 'jau poromũ.

¹⁵Aipo 'gã nupe Juã 'ga 'eramũ 'gã amũ 'upa 'ga porogyta renupa.

—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga nipo kweramũ ki sa— 'jau 'gã ajaupe 'upa. —'Ga futat nipo ae katu'okara— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

¹⁶Aipo 'gã 'eramũ Juã 'ga enupa. A'eramũ 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Naani. Nae katu'okara rüi je. Naje rüi 'ga remimurera— 'jau 'ga 'gã nupe, aipo ojeupe 'gã 'eramũ. —Naani. Janeruwarete 'ga remimura 'ga 'ã kũima'eeteetea te— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —Je naani. Je akotee'i ma'ea te. Apoat te je 'ga tekou— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —Je 'ã a'jea futat apymĩ pëe 'y pe tekou. A'ere je rewiri 'ut ma'e 'ga te Jarejuwarete 'ga 'Agesage muri pë nupe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. —'Ga te amut 'Uwarete 'ga 'Agesagea werowiaaramũ pë nupe. Werowiare'ema 'gã nupe te ajee 'ga namuri futari U'aga. Wereko tywerete futat nipo 'ga 'gã. ¹⁷Sã'ã ae juowuuran ape 'oga. A'eramũ 'ã ae a'yi esage imũ'jau jui. A'eramũ 'ã ae iapefera monou tata pe. Nan tee futat nipo 'ga werowiare'ema 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tata nowewi futari. Nitywi futari imowepara 'ga amũ— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁸A'eramũ Juã 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Peru'arasig tee awi pejetywera. Pepoit pejetywer awi. Pejetywer awi pëpöiriweramũ Janeruwarete 'ga imoia pë nui— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

¹⁹⁻²²A'eramũ 'gã a'eramũ kwakwai'i opoia otywer awi. A'eramũ Juã 'ga otywer awi 'gã poiramũ 'gã pymãiu 'y pe.

'Y pe Jejui 'ga pymīawet*(Mateu 3.13-17; Maku 1.9-11; Juã 1.31-34)*

'Gã pymīmaw ire Jejui 'ga 'ua 'gã pymīaw ipe owaēma 'ga upe. A'eramũ Juã 'ga Jejui 'ga monou ipymīãu 'y pe.

Juã 'ga opymĩ re Jejui 'ga oje'ega monou u'ama 'Uwarete 'ga upe. Ojeupe 'ga je'ega monoramũ Janeruwarete 'ga U'agesage mua 'ga upe. Pykau 'jawe 'ua ojypa 'ga jasi'y'warimũ wapyka. Ywag awi 'ga upe U'agesage jywamũ Janeruwarete 'ga oje'ega Jejui 'ga upe.

—Ene te 'ã Jera'yraretea. Ene 'ã jeremifutararetea. Ene 'ã je muorypararetea ejee— 'jau 'ga wa'yra 'ga upe oje'ega mua.

Anure Erote 'ga Juã 'ga munewukaa 'gã nupe. Erote 'ga 'wyrīaramũ peuwara 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'ga munewukaa. Erote 'ga wewirera 'ga remireko ãẽ pojekau 'ga wi, Erotiasi ãẽ pojekau 'ga wi. A'eramũ Juã 'ga 'jau 'ga upe:

—Nia'wyrī enanuara. Ejewirera remirekoa 'ã erepojeka 'ga wi. Nenea'wyrī ene ra'e. Kwaiwete enetywera ra'e— 'jau Juã 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga a'eramũ Erote 'ga mamara'neukaa ojee. A'eramũ 'ga Juã 'ga munewukaa 'gã nupe.

Jejui 'ga pytunet*(Mateu 1.1-17)*

²³Trīta kwara magwaw ire Jejui 'ga awau 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga porogyta are.

Jose 'ga Jejui 'ga ru'wyrā.

Eli 'ga Jose 'ga ruwa.

²⁴Matate 'ga Eli 'ga ruwa.

Levi 'ga Matate 'ga ruwa.

Meki 'ga Levi 'ga ruwa.

Janai 'ga Meki 'ga ruwa.

Jose 'ga Janai 'ga ruwa.

²⁵Matatiasi 'ga Jose 'ga ruwa.

Amosi 'ga Matatiasi 'ga ruwa.

Naum 'ga Amosi 'ga ruwa.

Esi 'ga Naum 'ga ruwa.

Nagai 'ga Esi 'ga ruwa.

²⁶Maate 'ga Nagai 'ga ruwa.

Matatiasi 'ga Maate 'ga ruwa.

Semei 'ga Matatiasi 'ga ruwa.

Jose 'ga Semei 'ga ruwa.

Jota 'ga Jose 'ga ruwa.

²⁷Joanã 'ga Jota 'ga ruwa.

Resa 'ga Joanã 'ga ruwa.

Soropapeu 'ga Resa 'ga ruwa.

- Saratieu 'ga Soropapeu 'ga ruwa.
 Neri 'ga Saratieu 'ga ruwa.
- 28 Meki 'ga Neri 'ga ruwa.
 Ati 'ga Meki 'ga ruwa.
 Kosã 'ga Ati 'ga ruwa.
 Ematâu 'ga Kosã 'ga ruwa.
 Eri 'ga Ematâu 'ga ruwa.
- 29 Josue 'ga Eri 'ga ruwa.
 Eriese 'ga Josue 'ga ruwa.
 Jorim 'ga Eriese 'ga ruwa.
 Matate 'ga Jorim 'ga ruwa.
 Levi 'ga Matate 'ga ruwa.
- 30 Simeão 'ga Levi 'ga ruwa.
 Juda 'ga Simeão 'ga ruwa.
 Jose 'ga Juda 'ga ruwa.
 Jonã 'ga Jose 'ga ruwa.
 Eriakī 'ga Jonã 'ga ruwa.
- 31 Merea 'ga Eriakī 'ga ruwa.
 Mena 'ga Merea 'ga ruwa.
 Matata 'ga Mena 'ga ruwa.
 Natã 'ga Matata 'ga ruwa.
 Davi 'ga Natã 'ga ruwa.
- 32 Jese 'ga Davi 'ga ruwa.
 Opete 'ga Jese 'ga ruwa.
 Poasi 'ga Opete 'ga ruwa.
 Sara 'ga Poasi 'ga ruwa.
 Nasom 'ga Sara 'ga ruwa.
- 33 Aminatape 'ga Nasom 'ga ruwa.
 Amin 'ga Aminatape 'ga ruwa.
 Arni 'ga Amin 'ga ruwa.
 Esrom 'ga Arni 'ga ruwa.
 Peres 'ga Esrom 'ga ruwa.
 Juda 'ga Peres 'ga ruwa.
- 34 Jako 'ga Juda 'ga ruwa.
 Isaki 'ga Jako 'ga ruwa.
 Abraão 'ga Isaki 'ga ruwa.
 Tera 'ga Abraão 'ga ruwa.
 Nako 'ga Tera 'ga ruwa.
- 35 Seruki 'ga Nako 'ga ruwa.
 Ragau 'ga Seruki 'ga ruwa.
 Faleki 'ga Ragau 'ga ruwa.
 Eperi 'ga Faleki 'ga ruwa.

Sara 'ga Eperi 'ga ruwa.

³⁶ Kainã 'ga Sara 'ga ruwa.

Arfasate 'ga Kainã 'ga ruwa.

Sem 'ga Arfasate 'ga ruwa.

Nue 'ga Sem 'ga ruwa.

Lameki 'ga Nue 'ga ruwa.

³⁷ Metusarem 'ga Lameki 'ga ruwa.

Enoki 'ga Metusarem 'ga ruwa.

Jarete 'ga Enoki 'ga ruwa.

Maleleu 'ga Jarete 'ga ruwa.

Kainã 'ga Maleleu 'ga ruwa.

³⁸ Enosi 'ga Kainã 'ga ruwa.

Sete 'ga Enosi 'ga ruwa.

Atãu 'ga Sete 'ga ruwa.

Janeruwarete 'ga Atãu 'ga ruwa. Atãu 'ga ae ypy ypya. Janeruwarete 'ga remiapo ppyfera 'ga. A'eramũ 'ga a'eramũ Atãu 'ga ruwa
Jarejuwaretea futat.

Amunawe'em ipe Jejuí 'ga rerawaawet

(Mateu 4.1-11; Maku 1.12-13)

4 ¹Y pe 'ga jepymĩ re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejuí 'ga rerawau amunawe'em ipe 'ga rerekou. ²Kwarêta 'ara 'ga imagwapa akou ojemi'ware'ema. A'eramũ 'ga opy'arayparamũ akou.

A'e pe 'ga rekwaw ipe mama'eukwaawa 'wyrriara 'ua 'ga resaka. “Taesak 'ga poira 'uwa 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau ojeupe etee futat. “Teje'ega taenuwukat esaka 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ũina ojeupe etee futat numiamũ.

³A'eramũ oje'ega Jejuí 'ga upe:

—“Ku'jywa 'ga ra'yra je”, ere 'ã. A'eramũ ene ita mu'jaga ejemi'uramamũ— 'jau mama'eukwaawa 'wyrriara Jejuí 'ga upe.

⁴Aipo ojeupe 'eramũ Jejuí 'ga 'jau jupe:

—Naani. Naene rũi je arowiat tekou. Tejuwarete 'ga etee te je arowiat tekou. Jeruwarete 'ga e'li oree: “Nawemi'uram are tee rũi ae rekoí”, 'jau oree jepi— 'jau 'ga jupe. —Oreruwarete 'ga te 'ã ae mogoara— 'jau etee 'ga jupe.

⁵A'ere mama'eukwaawa 'wyrriara 'ga rerawau 'ga roerojeupia wywytyr apyte'rarimũ nũ. Peu 'ga rerowaẽm ire mama'eukwaawa 'wyrriara ywy resaukaa 'ga upe. Mama'ea ipype ajemogy ma'e reewe futat esaukaapap 'ga upe. Kamêsiete futat ywy pypewara resaukaa 'ga upe.

^{6,7}—Ejuwarete 'ga rerowiar awi ene poir ire 'agera tomonopap enee 'jau— 'jau mama'eukwaawa 'wyrriara Jejuí 'ga upe. —Tejerowiarãmũ tomonopap enee 'jau— 'jau 'ga upe oporogytau, mama'e resaukaa 'ga upe. —Ymã te ako 'ga 'agera muri jee ikue. A'eramũ je ene tejerowiarãmũ 'agera monoupap enee nũ. A'eramũ je ene mogou 'wyrriarareterãmũ 'agera mama'e upe.

A'eramũ ene e'ỹina jeje'leg imũ etee futat 'wyrriaramũ 'gã nupe. Je te omono enee temuoryw ire— 'jau mama'eukwaawa 'wyrriara Jejui 'ga upe.

⁸A'eramũ aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau jupe:

—Naani. Ymã Jeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are 'ga amũ upe rakue. “Je te 'ã Pëjararetea. Je te 'ã Pënuwaretea. A'eramũ ki pëë jeje'ega etee enupa pejejemogyau. Je te ki je muoryp pejepe pejejemogyau”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue— 'jau etee 'ga jupe.

⁹A'ea ywyty'rar awi mama'eukwaawa 'wyrriara Jejui 'ga rerawau Jerusareg ipe nũ. Janeruwarete 'ga mogytaawa apyte'rarimũ 'ga rerawau erojeupia. Ywatewate 'ga mogytaawa. A'eramũ 'jau 'ga upe nũ:

—Ku'jywa 'ga ra'yra 'ã ene. A'eramũ ene ewau epoa 'aw awi. Nerepena'uweri ewau. Jaruete ereo e'aa. ^{10,11}Eneruwa 'ga futat oje'ega okwasiarukat pë nee rakue:

“Tejepyriwara 'gã je omono enee.

A'eramũ 'gã ojejukau ene ree. A'eramũ ene ejemokanãje'ema ewau e'aa.

Epya miamũ ene imokanãje'ema ita are”,

'jau ako Ku'jywa 'ga ka'arana kwasiarukaa wa'yra 'ga ree ikue— 'jau mama'eukwaawa 'wyrriara Jejui 'ga upe.

“Omorytee pa je 'ga kwy”, 'jau ojeupe numiamũ.

¹²A'ere Jejui 'ga 'i etee jupe:

—A'jea futat aipo 'ea numiamũ. A'ere je narowiari futari eneje'ega. Jeruwarete 'ga ka'arana okwasiarukat 'ga amũ upe nanë nũ: “A'jea futat sipo ajee 'ga jejukai je ree, pe'je kasi jee ne, je rerowiare'ema ne”, e'i 'ga ikwasiarukaa ajepeja 'ga upe rakue— 'jau 'ga jupe. —A'eramũ je eneje'ega mojerowiare'ema— 'jau Jejui 'ga mama'eukwaawa 'wyrriara upe.

¹³A'eramũ mama'eukwaawa 'wyrriara awau Jejui 'ga wi. “Anurenure'i nipo tomorytee 'ga 'jau kwy”, 'jau awau ojeupe etee futat.

Jejui 'ga porowyky ypyruga (Mateu 4.12-17; Maku 1.14-15)

^{14,15}Mama'eukwaawa 'wyrriara ojewi io re Jejui 'ga ojewya awau Garireja ywy pe nũ. 'Ga Ruwarete 'ga 'Agesegea 'ga rerekou. A'eramũ 'ga a'eramũ awau kwe pe watau akou. Judeu 'gã jatykaaw ipe 'ga awau akou 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga je'leg are. A'eramũ 'ga renuparera 'gã 'jau ajaupe:

—Ae mu'e katuram 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —'Ga porogyta are pa 'ã jeporenuwiweramũ nũ. Esage te 'ã 'ga porogyta ra'e a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'ga rera mokwasi'wau.

—Esage 'ga porogyta ra'e— 'jau 'gã 'ga rera mokwasi'wau amunawa pype.

Nasare pe Jejui 'ga oawet (Mateu 13.53-58; Maku 6.1-6)

^{16,17}A'ere Jejui 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nũ, Nasare pe nũ. Waranupawer ipe 'ga awau ojewya nũ opytuna 'gã nesaka. Morowykye'ema

rupi 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe wapyka oporogytau 'gã nupe. Wemiapo etee futat 'ga iapou 'gã nupe. 'Gã jatykapaw ire 'ga awau afu'ama 'gã mogytaawa rowase katy. A'eramũ ajatykaawa raarana 'ga ka'arana monou 'ga po pe. A'ere 'ga ipypekau esaka. A'eramũ 'ga Isai 'ga remikwasiarer ipe ipypekau esaka. Isai 'ga Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera rakue. A'eramũ 'ga oje'ega Isai 'ga upe rakue. A'eramũ Isai 'ga ojeupe 'ga je'egawera kwasiaa inuga ka'aran are. Aipoa ka'arana kwasiaripyrrera Jejuí 'ga imogytau 'gã nupe:

18 “Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rereko”,

'jau 'ga u'ama imogytau.

“‘Ga 'ã je mono morogyta esage mome'waramũ itywerete ma'e 'gã nupe.

'Ga 'ã je mono moromunepawa pypewara 'gã mũ'jãukaa jee.

'Ga 'ã je mono eae'ema 'gã mamã'ëukaa.

'Ga 'ã je mono 'gã nemirereko tywerete 'gã mũ'jãukaa 'gã nui jee.

19 'Ga futat 'ã je mono, ‘Awamũ Janeruwarete 'ga ae katu'ogi' 'e mome'waukaa jee 'gã nupe”,

'jau 'ga imogytau u'ama 'gã nupe. 20 Imogytapaw ire 'ga ka'arana mamana nũ. A'ere 'ga ka'arana monou ojeupe imuarera 'ga po pe nũ. 'Ga po pe imono re 'ga awau wapyka 'ũina.

A'eramũ peuwara 'gã ajemogyau oporesagamũ 'ga ree.

—Awÿi are te Isai 'ga ka'arana kwasiari rakue? “Je ree 'ga ikwasiari inuga rakue”, e'i sipo kwe 'ga 'i?— 'jau peuwara 'gã ajaupe.

21 A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Ga remikwasiarer imũ etee futat je ruri— 'jau 'ga 'ũina wapyka oporogytau 'gã nupe.

22 A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Ae mu'e katuram 'ga ra'e nũ'ũ. Jane 'jawewara 'ga agawewi 'ã. A'etea 'ga morogyta esagea omome'u janee— 'jau 'gã aipo 'ga 'e 'ga renamũ.

A'eramũ 'gã amũ 'jau:

—NaJose 'ga ra'yra 'ga rui nipo ki sa? Maran ajee 'ga ae mu'ei aipo 'jau ki 'ei— 'jau amumera 'gã ajaupe.

23 A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—“Aeremiapoe'ema 'awamũ eapo amũ oree”, pe'je 'ã jee. “Kafanaũ pe 'ã ereapo futat. A'eramũ ene 'au nanẽ iapou nũ”, pe'je 'ã jee— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Earanupawer ipe eapo oree”, pe'je 'ã jee. “Ojero'wu ma'e 'gã 'ã erekatu'ok rail'i. A'ere 'awamũ ene ejete futat erejekatu'ok”, 'jau nipo pẽẽ jee. “Kafanaũ pe 'ã ojero'wu ma'e 'gã erekatu'ok rail'i. A'eramũ ene 'awamũ earanupawer ipe taetu nanuara apou oree. Ore 'ã enepytuna futat. A'eramũ ene epytunamũ taetu ore katu'oka. Taruesak orokatu'oga 'jau”, 'jau nipo pẽẽ jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

24—Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amũ oo kwe pe 'ga je'ega mome'wau. A'eramũ kwe pewara 'gã jẽmĩ 'ga je'ega rerowiaa. A'ere 'ga 'wyr ipewara 'gã jẽmĩ nuerowiari 'ga. 'Ga pytuna 'gã miamũ 'ga rerowiare'ema ajemogyau— 'jau Jejuí 'ga oje'wyr ipewara 'gã nupe. —

Nan tee futat kwe pewara 'gã je rerowiari. A'ere je'wyr ipewaramũ jẽmĩ naje rerowiari pejepe— 'jau 'ga 'gã nupe.

25,26—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga Eliasi 'ga monoi ajepeja amunaw ipe rakue, Sarepata pe rakue. Sidoma ywy pe aipo 'upa. Peu futat 'ga 'ga monou kũjã eẽ upe rakue, imen manũ ma'efera eẽ upe rakue. Nalsraeu juapyrera rũi eẽ. A'etea Janeruwarete 'ga Eliasi 'ga monoukat imoporogytaukaa eẽ upe. “Ene ejot ekou jeremi'urama rerua jee”, 'jau 'ga eẽ upe. Muapyra kwara u'aa amana okyre'ema. A'eramũ 'gã nemi'urama opapa 'gã nui. A'eramũ 'gã a'eramũ ty'ara rerajemogyau— 'jau 'ga imome'wau ojepyriwara 'gã nupe. —Kwaiwete agawewi futat judeu 'gã jemogyi peu ty'ara rerajemogyi. A'etea Janeruwarete 'ga eẽ upe etee futat mama'e nomateepawukari. 27Nãnẽwẽjẽmĩ futat Janeruwarete 'ga judeue'ema 'ga amũ katu'oka 'ga pito'om awi nũ, Naamã 'ga katu'oka 'ga pito'om awi nũ. Kwaiwete agawewi futat ipito'om ma'e 'ga Israeu juapyrera 'gã jemogyi peu. A'etea 'ga judeue'ema 'ga etee okatu'ok 'gã nui. Siria ywy pewara 'ga 'ga ikatu'ogukaa Eliseu 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. 28—Najudeu 'gã etee rũi 'ga opoat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'e renupawe 'gã amara'neramũ Jejui 'ga ree. 29A'eramũ 'gã 'ga rerawau wwytyra rupi 'ga rorojeupia 'ga rerawau iapyte'rarimũ. 'Ga rerawau 'gã iããpyraya 'arimũ 'ga rerawau.

—Simono 'ga imomoa ijukau— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

30A'ere 'ga kwawi 'gã pyterimũ awau kwe pe 'gã nui.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Maku 1.21-28)

31Ajepeja 'gã 'wyrarete pe Jejui 'ga awau, Kafanaũ pe. Garireja ywy pype Kafanaũ 'jawa amunawa 'upa. A'e pe 'ga awau 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga ree. Morowykye'ema rupi judeu 'gã mu'jau akou 'ga ree. 32'Wyriara 'jawe 'ga oporogytau 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'gã moporesaka etee ojee.

—Kuu. 'Ga pa'e aipo e'li ae mu'jau ra'e nũ— 'jau 'gã ajaupe. —NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã 'jawe rũi 'ga porogytai. Moisesi 'ga 'eawer are moromu'jara 'gã Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat 'gã ae mu'ei— 'jau 'gã ajaupe. —A'ere Jejui 'ga nanarũi. U'eawer imũ etee futat 'ga jane mueapyoi ee— 'jau 'gã ajaupe, oporesagamũ 'ga ree.

'Ga porogyta renupa etee ajemogyau, ojeupe 'ga 'eramũ. Judeu 'gã jatykaawa pype 'ga oporogytau 'gã nupe. 33A'e pype mama'eukwaawa rerekwara 'ga amũ akou. A'eramũ 'ga muafukaita:

34—Jejui! Nasare pe waranup ma'eramũ je 'i ene upe: Ma'ja are te ereko ki sa?— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe. —Ore momapa te erejot ra'e? Akwaap je ene. Jane 'arimũwara 'ga remimurera te 'ã ene— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe.

35A'eramũ 'ga 'jau jupe:

—Epije ene ekou. Ere ejepe'au 'ga wi— 'jau Jejui 'ga jupe.

A'eramũ 'ga pirewara 'ga wi uẽmawamũ 'ga moywyrupãu. A'ere namuayrũ 'ga uẽma 'ga wi. ³⁶A'eramũ esakarera 'gã opiryjamũ 'ga pirewara pe'aramũ. A'eramũ taetu 'gã oporesagamũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Opãjẽ mũ futat ako 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'ga wi ko— 'jau 'gã ajaupe. —Mama'eukwaawa miamũ 'ã pãjẽa. Jejui 'ga taetu pãjẽretea. Sã'ã 'ga mama'eukwaawa pe'aa 'ga wi— 'jau 'gã ajaupe.

³⁷Mama'eukwaawa wejue 'ga imonou 'ga wi. A'eramũ taetu Jejui 'ga rera okwasi'wau Garireja ywy pype kamẽsiete, amunawa moymoyka.

Pedro 'ga rojo ẽẽ

(Mateu 8.14-17; Maku 1.29-39)

³⁸Judeu 'gã jatykaaw awi uẽm ire Jejui 'ga awau Simão 'ga rog ipe. Simão 'ga rojo ẽẽ oro'yramũ 'upa. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Waiwa ẽẽ iro'y 'upa. Ejot ẽẽ resaka ẽẽ ro'y awi— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹A'erauwe Jejui 'ga awau ẽẽ resaka. A'eramũ 'ga 'jau ẽẽ ro'y upe:

—Ejepe'a ẽẽ wi— 'jau 'ga ẽẽ ro'y upe.

A'erauwe ẽẽ ro'ya oia ẽẽ wi. A'erauwe ẽẽ afu'ama awau mama'e apou 'gã nupe 'gã mojem'i'waa.

⁴⁰Kaaruwamũ peuwara 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua esaukaa Jejui 'ga upe. Opoa etee agawewi 'ga imonou 'gã 'arimũ. A'etea ojero'wu ma'e 'gã ojekatu'okapap. ⁴¹Kwaiwete 'gã nui 'ga mama'eukwaawa pe'au.

—Pejepe'a 'gã nui— 'jau Jejui 'ga 'gã pirewara upe.

A'eramũ mama'eukwaawa awau wafukaita:

—Jane 'arimũwara 'ga ra'yra te 'ã ene— 'jau wafukaita 'ga upe. —Orokwaaw ore ene— 'jau mama'eukwaawa wafukaita 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ 'ga 'jau mama'eukwaawa upe:

—Peafukai awi pejewau— 'jau 'ga jupe.

⁴²Ai'iwe, ypytu'nĩnauwe, Jejui 'ga afu'ama awau awotywe'eme oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe. A'ere Kafanaũ pewara 'gã nuri 'ga rekaa. 'Ua owaẽma 'ga upe. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ereo awi. Taruenup eneporogyta 'jau— 'jau 'gã 'ga upe numiamũ.

⁴³A'ere 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Peuwara amunaw ipe je oi nũ— 'ga 'i etee 'gã nupe, “Epyta” ojeupe 'gã 'eramũ. —Janeruwarete 'ga je mono kwe pe nũ. “Kwe pe ekwap je mom'e'wau 'gã nupe”, e'i 'ga jee. “Pejetywer awi pẽpoiwiwaramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ”, ta'e 'gã nupe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁴Najuejue etee futat 'ga awau akou imome'wau 'gã nupe. Judeu 'gã jatykaaw ipe etee te futat 'ga awau akou imome'wau. Amunawa moyka imome'wau akou.

—'Awamũ Janeruwarete 'ga 'wyrirareteramũ janee. Pejetywer awi pepoiramũ 'ga pẽ mogyi wemiayuwamũ— 'jau 'ga awau akou imome'wau 'gã nupe.

Jejuí 'ga remimu'e ypy 'gã
(Mateu 4.18-22; Maku 1.16-20)

5 ¹Genesare ypia reme'y'warimũ Jejuí 'ga 'amamũ kwaiwete 'gã 'ua ajatykau 'ga ree, 'ga porogyta renupa. Ojopyypyypyka 'gã 'ua. ²A'eramũ Jejuí 'ga yaruú resaka. Mukũ yaruú 'ua ojekoka 'upa. Yara jara 'gã ũ'jáumap yar awi. Taityuu 'gã ipireita 'upa. ³A'eramũ Jejuí 'ga awau u'aa Simão 'ga yara pype.

—Ty pyteripe'i eyara emono jee— 'jau 'ga Simão 'ga upe.

A'erauwe 'ga imonou ty pyteripe'i 'ga upe. A'erauwe Jejuí 'ga wapyka oporogytau 'yisiga pypewara 'gã nupe 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are.

⁴Oporogytapaw ire 'ga 'jau Simão 'ga upe:

—Typyu'i pype eyara emono— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe. —A'eramũ ene eirũ 'gã netee taityuu imomoa esaka— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

⁵—Aruetyg ore koypytunamuku arakou ko nũ'ũ. A'ere nojejagi'i amũ ore ko nũ'ũ. A'ere 'ã ene te ere oree. A'eramũ ore imomoa esaka nũ'ũ— 'jau Simão 'ga 'ga upe. —Ko ajee ore imonoi esaka nũ.

⁶Etyg ypyrauwe ipira ojejaga taityuu pype 'gã nupe imatyneema. Kwaiwete ipira ojejaga ipype 'gã nupe. A'eramũ imonoroka werewi. Omonorok ja'wyja'wy futat. Ipira rarefe'ria te. ⁷A'eramũ 'gã ojeпоetyka opytuna 'gã nupe:

—Pejot imatãu ore pyri 'wei. Kwaiwete ipiraa. Norefuakari ore ee— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'ua 'gã nepejãna. 'Ua owaẽma 'gã nupe. A'eramũ 'gã imatãu 'gã pyri, mukũja yaruú matyneema ipira pyu. Ipira poyja yara motypywyka werewi 'gã nupe. ^{8,9}Ipiraa ojeupe i'aramũ 'gã ajemogymogyau etee 'gã kyjea 'gã nerekou. Ipiraa 'gã moporesaka etee ojee.

—Kuu. Kwaiwete ipiraa. Awỹja te koromũ ako nũ'ũ? Ae rekoetea nuapoa'uweri nanuara. Ku'jywa 'ga te nipo 'ã ako nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ Simão Pedro 'ga awau wenupy'ãu wapyka Jejuí 'ga rowase.

—Eryr'gi je wi. Jetywet noko je jepi 'ja. Ene te 'ã eneresage. A'eramũ ene je pyri epytawe'em— 'jau Pedro 'ga Jejuí 'ga upe.

¹⁰Tiago 'ga, Juã 'ga. Mĩmera 'gã Pedro 'ga porowyky irũa. 'Gã nuwa rera Sepeteu, Tiago 'ga ruwa, Juã 'ga retee. Mĩmera 'gã ajemogyau oporesagamũ ipira are. A'eramũ Jejuí 'ga 'jau Simão 'ga upe, 'ga poirũ 'gã neewe:

—Pẽporesag awi ee. 'Awamuete je 'ã pẽ mu'ei. Naipira rewara rũi pẽẽ 'awamũ. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara te pẽẽ 'awamũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

¹¹A'erauwe 'gã yaruú mojekoka imonou 'yisig are. Peu etee futat 'gã yaruú rejaa inuga taityuu reewe. A'eramũ 'gã awau Jejuí 'ga rupi.

Ipito'om ma'e 'ga
(Mateu 8.1-4; Maku 1.40-45)

¹²Amunawaretea mũ pype Jejuí 'ga rekoramũ, ipito'om ma'e 'ga amũ 'ua owaẽma 'ga upe. Ymã te ipito'om ma'e 'gã nokoi futari opytuna 'gã

pype rakue. Okyje 'gã ipito'om ma'e 'gã nui. 'Gã pito'oma ppyg awi 'gã kyjei. A'eramũ 'gã muku 'gã mýina ojewi. A'eramũ aipo ipito'om ma'e 'ga Jejui 'ga resakawe awau ojenuga 'upa ywyu 'ga rowase.

—Je resag ape, ki Ku'jyp. “Jejui 'ga ae katu'okara”, e'i 'gã jee. A'eramũ je tejua tejesaukaa enee. Je ree ejemuaëmiweramũ je mokã'ë ape— 'jau 'ga 'ga upe.

¹³Aipo ojeupe 'erauwe Jejui 'ga opo monou 'ga 'arimũ:

—Ko ajee je ene mokã'ëi 'wei— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Oje'arimũ 'ga po mono ypyrauwe okã'jãu 'ga pito'oma 'ga wi. A'eramũ futat 'ga pira ojekatu'oka.

¹⁴A'erauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Eremome'u kasi emokã'ëawera tekotee 'gã nupe ne. Ere ewau ejesaukaa mainana 'ga upe ra'ne. “Je resag ape. Jepito'oma okã'ë je wi”, ere ewau 'ga upe. “A'jea futat ra'e”, te'i 'ga enee 'jau, ene resaka 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'ere ene ejeymawa mũ rerawau 'ga upe. A'eramũ 'ga iapyau Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa enekã'ëawer are— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat ene ejeymawa mũ rerawau iapyaukaa Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. Ejeymawa mũ rapyaukara ene ekã'ëawera resaukaawa futat— 'jau Jejui 'ga ipito'om ma'efera 'ga upe.

¹⁵'Ga mokã'ënamũ Jejui 'ga rera okwasi'wau amunawa moymoyka.

A'eramũ futat 'gã ojeko'woka 'ga piara rupi ajatykaupap 'ga ree. 'Ga porogyta renupa 'ua, ojekatu'ogukaa nanë 'ua 'ga upe nũ. ¹⁶A'eramũ futat Jejui 'ga uëma etee 'gã nui. Awotywe'eme 'ga awau oporogytau 'Uwarete 'ga upe 'üina.

Iteu ma'e 'ga

(Mateu 9.1-8; Maku 2.1-12)

¹⁷Anure 'gã ajatykau Jejui 'ga ree. Jerusareg awi, Garireja ywy awi, Judeja ywy awi. Mímer awi 'gã 'ua ajatykau 'ga ree. Fariseu 'gã amũ 'ua, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee ajatykau 'ga porogyta renupa. Janeruwarete 'ga pãjãa 'ga rerekou. A'eramũ 'ga oporogytau 'gã nupe.

¹⁸A'e pype 'gã iteu ma'e 'ga rerua Jejui 'ga upe. Wupawa pype 'ga 'upa ojenuga.

—Soo 'ga rerawau Jejui 'ga upe 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã 'ga rupia 'ga rupawa reewe 'ga rerua 'ga upe.

¹⁹A'ere 'gã nuerosearũi 'ga. Nijumypykwari'i 'oga 'gã nupe. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga rosose'em. A'eramũ 'gã 'opewuu apyte'rarimũ 'ga rerawau 'ga rorojeupia. 'Oga pyrrape mopoka 'ga upe. Imopog ire 'gã 'ga monou imojypa tupaama pyu Jejui 'ga rowase.

²⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau ojeupe: “Je rerowiat pa 'gã ajemogyau ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

—Enetywera je omoit 'awamũ ene wi ki 'ei— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã, fariseu 'gã netee 'jau ajaupe:

—Kuu. Awỹja 'agamũ 'ũina Jarejuwarete 'ga kurapa 'ũ? Janeruwarete 'ga etee te 'ã janetywera omoit jane wi. “Enetywera je amoit ene wi” 'eramũ 'ga 'i “Je Jarejuwarete 'ga 'jawe” 'jau— 'jau 'gã ajaupe 'upa.

²²A'ere Jejui 'ga ikwaawi ojee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pẽe poromũ 'jau pejejeupe 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe. ²³—Je upe te naayi. Iteu ma'e mafu'amaramũ ae nanẽ ojotywera moiri ajau nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁴—Pẽnekil'yra je 'ã. A'eramũ je tepãjẽ resaukaa pẽ nupe iteu ma'e 'ga mafu'ama pẽ neape— 'jau 'ga 'gã nupe. —'Ga fu'ama resaka taje kwaap pejepe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“A'efera 'ga amafu'am. Aetywera 'ga omoit nanẽ ae wi nũ”, tepe'je 'jau. Jeruwarete 'ga te 'ã opãjẽ amut jee. A'eramũ je pẽtywera moia pẽ nui, iteu ma'e mafu'ama nanẽ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

—Efu'ama jui. Eatau ewau eje'wyr ipe nũ. Jaruete ene 'awamũ— 'jau 'ga 'ga upe. —Ere ewau. Ere ejupawa rerawau eje'wyr ipe nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁵A'erauwe 'ga afu'ama. A'eramũ futat 'ga awau. 'Gã nowase 'ga afu'ama. Najuejue etee futat 'gã 'ga resaka. A'eramũ 'ga wupawa rerawau oje'wyr ipe nũ.

—Esage ete Janeruwarete 'ga. Je mafu'am 'ga— 'jau 'ga 'gã nupe awau, Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

²⁶A'eramũ peuwara 'gã oporesagamũ 'upa 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Ku'jywa 'ga 'ga amafu'am. Iteu ma'efera 'ga wata nũ— 'jau 'gã ajaupe. —Siesak ako jane 'ga mafu'ama akiko! A'eramũ nipo 'ga aetywera moia nanẽ ae wi nũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

Levi 'ga mo'wyawet

(Mateu 9.9-13; Maku 2.13-17)

²⁷A'eramũ Jejui 'ga awau jui. Awau pe aje kũima'e 'ga amũ resaka, Levi 'ga resaka. Levi 'ga 'wyrirarete upe ka'aranũ pyykara 'ga. 'Ga porowyky 'ga renamũ Jejui 'ga awau owaẽma 'ga upe. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ejua je rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁸A'erauwe 'ga opoia oporowyky awi ejaa inuga a'e pe te futat. A'eramũ futat 'ga awau akou Jejui 'ga remiayuwamũ.

²⁹A'ere Levi 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ere ejemiayuwa 'gã nerua erojemi'waa je pyri— 'jau 'ga oje'ega Jejui 'ga upe. A'erauwe 'ga wemiayuwa 'gã nerawau erojemi'waa 'ga rog ipe. Kwaiwete 'gã jatykai ojemi'waa 'gã pyri 'wyrirarete upe ka'aranũ pyykara 'gã netee.

³⁰Ae tywera pype 'gã jemi'wara resakawe fariseu 'gã Moisesi 'ga remikwasiarer are moromul'jara 'gã netee 'jau Jejui 'ga remiayuwa 'gã nupe:

—Kuu. Ma'eramũ pẽe pejememi'waa 'wyrirarete upe ka'aranũ pyykara 'gã pype 'ũ? itywet ma'e 'gã pype 'ũ? Nojemi'wari noko ae 'gã pyri 'ja. Nia'wyr 'gã ajemogyau kũ— 'jau 'gã 'gã nupe, oje'ega moywyradena.

³¹Aipo wemiayuwa 'gã nupe 'gã 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Gã pyri je rekoi 'gã poaawamũ te nũ'ũ. Je 'ã morofuanugara 'jawewara te ako 'gã nupe. Sã'ã morofuanugara 'ga muaga monoa ojero'wu ma'e 'gã nupe etee. Nomono ekoetei futari 'ga ijero'wue'ema 'gã nupe muaga. ³²Nan tee futat je. Ia'wrye'ema 'gã katu'okawamũ te je ruri— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Je jeresage”, pe'je 'ã. A'ere naesage ma'eramũ rui je ruri pẽ katu'oka. Itywet ma'e katu'oka tee je ruri— 'jau 'ga 'gã nupe. —Nan tee 'ã je rekoi, “Pejetywer awi pepoit”, 'jau 'gã nupe. “Pejetywer awi pẽpouriweramũ Jeruwarete 'ga tomoit pẽ nui 'jau”, 'jau je 'ã tekou 'gã nupe. “Pẽ nui imoir ire 'ga pẽ mogyau wemiayuwamũ”, 'jau je 'ã tekou 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

'Gã jemi'ware'em are 'gã mu'eawet
(*Mateu 9.14-17; Maku 2.18-22*)

³³Anure amumera 'gã 'ua oje'ega Jejui 'ga upe nũ:

—Juã Batista 'ga remiayuwa 'gã ojemi'ware'ema futat oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe jepi. Fariseu 'gã nemiayuwa 'gã nanẽ ojemi'ware'ema futat oje'ega monou 'ga upe jepi. Oporogytaawa upe iwaẽmawe 'gã awau ojemi'ware'ema oporogytau Jarejuwarete 'ga upe jepi. A'ere 'ã eneremiayuwa 'gã nanarui. Niojeri agawewi 'gã 'ã ojemi'war awi. A'etea 'ã 'gã oje'ega omonou Jarejuwarete 'ga upe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. Ojepyri je rekoramũ 'gã niojeri futari ojemi'waa. Sã'ã ae ajuekokaturamũ ty'ara rerekoe'ema. Nan tee futat 'gã ojepyri je rekoramũ jeremiayuwa 'gã niojeri ojemi'waa. Akokatu ma'e 'gã nekokaturamũ sipo 'gã nekokatu resakara 'gã opy'araypara rerajemogyi maraka are? Naani. Maraka teepaw ire te nipo 'gã nojemi'waru'jawi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁵—Pe awi akokatu ma'e 'gã jepe'a re tee esakarera 'gã poiri ojemi'war awi oporogytau Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe u'ama. —Nan tee futat jeremiayuwa 'gã niojeri ojemi'waa ojepyri je rekoramũ. Je jepe'a re te nipo 'gã nojemi'wari ajemogyau. U'arasigamũ ajemogyau je ree je o re. A'eramũ nipo 'gã ojemi'ware'ema ajemogyau je ree, wea'aramũ ajemogyau je ree— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁶—Ymã te 'ã aepy 'gã pẽ mu'ei mama'e are rakue. A'ere je 'ã 'awamũ pẽ mu'ei nũ. Amutee are je 'awamũ pẽ mu'ei nũ. A'ere nepemojopypea'uweri jeporogytafera aepy 'gã nemimome'ufer are. Jeporogytafer are ojemu'e ma'eferamũ ki a'ea etee futat pejemu'e. Pemojopype kasi morogyta ymaner are ne. Morogyta ymaner are ojemu'e ma'e 'gã nuapoi jeporogytafer imũ mama'ea— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—Taity yaua ae nomonoroga'uweri taity ymanera perugawamũ. Nia'wryi taity yaua awau taity ymanera perugawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

^{37,38}—Y'way yau ae nuko'wogi yrũ ymanera pype. Yrũ yau pype te ae eko'wogi. Yrũ ymana pype sieko'wok 'eramũ wajaiwamũ kamẽsiete. A'eramũ futat opy'apefugamũ wyrũ kakau. A'eramũ futat oje'ewoka— 'jau 'ga 'gã nupe.

39—Y'waya ajai'wi tykur ire ae notykuri futari y'way yaua. Nan tee 'ã pëẽ mũ. Pejemu'e morogyta ymaner are tee. Pënea'at aepyyp 'gã pejemu'eawer are etee. Pejemu'e yau are jëmĩ 'ã nepëjemu'eweri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Morowykye'em are 'gã mu'eawet

(Mateu 12.1-8; Maku 2.23-28)

6 ¹Morowykye'ema mũ rupi Jejui 'ga awau juowuurana ko pyterimũ. 'Ga rewiri oo ma'e 'gã a'yja pa'wau erawau opo pe. A'eramũ 'gã ipe'oka i'wau. ²Gã nesakawe fariseu 'gã amũ 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ te pepo'o a'yja? Nepeporowykya'uweri morowykye'ema rupi. A'yja po'oa aeporowykya futat. Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i rakue: “Peoporowyky awi morowykye'ema rupi”, 'jau 'ga 'ã rakue— 'jau 'gã Jejui 'ga remiayuwa 'gã nupe.

³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja te Davi 'ga wapo rakue? Nepemogytai nipo ka'arana 'ga ree? Ymã te 'ã 'ga py'arayparamũ opytuna 'gã netee rakue. ⁴A'eramũ 'ga awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe osou rakue. A'e pe 'ga kanape pyyka ojeupe rakue. A'eramũ 'ga 'ã ape monou opytuna 'gã nupe rakue. Pekwaap 'ã aipoa. Na'gã nemi'u arũĩ poa numiamũ. Mainana 'gã etee te a'u aipoa rakue. A'etea Davi 'ga a'u opytuna 'gã netee rakue. Ipy'araypat 'gã awau osou peu. A'eramũ 'ga amũ “Nepëa'wyri pëẽ” 'jawe'em 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Je 'ã pëneki'yraretea, Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramũ je 'jau pë nupe: Je 'ã morowykye'ema jara. A'eramũ je te amunipo 'ã “peapo awi”, 'jau pë nupe. Iapoare'emamũ nepeje'eg ekoetei 'gã nupe. Je te 'ã iapoarera— 'jau 'ga fariseu 'gã nupe.

Ipoteu ma'e 'ga

(Mateu 12.9-14; Maku 3.1-6)

⁶Ajepeja morowykye'ema rupi Jejui 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe nũ. A'e pe futat ipoteu ma'e 'ga wapyka 'üina. 'Ga jakwatawa nia'wyri. ⁷Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã fariseu 'gã netee Jejui 'ga resaka 'upa. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Awamũ 'ã morowykye'ema. 'Awamũ nipo 'ga 'ga katu'ogi 'ja? Ma'ja e'i sipo 'ga 'awamũ oje'ega ipoteu ma'e 'ga upe? 'Ga po katu'ogamũ ki sa'e 'ga upe: Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga remikwasiarera ra'e, sa'e ki 'ga upe. Sã'ã 'ga porowykya morowykye'ema rupi. 'Ga poa 'ga wapokatu morowykye'ema rupi, sa'e 'ga upe 'jau— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

⁸A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi etee ojee. A'eramũ 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Efu'am e'ama 'gã pyteripe. Tene resak 'gã 'jau— 'jau 'ga ipoteu ma'e 'ga upe.

A'erauwe 'ga afu'ama. ⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau moromu'jara 'gã nupe:

—Ma'ja e'i te Moisesi 'ga rakue? morowykye'ema upe rakue? “Esageay etee ki peapo”, e'i te 'ga janee rakue? “Ia'wyre'ema etee ki peapo”, e'i te

ra'ua 'ga janee rakue nũ? “Pejokatu'og iki”, e'i te Moisesi 'ga janee rakue nũ? “Tene imanũ”, e'i te ra'ua 'ga janee nũ?— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. — Pekwaap futat 'ã. “Esageay etee ki peapo”, e'i 'ã Moisesi 'ga janee rakue. “Pekatu'og iki 'gã”, e'i 'ã 'ga janee rakue— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁰Aipo 'e re Jejui 'ga amã'jãu 'gã nee ra'ne 'gã moyka. A'ere 'ga 'Jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Epo epopyo— 'Jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga opo popywau. A'erauwe futat 'ga poa ojekatu'oka.

¹¹Morowykye'ema rupi 'ga katu'ogamũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'Jau ajaupe:

—Maran te jane Jejui 'ga rerekoi? Sijuka te jane 'ga? Naani te ra'ua nũ?— 'Jau 'gã ajaupe.

Jejui 'ga remimu'e 'gã
(Mateu 10.1-4; Maku 3.13-19)

¹²Aipo 'gã nupe 'epaw ire Jejui 'ga awau ojeupia wyyty'rarimũ. Awau oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Koypyunamuku 'ga oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Noseri futari 'ga. ¹³Ai'iwetetewe 'ga wewiri oo ma'e 'gã majatykau ojee. Kwaiwete 'ga rewiri oo ma'e 'gã. A'ere 'ga tusi 'gã etee imũ'ei 'gã pytuna 'gã nui. A'eramũ 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Pêe te 'ã jeremimu'ea. Je te 'ã amu'e pêe— 'Jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ je anure pê monou kwe pe tejemome'waukaa 'gã nupe— 'Jau 'ga 'gã nupe.

¹⁴⁻¹⁶Simão, Andre, Tiago, Juã, Filipe, Patarumeu, Mateu, Tome, ajepeja Tiago, ajepeja Simão, Judas, ajepeja Judas. Mĩmera 'gã Jejui 'ga imũ'jãu wemimu'eramũ. Simão 'ga mukũi 'ga rera. Pedro 'Jau Jejui 'ga inuga 'ga ree. Ajepeja Simão 'ga mukũi 'ga rera nanẽ nũ. Serote 'Jau 'ga rer irũa. Andre 'ga Pedro 'ga rewirera. Tiago 'ga Aufeu 'ga ra'yra 'ga. Judas 'ga Tiago 'ga ra'yra 'ga. Ajepeja Judas 'ga mukũi 'ga rera. Iskariote 'Jau 'ga rer irũa. Kũima'e tywera 'gã nupe 'ga monoara 'ga poromũ.

Jarejuwarete 'ga remifutar are 'gã mu'eawet
(Mateu 4.23-25)

¹⁷Jejui 'ga 'ua ojypa wyytyra apyte'rar awi nũ. Wemimu'e 'gã nerua erojypa ojeewe. Waimy 'wyr ipe 'gã 'ua. Kwaiwete 'gã 'upa 'ga rapesaka. Judeja ywy pewara 'gã, Jerusareg ipewara 'gã, Tiro pewara 'gã, Sidom ipewara 'gã 'Jau 'ua. Tiroa 'upa 'y'ẽ'ẽ pyri Sidoma nanẽ nũ. Mĩmer amunaw awi 'gã 'ua ajatykau 'ga rapesaka 'upa. ¹⁸Kwaiwete 'gã 'ua. 'Ga porogyta renupa ajatykau 'ga ree. Ojero'wu ma'e 'gã nanẽ 'ua ajatykau 'ga ree. Ojekatu'ogukaa 'ua 'ga upe. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nanẽ nũ. Ojekatu'ogukaa 'ua 'ga upe. ¹⁹'Ga Ruwarete 'ga opãjẽ mua Jejui 'ga upe. A'eramũ 'ga 'Uwa 'ga pãjẽ mũ te 'gã katu'oka. Opokoka etee agawewi 'gã Jejui 'ga ree. A'etea 'gã ojekatu'ok.

Iku'i ma'e
(Mateu 5.3-12)

20 Ojero'wu ma'e 'gã katu'opaw ire Jejui 'ga amã'jãu 'gã nee, ojepyri ajatyka ma'e 'gã nee. A'eramũ 'ga oje'lega 'gã nupe:

—“Jetywerete je tekou. Ejejuka je ree” 'jaramũ Janeruwarete 'ga pẽ poari futari.

“Jetywerete je. Je katu'og ape” 'jaramũ Janeruwarete 'ga pẽ katu'ogi futari. A'eramũ pẽẽ pejeku'iramũ pejemogyau.

Pẽẽ 'ã 'ga remiyuwamũ 'awamũ pejemogy.

A'eramũ pẽẽ anure nipo pejewau 'ga pyri.

21 Pẽẽ 'ã “torokwaap 'ga 'jau”, pe'je.

A'eramũ pẽẽ a'jea futat 'awamũ 'ga kwaapa katu katu pejemogyau.

A'eramũ nipo pẽẽ pejeku'iramũ pejemogyau.

Nanamũ pejetywera peru'arasig erajemogyau.

A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nuĩ.

Pejewewi imoir ire pejemogyau pejeku'iramũ nipo.

22 Jeremiyuwamũ pejemogyramũ nipo je rerowiare'ema 'gã niporomutari pẽ nee.

Je 'ã pẽneki'yraretea agawewi.

A'etea 'gã je rerekou tyweaete.

A'eramũ nipo jeremiyuwe'ema 'gã pẽ nee taetu oporomutare'emamũ ajemogyau. Je ree nipo 'gã pẽ ago'wau ajemogyau.

A'etea nipo pejeago'oramũ nepẽku'ipawa'uweri pejemogyau.

23 Pẽ nereko tywerete agawewi nipo 'gã.

A'etea ki pẽku'i etee pejemogyau.

Pẽẽ 'ã pejemogy esage pejemogyau jeje'eg imũ etee.

A'eramũ pẽẽ pejewau je rupi ywag ipe.

Peu te Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi pẽ nupe.

Peu te 'ga pẽneko esageawera repy monoi pẽ nupe.

Ymã te 'ã 'gã ypy 'gã Jarejuwarete 'ga je'lega mome'wara 'gã nereko tyweretei rakue.

A'ere 'ã nãnwẽjẽmĩ 'gã pẽ nerekoi nũ.

'Awamũ ojeup ma'e 'gã nanẽ pẽ nereko tyweretei nũ.

A'ere 'ã nãnwẽjẽmĩ pẽku'i etee pejemogyau nũ—

'jau Jejui 'ga oje'lega renupara 'gã nupe u'ama oporogytau.

24 A'ere Jejui 'ga 'jau ikaraemã kwai ma'e 'gã nupe, “nafutari je Jarejuwarete 'ga tepoara” 'jara 'gã nupe:

—'Awamũ etee futat pẽkaraemã pejemogyau. “Akwaap futat je Jarejuwarete 'ga”, pe'je numiamũ.

A'ere 'ga anure namuru'jawi mama'ea pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

25 —Pẽporiayi'i pejemogyau numiamũ.

'Awamũ etee te pẽku'i pejejemogyau pejekaraemã kwaiwete are numiamũ.
A'ere nipo anure peko tywet etee nũ, pejekaraemã are pẽku'iawera
rayramũ etee pẽ nupe nũ.

Nepekwaawi futari Jarejuwarete 'ga.

Nepẽporomutari te 'ã 'ga je'eg are.

A'eramũ pẽẽ 'ga resake'ema futat pejewau.

Pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ.

'Awamũ pefuka etee pejejemogyau numiamũ.

Pejetywera etee 'ã pefutat.

A'ere nipo anure pejoo'o pejejemogyau.

A'eramũ nipo pẽẽ pejejemogyau, “Ma'eramũ je tetywer are etee
teku'iramũ tekou rakue 'ũ?” 'Jau nipo pẽẽ pejejemogyau pejejaa'wau.

Anure peo futat pejejemogyau tyweaete mama'eukwaawa rapyaw ipe.

²⁶ Pẽporiay'i numiamũ.

'Awamũ kwaiwete 'gã poromutaramũ pẽ nee numiamũ.

Ymã te 'ã kũima'e 'gã amũ 'i 'gã nupe rakue: “Je 'ã Jarejuwarete 'ga
je'ega mome'wara”, 'Jau futatee 'gã nupe o'meramũ rakue.

A'etea 'ã pẽypy 'gã 'gã nerowiaa rakue.

“Esage ma'e 'gã”, 'Jau 'gã 'ã i'me ma'e 'gã nupe 'gã nekoramũ rakue.

Nan tee 'awamũ pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ.

A'eramũ nipo 'gã najuejue etee pẽ futaa ajemogyau numiamũ.

A'eramũ pẽẽ najeremiayuwa rũi. Jeremiayuwamũ nipo 'gã amũ
niporomutari pẽ nee—

'Jau 'ga 'gã nupe.

Pẽporomutar iki pejejee iporomutare'ema 'gã nee

(Mateu 5.38-48)

²⁷ A'ere Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe, oje'eg are wapyaka ajemogy ma'e 'gã nupe:
—'Awamũ je je'egi pẽ nupe najuejue etee teje'ega renuparamũ. Pejejuka
esage ki pejejee iporomutare'ema 'gã nee. Niporomutari nipo 'gã pẽ nee
numiamũ. A'ere ki 'gã pereko esage etee futat. Pẽmara'ne kasi 'gã nee
ne— 'Jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe.

²⁸—Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega ki pe'je 'ga upe: “Ejejuka esage
ki 'gã nee, ore ree iporomutare'ema 'gã nee”, pe'je ki 'ga upe pejeje'ega.
²⁹ 'Ga amũ nipo pẽnetywape nupãu. A'eramũ ki pejejetywape nupãnamũ
perowag etee pejejetywape owajara 'ga upe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe
u'ama. —'Ga amũ nipo pẽnaity poakuwuu rerawau pẽ nui. A'ere kasi
pẽnea ee ne. Tene ki 'ga erooi pẽnetyrũa nanẽ nũ— 'Jau 'ga 'gã nupe.

³⁰—“Mama'e mũ emut jee”, pejejeupe 'ga amũ 'eramũ imonou etee
futat 'ga upe— 'Jau 'ga 'gã nupe u'ama. —'Ga amũ nipo pẽkaraemã
pyyka erawau pẽ nui. A'ere kasi “pe'je imua jee nũ”, pe'je 'gã nupe ne,

pejeje'egayau ne. ³¹Pefutat te 'gã pejejereko esagea? A'eramũ pẽẽ nanẽ pejejujukau esage 'gã nee nũ— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

³²—Pejejee te iporomutat ma'e 'gã nereko esagea etee sipo Janeruwarete 'ga afutat? Pejejee iporomutare'ema 'gã nereko tywera sipo 'ga afutat? Naani. Oporojuka ma'e 'gã miamũ futat ipota'wa ajuee, ojee iporomutat ma'e 'gã nee. A'ere kasi pẽẽ nanarũi ne. Pejejee iporomutare'ema 'gã nee miamũ futat pejeporomutaramũ— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. ³³—Pejejereko esageara 'gã nee etee pejeporomutaramũ sipo Janeruwarete 'ga pẽ mepyi? Naani. Aetywera 'gã miamũ futat nanuara wapo ojekoty'aawa upe. A'ere ki najuejue etee futat pẽpota'wa 'gã nee— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau. ³⁴—A'ere “Nipo 'gã imepyi jee re'ã” 'jara 'gã nupe etee kasi ekaraemã eremono ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ere 'ã aipoa miamũ futat aetywera 'gã iapoi. A'ere kasi pẽẽ nan ine. Nanarũi pẽẽ. Pemono ekoete tee futar iki ikaraemãe'ema 'gã nupe. Karaemã mepye'ema 'gã nupe nanẽ pemono ekoete tee nũ. Mama'ea 'gã nupe itywe'emamũ ki pemono ekoete tee 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. ³⁵—Nan pẽẽ iaporamũ Janeruwarete 'ga pẽporowyky repy muri pẽ nupe anure. A'eramũ 'ga pẽ mogyau wemiayuwamũ. 'Ga te 'ã Janeruwaretea janee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

—Kwaiwete te 'ã Janeruwarete 'ga upe iporogytae'ema 'gã jemogyi. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga esage 'gã nupe, ojeupe oje'eg ma'e 'jawe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. —Itywerete ma'e 'gã nupe nanẽ 'ga 'ã mama'e esage monou nũ, ajemuaẽma 'gã nee nũ. ³⁶A'eramũ ki pẽẽ nanẽ pejejemuaẽma 'gã nee nũ, Jarejuwarete 'ga 'jawe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau u'ama.

Pejejuago'wawe'em

(Mateu 7.1-5)

³⁷—“Nepẽa'wyri pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe”, pe'je kasi 'gã amũ nupe ne. Aipo 'gã nupe 'e'emamũ Janeruwarete 'ga nanẽ aipo ne'i pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —“Mama'e tywerete ereapo”, pe'je kasi 'gã nupe ne. Aipo pẽẽ 'e'emamũ Janeruwarete 'ga nanẽ aipo ne'i pẽ nupe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —'Gã pejejereko tywearer are kasi pẽnea'at pejejemogyau au'jeteramũ ne. Ee pẽnea'aru'jawe'emamũ Janeruwarete 'ga nanẽ futat naea'aru'jawi petywer are nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁸—Mama'ea 'gã nupe pẽẽ imonoramũ Janeruwarete 'ga nanẽ mama'e muri pẽ nupe nũ. Inãinãni'i nipo pemono 'gã nupe. A'eramũ Janeruwarete 'ga nanẽ imua inãinãni'i etee pẽ nupe nũ. Imonoawera 'jawerimũ etee futat imua pẽ nupe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Mama'ea 'gã nupe imonou re te amunipo 'ã Janeruwarete 'ga i'jawerimũ etee futat imuri pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe 'gã mu'jau.

³⁹—Eae'ema 'gã nokoi ajuee ojopopyyke'ema. Kasi 'gã a'e pe ajuerooi ajueru'aa ywy kwara pype ne. Nan tee pẽẽ. Mama'e tywera apoaramũ pẽẽ najuejue etee. A'eramũ pẽẽ a'eramũ “Mama'e tywera ereapo”, 'jawe'em futat pejejaupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁰—Ojemu'e yau ma'e 'gã amu'jara

nuapyaawí futari. Amu'jara 'ga amu'e re tee 'ga ka'arana kwaawi. 'Ga 'jawe etee futat ikwaapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau u'ama.

41,42—Najuejue etee te 'ã pëtywet. A'eramũ pëe “Itywet ma'ea pëe”, 'jawarüe'em pejejaupe. A'eramũ pejepoia futat pejetywer awi. “Nitywi oretywera”, pe'je futat numiamũ. A'ere pëe pëtyp futat. Pejetywer awi ra'ne pepoit. A'ere pejejewirera tepepoat 'jau. “Ere epoia etywer awi”, tepe'je pejejewirera 'gã nupe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

—Sã'ã ae 'ywa tuwyrera weape i'aramũ ajuea pewara resake'ema ajauí. A'eramũ 'ã ae weapewara ra'ne enuëm. Ojewi enuëm ire 'ã ae ojoma'e resaka ajuea awi. Nan tee futat ae otywer awi ra'ne ae poiri. A'ere ojopoa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Y'wa 'yp katuram
(Mateu 7.16-20; 12.33-35)

43—Y'wa 'ywa 'jawe ae. Y'wa 'yp katurama i'a katuram tãmëjê futat. Y'wa 'yw a'wyre'ema o'ywa 'jawe etee futat ni'aa'wyri. 44 A'e are y'wa 'ywa pekwaap i'a esage are. Sã'ã y'wa mũ i'ae'ema ojo'yw ekoete are. O'yw are etee i'aa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau u'ama.

45—A'eramũ ae nan tee futat. Aeywyter esagea mama'e esagea etee futat imome'wau akou ojopoa. Aeywyter a'wyre'ema mama'e tywera etee futat imome'wau akou. Mama'e katurama jëmí imome'wawe'em— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau u'ama.

I'akwaap ma'e
(Mateu 7.24-27)

46—Ma'eramũ ajee je renüi pejepe, “Jejara 'ga”, pe'je jee. A'etea 'ã nepeenuwi pejejeupe jeje'ega. “Jejara 'ga” 'jaramũ pëe jeje'ega renupa katu katu. Jeje'ega renupare'emamũ kasi pe'je jee ne, “Jejara 'ga”, pe'je jee ne— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. 47,48—Jeje'ega renuparamũ pë'akwaap pejemogyau. Sã'ã i'akwaap ma'e 'ga 'oga mýja ywy ätä pype. A'eramũ 'y ruwiretea miamũ 'ã owaëme'ema 'ga roga upe. A'eramũ 'ã aipo 'oga awawe'em ypy pe. Aipo 'og apoara 'ga i'akwaap. Nan tee pëe jeje'ega renuparamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 49—A'ere jeje'ega renupare'emamũ pejemogy i'akwaawe'ema 'ga 'jawe. I'akwaawe'ema 'ga te ajee 'oga omýi 'y apopewa pype. A'eramũ 'ã 'y ruwia 'ga roga rupia 'ga wí, imonou ypy pe 'ga wí. Ni'akwaawi 'ga akou. Nan pëe jeje'ega renupare'emamũ. Aipo 'ga 'jawewaramũ nipo pëe anure pejepapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Jefaruu 'ga remiayup
(Mateu 8.5-13)

7 ¹ Aipoa 'gã nupe imome'upaw ire Jejui 'ga awau 'gã nui Kafanaũ pe. ² A'e pe futat jefaruu 'gã 'wyría'tri 'ga reni. Amutee 'ga romanüa 'ga. 'Ga remiayuwa 'ga ojero'wu 'upa. Kwaiwete 'ga jero'wui 'upa. Amanũ ja'wyja'wy futat 'ga 'upa.

Aipo 'ga ree 'wyrriara 'ga oporomutaramũ. A'eramũ 'ga a'eramũ ajemuaẽma 'ga ree. ³A'eramũ 'ga Jejuu 'ga rera renupawe, oje'ega judeu 'gã 'wyrriari 'gã nupe:

—Pe'je pejewau Jejuu 'ga rerua jee. Jeremiayuwa 'ga tomoferap 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴A'eramũ judeu 'gã 'wyrriari 'gã awau Jejuu 'ga renũina:

—“Ejot”, e'i 'ga enee ko. “Jeremiayuwa amanũ ja'wyja'wy amũ 'upa”, e'i 'ga enee ko— 'jau judeu 'gã 'wyrriari 'gã awau Jejuu 'ga upe. —Ejot 'ga remiayuwa resaka 'ga upe. Ore muara 'ga esageay te. ⁵Ga futat judeuramũ janejatykaawa apoawera omepy ai'i. A'eramũ ene ejua 'ga resaka ore rupi— 'jau 'gã Jejuu 'ga upe.

⁶A'eramũ Jejuu 'ga awau 'gã nupi, ojero'wu ma'e 'ga resaka. 'Ga waẽm ja'wyja'wyrarauwe jefaruu 'gã 'wyrriara 'ga oje'ega ojekoty'aawa 'gã nupe:

—Pe'je pejewau 'jau 'ga upe: “Tut kasi 'ga osou 'au jerog ipe ne”, e'i 'ga enee ko, pe'je pejewau 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷A'erauwe 'gã awau 'jau Jejuu 'ga upe:

—“Tut kasi 'ga osou 'au ne”, e'i 'ga enee ko. “Naesage ma'ea rũi je. Nakũima'eeteete rũi te 'ã je”, e'i 'ga enee ko— 'jau 'wyrriara 'ga jekoty'aawa 'gã awau oje'ega Jejuu 'ga upe. —“Ojenosĩ je 'ga wi”, e'i 'ga enee ko. “Naesage ma'ea rũi te 'ã je”, e'i 'ga enee ko. “A'eramũ je a'eramũ tejenosõu 'ga wi tejog ipe 'ga reseramũ ne”, e'i 'ga enee ko. “Ga te 'ã esageay ma'ea”, e'i 'ga enee ko. “Peu etee futat pejewau pejeje'ega 'ga upe jee”, 'jau 'ga oree ko. “A'eramũ 'ga oje'eg imũ etee futat jeremiayuwa moferapa jee 'jau”, e'i 'ga enee ko— 'jau 'gã Jejuu 'ga upe.

⁸—“Je 'ã jefaruua. A'eramũ je 'ã te'wyrriara 'ga je'eg imũ etee futat mama'e apou tekou jepi. Je 'ã 'gã 'wyrriaria. Ma'eramũ 'ã jeremiayuwa 'gã jeje'eg imũ etee futat mama'e apoi ajemogyau. 'Ga amũ upe je 'jau: Kwe pe ekwap ajeppei amunaw ipe. A'eramũ 'ga awau ojeupe je'eawer imũ. Amumera 'gã nupe je 'jau jepi: 'Au pejot je pyri, 'jau je 'gã nupe”, e'i 'ga oree ko. “Ma'eramũ 'gã 'ã jeje'eg imũ etee futat 'gã je'egi ajemogyau ajaupe. Tejeupe oporowyky ma'e 'gã nupe je 'jau: Pekwap mama'e apou jee, 'jau je 'ã 'gã nupe. A'erauwe 'gã jeje'eg imũ etee futat mama'e apou jee jepi. A'eramũ 'ga nan tee futat jeje'ega ojeupe imome'uramũ jeremiayuwa 'ga moferapa oje'eg imũ etee futat jee 'jau”, e'i 'ga enee ko— 'jau aipo 'gã awau Jejuu 'ga upe.

⁹Aipo ojeupe 'gã 'eramũ Jejuu 'ga oporesagamũ 'gã nee. A'eramũ 'ga 'jau ojepeyriwara 'gã nupe:

—Israeu juapyrera agawewi 'ã pẽẽ. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe. Inãinãni'i etee 'ã pẽẽ je rerowiari pejejemogyau. Ko 'gã muarera 'ga judeue'ema agawewi. A'etea 'ga je rerowiat kwaiwete ra'e jepi— 'jau Jejuu 'ga ojepeyriwara 'gã nupe.

¹⁰O'wyrriara 'ga je'ega Jejuu 'ga upe eroo re aipo 'gã ojewya 'ua nũ.

Owaẽma ypy we 'gã ojero'wu ma'efera 'ga resaka:

—Kuu. Oferap nipo 'ga ra'e ki sa. Oje'eg imũ etee futat 'ga 'ga moferawi ra'e— 'jau Jejuu 'ga upe oporogyta ma'efera 'gã.

Majawera êê ra'yra 'ga moferapawet

¹¹Anure Jejuí 'ga awau ajepēja amunaw ipe nũ. Naĩ me 'ga awau, wemimu'e 'gã nerawau. Mytuna 'gã nanê awau 'gã nupi nũ. Ojoywywyr ipe 'gã awau watau. ¹²Aipoa amunawa ojeosõu. Awau 'gã owaẽma iosoma rokwara upe. 'Gã waẽm ja'wyja'wyrãmũ, Naĩ mewara 'gã amanũ ma'e rerawau ityma numiamũ. Majawera êê ra'yra 'ga amanũmũ. Êê mena amanũ rakue. A'eramũ êê omene'emamũ akou. Majepi tee êê ra'yra 'ga. A'e 'ga amanũ êê wi. Êê ra'yra 'ga rerawau ityma numiamũ. Kwaiwete 'gã awau êê rupi. ¹³Êê resakawe Jejuí 'ga ajemuaẽma êê ree. —Erejoo'o awi i— 'jau Jejuí 'ga êê upe. ¹⁴Awau 'ga erowyka. A'erauwe 'ga pokogi ae rupiaw are. Erawara 'gã opytau imuapyka 'ga upe. A'eramũ futat 'ga 'jau teumera upe: —Ere ejua ewya— 'jau 'ga amanũ ma'efera 'ga upe. ¹⁵A'eramũ futat amanũ ma'efera 'ga owya oporogytau. A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga y êê upe: —'Agamũ enera'yra 'ga reni owya nũ— 'jau 'ga êê upe. ¹⁶'Ga ferawa resakara 'gã oporesagamũ etee 'ga ree. —Janeruwarete 'ga 'ã esage janee. Oje'ega mome'wara 'ga 'ga amut ojemome'waukaa janee— 'jau 'gã ajaupe. —Janeruwarete 'ga 'ga amut imojekaukaa jane ree— 'jau 'gã ajaupe. ¹⁷Amanũ ma'e 'ga imoferaw ire 'ga rera okwasi'wau amunawa pype. Amunawa pypiarugamap.

Juã Batista 'ga remiayup

(Mateu 11.2-19)

¹⁸Moromunepawa pype Juã Batista 'ga renamũ 'ga remimu'e 'gã awau Jejuí 'ga mome'wau 'ga upe: —Ekoay 'ga aeremiapoe'ema apou akou. Majawera êê ra'yra 'ga omoferap imanũ re ko— 'jau Juã 'ga remimu'e 'gã awau imome'wau 'ga upe, moromunepawa pype 'ga renamũ. ¹⁹A'erauwe Juã 'ga 'jau mukũja 'gã nupe: —Pe'je pejewau pejeje'ega 'ga upe jee. “Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? 'Ga amũ te ra'u nũ?” pe'je ki 'ga upe jee— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Ymã we te 'ã ore Jarejuwarete 'ga remimura 'ga rapesagi arajemogyau. Ene te? Naani te ra'u nũ?” pe'je ki 'ga upe jee— 'jau Juã 'ga 'gã nupe, 'gã monou 'gã oporonupa ee Jejuí 'ga upe. ²⁰A'eramũ 'gã awau oporonupa ee Jejuí 'ga upe: —“Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? 'Ga amũ te ra'u nũ?” e'i Juã 'ga enee ko— 'jau 'gã 'ga upe. ²¹Aipo ojeupe 'e re 'ga ojeypyriwara 'gã katu'oka. Kwaiwete 'gã katu'oka. Eae'ema 'gã mamã'jãu. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nui mama'eukwaawa pe'au. Iteu ma'e 'gã katu'oka. ²²'Gã katu'og ire Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Peesak te je iapoa ra'e?— 'Jau 'ga Juã 'ga remimonofera 'gã nupe. —Pe'je pejewau 'awamũ pejejemiesagera mome'wau 'ga upe. “Iteu ma'e 'gã 'ga amafu'am ko. Ipito'om ma'e 'gã 'ga imokã'jãu. Eae'ema 'gã 'ga imamã'jãu”, pe'je ki pejewau imome'wau Juã 'ga upe— 'Jau 'ga 'gã nupe. —“Iapyae'ema 'gã 'ga imuapyau ko. Amanũ ma'efera 'gã nanẽ 'ga imoferapa ko nũ”, pe'je ki imome'wau 'ga upe. “Pejetywer awi pẽpoiriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui. Pejejewi imoir ire 'ga remiayuwamũ tepeko 'Jau”, e'i 'ga 'gã nupe, “Jarejuwarete 'ga takwaap 'Jau” 'Jara 'gã nupe 'ga 'i ko, pe'je ki 'ga upe. ²³“Je rerowiar awi ipoire'ema 'gã niku'ipawi futari ajemogyau”, e'i 'ga enee ko, pe'je ki 'ga upe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Gã amũ te nipo ajee mama'eaya ojeupe ijesakaramũ opoit je rerowiar awi”, e'i 'ga, pe'je ki 'ga upe. “Nakwaawi je 'ga iapoa. A'eramũ je tepoia 'ga wi 'Jara 'gã te nipo ajee niku' futari ajemogyau”, e'i 'ga, pe'je ki 'ga upe imome'wau— 'Jau Jejui 'ga ojeupe Juã 'ga remimurera 'gã nupe. —“Je rerowiar awi ipoire'ema 'gã a'jea futat iku' futari ajemogyau”, 'Jau ki pẽẽ imome'wau 'ga upe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁴A'erauwe Juã 'ga remimonofera 'gã awau ojewya nũ. 'Gã orauwe Jejui 'ga Juã 'ga ree oporonupa ojepyriwara 'gã nupe:

—Amunawe'em ipe pejewau te maran peesak 'ga rai'i? Ma'ja 'jawe te 'ga rai'i? Sãã juowa ywytua erojetyjetyga erekoa. Nan tee 'ga rai'i? Naani te ra'u rai'i nũ?— 'Jau 'ga 'gã nupe. —Nanarũi futat 'ga. Ae 'jawe etee futat 'ga oje'ega nanẽ nũ 'gã nupe. “Pejetywer awi pẽpoiriweramũ 'ga imoiri futari pẽ nui”, 'Jau 'ga pãwẽ pãwẽ 'gã nupe ai'i. Kũima'eteete 'gã nupe, akotee ma'e 'gã nupe 'Jau 'ga akou imome'wau ai'i— 'Jau Jejui 'ga Juã 'ga mome'wau 'gã nupe.

²⁵—Taity esagea sipo 'ga wereko eruatau pẽnemiesagamũ rai'i? Naani. Taity esage ma'e 'gã ako 'og esage pype etee. A'ere Juã 'ga nanarũi. ²⁶Juã 'ga 'ã Jarejuwarete 'ga mome'wararetea ako rai'i. ²⁷Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari inuga Juã 'ga rur are rakue. “Koromũ jeje'ega mome'wara 'ga” 'ea 'ga ikwasiarukaa inuga 'gã nupe rakue. “Je tomono 'ga ene renunewe kwe pewara 'gã mueapyou ene ree ene rura futarukaa 'gã nupe 'Jau”, 'Jau 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁸—Aeypy 'gã wesageramũ agawewi rakue. A'ere 'ã Juã 'ga 'gã nesagea apyraawi Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'awamũ je rerowiaara 'ga amũ Juã 'ga apyraawi. Imu'epyre'ema 'ga agawewi. A'etea 'ga je rerowiamũ 'ga apyraawi Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ nipo 'ga je rerowiamũ ojejukau 'gã nee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

²⁹Aipo renupa 'gã amũ 'Jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree. Nitywi 'ga amũ ene 'Jawewara esage ma'eramũ— 'Jau 'gã 'ga maku'iu.

Aipo 'ga renupara 'gã amũ ka'aranũ pykarera. Mytuna 'gã nanẽ 'ga renupa nũ. Aipo 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega renupa rakue. A'eramũ 'gã ojepymãũkaa 'y pe Juã 'ga upe rakue. Mĩmera 'gã juejue Jarejuwarete 'ga muorypa ajemogyau.

³⁰A'ere amumera 'gã mara'neramũ 'ga ree ojeupe Juã 'ga mome'uramũ: —Iro Juã 'ga eremome'u oree— 'Jau 'gã amara'neramũ 'ga ree.

Fariseu 'gã amara'neramũ 'ga ree, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromul'jara 'gã nanẽ amara'neramũ 'ga ree nũ. Aipo 'gã nuapoi futari mama'ea Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. A'eramũ 'gã wemifutar imũ etee futat oporowykyau ajemogyau.

“Pejetywer awi pepoit”, Juã 'ga ojeupe 'eramũ amara'neramũ etee 'ga ree. Nopoiri futari 'gã otywer awi. A'eramũ 'gã awawe'em futat ojepymĩãukare'ema Juã 'ga upe. Jejui 'ga remimome'ua miamũ futat 'gã nafutari. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

³¹—Mal'ja 'jawe te aipo 'gã?— 'jau 'ga 'gã nupe. ³²—Kunumĩarũ'e'ema 'jawe 'gã niapyai ajemogyau. Nuenuwi 'gã ujara je'ega. Sã'ã kunumĩa “soo jarejerokyau 'jau” 'eramũ, “Naani. Najeataweretei je”, 'jau etee 'ã ajaupe. “Pe'je ajee sajeawotee 'ũ”, 'jau 'ã kunumĩa ajaupe nũ. “Najeawoteeweri futari je, a'e ako je ko”, 'jau ete 'ã kunumĩa ajaupe. Nan tee futat aipo 'gã niapyai— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe. ³³—Juã 'ga 'ã ojemi'ware'ema akou Jarejuwarete 'ga upe oporogytau rakue. A'eramũ 'gã 'ã “Mama'eukwaawa 'ga wereko opir are ra'e”, 'jau 'gã 'ã 'ga upe, 'ga jemi'ware'emamũ rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁴—A'ere 'ã je ruri Juã 'ga rewiri nũ. Je 'ã tekou teojere'emamũ tejemi'waa Jarejuwarete 'ga upe teporogytau. A'eramũ 'gã 'ã “Emi'uu 'ã 'ga ra'e”, 'jau etee jee nũ. “Itywet ma'e 'gã jekoty'aawa 'ga ra'e, 'wyriararete upe ka'aranũũ ppykara 'gã jekoty'aawa 'ga ra'e”, 'jau etee 'gã jee nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kunumĩ 'jawe 'gã. Juã 'ga ree ra'ne 'gã 'ã oporomutare'emamũ rakue. 'Awamũ 'gã 'ã je ree nanẽ oporomutare'emamũ nũ. Kunumĩ 'jawe 'ã 'gã jemogyi— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁵—Jarejuwarete 'ga je'eg imũ jane mama'e aporamũ, jane pyriwara 'gã nipo 'jau: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga 'ã 'akwaap. Sã'ã 'ga remiayuwa 'gã neko esagea”, 'jau nipo 'gã janee, janereko esage resag ire— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Jejui 'ga ree jany kasiga reko'wokawet

³⁶Anure fariseu 'ga amũ 'ua, Simão 'jawa 'ga 'ua Jejui 'ga upe oje'ega: —Ekwaw iki ejemi'waa ore pyri— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁷A'erauwe Jejui 'ga wemiayuwa 'gã nerawau ojemi'waa Simão 'ga rog ipe. A'eramũ kũjã tywera eẽ 'ga rera renupa. “Au 'ga ruri 'ũina ojemi'waa 'ga pyri” 'e renupa. A'erauwe eẽ ojany kasiga ppyka erua. Itasiga apopyra aipo jany kasiga ryrũa, aripasi 'jawa apopyra. A'eramũ eẽ ipyka erua enafu'ama Jejui 'ga py pyri. ³⁸'Ua ajaa'wau 'ga ree. A'eramũ eẽ 'ga py pireita weay pyu etee futat. A'ere eẽ 'ga py mukagi u'awa pyu etee futat. A'ere eẽ 'ga py sĩmytea. A'ere 'ga py sĩmyter ire jany kasiga reko'woka 'ga py are 'ga pyeita ipyu. Werowiamũ Jejui 'ga eẽ tywera moia eẽ wi. A'eramũ eẽ 'ua otywera moiawamũ eẽ 'ga py sĩmytea, jany kasiga reko'woka 'ga py are. Eẽ kul'ia eẽ rerekou.

³⁹A'eramũ “ekwaw iki ejemi'waa ore pyri”, 'ga upe 'jarera 'ga 'jau ojeupe: “A'jea futat sipo 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga? Ma'eramũ sipo ajee 'ga kũjã tywera nokwaawi?” 'jau 'ga 'ũina ojeupe.

⁴⁰A'eramũ Jejui 'ga ikwaapa aipo 'ga 'e 'ga renamũ. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Morogyta mũ je amome'u enee, ki Simão. A'eramũ ene ikwaapa 'jau—
'jau 'ga 'ga upe.

—Ere ki ajee imome'wau jee 'wei— 'jau Simão 'ga Jejui 'ga upe.

⁴¹A'erauwe Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'ga upe aipo ojeupe 'erauwe:

—Kũima'e 'gã amũ ka'aranũũ jara 'ga upe 'jau: “Ka'aranũũa emut ape
oree”, 'jau 'gã awau 'ga upe. A'erauwe ka'aranũũ jara 'ga ka'aranũũ muri
'gã nupe. Majepeja 'ga “kwaiwete emut jee”, 'jau 'ga upe. Ajepeja 'ga
“inãinãni'i etee emut jee”, 'jau 'ga upe.

—Ko'iko'i ete nipo ka'aranũũ jara 'ga ruri ojewi erawarera 'gã nupe 'jau: “Pe'je
je mepyau. Teka'aranũũa ako je omono pẽ nupe ai'i”, 'jau 'ga awau 'gã nupe.

⁴²—A'ere 'ga wi ka'aranũũ rerawarera 'ga 'i etee 'ga upe: “Nitywi ka'aranũũa.
Noreka'aranũũũ we ore”, 'jau etee erawarera 'gã ka'aranũũ jara 'ga upe.

—A'eramũ ka'aranũũ jara 'ga 'jau 'gã nupe: “Au'je nipo ajee 'ja. Nafutari je
ka'aranũũa. Nafutaru'jawi je tejeupe pẽẽ imepya nanẽ nũ. Najerea'aru'jawi je
'awamũ ka'aranũũ are”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga Simão 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau Simão 'ga upe:

—Mõ 'ga te ka'aranũũ jara 'ga afutarete?— 'jau 'ga Simão 'ga upe. —
Inãinãni'i erawarera 'ga? Tuwiiu erawarera 'ga te ra'u nũ?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴³A'erauwe Simão 'ga 'i:

—Tuwiiu erawarera 'ga te 'ga futarete. Inãinãni'i erawarera 'ga 'ga
inãinãni'i etee afutat— 'jau Simão 'ga Jejui 'ga upe.

—A'jea futat ere. Kwaiwete te 'ã eẽ tywera. Ma'eramũ 'ã eẽ ojewi je
imoiramũ je futari nanimenime. Inãinãni'i etee itywet ma'e 'gã inãinãni'i
etee je futaa otywera moir ire— 'jau 'ga 'ũina imome'wau 'ga upe.

⁴⁴Aipo 'e re Jejui 'ga ojerowaka kũjã eẽ ree. Eẽ ree ojerowag ire 'ga
oje'ega Simão 'ga upe:

—Ereesak te 'aga kũjã eẽ ra'e?— 'jau 'ga Simão 'ga upe. —Sipokwaap te
'ã jane jarejuog ipe jaresea 'oga jara 'ga remiayuwa jarejepyaja— 'jau 'ga
Simão 'ga upe. —A'ere ako nereapoi jee nan ko. A'ere 'ã ko kũjã eẽ ruri weay
pyu je pyeita. A'ere 'ã eẽ jepy pirei re u'awa pyu etee futat jepy mukaga nũ.

⁴⁵Eje'wyr ipe je waẽmamũ ako najeretywape pyteri ape ko. Jarejemiapo 'ã
nereapoi jee— 'jau 'ga Simão 'ga upe. —A'ere 'ã koa kũjã eẽ ruri owaẽma
jee jepy sĩmytea. Jepy sĩmyteru'jau'japa. ⁴⁶Janya ako ene imonowe'em
jeakag are ko. A'ere 'ã eẽ jẽmĩ jany monoi jepy are— 'jau 'ga Simão 'ga upe.

⁴⁷—Eẽ tywera 'ã kwaiwete eẽ rekoramũ ra'e jepi. Ma'eramũ 'ã eẽ otywera
ojewi je imoiramũ je futari je rerekou— 'jau 'ga Simão 'ga upe imome'wau.

⁴⁸A'ere Jejui 'ga 'jau kũjã eẽ upe:

—Enetywera ako je omoit ene wi ko— 'jau 'ga eẽ upe.

⁴⁹Aipo Jejui 'ga 'eramũ 'ga pyriwara 'gã 'jau ajaupe:

—Awỹja a'eramũ eẽ tywera moia eẽ wi 'ũ?— 'jau 'gã ajaupe. —
Janeruwarete 'ga etee te wapo nanuara aetywera omoit ae wi— 'jau 'gã
ajaupe, “omoit je ako enetywera ene wi ko” 'e renuw ire 'gã 'jau.

⁵⁰A'ere Jejuí 'ga 'jau eẽ upe:

—Je rerowiat te 'ã ape ekou rai'i. A'eramũ je 'agamũ tejerowiamũ ene katu'oka enetywera pe'au ene wi— 'jau 'ga kũjã eẽ upe.

A'eramũ Jejuí 'ga 'jau eẽ upe:

—Ere ewau eje'wyr ipe nũ. Jaruete ene 'awamũ. Ere ewau ejewya eje'wyr ipe. Enepy'a'wyt kasi ewau ekou ne— 'jau 'ga eẽ upe oje'ega.

Kũjãmera 'gã Jejuí 'ga rupi 'gã ataawet

8 ¹Anure Jejuí 'ga awau akou watau amunawa moyka 'gã mu'jau: —Pejetywer awi pẽpoiriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui. A'eramũ 'ga pẽ mogyau wemiayuwamũ— 'jau 'ga awau akou 'gã nupe oporogytau. —Pejemogy esage ki Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe akou.

'Ga remimu'e 'gã awau 'ga rupi. Tusi 'gã awau 'ga rupi. Tusi 'gã etee 'ga amũ'ẽ wemiayuwamũ rakue. A'eramũ 'gã akou 'ga rewiri etee futat. ²Kũjãmera 'gã nanẽ awau 'ga rewiri nũ. Kũjãmera 'gã nanẽ 'ga ikatu'oka rakue nũ. Ojero'wu ma'e 'gã nanẽ 'ga ikatu'oka rakue, mama'eukwaawa rerekwara eẽ retee rakue. A'eramũ 'gã awau 'ga rupi. Okatu'og ire 'gã awau 'ga rupi, mama'e apoawamũ akou 'ga upe, 'ga poaa akou. Ajepeja eẽ rera Maria. Mari eẽ rera mukũi. Matarena 'jau eẽ upe. Janeruwarete 'ga okatu'oge'emamũ eẽ pirowara kwaiwete eẽ ree rakue, sete eẽ tywera rakue. A'ere Jejuí 'ga imoia eẽ wi. A'eramũ eẽ awau 'ga rewiri. ³Ajepeja eẽ rera Juana. Eẽ mena 'ga rera Kusa. Erote 'ga roga raarana 'ga poromũ Kusaramũ. Jejuí 'ga okatu'og ire Juana eẽ awau 'ga rupi. Ajepeja eẽ rera Susana. 'Gã pytuna 'gã awau 'gã nupi. Kwaiwete futat kũjãmera 'gã pytuna awau 'gã nupi.

Okaraemã 'gã imonou Jejuí 'ga upe. Ka'aranũũ, taity, temi'uram. Mĩnamũ kũjãmera 'gã imonou 'ga upe 'ga poaa.

Mama'e a'yi tymawet

(Mateu 13.1-23; Maku 4.1-20)

⁴Kwaiwete 'gã 'ua ajatykau Jejuí 'ga resaka. Amunap tesirũmer awi 'gã 'ua ajatykau 'ga ree. 'Gã jatykapaw ire Jejuí 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe 'gã mu'jawamũ:

⁵—Kũima'e 'ga amũ juowuuran a'ỹja momopoa oko pe. A'eramũ a'ỹja mũ u'aa pe pe 'ga wi. A'eramũ pe rupi oo ma'e 'gã a'e are opyruga 'ga wi. Wya'ia nanẽ futat 'ua ojypa i'wau 'ga wi nũ. ⁶Amumera ywy a'wyr'e'ema pype u'aa 'ga wi. A'eramũ nipo opopoa futat numiamũ. A'ere nipo ita rakuwa ijukai etee. Nitywi wejue 'yja jupe. A'eramũ awau owaẽma kamẽsietei ita upe. A'eramũ ita rakuwa ijukau etee. ⁷Amumera u'aa juemy pype. A'eramũ jua imoteu etee 'ga wi. Ikaapire'ema pype u'aa 'ũina. A'eramũ jawaiwa iapisau etee. ⁸Amumera a'ỹja te aje u'aa ywy katurama pype. A'eramũ opopoa. A'eramũ futat nipo awau u'aramũ. Kwaiwete u'aramũ. Aipo 'ywa sẽg 'laa 'ga upe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe imome'wau. —Ee pejeapyoweramũ ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

⁹A'eramũ Jejuĩ 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Norokwaawi ore. Ma'ja are te ore mu'e ape poromũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁰A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jeruwarete 'ga je mut pẽ mu'jau morogyta yau are. 'Awamũ Jeruwa 'ga pẽ mogyi wemiayuwamũ jeje'ega renupa katu katuaramũ, a'e je pẽ nupe. A'ere je morogytai etee imome'ui pẽ nupe pẽ mu'jaawamũ ee. Kasi a'e pe tesirũmera 'gã we, ikwaawi erujewi ne, a'e je. Jeje'eg are eapywore'ema 'gã wanup futat jeje'ega numiamũ. A'ere 'gã naeapyoi futari ee. Amã'jãu agawewi 'gã jeremiapofer are. A'etea 'gã naeapyoi ee. Ma'eramũ je 'ã morogytau etee imome'ui pẽ nupe pẽ mu'jawamũ. Imome'u esage re 'gã neapyo ekoeteramũ ajemogyau ee ne— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

¹¹—Peapyaka jeje'eg are. Tamueapyo pẽẽ teje'eg are 'jau. Sã'ã y'wa a'ÿja mũ 'ara pe pe 'ga wi. A'ea 'ã wyra'ia 'ua i'wau etee. ¹²Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'ega renupara 'gã amũ. 'Ga je'ega renuwi futari numiamũ. A'ere nipo 'gã naeapyoi ee. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyraria 'ua erowiarukare'ema 'gã nupe. “Perowiar awi”, 'jau nipo 'ua 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã momoirukaa je rerowiar awi— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

¹³—Sã'ã amumera y'wa a'ÿja 'ara ywy a'wyre'ema pype ipopora numiamũ. A'eramũ 'ã jawaiwa ijukau etee nũ. Nan tee futat nipo 'gã amũ je rerowiaa numiamũ. A'ere nipo amumera 'gã nuri, “Iro ererowiat aipoa?” 'jau nipo 'ga 'ua 'gã nupe. A'erauwe nipo 'gã poiri je rerowiar awi, je upe oporogyta awi. “Nia'wyrĩ 'ga porogyta ra'e”, ojeupe 'erauwe nipo 'ga poiri je rerowiar awi— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

¹⁴—Amumera y'wa a'ÿja u'aa ju pype. A'eramũ opopoa futat numiamũ. A'ere jua imoteu etee. Nan tee futat nipo 'gã amũ jeje'ega renuwaiwi etee. A'ere nipo 'gã wemifutar are etee wea'aramũ akou nũ. Wea'aru'jawe'emamũ nipo 'gã jeje'eg are. Ojemuorypaw are etee nipo 'gã wea'aramũ akou. Okaraemã momytun are etee nanẽ nipo 'gã wea'aramũ akou nũ. A'eramũ futat 'gã wea'aru'jawe'emamũ nipo 'gã jeje'eg are. Jeremifutar imũ nipo mama'e apowe'em futat— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

¹⁵—Amumera y'wa a'ÿja mũ nipo u'aa ywy katurama pype. A'ea nipo awau waranupa u'aramũ. Nan tee futat nipo Ku'lyywa 'ga je'ega renupara 'gã neapyoramũ ajemogyau ee. Wago'oramũ miamũ 'gã nopoirau'weri futari je rerowiar awi. Ojemogypyka etee futat nipo 'gã ajemogyau je ree. Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ etee futat nipo 'gã mama'e esage apou ajemogyau— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga je'ega renuw are.

Arãparĩn

(Mateu 5.14-16; Maku 4.21-25)

¹⁶A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Peenup katu katu ki je'ea. Nomonyga'uweri ae arãparĩna mũ imÿina imima mama'e 'ag are. Imonyg ire ae imonoi jakatupe te imÿina ajuesawamũ

te. A'eramũ ose ma'e 'gã esaka tenamũ. Nan tee futat kasi jeje'ega pemim ine. ¹⁷Mama'e jemima 'ã nepekwaawi. A'ere nipo anure te pekwaap. Sã'ã ae mama'e monoa imima imĩina. A'eramũ 'ã ae mũ esake'ema. A'ere 'ã ae anure esaka ajaupe. Nan tee futat pẽẽ. 'Awamũ jeje'ega nepekwaawi. A'ere anure te nipo pekwaap ikwaapare'emamũ. ¹⁸Peenup katu katu ki je'ea. Jeje'eg are eapyowet ma'eramũ Janeruwarete 'ga pẽ mueapyoi ee. A'ere 'ga jeje'eg are eapyowere'ema 'gã namueapyoi ee. Ee 'gã neapyoweramũ etee te 'ga 'gã mueapyoi ee— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ere ee eapyowere'ema 'gã amu'eawera moka'jamawi etee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

Jejui 'ga y eẽ, 'ga rewirera 'gã netee

(Mateu 12.46-50; Maku 3.31-35)

¹⁹Ga porogyta 'ga 'amamũ 'ga y eẽ 'ua, 'ga rewirera 'gã netee 'ua owaẽma 'ga upe. A'ere mytuna 'gã nuwi 'ga porogyta renupa. A'eramũ 'ga y eẽ 'ure'ema 'ga rerowyka.

²⁰A'eramũ 'ga amũ 'jau Jejui 'ga upe:

—Eney eẽ 'ut owaẽma janee. “Taporogyta kĩa upe 'jau”, e'i eneya. Enerewirera 'gã netee eẽ ruri ra'e— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹A'eramũ 'ga 'jau ojepyriwara 'gã nupe:

—Jeruwarete 'ga je'ega renuparamũ jerewirera 'jawe futat pejemogy jee— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kũjãmeramũ nanẽ Jeruwarete 'ga je'ega renuparamũ jey 'jawe pejemogyau jee nũ— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe.

Ywyruru muojeawet

(Mateu 8.23-27; Maku 4.35-41)

²²Jejui 'ga wemimu'e 'gã neru'aa erawau erekou eroyaapa yaruu pype.

—Soo jareyaapa 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã awau oyaapa.

²³Oyaapaw ipe Jejui 'ga osea 'upa yaruu pype. 'Ga set 'ga ruwamũ ywyruru 'ua 'gã nupe. A'eramũ 'y monou yara pype 'gã nupe. Yaruu matyneema werewi 'y pyu 'gã nupe. ²⁴A'eramũ 'gã Jejui 'ga momaka:

—Ku'jyp! Ere ejua epaka kũi! Sapap jane kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga fu'ami oje'ega ywyruru upe, 'y rajapetega upe nanẽ nũ. A'eramũ futat ywyruru wojeramũ. 'Y rajapetega nanẽ wojeramũ nũ.

²⁵A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ te nepejemogypygi etee je ree? Nepeesagi nipo pejejepype je rekoa ki sa? Je te 'ã areko pẽẽ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã oporesagamũ etee 'ga ree.

—Ma'e pãjẽ 'ga te jane sireko jarejepype nũ'ũ?— 'jau etee 'gã ajaupe. —Ywyruru te 'ã 'ga amuojet erujewi jarejewi a'i kũi. 'Y rajapetega nanẽ 'ga 'ã

(Luka 8.23)

imuojea nū— 'jau 'gā ajaupe. —Ma'e pājē 'ga te nū'ū? Naesagi pa je 'ga amū je'ega ywytu upe jepi nū, ywytu muojera erujewi jepi nū— 'jau 'gā ajaupe oporesagamū 'ga ree. —Janeruwarete 'ga te wapoukat 'ga upe nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

Mama'eukwaawa rerekwat
(Mateu 8.28-34; Maku 5.1-20)

²⁶Garireja ypiauu raapa 'gā awau akou. Kwe katywara 'gā 'wyrā katy 'gā awau akou. Gerasa 'jau 'gā oje'wyrā upe. ²⁷Peuwara 'ga amū 'ua yar awi 'ga ēm ppyrauwe 'ga repejāna. Mama'eukwaawa rerekwara 'ga 'ua 'ga repejāna. Aipo 'ga akou imara'ne ma'e 'jawe. Waitye'eme 'ga akou. Namutat 'ga akou. Nokoi 'ga 'og ipe. Tywy 'arimū etee futat 'ga akou.

^{28,29}Mama'eukwaawa 'ga ppyka 'ga rerekou. A'eramū peuwara 'gā okyjau 'ga wi. A'eramū 'gā 'ga kupyfaa itajuu pyu. A'ere 'ga imopeni etee. A'eramū mama'eukwaawa 'ga rerawau ejaa imyina ae rekwawe'em ipe. A'e 'ga poromū 'tut Jejuī 'ga resakawe u'aa 'ga rowase. A'eramū 'ga pirewara wafukaita Jejuī 'ga upe:

—Jejuī. Ku'jywa 'ga ra'yra 'ā ene. Maran te ore rereko ape? Ore rereko tywet kasi ape ne— 'jau mama'eukwaawa Jejuī 'ga upe.

Kūima'e 'ga wi uēme'emawe 'jau poromū 'ga upe, “ore rereko tywet kasi ape ne”, 'jau 'ga upe.

³⁰—Ma'ja te enerera?— 'jau 'ga mama'eukwaawa upe.

—Kwai 'jau 'gā oree— 'jau etee 'ga upe.

Kwaiwete 'ga pirewara. A'eramū 'gā 'ga renūina, Kwai 'jau etee 'gā 'ga upe.

³¹—Ore monoukat kasi ape ore rereko tyweaw ipe ne— 'jau 'ga pirewara Jejuí 'ga upe. —Tajaurana ywyteripe ore mono ape ore mogyau— 'jau 'ga upe.

³²Aipo 'eramũ tajaurana ajemogyau muku'i te ojemi'waa. “Tajaurana pype ore mono ape ore mogyau” 'erauwe 'ga 'jau jupe:

—Pe'je ajee pejewau— 'jau 'ga 'ga pirewara upe.

A'erauwe awau.

³³A'eramũ tajaurana mama'eukwaawa ojepype ijejagamũ erowawaka erajemogyau. A'eramũ erawau enujãna erojypa ywy'amuku rupi eropopoa erawau eropapa 'y pe.

³⁴A'ere tajauran are omaenun ma'e 'gã awau imome'wau 'gã nupe:

—Jejuí 'ga 'ga pirewara omono tajaurana pype ko. A'eramũ opapa ko— 'jau 'gã awau imome'wau 'gã nupe 'gã moymoyka.

³⁵A'eramũ 'gã awau esaka. Awau 'gã amã'jãu mama'eukwaawa rerekwarera 'ga ree. Irãã'ã 'ga renamũ 'ga apygamũ. A'eramũ futat 'gã mopy'a'wya etee.

—Nanarũi 'ga rekoí jepi— 'jau 'gã ajaupe. —A'ere 'ga 'ã ojewi imoir ire 'ga rekoí ojekatu'oka. Ojeyrũwunepa 'ga 'ã akou 'awamũ— 'jau 'gã ajaupe.

³⁶'Ga resakarera 'gã imome'wau tesirũmera 'gã nupe:

—Jejuí 'ga mama'eukwaawa omoit 'ga wi ai'i. A'eramũ 'ga 'awamũ ojekatu'oka akou— 'jau 'gã 'gã nupe.

³⁷A'eramũ peuwara 'gã okyjau Jejuí 'ga wi. Nokwaawi wejue 'gã 'ga porowykya. 'Ga pãjãa nanẽ 'gã nokwaawi nũ. A'eramũ 'gã okyjau Jejuí 'ga wi. A'eramũ 'gã 'ga monou ojewi.

—Ere ejepe'au ore wi, ki Kul'jyp— 'jau 'gã Jejuí 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau u'aa yar ipe nũ. A'eramũ futat 'ga awau oyaapa nũ.

³⁸—Too ene rupi 'jau— 'jau mama'eukwaawa rerekwarera 'ga Jejuí 'ga upe.

A'ere 'ga nuerooi 'ga.

³⁹—Naani. Ere ewau eje'wyr ipe nũ. Ekatu'okawera ekwap imome'wau ekou 'gã nupe— 'jau 'ga 'ga upe. —“Janeruwarete 'ga je katu'ok”, ere ki epytuna 'gã nupe— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga ojewya awau oje'wyr ipe nũ. A'eramũ futat 'ga okatu'okawera mome'wau akou 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga je katu'ok ai'i. A'eramũ 'ga 'agamũ je katu'oka je mogou— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ je tejua tekou pẽ pype nũ, mama'eukwaawa tejewi enuẽm ire nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga awau akou amunawarete pyterimũ imome'wau peuwara 'gã nupe.

Kũjã ěẽ mũ kũjãmuku ěẽ retee

(Mateu 9.18-26; Maku 5.21-43)

⁴⁰A'eramũ Jejuí 'ga awau ojewya oyaapa nũ. Mytunũũ 'gã ajatykau 'upa 'ga renune. A'eramũ 'gã aku'iramũ 'ga ree, 'ga ruramũ. ⁴¹A'eramũ kũima'e 'ga amũ 'ua owaẽma Jejuí 'ga upe. Jairo 'ga 'ua wapyka wenupy'ãu 'ga rowase.

Esage ma'e 'ga te Jairo 'ga. Judeu 'gã jatykaawa raarana 'ga. Jejuí 'ga porogyta 'ga erowiaa. A'eramũ 'ga 'ua wapyka wenupy'au 'ga rowase, oje'ega 'ga upe.

—Ejot je'wyr ipe. Jera'jyra nipo 'ã amanũ. ⁴²Ejot ãẽ resaka jee. Nirũi jera'jyra ãẽ. Kũjãmuku'ia ãẽ— 'jau 'ga Jejuí 'ga upe.

—Ere ajee iruukwe. Taesak ãẽ enee 'jau— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga awau 'ga rupi. Kwaiwete 'gã awau 'gã newiri.

Ojopyypyka 'gã awau.

⁴³Nan 'gã waw ipe kũjã ãẽ mũ 'ua Jejuí 'ga rupisika. Ojero'wu ma'e ãẽ 'ua 'ga rewiri. Tusi kwara ãẽ imu'aa akou ojero'wau. Nuogi futari ãẽ rya ãẽ wi. Ymã te ãẽ rekoí rakue. Morofuanugara 'gã nupe ojesaukaa rakue numiamũ. A'ere 'gã nokwaawi ãẽ karuara. Ajepeja 'ga upe ãẽ awau ojesaukaa nũ. A'ere 'ga nãñewẽjẽmĩ nokwaawi ãẽ wi nũ. A'eramũ morofuanugara mepyetea ãẽ ka'aranũ mateepapa ekoete ãẽ wi. A'ere ãẽ nojekatu'ogi futari. Nitywi futari muaga ãẽ upe. ⁴⁴A'eramũ ãẽ 'ua 'gã ata pype Jejuí 'ga rewiri. “Kĩã raity pygamũ tajekatu'ok 'jau kwy”, 'jau ãẽ ojeupe. A'eramũ ãẽ 'ua 'ga rupisika, 'ga raity pypireme'ywa pyka. A'erauwe ãẽ rya uoka ãẽ wi.

⁴⁵A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Awÿja te owyk jeraity are ra'e?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Tee. Naje rũi— 'jau tee 'ga rewiri oo ma'e 'gã 'ga upe.

A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Kwaiwete te 'gã 'ã ki jã. A'eramũ 'gã okwaapawe'emamũ.

Ojopyypyka te 'gã 'ã— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

⁴⁶A'ere Jejuí 'ga 'i 'ga upe:

—Naani. Akwaap je 'ga amũ tepyyga. Jepãjẽa oo oporokatu'oka— 'jau etee Jejuí 'ga.

⁴⁷A'erauwe ijaruete ma'efera ãẽ 'jau ojeupe: “Najemima'uweri je kĩa wi. Okwaap futat kĩa”, 'jau ãẽ ojeupe. A'eramũ ãẽ awau wapyka wenupy'au 'ga rowase. Oyyita ãẽ ojemome'wau 'ga upe:

—Je ako awyk eneraity are ko. Ymã te jerya nuogi je wi. A'ere eneraity are je wygauwe iogi je wi ko— 'jau ãẽ 'ga upe.

⁴⁸A'eramũ Jejuí 'ga 'jau ãẽ upe:

—Je rerowiat wejue te 'ã ape ra'e jepi. A'eramũ je ako ene katu'oka ko— 'jau 'ga ãẽ upe. —A'eramũ ki ene epy'ata'waramũ ekou. Enejaruete ene ekou— 'jau 'ga ãẽ upe.

⁴⁹Ëẽ upe Jejuí 'ga porogyta 'ga 'amamũ, Jairo 'ga remiayuwa 'ga amũ 'ua 'ga rewiri.

—Amanũ enera'jyra ko. Au'je 'ga reruri re— 'jau 'ga 'ua 'ga upe.

⁵⁰A'ere Jejuí 'ga enuwi 'ga upe 'ga 'ea. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene'arasig awi. Tejerowiamũ je enera'jyra moferawi enee nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga awau 'ga rupi.

⁵¹Og ipe owaẽmawe Jejuí 'ga 'jau wewiri oo ma'e 'gã nupe:

—Peu etee futar iki pejup. Ore tee futat oroo orosou eẽ resaka— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga rupi oo ma'efera 'gã ukupepe etee futat 'upa. Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juã 'ga, kũjãmuku eẽ y eẽ, eẽ ruwa 'ga. Mĩmera 'gã etee awau osou Jejuĩ 'ga rupi eẽ resaka. ⁵²Eẽ pytuna 'gã ajaa'wau eẽ ree. A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pejoo'o awi eẽ ree. Oset tee eẽ 'upa.

⁵³A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ene'me awi nũ'ũ. Amanũ futat akiko— 'jau 'gã 'ga upe.

“Amoferap nipo je eẽ re'ã”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga poromũ 'jau 'gã nupe, “Oset tee eẽ 'upa”, 'jau etee 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'gã mũ'jãu ojewi. ⁵⁴A'eramũ 'ga awau amanũ ma'efera eẽ poppyka.

—Ere ejua ewya, ky'ri— 'jau 'ga eẽ upe.

⁵⁵A'eramũ futat eẽ oferapa. A'erauwe futat eẽ afu'ama. A'ere 'ga 'jau eẽ y eẽ upe:

—Pe'je eẽ mojemĩ'waa— 'jau 'ga eẽ upe.

A'erauwe eẽ wa'yra eẽ mojemĩ'waa. ⁵⁶Eẽ ferawamũ eẽ jara 'gã oporesagamũ eẽ ree. A'eramũ futat eẽ ruwa 'ga 'jau ojeupe: “Amanũ ako jera'jyra ako re'ã. A'ere pa 'ga 'ã jera'jyra moferawi jee nũ”, 'jau 'ga ojeupe.

A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je mome'u kasi ape kwe pe 'gã nupe ne, 'au je iapoawera ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejuĩ 'ga wemimu'e 'gã monoawet

(Mateu 10.5-15; Maku 6.7-13)

9 ^{1,2}Anure 'ga wemimu'e 'gã majatykau, tusi 'gã majatykau. A'eramũ 'ga opãjẽ monou 'ga nupe:

—Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Mama'eukwaawa ki pemoit 'gã nui jeje'eg imũ. Pekatu'og iki 'gã je 'jawe futat. “Je katu'og ape” 'eramũ Ku'jywa 'ga pẽ katu'ogi pẽ monou wemiayuwamũ, pe'je ki tesirũmera 'gã nupe— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. ³—Pejemama'e mũ rerawawe'em futat pejejeupe. Ywyrãa miamũ futat erawawe'em pejepo pe. Ka'aranũũ ryrũa nanẽ erawawe'em nũ. Pejejemĩ'urama nanẽ pẽẽ erawawe'em futat nũ. Ka'aranũũ miamũ pẽẽ erawawe'em. Pejejyrũmũ rerawawe'em futat 'jau. Pejepit arewara etee futar iki peroo. Nan etee te futar iki pekwap. ⁴Gã 'wyrarete upe pejewae'ma majepeja 'oga pype etee futat ki pejup. Peo kasi kwe pe pejejemogyau ne. ⁵Pejeporogyta renuwe'emamũ pẽẽ kamẽsiete pejewau amunaw awi. Ajepeja 'gã 'wyrarete pe pejewau nũ. 'Gã nui pejewau ki pejepyapaawa penupãnupã, 'yja mototoka jui. “Janeruwarete 'ga 'ã pẽ katu'og are ifuwet numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee,” 'jau ki pẽẽ pejewau pejejemogyau pejepyapaawa nupãu ajuee 'gã nupe— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

⁶A'eramũ 'ga wemimu'e 'gã monou mukũi juejue amunawa moymoyka. Jejuĩ 'ga ree morogyta esagea 'gã awau imome'wau 'gã nupe. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oka nanẽ nũ.

Juã Batista 'ga ree Erote 'ga rea'aawet
(*Mateu 14.1-12; Maku 6.14-29*)

7-9 Anure Erote 'ga, Garireja wyy pewara 'gã 'wyrriara 'ga, Jejui 'ga rera renupa. 'Ga amũ Jejui 'ga remiapofera mome'wau 'ga upe. A'eramũ 'ga opy'a'wyrãmũ 'ga rer are. A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Awỹja te poromũ ako?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã amũ 'jau:

—Amanũ ma'efera 'ga amunipo 'ã 'ut oferapa rail'i nũ kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ amumera 'gã 'jau:

—Nipo ajee Juã Batista 'ga 'ut oferapa rail'i nũ 'ja. Maranamũ nipo Eliasi 'ga kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'gã amũ 'jau:

—Tee nũ'ũ. Amutee 'ga te nipo nũ'ũ— 'jau 'gã 'ga upe. —Naokoiwera 'gã nũi nipo nũ'ũ. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amũ te nipo nũ'ũ— 'jau 'gã 'upa 'ga rera renupa.

Aipo 'gã 'e 'gã jemogyramũ Erote 'ga 'ũina etee futat 'gã je'ega renupa. A'eramũ 'ga 'jau:

—Tee. A'jea futat nipo. NaJuã Batista 'ga rũi. Je te ako 'ga ajukaukat ai'i. Ajuwonogukat 'ga ai'i. A'eramũ sipo awỹja 'wei?— 'jau 'ga 'ũina aipo 'eramũ. “Aesak werewi pa je 'ã 'ga nũ”, 'jau 'ga 'ga rera renupa 'ũina. A'ere 'ga nuesagi 'ga.

Kanape'i me'yitawet

(*Mateu 14.13-21; Maku 6.30-44; Juã 6.1-14*)

10 Anure Jejui 'ga remimonofera 'gã 'ua ojewya nũ. Imome'wau 'ua Jejui 'ga upe: —Kwe pe ako ore mono ape ejemome'waukaa 'gã nupe ai'i. A'eramũ ore ojero'wu ma'e 'gã katu'oka arakou ene 'jawe ai'i. Mama'eukwaawa nanẽ ore imoia arakou 'gã nui ai'i nũ— 'jau 'gã 'ua wekwawera mome'wau Jejui 'ga upe.

Imome'upaw ire 'ga 'gã nerawau ajepeja amunaw ipe, Pesaita 'jaw ipe nũ. Kwaiwete tekotee 'gã nejaa. 'Gã tee awau. Wemimu'e 'gã tee futat 'ga erawau numiamũ.

A'ere tekotee 'gã 'ga o kwaawi futari. 11 A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Oo futat 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —Pe'je soo 'gã newiri— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã awau 'gã newiri. Ojeupe 'gã waẽmamũ Jejui 'ga oporogytau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga afutat pejetywer awi pepoira. Pejetywer awi pepoirãmũ 'ga pẽ monoi wemiayuwamũ. Najuejue etee futat 'ga pejetywer awi pepoira futari— 'jau 'ga 'gã nupe.

'Gã nupe oporogytapaw ire, 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'oka nũ.

12 Kaaruwamũ 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Emono 'gã amunaw ipe 'gã nemi'urama murukaa 'gã nupe. Nitywi mama'ea 'au. “Pe'je pejewau mama'e mua pejejeupe. Peu pekwap pejesea”, ere 'gã nupe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹³A'ere Jejui 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Pěẽ futat mama'ea pemono 'gã nupe— 'jau etee 'ga 'gã nupe.

—Nitywi mama'ea. Muküi'i etee ipira'ia. Siku etee nanẽ kanape'ia nũ. A'ea niapoi 'gã nupe. Eneporomuriwet nipo mama'e mua 'gã nupe? Kwaiwete te 'ã 'gã a'i kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁴Kwaiwete 'gã. Siku miu te kũima'efera 'gã nuri 'upa 'ga porogyta renupa. A'eramũ 'gã poromũ 'jau 'ga upe: “Niapoi mama'ea 'gã nupe”, 'jau 'ga upe.

A'ere Jejui 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Pemojo'ok 'gã. Kwaiwete 'gã 'ã. A'eramũ pěẽ 'gã mojo'oka. 'Au s'ikwěta 'gã pemuapyk. Peu s'ikwěta 'gã muapyka 'jau. Peu nanẽ nũ. Peu nanẽ nũ 'jau 'gã muapykapap— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁵A'erauwe futat 'gã 'ga je'ega rupiwewe futat 'gã muapyka. ¹⁶A'ere Jejui 'ga kanape'i pyyka opo pe ipira'i reewe. A'ere 'ga eramã'jäu ywau opo pe. A'eramũ 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree. Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

A'ere 'ga kanape'i mowowoka ipira reewe imopěpena 'gã nupe. A'ere 'ga imonou wemimu'e 'gã nupe.

—Pe'je imonou 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã imonou 'gã nupe. 'Gã nupe omonorauwe ojeme'yita.

¹⁷A'eramũ 'gã ojomoyka kanape'i are ipira'i reewe. A'eramũ futat 'gã wewegamũ.

—Janerewek jane ki 'ei— 'jau 'gã ajaupe. —Niapoi agawewi akiko. A'etea ojeme'yi janee 'ga omowowogamũ— 'jau 'gã ajaupe. —Janeruwarete 'ga te ome'yi janee. A'eramũ 'ã jarejewegamũ jarejemogyau— 'jau 'gã ajaupe.

Ojemi'wapaw ire 'gã emyrera monou ijaga yrũ pype. Tusi yrupemũ matyneema. 'Gã jemi'wapaw ire 'ga 'gã monou 'gã 'wyr ipe nũ.

Opy'araypare'emamũ 'gã awau ajemogyau oje'wyr ipe nũ.

Pedro 'ga Jejui 'ga mome'uawet
(*Mateu 16.13-20; Maku 8.27-30*)

¹⁸A'ere anurenure'i Jejui 'ga 'ũina oporogytau 'Uwarete 'ga upe ojete'e'i. 'Ga porogytaaw ipe 'ga remimu'e 'gã 'ua owaẽma 'ga upe. A'eramũ 'gã 'ga rerowyka. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja e'i te tekotee 'gã jee jepi?— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁹—“Amanũ ma'efera 'gã amũ te nipo 'ã 'ut oferapa rai'i nũ”, e'i 'gã enee jepi. Amumera 'gã: “Juã Batista 'ga te nipo 'ã 'ut oferapa rai'i nũ”, 'jau 'gã enee jepi. Amumera 'gã: “Eliasi 'ga nipo 'ã 'ut ojewya rai'i nũ”, 'jau enee jepi. Amumera 'gã: “Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera 'gã amũ nipo 'ã 'ut oferapa rai'i nũ”, 'jau 'gã enee jepi— 'jau 'gã 'ga upe.

20—Pěẽ nũ. Ma'ja pe'je ajee jee jepi nũ'ũ?— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe. A'eramũ Simão Pedro 'ga 'jau 'ga upe:
—“Janeruwarete 'ga remimurera 'ga”, aru'e ore enee jepi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.
—Je mome'u kasi ajee pejepe 'gã nupe ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

Amanũawama mome'uawet
(Mateu 16.21-28; Maku 8.31-9.1)

21 A'eramũ Jeju 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat pe'je. 22 Je 'ã a'jea futat pẽneki'yraretea— 'jau 'ga 'gã nupe aipo ojeupe 'eramũ. —Anure nipo 'gã je rereko tyweretei. Kwaiwete nipo je ree iporomutare'ema 'gã. A'eramũ nipo 'gã je rerekou tyweaete. Judeu 'gã 'wyría'ri, mainana 'wyríat, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat. Mímera 'gã nipo oporomutare'emamũ je ree— 'jau 'ga 'ũina imome'wau 'gã nupe. —'Gã nipo je juka. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi Jeruwarete 'ga je moferawi etee nũ— 'jau 'ga 'ũina imome'wau 'gã nupe.

23,24—Jeremiyuwamũ pejekoweramũ pẽnẽ jeremifutar imũ etee futat mama'ea peapo. Pejekyjawe'em futat pejekereko tywer awi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pejemanũ awi miamũ pejekyjawe'em futat. Amumera 'gã nipo “Jeju 'ga rerowiaara je” 'eramũ ifuwet pẽ apisi are. A'ere kasi “naJeju 'ga rerowiaara rüi je”, pe'je 'gã nupe ne— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe. —“Tene 'gã je jukai kwy”, pe'je etee ki. “Napoirauwari je Jeju 'ga rerowiar awi”, pe'je etee ki. Jeremiyuwamũ pejekoweramũ ki jeje'eg imũ etee futat peko— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Najemanũwari je Jeju 'ga mome'u are” 'jara 'gã nooa'uwari futari ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Je naapoa'uwari futari mama'ea Jeju 'ga remifutar imũ” 'jara nanẽ awawe'em ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jeju 'ga 'gã nupe. —Amumera 'gã te nipo ajee e'i “tene 'gã je jukai kwy”, e'i ajemogyau. “Napoirauwari je 'ga rerowiar awi” 'jara 'gã etee awau ywag ipe, Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ee. 25—Okaraemã mono'log are etee ea'at ma'e 'gã nanẽ ni'akwaawi futari. Kwaiwete agawewi 'gã karaemã. A'ere aipo 'gã miamũ nooi futari ywag ipe. Nomÿi 'gã weaa Jarejuwarete 'ga ree. Okaraemã me'yi are etee 'ga fueweramũ. A'eramũ 'gã awawe'em 'ga pyri. Mama'eukwaawa rapyaw ipe etee 'gã awau— 'jau Jeju 'ga 'gã nupe.

26—Temome'u awi 'ga amũ jenosĩ re je nanẽ nipo tejenosõu 'ga wi tejewya nũ. “Je naJeju 'ga remiyuwa rüi” 'jara 'gã nipo okyjau je ree amanũ awi. A'eramũ je 'jau aipo 'jarera 'gã nupe: “Najeremiyuwa rüi 'ga”, 'jau nipo je 'gã nupe tejewya nũ— 'jau Jeju 'ga 'gã nupe.

—Amanũ awi ikyje'ema 'gã te nipo 'jau, “Je te 'ã Jeju 'ga remiyuwa”, 'jau 'gã 'gã nupe. Aipo 'jarera 'gã te nipo je anure tejewya naenosĩ 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe. —Anure je ruri tejewya ywagipewara 'gã netee 'awa ywy pe nũ. Mama'e tywera apoare'ema 'gã netee nipo tejuja tejewya 'awa ywy pe nũ. Tejuwarete 'ga renyfuga pype je tejuja tejewya anure. A'eramũ nipo 'gã 'jau jee: “Nitywi 'ga amũ ene 'jawe esage ma'e 'gã. Ene tete 'ã eneresageay oree”, 'jau nipo 'gã jee anure je jewyt je

ruramũ— 'Jau Jejui 'ga u'ama oporogytau 'gã nupe. —Aipo 'ara rupi futat nipo je 'i 'gã nupe, 'gã nowase. “Agera 'gã jeje'ega wanuwa ajemogyau rail'i”, 'Jau nipo je 'gã nupe 'gã nowasewase— 'Jau 'ga u'ama oporogytau 'gã nupe. —Tejewyrul'Japa te nipo je ruri pẽ nupe pẽ'wyriat pãwẽ pãwẽnamũ— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁷— Anure nipo pẽẽ mũ je resak pejepe pejemanũme'ẽwe peje'wyriaramũ je rekoa. Jarejuwarete 'ga pãjẽa nipo pẽẽ mũ esaka— 'Jau 'ga u'ama 'gã nupe oporogytau.

'Gã neape Jejui 'ga jesowo'gõkawet

(Mateu 17.1-13; Maku 9.2-8)

²⁸Majepeja morowykye'ema magwaw ire, Jejui 'ga awau ywyty'rarimũ oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Muapyra 'gã etee 'ga erawau ojeupi. Pedro 'ga, Juã 'ga, Tiago 'ga. Mĩmera 'gã etee 'ga erawau ojeupi. ²⁹'Uwarete 'ga upe 'ga porogytaramũ 'ga reakwara ojesowo'gõka. 'Ga reakwara wenyfugamũ. 'Ga raitya nanẽ waparasingamũ 'ga ree nü. Iaparasig enyfuk te 'ga raitya 'ga ree.

^{30,31}A'eramũ futat mukũja 'gã 'ua oporogytau 'ga upe. Ywag awi 'gã 'ua oporogytau 'ga upe. Moisesi 'ga, Eliasi 'ga retee 'ua oporogytau 'ga upe. Tata enyfuga 'Jawewara wywyteripe 'gã u'ama oporogytau. Jejui 'ga manũawama mome'wau 'ga upe:

—Jerusareg ipe nipo ereo emanũmũ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat. “'Ga manũa 'gã tywera tomepey 'Jau”, e'i Janeruwarete 'ga enee— 'Jau 'gã 'ga upe. —“A'eramũ 'ga 'gã katu'okaramũ akou 'Jau”, e'i Janeruwarete 'ga enee— 'Jau 'gã 'ga upe imome'wau.

³²'Gã porogytaramũ 'ga rupi oo ma'efera 'gã osea 'upa. Poje 'gã opaka. Amã'Jamayayau Jejui 'ga renyfug are. Irãã'ã mukũja 'gã 'amamũ 'gã porogytaramũ 'ga upe. ³³Mukũja 'gã oja'wyja'wyrãmũ Pedro 'ga 'Jau Jejui 'ga upe:

—'Awa esageay jance ra'e. 'Au etee sapyta 'Jau, ki Ku'jyp— 'Jau 'ga 'ga upe. —'Au etee tapÿja taruapo amũ pẽ nupe 'Jau. Ene upe, Moisesi 'ga upe, Eliasi 'ga upe 'Jau— 'Jau 'ga 'ga upe.

Osera 'ga enafu'ama. A'eramũ 'ga u'akwaawe'emamũ oporogytau tyweruu 'gã nupe.

³⁴'Ga porogytarauwe ywasiga mũ 'ua ojypa 'gã nee. A'eramũ futat ywasiga 'gã mima 'gã nui. Ywasiga etee 'gã mopiryyita ojypa 'gã nee nü. ³⁵A'erauwe futat Janeruwarete 'ga oje'ega muri imojypa ywasiga rupi 'gã nupe:

—Koromũ je ra'yrarete 'ga, jeremimurera 'ga. A'eramũ ki pẽẽ pejeapyakau 'ga je'eg are— 'Jau 'ga 'gã nupe, oje'ega mua.

³⁶'Ga porogytapawauwe ywasiga ojeupiapap 'gã nui nü. Irãã'ã Jejui 'ga etee 'ga 'amamũ ojetee. Ywasiga rupi mukũja 'gã ojeupia awau. A'eramũ futat 'ga remimu'e 'gã opika etee futat. Nomome'ui futari 'gã tekotee 'gã nupe, miamũ ojewyr ire.

Kunumĩ 'ga katu'okawet
(*Mateu 17.14-21; Maku 9.14-27*)

³⁷Ai'iwe 'gã 'ua ojypa ywyty'rar awi nũ. A'eramũ futat kwaiwete 'gã 'ua Jejui 'ga rowosõu. 'Ga porogyta renupa 'gã 'ua. ³⁸Jejui 'ga resakawe kũima'e 'ga amũ 'ua wafukaita 'ga upe:

—Jejui! Esak jera'yra 'ga jee. Majepei tee jera'yra 'ga. Nirũi 'ga jee. A'eramũ ene ejua 'ga resaka jee. ³⁹Mama'eukwaawa 'ga opyyk 'ga moypiwukaa 'ga muafukajukaa 'ga motyjuita 'ga juru rupi. A'ere 'ga pikapikapikau 'ga rerekou. Nopoiri futari 'ga wi. Esak 'ga jee— 'jau 'ga Jejui 'ga upe. ⁴⁰—“Pemoit 'ga wi”, a'e futat je eneremimu'e 'gã nupe ko. A'ere 'gã nomoiri etee 'ga wi ko— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ sipo pẽe je rerowiare'ema pejejemogyau 'ũ? Ymã agawewi nãã je pẽ mu'ei re'ã. A'etea nipo 'ã naje rerowiari tãmẽjẽ 'ã pejepe. “Noko'a'uweri je pẽ pype namutamutat”, a'e je pẽ nupe jepi— 'jau 'ga tesirũmera 'gã nupe nanẽ nũ.

A'ere 'ga 'jau kunumĩ 'ga ruwa 'ga upe:

—Ere 'ga rerua 'au jee. Taesak 'ga 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴²A'erauwe futat 'ga wa'yra 'ga rerua. 'Ga upe 'ga waẽm ja'wyja'wyrãmũ mama'eukwaawa 'ga pyyka nũ. A'eramũ futat 'ga retyka ywyu.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga pirewara upe:

—Ejepe'a 'ga wi— 'jau Jejui 'ga jupe.

A'eramũ futat 'ga imoia 'ga wi. A'ere Jejui 'ga 'jau kunumĩ 'ga ruwa 'ga upe:

—Kweramũ enera'yra 'ga nũ. Jaruete 'ga nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴³A'eramũ esakarera 'gã oporesagamũ etee futat 'ga ree.

—Mama'eukwaawa miamũ 'ã pãjẽa. Ku'jywa 'ga taetu te 'ã pãjẽreteã— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

Amanũawama 'ga imome'wau'japa
(*Mateu 17.22-23; Maku 9.30-32*)

Aipo resakarera 'gã oporesagamũ 'ga ree kunumĩ 'ga katu'ogamũ.

—Janeruwarete 'ga 'ã pãjẽreteã futat. Nitywi 'gã amũ 'ga 'jawe— 'jau 'gã ajaupe.

⁴⁴Aipo 'gã 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pẽneki'yra agawewi je 'ã. A'etea nipo Janeruwarete 'ga je pyygukat anurenure'i je ree iporomutare'ema 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga wemiayuwa 'gã nupe.

⁴⁵A'ere 'gã naeapyoi 'ga 'eawer are. Janeruwarete 'ga namueapyoi 'gã ee. A'ere 'gã jenosĩ 'ga upe oporonuw are.

Esageay ma'e are 'gã mu'eawet
(*Mateu 18.1-5; Maku 9.33-37*)

⁴⁶A'ere 'ga remimu'e 'gã 'jau ajaupe:

—Manamũ te jane Jarejuwarete 'ga upe esage ma'eramũ jarejuapyraapa?— 'jau 'ga remimu'e 'gã 'upa.

Ajaupe etee futat oporogytau. ⁴⁷A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi. Ajaupe 'gã 'e kwaawi. Nuenuwi futari 'ga numiamũ. A'ere 'ga ikwaawi futari ajaupe 'gã 'ea. A'eramũ 'ga 'jau kunumĩ 'ga amũ upe:

—Ere ejua 'au je pyri— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe kunumĩ 'ga amũ 'ua 'ga repejãna 'ga rerowyka.

⁴⁸—Peesak te kunumĩ 'ga 'ama je pyri?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —'Ga ree pejejejuka esageramũ je ree we futat pejejuka esage. Je ree pejejejuka esageramũ je muarera 'ga ree we futat pejejuka esage— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. — Aipo apoara 'gã esage ma'eramũ Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—“Je jeresage” na'jara 'gã nũi esage ma'eramũ Jarejuwarete 'ga upe. A'ere ajuee ojejuka esage ma'eramũ te ae esage ma'eramũ 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau esage ma'e 'gã nee.

Jane poara 'gã janepytuna 'jawe futat

(Maku 9.38-40)

⁴⁹A'eramũ Juã 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Kũima'e 'ga amũ ore aruesak mama'eukwaawa pe'aa 'gã nui ko, enerer imũ ko. A'ere norepytuna 'ga rui ko. A'eramũ ore 'jau 'ga upe ko: “Ereapo awi nanuara”, 'jau ore 'ga upe ko— 'jau Juã 'ga imome'wau Jejui 'ga upe.

⁵⁰Aipo 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Aipo pe'je awi 'gã nupe. “Peapo awi nanuara”, pe'je awi 'gã nupe. Najanepytuna 'gã nũi numiamũ. A'ere 'gã jane poari te janeporowyky apo are. A'eramũ 'gã janepytuna 'jawe futat ajemogyau— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe aipo 'gã 'eramũ.

Samari ywy pewara 'gã

⁵¹Ywag ipe awawa upe iwaẽm ja'wyja'wyrauwe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jerusareg ipe futat too 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵²A'ere 'ga wemiayuwa 'gã mũ ra'ne imonou wenune Samari ywy pe.

—Amunaw ipe pekwap 'oga mũ resaka jarejee jareseawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau. Awau 'ga owaẽma amunawa mũ upe. A'eramũ 'gã oporogytau peuwara 'gã nupe:

—Jejui 'ga ore mut 'au oroseawa mũ rekarukaa orojee ko— 'jau 'gã peuwara 'gã nupe. —A'ere nipo 'ga ruri ore rewiri. Ityp te oreseawa 'au?— 'jau 'gã peuwara 'gã nupe.

⁵³A'ere peuwara 'gã 'i etee 'gã nupe:

—Nitywi pẽseawa 'au nũ'ũ. Jerusareg ipe etee futat pekwap. Nepesera'uweri 'au— 'jau etee 'gã 'gã nupe.

Samari ywy pewara 'gã najudeu joporemũremũa rũi. Ojopyepype 'gã. A'eramũ 'gã judeu 'gã futare'ema peu ojepype.

A'eramũ 'gã ojewya 'ua Jejui 'ga pyri nũ.

—“Nitywi pẽseawa 'au”, e'li 'gã oree ko— 'jau 'gã 'ua Jejui 'ga upe.

⁵⁴A'e renupa Tiago 'ga 'jau Juã 'ga retee Jejui 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga upe tee pa ore 'i “Tata emut 'gã nupe 'gã apisaupap”, aru'e te pa ore 'ga upe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

⁵⁵A'eramũ Jejui 'ga amã'jãu 'gã nee:

—Ma'eramũ pẽẽ aipo 'jau ki 'ei. Naani. Aipo pe'je awi— 'jau 'ga 'gã nupe, oje'ega moywrafena. ⁵⁶—Pe'je ajee soo ajepeja amunaw ipe etee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. A'eramũ 'gã awau.

“Too ene rupi 'jau” 'gã eawet

(Mateu 8.19-22)

⁵⁷'Gã waw ipe kũima'e 'ga amũ 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Too ene rupi 'jau— 'jau 'ga 'ua 'ga upe. —Taata tekou ene rewiri kwe pe ene orauwe 'jau— 'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

⁵⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat nipo eneatawet je rupi ki sa? A'ere 'ã je najerogi te tekou a'li kũi. Kasuru'miara te 'ã ok. Ywy kwara 'ã 'ga roga. Wyrã'i nanẽ 'ã waityamũ nũ. A'eramũ 'ã kaaruwauwe ojewya 'ua waity pype osea. A'ere je nanarũi. Aset ekoete te futat je tekou. Tekaarupaw ipe je tesea ekoete te futat tekou. Je 'ã pẽneki'yra agawewi. A'etea 'ã je najerogi tekou. Jeremiayuwamũ nan tee futat pejemogy. A'etea futat te eneatawet je rupi?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵⁹A'ere Jejui 'ga oje'ega ajepeja 'ga upe nũ:

—Erejet te je rupi? Naani te ra'u nũ?— 'jau 'ga 'ga upe.

—Naani. Nooi je 'awauwe ene rupi. Tene jeruwa 'ga manũi ra'ne. Tejuwa 'ga manũi re too ene rupi 'jau. 'Ga manũi re nipo a'jea futat tekou wyyapi ene rewiri. Tejuwa 'ga manũa ra'ne je aesak— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁶⁰A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—Naani. Ene'me awi. 'Awauwe futat ejot je rupi. Eneruwa 'ga manũnamũ amutee 'gã totym 'ga enee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe. —Ene tereko “Pe'je pejepoia pejetywer awi” 'gã nupe 'jaramũ 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —“Pejetywer awi pepoiramũ Janeruwarete 'ga pẽ monoi wemiayuwamũ” 'gã nupe 'jaramũ tereko 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁶¹A'ere 'ga amũ 'jau Jejui 'ga upe nũ:

—Tene ajee je ra'ne. Too ene rupi 'jau— 'jau 'ga Jejui 'ga upe. —A'ere je oi tepytuna 'gã momoranupa ra'ne, “Oo je 'ga rupi”, 'jau 'gã nupe ra'ne— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁶²A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je rupi iatawet ma'eramũ pejot ekoete te futat je rupi pejejea jewyre'emamũ futat pejemiejarera mama'e are. Wemiejarer are eajewyt

ma'e 'gã nooi futari je rupi. Eajewyt ma'e 'gã nokoarũi je mome'waramũ kwe pewara 'gã nupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Setêtai tois 'gã monoawet

10 ¹Anure Jejui 'ga kwaiwete 'gã mũ'jäu 'gã pytuna 'gã nui. Setêtai tois etee 'ga 'gã mũ'jäu. 'Gã mũ'ê re 'ga 'gã mokwasi'wau. Mukũi juejue Jejui 'ga 'gã monou amunaw ipe wenune.

—A'ere too pẽ newiri 'Jau— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²—Inãinãni'ĩ etee Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã. Kwaiwete je 'gã jemogyi Jarejuwarete 'ga kwaape'ema— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ pẽe pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe: “Emuru'jap ejemiayuwa 'gã amũ emome'waramũ”, pe'je ki 'ga upe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Sã'ã juowuurana. Omonookara tywe'emamũ 'ã ototokapaw ekoete. Nan tee futat nipo 'gã 'ga je'ega ojeupe 'gã imome'ue'emamũ 'gã pawĩ etee mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³—Ma'eramũ je 'ã pẽ monoi kwe pe, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waukaa 'gã nupe, ikwaapare'ema 'gã nupe. Sã'ã kasurua tajau jarũa pyterimũ isea. A'eramũ 'ã tajaua iu'wau. Nan tee futat pẽe. Jarejuwarete 'ga kwaapare'ema 'gã pyterimũ pese. 'Gã amũ nipo amara'neramũ akou pẽ nee. A'ere nipo je jejukai pẽ nee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴—Peroo kasi karaemã ne. Ka'arana nanẽ kasi peroo ne. Pejejemi'urama nanẽ kasi peroo ne. Pejepypapaawa nanẽ pẽe erawawe'em nũ. Pejepytawe'em nanẽ pe aje pejeporogytau 'gã nupe nũ— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

⁵—Amunaw ipe pejewaẽmawe ki pe'je 'gã nupe: “Awamũ Janeruwarete 'ga pẽ mopy'ata'wai pẽ mogyau”, pe'je ki pejesou pejewau 'gã nog ipe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. ⁶—Pẽ nee 'gã ku'iramũ Janeruwarete 'ga aku'ĩ monoi 'gã nupe. Pẽ nee 'gã ku'ie'emamũ 'ga aku'ia nomonoa'uweri 'gã nupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁷—Pejejeupe 'oga resaukaripyra pype etee futat ki pejup. Pejejejyite'ema ajepeja 'oga pype. Pejejeupe imuripyra 'wau etee futat— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —Sã'ã ae ojeupe ojomoporowyky re ojomepya. Nan tee futat nipo 'gã pẽnemi'urama muri pẽ nupe ojeupe pẽporogyta repyramũ— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

⁸—'Gã 'wyrarete upe pejewaẽmawe ki pe'je 'gã nupe: “Au ore ruri Jarejuwarete 'ga porogyta mome'wau pẽ nupe”, pe'je ki 'gã nupe. “Pe'je ajee pejejua 'ga imome'wau ore” 'eramũ peu pejepyttau pejejupa imome'wau 'gã nupe. 'Gã 'wyr ipe etee futat pejejemogyau pejejeupe mama'e muripyra 'wau etee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau.

⁹—Ojero'wu ma'e 'gã ki pekatu'ok. Jarejuwarete 'ga ree pẽe 'gã mu'Jau. “Werowiamũ 'ga pẽ mogoi wemiayuwamũ”, pe'je ki 'gã nupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

^{10,11}—Pejewau nipo 'gã 'wyrarete mũ upe pejewaẽma. A'eramũ nipo 'gã “noreporenuwiweri ore Jarejuwarete 'ga je'eg are”, 'Jau nipo 'gã pẽ nupe. A'eramũ ki pe'je 'gã nupe: “Janeruwarete 'ga 'ã wemiayuwamũ pẽ futat numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee 'ga”, pe'je ki 'gã nupe. “A'eramũ nipo 'ga anure pẽ mu'arasiga

pẽ mogyau”, 'jau ki pẽẽ 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —A'eramũ pẽẽ 'gã 'wyrarete pyterimũ pejewau pejemogyau pejepypaawa nupãnupãu, 'yja motototoka juu. “Janeruwarete 'ga 'ã ifuwet pẽ katu'og are futat numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee”, pe'je ki pejewau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

¹²—A'jea futat je 'i. Anure, wowase pẽ majatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga Sodom ipewarera 'gã nereko tyweretei nũ. Sodom ipewarera 'gã itywetywet Janeruwarete 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã tywer are nipo. A'ere “Noreporenuwiwari ore Jarejuwarete 'ga je'eg are” 'jara 'gã Sodom ipewara 'gã tywera apyraawi. A'eramũ 'ga a'eramũ nipo 'gã nerekou tyweaete nũ Sodom ipewarera 'gã apyraapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Jejui 'ga je'ega moywyrafenawet

(Mateu 11.20-24)

¹³A'eramũ 'ga 'jau 'Uwarete 'ga ree oporomutare'ema 'gã nupe: —A'e je ki 'ei pẽporiay'i 'ã pejemogyau numiamũ a'i kũu. Korasi pewaramũ, Pesaita pewaramũ. Mimer ipewaramũ 'ã pẽporiay'i pejemogyau numiamũ. Pẽ'wyr ipe ako je Jarejuwarete 'ga mome'ui tekou pẽ nupe ikue numiamũ. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oka ako tekou pẽ neape ikue numiamũ. A'ere ako nepẽporenuwiwari jeje'eg are ikue. Nepẽpoiriwari ako pejetywer awi ikue. Pejetywera retee ako pẽẽ ikue. Tiro pe 'gã katu'og ire amunipo 'ã peuwara 'gã poiri otywer awi rakue. Sidom ipe nanẽ je iapo re amunipo 'ã peuwara 'gã poiri futari otywer awi rakue. Tanimuga amunipo 'ã 'gã wereko wapyte'rarimũ otywer awi opoira resaukaawamũ. A'ere ako je 'au agawewi iapoi tekou pẽ'wyr ipe ikue. A'etea ako nepẽpoiri pejetywer awi ikue— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe.

¹⁴—A'eramũ nipo Jarejuwarete 'ga pẽ majatykaawa 'ara rupi Tiro pewara 'gã majatykau wowase. A'eramũ nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete. Sidom ipewarera 'gã nanẽ nipo 'ga erekou tyweaete nũ. 'Gã tywer are wejue nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete etee. A'ere nipo 'ga pẽẽ te pẽ nereko tyweretei kwaiwete. Pẽẽ te 'ã neperowiari 'ga, 'ga pãjẽ resakareramũ miamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

¹⁵—Pẽporiay'i pejemogyau numiamũ, a'e je 'ã pẽ nupe, Kafanaũ pewaramũ nanẽ nũ. “Ore Kafanaũ pewaramũ oreresage. A'eramũ ore arawau ywag ipe”, pe'je pejejaupe numiamũ. A'ere je 'i pẽ nupe: Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'eramamũ futat pẽẽ, a'e je 'ã pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga Kafanaũ pewara 'gã nupe. —Nepẽpoiri te 'ã pejetywer awi. A'eramũ pẽẽ pejewau mama'eukwaawa rapyaw ipe futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁶A'eramũ 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe: —Pe'je pejewau jeporogyta mome'wau kwe pe 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —A'eramũ pẽ nee wapyaka ma'e 'gã je ree nanẽ futat wapyakau nũ. Pẽje'ega renupara 'gã futat jeje'eg are nanẽ wapyaka nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pẽje'ega renupare'ema 'gã je ree nanẽ nuapyakai nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Je renupare'ema 'gã nanẽ futat je muarera 'ga nuenuwi nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Setêtai tois 'gã wekwawera mome'uawet

¹⁷A'eramũ Jejuí 'ga wemimũ'ëmera 'gã monou kwe pe, 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga porogyta are. Setêtai tois 'gã awau kwe pe 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga porogyta are. Anure 'gã 'ua ojewya nũ. 'Gã ku'ia 'gã nerekou. A'eramũ 'gã 'ua 'jau Jejuí 'ga upe:

—Mama'eukwaawa miamũ futat ore oromoit arakou 'gã nui ai'i— 'jau 'gã 'ua 'ga upe imome'wau. —“Jejuí 'ga rer imũ ore pê moiri 'gã nui”, 'jau ore mama'eukwaawa upe ai'i— 'jau 'gã 'ua imome'wau Jejuí 'ga upe.

¹⁸Aipo ojeupe 'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea— 'jau etee futat 'ga 'gã nupe ojeupe imome'uramũ. —Ymã te je mama'eukwaawa 'wyrriara resagi ikue, ywag awi tut 'l'ara resagi ikue, Satanasi turi 'ara resagi ikue. Sã'ã tupã werawa 'ara. Nan tee futat 'l'ari. Janeruwarete 'ga imuëma imua imomoa ikue. A'eramũ je a'eramũ esaka ikue. Janeruwarete 'ga ipãjê renuëma jui ikue. A'eramũ inãinãni'ĩ etee erekou. Ma'eramũ 'ã emiayuwa pemoit 'gã nui rai'i. Tepãjêa te ako je omono pê nupe ai'i. A'eramũ 'ã pêë imoia pejemogyau 'gã nui rai'i— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ¹⁹—Ma'eramũ 'ã mama'eukwaawa 'wyrriara ipãjêa niapoa'uweri pê nupe. Jeje'eg imũ peata pê nekoramũ mama'eukwaawa 'wyrriara nepê apisiukari mama'e tywera upe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe u'ama. —A'eramũ nipo pêë pejepyruga agawewi futat moi are. A'eramũ nipo pê u'wau agawewi. A'etea nipo nepemanũ jupe. Jawa'jyra nipo pê piau agawewi. A'ere nipo naya'uweri pê nupe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau. —Jeje'eg imũ peata pê nekoramũ nitywa'uweri mama'e tywera pê nupe. Ma'eramũ 'ã a'jea futat mama'eukwaawa pemoit pejemogyau 'gã nui. ²⁰A'ere kasi a'e are pejerowiarap pejee pejemogyau ne. Jeremiayuwamũ wejue te pejemogy. Ma'eramũ 'ã pêku'i pejemogyau— 'jau Jejuí 'ga u'ama 'gã nupe oporogytau. —Jeremiayuwamũ pënera jekwasiari 'upa jeka'aran are ywag ipe. A'e are ki pêku'i pejemogyau jeremiayuwamũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

Jejuí 'ga ku'iawet

(Mateu 11.25-27)

²¹Janeruwarete 'ga pãjêa Jejuí 'ga rerekou. A'eramũ 'ga a'eramũ aku'iramũ akou oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. Ene 'ã mama'e jararetea. Ene 'ã ywag ipewara mama'e jara. Ywy pewara jara nanê 'ã ene nũ. Ene te 'ã mama'e jararetea. Nai'akwaap ma'e 'gã etee rũi 'ã eremueapyo jeje'eg are. Akotee ma'e 'gã na'ne 'ã eremueapyo ee nũ. I'akwaap ma'e 'gã jêmĩ 'ã ene imueapyowe'em ee. Ejemifutar imũ etee futat 'ã ene akotee ma'e 'gã mueapyo ee. Nanuara futat te 'ã erefutat rakue— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe. —Ma'eramũ 'ã itywera 'gã etee futat eremueapyo ee— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

²²'Uwarete 'ga upe oje'eg ire Jejuí 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Jeruwarete 'ga je mu'akwaap mama'e are ikue. Ma'eramũ je 'ã ikwaawi— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

—Jeruwarete 'ga je kwaap katu katu futat. Nitywi 'ga amũ je kwaaparamũ. Jeruwarete 'ga etee te je kwaap— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau. —Je 'ã Tejuwa 'ga akwaap katu katu futat. A'ere 'ga nitywi amũ je 'jawewara Jeruwa 'ga kwaapa katu katuara 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ je 'ã tejemipyryrũmera 'gã mu'ei Tejuwarete 'ga ree. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga kwaapa je pyri— 'jau 'ga 'gã nupe.

²³A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe etee:

—Jeporokatu'okawera 'ã peesak. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã katu'oga nanẽ 'ã pẽẽ esaka nũ. Ma'eramũ 'ã pẽku'i pejemogyau— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe. ²⁴—Janeypy 'gã 'ã iporesagiwet futat jeremiapo are rakue numiamũ. A'ere 'ã 'gã manũi erujewi je rure'emauwe rakue. 'Gã 'ã oporenuwiweramũ jeje'eg are rakue numiamũ. A'ere 'ã 'gã manũi erujewi je rure'emauwe rakue— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe. —Pẽẽ 'ã jeremiapoa peesak katu katu. Ma'eramũ 'ã 'gã ku'ia peapyraap— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

Ajuee ajemuaẽm ma'e

²⁵A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga amũ 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe. “Tomojenosĩ Jejui 'ga 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe numiamũ.

—Maran ae awau Jarejuwarete 'ga pyri ki 'ei? Emome'u jee 'i— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'ja e'i Moisesi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga rakue? Eremogyta nipo jepi? Maran enereapyo ee?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁷—Aipo e'i futat 'ã Moisesi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga rakue. “Peenup Jarejuwarete 'ga je'ega. Pẽporomutat Jarejuwarete 'ga ree al'jea futat. Mama'ea peapo 'ga upe, 'ga remifutar imũ. Pejejea'aramũ pejemogyau 'ga ree 'gã nee pejejea'ara apyraapa. Aipo aporamũ nipo pejeporomutaramũ 'ga ree al'jea futat”, e'i 'ga ka'aran are rakue. “Pẽporomutat pejepyriwara 'gã nee pejejee jeporomutara 'jawe etee futat”, e'i 'ga 'ã ka'aran are inuga janee rakue— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁸—Al'jea futat aipo 'ea— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Namutar iki peapo. A'eramũ pejewau Jarejuwarete 'ga pyri pejemanũ re— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁹A'eramũ 'ga 'jau Jejui 'ga upe nũ:

—A'eramũ je maranuara 'gã nee tepota'waramũ ki 'ei? Awỹja je pyriwaramũ ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

³⁰A'eramũ kwe pe etee Jejui 'ga mama'e mũ momo'wau 'gã nupe nũ, 'gã mu'jau ajuee 'gã pojejuka are.

—Kũima'e 'ga 'ut amũ akou ojypa Jerusareg awi. Ajejeja amunaw ipe 'ga 'ua numiamũ, Jeriko pe 'ga 'ua numiamũ. A'ere 'ga ruaw ipe muna'ywa 'gã 'ga rekoari. A'eramũ muna'ywa opokoka 'ga ree. 'Ga raitya mosoka 'ga wi 'ga nupãnupãu 'ga monou 'ga nuga. 'Ga jukaaipa 'ga rejaa inuga peyse pe.

³¹A'eramũ mainana 'ga amũ awau akou pe rupi. Awau owaẽma 'ga upe. Irãã'ã 'ga ruwamũ peyse pe. Amã'jãu etee 'ga ree. Okwapa etee 'ga pyu. A'ere mainana 'ga nokoi 'ga ree. Awau etee 'ga pyu. ³²A'ere 'ga amũ 'ua nũ. Levi 'ga juapyrera 'ga amũ 'ua 'ga pyu nũ. 'Gã pytuna 'ga futat numiamũ. A'ere nãñewějẽmĩ 'ga nokoi 'ga ree. Okwapa etee 'ga pyu nũ— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe.

³³—A'ere Samari ywy pewara 'ga 'ua pe rupi akou. Na'ga jekoty'aawa 'ga rũi agawewi. 'Ga ree iporomutare'ema 'ga agawewi.^b Inupãmyrera 'ga judeua. A'etea Samari ywy pewara 'ga inupãmyrera 'ga resakawe ajemuaẽm 'ga ree. ³⁴A'eramũ 'ga opytau 'ga ree. Na'ga remiesaga 'ga rũi agawewi. A'etea 'ga opytau 'ga ree. Oporiaramũ 'ga ree. Iporiay'i 'ga 'upa 'ga upe. “Maran poko ene 'i?” 'jau 'ga 'ga upe.

—“Muna'ywa opokok je ree ki 'ei, jekaraemã areewi ki 'ei”, 'jau 'ga 'ga upe.

—A'eramũ futat 'ga muagy monou 'ga ree, 'ga pi'rokawer are. Muaga 'ga ree imono re ifaa 'ga wi. A'ere 'ga 'ga monou kawaru'i 'arimũ, weymawa 'arimũ 'ga rupia. A'eramũ futat 'ga 'ga rerua erowaẽma ae sawa 'og ipe. A'e pe futat 'ga 'ga fuanuga 'ga rerekou.

(Luka 10.30-37)

^b 10.33 Ymã judeu 'gã niporomutari Samari ywy pewara 'gã nee rakue.

35—A'i'we 'ga, oo enune, oka'aranũũ monou 'oga jara 'ga upe. “Efuanug 'ga jee. Maran gatu nipo owaẽme'ema ka'aranũũa jupe. Jupe iwaẽme'emamũ tejewya tameypyap ene 'jau”, 'jau 'ga 'oga jara 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

36 Imome'upaw ire Jejui 'ga oje'ega moromu'jara 'ga upe nũ:

—Muapyra 'gã inupãmyrera 'ga resaka. Maranuara 'ga ajemuaẽma 'ga ree? 'Ga pytuna 'ga te ajemuaẽm 'ga ree?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

37—Naani. 'Ga pytune'ema 'ga futat ajemuaẽm 'ga ree, ojejukau 'ga ree— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat. 'Ga pytune'ema 'ga futat ojejuka 'ga ree. A'eramũ pẽẽ nanẽ iapou nan— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Nan aeresage jejukai ajuee. Namutar iki pẽẽ nanẽ peapo nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'eramũ moromu'jara 'ga awau nũ.

Jejui 'ga awau Marta ãẽ 'wyr ipe

38 Aipo mome'upaw ire Jejui 'ga wemimu'e 'gã nerawau ajepeja amunaw ipe nũ. Marta ãẽ rog ipe awau osou. 39 ãẽ kypy'yra ãẽ, Mari ãẽ awau wapyka Jejui 'ga pyri, 'ga porogyta renupa 'ũina. 40 A'eramũ Marta ãẽ kumi apou erekou. A'eramũ ãẽ 'jau ojeupe: “Koo. Je tee 'i nipo aje ako mama'e apou jarejee”, 'jau ãẽ. “Maran tete Mari kynu nuapoi mama'ea je pyri. Wapyg etee pa 'ã kynu 'ũina kiã pyri nũ”, 'jau ãẽ ojeupe.

A'eramũ ãẽ 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Emut kynu je poaa. Je etee ako teporowykyau. “Ekwap ãẽ poaa mama'e apou”, ere kynu upe jee— 'jau ãẽ Jejui 'ga upe.

41—Naani. Ene te 'ã eporowyky are etee enerea'at. Epytu'u'i jui. Erejemuaẽm awi eporowyky are etee— 'jau 'ga ãẽ upe. —Tene Mari ãẽ reni. Jeporogyta are ãẽ porenuwiweramũ. Jaruete ãẽ reni je renupa, jeporogyta are wea'aramũ— 'jau 'ga ãẽ upe. 42—Ene te 'ã mama'e apoawamũ etee ereko rakue. ãẽ jeje'ega renuparamũ etee ako. ãẽ te 'ã oporowyky esagea wesak ojeupe. Nomomoira'uweri 'gã ãẽ jui— 'jau Jejui 'ga ãẽ upe 'ũina.

Jarejuwarete 'ga upe 'gã je'eg are 'gã mu'eawet

(Mateu 6.9-15; 7.7-11)

11 1 Anure Jejui 'ga 'ũina oporogytau 'Uwarete 'ga upe. 'Ga pig ire 'ga remiayuwa 'gã 'jau 'ga upe:

—Ore mu'e ape Jarejuwarete 'ga upe oroje'eg are ki jã— 'jau 'gã 'ga upe. —Sã'a Juã Batista 'ga wemiayuwa 'gã mu'ea rakue. Nan ore mu'e ape, ene taetu— 'jau 'gã 'ga upe.

2 Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nan iki peporogyta 'ga upe:

Kiapi'ni. Oroje'eg ore arajupa enee.

Tene muoryp ki 'gã najuejue etee.

Kamẽsiete ki 'gã najuejue etee tene rerowiat ajemogyau.

Kamēsĩete tere'ỹi 'wyrriaramũ oreo najuejue etee 'jau.

³ 'Awamũ ki mama'ea emut oreo oreremi'uramamũ.

⁴ Norerea'aru'jawĩ oreo mama'e tywera orojeupe 'ga iapoawer are.

A'eramũ ki ene ejea'aru'jawe'emamũ oretywer are.

Oreo mamuakat futar iki ape mama'e tywera apoe'em are,

pe'je ki Jarejuwarete 'ga upe pejeje'lega— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Jarejuwarete 'ga upe pejeporogyta awi kasi pepoit futar ine. Ojewi pepoire'emamũ nipo 'ga mama'e esage muri pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

A'ere 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ, 'gã mu'jawamũ nũ:

—Sã'ã nipo kũima'e 'ga amũ rura iwaẽma opytuna 'ga upe pypaje. A'eramũ nipo 'gã oseae ajemogyau. A'eramũ nipo 'ga 'ga momaka. ⁶ “Kanape'ia emut amũ jee. Muapya kanape'ia emut jee. Jepyntuna 'ga 'ut amũ owaẽma jee. A'ere nitywi mama'ea 'ga upe. A'eramũ je tejua, emut amũ mama'ea jee, 'jau enee”, 'jau nipo 'ga 'ga upe. ⁷ A'eramũ nipo oset ma'e 'ga 'jau ajaupe: “Aset je tejupa. Najefu'amiweri je. Jera'yra 'gã oset 'upa. Awopytym je 'okwara ko”, 'jau nipo ta'yt ma'e 'ga ajaupe.

⁸—A'ere nipo 'ga pyntuna ojero'waro'wau etee 'okwara mopoga u'ama 'ga upe wojere'emamũ. Pog pog pog. A'eramũ nipo 'ga omogerukare'emamũ afu'ama, kanape'i monou 'ga upe, opytuna 'ga omogerukare'emaue.

⁹—A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Nan tee futar iki pejemogy pejeje'lega Jarejuwarete 'ga upe pejeojere'emamũ. A'eramũ 'ga pẽnemifutara mua pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

—Ojeupe pẽẽ mama'e renũjamũ Janeruwarete 'ga imuri pẽ nupe. “Je poar ape” ojeupe 'eramũ 'ga pẽ poari futari. Kamēsĩete 'ga pejepeare'emamũ, pejeje'lega pejejemogyau pejeojere'emamũ 'ga upe. Sã'ã mama'e 'ara ae wi. A'eramũ 'ã ae ijaramũ awau ekaa. Esag ire tãmẽjẽ 'ã ae opoia ekar awi. Nan tee futar iki pẽẽ, pejeje'lega pejeojere'emamũ futat 'ga upe mama'e renũ awi. A'eramũ 'ga mama'e mua pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—'Okwara mopogara 'ga 'jawe ki peko. 'Okwara rawopytymo'wog ire etee 'ga poiri imopog awi. Nan tee futar iki pẽẽ. Pepoit kasi 'ga upe pejeporogyta awi ne. A'eramũ 'ga pẽ poari futari— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁰—“Mama'e emut amũ jee” 'jara 'gã nupe 'ga imuri futari. “Je poar ape” 'jara 'gã 'ga opoat futat. Ojeupe peje'egamũ 'ga je'egi futari pẽ nupe— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe oporogytau.

—Pejenosĩ kasi mama'ea 'ga upe enũina ne. Mama'e esage tee te 'ga amut pẽ nupe. Namura'uweri 'ga mama'e tywera pẽ nupe. ¹¹ Sã'ã pẽẽ. “Mama'e emut amũ jee, Kiapi'ni”, pejeja'yra pejejeupe i'eramũ mama'e katurama etee imonoa pejeja'yra upe. Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'e esagea etee imuri pẽ nupe, “mama'e esagea emut jee” 'eramũ. Moja sipo pemono pejeja'yra upe, “ipira emut jee” 'eramũ? Naani. Mama'e esagea etee te pemono pejeja'yra upe. ¹² “Wyraupi'a emut amũ jee” 'eramũ

sipo jawa'jyra pemono pejeja'yra upe? Naani. Nepemonoa'uweri jawa'jyra pejeja'yra upe. Nan tee futat Ku'jywa 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

¹³—Pëë 'ã aetywera agawewi. A'etea 'ã mama'e esagea etee pemono pejeja'yra upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Nan tee futat peapo numiamü. A'ere Ku'jywa 'ga te mama'e esagerete muri pë nupe “mama'e esagea emut oree” ojeupe pëë 'eramü— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —U'agesagea miamü futat 'ga amut pë nupe, “Emut E'agesagea jee” ojeupe 'eramü— 'jau 'ga oporogytau 'gã nupe.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Mateu 12.22-30; Maku 3.20-27)

¹⁴Oporogytapaw ire Jejui 'ga mama'eukwaawa pe'au erekwara 'ga wi. A'ea 'ga moje'egukare'ema 'ga mogou. Ije'lege'ema 'jawe 'ga pirewara 'ga mogou. A'eramü 'ga ojewi ipe'a re oje'ega nü. A'e resakarera 'gã oporesagamü ajemogyau 'ga ree.

¹⁵A'ere 'gã amü “o'meramü te 'gã 'i”, 'gã 'i etee ajaupe:

—Mama'eukwaawa 'wyrriara je'eg imü te 'ga 'ga pirewara moiri 'ga wi— 'jau 'gã ajaupe. —Pesepu je'eg imü te 'ga imoiri 'ga wi— 'jau etee esakarera 'gã ajaupe.^c

¹⁶A'eramü peuwara 'gã 'jau 'ga upe:

—Oreemiesage'ema eapo amü oree. A'e resaka “Al'jea futat ra'e”, taru'e enee 'jau. “Janeruwarete 'ga opäjë muri 'ga upe ra'e”, taru'e enee 'jau— 'jau 'gã 'ga upe numiamü.

A'ere 'ga nuapoi 'gã nupe. “Mama'e tywera siapoukat esaka 'ga upe jarejee 'jau”, 'jau 'gã ajaupe numiamü. A'ere 'ga nuapoi 'gã nupe. ¹⁷Okwaap 'ga 'gã je'eg jemima ojee. A'eramü Jejui 'ga aipo 'jau etee 'gã nupe:

—Maran sipo 'gã amü a'eramü ojo'oka oywy pype ajamueu? Ajaupi etee futat ajuapisaupap, ojomateepapa ajaupi etee futat— 'jau Jejui 'ga u'ama oporogytau 'gã nupe. —Maran sipo a'eramü ajepeja amunaw ipewara 'gã ojo'oka ajaupi etee futat ajuapisawamü?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

¹⁸—Nan iapo re amunipo 'ã mama'eukwaawa remiayuwa ojomateepawi ajaupi etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁹—“Pesepu päjë mü 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'gã nui”, 'jau ako pëë jee ko. A'eramü je 'jau pë nupe: Mal'ja päjë mü ajee pënemiyuwa 'gã mama'eukwaawa pe'ai 'gã nui? NaJaneruwarete 'ga päjë mü rüi nipo 'gã imoiri 'gã nui?— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁰—Je nanë futat 'ã Jarejuwarete 'ga päjë mü etee je 'ã imoiri 'gã nui. A'eramü pëë a'e are je kwaapa. “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga te nipo 'ã”, 'jau amunipo 'ã pëë jee— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

²¹—Ifuakat ma'e 'ga 'ã u'ywa renu'ama 'okwar ipe woga rarümü. A'eramü 'ã muna'ywa osowe'em. ²²A'eramü ifuakararete ma'e 'ga 'ua 'ga muajãna 'ga

^c 11.15 Mama'eukwaawa 'wyrriara rera muküi tapy'yja je'eg imü. Satanasi 'jawamü, Pesepu 'jau nü.

monou 'ga retyka u'ywa pojekau 'ga wi. A'eramũ futat osou 'ga karaemã upe. A'eramũ futat 'ã erawau ime'ega ajaupe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

—Mama'eukwaawa 'wyriara ifuakat ma'e 'jawe. Ipãjê futat numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga te pãjêretea. Mama'eukwaawa 'wyriara pãjêa te 'ga wapyraap. Ma'eramũ 'ã ae Jarejuwarete 'ga pãjê mũ mama'eukwaawa pe'ai 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama, oporogytau.

²³—Je ree iporomutare'ema 'gã najeremiayuwa rũi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Jeporowyky are je poare'ema 'gã naje upe rũi oporowyky. Mama'eukwaawa upe te 'gã porowyky— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Werekwarera upe mama'eukwaawa jewyawet

(Mateu 12.43-45)

²⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pê nui omoir ire mama'eukwaawa nipo ioi ywy akÿme'ema rupi opytaawa mũ rekaa akou. A'eramũ nipo opytaawa mũ resake'emawe 'jau ojeupe etee futat nũ: “Maran te 'ã nooi tejekwawer ipe etee futat tejewya nũ 'i?” 'jau nipo ojeupe.

²⁵A'eramũ nipo ojewya 'ua werekwarera 'ga resaka. Erekwarera 'wyriar amuteeramũ nipo akowe'em ee. Ijekatu'oguu tuwamũ. ²⁶A'eramũ nipo opytuna majatykau awau. Sete nipo opytuna rerua. A'lea te nipo itywerete. A'eramũ te nipo erekwarera 'ga te'arareteramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea mama'eukwaawa rerekwarera pype ose re mama'eukwaawa noseu'jawi 'ua nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã ku'ia

²⁷A'ere Jejui 'ga oporogytapaw ire kũjã ãẽ mũ mytun awi wafukaja mua 'ga upe:

—Iku'i nipo eney kynananimenime ene ree— 'jau ãẽ wafukaja mua 'ga upe.

²⁸Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau ãẽ upe:

—A'jea futat nũ ã. Iku'i futat ãẽ je ree nũ ã— 'jau 'ga ãẽ upe. —Je rerowiaara 'gã taetu nipo ãẽ ku'i wapyraap— 'jau 'ga ãẽ upe.

Aeremiapoe'ema fariseu 'gã enũinawet

(Mateu 12.38-42; 16.1-4; Maku 8.11-13)

²⁹Ojee 'gã jatykapaw ire Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—'Awauwaramũ miamũ 'ã nepêa'wyri futari pejejemogyau 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. —Oreremiapoe'ema eapo amũ oree, pe'je 'ã jee numiamũ. A'e resaka “A'jea futat Janeruwarete 'ga opãjê muri 'ga upe ra'e”, taru'e enee 'jau, pe'je 'ã jee numiamũ. A'ere je naapoa'uweri mama'ea pê nupe pênemiesagamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Juna 'ga ree etee je pê muea'ari pê mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁰—Sã'ã ipira Juna 'ga mokona rakue. A'eramũ 'ã imuapyra 'ara rupi 'ga rerua eropy'apojyau rakue. Nan tee futat je ferawi imuapyra 'ara rupi. Je manũ re nipo Janeruwarete 'ga futat je moferapa imuapyra 'ara rupi Juna 'ga

'jawerimũ etee futat. Aiporamũ tãmějẽ te nipo pekwaap. “Na pa je Janeruwarete 'ga 'ga muri rakue”, 'jau nipo pẽẽ jee je feraw ire— 'jau 'ga 'gã nupe.

31—Wowase pẽ majatykaaw ipe Janeruwarete 'ga 'jau pẽẽ mũ nupe. “Ko 'gã esage ra'e. Werowiat wejue 'gã jera'yra 'ga. A'eramũ je 'gã mua tejemiayuwamũ. A'eramũ 'awamũ 'gã 'ua osou ywag ipe je pyri. Jera'yra 'ga 'gã werowiat rakue”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe. “Ko 'gã te aje nia'wyri. Nuerowiari 'gã jera'yra 'ga rakue”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Aipo 'eramũ nipo Sepa ywy pewara 'wyriara ẽẽ 'jau pẽ nupe: “NaKu'jywa kĩa remiayuwã rũi agawewi je ikue. A'etea je ojot muku awi Sarumãu kĩa je'ega renupa ikue”, 'jau nipo ẽẽ pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“A'ere 'ã Jejui kĩa rekoi agawewi pẽ pype rakue. I'akwaap ma'e kĩa jẽmĩ. A'etea 'ã nepeanuwi kĩa je'ega rakue”, 'jau nipo ẽẽ oje'ega 'ua pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'jea futat ẽẽ 'i. Sarumãu 'ga a'jea futat okwaap numiamũ. A'ere 'ga nokwaapawi. Je te 'ã a'jea futat okwaap katu katu. A'etea 'ã jeje'ega nepeanuwi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

32—Janeruwarete 'ga rowase pẽ majatykaaw ipe nipo Ninewa pewara 'gã afu'ama pẽ nupe. “Ore nanẽ nũ. Norokwaawi ore Ku'jywa 'ga ikue. A'etea ore orojeupe Juna 'ga 'ga mome'u pyrauwe oropoit orotywer awi ikue”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. “A'ere 'ã nepeanuwi futari Jejui 'ga je'ega rakue”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Juna 'ga a'jea futat esage ma'ea rakue. A'ere 'ã je te 'ga apyraawi. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Arãparĩn

(Mateu 5.15; 6.22-23; Maku 4.21-23)

33 A'ere Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—Arãparĩna monyg ire ae nomima'uweri mama'e 'ag are. Imonyg ire ae imonoi jakatupe te imyina ajuesawamũ te— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe.

34—Tata eny 'jawe aereaa. Sã'ã tata enya mama'e resaukara janee. Nan tee futat jarejeau jane mama'e resagi. Ea ma'e 'gã wesak katu katu futat mama'ea. Eawep ma'e 'ga te aje 'ã nuesakatui mama'ea. Nan tee futat pẽẽ. Ea ma'e 'gã 'jawewaramũ pẽẽ pẽneapyo pejejemogyau jeje'eg are, erowiaa pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ mama'e apou Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat. A'ere eawep ma'e 'jawewaramũ nepẽneapyoi futari jeje'eg are. Neperowiari jeje'ega. A'eramũ pẽẽ pejejemifutar imũ etee futat mama'e apou pejejemogyau. Ypytunaiwa pype wata ma'e 'jawe pẽẽ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

35—A'eramũ pẽẽ jeje'ega renupa futat. Jeje'ega tata eny 'jawe. Sã'ã tata enya pe resaukara pẽ nupe. Nan tee futat jeje'ega pẽ mu'ei ywaga piar are. 36 A'eramũ pẽẽ jeje'ega renuparamũ tata eny pype futat pejejemogyau pejeatau. Jeje'ega renupara 'gã a'jea futat ajemogyau mama'e apou esage Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Judeu 'gã nemiapo
(Mateu 23.1-36; Maku 12.38-40)

³⁷Jejui 'ga porogytapaw ire fariseu 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—Ere ejua ejemi'waa je'wyr ipe— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga awau 'ga rupi.

'Ga rog ipe owaẽm ire Jejui 'ga awau osou. Awau wapyka. ³⁸A'eramũ 'ga mo'wyarera 'ga 'jau ojeupe: “Kuu. Nojepoei futari nipo ajee 'ga ki sa”, 'jau 'ga ojeupe. “Najane 'jawe rui 'ga jepoei ojemi'war enune”, 'jau 'ga 'ga ago'wau ojeupe etee futat.

³⁹A'ere Jejui 'ga ikwaawi ojee.

—Ene 'ã jarejemiapou etee futat mama'ea ereapo ekou numiamũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'jeteetewi 'ã ene mama'e apou ekou numiamũ. A'etea 'ã nenea'wyri. Pẽẽ 'ã y'a kupe pireita futat numiamũ. A'ere 'ã nepekatu'ogi waipy katy. Nan tee futat 'ã pẽẽ. Pẽpir esageay futat numiamũ. Pejauk futat pejepiky'a awi numiamũ. A'eramũ 'ã pẽpira ojekatu'oka numiamũ. A'ere pẽkurasãu nia'wyri futari. Iky'auramũ futat pẽkurasãua. A'ere 'ã pejekurasãu nepekatu'ogi futari— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau 'ũina.

⁴⁰—Pẽ'akwaawe'ema pẽ nereko kũi— 'jau Jejui 'ga oje'ega moywyrarefa 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga 'ã pẽ apoarera. A'eramũ 'ga afuweramũ pẽ katu'og are numiamũ. Napẽpira katu'og are rui 'ga fuweramũ. Pẽkurasãu katu'og are tee 'ga fuweramũ numiamũ— 'jau 'ga oje'ega moywyrarefa 'gã nupe. —Pejetywer awi pepoir ire amunipo 'ã 'ga pẽ katu'ogi. A'eramũ amunipo 'ã pẽẽ pejejesageramũ pejejemogyau 'ga upe, 'jau je 'ã tekou pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴¹—Pejejakate'em awi pepoit. Ikaraemãe'ema 'gã nupe pejekaraemã pemono amũ. Nan pẽẽ iaporamũ pejekatu'ok, pẽpira we futat pẽwyter ipe nanẽ nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴²—Pẽporiayi pẽẽ numiamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweri pejejee pejeporomutare'em are. Fariseu 'ã pẽẽ. A'eramũ pẽẽ mama'e mojo'oka pejepe 'jawe pejejeupe. Ko pypiara nanẽ imojo'oka nũ. A'eramũ pẽẽ majepeja monou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ emyrera pẽma'ea. Kumikasiga miamũ pẽẽ imojo'oka imonou Jarejuwarete 'ga upe. Nanuara te esage futat 'ga upe numiamũ. A'ere namãa etee rui peapo. Pejejee nanẽ futar iki pejejuka esage nũ. Mĩmera apoa esageay Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mul'jau ee. —A'ere 'ã pẽẽ nanarui. Pẽẽ 'ã pejuereko tywerete. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga pejejee pejeporomutare'em are pẽ nerekou tyweaete— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina. —Pejepytuna 'gã nereko esagearamũ Jarejuwarete 'ga ree we futat pejejuka esage— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'ere pejepytun are pejejukae'emamũ Jarejuwarete 'ga we futat pereko tywerete— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina oporogytau.

⁴³—Pẽporiayi nipo pẽẽ numiamũ. “Je jeresage” pe'je numiamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweretei. Pejejatykaaw ipe pejewau

'ã kũima'eeteete 'gã apykaw ipe etee pẽapygiwet. Ukawõ'õ me pejeatau pejemogyau miamũ 'ã pejejeapeje'ega futaa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

44—Judeuramũ jane nipyругa'uweri tywy are. Tywya nia'wyri. Aeto'omera ajemogy. A'eramũ jane jarepyruga'ema futat ee. A'eramũ jane mama'e monou tãmẽjẽ futat imỹina tywy 'arimũ imojewakawamũ ajaupe. A'eramũ ae tywy 'arimũ opyruga'ema. Tywya 'ã 'ũina ojewage'emamũ. A'eramũ 'ã ae okwapa i'arimũ. Ikwaape'ema rerekou. Nan tee futat pẽẽ. Nepẽywyter a'wyri pejemogyau. A'ere 'gã nokwaawi te. Tywy jewage'ema 'jawe futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Oresageay” pe'je 'ã jepi numiamũ. A'ere 'gã nepekaawi te. Pẽywyter a'wyre'ema nokwaawi te— 'jau 'ga 'ũina 'gã nupe.

45 A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã amũ 'jau Jejui 'ga upe, aipo 'ga 'eramũ.

—'Gã nupe aipo 'jau te ore nanẽ futat ore ago'o ape e'ỹina nũ— 'jau 'gã 'ga upe aipo 'ga 'eramũ.

46—Pẽẽ nanẽ nipo moromu'jaramũ pejemogy tywet 'gã 'jawe futat nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Napejemimu'efer imũ etee rũi te 'ã mama'ea peapo. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete futat. Sã'ã 'gã amũ mama'e poyja monoaaju'arimũ. A'eramũ 'gã ojopoare'ema iupia. Nan etee pẽẽ. Pẽẽ 'ã Moisesi 'ga remikwasiarer are pemu'e katu katu 'gã numiamũ. “Peko esage 'ã pejemogyau Moisesi 'ga je'eger imũ. Pepoit kasi 'ga je'eger awi ne”, pe'je 'ã 'gã nupe pejemogyau numiamũ. A'ere 'ã pẽẽ te nepeko esagei pejemogyau Moisesi 'ga je'eger imũ— 'jau 'ga 'gã mu'jara 'gã nupe.

47 A'ere 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pẽporiay'i pẽẽ pejemogyau numiamũ. Nepeenuwi futari Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã je'ega. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete futat. Pẽypy 'gã 'ã Janeruwarete 'ga mome'wara 'gã je'ega nuenuwi etee rakue. Ma'eramũ 'ã 'gã 'ga je'ega mome'wara 'gã apisi rakue. Pẽẽ nanẽ 'ã 'gã je'egera renupe'ema nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 48—Pejepy 'gã 'gã apisi re 'ã pẽẽ ita esage monou 'gã nywy 'arimũ peje'arasiga resaukaawamũ. A'ere 'ã pẽ'arasig 'mea te pẽ nerekoi. Pẽku'ia te pẽ nereko 'gã apisiawer are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

49—Janeruwarete 'ga 'ã i'akwaap tãmẽjẽ futat. A'eramũ 'ga jane kwaapa. A'eramũ 'ga 'jau “Teje'ega mome'wara 'gã tomono 'gã nupe 'jau kwy”, 'jau 'ga rakue. “Amumera 'gã te nipo 'gã wereko tywerete. Amumera 'gã te nipo ajee 'gã wapisi”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

50—A'eramũ Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete werowiaara 'gã nepyaa. Nepẽ'arasigi te 'ã pejetywer are. Pejetywer are, jareypy 'gã tywer are. Mĩmer are 'ga pẽ nereko tyweretei. Janepy 'gã 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisau ekoete rakue. Ywy apo ypyrauwe te 'ã 'gã 'ga rerowiaara 'gã apisi rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'ũina. 51—Apeu 'ga ra'ne te 'ã 'gã ajuka ppy ppy rakue. A'ere 'gã 'ã 'awamũ taetu 'ga rerowiaara 'gã apisi kwaiwete. 'Awamue 'gã 'ã Sakari 'ga jukau rai'i nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Jarejuwarete 'ga rukawõ'õ me 'ga

'amamũ 'gã 'ã 'ga jukau rai'i. A'eramũ nipo 'ga pẽ nerekou tyweaete iapisipyrrera 'gã nepyaa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵²—Moromu'jara pẽẽ numiamũ. Pẽporiay'i pejemogyau numiamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweri futari— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Jarejuwarete 'ga je'ega te 'ã neperowiari futari. A'eramũ 'ã pẽẽ erowiarukare'ema 'gã nupe. Pẽ'me etee 'ã 'gã nupe. A'eramũ 'gã a'jea futat ikwaape'ema. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵³Oporogytapaw ire Jejui 'ga awau 'gã nui. Fariseu 'gã amũ awau 'ga rupi Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee. A'eramũ 'gã awau akou oporogytau pe rupi. Ajamueu awau akou. Oje'ega moywyrarfena 'ga upe, 'ga rerawau 'ga rerekou, 'ga moporogytaukaa ojeupe. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Pe'je ajee 'ga simoporogytaukat jarejee 'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —Siesak 'ga mama'e tywera mome'ua jarejee 'jau 'ũ— 'jau 'gã ajaupe, ajuerawau ajuerkou. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga moporogytaukaa 'ga rerawau 'ga rerekou pe rupi. A'ere 'ga morogyta a'jea etee imome'ui 'gã nupe 'ga nerawau 'gã nerekou. Nomome'ui futari 'ga mama'e tywera. ⁵⁴—'Ga je'eg ekoete 'ga rekoramũ sipyyk 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

A'ere 'ga morogyta a'jea etee imome'ui 'gã nupe 'gã nerekou.

Pekyje ki Jarejuwarete 'ga wi

(Mateu 10.26-31)

12 ¹A'eramũ 'gã ajatykau Jejui 'ga ree. 'Ga porogyta renupa 'ua ajatykau. Kwaiwete 'gã. A'eramũ 'gã opyruga pãwẽ gatu etee te futat ojopy are. Opyrugawe'ema rerekou 'gã opyruga ajuee.

A'ere Jejui 'ga je'egi wemimu'e 'gã nupe etee ra'ne:

—Peko kasi fariseu 'gã 'jawe ne— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe. —“Ore 'ã oreresageay”, e'i 'gã numiamũ. A'ere o'meramũ te 'gã 'i ajemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. —Nepeesagi te 'gã tywera. A'ere 'gã tywereteramũ futat. Mama'e tywera 'gã wapo ajemogyau. A'ere 'gã imimi te. Kanape'i jopypeawa 'jawe 'gã tywera. Nuesaga'uweri ae kanape'i jopypeawa. A'ere imopy'apirupaw ire ae imopy'apiruawa kwaawi futari. Nan tee 'gã tywera. Ae nuesaga'nei nipo 'gã tywera. A'ere anure te nipo ae esagi futari. Pejemogy kasi 'gã 'jawe ne— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. ²—Nomima'uweri futari mama'e tywera. Anure te nipo imimipyrrera jesaukari 'gã nupe. ³Awamũ 'gã amũ jemogyi jemime oje'ega ajaupe. A'ere aipo 'ara rupi te nipo 'gã amũ imome'ui 'gã nupe wafukaita. A'eramũ te nipo najuejue etee futat pekwaap— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

⁴A'ere Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pekyje awi pejeapisi are ifuwet ma'e 'gã nui. Pẽ apisi 'gã numiamũ. A'ere 'gã pẽ'aga nomateepawa'uweri. ⁵Jarejuwarete 'ga wi te pekyje ete. 'Ga te a'jea futat pẽ mateepap ywawuje tee werowiare'emamũ. Pẽ'aga we futat 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —'Ga te a'jea futat mama'e tywera ojeupe iaporamũ ae apisi— 'jau 'ga 'gã nupe.

6—Janeruwarete 'ga te lã pãjêretea. A'ere 'ga jejukai esagei futari ae ree. Peesak wyra'ia. Wyra'ia lã niapoi agawewi. A'etea Janeruwarete 'ga imanũnamũ wesak 'ũina. 7 Ae taetu aje lã ae ate 'ga upe. Ma'eramũ lã 'ga jejukai ae ree taetu— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama. —Pê'awa we futat ojemojopyrũmawa ajemogyau pëakag are. Aeakag are ijemogyau we futat 'ga okwaapap. “Nojejukai nipo 'ga ore ree?” pe'je kasi ne. Naani. Ojejuka futat 'ga pë nee. A'eramũ ki pëe pejekyjawewem pejereko tywera 'gã nui— 'jau 'ga 'gã nupe.

Pejenosĩ kasi Jejui 'ga mome'u awi ne
(Mateu 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 A'ere Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—Je lã pëneki'yaretea. Pejenosĩ kasi je mome'wau 'gã nupe ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —'Gã nowase pëe je mome'u renosie'em ire je nanë najenosĩ pë mome'wau nũ. “Je Jejui 'ga remiayuamũ”, pëe 'eramũ je ywag ipe peoramũ je nanë futat ywag ipewara 'gã nowase a'e 'gã nupe nũ: “Koromũ noko jeremiayuwa 'gã 'ja”, 'jau nipo je pë nupe ywag ipe peoramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

9—Pëe mũ nipo 'jau 'gã nupe: “Je naJejui 'ga remiayuwa rui”, 'jau nipo pëe. A'eramũ nipo je nanë futat ywag ipe peoramũ “Najeremiayuwa rui koromũ”, 'jau nipo je 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

10—Ojeupe peporogyta re Janeruwarete 'ga pëtywera moiri pë nui. Je kuraw ire pëtywerete futat. A'ere nipo anure 'ga 'Agesage je'egi pë nupe, pëtywera resaukaa pë nupe. A'eramũ nipo pëe pejepoia pejetywer awi. Jui pepoir ire Janeruwarete 'ga imoia pë nui— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'ere 'ga 'Agesage kuraw ire nitywi 'ga amũ pëtywera resaukaawamũ pë nupe. A'eramũ pëe jui pejepoire'ema. Nan tee futat pejemogyau. Pejetywer awi pëpoiwiwere'emamũ Janeruwarete 'ga nomoiri futari pë nui. A'eramũ aipo 'gã awau mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

11—Anure nipo 'gã amũ je rerowiaaramũ pë pyygi pë nerawau pejejatykaaw ipe 'wyrriara rowase pë moporogytaukaa jupe. “Ekoay 'ga akou mama'e tywera apou”, 'jau nipo 'gã pë nerawau 'wyrriara upe pë mome'wau 'me jupe. A'eramũ kasi pekyje pejerooramũ ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ “Ma'ja 'jau sipo je 'gã nupe teporogytau 'wei”, pe'je kasi ne, pejekyjau ne. 12 Janeruwarete 'ga peu pë nerooramũ 'gã nupe peje'egawa amut pë nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

Ika'aranũũ kwai ma'e 'ga

13 A'ere kũima'e 'ga amũ mytun awi wafukaja mua Jejui 'ga upe:

—Jeruwa amanũ ai'i. A'ere jereki'yra 'ga arajuwa karaemãmera nomojo'ogi jee ai'i— 'jau 'ga wafukaja mua 'ga upe. —A'eramũ ene eje'ega 'ga upe jee: “Emojo'ok pejejuwa karaemãmera ejewirera 'ga upe”, ere ki 'ga upe jee— 'jau 'ga oje'ega mua Jejui 'ga upe.

14 A'eramũ Jejui 'ga 'jau etee 'ga upe:

—Naejeki'yra ene iago'o anupa rüi je ruri ai'i— 'ga 'li etee 'ga upe, aipo ojeupe 'ga 'eramü. —Naamanü ma'e karaemã mojo'oka rüi je ruri ai'i— 'jau etee 'ga 'ga upe.

¹⁵A'eramü 'ga 'jau 'gã nupe nü:

—“Kwaiwete je karaemã futari”, pe'je awi. Nakaraemã rüi pẽ mogeukat ywag ipe. Tejerowiarämü te je pẽ mogeukari ywag ipe Tejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

^{16,17}A'eramü Jejui 'ga mama'e mü mome'wau 'gã nupe nü:

—Küima'e 'ga amü ikaraemã kwaiwete ma'e 'ga amü e'li ojeupe: “Kwaiwete te 'awamü jeko pypiara 'wei. Kwaiwete jeremi'ua 'awamü 'wei” 'jau 'ga ojeupe. “A'ere ijagawa niapoi jupe. A'eramü je ma'ja apou jupe nü'ü. Najeporomonoweri je ee 'gã nupe”, 'jau 'ga 'üina ojeupe. ¹⁸“Sikõ'i'i ma'ea pa je omono etyka kwy. Taapo tee amü tuwuu ma'e tejemi'u ryrünamü 'jau kwy. Tekaraemã reewe tomono inuga tupaw yau pype 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. ¹⁹“A'ere ta'e tejeupe 'jau kwy: Kwaiwete te jeremi'ua 'wei. Noporowykyi futari te je 'awamü 'wei. Ajemi'wat etee futat te je 'awamü te'ýina 'wei” ta'e tejeupe etee futat 'jau kwy. “Teku'iramü tejemi'u are te'ýina 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁰—A'eramü nipo aipo 'ga upe Janerwarete 'ga 'jau: “Eremut ekoete eje'ega e'ýina ra'e”, 'jau nipo 'ga 'ga upe, amara'neramü 'ga ree. “Ene manü re awýja ma'ea eneremi'ua ki 'ei? 'Awauwe futat eremanü ejemi'u awi küi”, 'jau nipo 'ga oje'ega mua 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

²¹—Pẽẽ mü nipo pejekaraemã are etee futat pejejea'aramü. A'eramü Jarejuwarete 'ga ree jẽmĩ nipo pejejea'are'emamü futat— 'jau 'ga 'gã nupe. —Aipoa küima'e 'ga 'jawe futat nipo pẽẽ. 'Ga 'jawe futat nipo pejemama'ea peetypap pejemanünamü— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

Pejemogypyk ki Jarejuwarete 'ga ree

(Mateu 6.25-34)

^{22,23}A'eramü Jejui 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe nü:

—Ma'eramü 'ã je 'li pẽ nupe: Pẽnea awi mama'e are etee pejemogyau, je 'li pẽ nupe. “Ma'ja je 'wau 'awamü”, pe'je awi pejejeupe. Pẽnea'ar awi pejejaity are etee pejemogyau. Jarejuwarete 'ga ree te pejemogypyk pejemogyau, 'jau je 'ã pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe. —'Ga te 'ã pẽ apo. A'eramü 'ga ojee pejemogypygamü mama'e mua pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau. ²⁴—Sã'ã wya'ia. Wya'ia 'ã nuapoi agawewi mama'ea. Nitywi agawewi 'ã mama'e tymawa. A'etea 'ã Janerwarete 'ga mama'ea omono jupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Niapoi agawewi wya'ia 'ga upe. A'etea 'ga ojejukau ee. Pẽẽ taetu aje 'ã aeramü. A'etea sipo 'ga nojejukai pẽ nee?— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁵—Peko sipo amü pejeymane'em are ete ea'at ma'eramü amü pejeymane'emamü namutat?— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —Naani. Nia'wyrri futari aipoa miamü pẽ nupe ee pẽnea'ara. A'etea te nipo pẽyman pejemogyau. Pejeywyr are tee pejejea'aramü miamü pemanü futat. Mama'e are etee pẽnea'at pẽ nekoa nepẽ

koga'uweri— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁶—Ma'eramũ pẽẽ pejejea'aramũ mama'e are etee pejemogyau ki 'ei?— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁷—Sã'ã 'ywoytyra. 'Ywa 'ã noporowykyi agawewi futat opotyry are. A'ere ipotyra esageteeramũ— 'Jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te janepytynera 'ga, Sarumãu 'ga, ikaraemã kwai ma'ea rakue. 'Ga te 'ã taity esage ma'ea rakue. A'ere 'ã 'ywoytyra te 'ga raity esage apyraawi. ²⁸'Ywoytyra 'ã majepe'i ara rupi etee wesageramũ. A'eramũ 'ã ai'iwe opỹijagamũ. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga omokaturam ipotyra jupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Jupe iapo re sipo 'ga nomonoi mama'e esagea pẽ nupe? Pẽẽ taetu aje 'ã pẽnesage 'ga upe. Ma'eramũ pẽẽ 'ga rerowiaraipe etee 'ũ? Pe'je 'ga rerowiaa futat nanimenime. Perowiaraiw awi etee 'ga. ²⁹Au'je mama'e are etee pẽnea'ar ire. Pejemiaem awi pejemem'uram are etee. Pejemiaem awi nanẽ pejejaity are etee nũ. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee pejejuka ete— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁰—Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã te 'ã ajemiaem mama'e are etee. A'ere kasi pẽẽ 'ga 'jawe peko ne. Janeruwarete 'ga pẽnemifutara okwaap. Ojejuka 'ga pẽ nee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³¹—Jarejuwarete 'ga je'ega peenup katu katu. 'Ga je'eg imũ peko esage. A'eramũ 'ga mama'e esage mua pẽ nupe, pẽnemifutara mua pẽ nupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Nateepawi futari ywag ipe ako ma'ea
(Mateu 6.19-21)

³²—Pekyje futat kasi mama'ea pejejewi teepap ja'wyja'wyrãmũ ne. Pejemogygyk futar iki pejemogyau 'ga ree. Janeruwarete 'ga ojee pejemogygygamũ iku'i futat 'ũina pẽ nee. A'eramũ 'ga mama'e esage mua pẽ nupe. Anure ywag ipe pẽ nesaka 'ga aku'iramũ futat pẽ nee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³³—Pejekaraemã ki peme'eg amũ ka'aranũũ are. A'e repyfera monou ikaraemãe'ema 'gã nupe. A'eramũ Janeruwarete 'ga ka'aranũũa 'gã nupe imonoramũ ywag ipe mama'e mua pẽ nupe. Mama'ea pejejaupe imonoawera mepyaũ pẽ nupe. Peu mama'e nateepawa'uweri. Nitywi mama'e mateepaara. Nitywi agu'jaa peu. Nitywi jypemeruua. Nitywi muna'ywa. A'eramũ mama'ea atepawe'emamũ futat peu— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁴—Pejekaraemã are etee pẽnea'aramũ 'au ywy pe etee futat pejekaraemã pereko. A'ere Janeruwarete 'ga ojee pẽnea'aramũ, ywag ipe nanẽ mama'e esage muri pẽ nupe nũ. 'Auwara karaemã momytunara 'gã ojejuka 'au ojeapo ma'e are etee ajemogyau. A'ere ywag ipe karaemã momytunara 'gã jejukai Jarejuwarete 'ga ree te— 'Jau 'ga 'gã nupe u'ama.

“Je rura ki peapesak” Jejui 'ga 'eawet

^{35,36}—Anurenure'i nipo je oi Jarejuwarete 'ga pyri pẽ nui. Anure te nipo je ruri nũ. A'eramũ pẽẽ je ruru'jawa rapesaka pejemogyau— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau 'ũina. —Sã'ã aeporowykya 'wyrriara upe. A'eramũ 'ã 'wyrriara 'ga awau watau wemiayuwa 'gã nui, maraka pe 'ga awau 'gã nui. A'eramũ 'gã 'ã

'upa tata monyka im̃yina 'ga rura rapesaka. Owaẽmawe 'ga 'ã 'okwara mopoga wemiayuwa upe. A'erauwe 'ã 'wyriara 'ga remiayuwa iawopytymo'woka 'ga upe. ³⁷A'eramũ 'gã aku'iramũ 'upa. 'Ga waẽma rapesakara 'gã aku'iramũ. “Au'je katu pa 'ga ruri jane sere'emaue nũ”, 'jau 'gã ajaupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—A'ere nipo 'ga opiara mosoka, oje'ega wemiayuwa 'gã nupe: “Pe'je pejejua pejejem'i'waa”, 'jau nipo 'ga ojewyra rapesakara 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁸—Meewei 'ur ire nipo 'ga ypyaje 'ua owaẽma. A'tea nipo 'gã ajemogyau 'ga rapesaka. 'Ga waẽmamũ nipo 'gã aku'iramũ. ^{39,40}Nan tee futat nipo pẽẽ je rura rapesakaramũ pejejemogyau au'jeteramũ je rapesaka— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Nepekwaawi futari je jewyawa. A'eramũ pẽẽ pejejemogyau au'jeteramũ je rapesaka— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —Sã'ã 'oga jara 'ga muna'ywa rura kwaawe'ema. Muna'ywa rura kwaaw ire amunipo 'ã 'oga jara 'ga awawe'em 'og awi. A'ere 'ga nokwaawi futari muna'ywa rura wog ipe. Nan tee futat nepekwaawi pejejek'i'yramũ je jewyawa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Kũima'e 'ga remiayuwa 'gã

(Mateu 24.45-51)

⁴¹Aipo 'ga 'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore upe te ere aipo 'jau? Najuejue etee te 'ã ere ore nũ?— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

⁴²A'eramũ Jejui 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—Je rerowiaaramũ etee futat pejemogy najuejue etee futat je rapesaka, je jewyra rapesaka— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga mama'e mũ mom'e'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau 'uaw are nũ:

—'Wyriara 'ga remiayuw esage 'ga 'lakwaap ma'ea. O'wyriara 'ga je'eg imũ etee futat mama'ea wapo. A'eramũ 'wyriara 'ga wata enune wemiayuw esage 'ga m̃yina wemiayuwa 'gã nesakawamũ. “Aata je. A'eramũ je ene m̃yina 'gã nesakawamũ”, 'jau 'wyriara 'ga wemiayuw esage 'ga upe. “Mama'ea ki emono 'gã nupe 'gã nemi'uramamũ”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramũ nipo 'ga 'wyriara 'ga awau watau 'gã nui. Anure nipo 'ga ojewya 'ua nũ. ⁴³'Ga 'eawer imũ etee mama'e apo re nipo 'wyriara remiayuw esage 'ga aku'iramũ ajemogyau o'wyriara 'ga resakawe. ⁴⁴A'eramũ 'wyriara 'ga we futat aku'iramũ 'ga ree wemifutar imũ etee 'ga porowykyramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ nipo 'ga al'jea futat 'ga monou 'ga m̃yina okaraemã are ojejuka ma'eramũ. ⁴⁵A'ere nipo im̃yimirera 'ga amũ 'i ojeupe: “Mukuu nã'ã je'wyriara 'ga oi re'ã, oporomukuramũ re'ã”, 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramũ nipo 'ga opytuna 'gã amũ nupãnupãu. A'ere nipo 'ga awau ojemi'waa, kawãajaiwa rykua. A'eramũ nipo 'ga weawyrywamũ akou. Oporowykyawe'em nipo 'ga 'ũina. ⁴⁶A'e pype nipo 'ga 'wyriara 'ga 'ua owaẽma erujewi 'ga upe. Wapesage'emeteramũ nipo 'ga 'ua owaẽma erujewi 'gã nupe. A'eramũ nipo 'ga 'ga rekoarũ'e'ema resakawe 'ga mopimopika. A'ere nipo 'ga 'ga monou tata pe imomoa 'ga rerekou tyweaete— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

47—'Gã amũ nipo 'wryiara remifutara kwaapa futat numiamũ. A'ere nipo 'gã nuapoi jupe. A'eramũ nipo 'ga 'wryiara 'gã nupãnupãukaa tesirũmera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

48—Amumera 'gã te nipo ajee nokwaap katui 'wryiara remifutara. A'e 'gã 'gã nonupãuui. Nonupãi kwaiwete. Inãinãni'ĩ etee nipo 'gã nupãi, mama'e tywera apo re— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

—'Gã amũ nipo 'wryiara remifutara kwaapa katu katu futat. 'Gã a'jea futat oporowyky jupe. Wemiesaga 'gã nee ojemogypyka etee. Wemiesage'ema 'gã nee 'ga nojemogypyga'uweri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

Jejui 'ga ree nipo ae ajamueu

(Mateu 10.34-36)

49 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Mama'e mateepapa je ruri. Sãã tata mama'e tywera mateepawa. Nan tee futat nipo je ruri mama'e tywera mateepapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga nipo je rerekou tywerukaa pëtywer are 'gã nupe. A'eramũ nipo 'ga werowiaara 'gã nerekou tywerukare'ema. A'ere je anure 'ga rerowiaare'ema 'gã etee ereko tyweretei— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 50—Anurenure'i nipo je rerowiaare'ema 'gã je rereko tyweri. A'e are etee je rea'aramũ tekou— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

51 A'ere 'ga 'jau 'gã nupe:

—“Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga rur ire nipo ore jamuepawi”, pe'je kasi ne. Naani. Je ree taetu nipo pejamue pejejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. 52—Je ree naju'jaju'jawe tee rüi pënea'at mama'e are. Muküja 'gã nipo pëpytuna 'gã oporomutaramũ je ree. Muapyra 'gã tee nipo ajee pëpytuna 'gã niporomutari je ree. A'eramũ nipo 'gã naju'jaju'jawe tee rüi wea'aramũ je ree— 'jau 'ga 'gã nupe. 53—Küüma'e 'ga amũ nipo je rerowiaa. A'ere nipo 'ga ra'yra naje rerowiari. Kújãmuku ãẽ mũ nipo je rerowiaa. A'ere nipo ãẽ ya naje rerowiari. A'eramũ nipo 'gã ajamueu je ree— 'jau 'ga 'gã nupe.

Naje kwaawi pejepe 'ga 'eawet

(Mateu 16.2-3)

54 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ywagũna resakawe 'ã pëẽ mũ 'jau pejejaupe: “Amana nipo 'ã 'ja”, 'jau 'ã pëẽ pejejaupe. A'eramũ a'jea futat amana. 55 Ywytu ruramũ 'ã pëẽ, “Arasimiũna nipo 'ã”, 'jau 'ã pëẽ pejejaupe. A'eramũ 'arasimiũna futat— 'jau 'ga 'gã nupe. 56—Ywagũna resakawe 'ã pëẽ amana kwaapa pejejemogyau. Ywytu ro'ysag are 'ã pëẽ 'arasimiũna kwaapa— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tejuwarete 'ga remiaporama je amome'u pë nupe. Ma'eramũ sipo nepekwaawi? Nepëporokwaawiweri te 'ã ee. Ma'eramũ 'ã nepekwaawi— 'jau 'ga 'gã nupe.

Pemota'wa pejejee iporomutare'ema 'gã
(Mateu 5.25-26)

⁵⁷ A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ ajee mama'e esagea pejejeupe iapoa nepekwaawi pejemogyau 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere Jejuí 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

⁵⁸—“Mama'e tywera 'ga wapo jee”, pejejeupe 'ga amũ 'eramũ pejewau pejeporogytau 'ga upe, 'ga mota'wau pejejeupe. Kasi a'e pe 'ga pẽ nerooi 'wyriara 'ga upe ne. A'eramũ 'wyriara 'ga pẽ monoukaa jefaruu 'ga upe, pẽ munewukaa ne. ⁵⁹Moromunepawa pype pejemono re nipo nepe'ëarũ jui. Mama'e tywera apo mepy re tãmêjẽ te pe'ë jui— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. —Nan tee futat ki pẽ. Mama'e tywera apo re peje'eg tãmêjẽ futat Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga pẽ katu'oka tãmêjẽ pẽ mogyau nũ. Ojeupe peje'ega'ne'emamũ 'ga pẽ nereko tyweretei aipo are— 'jau 'ga 'gã nupe.

Otywer awi ipoire'ema 'gã

13 ¹Jejuí 'ga porogyta 'ga 'amamũ 'gã amũ 'ua owaẽma 'ga upe. —Ekoay 'wyriara 'ga, Piratu 'ga Garireja ywy pewara 'gã apisaukaa Jarejuwarete 'ga upe 'gã porogyta 'gã nupawamũ. Itywerete nipo 'gã. Ma'eramũ nipo 'ã Janeruwarete 'ga 'gã apisaukaa 'gã nupe, aru'e ore kũi— 'jau 'gã 'ua u'ama imome'wau 'ga upe.

^{2,3} A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. Nityweri 'gã kwaiwete. Ajepeja Garireja ywy pewara 'gã tywera 'gã nuapyaawi. Pẽ nanẽ pëtywerete futat nũ. Pejetywer awi pejeipoire'ema pẽ nanẽ futat pemanũ 'gã 'jawe. Pemanũ re nipo, Janeruwarete 'ga pë'aga monou mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe u'ama.

4—'Awamũ 'ã 'og ywate u'aa Sirue pewara 'gã 'arimũ rai'i, 'gã apisau rai'i. Tesoitu 'gã pytuna. Itywerete ma'e 'gã sipo poromũ rai'i? Pëtywera sipo 'gã wapyraap rai'i? ⁵Naani. Pẽ juejue futat pepapap pejetywer awi pejeipoire'emamũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

Y'wa 'yp

⁶ A'ere Jejuí 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

—Kũima'e 'ga amũ 'ũina. A'eramũ y'wa 'ywa u'ama 'ga ko pe. Y'wa 'aawa rupi 'ga awau y'wa 'ywa resaka. A'ere nokoi'i futari i'a mũ akã are 'ga upe. ⁷A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'ga upe: “Muapya kwara 'ara rupi je ruri 'au y'wa 'ywa resaka ai'i. A'ere je naesagi amũ 'l'aa ai'i. A'eramũ ene etyka”, 'jau 'ga wemiayuwa 'ga upe.

⁸—Aipo 'ga 'eramũ 'ga remiayuwa 'ga 'jau 'ga upe: “Tene i'ami ra'ne, 'awa kwara rupi tee ra'ne”, 'jau 'ga 'ga upe. “Taypywykai 'jau. A'ere 'yja esage tarut ara iypy are esaka 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe. “Siesag i'a 'jau, 'yi esage oypy

are erur ire 'jau. ⁹I'aramũ simu'am gatu etee 'jau. A'jea futat i'ae'emamũ sietyk 'jau', 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

—A'jea futat i'ae'emamũ ijetygi futari— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. —Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'e tywera apo awi pepoira rapesagi ra'ne. Jui pepoire'emamũ 'ga nan tee futat pẽ netygi— 'jau 'ga 'gã nupe.

Iteu ma'ea kũjã

¹⁰Morowykye'ema rupi Jejui 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe oporogytau 'gã nupe. ¹¹A'e pe ojero'wu ma'e eẽ mũ 'ua 'gã pyri. Ymã eẽ jero'wui akou rakue. Tesoitu te eẽ kwara mu'ari akou ojero'wau. Mama'eukwaawa eẽ erekou opir are. Iteu ma'e 'jawe eẽ mogoukaa. Najepyoï futari eẽ watau. ¹²Eẽ resakawe Jejui 'ga oje'ega eẽ upe:

—Erefu'am ĩ. Enejaruete ene 'awamũ ĩ— 'jau 'ga eẽ upe.

¹³A'ere 'ga opo monou eẽ 'arimũ. Eẽ 'arimũ etee agawewi opo monou. A'erauwe eẽ u'ama gatu. Ojepywau.

—Au'jete je katu'og ape wa'iko. Ene te 'ã eneresage jee— 'jau eẽ Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁴A'ere judeu 'gã jatykaawa raarana 'ga amara'neramũ 'ga ree. Morowykye'ema rupi Jejui 'ga eẽ mafu'ami. “Ae katu'oga ae porowykya futat”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga amara'neramũ Jejui 'ga ree. A'eramũ 'ga a'eramũ 'jau 'gã nupe:

—Pejor awi pejejekatu'ogukaa morowykye'ema rupi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Morowykye'ema rupi kasi peporowyky ne”, 'jau 'ga 'ã janee rakue. Ma'eramũ 'ã pejot morowyky rupi etee pejejekatu'ogukaa— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—“Morowykye'ema rupi kasi peporowyky ne”, pe'je awi oree. Pẽẽ nanẽ te 'ã peporowyky pejejemogyau morowykye'ema rupi. Wyrã jara agawewi 'ã pẽẽ. ¹⁶A'etea 'ã “ereporowyky awi morowykye'ema rupi”, pe'je jee. A'etea pejejemawa pemoy'u morowykye'ema rupi. Eẽ taetu aea. Abraão 'ga juapyrera eẽ. Janepytuna futat eẽ. Ma'eramũ sipo je mama'eukwaawa moire'ema morowykye'ema rupi eẽ wi? Ymã te 'ã eẽ mama'eukwaawa rerekoï opir are rakue. Ma'eramũ je imoire'ema eẽ wi morowykye'ema rupi 'ũ, a'e te je nũ a'i kũi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁷Aipo 'eramũ 'gã opoyje'emamũ ajemogyau 'ga wi. 'Ga ree ipromutare'ema 'gã opoyje'emamũ. A'ere tesirũmera 'gã kul'iramũ 'ga ree, eẽ wi imoiramũ.

'Ga rerowiaara 'gã jemomytunawam
(Mateu 13.31-33; Maku 4.30-32)

18 A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ma'ja 'jawe ajee je rerowiaara 'gã?— 'jau 'ga 'gã nupe.

19—Sã'ã y'wa'yi'i'ia, mostarda 'jawa. A'eramũ 'ã ae ityma. A'eramũ 'ã opopoa awau 'ã o'ywuuramũ. A'eramũ 'ã wyra'ia aja'yrapyau akã are, waity mogyau ee. Nan tee futat je rerowiaara 'gã— 'jau Jejuí 'ga u'ama 'gã nupe. —'Awamũ 'gã inãinãni'i'í etee. A'ere nipo 'gã anure kwaiwete je rerowiaara 'gã jemomytuni awau— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

20—Ma'ja'ja 'jawe ajee je rerowiaara 'gã?— 'jau 'ga oje'ega 'gã nupe nũ.

21—Sã'ã kũjã u'i mojerawa. A'eramũ 'ã imojopyeewa monou ipype. Inãinãni'i'í etee agawewi 'ã imonou ipype. A'etea 'ã awua. Nan tee futat je rerowiaara 'gã jemomytuni nipo— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —'Awamũ 'gã inãinãni'i'í etee je rerowiari. A'ere nipo anure je rerowiaara 'gã jemomytuni kwaiwete— 'jau 'ga 'gã nupe.

Ywag ipe oo ma'e
(Mateu 7.13-14, 21-23)

22 Jejuí 'ga awau akou Jerusarega repejãna. Awaw ipe 'ga awau pe rupiwara 'gã mu'jau akou.

23 A'eramũ kũima'e 'ga amũ 'jau Jejuí 'ga upe:

—Inãinãni'i'í etee sipo ore oi ywag ipe?— 'jau 'ga Jejuí 'ga upe.

24 Aipo 'ga 'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pënea'at kasi pejemogoyau tesirũmera 'gã nee ne. Pejetywer awi pepoit. A'eramũ pëë pejeporowykyau esage pejemogoyau pejejeupe ywag ipe pejejesawamũ— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

A'eramũ futat 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ywaga rokwaru nokwaruui. Je rerowiaara 'gã etee te oo osou ywaga rokwaru rupi— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —Jeje'ega renupare'ema 'gã nipo e'i “Ywag ipe je oi”, 'jau nipo 'gã numiamũ. A'ere jeje'ega renupare'ema 'gã nosea'uweri ywag ipe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

A'ere Jejuí 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe u'ama nũ:

25—'Okwara motyw ire 'oga jara 'ga nuawopytymo'wogi tekotee 'gã nupe. A'ere 'gã amũ nipo 'ua 'okwara mopoga 'ga upe. “Toroo orosou 'jau”, 'jau nipo 'gã numiamũ. A'eramũ 'oga jara 'ga awau oje'ega 'gã nupe: “Pe'je pejewau je wi. Nakwaawi je pëë”, 'jau etee 'ga 'gã nupe.

26—Nan tee futat nipo peo peu ywag ipe jeje'ega renupare'emamũ 'okwara mopoga jee. A'ere nipo je “Najeremiayuwa rui pëë”, je 'i etee pë nupe. “Pe'je pejewau pejewya je wi”, je 'i etee pë nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —A'eramũ nipo pëë 'jau jee: “Orojemi'wat ako ore ene pyri ikue. Ore'wyr ipe futat ako ore mu'e ape ikue”, 'jau nipo pëë jee. 27 A'ere

nipo je 'i etee pẽ nupe: “Najeremiayuwa rũi pẽẽ. Pe'je pejewau je wi”, 'jau etee nipo je pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —“Nepeenuwi futari jeje'ega. Pe'je pejewau je wi”, 'jau nipo je pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸—Aipoa 'ara rupi nipo pẽẽ jareypy 'gã nesaka. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga, Jeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã. Mĩmera 'gã nipo peesak ywag ipe numiamũ. A'ere nipo pẽẽ nepesei futari. A'eramũ nipo pẽẽ pejejaa'wau pejejupa pejese'ema rerekou. “Ma'eramũ ore 'ga rerowiare'ema arakou rakue 'ũ?” 'jau nipo pẽẽ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

²⁹—A'ere nipo kwe pewara 'gã 'ua ajatykau je ree. Najuejue etee nipo 'gã 'ua ajatykau je ree. Awau ojejaga ywag ipe ojemi'waa je pyri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau. ³⁰—Akotee nipo 'gã amũ numiamũ. A'etea nipo 'gã oo ojejaga ywag ipe je pyri ojemi'waa— 'jau 'ga 'gã nupe. — A'ere amumera 'gã nosea'uweri ywag ipe je pyri. “Je ika'aranũĩ kwaiwete ma'ea. Je kũima'eeteetea 'jau. A'eramũ je Jejui 'ga tepoara futare'ema” 'jara 'gã nosea'uweri ywag ipe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

Jerusareg ipewara 'gã nee 'ga 'arasigawet

(Mateu 23.37-39)

³¹A'e pype fariseu 'gã amũ 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Eka'jam 'aw awi ewau. Erote 'ga ene juka are ifuwet. A'eramũ ene ewau 'aw awi eka'jama kwe pe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³²A'eramũ Jejui 'ga wea'aramũ ojeupe 'gã 'e are: “Mõ. Siesak 'ga paira oporowyky awi 'jau, e'i nipo 'gã jee”, 'jau 'ga ojeupe. A'ere 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Naka'jama'uweri je tewau. Tejuwarete 'ga remifutara 'ara rupi te je manũi. Nopaira'uweri je teporowyky awi. Erote 'ga 'me ate 'ga renamũ. Pekwap 'jau 'ga upe: “Nopaira'uweri je teporowyky awi. Mama'eukwaawa je omoit tekou 'gã nui. Ojero'wu ma'e 'gã je akatu'ok tekou, e'i etee 'ga”, pe'je 'ga upe pejewau— 'jau etee Jejui 'ga aipo 'gã nupe. —“Namateepawi we je Tejuwarete 'ga porowykya, e'i 'ga”, pe'je 'ga upe pejewau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³³—Tejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat je porowykyi tekou. Oporowykya je iapopaw ire te nipo 'ga je jukaukari 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —Jerusareg ipe futat nipo tewau temanũmũ. Peu futat Jeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisara 'gã nuwi. A'eramũ je peu futat tewau temanũmũ nipo— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

³⁴A'eramũ 'ga 'jau Jerusareg ipewara 'gã nupe:

—Jerusareg ipewaramũ futat te 'ã pẽẽ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisaramũ pejup— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Sã'ã wyrasokwẽa wa'yra majatyka wakape 'wyrripe imonoa kwanũ awi. Nan tee futat je— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Tajejuka esage Jerusareg ipewara 'gã nee”, 'jau je 'ã pẽ nupe numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee. ³⁵A'eramũ 'awamũ Janeruwarete 'ga opoia futat pẽ nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ nipo pẽ nee iporomutare'ema 'gã 'ua pẽ'wyrarete pojekau pẽ nui. 'Awamũ 'ã je nanẽ tewau pẽ nui nũ. A'eramũ

pěẽ je resagu'jape'ema 'awamũ. “Esageay Janeruwarete 'ga remimurera 'ga”, jawe'ẽwe pěẽ je resagu'jape'ema futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Awuwut ma'e 'ga

14 ¹Morowykye'ema mũ rupi Jejui 'ga awau osou fariseu 'ga amũ rog ipe ojemi'waa. 'Wyria'ri 'ga rog ipe awau osou. A'eramũ fariseu 'gã amũ 'ua Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee. 'Gã 'ua osou 'ga resaka.

—Pe'je soo 'ga resaka. Mama'e tywera 'ga iapo re sipyyk 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

²Poje kũima'e 'ga amũ 'ua osou Jejui 'ga pyri. Awuwut ma'e 'ga 'ua osou 'ga pyri. A'eramũ fariseu 'gã 'jau ajaupe:

—'Awamũ 'ã morowykye'ema. A'etea sipo 'ga awuwut ma'e 'ga okatu'ok?— 'jau 'gã ajaupe. —Ae katu'oga ae porowykyia futat morowykye'ema rupi. Nokatu'oga'uweri nipo 'ga 'awauwe 'ga— 'jau 'gã ajaupe.

³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja e'i te Moisesi 'ga rakue? “Pekatu'ok kasi 'gã morowykye'ema rupi ne”, e'i te 'ga janee rakue? Naani. Aipo ne'i 'ga rakue— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴A'ere 'ga ree ajatyka ma'e 'gã noje'egi futari. Ojenosĩ 'gã 'ga wi aipo ojeupe 'ga 'eramũ.

A'eramũ Jejui 'ga opo monou awuwut ma'e 'ga 'arimũ 'ga katu'oka. A'ere 'ga oje'ega 'ga upe 'ga katu'og ire:

—'Awamũ enejaruete. A'eramũ ene ewau eje'wyr ipe— 'jau 'ga awuwut ma'efera 'ga upe.

⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau esakarera 'gã nupe:

—Pejeja'yra ywy kwara pype i'aramũ sipo nepenuẽmi jui morowykye'ema rupi? Pejejeymawa ywy kwara pype i'aramũ sipo nepenuẽmi jui morowykye'ema rupi?— 'jau 'ga 'gã nupe. —Nepeejara'uweri pejeja'yra imĩina ywy kwara pype. A'ea 'ara rupi pěẽ iaporamũ je nanẽ ojero'wu ma'e 'ga katu'ogi morowykye'ema rupi nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁶A'ere 'gã noje'egi futari ajemogyau ojeupe 'ga 'eramũ.

'Gã neko esage are 'gã mu'eawet

⁷Ojemi'war enune Jejui 'ga awau afu'ama wewiri oo ma'e 'gã nesaka. 'Gã apyga resaka u'ama. “Naakotee ma'e 'gã nenawa 'arimũ rũi pa 'gã apygiweramũ ra'e. Esage ma'e 'gã apykawa 'arimũ etee pa 'gã apygiweramũ ra'e”, 'jau 'ga ojeupe 'gã nesaka.

A'eramũ 'ga mama'e mũ momel'wau 'gã nupe 'gã mul'jawamũ:

^{8,9}—'Ga amũ nipo 'ua ene mo'wya, “Ere ejua ejemi'waa jerog ipe”, 'jau enee. A'eramũ nipo ene ewau eapyka esage ma'e 'gã apykawa 'arimũ. A'eramũ nipo esage ma'e 'ga amũ 'ua wapykawa 'arimũ ene renamũ osou. A'eramũ nipo ene mo'wyarera 'ga “Eryrk 'ga renaw awi”, 'jau enee. A'eramũ nipo ene ejenosõu ekou 'gã nowase— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe. ¹⁰—A'eramũ ene 'gã amũ emo'wyrãmũ

eapyka akotee ma'e 'gã apykawa 'arimũ te. A'eramũ nipo ene mo'wyarera 'ga 'ua osou. A'eramũ 'ga te 'jau enee: “Au te ejot eapyka je pyri”, 'jau enee— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ ene ekou 'wryia'ri 'jawe 'gã nowase— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹¹—“Je 'ã kũima'eteetea” 'jara Janeruwarete 'ga imogyau tywet. A'eramũ Janeruwarete 'ga “Nakũima'eteete rũi je” 'jara 'gã etee 'ga imogyau kũima'eteeteramũ 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹²A'eramũ Jejui 'ga 'jau omo'wyarera 'ga upe:

—Eremo'wy'wyt kasi esage ma'e 'gã etee ne, epytuna etee ne. Ajemogy tee ma'e 'gã we futar iki emo'wyt imojemi'waa ejepyri— 'jau 'ga 'ga upe u'ama. —Esage ma'e 'gã etee ene imo'wy'wyrãmũ 'gã nanẽ ene mo'wryi ene rerawau oje'wyr ipe nũ. ¹³Itywetywet ma'e 'gã nanẽ ki emo'wy'wyt imojemi'waa ejepyri nũ— 'jau 'ga 'ga upe. —Iteu ma'e, eae'em. Mĩmera 'gã nanẽ ki emo'wy'wyt eje'wyr ipe nũ— 'jau 'ga 'ga upe. ¹⁴—'Gã nene mepya'uweri. A'eramũ anure Janeruwarete 'ga 'gã mojemi'waawera mepya'u enee— 'jau 'ga 'ga upe.

Maraka pe imo'wy'wyrirera 'gã

(Mateu 22.1-10)

¹⁵A'eramũ Jejui 'ga pyri ojemi'wat ma'e 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—'Au aejemi'wara miamũ pa 'ã esage nũ. Peu ywag ipe taetu 'ã aeku'iawa te— 'jau 'ga 'ga upe, 'gã nemianuwamũ 'ũina. —Jarejuwarete 'ga pyri ojemi'wat ma'e 'ga taetu aku'iramũ nanimenime— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁶A'eramũ aipo 'ga 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat nũ'ũ. A'jea futat ere poromũ— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

—Kũima'e 'ga amũ kumia wapoukat 'gã nupe. Kwaiwete 'ga iapoukaa.

¹⁷A'ere 'ga erojyw ire oje'ega wemiayuwa 'ga amũ upe: “Ere ewau 'gã nupe kwe pe, jeremimo'wy'wyrera 'gã nerua”, 'jau 'ga 'ga upe oje'ega. A'eramũ 'ga awau. ¹⁸Awau 'ga owaẽma 'ga remimo'wy'wyrera 'ga amũ upe: “Ere ejua ejemi'waa, e'i 'ga enee ko”, 'jau 'ga awau 'ga upe.

—A'ere aipo 'ga 'i etee 'ga upe: “Naani ki 'ei. Ywya je amut ape ko ki 'ei. A'eramũ je tewau esaka ki 'ei”, 'jau etee 'ga 'ga upe.

¹⁹—Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'ga awau ajepeja 'ga upe etee 'jau nũ, 'ga remimo'wy'wyrera 'ga upe 'jau nũ: “Ere ejua ejemi'waa, e'i 'ga enee ko”, 'jau 'ga awau 'ga upe.

—“Tee. A'ere nipo je nooi nũ'ũ. Teis kwataua je amut ko. A'eramũ je tewau tejemimurera resaka ra'ne”, 'jau etee 'ga 'ga upe nũ.

²⁰—Awau 'ga aipo 'ga wi nũ. Awau 'ga ajepeja 'ga upe 'jau nũ: “Ere ejua ejemi'waa, e'i 'ga enee ko”, 'jau 'ga awau ajepeja 'ga upe etee nũ. A'ere “Je nooi ki 'ei. Jeremireko je 'awamue ko. A'eramũ je a'eramũ ejararũme'em. Nooi je”, 'jau etee 'ga 'ga upe nũ.

21—A'eramũ 'ga remiayuwa 'ga ojewya awau imome'wau 'ga upe. “Nuri etee 'gã je rupi ki 'ei”, 'jau 'ga awau imome'wau 'ga upe. A'eramũ 'ga a'eramũ amara'neramũ akou 'gã nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—A'eramũ 'ga oje'ega 'ga upe nũ, aipo 'ga upe wějẽmĩ futat nũ. “Ekwap ajemogy tee ma'e 'gã mo'wy'wya. Erut ekoete te futar iki 'gã. Eae'ema 'gã we futat ki erut. Iteu ma'e 'gã miamũ futar iki erut. Itywet ma'e 'gã nanẽ ki erut. Mĩmera 'gã futar iki erut”, 'jau 'ga wemiayuwa 'ga upe nũ.

22—A'erauwe 'ga awau nũ. A'eramũ 'ga 'gã nerua, kwaiwete. A'ere 'gã nomatyneemi 'ga roga. A'eramũ 'ga wemiayuwa 'ga mojewyru'japa nũ.

23—“Ere ajee ewau kwe pe nũ. Kwe pe ekwap pe rupi nũ. Pe rupiwarã 'gã nerua imajatykau jee. Tejoga ryneem gatu gatu te je afutat”, 'jau 'ga 'ga upe.

—A'erauwe 'ga ojewya awau nũ. Ojewya awau 'gã nupe nũ. A'eramũ 'ga 'gã nerua, kwaiwete nũ. A'eramũ te 'ga 'ga roga matyneemi 'gã nerua.

24—“Amo'wy'wyt futat je 'gã ai'i numiamũ, kwaiwete ai'i numiamũ. A'ere 'ã 'gã jẽmĩ nuri ojemi'waa je pyri. A'eramũ 'gã 'awamũ jeremi'ua 'wawe'em futat. Nomonoĩ futari je tejemi'ua 'gã nupe”, 'jau 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

Jejui 'ga remiayup

(Mateu 10.37-38)

25 Anure Jejui 'ga awau watau akou nũ. Kwaiwete 'gã awau 'ga rupi. A'eramũ 'gã awau akou oporogytau pe rupi.

26—Pẽporomutat pẽẽ pejepytuna 'gã nee. Pejey are, pejejuw are, pejejewirer are, pejejenyr are, pejepytun are, pejejee nanẽ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe 'gã nerawau 'gã nerekou pe rupi. —A'ere je 'i pẽ nupe: Jeremiayuwamũ pejejekoweramũ ki pẽporomutat je ree pejepytuna 'gã nee pejeporomutara apyraapa. Je ree pejeporomutaramũ ki pẽẽ mama'e apou jeremifutar imũ je muorypawamũ. “Ereapo awi nanuara ki sa”, 'jau nipo pẽpytuna 'gã pẽ nupe. A'ere kasi eremojerowiat 'gã ne. Jeje'eg imũ etee futat pẽẽ iapou. Kasi a'e pe pẽẽ najeremiayuwa rui ne— 'jau 'ga 'gã nupe 'gã nerawau 'gã nerekou.

27—Jeremiayuwamũ pejejekoweramũ jeremifutara etee futat pẽẽ iapou, pejekyjawe'em 'gã pejejereko tywer awi. “Tene 'gã je jukai kwy. Napoira'uweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, 'jau etee ki pẽẽ— 'jau 'ga 'gã nerawau 'gã nerekou pe rupi.

28—Kũima'e 'ga amũ nipo 'og ywate are aparuapoweramũ. A'eramũ 'ga ka'aranũia ra'ne imojopyrũmũ 'ũina. “Taesak ka'aranũia i'jawe jooa 'jau kwy, 'oga apoa 'jawe jooa 'jau kwy”, 'jau nipo 'ga 'ũina imojopyrũmũ.

29,30 “Kasi 'gã a'e pe 'oga je imateepawe'emamũ je jai ne kwy”, 'jau nipo 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau 'gã nerawau 'gã nerekou.

—Nan tee futat nipo pẽẽ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ pẽẽ je rerowiaaramũ pejejemogyau pejejea'aramũ ra'ne. “A'jea futat sipo je rekoĩ 'ga rerowiarareteramũ 'wei?” 'jau ki pẽẽ pejejemogyau pejejea'aramũ

ra'ne— 'Jau 'ga 'gã nupe. —“A'jea futat sipo je 'ga porowykya etee futat iapoi 'wei”, 'Jau ki pëẽ pejejeupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³¹—'Wyriara 'ga amũ remiayuwa nipo amara'neramũ ajepeja 'wyriara 'ga remiayuwa 'gã nee te. A'eramũ nipo 'gã 'Jau o'wyriara 'ga upe: “Soo 'gã apisau 'Jau” 'Jau nipo 'gã 'ga upe. A'eramũ nipo 'wyriara 'ga 'Jau 'gã nupe: “Tee. Tene ra'ne. Kwaiwete 'ga remiayuwa pytuna. Wĩti miu 'ga remiayuwa pytuna. Jane najanepytuni. Teis miu etee te 'ã janepytuna. Siapisipap sipo jane 'gã?” 'Jau nipo 'ga wemiayuwa 'gã nupe.

—“Tee. Naani nipo nũ'ũ. 'Gã etee nipo jane apisipap”, 'Jau 'ga remiayuwa 'gã 'ga upe. A'eramũ nipo 'wyriara 'ga oje'ega ra'ne imonou ajaupe. ³²A'eramũ 'gã oje'ega pyu etee futat ojomojyrũmũ— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

³³—Nan tee futar iki pëẽ. Jeremiayuwamũ pejekoweramũ pejejea'aramũ ra'ne pejemogyau— 'Jau 'ga 'gã nupe. —Pëẽ je rerowiaripa etee. A'ere etyka 'ea nia'wyrĩ— 'Jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

³⁴—Sã'ã jukyra resagea futat numiamũ. A'ere kumi pype omonoramũ nomẽ'ei futari. Aipoa jukyra nia'wyrĩ futari. ³⁵A'ea jukyra numiamũ. A'ere namuei mama'ea. A'eramũ ae imonou imomoa yty apy'rarimũ. Nan tee futat je rerowiar awi opoit ma'e 'gã— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. —'Ga amũ te nipo ajee mama'eaya ojeupe ijesakaramũ opoit je rerowiar awi. 'Gã je rerowiaa numiamũ— 'Jau 'ga 'gã nupe. —Ee pejejeapyoweramũ ki peapyaka katu jeje'eg are— 'Jau 'ga 'gã nupe 'gã nerawau 'gã nerekou.

Oka'jam ma'ea karupa'mĩa

(Mateu 18.12-14)

15 ¹Anure itywet ma'e 'gã 'ua Jejui 'ga renupa 'upa. 'Wyriararete upe ka'aranũũ pyykara 'gã nanẽ kwaiwete nũ.

²'Gã nesakawe fariseu 'gã amũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromul'jara 'gã netee Jejui 'ga ago'wau 'upa:

—Kuu. Itywet ma'e 'gã jekoty'aawa 'ga ra'e— 'Jau 'gã ajaupe 'upa. —Ojem'i'waa nanẽ 'ga 'gã pyri ra'e nũ— 'Jau 'gã ajaupe.

³A'e renupawe Jejui 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Itywet ma'e 'gã werowiara we futat Janeruwarete 'ga afutat— 'Jau 'ga 'gã nupe. A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe 'gã mu'Jau 'Uwarete 'ga ree.

⁴—Kũima'e 'ga amũ nipo wyrã jara. Karupa'mĩa nipo 'ga reymawa. Kwaiwete nipo 'ga reymawa. Sëg nipo 'ga reymawa pytuna. A'ere nipo karupa'mĩ amũ ka'jami opytun awi ka'a pe. A'eramũ nipo ijara 'ga ipytuna jaga ukaja pype inuga. Ipytuna jãmaw ire nipo 'ga awau oka'jam ma'efera rekaa akou. A'eramũ nipo 'ga awau owaẽma jupe. ⁵Esakawe aipo 'ga iupia imonou imopeywaa ojasil'y'warimũ erua. Aku'iramũ 'ga oka'jam ma'efera rerua oje'wyr ipe nũ. ⁶Wog ipe owaẽmawe nipo 'ga oje'ega monou opytuna 'gã nupe: “Pe'je pejejua pejeku'iramũ je pyri. Tejeymawa je aesak ko”, 'Jau nipo 'ga 'gã nupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

(Luka 15.4-7)

7—Nan tee futat Jeruwarete 'ga ku'iramū 'ūina. Otywer awi itywet ma'e 'ga poiramū 'ga ku'iramū 'ūina ywag ipe, ywagipewara 'gā netee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau. —Nan tee otywer awi opoit ma'e 'gā nee 'ga ku'iramū 'ūina. Esage ma'e 'gā nee aku'ia 'ga iapyraapa 'ūina itywet ma'efera 'gā nee— 'jau 'ga 'gā nupe 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree 'ūina.

Ka'aranūū 'ywope'i etygyret

⁸A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū:

—Kūjā ēē mū 'ywope'ia wereko, ka'aranūū 'ywope'ia. Teis ēē ka'aranūū 'ywope'ia pytuna. Epyuu ma'ea juejue ēē upe. A'ere nipo amū 'ari ēē wi. A'eramū ēē tata monyka esakawamū 'oga peia imua imono'oga esaka.

⁹Esakawe ēē oje'ega ojepyriwara 'gā nupe: “Pe'je pejejaa je pyri pejeku'iramū. Aesak je teka'aranūūa ko”, 'jau ēē 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

¹⁰—Nan tee futat Janeruwarete 'ga ku'iramū otywer awi 'gā poiramū. Ywagipewara 'gā netee 'ga aku'iramū 'ūina— 'jau 'ga 'gā nupe 'gā mu'jau.

Oka'jam ma'ea kunumīūū 'ga

¹¹A'ere Jejui 'ga 'ūina mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū, 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree:

—Kūima'e 'ga amū mukūi tee 'ga ra'yra 'gā. Kūima'ea jue 'ga ra'yra 'gā.

¹²Iwujaa 'ga 'jau 'uwa 'ga upe: “Anure ki ekaraemā emut oree. A'ere je tema'ea 'awauwe ifutari. Emanūme'ēwe jema'ea emut jee”, 'jau iwujaa 'ga 'uwa 'ga upe.

—A'erauwe 'ga okaraemā mojo'oka wa'yra 'gā nupe. Kwaiwete 'ga ka'aranūūa. A'eramū 'ga okaraemā kwajamū.

13—Anurenure'li 'ga ra'yra 'gã awau 'ga wi, iwujaa 'ga awau muku 'ga wi. Tapy'yja mũ 'wyrarete pe 'ga awau 'ga wi. Peu 'ga oka'aranũũ momyaupap. Kũjãmene'em are, kawĩajaiw are 'jau. Mĩmer are 'ga oka'aranũũ momyaupaw ekoete. Nan etee etee 'ga akou nũ. Ika'aranũũe'ema 'jawe akou nũ. Oka'aranũũ momypaw ire 'ga akou ty'ara upe. 14 Aman ipe agawewi. A'etea amana nokyri 'gã nupe. A'eramũ temi'ua opapapap. A'eramũ peuwara 'gã ty'ara upe ajemogyau. Peu oo ma'efera 'ga nanẽ akou ty'ara upe nũ.

15—A'eramũ 'ga 'jau peuwara 'gã nupe: “Jeporowykywet je tekou”, 'jau 'ga akou 'gã nupe, morowyky rekaa ojeupe. A'eramũ 'ga amũ 'jau 'ga upe: “Peu ekwap ekou, tajaurana poitawamũ”, 'jau 'ga 'ga upe.

16—A'erauwe 'ga awau akou tajaurana poitawamũ. A'eramũ 'ga ty'ara rerekou. Tajaurana futawa resaka 'ũina. A'eramũ 'ga tajaurana futawa uweita jui numiamũ. A'ere teymajara 'ga a'ea miamũ na'uukari 'ga upe. 17 Ty'ara rerekou 'ga aipo 'jau. “Kwaiwete agawewi nã'ã jeruwa 'ga remiyauwa jepi re'ã. A'etea nã'ã kumia emyret jepi re'ã. A'ere pa je 'ã 'au ty'ara rerekoi nũ. Maran te 'ã nooi tekou tejewya tejuwa 'ga resaka nũ 'i”, 'jau 'ga akou ojeupe. 18 “Tajemome'u tejuwa 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ũina u'arasigamũ. “Jetywerete je tekou jarejee ai'i, Jarejuwarete 'ga upe nanẽ ai'i nũ, ta'e imome'wau tejuwa 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga akou ojeupe. 19 “Eja'yra 'jawe kasi je rereko ape 'awamũ ne, ta'e 'ga upe 'jau kwy. Au'je je rereko ape eja'yramũ je rekoramũ jepi, ta'e 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe 'ũina. “A'eramũ ene 'awamũ je moporowykyau etee ejee, ta'e tejuwa 'ga upe 'jau kwy. Tejemi'ua tamepy tekou 'jau, ta'e tejuwa 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ũina ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

20—A'erauwe 'ga afu'ama o'wya. Pe awi etee futat 'ga awau. Ojewya awau owaẽma 'uwa 'ga upe. Muku 'ga rekorauwe 'ga ruwa 'ga 'ga resaka. “Kweramũ nipo jera'yra ruri akou nũ”, 'jau 'ga ojeupe.

—'Ga resakawe 'ga awau ujãna 'ga rowosõu awau 'ga mana.

21—A'eramũ 'ga 'jau 'uwa 'ga upe: “Jetywerete je tekou jarejee ai'i, Kiapi'ni. Jarejuwarete 'ga upe nanẽ ai'i nũ, Kiapi'ni”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. “Eja'yra 'jawe kasi je rereko ape 'awamũ ne”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. “Au'je je rereko ape eja'yramũ je rekoramũ jepi”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe oje'ega.

22—A'ere 'ga ruwa 'ga 'i etee 'ga upe: “Ene'me awi. Eremur awi aipoa ki sira ko. Jera'yra futat ene kũi”, 'jau etee 'ga ruwa 'ga 'ga upe. “Nafutari je nanuara. Wesaga'uwe'emamũ te ae poromũ ae 'i ujara upe”, 'jau tee 'ga wa'yra 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

—A'ere 'ga ruwa 'ga 'jau wemiayuwa 'ga amũ upe: “Ekwap taity esage pe rerua kamẽsiete imunepa 'ga wi. Fãyrũ reewe futar iki erut 'ga upe. Myapaawa nanẽ amũ rerua 'ga pyapaawamũ”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe. 23 “Wyra pejuka amũ jera'yra 'ga upe. Kwatau ra'yru'ia, oreremimoky'rafera ki perut ijukau. Janeroryp jarejupa 'jau”, 'jau 'ga wemiayuwa 'ga upe.

24—“Jera'yra nipo 'ã amanũ rakue”, a'e je tekou jepi. A'ere 'ã jaruete jera'yra rekoi ra'e jepi— 'jau 'ga 'gã nupe, ojeupe wa'yra 'ga poromũ.

“Okal'jam 'ga ako je wi ikue. A'ere 'ã ekoje ra'e jepi. A'ere 'ã turi opoa akou jee nũ. A'eramũ jane jarejemuekõẽãina 'ga rur are”, 'jau 'ga 'gã nupe.

25—Wewirera 'ga waẽmamũ tuwi ma'e 'ga akou ko pe oporowykyau. A'ere 'ga 'ua. Oporowykypaw ire 'ua, maraka renupa. 26 A'eramũ 'ga 'jau 'gã amũ nupe: “Ma'ja poromũ nũ?” 'jau 'ga 'gã nupe.

27—“Enerewirera 'ut ojewya akou ra'e. A'eramũ eneruwa 'ga kwatau ra'yru'i jukaukaa oree ko. ‘Sajemuekõẽãi jera'yra 'ga ree’, 'jau 'ga oree ko”, 'jau 'gã 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

28—A'erauwe tuwi ma'e 'ga amara'neramũ. A'eramũ 'ga osowe'em. 'Ga mara'nea 'ga rerekou. A'eramũ 'ga ruwa 'ga uẽma 'ga resaka. “Ere ejua esou, kisit”, 'jau 'ga 'ga upe.

29,30—A'eramũ 'ga 'jau 'uwa 'ga upe: “Je ree jẽmĩ 'ã nenerorywi jepi. Nerejemogypygyi 'ã je ree jepi. Je etee agawewi 'ã oporowyky tekou enee. Tekotee 'jawe je 'ã eneje'ega oware'ema jepi”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. Wewirera 'ga ree 'uwa 'ga rorywamũ 'ga aipo 'jau 'ga upe. “Majawer are etee agawewi 'ga 'ã ka'arana momypaw ekoetei rail'i. A'etea 'ã eneporia 'ga ree. Je ree jẽmĩ 'ã eporiae'emamũ jepi. Je upe jẽmĩ 'ã jarejeymawa mũ jukawe'e'mĩ jarejee jepi. Wyrasokwẽ miamũ 'ã amũ jukaukare'ema jarejee jepi, oporowyky ma'eramũ jẽmĩ jepi”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

—Wyra jukaramũ amara'neramũ 'uwa 'ga ree. 31 A'ere 'ga ruwa 'ga 'i etee 'ga upe: “Ene 'ã jepir are ereko. Nereoi 'ã muku je wi. Janemama'ea enemama'ea futat”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe, aipo ojeupe 'ga 'eramũ.

32 “Omomot sipo 'gã jera'yra rakue pa”, a'e je tekou jepi. A'ere 'ã turi akou opoa janee. A'eramũ je 'jau 'gã nupe ko: “Sajemuekõẽãi 'ga ree 'jau, 'jau je 'gã nupe ko”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

—Saa'e kũima'e 'ga ku'ia. Wa'yra ojeupe ijewyt turamũ 'ga ku'ia rakue. Nan tee futat Janeruwarete 'ga ku'iramũ 'ũina otywer awi opoit ma'e 'gã nee— 'jau Jejui 'ga 'ũina imome'wau 'gã nupe.

'Gã neko esage are 'gã mu'eawet

16 1 A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

—Kũima'e 'ga amũ wemiayuwa 'ga omono okaraemã pyykaramũ numiamũ. A'ere aipo 'ga nia'wyri. Ka'aranũũ jara 'ga wi ka'aranũũ momyaupap ekoete etee futat 'ũina 'ga wi. A'eramũ 'ga a'eramũ 'ga amũ 'ua imome'wau 'ga upe. “Enekaraemã pyykara 'ga nia'wyri ra'e ki 'ei. Ekoay 'ga enekaraemã mateepapa ekoete ki 'ei”, 'jau 'ga 'ua imome'wau karaemã jara 'ga upe.

2—A'eramũ karaemã jara 'ga 'ga renũina, okaraemã raarana 'ga renũina. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe: “A'jea te jekaraemã eremomypap ekoete e'ỹina?” 'jau nipo 'ga 'ga upe. “Ere ajee ewau ikwasiaa jee ka'aran are inuga”, 'jau 'ga okaraemã pyykara 'ga upe. “'Gã nera ki ekwasiat inuga jee ka'aran are. Erararera 'gã nera ki ekwasiat inuga jee. 'Gã nemireroofera nanẽ ki ekwasiat

inuga jee ka'aran are”, 'Jau karaemã jara 'ga 'ga upe. “Aipo apo re tomono 'ga amũ imyina ene py'rau 'Jau nũ”, 'Jau 'ga 'ga upe— 'Jau Jejuí 'ga imome'wau 'gã nupe.

3—A'eramũ 'ga awau 'ga wi. A'eramũ 'ga 'Jau ojeupe: “Tÿÿ. Maran je tekou 'awamũ 'ũ? Ma'ja je iapou mama'ea tejeupe imuawamũ 'ũ? Najefuakara'uweri je teporowyky apou”, 'Jau 'ga ojeupe. “Ajenosí je tekou mama'e renũina 'gã nupe ne kwy”, 'Jau 'ga ojeupe etee futat 'ũina. “Ma'ja ajee je aapo 'awamũ 'ga upe 'ũ? Je muẽm are 'ga fueweramũ 'awamũ”, 'Jau 'ga ojeupe. 4“Amorytee pa je tejara 'ga kwy”, 'Jau 'ga ojeupe. “'Ga karaemã rerawarera 'gã pa je apoat kwy”, 'Jau 'ga ojeupe. “A'eramũ 'gã je muẽmamũ 'Ere ejua 'au ore pyri. Mama'e toromono ene upe 'Jau', 'Jau jee kwy”, 'Jau 'ga ojeupe etee futat 'ũina— 'Jau Jejuí 'ga imome'wau 'gã nupe.

5—A'eramũ 'ga 'ga karaemã rerawarera 'gã nenũina: “Ma'ja te ereroo rai'i?” 'Jau 'ga 'ga amũ upe.

—“Miara kawera ako je aroo ai'i”, 'Jau erawarera 'ga 'ga upe. 6“Marana te ereroo rai'i?” 'Jau 'ga erawarera 'ga upe.

—“Kwaiwete je erooi ai'i. Sëg yrũũ te je aroo ai'i”, 'Jau erawarera 'ga imome'wau 'ga upe.

—A'eramũ 'ga 'Jau erawarera 'ga upe: “Ekwasiat 'au. Sikwẽta etee ki ekwasiat inuga ka'aran are”, 'Jau 'ga erawarera 'ga upe. “Jane'me ijara 'ga upe 'Jau”, 'Jau 'ga 'ga upe.

7—A'ere 'ga ajepeja 'ga renũina nũ: “Ma'ja te ene ereroo rai'i?” 'Jau 'ga 'ga upe nũ.

—“Juowuuran ako je aroo ai'i, miu yrũ ai'i”, 'Jau 'ga 'ga upe.

—“Ere ajee inuga ikwasiaa 'au oito sëtũ etee ka'aran are”, 'Jau 'ga 'ga upe.

8—Aipo kwaapawe karaemã jara 'ga amara'neramũ 'ga ree. “Ene 'ã muna'ywa. Jekaraemã are 'ã eremunarũ ekou. A'etea 'ã ene'akwaap. 'Awamũ nipo 'gã jejukai ene ree numiamũ”, 'Jau 'ga 'ga upe— 'Jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Jejuí 'ga 'Jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat. Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gã i'akwaap futat numiamũ. A'ere 'ga rerowiaara 'gã nanẽ nokwaawi katu 'ga remiapoa. 9A'eramũ je pẽ mu'Jau 'ga remifutar are. Pejekaraemã pemono amũ ikaraemãe'ema 'gã nupe. Nanuara 'ga afutat 'ũina, a'e je 'ã pẽ nupe— 'Jau Jejuí 'ga u'ama 'gã nupe. —Nanuara pẽẽ iaporamũ Janeruwarete 'ga pẽ monoi peu ojepyri. Nanuaramũ 'ga pẽ napesagi 'ũina peu ywag ipe 'Jau agawewi je 'ã pẽ nupe imome'wau— 'Jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

10—Ika'aranũũe'ema 'gã amũ nipo oka'aranũũa wereko esage, mama'e esage are etee imomyau. A'e 'ga nanẽ oka'aranũũ kwajamũ wereko esage futat nũ, mama'e esage are etee imomyau. Imomyau ekoete'ema akou— 'Jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —Ika'aranũũe'ema 'gã amũ oka'aranũũ'ĩnamũ imomyau ekoete etee futat. A'e 'ga nan tee futat oka'aranũũ kwajamũ omomy ekoete te futat ajemogyau— 'Jau Jejuí 'ga 'gã nupe imome'wau. 11—Nan pẽẽ iaporamũ Janeruwarete 'ga namura'uweri omama'ea pẽ nupe— 'Jau Jejuí 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

¹²—Janeruwarete 'ga ma'e ete ate 'agamũ mama'ea. 'Ga te 'ã jane mogy 'agamũ oma'ea ywy pype— 'jau 'ga 'gã nupe. —Oma'ea mama'e are ae jejuka esage'emamũ 'ga namura'uweri mama'ea ae upe peu— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau.

¹³—Namukũja 'wryiara 'gã nemiayuwa rũi 'ga amũ rekoi. Noporowykya'uweri 'ga amũ mukũja 'wryiara upe. Kasi a'e pe 'ga ajepeja 'ga ree etee 'ga poromutaramũ akou ne. Majepeja 'ga ree jẽmĩ oporomutare'emamũ ne. Wemifutara 'ga je'eg imũ etee mama'e apou ne. A'eramũ 'ga wemifutare'ema 'ga je'eg imũ mama'e apowe'em ne. Nan tee futat pẽẽ. Pejeka'aranũũ kwaiwete are etee ea'at ma'eramũ nepẽnea'aru'jawi Jarejuwarete 'ga ree. Nepejemogyppyyga'uweri ka'aranũũ are Jarejuwarete 'ga reewe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁴Aipo 'ga 'erauwe fariseu 'gã 'ga rerekoemãu etee. Ka'aranũũa tee 'gã afutat. A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega jẽmĩ futare'ema. A'eramũ 'gã a'eramũ Jejui 'ga rerekoemãu etee.

¹⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pẽẽ 'ã ka'aranũũa pemono ika'aranũũe'ema 'gã nupe jepi. “Esage ma'e 'ga ra'e. Ka'aranũũa 'ga omono itywet ma'e 'gã nupe”, te'i etee 'gã oree 'jau, pe'je 'ã jepi. Ma'eramũ 'ã ka'aranũũa pemono 'gã nupe jepi. A'ere naJaneruwarete 'ga rũi imonoukari pẽ nupe. Pemono ekoete te 'gã nupe. “Tore futarete 'gã 'jau”, pe'je tee jepi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'ere Janeruwarete 'ga pẽ kwaawi futari. Janeruwarete 'ga naea'ari pẽ 'jawe mama'e are etee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Aeremifutara 'ga nafutari— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

¹⁶—Ymã te 'ã Moisesi 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue. Moisesi 'ga manũ re 'ã, 'ga amũ ete akou 'ga py'rau rakue. 'Ga upe nanẽ 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega rakue nũ. A'eramũ 'ga nanẽ futat 'ã 'ga je'ega kwasiaa inuga ka'aran are janee rakue. Ymã we 'gã 'ã ajamu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —'Awamũ 'ã Juã 'ga nanẽ pẽ mu'jau 'ga je'eg are rai'i nũ. “Pejetywer awi pepoiramũ Janeruwarete 'ga pẽ monoi wemiayuwamũ”, 'jau 'ã Juã 'ga pẽ nupe rai'i. A'eramũ 'ã mytuna 'gã wekoweramũ Janeruwarete 'ga remiayuwamũ rai'i. A'eramũ 'ã 'gã opoia otywer awi rai'i. Juã 'ga ojeupe 'ga mome'uramũ 'gã 'ã opoia kwaiwete otywer awi rai'i. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã monou wemiayuwamũ— 'jau Jejui 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

¹⁷—A'jea futat 'gã nemikwasiarer ymanera resageramũ janee 'awamũ miamũ futat. A'jea futat nateepawa'uweri Janeruwarete 'ga je'ega jane wi. Ywaga teepawamũ ywy retee 'eramũ miamũ futat nateepawa'uweri Janeruwarete 'ga je'ega— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

¹⁸—“Kũima'e 'ga amũ nipo wemireko retyka awau amutee rerekou nũ” 'ea nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. Itywerete a'e 'ga akou Janeruwarete 'ga rowase. Etygipyryr are, kũjã are nanẽ kasi peko ne nũ. Imen futat aipoa kũjã akou. “Pejejemogyau nipo pejejuemireko are” 'ea Janeruwarete 'ga nafutari— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama.

Ika'aranũũ kwai ma'e 'ga imama'e'ema 'ga retee

19 A'ere Jejuí 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ, 'gã mu'jawamũ nũ: —Kũima'e 'ga amũ akou waity esagea te imunepa rakue, ika'aranũũ kwai ma'e 'ga rakue. A'eramũ 'ga maraka apou 'gã nupe au'jeteramũ akou rakue. Maraka apoaw ipe 'ga mama'e monou 'gã nupe. Kwaiwete 'gã mojemí'waa rakue.

20,21—Ajepeja 'ga ipito'om ma'e 'ga otywereteramũ. Lasaru 'ga rera. A'eramũ 'ga pytuna 'gã 'ga rerawau 'ga mĩyina ika'aranũũ kwai ma'e 'ga pyri 'ga rejaa. “Siesak 'ga mama'e'í mũ mura 'ga upe 'jau”, 'jau 'gã numiamũ. A'ere 'ga namurí'í mama'ea 'ga upe. Kasurua etee 'ua 'ga pira rerepa 'ga wi, 'ga pito'oma rerepa. 22 Anure ipito'om ma'e 'ga amanũmũ. A'eramũ 'ga manũ re ywagipewara 'gã 'ua 'ga rerawau ojepyri. Abraão 'ga pyri 'ga rerawau imĩyina, 'ga muapyka 'ga mojemí'waa. A'ere ika'aranũũ kwai ma'e 'ga amanũmũ nũ. A'eramũ 'ga pytuna 'gã 'ga rerawau 'ga tyma. 23 'Ga 'aga nanẽ awawayayau mama'eukwaawa rapyaw ipe nũ. A'eramũ 'ga 'ũina akou tyweaete. Tata rakuwa 'ga mĩyina 'ga rerekou tyweaete. A'eramũ 'ga Abraão 'ga piresaka. Ipito'om ma'efera 'ga resaka Abraão 'ga pyri. Mukuu 'ga 'ũina Abraão 'ga resaka. 24 A'eramũ 'ga wafukaita 'ga upe: “Abraão! Ene 'ã jeramỹja! Ejemuaẽm iki je ree. 'Y'ia erurukat ara jee Lasaru 'ga upe, 'ga fã'í are etee jekũ muakỹmawamũ. Ekoay jekũ osinisiniga”, 'jau ika'aranũũ kwai ma'efera 'ga oje'ega Abraão 'ga upe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe imome'wau.

25—A'eramũ Abraão 'ga 'jau 'ga upe: “Naani nũ'ũ. 'Auwaramũ ore 'ã norooarũ'auwari peu enerekwaw ipe. Pẽẽ nanẽ pe awi pejejorarũme'em 'au orerekwaw ipe nũ”, 'jau Abraão 'ga 'ga upe. “Nenerea'ari nipo ejekwawer are? Eka'aranũũ are etee ako ejerowiaraipe ikue. A'eramũ ene 'awamũ e'ỹina eko tyweaw ipe” 'jau 'ga 'ga upe. “A'ere ako Lasaru 'ga nitywi mama'ea ikue. A'eramũ 'ga 'awamũ akou 'au futat je pyri wekõẽãjamũ. Wekõẽãimawe'emamũ futat 'ga akou 'awamũ je pyri. A'eramũ je a'eramũ 'ga monowe'em futat kwe pe tejewi”, 'jau Abraão 'ga oje'ega 'ga upe. 26 “Nerekwaawi nipo 'ga oarũ'e'ema kwe katy ki sa”, 'jau 'ga 'ga upe. “Maran 'ga awau kwe katy ene pyri ki 'ei? Maran 'ga awau ikwara apyraapa ene pyri ki 'ei? Nooarũi 'auwara 'gã kwe katy. Peuwaramũ nanẽ pejejorarũme'em futat 'au nũ”, 'jau Abraão 'ga oje'ega monou 'ga upe.

27,28—A'eramũ mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ũi ma'e 'ga 'jau Abraão 'ga upe: “Ere ajee 'ga monou jepytuna 'gã nupe, 'ga moporogytaukaa 'ũ”, 'jau 'ga 'ga upe. “Sĩku futat jerewirera 'gã. Kasi 'gã nuri je pyri ne. Ekoay je tejua te'ỹina 'au tekou tywet, e'í enereki'yra pẽ nupe, te'í 'ga awau 'gã nupe peu ywyu jeruwa 'ga rog ipe 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga oje'ega Abraão 'ga upe. “Kasi 'gã nuri je pyri ne”, 'jau 'ga 'ga upe.

29—Aipo 'ga 'eramũ Abraão 'ga 'jau 'ga upe: “Naani. Okwaap futat 'gã 'ã Moisesi 'ga remikwasiarera numiamũ. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarera nanẽ 'ã ityp futat. Tene 'gã aipo etee erowiari”, 'jau Abraão 'ga 'ga upe.

³⁰—Aipo 'eramũ 'ga 'jau Abraão 'ga upe: “Naani. Moisesi 'ga je'egera 'gã nuerowiari futari jepi”, 'jau etee 'ga 'ga upe. “Amanũ ma'efera 'ga je'ega te nipo 'gã werowiat. A'eramũ te nipo 'gã poiri otywer awi”, 'jau etee 'ga Abraão 'ga upe.

³¹—A'eramũ Abraão 'ga 'jau 'ga upe: “Naani nũ'ũ. Moisesi 'ga je'egera renuwe'em ire 'gã amanũ ma'efera 'ga je'ega taetu nuerowiararu'uwari futari. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarera mogytaw miamũ te 'gã 'ã nuerowiari. Oferap ma'e 'ga je'ega taetu 'gã nuenuwi futari nũ'ũ”, 'jau Abraão 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

Iporiay'i ajaupe mama'e tywera apoukaara 'gã

(Mateu 18.6-7; Maku 9.42)

17 ¹A'ere Jejui 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe nũ: —Nateepawi futari nipo ajaupe mama'e tywera apoukaara 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe oporogytau. —Iporiay'i aipo 'gã numiamũ. Aipo 'gã te nipo Kul'jywa 'ga wereko tywerete futat— 'jau 'ga 'gã nupe. ²—Sã'a ae ita mogoa ojojuri. A'eramũ 'ã ae ojomonou ojomomoa ajajukau 'yë'ë pype nũ. 'Y pe imomoripywera 'ga ako tywe'ri etee. Amanũ etee 'ga. A'ere nipo kunumĩ upe mama'e tywera apoukaara 'gã te Janeruwarete 'ga ereko tyweretei. ³A'eramũ pëe pejejea'gwau pejejemogyau. Mama'e tywera kasi peapoukat 'gã nupe ne— 'jau Jejui 'ga oporogytau 'gã nupe. —Je rowiara 'ga amũ nipo mama'e tywera wapo pë nupe. A'eramũ ki pejeporogytau 'ga upe. “A'jea futat ako je mama'e tywera apoi ene upe ai'i. A'ere je 'awamũ naapou'jawi nũ”, pejejeupe 'ga 'eramũ pëe 'ga rerekou esage etee. Pejejea'aru'jawe'emamũ futat ee— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴—Majepeja 'ara rupi etee mama'e tywera pejejeupe kwaiwete 'ga iaporamũ pejewau pejeporogytau 'ga upe. “Mama'e tywera ereapo jee. A'eramũ je ene raykau tekou. Au'je ki je rayka re ekou”, pe'je ki 'ga upe pejeporogytau. “Naapou'jawi je 'awamũ”, pejejeupe 'gã 'eramũ pejejea'aru'jawe'emamũ ee. Pejepota'waramũ 'gã nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau u'ama.

Perowiat Jarejuwarete 'ga

⁵A'eramũ Jejui 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Jejui. Ejerowiarukat ore— 'jau 'gã oje'ega 'ga upe.

⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Inãinãni'i etee pëe 'ga rerowiaa 'eramũ miamũ Janeruwarete 'ga mama'e muri pë nupe— 'jau 'ga oje'ega 'gã nupe. —Pëe inãinãni'i etee Jarejuwarete 'ga rerowiaa 'eramũ miamũ peje'eg 'ywu upe. “Ejemosok ywy awi jee. A'eramũ ene ewau e'ama 'y rpyter ipe jee”, pe'je ki jupe. Janeruwarete 'ga pëe erowiarãmũ 'ywa sogi pë nupe. Peje'eg imũ etee futat awau u'ama peu pë nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Ajaupe oporowyky ma'e

⁷A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe:

—Sã'ã ae kũima'eramũ ae wemiayuwamũ monoa ko pe. Ajepejamũ 'ã awau wyra poita. A'eramũ 'ã ae kaaruwamũ 'ua ojewya oporowyky re. 'Gã nur ire sipo ijara 'ga 'gã nenũi 'gã muapyka 'gã mojemil'waa ra'ne? ⁸Naani. Nanarũi. A'ere 'gã monoarera 'ga 'i etee 'gã nupe: “Je upe ra'ne mama'ea peapo. Je ra'ne je mueuek pejepe. A'ere tepejemil'wat 'jau, je mueweg ire 'jau”, 'jau 'ga 'gã nupe. ⁹Mĩnamũ futat 'gã porowykya. A'e apoawamũ futat 'ga 'gã mepyi—'jau Jejui 'ga imome'wau 'ga nupe. ¹⁰—Nan tee futat pẽẽ. Jarejuwarete 'ga remiapo apo re “Ore resageramũ”, pe'je kasi ne. “Ore arujara 'ga remiapo a etee aruapo”, pe'je etee ki—'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Teis ipito'om ma'e 'gã

¹¹Jerusareg ipe Jejui 'ga awau. Garireja ywy 'upa Samari ywy are oje'aa etee futat. A'eramũ 'ga awau ipõ'õ rupi ¹²owaẽma amuna'wili mũ upe. 'Ga waẽmauwe ipito'om ma'e 'gã 'ua 'ga rowosõu. Teis 'gã 'ua 'ga rowosõu. ¹³Mukuu we 'gã 'ua opytau wafukaita Jejui 'ga upe:

—Ipito'om ma'eramũ ore rekoi, aruafukaita enee. A'eramũ ene jemuaẽma ore ree, ore mokã'jãu—'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹⁴Gã nesakawe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Mainana 'ga upe pekwap, pejejesaukaa ra'ne—'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ mainana 'ga repejãna 'gã orauwe 'gã pito'oma okã'jãu 'gã nui.

¹⁵Esakawe 'gã 'jau ajaupe:

—Tÿÿ. Jane mokã'ẽmap 'ga ra'e nũ'ũ—'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'ga amũ ojewya 'gã nui. Samari ywy pewara 'ga ojewya.

—Ene te 'ã eneresage oree, ki Ku'jyp—'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

¹⁶Ua 'ga wenupy'ãu wapyka Jejui 'ga rowase.

—Ene te 'ã eneresage oree. Au'jete ore mokã'ẽ ape—'jau 'ga 'ga upe.

'Ga kul'ia 'ga rerekou.

^{17,18}A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Mytuna 'gã te je 'ã amokã'ẽ. Ma'ape ajee enepytuna 'gã ki 'ei? Maran ajee ene tee erejeywt ejua ki 'ei? Maran ajee 'gã nojewyri ene rupi 'ũ?—'jau 'ga ojewyt ma'e 'ga upe.

A'ere Jejui 'ga 'jau wewiri oo ma'e 'gã nupe:

—'Agamũ Samari ywy pewara 'ga. Najanepytuna rũi agawewi 'ga.

A'etea 'ga ojetee futat ojewyt 'ua oje'ega jee. Ajepeja 'gã juejue janepytuna futat numiamũ, judeu 'gã futat numiamũ. A'etea 'gã nojewyri 'ua, “Au'jete ore mokã'ẽ ape”, 'jawe'em jee—'jau 'ga wewiri oo ma'e 'gã nupe.

¹⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau ojewyt ma'e 'ga upe nũ:

—Ere ewau nũ. Mainana 'ga upe ekwap ejesaukaa. Je rerowiat wejue 'ã ape ra'e jepi. A'eramũ je ene mokã'jãu—'jau 'ga 'ga upe. —Ere efu'ama. Ereka'ẽ futat ra'e—'jau 'ga 'ga upe.

Werowiaara upe Jejui 'ga reni 'wyrriaramū

(Mateu 24.23-28, 37-41)

20,21 Poje fariseu 'gã amū 'ua oporogytau Jejui 'ga upe:

—Maranime te Janeruwarete 'ga wemipyyrūmera 'ga muri imogou oree 'wyrriaramū?— 'jau 'gã 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga remimureramū je na'awa ywy pewara 'wyrriara 'jawe rūi. Ināinā'nī te je rekoi 'wyrriaramū pē nupe— 'jau Jejui 'ga aipo 'gã nupe. —'Awa ywy pewara 'wyrriaramū te 'ā ae ojo'wyrriat pāwē pāwēnamū ae rekoi. A'ere je Jarejuwarete 'ga remimureramū je reni 'wyrriaramū tejerowiaaramū pē nupe. Namajepei ywy pype tee rūi jeremiayuwamū pejemogy. Ywy tesirūmera pype we futat jeremiayuwa 'gã jemogyi okwasi'wasi'wau najuejue etee. Na'au etee rūi te je 'ā 'wyrriara. A'eramū pēē “auwaramū etee 'ga 'wyrriaramū janee”, 'jawe'em pejejaupe. Najuejue etee futat je rekoi 'wyrriaramū tejerowiaaramū pē nupe. A'ere 'awamū Janeruwarete 'ga remimureramū je rekoi pē pype— 'jau Jejui 'ga fariseu 'gã nupe.

22 A'eramū Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Anure nipo pe'je pejejaupe. “Ma'ape te 'ga? Taesak 'ga 'jau”, 'jau nipo pēē pejejaupe. A'ere nipo naje resagi pejepe. A'eramū pēē pejejemogyau je jewyra rapesaka. A'eramū te nipo je resak pejepe najuejue etee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 23—Je ruru'jawa'ne'emamū nipo amumera 'gã 'jau pē nupe: “Peu futat 'ga rekoi”, 'jau nipo 'gã pē nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. 24 Je ruru'jawamū nipo najuejue etee je resak pejepe. Sā'ā tupā werawa. A'eramū 'ā ae najuejue etee esaka. Nan tee futat nipo je jewyramū najuejue etee je resak pejepe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 25—A'ere nipo je o enune itywerete ma'e 'gã je rereko tyweretei ra'ne. Niporomutari nipo 'gã je ree. A'eramū nipo 'gã je monou je jukaukaa 'wyrriara 'ga po pe. 26,27 A'ere nipo anure je ruru'jawi erujewi pē nupe. Je kwaapare'ema 'gã nipo aipoa 'ara rupi ajemogyau oporowykyau. Ojemi'waa, wemirekoramū 'jau nipo. Wemiapo apo are tee futat wea'aramū ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —Janeruwarete 'ga ree jēmī nipo 'gã wea'are'emamū ajemogyau. Sā'ā Nue 'ga rekoramū 'gã jemogyia rakue. Janeruwarete 'ga ree 'gã 'ā wea'are'emamū rakue. Nan nipo 'ga ajemogyau. Poje 'ga 'ā amana mua 'gã nupe, 'gã apisaukaa jupe rakue. Nan tee futat nipo je kwaapare'ema 'gã jemogyi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 28—Sā'ā Lo 'ga rekoramū nanē 'gã 'ā iapou rakue nū. Sodom ipewara 'gã awau kwe pe ojemi'waa ojekoty'aawa 'gã pyri. Oporowykyau akou oko tyma, amumera 'gã 'ā 'oga apou 'jau rakue. 29 A'ere 'ā ywagipewara 'gã Lo 'ga renuēmi 'gã nui rakue. 'Ga ēm ire Janeruwarete 'ga tata mua 'gã nupe rakue, itatata reewe rakue, ēsōfyri 'jawa reewe rakue. Itywerete 'gã ajemogyau. Naea'ari futari 'gã Jarejuwarete 'ga ree. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga 'gã apisau rakue. 30 Nan tee futat nipo pejemogy je ruramū— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 31—Aipo 'ara rupi je jewyramū nipo ko pewara

'gã ojewyre'ema futat okaraemã pyyka. Ko pewara 'gã nanẽ nipo nooi futari osou okaraemã pyyka nũ. Okaraemã are tee ea'at ma'e 'gã okaraemã reewe futat teepap.

³²—Pënea'at Lo 'ga remireko ãẽ manũawer are. Niporejariweri ãẽ okaraemã are rakue. A'eramũ ãẽ awayayawe'em. A'eramũ ãẽ amanũmũ rakue. ³³Pejekaraemã are tee ea'at ma'eramũ nepei futari Jarejuwarete 'ga pyri. Jarejuwarete 'ga ree ea'at ma'eramũ te peo 'ga pyri pejeferapa— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. ³⁴—Je jewyru'jawamũ nipo 'gã amũ ajuerosea ajuerupa. A'ere nipo 'ga amũ ãmi ajau. Ajepeja 'ga nipo opyta. Naje rerowiari 'ga. A'eramũ 'ga awawe'em je rupi nipo. ³⁵Kũjãmera 'gã nipo 'upa mukũi ygu'ai. A'ere nipo majepeja ãẽ oi je repejãna. A'eramũ nipo ajepeja ãẽ te awawe'em. ³⁶'Gã amũ nipo awau oporowykyau ko pe akou mukũi. A'ere nipo majepeja 'ga etee 'ga oi je rowosõu. Ajepeja 'ga awawe'em nipo. Je rerowiare'ema 'gã nooi je rowosõu— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ojewyru'jaw are.

³⁷A'eramũ 'ga remimu'e 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ape sipo erejot poromũ ejewyr ire?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

—Je ruramũ te nipo pekwaap katu katu— 'jau etee 'ga 'gã nupe. —Sã'ã uruwua mama'e nema kwaawa. A'eramũ 'ã 'ua ajatykau ee. Nan tee futat nipo pẽẽ. Je jewyru'jawamũ je kwaap katu katu pejepe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

Peojet kasi pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe ne

18 ¹Anure Jejui 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Peojet kasi pejejemogyau pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe ne— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

²A'ere 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

—Tapy'yja 'wyrarete pe 'wyrira 'ga amũ reko. 'Gã ago'o anupawe 'ga 'jau 'gã nupe: “Ene te 'ã mama'e tywera ereapo 'ga upe. A'eramũ ene te 'ga mepyau”, 'jau 'ga itywet ma'e 'gã nupe. “'Ga mepye'emamũ 'gã ene munewi ne”, 'jau 'ga 'gã nupe. Aipoa 'wyrira nopojeuwi futari Jarejuwarete 'ga. Aea nanẽ futat nopojeuwi futari nũ.

³—Aipo amunawa pype majawera ãẽ mũ akou. 'Wyrira'ri 'ga upe ãẽ awau 'jau: “Jekaraemã rerawarera wã nomepyi jee”, 'jau ãẽ awau 'ga upe. “A'eramũ ene je mepyukaa wã nupe”, 'jau ãẽ 'ga upe. ⁴A'ere 'ga naani. Noje'egi futari aipo 'gã nupe. A'eramũ ãẽ ojewya 'ga ree nũ. A'ere ãẽ ojewyru'japa 'ga ree nũ. Ojewyewya akou 'ga ree, oporogytau 'ga upe. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe: “Kul'jywa 'ga miamũ je 'ã nopojeuwi jepi re'ã. Ae 'gã taetu je 'ã nopojeuwi jepi re'ã”, 'jau 'ga ojeupe. ⁵“A'ere pa 'ã koa majawera ãẽ je mopiroy'sãy'sagi nũ”, 'jau 'ga ojeupe. “A'eramũ pa je ãẽ karaemã rerawarera 'gã nupe ãẽ karaemã mepyukaa kwy”, 'jau 'ga 'ũina ojeupe. “Kasi a'e pe ãẽ ruru'jau'jawi 'au je marukare'ema ne nũ kwy”, 'jau 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁶—Aipoa 'wyrira'ri 'ga nia'wyr. Nakamësiete rui 'ga ãẽ mepyukari 'gã nupe. A'etea 'ã pejemu'e 'ga ree. ⁷Aipo 'ga kũima'e 'ga nia'wyr agawewi futat. A'etea 'ga opoat ãẽ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga

taetu 'ã esage futat. A'eramũ 'ga 'ã wemiayuwa 'gã poari futari. Ojeupe oporogyta ma'e 'gã ojere'emamũ 'ga 'gã poari futari. ⁸'Ga niporomukui futari ae poaa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Tejoru'japa sipo je tejerowiaara 'gã amũ nesagi? Je ruru'jawa poromukuran sipo 'gã jemogyi kwaiwete je rerowiaa? Kwaiwete tejerowiaara 'gã nesaga je afutat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ pẽẽ je rerowiaarareteramũ pejejemogyau. Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega pejeojere'emamũ futat pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Mukũja 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe

⁹A'ere 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ, 'gã mu'jawamũ nũ. “Je jeresageay. Tekotee 'gã nia'wyri. A'ere 'ã je jeresage” 'jara 'gã nupe te 'ga 'i.

¹⁰—Mukũja kũima'e 'gã awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oporogytau 'ga upe. Majepeja 'ga fariseua. A'eramũ ajepeja 'ga 'wyriara upe ka'aranũũ pyykara 'ga. ¹¹A'eramũ fariseu 'ga ojemome'wau u'ama Ku'jywa 'ga upe. “Na'gã 'jawe rũi je reko'i ene reape, ki Ku'jyp”, 'jau 'ga 'ga upe u'ama. “Amumera 'gã te aje 'ã muna'ywamũ ako ene reape. A'ere je 'ã nanarũi. Naapoa'uweri je 'ã mama'e tywera ene reape tekou, ki Ku'jyp. 'Gã 'ã nako esagei futari ene reape. A'ere 'ã je te je reko esagei ene reape”, 'jau 'ga oporogytau u'ama Jarejuwarete 'ga upe. “'Gã 'ã okou futat ajuemireko are. A'ere je 'ã nanarũi. Noko'a'uweri je 'gã nemireko are. Je 'ã na'gã 'jawe rũi futat. Kwe 'ga te 'ã 'wyriara upe oreka'aranũũ pyykara te”, 'jau 'ga, ajepeja 'ga kũima'e 'ga mome'wau u'ama Ku'jywa 'ga upe. “Nia'wyri 'ga. A'ere je na'ga 'jawe rũi. ¹²Mukũi 'ara rupi je 'ã teporogytau tekou enee ty'ara rerekou. Teka'aranũũa miamũ je 'ã imonou ene upe jepi. Teis ka'aranũũ je majepeja monou enee jepi”, 'jau 'ga u'ama oporogytau Jarejuwarete 'ga upe numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga nuenuwi. Ojeupe etee futat 'ga 'i u'ama— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹³—A'ere 'wyriara upe ka'aranũũ pyykara 'ga awau u'ama ojetee oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. Aipo 'ga kũima'e 'ga werojenosĩ otywera enu'ama. A'eramũ 'ga a'eramũ wowowyre'emamũ u'ama oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. “Je 'ã jetywerete tekou enee jepi. Ejemuaẽm je ree, ki Ku'jyp”, 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ aipo 'ga 'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga tywera moia 'ga wi. A'eramũ 'ga a'eramũ 'ga katu'oka. Otywera renosiãrera 'ga Ku'jywa 'ga ikatu'oka. ¹⁴Aipo 'ga ikatu'ogipyra 'ga esage akou Janeruwarete 'ga upe. Ajepeja 'ga naani. Nia'wyri 'ga 'ga upe. Wog ipe 'gã jewyamũ 'ga remikatu'ogera 'ga etee futat wesageramũ akou 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

—“Je jeresage” 'jara 'gã Janeruwarete 'ga nafutari. Aipo 'jara 'gã nojekatu'ogukari Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'ga “je 'ã jetywerete” 'jara 'gã katu'ogi. Aipo 'jara 'gã etee ojekatu'ogukat Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama, 'gã mu'jau ee.

Jejuí 'ga kunumĩ 'gã netee
(*Mateu 19.13-15; Maku 10.13-16*)

15 Anure amumera 'gã wa'yra 'gã nerua Jejuí 'ga upe:
—Orera'yra apyte'rarimũ epo emono a'i kĩ'ĩ— 'jau 'gã erua 'ga upe.
—Jarejuwarete kĩa upe eporogyta wã nee. A'eramũ Janeruwarete kĩa ojejukau esage wã nee, aru'e ore enee kĩ'ĩ— 'jau kũjãmera 'gã 'ga upe.
A'ere Jejuí 'ga remimu'e 'gã 'gã nesakawe 'gã 'i 'gã nupe:
—Perur awi pejeja'yra 'gã 'ga upe 'ga porogyta 'ga 'amamũ.
Nepemaruukari 'ga porogyta 'ga 'amamũ— 'jau 'ga remimu'e 'gã 'gã nupe.
Aipo 'gã 'eramũ Jejuí 'ga oje'ega wemimu'e 'gã nupe:
—Naani. Peapo awi aipoa. Tene kunumĩ 'gã nuri je pyri— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.
16 A'eramũ futat 'ga kunumĩ'ĩ 'gã nenũina:
—Pe'je pejejua je pyri— 'jau 'ga kunumĩ 'gã nupe.
A'eramũ 'ga 'jau:
—Janeruwarete 'ga kunumĩ 'gã afutat wemiayuwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.
17—Kunumĩ 'jawewara 'gã nupe etee Janeruwarete 'ga reni 'wyraramũ.
Kunumĩ 'gã ojemogypyk te Jarejuwarete 'ga ree. Ojerekokatuukat 'gã 'ga upe. 'Gã 'jawe pejemogyramũ 'ga pẽ katu'ogi. Kunumĩ 'jawewara 'gã etee te Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamũ. A'ere 'ga ojee ijemogypyk'e'ema 'gã Janeruwarete 'ga nomogyi wemiayuwamũ. Nakunumĩ 'jawe rui 'gã. A'eramũ 'ga 'gã mogyawe'em wemiayuwamũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Jarejuwarete 'ga pyri oo are 'ga poronupawet
(*Mateu 19.16-30; Maku 10.17-31*)

18 A'ere judeu 'gã 'wyrria'ri 'ga amũ awau oporogytau Jejuí 'ga upe:
—Jejuí. Ene 'ã eneresage. Ma'ja te je aapo 'awamũ tejee, temanũ re ywag ipe tejesawamũ, Jarejuwarete 'ga pyri tewawamũ?— 'jau 'ga oporonupa ee 'ua Jejuí 'ga upe.
19 A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:
—Ma'eramũ “Ene 'ã eneresage” 'jau jee ejua 'ũ? Janeruwarete 'ga etee te esage ma'ea kũi. “Ene 'ã Jarejuwarete 'ga 'jawewara”, ere te jee?— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe. 20—Ymã te 'ã Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue. A'ea 'ã erekwaap. “Peko awi pejejemireko are” 'ea 'ã erekwaap. “Peporojuka awi. Pemunarũ kasi mama'e are ne. Peje'ẽwu'jag kasi 'ga amũ ne. Peanuw etee ki pejejara 'gã”. Mĩmera 'ea 'ã erekwaap— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.
21 A'eramũ 'ga 'jau Jejuí 'ga upe:
—Je kunumĩawe futat aipo aapopap ikue, Moisesi 'ga je'eger imũ etee futat ikue— 'jau aipoa kũima'e 'ga Jejuí 'ga upe oje'ega.
22 A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere. A'ere 'awamū mama'e mū eapo. Ekaraemā eme'ëmap. A'ere ene ka'aranūū monou ika'aranūū'e'ema 'gã nupe. Aipoa ene iapo re, Janeruwarete 'ga ene monoi ojepeyri ene manū re. Mama'e esagea te nipo 'ga amut enee anure, enekaraemā monoawera mua enee anure. Ekaraemā me'eg ire ene ejua je rewiri— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²³A'ere 'ga aipo ojeupe 'ga 'eramū 'ga 'arasigamū etee okaraemā are. Kwaiwete te 'ga karaemā. A'eramū 'ga okaraemā me'ega futare'ema. A'eramū 'ga 'jau ojeupe etee futat: “Naani. Naapoa'uweri je nanuara”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. A'eramū 'ga u'arasigamū awau, Jejui 'ga aipo ojeupe 'eramū awau.

²⁴Ga 'arasiga resakawe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

²⁵—Ayay te ikaraemā kwai ma'e 'gã ajemogyau Jarejuwarete 'ga remiyauwamū— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ayay te ikaraemā kwai ma'e 'gã ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe. Kwaiwete 'gã karaemā. A'eramū 'gã okaraemā are etee wea'aramū ajemogyau. Okaraemā are etee aipo 'gã jemogypygyi akou. NaJarejuwarete 'ga ree rūi 'gã jemogypygyi ajemogyau. Jarejuwarete 'ga opoara futare'ema ajemogyau. Jeje'ega 'gã nuenuwi futari ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Sã'ã kawaruua 'jawewara kamerua aguja kwara rupi ikwawe'ema. Nan tee futat ayramū ikaraemā kwai ma'e 'gã ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe. Ikaraemā kwai ma'e 'gã nijekatu'ogukariwari futari Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁶A'eramū 'ga renupara 'gã 'jau 'ga upe:

—Maranuaramū ajee 'ga ae katu'ogi ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁷A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pē nupe nayrareferi futari. Ayay futat mama'e apoa numiamū. A'ere nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema amū mama'ea. Mama'ea naayi futari 'ga upe. Ikaraemā kwai ma'ea miamū Janeruwarete 'ga okatu'ok, “Je katu'og ape” ojeupe 'gã 'eramū— 'jau etee Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸A'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore ako aruejat orokaraemā arajua ene rupi ai'i. Oropytuna nanē futat ako ore ejaa ai'i nū. Ma'ja te ore mama'e rejaawera repya?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁹A'eramū Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—A'jea futat ako ai'i. A'eramū je 'jau pē nupe: Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e monoi pē nupe pēnemiejarera apyraapa. Je mome'u are woga rejaarera 'gã, wemireko rejaarera 'gã, weki'yra rejaarera 'gã, wewirera rejaarera 'gã, wenyra rejaarera 'gã, ujara rejaarera 'gã, wa'yra rejaarera 'gã. ³⁰Mímera 'gã nupe Janeruwarete 'ga mama'e monoi. 'Awamū futat 'ga mama'e monoi 'gã nemiejarera apyraapa. Amanū re je ree omama'e rejaarera 'gã juejue awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

Amanūawama Jejui 'ga imome'wau'japa
(Mateu 20.17-19; Maku 10.32-34)

³¹Aipo 'gã nupe 'e re Jejui 'ga wemimu'e 'gã nenūina:

—Pejepe!a'! 'gã nui ra'ne. Taporogyta pẽ nupe etee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. A'eramũ 'gã ojepe'au mytuna 'gã nui 'ua. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jerusareg ipe jane oi 'awamũ. A'eramũ je pẽ muea'aa Jarejuwarete 'ga 'je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarer are— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.

—Ymã te 'ã 'gã ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga 'je'eg are rakue, “Anure tamut teja'yra 'ga pẽ nupe 'jau” 'e are rakue. “A'eramũ ia'wyre'ema 'gã jera'yra 'ga rerekou tyweaete nipo. ³²A'eramũ nipo 'gã 'ga monou romanũ 'wyriara 'ga po pe 'ga jukaukaa. A'eramũ nipo jefaruu 'gã 'ga kurapa, onymuna 'ga ree, 'ga nupãnuãu, 'ga monou, 'ga mu'ama 'ypeywar are 'ga jywa pypiraa 'ga manũawamũ futat”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã muea'aa ikwasiari'pyrer are. ³³—“A'ere nipo je imuapyra 'ara rupi 'ga moferawi etee nũ”, 'jau 'ã Janeruwarete 'ga 'gã nupe, ikwasiarukaa inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã muea'aa ee.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Je 'ã pẽneki'yraretea. Janeruwarete 'ga je mut pẽ nupe. A'eramũ 'gã je ree futat poromũ ka'arana kwasiaa inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'ga nupe.

³⁴A'ere 'gã nokwaawi 'ga 'ea. Naeapyoi 'gã 'ga 'e are.

—Ma'ja are te 'ga jane mu'ei?— 'jau etee 'gã ajaupe. —Ma'eramũ 'ga aipo mome'wau jane?— 'jau 'gã ajaupe.

—Tee. Je nakwaawi ki 'ei— 'jau etee 'gã amũ ajaupe.

Eae'ema 'ga

(Mateu 20.29-34; Maku 10.46-55)

³⁵Jeriko 'jawa amunawa upe iwaẽm ja'wyja'wyuuramũ eae'ema 'ga amũ 'ũina wapyka peyse pe:

—Ka'aranũũ'ia pemut ape jee— 'jau 'ga 'ũina pe rupi okwap ma'e 'gã nupe.

³⁶Peyse pe 'ũinaw ipe 'ga 'ũina wapykau 'gã fu are. Kwaiwete 'gã fu renupa 'ũina. A'eramũ 'ga 'jau:

—Awỹja te poromũ ako?— 'jau 'ga wafukaita 'gã nupe.

³⁷—Jejui 'ga ako, Nasare pe waranup ma'efera 'ga okwap akou— 'jau 'ga amũ 'ga upe.

³⁸A'eramũ eae'ema 'ga wafukaita Jejui 'ga upe:

—Jejui! Ene 'ã Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera! Ejemuaẽm te je ree? Epãjẽ mũ je katu'og ape, ki Jejui— 'jau 'ga wafukaita 'ga upe.

³⁹A'eramũ 'ga pyu okwap ma'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Epije e'ỹina kũi. Aereau toko re'ã— 'jau 'gã 'ga upe.

A'ere 'ga jero'wuro'wui etee wafukaita 'ga upe:

—Jejui! Ene 'ã Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera. Ejemuaẽm je ree. Je resag ape, a'e je enee— 'jau 'ga ojero'waro'wau etee wafukaita 'ũina.

⁴⁰A'eramũ Jejui 'ga awau opytau pe pe.

—Pe'je ajee eae'ema 'ga rerua jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'ga rerua 'ga upe. ⁴¹Ojeupe 'ga rerurauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'ja te erefutata ejeupe je iapoa?— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

—Tamã'ẽ 'jau nũ, a'e je enee, ki Ku'jyp. Jereapap je ikue— 'jau 'ga Jejuí 'ga upe.

42 A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:

—Eremã'ẽ futat nũ. Je rerowiar ape ekou ra'e. A'eramũ je ene mamã'jãu nũ— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

43 A'eramũ 'ga opo monou 'ga reakwara 'arimũ 'ga mamã'jãu nũ.

A'erauwe 'ga amã'jãu awau Jejuí 'ga rupi.

—Ene te 'ã eneresage jee— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe 'ga muorypa amamã'ẽawer are.

'Ga resakara 'gã nanẽ oje'ega Jarejuwarete 'ga upe nũ:

—Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'gã oje'ega 'ga upe.

Sakeu 'ga

19 ¹Jeriko 'jawa amunawa upe owaẽmawe Jejuí 'ga awau amunawa pyterimũ akou. Kwaiwete 'gã awau 'ga rupi. ²A'eramũ Sakeu 'ga oporesagiweramũ Jejuí 'ga ree. Sakeu 'ga ika'aranũũ kwai ma'ea. 'Wyrriararete upe ka'aranũũ pyykara 'gã nupe 'ga reni 'wyrriaramũ. ³'Ga poromũ iporesagiwet Jejuí 'ga ree. A'ere 'ga nifukui. A'eramũ 'ga a'eramũ 'ga resake'ema. ⁴A'eramũ 'ga awau u'jana 'ga renune awau ojeupia 'ywa rupi. Figu 'ywa rakã 'arimũ 'ga awau ojeupia 'ũina, Jejuí 'ga kwapawa 'arimũ. “Ko rupi futat nipo 'ga kwawi re'ã”, 'jau Sakeu 'ga ojeupe, awau 'ũina 'ywa rakã 'arimũ 'gã nenune.

⁵'Ua Jejuí 'ga owaẽma 'ga upe. A'eramũ Jejuí 'ga amã'jãu 'ga ree.

A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:

—Sakeu. Ere ejua ejypa. Too ene rupi ene'wyr ipe 'jau— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

⁶A'erauwe 'ga 'ua ojypa. A'eramũ 'ga Jejuí 'ga rerawau oje'wyr ipe.

A'eramũ futat Sakeu 'ga aku'iramũ 'ga rerawau oje'wyr ipe.

⁷A'eramũ aipo resakarera 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Nokwaawi 'ga Sakeu 'ga ra'e— 'jau 'gã ajaupe. —Sakeu 'ga 'ã 'wyrriararete upe janeka'aranũũ pyykara. A'eramũ 'ga ia'wyre'emamũ akou. Nia'wyr ka'aranũũ pyykara 'gã najuejue etee. Amunarũ ma'e 'gã juejue te 'ã. A'etea Jejuí 'ga oo 'ga 'wyr ipe jã'nũ'ũ— 'jau 'gã Jejuí 'ga ago'wau 'upa.

⁸Ojemi'war ire Sakeu 'ga 'jau Jejuí 'ga upe:

—Apoit je tetywer awi 'awamũ. A'eramũ je tekaraemã mojo'oka ikaraemã'e'ema 'gã nupe. Amumera 'gã nui je ka'aranũũ reroouu re je ka'aranũũ monoi 'gã nupe nũ. Irũpãwẽ juejue je imonoi 'gã nupe nũ, 'gã nui eruripywera mepyau 'gã nupe nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

⁹A'eramũ Jejuí 'ga 'jau wesakara 'gã nupe:

—Ko 'ga kũima'e 'ga judeua futat. A'etea 'ga mama'e tywera wapo akou rail'i. A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga 'ga katu'ogi— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ¹⁰—Je 'ã pẽneki'yraretea futat. Ma'eramũ 'ã je ruri oka'jam ma'e 'jawewara 'gã nekaa tekou. Jeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gã

oka'jam ma'e 'Jawewara futat ajemogy. A'eramũ je 'gã nekaa te tejua etee. 'Gã katu'okawamũ tejua etee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Kũima'e 'ga remiayuwa 'gã mome'uawet
(Mateu 25.14-30)

11 Jerusarega pyri awauwe 'ga rupi oo ma'e 'gã 'Jau ajaupe:

—Sawaẽm ja'wyja'wy jane Jerusarega upe ra'e. 'Awamũ futat nipo 'ga rekoi 'wyriaramũ janee— 'Jau 'gã ajaupe.

12 A'ere Jejui 'ga nuenuwi agawewi futat 'gã 'ea. A'letea 'ga okwaap aipo 'gã 'ea ajaupe. A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jawamũ.

—'Wyriararete 'ga ika'aranũũ kwai ma'e 'ga renũina. “Ere ejua 'au je pyri. Tomono ene 'wyriaramũ 'gã nupe 'Jau”, 'Jau 'ga oje'ega monou 'ga upe. Mukuu 'wyriararete 'ga rekoi.

13—A'eramũ 'ga oo enunewe wemiayuwa 'gã nupe oporogytau. Teis 'ga remiayuwa 'gã pytuna. A'eramũ 'ga ka'aranũũ 'ywope'ia monou 'gã nupe. “Oo je teatau pẽ nui. A'eramũ je ka'aranũũ 'ywope'ia monou pãwẽ pãwẽ pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ pejewau imomytuna jee je ruru'Jawe'emauwe”, 'Jau 'ga 'gã nupe, ka'aranũũ monou 'gã nupe. Oporogytapaw ire 'ga awau 'gã nui.

14—A'eramũ 'ga 'wyr ipewara 'gã amũ 'ga futare'ema 'wyriaramũ 'ga rekoa. “Kuu. Nia'wyr 'ga. Nifutari jane 'ga 'wyriaramũ 'ga rekoa jarejee”, 'Jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'gã amũ monou imoporogytaukaa 'wyriararete 'ga upe. “Narafutari ore 'ga 'wyriaramũ orojeupe 'ga ruwa”, 'Jau 'gã oje'ega monou 'wyriararete 'ga upe.

15—A'ere 'wyriararete 'ga nomojerowiari 'gã je'ega. A'eramũ 'ga 'ga mogou 'wyriaramũ 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'wyriaramũ omogo re 'ua ojewya oje'wyr ipe nũ. Owaẽm ire 'ga wemiayuwa 'gã nenũina. “Maran gatu nipo 'gã jeka'aranũũa rerekoi rail'i?” 'Jau 'ga ojeupe. “Ika'aranũũ kwaiwete sipo 'gã nail'i?” 'Jau 'ga ojeupe.

16—A'ere 'ga amũ 'ua owaẽma 'ga upe nũ: “majepei'i etee agawewi ako ka'aranũũa eremut jee ikue. A'ere 'awamũ je imomytuni teis enee ai'i”, 'Jau 'ga 'ga upe erua.

17—“A'jea futat. Majepei'i etee agawewi ako je imonoi enee ai'i. Ene 'ã jeremiyuw esagea futat. A'eramũ je a'eramũ ene monou teis amunawa mo'wyrriaa”, 'Jau 'ga 'ga upe.

18—A'ere 'ga amũ 'ua nũ. “Majepei'i etee ako eka'aranũũa eremut jee ikue. A'ere je imomytuna siku 'awamũ ene upe”, 'Jau 'ga o'wyrriara 'ga upe.

19—“A'jea. 'Awamũ je ene monoi 'wyrriana'nĩnamũ siku amunawa mo'wyrriaa”, 'Jau 'ga 'ga upe.

20—A'ere 'ga remiayuwa 'ga amũ 'ua nũ. “Kweramũ eneka'aranũũa. Namomyi etee je. Akyje te je ene wi. A'eramũ je iauwana taity pirera pype imima erekou muna'yw awi ai'i. ²¹ Akwaap je ene jepi. Enemara'ne 'ã ene. Ejemepya te 'ã erefutat ka'aranũũ pyu. A'eramũ 'ã ene eporowyky are jẽmĩ ejea'are'emamũ. A'eramũ je tekyjau ene wi ai'i, eneka'aranũũa momyawe'em ene wi ai'i”, 'Jau 'ga 'wyrriara 'ga upe.

22—A'eramũ 'wyriara 'ga amara'neeteeteramũ 'ga ree. “Nenea'wyrri futari te ã ene. Erekwap futat te 'ã jemara'nea jepi. A'jea futat ere aipo 'jau jee. ‘Emepy ekoete ate te 'ã erefutat ka'aranũũ pyu. A'eramũ 'ã ene eporowyky are jẽmĩ ejea'are'emamũ', ere ako jee ko. A'jea futat ere jee. Ka'aranũũa etee je afutat”, 'jau 'wyriararete 'ga aipo 'ga upe. 23“Ma'eramũ sipo ene imomytune'ema jee rai'i? Je upe imomytuna ene ifutare'emamũ amunipo 'ã eremono ka'aranũũ rerekwara 'gã nupe rai'i kũi. A'eramũ amunipo 'ã 'gã jeka'aranũũ momyawera mepyau enee jee rai'i kũi”, 'jau 'wyriara 'ga aipoa kũima'e 'ga upe.

24—A'eramũ 'ga 'jau ojepyriwara 'ga upe: “Ere ka'aranũũ pyyka 'ga wi. Imonou teis ka'aranũũ pyykarera 'ga upe”, 'jau 'ga 'ga upe.

25—A'eramũ 'ga 'jau 'wyriara 'ga upe: “Naani kũi. Kwaiwete 'ga ma'ea kũi. Teis 'ga ma'e pytuna kũi”, 'jau 'ga 'ga upe.

26—A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe: “A'jea futat. Ereko esageara 'gã opyygu'jap futat nũ”, 'jau etee 'ga 'gã nupe. “Ereko esage'emara 'gã te ajee nuerekoi futari. Erekyrera miamũ futat 'ga erekowe'em”, 'jau 'ga 'ga upe.

27—A'ere 'ga 'jau 'gã nupe nũ: “A'eramũ pẽẽ 'awamũ je ree iporomutare'ema 'gã nerua iapisaupap 'au je rowase. Narafutari ore 'wyriaramũ 'ga rekoa 'jarera 'gã nerua iapisau je rowase”, 'jau 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jawamũ.

Kawaru'i 'arimũ Jejui 'ga ataawet
(Mateu 21.1-11; Maku 11.1-11; Juã 12.12-19)

28Aipo mome'upaw ire Jejui 'ga watau wemiayuwa 'gã nenune. A'eramũ futat 'gã awau 'ga rewiri. 29A'eramũ 'gã awau owaẽma ywytyra upe. Oriweira 'jawa upe owaẽma. Kwaiwete aipoa 'ywa oriweira 'jawa peu. A'eramũ 'gã a'eramũ ywytyra renũina, Oriweira 'jau jupe.

Mukũja amunawa 'upa aipoa ywytyra pyri. Pefaje, Petani. Mĩmera amunawa 'upa ywytyra pyri. 30A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã amũ nupe, mukũja 'gã nupe:

—Pe'je pejewau pejekwapa je renune pejewau pejewaẽma iruupeuwara amunawa upe. Pejesouwe nipo pẽẽ kawaru'i mũ resaka. Nuatai we 'gã amũ i'arimũ. A'ea ki perut iamoiã jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

31—“Ma'eramũ te peko ee?” pejejeupe 'gã 'eramũ ki “Janejara 'ga te e'i oree ko: Kawaru'ia perut jee ra'ne, e'i 'ga oree ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri pẽ nupe nũ”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

32A'eramũ 'gã awau kawaru'i resaka. 'Ga je'eg imũ etee futat 'gã kawaru'i resaka. 33Kawaru'i amoiramũ, ijara 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pẽẽ pejekou ee ki 'ei? Ma'eramũ pẽẽ iamoiã ki 'ei?— 'jau 'gã 'gã nupe.

34A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Janejara 'ga te e'i oree ko: “Kawaru'ia pekwap amũ rerua jee ra'ne”, e'i 'ga oree ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri nũ— 'jau 'gã 'ga upe.

—A'jea. Pe'lje ajee erawau 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁵A'eramũ 'gã erawau Jejuí 'ga upe. A'ere 'gã amũ opiara mososoka imonou kawaru'i 'arimũ Jejuí 'ga upe. A'ere 'gã kawaru'i pyyka Jejuí 'ga upe 'ga apykawamũ. ³⁶A'eramũ Jejuí 'ga awau Jerusareg ipe kawaru'i 'arimũ. A'ere 'ga rupi oo ma'e 'gã awau ujãna 'ga renunewe opiara mososoka, imonou pe rupi imogyau 'ga kwapawamũ. 'Ga ree oporomutaawa resaukaawamũ 'gã iapou.

Ymã 'gã aipo apou 'wyríararete upe rakue, 'ga ree opojejuka resaukaawamũ rakue. A'eramũ 'gã a'eramũ iapou Jejuí 'ga upe.

—'Ga nipo ako 'awamũ 'wyríaramũ janee— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

^{37,38}Ywytyra awau wããpyramũ Jerusarega upe. Jerusarega 'upa ywytyray 'arimũ. Jerusarega rerowykawe 'gã ajatykau wafukaita ajaupe:

—Janeruwarete 'ga esage futat ra'e. Koromũ futat Jejuí 'ga, Janeruwarete 'ga remimurera 'ga. Kwaiwete 'ga 'gã moferawi. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nanẽ 'ga okatu'ok nũ— 'jau 'gã ajaupe wafukaita. —A'ea ore aruesak ai'i. Janeruwarete 'ga 'ã ene mua— 'jau 'gã ajaupe.

Kwaiwete 'gã awau Jejuí 'ga repejãna. A'eramũ 'gã a'eramũ awau akou meeweí. A'eramũ 'gã amũ 'jau 'ga upe wafukaita:

—Ene 'ã Janeruwarete 'ga remimurera.

Ene ree 'ã Janeruwarete 'ga ta'waramũ akou oree.

Ywagipewara 'gã najuejue etee opy'ata'waramũ ajemogyau nũ.

'Ga te 'ã ene mut ore'wyríarareteramũ.

Ene 'ã eneresage ekou oree.

A'eramũ ene 'awamũ ekou 'wyríarareteramũ oree—

'jau 'gã 'ga upe.

A'ere 'gã amũ 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree jepi. Ene 'ã Jejuí 'ga eremut oree. Eneje'eg imũ futat 'ga ruri. Nitywi futari 'ga amũ ene 'jawe— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa Jejuí 'ga ree.

³⁹A'eramũ fariseu 'gã amũ 'jau Jejuí 'ga upe:

—Jejuí! “Aipo pe'lje awi”, ere 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga upe te aipo jane 'i jepi— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴⁰A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. 'Gã je'lege'em ire amunipo 'ã itaa we futat ije'egi jee je muorypa— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

Jejuí 'ga ajemuaẽma Jerusareg ipewara 'gã nee

⁴¹Jerusarega pyri katu katu awauwe Jejuí 'ga amã'ljãu amunaw are. A'eramũ 'ga u'arasigamũ. A'eramũ futat 'ga ajaa'wau. “Jerusareg ipewara 'gã Jeruwarete 'ga je'ega renupare'ema”, 'jau 'ga ojeupe.

⁴²—Je 'ã ae katu'okara futat. Je 'ã Jarejuwarete 'ga mota'waara pẽ nupe. Je rerowíaramũ nipo 'ga ota'waramũ akou pẽ nupe. Aipo pẽẽ ikwaawa je afutat numiamũ. A'ere 'ã nepekwaawi futari. Ikwaaw ire amunipo 'ã ia'wyre'ema

'gã nepẽ nereko tyweri— 'jau 'ga amã'jãu Jerusareg are. ⁴³—A'ere 'ã Jerusareg ipewaramũ nepẽporomutari je ree. A'eramũ nipo ia'wyre'ema 'gã anure 'ua pẽ'wyrã osõu pẽ nee. A'eramũ nipo pẽẽ mũ pejeka'jame'ema futat. Tujugeyrya pyu pẽ osõu. ⁴⁴A'eramũ nipo 'gã pẽ'wyrarete mateepapa pẽ nui— 'jau 'ga 'ũina. —Pẽẽ nanẽ futat pẽ apisaupap katu katu nũ. Nepeka'jami futari nipo pẽẽ mũ. Kunumĩaky'ria we futat nipo 'gã wapisipap katu katu. Pẽnoga we futat etyka nipo pẽ nui. Iku'jo'ljoka pẽ nui imuãmuãina pẽ nui. Janeruwarete 'ga 'ã je mut ae katu'oka. A'ere 'ã nepẽporomutari je ree. A'eramũ 'awamũ mama'e tywera ojeapou pẽ nupe— 'jau 'ga 'ũina amã'jãu 'gã 'wyr are. A'eramũ futat 'ga ajaa'wau.

Wyra me'egara 'gã mũ'ẽawet

(Mateu 21.12-17; Maku 11.15-19; Juã 2.13-22)

⁴⁵Gã 'wyrarete upe owaẽmawe Jejui 'ga ojypa kawaru'wi awi. A'eramũ 'ga awawayayau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Irãã'ã wyra me'egara 'gã nuwamũ. A'eramũ Jejui 'ga amara'neramũ 'gã nee:

—Pe'je pejewau peje'jãu 'aw awi. Nawyra me'egawa rũi te 'ã. Jeruwarete 'ga mogytaawa te 'ã 'oga— 'jau 'ga wyra me'egara 'gã nupe, 'gã karaemã muãina, 'gã neymawa mopyamãu 'gã nui. A'ere 'ga 'jau 'gã nupe:

⁴⁶—Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue. "Jemogytaawa 'og ipe 'gã nuri oporogytau jee", 'jau 'ga ka'arana kwasiarukaa rakue. 'Au futat Janeruwarete 'ga mogytaawa 'oga. 'Au futat jane ruri jareporogytau 'ga upe. A'ere 'ã pemÿi pejemunarũawamũ ete. Pejejeymawa etee 'ã pẽẽ erua ime'ega erupa 'au. "Pe'je pejejua jereymawa mua iapyau Jarejuwarete 'ga upe", 'jau 'ã pẽẽ 'gã nupe pejejupa. A'ere 'ã pemepyuukat pejejaupe epy apyraapa. Pejemunarũmũ 'ã pejejupa pejejoka'aranũũ are— 'jau Jejui 'ga oje'ega moywyrãfena 'gã nupe. —A'eramũ pẽẽ pejewau 'aw awi peje'jãu— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, amara'neramũ 'gã nee.

⁴⁷A'eramũ Jejui 'ga awau ai'iwe ai'iwe 'jau, 'ga awau 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Kwaiwete 'ga ree iporomutare'ema 'gã. Mainana 'wyrãra 'gã, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã, 'wyrã'ri 'gã. Mĩmera 'gã amara'neramũ 'ga ree. 'Ga juka are 'gã afuweramũ.

⁴⁸A'ere 'gã najukaarũi 'ga. Kwaiwete wejue Jejui 'ga ree iporomutat ma'e 'gã jemogyi. A'eramũ 'gã okyjau 'gã nui, 'ga juka ekoete awi. Nokoi wejue Jejui 'ga tesirũgatu 'gã nupe. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga jukawarũ'em. —'Ga ree janereko ekoeteramũ 'ga ree iporomutat ma'e 'gã jane apisi ne— 'jau 'ga ree imara'ne ma'e 'gã ajaupe.

“Awÿja rer imū te erejot?” Jejuí 'ga upe 'gã 'eawet
(Mateu 21.23-27; Maku 11.27-33)

20 ¹Uwarete 'ga mogytaaw ipe Jejuí 'ga akou 'gã mu'jau 'ga ree:
—Pejetywer awi pēpoiwiweramū Janeruwarete 'ga pē katu'ogi futari, pē mogyau wemiayuwamū— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

²A'e pype mainana 'wyrriara 'gã 'ua oje'ega Jejuí 'ga upe Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee, judeu 'gã 'wyrriari 'gã. Mímera 'gã 'ua oje'ega 'ga upe:

—Awÿja rer imū te erejot rakue? Awÿja pãjë mū te mama'ea ereapo? Awÿja te ene mut oree rakue?— 'jau 'ga 'ua oporonupa ee Jejuí 'ga upe.

³A'eramū Jejuí 'ga nanē 'jau 'gã nupe nū:

—Pe'je ajee pēē na'ne imome'wau jee 'ū. ⁴Awÿja je'eg imū ajee Juã Batista 'ga ruri ae pymiāu 'y pe rakue 'ū? Jarejuwarete 'ga je'eg imū te 'ga ruri rakue? Kūima'e 'ga amū je'eg imū te ra'u nū?— 'jau Jejuí 'ga oporonupa ee 'gã nupe u'ama.

⁵A'eramū 'gã 'jau ajaupe:

—Ma'ja sa'e te jane 'ga upe?— 'jau 'gã ajaupe etee futat. —“Jarejuwarete 'ga je'eg imū 'ga ruri” ojeupe jane 'eramū te 'ga “te a'etea neperowiari 'ga” 'ga 'i janee nū a'i kūi— 'jau 'gã ajaupe. ⁶—“Kūima'e 'ga je'eg imū 'ga ruri”, 'ga upe jane 'eramū nipo tekotee 'gã jane apisi ete ita pyu nū'ū. “Juã 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara futat janee” e'i 'gã jepi. A'eramū nipo 'gã aipo jane 'eramū amara'neramū jane ree ne nū a'i kūi— 'jau 'gã ajaupe. ⁷A'eramū 'gã 'jau Jejuí 'ga upe:

—Norokwaawi ore Juã 'ga muarera 'ga nū'ū— 'jau 'ga o'meramū 'ga upe.

⁸A'eramū Jejuí 'ga nanē 'jau 'gã nupe nū:

—Je nanē temuarera 'ga namome'ui futari pē nupe nū— 'jau 'ga 'gã nupe.

Ko raaran a'wyre'ema 'gã
(Mateu 21.33-46; Maku 12.1-12)

⁹A'eramū Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe nū:

—Peapyaka jeje'eg are. Mama'e mū je amome'u pē nupe, pē mu'jawamū ee, pē mueapyou ee— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kūima'e 'ga amū y'wa 'ywa rakā otym. Kwaiwete uwa 'jawa 'ywa rakā 'ga otym oko pe. A'eramū ijara 'ga 'gã amū monou uwa ko raaranamū ojeupe. “Y'wa mū jema'ea futat. Emyreramū te ajee pēma'e futat pēporowykyawera repya futat”, 'jau ijara 'ga 'gã nupe. A'ere 'ga awau watau 'gã nui. A'eramū 'ga namutamutat akou muku 'gã nui. ¹⁰Uwa atyarama upe iwaēmauwe ijara 'ga wemiayuwa 'ga amū monou oma'e uwa 'a piaramū. A'ere ko raarana 'gã 'ga nupānupāi etee 'ga monou 'ga mojewya. Nan etee futat 'ga monou. ¹¹Aipo 'ga waēm ire ko jara 'ga 'ga amū monou nū, oma'e piaramū 'ga 'ga monou numiamū. A'eramū 'ga awau owaēma uwa ko pe. “Uwa pemut amū jee, e'i ijara 'ga pē nupe”, 'jau 'ga iaarana 'gã nupe. A'ere 'gã nānēwējēmī 'ga rerekoi nū. 'Ga pyygi etee 'ga nupānupāu 'ga rerekou nū. A'erauwe 'ga ojewya awau nū. “Namuri etee 'gã amū jee ki 'ei. Je nupānupā

ete'e 'gã je mua je mojewya nũ ki 'ei. Ene agawewi ako je mono ape ai'i. A'etea 'gã nojepojeuwi etee ki 'ei", 'jau 'ga 'ua ijara 'ga upe imome'wau.

12—A'eramũ 'ga 'ga amũ monou nũ. A'ere 'gã nãñewẽjẽmĩ 'ga rerekoi nũ.

13A'eramũ ko jara 'ga 'jau ojeupe: “Ma'ja ajee je aapo 'gã nupe 'ũ? Teja'yra 'ga pa je omono nũ kwy”, 'jau 'ga ojeupe. “Jera'yra 'ga nã'ã jeremifutararetea re'ã. A'etea pa je 'ga omono 'gã nesaka kwy. 'Ga nipo 'gã opejeup re'ã. Jera'yra 'ga ree nipo 'gã pojyramũ re'ã”, 'jau nipo 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

14—A'ere nipo 'gã 'ga ra'yra 'ga resakawe 'gã 'i ajaupe: “Wa'yra 'ga 'ga amut y'wa piaramũ ra'e. 'Ga futat 'uwa 'ga py'rau ko jaramũ 'uwa 'ga manũ re. A'eramũ jane 'ga jukau jui. A'eramũ janema'ea futat koa 'ga ruwa 'ga manũ re”, 'jau nipo 'gã ajaupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

15—A'eramũ 'gã 'ga pyyka 'ga rerawau enuẽma ko awi 'ga jukau— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maran sipo ko jara 'ga wa'yra jukaarera 'gã nerekoi? 16'Ga futat oo ko raarana 'gã apisau. A'ere nipo 'ga 'gã amũ monou 'gã py'rau oko raaranamũ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

A'eramũ aipo renupara 'gã 'jau 'ga upe:

—A'jea futat sipo 'gã 'ga ra'yra 'ga jukai?— 'jau 'gã ajaupe.

17A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue. Je ree futat 'gã ka'arana kwasiari rakue.

“Mĩa ita nia'wyrui ra'e, 'jau nipo itaoga apoara 'gã ajaupe, ita monou imomoa ajauĩ.

A'ere 'ga amũ aipoa ita eroyrũmyrera ita pyygi etee imonou imõina tenawera pype 'oga ppywotypawamũ”,

'jau 'gã ka'arana kwasiaa je ree rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

18—'Ga amũ nipo u'aa ita 'arimũ. A'e 'ga open futat. A'ere 'ga amũ 'arimũ ita 'ar ire a'e 'ga ku'jo'jogi futari. Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega renupare'emamũ iapoi pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga upe fariseu 'gã 'eawet (Mateu 22.15-22; Maku 12.13-17)

19A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromul'jara 'gã, mainana 'wyrriara retee amara'neramũ Jejui 'ga ree.

—Jane upe futat nipo ajee 'ga 'i u'ama— 'jau 'gã ajaupe. —Pe'je ajee sipyyk 'ga 'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere 'gã kyjei etee Jejui 'ga ree iporomutat ma'e 'gã nui. A'eramũ 'gã 'ga ppyke'ema.

20A'eramũ 'gã 'ga rerekou weape etee. 'Gã amũ 'gã imepyau imonou 'ga rewiri 'ga resakawamũ:

—Pe'je pejewau 'ga renupa pejejemogyau— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau 'ga rewiri akou 'ga renupa.

—Tepeenup 'ga 'wyrirarete 'ga kurawa 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

—'Wyrirarete 'ga kurawamũ sipyyk 'ga 'jau. A'eramũ 'wyrira 'ga 'ga jukaukaa janee 'jau— 'jau 'gã aipo 'gã nupe, 'ga rewiri imonopyra 'gã nupe.

²¹A'eramũ imepypyra 'gã awau oporonupa ee 'ga upe:

—Jejuí. A'jea futat 'ã ereporogyta esage. Nereporogyta ekoetei 'ã ekou.

A'jea futat 'ã erejejuka pãwẽ pãwẽ ore ree. A'jea futat te ore mu'e ape mama'e are— 'jau 'gã Jejuí 'ga upe oporonupa 'me ee. ²²—A'eramũ ene 'awamũ 'jau oree. Jane 'ã judeua. Simono te jane ka'aranũia 'wyrirarete 'ga upe? Naani te ra'u nũ? Najudeu arũi te 'ã 'wyrirarete 'ga. Tapy'yi amuteea 'ga. Romanũia te 'ga. A'etea te jane simepy 'ga?— 'jau 'gã oporonupa 'me Jejuí 'ga upe.

²³A'ere Jejuí 'ga 'gã kwaawi ojee. “Jeje'ega renupa 'gã nuri numiamũ. Siesak 'ga 'wyrirarete 'ga kurawa 'jau, e'i 'gã jee numiamũ”, 'jau 'ga ojeupe. ²⁴A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ka'aranũi 'ywope'ia pemut amũ jee ra'ne, Sesa 'ga mepyawa mũ ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã amũ imonou 'ga upe:

—Kweramũ ajee 'wei— 'jau 'gã imonou 'ga po pe.

A'eramũ 'ga esaukaa 'gã nupe:

—Awÿja ra'agawa te 'up ee?

—'Wyrirarete 'ga ra'agawa 'up ee!— 'jau 'gã 'ga upe.

—Awÿja rera ajee 'awamũ ojekwasiat 'upa ikupe katy nũ?— 'jau 'ga esaukaa 'gã nupe.

—'Wyrirarete 'ga rera futat 'up ee— 'jau 'gã Jejuí 'ga upe.

²⁵—'Ga ra'agawa rerekwara 'ga ma'ea futat. A'eramũ pẽẽ imonou 'ga upe etee futat. A'ere Jarejuwarete 'ga mama'ea pemono 'ga upe etee futat— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

²⁶A'eramũ 'ga upe ee oporonup ma'efera 'gã oporesagamũ etee 'ga ree:

—Kuu. I'akwaap 'ga ra'e nũ'ũ. Nakurawi futari 'ga 'wyrirarete 'ga janee jã'nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã ajemogyau etee futat.

Oferap ma'e are 'gã mu'eawet
(*Mateu 22.23-33; Maku 12.18-27*)

²⁷Ko'iko'i ete satureu 'gã amũ 'ua oporogytau Jejuí 'ga upe nũ. Aipo 'gã e'i ajaupe: “Amanũ re ae noferawu'jawi. Amanũmũ ae teepawamũ ywawuje futat”, 'jau agawewi satureu 'gã ajaupe jepi. A'etea 'gã 'ut imome'waukaa Jejuí 'ga upe. ²⁸A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—“Moromu'jara 'ga” e'i 'gã enee jepi. A'eramũ ene ore mueapyo katuu mama'e are. Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Kũima'e 'ga amũ nipo amanũ wa'yre'emauwe. A'eramũ nipo 'ga manũ re 'ga rewirera 'ga 'ga remirekofera eẽ rerekou nũ. A'eramũ nipo 'ga

wa'yramū ēē pype. A'ere nipo 'ga ra'yr ypya amanū ma'efera 'ga ra'yrera 'jawe futat', 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁹A'eramū 'gā oporogytau'japa nū:

—Kūima'e 'ga amū nipo 'ga ra'yra sete. A'eramū nipo u'ar ypy ma'efera 'ga kūjā mū rerekou. A'ere nipo 'ga wa'yre'emauwe 'ga manūi jui. A'eramū 'ga wemireko ēē rejaa wewirerera 'gā nupe. ³⁰A'eramū nipo 'ga manū re 'ga rewirerera 'ga amū ēē rerekou 'ga py'rau nū. ³¹Ojopy'rapy'rau etee 'gā ēē ree, ajamanū re. A'ere 'gā nata'yri'i futari ēē pype. ³²Ojee 'gā jomoy paw ire ēē nanē amanūmū nū. ³³A'eramū nipo 'ga ae moferapawa 'ara rupi manamū sipo ēē menaretea?— 'jau 'gā Jejui 'ga upe. —'Gā juejue futat ēē wereko kūi— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

³⁴A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—'Au etee te 'gā nemirekoramū kūi. ³⁵A'ere oferap ma'e 'gā nuerekou'jawi kūjāa. Niporerekoweru'jawi 'gā kūjā are. Kūjāmera 'gā nanē omenariwera'emamū futat nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁶—Ywagipewara 'gā 'jawe futat 'gā jemogyi amanūu'jape'ema futat. Janeruwarete 'ga 'gā omoferap imogyau nū. A'eramū 'gā a'eramū 'ga ra'yramū futat ajemogyau. ³⁷Ymā te 'ā Moisesi 'ga jane mu'ei ae feraw are rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —'Ka'a'ia je upe imueny re Janeruwarete 'ga oje'ega jee ikue: Je 'ā Eneruwaretea, 'jau 'ga oje'ega jee ikue", 'jau Moisesi 'ga imome'wau rakue. "Je te 'ā Eneruwaretea. Enepytuna 'gā Nuwaretea je. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mīmera 'gā Nuwaretea je ako, 'jau 'ga jee ikue", 'jau Moisesi 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

³⁸—Aipo 'gā amanū futat rakue numiamū, Moisesi 'ga tywe'emauwe futat rakue numiamū. A'ere 'gā 'aga namanūi futari. Ateepawe'emamū futat 'gā 'aga. A'eramū Janeruwarete 'ga poromū 'jau Moisesi 'ga upe. 'Gā 'aga tywe'em ire amunipo 'ā 'ga aipo ne'ia'uweri Moisesi 'ga upe. Ako ma'e 'gā nupe etee te 'ga ae ruwamū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau.

³⁹A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā amū 'jau 'ga upe:

—A'jea futat— 'jau 'gā 'ga upe.

⁴⁰A'ere amumera 'gā noje'egi futari ajemogyau. Ojenosī 'gā 'ga wi. A'eramū 'gā oje'ege'ema futat 'ga upe.

Janeruwarete 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyret

(Mateu 22.41-46; Maku 12.35-37)

⁴¹A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Maran sipo ajee Kul'jywa 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyreramū wējēmī 'ga rekoī nū? Ymā te Davi 'ga manūi rakue. ^{42,43}Davi 'ga futat ka'arana okwasiat inuga janee rakue, Saumu 'jawa ka'aran are 'ga ikwasiasi inuga janee rakue:

“'Ga te eteetea. Janeruwarete 'ga 'jau Jejararete 'ga upe:

'Eapyk 'au je pyri. Je 'jawe futat ene.

Enepājēreteja je 'jawe. A'eramū ene eapyka je yse katy.

Anure nipo je ene mogoi 'wyrriaramũ 'gã nupe najuejue etee.
 Ene ree iporomutare'ema 'gã 'arimũ je ene magwawukari.
 A'eramũ ene je iapoe'emauwe eapyka 'au je yse katy', 'jau 'ga
 Jejararete 'ga upe ai'i",

'jau Davi 'ga ikwasiaa rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 44—Janeruwarete 'ga
 remimurera 'ga ree 'ga ka'arana kwasiari rakue. Ma'eramũ sipo ajee Davi
 'ga 'i "Jejararete 'ga", 'jau ajuapyrera 'ga upe nũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat

(Mateu 23.1-36; Maku 12.38-40)

45 Mytuna 'gã ajemogyau Jejui 'ga porogyta renupa. A'ere 'ga
 ojerowaka oje'ega wemimu'e 'gã nupe:

46—Pejea'gu ki Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nui— 'jau
 'ga 'gã nupe. —'Gã 'ã e'i ojeupe: "Je kũima'eteetea", e'i 'gã 'ã ojeupe ajemogyau,
 waity fuku rerekou. A'eramũ 'gã ataramũ 'gã naitya ajasimana 'gã nee. "Tiporesag
 ete 'gã je ree 'jau", 'jau 'gã akou ojeupe. Wapeje'ega tãmejẽ 'gã ifutaa. 'Wyrriara
 apykawa 'arimũ etee wapyka awau pejejatykaaw ipe. Ojemi'waaw ipe nanẽ nũ
 'wyrriara renawa 'arimũ etee wapygiweramũ ojemi'waa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.
 47—Kũjã men manũ ma'e 'gã nupe nanẽ 'gã 'jau: "Je tamaenun tekou enekaraemã
 are 'jau", 'jau futatee 'gã 'gã nupe. "Je tareko esage enekaraemã enee 'jau", 'jau
 futatee 'gã 'gã nupe. A'ere 'ga etee 'gã karaemã pygyi ojeupe, ka'aranũua nanẽ nũ.
 A'eramũ 'gã 'jau ojeupe etee futat: "Kwakwai'i teje'ega monoi Jarejuwarete 'ga upe.
 Kasi a'e pe 'gã je kwaawi mama'e tywera je iaporamũ ne kwy", 'jau 'gã ojeupe
 etee futat. A'eramũ nipo 'gã oje'ega monou fukuu 'me futat Jarejuwarete 'ga upe,
 wemiapo tywera mimawamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã nereko
 tyweri 'gã nemiapo tyweawer are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Imen manũ ma'efera ãẽ remimonofet

(Maku 12.41-44)

21 1 Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype 'uĩnaw ipe Jejui 'ga ose ma'e
 'gã nesaka 'ũina. Ika'aranũũ kwai ma'e 'gã ka'aranũũ monou yrũ
 pype Jarejuwarete 'ga upe kwaiwete. 2 'Gã nesepaw ire majawera ãẽ mũ 'ua
 osou 'og ipe. Nika'arani ãẽ akou. Itywerete ãẽ akou. A'etea ãẽ oka'aranũũ
 ywope'i omono ipype. Mukũi'i etee ãẽ imonou ipype. Naepyi agawewi ãẽ
 remimonofera. 3,4 ãẽ resakawe Jejui 'ga 'jau ojeupi oo ma'efera 'gã nupe:

—Kweramũ kũjãa ãẽ imen manũ ma'efera ãẽ. Nitywa'uweri agawewi
 ãẽ mama'ea. A'etea ãẽ oka'aranũũ monoupap futat yrũ pype. A'eramũ ãẽ
 otywe'emamũ futat mama'ea ojeupe imuawamũ. ãẽ remimonofera ika'aranũũ
 kwai ma'e 'gã ma'e wapyraap futat Janeruwarete 'ga upe. 'Gã kwaiwete
 agawewi omono 'ga upe. A'etea 'gã kwaiwete wẽjẽmĩ wereko ojeupe nũ. A'ere
 ãẽ ma'ea nitywi futari. Omonopap futat ãẽ 'ga upe. Naemyreri futari ãẽ upe.
 Wemi'urama muawa we futat ãẽ omonopap 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jejuí 'ga rur enune ojeapo ma'e

(Mateu 24.1-14; Maku 13.1-13)

⁵Anure Jejuí 'ga rewiri oo ma'e 'gã 'jau:

—Kuu. Ikaturam te Janeruwarete 'ga mogytaawa 'oga já'nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —Sã'ã ita esagea. Mytuna 'gã ka'aranũũ mom'yi Jarejuwarete 'ga mogytaawa 'oga apoawamũ— 'jau 'gã.

⁶A'eramũ Jejuí 'ga 'jau:

—A'jea futat esageramũ numiamũ. A'ere nipo anurenure'li jane ree iporomutare'ema 'gã nuri imonou etyka. Nom'yi'i futari nipo 'gã itaa mũ aju'arimũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Maranime sipo aipo 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa monoi etyka? Ma'ja ra'ne sipo ajee ojesaukat oree iapo enune?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁸A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je renune 'ut ma'e 'gã nipo i'me ma'ea. Perowiat kasi 'gã 'mea ne. Anure nipo kwaiwete 'gã nuri, “Janeruwarete 'ga je mut pẽ katu'okaramũ”, 'jau nipo 'gã 'ua pẽ nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. “O'meramũ 'gã 'i”, pe'je etee ki 'gã nupe. Kwaiwete nipo 'gã 'gã moryteeu ojee— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ⁹—Anure nipo amutee amunaw awi 'gã nuri 'wyriararete rowajaa 'ga remiayuwa 'gã neewe futat. A'ere kasi aipo renupa pekyje ne. Nan futat nipo teepaw enune. A'ere nipo naporomũ rui imateepaawa. Naporomũ etee rui futat nipo mama'e rekoi— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —Akou'jau'jap futat nipo mama'ea. ¹⁰Amunap tesirũmera pypewara 'gã we futat nipo ajuowajat. ¹¹A'eramũ nipo jero'wua ojeupa kwaiwete. Ywya we futat nipo oyyi peu peu peu 'jau. Amumera 'gã nipo opapa kwaiwete ty'ara rerekou. Ywag ipe nanẽ nipo mama'e mũ ojesaukaa pẽ mogyjawamũ. ¹²Jeremiayuwamũ nipo 'gã amũ pẽ nereko tyweretei. Pẽ monou nipo pẽ munepa pẽ mu'ama moromunepawa pype. Teepaw enune nipo 'gã pẽ monoi pẽ munepa pẽ mu'ama moromunepawa pype. Pẽ pyyka nipo 'gã pẽ nerawau judeu 'gã jatykaaw ipe pẽ moporogytaukaa. Amumeramũ nipo 'gã pẽ nerawau 'wyriara upe. ¹³'Wyriararete upe pejejerooramũ ki pẽẽ je mome'wau 'gã nupe. “Jejuí 'ga iporokatu'logiwet pẽ nee”, 'jau ki pẽẽ 'wyriara 'gã nupe, moromunepawa pypewara 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe ki je mome'wau— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ¹⁴—A'eramũ “Ma'ja 'jau sipo je teje'ega 'gã nupe 'wei”, pe'je kasi ne. ¹⁵Je te 'gã nupe peje'egawa amut pẽ nupe peu pẽ nerooramũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —A'eramũ 'gã “i'me 'ga rale”, 'jawe'em pẽ nupe. ¹⁶Pẽpytuna 'gã we futat nipo pẽ mono amũ ia'wyre'ema 'gã po pe, pẽ munewukaa. Pẽjara 'gã, pẽnewirera 'gã, pẽneki'ya 'gã, pẽjekoty'aawa 'gã. Mĩmera 'gã miamũ nipo pẽ monou ia'wyre'ema 'gã nupe pẽ munewukaa. A'eramũ nipo 'gã pẽẽ mũ jukau futat. ¹⁷Je rerowiaara 'ã pẽẽ. A'eramũ nipo je rerowiare'ema 'gã najuejue etee futat oporomutare'emamũ pẽ nee. ¹⁸A'ere nipo je nopoiri futari pẽ nui. Tejejukau esage etee pẽ nee. ¹⁹A'eramũ

ki pēē je rerowiaa pejemogyau. Pejepoire'ema futat je rerowiar awi. A'eramũ pēē pejemanũ re pejewau ywag ipe je pyri— 'Jau Jejui 'ga oporogytau 'ũina 'gã nupe.

Jerusarega retygawam

(Mateu 24.15-21; Maku 13.14-19)

20—Anure nipo pē nee iporomutare'ema 'gã nuri Jerusarega osõu. Aipo resakawe ki pe'je pejejaupe: “‘Awamũ nipo 'ã 'gã Jerusarega retygi 'ja”, 'Jau ki pēē pejejaupe. 21 A'eramũ ki pēē Judeja ywy pe ako ma'eramũ 'gã nesakawe pejeka'jama pejewau ywytyr ipe. Jerusareg ipe ako ma'eramũ nanē pēē pejeka'jamayayau jui. Jũ me ako ma'eramũ pejewawe'em Jerusareg ipe. Jerusareg awi ki peka'jamp futat— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

22—Jefaruua Jerusarega upe iwaẽmauwe futat ki pe'je pejejaupe “owaẽm Janeruwarete 'ga werowiare'ema 'gã nereko tyweawa upe ra'e”, pe'je ki. Ymã te 'ã 'gã ka'arana kwasiari ee rakue. “A'ere 'ga 'awamũ ikwasiaripyryr imũ etee futat iapo”, 'Jau ki pēē— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. 23—Oporiy'iramũ nipo ta'yryrũ ma'e kũjã ajemogyau, ta'yky'ri ma'ea nanē nipo nũ. Nujãnarũ eweguu ma'ea. Ta'y'ri'i ma'e nanē nujãnarũ nũ— 'Jau 'ga 'gã nupe. — Imara'ne te nipo Janeruwarete 'ga 'ũina. Ika'jame'ema 'gã nipo ako tywerete futat. 24 Ika'jame'ema 'gã 'ga wapisiukat jyu pyu 'gã nupe. Amumera 'gã nipo 'ga ipofarukaa 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã 'gã nerawau kwe pe. Ajepeja ywy pe 'gã nerawau imunepa. Jerusareg ipe judeue'ema 'gã 'wyriara 'gã jemogyramũ nipo ojeapou, kwaiwete futat. Janeruwarete 'ga remifutar imũ etee futat nipo 'gã 'ũina. Awau nipo owaẽma 'ga muẽmawa upe. A'erauwe nipo Janeruwarete 'ga 'ga muẽmukari— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

Janereki'yra 'ga ruawam

(Mateu 24.29-35; Maku 13.24-31)

25—Ywag ipe nanē nipo mama'e mũ jesaukari pē nupe nũ. Jay are, jaytata are, kwar are. Mĩmer are nipo ojesaukaa pē mogyjawamũ. 'Yẽ'ea nanē nipo oyyita nũ. A'eramũ futat nipo wyjapetegamũ. A'eramũ nipo pēē pejekyjau ipyamu awi. 26 Ywag ipewara nanē nipo oyyita nũ. Kwat, jay, jaytata. Mĩmera nipo oyyita— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'eramũ nipo pēē ywy pewaramũ najuejue etee pejekyjau jui. Amumera 'gã nipo amanũaipa okyje rerekou. 'Gã kyjea nipo 'gã apisawaipa 'gã mogyau— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

27—Aipo pēē esag ire nipo pẽneki'yramũ je tejuja tejewya. Ywasiga rupi nipo tejuja tejypa. A'eramũ nipo ywy pewara 'gã je resaka, je ruramũ. Tepãjẽ mũ nipo je ruri, tejenyfuga pype futat tejuja nũ. A'eramũ nipo 'gã 'Jau jee: “Nitywi 'ga amũ ene 'jawe. Ene te 'ã pãjẽrete. Ene te 'ã esage ma'eramũ. Nitywi futari 'ga amũ ene 'jawe”, 'Jau nipo 'gã jee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. 28—Aipoa mama'ea pejejeupe ijesaugar ypyrauwe ki pejemogy pejeku'iramũ. Aipo pēē esag ire nipo je anurenure'i je ruri pē nerawau 'aw awi— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

29,30 A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'Jau ee ikue:

—Mama'ea je amome'u pẽ nupe pẽ mu'jawamũ tejuawa 'ar are— 'Jau 'ga 'gã nupe. —Sã'ã ae siaka'gywa potyramũ amana jewyra kwaawa. Ipotyrauwe 'ã ae amana jewyt ja'wyja'wy kwaapa. ³¹Nan tee futat ki je'eawer imũ mama'e jeaporamuerauwe pe'je pejejaupe: “Ut ja'wyja'wy Jeju 'ga janee 'wyriramũ akou ra'e”, pe'je ki pejejaupe. ³²A'jea futat je 'i. Je'eawer imũ mama'e jeapo resakarera 'gã papa katu katue'emauwe nipo tejuwa tejewya— 'Jau Jeju 'ga 'gã nupe. ³³—Ywaga nipo atee pawamũ futat. Ywya nanẽ nipo atee pawamũ futat nũ. A'ere nipo jeremimome'ufera nateepawa'uweri futari. Je'eawer imũ etee futat nipo aipoa ojeapou— 'Jau Jeju 'ga 'gã nupe ikue.

“Je rura ki peapesak” Jeju 'ga 'eawet

³⁴A'ere Jeju 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—Pe'je pejemogyau je ruru'jawa rapesaka au'jeteramũ futat. Pẽnea'at kasi pejemogyau 'auwara mama'e are etee ne. Maraka apo are etee kasi pejemogy peje'aramũ ne. Kasi a'e pe je rura pẽ mopiryyi erujewi ne— 'Jau Jeju 'ga 'gã nupe. ³⁵—Sã'ã ae ywy kwara resage'ema. A'eramũ 'ã ae u'aa erujewi ipype. A'eramũ 'ã ae opiryyjamũ jui. Nan tee futat nipo pẽẽ je jewyra rapesakare'emamũ pẽpiryyi erujewi aipoa mama'e resaka— 'Jau Jeju 'ga 'gã nupe. ³⁶—A'eramũ pẽẽ pejemogyau peje'ega Jarejuwarete 'ga upe, pejejere'emamũ. “Ku'jyp. Je momoirukat kasi ape eja'ya 'ga rerowiar awi ne. Je poar ape, 'ga rerowiarukaa jee”, pe'je ki 'ga upe. “Mama'e tywera je aesak kwaiwete. A'ere je jemogypygi 'ga ree”, pe'je ki 'ga upe. “Najepoiriweri je 'ga wi”, pe'je ki 'ga upe. Kasi a'e pe aipo pe'je'emamũ nepeẽma'uweri mama'e tywer awi ne— 'Jau Jeju 'ga 'gã mu'jau ee. —Je rerowiar awi pejeoire'ema pejemogyau je ruramũ tepẽku'i 'Jau. Pejejuwa pejeku'iramũ je rowase je jewyramũ 'Jau— 'Jau Jeju 'ga 'ũina 'gã nupe.

³⁷Aipo are 'ga 'gã mu'jau akou. Ai'iwe, ai'iwe 'Jau 'ga awau Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype 'gã mu'jau. A'ere 'ga kaaruwauwe awau ojepe'au Jerusareg awi. Awau osea Oriweira 'jaw ipe. ³⁸Ai'iwe 'ga 'gã nerawau nũ. Tekotee 'gã nanẽ awau 'ga rupi nũ. Kwaiwete 'gã awau 'ga porogyta renupa nũ. Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype awau 'ga je'ega renupa ajatykau.

Jeju 'ga ree ifuwet ma'e 'gã

(Mateu 26.1-5; Maku 14.1-2; Juã 11.45-53)

22 ^{1,2}Egitu ywy awi judeu ppy ppy 'gã nenũ'ẽawer are wea'awa maraka upe iwaẽm ja'wyja'wyrarauwe mainana 'wyrira 'gã ajatykau Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nee.

—Maran te jane Jeju 'ga ppygi 'ga jukau?— 'Jau 'gã ajaupe.

A'ere 'gã kyjei 'ga remiayuwa 'gã nui.

—Jerusareg ipewara 'gã iporomutat 'ga ree. Soko kasi 'ga ree mytuna pype ne— 'Jau 'gã ajaupe. —Wowase 'ga rerekoramũ 'ga remiayuwa 'gã jane apisi ne. Awotywe'eme te sireko 'ga 'Jau— 'Jau 'gã ajaupe.

Mainana 'wyriara 'gã nupe Judas 'ga 'eawet
(Mateu 26.14-16; Maku 14.10-11)

³A'ere 'ga remimu'e 'ga amũ ree mama'eukwaawa 'wyriara ruwi, Judas Iskariote 'ga ree. Jejui 'ga remimu'e 'ga futat numiamũ. A'ere mama'eukwaawa 'wyriara namu'akwaawukari 'ga imogou. ⁴A'eramũ 'ga awau oporogytau mainana 'wyriara 'gã nupe:

—Je oo Jejui 'ga resaukaa pẽ nupe. Tepepyyk 'ga 'jau. Je akwaap 'ga rekwawa. A'eramũ je pẽ nerawau 'ga rekwaw ipe— 'jau Judas 'ga 'gã nupe. —'Ga upe jarewaẽmawe nipo je 'ga retywape pyteri 'ga resaukaawamũ pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵A'eramũ mainana 'gã aku'iramũ 'ga ree, aipo 'ga 'eramũ.

—'Ga resaukaramũ toromepy ene 'jau— 'jau 'gã Judas 'ga upe.

⁶—Pe'je ki ajee 'wei— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe nũ:

—Tene 'ga jepe'ai ra'ne. Emaenun etee ekou ee ra'ne. Ojetee 'ga rekoramũ toropyyk 'ga 'jau. Jemime toropyyk 'ga 'jau, awotywe'eme 'jau. A'eramũ 'ga rewiriwara 'gã ikwaape'ema 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga Jejui 'ga rerekou weape.

Jejui 'ga 'gã monou kumi apoawamũ
(Mateu 26.17-25; Maku 14.12-21; Juã 13.21-30)

⁷Awau owaẽma mani'oko'o jopype'ema 'wawa upe, Pasikwa 'jawa apoawa upe. Maraka fukua te poromũ. A'e awi awau owaẽma karupa'mĩ jukaawa 'ara upe. A'e 'ara rupi futat judeu 'gã karupa'mĩ jukau i'wau.

⁸Aipo 'ara rupi Jejui 'ga oje'ega Pedro 'ga upe Juã 'ga retee:

—Pe'je pejewau karupa'mĩ mũ jukau eya jarejee— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁹A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ma'ape ki 'ei? Awỹja rog ipe ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau Jusareg ipe. Peu nipo 'y ryrũ rerekwara 'ga peekoat.

¹¹A'eramũ pẽẽ pejewau 'ga rewiri. 'Og ipe 'ga seramũ pejeporogytau 'oga jara 'ga upe: “Janejara 'ga ore mut imome'waukaa enee: ‘Ma'ape te je karupa'mĩ eyra 'ui tejemimu'e 'gã netee?’ e'i 'ga kũi. ‘Ma'ape te ore kumi apoi?’ e'i 'ga enee kũi”, pe'je ki 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Tajemi'wat tejemiayuwa 'gã pyri 'jau, e'i 'ga enee ko”, pe'je ki 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹²—Aipo ojeupe pẽẽ 'e re 'ga tepẽ neroo ywatewara imy'jawa pype 'jau. Ityp futat aejemi'waawa peu. Ae renawa nanẽ otywamũ futat nũ. A'eramũ pẽẽ pejejeupe 'ga esaukar ire peu futat iapou ewara reewe jarejeupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³Ojeupe Jejui 'ga 'e re 'gã awau. Awau 'gã 'ga 'eawer imũ etee futat esaka. A'eramũ 'gã kumi apou maraka are wea'awamũ. A'ere Jejui 'ga awau 'gã newiri, wemimu'e 'gã nerawau.

Mani'oko'o'ia y'waya reewe 'gã nupe imonoawet
(Mateu 26.26-30; Maku 14.22-26; 1 Korĩtu 11.23-25)

¹⁴Kumi apopaw ire Jejui 'ga awau wapyka kumi'wawa pyri wemiayuwa 'gã netee.

¹⁵—Karupa'mĩa je auwei tekou pẽ pyri jepi. Ko'iko'i ete 'gã nuri je pyyka je rerekou tyweaete. ¹⁶Awamũ 'ã maraka apoawa. Maraka apoawa upe iwaẽmauwe 'ã peapo maraka jepi. A'ere je 'awamũ etee futat iapoi pẽ pyri. Pẽ'wyriat pãwẽ pãwẽnamũ tejewya te nipo je iapou'jawi pẽ pyri nũ. 'Aga maraka teepap kamẽsiete. Aipo te nipo marakareteretea futat— 'jau 'ga 'ũina 'gã nupe.

¹⁷A'ere 'ga y'way pyyka, yrũ pypewara reramã'jãu ywau eroje'ega 'Uwa 'ga upe:

—Ene te 'ã mama'ea eremut oree— 'jau 'ga 'Uwa 'ga upe.

'Uwa 'ga upe oje'eg ire 'ga itykurukaa 'gã nupe najuejue etee.

¹⁸—Je natykurujawi pẽ pyri. Tejewyru'japa tãmẽjẽ tatykurujap pẽ pyri 'jau nũ— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.

¹⁹A'ere 'ga mani'oko'o'i pyyka nũ. A'eramũ 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe nũ. 'Ga upe oje'eg ire 'ga imonou imo'jau 'gã nupe. 'Gã moykapap mani'oko'o'i pyu. —Koromũ futat jero'oa. Sã'ã mani'oko'o'i jemo'ia. Nan futat nipo jero'oa jemo'i— 'jau 'ga 'gã nupe. —Amanũ je pẽ nupe pẽ katu'okawamũ. A'eramũ pẽẽ jemanũawer are pejejea'aramũ mani'oko'o'i 'wau pejejemogyau pejeojere'emamũ. Pejejea'aramũ jemanũawer are mani'oko'o'i 'wauwe futat— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina.

²⁰Ojemi'wapaw ire 'ga kaneeku pyyka nũ.

—Sã'ã y'waya. Nan futat nipo jery jeko'wogi pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina. —A'ere'ere'i futat nipo 'gã amũ jery reko'wogi. A'eramũ nipo jery reko'wog ire Janeruwarete 'ga pẽ katu'oka jery pyu— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jery jeko'wogel'em ire amunipo 'ã Janeruwarete 'ga nepẽ katu'logi futari. A'eramũ 'ga pẽ nee futat jery reko'wogukaa. 'Awamũ karupa'mĩa nepejukau'jawi pejetywera mepyawamũ. Poromũ futat 'ga je'eg ymanera numiamũ. 'Awamũ jerya tee pẽ pĩrei pẽtywer awi. Jemanũ are tee Jeruwarete 'ga pẽtywera moiri pẽ nui je rerowiamũ. Poromũ futat Janeruwarete 'ga je'eg yaua 'awamũ. A'lea 'ga je'ega nimojopy'ruawi futari 'awamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

²¹—'Au futat ia'wyre'ema 'gã po pe je monoara 'ga reni wapyka je pyri.

²²Amanũ futat je Tejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat. Iporiay'i ia'wyre'ema 'gã po pe je monoara 'ga numiamũ. Anure nipo Janeruwarete 'ga aipo 'ga rereko tyweretei kwaiwete— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina.

²³Aipo 'ga 'eramũ 'ga remimu'e 'gã amã'jãmã'jãu etee ajueakwar are:

—Awÿja sipo 'ga monou poromũ ia'wyre'ema 'gã po pe 'wei?— 'jau 'gã ajaupe.

Kūima'eeteete are 'gã mu'eawet

24 A'ere 'ga remimu'e 'gã eewi ajamueu nũ:

—Manamũ te jane Jarejuwarete 'ga upe esage ma'eramũ jarejuapyraapa?— 'jau 'gã ajaupe.

25 A'e are 'gã ajamueramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekwaap judeue'ema 'gã 'wyrriara 'gã nemiapoa. 'Gã 'wyrriara 'gã wemiayuwa 'gã amũ monou mama'e apoukaa ojeupe: “Nan iki peapo jeje'egawer imũ etee futat”, 'jau nipo 'wyrriara oje'ega wemiayuwa 'gã nupe. Iapo esage'emamũ nipo 'gã 'wyrriara 'gã nereko tyweretei. A'etea nipo 'ga 'jau ojeupe: “Je 'ã 'gã nee ojejuka esage ma'ea”, 'jau nipo 'ga 'ũina ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 26—A'ere kasi pẽẽ nanarũi ne. 'Wyrriaramũ pejekoweramũ ki pẽẽ mama'e apou etee futat pejejaupe, pejepochoa etee futat— 'jau 'ga 'ũina 'gã nupe.

27 A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Manamũ te pẽ nupe kũima'eeteete 'ga? Kumi'wawa pyri wapyk ma'e 'ga, kumi apoara 'ga te ra'u nũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Kumi'wawa pyri wapyk ma'e 'ga futat— 'jau 'gã 'ga upe.

—A'jea futat. A'ere 'ã je kumi apoara 'jawe futat je rekoi pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

28—Ia'wyre'ema 'gã ako je rereko tywerete agawewi ai'i. A'etea 'ã naje rejari pejepe je mogou ojetee'i. A'eramũ je a'eramũ anure pẽ mepyau.

29,30 Tejuwarete 'ga 'wyrriaramũ pẽ nupe temonoramũ tomono pẽẽ 'wyrriariramũ imogyau 'jau, tepoaawamũ 'jau. Israeu 'ga ra'yra 'gã pytuna tusi. A'eramũ je pẽ monou pẽ mogyau 'wyrriariramũ Israeu juapyrera 'gã nupe. A'eramũ Israeu juapyrera 'gã nipo awau pẽ nowase. A'eramũ nipo pẽẽ 'jau mama'e esage apoara 'gã nupe: “Mama'e esage ereapo rakue, Jarejuwarete 'ga je'eg imũ rakue. A'eramũ 'ga ene mepyau eneremiapofer are”, 'jau nipo pẽẽ 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Mama'e tywera apoarera 'gã nupe nipo pẽẽ 'jau: “Mama'e tywera etee ereapo Jarejuwarete 'ga upe rakue. 'Ga je'eg imũ jẽmĩ mama'e apowe'em rakue. A'eramũ 'ga ene mepyau eneremiapo tywer imũ etee futat”, 'jau nipo pẽẽ 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe. —Aipo 'ara rupi nanẽ nipo pejewau pejemĩ'waa je pyri nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

Pedro 'ga momoranupawet

(Mateu 26.31-35; Maku 14.27-31; Juã 13.36-38)

31 A'eramũ Jejui 'ga 'jau Simão Pedro 'ga upe:

—Mama'eukwaawa 'wyrriara oje'eg jee ai'i. “Taesak eneremimu'efera 'gã poirã ene rerowiar awi 'jau”, e'i mama'eukwaawa 'wyrriara jee ai'i. Sã'ã ae juowuu apefera renũ'ẽã a'yi esage awi. Nan tee futat nipo mama'eukwaawa 'wyrriara pẽ nenuẽm are ifuweramũ jeremiayuwa 'gã nui. 32 A'ere 'ã je 'i Tejuwarete 'ga upe tekou ene ree. “Epoar iki Simão 'ga. 'Ga momoirukare'ema je rerowiar awi”, 'jau je 'ã 'ga upe tekou ene ree— 'jau Jejui 'ga 'ga upe imome'wau. —A'eramũ nipo

ene epoiraipe etee je wi. A'ere nipo erejewyt je rerowiaa nũ. A'eramũ te nipo nerepoiru'jawi je rerowiar awi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'eramũ ene ejewirera 'gã poaa je rerowiarukaa 'gã nupe— 'jau 'ga 'ga upe.

³³Aipo 'ga 'eramũ Pedro 'ga 'jau:

—Naani kũi. Napoira'uweri je ene wi kũi. Moromunepaw ipe miamũ futat je oi ene pyri ene munewamũ kũi. Ene reewe futat temanũmũ kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁴—Ene'me awi kũi. 'Awa ypytuna rupi nipo ene'me 'gã nupe kũi. Muapyapyt katu nipo ene 'jau 'gã nupe: “Nakwaawi je 'ga”, 'jau nipo ene 'gã nupe je kwakupa wyrasokwẽ je'lege'emauwe— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

³⁵A'ere Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ymã te ako je pẽ monoi kwe pe tejemome'waukaa 'gã nupe ai'i. “Peroo kasi pejekaraemã ne”, 'jau ako je pẽ nupe ai'i. “Ka'aranũia miamũ futat pẽẽ erawawe'em. Pejepyapaawa miamũ futat kasi peroo ne”, 'jau je ako pẽ nupe ai'i. Kwe pe je pẽ monoramũ te mama'ea nitywi pẽ nupe rai'i?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Naani nũ'ũ— 'jau 'ga remimu'e 'gã 'ga upe.

³⁶—A'jea futat nũ'ũ. A'ere 'awamũ nanarũi. Pejejemi'urama peroo 'awamũ. Ka'aranũia peroo 'awamũ. Jyuu tywe'emamũ pẽẽ pejajaity poakuwuu mũ me'ega jyuu muawamũ. ³⁷Ymã te 'gã 'ã ka'arana kwasiari inuga je ree rakue: “Wereco tywerete nipo 'gã 'ga oporojuka ma'e 'jawe”, 'jau 'gã ikwasiaa inuga je ree rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'ũina. —Ikwasiaripyryer imũ etee futat nipo 'gã je rereco tyweretei. 'Awamũ futat 'gã je rereco tyweri— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina.

³⁸A'eramũ 'ga remimu'e 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—'Awamũ mukũi jyuu ruwi kũi— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Au'je ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

'Uwarete 'ga upe 'ga 'eawet (Mateu 26.36-46; Maku 14.32-42)

³⁹Ojemi'wapaw ire Jejui 'ga awau ywytyr ipe, Oriweira 'jaw ipe. Awawete pe 'ga awau. 'Ga remimu'e 'gã awau 'ga rupi. ⁴⁰Owaẽmawe 'ga 'jau 'gã nupe: —Pe'je pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pẽẽ pejefuakaramũ pejetywera apowe'em— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴¹Ojepe'au'i 'ga awau 'gã nui. A'ere 'ga awau wenupy'au wapyka, oporogytau 'Uwarete 'ga upe:

⁴²—Kiapi'ni. 'Wyria'ri 'gã imara'ne je ree. 'Gã nipo 'ã je rereco tywerete 'ja. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ã 'gã nuapo'a'uweri nanuara je ree. A'ere 'ã najeremifutar imũ rui ereapoukat. Ejemifutar imũ etee te 'ã ereapoukat 'gã nupe jee— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

⁴³A'e pype ywag ipewara 'ga 'ua ojypa 'ga pyri, 'ga mojemogyppygukaa 'ua ojee. ⁴⁴A'eramũ Jejui 'ga oje'egu'japa 'Uwarete 'ga upe nũ. 'Ga 'arasiga 'ga py'a moywyrafenayau 'ga mĩina. A'eramũ 'ga ry'aja otykya 'ga ry 'jawe

ywyu. ⁴⁵Oporogytapaw ire Jejui 'ga afu'ama awau wemimu'e 'gã pyri. A'ere 'gã seri 'upa. I'arasig 'gã 'ga ree. A'eramũ 'gã a'eramũ osea ajemogyau.

⁴⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ua 'gã nupe:

—Ma'eramũ te peset etee pejejupa? Pefu'am jui. “Pe'je pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pẽ pejefuakaramũ mama'e tywera apowe'em”, a'e je ako pẽ nupe ko. “Kasi a'e pe nepẽfuakari mama'e tywer awi ne”, a'e je ako pẽ nupe ko— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga pyykawet

(Mateu 26.47-56; Maku 14.43-50; Juã 18.3-11)

⁴⁷Aipo 'gã nupe 'ga 'e 'ga 'amamũ 'ga pyykara 'gã 'ua owaẽma 'gã nupe. Judas 'ga 'gã nerua pe resaukaa 'gã nupe.

—'Au 'ga ruri jepi— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'gã nerawau peu. Tenune 'ga 'upa 'gã nupe. A'eramũ 'gã ojekyita 'ga rewiri. 'Ga porogyta 'ga 'amamũ 'gã 'ua owaẽma Jejui 'ga upe. A'eramũ Judas 'ga awau 'ga rerowyka 'ga retywape pytea.

⁴⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je resaukaawamũ te 'ã jeretywape pyter ape jejekoty'aawa 'jawe?— 'jau 'ga Judas 'ga upe.

⁴⁹Aipo resakawe 'ga remimu'e 'gã ikwaapa.

—'Ga pyyka 'gã nuri ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'ga remiyauwa 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ene pyyka 'gã nuri ra'e. Erefutat te ore jyu pyu 'gã apisia?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

⁵⁰A'erauwe 'ga amũ ogy rekyita kũima'e 'ga amũ namĩ monoka. Mainana 'ga remiyauwa 'ga namĩ monoka 'ga wi. Furuk. Mainana 'wyriararete 'ga remiyauwa 'ga namĩ 'ga iyypa. ⁵¹Aipo 'ga namĩ yywamũ Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe:

(Luka 22.41-44)

—Peapo awi nanuara— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Jejuí 'ga 'ga namĩ pyyka imonou imỹina 'ga ree nũ, 'ga namĩ renawer ipe nũ.

⁵²A'eramũ Jejuí 'ga oje'ega opyykara 'gã nupe. Mainana 'wyríara 'gã, Janeruwarete 'ga mogytaaawa raarana 'wyríara 'gã, judeu 'gã 'wyríari 'gã. Mĩmera 'gã 'ua 'ga pyyka. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pẽẽ ma'eramũ pejejua muawa pyu je nupãu ekoete 'ũ, muna'ywa 'jawe 'ũ? ⁵³Pejejepype je rekoramũ miamũ ako naje pyygi pejepe ai'i. A'ere jemanũiawa upe iwaẽmi 'awamũ. A'eramũ Jeruwarete 'ga je pyygukaa rẽwẽjẽmĩ pẽ nupe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

Pedro 'ga Jejuí 'ga kwakupa

(Mateu 26.57-58,69-75; Maku 14.53-54,66-72; Juã 18.12-18,25-27)

⁵⁴A'eramũ futat 'gã Jejuí 'ga pyyka 'ga rerawau mainana 'wyríararete 'ga rog ipe. Pedro 'ga awau 'ga rewiri. A'ere 'ga mukuu etee 'ga rekoí 'ga wi. Awau 'ga owaẽma mainana roga upe. A'ere 'ga oi akou ukupepe etee mainana 'ga remíayuwa pyri etee. ⁵⁵Ukupepe mainana 'ga remíayuwa 'gã tata mojópy'wau 'upa 'ga roga pyri. A'eramũ Pedro 'ga awau wapyka ojepe'jau 'gã pyri.

⁵⁶A'eramũ mainana 'ga remíayuwa eẽ mũ 'ga resaka.

—Mĩnamũ kiã rewiriwara kiã amũ reni ra'e— 'jau eẽ, 'ga resaka tata pyyu 'ga renamũ.

⁵⁷Aipo eẽ 'eramũ Pedro 'ga 'jau eẽ upe:

—Tee. Naani nũ i. Nakwaawi je 'ga nũ i— 'jau futatee 'ga eẽ upe.

Okyjau 'ga opyyg awi. A'eramũ 'ga o'meramũ eẽ upe.

⁵⁸A'ere kũima'e 'ga amũ 'ga resaka nũ.

—Ene futat 'ga rewiri ako ma'efera, 'jau je 'ũ— 'jau 'ga Pedro 'ga upe. A'ere Pedro 'ga 'i etee 'ga upe:

—Naani nũ'ũ. Naje rui kũi— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe nũ.

⁵⁹A'ere'ere'i ajepeja 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Ene futat 'ga rewiriwarera kũi. Garireja wyy pewara ene. A'eramũ ene a'jea futat kũi, 'ga rewiriwara futat ene kũi— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

⁶⁰—Nakwaawi je aipo ene'ea nũ'ũ— 'jau futatee Pedro 'ga 'ga upe, Jejuí 'ga kwakupa 'gã nui.

Aipo 'ga 'e 'ga renamũ wyrasokwẽ oje'ega. ⁶¹A'erauwe Jejuí 'ga ojerowaka amã'jãu Pedro 'ga ree. A'eramũ Pedro 'ga wea'aramũ 'ga 'eawer are. “Wyrasokwẽ je'lege'mauwe nipo je kwakuw ape 'gã nupe muapyt”, 'ga 'eawer are.

—A'eferupi tee pa 'ã je 'ga kwakuwi nũ— 'jau 'ga wea'aramũ 'ga je'egawer are.

⁶²Aipo 'e re Pedro 'ga awau ujãna ojenosõu. A'eramũ futat u'arasigamũ wea'aramũ ee.

—Ma'eramũ je aipo 'jau ra'e 'ũ?— 'jau 'ga awau 'ũina u'arasigamũ. —Mama'e esage na'ga 'ã wapo jee jepi re'ã. A'etea pa je 'ã aipo a'e ekoete 'gã nupe ra'e nũ— 'jau 'ga ojeupe, u'arasigamũ u'ewer are.

A'eramũ 'ga ajaa'wau awau u'eawera raykau.

Jejuí 'ga rerekoemãawet
(Mateu 26.67-68; Maku 14.65)

⁶³Ga pyykara 'gã Jejuí 'ga nupãu. 'Ga kurapa kypyre'emete futat 'ga rerekou 'ga nupã pype. ⁶⁴A'eramũ 'gã 'ga reakwapiaa taity pyu. A'ere 'gã 'jau 'ga upe:
—Ene 'ã i'akwaap ma'ea. Awỹja te ene nupã?— 'jau 'gã 'ga upe 'ga rerekoemãu erekou.

⁶⁵A'e pype 'ga nupãara 'gã 'ga kurapa ajemogyau.

'Wyríara 'gã Jejuí 'ga moporogytaukãa
(Mateu 26.59-66; Maku 14.55-64; Juã 18.19-24)

⁶⁶Ku'emamũ mainana 'gã ajatykau 'wyríari 'gã, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee:

—Perut 'ga 'au oree. Toromoporogytaukat 'ga 'au orjee 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ga rerua 'gã nupe.

⁶⁷A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ene futat te Jarejuwarete 'ga remimurera?— 'jau 'gã 'ga upe.

—“A'jea futat” je 'eramũ naje rerowiari pejepe ne— 'jau etee Jejuí 'ga 'gã nupe. ⁶⁸—Pejejeupe mama'e mũ ree jeporonuwamũ, nepemome'ui jee ne. ⁶⁹A'ere anurenure'i je apygi Tejuwa 'ga yse katy. Tejuwarete 'ga 'jawe futat nipo je rekoi pãjẽreteramũ. A'eramũ nipo je 'ga yse katy te'ỹina teapyka 'awamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷⁰—Koromũ futat nipo ajee ene Jarejuwarete 'ga ra'yramũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

—A'jea futat poromũ pe'je— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷¹Aipo 'ga 'eramũ taetu 'gã amara'neramũ 'ga ree kwaiwete.

—Aruenuw ore 'ga 'awamũ. “Tejuwa 'ga 'jawe futat je rekoi nipo”, e'i 'ga oree— 'jau 'gã ajaupe. —Pe'je ajee sijuka 'ga 'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —Narafutari ore 'ga je'ega mome'wara 'gã. 'Ga futat 'awamũ ojemome'u esage oree— 'jau 'gã ajaupe, amara'neramũ 'ga ree.

Piratu 'ga rowase Jejuí 'ga rekoí
(Mateu 27.1-2, 11-14; Maku 15.1-5; Juã 18.28-38)

23 ¹Aipo 'e re 'gã 'ga rerawau 'wyríara 'ga upe, Piratu 'ga upe. Najuejue etee futat 'gã 'ga rerawau. ²A'eramũ 'gã 'ga je'ẽwu'jaga 'ga upe:

—Koromũ 'wyríararete 'ga ree 'gã mamara'neukaara. “Pemepy awi 'wyríararete 'ga”, e'i 'ga oree ai'i— 'jau futatee 'gã, Jejuí 'ga je'ẽwu'jaga Piratu 'ga upe. —Koromũ futat “Je Jarejuwarete 'ga remimureramũ”, 'jau nanẽ 'ga oree ai'i nũ. “A'eramũ je 'awamũ 'wyríarareteramũ pẽ nupe. 'Ga py'rau tejuwa”, e'i 'ga oree ai'i. A'eramũ ore 'ga pyyka 'ga rerua— 'jau futatee 'gã Jejuí 'ga je'ẽwu'jaga Piratu 'ga upe.

³A'eramũ Piratu 'ga 'jau Jejuí 'ga upe:

—Ene futat nipo ajee judeu 'gã 'wyríararetea?— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat ere poromũ— 'Jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁴A'eramũ Piratu 'ga 'Jau 'gã nupe:

—'Agamũ ae kũima'e tywere'emamũ, a'e je 'ã pẽ nupe jepi. Ma'eramũ ajee jane 'ga jukai 'ũ? Ma'ja 'ga iapou pẽ nupe rai'i 'ũ?— 'Jau etee Piratu 'ga 'gã nupe.

⁵A'ere mainana 'gã 'i etee futat 'ga upe:

—Pe'je 'ga jukau futat. Kwe pe te 'ã 'ga oi ae mu'Jau tyweruu akou. A'ere 'ga remimome'ufera nia'wyri futari. Amunawa moyka oporogyta tywera pyu. Pẽnemiayuwa 'gã 'ga amu'e 'wyriararete 'ga rerowiarukare'em are. Garireja wyy pe ra'ne ako 'ga rekoi 'gã mu'Jau ai'i. A'ere 'ã 'ga ruri akou 'au nũ— 'Jau futatee 'gã 'ga upe.

Erote 'ga upe 'ga reroawet

⁶Aipo ojeupe 'gã 'eramũ Piratu 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Garireja wyy awi 'ut ma'efera 'ga nipo ajee?— 'Jau 'ga 'gã nupe.

⁷—Pe awi futat 'ga ruri— 'Jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Piratu 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Pe'je ajee 'ga rerawau Erote 'ga upe. Ako je nipo 'ga 'au. Garireja wyy pewara 'gã 'wyriara 'ga. A'eramũ pẽẽ 'ga rerawau imome'wau 'ga upe— 'Jau Piratu 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ga rerawau Erote 'ga upe.

⁸Jejui 'ga resakawe Erote 'ga aku'iramũ 'ga ree. Jejui 'ga rera renupawe 'ga 'Jau ojeupe: “Ymã we 'ã jeporesagiweramũ 'ga ree numiamũ. A'ere 'awamũ 'ga ruri 'au je resaka. Ojero'wu ma'e 'gã 'ga okatu'ok. Amanũ ma'e 'gã nanẽ 'ga omoferap nũ, 'Jau 'gã jee jepi. Ma'ja sipo ajee 'ga wapo jee wesagamũ?” 'Jau 'ga ojeupe, oporesagiweramũ 'ga ree.

⁹A'eramũ Erote 'ga Jejui 'ga moporogytaukaa ojeupe numiamũ. A'ere Jejui 'ga noje'egi Erote 'ga upe. ¹⁰A'eramũ mainana 'wyriara 'gã 'ua, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'Jara 'gã netee. Jejui 'ga je'ẽwu'Jaga Erote 'ga upe nũ. ¹¹A'eramũ Erote 'ga 'ga kurapa jefaruu 'gã netee. A'ere 'ga 'wyriara raity piraga pyu 'ga kupe piari, 'ga rerekoemãawamũ.

—“Je 'wyriara” e'i 'ga. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejemã'Jau 'ga raity esage are. 'Wyriara 'Jawe futat 'ga— 'Jau 'gã Jejui 'ga rerekoemãu 'ga kurapa.

A'ere Erote 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Pe'je 'ga rerawau 'ga rorojewya Piratu 'ga upe nũ— 'Jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã 'ga rerawau erojewya Piratu 'ga po pe nũ. ¹²Aipoa 'ara rupi Piratu 'ga akou Erote 'ga jekoty'aawamũ. Imara'ne 'gã akou ajuee. A'ere aipo 'ara rupi 'gã ta'waramũ ajaupe nũ.

'Gã nupe 'ga monoawet

(Mateu 27.15-26; Maku 15.6-15; Juã 18.39-19.16)

¹³A'eramũ Piratu 'ga 'gã majatykau. Mainana 'gã, judeu 'gã 'wyria'ri 'gã, tekotee 'gã. Mĩmera 'gã 'ga imajatykau 'gã mua oporogyta anupa.

14—Perur ete 'ã Jejuí 'ga. Erojewya jee nũ. Pêẽ te 'ã perut ekoete 'ga rai'i. “Ekoay 'ga akou 'wyriararete 'ga rerowiare'em are 'gã mu'jau”, 'jau 'ã pêẽ 'ga upe. A'eramũ je ako teporonupa ee pê nowase 'ga upe ai'i. A'ere 'ã 'ga nuapoi futari mama'e tywera rai'i. O'meramũ te 'ã pe'je. Peje'ëwu'jag ekoete 'ã 'ga—'jau 'ga 'gã nupe. 15—Erote 'ga nanẽ 'ã 'jau rai'i nũ: “Nuapoi 'ga mama'e tywera ajukaawamũ”, 'jau 'ga 'ã 'ga upe rai'i nũ. A'eramũ 'ga 'ã 'ga mua imojewya 'au rai'i nũ—'jau Piratu 'ga 'gã nupe. —Najeporujukaweri je 'ga ree. Nia'wyri je upe 'ga jukaa ekoetea. 16 A'eramũ je 'ga nupãukaa etee 'gã nupe ra'ne. A'ere 'ga tomono imuẽma 'jau nũ, 'ga nupã re 'jau nũ—'jau Piratu 'ga 'gã nupe.

17 Mani'oko'o jopype'ema 'wawa maraka apoawa rupi Piratu 'ga moromunepawa pype imunewipywera 'ga amũ muẽma judeu 'gã nupe jepi. A'eramũ Piratu 'ga 'jau ojeupe: “Jejuí 'ga wi jepoiriweramũ”, 'jau 'ga ojeupe.

18 A'ere tesirũmera 'gã afukai etee 'ga upe:

—Erepor awi 'ga wi. Ejukaukat tãmẽjẽ 'ga ore. Moromunepawa pypewara 'ga te erejukaukar awi. Epoi etee 'ga wi ore. Parapasi 'ga te emuẽm moromunepaw awi ore. A'eramũ ene Jejuí 'ga jukaukaa ore—'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

19 Parapasi 'ga futat 'gã mamara'neukaa 'wyriara 'ga ree rakue. “Simuẽm 'ga 'wyriaramũ 'ga ren awi 'jau”, 'jau 'ga 'gã nupe, 'gã mamara'neukaa 'ga ree. Oporojuka ma'efera 'ga wejue nanẽ poromũ nũ. A'eramũ 'gã 'ga monou 'ga munepa 'ga mu'ama rakue.

20 A'ere Piratu 'ga 'ga muẽm are nifueweri. A'eramũ 'ga oje'eguj'apa 'gã nupe nũ: —Naani futari. Jejuí 'ga wi futat je poiri—'jau etee 'ga 'gã nupe numiamũ.

21 A'ere 'gã afukai etee 'ga upe nũ:

—Naani futari. Erepor awi futat 'ga wi. Ere 'ga jukaukaa futat ore. Ere 'ga monoukaa futat imu'ama 'ypeywar are ore—'jau judeu 'gã Piratu 'ga upe.

22 A'ere Piratu 'ga je'eguj'awi etee 'gã nupe nũ:

—Natesirũgatu 'ga rekorãu rui 'ã pejukaukat 'ga jee. Kũima'e esagea te 'ga 'ã. Anupãukat etee futat je 'ga 'gã nupe. A'ere je 'gã momoirukaa 'ga wi—'jau Piratu 'ga 'gã nupe numiamũ.

23 A'ere 'gã jopy'rupy'rui etee futat wafukaita 'ga upe nũ:

—Naani futari. “Ere 'ga jukaukaa futat ore”, aru'e ako ore ko—'jau etee 'gã wafukaita 'ga upe afuakaramũ futat Piratu 'ga ree.

Wojere'emamũ futat 'gã wafukaita 'ga upe aipo 'jau.

24,25—Nepeenuwi etee 'ã jeje'ega. “Ere ki 'ga jukaukaa futat ore”, pe'je 'ã jee. A'eramũ je 'ga jukaukaa pê nupe—'jau Piratu 'ga 'gã nupe ojee 'gã fuakarauwe.

A'eramũ Piratu 'ga oporojuka ma'efera 'ga jẽmĩ imuẽmukaa moromunepaw awi 'gã nupe. Aipoa imuẽmipyra kũima'e 'ga futat 'wyriara 'gã ajuee 'gã mamara'neukarera. A'etea 'ga 'ga omomoirukat 'ga wi.

'Ypeywar are Jejui 'ga monoawet
(Mateu 27.32-44; Maku 15.21-32; Juã 19.17-27)

²⁶A'eramũ futat jefaruu 'gã Jejui 'ga rerawau 'ypeywar are 'ga pokutukaw ipe. A'eramũ 'gã pe aje Simão 'ga rekoa, Sirene ywy pewara 'ga rekoa.

—'Ypeywara erokwap 'ga upe. Ifuakapap 'ga ee— 'jau jefaruu 'gã Simão 'ga upe, oje'ega moywyrafena.

A'eramũ futat 'gã imonou 'ga 'arimũ, 'ypeywara rupirukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga erawau erekou 'gã newiri. ²⁷Kwaiwete 'gã ojejyita 'gã newiri awau.

—Siesak 'ga jukaa 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã ojejyita 'ga rewiri awau. Kũjãmera 'gã nanẽ awau Jejui 'ga rewiri. Awau 'gã ajaa'wau 'ga ree:

—Esage ma'e kĩa. Janepytuna ako kĩa okatu'ok ai'i. A'ere wã 'awamũ kĩa rerooi ijukau— 'jau 'gã ajaupe ajaa'wau 'ga ree.

²⁸A'eramũ Jejui 'ga ojerowaka 'gã nee, oje'ega 'gã nupe:

—Pejoo'owi je ree. Pejeja'yra 'gã nee tepejoo'lo pejejee nanẽ futat pejejaa'wau nũ. ²⁹Anure nipo pe'je pejejaupe: “Ta'yre'ema wã jarute ajemogy. Jane te aje 'ã ta'yt ma'eramũ jareja'yra eko tywera siesak jarejemogyau”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. ³⁰Anure nipo peko tywet futat. Ywytyra upe nipo pẽẽ 'jau: “Ejot e'aa ore 'arimũ. Noreruagi ore arako tywera upe”, 'jau nipo pẽẽ ywytyra upe. A'ere nipo nuri futari u'aa pẽ 'arimũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

³¹—Je 'ã Tejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat aporowyky. A'etea 'gã 'ã je jukau ekoete. Pẽẽ taetu aje 'ã mama'e tywera peapo. Na'ga remifutar imũ etee rüi pejemogy pejeporowykyau— 'jau 'ga 'gã nupe. —Je miamũ te 'ga 'ã je rereko tywerukat wa'yramũ miamũ. Pẽẽ taetu aje 'ã 'ga rerowia'ria te. A'eramũ 'ga pẽ taetu pẽ nerekou tyweaete futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³²Mukũja muna'ywa 'gã nanẽ 'gã erawau iapisau Jejui 'ga reewe nũ.

³³Aeakagera 'jawewat 'jau ae apisawa rera. Mukũja muna'ywa põ'õ me 'gã Jejui 'ga mu'ama 'ypeywar are. 'Ga ryrũ mosoka 'ga wi. A'ere 'gã 'ga monou imu'ama muna'ywa 'gã põ'õ me. Itaju pyu 'gã 'ga pokutuka ajuowai. 'Ga py maju'aa ikutuka. 'Ga rekoa futat 'gã imonou imu'ama 'ypeywar are ipokutuka.

³⁴A'ere Jejui 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Enemara'ne kasi 'gã nee ne, Kiapi'ni. Je repyat kasi ape ne, Kiapi'ni. Nokwaawi 'gã je rekoa— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ega.

A'ere 'ga pokutukarera 'gã 'ga raityfera me'egawamũ, ita'i 'jawewara momopoa 'upa ywyu. A'eramũ ijewag are, 'ga raity mojo'oka. Sã'ã ae jugu momora. Nan futat 'gã ita'i 'jawewara momopori 'upa 'ga raityfera mojo'okawamũ.

³⁵A'eramũ judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã 'gã nesaka 'upa. 'Ga momoria 'ga rerekoramũ 'gã 'upa 'ga rerekoemãu etee 'upa.

—“Janeruwarete 'ga te ako je mut ikue”, e'i 'ga jepi. Opoat 'ga 'gã jepi. Siesak 'ga jepoara 'jau— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

—Ere ejua ejypa. Taruesak ene rura ene jywa 'jau kūi. Ene jyp ene ruramū taruerowiat ene 'jau kūi. “Na pa je 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat ra'e”, taru'e enee 'jau kūi— 'jau 'gã Jejui 'ga upe 'upa.

36 Jefaruu 'gã nanē 'ga kurapa 'upa nū 'ypeywar are 'ga 'amamū nū. Y'way ajaiwaya 'gã erawau erojeupia itykurukaa 'ga upe numiamū. A'ere 'ga notykuri.

37—“Wyriara je” ere 'ã. A'eramū ene ejua ejypa esaka ore— 'jau 'gã 'ga upe. A'ere 'ga nojywi futari. Enupare'ema 'jawe etee futat 'ga u'ama 'ypeywar are werekoemānamū.

38 A'ere Piratu 'ga 'yjepa'nī kwasiaa 'gã nupe: “Koromū futat 'wyriararetea judeu 'gã nupe” 'ea 'ga ikwasiaa 'yjepa'nī are. A'ere 'gã erawau ikutuka inuga 'ga apyte'rarimū 'yw are.

39 'Ga pyri u'am ma'ea mū muna'ywa oje'egayau 'ga upe:

—“Janeruwarete 'ga remimurera je”, ere 'ã. A'eramū ene ewau ejypa jarejee, tore mososog ape 'ypeywar awi 'jau— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

40,41 Aipo 'eramū ajepeja muna'ywa 'ga amara'neramū aipo 'jara 'ga ree. —Nerekyjei nipo 'ã Jarejuwarete 'ga wi? Ene we 'ã aipo ere e'ama 'ga upe. Noporojukai 'ga 'ã. A'etea nipo 'ga 'ã amanū. Au'je katu te 'gã jane taetu jane apisi. A'eramū jane 'awamū jaretywera mepyau. 'Ga tywere'ema miamū 'ã amanū— 'jau 'ga ajaupe.

42 A'ere 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ejea'ar iki je ree, ki Jejui, 'wyriaramū ejewya— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

43 A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—'Awauwe futat ereo je rupi jerupaw ipe. Esage te 'ã jerupawa. 'Awauwe futat jane oi peu— 'jau 'ga 'ga upe.

Jejui 'ga manūawet

(Mateu 27.45-56; Maku 15.33-41; Juã 19.28-30)

44 Kwara okwapa aje owepa. Ypytuna 'jawe futat opyytunaiwamū. Kwara ajerewamū tāmējē awau weny jesagamū nū.

45 Janeruwarete 'ga mogytaawa rowopypea my'ljawa taity otoroka Jejui 'ga manūnamū.

46 A'e pype Jejui 'ga wafukaita 'Uwarete 'ga upe:

—Amanū je. Te'aga je omono enepo pe, Kiapi'ni. Eneremifutar imū etee futat je manūi 'gã tywera mepyau, Kiapi'ni— 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe. A'eramū futat 'ga amanūmū. Aipo 'e re 'ga opika amanūmū.

47 A'eramū jefaruu 'gã 'wyriara 'ga enupa u'ama 'ga manū resaka. A'eramū 'ga 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Al'jea futat 'ga kūima'e esagea rai'i— 'jau 'ga u'ama.

48 'Ga manū resakara 'gã u'arasigamū awau ojewya oje'wyr ipe nū.

—Ma'eramū jane 'ga jukaukaa ekoete rai'i 'ū? Esage futat 'ga rai'i— 'jau 'gã ajaupe pe rupi awau akou.

A'eramū u'arasigamū awau ojewya oje'wyr ipe nū.

⁴⁹Ga pytunera 'gã, kŭjãmera 'gã. Mĩmera 'gã muku'li 'upa 'ga manũ resaka. Kŭjãmera 'gã 'ua Garireja ywy awi Jejuí 'ga rupi rakue. A'eramũ 'gã 'upa 'ga manũ resaka nũ.

Ita kwara pype 'ga monoawet

(Mateu 27.57-61; Maku 15.42-47; Juã 19.38-42)

⁵⁰Kũima'e 'ga amũ 'ũina Jejuí 'ga manũ resaka. Josea 'ga rera. Arimateja pewarera 'ga. Arimateja 'jawa amunawa 'upa Judeja ywy pype. Jose 'ga esage ma'lea. “Jejuí 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat”, 'jau 'ga akou ojeupe etee jepi. Jejuí 'ga 'ga werowiat. Opytuna 'gã nupe oje'ẽma'e 'ga poromũ. A'eramũ 'ga ajatykau ajepeja oje'ẽma'e 'gã nee rakue. ⁵¹Ajatykaaw ipe 'gã 'jau rakue: “Sijuka Jejuí 'ga”, 'jau 'gã ajaupe rakue. A'ere Jose 'ga 'i 'gã nupe: “Naani. Nafutari je 'ga jukaa”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue numiamũ.

⁵²Aipo 'ga awau oje'ega Piratu 'ga upe:

—Amanũ Jejuí 'ga ko. 'Ga reumera toroo inuga ita kwara pype 'jau— 'jau 'ga Piratu 'ga upe.

—Ere 'ga rerawau inuga ipype— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵³A'eramũ 'ga awau Jejuí 'ga reumera mosoka 'ypeywar awi. A'ere 'ga 'ga reumera auwana taity pyu. Iauwan ire 'ga erawau inuga ita kwara pype. Jejuí 'ga reumera erawau inuga ita kwara pype, teumera monoawe'ema pype. Jejuí 'ga tãmẽjẽ futat 'ga imonou aipoa ita kwara pype. Ymã te 'gã kwaiwete 'gã neumera monoi ita kwara pype ra'e jepi. A'ere aipoa nipa'ruawi we. Ita kwar yaua te poromũ. A'eramũ 'ga Jejuí 'ga reumera tãmẽjẽ imonou ipype. ⁵⁴Sexta feira kaaruwa rupi 'ga 'ga monou ita kwar yau pype. Sabado morowykye'ema judeu 'gã nupe. A'eramũ morowykye'ema piara rupi 'gã 'ga monou ita kwara pype. ⁵⁵Kŭjãmera 'gã 'ua Garireja ywy awi 'ga rupi rakue. Aipo 'gã awau 'ga rupi ita kwara pype 'ga rerooramũ.

—Taruesak ene imonoa 'jau— 'jau 'gã Jose 'ga upe.

—A'jea— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁶Jejuí 'ga reumera mono resag ire 'gã awau wog ipe nũ. Jany kasiga mogatyrũmũ imogyau Jejuí 'ga reumer are imonopyramũ. A'ere 'gã sabado rupi 'gã noporowykyi. “Sabado rupi peporowyky awi”, 'jau Moisesi 'ga 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã oporowykyawe'em. Opytu'wau ajemogyau.

Jejuí 'ga ferapawet

(Mateu 28.1-10; Maku 16.1-8; Juã 20.1-10)

24 ¹Ikoai'li, ku'emaiw are, kŭjãmera 'gã awau. Mari Matarena ẽẽ, Juana ẽẽ, ajepeja Mari ẽẽ, Tiago 'ga y ẽẽ. Amumera 'gã nanẽ awau 'gã nupi nũ. Mĩmera 'gã jany kasiga rerawau eko'woka Jejuí 'ga auwanawa taity are. Ita kwar ipe 'gã erawau numiamũ. ²Owaẽmawe 'gã itauu resaka. Ita kwara rawopytymawera 'gã esaka. Ojepe'au jui. Ita ojepe'au ikwar awi. —Koo. Awỹja ita pe'au jui ra'e nũrã?— 'jau 'gã ajaupe.

³A'eramũ 'gã awau ita kwara pype osou. A'ere 'gã nuesagi Jejuí 'ga reumera.
⁴A'eramũ 'gã 'jau:

—Ma'eramũ kĩa maran akou rai'i nūrã? Nitywi ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

Poje mukũí ywagipewara 'gã 'ua ojesaukaa kũima'eramũ etee 'gã nupe.
 'Gã naitya wenyfugaiwayramũ 'gã nupe. ⁵A'eramũ kũjãmera 'gã okyjuu
 etee ajemogyau. Wããpyramũ ajemogyau. 'Gã kyjea 'gã nerekou. A'eramũ
 'gã nupe ojesaukat ma'e 'gã 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ te peekat 'ga 'au ita kwara pype? Oferap ako 'ga ko. ^{6,7}'Au
 'ga nitywi. 'Ga Ruwarete 'ga 'ga moferap ko nũ. Nepẽnea'ari nipo 'ga
 'eawer are? “Je 'ã pẽneki'yra. A'eramũ nipo 'gã jejywaa pypiraa 'ypeywar
 are. A'eramũ nipo je temanũmũ futat”, 'ga 'eawer are?— 'jau 'gã 'gã
 nupe. —“A'ere nipo mukũí etee je seri. Imuapyra 'ara rupi teferapa nũ”,
 pejejeupe 'ga 'eawer are nipo pejejea'are'emamũ pejejemogyau? A'eferupi
 tee 'ã 'ga ferawi nũ. Sã'ã 'ga 'amamũ nũ— 'jau 'gã kũjãmera 'gã nupe.

'Gã ããpyt 'gã jemogyramũ 'gã aipo 'jau 'gã nupe.

⁸A'eramũ futat 'gã wea'aramũ ee. Ojeupe Jejuí 'ga 'eawer are wea'aramũ
 ajemogyau. ^{9,10}A'eramũ futat 'gã ojewya awau imome'wau 'ga remimu'e 'gã nupe.

¹¹A'ere 'gã nuerowiari 'gã.

—Pẽ'me nipo nũ ã. Naruerowiari ore pẽẽ— 'jau etee 'gã 'gã nupe,
 ojeupe 'gã imome'uramũ.

A'ere 'gã fuakaramũ etee.

—A'jea futat kĩa ferawi ra'e— 'jau etee 'gã 'gã nupe.

¹²A'ere Pedro 'ga fu'ami uẽma awau esaka. Jejuí 'ga monoawer ipe
 owaẽmawe 'ga anuruka amã'jãu 'ga rupawer are. Irãã'ã taitya etee
 tuwamũ 'ga rupawera pype. A'ere nitywi 'ga reumera. A'ere Pedro 'ga 'ua
 wog ipe nũ. “A'jea sipo 'ga ferawi ra'e? Ma'ape sipo ajee 'ga rekoí? Aesak
 werewi pa 'ã je 'ga nũ”, 'jau 'ga 'ũina. Ojeupe etee futat wea'aramũ 'ũina.

Emausi pe oo ma'e 'gã Jejuí 'ga resaka

(Maku 16.12-13)

¹³Aipo 'ara rupiwe mukũja 'gã awau ajepaja amunaw ipe. Emausi
 pe 'gã awau. Jejuí 'ga rewiriwarera 'gã futat poromũ. Jerusareg ipyriuu
 Emausi 'upa. ¹⁴Jejuí 'ga ree 'gã awau akou wea'aramũ. Oporogytau
 akou ajaupe. ¹⁵'Gã porogyta 'gã nekoramũ Jejuí 'ga 'ua 'gã nupisika pe
 aje. A'eramũ futat 'ga oporogytau 'gã nupe. ¹⁶'Ga resakarera 'gã futat
 numiamũ. A'ere 'gã nokwaawi 'ga. ¹⁷A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pẽẽ ma'ja 'jau pejejemogyau 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã opytau. Ojeupe 'ga je'egauwe 'gã opytau. U'arasigamũ
 opytau 'upa. ¹⁸A'eramũ Kreopas 'ga 'jau 'ga upe:

—Nerekwaawi nipo ekou ki sa? Jerusareg awi 'ut ma'e agawewi nã'ã
 ene re'ã. A'etea nipo nerekwawwi ekou ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁹—Ma'eramũ maran ki 'ei?— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

—Jejuí 'ga Nasare pe waranup ma'efera 'ga. 'Ga poromũ Jarejuwarete 'ga je'eg are ore mu'jarera. Jarejuwarete 'ga pãjã 'ga wereko ai'i kũi. Ojero'wu ma'e gã 'ga ikatu'oka 'jau ai'i kũi. ²⁰A'ere mainana 'wyrriara, ore'wyrriari gã netee 'ga monou Piratu 'ga po pe, 'ga jukaukaa ai'i— 'jau gã 'ga upe.

'Ga jukaawera mome'wau Jejuí 'ga upe.

21—“Israeu juapyreramũ jane'wyrriara 'ga”, 'jau ore 'ga upe jepi numiamũ.

“'Ga 'awamũ jane pojeka tapy'ÿjamũ te 'wyrriar awi”, 'jau ore ai'i numiamũ. A'ere ako 'gã ikokaru'wi futat 'ga jukai ai'i. ^{22,23}A'eramũ 'awamue futat orepytuna 'gã awau ita kwar ipe wyrasokwẽ je'egauwe ra'e. A'ere 'gã nuesagi 'ga reumera ra'e. “Ywagipewara wã etee ore aruesak ita kwara pype”, 'jau 'gã ko. “Oferap 'ga ko, 'jau wã oree”, 'jau kũjãmera 'gã imome'wau oree ko. A'eramũ aipo 'gã 'ea ore moporesaka etee ore mogyau ko, ore ikwaape'ema arajemogyau ko. ²⁴A'eramũ orepytuna 'gã amũ awau esaka ko nũ. A'ere 'gã miamũ nuesagi 'ga ra'e. “A'jea futat ra'e”, 'jau 'gã oree ko— 'jau 'gã 'ga upe, imome'wau.

²⁵A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ sipo pẽẽ Jarejuwarete 'ga porogytafera mome'wara 'gã je'ega rerowiara'ne'ema pejemogyau? ²⁶Nepekwaawi we nipo. Wemimurera 'ga manũ'em ire amunipo 'ã Janeruwarete 'ga nepẽ katu'oga'uweri futari. A'eramũ 'ga amanũmũ futat 'au. A'ere 'ga ferawi nũ. A'ere 'ga awau ojeupia ywag ipe nũ. Nan nipo “'ga rekoí pẽ katu'okaramũ” 'eawera— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁷'Gã mu'jau amanũawer are.

—Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari 'ga manũ are rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanẽ futat, ka'arana kwasiaa 'ga manũ are rakue— 'jau 'ga 'gã mu'jau, wataaw ipe 'gã nerekou.

²⁸Emausi 'jawa amunawa upe owaẽm ire Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Iruupeu'i je oi— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁹A'ere 'gã fuakaramũ 'ga ree:

—Naani. 'Au etee futat eko ore pyri. Kaarup. Ipyytunaiway enee ne— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ futat 'ga awau osou 'gã nog ipe. ³⁰A'eramũ 'gã awau wapyka ojemi'waawa pyri. A'ere 'gã ojemi'war enune Jejuí 'ga kanape'i pyyka oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree. Mama'ea eremut oree eojere'emamũ— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

A'eramũ futat 'ga eruapyka kanape'i mopena 'gã nupe. ³¹Kanape'i mopena resakawe 'gã 'ga kwaapa.

—Kuu. 'Ga futat ra'e kũi— 'jau 'gã ajaupe.

Okwaawauwe 'ga ojemoteu 'gã nui. ³²A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Jarejeupe 'ga je'egamũ janepy'ata'waramũ akiko kũi. A'eramũ jareku'iramũ 'ga ree. Jarejuwarete 'ga je'eg are ako 'ga jane mu'jau jane reruaw ipe ko kũi. Jarepy'ata'waramũ akiko, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'urauwe— 'jau 'gã ajaupe.

³³A'eramū futat 'gã afu'ama ojewya awau imome'wau Jejui 'ga remimu'e 'gã nupe Jerusareg ipe. ³⁴A'ere 'gã imome'ue'emaue 'gã amū 'jau 'gã nupe: —A'jea futat 'ga ferawi rai'i kúi. Simão 'ga “aesak je 'ga ko”, e'i ko kúi— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

³⁵A'eramū Emausi 'jaw ipe oo ma'efera 'gã wemiesagera mome'wau 'gã nupe: —Emausi pe ore oi ko. A'eramū 'ga ipiara rupi ojesaukaa oree ko. A'ere ore norokwaawi 'ga ko. 'Og ipe orowaëm ire 'ga kanape'i mopena oree ko. A'eramū te ore 'ga kwaawi ko— 'jau 'gã 'gã nupe.

Jejui 'ga remimu'efera 'gã 'ga resaka

(Mateu 28.16-20; Maku 16.14-18; Juã 20.19-23; Atos 1.6-8)

³⁶Aipoa 'gã imome'u 'gã nuwamū Jejui 'ga ojesaukaa 'gã pyter ipe. —Pëpy'ata'waawa owaëm pë nupe ki 'ei. Pëpy'ata'wa 'awamū ki 'ei— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁷—Ajaga nipo 'ã 'ja— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramū 'gã okyjau 'ga wi.

³⁸—Ma'eramū ajee pekyje etee je wi ki 'ei? Naje rerowiari nipo pejepe?— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁹—Jepo are pemã'ë, jepy are 'jau. Jepo kutukawera peesak. A'e are je kwaap pejepe. Je ete ako. Pepokok je ree esaka. Taje rerowiat pejepe 'jau. Ajaga no'oi. Je futat ako. Pepokok je ree esaka. Tepeesak jero'oa 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁰A'erauwe 'ga opo kutukawera resaukaa 'gã nupe. Opya nanë nū. Opy resaukaa 'gã nupe.

—Kuu. 'Ga futat ra'e kúi— 'jau 'gã ajaupe.

⁴¹Aku'iramū 'ga ree. A'ere 'gã a'eramū miamū nuerowiari katu 'ga. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ityp te 'au i'upyra?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Ityp futat nū'ü— 'jau 'gã 'ga upe.

^{42,43}A'eramū 'gã ipira eyra monou 'ga upe. A'eramū 'ga ojemi'waa 'gã neape. ⁴⁴Ojemi'war ire 'ga oporogytau 'gã nupe:

—Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari jemanū are rakue. “Imara'ne ma'e 'gã nipo 'ga ajuka”, 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanë nū, Saumu 'jaw are ikwasiaa inuga jemanū are rakue. A'ea ako je amome'u pë nupe ai'i. A'eferupi te ako 'gã je rerekoi ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁵A'eramū futat Jejui 'ga 'gã mueapyou ee, ikwasiaripyre are.

⁴⁶—'Awamū tepekwaap. 'Gã nemikwasiarer imū etee futat je manūi.

Imuapyra 'ara rupi etee teferapa nū. ⁴⁷'Awamū pe'je pejewau je mome'wau 'gã nupe. Jerusareg ipewara 'gã nupe ra'ne je mome'wau. “Jejui 'ga amanū futat. A'ere imuapyra 'ara rupi 'ga ferawi nū, jane katu'okaramū. A'eramū pëë pejeipoia pejetywer awi”, pe'je ki 'gã nupe. “Pejetywer awi pëpoiriweramū Jejui 'ga ipe'ai pë nui pë katu'oka”, pe'je ki 'gã nupe. Anure kwe pe pejewau tekotee 'gã momoranupa— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴⁸—Peesak futat ako je manūa ai'i. 'Awamū 'ã pëë je ferawa resaka nū. Je kwaap 'ã pejepe. “Janeruwarete 'ga je

mut ae katu'okawamũ” 'ea 'ã pekwaap. A'eramũ pẽẽ pejewau je mome'wau 'gã nupe, amunawa moymoyka— 'jau 'ga 'gã nupe, oporogytau. ⁴⁹—A'ere 'awamũ 'au etee futat pejemogy ra'ne. 'Au futat nipo je tepãjẽ muri pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ymã te 'ã Jeruwa 'ga 'i jee: “Simono jarepãjẽa jarejerowiaara 'gã nupe 'jau”, e'i 'ga jee ikue. A'ere anure tomono oropãjẽa pẽ nupe 'jau. Pejejeupe imure'emamũ 'au etee futat iapesaka pejejupa ra'ne. Pejejeupe je imono re tãmẽjẽ tepeata je mome'wau 'gã nupe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Ywag ipe Jejui 'ga jeupiwet
(*Maku 16.19-20; Atos 1.9-11*)

⁵⁰Aipo 'e re Jejui 'ga 'gã nerawau Petani pe. A'eramũ 'ga opo monou 'gã 'arimũ oporogytau 'Uwarete 'ga upe:

—Ejejuka 'gã nee jee, Kiapi'ni— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

⁵¹Oporogytau u'ama Jejui 'ga ojepe'au'i awau akou 'gã nui. A'ere 'ga Ruwarete 'ga 'ga mojeupirukaa 'ga monou ywag ipe 'gã nui. ⁵²'Ga jeupira resakarera 'gã 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage. Naene 'jawe rũi 'ga amũ— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa.

A'ere 'gã awau ojewya Jerusareg ipe nũ. Worywamũ 'gã awau.

⁵³Namutamutat 'gã nekoi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe.

—Ene te 'ã eneresage oree, Kiapi'ni. Naene 'jawe rũi 'ga amũ. Nitywi futari 'ga amũ kwe pe ene 'jawe— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe 'ga muorypa.

Juã

Juã 'ga ka'arana okwasiat inuga janee Jejuí 'ga kwaawukaawamũ rakue.

Juã 'ga Jejuí 'ga remimu'efera mũ. Jejuí 'ga rupi wata ma'efera 'ga. Jejuí 'ga rupi o enune Juã 'ga oporowykyau 'uwa 'ga pyri, weki'yra 'ga pyri 'jau. Pira 'gã ipyyka taityuu pyu. A'eramũ 'gã ime'ega ka'aranũũ are. A'ere Juã 'ga, Jejuí 'ga omo'wyr ire 'uwa 'ga rejari awau watau Jejuí 'ga rupi.

Ywag ipe Jejuí 'ga jewyr ire Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Juã 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jejuí 'ga ree.

Jarejuwarete 'ga kwaawukaat

1 ¹Ywy apoe'emauwe Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga akou rakue. Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga futat 'ga kwaawukaara janee. 'Uwarete 'ga retee futat 'ga akou rakue. 'Uwarete 'ga 'jawe futat 'ga rekoí. ²Ywy apoe'emauwe futat 'ga akou 'ga pyri rakue. ³Janeruwarete 'ga mama'e apoukaa 'ga upe. Nitywi futari 'ga amũ 'ga poaawamũ mama'e are rakue. Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga etee futat mama'e apou rakue. ⁴Ga futat 'ara resaukaa ae upe. Jarejuwarete 'ga 'ga ikwaawukaa nanẽ ae upe nũ. Mama'e reny 'jawe 'ga. Sã'ã ae mama'e renyramũ mama'e resak katu katua. Nan futat 'ga Jarejuwarete 'ga kwaawukaa ae upe. ⁵Ypytunimũ 'ã ae tata monyka. A'ere 'ã ypytunaiwa nomowewa'uweri tataa. Nan tee futat aetywera nomateepawa'uweri Janeruwarete 'ga kwaawa.

⁶Janeruwarete 'ga 'ga amũ mua oje'ega mome'waramũ rakue. Aipo 'ga rera Juã. ⁷Aipo 'ga upe Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Ere ewau je kwaawukaara 'ga mome'wau 'gã nupe”, 'jau 'ga 'ga upe rakue.

A'eramũ Juã 'ga awau 'ga mome'wau 'gã nupe, 'ga rerowiarukaa 'gã nupe rakue. ⁸NaJuã 'ga rui Janeruwarete 'ga kwaawukaara 'ga. A'ere 'ga ruri 'ga mome'wau te 'gã nupe rakue.

—Janeruwarete 'ga kwaawukaara 'ga mome'wau je ruri pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe rakue. ⁹—'Au futat 'ga ruri. 'Ga ae mu'e oje'eg a'je are futat. Janeruwarete 'ga je'eg are nipo 'ga awau ae mul'jau. A'eramũ nipo 'ga Jarejuwarete 'ga kwaawukaa ae upe— 'jau Juã 'ga 'gã nupe rakue.

¹⁰Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga 'ut 'au wyy pe rakue. 'Au futat 'ga oporogytau wyy pewaramũ ae upe. Ymã te 'ga wyy pewaramũ ae apoi rakue. A'etea 'ã 'gã 'ga rerowiare'ema. ¹¹Opytuna 'gã wyy pe 'ga

ruri. A'etea 'ã 'ga pytuna 'gã 'ga rerowiare'ema futat. ¹²A'ere 'gã amũ 'ga rerowiari. A'eramũ 'ga werowiaara 'gã mogyau 'Uwarete 'ga ra'yramũ.

¹³Naywy pewara 'gã na'yra 'jawe rũi aipo 'gã. Omenar ire te 'ã kũjã wa'yramũ. A'eramũ 'ã eẽ mena ra'yra u'aa eẽ wi. A'ere nanarũi ae rekoï Jarejuwarete 'ga ra'yramũ. Wemifutar imũ etee futat Janeruwarete 'ga jane mogyau wa'yramũ. Wa'yrarete 'ga rerowiaara 'gã etee te 'ga imogyau wa'yramũ.

¹⁴Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga ojemu'jaga aeramũ rakue. Jane pype 'ga akou rakue. Jane ree 'ga oporomutaramũ. 'Ga 'ã mama'e a'jea mome'wara te. Jarejuwarete 'ga nanẽ 'ga ikwaawukaa janee nũ. 'Ga futat Janeruwarete 'ga ra'yraretea. Nirũi futari 'ga. A'eramũ Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga mougou oje'jawewaramũ.

¹⁵Aipoa 'ga Juã 'ga imome'wau ojepyriwara 'gã nupe rakue:

—Je rewiri 'ga ruri, a'e je ako pẽ nupe ikue. Jejeuwe'emauwe futat 'ga rekoï rakue. A'eramũ 'ga a'eramũ kũima'eeteeteramũ akou. Je apyraapa akou kũima'eeteeteramũ— 'jau Juã 'ga 'gã nupe rakue.

¹⁶Iporomutat 'ga nanimenime jane ree. A'eramũ 'ga opota'waramũ jane ree. Mama'e esagea 'ga iapou'jau'japa janee. ¹⁷Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega monou Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ Moisesi 'ga janeypy 'gã mu'jau 'ga je'eg are. “Ga je'ega renup katu katuaramũ pẽnesageay Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau Moisesi 'ga 'gã nupe rakue. A'ere Jejui 'ga 'i janee: “Pẽtywerete agawewi 'ã pẽẽ. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga iporomutat pẽ nee”, 'jau Jejui 'ga janee. Jejui 'ga amanũmũ janetywera mepyau. A'e pyu 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau jane upe. 'Uwarete 'ga je'eg are nanẽ 'ga jane mu'jau nũ. ¹⁸Nitywi 'ga amũ Janeruwarete 'ga resakara mũ. 'Ga ra'yrarete 'ga etee te 'ga wesak. A'eramũ 'ga etee futat 'Uwarete 'ga kwaawukaa janee.

Juã Batista 'ga

(Mateu 3.1-22; Luka 3.15-16)

¹⁹Judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã amũ akou Jerusareg ipe. A'e 'gã 'jau mainana 'gã amũ nupe, Levita 'gã amũ netee:

—Pe'je pejewau pejeporonupa Juã Batista 'ga upe. “Maranuaramũ te ereko?” pe'je ki pejewau 'ga upe— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau 'yrete pe, Jotãuy pe. Ty owajara katy 'gã awau. Amunawa mũ pyri 'gã awau, Petani 'jawa pyri. Owaẽmawe 'gã 'jau Juã 'ga upe:

—Maranuaramũ te ereko, aru'e ore enee kũi?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁰A'eramũ Juã 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jarejuwarete 'ga remimura 'ga rapesakara nipo peko. Naa'eramũ rũi je rekoï— 'jau etee Juã 'ga aipo 'gã nupe.

²¹A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe nũ:

—Maranuaramũ ajee ereko ki 'ei? Eliasiramũ nipo ereko? Saa'e ene rekoa 'ager imũ Jarejuwarete 'ga mome'ua 'gã nupe rakue. A'eramũ nipo ene?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Naani. Na'ga rüi je— 'jau etee Juã 'ga 'gã nupe aipo 'ga 'eramü.

—Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramü te ra'u ene nü?

Oreremiapesaga 'ga futat te ra'u ene nü?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Naani. Naaipo arüi je— 'jau etee Juã 'ga 'gã nupe nü.

²²A'eramü 'gã 'jau Juã 'ga upe nü:

—Ejemome'u oree. Maran ajee ore aramuara 'gã nupe ene mome'ui ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

²³A'eramü Juã 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ajemome'u je pẽ nupe. Pënea'at nipo Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga je'eger are? Isai 'ga je'eger are? Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: “Amunawe'em ipe 'ga amü rekoi wafukaita. ‘Pekwap Jarejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune’, 'jau 'ga amü wafukaita akou”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Juã 'ga 'gã nupe.

“Pekwap Jarejararete 'ga rape katu'ok imonou 'ga renune” 'ea “pejetywer awi pepoit” 'ea. A'eramü Juã 'ga aipo 'ga 'eawer imü etee futat 'ua wafukaita ojepyriwara 'gã nupe.

—Pejetywer awi pepoit. Pe'je pejekatu'oka Jarejararete 'ga ruawamü, 'jau je 'ã pẽ nupe tekou— 'jau Juã 'ga 'gã nupe.

²⁴Aipo 'erauwe fariseu 'gã nemimurera 'gã 'jau nü:

²⁵—Ma'eramü ajee 'gã erepymĩ ekoete ekou 'ü? “NaJarejuwarete 'ga remimurera rüi je. NaEliasi 'ga rüi je. Napënemiesaga rüi je”, ere te 'ã oree— 'jau 'gã Juã 'ga upe.

²⁶Ojeupe aipo 'erauwe Juã 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je futat 'ã apymĩ 'gã 'y pe. A'ere 'ga amü rekoi pẽ pype. Nepekwaawi we te 'ga. ²⁷Je rewiri te nipo 'ga ruri. 'Ga te kũima'eteetea. Je nakũima'eteete rüi. Je akotee'i ma'ea te— 'jau Juã 'ga 'gã nupe.

²⁸Jotãuy pe Juã 'ga otywer awi opoit ma'e 'gã pymĩnamü 'gã 'ua oponupa ee 'ga upe.

Jejui 'ga janetywera mepyat

²⁹Ai'iwe Juã 'ga Jejui 'ga resaka. Wepejã 'ga ruramü 'ga 'ga resaka. A'eramü Juã 'ga 'jau tekotee 'gã nupe:

—Pe'je pejemã'jäu 'ga ree. Kwe 'ga ako je amome'u pẽ nupe ai'i. Kweramü Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ruri. Sã'ã mainana 'gã karupa'mĩ jukaa iapya Jarejuwarete 'ga upe. A'e resag ire 'ã Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi. Nan tee futat nipo kwe 'ga. Anure 'ga manüi janetywera moiawamü. 'Ga manü are nipo Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ³⁰—Kaaruwamü ako je 'ga mome'ui pẽ nupe ai'i. “Je rewiri 'ga ruri”, 'jau je ako pẽ nupe ai'i. “Ga kũima'eteetea. Naje 'jawe rüi 'ga”, 'jau je ako pẽ nupe te'ama kaaruwamü ai'i. “Je rewiri 'ut ma'e 'ga jejeuwe'emauwe 'ga rekoi rakue”, 'jau je ako pẽ nupe ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

31-34—Ymã te Janeruwarete 'ga 'i jee ikue: “Ere ewau 'gã pymiãu 'y pe, otywer awi 'gã poira resaukaawamũ tekotee 'gã nupe. Anure 'ga amũ ruri ojepymiãukaa enee. 'Ga ree teresak je 'Agesage jywa pykau 'jawe 'jau”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —“Aipo 'ga anure nipo je 'Agesage omono pẽ nupe pẽnerekwaramũ”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —“Je 'Agesagea tepẽ momyau 'jau”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ikue— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —A'ea je aesak 'ga ree ai'i. 'Ga pymĩ re 'ua ojypa pykau 'jawe ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —A'eramũ “'ga futat Jarejuwarete 'ga ra'yra”, a'e je ako pẽ nupe ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te je 'i te'ÿina tejeupe ikue: “Awÿja sipo poromũ Aeruwarete 'ga amut oreo oretywera moiawamũ?” 'jau je te'ÿina tejeupe ikue. Je nanẽ 'ga kwaape'ema futat ikue nũ. A'etea ako je ojot pẽ pymiãu 'y pe tekou ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ae pymiãu je ruri Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga kwaawukaawamũ Israeu 'ga juapyreramũ pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga remiayuw ypy 'gã

35 Ai'iwe Juã 'ga oporogytau u'ama wemiayuwa 'gã nupe nũ. Mukũja 'gã nupe oporogytau u'ama. 36 Poje Jejui 'ga okwapa 'gã pyu. 'Ga resakawe Juã 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Kweramũ Janeruwarete 'ga remimurera 'ga kwawi. Karupa'mĩ 'jawe futat nipo 'ga manũ janetywera moiawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

37 Ojeupe 'ga mome'urauwe Juã 'ga remiayuwa 'gã awau Jejui 'ga rewiri. A'eramũ futat 'gã Jejui 'ga ree ojemojo'okaipa Juã 'ga wi.

38 Wewiri 'gã orauwe Jejui 'ga ojerowaka 'gã nee:

—Ma'ja are te peko?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Naani. Ma'ape te ene'wyrã, aru'e tee ore enee— 'jau 'gã 'ga upe.

39—Pe'je pejejuã je rupi. Tepeesak 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau Jejui 'ga rupi. Awau 'gã owaẽma 'ga rekwawa upe 'ga pyri. Kwara jerewamũ 'gã awau owaẽma. Owaẽm ire 'gã 'upa oporogytau kwara rese poromukuran.

40,41 Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'ga amũ rera Andrea. Juã 'ga Jejui 'ga mome'ua renuparera poromũ. A'eramũ Andre 'ga awau 'ga rewiri. A'ere Andre 'ga awau weki'yra 'ga rog ipe, Simão 'ga rog ipe:

—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ore aruesak ai'i— 'jau 'ga weki'yra 'ga upe awau.

Kristu 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga upe.

42 A'eramũ Andre 'ga weki'yra 'ga rerawau Jejui 'ga upe. 'Ga resakawe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Simão nipo enerera. Eneruwa 'ga rera Juã. 'Awamũ je ene re'rogi. Sefa je anug ene ree— 'jau 'ga 'ga upe.

'Gã je'eg imũ Sefa 'ga inuga 'ga ree. Pedro 'ea futat poromũ. Pedroa 'ea itaa.

Natanaeu 'ga upe Jejui 'ga 'eawet

⁴³Ai'iwe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Garireja ywy pe je oi— 'jau 'ga 'gã nupe.

Wata enunewe Jejui 'ga awau Filipe 'ga rekaa. 'Ga resakawe 'ga Filipe 'ga mo'wya:

—Ere ejua je rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴⁴Filipe 'ga Pesaita pewara. Simão Pedro 'ga, Andre 'ga. Mïmera 'gã aipo pewara.

⁴⁵Omo'wyräuwe Filipe 'ga awau Natanaeu 'ga rekaa. 'Ga resakawe 'ga 'jau:

—Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga 'ga amũ ree rakue. Aipo 'ga ore aruesak. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa 'ga ree rakue nũ— 'jau 'ga 'ga upe awau. —'Ga futat ore aruesak ai'i. Jose 'ga ra'lyra 'ga. Jejui 'ga. Nasare awi 'ga ruri— 'jau 'ga Natanaeu 'ga upe.

⁴⁶Aipo 'ga 'eramũ Natanaeu 'ga 'jau:

—A'jea sipo? Nasare awi sipo mama'e esage ruri?— 'jau Natanaeu 'ga Filipe 'ga upe, aipo 'eramũ.

—Ere ejua 'ga resaka— 'jau Filipe 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau 'ga resaka 'ga rupi. ⁴⁷Werowygauwe Jejui 'ga Natanaeu 'ga resaka.

—Koromũ esage ma'e 'ga. Israeu 'ga juapyrerarete 'ga— 'jau 'ga 'ga resakawe. —Ni'mei 'ga. Mama'e a'jea te tee noko 'ga omome'u. Niporerekoemã 'ga— 'jau Jejui 'ga 'ga upe u'ama.

⁴⁸—Kuu. 'Awamue te 'ã je resag ape kũi. Maran ene a'eramũ je kwaapa ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe aipo 'eramũ.

—Figueira 'ywa 'wyr ipe ene renamũ je ene resagi ai'i. Ene upe Filipe 'ga porogyta enunewe je ene resagi ai'i— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁴⁹—Kuu. Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat nipo ajee ene ki sa— 'jau Natanaeu 'ga Jejui 'ga upe. —Ene 'ã 'wryiararetea oree, Israeu 'ga juapyreramũ oree— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵⁰—Figueira 'ywa 'wyr ipe je ene resagi 'erauwe te je rerowiar ape ra'e?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Anure nipo mama'e esagea pẽnemiapoe'ema futat je iapoi. Aipoa teresak 'jau— 'jau Jejui 'ga Natanaeu 'ga upe u'ama.

⁵¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe najuejue etee:

—Mama'e a'jea te tee je amome'u pẽ nupe. Je 'ã pẽneki'yraretea. Anure nipo pẽẽ ywaga woga resaka. Ywagipewara 'gã jywa je ree tura nipo pẽẽ esaka. 'Gã jeupira nanẽ nipo pẽẽ esaka nũ. A'eramũ nipo pẽẽ 'jau: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ra'e”, 'jau nipo pẽẽ jee aipo resag ire— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

'Ya Jejuí 'ga imu'jaga y'wayramũ

2 ^{1,2}Mukũi oser ire Jejuí 'ga awau ajepeja amunaw ipe, Kana 'jaw ipe. Peu 'gã amũ akoukatu. A'eramũ 'gã maraka apou 'gã ajuerekokatuawamũ. A'eramũ akokatu ma'e 'ga Jejuí 'ga y eẽ mo'wya wekokatu resaka. Jejuí 'ga nanẽ imo'wya nũ. 'Ga remimu'eramũ nanẽ ore mo'wy'wya 'jau. ³A'ere maraka teepawe'emaue y'way teepawamũ 'gã nui, 'gã nekokatuawa rewara teepawamũ 'gã nui. A'eramũ Jejuí 'ga y eẽ 'jau 'ga upe:

—Si'ri. Y'waya teepap— 'jau eẽ 'ga upe.

⁴Aipo 'eramũ eẽ ra'yra 'ga 'jau eẽ upe:

—Tene ra'ne. Nowaẽmi we futat Janeruwarete 'ga pãjẽ resaukaawa upe jee— 'jau 'ga oy eẽ upe.

⁵Aipo 'ga 'eramũ 'ga y eẽ 'jau maraka'ywa 'ga remiayuwa 'gã nupe:

—Jera'yra kiã 'eawer imũ etee ki peapo mama'ea— 'jau eẽ 'gã nupe.

⁶Aipoa 'gã jatykaaw ipe 'y ryrũa 'upa. Tuwuu ma'ea. Aipoa 'y ryrũa 100 litro pyyka. Itakanafũa poromũ. 'Gã jepoeitawa yrũa futat. Judeu 'gã au'jeteramũ ojepoeita ojekatu'okawamũ Jarejuwarete 'ga upe. ⁷A'ere Jejuí 'ga oje'ega maraka'ywa 'ga remiayuwa 'gã nupe:

—Pe'je pejewau 'y rerua 'y ryrũ pype imatyneema— 'jau 'ga 'gã nupe.

Aipo 'ga 'erauwe maraka'ywa 'ga remiayuwa 'gã 'y rerawau 'y ryrũ matyneema.

⁸'Y ryrũa 'gã imatyneem ire Jejuí 'ga oje'ega imatyneemarera 'gã nupe:

—Pe'je ara jaraa erawau maraka'ywa 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã ara jaraa erawau 'ga upe. ⁹Ojeupe erurauwe maraka'ywa 'ga itykua esaka. A'ere 'ga itykure'emaue ijemu'jagi y'wayramũ, uwayramũ. Maraka'ywa 'ga nokwaawi 'y jemu'jaga y'wayramũ. A'ere 'ga remiayuwa 'gã ikwaawi futari. 'Ga itykura resakawe 'ga akokatu ma'e 'ga renũina.

¹⁰—Esageay ma'ea ra'ne te 'ã y'waya neretykurukari jarejee rai'i. 'Gã itykupaw ire amunipo 'ã y'waynana rykurukaa 'gã nupe rai'i. A'ere 'ã ene y'waynana ra'ne eretykurukat 'gã nupe. Y'wayrete m'yina mapawamũ itykurukaripyramũ 'gã nupe rai'i— 'jau 'ga akokatu ma'e 'ga upe.

¹¹Aipo resaka taetu ore, 'ga remimu'eramũ, 'ga rerowiaa.

—Jarejuwarete 'ga pãjẽa futat 'ga wereko ra'e— 'jau ore arajaupe.

Kana 'jawa amunaw ipe ra'ne Jejuí 'ga aeremiapoe'ema apo ppy ppy oree ikue. 'Uwarete 'ga pãjẽ resaukaa oree ikue. Aipoa amunawa 'upa Garireja wpy pe.

¹²Aipo apo re Jejuí 'ga awau ajepeja amunaw ipe nũ, Kafanaũ pe nũ. 'Ga y eẽ, 'ga rewirera 'gã, 'ga remimu'eramũ 'jau ore arawau 'ga rupi ikue. Peu oropytawaipe nũ.

Wyra me'egara 'gã mũ'ẽawet

(*Mateu 21.12-13; Maku 11.15-17; Luka 19.45-46*)

¹³Egitu wpy awi oropyy ppy 'gã nenũ'ẽawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaẽm ja'wyja'wyrauwe ore arawau Jerusareg ipe. Peu ore arawau

orosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. ¹⁴Ga mogytaaw ipe osouwe Jejui 'ga wyra me'egara 'gã nesaka. Kwaiwete wyra me'egara 'gã 'upa peu. Kwatau, karupa'mĩ, pykau. Mĩmera 'ga ime'ega 'upa. Amumera 'ga ajemogyau 'yjejana pyri ka'aranũũ mojoy'rau judeu ka'aranũũ are. ¹⁵Gã nesakawe Jejui 'ga tupaama pyyka wyra mopikawamũ. A'eramũ 'ga ipyu imonou imũ'jãu jui. Kwatau, karupa'mĩ. Mĩmera 'ga imonou imũ'jãu jui. Ka'aranũũ mojoy'ruara 'gã 'yjejana 'ga imonou imuewiwya imojerepa 'gã nui. Ka'aranũũ monou imomopomopoa futat 'gã nui. ¹⁶Pykau me'egara 'gã nupe 'ga oje'ega:

—Pe'je pykau rerawau enũ'jãu. Au'je Jeruwarete 'ga mogytaawa mÿi re pykau me'egawamũ— 'jau 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe. —Au'je Jeruwarete 'ga mogytaawa mÿi re wyra me'egawamũ. 'Ga muorypawa te 'ã 'aga 'oga— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁷Aipo renupawe orojea'aramũ ikwasiaripyre are. A'eramũ ore 'jau arajaupé: —Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã nupe aipo are rakue— 'jau ore arajaupé. —“Ku'jyp. Mama'e tywera 'gã wapo enemogytaawa 'og ipe. A'eramũ je temara'neramũ 'gã nee. A'eramũ je tejejukau enerog are”, 'jau 'ga amũ ikwasiaa inuga ymã rakue— 'jau ore arajaupé.

¹⁸A'e pype judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Ma'eramũ ene 'gã mũ'jãu 'ũ? Awÿja 'gã mũ'jãukaa enee ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga emur ire aeremiapoe'ema eapo amũ oree 'ga pãjẽ mũ kũi. A'e resag ire taru'e enee 'jau: “A'jea futat 'ga 'gã mũ'ẽi Ku'jywa 'ga je'eg imũ ra'e”, taru'e enee 'jau kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁹—Aga 'oga retyg ire je imuapya 'ara rupi etee imowyri kũi— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁰—Kuu. Ereapo ekoete awi nũ'ũ. Namuapya 'ara rupi etee rũi 'gã 'aga 'oga apoi rakue kũi. Kwarẽtai seis te 'gã kwara magwawi 'aga 'oga apoupap rakue kũi— 'jau 'gã 'ga upe aipo 'ga 'eramũ.

²¹A'ere 'ga naoga tee rũi imome'ui 'gã nupe. 'Aga 'oga 'eramũ 'ga wete are te 'ga oje'ega rerekoi. ²²A'eramũ ore anure Jejui 'ga remimu'eramũ 'ga 'eawer are orojea'aramũ, 'ga feraw ire ikue. “A'jea futat Jejui 'ga imome'ui ikue”, 'jau ore arajaupé. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiaa. Jejui 'ga 'eawera nanẽ ore erowiaa nũ.

Jejui 'ga jane kwaapa katu katu

²³Jerusareg ipe Jejui 'ga kwaiwete aeremiapoe'ema apou 'Uwarete 'ga pãjẽ mũ ikue. Aipo resag ire kwaiwete 'gã 'ga rerowiaa. A'ere amumera 'gã 'ga rerowiat 'mei etee. ²⁴A'eramũ Jejui 'ga ojemogypyke'ema 'gã nee. Okwaap 'ga 'gã. Wereko tywearama 'gã 'ga ikwaapa. A'eramũ 'ga ojerowiare'ema 'gã nee. ²⁵A'eramũ Jejui 'ga oporonupe'ema ee: “Mal'ja e'li sipo 'gã ajaupé?” 'jawe'em Jejui 'ga 'gã nupe. Jejui 'ga ae kwaapa. Aerea'awa miamũ 'ga okwaap katu katu.

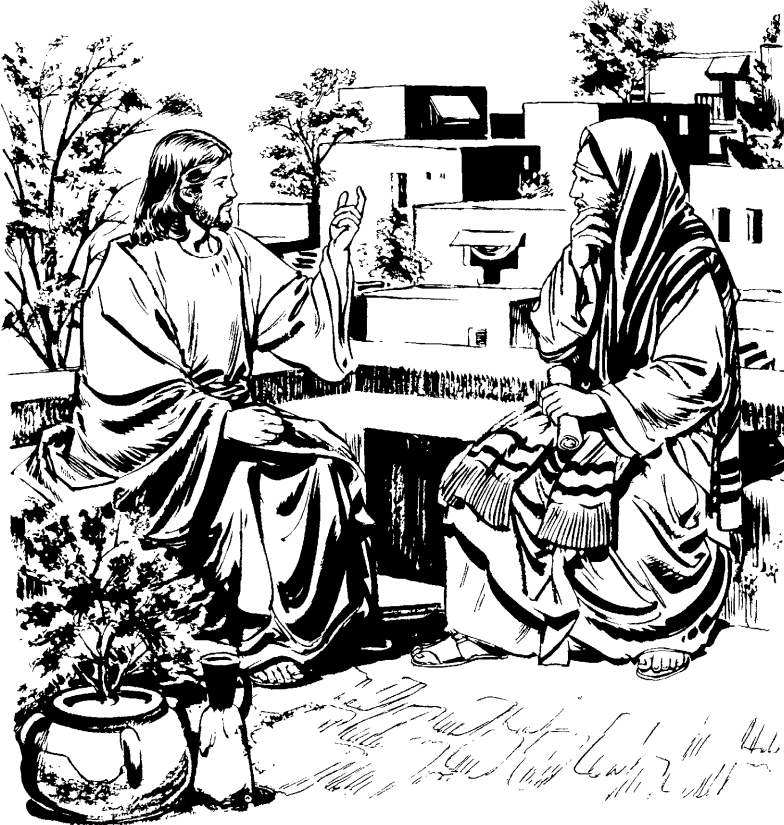
Nikutemu 'ga upe Jejui 'ga 'eawet

3 ¹ Poje Nikutemu 'ga 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. Nikutemu 'ga opytuna 'gã nupe oje'êma'ea. Fariseua nanê 'ga nũ. ² Ypytunimũ Nikutemu 'ga 'ua oporogytau Jejui 'ga upe:

— Janeruwarete 'ga 'ga amut jane mu'jawamũ, aru'e ore arajaupe ene ree jepi. Janeruwarete 'ga remiayuwamũ etee ae aereapioe'ema apoi. 'Ga remiayuwe'emamũ ae nuapoa'uweri. A'eramũ ore 'jau enee: Janeruwarete 'ga pãjê mũ futat 'ga mama'e apoi. A'eramũ ore 'jau arajaupe: Janeruwarete 'ga remimurera 'ga futat ra'e, 'jau ore arajaupe— 'jau Nikutemu 'ga Jejui 'ga upe.

³ Aipo 'erauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

— Mama'e a'jea je amome'u amũ enee. 'Ga amũ nipo u'aru'jape'ema. A'eramũ 'ga nosea'uweri Jarejuwarete 'ga rupaw ipe awau— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe.

(Juã 3.1-13)

4 A'eramũ Nikutemu 'ga 'jau:

—Maran ae kũima'eramũ u'aru'japa nũ ki 'ei? Maran ae waranuw ire osou awau oy reweg ipe nũ ki 'ei?— 'jau Nikutemu 'ga Jejui 'ga upe aipo 'eramũ.

5,6—Pejey awi peje'aa pẽẽ eẽ mena ra'yra futat. A'ere Janeruwarete 'ga werowiar ire te pẽ mogyi wa'yramũ. A'eramũ 'ga U'agesage mua pẽ nupe pẽnerekwaramũ. A'eramũ pẽẽ pejejemogyau u'aru'jap ma'e 'jawe. 'Ga 'Agesage rerekware'ema 'gã nu'aru'jawi— 'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

7—Eneporesag awi je ree aipo ejeupe 'eramũ. A'jea futat je 'i enee. E'aru'jawi iki, a'e je enee. Aipoa a'jea futat. 8 Sã'ã ywytua. Neresaga'uweri 'ã ywytua. Ifua etee 'ã ereenup. Nerekwaawa'uweri tuawa. Nerekwaawi nanẽ iwawa nũ. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea. Neresaga'uweri 'ga 'Agesagea. Wemifutar imũ etee te Janeruwarete 'ga U'agesage monoi 'gã amũ nupe, 'gã mu'aru'japa nũ. A'ere nenereapyoi ee— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe.

9—Maran poa ojeapou ki 'ei? Nakwaawi je ene'ea ki 'ei— 'jau Nikutemu 'ga 'ga upe.

10 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Ene 'ã moromu'jara agawewi Israeu 'ga juapyrera 'gã nupe. A'etea 'ã ene jeje'ega kwaape'ema? 11 Mama'e a'jea te je amome'u pẽ nupe. Orojemikwaawa 'ã ore oromome'u pẽ nupe, orojemiesaga retee. A'etea 'ã neperowiari oreje'ega— 'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

12—Ywy pewara agawewi je 'ã amome'u mama'ea pẽ nupe. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe. Maran sipo ajee je rerowiat pejepe ywag ipewara mama'ea je imome'uramũ?— 'jau 'ga 'ga upe. 13—Nitywi ae ywag ipe oo ma'eferamũ. Je tee te 'ã ojot ywag awi ikue. A'eramũ je tejemiesagera mome'wau pẽ nupe. Je 'ã pẽneki'yra futat.

14—Enerea'at nipo ene jareypy are? Moja a'agawa apoawer are? Ymã te janepy 'gã atai awau jũ me rakue. A'ere 'gã kwaiwete nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ 'ga oje'ega renupare'ema 'gã u'waukaa moja upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau Moisesi 'ga upe: “Ita eapo moja a'agawamũ. A'ere imonou imu'ama ikutuka 'yw are”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ Moisesi 'ga ita apou moja a'agawamũ rakue. Aipo apo re 'ga imonou imu'ama 'yw are rakue. A'eramũ moja remiu'ufera 'gã amã'jãu aipo itamoi a'agaw are. A'eramũ futat moja remiu'ufera 'gã oferapap. Namanũi futari 'gã. Nan tee futat nipo imara'ne ma'e 'gã

(Juã 3.14)

je monoi 'ypeywar are je mu'ama— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ¹⁵—A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã juejue awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanũ'jape'ema futat— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe, 'ga mu'jau ojee.

¹⁶—Janeruwarete 'ga iporomutat nanimenime pẽ nee. A'eramũ 'ga a'eramũ wa'yramũ je mua 'au ywy pe ikue. Majepei tee agawewi je 'ga ra'yramũ. A'etea 'ga je mut 'awa ywy pe je jukaukaa pẽ nupe. A'eramũ je rerowiaara 'gã amanũmũ numiamũ. A'ere 'gã oi oferapa Jarejuwarete 'ga rupaw ipe 'ga pyri amanũ'jape'ema futat. Peu futat 'gã jemogyi nakwaparimũ ete rui— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe. ¹⁷—Napẽ nereko tyweawamũ rui 'ga je muri 'au ywy pe. Pẽ katu'okawamũ te 'ga je muri— 'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

¹⁸—Jeruwarete 'ga je rerowiaaramũ pẽ nerekou tywere'em. A'ere 'ga je rerowiare'ema 'gã nupe 'ga 'i: “Pejerekoukat tywet futat nipo”, 'jau. Naje rerowiari 'gã. A'eramũ 'ga aipo 'jau 'gã nupe. ¹⁹Janeruwarete 'ga ra'yramũ je tejua 'au ywy pe pẽ mu'jau Tejuwarete 'ga ree. A'ere pẽ mũ nepẽporokwaawiweri 'ga ree. 'Ga remifutar are nanẽ pẽ pejeporokwaawiwere'emamũ nũ. Mama'e tywera etee pẽ iapou. A'eramũ pẽ mama'e esage are pejeporokwaawiwere'emamũ. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga aipo 'gã nerekou tyweate 'gã manũ re— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁰—Mama'e tywera apoara 'gã nioweri Jarejuwarete 'ga ra'yramũ je pyri. Naapoi futari je mama'e tywera. A'eramũ mama'e tywera apoara 'gã ojenosõu je pyri oo awi. “Omo'gõguu je 'ga tewau 'ga pyri ne”, 'jau itywet ma'e 'gã ojenosõu je wi. ²¹A'ere mama'e esage apoara 'gã nuri Jarejuwarete 'ga ra'yramũ je pyri katu katu futat. A'eramũ nipo 'gã nesakara 'gã 'jau: “Aljea futat. Jarejuwarete 'ga je'ega 'gã werowiat”, 'jau nipo 'gã 'gã nemiapofera resag ire— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe, 'ga mu'jau ojee.

Jejui 'ga Juã Batista 'ga imome'wau'japa

²²A'e awi Jejui 'ga wemimu'eramũ ore rerawau Judeja ywy pe nũ. Peu ore oropytawaipe. Peu futat 'ga 'gã amũ pymiãu 'y pe, otywer awi 'gã poira resaukaawamũ. ²³Juã 'ga nanẽ 'gã amũ pymiãu akou ajepeja amunaw ipe, Enom 'jaw ipe. Enom 'jawa 'upa Salim 'jawa pyri. Peu typyu'iramũ 'ya. A'eramũ 'ga 'gã pymiãu akou peu. ²⁴Moromunepawa pype amunewe'emaue Juã 'ga 'gã pymiãu akou aipo pe.

²⁵A'eramũ Juã 'ga remimu'e 'gã amũ oje'ega moywyrafena judeu 'ga amũ upe. Ae pymi are 'gã ajamueu.

²⁶A'eramũ Juã 'ga remimu'e 'gã amũ awau oporogytau 'ga upe: —Enerea'tat te ene ejemimome'uawera 'ga ree? Jotãu tyowajara katy 'ga rekoï ene retee rakue. 'Awamũ nanẽ 'ga akou 'gã pymiãu 'y pe nũ. A'eramũ 'gã awaupap 'ga rewiri ojepymiãukaa 'ga upe. Ene rewiri ako ma'efera 'gã we futat awau ojepymiãukaru'japa 'ga upe nũ— 'jau 'gã awau imome'wawayau Juã 'ga upe.

²⁷A'eramũ Juã 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe: —Je nanẽ jerekõẽai 'ga ree nũ. Sã'ã Janeruwarete 'ga je monoa je moporowykyukara ojeupe ikue. Nan tee futat 'ga Jejui 'ga

monoi imoporowykyaukaa ojeupe. Ojeupe Janeruwarete 'ga ore moporowykyukare'em ire amunipo 'ã ore noroporowykyi 'ga upe— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. ²⁸—A'e je ako pẽ nupe ai'i: “NaJarejuwarete 'ga remimurera rüi je. 'Ga renunewara te je”, 'jau je ako pẽ nupe ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ²⁹—Sã'ã aeku'ia ajuee kújãmuku rerekokaturamũ. Nan tee futat jeku'iramũ tekou 'ga ree. “Kwaiwete 'gã oi 'ga rewiri” 'e renupa jeku'iramũ— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ³⁰—Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'gã ojeme'yi kwaiwete futat. Je rewiri oo ma'e 'gã te ajee nojeme'yi futari. Jema'e 'gã inãinãni'ĩ etee futat— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —Nanuara futat esage je upe— 'jau etee Juã 'ga.

Ywag awi 'ut ma'efet

³¹Ywy pewara 'gã akotee ma'ea futat. Wemiapo'li are tee 'gã porogytai. A'ere ywag awi 'ut ma'e 'ga nanarüi. 'Ga a'jea futat 'ga küima'eteetea. 'Ga ree te a'jea futat ae jemogypygyaretei. ³²Ywag ipe wemiesagera ywag awi 'ut ma'e 'ga imome'wau. Wemienuwera nanẽ 'ga imome'wau nü. A'ere 'gã inãinãni'ĩ etee 'ga rerowiari. Nuerowiari 'gã kwaiwetewete 'ga. ³³'Ga je'ega rerowiaara 'gã 'jau ajaupe:

—A'jea futat 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwaawukaara 'ga ra'e— 'jau 'gã ajemogyau ajaupe.

³⁴Janeruwarete 'ga U'agesage muapap wemimurera 'ga upe. A'eramũ 'ga amuarera 'ga je'ega mome'wau katu 'gã nupe. ³⁵Janeruwarete 'ga oporomutaramũ wa'yra 'ga ree. A'eramũ 'ga opãjẽ mua wa'yra 'ga upe. A'eramũ 'ga 'jau:

—Tepãjẽa je omono teja'yra 'ga upe. A'eramũ 'ga mama'e esage apou jee— 'jau 'ga.

³⁶Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga rerowiaara 'gã ajemogyau ipyauramũ. Amanũ re 'gã awau Jarejuwarete 'ga pyri. Peu futat 'gã ajemogyau namutat. A'ere 'ga je'ega renupare'ema 'gã nanarüi. Nooi futari 'gã Jarejuwarete 'ga pyri amanũ re. Nuenuwi 'gã 'ga ra'yra 'ga je'ega. A'eramũ nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete wojere'emamũ futat.

Samari pewara kújã ãẽ

4 ¹Anure 'gã amũ awau Jejui 'ga mome'wau fariseu 'gã nupe: —Ekoay Jejui 'ga kwaiwete 'gã pymĩãu 'y pe. Wemiayuwamũ 'ga 'gã pymĩ kwaiwete— 'jau 'gã awau imome'wau fariseu 'gã nupe. —Juã 'ga 'ã kwaiwete agawewi 'gã opymĩ. A'ere Jejui 'ga te Juã 'ga remipymĩmera 'gã apyraawi— 'jau 'gã awau imome'wau fariseu 'gã nupe.

²(Na'ga rüi agawewi 'gã pymĩãu 'y pe. 'Ga remimu'eramũ agawewi ore 'gã pymĩ. A'etea 'gã “Jejui 'ga 'gã opymĩ 'y pe”, e'i imome'wau fariseu 'gã nupe).

³Fariseu 'gã nupe omome'u kwaaw ire, Jejui 'ga awau Judeja ywy awi.

—Garireja ywy pe soo jarejewya 'jau nü— 'jau 'ga oree. ⁴—A'ere jeoweramũ Samari ywy pyterimũ. Kwe rupi futat jarewau jarewaẽma Garireja ywy pe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁵A'eramũ ore arawau Samari ywy rupi. Arawau orowaẽma amunawa mũ upe. Sika 'jawa upe orowaẽma. Peu ore oropytawaipa. Ymã te janeypy 'ga, Jako 'ga ywy pe monoi wa'yra 'ga upe, Jose 'ga upe rakue. Sika 'jawa 'upa aipo ywya pyri. ⁶Peu Jako 'ga remiywykaiwera ywy kwawukuua 'ũina, 'ymuawa. Aje kwara kwawamũ arawau orowaẽma 'ymuawa upe. A'eramũ Jejui 'ga afuakapawamũ. A'eramũ 'ga wapyka 'ũina 'ymuawa reme'y'warimũ. ^{7,8}Ga pytu'uramũ ore arawau amunaw ipe orojemi'urama mua.

Orojemi'urama mua ore orauwe Samari pewara eẽ mũ 'ua 'y piaramũ. A'eramũ Jejui 'ga 'jau eẽ upe:

—Emut ara 'ya jee— 'jau 'ga eẽ upe.

⁹A'eramũ eẽ 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ ene eje'ega jee rã, judeuramũ rã?— 'jau eẽ 'ga upe. —Je Samari pewara— 'jau eẽ 'ga upe.

Judeu 'gã niporomutari Samari pewara 'gã nee ra'e jepi. A'eramũ eẽ judeu ojeupe ije'egamũ aipo 'jau 'ga upe.

¹⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau eẽ upe nũ:

—“Ya emut ara jee”, a'e ako je enee ko. A'ere 'ã naje kwaawi te ape. Jarejuwarete 'ga remimurama nanẽ nerekwawamũ nũ— 'jau 'ga eẽ upe. —Je kwaaw ire amunipo 'ã “Ya emut ara jee”, ere jee ra'e. 'Ya tejeupe ene enũi re amunipo je 'ã 'y monoi enee ra'e— 'jau 'ga eẽ upe 'ũina. —Je remimonoa amunipo 'ã ene mogou nakwaparimũ warãu rui— 'jau 'ga eẽ upe.

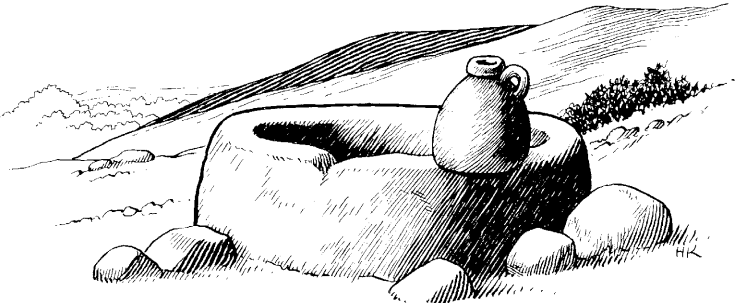
¹¹Aipo ojeupe 'ga 'eramũ eẽ 'jau 'ga upe:

—Nenetywi 'y muawa pyu. Ikwawukuu 'ymuawa. A'eramũ ene imuawa pyu etywe'emamũ, maran sipo ene 'y mua jee?— 'jau eẽ 'ga upe.

Naeapyoi eẽ ojeupe 'ga 'e are.

¹²—Janeramỹiwera kiã Jako te 'ã kũima'eeteetea ako rakue. Ymã kiã futat ywy kwawukuu wykajukari 'ymuawamũ rakue. 'Aga 'ymuawa pypewara 'ya futat kiã itykua rakue. Kiã ra'yra wã, kiã reymap. Mĩmera oy'wau 'au rakue. 'Awamũ kiã remiapofera orema'ea futat 'ũina— 'jau eẽ 'ga upe. —“Je te jarejamỹja aapyraap”, ere te jee poromũ?— 'jau eẽ Jejui 'ga upe.

¹³A'eramũ Jejui 'ga 'jau eẽ upe:

(Juã 4.7-28)

—'Aga 'y rykuara 'gã oo o'yuweju'jawa futat nũ— 'jau 'ga êẽ upe. ¹⁴—
A'ere 'gã jema'e tykur ire ni'yuweju'jawi akou. Jema'ea 'ywu'ywura 'jawe
tee 'üi itykuara 'gã wywyteripe, 'gã mogyau nakwaparimũ rüi futat— 'jau
'ga êẽ upe. —Sã'ã 'ywu'ywura rypawe'ema. Nan futat jema'ea. Jema'ea ae
mogyau namutat. Jema'ea rykur ire nene'yuweju'jawi futari— 'jau 'ga êẽ
upe. —Jeporoywera ene mogo nakwaparimũ rüi futat— 'jau Jejui 'ga êẽ upe.

¹⁵A'eramũ kũjã êẽ 'jau 'ga upe:

—Ere ajee ema'e ara mua jee rã. A'eramũ je te'yuweju'jawe'emamũ,
tejoru'jape'ema 'au 'y piaramũ— 'jau êẽ 'ga upe.

¹⁶—Ere ajee ewau emena 'ga rerua 'au jee ra'ne— 'jau Jejui 'ga êẽ upe.

¹⁷Aipo ojeupe 'ga 'eramũ êẽ 'jau:

—Najemeni je tekou— 'jau êẽ 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau êẽ upe:

—A'jea futat ere nũ ã. Nenemeni futari ene nũ ã. ¹⁸Nenemenu'jau'jawi
tãmējẽ futat ene nũ ã. Nomoygi tãmējẽ futat sïku pyu nũ ã— 'jau Jejui 'ga
êẽ upe, aipo 'eramũ. —A'jea futat 'awamũ nenemeni futari. Ene pyri ako
ma'e 'ga naenemena rüi futat— 'jau 'ga êẽ upe.

¹⁹Aipo ojeupe 'ga 'eramũ êẽ 'jau 'ga upe:

—Koo. Maran ene je kwaapa a'i rã? Ene futat nipo Jarejuwarete kĩa
je'ega mome'wara. ²⁰Ymã te oreypya Jarejuwarete kĩa muorywi 'au futat
rakue. A'ere pẽẽ judeuramũ “Jerusareg ipe tee futat Jarejuwarete 'ga
simuoryp”, pe'je ra'e jepi— 'jau êẽ 'ga upe.

²¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau êẽ upe nũ:

—Anure nipo 'gã 'jawe'em 'aga wytyra upe: “'Agamũ futat 'ga muorypawa
wytyra”, 'jawe'em futat 'gã. Jerusarega upe nanẽ nipo 'gã aipo 'jawe'em futat
nũ— 'jau 'ga êẽ upe. ²²—“Ore Samari pewaramũ Jarejuwarete 'ga aramuoryp”,
'jau pẽẽ na'e jepi numiamũ. A'ere nepekwaawi 'ga. A'ere ore judeuramũ 'ga
kwaawi futari. 'Ga ojekwaawukaa oree. Judeuramũ 'ga ore mũ mogoi ae
katu'okaramũ— 'jau 'ga 'üina êẽ upe imome'wau. ²³—Anure nipo Jarejuwarete
'ga muorypara 'gã 'ga muorypa a'jea futat. 'Awamuete 'gã 'ga kwaawi ramue. 'Ga
'Agesagea 'ga muorywukaa 'gã nupe. Omuorypararetea Janeruwarete 'ga wekat
ojeupe— 'jau 'ga êẽ upe. ²⁴—Naae 'jawe rüi Janeruwarete 'ga. Nuesaga'uweri ae
'ga. No'oi 'ga ae 'jawe. A'eramũ 'ga muorypara 'gã ojepoarukaa 'ga 'Agesage upe.
A'eramũ 'gã 'ga muorypa futat, 'ga kwaapa futat— 'jau 'ga êẽ upe.

²⁵A'eramũ êẽ 'jau 'ga upe:

—A'jea futat aipoa. Anure nipo Jarejuwarete kĩa remimurama kĩa ruri futari,
Kristu kĩa. Kĩa futat nipo jane mueapyou mama'e are— 'jau êẽ Jejui 'ga upe.

²⁶—Je futat aipoa. Je futat Kristua. Je futat aje'eg te'yïna enee— 'jau 'ga êẽ upe.

²⁷Êẽ upe aipo 'epawa pype ore arajua orojewya amunaw awi nũ. Êẽ upe 'ga
porogyta 'ga renamũ ore oroporesagamũ etee 'ga ree. Judeu 'gã noje'egarüi
futari kũjã upe ra'e jepi. A'ere ore a'eramũ miamũ noroporonuwi ee 'ga upe:
“Ma'eramũ te ereporogyta e'yïna êẽ upe?” naru'ei futari ore 'ga upe.

28 A'erauwe êê awau ojewya amunaw ipe. 'Y ryrûa êê ejaa imÿina awau peuwara 'gã nupe Jejui 'ga mome'wau.

29—Pe'je pejejua soo kiã resaka 'jau. Jerekwawera kiã omome'upap jee ko— 'jau êê peuwara 'gã nupe. —Kristu kiã ra'u 'ut 'ûina peu ko. Janeruwarete kiã remimurera kiã ra'u 'ûi peu ko— 'jau êê awau imome'wau amunaw ipewara 'gã nupe.

30 A'erauwe 'gã nuri ojekyita amunaw awi 'ga resaka.

31 Êê o ypyrauwe ore 'jau Jejui 'ga upe:

—Kweramũ janeremi'urama. Ere ejemi'waa— 'jau ore 'ga upe.

32—Naani. Irãinã'nĩ te 'ã jeremi'ua. Nepekwaawi futari jeremi'ua mama'ea— 'jau etee 'ga oree.

33—'Ga amũ sipo mama'ea werut 'ga upe pa ra'e?— 'jau etee ore arajaupe.

34 A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Pêê te 'ã pejemiu'urama tywamũ etee pënekõêãi pejemogyau. A'ere je temuarera 'ga remifutar imũ mama'e apo are te jerekõêãjamũ. 'Ga porowyky apoupap te je ruri ikue— 'jau etee 'ga oree. 35—“Irũpãwê jay magwaw ire oreko pypiara sinigi”, 'jau pêê 'ã jepi. A'ere 'awamũ je 'i pê nupe: Pemãê pejeko are esaka. Osinig futat ra'e. A'ere je napeko arũi imome'ui pê nupe. 'Awamũ futat 'gã kwaiwete je rerowiari ja'wyja'wy. 'Awamũ futat 'gã je rerowiari ojeupe pêê je mome'u re. Sã'ã pêê pejeko pypiara sinigamũ peoa imono'oga. Nan tee futat 'awamũ iwaẽmi je rerowiarukaawa upe. Pëporomuku awi pejewau je mome'wau 'gã nupe— 'jau 'ga 'ûina oree. 36—Sã'ã kojara 'ga wemiayuwa 'gã mepya. A'ÿi tymara 'gã 'ga 'ã imepyau imono'ogara 'gã neewe. A'eramũ 'gã 'ã wekõêãjamũ. Nan tee futat jeremiayuwa 'gã. A'ÿi tymara 'gã 'jawe je mome'wara 'gã. Ko pypiara mono'ogara 'gã 'jawe je rerowiarukaara 'gã— 'jau Jejui 'ga oree. —Najuejue etee futat nipo 'gã wekõêãjamũ 'ga amũ je rerowiarãmũ. Je rerowiaara 'gã juejue nipo awaupap ywag ipe ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanũ re— 'jau Jejui 'ga oree. 37,38—Amono je pêê kwe pe tejerowiarukaa kwe pewara 'gã nupe ikue. A'jea futat aipo jane'ea, “'Ga amũ nipo awau ityma. A'ere isinig ire nipo ajepeja 'ga 'ua imono'ogaramũ”, 'jau jane jepi— 'jau 'ga oree. —Nan futat je pê monoi tejemome'waukaa 'gã nupe ikue. 'Gã amũ 'ã awau pê nenunewe je mome'wau 'gã nupe rail'i. A'eramũ kwaiwete 'gã a'eramũ je rerowiat eneje'ega anupawe ikue— 'jau 'ga oree.

39 Ore upe 'ga porogytapaw ire, Samari pewara 'ga 'ua kwaiwete 'ga resaka. “Jejui kiã jerekwawera amome'u jee”, kũjã êê 'eramũ 'gã awau kwaiwete Jejui 'ga resaka, 'ga rerowiaa kwaiwete. 40 A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Epyta 'au ore pype ra'ne, 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ ore oropytau 'gã pyri. Mukũi etee orosea.

41 'Gã pype akou Jejui 'ga ojemome'wau 'gã nupe. A'eramũ tekotee 'gã nanẽ 'ga rerowiaa kwaiwete nũ. 42 A'eramũ 'gã 'jau kũjã êê upe:

—Eneje'ega ra'ne ako ore aruerowiat ai'i. A'ere ore 'awamũ 'ga je'ega rerowiari. Ojemome'u 'ga oree— 'jau 'ga eẽ upe. —“'Ga futat 'ã ae katu'okara”, 'jau ore jepi— 'jau 'gã eẽ upe.

Oje'eg imũ etee 'ga katu'okawet

⁴³Mukũi oroser ire ore arawau Garireja ywy pe nũ. ⁴⁴Jejui 'ga retea futat 'jau ikue: “Sã'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga oa kwe pe 'ga je'ega mome'wau. A'eramũ 'ã kwe pewara 'gã jẽmĩ erowiaa. A'ere 'ã 'ga 'wyr ipewara 'gã jẽmĩ nuerowiari 'ga. 'Ga pytuna 'gã miamũ 'ã 'ga rerowiare'ema ajemogyau”, 'jau 'ga ikue. ⁴⁵A'eramũ ore arawau Garireja ywy pe nũ, Jejui 'ga ywy pe nũ. 'Ga resakawe peuwara 'gã wekõëãjamũ ajemogyau. 'Gã nanẽ awau Jerusareg ipe maraka magwapa rai'i. Peu 'gã Jejui 'ga remiapofera resaka rai'i. A'e resakarera 'gã wekõëãjamũ ajemogyau oywy pe 'ga resakawe.

⁴⁶Kana 'jawa amunaw ipe, Garireja ywy pype 'up ma'e pe, ore arawau orojewya nũ. Peu futat 'ga 'y mul'jaga y'wayramũ ai'i. A'e pe ore rekoramũ 'wryriara 'ga remiyuwa 'ga 'ua Jejui 'ga renũina.

—Ejot jera'yra 'ga resaka jee— 'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

'Ga upe 'ut ma'e 'ga ra'yra futat ojero'wu ete 'upa, tapojete 'upa ajepi amunaw ipe 'upa, Kafanaũ pe 'upa. ⁴⁷“Judeja ywy awi Jejui 'ga ruri ojewya akou 'au nũ” 'e renupawe ta'yjero'wu ma'e 'ga awau Kana 'jaw ipe Jejui 'ga poreawua:

—Ejot jera'yra 'ga resaka jee. Tapojete 'ga 'upa. Amanũ ja'wyja'wy 'ga. A'eramũ ene ejua 'ga resaka jee— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Aeremiapoe'ema apo resag ire tãmẽjẽ te je rerowiat pejepe. Je iapoe'emamũ neperowiari futari— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁹A'ere ta'yjero'wu ma'e 'ga 'iu'jawi etee futat Jejui 'ga upe nũ:

—Ere ejua futat je rupi jera'yra 'ga manũ'e'mauwe— 'jau etee 'ga 'ga upe.

⁵⁰Aipo 'eramũ Jejui 'ga oje'ega 'ga upe:

—Ere ewau ejewya eje'wyr ipe. Namanũi futari enera'yra 'ga— 'jau 'ga ta'yriara 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ 'ga Jejui 'ga rerowiaa. A'eramũ 'ga awau ojewya wa'yra 'ga resaka. ⁵¹'Ga waw ipe 'ga remiyuwa 'gã 'ua 'ga rowosõu.

—Namanũi futari enera'yra kũi. Ijaruete 'ga ai'i kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵²Aipo 'ga 'eramũ ta'yriara 'ga oporonupa ee 'gã nupe:

—Ma'ape kwara kwawamũ 'ga ajarueteramũ rai'i ki 'ei?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Aje kwara kwawamũ futat ai'i— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵³A'eramũ 'ga ikwaapa:

—Aje kwara kwawamũ futat Jejui 'ga 'i jee ai'i— 'jau 'ga Jejui 'ga mome'wau wemiyuwa 'gã nupe.

A'eramũ ta'yriara 'ga Jejui 'ga rerowiaa nanimenime opytuna 'gã netee.

⁵⁴Aiporamũ futat Jejui 'ga aeremiapoe'ema apou'japa ikue. Garireja ywy pewara 'gã nupe ra'ne 'ga 'y mul'jaga y'wayramũ ikue. A'ere 'ga

poromũ 'wyrriara 'ga remiayuwa 'ga ra'yra majarueteu 'gã nupe nũ.
Judeja ywy awi 'ur ire 'ga aipo apou Garireja ywy pewara 'gã nupe ikue.

Iteu ma'e 'ga

5 ¹Anure Jejuí 'ga awau Jerusareg ipe nũ. Judeu 'gã maraka apou peu. A'eramũ Jejuí 'ga awau maraka apo resaka. ²Jerusarega ojeosõu futat. Kwaiwete iosoma rokwarã. Iosoma rokwarã mü rupi 'gã karupa'mĩ rerawau. A'eramũ 'gã karupa'mĩ okwat 'jau jupe. Aipo okwarã pyri 'yupawu'ia mü 'upa. Judeu 'gã aipo 'yupawu'ia renũina, Peseta 'jau jupe. Iywyri tapý'ia ajemogyau, sĩku tapýja ajemogyau iywyri. ³Aipoa tapýja 'wyr ipe futat 'gã ojero'wu ma'e 'gã majatykau erua. Eae'em, ika'na ma'e, iteu ma'e. Mĩmera 'gã 'gã imajatykau, 'gã katu'okawa rapesaka 'gã nerua imogyau tapýja 'wyr ipe. Kwaiwete 'gã 'upa iapesaka peu. ⁴Y ryjuapirauwe ipyriwara 'gã 'jau ajaupe: —Ywagipewara 'ga nipo kwe 'ut 'y motyjuapiau já'nũ— 'jau 'gã ajaupe. Tyjuapi pyrauwe ojero'wu ma'e 'gã awau ojemunepa 'y pe ajemogyau. A'ere ipype ose ypy ypy ma'e 'ga etee 'ga jekatu'ogi. ⁵Iteu ma'e 'ga amũ 'ũina peu namutat. Trítai oito 'ga kwara magwapa oteuramũ 'ũina. A'ere 'ga nojekatu'og ymani.

⁶Poje Jejuí 'ga awau peu. A'eramũ Jejuí 'ga 'ga resakawe 'jau ojeupe: “Ymã we te 'ga teuramũ rakue pa”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe: —Erefutat te je ekatu'oga?— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

⁷—Ëë. Afutat futat je tekatu'oga nũ'ũ— 'jau 'ga 'ga upe. —Naje poari'i 'gã amũ ki 'ei. 'Y ryjuapirauwe je rerawawe'em je munepe'ema 'y pe ki 'ei— 'jau 'ga 'ga upe 'ũina. —'Y repejãn je orauwe 'gã amũ na'ne 'gã oi je renunewe opo 'y pe jepi— 'jau 'ga 'ga upe 'ũina imome'wau.

⁸A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:

—Efu'am ejupaw awi. Efu'am ejupawa pyyka erawau eruatau. Akatu'ok je ene 'awamũ— 'jau 'ga iteu ma'e 'ga upe.

⁹Aipo ojeupe 'erauwe iteu ma'e 'ga ojekatu'oka. A'eramũ 'ga afu'ama wupawa pyyka erawau eruatau.

Judeu 'gã morowykye'ema rupi Jejuí 'ga 'ga katu'ogi. ¹⁰A'eramũ judeu 'gã 'wyrriari 'gã 'jau 'ga upe:

—'Awamũ morowykye'ema. Ejupawa kasi ereroo ne. “Mama'e rerooa ae porowykya futat”, e'i 'ã janepypa rakue— 'jau 'gã wupawa 'ga eroramũ.

¹¹A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je katu'okara 'ga, “ejupawa epyyk erawau eruatau”, e'i 'ga jee ko— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹²—Awýja te aipo e'i enee ra'e?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹³A'ere 'ga nokwaawi 'ga. 'Ga katu'oka ypy we Jejuí 'ga oi mytuna 'gã wyterimũ. Kwaiwete ajatyka ma'e 'gã peu. A'eramũ Jejuí 'ga 'ga katu'oka ypy we awawayayau ojepe'au 'ga wi.

¹⁴A'ere Jejuí 'ga iteu ma'efera 'ga resaka nũ, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe nũ.

—Erejekatu'ok futat 'awamũ. Au'je ki mama'e tywera apo re— 'jau 'ga 'ga upe. —Kasi mama'e tywera jeapoi enee ne, kwaiwete enee ne— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁵A'eramũ ikatu'ogipyrera 'ga awau Jejui 'ga mome'wau judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã nupe:

—Jejui 'ga je katu'ok ko— 'jau 'ga awau 'gã nupe.

¹⁶Morowykye'ema rupi Jejui 'ga 'ga katu'oka. A'eramũ judeu 'gã Jejui 'ga rerekou tyweramue morowykye'ema rupi ae katu'ogamũ.

¹⁷—Jeruwarete 'ga mama'e esage wapo ae upe au'jeteramũ. A'eramũ je nanẽ aipo apou nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁸Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã amara'neramũ 'ga ree.

—Sijuka 'ga 'jau. Morowykye'ema rupi 'ga porowykyi akou, 'gã katu'oka awau kwe pe— 'jau 'wyrria'ri 'gã ajaupe. —Morowykye'ema rupi oporowykyi re 'ã 'ga aipo 'jau wẽjẽmĩ nũ. “Ku'jywa 'ga Jeruwaretea”, 'jau 'ga 'ã 'ga upe nũ— 'jau 'gã ajaupe. —“Je 'ã Ku'jywa 'ga 'jawe”, 'jau wẽjẽmĩ aipo 'ga janee nũ. Aipo taetu itywetywet— 'jau 'gã ajaupe amara'neramũ 'ga ree.

'Uwarete 'ga je'eg imũ etee mama'e apoawet

¹⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat je 'i. Je 'ã Ku'jywa 'ga ra'yra futat. Nateje'eg imũ rũi je mama'e apoi. 'Ga je'eg imũ etee te je mama'e apoi. 'Ga remiapoa je aesak. A'eramũ je nanẽ aipo apou 'ga 'jawe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁰—Jeruwarete 'ga iporomutat nanimenime je ree. A'eramũ 'ga wemiapo resaukaa jee. A'eramũ je tewau ojero'wu ma'e 'gã katu'oka. Ae katu'oga esage futat. A'ere je anure mama'e esageay apoi futari tejuwa 'ga remifutar imũ. A'eramũ nipo pẽẽ pejeporesagamũ pejejemogyau ee— 'jau 'ga 'gã nupe.

²¹—Amanũ ma'efera 'gã nipo Jeruwarete 'ga imũ'jãu imowywya tywy awi 'gã mogyau nũ. 'Ga 'jawe futat je tejemimũ'ẽ 'gã mogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. ²²—NaJeruwarete 'ga rũi pẽ mojo'ok. 'Ga te 'ã pẽ mojo'ogukaa jee. A'eramũ nipo je ia'wyre'ema 'gã nupe 'jau: “Pẽẽ nepẽa'wyrri. Mama'eukwaawa rapyaw ipe pekwap”, 'jau nipo je ia'wyre'ema 'gã nupe. Tejerowiaara 'gã nupe nipo je 'jau: “Je rerowiat pejepe ra'e. A'eramũ je petywera moia pẽ nui. Pe'je pejejua 'au ore pyri”, 'jau nipo je tejerowiaara 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe nipo je 'jau, je retea futat. Jeruwarete 'ga nipo je mu'eukaa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²³—A'eramũ nipo aipo are 'gã najuejue etee je pojeupa. 'Awamũ 'gã Jeruwarete 'ga pojeuwi. A'eramũ 'gã, 'ga 'jawe futat, je pojeupa nũ. Je pojeupare'ema 'gã nanẽ Jeruwarete 'ga nopojeuwi futari, je muarera 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁴—A'jea futat je 'i. Jeje'ega rerowiaara 'gã ojemomyau jeje'eg imũ. Je muarera 'ga nanẽ 'gã erowiaa nũ. Tejerowiaryauramũ je 'gã mogyau namutat. A'eramũ 'gã najuejue etee futat awau akou Janeruwarete 'ga pyri amanũ re. Na'gã nupe rũi je 'i: “Enetywerete Ku'jywa 'ga upe” 'jau. Natata pe oo ma'e 'gã nũi ore rerowiaara. Ywag ipe oo ma'e tee aipo 'gã— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

25—A'jea futat je 'i. Je te 'ã Ku'jywa 'ga ra'yra. Amanũ ma'e 'jawe futat mama'e tywera apoara 'gã. A'etea nipo 'gã anure jeje'ega wanup akou. 'Awamũ futat 'gã enuwi. Jeje'ega renuw ire te nipo 'gã jemogyi oferapa—'jau 'ga 'gã nupe. 26—Nitywi 'ga amũ Ku'jywa 'ga mogoaramũ. Ojete futat 'ga jemogoi. A'eramũ 'ga ae nanẽ ae mogyau nũ. Je nanẽ nũ. Je Ku'jywa 'ga ra'yra. A'eramũ 'ga ae mogyaukaa jee—'jau 'ga 'gã nupe.

27—Je futat 'ã pêneki'yra. A'eramũ Jeruwarete 'ga 'jau jee: “Ene 'ã 'gã neki'yra. A'eramũ ene 'gã mojo'oka. Itywet ma'e 'gã nupe ki ere: Pëtywerete pëe Ku'jywa 'ga upe, 'jau. Tata pe pekwap, 'jau ki ene 'gã nupe”, 'jau 'ga jee. “Ejerowiaara 'gã nupe ki ere: Je rerowiat 'ã pejepe. A'eramũ pëe pejejua ywag ipe ore pyri, 'jau ki ene ejerowiaara 'gã nupe”, 'jau 'ga jee—'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

28,29—Pëporesag awi je ree. A'jea futat je 'i. Anure nipo amanũ ma'efera 'gã we jeje'ega renupawe 'gã nuri ù'jäu tywy awi. Mama'e esage apoara 'gã nipo awau ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. Mama'e tywera apoarera 'gã nupe nipo je 'jau: “Naje rerowiari futari pejepe. Nepëpoiweri futari pejetywer awi. A'eramũ pëe 'awamũ pejekwapa tata pe”, 'jau nipo je 'gã nupe—'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

30—Nateje'eg imũ rüi je mama'e mome'ui. Ku'jywa 'ga je'eg imũ tee je 'i. 'Ga ra'ne 'ã oje'eg jee. A'eramũ je 'ga 'eawera rupi etee futat imome'wau pë nupe. Natejemifutar imũ rüi je je'egi. Ku'jywa 'ga, temuarera 'ga remifutar imũ etee te je je'egi—'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ je 'ã a'jea futat mama'e mome'ui tekou pë nupe—'jau 'ga 'gã nupe oporogytau.

31—Je tee tejemome'u re taetu amunipo 'ã naje rerowiari pejepe—'jau 'ga 'gã nupe. 32—A'ere nanarüi. 'Ga amũ nanẽ je mome'wau nũ. Ku'jywa 'ga je mome'wau. A'jea futat 'ga 'i—'jau 'ga 'gã nupe. 33—'Awamueuu pëe 'gã amũ monou 'ga moporogytaukaa Juã Batista 'ga upe rail'i nũ. 'Ga remimome'ua a'jea futat. 34A'ere je naekari futari “a'jea futat 'ga 'ea” 'jara 'gã. Juã 'ga 'eawera je amome'u pë nupe tejerowiarukaawamũ. Tejerowiar ire je pë katu'ogi—'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

35—Sã'ã tataran'ña mama'e resaukara ae upe. Nan tee Juã 'ga. Juã 'ga pë mueapyou je ree. 'Ga 'eawer are pënekõëã numiamũ—'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

36—Juã 'ga ra'ne je mome'u pë nupe. A'ere je pënemiapoe'ema apoi pë neape. Jeruwarete 'ga aipo apoukaa jee. A'eramũ pëe 'jau: “A'jea futat. Ku'jywa 'ga 'ga muri janee”, 'jau pëe jeremiapofera resag ire—'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

37—Jeruwarete 'ga nanẽ je mome'u nũ, je muarera 'ga. Nepeesaga'uweri 'ga. 'Ga je'ega miamũ futat nipo nepekwaawi pejeapyau. 38“Je 'ã 'ga remimurera”, 'jau agawewi je 'ã pë nupe. A'ere 'ã aipo je'ea miamũ neperowiari. A'eramũ pëe 'ga je'eg are taetu pejejea'are'emamũ pejejemogyau—'jau 'ga 'gã nupe.

39—Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are pejejemu'jau. “Aipo are jarejeapyoramũ jane oi ywag ipe jarepytau”, 'jau 'ã pëe na'e jepi. 'Gã amũ 'ã ka'arana kwasiaa agawewi je ree. 40A'etea 'ã pëe je rerowiare'ema. Je upe pëe 'jawe'em, “Ore mogy ape eje'jawe”, 'jawe'em 'ã pëe jee—'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

41—“Esage ma'e 'ga”, pe'je ki jee, na'ei je pẽ nupe. “Je muoryp ki pejepe”, 'jawe'em je 'ã pẽ nupe. 42A'ere je pẽ kwaawi. “Niporomutari pa 'gã Ku'jywa 'ga ree ra'e”, 'jau je 'ã pẽ nupe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. 43— Tejuwarete 'ga je'leg imũ agawewi je ruri. A'etea jeje'ega nepeenuwi futari. A'ere anure nipo tekotee 'ga amũ ruri oje'leg imũ etee futat oje'ega pẽ nupe. A'ea nipo peanup, erowiaa pejejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

44—Akotee ma'e 'gã “ga esage”, pejejeupe 'gã 'eramũ nipo pejeku'iramũ futat pejejemogyau. A'ere nipo nepẽnea'ari pejejeupe Ku'jywa 'ga 'e are. Ku'jywa 'ga etee te Janeruwaretea. Nirũi futari 'ga. A'etea nipo nepẽnea'ari pejejeupe Ku'jywa 'ga 'e are. A'jea futat neperowiari 'ga— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. 45—Naje rui petywera mome'u Ku'jywa 'ga upe. Moisesi 'ga te 'ã petywera mome'u 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Moisesi 'ga je'egeera ore aruenup. A'eramũ 'ga ore mome'wau Ku'jywa 'ga upe”, 'jau pẽẽ numiamũ. A'jea futat 'ga pẽ mome'ui Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'ga petywera tee imome'ui 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. 46—Moisesi 'ga remikwasiarera rerowiar ire amunipo 'ã je nanẽ je rerowiari pejepe nũ. Moisesi 'ga ka'arana okwasiat je ree futat rakue. 47A'ere 'ã 'ga remikwasiarera neperowiari pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ je rerowiare'ema futat pejejemogyau— 'jau Jejuí 'ga 'wyría'ri 'gã nupe.

Kanape'i me'yitawet

(Mateu 14.13-21; Maku 6.30-44; Luka 9.10-17)

6 1-4 Anure Jejuí 'ga ore rerawau ore reroayaapa Garireja ry owajara katy. Tiperia 'jau nanẽ 'gã aipo ypiauu upe. Egitu ywy awi oreypy renũ'ëawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaẽm ja'wyja'wyräuwe ore arawau oroyaapa. Kwaiwete 'gã awau ore rewiri. 'Gã nemiapoe'ema Jejuí 'ga iapou 'gã neape. Ojero'wu ma'e 'gã 'ga ikatu'oka. A'eramũ 'gã awau 'ga rewiri, kwaiwete. —Siesak 'ga iapou'jawa jarejeape— 'jau 'gã ajaupe.

Ty owajara upe orowaẽmawe ore arawau orojeupia ywyty'ri rupi Jejuí 'ga rupi. Peu ore aruapyka arajupa. 5Oree Jejuí 'ga porogyta 'ga renamũ mytuna 'gã 'ua owaẽma oree nũ. Poje Jejuí 'ga ojerowaka 'gã nesaka. 'Gã nesakawe 'ga 'jau Filipe 'ga upe:

—Maran maran te jane mama'e muri 'gã mojemil'wawamũ?— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

6“Tamojemil'wat 'gã 'jau”, 'jau Jejuí 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga poromũ 'jau “Ma'ja 'i sipo Filipe 'ga oje'ega jee?” 'jau 'ga ojeupe.

7—Kuu. Mytuna 'gã nũ'ũ. 'Gã nemi'urama murawa niapoi 'gã nupe. Tusẽtu agawewi futat ka'aranũũ rerooi. A'etea nowaẽmi futari mama'e muawamũ 'gã nupe— 'jau Filipe 'ga 'ga upe, aipo ojeupe 'eramũ.

8,9A'eramũ Andre 'ga 'jau 'ga upe:

—Koromũ kunumĩ 'ga kanape'i rerekoi wemi'ura'mĩnamũ numiamũ kũi. Sĩku kanape'ia mukũi pira'i 'jau 'ga erekou numiamũ kũi. A'ere mytuna 'gã nupe niapoi nũ'ũ— 'jau Andre 'ga Jejuí 'ga upe.

Aipoa Andre 'ga Simão Pedro 'ga rewirera. Jejui 'ga remimu'e nanẽ 'ga nũ.
 10 A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pe'je pejewau 'gã muapyka. Peapyk, e'i 'ga, pe'je ki 'gã nupe— 'jau 'ga oree.

A'eramũ ore arawau 'gã muapyka. Kwaiwete juo'wia peu. A'eramũ ore a'e 'arimũ 'gã muapyka 'ga mogyau. Kwaiwete kũima'e 'gã. Sĩku miu kũima'e 'gã. 11 A'eramũ Jejui 'ga kunumĩ 'ga remi'urama pyyka enafu'ama, eroje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree. Ene 'ã eneresage oree— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ega.

A'eramũ 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ẽmaw ire kunumĩ 'ga remi'urama erawaukaa oree 'gã nupe. Ore 'gã nupe omonorauwe ojeme'yita aipoa kanape'ia ipira'i reewe. A'eramũ ore erawau imonou wapyk ma'e 'gã nupe. 12 Kwaiwete agawewi 'gã. A'etea 'gã omoyk. Wewegamũ 'gã jui.

'Gã jemi'wapaw ire Jejui 'ga 'jau oree nũ:

—Pe'je pejewau emyrera rerua imono'oga yrũ pype. Pemomy kasi emyrera ne— 'jau 'ga oree.

13 A'eramũ ore arawau emyrera rerua ijaga yrũ pype. Tusi yrupemũũa ore imatyneema emyrera pyu. Aipo kanape'i apopyra sewata.

14 Jejui 'ga wemi'u me'yita opãjẽ mũ. A'eramũ aipo resakara 'gã 'jau:

—Jejui 'ga 'ã ome'yi janee. 'Ga te nipo 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara. Janeremiapesaga 'ga nipo 'ã— 'jau 'gã ajaupe.

15 A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi ojee. “Je futat 'gã je mogou 'wyriaramũ”, 'jau 'ga ojeupe. “A'ere je na'awauwe rũi je rekoi 'gã nupe”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga awau ojepe'au ore wi. Ore rejaa peu futat. Ojetea 'ga awau ojeupia wytyra rupi.

'Y rajape 'arimũ Jejui 'ga ataawet

(Mateu 14.22-33; Maku 6.45-52)

16 Ypytu'nĩnauwe Jejui 'ga remimu'eramũ ore arawau orojypa ypiauu pe nũ. 17 “Pe'je pejewau 'aw awi Kafanaũ pe”, 'jau 'ga oree ai'i. A'erauwe ore arawau aru'aa yaruu pype nũ.

—Soo Kafanaũ pe 'jau— 'jau ore arajaupe.

A'eramũ ore arawau oroyaapa nũ. Ypytunimũwe futat ore arawau. A'ere Jejui 'ga nuri ore rupi. 18 Poje wytytua 'ua erujewi oree, 'y muorypa ore ree.

19 Mukuu ore wawa. Sĩku kilometro ore arawau oroyaapa. Poje ore 'y rypyter ipe arakou Jejui 'ga resaka. Jejui 'ga 'ua akou 'y rajape 'arimũ, watau ore katy. 'Ga resakawe ore oropifuakare'emamũ. Orekyjea ore rerekou, ore pifuaka'roka.

—Ma'ja katu nipo kwe kweramũ 'ut 'ja?— 'jau ore arajaupe.

20 Aipo ore 'eramũ 'ga 'jau oree:

—Pekyje awi je wi. Je tee ojot pẽ newiri— 'jau Jejui 'ga oree.

21 Aipo orojeupe 'gã 'eramũ araku'iramũ 'ga ree.

—Ere ejua e'aa ore pype— 'jau ore 'ga upe.

Ore pype 'ga 'arauwe yaruua ojekoka erujewi wy'yam are.

Mytuna 'gã Jejui 'ga rekaa

22 Ai'iwe kwe katy opyta ma'e 'gã Jejui 'ga rekaa.

—Kaaruwamũ ako majepeí tee yara ruwi 'au ai'i. A'ere ako Jejui 'ga remimu'e 'gã erooi ai'i— 'jau 'gã ajaupe. —A'ere nipo 'ã 'ga ma'ja pype katu 'ga oi 'gã newiri ra'e? Nooi 'ga 'gã nupi ai'i. Marupi ajee 'ga oi ra'e ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga rekaa. —Ma'ape sipo ajee 'ga oi ra'e?— 'jau 'gã ajaupe.

23 Gã 'ga rekaramũ tekotee 'gã 'ua ojekoka ajepeja amunaw awi oyaruu pype. Tiperia 'jaw awi 'gã 'ua owaẽma. Kanape'i 'waw ipe 'gã oyaruu mojekoka. Peu futat Jejui 'ga porogytai 'Uwarete 'ga upe ai'i. Oporogytapaw ire Jejui 'ga kanape'i monou 'gã nupe ai'i. 24 Gã jekog ire 'yisiga pypewara 'gã 'jau 'gã nupe:

—Nitywi 'ga 'au. 'Ga remiyuwa 'gã nanẽ nitywi 'au nũ— 'jau 'gã 'gã nupe. —Pëyara pype soo 'gã nekaa Kafanaũ pe 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Nai'i— 'jau yaruu jara 'gã aipo 'gã nupe.

Kanape'i 'jawewat

25 Ty owajara katy ojekog ire 'gã Jejui 'ga resaka. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Maran te erejot rai'i, ki Ku'jyp?— 'jau 'gã 'ga upe.

26 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nepẽeapyoí we jeremiapofer are. “Jejui 'ga 'ã Jarejuwarete 'ga remimurera”, pe'je amunipo 'ã jee rai'i, jeremiapofera resag ire rai'i. Kwaiwete agawewi 'ã jeremiapofera. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe. Kaaruwamũ ako je kanape'i me'yi pẽ nupe ai'i, pẽ mueueka ai'i. Aipo are nipo je rekat pejepe— 'jau 'ga 'gã nupe.

27 —Pëpy'a'wyt kasi pejejemí'u are etee ne. Pënea'at kasi pejejemí'u are etee ne. Pënemi'ua pẽ mueueka 'au etee. A'ere mama'e mũ rekoí temi'u 'jawe pẽ pype. A'ea pẽ mogy nakwaparimũ rüi. Jeje'ega renuw ire pejejemomyau. Jeje'eg are ki pënea'at pejejemogyau. Janeruwarete 'ga je mut 'au aeremi'u 'jawewara monoukaa pẽ nupe jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ku'jywa 'ga 'ã Jeruwaretea. Opãjẽ mũ 'ga 'ã pënemiapoe'ema apoukari jee, pẽ nupe je resaukaawamũ. “Jejui 'ga jera'yraretea. Je 'ã 'ga mua pẽ nupe”, 'jau 'ga 'ã pẽ nupe jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

28 A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ma'ja te Ku'jywa 'ga afutat ore iapoa?— 'jau 'gã 'ga upe.

29 —Je 'ã 'ga remimurera. A'eramũ ki pëẽ je rerowiaa. A'ea te 'ga amaku'i— 'jau 'ga 'gã nupe aipo 'eramũ.

30 —Ma'ja te ereapo epãjẽ resaukaa oree? Aipo resakawe taruerowiat ene 'jau— 'jau 'gã 'ga upe. 31 —Ymã te janepyy oi watau amunawe'em ipe rakue. Peu wataaw ipe 'gã kanape'i 'jawewara 'wau rakue, mana 'jawa 'wau rakue. Aipo are 'ga amũ ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. “Kanape'i 'ga amut ywag awi 'gã nemi'uramamũ rakue”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue. Moisesi 'ga aipo kanape'i monou 'gã nupe rakue. Ma'ja te eremut jarejee 'awamũ— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³²A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat je'ea. NaMoisesi 'ga rüi kanape'ĩ omono 'gã nupe rakue. Jeruwarete 'ga te 'ã amut 'gã nupe rakue. 'Awamũ 'ga poromuriweramũ kanape'irete 'jawewar are pẽ nupe. ³³'Ga remimurera futat aipoa kanape'ĩ 'jawewara. Ywag awi 'ga 'ga muri ae mogyaukaa nakwaparimũ rüi futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Aipoa emut ekou ore— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁵A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe nü:

—Tejeupe je aipo je 'i. Je te 'ã 'ga remimurera. Tejerowiar ire je pẽ momyauĩ pẽ mogyau namutat. Je rerowiaaramũ pẽnẽkõẽãĩ pejejemogyau. Ipy'araypare'ema 'jawe, i'yuweje'ema 'jawe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁶—“Je resak agawewi 'ã pejepe pejejemogyau. A'etea pẽẽ je rerowiare'ema pejejemogyau”, a'e ako je pẽ nupe ko. ³⁷Jeruwarete 'ga je rerowiarukaa 'gã amũ nupe. A'eramũ nipo 'gã je rerowiaa futat. Namonoĩ futari je tejerowiaara 'gã amũ tejewi. ³⁸Natejemifutara apou rüi je ruri ywag awi. Temuarera 'ga remifutara apou etee je ruri— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. ³⁹—A'eramũ je tejerowiaara 'gã momoirukare'ema tejerowiar awi. Tejerowiarukaa 'gã nupe. A'eramũ je 'gã mü'jãu tywy awi 'gã mowywya 'gã mogyau tejuã nü. Aipoa je aapo futat 'ga remifutar imũ— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. ⁴⁰—Tejerowiaara 'gã juejue nipo je imonou tejemiayuwamũ. A'eramũ je tejoru'japa tejerowiaara 'gã mowywya 'gã mogyau nakwaparimũ warãu rüi. Aipoa Jeruwarete 'ga afutat— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

⁴¹Aipo 'erauwe judeu 'gã oje'egaiwamũ 'ga ree:

—Kuu. “Ywag awi 'urete ma'ea je 'ã. Aeremi'uretea je”, e'ĩ 'ga 'ã jane— 'jau 'gã ajaupe. ⁴²—NaJose 'ga ra'yra rüi te 'ga jepi? Naaipo rüi te Jejuĩ 'ga ako? 'Ga jara 'gã ore orokwaap. Ma'eramũ gatu nipo 'ã 'ga 'ĩ poromũ “ywag awi je ruri”, 'jau ekoete?— 'jau 'gã ajaupe.

⁴³A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Au'je ki je ree pejeje'egaiw ire. ⁴⁴Jeruwarete 'ga te 'gã nupe je rerowiarukaara. 'Gã etee te je rerowiararũ. Tejerowiaara 'gã etee te je amũ'ẽ tywy awi 'gã mogyau nü tejoru'japa— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴⁵—Ymã te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga ka'arana kwasiari inuga 'ga je'eg are rakue. “Janeruwarete 'ga tamu'e 'gã najuejue etee 'jau”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. —Amu'eramũ Jeruwarete 'ga je'ega renupara 'gã juejue je rerowiari. ⁴⁶Nitywi 'ga amũ Jeruwarete 'ga resakara 'ga. Je tee te 'ga aesak. 'Ga wi je ruri ikue. A'eramũ je 'ga resaka— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

⁴⁷—A'jea futat je'ea. Tejerowiaara 'gã je amomyau imuesageu imogyau nakwaparimũ warãu rüi futat. ⁴⁸Ywag awi te 'ga kanape'ĩ muri pẽ nupe rakue, a'e je akiko. Je te 'ã aipoa. Je te 'ã amogy pẽẽ nakwaparimũ warãu rüi. ⁴⁹Ymã te 'ã pẽypya mana 'jawa 'ui akou amunawe'em ipe rakue. A'ere 'ã po 'u re 'gã manüi etee rakue— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁰—'Awamũ ako Janeruwarete 'ga kanape'irete muri ywag awi ai'ĩ. Aipo 'u re ae namanüi futari. ⁵¹Je te 'ã aipoa kanape'ia. Ywag awi 'ut ma'ea te 'ã je. Je rerowiaara 'gã aipoa kanape'ĩ 'wara

'jawe futat. 'Awamũ kanape'i 'waramũ pejemogy futat. A'ere je rerowiaara 'gã jemogyi namutat. Aipoa kanape'i 'jawewara jero'oa futat. Tejo'oa tomono pẽ nupe 'jau, pẽnemi'uramamũ 'jau. Anure nipo je temanũmũ namutat pẽ mogyukari. Temanũawa 'ara rupi je tejo'oa monoi pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵²Aipo ojeupe 'erauwe judeu 'gã amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ 'gã oje'egayau ajaupe:

—Maran sipo 'ga poromũ wo'o muri janee, janeremi'uramamũ?— 'jau 'gã ajaupe.

⁵³—A'jea futat je'ea. Jero'o 'ware'emamũ nepejemogyi namutat. Jerya nanẽ nũ. Jerya tykuare'emamũ nepejemogyi je pyri. ⁵⁴Jero'oa nipo 'gã amũ i'wau, jerya retee. 'Gã etee futat nipo ajemogy a'jea futat. A'eramũ je tejoruj'apa 'gã mowywya— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁵—Jero'oa nipo aeremi'urama a'jea futat jerya retee. ⁵⁶Jero'oa 'gã amũ i'wau jerya retee. 'Gã etee futat je rerekou. Je nanẽ 'gã nerekou nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁵⁷—Jeruwarete 'ga 'ã okoeteete ma'ea. 'Ga 'ã je mut. 'Ga 'ã je mogou. Nan tee futat je tejo'oa 'wara 'gã mogyi— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁸—Koromũ kanape'ia. Ywag awi 'ut ma'ea futat. Pẽypy 'gã 'ã mana 'jawa a'u akou rakue. A'ere 'ã 'gã manũi etee rakue. Koa kanape'i 'wara 'gã te nipo ajemogyau namutat— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁹Aiporamũ futat Jejui 'ga 'gã mu'ei ojee 'gã jatykaaw ipe. Kafanaũ pe 'ga 'gã mu'jau.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã jemogy

⁶⁰Aipo renupawe Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Janereapyoa'nei jane aipo are ra'e nũ'ũ. Nikwaapawi 'ga je'ega ra'e nũ'ũ. Sirowiar awi nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

⁶¹Noje'egi agawewi 'gã 'ga upe. A'etea Jejui 'ga aipo 'gã 'ea okwaap. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Aipo are nipo pẽmara'ne je ree? ⁶²Je te 'ã pẽneki'yra. Ma'ja 'jau sipo pẽẽ ywag ipe jejeupira resaka nũ? Pe awi futat je ruri— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁶³—Janeruwarete 'ga 'Agesagea te pẽ mogy. Naae rũi ojomogy. Jeje'ega renuw ire te Janeruwarete 'ga 'Agesagea pẽ monoi 'ga remiayuwamũ pẽ mogyau namutat. ⁶⁴A'ere 'ã naje rerowiari pejepe— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga 'gã kwaapa. Ymã we 'ga werowiare'ema 'gã kwaawi akou rakue. A'eramũ 'ga ia'wyre'ema 'gã nupe omonoara 'ga kwaapa futat akou.

⁶⁵—Pẽẽ mũ jeje'ega rerowiare'emamũ pejemogy. A'eramũ je 'jau pẽ nupe akiko: “Jeruwarete 'ga je rerowiarukaa 'gã amũ nupe. 'Gã etee futat nipo je rerowiaa”, 'jau ako je pẽ nupe ko— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁶⁶A'eramũ 'ga rewiri oo ma'e 'gã oporenuwiwere'emamũ 'ga je'eg are ojewya 'gã wi kwaiwete. Noou'jawi 'gã 'ga rewiri. ⁶⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ oree:

—Pẽẽ nanẽ te pẽjewyriwet je wi nũ?— 'jau 'ga oree.

⁶⁸A'eramũ Simão Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Awÿja rewiri ore arawau nũ ki 'ei? Ene tee te 'ã ore mu'e ape ore jemogy are. Eneje'ega rerowiaaramũ te 'ã ore mogyi namutat. ⁶⁹Aruerowiar ore ene. Ene kwaaparamũ 'ã ore. Ene rerowiaaramũ 'ã ore rekoï. “Ga te 'ã Janeruwarete 'ga remimurera. 'Ga te 'ã esageay ma'ea”, aru'e ore enee jepi— 'Jau Pedro 'ga 'ga upe.

⁷⁰—Amũ'ẽ je pẽẽ 'gã nui, tejemimu'eramũ. Tusi 'ã pẽẽ— 'Jau Jejui 'ga oree. —A'ere pẽẽ mũ mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa peko amũ— 'Jau 'ga oree.

⁷¹Aipo ore upe 'Jau 'ga Judas 'ga upe te 'ga 'i numiamũ. Judas 'ga Simão Iskariote 'ga ra'yra. Judas 'ga Jejui 'ga remimu'ea agawewi. A'etea 'ga Jejui 'ga monou ia'wyre'ema 'gã po pe 'ga jukaukaa 'gã nupe.

Jejui 'ga rewirera 'gã nuerowiari 'ga

7 ¹Anure Jejui 'ga awau watau Garireja ywy pype etee. Judeja ywy pe 'ga awawe'em. “Judeja ywy pewara 'gã ifuwet je juka are”, 'Jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga peu awawe'em. ²A'ere maraka apoawa upe iwaẽmi ja'wyja'wy.^a Aipo maraka upe 'gã tapÿi apou oseawamũ. A'eramũ 'gã 'Jau tapÿi 'Jawa maraka 'Jau jupe. ³A'eramũ Jejui 'ga rewirera 'gã 'Jau 'ga upe: —Ere ki ekwapa Judeja ywy pe. A'eramũ peuwara 'gã, ene rewiri oo ma'e 'gã netee eneremiapoa resaka 'Jau. ⁴Ajaupe ojekwaawukaa ae mama'e apoi ajueape. A'eramũ ene ewau aeremiapoe'ema apou 'gã neape, ejesaukaa 'gã nupe— 'Jau 'gã 'ga upe, 'ga rerekoemãu. ⁵'Ga rewirera 'gã miamũ nuerowiari 'ga.

⁶—Naani. Nowaẽmi we je wawa upe. A'eramũ je tewawe'em. A'ere pẽẽ peoarũ je renune. ⁷Napẽ nee rui Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã amara'neramũ ajemogyau. Je ree tee 'gã mara'neramũ. 'Gã tywera je 'ã amome'u 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ã oporomutare'emamũ je ree— 'Jau 'ga wewirera 'gã nupe. ⁸—Pe'je pejewau maraka pe. Nooa'nei je— 'Jau 'ga 'gã nupe.

⁹A'eramũ Jejui 'ga opytau peu futat, Garireja ywy pe.

Jejui 'ga awau maraka pe

¹⁰Maraka apoaw ipe wewirera 'gã o re Jejui 'ga awau wewirera 'gã newiri. A'ere 'ga oi jemime, ojetee'i akou 'gã newiri. ¹¹Judeu 'gã 'wyria'ri 'gã Jejui 'ga rekaa. Maraka apoaw ipe 'gã 'ga rekaa ajemogyau.

—Ma'ape te 'ga? Nuri te 'ga ra'e?— 'Jau 'gã ajaupe 'ga rekaa.

¹²Kwaiwete 'gã ajamueu Jejui 'ga ree. Amumera 'gã 'Jau ajaupe:

—Esage ma'ea futat 'ga— 'Jau 'gã ajaupe.

Amumera 'gã:

—O'meramũ 'ga 'i. Nia'wyrri 'ga. 'I'me 'ga akou— 'Jau etee 'gã ajaupe.

¹³A'ere 'gã nueropori futari oje'ega. 'Gã kyjea 'gã nerekou. 'Wyria'ri awi 'gã kyjei. A'eramũ 'gã oje'ega meewere'i etee ajemogyau ajaupe.

¹⁴Majepeja tee 'gã morowykye'ema magwapa maraka apou. Muapyyra oser ire, Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. A'eramũ

^a7.2 Jerusareg ipe 'gã maraka wapo jepi. Jerusarega 'upa Judeja ywy pype futat.

futat 'ga peuwara 'gã mu'jau. ¹⁵Jejui 'ga je'ega renupawe, judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree.

—Maran 'ga aipo kwaapa ki 'ei? Nojemu'euii agawewi te 'ga 'ã a'i kũi. A'etea te 'ga 'ã okwaap aipoa a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nateje'eg are rũi je 'gã mu'jau. Temuarera 'ga je'eg are futat je 'gã mu'ei— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁷—Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apoara 'gã te'li 'jau: “A'jea futat. Jarejuwarete 'ga je'eg are futat 'ga ore mu'jau. Noje'eg ekoetei 'ga”, te'li 'gã jee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁸—Oje'eg ekoete ma'e 'gã “tajepojeuwukat 'gã nupe”, 'jau 'gã numiamũ. A'ere Jarejuwarete 'ga rer imũ oje'eg ma'e 'gã nanarũi. “Jarejuwarete 'ga tapojeuwukat 'ga 'gã nupe 'jau”, 'jau 'gã. Aipo 'gã 'ea a'jea futat— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁹—Ymã te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. A'ere nepeenuwi'i futari 'ga je'ega. 'Ga je'ega renuw ire amunipo 'ã pejefuwere'emamũ je ree— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁰—Kuu. Mama'eukwaawa aipo ene mu'eukat. Awÿja sipo a'eramũ ifuwet ene ree?— 'jau ajatyka ma'e 'gã 'ga upe.

^{21,22}—Morowykye'ema rupi je aereapioe'ema apoi. A'e resakawe 'ã pẽe 'jau: “Ma'eramũ 'ga nanuara apou morowykye'ema rupi ra'e ki 'ei?” 'jau 'ã pẽe. A'ere 'ã pẽe nanẽ futat peapo mama'ea morowykye'ema rupi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i pẽ nupe rakue: “Majepeja etee ki morowykye'ema pemagwap. A'ere pejeja'yra 'ga rerawau imojewagukaa”, 'jau 'ga 'ã ikwasiaa inuga rakue. A'eramũ morowykye'ema rupi pejeja'yra 'ar ire iko morowykye'ema rupi pejeja'yra rerawau imojewaka. A'ere naMoisesi 'ga rũi pẽ mu'e ppy aipo are rakue. Pẽypy 'gã na'ne futat pẽ mu'e aipo are rakue. A'ere Moisesi 'ga 'jau rakue nũ. ²³'Ga je'eg imũ 'ã pẽe pejeja'yra 'ga mojewaka morowykye'ema rupi. Aipo apo re 'ã ma'eramũ ajee je ree pẽmara'ne pejejemogyau morowykye'ema rupi kũima'e 'ga amũ katu'ogamũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁴—Mama'e tywera etee 'ã ereapo ekou, pe'je 'ã jee. Au'je aipo 'e re. Pẽneapyo ra'ne ki jeremiapo are. Jeremiapo are pejejeapyo re te mama'e a'jea 'ga wapo, pe'je jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

Janeruwarete 'ga remimuret

²⁵Jejui 'ga resaka Jerusareg ipewara 'gã 'jau ajaupe:

—Na'ga ree rũi nipo jane'wyrriara 'gã afuweramũ ki sa?— 'jau 'gã ajaupe. ²⁶—Esak 'ga 'ama 'ga porogytaa janee. A'ere 'gã noje'egayi 'ga upe. “Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga futat”, e'li te ra'u 'gã 'ga upe nũ?— 'jau 'gã amũ ajaupe.

²⁷A'ere amumera 'gã 'i:

—NaJarejuwarete 'ga remimurera rũi 'ga. Nitywi ae amũ Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ruawera kwaapara mũ. A'ere jane Jejui 'ga ruawera kwaawi. Garireja ywy awi futat 'ga ruri— 'jau 'gã ajaupe.

²⁸A'ere Jejui 'ga oje'ega momoa 'gã nupe nũ. 'Uwarete 'ga mogytaaw ipe akou 'ga oje'ega 'gã nupe:

—A'jea'jea futat sipo je kwaap pejepe? A'jea futat sipo je ruawera pekwaap? Nateje'leg imũ rũi je ruri. Temuarera 'ga je'leg imũ tee je ruri. 'Ga te 'ã mama'ea a'jea etee futat omome'u. A'ere nepekwaawi 'ga. ²⁹'Ga wi futat je ruri. 'Ga futat 'ã je muarera. A'eramũ je 'ga kwaapa futat— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe.

³⁰Aipo 'ga 'e 'ga 'amamũ 'gã 'ga pyyg are afueweramũ numiamũ. A'ere 'gã noppygi 'ga. Nowaẽmi we 'ga pyykawa upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga pyygukare'ema 'gã nupe. ³¹A'eramũ 'gã kwaiwete 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—'Au 'ur ire 'ã Janeruwarete 'ga remimurera 'ga aeremiapoe'ema apoi, 'ga pãjẽ resaukaa janee. Jejui 'ga 'ã nanuara wapo jepi. A'eramũ 'ga futat 'ga remimurera ra'e— 'jau 'gã ajaupe, Jejui 'ga rerowiaa.

³²Aipo renuw ire fariseu 'gã 'jau mainana 'wyrriara 'gã nupe:

—Soo 'ga pyygukaa jefaruu 'gã nupe 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã jefaruu 'gã monou Jejui 'ga pyygukaa numiamũ.

³³A'e pype Jejui 'ga oporogytau akou wenupara 'gã nupe:

—Pẽ pype je pytaaiwi etee. Anurenure'i je oi tejewya temuarera 'ga pyri nũ. ³⁴A'eramũ nipo pẽẽ je rekaa. A'ere nipo naje resagi pejepe. Nepeoa'uweri je waw ipe. Nepekwaawi je wawa piara— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁵A'eramũ judeu 'gã 'wyrriari 'gã 'jau ajaupe:

—Ma'ape te 'gã oi poromũ? Ma'ape te jane niesagi 'ga? Judeue'ema 'gã 'wyrarete pe te ra'u 'ga oi nũ? Janepytuna 'gã kwasi'ofera 'gã pyri te ra'u 'ga oi nũ?— 'jau 'gã ajaupe. —Judeue'ema pypewara 'gã pyri nũ? Judeue'ema 'gã mu'jau te ra'u 'ga oi nũ? ³⁶Maran ajee poromũ 'ga 'i ki 'ei: “Naje resagi pejepe”, 'ga 'i ki 'ei. “Nepeoa'uweri je waw ipe”, 'ga 'i ki 'ei— 'jau 'gã ajaupe.

³⁷Majepeja morowykye'ema poromukuran 'gã maraka apou. Maraka apo maapawa 'ar esagea 'gã nupe. Aipo 'ara rupi Jejui 'ga afu'ama oje'ega momoa 'gã nupe:

—Pẽ'yuwei te pẽẽ mũ? A'eramũ pẽẽ i'yuwei ma'eramũ pejejua je pyri. Mama'ea tomono pẽ nupe pẽnemi'uramamũ 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁸—Aipo are janepypa ka'arana kwasiari rakue. “Je rerowiaara 'gã pype 'y 'jawewara tujãn 'gã wwyterimũ 'jau”, 'jau 'gã ikwasiaa Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are rakue— 'jau 'ga 'gã nupe. —Aipoa 'y 'jawewara 'gã mu'jaga Janeruwarete 'ga remiyuwamũ. A'eramũ itykuara 'gã ajemogyau namutat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁹'Uwarete 'ga 'Agesage upe 'ga poromũ 'jau. A'ere Jejui 'ga 'ga 'Agesage muri werowiaara 'gã nupe, 'gã nerekwaramũ. A'ere aipo 'eramũ nuri we Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã nupe. Jejui 'ga nojewyri we 'Uwarete 'ga pyri. A'eramũ Jejui 'ga 'ga 'Agesage mure'ema we werowiaara 'gã nupe.

⁴⁰Aipo renupawe 'gã amũ 'jau:

—A'jea futat. 'Ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

⁴¹Amumera 'gã 'jau:

—'Ga 'ã Jarejuwarete 'ga remimurera— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere tekotee 'gã 'i ajaupe:

—Garireja ywy awi sipo Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ruri?— 'jau 'gã ajaupe.
 42—Janepy 'gã 'lã ka'arana okwasiat Jarejuwarete 'ga remimurama 'ga ree rakue:
 “Davi 'ga juapyrera futat Jarejuwarete 'ga remimurama 'ga. Perëi me nipo 'ga 'ari,
 Davi 'ga jeupawer ipe”, 'jau 'gã ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau 'gã 'gã nupe.

Nokwaawi wejue 'gã Jejui 'ga 'aawera. Perëi me futat 'gã 'ari rakue.
 A'ere 'gã nokwaawi te 'ga.

43 A'eramũ 'gã amũ Jejui 'ga rerowiaa. A'ere amumera 'gã nuerowiari
 'ga. 44 'Gã amũ oporopygiweramũ 'ga ree. A'ere 'gã nopyygi 'ga.

Judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã

45 'Ga je'lega renuw ire jefaruu 'gã awau ojewya amuarera 'gã nupe.
 A'eramũ mainana 'wyrriara 'gã 'jau 'gã nupe, fariseu 'gã netee:

—Ma'eramũ te neperuri 'ga oree?— 'jau 'gã 'gã nupe.

46 A'eramũ 'gã 'jau amuarera 'gã nupe:

—Naruanuwi ore 'ga amũ je'lega 'ga 'jawe jepi— 'jau 'gã awau amuarera 'gã nupe.

47—Pëe nanë nipo 'ga pë morytee rai'i nũ? Pë nupe nanë nipo 'ga
 jerowiarukari rai'i nũ?— 'jau 'gã 'gã nupe. 48—Fariseuramũ te ore mũ 'ga
 rerowiari ra'e nũ? Jane'wyrria'ri 'gã amũ te werowiat 'ga ra'e nũ?— 'jau
 'gã 'gã nupe. —Naani. 49 'Auwara 'gã 'ga werowiat kwaiwete. A'ere 'gã
 Moisesi 'ga remikwasiarera nokwaawi. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga
 'gã momapa etee— 'jau fariseu 'gã jefaruu 'gã nupe.

50 Aipo 'gã nupe 'e re Nikutemu 'ga oje'lega 'gã nupe. Fariseu 'ga amũ Nikutemu
 'ga. Ypytunimũ Jejui 'ga upe oporogyta ma'efera 'ga poromũ. Aipo 'ga 'jau 'gã nupe:

51—Ymã te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Naaipo
 kũima'e 'ga je'lega renupa rũ 'ã 'nia'wyrri 'ga', pe'je ekoete 'ga upe”, 'jau Moisesi
 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Nikutemu 'ga 'gã nupe. —A'eramũ jane 'ga
 je'lega renupe'emawe “Nia'wyrri 'ga”, 'jawe'em 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

52—Kuu. Enejekoty'aawa te 'ga? Garireja ywy awi te erejot 'ga 'jawe?—
 'jau 'gã aipo 'ga 'eramũ. —Ikwasiaripyrer are ejemu'e. A'eramũ ene
 ikwaapa. Nuri futari Jarejuwarete 'ga je'lega mome'wara mũ Garireja ywy
 awi— 'jau etee 'gã Nikutemu 'ga upe.

53 Oporogytapaw ire 'gã okwasi'wau awau oje'wyr ipe nũ.

Kũjãmene'ema ãẽ

8 1 'Gã kwasi'opaw ire Jejui 'ga awau ywytyr ipe. Oriweira 'jaw ipe 'ga awau
 osea. 2 Ail'iwetetewe Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. 'Ga
 serauwe peuwara 'gã 'ua ajatykau 'ga ree. A'eramũ 'ga wapyka 'ũina 'gã mul'jau
 'Uwarete 'ga ree. 3 'Gã mu'e 'ga renamũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromul'jara
 'gã 'ua fariseu 'gã netee kũjã ãẽ mũ rerua erosou. Omene'em are ãẽ rekoi. A'eramũ
 'gã ãẽ pyyka ãẽ rerua ãẽ mafu'amukaa 'gã nowase. 4 A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Koa kũjã ãẽ oko omene'em are ko. A'eramũ ore ãẽ pyyka ãẽ rerua
 esaukaa enee, ki Kul'jyp— 'jau 'gã Jejui 'ga upe. 5—Ymã te Moisesi 'ga

ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue: “Pejuka ki omene'em are oko ma'ea kũjã”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue. “Ita ki pemomot imonou aipo apoara akag are ijukau”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau 'gã.

A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ja ere te jupe?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

⁶—Siesak 'ga je'ega amuteea te 'jau. 'Ga je'eg amuteeramũ “nuenuwi 'ga Moisesi 'ga je'egera ra'e”, sa'e 'ga upe 'jau, 'ga mome'wau 'wyrria'ri upe 'jau— 'jau 'gã ajaupe, kũjã eẽ rerua 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga wããpyramũ 'ũina ywy kwasiaa ofã mũ.

⁷A'ere 'gã nopigi futari aipo 'jau 'ga upe. A'eramũ 'ga 'gã pige'emamũ wowowyramũ 'gã nee, amã'jãu 'gã nee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Mama'e tywera apoare'emamũ ra'ne pemomot ita eẽ ree, eẽ jukau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁸Aipo 'e re 'ga wããpyramũ nũ. A'eramũ futat 'ga 'ũina ywy kwasiaa ofã mũ nũ. ⁹Aipo ojeupe 'ga 'e re 'ga pyriwara 'gã awau 'ga wi majepeinume. Sawa'e 'gã na'ne futat awaupap tenune 'ga wi. A'ere kunumĩũ 'gã awaupap. A'eramũ 'gã eẽ rejaa eẽ tee'i eẽ mu'ama Jejui 'ga rowase. ¹⁰Gã o re Jejui 'ga wowowyramũ eẽ ree nũ, oje'ega eẽ upe:

—Ma'ape ajee ene ree ifuwet ma'e 'gã? Nopytai te 'ga amũ ra'e?— 'jau 'ga eẽ upe.

¹¹—Naani kĩ'ĩ— 'jau eẽ 'ga upe.

—Je miamũ naereko tyweri ene. Ere ewau. Ereapou'jap kasi mama'e tywera ne— 'jau 'ga eẽ upe.

'Ara renyfuga 'jawewat

¹²Aipo re Jejui 'ga 'jau peuwara 'gã nupe nũ:

—Je te 'ã ywy pewaramũ pẽ nupe 'ara renyfuga 'jawewaramũ. Sã'ã jane 'ara kujaurauwe mama'e resaga. Nan tee futat je Jarejuwarete 'ga kwaawukaa pẽ nupe. Jeje'ega renupara 'gã nokoauwari ppytunaiwa pype. “Nakwaawi je Jarejuwarete 'ga remifutara”, 'jawe'em. Jeje'ega renupara 'gã Jarejuwarete 'ga remifutara okwaapap. 'Ara kujau pype futat 'gã nekoi— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³A'eramũ fariseu 'gã amũ 'jau 'ga upe nũ:

—Kuu. Ejee futat nipo ajee ereporogyta. Natekotee 'gã nũi ene mome'lu 'awamũ oree. Ereje'eg ekoete etee 'ã ekou oree— 'jau etee 'gã 'ga upe.

¹⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat. Je jemome'ui pẽ nupe. A'ere je mama'e al'je are tee futat je je'egi. Nepekwaawi futari jeruawera. Je wawa nanẽ pẽẽ ikwaape'ema nũ. A'ere je ikwaawi tejuawera. Tewawa nanẽ je ikwaapa nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁵—Pejuesak 'ã pejejemogyau. Nepejokwaawi futari. A'eramũ pẽẽ 'jau ekoete pejejemogyau, “Nenea'wyrri futari”, 'jau ekoete pejejaupe. A'ere je aipo na'ei pẽ nupe. ¹⁶Aipo 'e re amunipo 'ã al'jea futat je'ea. Najetee rũi amunipo 'ã aipo a'e pẽ nupe. Jeruwarete 'ga we futat amunipo 'ã aipo e'i pẽ nupe. Jeruwarete 'ga je

muarera— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁷—Ymã te 'ã 'ga amũ ka'arana kwasiari inuga pẽ nupe rakue: “Mukũja 'gã nipo oje'egaaju'jawe etee futat 'eramũ ki sirowiat 'gã”, 'Jau 'ga ikwasiaa rakue. ¹⁸Je 'ã ajemome'u pẽ nupe. Jeruwa 'ga nanẽ 'ã je mome'wau pẽ nupe nũ. 'Ga 'ã je muarera— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe 'ũina.

¹⁹—Ma'ape ajee eneruwa 'ga ki 'ei?— 'Jau 'gã aipo 'ga 'eramũ 'ga upe. —Naje kwaawi 'ã pejepe. Jeruwa 'ga nanẽ 'ã pẽẽ ikwaape'ema nũ. Je kwaaw ire amunipo 'ã pekwaap 'ga— 'Jau 'ga 'gã nupe.

²⁰Aipoa Jejui 'ga imome'wau 'Uwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã nupe 'gã mu'Jau. 'Ga mogytaawa pype ka'aranũũ ppykawa 'upa. A'e pype judeu 'gã ka'aranũũ monou Jarejuwarete 'ga upe. Aipo pyri Jejui 'ga 'gã mu'Jau 'ũina. 'Ga ppyg are 'gã amũ afuweramũ numiamũ. A'ere nowaẽmi we 'ga ppykawa upe. A'eramũ 'gã 'ga ppyke'ema.

Jejui 'ga ojemome'wau 'gã nupe

²¹A'eramũ Jejui 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Anure nipo je oi 'aw awi. Je rekat nipo pejepe numiamũ. A'ere nipo naje resaga'uweri pejepe. Anure nipo peramanũ amũ pejetywera. A'eramũ nipo pẽẽ pejewawe'em je waw ipe— 'Jau 'ga 'gã nupe.

²²A'eramũ judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã 'Jau ajaupe:

—Ma'eramũ sipo 'ga aipo 'Jau nũ 'wei? Ma'ape sipo 'ga oi? Ojejuka te ra'u 'ga nũ?— 'Jau 'gã ajaupe. —Ma'eramũ sipo 'ga 'i poromũ “Nepeoa'uweri je waw ipe”, 'Jau nũ 'wei?— 'Jau 'gã ajaupe.

²³A'eramũ aipo 'gã 'eramũ Jejui 'ga 'Jau 'gã nupe nũ:

—Pẽẽ 'awa ywy pewara futat. A'ere je na'auwara rũi. Ywag awi je ruri. A'eramũ je mama'e tywer are tejea'are'emamũ. ²⁴A'eramũ je ako aipo 'Jau pẽ nupe ko: “Peramanũ nipo pejetywera”, 'Jau je ako pẽ nupe ko. Ajemome'u je ako pẽ nupe ko. Je rerowiare'ema peramanũ futat pejetywera— 'Jau 'ga 'gã nupe.

²⁵—Ma'Jaramũ ene ki 'ei?— 'Jau 'gã 'ga upe.

—Ymã we te ako je jemome'ui pẽ nupe ikue. Aipo je'ea a'jea futat.

²⁶Pẽnekoarũe'ema pẽ nupe imome'u re amunipo 'ã je a'jea futat imome'wau pẽ nupe, “Nepẽa'wyrri futari te 'ã”, 'Jau amunipo 'ã je pẽ nupe. Je muarera 'ga mama'e a'jea tee omome'u. Tejeupe 'ga remimome'ufera etee te je amome'u ywy pewaramũ pẽ nupe— 'Jau 'ga 'gã nupe.

²⁷'Uwarete 'ga upe 'ga 'i, “Je muarera 'ga”, 'Jau. A'ere 'gã naeapyoi 'ga je'eg are aipo 'ga 'eramũ. ²⁸A'eramũ Jejui 'ga 'Jau 'gã nupe nũ:

—Je 'ã pẽneki'yra. 'Ypeywar are je mu'am ire nipo pẽneapyo je ree. “A'jea futat 'ga 'i. Janeruwarete 'ga je muarera, 'ga 'i rai'i”, 'Jau nipo pẽẽ jee. “A'jea futat 'ga nuapoi mama'ea oje'eg imũ etee futat. 'Uwarete 'ga omu'e are futat 'ga jane mu'ei rai'i”, 'Jau nipo pẽẽ jee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁹—Je muarera 'ga ako je pyri etee futat namutamutat. 'Ga muorypawa etee je mama'e apou jepi. A'eramũ 'ga akou je pyri etee futat— 'Jau 'ga 'gã nupe.

³⁰Aipo 'ga 'e 'ga renamũ kwaiwete 'gã 'ga rerowiaa.

Abraão 'ga juapyret

³¹A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau werowiaara 'gã nupe:

—Jeje'ega rerowiar ire pẽẽ jeremiyuwa futat. ³²A'jea futat je Jarejuwarete 'ga mome'ui. Aipoa jeje'ega renuparamũ pẽẽ na'wyrriara tywera remiyuwa 'jawe rui pejemogy— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. —Sã'ã 'wyrriara tywera wemiyuwa rereko tyweretea. Aipo 'wyrriara remiyuwa 'jawe 'ã pejemogy rakue. A'ere a'jea futat je 'i Jarejuwarete 'ga ree. Aipo kwaaw ire pejejemũ'jãu pejejemogyau aipoa 'wyrriara tywera remiyuwa 'gã nui— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

³³A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ te aipo ere ore ki 'ei? Na'wyrriara tywera remiyuwa rui ore. Ore 'ã Abraão 'ga juapyrera te. Na'gã amũ nemifaja rui 'ã ore arajemogy— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁴A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat je'ea. Mama'e tywera apoara 'gã juejue mama'e tywera remifaja futat. 'Gã tywera 'gã nerekou. ³⁵Wemifutar imũ nipo 'gã 'wyrriara 'ga wemifaja 'gã monou ojewi. A'ere nipo aipoa 'wyrriara 'ga wa'yra 'ga nomonoi futari ojewi. ³⁶Je te 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat. Pẽ katu'og ire je pẽ mũ'ei mama'e tywera apoara 'gã nui. A'eramũ te nipo pejetywer awi pẽneatee— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁷—Abraão 'ga juapyreramũ pẽẽ numiamũ. A'etea 'ã je juka are pẽfuewet. Nepefutari jeje'ega. ³⁸Tejeupe tejuwa 'ga remimome'ua tee je 'ã amome'u pẽ nupe. A'etea 'ã mama'e apou pejejuwa pejemu'eawer imũ etee rai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹A'eramũ 'gã 'jau:

—Abraão 'ga juapyreramũ ore— 'jau 'gã 'ga upe.

—Abraão 'ga juapyreramũ ore 'e re amunipo 'ã mama'e esagea te peapo 'ga 'jawe. ⁴⁰Pejeporojukawere'emamũ amunipo 'ã je ree. Tejeupe Tejuwarete 'ga remimome'ua te je amome'u pẽ nupe. A'jea futat aipoa. A'ere 'ã pẽporojukawet etee je ree. Nanarui Abraão 'ga iapoi rakue.

⁴¹Pejejuwa 'jawe futat pẽẽ mama'ea peapo— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Ku'jywa 'ga tee futat oreruwaretea. Ore futat 'ga ra'yraretea— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴²A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ku'jywa 'ga oreruwaretea 'e re amunipo 'ã pẽporomutat je ree. Ku'jywa 'ga 'wyr awi futat je ruri. Nateje'eg imũ rui je ruri 'au wyy pe. 'Ga je'eg imũ etee je ruri. 'Ga futat je muri ikue— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴³—Ma'eramũ sipo ajee nepẽeapyoĩ jeje'eg are? Nepẽporenuwiweri 'ã ee. A'eramũ pẽẽ pejejeapyo'e'emamũ jeje'eg are. ⁴⁴Mama'eukwaawa 'wyrriara ra'yra futat pẽẽ. A'eramũ pẽẽ emifutar are etee pejeparuapoweramũ pejejemogyau. Ywya Janeruwarete 'ga iapo ppy ppyrauwe mama'eukwaawa 'wyrriara oporojuka ma'e futat. Nuenuwi futari mama'e a'jea. Mama'e a'jea miamũ futat nafutari. Wemifutar imũ etee futat e'i. I'me ma'ea futat. A'eramũ emiayuwã nanẽ i'jawe etee futat o'meramũ— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. ⁴⁵—A'eramũ pẽẽ i'me are etee pejeparuenuwiweramũ. A'eramũ pẽẽ a'eramũ je rerowiare'ema pejejemogyau. Mama'e a'jea etee je 'ã omome'u numiamũ. ⁴⁶Awýja te jeremiapo a'wyr'e'ema

wesak? Nitywi futari 'ga amũ. Naapoi futari je mama'e tywera. Mama'e a'jea etee te je amome'u. Ma'eramũ sipo pẽẽ je rerowiare'ema?— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁷—Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã wenup katu katu 'ga je'ega. A'ere pẽẽ na'ga remiayuwa rũi. A'eramũ pẽẽ 'ga je'ega renupe'ema— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga ojemome'wau 'gã nupe

⁴⁸A'eramũ judeu 'gã 'Jau:

—A'jea futat ore 'i. “Mama'eukwaawa 'ga wereko opir are”, ore 'i enee jepi 'ja. Esak ene je'eg ekoetea ene rekoa. “Nia'wyri 'ga. Samari ywy pewara nipo 'ga”, 'Jau ore enee jepi— 'Jau 'gã 'ga upe.

⁴⁹Aipo 'gã 'eramũ 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Narekoi je mama'eukwaawa tepir are. Tejuwarete 'ga tee je amuoryp tekou. A'ere 'ã nepẽporomutari je ree— 'Jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁰—Peje'eg esage ki je ree, na'ea'uweri je pẽ nupe. A'ere Jeruwarete 'ga je ree pẽporomutara futari. “Nepẽa'wyri pẽẽ”, 'Jau nipo 'ga je ree iporomutare'ema 'gã nupe. ⁵¹A'jea futat je 'i. Jeje'ega renupara 'gã amanũme'em futat— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵²—Kuu. 'Awamũ taetu ore “mama'eukwaawa 'ga wereko”, ore 'i enee ki 'ei. Ymãwarera 'gã amanũ futat rakue kũi. Abraão 'ga miamũ amanũmũ rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã 'Jau amanũmũ rakue kũi. Ma'eramũ sipo aipo ere oree, “Jeje'ega renupara 'gã namanũi futari”, ere ekoete oree a'i kũi— 'Jau 'gã 'ga upe. ⁵³—Janeypy 'ga, Abraão 'ga amanũ futat rakue. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã 'Jau amanũmũ rakue. “Je te eteete ma'e 'gã aapyraap”, ere te ra'u ekou nũ?— 'Jau 'gã 'ga upe. —Ma'Jaramũ sipo je rekoi 'Jau ene 'ũ?— 'Jau 'gã 'ga upe.

⁵⁴Aipo 'eramũ Jejui 'ga 'Jau 'gã nupe nũ:

—“Je te 'ã aereteretea”, je 'e re taetu amunipo 'ã aipo pe'je. A'ere 'ã je natejee rũi agawewi je jerowiaraiwi. Jeruwarete 'ga 'ã aipo e'i jee. Pẽẽ 'ã “Janeruwaretea 'ga” pe'je futatee Jeruwarete 'ga upe. ⁵⁵Nepekwaawi agawewi 'ga 'ã. A'etea 'ã pẽẽ “ore 'ga ra'ya”, pe'je futatee. A'ere je a'jea futat je 'i: “Je akwaap futat 'ga”, 'Jau. “Nakwaawi je 'ga” je 'e re amunipo 'ã je nanẽ je'meramũ pẽẽ 'Jawe nũ. A'ere je 'ga kwaawi. 'Ga je'ega renupa je 'ã tekou. ⁵⁶Abraão 'ga 'ã oporesagiweramũ je rur are rakue. A'eramũ 'ga je rura resakawe aku'iramũ akou ikue— 'Jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁷A'eramũ 'gã 'Jau 'ga upe:

—Neremagwawi we agawewi 'ã sïkwẽta kwara. Maran sipo ene a'eramũ Abraão 'ga resaka? Ymã te 'ga manũi rakue!— 'Jau 'gã 'ga upe.

⁵⁸—A'jea futat je 'i. Abraão 'ga 'are'emauwe je rekoi ikue— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵⁹Aipo ojeupe 'eramũ 'gã itauu pyyka 'ga ree.

—Sijuka 'ga 'Jau— 'Jau 'gã ajaupe. —“Jarejuwarete 'ga 'Jawe je rekoi”, e'i 'ga janee ra'e— 'Jau 'gã ajaupe. —Sijuka 'ga 'Jau— 'Jau 'gã ajaupe.

A'ere Jejui 'ga jemimi 'gã nui, awau uẽma 'gã nui, Jarejuwarete 'ga mogytaaw awi.

Eae'ema 'ga

9¹Pe rupi aruatau arawau Jejui 'ga eae'ema 'ga resaka. U'aa ypy we futat aipo 'ga weae'emamũ u'aa rakue. Ka'aranũũ renũina 'ũina peyse pe 'gã nupe. ²'Ga resakawe ore 'jau Jejui 'ga upe:

—Awỹja tywera sipo 'ga namamã'ẽukari? 'Ga tywera te 'ga namamã'ẽukari? 'Ga jara 'gã tywera te ra'u nũ?— 'jau ore 'ga upe.

³—Naani. Na'ga jara 'gã tywera rũĩ 'ga namamã'ẽukari. Na'ga tywera rũĩ nanẽ nũ. Jarejuwarete 'ga pãjẽ resaukaawamũ te 'ga naeai— 'jau 'ga oree. ⁴—Sã'ã jane porowykyka 'arimũ etee. Ypytunaiwauwe jareporowykyawe'em. Nan tee futat jane porowykyi temuarera 'ga upe jarejemogywe. Jaremanũ re jane niporowykyu'jawi 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oree. ⁵—Ywy pe tekou je 'ara 'jawe futat. 'Arimũ etee te jane mama'e resagi. A'eramũ 'ã jane mama'e kwaapa. Nan tee futat je Tejuwarete 'ga kwaawukari pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁶Aipo 'e re 'ga onymuna ywyu imajakuanana 'yi are. Weny are imajakuanan ire 'ga imonou 'ga ropepir are. ⁷'Ga ropepir are imono re 'ga 'ga monoukaa 'ga mojawaejúkaa 'ymua'wi pe, *Siloe* 'jaw ipe. (Oje'eg imũ 'gã 'i *Siloe*. *Siloe* 'ea imuripywera 'ea futat poromũ.)

A'eramũ eae'ema 'ga awau peu ojowaeita juĩ. Ojowaeita ypy we 'ga mama'e resaka katu katu. Ojekatu'okawe 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nũ. ⁸'Ga resakawe 'ga pyriwara 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Najane upe ka'aranũũ renũinarera 'ga rũĩ nipo kweramũ ra'e ki sa?— 'jau 'gã ajaupe.

⁹'Gã amũ 'jau ajaupe:

—'Ga futat kũĩ— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere amumera 'gã 'i ajaupe:

—Tee nũ'ũ. Naani nũ'ũ. 'Ga 'jawewara 'ga te nũ'ũ— 'jau etee 'gã 'ga upe.

A'eramũ eae'emera 'ga 'jau:

—Je futat. Ka'aranũũ renũinareramũ futat je rekoi— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁰—A'eramũ ene maran mama'e resaka 'awamũ ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹¹—Tee. Kũima'e 'ga amũ te 'ut je resaka ko nũ'ũ, Jejui 'jawa 'ga ko nũ'ũ. Onymuna ywyu ko. A'ere 'ga imajakuanana 'yi are ko. A'ere 'ga imonoi jeropepir are ko. A'ere 'ga 'jau jee ko: “Ekwap ejowaeita *Siloe* 'jaw ipe”, 'jau 'ga jee ko. A'eramũ je tewau peu tejowaeita ko. A'eramũ je 'agamũ mama'e resaka katu katu tekou— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹²Aipo 'ga 'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ma'ape ajee 'ga ki 'ei?

—Tee. Ma'ape katu nipo 'ga rekoi? Nakwaawi je 'ga rekoa nũ'ũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³A'eramũ 'gã eae'emera 'ga rerawau fariseu 'gã nupe. ¹⁴Morowykye'ema rupi Jejui 'ga 'yja mo'omi weny pyu imonou 'ga ropepir are ra'e. A'eramũ 'ga 'agamũ amã'jãu ra'e. A'eramũ 'gã 'ga rerawau 'gã nupe.

(Juã 9.6-7)

15 A'eramũ fariseu 'gã 'jau 'ga upe:

—Maran te eremã'ẽ ra'e?

—Tee. Kũima'e 'ga amũ tujururua omono jeropepir are ko nũ'ũ. A'ere je tewau tejowaeita jui 'y pyu ko. A'eramũ je 'agamũ mama'e resaka tekou nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

16 A'eramũ fariseu 'gã amũ 'jau 'ga upe:

—NaJarejuwarete 'ga rerowiaara 'ga rũi te aje ra'e. Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga remikwasiarera ra'e. Sã'ã 'ga morowykye'ema rupi 'ga mamã'ẽukara ra'e. Enuw ire amunipo 'ã 'ga namamã'ẽukari 'ga morowykye'ema rupi— 'jau 'gã ajaupe 'upa.

A'ere amumera 'gã fariseu 'gã 'i:

—Tee. Namama'e tywera apoara rũi 'ga. Itywet ma'eramũ ae nuapoi futari nanuara— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã aipo 'eramũ ajamueu 'ga ree.

17 A'eramũ 'gã 'jau imamã'ẽpyrera 'ga upe nũ:

—“Je katu'ok 'ga”, ere 'ã ore. Maran te eremome'u 'ga 'awamũ ore nũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Tee. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amũ futat nipo nũ'ũ— 'jau etee 'ga 'gã nupe.

18 A'ere judeu 'gã 'wyria'ri 'gã nuerowiari 'ga.

—A'jea futat sipo 'ga 'ari weae'emamũ rakue?— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã eae'emera 'ga jara 'gã nerurukaa, 'gã moporogytaukaa ojeupe.

¹⁹Ga jara 'gã nurauwe 'gã 'jau 'gã nupe:

—Pëna'yra te 'ga? A'jea te 'ga naeai u'aa iypy we futat rakue?— 'jau 'gã oporonupa 'ga ree. —Maran ajee 'awamũ 'ga mã'ëi akou?— 'jau 'gã 'ga jara 'gã nupe.

²⁰—A'jea futat 'ga orera'yra. A'jea futat 'ga 'ari weae'emamũ ikue. ²¹A'ere ore norokwaawi 'ga mã'ëawera. 'Ga mamã'ëara 'ga nanë ore ikwaape'ema nũ— 'jau 'ga jara 'gã 'gã nupe. —Pe'je pëe futat pejepononupa ee 'ga upe. Nakunumã rüi te 'ga 'ã. A'eramũ 'ga futat imome'wau pë nupe— 'jau 'ga jara 'gã 'gã nupe.

²²'Ga jara 'gã kyjea 'gã nerekou, aipo 'gã mu'eukaa 'ga nupe. 'Wyrria'ri 'gã nui 'gã okyjau akou. “Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga remimurera futat 'jara 'gã simũ'ë jarejatykaaw awi 'jau”, 'jau 'wyrria'ri 'gã ajaupe 'upa rai'i. “Pejoru'jap futat kasi pejesou ne, 'jau jane 'gã nupe”, 'jau 'gã ajaupe 'upa rai'i. ²³A'eramũ 'gã okyjau 'gã nui. A'eramũ 'ga jara 'gã 'jau 'gã nupe: “Nakunumã rüi futat 'ga 'awamũ. A'eramũ 'ga futat imome'wau pë nupe”, 'jau 'ga jara 'gã.

²⁴A'eramũ fariseu 'gã eae'emera 'ga renũina nũ:

—“Janeruwarete 'ga rowase je 'ami. A'eramũ je mama'e a'jea etee imome'wau pë nupe”, ere ki oree— 'jau 'gã 'ga upe. —Ene mamã'ëara 'ga itywet ma'ea ra'e. Aipoa ore orokwaap— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁵—Tee. Nakwaawi je. Itywet ma'ea futat nipo 'ga ra'e? Nakwaawi je. A'jea futat ako je najereai ikue. A'ere je 'ã 'awamũ mama'ea resagi tekou— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁶A'eramũ 'gã 'jau nũ:

—Maran 'ga ene rerekou ra'e ki 'ei? Maran te 'ga ene mamã'ëi ra'e?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁷—Amome'u futat te ako je pë nupe ko. A'ere ako nepëparuerowiariweri etee jeje'eg are ko. Ma'eramũ sipo je imome'wau'japa pë nupe nũ? Pëfuewet te ra'u pëe nanë pejejemogyau 'ga remiayuwamũ nũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁸—Kuu. Ene'me awi kũi. Ene tee futat 'ga remiayuwamũ eko. Ore 'ã Moisesi 'ga je'egeera renupararetea te— 'jau 'gã amara'neramũ 'ga ree. ²⁹—Janeruwarete 'ga oje'ega Moisesi 'ga upe rakue. A'ea ore orokwaap. A'ere ore aipo 'ga norokwaawi. 'Ga muarera nanë ore ikwaape'ema nũ— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁰—Kuu. Nepekwaawi nipo ajee 'ga. 'Ga muarera nanë nepekwaawi ra'e nũ. A'ere 'ga je mamã'ëi ko nũ'ũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ³¹—Ojeupe itywet ma'e 'gã porogytaramũ Janeruwarete 'ga nuenuwi. Aipoa 'ã jane sikwaap. A'ere 'ga werowiaara 'gã je'ega renuwi. Afutaara 'gã je'ega nanë 'ga enupa nũ. ³²Ywy apo ypy we “'ga amũ u'ar ypy we eae'ema 'ga mamã'ëi” 'ea jane nienuwi jepi. ³³Jarejuwarete 'ga je'eg imũ iapoe'em ire nuapoarũi ae remiapoe'ema— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴—U'aa ypy we itywet ma'eramũ nipo aea jamu'ei mama'e are ki sa?— 'jau 'gã 'ga upe, amara'neramũ 'ga ree.

A'eramũ 'gã 'ga muëma ajatykaaw awi.

—Ere eẽma 'aw awi. Erejoru'jap kasi esou 'au ne— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁵A'ere Jejui 'ga 'ga rera renuwi. “Eneremimamã'ẽfera 'ga 'gã amuẽm ajatykaaw awi” 'e renupa. A'eramũ Jejui 'ga 'ga rekaa. 'Ga resakawe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga te ererowiat ekou?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³⁶—Awỹja te 'ga? 'Ga ree jeparurowiariweramũ tekou— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

³⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—'Awamũ futat te 'ã ereesak 'ga 'ama. 'Ga je'ega nanẽ 'ã ene enupa nũ. Je futat 'awamũ oje'eg te'ama enee. Je te 'ã 'ga remimurera— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁸—Arowiat je ene, ki Ku'jyp. Ene 'ã jejararetea— 'jau 'ga wapyka 'ũina wenupy'ãu 'ga rowase.

³⁹A'eramũ Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—Ywy pe je ruri Jarejuwarete 'ga kwaapara 'gã mojo'oka 'ga ree iporokwaawiwere'ema 'gã nui. Pẽẽ 'ã pekwaaw'wi 'ga. A'eramũ je 'ga kwaawukaa pẽ nupe tejua. A'ere amumera 'gã o'meramũ te 'ga 'i. “Akwaap futat je Jarejuwarete 'ga”, 'jau futatee 'gã 'ã. A'ere 'gã niporokwaawiweri 'ga ree. A'eramũ je 'gã mogyau eae'ema 'jawe futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴⁰Aipo renupa fariseu 'gã amũ 'jau 'ga upe:

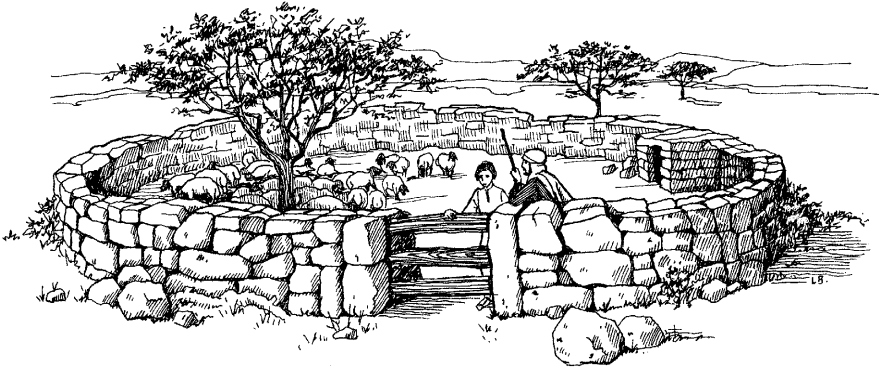
—Ore upe te poromũ ere? Norereai nipo ore arajemogyau enee?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau nũ:

—Pejejeae'em ire amunipo 'ã nepejekwai te pejejemogyau. A'ere 'ã “Orerea futat ore”, pe'je. “Jarejuwarete 'ga ore orokwaap futat”, pe'je 'ã. A'ere aipo pe'je ekoete te. Nepekwaawi Jarejuwarete 'ga. A'eramũ pẽẽ aipo pyu pejejeupi te futat pejejekwau pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Weymaw are omaenun ma'e 'ga 'jawewat

10 ^{1,2}A'eramũ Jejui 'ga mama'e mũ momel'wau 'gã nupe 'gã mu'jau ojee: —Sã'ã karupa'mĩ a'gwara 'gã kaaruwamũ erura ijaga ukaja pype. A'eramũ 'ga amũ akou peu ypytunimũ iarũmũ 'miara mara'ne awi. Muna'yw awi 'jau 'ga akou omaenuna ee. Ia'gwara 'gã osou iosoma kwara rupi etee futat. Okwara rupi ise'ema 'gã ose ekoete futat. Iosoma 'arimũ awau osou amunarũmũ karupa'mĩ are— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. ³—Ai'iwetetewe karupa'mĩ jara 'gã 'ua ojewya ukai pe nũ. A'eramũ karupa'mĩ raarana 'ga 'ua okwara rawopytymo'woka jupe. Ose re ijara 'gã weymawa renũina. 'Ga reymawa 'ga je'ega kwaapa. A'eramũ futat 'ga je'ega kwaapara etee futat 'ua 'ga repejãna. ⁴Weymawa renũ'ẽ re 'ga awau enune. A'eramũ 'ga reymawa awau 'ga rewiri. Awau 'ga oporogytau weymawa upe. A'eramũ 'ga je'ega kwaapara etee awau 'ga rewiri. ⁵'Ga rewiri etee futat ajemogyau. Tekotee 'ga amũ wenũjamũ 'ure'ema 'ga repejãna. 'Ga je'ega kwaape'ema. A'eramũ awau okwasi'wasi'wau 'ga wi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

(Juã 10.1-5)

6 Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã weapyoe'emamũ 'ga je'eg are.

7 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat je'ea. Wosoma kwara rupi etee te karupa'mĩa oi osou wosoma pype. A'eramũ je karupa'mĩ osoma kwara 'jawewara futat. Je rupi etee te ywy pewara 'gã oi osou Jarejuwarete 'ga rupaw ipe. Je rerowiaara 'gã etee te ajemogy Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 8—Je renunewe 'ut ma'efera 'gã 'ã e'i pẽ nupe rakue: “Ore Jarejuwarete 'ga remimurera”, 'jau futatee 'gã pẽ nupe rakue. O'meramũ te 'gã 'i rakue. Muna'ywa 'jawewara 'gã futat poromũ. A'ere Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã nuenuwi 'gã je'ega rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

9—Iosoma kwara 'jawe je rekoi. A'eramũ pẽẽ pejejorarũmũ 'jau jee: “Too ene rupi Jarejuwarete 'ga rupaw ipe 'jau”, 'javarũ jee— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tejeupe aipo 'eramũ je 'gã mogyi Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ. A'eramũ je 'gã mopy'ata'wau, 'gã a'gwau 'jau. A'eramũ 'gã opy'a'wyre'emamũ ajemogyau. 10 Muna'ywa 'jawewara Janeruwarete 'ga remiayuwa opyyk, imomapa. A'ere je nanarũi. Jarejuwarete 'ga kwaawukaa te je ruri pẽ nupe. Pẽ mogyau nakwaparimũ rũi je ruri, pẽ mopy'ata'wau pẽ mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

11—Wyra jara 'ga ojejukau esage weymaw are. 'Miara mara'ne ruramũ 'ga weymawa a'gwau jui. A'eramũ je weymaw are ipojejuka esage ma'e 'gã 'jawe. Tejemiyuwa 'gã je ia'gwau mama'e tywer awi. Temanũmũ 'gã nekwawer ipe. A'eramũ 'gã amanũarũme'em ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 12,13—Tekotee 'gã omepyrãmũ etee omaenuna ajueymaw are. A'ere na'gã neymawa rũi karupa'mĩa. A'eramũ 'gã 'miara mara'nea jupe turamũ ujãna etee awau jui, karupa'mĩ rejaa jupe. Najemuaẽmi 'gã ee. Na'gã ma'e arũi. A'eramũ 'gã ia'gwawe'em. A'eramũ 'miara 'ua karupa'mĩa mũ pyyka, ipytuna mokwasi'wasi'wau ajau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 14,15—A'ere je naaipo 'jawe rũi. Je 'ã karupa'mĩ are ipojejuka esage ma'e 'jawewara te. Sã'ã Jeruwarete 'ga je kwaawa. Je nanẽ 'ã 'ga kwaapa nũ. Nan tee futat je tejemiayuwa 'gã kwaawi.

'Gã nanẽ 'ã je kwaapa nũ. Anure nipo je manũ 'gã nupe. ¹⁶A'eramũ nipo tekotee 'gã nanẽ jeremiayuwamũ ajemogyau nũ. Najudeu arũ 'gã. A'ere je te je jerowiarukari 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã ajemogyau jeremiayuwamũ. Teje'ega 'gã enuw ire nipo je 'gã nerua 'gã mojoyypeukaa ajuee. A'eramũ nipo majepepe tee 'ga jara 'gã nee ojejuka ma'ea— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ojee.

¹⁷—Je te nipo 'ã ajejukaukat 'gã nupe. A'ere je temanũ re je ferawi etee nũ. A'eramũ nipo Jeruwarete 'ga oporomutaramũ nanimenime je ree. ¹⁸'Gã nupe tejejukaukare'em ire amunipo 'ã nitywi futari je jukaara 'ga amũ. A'ere je 'gã tejukaa futari. Tejejukaukaa nipo je 'gã nupe Tejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat. Teferawa nanẽ je afutat nũ. Ymã te Jeruwarete 'ga 'i jee ikue: “Ere ewau ejejukaukaa 'gã nupe. Ene manũ re je ene moferawi etee nũ”, 'jau Jeruwarete 'ga jee ikue. A'eramũ je tejuja tejejukaukaa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ojee.

¹⁹Aipo renuw ire peuwara 'gã ajamueu 'ga je'eg are. ²⁰—Mama'eukwaawa nipo 'ga 'ã wereko— 'jau 'gã ajaupe. —Mama'eukwaawa nipo 'ã 'ga amoje'egukat ite'at ma'e 'jawe janee kũ. Ma'eramũ sipo ajee pẽporenuwiwet 'ga je'eg are pejejupa?— 'jau 'gã ajaupe.

²¹A'ere amumera 'gã 'i:

—Nanarũ mama'eukwaawa rerekwara 'gã je'egi. Ae mamã'ẽ sipo mama'eukwaawa? Nana'uweri— 'jau 'gã ajaupe, ajamueu 'ga ree.

Judeu 'gã nuerowiari futari 'ga

^{22,23}Anure Jejui 'ga awau Jerusareg ipe nũ. Janeruwarete 'ga mogytaawa 'ogeikwara pakuja 'wyr ipe 'ga akou, Sarumãu 'ga ma'ea 'jawa 'wyr ipe 'ga akou. Judeu 'gã maraka wapo Jerusareg ipe rakue. Ymã te 'gã ypy 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa apoi rakue. Iapopaw ire 'gã 'jau “'Agamũ ene mogytaawa, ki Ku'jyp”, 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramũ 'gã maraka apou aipo are wea'awamũ. 'Ara ro'ysagũũ rupi 'gã aipoa maraka apou wea'awamũ. ²⁴Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe Jejui 'ga rekoramũ, kwaiwete 'gã ajatykau 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe: —Maranime te erejemome'u ore? Ene futat te Jarejuwarete 'ga remimureramũ ereko?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ajemome'u futat ako je pẽ nupe ko. A'ere ako naje rerowiari etee pejepe ko— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tejuwarete 'ga je'eg imũ 'ã je mama'e apou tekou. Kwaiwete je 'ã 'gã katu'ogi tekou. Aipoa amunipo 'ã je kwaawukat pẽ nupe. ²⁶A'ere 'ã naje rerowiari etee pejepe. Najeremiayuwa rũ tãmẽjẽ 'ã pẽ. A'eramũ pẽ je rerowiare'ema futat pejemogyau. ²⁷Jeremiayuwa 'gã wenup jeje'ega. Okwaap je tejemiayuwa 'gã. A'eramũ 'gã je rerowiaa. ²⁸'Gã te je amogy namutat. A'eramũ nipo je anure 'gã nerawau Tejuwarete 'ga pyri. Nitywi futari 'ga amũ je wi 'gã pojekaara 'gã— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁹—Jeruwarete 'ga 'ã pãjẽeteetea. 'Ga te 'ã opãjẽa amut jee. A'eramũ

'gã amũ je wi jeremiayuwa 'gã pojekawe'em futat. ³⁰Je te 'ã Tejuwarete 'ga 'jawewara. Majepei tee ako ma'e 'jawe ore rekoi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³¹Aipo ojeupe 'ga 'eramũ, 'gã ita pyyka 'ga ree.

—Simono imomoa 'ga ree 'jau— 'jau numiamũ.

³²A'ere Jejui 'ga 'i 'gã nupe:

—Mama'e esagea etee te je 'ã aapo tekou kwaiwete. Tejuwarete 'ga je'eg imũ je iapoi. Maranuara jeporowyky are te je juka are pëfuewet?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³³—Naani. Naeneremiapofer are rũi orefueweramũ ene ree. Janeruwarete 'ga te 'ã erekurap ekou. A'eramũ ore oroporujukaweramũ ene ree— 'jau 'gã 'ga upe. —Kũima'e teea te ene. A'ere 'ã ene “Je Jarejuwarete 'ga 'jawewara”, ere oree. Aipo ene'ea 'ga kurapara te ereko— 'jau 'gã Jejui 'ga upe amara'neramũ 'ga ree.

³⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ymã te 'ã pëypy 'gã ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. “Pëẽ 'ã Ku'jywa 'ga 'jawewara”, 'jau 'ga 'ã 'gã nupe rakue. Aipo ojeupe 'ga 'e are 'gã ka'arana kwasiaa inuga rakue. ³⁵Ni'mei futari Janeruwarete 'ga. A'eramũ 'ga je'ega rerekwara ka'arana nanẽ o'me'emamũ nũ. Aipoa 'ã jane sikwaap. A'eramũ 'ga a'jea futat aipo 'jau 'gã nupe rakue. ³⁶Ma'eramũ sipo ajee je aipo 'jawarũ'em pë nupe, “Je 'ã Ku'jywa 'ga ra'yra”, 'jawarũ'em pë nupe? Maran sipo je a'eramũ aipo 'eramũ 'ga ago'wau tekou? 'Ga te 'ã je mut ywy pe ikue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁷—Tejuwa 'ga porowykya je iapoe'emamũ kasi je rerowiat pejepe ne. ³⁸A'ere ki 'ga remiapoa je iapo re je rerowiat pejepe. Je rerowiare'emamũ miamũ ki jeremiapoa perowiat. A'eramũ nipo pëẽ ore kwaapa. Tejuwarete 'ga rewiri etee futat je rekoi. 'Ga nanẽ akou je rewiri etee futat nũ. Norojepei futari ore arajau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁹Aipo 'e are 'gã 'ga pyyg are afueweramũ nũ. A'ere 'ga jepe'ai 'gã nui.

⁴⁰A'eramũ ore arawau oroyaapa Jejui 'ga reewe, Jotãu ry owajara katy. Juã 'ga ae pymiawer ipe ore arawau oropytau. ⁴¹A'e pe kwaiwete 'gã awau Jejui 'ga rekaa.

—Juã 'ga nuapoi futari aeremiapoe'ema ako ikue. A'ere a'jea futat 'ga 'eawer imũ etee futat Jejui 'ga iapoi 'awamũ— 'jau 'gã ajaupe.

⁴²A'eramũ peu oo ma'e 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa nũ.

Lasaru 'ga mofera pawet

11 ¹Lasaru 'ga ojero'wau wenyra 'gã nupe rakue. 'Ga renyra eẽ rera Maria. Ajepeja eẽ rera Marta. Petani pe 'gã 'wyrã. ²Aipo Mari eẽ futat jany kasiga reko'woka Jejui 'ga py are, 'ga py pireita ipyu. A'ere eẽ 'ga py pirei re u'awa pyu etee futat 'ga py mukaga 'ga wi. A'e eẽ kywryra 'ga poromũ ojero'wu. ³A'eramũ 'ga renyra 'gã 'ga amũ monou Jejui 'ga renũina: —“Enejekoty'aawa 'ga ojero'wu 'upa, ki Ku'jyp, ere ki kiã upe”, e'i 'ga renyra 'gã jee ai'i— 'jau 'ga Jejui 'ga upe awau.

⁴A'eramũ aipo ojeupe oporeawuara 'ga 'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—A'jea futat 'ga jero'wui 'upa. A'ere 'ga namanüi futari ojero'wu upe. 'Ga jero'wu are nipo pëë 'awamü Jarejuwarete 'ga pãjêa peesak. “A'jea futat Janeruwarete 'ga ra'yla 'ga pãjêrete ra'e”, 'jau nipo pëë jee— 'jau Jejui 'ga oree.

⁵Jejui 'ga jekoty'aawa Marta ëë, ëë kypy'yla ëë, 'gã kywyla 'ga, Lasaru 'ga. Mïmera 'gã Jejui 'ga jekoty'aawa. ⁶A'etea 'ga 'ga rera renuw ire miamü opytau etee 'upa peu, muküi 'ga osea peu. ⁷Muküi oser ire Jejui 'ga oje'ega wemimu'eramü oree:

—Pe'je iruukwe. Soo Judeja ywy pe 'jau nü— 'jau Jejui 'ga oree.

⁸A'eramü ore 'jau 'ga upe:

—Tee nü'ü. 'Awamueuu ako peuwara 'gã fueweramü ita pyu ene juka are ai'i nü'ü. Te maran a'e pe jane oi etee jarejewya peu nü?— 'jau ore 'ga upe.

⁹A'eramü Jejui 'ga 'jau oree:

—Arimü wata ma'eramü ae nitesirügatui. Nu'ara'uweri ae 'arimü wata ma'eramü ywy kwara pype. 'Arimü wata ma'eramü ae nokyjei watau akou. Nan tee futat je rekoï tekyjawe'em. Je manüawa upe iwaëme'emamü 'gã naje pyyga'uweri. A'eramü je tekyjawe'em. ¹⁰Ypytunimü wata ma'eramü te ae 'ari ywy kwara pype otesirügaturamü— 'jau 'ga oree.

¹¹Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau oree nü:

—Janejekoty'aawa 'ga, Lasaru 'ga oset 'upa. A'eramü je tewau 'ga momaka 'ga ser awi— 'jau 'ga oree.

¹²A'eramü ore 'jau 'ga upe:

—Oser ire sipo ajee 'ga pagi, ojekatu'oka nü— 'jau ore 'ga upe.

¹³“Lasaru 'ga amanü 'upa” 'ea futat 'ga poromü imome'wau oree numiamü. A'ere ore norereapyoi te ee aipo 'ga 'eramü. “'Ga set tee upe sipo 'ga 'i pa”, 'jau etee ore. ¹⁴A'eramü 'ga imome'wau katu oree:

—Amanü Lasaru 'ga 'upa, a'e je pë nupe küi. ¹⁵A'ere aipoa je upe esageramü 'ga pyri jane reko'e'ema. Jeroryp je 'awamü tepãjêa pë nupe esaukar are. Taje rerowiar ete ete pejepe 'awamü taetu 'jau. A'eramü jane jarewau 'ga resaka— 'jau 'ga oree.

¹⁶Aipo 'erauwe kunumï jopewa 'jau, Tome 'ga 'jau:

—Pe'je jane nanë. Soo jaremanümü 'ga rupi— 'jau 'ga oree. —Peu 'ga oramü nipo 'gã 'awamü 'ga jukai. A'eramü jane nanë jarewau jaremanümü 'ga rupi— 'jau 'ga oree. A'eramü ore arawau Petani pe Jejui 'ga rupi.

¹⁷Petani pe ore waëm ire peuwara 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Amanü enejekoty'aawa ai'i. A'eramü ore erawau inuga ita kwara pype ai'i. Irüpãwë iseri 'awamü— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹⁸Aipoa amunawa Petani 'jawa 'upa Jerusarega pyriuu. Tres kilometro etee mukua jui. ¹⁹A'eramü Jerusareg ipewara 'gã 'ua 'ga renyrera 'gã pyri. Mari ëë, Marta ëë. Mïmera 'gã nesaka 'gã 'ua 'gã mojemogyppyka'i 'gã kokare'em awi. ²⁰A'eramü 'gã amü awau Jejui 'ga mome'wau Marta ëë upe:

—Jejui 'ga 'ut owaëma ra'e— 'jau 'gã amü awau ëë upe.

A'erauwe Marta ëë awau ore rowosôu. A'ere Mari ëë reni oje'wyr ipe futat. ²¹A'eramü Marta ëë etee awau, u'arasiga ëë erawau Jejui 'ga rowosôu.

A'eramũ eẽ 'jau 'ga upe:

—'Au ene reko re amunipo 'ã jekywyra kĩa namanũi rai'i— 'jau eẽ 'ga upe. ²²—A'ere 'awamũ ojeupe ene porogytaramũ miamũ Janeruwarete kĩa mama'e apoi enee. Akwaap je aipoa— 'jau Marta eẽ Jejui 'ga upe.

²³A'eramũ Jejui 'ga 'jau Marta eẽ upe:

—Oferap futat enekywyra 'ga enee nũ ã— 'jau 'ga Marta eẽ upe.

²⁴A'eramũ Marta eẽ 'jau 'ga upe:

—A'jea futat aipoa. “Janeruwarete kĩa 'awa ywy mateepaawa 'ara rupi ae mü'ëi tywy awi nũ” 'ea a'jea futat— 'jau eẽ 'ga upe. —A'ea 'ara rupi tãmëjê te nipo jekywyra kĩa ferawi nũ— 'jau Marta eẽ 'ga upe.

²⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau Marta eẽ upe nũ:

—Je 'ã a'jea futat ae moferapara. Je futat 'ã ae mogyara. Je rerowiaaramũ pemanũ agawewi. A'ere peferaw etee nũ. ²⁶Je rerowiaara 'gã, jeje'eg imũ etee mama'e apoara 'gã nooi futari mama'eukwaawa rapyaw ipe. Jarejuwarete 'ga pyri te je rerowiaara 'gã oi oferapa amanũu'jape'ema. Ererowiat ajee aipoa ã?— 'jau Jejui 'ga Marta eẽ upe.

²⁷A'eramũ eẽ aipo 'ga 'e re 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ rã. Arowiat futat je ene k'ĩ. A'jea futat ene Jarejuwarete kĩa remimureramũ ereko. A'jea futat ene kĩa ra'yrareteramũ ereko. Ymã te 'ã kĩa “ywy pewara 'gã nupe ekwap”, kĩa 'i enee rakue— 'jau eẽ Jejui 'ga upe.

²⁸Aipo 'e re Marta eẽ awau ojewya oje'wyr ipe nũ. Okypy'yra eẽ renũina eẽ awau. Owaëmawe eẽ 'jau okypy'yra eẽ upe, Mari eẽ upe:

—Moromu'jara kĩa, Jejui kĩa, 'ut owaëma kyn. “Tene eẽ ruri oje'ega jee”, e'i kĩa enee ko kyn— 'jau eẽ meewere'i weweworamũ okypy'yra eẽ upe.

²⁹Aipo ojeupe eẽ 'erauwe Mari eẽ weaiteramũ awau Jejui 'ga repejãna. ³⁰Norojori we ore orowaëma katu amunawa upe. Marta eẽ ore rowosiawer ipe etee arajupa oropytu'wau. ³¹Mari eẽ orauwe eẽ pyri ajatyka ma'efera 'gã awau eẽ rupi.

—Tywy pe nipo kwe eẽ oi ajaa'wau. Pe'je soo eẽ rewiri— 'jau 'gã ajaupe awau eẽ rewiri.

³²Ore upe owaëmawe Mari eẽ awau wapyka wenupy'ãu Jejui 'ga rowase.

—Ku'jyp. 'Au ene reko re amunipo 'ã jekywyra kĩa namanũi rai'i— 'jau Mari eẽ Jejui 'ga upe.

³³A'eramũ Jejui 'ga Mari eẽ joo'o resaka. Eẽ rewiri oo ma'e 'gã joo'o resaka nanë nũ. A'eramũ 'ga u'arasigamũ ajemuaëma 'gã nee. ³⁴A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ape ajee pemono rai'i?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oje'ega.

—Ere ejua esaka— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁵A'eramũ Jejui 'ga ajaa'wau u'ama.

³⁶'Ga joo'o resakawe 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Noko 'ja. Noko Lasaru 'ga 'ga jekoty'aawaretea futat rai'i 'ja. Esak 'ga joo'oa 'ga ree kũi— 'jau 'gã ajaupe.

³⁷A'eramũ amumera 'gã 'jau:

—Maran ajee 'ga a'etea eae'ema 'ga amũ mamã'ëi rai'i, a'e te je a'i kũi. Maran ajee 'ga Lasaru 'ga nuesagi 'ga jero'wu awi rai'i 'ũ. 'Ga jukaukare'ema amunipo 'ã 'ga 'ga jero'wu upe rai'i— 'jau 'gã ajaupe.

³⁸A'eramũ ore arawau 'gã nupi. Jejui 'ga u'arasiga rerawau erowaẽma ita kwara upe. Ita kwara rawopytymawamũ 'gã itauu monou imỹina iawopytyma. ³⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Pe'je itauu pe'au jui— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Marta eẽ 'jau:

—Koo. Naani nũrã. Ipysoyay nipo nũrã. Irũpãwẽ 'awamũ iseri nũrã— 'jau etee eẽ 'ga upe.

(Juã 11.38-44)

40 A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau eẽ upe nũ:

—Maran ajee je 'i enee ra'e a'i ã. “Je rerowiar ire nipo ereesak Jarejuwarete 'ga pãjã”, je 'i enee ra'e a'i ã— 'jau 'ga Marta eẽ upe.

41 A'eramũ 'gã ita kwara rawopytymawa pe'au jui 'ga upe. A'erauwe Jejuĩ 'ga amã'jãu ywau:

—Kiapi'ni. Aje'eg je enee. 42 Ene 'ã jeje'ega erenup e'yina— 'jau Jejuĩ 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe. —Jeje'eg are ako eneporenuwiwet jepi. A'eramũ je aipo 'jau enee 'auwara 'gã nemianuwamũ. Kasi a'e pe 'gã naje rerowiari ne. “A'jea futat Janeruwarete 'ga 'ga muri janee rai'i”, te'i 'gã jee 'jau. 'Awa 'ara rupi 'gã enepãjẽ resagi— 'jau Jejuĩ 'ga oje'ega 'Uwa 'ga upe.

43 'Uwarete 'ga upe oje'ẽmaw ire Jejuĩ 'ga wafukaita Lasaru 'ga upe:

—Ere ejua eẽma, ki Lasaru— 'jau Jejuĩ 'ga oje'ega Lasaru 'ga upe.

44 A'erauwe Lasaru 'ga ferawi 'ua uẽma ita kwar awi. Wauwanawa taity rerua enafu'ama enuẽma ita kwar awi wakaga auwanawa reewe. 'Ga eẽmauwe Jejuĩ 'ga oje'ega 'ga resakara 'gã nupe:

—Pe'je 'ga piara rapa 'ga wi. Tuata 'ga 'jau— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

Jejuĩ 'ga ree ifuwet ma'e

(Mateu 26.1-5; Maku 14.1-2; Luka 22.1-2)

45 A'eramũ 'ga moferawa resakara 'gã Jejuĩ 'ga rerowiaa kwaiwete. Mari eẽ rupi oo ma'efera 'gã 'ga rerowiaa kwaiwete. 46 A'eramũ 'gã amũ awau imome'wau fariseu 'gã nupe:

—Jejuĩ 'ga Lasaru 'ga omoferap ko, irũpãwẽ 'ga ser ire ko— 'jau 'gã awau Jejuĩ 'ga mome'wau fariseu 'gã nupe.

47 A'eramũ fariseu 'gã ajatykau mainana 'wyriara 'gã netee. Opytuna 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã nanẽ ajatykau 'gã nee nũ. Ajatykau oporogytau Jejuĩ 'ga ree:

—Maran te jane Jejuĩ 'ga rereko'i? 'Awamũ 'ga tee te 'ã mama'ea janeremiapoe'ema wapo akou kwaiwete a'i kũi— 'jau 'gã oporogytau Jejuĩ 'ga ree.

48—Nanuar awi 'ga momige'emamũ nipo 'gã najuejue etee 'ga rerowiari. A'eramũ futat nipo 'gã 'ga mogou 'wyriaramũ ojeupe. A'eramũ futat nipo jane'wyriararete 'ga Roma pewara 'gã 'wyriara 'ga wemiayuwa 'gã mua jane apisau, Janeruwarete 'ga mogytaawa retygukaa 'jau nipo 'ga 'gã murukaa— 'jau 'gã ajaupe.

49 A'eramũ mainana 'wyriararete 'ga, Kaifasi 'ga oje'ega 'gã nupe.

Kaifasi 'ga 'wyriaramũ 'ũina 'gã nupe aipoa kwara rupi rakue. A'eramũ 'ga a'eramũ oje'ega 'gã nupe:

—Nepẽneapyoi we futat 'ga ree? 50 'Ga futat ijukapyramũ. A'eramũ 'ga etee futat amanũmarũmũ najuejue etee jane apisiukare'ema— 'jau Kaifasi 'ga oje'ega wemiayuwa 'gã nupe.

51 A'ere Kaifasi 'ga naoje'eg imũ etee rũi aipo 'ga 'i. Janeruwarete 'ga te aipo amu'eukat 'ga. Ojetee oje'ẽma'e 'jawe 'ga poromũ oje'ega ajaupe. “Jejuĩ 'ga etee futat amanũarũ jane apisiukare'ema”, 'ga mu'eukaa ajaupe. 52 Judeu 'gã tywera

upe futat 'ga manũ. A'ere na'gã tywera upe etee rũi Janeruwarete 'ga 'ga jukaukari. Judeue'ema 'gã nupe nanẽ 'ga manũ nũ, majepe 'ywetee jane mogyau.

⁵³Aipoa ojeupe Kaifasi 'ga 'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Maran te jane Jejui 'ga pyygi 'ga jukau?— 'jau 'gã ajaupe oporogytau.

⁵⁴A'eramũ Jejui 'ga awawe'em Judeja ywy pe. Arawau Efraĩ 'jaw ipe etee. Aipoa 'upa jũmire'ema pyri. Aipo pe ore oropytau.

⁵⁵Oreyppy 'gã Egitu ywy awi enũ'ëawer awi wea'awa maraka upe iwaẽm ja'wyja'wyräuwe judeu 'gã awau ajatykau peu Jerusareg ipe kwaiwete. Oje'wyr awi 'gã awau ajatykau Jerusareg ipe. Maraka apoawa upe iwaẽme'emauwe 'gã mama'e apou Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee ojekatu'okawamũ Jarejuwarete 'ga upe. ⁵⁶A'eramũ 'gã Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe awau Jejui 'ga rekaa numiamũ. A'ere 'gã nuekoari 'ga. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—'Ut sipo 'ga 'au maraka are jane pyri?— 'jau 'gã ajaupe.

—Too. Maran gatu nipo 'ga 'ure'ema— 'jau 'gã ajaupe.

⁵⁷A'eramũ mainana 'wyrriara 'gã 'jau fariseu 'gã netee:

—Jejui 'ga resakaramũ ki pejot 'ga mome'wau oree— 'jau 'gã maraka are 'ut ma'e 'gã nupe.

Jejui 'ga pyyg are 'gã afuweramũ. A'eramũ 'gã poromũ 'jau, "pemome'u ki 'ga oree", 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga ree jany kasiga reko'wokawet
(*Mateu 26.6-13; Maku 14.3-9*)

12 ¹Egitu ywy awi oropyfera 'gã nenũ'ëawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaẽm ja'wyja'wyräuwe ore arawau Petani pe.

A'eramũ Jejui 'ga ore rerawau wemimoferawera 'ga 'wyr ipe, Lasaru 'ga 'wyr ipe. ²A'eramũ peu ore waẽm ire, peuwara 'gã mama'e apou oree, ore mojem'i'waawamũ. Marta ãẽ mama'e rerua mama'e 'wawa 'arimũ oree. A'eramũ Lasaru 'ga nanẽ 'ua wapyka ojemi'waa Jejui 'ga pyri. ³A'eramũ Mari ãẽ jany kasiga ryrũ pyyka erua. Aipoa jany kasiga wepyeteramũ agawewi. A'etea Mari ãẽ aipoa jany kasiga werut eko'woka Jejui 'ga py are. Naritu 'jau 'gã aipo jany kasiga upe. 'Ga py pireita ipyu. 'Ga py pirei re ãẽ u'awa pyu etee futat 'ga py mukaga. Jany kasiga okwas'i'wau 'gã noga raipy pype. ⁴A'ere Jejui 'ga remimu'eramũ ore mũ narafutari. Judas Iskariote 'ga nafutari aipoa. Judas 'ga futat ia'wyre'ema 'gã nupe Jejui 'ga monoara. 'Ga futat poromũ nafutari jany kasiga pyu Jejui 'ga py pireja.

⁵—Kuu. Ma'eramũ sipo ãẽ ime'lege'ema ka'aranũ are 'wei. Epy te 'ã 'aga jany kasiga. Tresẽtu ka'aranũ 'ua ee. A'eramũ amunipo 'ã ãẽ ime'ega ka'aranũ are ojeupe. A'eramũ amunipo 'ã ãẽ epyfera mua janee. A'eramũ amunipo 'ã jane imojo'oka ikaraemã'e'ema 'gã nupe— 'jau 'ga 'ũina.

⁶Judas 'ga najemuaẽmi agawewi ikaraemã'e'ema 'gã nee. O'meramũ te 'ga 'i. Jejui 'ga remimu'ea futat 'ga numiamũ. 'Ga futat ka'aranũ ryrũ rerekwara. A'eramũ 'ga amunarũmũ ka'aranũ are ojeupe jepi. Muna'ywa

futat 'ga. A'eramũ 'ga poromũ jany kasiga me'leg are afueweramũ.
 “Amojo'ok amunipo 'ã je epyfera tejeupe”, 'jau 'ga ojeupe numiamũ.

7 Aipo 'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'ga upe:

—Tene eẽ iapoi. 'Aga jany kasiga eẽ omÿigatu je manũnamũ je ree eko'wogipyramũ te rai'i numiamũ. A'ere eẽ 'awauwe eko'wogi je ree. Tene eẽ iapoi jee— 'jau Jejuĩ 'ga 'ga upe. 8—Ikaraemãe'ema 'gã nooa'uweri futari pẽ nui. A'eramũ ene anure mama'e monou 'gã nupe ejemifutar imũ 'jau. Je te nako fukui futari pẽ pype— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

9 A'eramũ judeu 'gã Jejuĩ 'ga rekwawa kwaapa.

—Petani pe 'ga oi akou ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã kwaiwete awau Jejuĩ 'ga rewiri. Lasaru 'ga resaka nanẽ 'gã awau nũ. Jejuĩ 'ga remimoferauera 'ga futat poromũ Lasaruramũ.
 10,11 Lasaru 'ga moferawamũ 'gã kwaiwetewete Jejuĩ 'ga rerowiaa. Mainana 'wyrriara 'gã nerowiar awi 'gã opoia. A'eramũ 'gã Jejuĩ 'ga rerowiaararetea futat ajemogyau. A'eramũ mainana 'wyrriara 'gã amara'neramũ 'gã nee. Lasaru 'ga resaka 'gã oramũ mainana 'gã Lasaru 'ga juka are afueweramũ.

Kawaru'i 'arimũ Jejuĩ 'ga ataawet
(Mateu 21.1-11; Maku 11.1-11; Luka 19.28-40)

12-18 Ai'iwe ore arawau Jerusareg ipe Jejuĩ 'ga rupi. Kawaru'i aranuwamueuu 'arimũ Jejuĩ 'ga 'ua akou. A'eramũ muku awi maraka are 'ut ma'e 'gã 'ga rera renupa.

—Aipo Jejuĩ 'ga ruri akou— 'jau peuwara 'gã Jerusareg ipe 'ut ma'efera 'gã nupe. —'Ga futat 'awamue Lasaru 'ga omoferap ai'i. Ita kwara pype 'ga ruwamũ 'ga wafukaita 'ga reumera upe ai'i. A'erauwe futat Lasaru 'ga ferawi 'ua uẽma ita kwar awi ai'i— 'jau Lasaru 'ga ferawa resakarera 'gã imome'wau kwe awi 'ut ma'efera 'gã nupe. —Pe'je ajee soo Jejuĩ 'ga resaka 'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã kwaiwete awau 'ga rowosõu. 'Gã ku'ia 'gã nerekou. A'eramũ 'gã a'eramũ pinowa rerawau imowawaka 'ga repejãna. 'Ga resakawe 'gã wafukaita 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga 'ã esageay. Ene 'ã 'ga remimurera futat. Ene futat 'ã Israeu juapyreramũ ore upe 'wyrriarareteramũ. A'eramũ ki Janeruwarete 'ga ojejukau esage ene ree— 'jau 'gã wafukaita Jejuĩ 'ga upe.

Kawaru'i 'arimũ Jejuĩ 'ga 'ua owaẽma Jerusareg ipe. Ymã Sakari 'ga ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue. “Pekyje kasi Jerusareg ipewaramũ ne. Kwe pẽ'wyrriararete ruri kawaru'i 'arimũ”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are rakue.

A'ere aipo are ore norereapyoi, aipoa 'ga waẽmaw ipe iaporamũ. A'ere anure ywag ipe Jejuĩ 'ga o re tãmẽjẽ te orereapyoramue 'ga remikwasiarera ka'aran are ikue. “A'jea futat. 'Ga remikwasiarer imũ etee futat 'gã iapoi rai'i”, 'jau ore arajaupe, ywag ipe 'ga o re.

19 Jejuĩ 'ga repejãna 'gã oo resakawe, fariseu 'gã 'jau:

—Kuu. 'Gã juejue nipo oo Jejui 'ga repejãna ki sa, “perowiar awi 'ga” 'eramũ etee pa 'gã 'ã nũ— 'jau 'gã ajaupe.

Amanũawama Jejui 'ga imome'uawet

²⁰Grego 'gã amũ awau judeu 'gã nupi Jerusareg ipe. Janeruwarete 'ga muorypa 'gã awau 'gã nupi maraka pe. ²¹A'eramũ 'gã awau oje'ega Filipe 'ga upe. Pesaita pewara Filipe 'ga. Garireja ywy pe aipoa amunawa Pesaita 'upa. A'eramũ grego 'gã 'jau Filipe 'ga upe:

—Oreporesagiwer ore Jejui 'ga ree, ki Filipe— 'jau 'gã 'ga upe.

²²A'eramũ Filipe 'ga Andre 'ga upe ra'ne awau imome'wau. A'eramũ Andre 'ga Filipe 'ga rerawau Jejui 'ga upe.

—Grego 'gã 'ut amũ ene resaka, ki Jejui— 'jau 'gã 'ga upe.

²³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je 'ã Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramũ nipo anurenure'! je manũ re 'gã 'jau kwaiwete jee: “Eteete ma'e 'gã apyraapara 'ga ra'e”, 'jau nipo 'gã jee, je manũ resaka— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁴—Sã'ã juowuu a'yja otyme'emamũ ipytune'ema. Majepeti tee futat a'yja. A'eramũ futat ojemoteu otym ire te ipori. A'eramũ futat waramũ ojeme'yita wa'yja pyu. A'eramũ te nojemoteei a'yja. Nan tee futat je manũ re jeremiayuwa 'gã jeme'yi. Je manũ re kwaiwetewete ajemogyau namutamutat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁵—Janeruwarete 'ga remifutara apoare'ema 'gã a'yi tyme'ema 'jawe. 'Gã nekoi ekoetei tee. Amanũ re awawe'em futat Jarejuwarete 'ga pyri. A'ere Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apoara 'gã itymipyrrera 'jawe. Nokyjei 'gã amanũ awi. A'eramũ nipo anure 'gã ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ ete rui futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau 'ũina.

²⁶—Jeremiayuwamũ pejekoweramũ ki jeje'ega peenup, jeremifutar imũ etee futat mama'e apou. Nan pejemogy je pyri namutat a'jea futat. A'eramũ nipo jeremiayuwa 'gã nupe Jeruwarete 'ga 'jau: “'Gã esageay jee”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁷—Jepy'a'wyt je tekou. Maran te je rekoi, na'ea'uweri je Jarejuwarete 'ga upe. “Je rereko tywerukar awi ape 'gã nupe”, na'ei futari je 'ga upe nũ. Nanuaramũ futat je ruri ikue. Ijukapyramũ futat 'ga je muri ikue. A'eramũ nipo 'gã je rerekou tyweaete futat je jukau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸Aipo 'e re Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Mama'ea eapo ejemuorywukaa 'gã nupe, Kiapi'ni— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'ga oje'ega mua 'ga upe ywag awi:

—Mama'e mũ futat ako je aapo tejemuorywukaa 'gã nupe ko. Anure tãmẽjẽ te nipo je iapoul'jawi nũ— 'jau Ku'jywa 'ga oje'ega mua wa'yra 'ga upe.

²⁹Aipo renupawe peuwara 'gã amũ 'jau ajaupe:

—Kuu. Ma'ja te poromũ?

—Aman aunuga nipo aipo kũi— 'jau 'gã ajaupe.

—Naani nũ'ũ. Ywagipewara 'ga amũ te nipo aipo oje'ega amut 'ga upe nũ'ũ— 'jau amumera 'gã ajaupe.

³⁰A'eramũ Jejuí 'ga 'jau ore upe juejue:

—Naje ree rũí 'ga je'egi jee. Pẽ nee te 'ga je'egetei— 'jau 'ga ore upe imome'wau.
³¹—'Awamũ nipo Jeruwarete 'ga 'i: “Neperowiari jera'yra 'ga. A'eramũ pẽẽ pejejekwau jee”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'awamũ futat je rerowiare'ema 'gã 'wyríara pãjẽ mateepapa jui— 'jau Jejuí 'ga oree. ³²—'Ypeywar are temono temu'am ire te nipo je tejerowiaarama 'gã murukari tejepyri— 'jau Jejuí 'ga oree.

³³Aiporamũ futat 'ga amanũawama mome'ui oree.

³⁴A'eramũ 'ga je'ega renupara 'gã 'jau Jejuí 'ga upe:

—Ma'eramũ ene poromũ 'jau ki 'ei. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa wemimurama 'ga ree rakue: “Namanũí futari Janeruwarete 'ga remimurera 'ga. Namutat 'ga rekoí amanũme'em”, 'jau 'ga 'ã inuga ikwasiaa ka'aran are rakue: Ma'eramũ ajee poromũ ere oree, aru'e etee ore enee. 'Ypeywar are nipo 'gã je mu'ama, ere poromũ nũ, aru'e te ore enee a'i kũí. NaJarejuwarete 'ga remimurera rũí tãmẽjẽ futat nipo 'ã ene nũ'ũ?— 'jau 'gã Jejuí 'ga upe aipo 'ga 'eramũ.

³⁵A'eramũ aipo 'gã 'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jarejuwarete 'ga je'eg are pẽ mu'jawamũ nanẽ je ruri ikue. A'eramũ ki pẽẽ jeje'ega rerowiaa pejejepype je rekoramũ. Jeje'ega renuparamũ pẽẽ pejejemogyau 'arimũ wata ma'e 'jawe. Sã'ã ae 'arimũ mama'e resaga katu katu. Nan tee futat je Tejuwarete 'ga resaukaa pẽ nupe. A'ere je anurenure'i je oi pẽ nui nũ. Je o re taetu nipo nepẽneapyoa'uweri ee. Ee pejejeapyo'e'em ire nipo pẽẽ iseraip ma'e 'jawe pejejemogyau. Iseraip ma'e 'jawe etee nipo pẽẽ pejejemogyau peje'akwaawe'emamũ. Ypytunimũ iseraip ma'e 'gã mama'e nuesagi. 'Gã seraiwa mama'ea nuesaukari 'gã nupe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.
³⁶—A'eramũ ki pẽẽ je rerowiarãmũ pejejepype je rekorauwe pejejeapyoramũ jeje'eg are. A'eramũ je tejerowiarãmũ pẽ monou tejemiayuwamũ. Aiporamũ pẽẽ iseraiwel'ema 'gã 'jawe. Mama'ea peesak katu katu pejejemogyau. A'eramũ 'arimũ wata ma'e 'jawe futat pẽẽ— 'jau Jejuí 'ga 'ũina 'gã nupe.

Nuerowiari futari 'gã 'ga

Aipo 'gã nupe 'e re Jejuí 'ga awau ojepe'au ajemima 'gã nui. ³⁷Opãjẽ mũ Jejuí 'ga 'gã nemiapoe'ema apoul'jau'japa agawewi 'gã neape. A'etea 'gã nuerowiari 'ga ajemogyau. ³⁸Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga Isai 'ga ka'arana kwasiari inuga jee rakue. “Ene 'ã Orejararetea. A'ere 'gã nitywi oreje'ega rerowiaara. Ene 'ã pãjẽrete agawewi. A'etea 'gã enepãjẽa nuerowiari futari”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. Aipoa al'jea futat Isai 'ga inuga ikwasiaa ka'aran are rakue. A'eramũ al'jea futat Isai 'ga 'eawer imũ etee futat poa.

³⁹Isai 'ga ka'arana kwasiaru'japa 'gã nee wẽjẽmĩ rakue nũ:

⁴⁰“Janeruwarete 'ga 'gã namueapyoukari ee.

A'eramũ 'gã wapyakwafuge'emamũ weapyo'e'emamũ ee.

A'eramũ 'gã a'eramũ opoiriwere'emamũ otywer awi. Jekatu'og ape, 'jawe'em 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'ga a'eramũ 'gã katu'oke'ema futat", 'jau Isai 'ga inuga ikwasiaa ka'aran are rakue.

⁴¹Jejui 'ga rurawam are Isai 'ga ka'arana kwasiaa inuga rakue. Isai 'ga weapyoramũ Jejui 'ga rurawam are. Esageay ma'e 'ga. Kũima'eteete 'ga 'ea 'ga ikwaapa. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga 'ga rurawam are rakue.

⁴²A'etea 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa. 'Wyria'ri 'gã amũ miamũ futat 'ga rerowiaa. A'ere 'gã aipo 'eramũ eewi nojemome'ui ajaupe. Fariseu 'gã wejue "Jejui 'ga rerowiaara 'gã simũ'ẽ jarejatykaaw awi 'jau. A'eramũ futat imũ'ẽmyrera 'gã osou'jape'ema jarejatykaawa pype 'jau", e'i fariseu 'gã ajaupe rakue. A'eramũ 'gã a'eramũ wejue ojemome'wawe'em 'gã nemianuwamũ. ⁴³Ajuowase ako esage are etee 'gã wea'aramũ. Janeruwarete 'ga rowase ako esage are jẽmĩ 'gã wea'are'emamũ.

⁴⁴A'eramũ Jejui 'ga oje'ega momorayau ojee ajatyka ma'eramũ juejue oree: —Je rerowiaara 'gã je muarera 'ga nanẽ futat werowiat— 'jau Jejui 'ga oree. ⁴⁵—Araju'jawe etee futat ore. A'eramũ je resakara 'gã nanẽ je muarera 'ga resaka futat— 'jau Jejui 'ga oree. ⁴⁶—'Awa ywy pe ako je ruri pẽ mueapyoawamũ ai'i. A'eramũ je rerowiaara 'gã weapyoramũ je ree ajemogyau. Naypytunimũ wata ma'e 'jawe rũi 'gã. Ypytunimũ wata ma'e 'gã mama'e tywera nuesagi wape awi. A'ere je rerowiaara 'gã nanarũi. 'Arimũ wata ma'e 'jawe te 'gã. Je 'ã mama'ea aesaukat 'gã nupe. Mama'e are 'gã mueapyou— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁷—'Gã amũ nipo jeje'ega renupa ekoete akou. A'ere nipo 'gã nuerowiari jeje'ega. A'etea nipo je "nepẽ'awyri pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe", na'ea'uweri 'gã nupe. Naaipo 'gã nupe 'jaramũ rũi je ruri. Pẽtywer awi pẽ katu'okawamũ te je ruri 'awa ywy pe ikue— 'jau Jejui 'ga oree. ⁴⁸—Pẽẽ mũ nipo jeje'ega rerowiare'ema 'eramũ naje rũi areko tywet pẽẽ. Janeruwarete 'ga te nipo wowase pẽ majatykaawa 'ara upe iwaẽmamũ e'i pẽ nupe: "Neperowiari Jera'ywarete 'ga je'ega rakue. A'eramũ je pẽ nerekou tyweaete", e'i nipo 'ga pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁹—Najetee rũi te 'ã ojot ikue. Jeruwarete 'ga te je mut pẽ mu'jaukaa jee ikue. 'Ga 'eawer imũ etee futat je tekou teje'ega pẽ nupe, 'ga je'ega mome'wau. ⁵⁰'Ga je'ega renuparamũ 'gã jemogyi namutat. 'Au amanũ re 'gã awau oferapa ywag ipe Kul'jywa 'ga pyri amanũ'jape'ema. A'eramũ futat 'gã awau ajemogyau peu. A'ea te je 'ã akwaap. A'eramũ je a'eu etee futat imome'wau pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

Wemimu'e 'gã py pireitawet

13 ¹Maraka apoawa upe iwaẽm ja'wyja'wyrauwe Jejui 'ga 'jau ojeupe: "Awamũ iwaẽmi 'gã maraka apoawa upe, Egitu ywy awi oypyfera 'gã nenũ'ẽawer are wea'awa maraka upe. A'eramũ 'awamũ futat owaẽma ja'wyja'wy je manũawa upe. Temanũ re nipo je oi tejewya ywag ipe Tejuwa 'ga pyri nũ", 'jau Jejui 'ga akou ojeupe etee futat.

Wemiayuwamũ 'ga oporomutaramũ ore ree ikue. Amanũ enunewe 'ga mama'e apou oree, ore ree oporomutaawa resaukaawamũ ikue.

²Jejuí 'ga 'ũina ojemi'waa ore pyri, wemimu'eramũ. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyriara Judas 'ga mu'akwaawukare'ema 'ga mogou. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe: “Oo pa je Jejuí 'ga monou mainana 'gã po pe kwy”, 'jau 'ga ojeupe.

³Ojemi'waaw ipe Jejuí 'ga 'jau ojeupe: “Ku'jywa 'ga opãjêa amut jee. A'eramũ je pãjêreteramũ tekou”, 'jau 'ga ojeupe 'ũina. “Ku'jywa 'ga wi futat te ako je ruri ikue. A'eramũ je 'awamũ tewau tejewya 'ga pyri nũ”, 'jau 'ga 'ũina ojeupe. “A'ere je teo enune 'gã mu'ei mama'e mũ ree”, 'jau 'ga ojeupe 'ũina.

⁴A'ere Jejuí 'ga afu'ama weteyrũ mosoka ojewi. A'ere 'ga ae piryypawa pyyka ojeku'afaa ipyu. ⁵A'ere 'ga 'y reko'woka 'yasiga pype. A'ere 'ga orepy pireita. Orepy pirei re 'ga imukaga ae piryypawa pyu, aku'au imamanipyrrera pyu. ⁶Ore mũ py pirei re 'ga ajepeja 'ga py pireita nũ. A'ere ajepeja mũ nũ. A'ere ajepeja mũ nũ. Awau owaêma Simão Pedro 'ga upe: —Ere epy mua. Sipirei enepya 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'ere Pedro 'ga 'i etee 'ga upe:

—Kuu. Naani nũ'ũ. Najeremiayuwa rũi te 'ã ene. A'eramũ ene jepy pireitarũ'em— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe.

⁷A'eramũ Jejuí 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—'Awamũ nenereapyoi futari jeremiapo are. Anure te nipo enereapyo ee— 'jau Jejuí 'ga Pedro 'ga upe.

⁸—Naani futari. Nerepirei futari jepya— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe.

—Naani. Je enepy pireite'emamũ ene najeremiayuwa rũi ereko— 'jau Jejuí 'ga Pedro 'ga upe.

⁹A'eramũ aipo ojeupe 'ga 'erauwe Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Jepya etee kasi ajee erepirei ne nũ. Jepoa we futar iki ajee epiresi 'ũ, jeakaga 'jau a'i kũi— 'jau Pedro 'ga Jejuí 'ga upe.

¹⁰—Naani. Sã'ã ojauk ma'e 'gã piky'ae'ema. 'Gã pya etee 'ã oky'aramũ.

A'eramũ 'ã 'gã opya etee ipireita. Nan tee futat petywera Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui. A'eramũ pẽ ipiky'ae'ema 'jawewaramũ 'ga upe. Pẽ mũ te ajee 'ã nepẽpouriweri pejetywer awi rail'i. A'eramũ Janeruwarete 'ga nanẽ imoire'ema 'ga wi. Aipo 'ga ipiky'a ma'e 'jawe ako ojekatu'oge'ema futat— 'jau Jejuí 'ga oree.

¹¹Jejuí 'ga Judas 'ga kwaapa ojee. “'Ga futat nipo je mono kũima'e tywera 'gã po pe” 'ea 'ga ikwaapa. A'eramũ 'ga poromũ 'jau oree: “Pẽ mũ nipo ipiky'a ma'e 'jawe futat”, 'jau 'ga oree.

¹²Orepy pireipaw ire 'ga afu'ama waity munepa nũ. A'ere 'ga wapyka. Wapyg ire 'ga oje'ega oree:

—Nepẽneapyoi futari jeremiapofer are. ¹³A'eramũ je pẽ mueapyou ee. “'Ga jane mu'jara”, pe'je 'ã jee jepi. “'Ga Janejararetea”, 'jau 'ã pẽ. A'jea futat pe'je. Namutat je rekoi pẽ nupe. ¹⁴Je te 'ã pẽ mu'jara. Je futat pẽjararetea. A'etea ako je pẽpy pireita ko, pẽnemiayuwa 'jawe ko. Mama'ea je 'ã aapo pẽ nupe. A'eramũ ki pẽ nan tee futat mama'e apou pejejaupe je 'jawe— 'jau Jejuí 'ga oree. ¹⁵—Pẽpy

ako je apirei pẽ mu'jawamũ pejejaupe mama'e apo are ko. “Je 'ã kũima'eteetea. A'eramũ je mama'e apowarũ'em pẽ nupe”, pe'je kasi pejejaupe ne. Je 'jawe futar iki mama'ea peapo pejejaupe pejejopoa— 'jau 'ga oree, orepý piri re.

16—A'jea futat je 'i. 'Wýriara 'gã kũima'eteetea. 'Ga remiayuwa 'gã o'wýriara nuapýraawi. Moranuwa rerooara 'ga nanẽ nuapýraawi omonoara 'ga. A'eramũ je 'wýriara 'jawe futat pẽ nupe. Jeremiayuwa futat pẽẽ. A'eramũ pẽẽ je 'jawe futat mama'e apou 'awamũ. 17'Awamũ pekwaap. A'eramũ pẽẽ je'eawer imũ etee futat mama'e apou. “Pejopoar iki mama'e apo are”, je'eawer imũ mama'e aporamũ nipo pẽẽ pejeku'iramũ pejejemogyau— 'jau 'ga oree ore mu'jau.

18—A'ere je napẽ nupe juejue rũi je 'i. Akwaap je pẽẽ. Tejemimu'eramũ je pẽ mũ'ei. Pẽẽ mũ futat nipo kũima'e tywera 'gã po pe je monou. Ymã we te 'ã 'ga amũ ka'arana kwasiari inuga je ree rakue. “Je pyri ojemi'wat ma'e 'ga amũ nipo je juka are ifuwet”, 'jau 'ga 'ã ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. A'eferupi tee nipo pẽẽ mũ je monou 'gã po pe. 19'A'eramũ je tejukae'emauwe aipo mome'wau pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ je'eawer imũ etee ijeapo re je'eawera rerowiaa. A'eramũ nipo pẽẽ 'jau jee: “A'jea futat. Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ra'e”, 'jau nipo pẽẽ jee— 'jau 'ga oree. 20—A'jea futat je 'i jeremimokwasi'o 'gã nereko esageramũ 'gã je nanẽ je rereko esage ajemogyau nũ. Je rereko esageara 'gã je muarera 'ga nanẽ erekou esage ajemogyau nũ— 'jau 'ga oree.

Ae a'wýre'ema upe 'ga monoara 'ga
(Mateu 26.20-25; Maku 14.17-21; Luka 22.21-23)

21 Aipo 'e re Jejui 'ga u'arasigeteteramũ. A'eramũ 'ga 'jau oree: —A'jea futat je 'i. A'jea futat nipo pẽẽ mũ je mono pejepe je ree iporomutare'ema 'gã nupe je jukaukaa— 'jau 'ga oree.

22 A'eramũ ore arajemogymogyau etee aramã'jãu arajuee.

—Awýja upe sipo 'ga 'i poromũ?— 'jau ore arajemogyau.

23 A'eramũ je te'yina 'ga pyri katu katu teapyka, 'ga jekoty'aawaretea je. 24 A'eramũ Simão Pedro 'ga ojepoetyka jee.

—“Awýja upe te ere poromũ?” ere 'ga upe— 'jau 'ga jee ojepoetyka.

25 A'eramũ je tejeupe Pedro 'ga 'eramũ tejua 'ga rerowyka katu katu.

—Awýja upe te ere poromũ, ki Ku'jyp?— 'jau je 'ga upe.

26 A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Peesag iki je mani'oko'o'i akýma monoa 'ga po pe— 'jau 'ga jee aipo ojeupe je 'eramũ.

'Ga mani'oko'o'i pyyka imuakýma tyfera pype. A'ere 'ga imonou Judas 'ga po pe. Simão Iskariote 'ga ra'yra 'ga poromũ. 27 Mani'oko'o'ia 'ga po pe imono pýrauwe mama'eukwaawa 'wýriara 'ua osou 'ga pype. A'erauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ewau ejemiaporama apou tãmẽjẽ kamẽsiete— 'jau 'ga 'ga upe.

28 A'ere ore 'ga pyri ojemi'wat ma'eferamũ norereapyoi 'ga je'eg are.

—Ma'eramũ sipo 'ga aipo 'jau 'ga upe 'wei?— 'jau ore arajaupe.

²⁹—Mama'e mü mua nipo kwe 'ga 'ga monoi küi. Ikaraemãe'ema 'gã nupe ka'aranũũ monou nipo kwe 'ga 'ga monoi küi— 'jau etee ore arajaupe. “'Ga futat nã'ã ka'aranũũ yrũ rerekwara re'ã”, 'jau ore. A'eramũ ore poromũ 'jau “mama'e mü nipo 'ga oo imua”, 'jau ore ee orojeapyoe'ema rerekou.

³⁰Jejui 'ga wi mani'oko'o'i pyyka ypy we Judas 'ga afu'ama awau uẽma ore wi. Awau 'ga oporogytau mainana 'wyrriara upe, 'gã nupe Jejui 'ga mono are. Ypytunimũ futat 'ga awau ore wi.

Pedro 'ga momoranupawet

(Mateu 26.31-35; Maku 14.27-31; Luka 22.31-34)

^{31,32}Judas 'ga ãm ire Jejui 'ga 'jau oree:

—Je pẽneki'yraretea. 'Awamũ futat nipo je manũi. Anurenure'i nipo pẽẽ je manũ re Jeruwarete 'ga pãjẽ resaka. Jepãjẽa nanẽ nipo pẽẽ esaka nũ. A'eramũ nipo pẽẽ aipo resag ire 'jau oree: “Pẽẽ te 'ã pãjẽrete. Pẽnesage 'ã oree”, 'jau nipo pẽẽ oree orepãjẽ resag ire, ore muorypa— 'jau Jejui 'ga oree.

³³—Kunumĩmet. Nakoa'uweri je namutat pẽ pype. Ko'iko'i ete je oi pẽ nui. Je o re nipo pẽẽ pejewau je rekaa numiamũ. A'ere nipo “nepeoa'uweri je waw ipe”, 'jau ako je judeu 'gã 'wyrriari 'gã nupe ikue. A'ere je 'awamũ pẽ nupe nanẽ je 'i aipo 'jau nũ— 'jau Jejui 'ga oree. ³⁴—A'eramũ je mama'e yau mü momo'wau pẽ nupe. Jeporomutat te je 'ã pẽ nee kwaiwete. A'eramũ ki pẽẽ nanẽ pejeporomutaramũ pejejee. Pejejuerekou esage ki je 'jawe. ³⁵A'eramũ pejejuereko esage resakara 'gã 'jau pẽ nupe: “Jejui 'ga remiayuwa 'gã futat. A'eramũ 'gã oporomutaramũ ajuee 'ga 'jawe. A'jea futat 'gã 'ga remiayuwa ra'e”, 'jau nipo 'gã pẽ nesaka— 'jau Jejui 'ga oree.

³⁶Aipo 'ga 'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Ma'ape ene ewau poromũ, ki Ku'jyp?— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Nereo'uweri je rupi 'awamũ. Anure te nipo ereo je rewiri— 'jau etee 'ga 'ga upe.

³⁷—Ma'eramũ je tewawe'em ene rupi ki 'ei? Ene reewe futat je manũi tewau küi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—“Ene reewe futat je oi temanũmũ”, 'jau ene küi. A'ere je te a'jea futat je 'i enee küi. 'Awa ypytuna rupi futat nipo ene'me 'gã nupe muapyt, je kwakupa nipo 'gã nupe wyrasokwẽ je'eg enunewe küi— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

Janeruwarete 'ga rupap

14 ¹Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ oree ikue:

—Pẽ'arasig kasi ne. Pejepy'a'wyre'emamũ nanẽ pejejemogyau nũ. Jarejuwarete 'ga ree etee pejejemogypyka pejejemogyau. Je ree nanẽ pejejemogypyka pejejemogyau nũ. ²Jeruwarete 'ga rupaw ipe kwaiwete 'oga. A'eramũ je pẽnupawa mogatyrũmũ tewau. Aipo tywe'em

ire amunipo 'ã je aipo na'lea'uweri pẽ nupe. ³Pẽnupawa mogatyrũmaw ire nipo je tejua pẽ nupe, pẽ nerawau peu tejepyri pẽ mogyau. ⁴Pekwaap futat 'ã je wawa piara— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁵A'eramũ Tome 'ga 'jau 'ga upe:

—Norokwaawi ore ene wawa, ki Ku'jyp. Maran sipo ore ene wawa piara kwaawi?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je futat 'ã pe 'jawewara. Je rupi etee te peo Jeruwarete 'ga pyri. Je 'ã mama'e a'jea etee omome'u. Je futat ae mogyara. Je futat omonoukat pẽẽ imogyau Jarejuwarete 'ga pyri, a'e je 'ã pẽ nupe jepi. ⁷Je kwaaw ire Jeruwarete 'ga nanẽ pekwaap nũ. 'Awamũ 'ã pekwaap 'ga futat. A'eramũ nipo pẽẽ 'ga resaka futat— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁸A'eramũ Filipe 'ga 'jau 'ga upe:

—Eesaukat Jarejuwarete 'ga oree, ki Ku'jyp. 'Ga resag ire torerekõẽãi arajemogyau 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Naje kwaawi we nipo ape ki sa? Ymã agawewi te 'ã je rekoï pẽ pype a'i kũï? Je resakara 'gã Jeruwarete 'ga nanẽ wesak futat nũ kũï. Ma'eramũ ene poromũ “Jarejuwarete 'ga eesaukat oree”, 'jau jee 'ũ? ¹⁰Jeruwarete 'ga je 'jawe futat kũï. Je nanẽ 'ga 'jawe futat kũï. Majepei teewara 'jawe futat ore rekoï kũï. Nererowiari nipo aipoa ki sa?— 'jau Jejui 'ga Filipe 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Nateje'ega etee rũï je amome'u pẽ nupe 'agamũ. Tejuwarete 'ga je'ega te je amome'u pẽ nupe kũï. Opãjẽ mũ futat 'ga mama'e apoukari jee. ¹¹Je rerowiat pejepe. Je futat ako Tejuwarete 'ga pir are. 'Ga nanẽ akou jepir are nũ. Aipoa ki perowiat. Jeje'ega rerowiare'ema ki jeremiapofer are je rerowiat pejepe. ¹²A'jea futat je 'i. Je rerowiaara 'gã nipo mama'e apou je 'jawe etee futat. Tejuwarete 'ga pyri je oi 'awamũ. A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã mama'e apou je apyraapa— 'jau Jejui 'ga oree. ¹³—A'eramũ pẽẽ je rerowiaaramũ je renũina “mama'ea eapo oree”, 'jau ki pẽẽ jee. A'eramũ je pẽ nemienũja apou pẽ nupe tejer imũ pẽẽ enũï re. A'eramũ pẽẽ mama'ea pejejeupe je iapo re Jarejuwarete 'ga muorypa, pejejeupe iapoawer are. ¹⁴A'jea futat je'ea. “Mama'ea eapo oree”, tejer imũ tejeupe pẽẽ 'eramũ je iapoi futari pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

Janeruwarete 'ga 'Agesage

¹⁵—Je ree pejeporomutar ire nipo pẽẽ jeje'ega renupa. ¹⁶A'eramũ je teje'ega renuw ire 'jau Tejuwarete 'ga upe: “E'agesagea emono je rerowiaara 'gã nupe 'gã poaawamũ je 'gã poawera 'jawe”, 'jau nipo je 'ga upe. “Namutar iki E'agesagea emogo 'gã pype imoire'ema futat 'gã nui”, 'jau nipo je 'ga upe. ¹⁷'Ga 'Agesagea mama'e a'je are etee futat pẽ mueapyo Jarejuwarete 'ga ree. Je rerowiare'ema 'gã 'ga 'Agesage kwaape'ema futat. A'eramũ 'ga 'gã nupe U'agesage monowe'em futat. A're 'ã pẽẽ 'ga 'Agesagea pekwaap. Pẽ pyri futat

'ga 'Agesagea rekoi. A'eramũ anurenure'i futat akou pẽ pype, pẽnerekwaramũ. Janeruwarete 'ga 'Agesagea akou je rerowiaaramũ pẽ pype— 'jau 'ga oree.

¹⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau nũ:

—Anure nipo je ruri tejewya pẽ nupe nũ. Naetyga'uweri je pẽẽ imogyau— 'jau 'ga oree. ¹⁹—Anurenure'i nipo je rerowiare'ema 'gã naje resagu'jawi. A'ere pẽẽ je resagu'jap futat pejepe. Temanũ re miamũ je ferawi etee nũ. A'eramũ nipo je pẽ mogyau teje'jawe etee futat. ²⁰Pẽ nupe 'ga 'Agesage rur ire pẽ mueapyou Jeruwa 'ga ree, je ree 'jau. “'Uwarete 'ga pyri 'ga rekoi. Jane pyri nanẽ 'ga rekoi futari nũ” 'e are pẽ mueapyoukaa. “'Ga pyri nanẽ ore rekoi nũ” 'e are nanẽ pẽ mueapyoukaa nũ— 'jau 'ga oree ikue.

²¹—A'eramũ ki pẽẽ jeje'ega renupa katu pejejemogyau. Jeje'ega renup katuara 'gã iporomutat futat je ree. Aipo 'gã nee Jeruwarete 'ga poromutaramũ futat. Je nanẽ 'gã nee teporomutaramũ nũ. 'Gã nupe je jekwaawukari futat— 'jau 'ga oree ikue.

²²A'eramũ Judas 'ga oporonupa ee 'ga upe. NaJudas Iskariote 'ga rũi. Ajepeja 'ga Judas 'ga te oporonup ee 'ga upe:

—Ma'eramũ ene ejekwaawukaa ore upe etee 'ũ? Ma'eramũ sipo ene ejekwaawukare'ema ejerowiare'ema 'gã nupe?— 'jau Judas 'ga oporonupa ee 'ga upe.

²³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je ree iporomutat ma'e 'gã jeje'ega wenup futat. A'eramũ Jeruwarete 'ga oporomutaramũ aipo 'gã nee. Tejuwarete 'ga retee futat je rekoi 'gã nupe. ²⁴Je ree iporomutare'ema 'gã jeje'ega nuerowiari futari. Nateje'ega rũi te 'ã je amome'u pẽ nupe. Tejuwarete 'ga je'ega te je 'ã amome'u, temuarera 'ga je'ega etee futat— 'jau 'ga 'ga upe ikue.

²⁵—Pẽ pype tekou je 'ã a'e mome'wau pẽ nupe. ²⁶Anure nipo 'ga U'agesage muri jerekwawer ipe pẽ poaawamũ, pẽ mu'jau mama'e a'je are, pẽ muea'aa je'eawer are— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁷—Je 'ã jepy'ata'wa futat. A'eramũ je teje'jawe etee futat pẽ mogyau pẽ mopy'ata'wau. Je rerowiare'ema 'gã nojomopy'ata'wai futari. A'ere je nanarũi. Je te a'jea futat pẽ mopy'ata'waara. A'eramũ ki pẽẽ pejepy'ata'waramũ pejejemogyau je ree. Pkyje kasi mama'e awi ne— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁸—“Awamũ je oi pẽ nui. A'ere anure je ruri nũ”, a'e je ako pẽ nupe ko. A'ea peenup je'eawera. Je ree iporomutat ma'eramũ nipo pẽku'i pejejemogyau je o re je ree. Tejuwarete 'ga pyri je oi. 'Ga 'ã je apyraapararete futat. A'eramũ nipo pẽẽ pejeku'iramũ je o are— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁹—Teoa je amome'u pẽ nupe 'awamũ. A'eramũ pẽẽ je o re jeje'ega rerowiaa. ³⁰Amogytaaiw etee je pẽẽ na'ne. Je rerowiare'ema 'gã 'wryiara 'ut ja'wyja'wy jee. A'ere nuapoukara'uweri mama'ea jee. ³¹Tejuwarete 'ga 'eawer imũ etee futat je mama'ea apoi tekou. A'ere je rerowiare'ema 'gã anure 'gã neapyoramũ Jeruwarete 'ga ree jeporomutar are— 'jau 'ga oree.

Aipo 'epaw ire 'ga 'jau oree:

—Pe'je iruukwe 'aw awi. Soo 'jau— 'jau 'ga oree wemimu'eramũ.
A'eramũ futat ore arawau aipo awi.

Uwa 'ywarete 'jawewat

15 ¹A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau oree, ore mu'jawamũ:
—Je 'ã uwa 'ywarete 'jawe. A'eramũ pëe je rerowiaaramũ akã 'jawe. A'eramũ Jeruwarete 'ga uwa 'ywa jara 'jawe. ²Sã'ã uwa 'ywa tymara 'gã. I'aawa rupi 'gã awau esaka. A'ere amumera akã ni'ai. Amume'ria etee u'a'iramũ. A'eramũ ijara 'ga i'ae'ema akã monoka jui. I'a'i ma'ea etee 'ga imogatyrumũ imogyau. A'ere imogatyrumyrera akã u'aramũ kwaiwete. Nan tee futat nipo je rerowiaara 'gã. Jeje'ega renupare'ema 'gã akã'ae'ema 'jawe. “Je te 'ã Jejui 'ga remiayuwaretea”, 'jau nipo 'gã numiamũ. A'ere nipo 'gã nuapoi Jeruwarete 'ga remifutar imũ mama'ea. Nuenuwi 'gã 'ga je'ega. A'e 'gã 'ga ope'a je wi imonou muku. Amumera 'gã te nipo ajee akã mogatyrumyrera 'jawe. A'e 'gã a'jea futat Jeruwarete 'ga amu'akwaap 'gã mama'e tywera apoe'em are 'gã mogyau. Aipo 'gã akã mogatyrumyrera 'jawe i'a kwaiwete ma'e 'jawe ajemogy jee. 'Gã a'jea futat 'ga remifutar imũ etee mama'e wapo ajemogyau. ³A'ere 'ga ako pë mogatyrũi ko. Jeje'ega a'jea futat peenup katu katu. A'eramũ 'ga ako pë katu'oka ko— 'jau 'ga oree. ⁴—Sã'lã akãa o'yw are u'ama etee i'aa. O'yw awi akã open ire ni'au'jawi. Nan tee futat jepir are ajemogy ma'eramũ etee Jeruwarete 'ga remifutar imũ mama'ea peapo pejemogyau. A'eramũ je pë nerekou tejeape futat— 'jau 'ga oree. ⁵—Je uwa 'ywarete 'jawe futat. Pëe akã 'jawe. Jepir are pejemogyau. Je tekou pë nee 'jau. A'eramũ je pë poaa mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. Pejepoare'emamũ nepeapo'uweri mama'ea— 'jau 'ga oree. ⁶—Sã'lã uwa 'ywa jara 'ga akã ypiwera monoga imonoa iapya jui. Nan tee futat Jeruwarete 'ga jepir areware'ema 'gã monoi muku je wi. ⁷Je ree ajemogy ma'eramũ pëe jeje'ega renuparamũ futat. A'eramũ Jeruwarete 'ga “mama'e mũ eapo jee”, ojeupe 'eramũ iapou futat pë nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ⁸—Jeruwarete 'ga remifutar imũ pejemogy re pëe mama'e apou 'ga 'eawer imũ etee. A'eramũ pë nesakara 'gã 'jau pë nupe: “Janeruwarete 'ga 'ã esageay”, 'jau nipo 'gã pë nupe pë nesag ire. “Gã 'ã a'jea futat Jejui 'ga remiayua”, 'jau nipo 'gã pë nesag ire— 'jau 'ga oree ikue. ⁹—Jeruwarete 'ga iporomutat je ree. A'eramũ je nan tee futat teporomutaramũ pë nee. A'eramũ ki pëe jeje'ega renuparamũ jeje'ega anupa ywyapi pejemogyau. A'eramũ je taetu teporomutaramũ pë nee. ¹⁰Sã'lã je Tejuwarete 'ga je'ega renup katu katua je rekoa. A'eramũ 'ga a'eramũ oporomutaramũ a'jea futat je ree. Nan tee futat iki jeje'ega peenup pejemogyau. A'eramũ te jeporomutaramũ pë nee pejemogyramũ— 'jau 'ga oree. ¹¹—Aipoa je amome'u pë nupe pë muekõëainawamũ. Je 'ã ekõëai ma'eramũ. A'eramũ je teje'jawe pënekõëãja futaa. ¹²Jeporomutat je pë nee. A'eramũ je tejejukau esage pë nee. A'eramũ je 'jau pë nupe: Pëporomutar iki pejejee. Pejejuka esage ki pejejee, je 'jawe futat— 'jau 'ga oree ikue. ¹³—

Ojekoty'aaw are iporomutat ma'e 'gã amanũmũ ojekoty'aawa 'gã nekwawer ipe. Nitywi 'ga amũ aipo 'ga apyraapara 'gã, ojekoty'aaw are iporomutara apyraapara 'gã. ¹⁴Jeje'ega renuw ire pejejemogyau jejekoty'aawamũ.

¹⁵—Naje upe oporowyky ma'e rüü pëë. Jejekoty'aawa te pëë. I'wyriat ma'e 'gã o'wyriara porowykyrama nokwaawi. Mama'e eapo amũ 'eramũ etee te 'gã o'wyriara porowyky apoi. A'eramũ pëë 'awamũ pejejemogyau jejekoty'aawamũ. A'eramũ je tejeupe Tejuwarete 'ga remimome'u mome'waupap pë nupe. ¹⁶Napëë nüi ako je pyyrü pejepe ikue. Je te apyürü pëë kwe pe imonopyramũ mama'e esage apoukaawamũ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. Aipoa pënemiapoa nateepawa'uweri futari. Nanuaramũ Jeruwarete 'ga mama'e muri futari pë nupe jeje'eg imũ ojeupe mama'e renüi re. ¹⁷Ma'eramũ 'ã je 'i poromũ pë nupe. Pëporomutar iki pejejee pejejemogyau, je 'i pë nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

'Ga rerowiaara 'gã nee iporomutare'ema 'gã

¹⁸—Je rerowiare'ema 'gã pejejee iporomutare'emamũ ki pënea'at je ree. Je ree ra'ne te 'ã 'gã niporomutari. ¹⁹Oje'jawe pejejemogy re amunipo 'ã 'gã poromutaramũ pë nee. A'ere 'ã na'gã 'jawe rüi tãmëjë tepejemogy. Je 'ã amũ'ë pëë 'gã nui pë mogyau tejemiayuwamũ. A'eramũ 'gã oporomutare'emamũ pë nee pejemogyramũ— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁰—Je'eawer are ki pënea'at, "I'wyriat ma'e 'gã o'wyriara nuapyraawa'uweri" 'e are. A'eramũ 'gã je rereko tywer ire pëë nanë pë nerekou tyweaete futat nü. Jeje'eg are wapyaka re ki 'gã peje'eg are nanë tuapyaka nü. ²¹Pëë 'ã je rerowiaara. A'eramũ 'gã pë nerekou tyweaete. Je muarera 'ga 'gã nokwaawi. A'eramũ 'gã a'eramũ pë nerekou tyweaete futat— 'jau Jejui 'ga oree. ²²—'Au ako tejuã 'gã mul'jau Tejuwarete 'ga je'eg are ai'i nü. Je amu'e'em ire taetu amunipo 'ã 'gã 'jau: "Norokwaawi ore Jarejuwarete 'ga porogytaa. A'eramũ ore orotywera kwaape'ema nanë nü", 'jau amunipo 'ã 'gã. A'ere 'gã 'ga porogyta kwaawi futari. A'eramũ 'gã o'mearü'e'emamũ 'ga upe. ²³Je ree iporomutare'ema 'gã Jeruwarete 'ga ree nanë niporomutari nü. ²⁴'Gã nemiapoe'ema ako je iapou'jau'japa agawewi 'gã neape ai'i. Nitywi 'ga amũ aipo apou je 'jawe. Aipo resage'em ire amunipo 'ã 'gã 'liarüi "Naruesagi ore Jejui 'ga remiapofera. A'eramũ ore 'ga rerowiare'ema" e'liarü amunipo 'ã 'gã jee. A'ere ako 'gã esagi agawewi futat ai'i. Je ree 'gã poromutare'em tee ate. Jeruwarete 'ga ree nanë nanuara 'gã niporomutari nü— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁵—Ymã te 'ga amũ ka'arana kwasiaa je ree rakue: "Naapoi agawewi je mama'e tywera. A'etea je ree 'gã poromutare'em tee ate", 'jau 'ga amũ inuga ikwasiaa rakue. Aipoa 'gã ikwasiaa inuga je ree rakue— 'jau 'ga oree.

²⁶—Tejuwarete 'ga pyri tewaëm ire ta'e 'ga upe 'jau: "E'agesagea emono je rerowiaara 'gã nupe", ta'e Tejuwarete 'ga upe 'jau. A'eramũ nipo 'ga imua pë nupe je ree pë mul'jawamũ. Mama'e a'je are etee te 'ga pë mu'ei. ²⁷A'eramũ pëë je mome'wau 'gã nupe. Pejejepype je reko ypyrauwe ako pejeatau pejejemogyau je rewiri jeje'ega renupa ai'i. A'eramũ pëë 'awamũ pëë nanë 'gã mul'jau je ree nü— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

16 ¹A'ere Jejuí 'ga oporogytau oree nũ: —Aipoa je amome'u pẽ nupe tejerowiar awi pẽ momigukaawe'emamũ. ²Anure nipo je rerowiare'ema 'gã pẽ mũ'ëi janejatykaaw awi. “Jejuí 'ga rerowiara pẽẽ. A'eramũ pẽẽ pejewau peje'jãu ore wi”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. Pẽẽ mũ juka re nipo 'gã 'jau ajaupe: “Jarejuwarete 'ga remifutar imũ jane 'gã apisi”, 'jau futatee nipo 'gã ajemogyau. ³Jeruwarete 'ga nipo 'gã ikwaape'ema agawewi. Je nanẽ nipo 'gã je kwaape'ema nũ. A'eramũ nipo 'gã pẽ nerekou tyweaete. ⁴A'eramũ je 'awamũ 'gã nemiaporama mome'wau pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ anure 'gã iaporamũ pejejea'aramũ je'eawer are. “Omome'u tãmẽjẽ ako Jejuí 'ga janee ikue”, 'jau nipo pẽẽ— 'jau 'ga oree.

Janeruwarete 'ga 'Agesage

—Pẽ pype tekou ako je aipo mome'wawa'ne'em pẽ nupe ai'i. ⁵A'ere je 'awamũ je oi pẽ nui. Temuarera 'ga pyri je oi tejewya nũ. A'e are ako je pẽ mu'ei ko. A'etea 'ã pẽẽ mũ “Ma'ape te ereo?” 'jawe'em jee. ⁶Peje'arasigamũ etee 'ã aipo pejejeupe je 'eramũ. ⁷A'ere a'jea futat aipo je'ea. Je oe'em ire amunipo 'ã pẽ poara 'ga nura'uweri pẽ nupe. Teo re te je 'ga 'Agesage muri pẽ nupe pẽ poaawamũ. A'eramũ pẽẽ pejeku'iramũ je o are. ⁸'Ga 'Agesagea 'ut ywy pewara 'gã mueapyou 'gã tywer are. Mama'e a'je are 'gã mueapyou 'ua. “Pëtywer are Ku'jywa 'ga pẽ nereko tyweri” 'e are 'gã mueapyoawamũ 'ga U'agesage muri pẽ nupe— 'jau Jejuí 'ga oree. ⁹—Je rerowiare'ema 'gã naeapyoi “Jejuí 'ga rerowiare'emamũ ae ia'wyre'emamũ juejue ae jemogyi Ku'jywa 'ga upe” 'e are weapyoe'emamũ. Aipo are te 'ga 'Agesagea 'gã mu'akwaawi. ¹⁰Mama'e esage are nanẽ 'ga 'Agesagea 'gã mueapyou nũ. Je 'ã mama'e esagea etee iapou. A'eramũ je tewau Tejuwarete 'ga pyri. Naje resagu'jawi pejepe. ¹¹Ku'jywa 'ga ajuereko tywerete are nanẽ 'gã mueapyou. Mama'eukwaawa 'wyriara upe Ku'jywa 'ga 'i ikue: “Anure nipo ereo tata pe”, 'jau 'ga mama'eukwaawa 'wyriara upe ikue. Je rerowiare'ema 'gã mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa futat. A'eramũ nipo 'gã awau tata pe o'wyriara rupiwewe futat— 'jau Jejuí 'ga oree.

¹²—A'ere kwaiwete je pẽ nupe je remimome'urama. A'ere 'awamũ nepẽneapyoi we ee. A'eramũ je imome'wawe'em pẽ nupe. ¹³'Ur ire te nipo Ku'jywa 'ga 'Agesagea pẽ mu'ei mama'e a'je are etee te. 'Ga je kwaawukari pẽ nupe. Naoje'eg imũ rui 'ga pẽ mu'ei. Wemienuwer are te 'ga pẽ mu'ei. Ijeaporam are nanẽ 'ga pẽ mu'ei nũ. ¹⁴Jeruwarete 'ga 'Agesagea jeje'ega renuw ire 'ga pẽ mu'ei ee. A'eramũ te nipo pẽneapyo je ree. “Jejuí 'ga esage” pẽ mu'eukaa pejejaupe. ¹⁵Tejuwarete 'ga 'jawe futat jerea'aramũ mama'e are. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Ku'jywa 'ga 'Agesagea nipo pẽ mu'e je'eawer are, enuw ire, a'e je 'ã pẽ nupe— 'jau Jejuí 'ga oree.

“Tejuwarete 'ga pyri je oi” 'ga 'eawet

¹⁶—Anurenure'i nipo pẽẽ je resake'ema pejajemogyau. Anure tãmẽjẽ te nipo je resagu'jap pejepe nũ— 'jau 'ga oree.

¹⁷Aipo orojeupe 'ga 'eramũ ore 'jau arajaupe:

—Ma'eramũ te 'ga 'i poromũ janee? “Anurenure'i nipo naje resagu'jawi pejepe. Anure tãmējẽ te nipo je resak pejepe nũ”, e'i 'ga 'ã janee. “Tejuwarete 'ga pyri je oi, tejewya nũ. A'eramũ pẽẽ a'eramũ je resagu'jape'ema”, e'i 'ga 'ã janee. Ma'eramũ 'ga poromũ 'jau nũ'ũ?— 'jau ore arajaupe. ¹⁸—Maranime sipo anurenure'ia? Maranime sipo anurea? Janereapyoi jane 'ga porogyta are nũ'ũ— 'jau ore arajaupe.

¹⁹Jejui 'ga aipo arajaupe 'e kwaapa 'ũina. “Iporonuwietet 'gã je'e are”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau oree:

—“Anurenure'i nipo pẽẽ je resake'ema. Anure tãmējẽ te nipo je resagu'jap pejepe”, a'e ako je pẽ nupe ko kũi. A'e are nipo nepẽeapyoi?— 'jau 'ga oree. ²⁰—A'jea futat je 'i. Anure nipo pẽẽ je rapirũmũ je manũ re. Je manũ re nipo pẽ'arasig je ree. Je rerowiare'ema 'gã te nipo ajee iku'li etee ajemogyau je manũnamũ. Pẽẽ te nipo ajee pẽ'arasigaip je ree. A'ere nipo anure pejeku'iramũ nũ. ²¹Sã'ã kũjãa wa'yray reru'arasiga ojewi wa'yra rayramũ. A'ere 'ã ojewi wa'yra 'ar ire aku'iramũ nũ. Wea'aru'jawe'emamũ 'ã wa'yra rayfer are. Aku'iramũ etee 'ã wa'yra are nũ. ²²Nan tee futat nipo pẽẽ 'awamũ peje'arasigamũ pejejemogyau. A'ere nipo pẽẽ anure je resagu'jaw ire pẽku'li pejejemogyau nũ. A'eramũ nipo 'gã amũ pẽku'li mateepawarũme'em pẽ nui— 'jau 'ga oree.

²³—Aipoa 'ara rupi nipo pẽẽ 'jawe'em je upe, “ore mu'e ape aipo are”, 'jawe'em nipo pẽẽ jee. Ku'jywa 'ga 'Agésagea te nipo pẽ mu'e mama'e are. A'jea futat je 'i. Pẽẽ 'ã je rerowiaaramũ. A'eramũ 'ga “mama'ea eapo amũ jee”, jerer imũ ojeupe 'eramũ Ku'jywa 'ga iapou pẽ nupe. ²⁴Nepeenũi we te 'ã mama'ea 'ga upe jerer imũ. A'eramũ ki pẽẽ 'awamũ mama'e renũina 'ga upe. A'eramũ 'ga imua pẽ nupe. A'eramũ te nipo pẽku'li a'jea'jea futat pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁵—Mama'e mũ ako je amome'u pẽ nupe pẽ mu'jawamũ ai'i. A'ere anure nipo je Tejuwarete 'ga mome'ui katu katu pẽ nupe. ²⁶Naje rũi futat mama'e aenũi Ku'jywa 'ga upe pẽ nupe. Je rerowiat 'ã pejepe. A'eramũ pẽẽ futat mama'e renũina Jarejuwarete 'ga upe pejejeupe. ²⁷Jeruwarete 'ga iporomutat pẽ nee. Je ree pẽporomutaramũ. “'Ga wi je ruri” 'ea 'ã perowiat. A'eramũ 'ga oporomutaramũ pẽ nee. A'eramũ 'ga mama'e apou pẽ nupe ojeupe pẽẽ 'eramũ. ²⁸A'jea futat je ruri Tejuwarete 'ga wi 'au ywy pe ikue. A'ere 'awamũ je oi tejewya ywag ipe 'ga pyri nũ— 'jau 'ga oree.

²⁹A'eramũ ore 'ga remimu'eramũ 'jau 'ga upe:

—'Awamũ namorogytau rũi ore mu'e ape. Orereapyo ore 'awamũ eneporogyta are ki 'ei— 'jau ore 'ga upe. ³⁰—Ene 'ã a'jea futat enereapyo katu katu mama'e are. Arajaupe oreporogyta jemima we 'ã ene ikwaapa. A'eramũ ene ore mueapyou ee, ee ore poronuwe'emaue. A'eramũ ore “Ku'jywa 'ga wi je ruri” 'e rerowiaa— 'jau ore 'ga upe.

³¹A'eramũ 'ga 'jau oree:

—A'jea futat sipo je rerowiat pejepe 'awamũ?— 'jau 'ga oree. ³²—A'ere'ere'i futat nipo pẽẽ pekwasio pejewau pejeje'wyr ipe je wi. Nepepytai'i futari nipo amũ je pyri. A'ere Jeruwarete 'ga te 'ga rekoj je

pyri. A'eramũ je natejeteeli rũi tekou. ³³Aipoa je 'ã omome'u pẽ nupe pẽ mopy'ata'waawamũ. A'eramũ pẽẽ pejekyjawem pejemogyau. Je rerowiaara pẽẽ. A'eramũ pẽẽ pejepy'a'wyre'emamũ je ree pejemogyau. Je rerowiare'ema 'gã nipo pẽ nerekou tyweaete. A'ere kasi pepojeuw ine. Je te 'ã 'gã 'wyrriara pãjẽa 'arimũ akwap— 'Jau Jejui 'ga ore.

'Uwarete 'ga upe oje'ega monoawet

17 ¹Wemimu'eramũ ore upe oporogytapaw ire, 'ga amã'jãu ywau oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. 'Awamũ iwaẽmi jeresage resaukaawa upe. Jeresagea eesaukat 'gã nupe. A'eramũ je nanẽ eneresage resaukararũmũ 'gã nupe nũ. ²Eneje'eg imũ ako je ruri ikue. Ene futat 'ã je rerowiarukaa 'gã nupe. A'eramũ je tejerowiaara 'gã mogyau nakwaparimũ rũi futat. Je futat 'gã amomyau 'gã mogyau. ³A'eramũ jeremimomyaufera 'gã ene kwaapa. “Ga etee futat Janeruwaretea”, 'Jau nipo 'gã enee. A'eramũ nipo 'gã a'eramũ je nanẽ je kwaapa nũ. “Jejui Kristu 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat”, 'Jau nipo 'gã jee je kwaaw ire. ⁴Eneporowykya je aapopap 'gã nupe ene'eawer imũ. Eneresagea nanẽ je esaukaa 'gã nupe nũ. ⁵Ymã ako ywy apoe'emauwe jeresagea ereesaukat jarejepyriwara 'gã nupe ikue. A'eramũ ene 'awamũ nanẽ esaukaa ejepyri je o re nũ— 'Jau Jejui 'ga oje'ega monou 'Uwa 'ga upe.

⁶A'ere Jejui 'ga wemimu'eramũ ore mome'wau 'Uwarete 'ga upe:

—Ene 'ã je rerowiarukar ape 'gã nupe. A'eramũ je ene kwaawukaa tejerowiaara 'gã nupe ai'i. 'Gã 'ã eneremiayuwa rakue. A'eramũ ene 'gã mua jee, jeremiayuwamũ. Eneje'ega 'gã wanup. ⁷A'eramũ 'gã 'awamũ ikwaapa, “tejuwa 'ga je'eg imũ tee je pẽ mu'ei” 'ea 'gã erowiaa. ⁸Eneje'eg are je 'ã 'gã mu'ei. A'eramũ 'gã “Jeruwarete 'ga te 'ã je mut” 'ea 'gã erowiaa.

⁹—'Gã nee je porogytai enee. Natejerowiare'ema 'gã nee rũi je porogytai enee. Tejeupe eneremimurera 'gã nee te je porogytai enee. Eneremiayuwa futat 'gã. A'eramũ je a'eramũ teje'ega monou ene upe 'gã nee. ¹⁰Je rerowiaara 'gã juejue janeremiayuwamũ. Enema'eramũ, jema'eramũ 'Jau. A'eramũ nipo 'gã neko esage resakara 'gã 'Jau jee: “A'jea futat Jejui 'ga resageramũ ra'e. Sã'ã 'ga remiayuwa 'gã jemogy esagea”, 'Jau nipo 'gã nesakara 'gã jee.

¹¹—Kiapi'ni, Ene te 'ã eneresageay. A'ere'ere'i futat je oi peu ene pyri nũ. Napytai je 'au ywy pe. A'ere janeremiayuwa 'gã pytai 'au. A'eramũ ene epãjẽ mũ 'gã a'gwau mama'e tywer awi jarejeupe. Je upe ejemimurera 'Jawerimũ etee futat 'gã a'gwau mama'e tywer awi jarejeupe. Majepei teewara 'Jawe te 'ã jane rekoi. A'eramũ ene majepei 'yweteewara 'Jawe 'gã mogyau jareje'Jawe.

¹²—'Gã pype tekou je 'gã a'gwau mama'e tywer awi. Tejeupe ene epãjẽ muawer imũ etee futat je 'gã a'gwau. Noka'jami 'ga amũ je wi. Majepeja 'ga etee te ajee jeremiayuwa 'ga naje rerowiari. Nitywi 'ga amũ je rerowiarukararũmũ 'ga upe. Tata pe oo ma'e 'ga wejue te. Ymã te 'gã ka'arana kwasiari inuga 'ga ree rakue. A'eramũ nipo tata pe 'ga o re

ka'arana mogytaara 'gã 'Jau “a'jea futat ra'e. Mama'e a'je are 'gã ka'arana kwasiari inuga rakue”, 'Jau nipo 'gã— 'Jau Jejui 'ga u'ama 'Uwa 'ga upe.

¹³—A'ere'ere'li futat je oi ene pyri. A'eramũ je 'au tekouwe aipo 'Jau enee 'gã nemianuwauwe, 'gã maku'iawamũ. Afutat je 'gã ku'ia teje'Jawe. ¹⁴Eneje'ega je imome'wau'Jau'Japa 'gã nupe 'gã nerekou. Je najerea'ara'uweri mama'e tywer are. Jeremimu'efera 'gã nanẽ wea'are'emamũ mama'e tywer are nũ. Natejerowiare'ema 'gã 'Jawe etee rui ore jemogyi mama'e tywera apou. A'eramũ nipo eneje'ega rerowiare'ema 'gã oporomutare'emamũ 'gã nee 'gã jemogyramũ. ¹⁵Eroo jeremiayuwa 'gã je reewe 'awa ywy awi, na'ea'uweri je enee. Ea'gu ki 'gã mama'eukwaawa 'wyriar awi, a'e te je enee— 'Jau Jejui 'ga oporogytau u'ama 'Uwarete 'ga upe.

¹⁶—Na'auwara rui te 'ã je. A'eramũ je ree ojemu'e ma'e 'gã nanẽ wea'are'emamũ mama'e tywer are ajemogyau 'Jau. Mama'e esage apo are etee 'gã taea'at ajemogyau 'Jau. Naje rerowiare'ema 'gã 'Jawe rui 'gã jemogyi— 'Jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe u'ama oporogytau. ¹⁷—Emogy 'gã ejemiayuwamũ. Eneje'ega a'jea futat. Eje'eg imũ ejekwaawukat 'gã nupe— 'Jau Jejui 'ga 'Uwa 'ga upe u'ama. ¹⁸—Ene te 'ã je mur ape 'au ywy pe eje'ega mome'waramũ. A'eramũ je nan tee futat 'gã mokwasi'wau eneje'ega mome'waramũ. ¹⁹Awamũ je jemonoi enepo pe. Ene'eawer imũ etee futat nipo 'ã temanũmũ. A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã ajemogyau eneremiayuwamũ je 'Jawe, mama'e apou enee je 'Jawerimũ— 'Jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe u'ama.

²⁰—A'ere je natejewiriwara 'gã nee etee rui je porogytai enee. Anure nanẽ nipo 'gã oi okwasi'wau kwe pe je mome'wau 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã nenupara 'gã amũ je rerowiaa nanẽ nũ. A'eramũ je tejerowiaarama 'gã nee nanẽ teje'ega enee nũ. ²¹Afutut je majepi tee tup ma'e 'Jawe 'gã jemogya. Sã'ã ae majepi tee aeruwa. Nan tee 'gã tojekoty'ar esage jane ree 'Jau. Sã'ã jane majepi teewara 'Jawe jane rekoa. Nan 'gã nekoa je afutat nanẽ jarejepyri. A'eramũ nipo majepi 'yweteewara 'Jawe 'gã jemogyramũ 'gã nesakara 'gã je rerowiaa— 'Jau Jejui 'ga 'Uwa 'ga upe. ²²—Je 'ã esage ma'ea. A'eramũ ako ene je muorywukaa jarejepyriwara 'gã nupe ikue, ywagipewara 'gã nupe ikue. A'eramũ je nan tee futat 'gã muesageu tejesage 'Jawe. A'eramũ 'gã ajemogyau majepi 'yweteewara 'Jawe jane 'Jawe— 'Jau Jejui 'ga oporogytau u'ama 'Uwa 'ga upe. ²³—Je 'ã ako 'gã pype. Ene nanẽ 'ã ekou je pyri nũ. A'eramũ je rerowiaara 'gã majepi 'yweteewara 'Jawe etee futat ajemogyau. A'eramũ nipo je rerowiare'ema 'gã weapyoramũ ee. “A'jea futat 'ga Ruwarete 'ga poromutaramũ nanimenime 'ga ree ra'e. A'eramũ nipo nan tee futat 'gã oporomutaramũ jane ree nũ” 'e are nanẽ nipo 'gã weapyoramũ ajemogyau— 'Jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

²⁴—Kiapi'ni. Eneporomutat ako je ree ywy apoe'emauwe futat ikue. Ma'eramũ 'ã ako je muorywukar ape ywagipewara 'gã nupe ikue. Jeresagea ako ywagipewara 'gã esaka ikue. 'Awamũ 'ã ene 'auwara 'gã nupe je rerowiarukaa nũ. A'eramũ je ywag ipe tejerowiaara 'gã neroo futaa. A'eramũ 'gã jeresagea resaka— 'Jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe u'ama oje'ega.

25—Kiapi'ni. Eneresageay te 'ã. Ene rerowiare'ema 'gã nenekwaawi futari. A'ere 'ã je ene kwaawi futari. A'eramũ 'ã 'awamũ jeremimu'e 'gã ene kwaapa futat. “A'jea futat 'ga Ruwarete 'ga 'ga muri rakue” 'ea 'gã ikwaapa 'awamũ—'jau Jejui 'ga 'Uwa 'ga upe. 26—Je akwaawukat ene 'gã nupe ai'i. 'Awamũ miamũ futat je tekou ene kwaawukaa 'gã nupe nũ. A'eramũ nipo 'gã je ree eneporomutara 'jawe etee futat 'gã oporomutamũ ajuee. A'eramũ nipo je 'ã tekou 'gã pype—'jau Jejui 'ga oje'ega monou u'ama 'Uwarete 'ga upe.

Jejui 'ga pykawet

(Mateu 26.47-56; Maku 14.43-50; Luka 22.47-53)

18 ¹Uwarete 'ga upe oporogytapaw ire Jejui 'ga awau jui. Wemimu'eramũ etee ore rerawau. A'eramũ ore arawau 'yekwa'wi raapa, Setrõ 'jawa raapa. Y'wa 'ywa tymaw ipe ore orowaẽma. ²Ore wawetea futat aipo jepi. Aipo pe futat Jejui 'ga ore rerawau ore mogytau jepi. A'eramũ Judas 'ga aipoa arawawera kwaapa. ³A'eramũ Judas 'ga peu futat jefaruu 'gã nerawau Jejui 'ga pyygukaa.

'Ga oe'emauwe mainana 'wyrriara 'gã, fariseu 'gã netee 'jau jefaruu 'gã nupe: “Pe'je pejewau 'ga rupi Jejui 'ga pyyka”, 'jau 'ga 'gã nupe rai'i. Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã nanẽ 'ga imonou 'gã nupi nũ. A'eramũ Judas 'ga 'gã nerawau Jejui 'ga resaukaa 'gã nupe. Muawa 'gã erawau. Tata nanẽ 'gã erawau wape resakaawamũ nũ. 'Ua 'gã owaẽma Jejui 'ga upe. ^{4,5}Judas 'ga akou jefaruu 'gã pype, 'gã po pe Jejui 'ga monoara 'ga poromũ.

Opyyk 'gã nura Jejui 'ga ikwaapa ojee. A'eramũ 'ga awau 'gã nowosõu.

—Awÿja te peekat pejemogyau?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Jejui 'ga ore aruekat arakou, Nasare pe waranup ma'efera 'ga ore aruekat arakou— 'jau 'gã 'ga upe.

—Koromũ futat je rekoi— 'jau 'ga 'gã nupe aipo 'eramũ.

⁶Aipo ojeupe 'ga 'eramũ, 'ga upe 'ut ma'efera 'gã ojewya akupeu, awau u'aa ywyu. ⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Awÿja rekaa te pejot?— 'jau 'ga 'gã nupe nũ.

—Jejui 'ga ore aruekat, Nasare pe waranup ma'efera 'ga ore aruekat arakou— 'jau 'gã 'ga upe.

⁸—Koromũ futat je rekoi, a'e je ako pẽ nupe ko. Je ree pejeporopygiweramũ ki je etee futat je pyyk pejepe. Pekok kasi jeremimu'efera 'gã nee ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁹Uwarete 'ga upe oje'ega monoypyawer are futat 'ga 'i rai'i. “Tejeupe eneremimurera 'gã a'gui, Kiapi'ni. Noka'jami futari 'ga amũ je wi”, 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe rai'i. A'eramũ 'ga a'e are 'jau jefaruu 'gã nupe “Tene ki 'gã oi”, 'jau jupe.

¹⁰Aipo Jejui 'ga je'ega renupawe Simão Pedro 'ga ogyuu rekyita yrũ awi. A'eramũ 'ga mainana 'wyrriararete 'ga remiyuwa namĩ monoka ogyuu pyu. Furuk. 'Ga jakwatawa katywara 'ga namĩ yypa. Inamĩ yywipywera 'ga rera Mauku.

¹¹—Ereapo awi nanuara! Ere ejyuu munepa ejy ryrũ pype nũ— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe. —Jeruwarete 'ga remifutar imũ futat 'gã nuri je pyyka. A'eramũ je tejereko tywerukaa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Anasi 'ga rog ipe 'ga reroowet

¹²A'eramũ jefaruu 'gã, o'wryiara 'ga retee Jejui 'ga pyyka ifaa. Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã nanẽ 'gã poaa Jejui 'ga far are. ¹³Ga far ire 'gã 'ga rerawau Anasi 'ga rog ipe ra'ne. Aiporamũ Kaifasi 'ga mainana 'wryiararetea. Anasi 'ga Kaifasi 'ga ratyuwa. ¹⁴Aipo Kaifasi 'ga futat 'jau judeu 'gã 'wryia'ri upe rai'i: “Tene Jejui 'ga manũ. 'Ga manũ re nipo romanũ 'gã jane apisawe'em”, 'jau 'ga 'wryia'ri upe rai'i.

Pedro 'ga Jejui 'ga kwakupa

(Mateu 26.57-58,69-70; Maku 14.53-54,66-80; Luka 22.54-57)

¹⁵Anasi 'ga rog ipe 'gã Jejui 'ga rerooramũ, Simão Pedro 'ga awau 'ga rewiri. 'Ga amũ nanẽ awau 'ga rewiri nũ, Jejui 'ga remimu'efera 'ga nanẽ awau 'ga rewiri nũ. Mainana 'wryiararete remiesapytera 'ga poromũ. A'eramũ 'ga awau osou Jejui 'ga rupi, mainana 'wryiara 'ga roga osoma pype. ¹⁶A'ere Pedro 'ga nosei 'gã nupi. Iosoma rokwar ipe te 'ga pytai. A'eramũ ose ma'e 'ga awau ojewya oje'ega iosoma rokwarra raarana eẽ upe: —Tene jejekoty'aawa 'ga resei i— 'jau 'ga awau eẽ upe.

A'eramũ eẽ Pedro 'ga mogeu.

¹⁷A'ere eẽ Pedro 'ga upe eẽ 'i:

—Nawã nemipygya kĩa remiayuwa rui nipo ene?— 'jau eẽ 'ga upe.

—Naani nũ i— 'jau Pedro 'ga eẽ upe.

¹⁸Iro'ysagay 'gã nupe. A'eramũ mainana 'wryiara remiayuwa 'gã, Jarejuwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã netee 'upa ojepe'jau tata are. A'eramũ Pedro 'ga ojepe'jau u'ama 'gã pyri.

Mainana 'wryiara 'ga poronupawet

(Maku 26.59-66; Maku 14.55-64; Luka 22.66-71)

¹⁹A'eramũ mainana 'wryiararetefera 'ga, Anasi 'ga 'jau Jejui 'ga upe: —Ma'ja are te 'gã eremule'jepi? Awÿja te eremule'jepi?— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Pẽ neape futat te 'ã je porogytai 'gã nupe jepi. Judeu 'gã jatykaaw ipe, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Mimer imũ je 'ã 'gã mu'jau pënemiesagamũ jepi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ²¹—Ma'eramũ sipo je moporogytaukar ape ejeupe? Je renuparera 'gã tomome'u enee kũ. 'Gã okwaap futat je'eawera kũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe u'ama.

²²Aipo 'ga 'eramũ jefaruuna'nĩ 'ga amũ Jejui 'ga reakwapeteka.

—Aipo ere te nipo mainana 'wryiararete 'ga upe ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

²³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Mama'e tywera mü je imome'u re amunipo 'ã mama'e tywera ere jee 'auwara 'gã nemianuwamü. Mama'e a'jea je 'eramü ma'eramü ene je reakwapetegukaa 'ga upe ki 'ei?— 'Jau Jejui 'ga Anasi 'ga upe.

²⁴A'eramü Anasi 'ga Jejui 'ga rerawaukaa Jarejuwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã nupe. 'Ga faa 'gã erawau Kaifasi 'ga upe. Mainana 'wryiararete 'ga poromü Kaifasiramü.

Pedro 'ga 'ga kwakuwu'japa

(Mateu 26.71-75; Maku 14.69-72; Luka 22.58-62)

²⁵A'e pype Pedro 'ga ojepe'jau u'ama. A'e pe ojepe'e ma'e 'gã amü 'jau 'ga upe: —Na'ga remimu'ea rüi nipo ene ki sa?— 'Jau 'gã 'ga upe.

A'eramü Pedro 'ga 'jau:

—Naani nü'ü.

²⁶A'eramü mainana 'wryiararete remiayuwa 'ga amü oporonupa ee Pedro 'ga upe nü. 'Ga upe ee oporonup ma'e 'ga inami ywipywera 'ga pytuna 'ga.

—Naene rüi nipo ore aruesak Jejui 'ga pykaw ipe ra'e ki sa?— 'Jau 'ga 'ga upe.

²⁷—Tee. Naani nü'ü. Nakwaawi je 'ga nü'ü. Awýja upe pëe 'jau 'ü?— 'Jau etee Pedro 'ga 'ga upe nü.

A'erauwe wyrasokwë oje'ega.

Piratu 'ga upe Jejui 'ga reroowet

(Mateu 27.1-2,11-14; Maku 15.1-5; Luka 23.1-5)

²⁸Ai'iwetetewe 'gã Jejui 'ga rerawau Kaifasi 'ga rog awi. 'Wryiararete 'ga rog ipe 'gã 'ga rerawau, Piratu 'ga rog ipe. Ku'emaiaiw are futat 'gã 'ga rerawau 'ga rog ipe. Judeu 'gã 'wryia'ri 'gã Piratu 'ga roga pype osowe'em. Piratu 'ga judeue'ema. Judeu 'gã osowarüe'em judeue'ema 'gã nog ipe ra'e jepi. “'Ga roga pype jarese re jane jemoky'ai Jarejuwarete 'ga upe. A'eramü jane mama'e 'wawarüe'em jarejatykaaw ipe”, 'Jau 'gã ajaupe. A'eramü 'gã osowe'em. ²⁹A'eramü Piratu 'ga uëma oje'ega 'gã nupe:

—Mama'e tywera te 'ga wapo pë nupe ra'e?— 'Jau 'ga 'gã nupe.

³⁰—Mama'e tywera 'gã iapoe'em ire amunipo 'ã ore narueruri 'ga ene upe— 'Jau 'gã 'ga upe.

³¹A'eramü Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je ajee 'ga rerawau erekou tyweaete pejeypy 'gã nemikwasiarer imü etee futat— 'Jau 'ga 'gã nupe.

—Naani. 'Ga juka are ofefueweramü. A'ere 'ã pëe romanünamü pe'je oree jepi: “Pejuka kasi 'ga amü ne. Ore tee arajukaarü 'gã amü”, 'Jau 'ã pëe oree jepi. A'eramü ore 'ga jukawarüe'em— 'Jau 'gã 'ga upe. —Ere eje'ega mýina oree. Toromono 'ga imu'ama 'ga jywa pypiraa 'ypeywar are 'jau— 'Jau 'gã 'ga upe.

³²Ymã Jejui 'ga amanüawama mome'ui oree ai'i. “'Ypeywar are nipo 'gã je monoi je mu'ama”, 'Jau 'ga ai'i. A'eramü Janeruwarete 'ga te “'ypeywar are 'ga monoukaa 'ga jukaukaa oree” 'e are 'gã mu'eukaa.

³³Aipo 'erauwe Piratu 'ga awau osou wog ipe nũ. Jejuí 'ga rerurukaa 'gã nupe.
—A'jea te ene judeu 'gã 'wyríaramũ?— 'jau Piratu 'ga Jejuí 'ga upe.

³⁴—Ene futat te aipo ere? Amutee 'ga aipo 'ea te ra'u ere futat nũ?—
'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

³⁵—Judeua sipo je ako enee? Enepytuna 'gã futat te 'ã 'au ene murukat
ene moporogytaukaa jee. Maran ene ekou 'gã nupe ra'e, a'e te je a'í kũí?—
'jau Piratu 'ga 'ga upe.

³⁶—Na'awa ywy pewara 'wyríara 'jawe rũí te 'ã je. 'Gã 'jawe je reko
re amunipo 'ã jeremiayuwa 'gã 'gã nowajaa je monoukare'ema judeu 'gã
'wyríari 'gã po pe. A'ere je na'auwara 'wyríaramũ rũí— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

³⁷A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—'Wyríararetea futat nipo ajee ene ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat je 'wyríaretea je rekoi. Mama'e a'je are 'gã mu'jaawamũ je
ruri ywy pe te'aa tey ã wi ikue. Mama'e a'je renupara 'gã jeje'ega wenup.
A'eramũ 'gã ajemogyau jeremiayuwamũ— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

³⁸—Ma'ja a'eramũ mama'e a'jea ki 'ei?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

'Gã nupe Jejuí 'ga monoawet

(Mateu 27.15-31; Maku 15.6-20; Luka 23.13-25)

Aipo 'erauwe Piratu 'ga awau uẽma, ukupepe oje'ega 'gã nupe nũ:

—Nuapoi futari 'ga mama'e tywera ra'e. A'eramũ je 'ga jukaukare'ema. ³⁹A'awa
maraka apoawa upe iwaẽmauwe je 'ã pẽnemifutara 'ga renuẽma moromunepaw
awi jepi. Pefutat te je judeuramũ peje'wyríararetea muẽma?— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁰—Naani— 'jau 'gã wafukaita. —Naani. Na'ga rũí emuẽm oree.

Parapasi 'ga te emuẽm oree— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

Aipo Parapasi 'ga oporojuka ma'ea futat.

19 ¹Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga 'jau jefaruu 'gã nupe:
—Pe'je 'ga rerawau 'ga mopimopika.

²A'erauwe 'gã 'ga rerawau 'ga mopika. A'ere 'gã juapekagũũ muapỹina
'ga akagyrunamũ iapou 'ga upe. A'eramũ 'gã imonou imunepa 'ga
akaga pype. A'eramũ 'gã 'wyríararete raity piraga munepa 'ga wi, 'ga
rerekoemãawamũ. ³Ojowyjewya 'gã 'ga rerekoemãu 'ga rerekou:

—Ene te 'ã judeu 'gã 'wyríararetea ra'e jepi. A'ere 'awamũ ereko
'wyríarareteramũ nakwaparimũ rũí futat 'gã nupe ki 'ei— 'jau 'gã 'ga upe.

'Ga jaita 'ga rerekou opo afuapyka erofaa 'ga ree.

⁴A'ere Piratu 'ga awau uẽma oje'ega ukupepewara 'gã nupe nũ:

—Peapyka ki je ree. Arurukat je 'ga 'au nũ. “Nuapoi futari 'ga mama'e
tywera ra'e”, a'e je tekou pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵A'e pype 'gã Jejuí 'ga rerua enuẽma 'gã nupe nũ. 'Wyríararete raitya
'gã imunepa 'ga wi juakagyruã reewe. 'Ga ãmauwe Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:
—Pemã'ẽ 'ga ree— 'jau Piratu 'ga 'gã nupe.

⁶Jejuí 'ga resakawe 'gã 'jau:

—Emu'amukat futat Jejuí 'ga 'ypeywar are 'gã nupe— 'jau 'gã Piratu 'ga upe, wafukaita.

Aipo wafukai ma'e 'gã mainana 'wyriara 'gã neewe Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã neewe wafukaita Piratu 'ga upe.

—Pëẽ futat te aipo pe'je. Je najeporujukaweri 'ga ree. “Nuapoi 'ga mama'e tywera”, a'e je ako pë nupe ko— 'jau Piratu 'ga 'gã nupe. —Pëẽ te pejuka 'ga. Je najukaa'uweri 'ga— 'jau 'ga 'gã nupe.

7—Naani. “Je futat Jarejuwarete 'ga ra'yra”, e'i 'ga oree ikue. A'eramũ ore oroporujukaweramũ 'ga ree. Oreyppy 'gã ka'arana okwasiat aipo are rakue. A'eramũ ore oroporujukaweramũ 'ga ree, 'gã nemikwasiarer imũ etee futat— 'jau 'gã 'ga upe.

8Aipo renupawe Piratu 'ga okyjau kwaiwete u'ama. 9A'eramũ Piratu 'ga awau osou wog ipe nũ. A'ere 'ga oporonupa ee Jejuí 'ga upe:

—Mõ awi ene ejua rai'i ki 'ei?— 'jau 'ga Jejuí 'ga upe.

A'ere Jejuí 'ga noje'egi 'ga upe.

10—Ma'eramũ ene eje'ege'ema jee ki 'ei? Nerekwaawi nipo ejewi je 'gã momoirukara ki 'ei? Enemanũwet te ra'u nũ?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

11—Jeruwarete 'ga te 'ã wapoukat rëwëjëmĩ enee. A'eramũ 'ã ene mama'e apou rëwëjëmĩ je ree 'agamũ. Jeruwarete 'ga tywe'em ire amunipo 'ã nereapoa'uweri nanuara jee. A'ere 'ã Jeruwarete 'ga te nan je rerekoukari enee— 'jau 'ga 'ga upe. —A'eramũ 'agamũ ejeupe je reruara 'gã mama'e tywera apou ene apyraapa— 'jau Jejuí 'ga Piratu 'ga upe.

12Aipo renupa taetu Piratu 'ga Jejuí 'ga wi opoir are afuweramũ.

—Apoit je 'ga wi— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'gã 'i etee Piratu 'ga upe:

—'Ga wi epoir ire nipo naRoma ywy pewara 'gã 'wyriara 'ga jekoty'laawa rüi ereko— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe. —“Je futat 'wyriararetea”, e'i te 'ã Jejuí 'ga oree. A'eramũ 'ga akou jane'wyriara 'ga ree iporomutare'emamũ. A'eramũ nipo jane'wyriara 'ga, Sesa 'ga, amara'neramũ ene ree 'ga wi ene poiramũ— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

13Aipo 'erauwe Piratu 'ga Jejuí 'ga rerurukaa enuëma morogyta apoaw ipe. Piratu 'ga wapyka awau 'üina morogyta apoaw ipe. Peu 'gã itapewa monou ipypekau te'yjupawa py'apykawamũ. Judeu 'ga je'eg imũ 'gã enüina *Gapata* 'jau jupe. 14Sexta feira rupi aje kwara kwawamũ Piratu 'ga wapyka oje'ega 'gã nupe. Sabadoa maraka apoawa judeu 'gã nupe. A'eramũ Piratu 'ga 'jau:

—Koromũ pë'wyriararetea 'awamũ!— 'jau 'ga 'gã nupe.

15—Naani. Ere ki 'ga mu'amukaa futat 'gã nupe 'ypeywar are, 'ga jywa pypirarukaa 'ga manüawamũ— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

—Pëfuewet futat nipo ajee peje'wyriararetea je ijukaukar are?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ mainana 'wyriara 'gã 'jau 'ga upe:

—Sesa 'ga tee futat jane'wyriararetea— 'jau 'gã 'ga upe.

16A'eramũ Piratu 'ga Jejuí 'ga monou jefaruu 'gã nupe.

—Pe'je 'ga rerawau 'ga mu'ama 'ypeywar are— 'jau 'ga 'gã nupe.
A'eramũ 'gã 'ga rerawau.

'Ypeywar are Jejui 'ga monoawet
(Mateu 27.32-44; Maku 15.21-32; Luka 23.26-43)

¹⁷Jejui 'ga futat 'ypeywaruu rerawau erekou. Erawau 'gã erowaẽma ae apisawa upe, aeakagera 'jawewara 'jawa upe. Judeu 'gã je'eg imũ era *Gogata*.

¹⁸Peu futat 'gã 'ga monou imu'ama 'ypeywar are. 'Ga jywaa 'gã ipypiraa 'ypeywar are. Itajuu pyu 'gã 'ga pokutuka, 'ga pya nanẽ nũ. A'ere 'gã 'ga monou imowya imu'ama 'ypeywar are futat. Mukũja 'gã põ'õ me Jejui 'ga mu'ama 'ypeywar are. 'Gã nekoa futat 'gã imonou imu'ama. ¹⁹A'ere Piratu 'ga 'yjepa'nĩ kwasiaa imonoukaa inuga Jejui 'ga apyte'rarimũ. Jejui 'ga Nasare pe waranup ma'efera 'ga. “Judeu 'gã 'wyriararetea” 'ea 'ga imonou inuga 'yjepa'nĩ are. Muapyyra 'gã je'eg imũ 'ga ikwasiaa inuga. Judeu 'gã je'eg imũ, romanũ 'gã je'eg imũ, grego 'gã je'eg imũ 'jau 'ga inuga ikwasiaa.

²⁰Ae apisawa namukui 'upa Jerusareg awi. A'eramũ 'gã kwaiwete okwapa ipyu. A'eramũ 'gã Piratu 'ga remikwasiarera mogytau.

²¹Ikwasiaripyra resakawe mainana 'wyriara 'gã 'jau Piratu 'ga upe: —“Judeu 'gã 'wyriararetea 'ga” 'ea ereapo awi. “Je te 'ã judeu 'gã 'wyriararete” 'ea te enug 'yjepa'nĩ are— 'jau 'gã Piratu 'ga upe.

²²—Naani. Anug ako je ikwasiaa ko. Tene a'ea etee futat tuwi— 'jau etee Piratu 'ga 'gã nupe.

²³'Ypeywar are Jejui 'ga mu'am ire jefaruu 'gã 'ga raity me'ega ajaupe. Irũpãwẽ 'gã ime'ega 'upa ajaupe. A'eramũ 'gã juejue 'ga raity mũ pyyka ojeupe. A'ere 'ga raity pe nojemomygi futari. Ipirugipyra etee. ²⁴A'eramũ 'gã 'jau ajaupe: —Simonorog awi. Ita'i 'jawewara simomot esaka ee 'jau, “Awỹja sipo weroo” 'e are 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe 'ga raity are rakue: “Jeraitya nipo 'gã imojo'ojo'oka ajaupe.

Ita'i 'jawewara nipo 'gã imomoa jeraityfer are”, 'jau 'gã ikwasiaa rakue. A'eramũ jefaruu 'gã aipo apou 'ga raityfera mojo'okawamũ.

²⁵A'e pype Jejui 'ga y ãẽ u'ama wa'yra 'ga pyri, 'ypeywar are 'ga 'lamamũ. 'Ga y'yra ãẽ, Mari Matarena ãẽ, Kriopasi 'ga remireko ãẽ. ãẽ rera Mari nanẽ nũ. Mĩmera 'gã u'ama 'ga pyri katu katu.

²⁶Wemimutaramũ je pyri oy ãẽ resakawe Jejui 'ga 'jau ãẽ upe: —'Awamũ 'ga enera'yra 'jawe enee, a'ni— 'jau 'ga oy ãẽ upe.

²⁷A'ere 'ga 'jau jee:

—Eney 'jawe ãẽ 'awamũ enee. Ejejuka esage ki ãẽ ree— 'jau 'ga jee. A'eramũ je 'ga y ãẽ rerawau teje'wyr ipe, tejejukau ãẽ ree.

Jejuí 'ga manūawet

(Mateu 27.45-56; Maku 15.33-41; Luka 23.44-49)

²⁸Aipo 'e re Jejuí 'ga 'jau ojeupe: “Teporowykya je aapopap”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je'yuwei je.

Ymã 'ga amū ka'arana kwasiaa 'ga 'yuwei are rakue. A'eramū 'ga aipo 'jau.

²⁹Peu futat y'way ajaiwa 'üina y'a pype. A'eramū jefaruu 'ga amū amynejuranūū monou ipymiãu y'way ajaiwa pype. A'ere 'ga imonou 'ywa rapefã are, isipu 'jawa rapefã are imonou 'ga upe.

³⁰Ipyter ire Jejuí 'ga 'jau:

—Aapopap je teporowykya— 'jau 'ga.

Aipo 'e re 'ga wakaga muãäpya. A'eramū futat amanūmū.

Jejuí 'ga ywÿi kutukawet

³¹A'ere'ere'i judeu 'gã 'wyrria'ria awau oje'ega Piratu 'ga upe:

—'Ypeywar arewara 'gã netymakaga emopëpenukat jefaruu 'gã nupe.

Tamanū 'gã kamësiete wetymakaga mopenamū 'jau— 'jau 'gã 'ga upe. — Kwara rese'emaue 'gã netefera simut imojypa 'jau— 'jau 'gã awau 'ga upe.

Ai'iwe sabado. Sabado morowykye'ema 'gã nupe. Aipoa morowykye'ema 'gã maraka apoawa nanë nū. A'eramū 'gã 'gã neumera mu'amukare'ema peu.

³²Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga jefaruu 'gã monou 'ypeywar arewara 'gã netymakaga mopëpenukaa 'gã nupe. A'erauwe 'gã awau ajepeja 'ga retymakaga mopena se'. Ajepeja 'ga ma'e nū se' imopëpena 'gã 'gã nui.

³³A'ere 'gã Jejuí 'ga ma'ea nomopeni. Amanū 'ga 'gã nura renunewe. A'eramū 'gã 'ga retymakaga mopena'ema.

—Tÿÿ. Amanū 'ga ra'e nū'ü— 'jau 'gã ajaupe.

³⁴A'eramū 'ga amū Jejuí 'ga ywÿi kutuka etee jyuu pyu. A'eramū 'ga rya ojeko'woka 'ga kutukawera rupi 'y reewe futat.

³⁵⁻³⁷Ymã 'ga amū ka'arana kwasiaa Jejuí 'ga ree rakue: “Nomopeni futari 'gã 'ga kaga mū”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eferupi tee Janeruwarete 'ga 'ga retymakaga mopenukare'ema 'gã nupe. Ajepeja 'ga ikwasiaa ka'aran are: “Anure nipo 'gã wemiywÿikutugera 'ga resagi”, 'jau nanë 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue nū.

Jejuí 'ga manūa je aesak. A'eramū je ikwasiaa ka'aran are pë nupe, Jejuí 'ga rerowiarukaawamū pë nupe. Mama'e a'jea etee te je amome'u. Aesak futat je 'ga manūa. A'eramū je 'ga mome'wau futat pë nupe.

Ita kwara pype Jejuí 'ga monoawet

(Mateu 27.57-61; Maku 15.42-47; Luka 23.50-56)

³⁸A'ere Jose 'ga, Arimateja pewarera 'ga awau oje'ega Piratu 'ga upe:

—Tene je Jejuí 'ga reumera muri imojypa 'ypeywar awi— 'jau 'ga awau 'ga upe.

Aipoa 'ga Jose 'ga Jejuí 'ga rerowiaara 'ga futat. A'ere 'ga nojemome'ui tee 'gã nupe rai'i. Okyje 'ga judeu 'gã 'wyríari 'gã nui rai'i. Aipoa 'ga awau oje'ega Piratu 'ga upe.

Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga 'jau 'ga upe:

—Nai'i. Ere ajee ewau 'ga mosoka erawau ita kwaruu pype inuga— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Jose 'ga awau 'ga mosoka 'ypeywar awi 'ga rerawau inuga ita kwaruu pype. ³⁹Nikutemu 'ga nanē awau Jose 'ga rupi. Ypytunimū Jejuí 'ga upe oporogyta ma'efera 'ga futat poromū Nikutemuramū. 'Ga awau Jose 'ga rupi. Kwaiwete 'gã jany kasiga rerawau. Trítai siku kirua 'gã jany kasiga rerawau. Aipoa jany kasiga imojopypepyrera. Mira 'jawa 'gã imojopypeu aloes 'jaw are jany kasigamū. ⁴⁰Aipoa 'gã erawau taity fuku are eko'woka. Aipoa ee eko'wog ire 'gã 'ga reumera mamana taity fuku pyu. Aipoa judeu 'gã nemiapoa futat. A'eramū 'gã ipokwaapa.

⁴¹Ae apisawa pyri y'wa 'ywa tymawera 'upa. Itymawer ipe ita kwaruu 'ūina, aereumera ma'ea 'ūina. Aipoa ita kwaruu ipyau ate. Nomonoí we futat 'gã aereumera ipype. Jejuí 'ga tāmējē futat 'gã omono aipo ita kwara pype. ⁴²A'e pe te futat 'gã 'ga monou. Namukui futari 'ga manūawer awi. A'eramū 'gã peu etee futat 'ga monou.

—Kwara rese'emauwe simateepap 'jau, morowykye'ema upe iwaēme'emauwe 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

Jejuí 'ga rupawet

(Mateu 28.1-8; Maku 16.1-8; Luka 24.1-12)

20 ¹Ikoai'i, Mari Matarena ēē awau ita kwaruu pe, ypytu'nīnauwe. Domingo rupi ēē awau esaka. Ita kwaruu rawopytymawera ēē esaka. Ita ojepe'au ikwar awi. ²Esakawe ēē 'ua ujāna imome'wau oree. Simão Pedro 'ga retee je tekou. A'eramū ēē 'ua imome'wau oree:

—Janejara kiã reumera wā wenuēm erawau rai'i. Nikwaawi jane 'awamū wā imonoawera— 'jau ēē oree 'ua imome'wau.

³Orojeupe aipo 'erauwe ore arawau arujāna ita kwaruu repejāna. ⁴A'ere je Pedro 'ga feni. A'eramū je ra'ne tewau tewaēma jupe. ⁵Tewaēmawe je tewau teāāpyramū temā'jāu ikwara rupi. 'Ga auwanawera etee je esaka. A'ere je nasei esaka. ⁶A'ere Simão Pedro 'ga ruri owaēma osowayayau awau ikwara pype. A'eramū 'ga nanē 'ga auwanawera etee esaka nū. Irāā'ā tuwamū. ⁷'Ga akaga auwanawera 'jau 'ga esaka. Aipoa taitya 'upe'ema 'ga reumera auwanawera pyri. ⁸A'eramū je tesou esaka. Taity resakawe je Jejuí 'ga ferapawera rerowiaa. ⁹'Ga auwanawera resake'ema ore orojeapyoe'emamū 'ga feraw are. Ymã 'gã amū ka'arana kwasiari Jejuí 'ga feraw are rakue. A'ere ore norereapyoi ee rai'i. A'ere je 'ga auwanawera resag ire 'ga ferapawera rerowiari. ¹⁰A'eramū ore arawau orojewya orojog ipe nū.

Mari Matarena êê Jejui 'ga resaka
(*Mateu 28.9-10; Maku 16.9-11*)

¹¹ A'eramũ Mari Matarena êê awau ojewya ajaa'wau u'ama ita kwaruu pyri. Ajaa'waw ipe êê wããpyramũ amã'jãu ita kwara raipy are. ¹² Mukũja êê ywagipewara 'gã nesaka. 'Gã naitya waparasiayramũ 'gã nee. Majepeja 'ga 'ũina 'ga akaga rupawer ipe. Ajepeja 'ga 'ũina 'ga py renawer ipe. ¹³ A'eramũ 'gã oje'ega Mari êê upe:

—Ma'ja are ene ejaa'wau ra'e i?— 'jau 'gã êê upe.

A'eramũ êê 'jau:

—Jejararete kiã reumera wã weroo 'aw awi ra'e. Marupi katu nipo wã erooi ra'e?— 'jau êê 'gã nupe.

¹⁴ A'e pype êê ojerowaka'li wea yse'iramũ Jejui 'ga ree numiamũ. Êê pyri agawewi 'ga u'ama. A'etea êê nuesagi katu 'ga.

¹⁵ —Ma'ja ene iapirũmũ ekou i? Awỹja ene ekaa i?— 'jau 'ga êê upe.

A'eramũ êê 'jau ojeupe: “Itymipyrrera raarana kiã sipo 'ã 'i”, 'jau êê ojeupe. A'eramũ êê 'jau 'ga upe:

—Ene nipo kiã reumera ererojyi ra'e. Emome'u etee jee. Too kiã reumera rerua tejeypyri 'jau— 'jau êê 'ga upe.

¹⁶ A'eramũ Jejui 'ga êê renũina:

—Maria.

Wenũjamũ êê ojerowaka 'ga ree. Amã'jãu 'ga ree, 'ga resaka katu.

—Koo. Ene futat te ra'u nũ, Kul'jyp!— 'jau êê 'ga upe.

(Judeu 'gã je'eg imũ êê 'jau *Raponi*. Amu'jara 'gã nupe judeu 'gã aipo 'jau.)

¹⁷ —Je kog awi ape— 'jau 'ga êê upe. —Nooi we je tejeupia Tejuwarete 'ga pyri. Ere ewau jeje'ega mome'wau je rerowiaara 'gã nupe: “Tejuwarete 'ga pyri je oi. Pẽnuwaretea 'ga nanẽ nũ. A'eramũ je tewau Jarejuwarete 'ga pyri, e'i kiã oje'ega rerurukaa pẽ nupe ko”, ere ki 'gã nupe— 'jau 'ga êê upe.

¹⁸ A'eramũ Mari Matarena êê awau imome'wau oree:

—Jarejararete kiã je aesak ko nũ— 'jau êê oree.

A'eramũ êê Jejui 'ga je'ega mome'wau oree.

'Ga remimu'efera 'gã 'ga resaka
(*Mateu 28.16-20; Maku 16.14-18; Luka 24.36-49*)

¹⁹ Aipo 'ara, ppytuna rupi, ore Jejui 'ga remimu'eramũ arajatykau 'og ipe arajupa. Orokyje ore judeu 'gã 'wryia'ri 'gã nui. A'eramũ ore 'okwara motypa orojee. Poje Jejui 'ga ojesaukaa ore pyter ipe:

—Pẽpy'ata'wa etee te 'awamũ ki 'ei— 'jau 'ga oree.

²⁰ Aipo 'e re 'ga opo kutukawera resaukaa oree. Oywỹi kutukawera nanẽ 'ga esaukaa. Orojararete 'ga resakawe ore orojekõẽãjamũ nũ.

²¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau'japa oree nũ:

—Pëpy'ata'waawa owaẽm pẽ nupe. Janeruwarete 'ga je mut 'au ojemome'waukaa pẽ nupe ikue. Nan tee futat je pẽ monoi kwe pewara 'gã nupe tejemome'waukaa— 'jau 'ga oree.

²²Aipo 'e re 'ga opytuú ore pyau.

—'Awamũ je Jarejuwarete 'ga 'Agesage monoi pẽ nupe. Pejeku'iu 'ga pemut pejejepyri— 'jau 'ga oree. ²³—'Gã amũ nupe pẽ 'jau, “Janeruwarete 'ga pëtywera omoit pẽ nui”, pẽ 'eramũ 'ga imoiri futari 'gã nui. 'Gã amũ nupe “Pëtywera 'ga nomoiri futari pẽ nui”, 'gã nupe pẽ 'eramũ 'ga nomoiri futari 'gã nui— 'jau Jejuí 'ga oree ikue.

Tome 'ga nuerowiara'nei 'ga

²⁴Ore upe Jejuí 'ga jesaukaramũ 'ga remimu'efera 'ga amũ otywe'emamũ ore pype. Tome 'ga, kunumĩ jopewera 'ga, otywe'emamũ.

²⁵A'eramũ ore Tome 'ga rekoa 'jau 'ga upe:

—Jarejararete 'ga ore aruesak ko— 'jau ore 'ga upe.

A'ere Tome 'ga nuerowiari tee oreje'ega.

—'Ga pokutukawera resake'ema je narowiari futari 'ga ferawa. Tefãa 'ga pokutukawer are imonowe'em je narowiari futari 'ga ferawa. 'Ga ywỹi kutukawer are tepo monowe'em je narowiari futari 'ga ferawa— 'jau etee 'ga oree, ojeupe ore imome'uramũ.

²⁶Ikowara morowykye'ema rupi ore Jejuí 'ga remimu'eramũ arajatykau nũ. Aiporamũ Tome 'ga akou ore pype. Orojeawopytyma wëjëmĩ futat arajupa arajatykau peu nũ. Poje Jejuí 'ga 'ua u'ama ore pype nũ.

—Pëpy'ata'waawa 'ut pẽ nupe nũ ki 'ei— 'jau 'ga oree.

²⁷A'eramũ 'ga 'jau Tome 'ga upe:

—Efã erut imowyka jepo kutukawer are. Jeywỹi kutukawer are nanẽ ene epo mujaa nũ— 'jau 'ga Tome 'ga upe. —Au'je ki je ferapawera rerowiare'em ire. Je ferapawera ki erowiat katu katu 'awamũ— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁸A'eramũ Tome 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene te jejararetea. Ene te 'ã Jarejuwarete 'ga 'jawe futat— 'jau Tome 'ga Jejuí 'ga upe.

²⁹—Je resag ire etee 'ã je rerowiar ape? Je resake'ema miamũ 'gã amũ je rerowiari futari ajemogyau. Aipo 'gã ekõẽi futat ajemogyau— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁰Aeremiapoe'ema Jejuí 'ga iapou kwaiwete ore reape ikue. A'ere je nomome'upawi pẽ nupe. ³¹A'ere je mama'e mũ mome'ui ikwasiaa ka'aran are inuga pẽ nupe, “Jejuí 'ga Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga futat” 'e rerowiarukaawamũ pẽ nupe. “Jejuí 'ga Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat” 'ea nanẽ je erowiarukaa pẽ nupe nũ. Werowiar ire 'ga pẽ mogyi ojepyri nakwaparimũ ete rũi futat.

'Yisiga pype 'ga jesaukaawet

21 ¹Anure Jejui 'ga ojesaukaru'japa ore ikue nũ, ypia reme'y'warimũ ikue. Tiperia 'jawa reme'y'warimũ 'ga ojesaukaru'japa ore ikue nũ.

²Jejui 'ga resakaw ipe ore arakou pãwẽ pãwẽ. Simão Pedro 'ga, Tome 'ga. Kunumĩ jopewet 'jau ore Tome 'ga upe. Natanaeu 'ga. Aipo 'ga 'ua Kana 'jawa amunaw awi. Garireja ywy pype Kana 'jawa 'upa. Sepeteu 'ga ra'yramũ ore, mukũi tekotee 'gã 'jau. Mĩmeramũ ore arakou pãwẽ pãwẽ.

³A'eramũ Simão Pedro 'ga 'jau:

—Oo je pira pyyka— 'jau 'ga ore.

—Ore nanẽ oroo futat ene rupi nũ— 'jau ore 'ga upe.

A'eramũ ore arawaupap aru'aa yaruu pype. Koypyttunamuku ore taityuu momoa arakou. A'ere ore noropyygi'i amũ. ⁴Kwara por ypyrauwe Jejui 'ga 'ua u'ama peu ypia reme'y'warimũ 'yisiga pype. A'ere ore norokwaawi 'ga. ⁵A'eramũ 'ga 'jau ore:

—Pepyy'gi te amũ?— 'jau 'ga ore.

—Naani etee ki 'ei. Noropyygi'i etee ore amũ ki 'ei— 'jau ore 'ga upe.

⁶A'eramũ 'ga 'jau ore:

—Pe'je ajee imomoru'japa nũ. Pejejakwatawa katy pemono imomoa esaka nũ. A'eramũ te nipo pira pepyyk— 'jau 'ga ore.

A'erauwe ore taityuu pypekau imonou imomoa nũ. Etyg ypyrauwe kwaiwete ipira ojejaga ipype. A'ere ore noroupirarũi imua yara pype etyka. Ipoyi tee ipiraa. ⁷A'erauwe je 'jau Pedro 'ga upe:

—Janejararete 'ga te nipo kwe u'am ra'e nũ'ũ!— 'jau je 'ga upe.

Aipo renupawe Pedro 'ga waity munepa, oje'faa ipyu. Ojefar ire Pedro 'ga opoa 'y pe awau Jejui 'ga repejãna. ⁸A'eramũ ore arajua yaruu pype, taityuu rerua imatãu erekou. 'Y wywri futat ore rekoi, sãg metro futat ore rekoi 'y wywr awi.

⁹Yaruu awi aru'ẽ re ore ipira resaka. Jejui 'ga ipira reya u'ama. Kanape'ia nanẽ ore esaka nũ. ¹⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau ore:

—Pejejemimu'arera perut amũ jee— 'jau 'ga ore.

¹¹A'eramũ Simão Pedro 'ga u'aa yaruu pype nũ. A'eramũ 'ga taityuu matãu'ap imua. Kwaiwete pira ojejaga ipype. Sẽtu sĩkwẽtai tres ipira, tuwiiu ma'ea. A'etea taityuua otoroke'ema jupe.

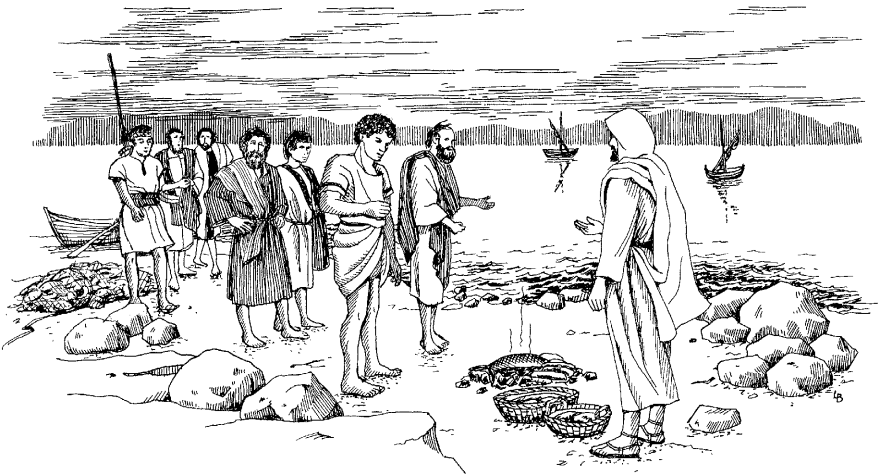
¹²A'eramũ Jejui 'ga 'jau ore:

—Pe'je pejejua pejejemi'waa— 'jau 'ga ore.

A'etea ore mũ noroporonuwi futari 'ga upe: "Awỹja te ene?" 'jawe'em futat ore 'ga upe. Orokwaaw ore 'ga. A'eramũ ore oroporonupe'ema ee 'ga upe.

¹³A'eramũ Jejui 'ga awau kanape'i pyyka imowowoka imua ore, pira eyra reewe.

¹⁴Oferaw ire futat Jejui 'ga poromũ ojesaukaru'jau'japa ore kwaiwete ikue. Poromũ futat ore upe 'ga jesaukara muapyra.

(Juã 21.4-13)

Pedro 'ga upe Jejui 'ga 'eawet

¹⁵Ore jemi'war ire Jejui 'ga 'jau Simão Pedro 'ga upe, Juã 'ga ra'yra 'ga upe:
—Eneporomutat te ene nanimenime je ree, ki Simão?

—Ëë. Ene te 'ã jejekoty'aawaretea futat. Aipo 'ã erekwaap futat— 'jau 'ga 'ga upe.
A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Karupa'mĩ jara 'gã ojejuka esage karupa'mĩ ra'yr yau are. Nan tee futat ejejuka
esage je rerowiaar yau 'gã nee. Jeje'eg are ene 'gã mu'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau'japa 'ga upe nũ:

—Eneporomutat te ene je ree ra'e, ki Simão?

—Ëë. “Erekwaap futat 'ã ejee jeporomutara”, a'e ako je enee ko— 'jau
'ga 'ga upe nũ.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Karupa'mĩ jara 'gã ojejuka esage weymaw are. Nan tee futat ejejuka
esage je rerowiaara 'gã nee— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau nũ:

—Eneporomutat te ene a'jea futat je ree ra'e, ki Simão?— 'jau 'ga 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eu'jawauwe Pedro 'ga u'arasigamũ. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ ene poromũ 'jau'japa jee ki 'ei? Orejararetea 'ã ene. Mama'ea 'ã
erekwaap futat. Erekwaap futat 'ã ejee jeporomutara je rekoa— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Karupa'mĩ jara 'gã ojejuka esage futat weymaw are. Nan tee futat ejejuka
esage je rerowiaara 'gã nee. ¹⁸A'jea futat je'ea. Eywyramũ ene ejaity munepa

eatau ewau ejemifutar imũ. A'ere nipo enesawa'e re 'gã amũ ene pofari enejywa pypiraa ene rerawau eneremifutare'em ipe— 'jau Jejui 'ga Simão Pedro 'ga upe.

¹⁹Aipo 'eramũ Jejui 'ga 'ga manũawama mome'wau 'ga upe. 'Ga manũnamũ nipo 'ga manũ resakara 'gã 'jau: “Nopoiri futari 'ga Jarejararete 'ga rerowiar awi ra'e”, 'jau nipo 'gã ajaupe. A'eramũ nipo 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa 'ga manũ resakawe.

²⁰Aipo ojeupe 'eramũ Pedro 'ga ojerowaka je resaka. Je futat Jejui 'ga upe 'jarera: “Awÿja te ene mono ia'wyre'ema 'gã po pe?” 'jarera 'ga manũe'emauwe orojemi'waaw ipe 'ga upe 'jarera. Je futat te'ama Pedro 'ga atykupe katy. ²¹Je ree ojerowakawe Pedro 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Maran sipo ajee 'ga rekoĩ nũ, ki Ku'jyp?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²²—Je ifutar ire amunipo 'ã 'ga rekoĩ nan etee futat je rura resaka. Erejemuaẽm awi 'ga ree. Ene 'ã je renuw ape— 'jau 'ga 'ga upe.

²³Anure Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'jau futatee ajaupe:

—“Ko 'ga nipo namanũi futari je ruru'jawe'emauwe”, e'i 'ga 'ga upe ikue— 'jau futatee nipo 'gã imome'wau.

A'ere naporomũ rui 'ga je'ega. Wapo ekoete nipo 'gã ajemogyau. “Je ifutar ire amunipo 'ã 'ga jemogoi je ruru'jawa resaka. Maran aipoa enee?” 'jau 'ga Pedro 'ga upe ikue.

²⁴Je 'ã Juãnamũ. “'Ga nipo namanũi” 'gã 'jawamũ nipo je. Je te 'ã Jejui 'ga remiapofera amome'u pẽ nupe. Je 'ã ka'arana kwasiaa aipo are pẽ nupe. A'jea futat aipo je'ea.

²⁵Kwaiwete Jejui 'ga remiapofera. Aipo are 'ga amũ ka'arana kwasiaapaw ire amunipo 'ã kwaiwete ka'arana 'au ywy pe. A'eramũ nipo 'ã ywya nipytu'ẽi jupe.

Atos

Jejuí 'ga remimonofera 'gã nekwawer are Luka 'ga ka'arana kwasiari rakue. Ywag ipe Jejuí 'ga jewyr ire, Janeruwarete 'ga U'agesage monou Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe. A'eramũ 'ga remimu'efera 'gã awau watau Jejuí 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea aeremiapoe'ema apoukaa 'gã nupe. A'eramũ esakara 'gã Jejuí 'ga rerowiaa kwaiwete.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'awa ka'arana kwasiarukaa Luka 'ga upe. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga 'ga 'Agesage remiapofer are rakue.

1 ¹Je ako Lukaramũ ka'arana akwasiat inuga pẽ nupe ikue, ki Teofiru. Jejuí 'ga remiapofer are je ka'arana kwasiari. 'Ga remimu'efer are nanẽ ako je ikwasiapawi inuga pẽ nupe ikue. Jejuí 'ga porowyky ppy ppyawer are futat je ka'arana kwasiari inuga pẽ nupe ikue. ²Ywy pe akou Jejuí 'ga mama'e esage apou kwaiwete rakue. A'efer are je ikwasiapawi inuga ka'aran are pẽ nupe ikue.

Ywag ipe ojeupir enune Jejuí 'ga porogytai wemimu'efera 'gã nupe rakue. Ymã te 'ã 'ga 'gã amũ mũ'jãu imogyau wemimu'eferamũ rakue. A'eramũ Jejuí 'ga ojeupir enune oje'ega 'gã nupe Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'eg imũ rakue. A'e 'gã 'ga imonou kwe pe: “Kwe pe pekwap je mome'wau pejemogyau 'gã nupe”, 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã 'jau “Jejuí 'ga remimonofera 'gã” 'jau 'gã 'gã nupe. ³'Ga manũ re Janeruwarete 'ga Jejuí 'ga moferawi nũ. A'eramũ Jejuí 'ga oferaw ire ojesaukaru'jau'japa wemimonofera 'gã nupe. Wemiapo resaukaa 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã 'jau: “Jejuí 'ga futat ra'e. Koromũ futat 'ga ferawi rail'i nũ. Sã'ã 'ga wemiapoa etee futat iapoa 'ga rekoa”, 'jau 'gã ajaupe rakue.

Kwarẽta 'ara rupi etee Jejuí 'ga jesaukaru'jaru'jawi wemimonofera 'gã nupe, 'gã mu'jau akou 'Uwarete 'ga ree rakue.

—Janeruwarete 'ga 'ã 'ũi 'wryiarareteramũ pẽ nupe. Pejetywer awi pepoiramũ 'ga pẽ monoi wemiayuwamũ rakue— 'jau Jejuí 'ga oporogytau wemimu'efera 'gã nupe rakue.

⁴'Gã pype akou 'ga 'gã mu'jau aipo are rakue. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Au pejup Jerusareg ipe Jarejuwarete 'ga 'Agesage rapesaka. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega muri pẽ nupe rakue: “Te'agesagea je anure omono pẽ nupe”, 'jau 'ã 'ga rakue. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejejupa Jerusareg ipe 'ga 'Agesage rapesaka ra'ne— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ⁵—

Juã 'ga 'ã 'y pe ae pymĩ ikue. A'ere Janeruwarete 'ga nanarũi. U'agesagea te 'ga amut pẽ nupe pẽ nerekwaramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe rakue.

Ywag ipe Jejui 'ga jeupiwet
(*Maku 16.19-20; Luka 24.50-53*)

⁶A'eramũ 'gã ojepype 'ga rekoramũ 'ga remimonofera 'gã oporonupa ee 'ga upe: —Ymã te 'ã tapy'yja 'wyriar amuteea etee ekoi oree jepi. 'Awamũ futat te ene ereko 'wyriaramũ Israeu juapyreramũ oree 'ga py'rau? 'Awamũ futat te ene, “Je futat Jarejuwarete 'ga remimureramũ ako 'awamũ 'wyriarareteramũ pẽ nupe”, ere oree?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani nũ'ũ. Meeweĩ tee te nipo je ruri pẽ'wyriaramũ. Janeruwarete 'ga te okwaap. Jane te 'ã nikwaawi. 'Ga te okwaap je ruawa nũ— 'jau etee 'ga 'gã nupe. ⁸—A'ere nipo anurenure'i Janeruwarete 'ga 'Agesage ruri ojypa osou pẽ pype. Opãjẽa Janeruwarete 'ga imua pẽ nupe. A'eramũ futat nipo pẽẽ pejejemogyau je mome'waramũ 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ pẽẽ pejejepype ise re pejewau kwe pe je mome'wau 'gã nupe. Pẽẽ 'ã je resak pejepe. A'eramũ pẽẽ pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe. 'Auwara 'gã nupe ra'ne je mome'wau, Jerusareg ipewara 'gã nupe ra'ne. A'ere Judeja ywy pewara 'gã nupe, Samari ywy pewara 'gã nupe, mukuwara 'gã nupe 'jau pejewau je mome'wau— 'jau 'ga 'gã nupe.

Aipo 'gã nupe 'e re Jejui 'ga ojeupia 'gã nui awau ywag ipe.

⁹⁻¹¹A'eramũ 'ga remimonofera 'gã 'upa amã'jãu ywau 'ga jeupira resaka. A'ere ywasiga 'ga mimi 'gã nui. A'eramũ 'gã 'upa 'ga wawera rupi amã'jãu. A'e pype mukũja ywagipewara 'gã 'ua ojypa 'gã nupe Jejui 'ga panekwapa. Waity aparasiga rerua erojypa enu'ama 'gã pyri.

—Ma'ja te peesak pejejupa?— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Naani. Jejui 'ga jeupira te ore aruesak arajupa— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ ywagipewara 'gã 'jau 'gã nupe:

—Oo futat 'ga ojeupia 'Uwarete 'ga pyri. Anure te nipo 'ga ruri ojewya nũ. Ojeupiawera 'jawerimũ etee futat nipo 'ga ruri ojewya nũ— 'jau ywagipewara 'gã imome'wau Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe.

Matias 'ga Judas 'ga py'rawarera
(*Mateu 27.3-10*)

¹²Ywagipewara 'gã porogytapaw ire Jejui 'ga remimonofera 'gã 'ua ojewya Jerusareg ipe nũ. Ywytyr awi 'gã 'ua ojewya, Oriweira 'jaw awi. Namukui Jerusareg awi Oriweira 'jawa 'upa. Majepei tee kilometro imukua jui.

¹³A'eramũ 'gã Jerusareg ipe owaẽm ire awau 'og ywate pype 'upa. Pedro, Juã, Tiago, Andre, Filipe, Tome, Patarumeu, Mateu, ajepeja Tiago, Simão Serote, Judas. Mĩmera 'gã awau 'upa 'og ywate pype. Tiago 'ga Afeufu 'ga ra'yra 'ga. Simão 'ga judeu 'gã etee ifutaa o'wyriaramũ. Judas 'ga Tiago 'ga ra'yra

'ga. ¹⁴Gã ajatyka 'upa Jerusareg ipe. Jarejuwarete 'ga upe oje'ega monou 'upa. Kūjāmēra 'gã nanē ajatykau 'ua 'gã nee 'og ywate pype. Jejui 'ga y ēē we futat akou 'gã pype, Mari ēē. Jejui 'ga rewirera 'gã nanē akou 'gã pype nū.

¹⁵Jejui 'ga rerowiaara 'gã ajatykau 'ua 'gã nee kwaiwete. Sētui wīti 'gã pytuna. A'eramū Pedro 'ga afu'ama oporogytau 'gã nupe:

¹⁶—Peapyaka jeporogyta are. Ymā te Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Davi 'ga upe Judas 'ga ree rakue, ae a'wryre'ema upe Jejui 'ga monoarama 'ga ree rakue— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe. ¹⁷—Aipo Judas 'ga ako jane pype ikue numiamū. Wemimu'eferamū ako Jejui 'ga 'ga mogou ikue numiamū. A'ere ako mainana 'wryriara 'gã ka'aranūū monoi Judas 'ga upe rai'i, Jejui 'ga resaukaawamū rai'i. A'eramū ako 'ga Jejui 'ga monou 'gã po pe 'ga jukaukaa 'gã nupe ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

¹⁸Ka'aranūūa ojeupe imur ire Judas 'ga awau ywy mua. A'ere 'ga rea'aramū etee nū. “Ma'eramū je ma'eramū Jejui 'ga monou 'gã nupe 'ū?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga a'eramū ajejukau. 'Ga 'arasiga 'ga rerekou. A'eramū ywy mur ire awau ojeupia. A'eramū 'ga pe awi 'ua opoa. Wewega mowoka erua. Wye momopomopoa erua amanūmū rakue. ¹⁹A'ea Jerusareg ipewara 'gã ikwaapa najuejue etee rakue. A'eramū 'gã Aketema 'jau Judas 'ga manūawera upe. Aketema 'ea wy rupap 'ea 'gã je'eg imū.

²⁰A'eramū Pedro 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ymā te Davi 'ga ka'arana kwasiari aipo Judas 'ga ree inuga janee rakue.

“'Ga 'wryer ipe nipo nitywi futari ae mū”,

'jau Davi 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. A'eramū 'ga ikwasiaru'japa 'ga ree rakue:

“'Ga porowykyawer ipe ae nitywi futari amū.

A'eramū nipo 'ga amū etee akou 'ga rekwawer ipe nū, 'ga porowykyawera apou nū”,

'jau Davi 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. Mīa ka'arana Saumu 'jawa— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

²¹—A'eramū jane 'awamū 'ga amū mogou Judas 'ga rekwawer ipe 'jau nū, Jejui 'ga mome'waramū jarejepyri 'jau. Jarejepypewarera etee jane imogou. Awỹja te ako jane pype au'jeteramū? ²²Awỹja te wesak 'y pe Juā 'ga Jarejararete 'ga pymīa rakue? Awỹja te 'ga jeupira wesak rai'i? 'Gã etee futat jane simogo amū jarejepyri Jejui 'ga mome'waramū 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jejui 'ga ferapawera 'ga tomome'u jane pyri 'jau— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

²³A'eramū 'gã mukūja 'gã mua. 'Ga amū rera Jose Barsabas. Justo 'ga rer irūa. Ajepeja 'ga rera Matias. ²⁴A'ere 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee: —Kiapi'ni. Ene te 'ã erekwaap. Ejemifutara 'ga ekwaawukat oree. ²⁵Judas 'ga ajejuka rai'i. A'ere 'ga 'agera oi ako tyweaw ipe— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe. —Mō 'ga te ore oromogo 'ga rekwawer ipe nū?— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe.

(Atos 2.3-4)

²⁶ A'ere 'ga upe oporogytapaw ire ita'i 'jawewara momopoa 'upa. A'eramū Matias 'ga remimojewagera katu 'gā ipyyka. A'eramū 'gā Matias 'ga mogou Judas 'ga rekwawer ipe Jejui 'ga mome'waramū ojeypyri nū.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua

2 ¹Pētekosti 'jawa 'ara rupi 'gā jatyka 'gā nuwamū Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua ojypa Jejui 'ga remiayuwa 'gā nupe rakue. Pētekosti 'jawa judeu 'gā jatykaawa rera.

²Poje ywyttuu 'jawewara fua opo erujewi 'ua 'gā pyri 'og ywate pype 'gā nuwamū. Ywag awi 'ua osou 'og ipe. A'ere 'ga 'Agesagea 'gā nupe ise re tata'i 'jawewara ajemogyau 'gā apyte'rarimū. Wenyfu'giramū futat ajemogyau 'gā apyte'rarimū. ³Nan Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua osou 'gā nupe rakue. Opyamuramū 'ua 'gā nupe. ⁴Ga 'Agesagea 'ua osou 'gā pype 'gā nerekwaramū. 'Gā pype ose re 'gā je'ega mojoy'rau, 'gā moje'eg amuteeukaa. 'Gā nemikwaawe'ema 'gā je'ega apoukaa 'gā nupe. Naju'jawe rūi 'gā je'egi. Wemifutar imū etee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gā moje'egukaa.

⁵Kwaiwete judeu 'gā 'ua ajatykau muku awi Jerusareg ipe rakue. Ajatykaaw are 'ut ma'e 'gā nanē ifu renupa nū. Ifu renupara 'gā Jarejuwarete 'ga upe oporogyta ma'e 'gā najuejue etee. ⁶Ifu renupawe 'gā

ajatykau ukupepe 'og ywate pyri oporesagamũ ee. Oporenuwaiwamũ 'gã imome'u are. Jejui 'ga remimonofera 'gã 'gã je'ega apou.

⁷A'e renupawe enupara 'gã 'jau:

—Ma'eramũ 'gã janeje'egawe apou 'ũ? Garireja wyy pewara 'gã juejue nã'ã re'ã— 'jau 'gã ajaupe. ⁸—Janeje'eg imũ etee 'ã 'gã Jejui 'ga mome'ui janee— 'jau 'gã ajaupe. —'Auwara 'gã je'ega etee 'gã 'ã wapo jepi. A'ere 'gã 'awamũ kwe pewaramũ janeje'ega we iapoi. Kwe awi 'ã jane ruri. ⁹Partia wyy awi jane mũ ruri. Ajepejamũ Media wyy awi. Ajepejamũ Elam wyy pewara. Ajepejamũ Mesopotami wyy pewara. Ajepejamũ Judeja wyy pewara. Ajepejamũ Kapatosi wyy pewara. Põtu wyy awi jane mũ ruri. Asia wyy pewarera jane mũ. ¹⁰Frigia wyy awi, Pãfria wyy awi, Egitu wyy awi jane mũ ruri. Ajepejamũ Libia wyy awi. Sirene 'jawa pyriwara poromũ. Ajepejamũ Roma pewara. ¹¹Jane mũ judeua futat. Ajepejamũ judeue'ema 'gã futat. A'ere 'gã judeuramũ jane 'jawerimũ 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiari. Kreta 'ypõ'õ awi amũ ruri. Ajepeja 'gã 'ua Arabia wyy awi. A'eramũ 'gã maran janeje'eg imũ oje'ega ki 'ei?— 'jau 'gã ajaupe 'gã je'ega renupa. —Janeje'eg imũ futat 'gã Jarejuwarete 'ga remiapofer esage mome'ui janee— 'jau 'gã ajaupe. —'Auwara 'gã je'ega etee 'gã 'ã wapo jepi.

¹²A'ere 'gã 'ã kwe pewara 'gã je'eg imũ Jejui 'ga mome'ui 'upa— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã wapyakau 'upa. A'eramũ 'gã amũ 'jau ajaupe:

—Maran te nũ 'wei?— 'jau 'gã ajaupe.

¹³A'ere amumera 'gã nuerowiari futari. A'eramũ 'gã 'gã nerekoemãu etee 'upa.

—Kawĩajaiwa 'gã otykut 'upa. A'eramũ 'gã oje'ëran ekoeteramũ 'upa— 'jau etee 'gã ajaupe 'gã nerekoemãu.

Mytuna 'gã nupe Pedro 'ga 'eawet

¹⁴A'eramũ aipo 'gã 'eramũ Pedro 'ga 'ua uẽma oporogytau 'gã nupe u'ama ukupepe. Ajepeja Jejui 'ga remimonofera 'gã netee futat 'ga 'ua oporogytau 'gã nupe, ajatyka ma'efera 'gã nupe.

—Jerusareg ipewaramũ, kwe awi 'ut ma'eferamũ nanẽ peapyaka je ree. “Kawĩajaiwa 'gã otykut 'upa”, pe'je ete 'ã oree. ¹⁵Norereawyrywi ore. Nakwarawryuu'irãu rui kawĩajaiwa 'wara 'gã kawĩajaiwa rykuri— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama. —“Maran te 'gã janeje'ega apoi?” pe'je 'ã pejejupa pejejaupe. A'eramũ je imome'wau pẽ nupe. ¹⁶Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga upe rakue, Jueu 'ga upe rakue:

¹⁷“Anure nipo je mama'e teepaw enune Te'agesage muri imojypa pẽ nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jueu 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau.

—“A'eramũ nipo pẽna'yra 'gã pẽna'jyra 'gã netee jeje'ega mome'wau ojepyriwara 'gã nupe.

A'eramũ nipo je kunumĩũũ 'gã momayupa sawa'e 'gã netee.

¹⁸Te'agesagea nipo je imua tejemiayuwa 'gã nupe. Kũima'e 'gã nupe, kũjãmera 'gã nupe nanẽ nũ. Mĩmera 'gã nupe nipo je imua.

- A'eramũ nipo 'gã jeje'eg imũ etee futat je mome'wau kwe pewara 'gã nupe.
 19 Tepãjẽa nipo je esaukaa 'gã nupe. 'Gã nemiesage'ema mama'ea nipo
 je esaukaa 'gã nupe”,
 'Jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jueu 'ga upe rakue— 'Jau Pedro 'ga
 imome'wau.
 —“Ywag ipe, ywy pe nanẽ taesaukat 'Jau nũ. Wy, tata, tatasig.
 Mĩmera taesaukat pẽ nupe 'Jau.
 20 Kwara nipo je omoypytunaip. Jaya nipo je imowyau. A'ere nipo pẽjararete
 'ga ruri ojewya nũ. Ae mojo'oka 'ga ruri. Ae werowiamũ nipo 'ga 'Jau:
 Ere ejua 'au je pyri, 'Jau nipo 'ga werowiamũ ae upe.
 A'ere nipo 'ga werowiare'ema 'gã nupe 'ga 'i:
 Pẽẽ naani. Naje rerowiari pejepe. A'eramũ pẽẽ mama'eukwaawa
 rapyaw ipe pejewau, 'Jau nipo 'ga 'gã nupe.
 21 Je katu'og ape 'Jara 'gã etee te je akatu'ok. A'eramũ je 'gã mogyau
 tejepyri ajemogy ma'eramamũ”,
 'Jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe.
 22 A'eramũ Pedro 'ga 'Jau 'gã nupe nũ:
 —Israeu juapyreramũ peapyaka jeje'eg are. Jejui 'ga futat Janeruwarete
 'ga remimurera. A'eramũ ako Janeruwarete 'ga opãjẽ resaukaa pẽ nupe
 ai'i. Pẽnemiapoe'ema ako 'ga iapoukaa Jejui 'ga upe ai'i. Ojero'wu ma'e,
 mama'eukwaawa rerekwat. Mĩmera 'gã ako 'ga ikatu'ogukaa 'ga upe ai'i,
 kwaiwete. A'e resakarera 'gã oporesagamũ ee. A'ea 'ã pekwaap najuejue etee.
 Pẽ pype futat ako 'ga iapoi akou ai'i— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.
 23—A'ere ako Janeruwarete 'ga wea'aramũ 'ga mono are pẽ nupe ai'i.
 Wemifutar imũ etee futat ako 'ga 'ga monou pẽ nupe ai'i, 'ga pyygukaa
 ako pẽ nupe ai'i. A'eramũ pẽẽ ako 'ga pyygukaa ia'wyre'ema 'gã nupe ai'i.
 A'eramũ ako 'gã 'ga monou 'ga mu'ama 'ypeywar are ai'i. Pẽẽ futat ako
 'ga jukaukaa 'gã nupe ai'i— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.
 24—Amanũ futat ako 'ga ai'i. A'ere ako 'ga ruwa 'ga 'ga moferawi ete
 ai'i nũ— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe.
 25—Ymã te 'ã Davi 'ga ka'arana kwasiari inuga Jejui 'ga ree rakue—
 'Jau 'ga 'gã nupe imome'wau.
 —“Akwaap je Tejararete 'ga. 'Ga 'ã ako je pyri.
 Jejakwatawa katy 'ga rekoi. A'eramũ je tekyjawe'em tekou.
 26 Teku'iramũ etee tekou. Tepy'ata'waramũ etee tekou. Temoferawa
 rapesaka nipo je te'ỹina.
 A'eramũ je teje'ega Jarejuwarete 'ga upe: Ene te 'ã eneresage jee, Kiapi'ni.
 27 Je manũ re nerepouri futari je wi. Jereumera neremonemukari.
 Je 'ã eneremiayuwaretea futat. A'eramũ ene je moferapa etee nũ.
 Ene pyri nipo tewau ywag ipe.
 28 Ene 'ã ywaga piara ereesaukat jee. A'eramũ je ene pyri tewau.
 Jepy'ata'wa je ene ree tekou, 'Jau je 'ga upe”

'jau Davi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama, Davi 'ga remikwasiarera mome'wau 'gã nupe u'ama.

²⁹A'eramū 'ga 'jau 'gã nupe nū:

—Davi 'ga janyepya futat rakue. 'Ga je amome'u pē nupe. Ymā te 'ã Davi 'ga manūi rakue. A'ere 'gã 'ga monoi ita kwara pype rakue. Namukuu rūi futat ita kwara 'ũina rakue— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

³⁰—Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera 'ga Daviramū rakue.

Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe 'ga rekoramū rakue. “Ene juapyrama mū nipo 'wyriaramū ako ene 'jawe. Jeremimurama 'ga futat nipo 'ũina enerenawer ipe”, 'jau 'ga Davi 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama.

³¹—A'eramū Davi 'ga ikwaapa, “Wemimurama 'ga nipo Janeruwarete 'ga omoferap ete nū” 'e kwaapa rakue. A'eramū 'ga a'eramū ka'arana kwasiaa inuga 'ga ree. “Janeruwarete 'ga nipo nopoiri futari wemimurera 'ga wi. 'Ga reumera monemukare'ema futat nipo”, 'jau Davi 'ga rakue— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe.

³²—'Ga poromū Janeruwarete 'ga omoferap rail'i. Jejui 'ga omoferap futat. Ore 'ga aruesak 'ga feraw ire ai'i. A'eramū ore a'eramū imome'wau pē nupe— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. ³³—A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferaw ire 'ga monou ywag ipe ojepyri ai'i. Peu 'ga ywag ipe 'ga monou imuapyka oyse katy. 'Ga 'jawe futat 'ga. A'eramū 'ga 'ga muapyka oyse katy. A'eramū futat 'ga U'agesage mua katu 'ga upe. Ojeupe 'Uwa 'ga imur ire 'ga imua ae upe nanē imojypa nū. 'Ga 'Agesagea te 'ga amut oree. A'ea peenup poromū— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau. —Ymā te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega muri janee rakue: “Anure nipo je Te'agesage monoi pē nupe”, 'jau 'ga 'ã rakue. A'eramū 'ga 'awamū futat imua oree. 'Agamū pēnemienuwamū 'ga 'Agesagea iapoukaa oree— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe. ³⁴—Davi 'ga nooi ywag ipe rakue. Nuapygi 'ga Jarejuwarete 'ga yse katy. A'etea 'ga e'i rakue: “Ymā te Janeruwarete 'ga 'jau Jejararete 'ga upe rakue:

'Ere ejua eapyka 'au je pyri. Je 'jawe futat ene. A'eramū ene eapyka je yse katy.

³⁵Anure tam̃yi ene 'wyriaramū 'gã nupe 'jau, ene rerowiaara 'gã nupe 'jau.

Ene rerowiare'ema 'gã we futat te'i enee 'jau, koromū futat 'wyriararete 'ga, te'i enee 'jau', 'jau Janeruwarete 'ga Jejararete 'ga upe rakue”, 'jau Davi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga janee rakue. Jejui 'ga upe te 'ga 'i rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

³⁶—A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau: “Je te 'ã Jejui 'ga omono pē nupe. Jeremimurera futat 'ga”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. A'e 'ga poromū pepokutuk, imonou, imu'ama 'ypepywar are 'ga manūawamū. A'e 'ga Janeruwarete 'ga omogo Israeu juapyreramū jane'wyriaramū— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'ea 'ã judeuramū juejue pekwaap.

³⁷A'e renupawe 'gã u'arasigamū ajemogyau. 'Ga jukaawer are 'gã u'arasigamū ajemogyau kwaiwete. A'eramū 'gã 'jau Pedro 'ga upe 'ga pytuna 'gã netee:

—Maran te ore iapoi? Ma'ja te ore aruapo orojee, orojekatu'okawamū?— 'jau 'gã 'gã nupe.

38—Pejetywer awi pepoit— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'eramũ 'ga pejetywer awi pẽpõiriweramũ pẽ katu'oka. “Jejuĩ 'ga rerowiaaramũ ore rekoĩ 'awamũ”, pe'je 'gã nupe. A'eramũ 'gã pẽ pymĩau 'y pe. A'eramũ pẽ pymĩ re Janeruwarete 'ga U'agesage mua pẽ nupe pẽnerekwaramũ— 'Jau 'ga 'gã nupe. 39—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari inuga janee rakue: “Pejetywer awi pẽpõiriweramũ je pẽ katu'ogi. Pẽ katu'og ire je Te'agesage monou pẽ nupe”, 'Jau 'ga 'ã ikwasiarukaa rakue— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Aipo e'i 'ga pẽ nupe. Pẽna'yt, tesirũmet, wemimũ'emet 'Jau. Mĩmeramũ 'ga aipo 'ga 'i pẽ nupe— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'eramũ 'ga 'awamũ u'eawer imũ futat U'agesage mua imojypa janee— 'Jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

40A'eramũ Pedro 'ga 'gã mu'Jau afuakaramũ etee futat aipoa morogyta are u'ama. A'eramũ 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Pe'je pejejepe'au 'ga rerowiare'ema 'gã nuĩ. Anure nipo Janeruwarete 'ga Jejuĩ 'ga rerowiare'ema monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe ojewi. Peo kasi 'gã newiri ne. Pẽẽ 'ã Jejuĩ 'ga perowiat. “Je mogo ape ejemiayuwamũ”, 'Jau ki pẽẽ 'ga upe— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama.

41Aipoa 'ga porogyta renupawe 'gã kwaiwete Pedro 'ga je'ega rerowiaa. Jejuĩ 'ga nanẽ 'gã erowiaa ajemogyau nũ. Tres miu 'gã 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã 'gã nerawau ipymĩau 'y pe Jejuĩ 'ga 'gã erowiaa resaukaawamũ.

42A'ere 'gã awau ajatykau Jejuĩ 'ga remimonofera 'gã nee, 'gã porogyta are wapyakau. A'eramũ futat 'gã ajemogyau Jejuĩ 'ga rerowiaareteramũ. A'eramũ futat Jejuĩ 'ga rerowiaaramũ opojejukaramũ ajuee. Ajamajatykau kumi 'wau. Jarejuwarete 'ga upe oporogytau nanẽ 'gã ajatykau nũ.

43Jejuĩ 'ga remimonofera 'gã Janeruwarete 'ga pãjẽ rerekou. A'eramũ 'gã 'ga pãjẽ resaukaa 'gã nupe, aeremiapoe'ema apou 'ga pãjẽ mũ, kwaiwete. A'eramũ a'e resakara 'gã oporesagamũ ajemogyau ee. 44Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã juejue ajatykau ajemogyau. Ikaraemã ma'e 'gã okaraemã me'ega ka'aranũũ are. 45Iywy ma'e 'gã nanẽ oywy me'ega ka'aranũũ are nũ. A'ere 'gã ka'aranũũ rerua imojo'oka ajaupe. Ta'yt kwaiwete ma'e 'gã nupe 'gã kwaiwete imojo'oka. Ta'yre'ema 'gã nupe 'gã imojo'oka inãinãni'ĩ etee. 46Ai'iwe nũ, ai'iwe nũ, ai'iwe nũ 'Jau 'gã ajatykau ajemogyau peu. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ajatykau. Wog ipe nanẽ ajatykau ojemi'waa nanẽ nũ. Mani'oko'o'i 'wau Jejuĩ 'ga manũawer are wea'aramũ ajemogyau. A'e pype opy'ata'waramũ ajemogyau.

47—Ene te 'ã eneresage oree— 'Jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'ga muorypa.

Jejuĩ 'ga rerowiare'ema 'gã miamũ oporomutaramũ 'ga rerowiaara 'gã nee ajemogyau.

Janeruwarete 'ga Jejuĩ 'ga rerowiarukaa 'gã nupe. Ai'iwe, ai'iwe, ai'iwe. A'eramũ 'gã ojemomytuna. Kwaiwete Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã ajatykau ajuee.

Iteu ma'e 'ga

3 ¹ Poje Pedro 'ga awau Juã 'ga retee Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Kwara jerewamũ 'gã awau. Aipo pe kwara kwawauwe 'e'e'emi 'gã awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oje'ega monou 'ga upe.

² A'e pe iteu ma'e 'ga 'ũina Jarejuwarete 'ga mogytaawa rokwar ipe. 'Okwar esage 'jaw ipe wapyka. A'e pe 'ga 'ũina. Iteu 'ga u'aa rakue. A'eramũ 'ga pytuna 'gã 'ga rerawau imyina 'okwar ipe ka'aranũ are.

—Ka'aranũ'ia pemut ape jee— 'jau 'ga 'ũina 'gã nupe, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ose ma'e 'gã nupe.

A'eramũ amumera 'gã imonou 'ga upe.

³ Poje Pedro 'ga 'ua Juã 'ga retee. A'eramũ iteu ma'e 'ga 'gã nupe ka'aranũ renũina nũ.

A'ere 'gã 'i etee 'ga upe:

⁴—Emã'ẽ ore ree kũi— 'jau etee 'gã 'ga upe.

⁵ A'erauwe iteu ma'e 'ga amã'jãu 'gã nee. “Ka'aranũia sipo 'gã amut jee pa”, 'jau 'ga ojeupe amã'jãu 'gã nee.

^{6,7} A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Nitywi ka'aranũia ki 'ei. A'ere je mama'e esage apoi enee— 'jau etee Pedro 'ga iteu ma'e 'ga upe. —Jejui Kristu 'ga, Nasare pe waranup ma'efera 'ga 'ã ore mogo wekwawer ipe ai'i. A'eramũ je 'jau enee: Efu'am jui— 'jau 'ga 'ga upe.

⁸ A'erauwe futat Pedro 'ga 'ga popyyka 'ga mafu'ama. A'eramũ futat iteu ma'efera 'ga pyju'ã oywyrafenamũ. A'erauwe 'ga po 'ga pori awau wafukafukaita:

—Au'je katu pa, Ku'jywa 'ga je katu'ogi nũ— 'jau 'ga wafukafukaita awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã netee.

^{9,10} A'eramũ mytuna 'gã 'ga resaka.

—Kuu. Iteu ma'efera 'ga afu'am ra'e— 'jau 'ga resakara 'gã ajaupe.

Oporesagamũ 'ga ree, 'ga po 'ga po 'ga rekoramũ.

Pedro 'ga 'eawet

¹¹ Amafu'am ire iteu ma'efera 'ga rekoi Pedro 'ga pir are. 'Ogeikwara pakuja 'wyr ipe 'gã oi Juã 'ga retee. A'erauwe Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe ose ma'efera 'gã 'ei awau 'ogeikwara pakuja 'wyr ipe esaka, Sarumãu 'ga ma'e 'jawa 'wyr ipe awau esaka.

—Maran 'ga ako ra'e 'ũ? Najema'uma'uwi'i te 'ga afu'am are jepi a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe, ma'upawe'eme 'ga mafu'amamũ.

A'eramũ

—Awyja 'ga mafu'ama ki 'ei?

—Pedro 'ga 'ga amafu'am kũi— 'jau 'gã ajaupe.

¹² 'Ga mafu'ama 'gã mopiryita. A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga upe mama'e apoara 'ga te 'ga amafu'am nũ'ũ, Jejui 'ga nũ'ũ. Naore rui 'ga aramafu'am. Noropãjẽ mũ rui ore 'ga mafu'ami.

Norojesageu rūi te
'ã ore 'ga mafu'ami.
Jejui 'ga te 'ã 'ga
mafu'amara te— 'jau
Pedro 'ga 'gã nupe
aipo 'gã 'eramũ.

¹³A'erauwe 'gã
ajemogyau etee
oporesagamũ 'gã nee.

—Janeruwarete
'ga te ako wa'yra 'ga
amut opoaawamũ
ikue. 'Ga te 'ga
amafu'am— 'jau
Pedro 'ga 'gã nupe.
—Janeruwarete 'ga
wa'yra 'ga omogo
ipojeuwipyramũ.
Jarejuwarete 'ga te
'ã jane sirowiat. Ymã
we te 'ã janepy 'gã
Jarejuwarete 'ga
rerowiari rakue.
Na'awamue rūi
futut te 'ã jane 'ga
rerowiari. Ymã we
futut te 'ã Abraão 'ga
'ga rerowiari rakue.
Isaki, Jako. Mïmera
'gã 'ga rerowiaa
rakue— 'jau Pedro
'ga 'gã nupe. —A'eramũ jane 'agamũ 'ga rerowiaa jarejemogyau— 'jau
Pedro 'ga 'gã nupe.

—Janeruwarete 'ga ako wa'yra 'ga mua janee ikue numiamũ. A'ere ako pëe futut
pejukaukat 'ga ikue. A'eramũ ako pëe 'ga monou ekoete peje'wryiara upe ikue,
Piratu 'ga upe ijukaukaa ekoete ikue. 'Ga ako “Opoit je 'ga wi”, 'jau ikue numiamũ.
A'ere ako pëe “Ere 'ga jukaukaa futut ore”, 'jau ako pëe ai'i. ¹⁴Oporojuka ma'ea
jëmĩ ako pëe imuëmukaa 'ga upe ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Oporojuka
ma'ea te amunipo 'ã pejukaukat rakue. A'ere ako mama'e tywera apoare'ema 'ga
jëmĩ pejukaukat ikue. 'Ga Jarejuwarete 'ga remifutara etee te wapo. A'etea ako pëe
'ga jukaukaa ekoete ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe, oporogytau u'ama. ¹⁵—'Ga te
'ã ae mogyara futut. A'ere ako pëe futut 'ga pejukaukat ikue numiamũ. A'ere ako

(Atos 3.8)

Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nũ. Ore futat 'ga moferaw ire 'ga resaka ai'i nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁶—'Ga pãjẽ mũ te ore 'agamũ 'ga mafu'amĩ. Naore rũi 'ga aramafu'am. Aruerowiat te 'ã ore 'ga. A'eramũ 'ga 'ga mafu'amukaa oree pẽ nowase— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe oporogytau.

¹⁷—Nepekwaawi nipo 'ga— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Nepekwaawi nipo Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga. Pẽ'wyria'ri 'gã nanẽ nokwaawi nũ. Ajee ako 'ga pejukaikat ekoete ikue, peje'wyriara upe ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe, Jejui 'ga mome'wau.

¹⁸—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue. A'e are 'gã ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. “Anure nipo Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ruri. A'ere 'ga pyriwara 'gã 'ga rerekou tyweaete 'ga mayrũmũ”, 'jau 'ã 'gã ka'arana kwasiaa inuga janee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau. —Ajee 'ã 'ga je'egawer imũ etee futat 'ga rayrũnamũ amanũmũ janee. ¹⁹A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejepoia pejetywer awi. A'eramũ pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. “Jetywera epe'a je wi, ki Ku'jyp”, pe'je ki 'ga upe. Ojeupe peje'ega monorauwe, 'ga petywera tomoit pẽ nui 'jau— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

²⁰—Petywera pẽ nui imoir ire 'ga opãjẽa tamut pẽ nupe 'jau. A'eramũ futat 'ga pẽ maku'iu pẽ mogyau. A'eramũ pejetywer awi pejepoia. Ymã te Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: “Teja'yra 'ga tomono 'gã nupe 'jau, 'gã katu'okawamũ 'jau”, 'jau 'ga 'ã ojeupe rakue. A'eramũ 'ga 'ã Jejui 'ga mua janee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau.

²¹—'Awamũ 'ga 'ũina ywag ipe, mama'e katu'okawa 'ara upe iwaẽma rapesaka 'ũina. Anure te nipo 'ga ruri ojewya nũ, 'awa ywy pe nũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'eramũ futat 'ga ruwa 'ga ywy katu'oka nipo nũ. A'eramũ futat ipyau 'jawe iapou nũ, ywy apou nũ. Saa'e ymã rakue. Nan futat iapou nũ, ikatu'oka nũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue:

²² “Anure te nipo Janeruwarete 'ga 'ga amũ muri pẽ nupe, oje'ega mome'waramũ pẽ nupe.

Je 'jawerimũ futat 'ga 'ua pẽ nupe oje'ega, Janeruwarete 'ga je'ega mome'wau pẽ nupe.

Sã'ã 'ga je mura. Nan futat nipo 'ga pẽpytuna 'ga amũ muri pẽ nupe oje'ẽma'eramũ.

²³ 'Ga nipo oje'ega renupare'ema 'gã omojo'ok wemiayuwa 'gã nui anure. A'eramũ nipo 'ga oje'ega renupare'ema 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe.

A'eramũ ki pẽẽ enupa etee 'ga je'ega”,

'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

²⁴—Moisesi 'ga ra'ne akou oje'ega 'gã nupe rakue. A'ere Samueu 'ga oje'ega 'gã nupe nũ. A'ere 'gã newiriwarera 'gã 'gã nemimome'ufer imũ etee futat oporogytau 'gã nupe. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã juejue. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga porogytai 'gã nupe rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —

Ma'eramũ 'ã 'gã ka'arana kwasiari inuga 'ga je'eg are rakue— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'eferupi te futat ajee 'ã Jejuí 'ga manũ, 'Uwarete 'ga je'eg imũ etee futat— 'Jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe. 25—A'ere 'ã 'ga na'gã nupe etee rũi 'ga porogytai rakue. Pẽ nupe nanẽ nũ 'ga porogytai. “Enejuapyrama 'gã teje'ega anuwamũ jeresageramũ 'gã nupe, najuejue etee futat”, 'Jau 'ã Ku'jywa 'ga Abraão 'ga upe rakue. Pêẽ 'ã Abraão 'ga juapyrera. Ma'eramũ 'ã Ku'jywa 'ga porogytafera resageramũ pẽ nupe nanẽ nũ— 'Jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

26—Ma'eramũ 'ã Ku'jywa 'ga 'awamũ ojeupe mama'e apoara 'ga muri pẽ nupe ra'ne, wa'yra 'ga muri pẽ nupe ra'ne— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Mama'e esagea 'ga wapo pẽ nupe, mama'e tywer awi pẽ momoirukaawamũ— 'Jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

'Gã nee 'wyrriara 'gã mara'neawet

4 1'Gã nupe Pedro 'ga oje'ega Juã 'ga retee 'gã nuwamũ 'gã amũ 'ua owaẽma 'gã nupe. Mainan, Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã 'wyrriat, satusu. Mĩmera 'gã 'ua owaẽma 'gã nupe 'gã je'egamũ.

2—Jejuí 'ga ako amanũ ai'i— 'Jau Pedro 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe. —A'ere ako 'ga ferawi etee ai'i nũ. A'eramũ nipo jane nan tee futat jaremanũ re jareferapa etee futat 'ga 'jawerimũ. Jejuí 'ga jewyramũ te nipo jane 'ẽi tywy awi jareferapa nũ— 'Jau Pedro 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

A'e renupawe aipo 'ut ma'efera 'gã amara'neramũ 'gã nee.

3A'eramũ 'gã 'gã pyyka 'gã monou 'gã munepa moromunepawa pype. Kaaruweteramũ 'gã 'gã pyyka 'gã monou 'gã munepa moromunepawa pype. Peu etee futat 'gã osea 'upa. Peu futat 'gã aku'emamũ. 4A'ere kwaiwete 'gã nenuparera 'gã Jejuí 'ga rerowiari. 'Ga rerowiaara 'gã ojeme'yita. A'eramũ Jejuí 'ga rerowiaara 'gã pytuna siku miu.

5A'eramũ ai'iwe 'gã 'ua ajatykau Jerusareg ipe. Judeu 'gã 'wyrriari, 'gã nupe oje'ẽma'e, Moisesi 'ga je'egeer are moromu'jat. Mĩmera 'gã 'ua ajatykau ajuee. 6Anasi 'ga, mainana 'wyrriararete 'ga ajatykau 'gã nee. Kaifasi, ajepeja Juã, Aresãri, Anasi 'ga pytuna mũ. Mĩmera 'gã ajatykau ajuee.

7A'eramũ 'gã moromunepawa pypewara 'gã, Jejuí 'ga remimonofera 'gã nerurukaa jefaruu 'gã nupe.

—Pe'je pejewau 'gã nerua 'au ore rowase— 'Jau 'gã jefaruu 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'gã nerua. A'ere ajatyka ma'efera 'gã oporonupa 'gã nupe iteu ma'efera 'ga ree.

—Maran te iteu ma'efera 'ga pemafu'am rail'i?— 'Jau 'gã oporonupa ee Pedro 'ga upe Juã 'ga retee. —Ma'e pãjẽ mũ pẽẽ 'ga mafu'ama rail'i ki 'ei? Awỹja je'eg imũ rail'i ki 'ei?— 'Jau 'gã 'gã nupe.

8A'eramũ Pedro 'ga oje'ega 'gã nupe. Ku'jywa 'ga 'Agesagea 'ga rerekou. A'eramũ 'ga mogyjeukare'ema 'gã nui. A'eramũ 'ga 'Jau 'gã nupe:

9—Maran te 'ga pemafu'am rail'i, pe'je 'ã ore. A'eramũ je imome'wau pẽ nupe. Mama'e tywera nipo ore aruapo rail'i? Naani nũ'ũ. Mama'e esagea te ore

aruapo ai'li nũ'ũ. A'etea 'ã ore rerurukat ekoete pejepe ore moporogytaukaa pejejeupe ki 'ei. A'eramũ je imome'wau pẽ nupe— 'Jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe.

¹⁰—Naoropãjẽ mũ rũi ore 'ga mafu'ami. Jejui Kristu 'ga te 'ã 'ga amafu'am. Nasare pe waranup ma'efera 'ga, pẽnemijukafera 'ga. Ako 'ga poromũ Janeruwarete 'ga omoferap ai'li nũ— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama. —'Ga te 'ga amafu'am opãjẽ mũ ai'li— 'Jau 'ga 'gã nupe.

¹¹—A'etea ako pẽẽ 'ga futare'ema ikue— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere 'ã Janeruwarete 'ga 'ga muri janee, jane katu'ogukaa ete 'ã. Sã'ã ae 'oga aporamũ kwaiwete 'ywa rerura tupaa'mywamũ. A'eramũ 'ã ae 'ywa mũ reroyrũmũ. A'ere 'ã eroyrũmyrera jẽmĩ 'yweteetea. A'eramũ 'ã ae 'jaramũ, pea te futat pemono, ae 'i ajaupe. Nan tee futat 'ga 'i Jejui 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'ga amut janee. A'ere ako pẽẽ peroyrũ ete 'ga ai'li. “Nia'wyri 'ga ra'e”, pe'je 'ga upe ikue. “Narafutari ore 'ga”, pe'je Jejui 'ga upe ai'li— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere 'ã 'ga ruwa 'ga te 'ga futari. A'eramũ 'ga 'ga mogou jane katu'okaramũ etee nũ. Afutare'em ire 'ã 'ga pẽ katu'oka etee 'ua nũ— 'Jau Pedro 'ga u'ama, 'gã nupe.

¹²—'Ga te 'i futat Janeruwarete 'ga amut janee. Nirũi futari 'ga. 'Ga te'li futat ae katu'oka akou. Janetywera pe'aara 'ga poromũ 'ut janee— 'Jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe.

Pedro 'ga Juã 'ga retee oporogytau 'gã nupe. Iteu ma'efera mafu'amawera mome'wau 'gã nupe. ¹³A'eramũ ajatyka ma'e 'gã oporesagamũ 'gã nee:

—Kuu. Maran te 'gã nokyjei oporogytau janee nũ'ũ? 'Gã te te 'ã nojemu'ei agawewi a'li kũi. A'etea te 'ã 'gã nojenosĩ imome'wau a'li kũi— 'Jau 'gã ajaupe.

—Naani nũ'ũ— 'Jau ajepeja 'ga 'gã nupe. —Jejui 'ga rewiri ako ma'efera 'gã tee nũ'ũ. A'eramũ 'gã a'eramũ 'agamũ ojenosũue'em jane wi— 'Jau 'ga 'gã nupe.

¹⁴A'ere iteu ma'efera 'ga oi 'gã nupi. 'Gã nemimafu'amera 'ga oi 'gã nupi. A'eramũ 'wyriara 'gã 'ga resaka 'gã newiri 'ga rekoramũ. A'eramũ 'gã a'eramũ oje'egarũme'em 'gã nupe: “Pẽ'me pẽẽ”, 'jawe'em futat 'gã 'gã nupe.

¹⁵A'eramũ peuwara 'gã amũ oje'ega Pedro 'ga upe Juã 'ga retee:

—Pẽ'ẽ pejewau ore wi ra'ne. Peu pekwap ore wi ra'ne— 'Jau 'ga 'gã nupe. A'erauwe 'gã 'ẽi awau 'gã nui.

'Gã 'ẽ re 'gã oje'ega ajaupe:

¹⁶—Maran te jane 'gã nereko'i 'awamũ?— 'Jau 'gã ajaupe.

—Tee.

—Okwaapap te 'ã 'gã a'li kũi, 'auwara Jerusareg ipewara 'gã a'li kũi. A'eramũ jane “'i'me 'gã”, 'jawe'em futat 'gã nupe. Okwaapap te 'gã 'ã. ¹⁷A'eramũ jane, “Au'je Jejui 'ga mome'u mokwasi'o re”, sa'e 'gã nupe jareje'ega moywyräfena 'Jau— 'Jau 'gã ajaupe. —“'Ga mome'uu'Jawamũ ore pẽ monoi pẽ munewu'Japa ne nũ”, sa'e 'gã nupe jareje'ega moywyräfena 'Jau— 'Jau 'gã ajaupe.

¹⁸A'ere 'gã 'gã nenũina nũ. A'erauwe Pedro 'ga 'ua Juã 'ga retee 'ua osou. A'erauwe 'gã 'Jau 'gã nupe:

—Au'je ki 'awamũ Jejui 'ga mome'u re. 'Ga mome'uu'Jawamũ ore pẽ munewi ne nũ. Narafutareteetei futari ore 'ga mome'ua 'awamũ— 'Jau 'gã 'gã nupe.

¹⁹A'ere Pedro 'ga Juã 'ga retee 'gã je'egi etee 'gã nupe:

—Ma'ja te Janeruwarete 'ga afutat? Peje'eg are oreapyaka te 'ga afutat? Oje'eg are oreapyaka te ra'u 'ga afutat nũ? Napeje'eg are rui te 'ã ore apyakai. Jarejuwarete 'ga je'ega te 'ã ore aruenup— 'jau etee Pedro 'ga Juã 'ga retee 'gã nupe. ²⁰—Amanũ ako Jejui 'ga ai'i numiamũ. A'ere ako 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nũ. A'eramũ ore 'ga resaka ai'i. Oje'ega 'ga oree ai'i. A'eramũ ore 'agamũ 'ga resag ire te imome'wau arakou pẽ nupe. Noropoirauweri futari ore 'awamũ 'ga mome'u awi— 'jau etee Juã 'ga 'gã nupe.

²¹Aipo 'gã 'eramũ 'wyrriara 'gã oje'ega moywyrafena 'gã nupe nũ:

—“Au'je Jejui 'ga mome'u re”, aru'e ako ore pẽ nupe ko. 'Ga mome'uu'jawamũ ore pẽ pyygi pẽ nupãnupãu nũ'ũ— 'jau 'gã oje'ega moywyrafena 'gã nupe.

'Gã nupe oje'ega moywyrafen ire opoia 'gã nui. A'ere 'gã nanupãi 'gã. Okyje 'gã mytuna 'gã nui. A'eramũ 'gã a'eramũ opoia esage te 'gã nui. Iteu ma'efera resakara 'gã wejue 'upa Jarejuwarete 'ga muorypa ee:

—Ene te 'ã eneresage oree. Ene te ako iteu ma'efera 'ga eremafu'am ai'i— 'jau 'gã 'ga upe 'ga muorypa ee 'upa.

²²Nakunumĩ arũi te 'ã iteu ma'efera 'ga. Sawa'ea te 'ã iteu ma'efera 'ga. Kwarẽta kwara te 'ã 'ga amu'at.

Jarejuwarete 'ga upe 'gã 'eawet

²³Ojewi 'gã poir ire Pedro 'ga Juã 'ga retee ojewya awau opytuna 'gã pyri. A'eramũ 'gã opytuna 'gã nupe werekwawera mome'wau:

—Ekoay mainana 'wyrriara 'ga oje'ega moywyrafena oree ai'i. “Au'je ki Jejui 'ga mome'u re”, e'i 'gã oree. “Ga mome'uu'jawamũ ore pẽ pyygi pẽ nupãnupãu ne”, e'i 'gã oree ai'i— 'jau Pedro 'ga mainana 'wyrriara 'gã 'eawera mome'wau ajaupe.

²⁴Aipo Pedro 'ga imome'upaw ire 'gã oje'ega monou 'upa Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa.

—Ene te 'ã ore'wyrriararetea, ki Ku'jyp— 'jau 'gã 'upa 'ga upe. —Ene te 'ã mama'ea ereapo oree rakue. 'Y, ywy, ywak. Mĩmera 'ã ereapo oree rakue, ipypewara reewe rakue. Ore nanẽ 'ã ene iapou rakue nũ. Ene te 'ã Oreruwaretea— 'jau 'gã oje'ega monou 'ga upe 'upa 'ga muorypa. ²⁵—Ymã te 'ã ka'arana erekwasiarukat oreypy 'ga upe rakue, Davi 'ga upe rakue, ejeupe mama'e apoara 'ga upe rakue— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. —Ene'agesagea oje'ega 'ga upe rakue, 'ga mu'akwaapa rakue. A'eramũ 'ga eneje'ega kwasiaa inuga oree rakue— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe 'upa.

—Aipo 'jau 'ga ikwasiaa inuga oree rakue:

“Ma'eramũ te judeue'ema 'gã mara'neramũ etee ajemogyau?

Ma'eramũ te 'gã mama'e tywer are etee 'gã nea'aramũ ajemogyau?

²⁶'Wyrriararete 'gã ajatykau 'wyrria'ri 'gã netee aparuwajaa ene ree eneremimurera 'ga ree nanẽ nũ”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga oree rakue— 'jau 'gã 'upa Jarejuwarete 'ga upe.

27—Mama'e a'je are futat 'ga ka'arana kwasiari inuga oree rakue— 'Jau 'gã 'ga upe. —'Ga remikwasiarer imũ etee futat kwaiwete 'gã jatykai enera'yra 'ga ree. Enera'yra 'ga ree 'gã mara'neramũ. A'eramũ 'gã ajatykau 'ga ree. “Sijuka 'ga”, 'Jau 'gã ajaupe. Erote, Põsiu Piratu. Mĩmera 'gã judeu 'gã werajatyka judeue'ema 'gã netee enera'yra 'ga ree. Nokoi agawewi 'ga tesirũgatu. A'etea 'gã ajatykau 'ga ree 'ga rerekou tyweaete— 'Jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. —Eneremimurera 'ga ree 'gã jatykai. Ene futat 'ã 'ga erepyrũ oree rakue, ore katu'okawamũ rakue. A'e 'ga ree ako 'gã jatykai kwaiwete ai'i— 'Jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

28—Davi 'ga remikwasiarer imũ etee futat 'gã iapoi. Ene te 'ã pãjēretea. Nitywi 'ã 'ga amũ ene 'Jawe. A'etea 'ã ene eja'yra 'ga jukaukaa ako 'gã nupe ai'i. Eneremifutar imũ etee futat 'gã iapoi— 'Jau 'gã oje'ega monou 'ga upe. —Nan futat te 'ã erefutat rakue— 'Jau 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

29—Eapyaka ki 'gã je'egay are e'ÿina, ki Ku'jyp. Imara'ne 'gã ore ree. A'eramũ ene E'agesage mua oree, ore mogyjaukare'ema 'gã nui. Eje'ega mome'waukaa oree 'gã nui ore mojenosũukare'ema futat— 'Jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe. 30—Epãjēa emut oree, Kiapi'ni. Oreremiapoe'ema eapoukat oree. Ojero'wu ma'e 'gã ekatu'ogukat oree. A'eramũ nipo tesirũmera 'gã oporesagamũ ajemogyau ee— 'Jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. —Esage ma'e 'ga futat enera'yra 'ga. Ipojeuwipyra 'ga futat. 'Ga je'eg imũ futat toroo 'gã katu'oka arakou 'Jau, ki Ku'jyp— 'Jau 'gã 'ga upe, oje'ega monou 'upa.

31 Ojeupe 'gã je'ēmaw ire 'ga 'oga motomoga 'gã nupe, opãjē resaukaa 'gã nupe. A'eramũ futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã nerekou. A'eramũ futat 'gã ojenosũue'em Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau awau ajemogyau.

Okaraemã me'egawet

32-35 Jeju 'ga remimonofera 'gã 'ga manũawera mome'wau akou 'gã nupe: —Amanũ ako Janejararete 'ga ai'i numiamũ, Jeju 'ga ai'i numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nũ— 'Jau 'gã akou imome'wau ojepyriwara 'gã nupe.

A'eramũ Ku'jywa 'ga opãjē monou wa'yra 'ga rerowiaara 'gã nupe. 'Ga nanē futat akou 'gã newiri nũ. A'eramũ Ku'jywa 'ga ojejukau wa'yra 'ga rerowiaara 'gã nee.

Nitywi'i futari “peapo awi mama'ea mũ nan” 'gã nupe 'Jara 'gã. Aju'jaju'Jawe futat 'gã wea'aramũ mama'e apo are. Nitywi'i futari mama'e mimara 'gã. Mama'ea 'gã imua pãwē etee futat ajaupe. Ka'aranũua 'gã erua Jeju 'ga remimonofera 'gã nupe. A'eramũ 'gã ka'aranũũ mojo'oka etee futat 'gã nupe. Ika'aranũũe'ema 'gã nupe nanē imonou nũ. Ta'yt kwaiwete ma'e 'gã nupe kwaiwete imonou. Ta'yre'ema 'gã nupe imonou inãinãni'ĩ etee. Mama'e muawamũ 'gã imonou 'gã nupe. Ywy jara 'gã ywy me'ega amumera 'gã nupe. 'Oga jara 'gã nanē woga me'ega ka'aranũũ are nũ. A'e

repyfera 'gã erua Jejuí 'ga remimonofera 'gã nupe ajaupe imojo'ogipyramũ. A'eramũ ikaraemãe'ema 'gã amũ akowe'em futat 'gã pype rakue.

^{36,37}Jose 'ga nanẽ oywy me'ega nũ. A'eramũ 'ga oywy repyfera rerua imonou Jejuí 'ga remimonofera 'gã nupe. Jose 'ga u'at 'ypõ'õũũ pype rakue. Sipiri 'jau 'gã aipo 'ypõ'õũũ upe. Levi 'ga juapyrera poromũ. Aipo Jose 'ga rera mukũ. Panapea 'ga rer irũa. Jejuí 'ga remimonofera 'gã Panape nuga 'ga ree. Aemaku'iara 'ga. A'eramũ 'gã poromũ inuga 'ga ree.

Ananiasi 'ga Safira êẽ retee

5 ¹Anure 'ga amũ nanẽ oywy me'ega nũ. 'Ga rera Ananiasi. 'Ga remireko êẽ rera Safira. Ananiasi 'ga oywy me'ega. A'ere 'ga ka'aranũũ mojo'logi ojeupe.

²—Simim ape jarejee 'jau— 'jau 'ga wemireko êẽ upe. —A'ere soo jare'meramũ 'gã nupe 'jau. “Koromũ etee oreywy repyfera”, sa'e 'gã nupe 'jau— 'jau 'ga wemireko êẽ upe.

A'eramũ Ananiasi 'ga awau o'meramũ Pedro 'ga upe:

—Koromũ etee futat ka'aranũũa jeywy repyfera— 'jau futatee 'ga awau Pedro 'ga upe.

³A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ ene mama'eukwaawa 'wyriara je'ega renupa 'ũ? Ma'eramũ te ene'me Jarejuwarete 'ga upe ra'e? Ywy repyfera eremim ape ejeupe. A'ere 'ã ene'me ejua. ⁴Enema'ea futat ywya. A'eramũ ime'eg ire enema'ea futat epyfera. Ma'eramũ ene e'me ekoeteramũ ejua jee 'ũ? A'ere naje upe rũi ene'me. Jarejuwarete 'ga upe te ene'me— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

⁵Aipo ojeupe 'eramũ 'ga u'aa tii too awau amanũmũ. A'eramũ 'gã “o'me re Ananiasi 'ga manũi” 'e renupara 'gã okyjau ajemogyau. ⁶A'eramũ kunumũũ 'gã 'ga auwana taity pyu, 'ga rerawau inuga ita kwara pype.

⁷A'eramũ kaaruwamũ 'ga remireko êẽ 'ua owaẽma Pedro 'ga upe.

Nokwaawi êẽ omena 'ga manũa. ⁸A'eramũ Pedro 'ga 'jau êẽ upe:

—A'jea futat te koromũ etee futat ka'aranũũa rai'i?— 'jau 'ga êẽ upe.

—A'jea futat kweramũ etee futat ai'i— 'jau êẽ 'ga upe.

⁹A'eramũ Pedro 'ga 'jau êẽ upe:

—Ma'eramũ te pẽ'me Jarejuwarete 'ga upe? Nepekwaawi sipo “Janeruwarete 'ga ae'mea okwaap” 'ea? Kweramũ futat enemena ita kwara pype erawarera 'gã nuri. A'eramũ 'gã 'awamũ ene nanẽ ene rerawau nũ— 'jau Pedro 'ga êẽ upe.

¹⁰Aipo ojeupe 'eramũ êẽ amanũmũ u'aa Pedro 'ga rowase nũ. A'erauwe kunumũũ 'gã 'ua osou nũ. Irãã'ã êẽ reumera etee tuwamũ nũ. A'eramũ 'gã êẽ rerawau inuga êẽ mena ywyri pe.

A'eramũ 'gã nera okwasi'wau.

—Ananiasi 'ga i'me Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga amanũmũ u'aa Pedro 'ga rowase. A'ere 'ga remirekofera êẽ nanẽ amanũmũ o'me are nũ— 'jau 'gã imokwasi'wau.

¹¹A'erauwe 'gã ajemogyau okyjau najuejue etee futat. Jejui 'ga rerowiaara 'gã, tesirūmera 'gã taetu okyjau.

—Kuu. Peenup te rai'i? “O'me re 'ga manūi” 'ea rai'i? Noje'leg ekoetei ae Jarejuwarete 'ga upe! Ni'mea'uweri ae 'ga upe— 'jau 'gã ajaupe.

Aeremiapoe'ema apoawet

¹²A'eramū taetu Jejui 'ga remimonofera 'gã Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gã nemiapoe'ema apoukaa 'gã nupe. Ojero'wu ma'e katu'ogukaa 'gã nupe. Opājē resaukaa werowiare'ema 'gã nupe. A'eramū 'gã oporesagamū ajemogyau ee.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã ako ajatykau 'ogeikwara pakuja 'wyrripe, Sarumāu 'ga ma'e 'jawa 'wyrripe jepi. Amaraka'aga 'gã Jarejuwarete 'ga upe, oje'ega 'gã imonou 'ga upe 'jau. ¹³Amumera 'gã oje'ariweramū Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee numiamū. A'ere 'gã kyjei etee 'wyrriara 'gã nui.

—Esage futat Jejui 'ga rerowiaara numiamū— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere 'wyrriara 'gã nui 'gã kyjea ete 'gã nomoje'arukari Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee.

¹⁴A'ere amumera 'gã nokyjei futari. A'eramū 'gã etee Jejui 'ga rerowiaa. Kūjā nanē nū. A'eramū futat 'gã ojemomytuna kwaiwete ajemogyau, Jejui 'ga rerowiarāmū. ¹⁵A'eramū Jejui 'ga remimonofera 'gã nemikatu'ogera resakarera 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua imajatykau. 'Gã nerua inuga pe yse pe pinosiga pype. A'eramū Pedro 'ga kwawamū 'ga 'aga okwapa ojero'wu ma'e 'gã 'arimū. Janeruwarete 'ga 'Agesagea Pedro 'ga rerekou. A'eramū 'gã 'arimū Pedro 'ga 'aga kwawamū Janeruwarete 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'oka. ¹⁶A'eramū Jerusareg ywyrriwara 'gã nanē ojero'wu ma'e 'gã nerua nū. Jerusarega pytepyter ipe katu 'gã nerua imajatykau mama'eukwaawa rerekwara 'gã netee. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gã katu'ogukaapap Pedro 'ga upe.

Jejui 'ga remimonofera 'gã nereko tyweawet

¹⁷A'eramū mainana 'wyrriarete 'ga amara'neramū Jejui 'ga remimonofera 'gã nee.

—Ojerowiarukapap futat nipo 'ã 'gã 'gã nupe— 'jau 'ga opytuna 'gã nupe.

A'eramū 'ga a'eramū amara'neramū 'gã nee. 'Ga pytuna 'gã, satuseu 'gã nanē amara'neramū 'gã nee nū.

¹⁸A'eramū 'ga 'gã pyygukaa 'gã munewukaa moromunepawa pype. Oje'wyrarete pyteripewara pype 'gã nerawau imunewukaa.

¹⁹A'ere ypytunimū Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga amū muri 'okwara rawopytymo'woka 'gã nupe. A'erauwe 'ga 'gã nenū'jāu 'gã nerawau jui.

²⁰—Pe'je pejewau peu Kul'jywa 'ga mogytaaw ipe Jejui 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe— 'jau ywagipewara 'ga Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe.

Aipo 'gã nupe 'epaw ire ywagipewara 'ga awau ojewya ywag ipe nū. A'erauwe 'gã 'ga mojerowiaa.

²¹ Ai'iwetetewe Jejuí 'ga remimonofera 'gã awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe Jejuí 'ga je'lega mome'wau 'gã nupe. A'ere mainana 'wyriararete 'ga nokwaawi. A'eramũ 'gã ojeupe oje'ëma'e 'gã majatykau. A'ere 'gã 'jau jefaruu 'gã nupe:

—Pe'je pejewau 'gã nerua. Saporogyta 'gã nupe 'jau— 'jau 'gã jefaruu 'gã nupe.

²² A'erauwe jefaruu 'gã awau moromunepaw ipe, iawopytymo'woka. A'ere 'gã nitywi. Ojeawopytym agawewi futat. A'etea 'gã nitywi. 'Gã nesage'emawe 'gã awau ojewya imome'wau mainana 'wyriara 'ga upe nũ.

²³—Nitywi etee 'gã ki 'ei. Û'ë 'gã na'e ki 'ei. Peu agawewi futat iaarana 'ga rekoi. A'etea 'gã nitywi etee. Marupi katu nipo 'gã 'ëi ra'e? Ojeawopytym agawewi futat. A'etea nipo marupi katu ù'ë ra'e— 'jau 'gã imome'wau mainana 'wyriara 'ga upe.

²⁴ Aipo ojeupe 'eramũ mainana 'wyriara 'gã okyjau jefaruunana 'gã 'wyria'ri retee. Ajemogymogyau etee worekorekou ekoete etee futat. 'Gã ikwaawe'ema 'gã nerekou.

²⁵ Aipo 'gã 'eramũ kũima'e 'ga amũ 'ua imome'wau 'gã nupe:

—Pënemimunewera 'gã ako oo Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype ojepryiwara 'gã mu'jau ko— 'jau 'ga 'ua imome'wau 'gã nupe.

²⁶ A'erauwe jefaruu 'gã 'wyriara 'ga jefaruu 'gã nerooi peu Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'gã nerua nũ. A'ere 'gã nuerekoi 'gã tesirũgatu. Okyje 'gã tesirũmera 'gã nui.

—Werowiat 'gã 'gã. 'Gã nupãnamũ 'gã jane apisi ita pyu ne— 'jau 'wyriara 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'gã nerekou esage etee. ²⁷ A'eramũ 'gã 'gã nerawau oje'ëma'e 'gã nupe nũ. A'eramũ mainana 'wyriara 'ga 'jau 'gã nupe:

²⁸—Maran ajee ore 'i pë nupe rail'i? “Au'je ki 'ga mome'u re”, ore 'i pë nupe rail'i ù. 'Ga rera 'ã pemokwasi'o pejemogyau amunawa pype— 'jau mainana 'wyriara 'ga Jejuí 'ga remimonofera 'gã nupe. —Pemokwasi'o 'ã 'ga rera amunawa pype. Jerusareg ipe taetu 'ã kwaiwete 'ga rera— 'jau mainana 'wyriara 'ga 'gã nupe, oje'lega moywyrarefa 'gã nupe. —Ore kwa pejepe 'ga juka are. “Pëë futat ako 'ga pejukaukat ai'i”, 'jau 'ã pëë ore— 'jau mainana 'wyriara 'ga oje'lega moywyrarefa 'gã nupe.

²⁹ A'eramũ Pedro 'ga nanë oje'lega jupe nũ:

—Peje'lega nipo ore aruenup ki sa? Naani. Jarejuwarete 'ga je'lega te 'ã ore aruenup. Ma'eramũ 'ã ore Jejuí 'ga mome'ui arakou 'gã nupe— 'jau 'gã mainana 'wyriara 'ga upe. —Pëë futat ako 'ga pemonoukat ipokutugukaa 'ypeywar are, 'ga jukaukaa 'gã nupe ai'i. A'ere ako 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nũ— 'jau Pedro 'ga mainana 'gã nupe. ³⁰—Ymã we te ako jane Jarejuwarete 'ga rerowiari ikue. 'Ga futat ako Jejuí 'ga moferapa ai'i.

³¹ Jane katu'okawamũ 'ga 'ã akou 'awamũ. Ita kwar awi omoferaw ire 'ga 'ã akou ae katu'okaramũ— 'jau 'ga mainana 'gã nupe. —Israeu juapyreramũ jane'wyriaramũ nanë 'ga 'ã akou nũ. Janeruwarete 'ga te 'ã 'ga omogo oje'jawe. 'Ga te 'ã 'ga wapo jane katu'okawamũ— 'jau Pedro 'ga mainana 'gã nupe.

—Judeua 'ã pẽẽ, pejetywer awi pẽ poira Janeruwarete 'ga afutat. Ma'eramũ 'ã 'ga 'ga mafu'ami ita kwar awi jane katu'okawamũ. Otywer awi aepoiriweramũ 'ga ipe'ai jane wi. ³²Ore 'ã Jejui 'ga manũawera aruesak. 'Ga feraw ire nanẽ ore 'ga resaka ai'i nũ— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama. —A'eramũ 'ã ore a'eramũ 'ga mome'wau arakou pẽ nupe. Noropoiru'uwere ore 'ga mome'u awi. Janeruwarete 'ga 'Agesagea nanẽ Jejui 'ga kwaapa nũ. Oje'ega renupara 'gã nupe Janeruwarete 'ga U'agesage mua. Ma'eramũ 'ã ore 'ga mome'ui arakou— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe.

³³Aipo Pedro 'ga 'eramũ 'gã amara'neramũ 'gã nee.

—Aruapisi ore pẽẽ. Nanamũ aipo pe'je oree— 'Jau 'gã 'gã nupe.

³⁴Aipo 'eramũ 'ga amũ afu'ama oje'ega opytuna 'gã nupe. Fariseu 'ga, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga, kũima'eeteetea 'ga. Gamarieua 'ga rera. 'Ga oje'ega opytuna 'gã nupe:

—Peroo 'gã ukupepe ore wi ra'ne. Toroporogyta ra'ne 'Jau— 'Jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'gã nerawau enũ'jãu 'gã nui. ³⁵'Gã neroo enũ'ẽ re 'ga oje'ega opytuna 'gã nupe:

—Pejea'gu ki 'gã nui. Peapisia'ne kasi 'gã ne. ³⁶'Awamueu ako kũima'e 'ga amũ 'ua 'gã nupe ai'i. Teutasi 'jara 'ga ako. “Awamũ je rekoi 'wyriaramũ pẽ nupe”, 'Jau ako 'ga 'gã nupe ai'i. A'erauwe ako 'gã ajatykau 'ga ree kwaiwete. 400 'gã ako ajatykau 'ga ree rai'i. 'Ga remiayuwamũ 'ga ree 'gã jatykaramũ ako jefaruu 'gã 'ga jukau ai'i. A'erauwe futat 'ga juka re 'ga remiayuwera 'gã okwasi'waupap ajau. Too.

³⁷—Aipo 'ga juka re 'ga amũ 'ua nũ. Judas 'ga 'ua nũ. Garireja ywy pewarera 'ga. 'Wyriara ae mojopyrũukaawa rupi 'ga 'ua 'gã nupe. A'erauwe 'gã jatykai 'ga ree nũ. A'ere nanẽwẽjẽmĩ futat 'gã 'ga jukai. A'erauwe ako 'ga remiayuwera 'gã okwasi'wau ajau ai'i nũ.

³⁸—'Awamũ ako 'ga amũ 'ua janee ai'i nũ, Jejui 'ga ai'i nũ. A'ere ako 'gã 'ga jukai etee ai'i nũ. A'eramũ jane 'ga remiayuwera 'gã kwasi'o rapesaka ra'ne. Ikwasi'oe'emamũ jane “A'jea futat 'ga Janeruwarete 'ga ma'ea ra'ẽ”, sa'e 'Jau— 'Jau 'ga 'gã nupe. ³⁹—'Ga remiayuwera kwasi'oe'emamũ nipo Jarejuwarete 'ga we futat peowajat. A'eramũ pẽẽ 'gã apisawa'ne'em— 'Jau Gamarieu 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã erowiari.

—A'jea futat nipo— 'Jau 'gã ajaupe. —Pe'je ajee siapesak ra'ne— 'Jau mainana 'wyriara 'ga 'gã nupe.

⁴⁰A'ere 'gã Jejui 'ga remimonofera 'gã mogei nũ 'gã nupãnupãnupãu.

—Au'je ki Jejui 'ga mome'u re pejejeko re 'gã nupe— 'Jau 'gã 'gã nupe. A'ere 'ga opoia 'gã nui, 'gã nupã re.

⁴¹Onupã re 'gã ã'jãu mainana rog awi. Aku'iramũ etee awau.

—Janeruwarete 'ga te 'ã iku'i ãina jane ree— 'Jau etee 'gã ajaupe. —'Ga ra'yra 'ga te jane 'ã sirowiat. A'e are te 'ã 'gã jane nupãi. Namama'e tywera apo are rui te 'gã 'ã jane nupãi. Jejui 'ga rerowiaramũ te 'gã jane nupãi— 'Jau 'gã ajaupe aku'iramũ etee.

⁴²A'eramũ taetu 'gã ojero'waro'wau etee futat ajemogyau Jejuí 'ga mome'wau 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe osou imome'wau 'gã nupe. —Jejuí 'ga jane katu'okara. Janeruwarete 'ga ako 'ga amut jane katu'okaramũ ikue— 'jau 'gã 'gã nupe imome'wau.

'Gã nog ipe nanẽ awau imome'wau 'gã nupe nũ.

—Jejuí 'ga jane katu'okara. 'Ga te ako Janeruwarete 'ga amut janee ikue, jane katu'okaramũ ikue. Ma'eramũ 'ga 'ã ae katu'ogi akou— 'jau 'gã ajemogyau imome'wau 'gã nupe.

Majawera 'gã nupe mama'e monoat

6 ¹Anure Jejuí 'ga rerowiaara 'gã awau ajemogyau ojeme'yita, kwaiwete. Judeu 'gã juejue. A'ere 'gã amũ grego je'ega apoi. Amumera 'gã epyreu je'ega apou. A'eramũ grego je'ega apoara 'gã amara'neramũ epyreu je'ega apoara 'gã nee.

—Nepemojo'og esagei 'ã majawera 'gã nupe kumia. Pejepyntuna imen manũ ma'e 'gã nupe ete 'ã kumia kwaiwete pemono. A'ere 'ã orepyntuna majawera 'gã nupe kumi tuwyre'ria etee pemono— 'jau 'gã ajaupe, amara'neramũ ajuee.

²A'eramũ Jejuí 'ga remimonofera 'gã 'gã majatykau.

—Ore noromojopypea'uweri Jejuí 'ga mome'ua. Nia'wryi 'ga mome'u awi ore poira. ³A'eramũ pẽẽ futat 'gã amũ nesaka. Sete 'gã pemogy kumia majawera 'gã nupe imonoaramũ. Ore noropoirau'weri Jejuí 'ga mome'u awi. 'Ga mome'wara te 'ã ore. A'eramũ pẽẽ futat 'gã amũ mũ'jãu imua pejejewi— 'jau Jejuí 'ga remimonofera 'ga amũ u'ama 'gã nupe. —Esage ma'e 'gã etee. 'Iakwaap ma'e 'gã etee futat ki pemono imũ'jãu 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwara 'gã etee ki pemũ'ẽ imonou kumia 'gã nupe imonoaramũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴—A'eramũ ore oropoire'ema Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u awi. Jarejuwarete 'ga upe oroporogyta awi nanẽ oropoire'ema nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵—A'jea futat. A'jea futat te 'ã 'ga je'ega resageramũ— 'jau 'gã ajaupe. —Ko ajee ore 'gã amũ muri etee imogyau, majawera 'gã nee ojejuka ma'eramũ. Pẽẽ 'ã 'ga je'ega mome'wara te. A'eramũ ore 'gã amũ mua te imogyau majawera upe kumi monoawamũ— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe 'ga 'gã amũ muri 'gã mogyau majawera upe kumi monoawamũ. 'Gã nemipyyrũ 'gã nera Estevão, Filipe, Prokaro, Nikanu, Timãu, Pamenasi, Nikorau. Poromũ 'gã nemipyyrũmera 'gã nera. 'Gã 'gã imonou imogyau majawer are ojejuka ma'eramũ.

Jarejuwarete 'ga Estevão 'ga erowiar wypyapiau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekou nũ.

Nikorau 'ga najudeu arũi. A'ere 'ga Janeruwarete 'ga rerowiari judeu 'jawe. Åtioki pewarera 'ga Nikorauramũ.

⁶'Gã mũ'ẽ re 'gã 'gã nerawau Jejuí 'ga remimonofera 'gã nupe.

—Koromũ ore 'gã muri majawera 'gã nee ojejuka ma'eramũ ai'i— 'jau 'gã 'gã nupe.

—A'jea. Nanuara futat esage. Au'jete 'gã pemut rai'i— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe 'gã je'egi Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee:

—Koromũ 'gã 'gã muri majawera 'gã nee ojejuka ma'eramũ rai'i. Ejejuka ki 'gã nee. Esag iki 'gã kumi monoa majawera upe. Emu'akwaap 'gã— 'jau 'gã oje'ega Ku'jywa 'ga upe.

'Ga upe 'epaw ire 'gã opo monou 'gã apyte'rarimũ.

—'Awamũ majawera 'gã nee ojejuka ma'ea pẽẽ— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã kumi monoaramũ ajemogyau majawera 'gã nupe.

7A'eramũ futat 'gã Jeju 'ga mome'u mokwasi'wau kwe pewara 'gã nupe. Kwaiwete amunawa pypiarũpiaruga. A'eramũ Jerusareg ipewara 'gã nanẽ Jeju 'ga rerowiaa, kwaiwete. Mainana 'gã amũ nanẽ 'ga rerowiaa 'gã pyri nũ.

Estevão 'ga pyykawet

8Estevão 'ga ako esage ma'ea. A'eramũ Janeruwarete 'ga aku'iramũ 'ga ree. A'eramũ Janeruwarete 'ga opãjẽ mua 'ga upe, 'ga remiapoe'ema apoukaa 'ga upe. A'eramũ esakarera 'gã oporesagamũ ee ajemogyau.

9A'ere 'gã amũ nuerowiari Estevão 'ga. Aipo 'gã judeua futat numiamũ. Sirene pewaret, Aresãri pewaret. Mĩmer awi 'gã nuri rakue. 'Gã jatykaawa rera “noporowykyu'jawi 'gã amuarera 'gã nupe” 'ea. Aipo 'gã ojemajatykau Sirisia ywy pewarera 'gã nee, Asia ywy pewarera 'gã netee. A'eramũ 'gã Estevão 'ga mueue. 10A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea te Estevão 'ga mu'akwaawi 'ga mogou. A'eramũ 'gã a'eramũ wejue oje'egawarũnamũ futat 'gã nupe.

11A'eramũ 'gã 'gã amũ mepyau Estevão 'ga je'ẽwu'jagawamũ.

—Koa kũima'e 'ga nia'wyri. Jarejuwarete 'ga 'ga akurap akou. Moisesi 'ga nanẽ 'ga ikurapa nũ. Ore 'ga 'eawera aruenup— 'jau 'gã o'meramũ 'gã nupe.

12Nan etee 'gã 'gã mamara'neu Estevão 'ga ree. 'Wyria'ri, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat. Mĩmera 'gã 'gã amamara'neukat Estevão 'ga ree. A'eramũ 'gã Estevão 'ga pyyka erawau oje'ẽma'e 'gã nupe. A'erauwe i'me ma'e 'gã nuri osou oje'ega 'wyriara upe.

13,14—A'jea futat 'ga 'ga kurawi akou. “Nia'wyri ako Janeruwarete 'ga mogytaawa rale”, e'i 'ga oree akou ai'i. “Moisesi 'ga taetu ako o'meramũ akou ikue, oporogytau 'me akou ikue”, e'i 'ga oree akou. “Jeju 'ga, Nasare pe waranup ma'efera 'ga nipo 'ã Jarejuwarete 'ga mogytaawa omateepap”, e'i Estevão 'ga oree ai'i— 'jau futatee i'me ma'e 'gã 'wyriara upe. —“Moisesi 'ga je'ega nanẽ simojopy'rupap 'jau nũ”, 'jau 'ga oree— 'jau futatee 'gã 'gã nupe o'meramũ, Estevão 'ga je'ẽwu'jaga.

15Aipo 'eramũ ajatyka ma'e 'gã amã'jãu Estevão 'ga reakwar are.

—Kuu. Maran te 'ga reakwara nũ'ũ. Janeruwarete 'ga pyriwara 'ga reakwara 'jawe futat 'ga jã'nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

'Ga reakwara renyfuga resakawe ajatyka ma'e 'gã oporesagamũ etee 'ga ree 'upa.

Estevão 'ga 'eawet

7 ¹A'eramũ mainana 'wyrriararete 'ga 'jau Estevão 'ga upe.
—A'jea futat nipo ajee ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

²A'erauwe Estevão 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Peapyaka jeje'eg are— 'jau 'ga mainana 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga te 'ã esage janee nũ'ũ. Ymã te 'ga jesaukari janyepy upe rakue, Abraão 'ga upe rakue— 'jau 'ga 'gã nupe. —Mesopotami ywy pe Abraão 'ga rekoramũ Janeruwarete 'ga oje'ega Abraão 'ga upe rakue: ³“Kwe pe ekwap epytuna 'gã nui ajepeja ywy pe. Jeremiesaukaram ipe ekwap”, 'jau 'ga 'ga upe rakue, 'ga muẽma 'ga pytuna 'gã nui rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁴—Kautei 'jawa ywy awi Abraão 'ga awau akou kwe pe. Awau owaẽma Rará 'jawa amunaw ipe. Peu 'ga opytawaipa. Peu futat 'ga ruwa amanũmũ 'ga wi rakue. A'ere 'ga ruwa manũ re Janeruwarete 'ga 'ga rerawau 'ga pytuna 'gã netee futat 'ga rerua erowaẽma Kanaã 'jaw ipe rakue. 'Agamũ 'ã jarejemogyau 'ga reruawer ipe etee futat— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁵—NaAbraão 'ga upe etee rũi 'ga ywya muri rakue. 'Ga juapyrera 'gã nupe nanẽ 'ga ywya muretei rakue. Aipo 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe: “Ene manũ re enejuapyrera 'gã ajemogyau ipype”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe. Nata'yri we agawewi Abraão 'ga aiporamũ rakue. A'etea Janeruwarete 'ga e'i poromũ 'ga upe. ⁶“A'ere nipo enejuapyra 'gã neko'i tapy'y'i amutee ywy pe oporowykyau jupe”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. “A'eramũ nipo ywy jara 'gã 'gã mogyau wemifajamũ, 'gã moporowykyau ojeupe. A'ere nipo 'gã nomepyi 'gã. A'eramũ nipo 'gã 'gã nerekou tyweaete. Kwaturu sētu kwara mũ rupi nipo enejuapyrera 'gã ajemogyau oporowykyau jupe”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe— 'jau Estevão 'ga u'ama 'gã nupe.

⁷—“Anure te nipo je enejuapyrera 'gã nereko tywearera 'gã nereko tyweretei”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe. “Anure te nipo enejuapyrera 'gã nuri ojewya 'au je muorypa”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama 'gã nupe, oypy 'gã nekwawera mome'wau u'ama 'gã nupe.

⁸—Aipo 'e re Janeruwarete 'ga 'jau Abraão 'ga upe rakue nũ: “Eja'yramũ ki eja'yra 'ga emojewak”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramũ Abraão 'ga 'ga je'ega rerekou katu wapyra pe. A'eramũ 'ga anure wa'yra 'ga 'aramũ wa'yra 'ga mojewaka. Wea'aramũ Janeruwarete 'ga je'eg are wa'yra 'ga mojewag ire. “Eja'yra jewaga resakawe ki eja'at jeporogytafer are ekou”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga akou wea'aramũ 'ga porogytafer are rakue. Majepei tee Abraão 'ga morowykye'ema magwapa wa'yra 'ga 'ar ire. A'ere 'ga ajepeja rupi 'ga mojewagi rakue. Isaki 'ga Abraão 'ga ra'yra 'ga. A'ere anure Isaki 'ga wa'yramũ nũ. 'Ga ra'yra 'ga rera Jako. A'eramũ 'ga nãnwẽjẽmĩ futat wa'yra 'ga mojewaka nũ. Anure Jako 'ga wa'yramũ nũ. Tusi 'ga ra'yra. A'eramũ 'ga wa'yra mojewaka oje'jawe etee futat. Imojewakapap rakue. Jako 'ga ra'yra 'gã janyepya rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

9—Janepy 'gã oporerekoaywereteramũ wewirera 'ga ree, Jose 'ga ree rakue. A'eramũ 'gã wewirera 'ga me'ega kũima'e 'gã amũ nupe, 'ga monou ka'aranũ are. A'eramũ aipo kũima'e 'gã Jose 'ga rerawau Egitu ywy pe rakue. Mukuu te Egitu ywya 'gã ywy awi. Peu 'gã Jose 'ga me'ega nũ. A'eramũ Jose 'ga muarera 'ga 'ga moporowykyaukaa 'ga mepyawe'em. A'ere Janeruwarete 'ga Jose 'ga rerekoi weape futat.

10—A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga muekõẽãina etee mama'e apoukaa 'ga upe. A'eramũ Jose 'ga u'arasige'emamũ akou. 'Ga mu'akwaapa etee Janeruwarete 'ga. A'eramũ Farao 'ga 'ga futaa. Farao 'ga Egitu ywy pewara 'gã nupe 'wyriararetea. A'eramũ 'ga 'jau Jose 'ga upe: “Ene je amogo tejemiayuwa rerekwaramũ, jeroga raaranamũ, jekaraemã raaranamũ nanẽ nũ”, 'jau 'ga Jose 'ga upe, 'ga mogou opoirũnamũ rakue— 'jau Estevã 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

11—A'ere anure Egitu ywy pewara 'gã ty'ara rerajemogyi. Nitywi mama'ea 'gã nupe. A'eramũ ty'ara 'gã mu'arasiga 'gã mogyau. A'eramũ Jose 'ga juowuurana monou 'gã nupe, 'gã nemi'uramamũ. A'ere naEgitu ywy pewara etee rũi ty'ara rerekoi rakue. Kanaã pewara 'gã nanẽ nitywi mama'e pyu rakue, janepy 'gã futat rakue. 12 A'ere 'ga amũ 'jau Jako 'ga upe rakue: “Egitu ywy pe mama'e tywamũ. 'Gã 'wyriara 'ga juowuurana anugatu ime'egipyramamũ”, 'jau 'ga amũ imome'wau Jako 'ga upe rakue. A'erauwe Jako 'ga wa'yra 'gã monou Jose 'ga pyri juowuurana murukaa. A'ere 'gã nokwaawi Jose 'ga. A'eramũ 'gã juowuurana mua 'ga wi. A'eramũ 'gã erawau erojewya oje'wyr ipe nũ— 'jau Estevã 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

13—Wemi'urama ojewi teepawauwe 'gã ojewya awau imua rakue nũ. Aiporamũ 'gã oramũ futat 'gã newirera 'ga ojemome'wau 'gã nupe. “Je ako pẽnewirera ikue”, 'jau 'ga 'gã nupe. A'eramũ Jose 'ga reki'yra 'gã nesakara 'gã awau imome'wau 'wyriararete 'ga upe. “Jose 'ga reki'yra 'gã 'au ako 'ga pyri”, 'jau 'gã 'wyriara 'ga upe rakue— 'jau Estevã 'ga imome'wau 'gã nupe.

14-16—A'erauwe 'wyriara 'ga oje'ega Jose 'ga upe rakue: “Ere ajee ejuwa rerurukaa 'au ejepyrĩ”, 'jau 'ga Jose 'ga upe rakue. A'erauwe Jose 'ga oje'ega weki'yra 'gã nupe: “Pe'je ajee jarejuwa 'ga rerua 'au pejepytuna 'gã neewe”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'erauwe 'ga reki'yra 'gã oi. 'Ga 'eawera mome'wau 'uwa 'ga upe. “Ere ejua 'au je pyri”, pe'je ki jarejuwa 'ga upe, e'i 'ga oree. “Pejepytuna 'gã juejue perut”, e'i 'ga oree, 'jau 'gã 'uwa 'ga upe rakue— 'jau Estevã 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama.

—A'erauwe 'gã 'uwa 'ga rerawau Egitu ywy pe, wewirera 'ga rekwaw ipe rakue. Opytuna 'gã netee futat 'gã awaupap Egitu ywy pe rakue. Kwaiwete te 'gã nakue. Setõtai sĩku te 'gã pytuna. A'eramũ 'gã peu futat awau ajemogyau rakue— 'jau Estevã 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

—Peu futat Jako 'ga amanũmũ rakue. 'Ga manũ re 'ga ra'yra 'gã 'ga rerua 'ga tyma Abraão 'ga remimurera ywy pe. Aipo ywya 'ga amut teumera rupawamũ futat rakue, Sikwẽ 'jawamũ rakue. Emora 'ga ra'yr awi imua rakue. Ka'aranũ

pyu futat 'ga imua rakue. Janeypy 'gã manũ re nanẽ 'gã peu futat 'gã neroo ityma aipoa wyy pe rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

17—Peu Egitu wyy pe futat janeypy 'gã ojeme'yita rakue. Kwaiwete 'gã ojeme'yita ajemogyau rakue. 'Au ojewyre'emauwe 'gã jeme'yita. 'Gã jeme'yi re Janeruwarete 'ga 'gã nerua erojewya 'au. U'eawer imũ etee futat 'ga 'gã nerua erojewya 'gã wyy pe rakue nũ.

18—'Gã neroo ja'wyja'wyrãmũ futat 'wyrriara tywera osou 'gã nupe. A'ere aipoa 'wyrriara Jose 'ga nokwaawi. Jose 'ga manũ re tee aipo 'wyrriara reni 'gã nupe. A'eramũ 'ga Jose 'ga kwaape'ema. 19A'eramũ aipoa 'wyrriara janeypy 'gã nerekou tyweaete, janeypy 'gã mayrũmũ. A'eramũ aipoa 'wyrriararũe'ema 'ga 'jau 'gã nupe: "Pejeja'yra pemomopot. 'Par pyyrauwe peroo ejaa kofera pype inuga. A'eramũ amanũmũ", 'jau 'wyrriararũe'ema 'ga 'gã nupe. A'ere 'gã jejukai wa'yr are. Imimi etee jui, imonou, imuaranupa. A'eramũ 'gã ojemomytuna kwaiwete. A'eramũ 'wyrriara amara'nerãmũ 'gã nee— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

20—Aipo 'wyrriara renãmũ futat Moisesi 'ga u'aa. A'eramũ 'ga y eẽ 'ga mima 'ga rerekou. Muapyra jay maka'jam ire 'ga y eẽ yrupenana apou 'ga upe. A'ere eẽ 'lywyyga pyu iperuga wa'yra 'ga upe. A'e pype 'ga y eẽ 'ga rerawau 'ga nuga 'ga rejaa juowukuu pyteripe 'y pe. 21A'eramũ 'wyrriara 'ga ra'jyra eẽ 'ua 'ga joo'o renupa, Farao 'ga ra'jyra eẽ 'ua 'ga renupa. A'eramũ eẽ 'ga rerawau ojeupe imuaranupa. 'Ga aranuw ire eẽ 'jau 'ga upe: "Je te 'ã amuaranuwukat ene. A'eramũ ene jera'yra futat ekou", 'jau eẽ Moisesi 'ga upe. 22A'eramũ Moisesi 'ga ojemu'jau Egitu wyy pe 'gã nemikwaaw are. A'jeteetewi te 'ga porogytai. Oporowyky esage te 'ga— 'jau Estevão 'ga u'ama 'ga mome'wau 'gã nupe.

23—Kwarẽta kwara mu'ar ire Moisesi 'ga 'jau ojeupe: "Maran te 'ã nooi teptytuna resaka tekou 'i?" 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ Moisesi 'ga awau. 24'Ga waẽmamũ Egitu wyy pewara 'ga amũ 'ga pytuna 'ga rerekou tywea 'ga rowase. A'eramũ Moisesi 'ga osou 'gã pyterimũ 'gã pe'au ajau. A'ere 'ga Egitu wyy pewara 'ga jukau opytuna 'ga repyaa. 25"Jepytuna 'gã nipo je kwaap. 'Awa wyy awi 'gã nenũ'jãwãmũ je ene monoi Jarejuwarete 'ga 'ea nipo 'gã ikwaapa", 'jau Moisesi 'ga ojeupe numiamũ. A'ere 'gã nokwaawi. "Janeruwarete 'ga 'ga mut 'gã nenũ'jãu Egitu wyy awi" 'ea kwaape'ema ajemogyau.

26—Ai'iwe Moisesi 'ga oi opytuna 'gã pyri nũ. A'eramũ 'gã amũ ajuerkouajuowajaa nũ. A'eramũ Moisesi 'ga 'jau 'gã nupe: "Ma'eramũ pẽẽ pejepokoka ekoete pejejee pejejuerekou ki 'ei? Israeu juapyrera jue agawewi pẽẽ", 'jau Moisesi 'ga 'gã nupe. 27A'ere ojonupãara 'gã Moisesi 'ga muajãni etee. A'eramũ 'ga 'jau: "Awỹja 'wyrriaramũ ene mogou ore ki 'ei? Awỹja ene mua mama'e tywera apoukare'ema ore ki 'ei? 'Tajuka 'ga amũ kaaruwauwarera 'jawe', ere te? Kaaruwãmũ ako Egitu wyy pewara 'ga erejuka ai'i. 28"Ga 'jawe tajuka amũ nũ, ere te?" 'jau 'ga 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

29—Aipo ojeupe 'erauwe Moisesi 'ga ojepe'au 'gã nui oka'jama awau ajepeja wyy pe Mitiã 'jaw ipe akou. Peu futat 'ga wemirekorãmũ. Wemireko re 'ga wa'yramũ. Mukũi 'ga ra'yra 'gã— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

³⁰—Kwarêta kwara magwaw ire Moisesi 'ga awau akou jũ myterimũ watau. Ywytyra pyri 'ga awau watau, Sinai 'jawa pyri 'ga awau. Peu jũ pype tata wenyramũ erujewi 'ga upe. Ka'a'ia wenyramũ 'ga upe. A'ea tata eny ywyteripe ywagipewara 'ga ojesaukaa 'ga upe. ³¹“Kuu. Ma'ja te nũ'ũ?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga epejãna esaka. A'e pype Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe: ³²“Je te ako eneruwaretea jepi”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe. “Enepytuna 'gã ako je rerowiat iypy we ikue. A'eramũ je 'ã eneruwaretea tekou”, 'jau 'ga 'ga upe. “Abraão, Isaki, Jako. Mĩmera 'gã ako je rerowiat ikue”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe oje'ega— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

—A'ere Moisesi 'ga kyjei etee 'ga je'eg awi. Oyyita u'ama. Awawe'em 'ga 'ga pyri katu katu. 'Ga kyjea 'ga mamã'jãukare'ema ee. ³³A'eramũ Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe: “Ere epyapaawa mososoka. Je te 'ã pãjêrete. A'eramũ pẽẽ je pyri pejejua pejepypapaawa mososoka. A'eramũ je pẽ nerowiaa. Na pa je 'gã je rerowiari ra'e, ta'e pẽ nupe 'jau”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

³⁴—“Aenup je tejemiyuwa wayrũ rerofaema te'yina. Egitu ywy pewara 'gã jeremiyuwa 'gã wereko tywerete. A'eramũ je 'au teju tejpypa teporogytau enee. Tomono ene 'gã nenũ'jãukaa peuwara 'gã nui 'jau”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe— 'jau Estevão 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

³⁵—Ymã te 'ga amũ Moisesi 'ga upe 'ga 'i rakue: “Awÿja ene mut 'wyrriaramũ oree? Awÿja ene mua mama'e tywera apoukare'ema oree ki 'ei?” 'jau 'ga amũ 'ga upe rakue, 'ga reroyrũmũ rakue. A'ere 'ga futat Janeruwarete 'ga imogoi 'ga pytuna 'gã nenũ'ëawamũ Egitu ywy awi. Janeruwarete 'ga futat 'ga omogo 'wyrriaramũ pẽ nupe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama.

—Janeruwarete 'ga 'jau ywagipewara 'ga upe: “Ekwap eje'ega Moisesi 'ga upe. 'Jeremiyuwa 'gã 'ga too erua enũ'jãu jee Egitu ywy awi 'jau', e'i 'ga enee, ere ewau 'ga upe”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramũ ywagipewara 'ga 'ua tata eny 'jawewara ywyteripe ojesaukaa oje'ega Moisesi 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

³⁶—Moisesi 'ga futat janeypy 'gã nenũ'jãu Egitu ywy awi rakue. Peu futat Janeruwarete 'ga aeremiapoe'ema apoukaru'jau'japa Moisesi 'ga upe, opãjê resaukaawamũ. A'eramũ Egitu ywy pewara 'gã oporesagamũ ajemogyau ee. 'Y pytag ipe nanẽ 'ga iapou 'gã nupe nũ. Amunawe'em ipe nanẽ 'ga aeremiapoe'ema apou akou 'gã nupe. Awau 'gã akou watau. Kwarêta kwara rupi 'gã awau akou watau.

—Peu 'ga 'gã ataaw ipe mama'e apou 'gã nupe, aeremiapoe'ema apou 'gã nerekou pe rupi. ³⁷Ymã te Moisesi 'ga poromũ oje'ega opytuna 'gã nupe rakue. “Anure nipo Janeruwarete 'ga 'ga amũ muri jerekwawer ipe pẽ nupe oje'ega mome'waramũ pẽ nupe. Sã'ã 'ga je mura pẽ nupe. Nan tee futat nipo 'ga 'ga amũ muri pẽ nupe. Pẽpytuna 'ga futat nipo 'ga poromũ amut pẽ nupe”, 'jau 'ga opytuna 'gã, Israeu juapyrera 'gã nupe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

38—Moisesi 'ga futat opytuna 'gã nerawaara rakue. Awau 'gã owaëma wytyra upe, Sinai 'Jawa upe. Wytyra upe owaëm ire 'gã opytau. A'eramũ futat 'gã ajatykau. A'ere Moisesi 'ga ojeupia wytyra rupi 'gã nui. Awau oporogytau Jarejuwarete 'ga upe wytyra apyte'rarimũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga mua 'ga moporogytaukaa Moisesi 'ga upe: “Tajuowajat kasi 'gã nee ne. Amunarũme'em nanë nũ. Mama'e tywera nanë 'gã iapowe'em. Akowe'em nanë 'gã ajuemireko are”, 'Jau ywagipewara 'ga Moisesi 'ga upe rakue. Nateepawa'uweri futari Janeruwarete 'ga je'ega. Namutamutat 'ga je'ega rekoi— 'Jau Estevão 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

—Ojeupe ywagipewara 'ga imome'upaw ire Moisesi 'ga ojewyraipa 'ua wytyra apyte'rar awi 'ga je'ega mome'wau opytuna 'gã nupe. 39A'ere janeypy 'gã niporenuwiwari Moisesi 'ga je'eg are rakue. 'Ga reroyrũmũ etee 'gã nakue. “Pe'je ajee soo jarejewya jarejemogyau Egitu wyw pe nũ”, 'Jau 'gã ajaupe rakue.

40—Ojewyrul'jaw ire 'ga oporomukuramũ 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã oporonupa Arão 'ga upe ee: “Manamũ ajee jane reruarera 'ga ki 'ei? Moisesi 'ga ki 'ei?” 'Jau 'gã Moisesi 'ga reki'yra 'ga upe rakue. “Tee. Maran gatu nipo 'ã 'ga rekoi rai'i”, 'Jau 'ga 'gã nupe. “Amanũ nipo 'ã 'ga rai'i. Ere ajee itaa siapo jaremairamũ 'ũ, jarejee jarejerekwaramũ 'ũ, pea jarejeupe esaukaawamũ 'awamũ 'ũ”, 'Jau 'gã 'ga reki'yra 'ga upe, Arão 'ga upe rakue— 'Jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

41—A'erauwe 'gã opo'yra mua 'ga upe. Ita mo'yra rerekwara 'gã imua 'ga upe. A'eramũ 'ga kwataua'yra a'agawa apou mairamũ 'gã nupe. A'ere 'gã weymawa apisi iapyau jupe. Saa'e 'gã Janeruwarete 'ga upe weymawa rapya rakue. Nan futat 'gã kwataua'yra a'agawa upe weymawa rapyau ekoete. A'eramũ 'gã maraka apou jupe. 42A'eramũ Janeruwarete 'ga opoiraipa 'gã nui. Sã'ã ae Janeruwarete 'ga rerowiara. Nan futat 'gã kwataua'yt maira'me rerowiari jaytata retee. Jay, kwat. Mĩmera 'gã erowiaa imuorypa— 'Jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

—A'eramũ Janeruwarete 'ga opoiraipa 'gã nui. A'ere anure 'ga ojewya 'gã nupe nũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga nupe inuga janee rakue.

“Israeu juapyreramũ pëë jeremiyuwa futat numiamũ. A'ere naje upe rũi pejejemawa peapy rakue.

Kwarëta kwara rupi amunawe'em ipe pejekou maira'me a'agawa upe etee pejejemawa peapy rakue, pejejemiapofera upe etee futat rakue, 'Jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe rakue.

Pëmaira mũ rera Moroki. Ajepeja rera Rëfã. Rëfã jaytata.

43 Moroki ro'gi erawau Rëfã a'agawa retee futat. Naje muorywi pejepe rakue. A'eramũ je futat pë monou kwe pe, Papironi atykupe katy pë monou. A'eramũ je pë nerekou tyweaete, 'Jau 'ga janeypy upe rakue”, 'Jau 'ga 'gã nupe, ka'arana kwasiari inuga janee rakue— 'Jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

44—Amunawe'em ipe watau awau taityoga rerawau wogamũ najuejue etee. Jarejuwarete 'ga upe nanë amũ rerawau nũ 'ga mogytaawamũ. 'Ga je'eg

(Atos 7.41)

imū etee futat Moisesi 'ga taityoga apoukaa 'gã nupe. A'e pype 'gã oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. Jarejuwarete 'ga mogytaawa taityoga resaka 'gã 'jau ajaupe: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga rekoi jane pype. 'Aga taityoga pype 'ga resei oporogytau janee”, 'jau 'gã ajaupe. ⁴⁵Nuetygi futari 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa taityoga. Moisesi 'ga manū re Josue 'ga akou Moisesi 'ga rekwawer ipe. A'etea 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa taityoga nuetygi futari. Erawau Kanaã wyy pe erowaẽma. Peu owaẽm ire 'gã judeue'ema 'gã nesaka. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã wyy pojekaukari janepyy 'gã nupe. A'eramū 'gã judeue'ema 'gã mū'jãu ojewi. A'eramū 'gã etee futat 'upa peu. Janeruwarete 'ga mogytaawa taityoga 'gã peu etee futat imyina ojepyri Jarejuwarete 'ga mogytaawamū. Nuetygi futari 'gã 'ga mogytaawa taityoga— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁴⁶—Kanaã wyy pe janepytuna 'gã nekoramū Davi 'ga akou 'wyrriaramū 'gã nupe rakue. Janeruwarete 'ga oporomutaramū nanimenime Davi 'ga ree. A'eramū Davi 'ga 'jau 'ga upe: “Awamū ore naruatau'jawi”, 'jau 'ga 'ga upe. “A'eramū je 'oga mū apou Enemogytaawamū”, 'jau 'ga 'ga upe. “Jako 'ga jeypya rakue. 'Ga 'ã ene rerowiat rakue. 'Awamū je nanẽ ene rerowiaa tekou”, 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe. “Ma'eramū je 'ã 'oga mū apoi enee, Enemogytaawamū, ki Ku'jyp”, 'jau Davi 'ga Jarejuwarete 'ga upe. ⁴⁷A'ere Davi 'ga 'oga nuapoi. 'Ga ra'yra 'ga te wapo rakue. Mama'e tesirūmera etee 'ga imajatykau wa'yra 'ga upe, Sarumāu 'ga upe. A'eramū 'ga manū re 'ga ra'yra 'ga iapou rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁴⁸—A'ere Janeruwarete 'ga nokoauweri 'oga pype, aeremiapofera pype— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe imome'wau. —'Ga te 'ã Janeruwaretea futat. 'Ga te 'ã eteetea. Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga upe rakue:

49 “Napytaa'uweri je pënemiapofera 'oga pype. Ywaga jeapykawa. Ywya jepyrugawa”, e'i 'ga rakue.

“Maran a'e pe je rekoï pënemiapofera pype nũ?

Maranuara katu nipo 'oga peapo jee?

Ma'ape a'eramũ jepytu'wawa?

50 Naje rũï nipo 'agera mama'ea aapo rakue ki sa?

Jeremiapofera te 'ã 'agera mama'ea.

Je te 'ã 'agera mama'ea aapo katu katu”, 'jau Ku'jywa 'ga 'gã nupe rakue, 'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau mainana 'wyriara 'gã nupe.

51—A'ere nipo 'ã pëẽ nanë nepeenuwi etee Jarejuwarete 'ga je'ega nũ. Jareppy 'gã 'jawerimũ etee futat nipo 'ã nepeenuwi etee 'ga je'ega. Nepëapyai futari nipo 'ã pëẽ. “Naani. Narafutari ore”, 'jau etee 'ã pëẽ 'ga 'Agesage upe— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe. 52—Janeypy 'gã na'ne 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nerekou tyweaete rakue, 'gã apisau rakue. Anure nipo Ku'jywa 'ga ojeypyriwara 'ga muri pë nupe. Pënemiapesaga 'ga muri pë nupe 'eramũ 'gã 'gã nerekou tyweaete rakue— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe, u'ama imome'wau. —A'ere ako Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga muri janee ai'i. A'ere ako 'ga pejuka ai'i. Mama'e tywer apoare'ema 'ga te ako ai'i numiamũ. A'etea ako 'ga pemonoukat ipokutugukaa 'ypeywar are ai'i— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe. —Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga ako pëẽ imonou 'ga ree ipromutare'ema 'gã nupe ijukaukaa ai'i. 53 Ymã te 'ã ywagipewara 'ga Janeruwarete 'ga je'ega reruri janeypy 'gã nupe rakue. A'ea 'gã 'ã omome'u pë nupe numiamũ. A'etea nipo 'ã nepeenuwi futari 'ga je'ega— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe u'ama.

Estevão 'ga jukaawet

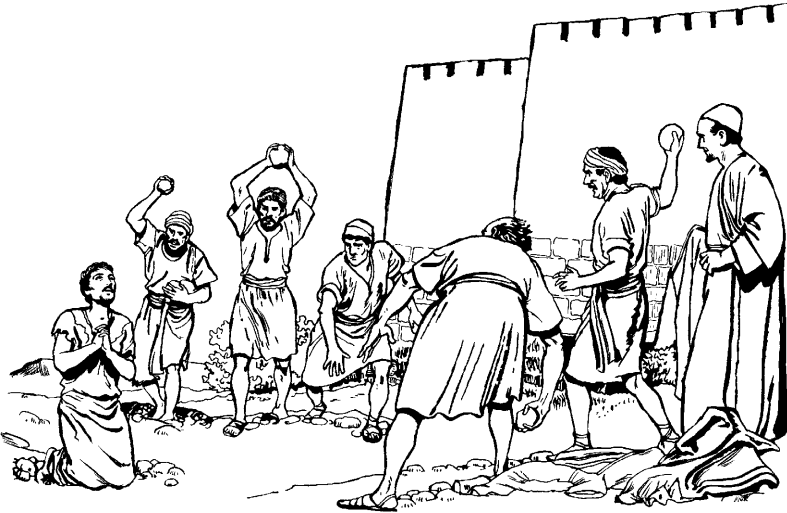
54 Aipo ojeupe Estevão 'ga 'eramũ 'gã amara'neeteeteramũ 'ga ree kwaiwete. 'Gã mara'nea 'gã nerekou. 55 A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea Estevão 'ga rerekoi. A'eramũ 'ga amã'jãu ywau. Tata eny 'jawewara resaka ywag ipe. Owerapa 'ga upe. Sã'ã tupã werawa ypytunaiwayay pype. A'eramũ 'ã ae ajuesakaaju'amamũ. Nan 'ga Janeruwarete 'ga renyfuga pype Jeju 'ga resaka 'ga jakwatawa katy 'ga 'amamũ. Enyfunyfuk 'ga upe. Janeruwarete 'ga wi te turi. 56 A'e resakawe 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pemã'ẽ ywau. Ywaga ojeawopytymo'wok jee— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe. —Jeju 'ga, Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga je aesak. 'Uwarete 'ga yse katy 'ga fu'ami u'ama— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe.

57 A'ere aipo 'ga 'eramũ 'gã joywaemi etee. A'eramũ futat wapy rawopytyma 'ga je'eg awi.

—Kasi ore 'ga je'ega renuwi ne— 'jau 'gã wapy rawopytyma 'ga je'eg awi. —O'meramũ futat.

58 A'erauwe 'gã jãni awau 'ga repejãna ojepejopepa awau 'ga pyyka 'ga jywa are. 'Ga rerawau 'ga roeryryryka amunaw awi. 'Ga rerawau 'gã muku'i amunawarete

(Atos 7.54)

awi. A'erauwe 'ga je'ega renupara 'gã waity ju'ara mososoka imonou kunumĩũũ 'ga upe, Saulo 'ga upe. Niaturi 'gã naitya. A'eramũ 'gã imososoka imonou 'ga upe.

—Earũ oreraitya oree— 'jau 'gã Saulo 'ga upe.

A'eramũ 'gã ita pyyka imomopoa imonou 'ga ree ojeme'yita.

⁵⁹Ita ojee imomopor pyyrauwe Estevão 'ga 'jau Jejuĩ 'ga upe:

—Ene 'ã jejararetea. Ere ejua je'aga rerawau ejepyri— 'jau 'ga Jejuĩ 'ga upe.

⁶⁰A'erauwe Estevão 'ga apygi wenupy'ãu wafukaita oje'ega monou Jejuĩ 'ga upe:

—Je repyat kasi ape ne. Tene ki 'gã jemogyi nan etee futat. Ejejuka etee ki 'gã nee. Nafutari je tejepyara, ki Ku'jyp— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

'Ga upe oje'ẽmaw ire 'ga amanũmũ. Saulo 'ga upe nanẽ Estevão 'ga manũa esageramũ rakue.

Saulo 'ga 'gã nereko tyweawet

8 ^{1,2}Ga manũ re Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã amũ Estevão 'ga reumera rerawau imonou inuga ita kwara pype. A'eramũ 'gã ajaa'wau 'ga ree.

Estevão 'ga manũawa rupi we futat Jerusareg ipewara 'gã Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete. A'eramũ 'gã okwasi'wau awau Jerusareg awi. Jejuĩ 'ga remimonofera 'gã ajemogyau 'wyriaramũ 'ga rerowiaara 'gã nupe. A'eramũ 'gã etee futat opytawu Jerusareg ipe. 'Ga rerowiar yau 'gã te ajee okwasi'opap 'gã nui. Amumera 'gã awau okwasi'wau Judeja ywy pe. Amumera 'gã awau Samari ywy pe. ³A'ere Saulo 'ga 'jau ojeupe: “Oo pa je Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete kwy. A'eramũ 'gã opoia Jejuĩ 'ga rerowiar awi kwy”, 'jau 'ga ojeupe.

A'erauwe 'ga awau Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã amũ nog ipe 'ga rerowiaara 'gã pyyka. 'Gã noga moy moyka akou 'gã pyyka. Kũima'efera 'gã kũjãmera

'gã we futat erua ipyyka ijaga moromunepawa pype. A'eramũ 'gã opytuna pyygamũ oka'jama Saulo 'ga wi.

Samari ywy pe Filipe 'ga oawet

⁴Jerusareg ipe Saulo 'ga rekoramũ kwaiwete 'gã awau oka'jama 'ga wi. A'eramũ futat okwasi'o ma'efera 'gã awau kwe pe akou Jeju 'ga mome'wau tesirũmera 'gã nupe. Janeruwarete 'ga je'ega retee futat 'gã imome'wau 'gã nupe. ⁵Estevão 'ga 'gã ijuka re 'gã okwasi'wau awau. 'Gã kyjea 'gã nerekou. A'eramũ Filipe 'ga awau Samari ywy pe, Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe. ^{6,7}A'eramũ 'gã kwaiwete wapyakau 'ga je'eg are ojeupe Jeju 'ga mome'uramũ. Ojero'wu ma'e 'gã 'ga ikatu'ogamũ 'gã nesakara 'gã ajemogyau oporesagamũ 'gã nee. Iteu ma'e 'gã katu'oka. Werekwara 'gã nui omoiramũ mama'eukwaawa wafukaita ũ'jãu 'gã nui. Mĩmera 'gã esaka 'gã nui imoiramũ. ⁸A'eramũ Samari ywy pewara 'gã aku'iramũ ee.

⁹A'e pe futat kũima'e 'ga amũ ako. Simão 'jawa 'ga. Pãjetywera 'ga poromũ. —Je pãjereitea 'ũ— 'jau futatee akou 'gã nupe rakue.

¹⁰A'eramũ Samari ywy pewara 'gã 'ga rerowiaa.

—Janepãjereitea koromũ. Janeruwarete 'ga remiapoa 'ga wapo— 'jau 'gã ajaupe 'ga rerowiaa.

¹¹Namutamutat 'ga mama'e apoi opãjẽ mũ 'gã neape. A'eramũ 'gã oporesagamũ 'ga ree.

¹²A'ere Filipe 'ga Jeju 'ga mome'ui 'gã nupe:

—Ymã we te 'ã jane Jarejuwarete 'ga remimura 'ga rapesagi jarejemogyau ikue. A'eramũ ako 'ga 'awamũ 'ga mua janee ai'i. Jejujamũ futat ako 'ga ai'i. A'ere ako 'gã 'ga jukai ai'i. Amanũmũ 'ga janetywera mepyawamũ etee ai'i. A'ere 'ga mukũja 'ara rupi etee 'ga ruwi ita kwara pype. Imuapyra 'ara rupi Janeruwarete 'ga 'ga moferapa nũ— 'jau Filipe 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'eramũ ki pẽẽ 'awamũ 'ga rerowiaa. Werowiamũ 'ga pẽ katu'ogi pẽ mogyau wemiayuwamũ— 'jau Filipe 'ga 'gã nupe.

Aipo ojeupe 'ga imome'uramũ 'gã 'ga rerowiaa kwaiwete. A'eramũ 'gã 'jau:

—Jeju 'ga rerowiaaramũ je rekoi 'awamũ. Arowiat je 'ga tekou 'awamũ— 'jau 'gã najuejue etee Filipe 'ga upe.

Aipo 'e re 'gã ojepymĩãukaa 'y pe Filipe 'ga upe. Jeju 'ga rerowiara resaukaawamũ 'gã ojepymĩãukaa 'y pe 'ga upe. Kũima'efera 'gã, kũjãmera 'gã nanẽ ojepymĩãukaa 'y pe Jeju 'ga rerowiara resaukaawamũ. ¹³A'eramũ ipãjẽ ma'efera 'ga, Simão 'ga nanẽ Jeju 'ga rerowiaa nũ. A'eramũ 'ga nanẽ ojepymĩãukaa 'y pe 'ga upe. Opymĩ re 'ga akou Filipe 'ga rewiri etee futat. Filipe 'ga remiapoa 'ga esaka. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oga 'ga esaka nũ. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nui mama'eukwaawa moira nanẽ 'ga esaka nũ. A'eramũ 'ga oporesagamũ akou ee. "Kuu. Okwaap futat nipo 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'oga", 'jau 'ga ojeupe.

¹⁴A'eramũ Jeju 'ga remimonofera 'gã 'gã nera renupa Jerusareg ipe. "Samari ywy pewara 'gã nanẽ Jeju 'ga werowiat nũ" 'e renupa. Najudeu

joporemũ arũi Samari ywy pewara 'gã. Ojopypepype 'gã. A'etea 'gã Jejui 'ga werowiat. A'eramũ Jejui 'ga remimonofera 'gã aja mũ monou 'gã nesaka. Pedro 'ga 'gã imonou Juã 'ga retee. A'eramũ 'gã awau owaẽma 'gã nupe.

¹⁵Owaẽm ire 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe:

—E'agesage emut 'gã nupe— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁶—

Ene'agesagea nitywi we 'gã nee. “Ore arako Jejui 'ga rerowiaaramũ”, e'i 'gã nai'i. A'eramũ 'ga 'gã pymĩau 'y pe rai'i. A'ere Ene'agesagea nuri we 'gã nupe. ¹⁷A'eramũ ene 'awamũ E'agesage mua 'gã nupe, 'gã nerekwaramũ— 'jau Pedro 'ga Juã 'ga retee oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

Aipo 'ga upe 'e re 'gã opo monou Jejui 'ga rerowiaara 'gã apyte'rarimũ. A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesage ruri osou 'gã pype 'gã nerekwaramũ.

¹⁸'Ga 'Agesagea 'gã pype isea Simão 'ga esaka. “Kuu. 'Gã apyte'rarimũ 'gã opo monorauwe Ku'jywa 'ga U'agesage mua imogeu 'gã pype”, 'jau 'ga ojeupe.

¹⁹A'eramũ 'ga 'jau Pedro 'ga upe, Juã 'ga retee:

—Afutat je nanẽ Jarejuwarete 'ga pãjẽa pẽ 'jawe. Ka'aranũia je omono ape pẽ nupe ee. Jarejuwarete 'ga 'Agesagea je nanẽ tajag 'gã pype tekou 'jau— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

²⁰Aipo ojeupe 'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—“Ka'aranũ pyu nipo 'ga Janeruwarete 'ga 'Agesage jagi ae pype”, ere nipo kũi. Janeruwarete 'ga tene mono mama'eukwaawa rapyaw ipe, eneka'aranũ reewe 'jau 'ũ— 'jau Pedro 'ga 'ga upe oje'ega moywyrafena'i. —Ae ifutaramũ te Janeruwarete 'ga U'agesage muri ae upe. Naka'aranũ pyu rũi 'ga U'agesage muri ae upe. ²¹A'ere nereko'i ore rewiri ra'e nũ'ũ. Nerepouri we etywer awi ra'e nũ'ũ. ^{22,23}Akwaap je enetywera, ene porerekoaywera nanẽ nũ. Epoi't eporerekoaywer awi. Eporogyta Jarejuwarete 'ga upe ejee ra'ne: “Jetywera emoit je wi”, ere 'ga upe ra'ne kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

²⁴“Mama'eukwaawa rapyaw ipe Janeruwarete 'ga tene mono eneka'aranũ reewe 'jau 'ũ”, ojeupe Pedro 'ga 'erauwe 'ga ajemuaẽma.

—Naani. Peapoukat kasi aipoa Jarejuwarete 'ga upe jee ne— 'jau Simão 'ga 'gã nupe, ajemuaẽma rerekou.

²⁵A'ere Pedro 'ga Juã 'ga retee awau ojewya Jerusareg ipe nũ. A'eramũ 'gã awau pe wywriwara amunawa pype Jejui 'ga mome'wau akou 'gã nupe.

Etiopi ywy pewara 'ga upe Filipe 'ga 'eawet

²⁶A'eramũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau Filipe 'ga upe:

—Ekwap ajepeja pe jo'okawa rupi. 'Yẽ'ẽ katy oo ma'e rupi ekwap— 'jau Janeruwarete 'ga 'Agesagea oje'ega 'ga ywyteripe 'ga upe. —Jerusareg ipyriuu ijo'ogi. A'e awau Gasa 'jaw ipe. Nuataypepei 'gã aipoa pe rupi. A'ea pe rupi ekwap— 'jau Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga upe.

^{27,28}A'erauwe Filipe 'ga awau akou aipoa pe rupi. Pe rupi kũima'e 'ga amũ rekoa, Etiopi ywy pewara 'ga rekoa. Jerusareg ipe 'ga awau oporogytau Jarejuwarete 'ga upe rai'i. A'efera 'ga 'ut akou oje'wyr ipe nũ. 'Ga ywy pewara 'gã

'wryiara kūjã ãẽ. Kãtasi ãẽ rera. A'eramũ 'ga ãẽ remiayuwa. 'Ga futat ka'aranũũ are omaenuna ãẽ upe. A'e 'ga Filipe 'ga wekoat pe aje. 'Ga 'ywa'yata 'arimũ 'ga 'ua akou ka'arana mogyttau. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana rerua erekou imogytau pe rupi. Isai 'ga remikwasiarera rerua erekou imogytau.

²⁹ A'eramũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau Filipe 'ga upe nũ:

—Ere emÿemÿina'ĩ ewau 'ga rupisika— 'jau 'ga 'Agesagea 'ga upe.

³⁰ A'erauwe 'ga awau 'ga rupisika 'ga ka'arana 'ga imogyta renupa. A'erauwe Filipe 'ga oporonupa ee 'ga upe:

—Enereapyo te ejemimogyta are?— 'jau Filipe 'ga 'ga upe.

³¹ —Naani nũ'ũ. Nakwaawi je nũ'ũ. Nitywi ee je mueapyoara 'ga amũ— 'jau 'ga 'ga upe. —Terejot je rupi? Ere ejua e'aa 'au eapyka je pyri. Tajemu'e ape ee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Filipe 'ga awau ojeupia 'ywa'yata 'arimũ wapyka 'ga pyri. A'eramũ 'ga 'ga mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are.

³² Aipo 'jau ka'aran are 'upa:

“Sã'ã karupa'mĩ raeme'ema weroo ajukaramũ.

Amumera 'ã wawa monoogamũ miamũ waeme'emamũ.

Nan tee futat nipo 'ga.

Noje'egi wereko tywereteramũ.

³³ 'Ga te futat te 'ã nia'wryi akou', 'jau nipo 'gã ajaupe.

A'ere nipo 'gã 'me ate.

Nokoi'i futari nipo 'ga amũ jaruete 'ga 'jara 'ga.

Nitywi 'ga amũ 'ga ra'yra mome'wara. 'Kweramũ 'ga ra'yra', na'jawi nipo 'ga upe.

'Ga ra'yre'emauwe 'gã 'ga jukai”,

'jau Isai 'ga ikwasiiaa ka'aran are rakue, aipoa 'ga imogytau Filipe 'ga wupisigamũ erekou.

³⁴ A'eramũ 'ga oporonupa ee Filipe 'ga upe:

—Ojee futat te 'ga ka'arana kwasiari inuga rakue? 'Gã amũ nee te ra'u nũ?— 'jau 'ga Filipe 'ga upe.

³⁵ —Naani. Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga ree te 'ga ikwasiari inuga janee rakue. Jejuí 'ga ree te 'ga ikwasiari inuga rakue— 'jau Filipe 'ga 'ga upe imome'wau.

A'eramũ futat Filipe 'ga 'ga mu'jau Jejuí 'ga ree 'ga rerawau erekou pe rupi.

³⁶ Poje 'gã awau 'y upe owaẽma.

—Koromũ 'y rakwawi ra'e kũi. Eneporopymĩwet te 'y pe je ree?— 'jau 'ga Filipe 'ga upe.

³⁷ —Jejuí 'ga rerowiamũ je 'y pe ene pymĩ futari nũ'ũ— 'jau Filipe 'ga 'ga upe.

—A'jea futat je 'ga rerowiari. A'jea futat Jejuí 'ga Janeruwarete 'ga ra'yra— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁸ A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'ga upe:

—Emory'we oree— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'ywa'yata mory'weukaa 'y 'arimũ. A'erauwe 'gã awau ojypa 'y pe. Peu futat Filipe 'ga 'ga pymĩãu 'y pe rakue. ³⁹Ga pymĩ re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Filipe 'ga rerawau 'ga wi. A'eramũ ipymĩmyrera 'ga 'ga resagu'jape'ema. A'eramũ 'ga awau akou nũ. Aku'iramũ 'ga awau akou pe rupi oje'wyr'ipe nũ. A'eramũ 'ga tee awau oporogytau akou pe rupi Jarejuwarete 'ga upe.

—Nitywi 'ga amũ ene 'jawe jee. Ene etee te 'ã eneresage— 'jau 'ga awau akou oporogytau pe rupi 'ga upe.

⁴⁰Ga pymi re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Filipe 'ga rerawau pe awi. A'eramũ Filipe 'ga ajepeja amunaw ipe ojesaukaa erujewi 'gã nupe, Asoto 'j'aw ipe nũ. Peu 'ga akou 'gã mu'j'au Jejuĩ 'ga je'leg are nũ. A'eramũ 'ga awau akou pe rupi, pe wyyriwara amunaw ipe 'gã mu'j'au Jejuĩ 'ga je'leg are. Awau Sesaria upe owaẽma.

Saulo 'ga upe Jejuĩ 'ga jesaukaawet

9 ¹Kwe pe Filipe 'ga rekoramũ, Saulo 'ga akou Jerusareg ipe Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete. 'Gã apisi are 'ga afuweramũ. A'eramũ 'ga awau oporogytau mainana 'wyyriararete upe:

—Oo je kwe pewara 'gã nerua ipyykapap. ²A'eramũ ene ka'arana kwasiaa jee. Toroo Damasco pe 'jau. Judeu 'gã jatykaawa raarana 'gã nupe, 'gã 'wyyria'ri 'ga upe toroo esaukaa 'jau. “Saulo 'ga oreremiayuwa. A'eramũ peẽ Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã nerawau esaukaa 'ga upe” 'ea ene ikwasiaa inuga ka'aran are jee. A'eramũ 'gã ka'arana mogyta re Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã nesaukaa jee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe. —A'eramũ je 'gã pyyka imunepa moromunepawa pype 'jau. A'eramũ je tejeupe 'gã pyypaw ire, 'gã pofaa, 'gã nerua 'au ene upe 'jau. Kũima'efera 'gã, kũjãmera 'gã we futat nipo je erua— 'jau Saulo 'ga mainana 'wyyriararete 'ga upe.

—Nai'i. Takwasiat enee 'jau— 'jau mainana 'wyyriararete 'ga Saulo 'ga upe.

A'erauwe 'ga ka'arana kwasiaa. A'ere 'ga imonou Saulo 'ga upe. Ojeupe imono re Saulo 'ga awau.

³Damasco pe 'ga waẽm ja'wyja'wyräuwe tata eny 'jawewara 'ua ojypa 'ga upe. A'ere natata arũi. Ywag awi 'ua wenyramũ 'ga upe. ⁴A'e reny awi Saulo 'ga okyjau u'aa ywyu. Awau 'ũina oyyita ywyu. A'eramũ weny awi 'ga kyjeramũ Jejuĩ 'ga oje'ega mua 'ga upe:

—Ma'eramũ te je rereko tywerete ape, ki Saulo?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵A'eramũ

—Awỹja poromũ oje'ega jee 'ũ?— 'jau Saulo 'ga.

—Jejujamũ je je'egi enee. Je te 'ã je rereko tywerete ape— 'jau Jejuĩ 'ga 'ga upe. —Ma'eramũ te nanuara ereapo ekou? ⁶Ere efu'ama ewau amunaw ipe. Peu 'ga amũ tene mu'e eneremiaporam are jee 'jau— 'jau Jejuĩ 'ga 'ga upe.

^{7,8}A'eramũ Saulo 'ga afu'ama amã'jãu numiamũ. A'ere 'ga rea wewi.

'Ga rupi oo ma'e 'gã enupa futat numiamũ. A'ere 'gã nuesagi Jejuĩ 'ga. A'eramũ 'gã Saulo 'ga popyyka 'ga rerawau eruatau. Erawau erowaẽma amunaw ipe. ⁹Muapyra 'ara rupi 'ga nuesagi futari mama'ea. Mama'e resake'ema 'ga ojemi'ware'ema futat. 'Ya miamũ futat 'ga itykure'ema.

(Atos 9.4-8)

¹⁰Aipo amunaw ipe kũima'e 'ga amũ akou. Jejui 'ga rerowiaara 'ga. 'Ga upe Jejui 'ga ojesaukaa.

—Ananiasi.

—Ma'ja 'ũ?

¹¹—Peu ekwap ukawõ'õ esage katy kũima'e 'ga amũ rekaa. Judas 'ga rog ipe 'ga ruwi. Sauloa 'ga rera. Tarsu pewarera 'ga. Peu 'ga reni oporogytau jee. ¹²A'ea 'ga renaw ipe futat Ananiasi 'jawa 'ga ojesaukaa 'ga upe opo monou 'ga reakwara 'arimũ. A'eramũ 'ga amã'jãu nũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe imome'wau. —A'eramũ ene ewau 'ga resaka— 'jau Jejui 'ga Ananiasi 'ga upe.

¹³—Tee nũ'ũ. Akwaap je 'ga rera nũ. Kwaiwete 'gã 'ga rera mome'ui jee jepi nũ'ũ. “Jerusareg ipe 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã Saulo 'ga opyyk imunepa moromunepawa pype” 'ea je aenup jepi nũ'ũ. ¹⁴A'ere 'ã 'ga ruri 'auwaramũ ore pyyka ore rerawau Jerusareg ipe. Mainana 'wyrriara 'gã 'ã 'ga mut ene rerowiaaramũ ore pyyka— 'jau Ananiasi 'ga Jejui 'ga upe.

¹⁵A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—A'jea futat aipoa. A'ere 'ã je te Saulo 'ga pyyrũi tejeupe. Toporowyky 'ga jee 'jau. Jeje'ega 'ga tomome'u Israeu juapyrera 'gã nupe 'jau. Judeue'ema 'gã nupe, 'gã 'wyrriara 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe 'ga toje mome'u 'jau— 'jau Jejui 'ga Ananiasi 'ga upe. ¹⁶—Sã'ã ene je rerowiaara 'gã nereko tyweretea. Nan tee futat nipo je rerowiare'ema 'gã ene rereko tyweretei, ta'e 'ga upe 'jau. 'Awamũ ene jeremiayuwa. A'eramũ 'gã ene rerekou tyweaete nipo ene je rerowiaara 'gã nereko tyweawera 'jawerimũ etee futat, ta'e 'ga upe 'jau— 'jau Jejui 'ga Ananiasi 'ga upe. —A'eramũ ene ewau 'ga katu'oka— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁷A'erauwe Ananiasi 'ga awau 'ga upe:

—'Au je ruri ene resaka ki 'ei. Janejararete 'ga je mut ene resaka ki 'ei. Jejui 'ga 'ã Janejararetea. Saa'e ene 'ga resaga pe aje rai'i. A'e 'ga je mut ene resaka ki 'ei. 'Awamũ ene Jejui 'ga rerowiaaramũ ereko je 'jawe— 'jau Ananiasi 'ga

(Atos 9.11-17)

Saulo 'ga upe. —Ojeupe je porogyta re Janeruwarete 'ga ene mamã'ei. U'agesagea nanẽ 'ga imua ene upe nũ, enererekwaramũ nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga opo monou 'ga reakwara 'arimũ.
 18 A'erauwe ipirapefera 'jawewara u'aa 'ua Saulo 'ga rea awi. A'eramũ futat 'ga amã'jãu nũ. Janeruwarete 'ga 'Agesage osou 'ga pype 'ga rerekwaramũ. 'Ga mã'ẽ re 'ga 'ga rerawau 'ga pymĩãu 'y pe, Jejui 'ga 'ga erowiara resaukaawamũ. 19 Opyĩ re 'ga ojemi'waa. A'eramũ futat opifuakaramũ nũ.

**Damasco pewara 'gã
 nupe Saulo 'ga 'eawet**

A'eramũ 'ga akokou'i peu Jejui 'ga rerowiaar ymanera 'gã pyri. 20 A'eramũ 'ga judeu 'gã jatykaaw ipe awau Jejui 'ga rerowiaar ymanera 'gã netee. A'e pe Saulo 'ga 'jau:

—Jejui 'ga 'ã Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

21 —Kuu. Poromũ nipo Jejui 'ga rerowiaara 'gã apisi are ifuwet ma'efera 'ga 'i ki sa— 'jau 'gã ajaupe. —Jerusareg ipe 'gã apisi are ako 'ga fuweramũ ikue re'ã. A'e reewi pa 'ã aipo 'ga 'i nũ 'ĩ— 'jau 'gã ajaupe. —'Au na'e 'ga ruri 'gã pofaa 'gã neroo are afuweramũ mainana 'wryiara 'gã nupe rail'i re'ã. A'e reewi pa 'ã aipo 'ga 'i nũ 'ĩ— 'jau 'gã ajaupe oporesagamũ 'ga ree.

22 Janeruwarete 'ga opãjẽ monou 'ga upe. A'eramũ taetu Saulo 'ga ojero'waro'wau etee futat 'ga momel'wau.

—A'jea futat. Jejui 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat. 'Ga futat Janeruwarete 'ga amut janee, janetywera moiawamũ rakue. U'eawer imũ etee futat 'ga 'ga muri janee rakue— 'jau Saulo 'ga judeu 'gã nupe u'ama.

A'ere aipoa amunaw ipewara judeu 'gã nije'egawarũ 'ga upe.

23 A'eramũ 'gã anurenure'i ojemajatykau Saulo 'ga ree numiamũ.

—Sijuka 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

²⁴A'eramũ 'gã amunawa osoma rokwarã rarũmũ 'ga ree numiamũ. Wojere'emamũ 'gã iarũmũ 'ga ree. A'ere Saulo 'ga ikwaawi ojee. A'eramũ 'ga uẽme'ema.

²⁵Poje 'ga jekoty'aawa 'gã 'jau 'ga upe:

—Paneru pype ese. Toromono ene kwe katy iosoma apyraapa 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe 'ga resei paneru pype. A'erauwe 'gã 'ga monoi iupia 'ga monou 'ga mojpã kwe katy iosoma atykupe katy.

A'eramũ 'ga awau Jerusareg ipe 'gã nui.

Jerusareg ipe 'ga oawet

²⁶Damasco awi Saulo 'ga awau okal'jama Jerusareg ipe. “Too teje'aa Jejuu 'ga rerowiaara 'gã nee”, 'jau 'ga numiamũ. A'ere 'gã kyjei 'ga wi.

—O'meramũ te 'ga 'i. “Too etee 'gã nerekou tyweaete 'jau”, e'i te 'ga jãnee— 'jau etee 'gã ajaupe.

Okyjau etee 'gã Saulo 'ga wi. ²⁷A'ere Panape 'ga 'ga rerooi Jejuu 'ga remimonofera 'gã nupe, 'ga mome'wau 'gã nupe:

—Damasco pe 'ga waw ipe Janejararete 'ga jesaukari 'ga upe rail'i, oje'ega 'ga 'ga upe rail'i. A'eramũ 'ga a'eramũ akou Jejuu 'ga rerowiaa rail'i— 'jau Panape 'ga 'ga mome'wau 'gã nupe. —A'eramũ 'ga a'eramũ Jejuu 'ga mome'wau Damasco pewara 'gã nupe. Nokyjei futari 'ga imome'wau 'gã nupe— 'jau Panape 'ga 'ga mome'wau 'gã nupe.

A'erauwe futat 'gã okyjawe'em 'ga wi. ²⁸A'eramũ futat Saulo 'ga oje'aa Jejuu 'ga rerowiaara 'gã nee. A'erauwe futat Saulo 'ga akou Jejuu 'ga mome'wau Jerusareg ipewara 'gã nupe. 'Gã moy moyka imome'wau 'gã nupe. Nokyjei futari 'ga Jejuu 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe, Jarejararete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe.

²⁹Grego je'ega apoara 'gã nupe nanẽ 'ga Jejuu 'ga je'ega mome'wau akou nũ. Judeu 'gã futat. A'ere 'gã grego je'ega tee iapoi. Saulo 'ga nanẽ grego 'gã je'ega apou nũ. A'eramũ 'ga a'eramũ Jejuu 'ga mome'wau 'gã nupe akou. A'ere aipo 'gã mara'neramũ etee Saulo 'ga ree. Niporenuwiwieri 'gã 'ga ree.

—Iro 'ga Jejuu 'ga mome'ui oree. Pe'je ajee sijuka 'ga— 'jau 'gã ajaupe, Saulo 'ga ree amara'neramũ.

³⁰A'e renupawe Jejuu 'ga rerowiaara 'gã Saulo 'ga rerawau Sesaria pe. Pe awi 'gã 'ga monou Tarsu pe.

—E'aawer ipe, Tarsu pe ekwap ra'ne— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Saulo 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nũ.

³¹A'eramũ peuwara 'gã opota'waramũ Jejuu 'ga rerowiaara 'gã nee. Nuereko tywera'uweri futari 'gã 'gã. Judeja ywy pewat, Garireja ywy pewat, Samari ywy pewat. Mĩmera 'gã opota'waramũ 'gã nee.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã poaa akou, Jejuu 'ga rerowiarukaa peuwara 'gã nupe. A'eramũ Jejuu 'ga rerowiaara 'gã ojemomytuna

kwaiwete. Kwaiwete 'gã 'ga rerowiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea wejue 'gã poaa. A'eramũ 'gã a'eramũ ojemomytuna kwaiwete.

Pedro 'ga ataawet

³²Pedro 'ga watau akou amunawa moyka akou. Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nesaka akou. Poje 'ga awau Lida 'jaw ipe. ³³Peu ika'na ma'e 'ga amũ 'upa kama pype. Oito 'ga kwara mu'aa 'upa kama pype. Nuatai futari 'ga. Nojywi futari 'ga okama awi.

³⁴A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Jejuí 'ga ene majaruete, ki Eneiasi. Ere efu'ama, ekama nuga gatu— 'jau Pedro 'ga Eneiasi 'ga upe.

A'erauwe Eneiasi 'ga afu'ama. ³⁵A'eramũ 'ga majaruete resakara 'gã Jejuí 'ga rerowiaa ajemogyau. Lida pewara 'gã, Saron ipewara 'gã 'jau Jejuí 'ga rerowiaa ajemogyau.

³⁶Jope 'jaw ipe kũjã ãẽ mũ akou, wesageramũ. ãẽ rera Tabita. Grego je'eg imũ Torika ãẽ rera. Jejuí 'ga rerowiaara ãẽ. A'eramũ ãẽ mama'e apou imonou ikaraemãe'ema 'gã nupe. ³⁷Poje ãẽ ojero'wau. A'eramũ ãẽ amanũmũ. A'eramũ Jejuí 'ga rerowiaara 'gã ãẽ reumera pireita iauwana taity pyu. A'ere 'gã ãẽ rerawau inuga 'og ywate pype.

³⁸Poje 'gã Pedro 'ga rera renupa.

—Lida 'jaw ipe Pedro 'ga rekoi— 'jau 'gã ajaupe. —Pe'je ajee sienũ 'ga— 'jau 'gã ajaupe.

Ipyriuu'i Lida ruwi. A'eramũ 'gã mukũja kũima'e 'gã monou 'ga renũina. Awau 'gã owaẽma 'ga upe:

—Ene poreawua ore ruri, ki Pedro. “Emÿemÿi'ĩ ejua Jope 'jaw ipe, ere ki 'ga upe”, e'i 'ga oree— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹A'eramũ Pedro 'ga awau 'gã nupi. Jope pe 'ga rerowaẽm ire 'gã 'ga rerawau erojeupia 'og ywate pype. Peu imen manũ ma'efera 'gã 'upa taity resaukaa ajaupe, ajaa'wau 'upa.

—Sã'ã jeraitya. Tabita kynu wapo imua jee ikue— 'jau 'gã ajaa'wau 'upa, ãẽ remiapofera resaukaa Pedro 'ga upe.

⁴⁰A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekwap peje'jãu ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau ã'jãu. 'Gã 'ẽ re Pedro 'ga wapyka wenupy'ãu oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'ga amã'jãu amanũ ma'efera ãẽ ree.

—Ere ewya nũ— 'jau Pedro 'ga ãẽ upe.

A'erauwe ãẽ wopejerawamũ Pedro 'ga resaka. A'eramũ futat ãẽ owya. ⁴¹A'eramũ Pedro 'ga ãẽ powatãu ãẽ mojpypa kama awi.

A'erauwe Pedro 'ga wafukaita ã'ẽ ma'efera 'gã nupe:

—Pe'je pejejuia ãẽ resaka. Koromũ ãẽ ferawi nũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

⁴²A'eramũ 'ga rera okwasi'wau amunawa pype. “Kũjã ãẽ Pedro 'ga omoferap Jejuí 'ga rer imũ” 'ea okwasi'wau Jope pe. A'eramũ kwaiwete 'gã Jejuí 'ga rerowiaa.

⁴³A'e pe futat Pedro 'ga opytawaipa Simão 'ga rog ipe. Simão 'ga wyra pirera apoara. 'Ga rog ipe 'ga opytawaipa.

Koneriu 'ga Pedro 'ga renūinawet

10 ¹Sesaria 'jawa amunaw ipe kūima'e 'ga amū akou. Koneriu 'ga rera. Jefaruu 'gã 'wyrria'ria poromū. Itari wyw pewara 'gã 'jau 'gã aipo jefaruu 'gã nupe. ²Najudeu arūi 'ga. A'etea 'ga oje'ega monou akou Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga pytuna 'gã nanē Jarejuwarete 'ga muorypa nū. Ikaraemāe'ema 'gã nupe nanē 'ga mama'e monou nū. ³Kwara jerewamū ywagipewara 'ga ojesaukaa oje'ega 'ga upe:

—Koneriu!— 'jau ywagipewara 'ga 'ga upe.

⁴Koneriu 'ga okyjau ywagipewara 'ga resaka. A'etea 'ga 'jau:

—Ma'ja?— 'jau 'ga.

—Janeruwarete 'ga eneje'ega wanup. Ene kwaap 'ga ikaraemāe'ema 'gã nupe mama'e monoramū. A'eramū 'ga wea'aramū ene ree. ⁵A'eramū ki ene 'gã amū monou Jope pe. Simão Pedro 'ga rerurukaa 'gã nupe. ⁶Ajepeja Simão 'ga rog ipe 'ga rekoi, wyra pirera apoara 'ga rog ipe. 'Yē'ē pyri teni— 'jau ywagipewara 'ga 'ga upe.

^{7,8}A'erauwe ywagipewara 'ga awau 'ga wi. A'erauwe Koneriu 'ga wemiayuwa 'gã amū nenūina. A'eramū 'ga ojeupe ywagipewara 'ga jesaukaawera mome'wau 'gã nupe:

—Ywagipewara 'ga ojesaukat jee ko. “Kūima'e 'gã amū emono Jope pe. Peu Pedro 'ga rekoi Simão 'ga rog ipe”, e'i 'ga jee ko. “A'eramū ene 'gã amū monou 'ga rerua”, e'i ywagipewara 'ga jee ko. A'eramū pēē pejewau 'ga rekaa, 'ga rerua jee— 'jau Koneriu 'ga 'gã nupe.

A'erauwe muapyra 'gã oi. Mukūja 'gã 'ga remiayuwa etee 'gã. Ajepeja 'ga jefaruu. Jefaruu 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiaara. A'eramū 'ga awau 'gã nupī.

⁹Ai'iwe 'gã waēm enune Pedro 'ga awau ojeupia 'og ywate 'arimū ūina oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Aje kwara ruwamū 'ga ūina oporogytau 'ga upe. ¹⁰Opy'arayparamū Pedro 'ga awau ūina oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Nojemī'wari we 'ga. Kumia 'gã wapo je erekou. A'eramū 'ga opy'arayparamū ūina. ¹¹A'e pype mama'e resaka. Taity aparasiga 'ua ojypa ywag awi 'ga upe. Tuwīuu taitya. Taity apou imotatusīmū. ¹²A'e pype 'ga wyra tesirūmera resaka. Wata ma'e, owewe ma'e, oyriryk ma'e. Mīmera 'ga esaka kwaiwete. Judeu 'gã nupe i'upyre'ema juejue 'ua ojypa taity pype 'ga upe. A'e pype 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega renupa.

¹³—Ere amū jukau i'wau, ki Pedro— 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe.

¹⁴—Naani nū'ū. Na'ui je mama'e tywera jepi nū'ū.

¹⁵Aipo 'ga 'eramū Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe:

—Naani. Oreremi'ue'ema ere awi jeremiapofera upe— 'jau Ku'jywa 'ga 'ga upe.

(Atos 10.9-16)

¹⁶Muapyr etee 'ga oje'ega 'ga upe. A'ere taitya ojewya awau ywag ipe 'ga wi nũ.
¹⁷A'eramũ 'ga 'ũina wea'aramũ ee. “Ma'eramũ sipo Janeruwarete 'ga esaukari jee 'wei? Ma'ja are sipo 'ga poromũ 'eweramũ je ree 'wei?” 'jau 'ga ojeupe.

A'e are Pedro 'ga rea'at 'ga renamũ Koneriu 'ga remimonofera 'gã 'ua pe rupi.

¹⁸—Ma'ape te Simão 'ga roga reni?— 'jau 'gã 'gã amũ nupe.

—Peu teni— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ua owaẽma. Owaẽm ire oporonupa 'ga ree:

—'Au te Simão Pedro 'ga rekoi?— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Ëẽ. 'Au futat 'ga rekoi— 'jau peuwara 'gã 'gã nupe.

^{19,20}A'e pype Janeruwarete 'ga oje'ega Pedro 'ga upe:

—Pedro, ekwap ejypa. Muapyra kũima'e 'gã 'ut akou ene rekaa. Ere ewau ejypa emyẽmĩna'ĩ. Tereo 'gã nupi 'jau. Ere ki ewau ejuãge'emamũ futat. Je te 'ã 'gã amut 'au enee— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹A'erauwe 'ga awau ojypa kamẽsiete futat.

—Koromũ je pẽnemiekaramũ je rekoi— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Ma'ja are te peko?— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

²²—Naani. Ore'wryiara 'ga te ore mut. Koneriu 'ga te ore mut ene upe. 'Ga nanẽ Jarejuwarete 'ga werowiat nũ. 'Ga esage ma'ea. Judeu 'gã juejue 'ga opojeup. A'eramũ Janeruwarete 'ga ojepyriwara 'ga mua 'ga moporogytaukaa 'ga upe rail'i. A'eramũ 'ga ore mua enee— 'jau 'gã 'ga upe imome'wau.

²³A'erauwe Pedro 'ga 'i 'gã nupe:

—Pe'je ajee pejejua pejesou pejesea 'au. Ai'iwe soo 'jau— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau osou. Aiiwe 'gã Pedro 'ga rerawau aipo awi. Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nanẽ awau 'gã nupi nũ. Awau 'gã osea pe aje. ²⁴Ai'iwe 'gã awau nũ. Awau 'gã owaẽma Sesaria pe. Peu judeue'ema 'gã 'upa ajatykau kwaiwete, 'gã waẽma rapesaka. ²⁵Gã waẽm 'gã oramũ Koneriu 'ga 'ua wenupy'ãu wapyka Pedro 'ga rowase. A'ere Pedro 'ga 'i 'ga upe:

²⁶—Naani. Ereapo awi nanuara. Ku'jywa 'ga rowase etee te ae nan iapoi. Aerefetee te je pẽ 'jawe. NaJejui 'ga rui je— 'jau Pedro 'ga Koneriu 'ga upe. —Ere efu'ama etee— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

A'erauwe Koneriu 'ga fu'ami. ²⁷Oporogyta pype 'ga 'gã nerawau erosou wog ipe. Kwaiwete Pedro 'ga 'gã nesaka 'gã jatyka 'gã nuwamũ. ²⁸A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ore 'ã judeuramũ norosearui judeue'emamũ pẽ'wyr ipe. Najudeuramũ orejekoty'aawa rui agawewi judeue'emamũ pẽẽ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'ere 'ã Janeruwarete 'ga te 'ga 'i jee. A'eramũ je 'ã 'agamũ tejua tesou pẽ'wyr ipe. “Norosea'uweri ore pẽ'wyr ipe”, ere kasi 'gã nupe ne, 'jau Janeruwarete 'ga jee. “Nepẽa'wyr i pẽẽ”, 'jawe'em nanẽ ene 'gã nupe nũ, 'jau Janeruwarete 'ga jee— 'jau Pedro 'ga oporogytau 'gã nupe. ²⁹—A'eramũ je 'ã tejua pẽẽ tejenũjamũ pẽ nesaka. Tefere'emamũ tejua— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Ma'eramũ ajee je renũi pejepe rai'i ki 'ei? Pe'je imome'wau jee— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

³⁰A'erauwe Koneriu 'ga imome'wau 'ga upe:

—Ikokaru'wi je teje'ega monoi te'ÿina Jarejuwarete 'ga upe, kwara jerewamũ ai'i— 'jau 'ga 'ga upe. —A'eramũ ywagipewara 'ga amũ ojesaukaa erujewi jee. Waity enyfuga rerua erojypa jee. ³¹A'eramũ 'ga 'jau jee: “Janeruwarete 'ga eneje'ega wanup. Ene kwaap 'ga ikaraemãe'ema 'gã nupe mama'e monoramũ”, 'jau 'ga jee. ³²“Jope pe kũima'e 'ga amũ rekoi, Simão Pedro 'ga rekoi. Ajepeja Simão 'ga rog ipe 'ga rekoi, wyra pirera apoara 'ga rog ipe 'ga rekoi. 'Yẽ'ẽ pyri 'ga roga reni. A'eramũ ene 'gã amũ monou 'ga upe”, e'i ywagipewara 'ga jee ai'i— 'jau Koneriu 'ga imome'wau Pedro 'ga upe. ³³—A'eramũ je 'gã monou kamẽsiete enee ai'i. Au'je katu ajee 'ã erejot. A'eramũ 'ã 'awamũ jarejupa jarejatykau Jarejuwarete 'ga ree— 'jau 'ga 'ga upe. —Maran ajee ene ma'ja ki emome'u 'gã nupe, e'i ajee Janeruwarete 'ga enee rai'i?— 'jau Koneriu 'ga Pedro 'ga upe. —Ere imome'wau oree. Taruenup 'jau— 'jau Koneriu 'ga Pedro 'ga upe.

'Gã nupe Pedro 'ga 'eawet

³⁴—A'jea futat rai'i— 'jau Pedro 'ga Koneriu 'ga upe. —Ymã te ako Janeruwarete 'ga judeuramũ etee 'ga jejukai ore ree ikue. ³⁵A'ere 'awamũ 'ga jejukai pãwẽ pãwẽ ae ree. A'jea futat ae wemifutara apoaramũ 'ga a'jea futat 'ga jejukai ae ree. Wemifutara apoare'ema 'gã nee te aje 'ga nojejukai futari— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'ga upe, 'ga pytuna 'gã netee futat. ^{36,37}—Pẽẽ 'ã judeue'ema agawewi. A'etea 'ã pekwaap “Jarejuwarete 'ga oje'eg judeuramũ oree” 'ea. Jejui Kristu 'ga Jarejuwarete 'ga mota'wau werowiaaramũ janee. 'Awamũ ore

Jejuí 'ga rerowiaa nanê nũ. A'eramũ 'lawamũ Janeruwarete 'ga amara'ne'emamũ ore ree. Jejuí 'ga futat te 'ã Janejararetea— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe.

—Pênea'at te Juã Batista 'ga rekwawer are, Judeja ywy pe ako ma'efera 'ga rekwawer are? 'Ga ra'ne futat ako akou oje'ega 'gã nupe ikue: “Pejetywer awi pepoit. Jarejuwarete 'ga je'ega peenup”, 'Jau ako 'ga akou Judeja ywy pe ikue— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe. ³⁸—'Ga futat ako Jejuí 'ga, Nasare pe waranup ma'efera 'ga pymĩ 'y pe ikue. A'eramũ ako Janeruwarete 'ga 'ga pymĩ re U'agesage mua 'ga upe ikue. Opãjê esage mua ako imojyppa Jejuí 'ga upe ikue. A'eramũ ako 'ga watau amunawa moyka akou ikue. Aeteu katu'oka. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nui 'ga mama'eukwaawa moia. 'Uwa 'ga pãjê mũ te ako 'ga mama'e apoi ikue. ³⁹Aipoa ajee je 'ã amome'u pẽ nupe. Je 'ã 'ga resakarera— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe. —'Ga poromofera pawera nanê je 'ã esaka nũ. Israeu juapyreramũ oreywy pe 'ga iapou futat. Jerusareg ipe nanê 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'ogi kwaiwete nũ. A'ere ako 'gã 'ga monoi imu'ama 'ypepywar are 'ga jukau ikue— 'Jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe, Jejuí 'ga rekwawera mome'wau 'gã nupe.

⁴⁰A'eramũ Pedro 'ga 'Jau nũ:

—Jejuí 'ga manũ re ako 'ga ruwa 'ga 'ga moferawi etee ikue nũ. Imuapyra 'ara rupi 'ga 'ga moferapa. A'eramũ 'ga 'ga resaukaa ore. ⁴¹Najuejue etee rüü 'gã 'ga resagi poromũ ikue. Wemiayuwamũ etee te 'ga jesaukari ore ikue. Oferaw ire 'ga 'ua ojemi'waa ore pyri ikue— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe. ⁴²—A'ere 'ga 'Jau ore ikue: “Morogyta esagea pemokwasi'o 'gã nupe”, 'Jau 'ga ore ikue. “Tejerowiamũ je 'gã katu'ogi”, e'i 'ga pẽ nupe ai'i, pe'je ki 'gã nupe imome'wau— 'Jau 'ga ore ikue. —“Pejetywer awi pẽpoiriweramũ je imoiri pẽ nui”, e'i 'ga pẽ nupe, pe'je ki 'gã nupe, 'Jau 'ga ore ikue— 'Jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

—Jejuí 'ga futat Janeruwarete 'ga imogou ae mojo'okaramũ. Amanũ ma'eferamũ, ajemogy ma'eramũ. Mĩmeramũ 'ga jane mojo'oka jarejauí. 'Ga futat nipo anure 'ut ojewya 'awa ywy pe nũ. A'eramũ nipo 'ga ae mojo'oka. “'Agera 'gã oo ywag ipe je pyri. Ko 'gã te ajee oo mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'Jau nipo 'ga. Werowiaaramũ nipo 'ga ae monou ywag ipe ojeypyri. Werowiare'ema 'gã nipo 'ga imonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'Jau Pedro 'ga 'gã nupe.

⁴³—Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanê 'ga mome'wau 'gã nupe rakue. “Werowiamũ Jejuí 'ga aetywera moiri ae wi opãjê mũ”, 'Jau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã Jejuí 'ga upe rakue— 'Jau Pedro 'ga imome'wau u'ama.

Judeue'ema 'gã nupe U'agesage monoawet

⁴⁴⁻⁴⁶Pedro 'ga porogyta 'ga 'amamũ Janeruwarete 'ga U'agesage mua imogeu 'gã pype 'gã nerekwaramũ. A'erauwe 'gã oje'eg amuteeramũ Jarejuwarete 'ga muorypa.

—Nitywi 'ga amũ ene 'Jawe. Ene etee te 'ã eneresage ore— 'Jau 'gã oje'ega 'ga upe 'ga muorypa.

'Gã nemikwaawe'ema je'ega 'ga 'Agesage iapoukaa 'gã nupe. A'eramũ judeu 'gã, Joje awi Pedro 'ga rupi 'ut ma'efera 'gã erowiaa.

—Kuu. Jane upe etee te sipo 'ga U'agesage muri pa, sa'e nã'ã jane re'ã. A'ere pa 'ga 'ã judeue'ema 'gã nupe we U'agesage muri nũ— 'jau judeu 'gã ajaupe, opoesagamũ ee.

A'eramũ Pedro 'ga 'jau opytuna 'gã nupe:

47—Jane upe 'ga U'agesage muawera 'jawerimũ 'ga U'agesage muri 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'awamũ jane 'jawe futat ajemogyau— 'jau 'ga opytuna 'gã nupe. — Nepefutari nipo pẽẽ mü 'gã pymĩa 'y pe jareje'jawe?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Naani nũ'ũ. Jaruete futari nũ'ũ— 'jau 'gã Pedro 'ga upe. —Jejui 'ga 'gã erowiar ire jane 'gã pymĩau 'y pe, Jejui 'ga rerowiara resaukaawamũ— 'jau 'gã Pedro 'ga upe.

A'eramũ 'gã 'jau:

—A'jea futat ore Jejui Kristu 'ga rerowiari— 'jau 'gã Pedro 'ga upe.

48 A'eramũ Pedro 'ga 'gã pymĩaukaa 'y pe 'ga amũ upe. Opymĩ re 'gã 'jau Pedro 'ga upe:

—'Au ekoeko'i ore pyri— 'jau 'gã 'ga upe.

—Nai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga akokou'i 'gã pyri.

Pedro 'ga wekwawera mome'uawet

11 ¹ Poje judeue'ema 'gã nera okwasi'wasi'wau Judeja ywy pe. Jejui 'ga rerowiaara 'gã, Jejui 'ga remimonofera 'gã netee 'gã nera renupa. “Judeue'ema 'gã nanẽ 'awamũ Jejui 'ga rerowiaaramũ” 'e renupa. ² A'eramũ 'gã amũ ifutare'ema. Jerusareg ipe 'ga jewyramũ peuwara 'gã amũ oje'egayau Pedro 'ga upe:

³—Ma'eramũ sipo ene ewau esou judeue'ema 'gã nog ipe rail'i? Imojewagipyre'ema 'gã nog ipe rail'i?— 'jau 'gã Pedro 'ga upe. —Jane 'ã nisearũi judeuramũ judeue'ema 'gã nog ipe. Ma'eramũ sipo ene ejemi'waa 'gã pyri rail'i ki 'ei? Imojewagipyramũ etee sipo Ku'jywa 'ga ae katu'ogi pa, sa'e nã'ã jane re'ã. A'ere 'ã ereo ijewage'ema 'gã pype ekou rail'i— 'jau 'gã Pedro 'ga upe oje'ega 'upa.

⁴ A'erauwe Pedro 'ga wekwawera mome'waupap 'gã nupe u'ama.

⁵—Naani. Jope pe tekou je teje'ega monoi Jarejuwarete 'ga upe te'ÿina ai'i. A'e pype je taityuu resaka ai'i. Ae fayuwa 'jawe etee futat je esaka. Ywag awi ijyp turamũ. Tuwi te taitya. Taity apou imotatusĩmũ. A'e pype je wyra tesirũmera resaka. ⁶ Wata ma'e, oyryryk ma'e, owewe ma'e 'jau je esaka ipype ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau. ⁷—A'e pype Janeruwarete 'ga oje'ega jee: “Ere efu'ama amũ jukau i'wau”, 'jau 'ga jee. ⁸ A'ere je 'i 'ga upe: “Naani. Wyrailwa 'agamũ jee. Nara'ui ore 'aga wyra jepi”, 'jau je 'ga upe— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe. ⁹—A'eramũ 'ga aipo je 'eramũ oje'egu'japa jee nũ: “Naani. Aipo ere awi jeremiapofera mama'e upe. Je te 'ã aapo eneremi'uramamũ. A'eramũ ene aipo 'jawarũ'em jeremiapofera mama'e upe. Wyrailwa ere awi jeremiapofera upe”, 'jau 'ga jee ai'i— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹⁰—Muapyt etee 'ga oje'lega jee. Muapyt je upe 'ga je'leg ire taityuua wyra rerojewya erawau ywag ipe je wi nũ— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —Tejewi ijeupir ire je te'ÿina tejea'aramũ ee. ^{11,12}A'e pype Janeruwarete 'ga 'Agesagea oje'lega jeywyter ipe. “Muapyra 'gã 'ut owaẽma enee”, 'jau 'ga oje'lega jee. “Ekaww iki 'gã nupi, ejuãge'emamũ futat. ‘Oo te je judeue'ema 'gã nupi?’ ere kasi ne. Ere ki ewau futat 'gã nupi”, 'jau 'ga jee. A'e pype muapyra kũima'e 'gã 'ua owaẽma jee— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe. —Sesaria awi Koneriu 'ga 'gã mua jee. A'eramũ je tewau 'gã nupi, tejuãge'emamũ futat. Jope pewara 'gã amũ awau ore rupi. Seis 'gã awau ore rupi. Jejui 'ga rerowiaara 'gã, judeu 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe. —Sesaria pe orowaẽm ire arawau orosou Koneriu 'ga rog ipe. ^{13,14}Oje'wyr ipe ore waẽmauwe 'ga wemiesagera mome'wau oree:

—“Ywagipewara 'ga 'ut amũ ojypa jee ai'i”, 'jau Koneriu 'ga imome'wau jee. “Jope pe 'gã amũ emono Simão Pedro 'ga rekaa. 'Ga tene mu'e Jejui 'ga ree 'jau”, 'jau 'ga jee. “A'eramũ ene ejekatu'oka epytuna 'gã netee”, 'jau ywagipewara 'ga jee. “A'eramũ je 'gã amũ monou ene rekaa ai'i”, 'jau Koneriu 'ga jee imome'wau— 'jau Pedro 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

¹⁵—A'erauwe je Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Judeue'ema 'gã agawewi. A'etea je amome'u 'ga 'gã nupe— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —'Gã nupe je porogyta je 'amamũ Janeruwarete 'ga U'agesage mua imogeu 'gã pype 'gã nerekwaramũ. Sooko 'ga jane upe imura ikue. Nan futat 'ga imua 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'awamũ Jejui 'ga rerowiaa— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama. ¹⁶—A'erauwe je tejea'aramũ Jarejararete 'ga je'leg are. “Juã 'ga ako pẽẽ mũ pymiãu 'y pe ikue. A'ere nipo je anure te Jarejuwarete 'ga 'Agesage muri imogeu pẽ pype pẽnerekwaramũ” 'ga 'eawer are.

“Nanuara upe pa 'ga 'i rakue”, 'jau je esaka ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

¹⁷—A'jea futat ajee 'ga U'agesage muri judeue'ema 'gã nupe nanẽ ai'i nũ. Sooko 'ga wa'yra 'ga rerowiaaramũ U'agesage mura janee ikue. Nan tee futat 'ga U'agesage muri 'gã nupe ai'i— 'jau Pedro 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe. —Je na'earũ Jarejuwarete 'ga upe “Ereapo awi nan”, na'ea'uweri je 'ga upe— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

¹⁸Aipo ojeupe 'ga 'eramũ Pedro 'ga upe oje'lega moywyrafenarera 'gã opika etee futat ajemogyau.

A'ere 'gã 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree. Judeue'ema 'gã agawewi 'ã. A'etea 'ã 'gã tywera eremoit 'gã nui— 'jau 'gã 'ga upe. —Otywer awi 'gã poiriweramũ 'ã ene 'gã katu'oka. A'eramũ 'gã nanẽ awau amanũ re ene pyri nũ. Ore 'jawe futat 'gã ajemogyau ene pyri nakwaparimũ ete rũi futat— 'jau 'gã oje'lega monou Jarejuwarete 'ga upe, Pedro 'ga aipo mome'u re.

Panape 'ga Saulo 'ga reroowet

¹⁹Estevão 'ga 'gã ijuka re Jejui 'ga rerowiaara 'gã okwasi'wau amunawa pype Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe rakue. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã wereko

tywereterauwe futat 'gã okwasi'wau awau 'gã nui. Fenisia ywy pe, Sipiri 'ypõ'õ me, Ātioki 'jawa amunaw ipe. Mīmera pype 'gã okwasi'wau awau Jejui 'ga mome'wau. Judeu 'gã nupe etee futat 'gã awau ajemogyau imome'wau.

²⁰A'ere amumera 'gã oi imome'wau Judeue'ema 'gã nupe we. Sipiri pewarera 'gã, Sirene pewarera 'gã netee 'gã oi imome'wau Judeue'ema 'gã nupe.

—Werowiarāmū Jejui 'ga pē katu'ogi— 'jau 'gã 'gã nupe.

²¹Jarejuwarete 'ga pājēa wejue te 'gã wereko. A'eramū Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga rerowiarukaa peuwara 'gã nupe. Kwaiwete Ātioki pewara 'gã Jejui 'ga rerowiaa, ajemogyau 'ga remiayuwamū.

²²Anure Jerusareg ipewara 'gã Jejui 'ga rerowiaar pyparera 'gã 'gã nera renupa. “Kwaiwete Ātioki pewara 'gã nanē Jejui 'ga rerowiari nū. Judeue'ema 'gã nanē 'ga rerowiaa nū” 'e renupa. A'eramū 'gã Panape 'ga monou Ātioki pe 'gã nesaka. ^{23,24}Esage ma'e 'ga te poromū, Panaperamū. Werowiat te 'ga Jejui 'ga. A'eramū Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekou. A'eramū 'ga a'eramū wesageramū akou.

A'eramū 'ga awau Ātioki pe Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka etee ra'ne 'ga akou. “A'jea futat Janeruwarete 'ga esageramū 'gã nupe”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga aku'iramū 'gã nee. A'eramū futat Panape 'ga 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are.

—Pe'je Jejui 'ga rerowiaa a'jea futat pejejemogyau. Pepoit kasi Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne— 'jau Panape 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe.

Peu Panape 'ga rekoramū amumera 'gã nanē Jejui 'ga rerowiaa nū, kwaiwete. ²⁵A'eramū Panape 'ga awau Tarsu pe Saulo 'ga rekaa. ²⁶Ga rekoar ire 'ga 'jau Saulo 'ga upe:

—Ere iruukwe je rupi Ātioki pe. Najepoirūi je teje'ega 'gã nupe— 'jau Panape 'ga Saulo 'ga upe.

—Ere ajee iruukwe— 'jau Saulo 'ga Panape 'ga upe.

A'erauwe 'gã awau ojewya Ātioki pe nū. Peu 'gã kwara mū mu'aa Ātioki pe. Peuwara 'gã 'gã imu'jau Jejui 'ga je'eg are. A'eramū Ātioki pe ra'ne 'gã 'jau “Kristu 'ga remiayup” 'jau 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe rakue.

²⁷Peu 'gã nekoramū 'gã amū awau Jerusareg awi Ātioki pe. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã awau. A'eramū 'gã ajatykau 'gã nee. ²⁸Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amū rera Agapu. A'eramū 'ga afu'ama oporogytau 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekou. A'eramū 'ga 'Agesagea 'ga mu'eukaa Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe:

—Anure nipo mama'ea teepawamū jane wi. A'eramū nipo jane najuejue etee futat ty'ara rerekou— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

'Ga 'eawer imū etee futat ojeapou 'gã nupe anure. Krautiu 'ga 'wyriaramū 'ga renamū ojeapou 'gã nupe rakue.

²⁹A'eramū Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'jau ajaupe:

—Janepytuna 'gã ty'ara wereko, Judeja ywy pewara 'gã. A'eramū jane ka'aranūū monou jarepytuna 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramū 'gã ka'aranūū mono'oga 'gã nupe imonopyramū. Ika'aranūūe'ema 'gã ināinānī'ī etee imonou. Ika'aranūū kwai ma'e 'gã e'yjuu imonou 'gã nupe.

³⁰A'eramũ 'gã 'jau Panape 'ga upe Saulo 'ga retee:

—Pe'je jareka'aranũũ rerawau 'gã nupe— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã ka'aranũũ rerawau Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã 'wyriara 'gã nupe Jerusareg ipe.

Tiago 'ga jukaawet

12 ¹Anure Erote 'ga teewi Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete nũ. Erote 'ga judeu 'gã 'wyriara. ²A'eramũ 'ga Tiago 'ga ajuwonogukaa jyyu pyu. Juã 'ga reki'yra 'ga Tiagoramũ. ³Judeu 'gã nupe Tiago 'ga jukaa esage futat. A'eramũ Erote 'ga “esage nã'ã judeu 'gã nupe re'ã”, 'jau 'ga ojeupe. ⁴A'eramũ 'ga Pedro 'ga pyygukaa imunewukaa jefaruu 'gã nupe. Irũpãwẽa jefaruu 'gã 'ga rarũmũ ajemogyau. A'ere 'gã py'rawara 'gã 'ga rarũmũ. A'ere 'gã py'rawara 'gã 'ga rarũmũ nũ. A'ere 'gã py'rawara 'gã 'ga rarũmũ nũ. Ojopy'rapy'rau etee futat 'ga ree 'ga rarũmũ.

Judeu 'gã ajatykau 'araiwa rupi, mani'oko'o jopype'ema 'wawa rupi. A'eramũ Erote 'ga 'jau ojeupe: “Judeu 'gã maraka teepaw ire Pedro 'ga tarurukat 'gã nupe 'gã nowase 'jau kwy. Tomogyta 'ga 'gã neape 'jau kwy. Nia'wyri 'ga, 'gã 'eramũ je 'ga jukaukaa”, 'jau Erote 'ga ojeupe numiamũ.

⁵A'eramũ 'ga Pedro 'ga munewukaa moromunepawa pype. 'Ga pofaa itaju pyu. Mukũja itaju pyu 'gã 'ga pofaa 'ga nuga. Kwaiwete jefaruu 'gã 'ga resakara. Tesiseis jefaruu 'gã 'ga resakara. A'eramũ ojopy'rapy'rau etee futat 'ga ree 'ga resaka 'ga rerekou.

—Kasi iẽmi ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã nuwi oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe Pedro 'ga ree.

—Emuẽmukat 'ga oree, ki Kul'jyp. Kasi 'gã a'e pe 'ga jukai ne. Narafutari ore 'ga jukaa— 'jau 'gã 'upa, oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

Moromunepaw awi Pedro 'ga renuẽmawet

⁶⁻⁸“Ai'iwe pa je Pedro 'ga rerurukari 'gã nowase kwy” Erote 'ga 'eawera ppytuna rupi Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga mua Pedro 'ga renuẽmukaa juĩ. Tata 'jawe futat ywagipewara 'ga wenyfugamũ 'ua Pedro 'ga upe. Jefaruu põ'õ me Pedro 'ga 'ũina moromunepawa pype osea. Mukũĩ itaju pyu 'gã 'ga pofaa 'gã nee. Moromunepawa rokwar ipe nanẽ jefaruu 'ga 'ami iarũmũ nũ. A'etea ywagipewara 'gã 'ut ojesaukaa Pedro 'ga upe. A'eramũ ywagipewara 'ga Pedro 'ga jasi'ywyyka 'ga momaka 'jau 'ga upe:

—Ere ejua, ki Pedro— 'jau ywagipewara 'ga Pedro 'ga upe.

A'erauwe futat Pedro 'ga pofaawa jerawi 'ga wi ojetee futat.

—Ere epyapaawa munepa, eku'afaawa nanẽ nũ— 'jau ywagipewara 'ga 'ga upe.

A'erauwe Pedro 'ga iapou.

—Epiara munepa ere ejua je rupi— 'jau ywagipewara 'ga 'ga upe.

9-11 A'eramũ Pedro 'ga afu'ama awau jefaruu pō'ō awi futat, awau ywagipewara 'ga rewiri. Tuwiiu moromunepawa. A'erauwe ywagipewara 'ga 'upa tenune Pedro 'ga upe, 'ga rerokwapa jefaruu pyu. A'eramũ 'gã awau okwapa ajepeja jefaruu pyu. Awau 'gã owaẽma itaju 'okwara upe. Pook. Ojeawopytymo'woka ojetee futat 'gã nupe. Awau 'gã uẽma ukawō'ō me. Ukawō'ō mü rupi awauwe ywagipewara 'ga opojo'ogamũ 'ga wi awau ojeupia ywag ipe nũ.

A'erauwe Pedro 'ga apyakwafugamũ. “Kuu. A'jea futat nipo ajee je ěmi ra'e. Afayup sipo je pa a'e nakwe je re'ã”, 'jau Pedro 'ga ojeupe. “Janeruwarete 'ga pa ywagipewara 'ga amut je renuẽma ra'e, Erote 'ga wi ra'e”, 'jau Pedro 'ga ojeupe. “Toroo 'ga ijukau 'jau, e'i Erote 'ga jee numiamũ. Judeu 'gã nanẽ je juka are ifuwet nũ. A'ere Ku'jywa 'ga naje jukaukari 'gã nupe”, 'jau Pedro 'ga ojeupe.

12 Ee weapyo re Pedro 'ga awau Mari ěẽ rog ipe, Juã Maku 'ga y ěẽ rog ipe. Peu 'gã kwaiwete 'upa Jarejuwarete 'ga mogytau Pedro 'ga ree.

—Emuẽm 'ga imua oree— 'jau 'gã 'upa Jarejuwarete 'ga upe.

13 A'e pype Pedro 'ga 'ua 'okwara mopoga 'gã nupe u'ama. Pog pog pog. A'eramũ 'gã nemiayuwa ěẽ, Rode ěẽ awau 'okwar ipe.

—Awÿja te poromũ ako?—

'jau ěẽ.

A'ere ěẽ 'okwara nuawopytymo'wogi esaka.

Aipo ojeupe 'eramũ Pedro 'ga oje'ega ěẽ upe:

—Je ako Pedroramũ— 'jau 'ga ěẽ upe.

14 Aipo ojeupe 'eramũ ěẽ 'ga je'ega kwaapa. A'eramũ ěẽ aku'iramũ 'ga ree awau uãana 'ga mome'wau 'gã nupe.

—Pedro kĩa 'ut u'ama 'okwar ipe— 'jau ěẽ 'gã nupe.

A'ere 'gã nuerowiari etee ěẽ.

15 —Ene'me awi ĩ— 'jau etee 'gã ěẽ upe.

—A'jea futat— 'jau etee ěẽ 'gã nupe.

—Ywagipewara 'ga nipo! Pedro 'ga ree ojejuka ma'e 'ga nipo!— 'jau etee 'gã ěẽ upe.

—Naani. Pedro kĩa futat— 'jau etee ěẽ 'gã nupe.

(Atos 12.13-16Ped)

¹⁶A'ere Pedro 'ga niojeri futari u'ama 'okwara mopoga pog pog pog.
Poje 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. A'jea futat nipo aipo küi— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramü 'gã awau 'okwara rawopytymo'woka 'ga resaka.

—Kuu. A'jea futat ra'e küi. Pedro 'ga futat ra'e küi. O'meramü sipo eẽ 'i pa, sa'e nã'ã jane re'ã— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁷A'erauwe Pedro 'ga opo mowyri 'gã nupe, 'gã momika.

—Pe'je pejepika. Jeje'ega tepeenup 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'ga uẽmawera mome'wau 'gã nupe. Imome'upaw ire

—Enupare'ema 'gã nupe nanẽ ki pemome'u nũ. Ajepeja Tiago 'ga upe nanẽ ki pemome'u pejewau nũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

Imome'upaw ire Pedro 'ga awau 'gã nui.

¹⁸Ai'iwetetewe jefaruu 'gã opaka. 'Ga faawera etee esaka.

—Tÿÿ. Marupi 'ga uẽma ra'e 'ũ?— 'jau 'gã. —Uẽm 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'erauwe 'gã 'ga rekaa.

—Ojeawopytym agawewi futat nã'ã re'ã— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁹A'eramü 'gã 'wyriara 'ga, Erote 'ga 'gã monou 'ga rekaa. A'ere 'gã nuesagi 'ga. A'eramü 'ga resake'emamü Erote 'ga jefaruu 'gã apisaukaa.

Erote 'ga manūawet

Jefaruu 'gã apisiukar ire Erote 'ga awau Judeja ywy awi. Sesaria pe 'ga awau ajakawau.

²⁰A'ere Erote 'ga mara'neramü Tiro pewara 'gã nee, Sidom ipewara 'gã nee we ra'e jepi. A'eramü 'gã awau oporogytau 'ga upe. Sidom ipewat, Tiro pewat. Mĩmera 'gã awau oporogytau. Sidom ipe nitywi mama'ea. Tiro pe nanẽ nitywi nũ. A'eramü peuwara 'gã amü awau Erote 'ga upe.

Erote 'ga roga raarana 'ga upe ra'ne, Parasitu 'ga upe ra'ne 'gã awau oporogytau, 'ga mojrũmũ ojee. Parasitu 'ga esage 'gã nupe. Nimara'nei 'ga 'gã nee. A'eramü 'gã 'ga upe ra'ne awau oporogytau.

—Ma'eramü te 'wyriara 'ga mama'ea namurukari oree? Nitywi mama'ea ore'wyr ipe. Ekwap eje'ega e'wyriara 'ga upe oree— 'jau 'gã awau 'ga upe.

A'eramü Parasitu 'ga awau oje'ega Erote 'ga upe:

—Sidom ipewara 'gã, Tiro pewara 'gã netee 'ut oporogytau enee ra'e numiamũ— 'jau 'ga awau 'ga upe.

²¹—A'jea. “Ikoai'i 'gã tut oporogytau jee 'jau, e'i 'ga pẽ nupe”, ere ewau 'gã nupe— 'jau etee Erote 'ga 'ga upe.

A'erauwe Parasitu 'ga ruri 'jau 'gã nupe nũ:

—“Ikoai'i 'gã tut oporogytau jee 'jau”, e'i etee 'ga pẽ nupe ko— 'jau 'ga awau 'gã nupe nũ.

A'eramü 'gã awau etee nũ. Muapyt oser ire 'gã 'ua nũ. 'Gã nurauwe Erote 'ga 'wyriara raity munepa. 'Wyriara raity munew ire 'ga awau 'wyriara renawa

'arimũ wapyka 'ũina oporogytau 'gã nupe. ²²Peu Erote 'ga pyriwara 'gã kwaiwete futat ajemogyau. 'Ga porogyta 'ga renamũ 'ga pyriwara 'gã wafukaita.

—Maira futat 'ga. Naae 'jawewara 'ga rũi. Maireteete 'ga 'jawewara te nipo 'ã 'ũi oporogytau janee— 'jau 'gã ajaupe wafukaita.

Aipo ojeupe 'gã 'eramũ Erote 'ga aku'iramũ etee futat 'ũina. “Naani. Aipo pe'je awi. Namaira rũi je. Aerefetea te je pẽ 'jawe”, 'jawe'em futat 'ga 'gã nupe. Aku'iramũ etee 'ũina 'gã 'eawer are.

²³A'erauwe Janeruwarete 'ga ojepyriwara 'ga mua. Ewo'iuu upe 'ga py'a monoogukaapap 'ga wi furuk furuk furuk. A'eramũ 'ga monou 'ga retyka wenawa 'ar awi põpẽn amanũmũ awau. “Ku'jywa 'ga 'jawewara 'ga futat 'ga” 'e are Erote 'ga ku'iramũ, Janeruwarete 'ga amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ ewo'iuu upe Erote 'ga py'a monoogukaapap.

²⁴A'eramũ 'gã Janeruwarete 'ga mome'u mokwasi'wau, kwaiwete. A'eramũ amumera 'gã a'eramũ futat Janeruwarete 'ga rerowiaa kwaiwete. Erote 'ga manũnamũ 'gã Jarejuwarete 'ga pojeupa ajemogyau.

—Nia'wryi 'ga aipo 'eramũ ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã Erote 'ga rera mokwasi'wau amunawa pype. “Erote 'ga amanũ erujewi” 'ea 'gã imokwasi'wau amunawa pype, amunawa moyka.

²⁵Erote 'ga manũ re Panape 'ga Saulo 'ga retee awau ojewya Jerusareg ipe. Ka'aranũũ rerawau Jerusareg ipewara 'gã nupe.

—Åtioki pewara 'gã ka'aranũũa werurukat oree pẽ nupe— 'jau 'gã 'gã nupe. —“Ty'ara upe 'gã nekoi” 'ea 'gã wanup. A'eramũ 'gã ka'aranũũ rerurukaa oree pẽ nupe— 'jau 'gã imonou 'gã nupe.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wryiara upe ka'aranũũ mono re Panape 'ga ojewya awau Åtioki pe Saulo 'ga retee nũ. Pe awi 'gã kunumũũ 'ga rerawau ojeupi, Juã Maku 'ga rerawau.

Saulo 'ga retee Panape 'ga ataawet

13 ¹Peu Åtioki pe Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã ajemogyau. 'Ga je'eg are moromu'jara 'gã nanẽ nũ. Panape 'ga, Saulo 'ga, Simão 'ga, Lusiu 'ga, Manaẽ 'ga. Mĩmera 'gã Janeruwarete 'ga je'eg are moromu'jara 'gã ajemogyau Åtioki pe, Jejui 'ga rerowiaara 'gã pype. Simão 'ga ipiũnũ. A'eramũ 'gã Piũnũ 'jau 'ga upe. Lusiu 'ga Sirene pewarera. Manaẽ 'ga waranupa Erote 'ga retee rakue. Aipo Erote 'ga 'ũina 'wryiaramũ Garireja ywy pewara 'gã nupe rakue.

²Aipo 'gã ajatykau oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Ojemil'ware'ema futat 'gã Jarejuwarete 'ga upe oporogyta enune. A'e pype Janeruwarete 'ga 'Agesage oje'ega 'gã nupe:

—Pemũ'ẽ 'gã amũ jee, je upe oporowyky ma'eramũ— 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega 'gã nupe. —Panape 'ga, Saulo 'ga. Mĩmera 'gã etee ki pemũ'ẽ jee. Toporowyky 'gã jee 'jau— 'jau 'ga oje'ega 'gã nupe.

³Ojemil'ware'emawe futat 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'gã opo monou 'gã apyte'rarimũ. A'ere 'gã 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau Jarejuwarete 'ga je'lega mome'wau kwe pe— 'jau 'gã 'gã nupe. A'erauwe Panape 'ga awau Saulo 'ga retee. 4,5 Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã monou kwe pe.

—Pe'je pejewau kwe pe Jejuí 'ga mome'wau 'gã nupe— 'jau Ku'jywa 'ga 'Agesagea 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau. Serusia pe 'gã awau. Juã Maku 'ga awau 'gã nupi 'gã poawamũ. A'e awi 'gã awau yaruu pype u'aa 'ypõ'õũ me awawamũ, Sipiri pe awawamũ. 'Gã awau Saramina 'jawa amunaw ipe ra'ne ra'ne awau ojekoka. Owaëm ire 'gã awau Jarejuwarete 'ga je'lega mome'wau 'gã nupe. Judeu 'gã jatykaaw ipe 'gã awau osou imome'wau. 6 'Gã nupe imome'upaw ire 'gã awau 'ypõ'õũ raapa. Awau owaëma Pafusi 'jawa amunaw ipe nũ. Peu owaëm ire 'gã pãjetywera 'ga rekoa. Barjesusi 'ga rera. Judeua 'ga. A'ere grego 'gã je'leg imũ Erimasi 'ga rer irũa.

—Je Jarejuwarete 'ga je'lega mome'waramũ— 'jau futatee o'meramũ 'gã nupe ra'e jepi.

7 Aipoa pãjetywera 'ga Sergiu Paulo 'ga jekoty'aawa. Sergiu Paulo 'ga 'wyriaramũ 'ypõ'õ mewara 'gã nupe. 'Wyriara esage 'ga te poromũ. 'Iakwaap te 'ga. A'eramũ 'wyriara 'ga Panape 'ga renũina Saulo 'ga retee.

—Pe'je pejewa 'au je pyri Jarejuwarete 'ga porogyta mome'wau jee. Taenup Jarejuwarete 'ga porogytafera 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

8 A'ere pãjetywera 'ga nafutari 'gã nura 'gã porogytaa 'ga upe. Nafutari 'ga Sergiu 'ga Jejuí 'ga rerowiara. A'eramũ 'ga oporenuwiwere'emamũ 'gã nee.

—Ereapyaka awi 'gã nee. O'meramũ te 'gã 'i akou— 'jau pãjetywera 'ga ojekoty'aawa 'ga upe.

9 Aipo 'ga 'eramũ Saulo 'ga amã'jãu 'ga ree. Saulo 'ga mukũi 'ga rera. 'Ga rer irũa Paulo. A'eramũ Paulo 'ga 'ga resaka katu katu u'ama. Amara'neramũ 'ga ree.

—Ma'eramũ ene aipo 'jau ki 'ei— 'jau Paulo 'ga 'ga upe, 'ga reakwara resaka u'ama.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea Paulo 'ga rerekou. A'eramũ 'ga 'ga pojeupe'ema futat oje'lega 'ga upe:

10—Ene mama'eukwaawa 'wyriara upe oporowyky ma'eramũ epije ete ekou kũi— 'jau Paulo 'ga pãjetywera 'ga upe. —Ene te 'ã mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa. Enetywerete ene ekou— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ene te 'ã e'me are te ereko. Ajee 'ã nerefutari esage ma'ea. Nereapoa'uweri futari 'ã esage ma'ea ekou— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Mama'e tywera etee tãmējē 'ã ereapo ekou. Jarejuwarete 'ga 'ã ereje'ẽwu'jag ekoete ekou— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ma'eramũ ene epoire'ema etywer awi 'ũ?— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. 11—Ma'eramũ nipo 'ã Janeruwarete 'ga ene rereko tyweri. Enerea mowewaiwi ene wi— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

Aipo ojeupe 'erauwe 'ga weawewamũ. A'eramũ futat 'ga akou ojerowarowaka etee futat.

—Tÿÿ. Maran te 'awamũ je rekoï nũ? Pe'je pejejua je popyyka je rerawau je'wyr ipe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'ga amũ 'ga rerawau 'ga 'wyr ipe. ¹²Aipo 'ga rea wewa resaka Sergiu 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiaa akou. Jarejuwarete 'ga je'eg are amu'eramũ 'ga 'jau: "Janeruwarete 'ga esage", 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga a'eramũ 'ga rerowiaa.

¹³Aipo re Paulo 'ga awau pe awi nũ, Pafusi 'jaw awi nũ, opytuna 'gã netee. Yaruu pype 'gã u'aa awau Periga 'jaw ipe. Pãfiria wyy pe Periga 'upa.

A'ere Juã Maku 'ga nooi kwe pe 'gã nupi. Pãfiria wyy awi futat 'ga jewyri 'gã nui, 'ua oje'wyr ipe nũ, Jerusareg ipe nũ. ¹⁴A'eramũ Paulo 'ga etee awau Panape 'ga retee Ætioki pe. Pisiri wyy pe aipoa Ætiokia amunawa 'upa.

Morowyke'ema rupi 'gã awau judeu 'gã jatykaaw ipe. 'Gã awau osou wapyka enupa. 'Ga amũ Moisesi 'ga remikwasiarera pe mogytau 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarera pe nanẽ imogytau 'gã nupe nũ.

¹⁵Imogytapaw ire peuwara 'gã 'wyrriara 'gã oje'ega monou 'gã nupe:

—Ityp te mama'e mũ pẽnemimome'ua ore ore muekõãjawamũ?
Pejemikwaawa pemome'u ore— 'jau 'gã oje'ega monou 'gã nupe.

¹⁶Aipo 'eramũ Paulo 'ga afu'ama opo mowya 'gã momika.

—Pe'je pejeapyakau jeje'eg are. Pẽẽ mũ judeua. Judeue'ema pẽẽ mũ nanẽ nũ. Najuejue etee futat 'ã perowiat Jarejuwarete 'ga. Judeue'emamũ nanẽ 'ã perowiat 'ga nũ— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama. ¹⁷—Ymã te Janeruwarete 'ga judeuramũ oreypy 'gã mũ'ei 'gã nui rakue. Ojeupe futat 'ga 'gã mũ'jãu, 'gã momytuna. Egitu wyy pe 'gã nekoramũ 'ga 'gã momytuna ojeupe wemiayuwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau. —Na'gã wyya rũi agawewi peu Egitu wyya. A'etea 'gã ajemogyau peu. Pe awi Janeruwarete 'ga 'gã nerua opãjẽ mũ futat rakue. A'ere 'gã awau watau kwe pe ajemogyau. ¹⁸Kwarẽta kwara mu'aa 'gã awau ajemogyau watau amunawe'em ipe futat. Nitywi amunawa 'gã waw ipe. Nia'wyrri agawewi futat 'gã Jarejuwarete 'ga upe. A'etea Janeruwarete 'ga ojejuka 'gã nee rakue— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

¹⁹—Kanaã wyy pe 'gã waẽm ire Janeruwarete 'ga peuwara 'gã apisaukaa 'gã nupe. Sete amunawa pype Janeruwarete 'ga 'gã motaukarukaa rakue, mama'e tywera apoaramũ rakue. 'Gã wyy pojekaukaa 'gã nupe. A'eramũ Janeruwarete 'ga aipo wyy monou judeu 'gã nupe, wemiayuwa 'gã nupe, 'gã nupawamũ. A'eramũ 'gã ma'ea futat aipo wyya. Namutamutat 'gã ajemogyau aipo wyy pe. ²⁰Kwaturu sētu sïkwẽta kwara mu'aa ajemogyau aipo wyya ojeupe imonopyrera pype. 'Awamũ je judeuramũ oreypy 'gã nee Jarejuwarete 'ga jejukaawera mome'ui pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

—A'ere Janeruwarete 'ga 'gã amũ monou imogou 'wyrriarimũ 'gã nupe. Anure Janeruwarete 'ga Samueu 'ga mogou 'wyrriarimũ 'gã nupe. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga, Samueu 'ga. ²¹'Ga sawa'erauwe 'ga pytuna 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe: " 'Ga amũ emÿi 'wyrriaramũ ore", 'jau 'gã 'ga upe rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama.

—A'erauwe Janeruwarete 'ga Sau 'ga mogoi 'wyriarareteramũ 'gã nupe. Sau 'ga Kisi 'ga ra'yra 'ga. Pêjamĩ 'ga juapyrera 'ga. Kwarêta kwara rupi 'ga akou 'wyriaramũ. A'ere 'ga nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ Janeruwarete 'ga opoia Sau 'ga wi. A'eramũ 'ga Davi 'ga etee imogou 'ga py'rau nũ. Davi 'ga 'ga imogou 'ga renawer ipe nũ. ²²“Davi 'ga Jese 'ga ra'yra 'ga. 'Ga jeremifutara wapo a'jeteetewi jee”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gã nupe. “Ma'eramũ je 'ã jeporomutaramũ 'ga ree. Jeje'ega 'ga 'ã wenup akou. A'eramũ je 'ga mogou 'wyriaramũ pê nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gã nupe.

²³—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i 'gã nupe rakue: “Davi 'ga juapyrama nipo je amut amũ pê nupe, pëtywera moiawamũ”, 'jau 'ga 'ã rakue. A'eferupi te aje ako 'ga Jejuĩ 'ga muri rakue, Israeu juapyreramũ ore rakue, oretywera moiawamũ rakue. U'eawer imũ etee futat ako 'ga Jejuĩ 'ga muri rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

²⁴—Jejuĩ 'ga rur enune 'ã Juã Batista 'ga awau judeu 'gã mul'jau rakue. “Pejetywer awi pepoit. Pejetywer awi pepoiramũ tapymĩ pêẽ 'y pe 'jau”, 'jau 'ga 'ã 'gã nupe rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

²⁵—Oporowykypaw enune 'ã Juã 'ga oporonupa ee 'gã nupe rakue: “Je kwaap te pejepe? Naje rũi Janeruwarete 'ga remimurera. A'ere te 'ga ruri je rewiri”, 'jau 'ã Juã 'ga 'gã nupe rakue. “Je rewiri te 'ga rekoi. Kũima'eteete 'ga. Je akotee ma'ea te. A'ere 'ga te kũima'eteetea. Apoat te je 'ga tekou”, 'jau 'ã Juã 'ga 'gã nupe rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

²⁶—Nan Janeruwarete 'ga oje'ega mua janee. Abraão 'ga juapyreramũ, judeuramũ ore 'ga imua rakue. Pë nupe judeue'emamũ nanë 'ga oje'ega mua 'awamũ nũ. A'eramũ pêẽ 'awamũ pêẽ nanë 'ga rerowiaa nũ. A'eramũ pejejemogyau ore 'jawe. A'eramũ 'ga oje'ega mua janee: “Pejetywer awi pëpoiweramũ je imoiri pê nui”, 'jau 'ga janee rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama. ²⁷—A'ere Jerusareg ipewara 'gã nokwaawi “Jejuĩ 'ga aetywera moiara” 'ea. 'Gã 'wyria'ri miamũ futat nokwaawi 'ga imoira. Morowykye'ema rupi 'gã ajatykau, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarera mogytaw. A'ere 'gã naeapyoi futari 'gã porogytafer are. Ymã te 'gã Jejuĩ 'ga juka are ka'arana kwasiari inuga janee rakue. A'eferupi tee futat ajee ako 'gã 'ga jukaukari Piratu 'ga upe rail'i. Jarejuwarete 'ga je'egawer imũ etee futat 'gã 'ga jukau rail'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

—'Ga 'ã esage agawewi futat. A'etea 'ã 'gã amũ “nia'wyri 'ga akou” 'gã e'i futatee Jejuĩ 'ga upe rail'i. ²⁸A'eramũ 'gã 'jau Piratu 'ga upe: “Ejukaukat 'ga”, 'jau 'gã 'ã Piratu 'ga upe 'ga jukaukaa ekoete rail'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

²⁹—A'ere Janeruwarete 'ga oje'egawer imũ etee futat 'ga jukaukari. Ymã we futat te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are inuga janee rakue. A'eramũ 'gã a'eferupi tee futat 'ga jukau 'awamũ rail'i. 'Ga manũ re 'gã 'ga mua 'ga mojjypa 'ypeywar awi. 'Ga mojjyw ire 'gã 'ga rerawau ita kwara pype 'ga nuga. ³⁰A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee nũ.

Amanũ agawewi futat 'ga. A'etea 'ga oferaw etee futat. Janeruwarete 'ga 'ga moferapa etee futat nũ— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gã nupe imome'wau.

³¹—Omoferaw ire 'ga ojesaukaa ojeupi Garireja ywy awi 'ut ma'efera 'gã nupe. Kwarêta 'ara rupi 'ga ojesaukaru'jau'japa akou 'gã nupe. 'Awamũ 'ga resakarera 'gã awau akou 'ga mome'wau judeu 'gã nupe. ³²Ore nanẽ nũ arajua 'awamũ 'ga mome'wau pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. ³³—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue: “‘Ga manũ re je te 'ã teja'yra 'ga amoferap”, e'i 'ga janepyty 'gã nupe rakue. “A'eramũ 'ga amanũu'jape'ema”, 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa 'gã nupe rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau. — U'eawer imũ etee futat 'ga Jejui 'ga moferawi. Ymã 'ga amũ Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue, Saumu 'jaw are rakue:

“‘Awamũ je ene mogoi teja'yramũ.

'Awamũ je rekoi eneruwamũ”,

'jau 'ga ikwasiarukaa inuga Saumu 'jaw are rakue. Jejui 'ga upe 'ga aipo nuga rakue— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴—A'ere Janeruwarete 'ga oje'ega wa'yra 'ga feraw are rakue nũ.

“Amoferaw etee nipo je ene nũ eneme'emamũ futat nipo”, 'jau 'ga 'ga upe, 'jau 'ga 'ã inuga ka'aran are janee rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

—“Ymã te je 'i Davi 'ga upe ikue: Mama'e esagea tomono ene upe 'jau, a'e je 'ga upe ikue.

A'eramũ je 'awamũ mama'e esage monou 'ga juapyreramũ pẽ nupe te'eawer imũ etee futat”,

'ea nanẽ Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue. Aipoa nanẽ 'ga Jejui 'ga ree inuga rakue nũ.

³⁵—A'ea Davi 'ga inuga rakue nũ:

“Ene te 'ã ejemiayuwa 'ga reumera neremonemukari, esage ma'e 'ga reumera neremonemukari”,

'jau Davi 'ga inuga ikwasiaa rakue nũ— 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

³⁶—Amanũme'ewe Davi 'ga akou Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat oporowykyau rakue. A'ere 'ã Davi 'ga manũ rakue. A'eramũ 'gã 'ga rerawau ityma rakue, 'ga pytuna pyri rakue. Onemamũ 'ã 'ga opytunera 'gã 'jawe etee futat rakue. A'eramũ 'ga naojee rui ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. ³⁷Jejui 'ga ree te 'ga ikwasiari inuga janee rakue. Jejui 'ga manũ re 'ã Janeruwarete 'ga 'ga moferawi rakue. A'eramũ 'ga 'ã oneme'emamũ rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

^{38,39}—Peenuw esage ki je 'ga mome'ua pejejeupe. 'Ga etee futat aetywera ope'a ae wi. Ae werowiarãmũ 'ga ipe'ai ae wi— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gã nupe.

—Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega monoi Moisesi 'ga upe rakue. A'ea Moisesi 'ga okwasiat inuga janee rakue. A'ere 'ga remikwasiarera nomoiri aetywera ae wi. Jejui 'ga etee werowiarãmũ aetywer awi ae katu'ok— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

40,41—Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga amũ upe rakue, Apakuki 'ga upe rakue.

“Je te 'ã Pënuwaretea.

Oporowyky agawewi je ako tekou pë pype ikue.

A'etea 'ã naje rerowiari pejepe.

Pë mu'e agawewi nipo 'ga amũ.

A'etea nipo jeje'ega neperowiari futari.

Perekoemã etee nipo jeje'ega.

A'eramũ nipo pëë pejemanũmũ futat je rerowiare'emamũ. Naje rerowiaara rüi pëë.

A'eramũ ki pëë pejekyllau pejejemogyau pejemanũ awi”,

'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa inuga janeë rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

—Pejea'gu ki pejejemogyau 'ga je'ega rerekoemã awi. 'Ga je'ega rerekoemã awi pejejea'gue'emamũ ywawuje futat pemanũ, 'ga 'eawer imũ etee futat— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gã nupe.

42 Oporogytapaw ire Paulo 'ga uëma Panape 'ga retee judeu 'gã jatykaaw awi nũ. Jui 'gã ëmamũ 'gã amũ 'jau 'gã nupe:

—Iko morowykye'ema rupi ki pejot 'au nũ, aipo morogyta mome'wau oreë nũ— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Nai'i— 'jau 'gã 'gã nupe.

43 A'eramũ aipo mome'u renuparera 'gã amũ awau 'gã nupi. Judeu 'gã awau 'gã nupi. Judeue'ema 'gã nanë amũ awau 'gã nupi nũ. Janeruwarete 'ga 'gã werowiat. A'eramũ 'gã a'eramũ awau 'gã porogyta renupa 'gã nupi. 'Gã nerawaw ipe Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe Panape 'ga retee.

—Janeruwarete 'ga 'ã esage janeë. Werowiaaramũ 'ga ojejukau esage janeë. Werowiare'ema 'gã nee te ajee 'ga 'ã nojejukai futari. A'eramũ pëë 'ga rerowiaa a'jea futat pejejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau pe rupi 'gã nerekou.

44 Iko morowykye'ema rupi 'gã ojewya 'ua nũ, Judeu 'gã jatykaaw ipe nũ. A'eramũ peuwara 'gã ajatykau 'gã nee, 'gã porogyta renupa nũ. A'eramũ 'gã awaupap ja'wyja'wy 'gã nupi Jarejuwarete 'ga porogyta renupa.

45 A'eramũ 'gã ojewi opytuna 'gã opap ja'wyja'wyrãmũ judeu 'gã amũ 'gã nerekoayau.

—O'meramũ 'gã 'i akou pë nupe. Nia'wryi 'gã. Pë mu'e tyweruu 'gã akou. O'meramũ te 'gã 'i akou— 'jau judeu 'gã opytuna 'gã nupe, ojewi 'gã opap ja'wyja'wyrãmũ 'gã poromũ 'jau.

46 A'ere aipo ojeupe 'eramũ Paulo 'ga je'egi etee 'gã nupe, Panape 'ga retee.

—Neperowiari 'ã Jarejuwarete 'ga. Nepëoweri etee 'ã 'ga pyri. Pë nupe ra'ne agawewi ako ore 'ga mome'ui ai'i. A'ere 'ã 'ga neperowiari etee ako ai'i— 'jau Paulo 'ga oje'ega judeu 'gã nupe, 'gã pojeupe'ema futat. —Au'je ajee ore pë nupe imome'u re. Oropoir ore 'awamũ pë nui. Judeue'ema 'gã nupe te ore oi 'ga mome'wau— 'jau 'ga 'gã nupe.

47—Ymã te Janeruwarete 'ga 'i janeë rakue:

“Amũ'ẽ je pẽẽ 'gã nupe teje'ega mome'waramũ, judeue'ema 'gã nupe teje'ega mome'waramũ.

'Ga 'ã ae katu'ok, pe'je ki 'gã nupe.

Oje'ega rerowiaaramũ 'ga ae katu'ogi, pe'je ki 'gã nupe”,
'jau 'ga ikwasiarukaa inuga janee rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

⁴⁸A'e renupa judeue'ema 'gã wekõẽãjamũ ajemogyau.

—Esage te 'ã Janeruwarete 'ga je'ega— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ futat 'gã aku'iramũ ajemogyau 'ga je'eg are. A'eramũ 'gã amũ Jarejuwarete 'ga rerowiaa. Jarejuwarete 'ga remipyryrũmera 'gã 'ga rerowiaa. 'Gã amũ Janeruwarete 'ga ipyryrũmũ oje'pyriwaramũ nakwaparimũ warãu rũi. Aipo 'gã futat 'ga rerowiaaramũ ajemogyau.

⁴⁹A'eramũ futat 'gã awau Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Jarejararete 'ga je'ega mokwasi'wau awau 'gã nupe. ⁵⁰A'ere judeu 'gã amũ mara'neramũ Paulo 'ga ree Panape 'ga retee. A'eramũ 'gã awau 'wryia'ri 'gã nanẽ imamara'neukaa 'gã nee nũ. Peu 'gã pyri kũjãmera 'gã amũ ajemogyau. Ka'aranũũ kwai ma'e 'gã. Judeue'ema agawewi. A'etea 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiaa. 'Gã nanẽ 'gã imamara'neukaa Paulo 'ga ree nũ. A'eramũ 'gã a'eramũ 'gã nerekou tyweaete. A'eramũ 'gã 'jau 'gã nupe: —Pe'je pejewau ore wi— 'jau 'gã Paulo 'ga upe Panape 'ga retee.

⁵¹A'erauwe 'gã awau. O'wyawe 'gã opyapaawa mososoka opy awi inupãnupãu ajuee, 'yja motototoka jui. 'Gã nee Janeruwarete 'ga jejukae'ema resaukaawamũ 'gã opyapaawa nupãnupãu ajuee 'gã nupe.

—Jejui 'ga 'ã ore oromome'u arakou pẽ nupe numiamũ. A'ere 'ã 'ga neperowiari etee. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga amara'neramũ pẽ nee. Werowiare'emamũ 'ga pẽ katu'oke'ema futat— 'jau 'gã 'gã nupe. —A'eramũ nipo pẽẽ mama'eukwaawa rapyaw ipe futat pejewau— 'jau 'gã 'gã nupe opyapaawa nupãnupãu ajuee.

A'eramũ futat 'gã awau Ikoniu 'jaw ipe.

⁵²A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gã ku'iramũ ajemogyau, ãtioki pewara 'gã. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã nerekou.

14 ¹Ikoniu 'jaw ipe nãnẽwẽjẽmĩ nũ. Ikoniu 'jaw ipe owaẽm ire 'gã awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe nũ. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerowiaa, kwaiwete. Judeu 'gã judeue'ema 'gã netee Jejui 'ga rerowiaa nũ. ²A'ere judeu 'gã amũ Jejui 'ga nuerowiari. A'eramũ 'gã Paulo 'ga je'ẽwu'jaga futatee 'gã nupe. Panape 'ga nanẽ 'gã ije'ẽwu'jaga nũ. Judeue'ema 'gã nupe 'gã je'ẽwu'jaga. A'eramũ judeue'ema 'gã nanẽ 'gã futare'ema nũ. ³A'etea futat 'gã ako namutamutat peu Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe, okyjawe'em futat akou Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe:

—Janejararete 'ga 'ã ojejuka esage jane ree. Werowiaramũ 'ga ae katu'ogi— 'jau 'gã imome'wau 'gã nupe.

A'eramũ taetu Janeruwarete 'ga aku'iramũ 'gã nee. “A'jea futat 'gã jeje'ega mome'ui ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ taetu 'ga opãjẽ esage mua

'gã nupe. A'eramũ taetu 'gã aeremiapoe'ema apou akou. A'e resakara 'gã oporesagamũ 'gã nee. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—A'jea futat 'gã 'ea. Sã'ã Janeruwarete 'ga aeremiapoe'ema apoukara 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe.

⁴A'ere naju'jaju'jawe tee rüi 'gã poromutaramũ Paulo 'ga ree Panape 'ga retee. A'eramũ amumera 'gã etee oporomutaramũ judeu 'gã nee.

⁵A'eramũ 'gã ajatykau ojemoywyräfena 'gã nee. Judeu, judeue'em. Mĩmera 'gã ajatykau o'wyría'ri 'gã netee. Ita pyu 'gã juka are 'gã afuweramũ.

—Pe'je ajee ita pyu sijuka 'gã 'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

⁶A'ea 'ga amũ enupa. A'eramũ 'ga awau imome'wau Paulo 'ga upe.

—Ita pyu pẽ juka are 'gã fuweramũ ki 'ei— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'eramũ Paulo 'ga 'jau Panape 'ga upe:

—Pe'je ajee soo jareka'jama 'gã nui— 'jau 'ga 'ga upe.

—Nai'i. Ere ajee iruukwe— 'jau Panape 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'gã oka'jama jui. Likonia ywy pe 'gã awau oka'jama. Listra 'jawa 'upa Likonia ywy pe. Teripe 'jawa nanẽ 'upa Likonia ywy pe futat nũ. ⁷Kwe pe 'gã awau akou morogyta esage mome'wau 'gã nupe.

—Werowiaramũ Jejui 'ga aetywera pe'ai ae wi— 'jau 'gã awau akou imome'wau 'gã nupe.

⁸Listra 'jaw ipe ipyteu ma'e 'ga 'ũina wapyka. Nuatai futari 'ga u'aa ppy we futat.

Peuwara 'gã nupe Paulo 'ga Jejui 'ga mome'uramũ ipyteu ma'e 'ga nanẽ 'ũina enupa nũ. ⁹A'eramũ ipyteu ma'e 'ga 'jau ojeupe 'ũina. “Kuu. Arowiat pa je 'ga kwy. Tajekatu'ok 'ga 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ũina ojeupe tee futat.

Poje Paulo 'ga amã'jãu iteu ma'e 'ga ree. “Werowiat pa ipyteu ma'e 'ga Jejui 'ga 'ũina ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. ¹⁰A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Efu'am jui— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

A'erauwe ipyteu ma'e 'ga porĩ pym afu'ama awau watau. ¹¹A'eramũ futat 'ga fu'ama resakara 'gã wafukaita:

—Kuu. Nakũima'e 'gã nũ ra'e nũ'ũ. Maira 'gã te 'ut owaẽma janee ra'e— 'jau 'gã Paulo 'ga upe, iteu ma'e 'ga mafu'amamũ.

Oje'eg imũ etee 'gã ajemogyau wafukaita. A'eramũ Paulo 'ga 'gã afukaja kwaape'ema.

¹²A'eramũ 'gã omaira rera nuga 'gã nee. Jupete 'gã inuga Panape 'ga ree. Paulo 'ga oje'ega u'ama 'gã nupe. A'eramũ 'gã Mekuriu nuga 'ga ree.

¹³'Gã maira roga, Jupete roga, 'ũina amunawa rowase. 'Gã maira rog are omaenun ma'e 'ga mukũja kwatau rerawau 'ywyotyra reewe. 'Ywyotyra monou kwatau are.

—Simuoryp Paulo 'ga Panape 'ga retee 'jau. Maira futat 'gã na'e. Sijuka kwataua iapyau 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

¹⁴A'e resakawe Paulo 'ga 'jau Panape 'ga upe:

—Kuu. Maran te 'gã “kwataua sijuka 'gã nupe”, 'gã 'i janee 'wei?— 'Jau Paulo 'ga Panape 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga upe etee te 'ã ae kwatau jukai iapyau rakue. Jane upe niapyawarũ— 'Jau Paulo 'ga Panape 'ga upe.

A'erauwe 'gã awau ujãna wafukaita 'gã nupe.

¹⁵—Pê'me eteete awi nũ'ũ. Pê 'Jawewara te ore. Namaira rũi ore— 'Jau 'gã 'gã nupe.

Waity monoroka awau 'gã nepejãna wafukaita. 'Gã jemuaẽma 'gã nerekou 'gã naity monorogukaa 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'Jau kwatau apisi are ifuwet ma'e 'gã nupe:

—Jejui 'ga je'eg are te ore ruri pê mu'Jau— 'Jau Paulo 'ga 'gã nupe. —Au'Je ki maira'me rerowiar ire 'awamũ. Jejui 'ga 'ã ako ma'ea. A'eramũ pêẽ 'ga etee erowiaa ete Jarejuwarete 'ga retee. 'Gã te ako ma'ea. 'Gã nupe etee peporogyta etee. 'Gã te aeje'ega wanup— 'Jau Paulo 'ga 'gã nupe. —'Aga maira'me a'agawa peje'ega nuenuwa'uweri. A'eramũ pêẽ pejepoia jui. Jarejuwarete 'ga te perowiat. 'Ga te namanũa'uweri. Aeje'ega wanup ojeupe aeje'egamũ— 'Jau Paulo 'ga 'gã nupe. —'Ga te 'agamũ ywya wapo rakue. Mama'ea wapo katu katu rakue. Ywaga 'ga iapou. Wyra, wyra'i, ipira, 'y. Nitywi futari mama'e mũ 'ga remiapoe'emera. Ma'eramũ 'ã ae 'ga remiapofer imũ etee futat 'ga kwaawi— 'Jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau. ¹⁶—Ymã te Janeruwarete 'ga janeremifutara apoukari etee janee rakue. ¹⁷A'ere jane 'awamũ 'ga remiapofera esage resagi. A'eramũ jane 'ga remiapofer imũ etee futat 'ga kwaapa. 'Ga te 'ã amana amut janee. 'Ga te 'ã mama'e motyarũmũ ityarama rupi etee futat. Aeremi'ua nanẽ nũ. 'Ga te 'ã imua janee nanẽ nũ. Mĩmera 'ga 'ã iapou katu katu ae maku'iwamũ— 'Jau Paulo 'ga 'gã nupe.

¹⁸A'ere aipo 'gã 'eramũ miamũ 'gã kwatau juka are 'gã fueweramũ etee futat. ¹⁹A'e pe judeu 'gã amũ 'ua owaẽma 'gã nupe. Åtioki 'Jaw awi 'gã 'ua. Ikoniũ 'Jaw awi 'Jau. Ikoniũ 'Jaw ipe 'gã nekoramũ judeu 'gã amara'neramũ 'gã nee rai'i. A'eramũ Paulo 'ga ojee 'gã mara'neramũ awau ajepeja amunaw ipe Panape 'ga retee. A'ere 'gã nee imara'ne ma'e 'gã oi tee 'gã newiri. A'e 'gã poromũ 'ut o'meramũ 'gã nekwaw ipewara 'gã nupe.

—Nia'wyrĩ noko 'gã— 'Jau futatee 'gã 'gã nupe.

A'eramũ aipo amunaw ipewara 'gã nanẽ amara'neramũ 'gã nee nũ.

“Nia'wyrĩ noko 'gã”, 'ga 'e futateeramũ.

A'eramũ 'gã Paulo 'ga apiau ita pyu 'ga rerekou. A'eramũ 'gã Paulo 'ga jukawaipa ita pyu.

A'eramũ 'gã 'ga rerawau eroyryryka amunaw awi. 'Ga rerawau inuga yty apy'rarimũ. “Amanũ nipo 'ga re'ã”, 'Jau 'gã 'ga rerawau inuga ejaa.

²⁰A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gã oi 'ga ywyrĩ ajatykau. Ojeywyrĩ 'gã jatykaramũ 'ga oferapa 'gã nupe nũ. Afu'ama awau amunaw ipe osou nũ, Panape 'ga retee nũ. Ai'iwe Paulo 'ga Panape 'ga retee awau pe awi. Ajepeja amunaw ipe Teripe 'Jaw ipe awau ajukaaiw ire nũ.

²¹Peu Teripe 'jaw ipe Paulo 'ga Panape 'ga retee Jejuí 'ga mome'wau 'gã nupe nũ:

—Jejuí 'ga werowiarãmũ 'ga ae katu'ok— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe, Teripe 'jaw ipewara 'gã nupe.

A'eramũ kwaiwete 'gã Jejuí 'ga rerowiaa.

A'ere 'gã awau ojewya wekwawera amunaw ipe nũ. Listra, Ikoniu, Ātioki. Mĩmera amunaw ipe 'gã awau ojewya nũ. Ātioki 'upa Pisiri ywy pe. ²²A'ea wekwaw ipewara 'gã nupe oporogytau, Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe.

—Pěẽ 'ã Jejuí 'ga rerowiaara. A'eramũ pěẽ pejeku'iramũ, peje'arasige'emamũ. Jejuí 'ga rerowiaare'ema 'gã nipo “O'meramũ te 'gã 'i”, e'i pẽ nupe. “Nia'wryi Jejuí 'ga rerowiaara”, e'i pẽ nupe, pẽ nerekou tyweaete— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere kasi Jejuí 'ga rerowiaara peetyg ine. Pejejemogypyyka etee Jejuí 'ga ree. “Ga rerowiar awi oropoire'em ire ore oi ywag ipe anure”, pe'je etee ki pejejaupe— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga retee 'gã nupe. —“Janeruwarete 'ga ore'wryiara”, pe'je ete ki pejejaupe, aipo 'gã 'eramũ— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

Akou amunawa moyka, awawera amunaw ipe etee te futat 'gã awau akou 'gã mu'jau nũ.

²³A'eramũ futat 'gã amunaw ipe owaẽmawe 'gã 'ga amũ muẽma imogou 'wryiaramũ Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe, pastor 'jawa mogou 'gã nupe. Peu amunaw ipe owaẽmawe nanẽ nũ nãnwẽjẽmĩ futat imuẽma imogou 'gã nupe. Aipo apo re 'gã ojemi'ware'ema Ku'jywa 'ga upe oporogytaawamũ:

—Ku'jyp. Jejuí 'ga rerowiaara 'gã 'wryiara 'gã nee ore oroje'ega monoi enee. Ojemogypyyk 'gã ene ree. A'eramũ ene ejejukau 'gã nee— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee.

²⁴A'ere Jarejuwarete 'ga upe oje'ega mono re awau nũ. Awau Pisiri ywy raapa. Awau Periki 'jawa amunaw ipe, Pãfiria ywy pe 'up ma'e pe.

²⁵A'e pe 'gã Jejuí 'ga mome'wau peuwara 'gã nupe nũ. A'e awi 'gã awau Ataria 'jawa amunaw ipe nũ. Ataria 'upa 'yẽ'ẽ 'arimũ. ²⁶A'e pe 'gã yaru pype u'aawa mepyau. Awau ojewya 'uawera amunaw ipe Ātioki pe nũ, Siria ywy pe 'up ma'e nũ. A'ea amunaw awi 'gã o enune Jejuí 'ga rerowiaara 'gã oje'ega Jarejuwarete 'ga upe rai'i: “Ejejuka esage ki 'gã nee 'gã nerekou. Eneje'ega 'gã oo imome'wau akou kwe pe. A'eramũ ene ejejukau 'gã nee”, 'jau 'gã oje'ega Ku'jywa 'ga upe rai'i. Aipo Jarejuwarete 'ga upe 'gã 'e re Paulo 'ga awau watau Panape 'ga retee akou Jejuí 'ga mome'wau rai'i. A'ere 'gã aipo 'gã porowyky teepawamũ 'awamũ. A'eramũ 'gã 'ua ojewya nũ Ātioki pe nũ.

²⁷A'eramũ 'gã owaẽm ire Jejuí 'ga rerowiaara 'gã majatykau. A'eramũ futat 'gã wekwawera mome'wau, Jarejuwarete 'ga ojeupe iapoawera mome'wau 'gã nupe:

—Aljeteetewi te 'ga iapoi oree. Judeue'ema 'gã we futat werowiat— 'jau 'gã 'gã nupe. —Nanuara futat te 'ã Ku'jywa 'ga afutat Jejuí 'ga rerowiaara. Najudeu 'gã etee rũi erowiaara futat te 'ã 'ga afutat. Judeue'ema 'gã

erowiaara nanē futat te 'lã 'ga afutat nũ. Nanuara futat te 'lã esage 'ga upe— 'jau 'gã ajaupe, worrywamũ 'gã imome'u are.

²⁸A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee akou fukuu 'gã pyri peu.

Jerusareg ipe 'gã oawet

15 ¹Anure judeu 'gã amũ 'ua oje'wyr awi, Judeja ywy awi. Ātioki pe awau. A'e pe 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã mu'jau tyweruu.

—“Pe'je pejewau pejemojewagukaa 'gã nupe. Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat peapo. Kasi a'e pe Ku'jywa 'ga nepẽ katu'ogi ne”, e'i Moisesi 'ga rakue— 'jau 'gã 'gã nupe.

²A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee 'jau 'gã nupe:

—Naani. O'meramũ te 'gã 'i. Perowiat kasi 'gã ne. Judeu 'gã nupe etee te Moisesi 'ga 'i rakue— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ere pẽẽ naani. Nepemojewakawi. Judeu 'gã 'jawe 'e re amunipo 'ã nan tee futat pejemojewak. A'ere naani. Niapoawi aipoa. Jejui 'ga ae erowiamũ te Janeruwarete 'ga ae katu'ogi— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga retee 'gã nupe.

A'eramũ 'gã ajamueu kwaiwete aipoa morogyta are. A'ere 'gã nojomojerowiari etee. A'eramũ Paulo 'ga awau Panape 'ga retee Jerusareg ipe oporonupa ee Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe. A'eramũ peuwara 'gã 'gã amũ monou 'gã nupi. Peu Jerusareg ipe 'gã 'gã monou aipoa morogyta are 'gã momoranuwukaa.

—Pe'je pejewau peu Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe pejeporonupa ee. “A'jea te ae judeuramũ etee aejemojewagi?” tepe'je 'gã nupe 'jau. “A'jea te ae ijewak ma'eramũ etee ae jekatu'ogi?” pe'je pejewau Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe. Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wryiara 'gã nupe nanẽ pẽẽ pejeporonupa ee nũ— 'jau 'gã 'gã nupe 'gã monou peu.

³A'eramũ 'gã awau Jerusareg ipe oporonupa ee. Ātioki 'jaw awi 'gã awau. Awau 'gã Fenisia ywy raapa. A'ere Samari ywy raapa nũ. Awaw ipe 'gã akou oporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. Amunawa moyka.

—Ymãwarera 'gã 'awamũ wetypap. Jejui 'ga ete 'gã 'awamũ werowiat. Judeue'ema 'gã we futat 'ga werowiat— 'jau 'gã Samari ywy pewara 'gã nupe imome'wau.

Aipo ojeupe imome'uramũ 'gã aku'iramũ.

—A'jea futat. Nanuara futat te 'lã Janeruwarete 'ga afutat— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁴Nan futat awau akou kwe pe imome'wau. Awau 'gã owaẽma Jerusareg ipe. Jerusareg ipe 'gã waẽm ire Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'gã napeje'ega. Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wryiat, Jejui 'ga remimonofet. Mĩmera 'gã 'gã napeje'ega.

A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee wekwawera mome'wau 'gã nupe.

—Kwe pe ore oi arakou Jejui 'ga mome'wau amunawa moyka ikue. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerowiaa kwaiwete. Judeue'ema 'gã we futat erowiaa. Ymãwarera 'gã etykapap. A'eramũ 'gã 'awamũ Jejui 'ga rerowiaa ojekatu'okawamũ— 'jau 'gã 'gã nupe, wekwawera mome'wau.

⁵A'eramũ fariseu 'gã amũ afu'ama oje'ega 'gã nupe:

—Naani. Jejui 'ga rerowiar ire judeue'ema 'gã we futat 'awamũ 'gã jemojewagi Moisesi 'ga je'eger imũ etee futat. 'Ga 'eawer imũ etee futat 'gã nanẽ mama'e apoi ore 'jawe nũ— 'jau fariseu 'gã 'gã nupe.

⁶A'ere Paulo 'ga nafutari etee futat. A'eramũ 'gã oporogytau kwaiwete aipoa morogyta are. “Simu'e wějẽmĩ futat nipo aje jane 'gã Moisesi 'ga remikwasiarer are nũ? Naani futari te ra'u nũ?” 'e are 'gã ajamueu kwaiwete. ⁷A'eramũ kwaiwete 'gã jamue re Pedro 'ga afu'ama oporogytau 'gã nupe:

—Kunumĩmet, Peapyaka je ree. Je te ako Jejui 'ga je mogo judeue'ema 'gã nupe morogyta esage mome'waramũ ikue. A'eramũ pẽẽ ikwaapa 'ga 'eawera. “Tejerowiarãmũ te je 'gã katu'ogi”, e'i 'ga ikue. A'eramũ 'ga werowiarãmũ te ae katu'oka— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. ⁸—Janeruwarete 'ga okwaap katu katu mama'ea. A'eramũ 'ga ikwaapa werowiarãmũ. A'eramũ ako 'ga U'agesage mua judeue'ema 'gã nupe nanẽ futat ai'i nũ. Sooko 'ga judeurãmũ imura janee ikue. Nan futat ako 'ga imua 'gã nupe ai'i. ⁹A'eramũ 'ga werowiarãmũ te ae katu'oka— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Jarejuwarete 'ga upe jane aju'jaju'jawe etee futat. A'eramũ ako 'ga 'gã werowiar ypyrauwe 'gã katu'oka ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe, u'ama oporogytau.

—Sooko 'ga jane upe iapoa ikue nũ. Nan futat ako 'ga iapoi 'gã nupe ai'i. ¹⁰Ma'eramũ sipo ajee Jarejuwarete 'ga je'ega erekoemãpyra 'jawe etee pereko? “Simamara'neukat 'ga jarejee”, pe'je 'ã— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau.

—Ymã miamũ 'ã janeypy 'ga nuenupawa'uweri Moisesi 'ga je'egera rakue. Jane nanẽ nienupawa'uweri nũ. A'etea 'ã pẽẽ “Simu'e 'gã 'ga je'eger are”, pe'je 'gã nupe. ¹¹Na'ga je'egera renuparamũ rui Jejui 'ga ae katu'ogi. Jejui 'ga ipota'wata'wa ae ree. A'eramũ 'ga ae werowiarãmũ etee ae katu'oka— 'jau Pedro 'ga oje'ega 'gã nupe u'ama.

¹²A'eramũ 'gã opika etee ajemogyau Pedro 'ga je'ega renupa. Wea'aramũ ajemogyau aipoa morogyta are.

A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee wekwawera mome'wau nũ:

—Kwe pe Janeruwarete 'ga ore monoi ai'i. A'eramũ judeue'ema 'gã 'ga rerowiaa kwaiwete. Aeremiapoe'ema nanẽ 'ga iapoukaa oree 'gã neape ai'i— 'jau 'gã 'gã nupe imome'wau.

¹³Gã porogytapaw ire Tiago 'ga afu'ama oporogytau 'gã nupe nũ:

—Peapyaka je ree nanẽ nũ. ¹⁴Simão Pedro 'ga je'ega jane ako sienup ko. Janeruwarete 'ga a'jea futat opãjẽa wesaukat judeue'ema 'gã nupe. A'eramũ 'ga opota'waramũ 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã amũ mũ'jãu werowiarãmũ a'jea futat— 'jau Tiago 'ga 'gã nupe.

¹⁵—Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari aipo are oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue:

¹⁶“Je Pẽnuwaretea.

Ymã te je Davi 'ga mogoi 'wyrriaramũ tejemiayuwa 'gã nupe ikue. A'ere 'ga manũ re jeremiayuwa 'gã poiri je wi. A'eramũ je 'gã mokwasi'waukaa.

A'ere nipo je anure 'gã majatykai nũ”, 'jau 'ga rakue.

17 “Omajatykaramũ te nipo 'gã je rerowiari nũ.

Towajat tesirũmeretea we futat nipo je rerowiaa.

Tejemipyryũmera 'gã tejerowiaara futat, te je 'ã afutat”,

18 'jau Janeruwarete 'ga rakue— 'jau Tiago 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

19—Ma'eramũ je 'ã aipo je 'i pẽ nupe: Tene judeue'ema 'gã jemogyi.

Jarejuwarete 'ga 'gã werowiat. Nanuara futat te 'ã esage Ku'jywa 'ga upe.

20 A'eramũ jane ka'arana etee amũ monou ikwasiaa 'gã nupe aipo 'jau:

—Pe'u kasi maira'me a'agawa upe eroopyrera kumia ne. Ajepeja aipo 'jau.

Wyra rya ki pemonykyt jui. Wy monykyr ire etee ki miaro'o peeyt i'wau.

Pe'u kasi wya ne. Wy monykyre'ema nanẽ pẽẽ i'wawe'em nũ. Ajepeja aipo

'jau. Kũima'eramũ ae ajuemireko are akowe'em. Kũjã nanẽ nũ. Ojomen are akowe'em. Omena etee futat erekou. Ae nanẽ wemirekoa etee futat erekou nũ.

Aipoa sa'e imonou ikwasiaa ka'aran are 'gã nupe— 'jau Tiago 'ga 'gã nupe.

21—Ymã we futat 'gã 'ã Moisesi 'ga remikwasiarera mogyta renuwi ajemogyau judeu 'gã jatykaaw ipe rakue, morowykye'ema momagwamagwapa rakue.

A'eramũ 'gã ikwaapa futat Jarejuwarete 'ga je'ega— 'jau Tiago 'ga u'ama 'gã nupe.

A'eramũ 'ga pytuna 'gã Tiago 'ga 'e futaa. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—A'jea futat aipo resageramũ. A'eramũ jane nan iapou— 'jau 'gã ajaupe.

Judeue'ema 'gã nupe 'gã 'eawet

22 A'eramũ Jejui 'ga remimonofera 'gã amũ, Jejui 'ga rerowiaara 'gã, 'gã 'wyrriara 'gã netee ajatykau oporogytau ajaupe:

—Simono jarepytuna 'gã amũ 'gã nupi Ātioki pe 'jau— 'jau 'gã ajatykau oporogytau.

A'eramũ 'gã 'gã monou 'gã nupi. Paulo, Panape. Mĩmera 'gã nupi 'gã 'gã monoi. 'Ga amũ rera Judas. Mukũi aipo 'ga rera. Pasapasi 'ga rer irũa. Ajepeja 'ga rera Silasi. Aipo kũima'e 'gã nee Jerusareg ipewara 'gã ojemogypyka. A'eramũ 'gã 'gã mũ'jãu Ātioki pe 'gã monoawamũ.

23 A'eramũ 'gã najuejue etee futat ka'arana kwasiaa imonou Ātioki pewara 'gã nupe:

Ore mũ Jejui 'ga remimonofera, ore mũ 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara, ore mũ 'ga rerowiarypya. A'eramũ ore ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe. Oropytuna 'gã amũ nanẽ ore imonou pẽ nupe nũ. “Jarujete te pejemogy” 'ea ore imonou pẽ nupe, 'ga rerowiaar yauramũ Ātioki pewaramũ, Siria wyy pewaramũ, Sirisia wyy pewaramũ nanẽ nũ. Pẽẽ judeue'ema juejue.

24 Morogyta mũ ore aruenup. Orepytuna judeu 'gã amũ a'e oo peu Ātioki pe pẽ mu'jau tyweruu rai'i. A'eramũ 'gã a'e “pejemojewag iki”, 'jau pẽ nupe rai'i. “Kasi a'e pe Janeruwarete 'ga nepẽ katu'ogi ne”, 'jau 'gã a'e pẽ nupe rai'i. A'ere 'gã naoreje'eg imũ rũi 'gã oi. Ojetee futat 'gã oi ekoete pẽ mu'jau tyweruu akou rai'i.

²⁵⁻²⁷ A'eramũ ore a'eramũ oropytuna 'gã amũ monou 'gã moporogytaukaa pẽ nupe. Paulo 'ga futat ako 'ut Panape 'ga retee rai'i. 'Gã 'ã jarejekoty'aaw esagea futat. A'eramũ 'gã nupi ore oropytuna 'gã monou. Silasi 'ga, Judas 'ga. Mïmera 'gã ore imonou 'gã nupi. Oroporogytafera nipo 'gã imome'wau pẽ nupe nũ, 'jau 'gã imonou ikwasiaa ka'aran are.

Paulo 'ga Panape 'ga retee akou Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Afuweramũ agawewi 'gã 'gã nee rai'i. A'etea 'gã Jejui 'ga omome'au amunawa moyka rai'i. A'eramũ a'e 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa rai'i. ²⁸ A'eramũ ore porogyta ore ruwamũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea ore poaa, ore mu'akwaapa. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ imonou ikwasiaa ka'aran are pẽ nupe.

²⁹ Pe'u kasi maira'me a'agawa upe eroopyrera kumia ne. Wyrã rya ki pemonykyt jui. Wy monykyr ire etee ki miaro'o peeyt i'wau. Pe'u kasi wya ne. Wy monykyre'ema nanẽ pẽẽ i'wawe'em nũ. Kũima'eramũ ae ajumireko are akowe'em. Kũjã nanẽ nũ. Ojomen are akowe'em. Omena etee futat erekou. Ae nanẽ wemirekoa etee futat erekou nũ.

Aipo renuw ire nipo a'jea futat pejemogy esage. Pejejuka esage ki pejejee. Teepap ore 'ea.

Aipo e'i ete ore je'ega ka'aran are

³⁰ A'ere 'gã wemimuẽmera 'gã monou judeue'ema 'gã nupe. A'eramũ 'gã awau Paulo 'ga rupi, Panape 'ga reewe. 'Gã ka'arana rerawau Ātioki pewara 'gã nupe.

Ātioki pe owaẽm ire 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã majatykau. Ka'arana monou 'gã 'wyrãra 'ga upe. ³¹ A'eramũ 'gã 'wyrãra 'ga imogytau 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ga je'ega renupa. A'eramũ futat 'gã aku'iramũ ajemogyau. Kwaiwete 'gã ku'iramũ. ³² Imogytapaw ire Judas 'ga Silasi 'ga retee oporogytau 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã poromũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejejemogypyyka Jejui 'ga je'eg are. 'Ga je'ega peenup. A'eramũ pẽẽ erowiaa futat. Peetyk futat kasi 'ga rerowiara ne— 'jau Judas 'ga Silasi 'ga retee 'gã nupe.

³³ A'eramũ 'gã akou fukuuli 'gã pype. A'ere 'gã pype ako fukuuli re 'gã o'wya akou 'gã nui nũ.

—Ko ore oi arakou pẽ nui nũ— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Pe'je 'wei. Jaruete nipo peo pejekou 'ja. “Jaruete te pejemogy” 'ea 'gã amut pẽ nupe, pe'je ki jarejewirera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'gã nupe. A'eramũ 'gã awau ojewya oje'wyr ipe nũ.

^{34,35} A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee ete akou fukuuli peu, 'gã mu'jau nũ, opytuna Jejui 'ga rerowiaara 'gã netee. A'eramũ 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa ajemogyau.

Panape 'ga wi Paulo 'ga pojo'okawet

³⁶Anure Paulo 'ga 'jau Panape 'ga upe:

—Soo jarewawera amunawa momyrūmū jarekou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka 'jau nū. “Werowiat je sipo 'gã 'ga ajemogyau” 'e resaka 'jau— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga upe.

³⁷A'eramū Panape 'ga 'jau 'ga upe:

—Juã Maku 'ga ki ajee siroo jarejeupi nū— 'jau Panape 'ga Paulo 'ga upe.

³⁸A'ere Paulo 'ga niparueroweri Juã Maku 'ga ree.

—Nanuara ako 'ga ojewyt etee jane wi ikue. Pãfiria ywy pe jane rekoramū ako 'ga jewyri jane wi ikue— 'jau etee Paulo 'ga Panape 'ga upe.

³⁹A'eramū 'gã a'eramū ajamueu Juã Maku 'ga rerooe'em are. A'eramū 'gã opojo'ogamū ajau. A'eramū Panape 'ga Juã Maku 'ga retee awau yaruu pype. 'Ypõ'õũ me 'gã awau, Sipiri pe.

⁴⁰A'eramū Paulo 'ga Silasi 'ga etee erawau oirūnamū nū. A'eramū 'gã pytuna 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee:

—Ku'jyp. Kwe pe 'gã oi watau akou. Esag iki 'gã e'ÿina. Emu'akwaaw iki 'gã imogyau— 'jau 'gã oje'ega Jarejuwarete 'ga upe, 'gã o enune 'gã nee.

⁴¹A'ere Paulo 'ga Silasi 'ga rerawau erekou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe eroporogytau. Awau 'gã Siria ywy raapa. A'eramū 'gã awau Sirisia ywy raapa nū. Jejui 'ga rerowiaara 'gã maku'iu 'gã awau oporogytau 'gã nupe.

Paulo 'ga rupi Timoteo 'ga oawet

16 ¹A'ere Paulo 'ga Silasi 'ga retee awau owaēma Teripe 'jaw ipe, Listra 'jaw ipe 'jau. Listra 'jaw ipe Jejui 'ga rerowiaara 'ga amū akou. 'Ga rera Timoteo. 'Ga y ēē judeua. Ēē nanē Jejui 'ga rerowiaa nū. A'ere 'ga ruwa 'ga gregoa.

²Listra 'jaw ipe ajemogy ma'e, Ikoniu 'jaw ipewara 'gã netee oporomutaramū Timoteo 'ga ree. A'eramū 'gã oporogytau esage Timoteo 'ga ree Paulo 'ga upe.

³A'eramū Paulo 'ga Timoteo 'ga reroo are afuweramū ojeupi. A'eramū 'ga 'ga mojewaka judeu 'jawe. Peu ajemogy ma'e 'gã judeu 'gã okwaapap, “Gregoa Timoteo 'ga ruwa 'ga” 'e kwaapa. A'eramū 'ga ruwa 'ga Timoteo 'ga mojewake'ema rakue.

—Judeu 'gã pyri soo 'jau. A'eramū je ene mojewaka ra'ne— 'jau Paulo 'ga Timoteo 'ga upe.

A'eramū Paulo 'ga 'ga mojewaka. 'Ga y ēē judeua wejue. A'eramū 'gã 'ga mojewaka. ⁴'Ga mojewag ire 'gã awau. Paulo, Silasi, Timoteo. Mīmera 'gã awau akou amunawa moyka Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka. Jerusareg ipewara 'gã 'eawer are 'gã 'gã mu'jau awau akou. Jejui 'ga remimonofera 'gã 'eawera mome'wau 'gã nupe.

—Pēē 'ã judeue'ema. A'ere 'ã pēē jēmī Jejui 'ga perowiat. A'eramū ki pēē 'gã 'eawera renupa pejemogyau— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

⁵A'eramū Jejuí 'ga rerowiaara 'gã opoire'ema futat 'ga rerowiar awi. Ywawuje futat 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramū futat 'gã awau ajamu'jau Jejuí 'ga je'leg are. A'eramū futat 'gã Jejuí 'ga rerowiaa, kwaiwete. Ai'iwe amū nū, ai'iwe amū nū, ai'iwe amū nū. Kamēsiete futat Jejuí 'ga rerowiaara 'gã awau ojemomytuna.

Masetoni ywy pewara 'ga Paulo 'ga mo'wyawet

⁶Gã mu'epaw ire 'gã awau ajepeja ywy pe nū. Frigia ywy raapa awau. Garasi ywy pe nanē 'gã awau nū, peuwara 'gã mu'jau nū. Asia ywy pe te 'gã awau etee numiamū. A'ere Janerwarete 'ga 'Agesage je'egi 'gã nupe: —Kwe pe peo awi— 'jau 'ga 'Agesagea oje'ega 'gã nupe.

A'eramū 'gã awawe'em Asia ywy pe. Misia ywy pe etee 'gã awau. ⁷Pe awi 'gã o'wya Pitinia 'jaw ipe numiamū. A'ere nānēwējēmī Janerwarete 'ga 'i 'gã nupe nū:

—Peo awi kwe pe— 'ga 'i etee 'gã nupe nū. —Ajepeja amunaw ipe te pekwap— 'jau etee 'ga 'gã nupe nū.

A'eramū 'gã awau ajepeja ywy pe etee nū. ⁸Awau 'gã Misia ywy raapa etee. Awau 'gã owaēma Troate 'jawa amunaw ipe. Peu etee Janerwarete 'ga 'gã oo futari. 'Yē'ē 'arimū aipoa 'gã wawa 'upa.

⁹Ypytunimū kūima'e 'ga amū ojesaukaa Paulo 'ga upe, Masetoni ywy pewara 'ga ojesaukaa 'ga upe.

—Ejot ore pyri 'au. Ejot 'au ore mu'jau— 'jau 'ga u'ama 'ga upe.

A'eramū Paulo 'ga wea'aramū wemiesager are. “Janerwarete 'ga 'ga wesaukat jee. Masetoni ywy pe ekwap Jejuí 'ga mome'wau peuwara 'gã nupe, e'i 'ga jee”, 'jau 'ga ojeupe wea'aramū ee. ¹⁰“Janerwarete 'ga pa je renūi ra'e. Jejuí 'ga ekwap imome'wau 'gã nupe, e'i pa 'ga jee ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga wemiesagera mome'wau opytunamū oree. Imome'u re, Paulo 'ga 'jau:

—“Werowiarāmū Jejuí 'ga pētywera moiri pē nui, ere ewau imome'wau 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ai'i— 'jau Paulo 'ga oree imome'wau.

Troate 'jaw ipe Lukaramū je rekoí ikue. A'eramū je tewau 'gã nupi, pe awi 'gã oramū.

Firiposi pe 'ga Jejuí 'ga mome'uawet

¹¹Ai'iwetetewe Paulo 'ga ore reru'aa yaruú pype. Arawau 'yē'ē raapa. Arawau orowaēma 'ypō'ōūū mū pe, Samutrasia 'jaw ipe. Peu ore orosea yara pype etee futat. Ai'iwetetewe ore arawau 'y raapa nū. Arawau 'y owajara katy orojekoka. Neaporisi 'jaw ipe orojekoka. Peu ore yara rejaá arawau ywyri etee futat nū. ¹²Arawau ore orowaēma amunawa upe, Firiposi 'jawa upe. Amunawaretea futat poromū. Nitywi peu amunaw amū nū. Aipoa tāmējē futat 'up rakue. Roma pewara 'gã poromū iapou rakue, oje'wyrarete apou rakue. 'Gã 'wyrareteretea te poromū. Peu futat ore arakorakou'i ikue.

¹³Morowykye'ema rupi ore aruēma arawau 'y 'arimū oroje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

—Jarejatykaawa tywe'emamũ 'ã jane judeuramũ jane porogytai 'y arimũ 'ga upe jepi— 'jau ore arajaupe.

A'eramũ ore arawau 'y 'arimũ oroje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Peu ore arawau aruapyka oroporogytau kũjãmera 'gã nupe. Nitywi kũima'e 'gã. Kũjãmera 'gã etee futat 'up. A'eramũ ore kũjãmera 'gã nupe etee futat ore Jeju 'ga mome'wau. ¹⁴Paulo 'ga renupara mũ, Lidia eẽ. Jarejuwarete 'ga muorypara mũ eẽ. Taity esage me'egara eẽ. Tiatira pewarera eẽ. Eẽ poromũ 'ũina Paulo 'ga Jeju 'ga mome'u renupa 'ũina. A'erauwe futat Jeju 'ga eẽ mueapyou Paulo 'ga je'eg are. A'eramũ eẽ Jeju 'ga rerowiaa. ¹⁵Gã nupe oroporogytapaw ire ore Lidia eẽ pymĩãu 'y pe, eẽ pytuna 'gã netee futat.

—Pẽẽ 'ã Jeju 'ga perowiat. A'eramũ ore pẽ pymĩãu 'y pe— 'jau ore 'gã nupe, 'gã pymĩnamũ.

Opyĩ re eẽ oje'ega oree:

—Pe'je iruukwe jerog ipe. “A'jea futat sipo eẽ Jeju 'ga rerowiari ra'e”, pe'je jee ne. Jeju kĩa rerowiaara futat je 'awamũ. A'eramũ pẽ pejeju jerog ipe 'awamũ pejepytu'wawaipa ore'wyr ipe. Tepekoeko'i ore pyri 'jau— 'jau eẽ oree.

A'erauwe ore oi eẽ rog ipe.

Paulo 'ga Silasi 'ga retee

¹⁶Poje ore arawau arajemogyau Jarejuwarete 'ga upe oroporogytaaw ipe. Pe aje kũjãmuku eẽ ore rowosõu 'ua. Eẽ mama'eukwaawa wereko opir are. Eẽ rupiwara eẽ mu'jau mama'e jeaporam are. A'eramũ tesirũmera 'gã 'ua oporonupa ijeaporam are eẽ upe. A'eramũ eẽ rupiwara imome'waukaa eẽ upe 'gã nupe. Kũima'e 'gã amũ eẽ jara. Ojeupe imome'u re ee oporonup ma'e 'gã eẽ mepyau. Eẽ futat ka'aranũ pyyka imonou ujara 'gã nupe. ¹⁷Eẽ poromũ 'ut ore rowosõu. 'Ua eẽ ore rewiri wafukaita ekoete.

—Koa kũima'e wã Ku'jywa kĩa amut ae katu'oga mome'wau janee. “Jeju 'ga futat aetywera omoit ae wi, ae katu'oka”, e'i wã akou imome'wau. “Werowiarãmũ Jeju 'ga janetywera moiri jane wi, jane katu'oka”, e'i wã akou imome'wau janee— 'jau eẽ akou wafukaita 'gã nupe, 'ua ore rewiri.

¹⁸Namutat eẽ reko'i apou. Ai'iwe nũ, ai'iwe nũ, ai'iwe nũ.

Poje Paulo 'ga amara'neramũ eẽ ree. Omopiro'ysã'ysagamũ 'ga ojerowaka eẽ ree 'jau eẽ upe:

—Jeju 'ga rer imũ je 'i enee: Ere ejepe'au eẽ wi, eẽ tyweramũ, 'jau je enee— 'jau 'ga mama'eukwaawa upe.

A'erauwe mama'eukwaawa ojepe'au eẽ wi.

¹⁹A'eramũ eẽ jara 'gã amara'neramũ Paulo 'ga ree.

—Eẽ pirowara eremoit eẽ wi ra'e. 'Awamũ pa ajee 'gã ka'aranũ namuri oree ra'e— 'jau 'gã amara'neramũ Paulo 'ga ree.

A'eramũ aipoa kũjã eẽ jara 'gã Paulo 'ga pyyka Silasi 'ga retee 'gã nerawau ajatykaaw ipe 'wyrara rowase.

²⁰—Ko 'gã 'ã kũima'e 'gã al'jea futat judeua ra'e— 'jau kũjã êê jara 'gã 'gã nerawau 'gã mome'wau 'wyrriara 'gã nupe. —A'ere 'ã 'gã nur ekoetei 'au mama'e tywera apou jane'wyr ipe— 'jau 'gã 'gã nupe. —'Gã 'ut ajamamara'neukaa. 'Gã nemimu'ea 'gã mamara'neukat 'gã nee— 'jau futatee 'gã 'wyrriara 'gã nupe.

²¹—Wemiapo are 'ã 'gã nuri jane mu'jau ekoete. Jane 'ã romanũ 'wyrriara 'ga remiyauwa. A'eramũ jane jarejemu'jawe'em 'gã nemiapo are. 'Gã nemiapo are jane jemu'eramũ jane 'wyrriarete 'ga amara'heramũ jane ree. A'eramũ jane jarejemu'jawe'em 'gã nemiapo are— 'jau 'gã 'wyrriara 'gã nupe.

²²A'erauwe futat peu ajatyka ma'e 'gã afukai:

—A'jea futat te 'ã 'gã mama'e tywera apo ekoetei 'ua 'au— 'jau 'gã wafukaita. —Pe'je ajee sinupã 'gã— 'jau 'gã wafukaita.

A'erauwe 'wyrriara 'gã fu'ami 'gã naity monorogukaa 'gã nui. ²³A'ere 'gã 'gã mopimopika wyra'i pyu. 'Gã mopig ire 'gã 'gã nerawaukaa imunewukaa moromunepawa pype. A'ere 'gã 'jau moromunepawa jara 'ga upe:

—Esag iki 'gã. Eremũ'ëukat kasi 'gã ne— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe 'ga rekoi peu moromunepaw ipe 'gã nesaka. ²⁴Aipo ojeupe 'erauwe, 'ga 'gã nerawau myter ipewara pype 'gã munepa. 'Gã pyju'ã munepa 'yjejanũ kwara pype. A'ere 'ga imotywi 'gã nee. Tyyp 'jau agawewi futat. 'Gã pofaa itaju pyu. Typ.

²⁵Awau pyyajeaje katu. A'eramũ 'gã 'upa oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Amarakal'aga nanê 'gã 'upa 'ga upe nũ. Ajepeja moromunepawa pypewara 'gã enupa 'upa. ²⁶Poje wyy oyyita. Moromunepawa otomoga. Toomog. A'erauwe 'okwara ojeawopytymo'woka. 'Gã pofaawa nanê oia 'gã nui nũ. Wit.

A'ere moromunepawa jara 'ga seri 'upa. ²⁷Poje 'ga opaka amã'jãu moromunepawa 'okwar are.

—Tÿÿ. Te i'ëi ra'e 'ũ— 'jau 'ga ojeupe.

A'erauwe 'ga fu'ami jyyu rekyita ojee.

—Ajejuka pa je kwyl— 'jau 'ga.

²⁸A'eramũ Paulo 'ga wafukaita 'ga upe:

—Naani. Ereapo awi. Erejuka ekoete awi. Naru'ëi ore mũ ko— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁹A'erauwe moromunepawa jara 'ga je'egi wemiyauwa 'ga upe:

—Tata erut amũ jee 'wei— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe moromunepawa jara tata rerooi 'gã nepejãna. Ojeyyamũ 'ga Paulo 'ga wi. 'Ga kyjea 'ga moyyita 'gã nui. Te 'ga oi ty'y wenyup'ãu wapyka 'gã nowase. ³⁰A'erauwe moromunepawa jara 'ga 'i 'gã nupe:

—Pe'je pejejua ukupepe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'ga ukupepe 'gã neroo re 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja je iapou tejee 'ũ, tejekatu'okawamũ 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

³¹—Jeju 'ga erowiat. Janejararete 'ga futat. Werowiamũ 'ga tene katu'ok 'jau enepytuna 'gã netee 'jau— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

³²A'erauwe Paulo 'ga Jeju 'ga je'ega mome'ui moromunepawa jara 'ga upe, 'ga pytuna 'gã netee futat. A'eramũ 'gã najuejue etee futat Jeju 'ga rerowiaa.

³³A'erauwe moromunepawa jara 'ga Paulo 'ga kupe pirei 'ga ry awi. Silasi 'ga kupe nanē ipireita nū. A'ere 'ga muaga monou 'gã kupe are. 'Gã kupe peruga muaga pyu.

Okupe pireipaw ire Paulo 'ga moromunepawa jara 'ga pymiãu 'y pe, 'ga pytuna 'gã netee. Ojemu'jagamap 'gã Jejuí 'ga remiayuwamū.

³⁴'Y pe opymī re moromunepawa jara 'ga 'gã nerawau wog ipe 'gã mojemi'waa. A'erauwe futat moromunepawa jara 'ga ku'iramū akou. 'Ga pytuna 'gã nanē aku'iramū nū. Jarejuwarete 'ga 'gã maku'iukaa ojee.

³⁵Ai'iwetetewe 'wyrriara 'gã oje'ega jefaruu 'gã amū nupe:

—Pekwap 'jau moromunepawa jara 'ga upe: Topoit 'ga 'gã nui 'jau— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'erauwe jefaruu 'gã oi.

—“Ere epoiã 'gã nui”, e'i 'wyrriara 'gã enee ko— 'jau 'gã moromunepawa jara 'ga upe.

³⁶A'erauwe moromunepawa jara oje'ega Paulo 'ga upe:

—“Epoi esage ki 'gã nui, e'i 'wyrriara 'ga enee”, e'i 'gã 'ua jee ra'e. A'eramū pēē pejewau. Nepē mujāni futari 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁷—Naani nū'ū. Norooi futari ore nū'ū. Jemime nipo 'gã ore mogeukari rai'i? Naani. 'Gã neape 'gã ore mogeukari ai'i— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'gã nupe. —Naruapoi agawewi ako ore mama'e tywera ai'i. Romanūa agawewi ore, pē 'jawe. A'etea ako 'ga ore nupānupāukat 'gã neape ai'i. A'eramū 'ga 'gã neape futat 'ua ore renū'jāu nū'ū— 'jau Paulo 'ga oje'ega moywrafena'i jefaruu 'gã nupe.

³⁸Aipo ojeupe 'erauwe jefaruu 'gã awau ojewya 'wyrriara 'gã nupe 'jau:

—“Tene 'gã nuri. 'Gã futat ore monou”, e'i etee 'ga pē nupe ko— 'jau 'gã 'wyrriara 'gã nupe. —“Ore 'ã romanū 'wyrriara 'ga remiayuwa agawewi. A'etea 'gã 'ã ore nupā ekoete ako ai'i”, e'i etee 'ga ko— 'jau 'gã 'wyrriara 'gã nupe.

Romanū 'wyrriara 'ga remiayuwa 'gã ae nanupā ekoetei. A'eramū 'gã okyjau etee 'gã nui nū. ³⁹A'erauwe 'wyrriara 'gã awau moromunepaw ipe 'gã pyri:

—Ma'ja ere te ra'e?— 'jau 'gã awau 'gã nupe.

—Pe'je pejewa ore renū'jāu pēē futat, aru'e ore pē nupe ko— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

—A'jea. Pe'je ajee pejewau— 'jau 'wyrriara 'ga 'gã nupe. —Pe'je pejewau kwe pe ore wi. Ajepeja amunaw ipe pekwap nū— 'jau 'gã 'gã nupe. —Ore 'ã aruereko tywerete pēē. A'ere kasi pēmara'ne ore ree ne. Pe'je pejewau ore wi— 'jau 'wyrriara 'ga 'gã nupe.

⁴⁰A'erauwe Paulo 'ga jewyri awau Silasi 'ga retee Lidia eē 'wyr ipe nū. Peu 'ga wekwawera momel'wau Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe. A'erauwe 'gã aku'iramū ajemogyau 'gã nee 'gã nekwawera renupawe.

'Gã nupe oporogytapaw ire Paulo 'ga awau ajepeja amunaw ipe Silasi 'ga retee nū. A'eramū 'gã a'eramū aku'iramū ajemogyau.

Amunawa moyka Paulo 'ga oawet

17 ^{1,2}A'ere mukūja amunawa pyu 'gã kwawi etee. Anfipolisi 'jawa pyu, Apolonia 'jawa pyu. Awau 'gã Tesarūna 'jaw ipe etee opytau. Muapyra 'gã morowykye'ema magwapa aipo pe akou. A'e pe 'gã awau judeu 'gã jatykaaw ipe morowykye'ema rupi. Namutat 'ga akou Jarejuwarete 'ga mogytaawa upe owaēmawe iapou jepi. A'eramū 'ga poromū awau aipo amunaw ipe judeu 'gã nupe oporogytau nū.

³Namutat Paulo 'ga akou oporogytau judeu 'ga jatykaawa pype jepi. Jejui 'ga mome'wau judeu 'gã nupe jepi. A'ere aipoa amunaw ipewara 'gã judeu 'gã nokwaawi Jejui 'ga. 'Ga Ruwarete 'ga etee te 'gã werowiat. A'eramū Paulo 'ga 'gã mu'jau Jejui 'ga ree.

—Ymã te 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã ka'arana kwasiasi inuga janee rakue. “Jarejuwarete 'ga remimura 'ga nipo ayrū 'ua janee amanūmū. A'ere nipo 'ga ruwa 'ga 'ga moferawi etee nū”, 'jau 'gã ikwasiaa inuga janee rakue. U'eawer imū etee futat aje 'ã Janeruwarete 'ga 'ga muri janee rai'i. 'Ga futat Jejujamū. 'Ga futat Janeruwarete 'ga remimurera 'ga— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁴Paulo 'ga Silasi 'ga retee Jejui 'ga mome'uramū 'gã amū Jejui 'ga rerowiaa. A'eramū 'gã ajemogyau Paulo 'ga rewiri.

Kwaiwete futat grego 'gã ajemogyau Janeruwarete 'ga rerowiaa rai'i. A'ere 'gã nokwaawi te 'ga ra'yra 'ga rai'i. Kūjāmera 'gã nanē Jarejuwarete 'ga rerowiaa nū. Ika'aranūū kwai ma'e 'gã poromū kūjāmera 'gã. A'ere 'gã nokwaawi te Jejui 'ga. A'eramū 'gã Paulo 'ga ojeupe 'ga mome'uramū te 'ga rerowiaa. A'eramū 'gã oje'aa Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee.

⁵A'eramū 'ga rerowiare'ema 'gã ajemogyau peu oje'wyr ipe etee futat. A'eramū 'ga opytuna ojewi ipojo'ogamū 'gã nerekoayau ee.

—Ma'eramū 'gã Paulo 'ga rerowiaa 'ū? Ma'eramū 'gã opoia ekoete jane wi 'ū?— 'jau 'gã ajaupe amara'neramū.

A'eramū 'gã awau iarūe'ema 'gã amū majatykau erua. A'eramū aipo 'gã awau 'gã nekaa. Paulo, Silasi. Mīmera 'gã nekaa 'gã awau.

—Sipyk 'gã jarewau— 'jau 'gã 'gã nupe numiamū.

A'ere 'gã nuekoari 'gã. A'eramū 'gã awayau Jasāu 'ga rog ipe 'gã nekaa.

—Ma'ape te 'gã nekoi?— 'jau 'gã Jasāu 'ga upe. —Ma'ape te 'gã na'e? Ere 'gã mū'jāu oree— 'jau 'gã wafukaita Jasāu 'ga upe.

A'ere Jasāu 'ga 'i:

—Nitywi futari 'gã 'au— 'jau etee Jasāu 'ga 'gã nupe.

⁶A'eramū 'gã Jasāu 'ga etee ipyyka erawau. 'Ga pytuna 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã netee erawau o'wryiara 'gã nupe.

'Gã nerawau 'gã neruafukaita erekou:

—Ekoay kūima'e 'gã amū mama'e tywerete apou akou jane'wyr ipe. Kwe pe 'gã oi amunawa moyka, mama'e tywera apou akou. A'ere 'ã 'awamū 'gã nuri jane'wyr ipe mama'e tywera apou nū. ⁷Jasāu 'ga futat mama'e tywera

mome'wara 'gã wereko oje'wyr ipe— 'jau 'gã wafukaita 'gã nerawau. —“NaSesa 'ga rüi pē'wyrararetea”, e'i 'gã oree ai'i. “Jejuí 'ga te pē'wyríara”, e'i 'gã oree ai'i— 'jau futatee 'gã Jasäu 'ga rerawau erekou eruafukaita o'wyríara 'ga upe.

⁸A'e renupawe 'wyríara 'gã amara'neramü. Peu ajatyka ma'e 'gã nanë amara'neramü nü. ⁹A'erauwe 'wyríara 'gã oje'ega Jasäu 'ga upe 'ga pytuna 'gã netee:

—Pe'je ajee ka'aranüü pe mua oree, pejejewi ore póra repyramü. A'ere tepeo 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe 'gã ka'aranüü monou 'gã nupe ojemepyau. A'erauwe 'gã póri 'gã nui, 'gã monoukaa.

¹⁰Awau oypyunaiwamü. A'erauwe Jejuí 'ga rerowiaara 'gã je'egi Paulo 'ga upe, Silasi 'ga retee:

—Pe'je pejewau 'aw awi, ore'wyr awi— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'gã monoi Pereja 'jawa amunaw ipe ojewi.

Owaëma ypy we 'gã awau judeu 'gã jatykaaw ipe. A'erauwe Paulo 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe. ¹¹Peuwara 'gã naTesarün ipewara 'gã 'jawe rüi. 'Gã wapyaka etee ajemogyau ee. Kwaiwete 'gã ajatykau 'ga je'ega renupa. Paulo 'ga porogytapaw ire 'gã ka'arana pypekau esaka. Ymä te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari oje'eg are rakue. Aipo ka'arana pypekau esaka.

—A'jea futat te Paulo 'ga 'ga je'ega mome'ui? Naani te ra'u nü?— 'jau 'gã. A'erauwe 'gã ka'arana pypekai esaka.

—A'jea futat ra'e nü'ü. A'jea futat 'ga 'ga je'eg imü etee futat imome'ui ra'e. Sã'ã 'awamü 'ga je'ega ruwa ka'aran are— 'jau 'gã imome'wau ajaupe.

¹²A'erauwe futat 'gã Paulo 'ga je'ega rerowiari ka'arana resag ire.

A'eramü kwaiwete grego 'gã Jejuí 'ga rerowiaa. Ka'aranüü kwai ma'e kũjã 'gã nanë 'ga rerowiaa kwaiwete nü.

¹³Poje judeu 'gã, Tesarün ipewara 'gã, 'gã nera renupa.

—Pereja 'jaw ipe 'gã oi akou Jejuí 'ga mome'wau 'gã nupe nü— 'jau 'gã ajaupe. A'eramü 'gã awau 'gã newiri nü. A'eramü 'gã peuwara 'gã mamara'neukaa 'gã nee nü.

—O'meramü 'gã 'i. Oporogyta 'me te 'gã akou— 'jau 'gã awau peuwara 'gã nupe. A'eramü peuwara 'gã teewi oje'egayau Paulo 'ga upe nü, 'ga juka are afuweramü nü.

¹⁴'Gã newiri 'gã nuramü Jejuí 'ga rerowiaara 'gã Paulo 'ga monou ojewi.

—Ere ewau ore wi. Emÿemÿi'í ewau— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga oi ojetee futat 'ga awau. 'Ga pytuna 'gã nooi 'ga rupi. Silasi 'ga Timoteo 'ga retee opytau akou peu futat.

¹⁵Peuwara 'gã amü ete awau Paulo 'ga rupi 'ga irünamü. 'Y rupi 'gã 'ga rerawau 'ga rejaa Atenasi 'jawa amunaw ipe.

A'eramü Paulo 'ga oje'ega monou opytuna 'gã nupe, Pereja 'jaw ipe opyta ma'efera 'gã nupe:

—“Kamēsīete ki pejot je rewiri, e'i 'ga pē nupe ai'i”, pe'je ki 'gã nupe jee— 'jau Paulo 'ga oje'ega rerawaukaa 'gã nupe.

—A'eramũ Paulo 'ga rerawarera 'gã ojewya 'ua Pereja 'jaw ipe nũ. 'Ga rerawarera 'gã 'ua oje'ega Paulo 'ga pytuna 'gã nupe: “Kamēsīete ki pejot je rewiri”, e'i 'ga pē nupe— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe opyta ma'efera 'gã awau Paulo 'ga rewiri nũ.

¹⁶Atenasi pe Paulo 'ga akou opytuna 'gã napesaka. Opytuna 'gã nura poromukuran 'ga akou amunawa momyrũmũ. Peu maira'me a'agawa resaka. Kwaiwete maira'me a'agawa aipoa amunaw ipe. A'eramũ Paulo 'ga 'jau ojeupe: “Maira'me a'agawa etee pa 'gã wapo ra'e. Nokwaawi pa 'gã Jarejuwarete 'ga ra'e”, 'jau 'ga ojeupe u'arasigamũ akou 'gã nee, maira'me a'agawa apoara 'gã nee.

¹⁷Poje Paulo 'ga awau judeu 'gã jatykaawa pype Jeju 'ga mome'wau 'gã nupe. Kwaiwete judeu 'gã awau peu Jarejuwarete 'ga upe oporogytau. Judeue'ema 'gã nanẽ awau nũ. Judeue'ema 'gã agawewi. A'etea 'gã 'ga rerowiaa judeu 'gã 'jawe. A'eramũ 'gã juejue 'ga mome'u renupa.

Pe awi uẽm ire Paulo 'ga awau oporogytau 'gã amunawarete pyter ipe ajemogy tee ma'e 'gã nupe. ¹⁸Ojemu'e ma'efera 'gã nupe Paulo 'ga awau Jeju 'ga mome'wau. Epikureu 'gã nupe, Estoiku 'gã nupe nanẽ imome'wau nũ.

—Jeju 'ga oferap rai'i nũ, amanũ re nũ— 'jau 'ga u'ama imome'wau ojemu'e ma'efera 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'jau:

—Ma'eramũ 'ga ma'ja mome'wau janee ki 'ei?— 'jau aipo 'gã ajaupe.

—Tee. Maira mũ futat nipo aipo 'ga wemiesaga omome'u janee nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁹A'eramũ 'gã Paulo 'ga rerawau ajatykaaw ipe. Areopagu 'jaw ipe 'gã 'ga rerawau.

—Ere ajee iruukwe peu orejatykaaw ipe 'ũ— 'jau i'akwaap ma'e 'gã Paulo 'ga upe.

A'eramũ 'gã Paulo 'ga rerawau.

²⁰—Ejemikwaawa emome'upap ore ki 'ei. Norokwaawi we ore aipoa ki 'ei. Maran gatu te aipo ra'e ai kũ— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga porogytai 'gã nupe. ²¹Namutat peuwara 'gã wapyakau ajemogyau morogyta yau are ra'e jepi. A'eramũ 'gã Paulo 'ga je'eg are oporenuwiweramũ.

—Soo 'ga porogyta yau renupa— 'jau 'gã ajaupe.

^{22,23}Gã jatykaaw ipe owaẽm ire Paulo 'ga awau afu'ama oporogytau 'gã nupe.

—Kwaiwete te pẽmaira a'agawa. Kwaiwete te je maira a'agawa resagi tekou teamunawupaw ipe ai'i. “Maira a'agawa 'gã afutat nanimenime”, a'e je tejeupe tewau tekou kwe pe amunawa pyterimũ esaka tekou ai'i. A'ere pẽẽ ajepeja ita mojewake'emawe. “!Aga ita ore aramu'am oreremikwaawe'ema maira upe”, 'jau 'upa ita are ojekwasiaa— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau.

—'Ga 'ã a'jea futat nepekwaawi we. Je ete te 'ã 'ga okwaap. A'eramũ je 'awamũ 'ga mome'wau pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gã nupe.

—'Ga 'ã Janeruwaretea te. 'Ga te 'ã mama'ea wapo rakue. ²⁴Ywya 'ã 'ga iapou rakue. Ywy pewara 'ã 'ga iapou rakue. Ywaga 'ga 'ã iapou rakue. 'Ga te 'ã mama'e jararetea— 'jau 'ga 'gã nupe. —Na'oga pype rüi 'ga rekoi. Naeremiapofera pype rüi 'ga rekoi. ²⁵Nitywi 'ga remifutara mü mama'ea. 'Ga te 'ã mama'e wapo rakue. A'eramũ 'ga remifutara otywe'emamũ. 'Ga futat te 'ã ae apou rakue. 'Ga futat 'ã ae momytupoa 'agamũ rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe. ²⁶—Majepei'i etee futat 'ga 'ã küima'e 'ga apou rakue. A'e 'ga juapyrera futat 'agamũ ojemomytun— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe imome'wau. —Ae ppy juapyrera te 'ã ajemogy 'agamũ. 'Awamũ te aje 'ã ae jemogyi okwasi'wasi'wau. 'Y amutee are 'ga 'gã monou 'gã mogyau 'gã mokwasi'wasi'wau— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

—Ae'aawera we futat 'ga okwaap. “'Awamũ futat nipo 'gã amũ 'ari”, 'jau 'ga ojeupe 'üina— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Anure 'gã amũ tamogyukat 'jau”, 'jau 'ga 'üina. 'Ga 'ã jane juejue jane kwaapa, jane 'are'emauwe 'ga jane'aawa kwaapa. Jane manüawa nanẽ 'ga ikwaapa nü— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

²⁷—Ojee aeporokwaawiweramũ 'ga ojekwaawukaa jane upe. Takwaap Jarejuwarete 'ga 'jau 'jara 'gã nupe 'ga ojekwaawukaa. ²⁸Namuku rüi futat 'ga rekoi ae wi. Muku ae wi 'ga reko re amunipo 'ã ae papawi— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere 'ga jejukai ae ree. A'eramũ ae opapape'ema— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe. —Ymã te 'ã pëypy 'gã amũ ka'arana pe kwasiari inuga rakue: “Jane juejue 'ga ra'yra”, 'jau 'gã ikwasiaa inuga pẽ nupe rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

²⁹—A'ere 'ã pëẽ maira a'agawa etee peapo. Maira a'agawa ra'yra nipo pëẽ? Naani. Janeruwarete 'ga namaira a'agawa 'jawe rüi. Pëẽ 'ã maira a'agawa etee iapou pejejeupe. A'ere nanarüi Janeruwarete 'ga. Janeruwarete 'ga te 'ã nae rüi wapo rakue. Okoeteete ma'e 'ga. Ojetee futat 'ga jeuwi rakue. ³⁰Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ae resagi ete mama'e tywera aporamũ rakue. “Too. Nia'wyrui 'gã. A'ere 'gã je kwaawe'ema te 'gã nereko. A'eramũ je 'gã momape'ema ra'ne”, 'jau 'ga ojeupe 'üina rakue. Ymã te aipoa rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama. —A'ere 'ga 'awamũ 'ga je'egi janee: Pepoit pejetywer awi, 'jau 'ga 'ã janee. Najuejue etee futat pejepoia pejetywer awi, 'jau 'ga 'ã janee— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe. ³¹—Wemifutara 'ara rupi etee futat nipo Janeruwarete 'ga ae momapa. 'Awamũ te aje 'ga 'ã küima'e 'ga amũ muri imogou ae upe. A'e 'ga küima'e 'ga ae kwaap katu katu akou. Anure nipo 'ga ae majatykau wowase. Werowiarãmũ etee futat 'ga ae mogyau ojeypyri nipo. Werowiare'ema 'gã 'ga imonou etee mama'eukwaawa rapyaw ipe. 'Ga futat poromũ, Jejujamũ. A'e 'ga futat 'ut amanũmũ 'au jane pyri rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee rai'i nü. A'jea futat aipoa. A'je'em ire amunipo 'ã 'ga nomoferawi futari 'ga rai'i— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

³²A'e renupawe küima'e 'gã amũ 'ga jaita etee.

—Kuu. Manamũ tee aereumera ferawi 'i nũ'ũ. Naenuwi pa je aereumeramũ oferaw etee nũ 'ea jepi nũ— 'jau 'gã 'ga rerekoemãu.

A'ere amumera 'gã jemogyi etee futat 'ga renupa, 'ga jaite'ema futat. A'eramũ 'gã 'jau Paulo 'ga upe:

—Anure tereporogytau'jap oreo 'jau nũ. Taruenup katu katu 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

³³Gã nupe oporogytapaw ire Paulo 'ga awau 'gã nui. ³⁴A'ere amumera 'gã amũ nekoï Jejuï 'ga rerowiaaramũ. Jejuï 'ga rerowiaara 'ga amũ rera Dionisio. Ojemu'e ma'efera 'ga. Kũjã ãẽ nanẽ 'ga rerowiaa nũ. ãẽ rera Damarisi. 'Gã amũ nanẽ Jejuï 'ga rerowiaa nũ.

18 ¹A'e awi Paulo 'ga awau, Atenasi 'jaw awi. Korĩtu pe 'ga awau nũ.

²A'e pe owaẽma Paulo 'ga Akira 'ga rekoa. Põtu ywy pewarera 'ga poromũ Akiraramũ. 'Ga remireko Prisira ãẽ. 'Awamue 'gã 'ua ajakawau Roma 'jaw awi. Itari ywy pewarera 'gã futat 'wyrirarete 'ga, Krautiũ 'ga 'gã mua:

—Pe'je pejewau 'aw awi, Roma awi— 'jau peuwara 'gã 'wyrira 'ga 'gã nupe. —Judeuramũ pejewaupap— 'jau 'ga judeu 'gã nupe.

Roma pewarera 'gã 'ga imonou pe awi. A'eramũ Akira 'ga awau Korĩtu pe ajakawau wemireko ãẽ retee. Wyra pirera roga apoara Akira 'ga.

³Peu Paulo 'ga awau 'gã nekoa. Paulo 'ga nanẽ taityoga apoara nũ.

A'eramũ Paulo 'ga awau oporogytau 'gã nupe. A'eramũ Paulo 'ga a'e pe futat akou opytaw 'gã pyri. Wyra pirera roga apou 'gã pyri ime'ega ka'aranũũ are.

⁴Morowykye'ema rupi Paulo 'ga awau oporogytau judeu 'gã jatykaawa pype ajatyka ma'e 'gã nupe.

—Jejuï 'ga 'ã Janeruwarete 'ga remimurera— 'jau Paulo 'ga awau imome'wau 'gã nupe, judeu 'gã nupe, grego 'gã nupe 'jau.

⁵Ojete'e futat Paulo 'ga akou poromũ peu. Poje 'ga pytuna 'gã 'ua. Silasi 'ga Timoteo 'ga retee owaẽma 'ga upe.

Opytuna 'gã nurauwe 'ga opoia taityoga apo awi. A'eramũ futat 'ga akou Jejuï 'ga mome'wau etee peuwara 'gã nupe nũ, opytuna 'gã netee nũ:

—Jejuï 'ga futat Jarejuwarete 'ga remimurera— 'jau 'gã judeu 'gã nupe, 'gã mu'jau Kristu 'ga ree.

A'eramũ futat Paulo 'ga niojeri Jejuï 'ga mome'wau 'gã nupe. Ai'iwe nũ, ai'iwe nũ 'jau Paulo 'ga akou wojere'emamũ futat 'ga mome'wau 'gã nupe.

⁶A'ere 'gã nuerowiari etee 'ga.

—O'meramũ 'ga 'i akou— 'jau etee judeu 'gã Paulo 'ga Jejuï 'ga mome'uramũ.

Paulo 'ga 'gã ikurapa. A'eramũ Paulo 'ga amara'neramũ judeu 'gã nee. A'eramũ futat 'ga waity patukatukau waity tuwyrera mototoka, amara'ne resaukaa 'gã nupe.

—Jejuï 'ga je 'ã amome'u pẽ nupe numiamũ. A'ere 'ã neperowiari ete 'ga. A'eramũ je 'awamũ tewau pẽ nui. Judeue'ema 'gã nupe etee je oi Jejuï 'ga mome'wau nũ— 'jau 'ga waity patukatukau. —“Paulo 'ga ore monou

mama'eukwaawa rapyaw ipe”, pe'je kasi jee ne. Pěě futat te 'ã pëowet—
'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

⁷Awau 'gã nui. Judeue'ema 'ga rog ipe awau ojejyita. Tisiu Justo 'ga rog ipe awau. Jarejuwarete 'ga 'ga werowiat. Aipo kũima'e 'ga roga 'ũina judeu 'gã jatykaawa yse pe futat. A'eramũ 'ga awau peu. 'Ga roga pype 'ga akou Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. ⁸A'eramũ judeu 'gã jatykaawa raarana 'ga Jejui 'ga rerowiaa, Krisipu 'ga 'ga rerowiaa opytuna 'gã netee. Tekotee 'gã nanë 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramũ 'gã ojepymĩaukaa 'y pe 'gã nupe.

⁹Ypytunimũ Janejararete 'ga ojesaukaa oporogytau Paulo 'ga upe:
—Ere je mome'wau ekou ekyjawe'em futat. ¹⁰Je ako ene pyri. A'eramũ ene efuwepawe'emamũ futat ekou je mome'wau 'gã nupe. A'eramũ je ene rerekou tywerukare'ema 'gã nupe. Kwaiwete te 'ã je rerowiaara 'gã 'au— 'jau Jejui 'ga ojesaukaa Paulo 'ga upe.

¹¹A'eramũ futat Paulo 'ga akou aipo 'ga 'wyr ipe etee futat Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe. Majepeja te kwara mu'aa. Ajepeja rupi 'ga akou nũ. Awau 'ga kwara 'aramũ uëma 'gã nui.

¹²'Wyriar yau ruramũ judeu 'gã ajatykau. A'eramũ futat Paulo 'ga ppyka 'ga rerawau Gariu 'ga upe, 'wyriar yau upe 'ga rerawau. Akaja ywy pewara 'gã nupe 'wyriaramũ akou.

¹³—Ko 'ga kũima'e 'ga 'ut ore mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are numiamũ—
'jau 'gã 'ga rerawau 'wyriara upe. —A'ere 'ga naMoisesi 'ga remikwasiarera 'jawe rui imome'ui ore— 'jau 'gã 'ga upe. —O'meramũ te 'ga 'i akou. Wapo ekoete 'ga akou— 'jau 'gã 'ga rerawau 'wyriara upe imome'wau.

^{14,15}Paulo 'ga oje'egaramet 'wyriara 'ga upe. A'ere 'wyriara 'ga je'egi erujewi. A'eramũ Paulo 'ga oje'ege'ema.

—Mama'e tywera 'ga iapo re te amunipo 'ã je apyakai pëje'eg are. A'ere 'ã 'ga naani. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. Pěě 'ã judeua. Pěě noko ako pejamue ekoete jepi. Pejejamiapo are miamũ pejejamue jepi. A'eramũ je teapyakawe'em futat pë nee. Je 'ã romanũ. Pë'wyriaramũ futat je rekoi. A'eramũ je pënemiapo are teapyakawe'em. Najukai 'ga 'ga amũ. Nakurawi 'ga 'ga amũ. 'Wyriararetea 'ga miamũ 'ga nakurawi. Namama'e tywera rui futat 'ga wapo. A'eramũ je teapyakawe'em pë nee— 'jau etee 'wyriara 'ga 'ga nupe.

¹⁶A'erauwe 'wyriara 'ga 'gã mũ'jau ojewi.

—Pe'je pejewau peje'jau je wi— 'jau 'wyriara 'ga 'gã nupe.
A'erauwe 'ga 'gã mũ'ëukaa ojewi.

¹⁷A'eramũ 'gã awau amara'neramũ akou. 'Gã mara'nea 'gã nerekou. A'eramũ futat 'gã ajatykaawa raarana 'ga, Sostenesi 'ga ppyka 'ga nupãnupãu ekoete futat. 'Wyriara 'ga, Gariu 'ga 'gã nesaka agawewi futat. A'ere 'ga rekoi esakare'ema 'jawe etee futat.

¹⁸Korĩtu pe Paulo 'ga akou namutamutat. Poje 'ga awau aipo awi. Sëkreja 'jaw ipe 'ga awau, aipo awi. Akira 'ga awau 'ga rupi, wemireko

ẽẽ retee. Awau 'gã owaẽma Sêkreja 'jaw ipe. Peu wekwaw ipe Paulo 'ga ojeapina. Ojemuapesĩpesĩga futat.

—Nan nipo je iapoi enee— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe rai'i.

U'eawer imũ iapo re 'ga ojeapina.

A'ere 'gã awau u'aa yaru pype nũ. Awau 'gã oyaapa. Awau 'gã owaẽma. ¹⁹Efesu pe awau owaẽma ojekoka. Peu futat 'gã ũ'jãu. Peu futat Akira 'ga opytau Paulo 'ga wi wemireko ẽẽ retee.

Oo enune Paulo 'ga awau judeu 'ga jatykaaw ipe Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe.

—Jejui 'ga 'ã Janeruwarete 'ga remimurera— 'jau 'ga awau 'gã nupe.

A'ere 'gã nuerowiari 'ga. A'eramũ 'gã ajamueu ee. ²⁰A'eramũ peuwara 'gã 'jau 'ga upe:

—'Au epyta ore pyri nũ'ũ— 'jau 'gã.

—Tee nũ'ũ. Napytaa'uweri je nũ'ũ. ²¹Anure te nipo je ruri tejewya nũ. Jarejuwarete 'ga temuramũ tejewya pẽ pyri nũ— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

'Gã nupe oporogytapaw ire 'ga awau 'gã nui. Awau u'aa yar ipe nũ. Pe awi awau oyaapa. Awau 'ga 'y owajara katy oyaapa. ²²Sesaria pe 'ga awau ojekoka. Pe awi 'ga awau wyyri. Awau 'ga owaẽma Jerusareg ipe. Owaẽma ppy we Paulo 'ga awau oporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. 'Gã nupe oporogytapaw ire 'ga awau nũ. Ātioki pe awau nũ, Siria wyy pe 'up ma'e pe nũ. ²³A'e pe 'ga awau opytawaipa. Kamēsiete 'ga awau a'e awi nũ. Awau 'ga Garasi wyy raapa awau, Frigia wyy raapa. Mĩmera wemiaawa wyy pe Paulo 'ga awau akou oporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe.

—Pe'je pejemogyau 'ga rerowiaa. Pepoit futat kasi 'ga wi ne— 'jau 'ga awau akou oporogytau 'gã nupe. —Pejekyllaw'em futat pejemogyau— 'jau 'ga akou 'gã nupe.

²⁴Kwe pe Paulo 'ga oo 'ga rekoramũ judeu 'ga amũ awau Efesu 'jawa amunaw ipe akou. Aporu 'ga awau akou Efesu pe. Aresãri 'jaw ipe u'at ma'efera 'ga poromũ. ²⁵'Ga ojemu'e Jarejuwarete 'ga porogytafer are rakue. 'Ga omome'u esage 'ga je'ega 'gã nupe. A'eramũ 'ga awau akou wemikwaawa etee imome'wau 'gã nupe. Jejui 'ga 'ga ikwaapa futat numiamũ. A'ere 'ga Juã Batista 'ga porogytafera etee ikwaawi. Juã 'ga ae pymĩ 'y pe rakue. 'Ga porogytafera etee futat 'ga ikwaapa. 'Ga remimome'ufera etee 'ga ikwaapa akou.

²⁶A'erauwe 'ga oi judeu 'gã jatykaaw ipe imome'wau 'gã nupe. Aljeteetewi 'ga 'ga mome'wau numiamũ. A'ere 'ga nokwaapawi. A'ea 'ga imome'u 'ga 'amamũ Akira 'ga 'ga renupa. A'erauwe 'ga oje'ega wemireko ẽẽ upe:

—Okwaap futat 'ga numiamũ. Aljeteetewi 'ga porogytai numiamũ

ĩ. A'ere 'ga nokwaapawi katu we ra'e. Siroo 'ga jarejepyri nũ ĩ, 'gã mu'jaupap Jejui 'ga porogyta are nũ ĩ— 'jau Akira 'ga wemireko ẽẽ upe.

—Nai'i. Siroo futat jane kĩa— 'jau ẽẽ 'ga upe.

A'erauwe Akira 'ga oje'ega 'ga upe:

—Ere ejua ore rupi. Siroo ene oroje'wyr ipe, ene mu'jau Jejui 'ga ree 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga akou ojemu'jaukaa Akira 'ga upe.

²⁷Omu'e re Aporu 'ga awau Akaja ywy pe. “Too Akaja ywy pe 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga awau akou.

'Ga o enunewe 'ga mu'eawer ipewarera 'gã ka'arana monou ikwasiaa ajaupe.

“Pejejuka esage ki 'ga ree”, 'jau 'gã ka'arana monou ikwasiaa ajaupe.

“Jane 'jawe futat 'ga. Jejui 'ga rerowiaaramũ 'ga rekoi.

A'eramũ pēē pejejejukau 'ga ree”,

'jau 'gã imonou, ajaupe ikwasiaa.

²⁸Owaēmawe 'ga awau judeu 'gã pyri Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe:

—Ymã te 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã ka'arana kwasiari

inuga Jarejuwarete 'ga remimurama 'ga ree rakue— 'jau Aporu 'ga oporogytau 'gã nupe. —Jejui 'ga 'ã 'ga remimurera. Jejui 'ga futat 'ã jane katu'okara— 'jau 'ga judeu 'gã nupe oporogytau.

Aipo pyu 'ga 'gã moje'egawarũukare'ema futat.

Efesu pe Paulo 'ga rekoawet

19 ¹Korĩtu pe Aporu 'ga rekoramũ Paulo 'ga awau akou ywyri. Awau 'ga owaēma Efesu pe. Peu owaēm ire Paulo 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nekoa. ²A'eramũ Paulo 'ga oporonupa Jarejuwarete 'ga 'Agesage are 'gã nupe:

—Amut te Janeruwarete 'ga U'agesagea pē nupe rai'i? Jejui 'ga pēē erowiar ire rai'i?— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

—Tee. Naani nũ'ũ. Norokwaawi we te 'ã ore nanuara. A'eramũ ore 'ga orojeupe imura kwaape'ema nũ'ũ— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

³—Awỹja iapoawer imũ ajee pejepymĩukat 'y pe 'gã nupe rai'i ki 'ei?— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

—Juã Batista 'ga remiapofer imũ tee 'ga ore pymĩ 'y pe ai'i nũ'ũ— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

⁴—A'jea futat Juã 'ga oi 'gã pymĩãu. Otywer awi 'gã poiramũ 'ga 'gã pymĩãu akou rai'i. A'ere 'ã Juã 'ga 'i rai'i: “Kũima'e 'ga amũ 'ut je rewiri”, 'jau 'ga Israeu juapyrera 'gã nupe rai'i. “A'e 'ga kũima'e 'ga ki perowiat”, 'jau 'ga 'ã 'gã nupe rai'i— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'e 'ga kũima'e 'ga rera Jejui— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁵A'e renupawe 'gã 'jau 'gã nupe:

—'Awamũ ore Jejui 'ga rerowiaaramũ juejue futat. Jejui 'ga orejara— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'gã nerawau 'gã pymĩãukaa 'y pe Jejui 'ga rer imũ.

⁶'Gã pymĩ re Paulo 'ga opo monou 'gã apyte'rarimũ. A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesage 'ua osou 'gã nupe. Ojepype ise ppyrauwe 'gã oje'eg amuteeramũ. Janeruwarete 'ga tee 'gã wereko poromũ 'gã moje'eg amuteeu ojekwaawukaa 'gã nupe a'eramũ futat. A'eramũ 'gã akou Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe. ⁷Kwaiwete te kũima'e 'gã. Tusi te 'gã pytuna.

⁸Peu Paulo 'ga muapyra jay moka'jama akou 'gã pype, Jejuí 'ga mome'wau 'gã nupe. Judeu 'gã jatykaawa pype 'ga Jejuí 'ga mome'wau 'gã nupe.

Okyjawe'em oporogytau 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'lega mome'wau 'gã nupe.

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega muri janee rakue. “Anure nipo je tejemipyyrũmera 'ga monoi pẽ nupe, pẽnemiapesagera 'ga monoi pẽ nupe”, 'jau 'ga 'ũina janee rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe. — A'eferupi tee 'ga 'ã 'awamũ 'ga muri futari imogou janee. 'Ga rera 'ã Jejuí.

'Ga 'ã ae katu'ok werowiarãmũ— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

⁹Aipo 'eramũ amumera 'gã 'ga rerowiare'ema. Niporenuwiwieri 'gã 'ga ree.

—Awÿja sipo ajee poromũ Jejujamũ? Nia'wyri nipo 'ga rerowiaara— 'jau 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerowiaara 'gã nowase.

Aipo 'eramũ Paulo 'ga oje'ega Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe:

—Pe'je iruukwe 'gã nui. Nuerowiari futari 'gã na'e— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau 'gã jatykaaw awi. Awau 'gã moromu'jawa 'og ipe. Tiranu 'ga peuwara 'gã mu'jara. Moromu'jawa 'og ipe 'ga awau 'gã mu'jau wojere'emamũ futat. Ai'iwe nũ, ai'iwe nũ, ai'iwe nũ 'jau 'ga awau Jejuí 'ga mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau 'ga ree.

¹⁰Mukũja kwara Paulo 'ga imu'aa peu, 'gã mu'jau akou. A'eramũ Asia ywy pewara 'gã najuejue etee futat 'ga porogyta renupa. Judeu 'gã, judeue'ema 'gã 'jau. Tesirũmera 'gã we futat 'ga porogyta renupa.

Sewa 'ga ra'yra 'gã

¹¹A'ere Janeruwarete 'ga opãjẽ mua Paulo 'ga upe. A'eramũ aeremiapoe'ema apoukaa Paulo 'ga upe. ¹²A'eramũ 'gã amũ 'ua Paulo 'ga raity pe upe, taity peme'ri upe. A'erauwe 'gã erooi ipypiraa ojero'wu ma'e 'gã karuara 'arimũ ipypiraa.

A'erauwe 'gã ojekatu'oka. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã 'arimũ nanẽ 'gã erawau nũ. Tok ipypekau'i erawau inuga 'gã 'arimũ. A'erauwe mama'eukwaawa opoia 'gã nui. Janeruwarete 'ga opãjẽ mua Paulo 'ga upe poromũ iapoukaa 'ga upe.

^{13,14}A'eramũ judeu 'gã amũ nanẽ awau ekoete akou kwe pe.

“Mama'eukwaawa simoit 'gã nui Jejuí 'ga rer imũ 'jau”, 'jau ajaupe numiamũ. Sete 'gã pytuna. Sewa 'ga ra'yra 'gã. Mainana 'wyriara 'ga futat Sewa 'ga. 'Ga ra'yra 'gã poromũ oje'eg ekoete Jejuí 'ga rer imũ mama'eukwaawa upe.

—Paulo 'ga oo Jejuí 'ga mome'wau oree jepi. A'eramũ ore Paulo 'ga remimome'ufera 'ga rer imũ oroje'ega pẽ nupe: Pe'je pejejepe'au 'gã nui— 'jau 'gã mama'eukwaawa upe.

¹⁵A'ere mama'eukwaawa je'egi etee 'gã nupe:

—Jejuí 'ga ore orokwaap. Paulo 'ga nanẽ ore ikwaapa nũ. A'ere ore pẽẽ norokwaawi— 'jau mama'eukwaawa 'gã nupe. —Awÿja te pẽẽ? NaJejuí 'ga rerowiaara rui pẽẽ— 'jau etee mama'eukwaawa 'gã nupe.

¹⁶A'eramũ mama'eukwaawa rerekwara 'ga 'gã pyyka. A'eramũ futat 'gã nupãnupãnupãu 'gã naity monoronoroka. A'eramũ 'gã oka'jama jui. Typ. 'Gã ujãna jui. 'Gã muayrũrũmũ etee 'gã monou, mama'eukwaawa ojeupe 'gã je'egamũ.

¹⁷A'e renuw ypyrauwe Efesu pewara 'gã okyjau ajemogyau.

—Peenup te Sewa 'ga ra'yra 'gã nera?— 'jau 'gã ajaupe. —Jejui 'ga rer imũ 'gã je'eg ekoetei mama'eukwaawa upe 'ea? A'ere mama'eukwaawa rerekwara 'ga 'gã naity monoronorogi etee 'gã nui 'gã nupānupāu etee 'ea rail'i. Noje'eg ekoetei ae 'ga rer imũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ taetu 'gã okyjau Jejui 'ga rer imũ oje'eg ekoete awi. Judeu 'gã, judeue'ema 'gã netee okyjau ajemogyau nũ.

¹⁸A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'ua ojemome'wau Paulo 'ga upe, kwaiwete. —Ymã te noko oretyweramũ ikue 'ja. Mama'e tywera etee ore iapou ikue. A'ere ore 'awamũ ore poiri orotywera apo awi. Aruerowiar ore Jejui 'ga 'awamũ arajemogyau— 'jau 'gã 'ua ojemome'wau Paulo 'ga upe.

Peuwara 'gã nowase futat 'gã ojemome'wau.

¹⁹Kwaiwete pājēa nanē Jejui 'ga rerowiaa nũ. A'e 'gã futat awau ka'arana upe. Aipo ka'arana mama'e tywer are 'gã mu'jau. A'ere 'gã poiri mama'e tywera apo awi. A'eramũ 'gã ka'arana rerua imajatykau iapyramũ. Mama'e tywer are amu'eawera rerua imono'oga.

A'ere 'gã tata monygi ipype. Fu iapyau inuga. Iapy re 'gã imomyawera repy mojoyrũmũ. Ka'arana repya síkwēta miu ita 'ywope'ia. A'etea 'gã naeawyrũi futari oka'aranũũ momyawer are.

²⁰A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã awau ojemomytuna ajemogyau. Kwaiwete te pājē 'gã Jejui 'ga rerowiaa. A'eramũ futat 'gã mama'e tywera apo awi opoia. A'eramũ 'gã nesakarera 'gã imokwasi'wau imome'wau ajaupe.

Aipo renupawe kwaiwete 'gã Jejui 'ga rerowiaa. A'eramũ futat 'gã Jejui 'ga je'ega mokwasi'wau. Amunawa moymoyka. A'eramũ futat Jejui 'ga rerowiaara 'gã ojemomytuna kwaiwete.

Efesu pewara 'gã mara'neawet

²¹A'ere Paulo 'ga 'ũina wea'aramũ. “Marupi te je oi tekou nũ?” 'jau 'ga 'ũina. Ojeupe tee futat oporogytau. “Masetoni ywy raapa pa je oi tekou kwy. Akaja pyu 'jau tewau kwy. A'e awi futat tewau Jerusareg ipe tewaēma 'jau kwy. Jerusareg ipe tekoteko'i re tewau Roma pe 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ũina wea'aramũ ojetee futat. Oo enune 'ga 'ũina wea'aramũ ee nũ.

²²A'eramũ 'ga ojekoty'aawa 'gã na'ne imonou wenune.

—Pe'je iruukwe pejewau je renune Masetoni ywy pe— 'jau 'ga 'gã nupe. A'erauwe 'ga pytuna 'gã oi, Timoteo 'ga Erasto 'ga retee.

—'Au je rekoi ra'ne. Anure too pē newiri 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Paulo 'ga peu akou.

^{23,24}Peu 'ga rekwaw ipe 'gã amũ amara'neramũ Paulo 'ga ree. Demetriu 'ga amara'neramũ 'ga ree. Prata 'jawa apoara 'ga poromũ Demetriuramũ. Ita enyfu'gi are oporowyky ma'e 'ga. A'eramũ 'ga futat 'o'gi'i apou. Maira'me a'agawa roga 'jawewara 'ga iapou. Diana 'jawa 'gã maira.

Ojeupe Paulo 'ga Jejui 'ga mome'uramũ aipo amunawa pewara 'gã amũ Jejui 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã a'eramũ opoia omaira rerowiar awi, Diana 'jawa rerowiar awi. A'eramũ 'gã maira a'agawa ro'gi mure'ema ojeupe. A'eramũ 'o'gi'i apoara 'ga, Demetriu 'ga amara'neramũ Paulo 'ga ree.

²⁵A'erauwe 'ga iapoara 'gã majatykau imua. A'eramũ 'ga oporogytau 'gã nupe:

—Paulo 'ga 'ã jane porowykya nuapoukaru'jawi janee. Jane moka'aranũũukare'ema nipo 'ã 'awamũ. Mama'e tywerete are 'ga 'auwara 'gã mu'ei. ²⁶“Naeremiapoa rüi Janeruwarete 'ga”, e'i 'ã Paulo 'ga 'gã nupe. 'Agamũ maira a'agawa ro'gi'i murukare'ema 'gã nupe jane wi. “Jarejuwarete 'ga te perowiat, Jejui 'ga retee”, 'jau 'ã Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe. A'eramũ 'gã opoia kwaiwete Diana rerowiar awi. A'eramũ 'gã Jejui 'ga etee futat erowiaa ajemogyau kwaiwete. Ymã we 'ã 'auwara 'gã Asia wyy pewara 'gã netee Diana rerowiar ajemogyau kwaiwete rakue. A'ere 'ã 'awamũ Paulo 'ga ruri 'au 'gã mu'jau omair are— 'jau 'ga 'gã nupe. —Mama'e tywerete are te 'ga 'gã mu'ei akou. ²⁷Najuejue te 'ã jane jaremaira muorypa jepi. Ipojeupawuu ma'e futat eẽ jepi. A'ere 'awamũ 'gã poipawi eẽ wi. Nuerowiaru'jawi 'gã Diana eẽ 'awamũ— 'jau Demetriu 'ga 'gã nupe. —Namuru'jawi 'gã 'awamũ 'o'gi'ia jane wi. Jane moka'aranũũukare'ema nipo 'ã 'awamũ. Opoipap 'gã 'awamũ jui— 'jau Demetriu 'ga 'gã nupe.

²⁸A'e renupawe imajatykapyrera 'gã amara'neramũ ajemogyau Paulo 'ga ree. A'eramũ futat 'gã wafukaita:

—Efesu pewara jane. Diana futat jane maira!— 'jau 'gã wafukaita ajemogyau.

²⁹A'e renupawe 'gã nera erooi imuãina amunawa pype. A'eramũ 'gã Paulo 'ga pytuna 'gã pyyka. Mukũja 'gã pyyka. Gaio 'ga pyyka Aristaku 'ga retee. Kwaiwete 'gã 'gã pyyka 'gã nerawau ajatykaaw ipe nũ.

³⁰A'erauwe Paulo 'ga 'jau 'gã nupe:

—Oo je teporogytau 'gã nupe— 'jau 'ga numiamũ.

A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gã nomonoukari Paulo 'ga. ³¹'Wyrria'ri 'gã amũ Paulo 'ga jekoty'aawa. A'eramũ 'gã oje'ega monou 'ga upe:

—Ereo kasi ne— 'jau 'gã. —Erese kasi ewau peu 'gã nesaka ne— 'jau 'gã oje'ega monou 'ga upe.

³²A'eramũ 'gã ajatykau kwaiwete 'gã nee. Ojoywaema ekoete futat 'gã ajemogyau. Ikwaapare'ema 'gã we futat ojoywaema ekoete futat ajemogyau.

³³A'ere judeu 'gã amũ 'jau Aresãri 'ga upe:

—Ere ewau eporogytau 'gã nupe, 'gã nowase katy a'i kũi— 'jau 'gã 'ga upe. A'erauwe 'ga opo mowyri 'gã nupe 'gã momika numiamũ. A'ere 'gã 'ga kwaaw ire nuapyakai futari 'ga je'eg are.

³⁴—Judeu 'ga tee ra'e— 'jau etee 'gã ajaupe.

A'eramũ ojero'waro'wau etee futat wafukaita 'ga upe.

—Efesu pewara futat ore. Diana futat te 'ã oremaira— 'jau etee 'gã 'ga upe. Tuas ora poromukuran 'gã ajamueu wafukaita.

³⁵Poje 'wyrriara 'ga remiyuwa 'ga 'ua oje'ega 'gã nupe:

—Pe'je pejepika— 'jau 'ga 'ua 'gã nowase.

A'erauwe 'gã opika.

—Aipo peapo awi— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe. —Efesu pewaramũ jane futat te 'ã najuejue etee futat sajejuka Diana eẽ rog are— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jane futat 'ã eẽ ree ojejuka ma'ea. Aipoa 'ã 'gã najuejue etee ikwaapa— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã opika.

—Ymã te 'ã Diana a'agawa ruri u'aa janee ywag awi rakue. A'e are 'ã jane jejukai najuejue etee futat— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe. ³⁶—A'eramũ pẽẽ aipo apowe'em. Najuejue etee futat 'ã jane iapoi. A'eramũ pẽẽ pejepika. Enupa etee pejejemogyau— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe.

³⁷—A'ere 'ã ko 'gã kũima'e 'gã perut ekoete 'au rai'i. Nakurawi agawewi 'gã 'ã janemaira. Namunarũ agawewi 'gã 'ã mama'e are. A'etea 'gã 'ã perut ekoete rai'i— 'jau 'ga oje'ega 'ua 'gã nupe.

³⁸—Tene Demetriu 'ga oi oporogytau 'wyrriara 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. —Maran gatu nipo 'ga mama'e tywera mũ apowe'em 'ga upe rai'i. Tene 'ga oi oporogytau 'ga upe. Nanuara niapoawi 'au— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹—'Gã nupe pejeporogytaweramũ pekwap 'wyrriara 'gã nowase tãmẽjẽ pejeporogytau 'gã nupe— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe. —Naeporogytaawa rui te 'ã 'au. A'eramũ pẽẽ pejewau peu 'wyrriara rowase pejeporogytau— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴⁰—Kasi a'e pe jane'wyrriararete 'ga amara'neramũ jane ree ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Imara'ne nipo 'gã je ree. Je ago'o te 'gã”, 'jau nipo 'ga janee— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Nafutari 'gã je rena 'wyrriaramũ ojeupe ra'e”, e'i nipo 'gã janee. “Ajepeja 'ga te 'gã afutat 'wyrriaramũ ra'e”, e'i nipo 'ga janee. Ai'i te 'ã pejup pejeafukaita ekoete— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴¹Aipo 'erauwe 'ga peuwara 'gã mokwasi'wau, 'gã monou 'gã 'wyr ipe nũ. A'eramũ futat 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau pejeje'wyr ipe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã awau.

Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nesaka 'ga ataawet

20 ¹Aipo teepaw ire Paulo 'ga oje'ega monou Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe: —Pe'je pejejua 'au. Taporogyta pẽ nupe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe Jejuí 'ga rerowiaara 'gã jatykai 'ga ree kwaiwete.

—Ko je oi tekou pẽ nui. Masetoni ywy pe je oi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tepytuna 'gã newiri je oi. Peu ako je 'gã monoí ai'i. A'eramũ je tewau 'gã newiri— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pe'je pejejemogyau Jejuí 'ga rerowiaa. Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne— 'jau Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe.

Aipo 'e re 'ga awau 'gã nui opytuna 'gã newiri. ²Awau 'ga Masetoni ywy raapa, awau akou oporogytau amunaw ipewara 'gã nupe. Amunawa moymoyka akou Jejuí 'ga mome'wau. A'erauwe futat Jejuí 'ga rerowiaara 'gã ajemogyau worrywamũ 'ga ree. Paulo 'ga awau akou 'gã mojemogyppygukaa Jejuí 'ga ree. Kwaiwete te 'gã norywamũ Jejuí 'ga ree, 'ga rerowiaa.

—Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne— 'jau Paulo 'ga akou 'gã nupe amunawa moyka.

Kwe pe futat awau akou imome'wau 'gã nupe 'gã maku'iu. Awau Akaja ywy upe owaëma. ³Peu 'ga opytau. Muapyr etee 'ga jay moka'jama. A'eramũ 'ga o'wya Siria ywy pe numiamũ. A'e pype 'ga judeu 'gã ojee muewera renuwi. A'eramũ 'ga awawe'em peu. Ojewya etee 'ga 'ua Masetoni ywy pe nũ.

⁴A'eramũ peuwara 'gã, Jeju 'ga rerowiaara 'gã amũ 'ua 'ga rupi. Sopatro, Aristaku, Segũtu, Gaio, Timoteo, Tikiku, Trofimũ. Mĩmera 'gã 'ua Paulo 'ga rupi. Sopatro 'ga Pereja pewarera 'ga. Piru 'ga 'ga ruwa. Aristaku 'ga, Segũtu 'ga Tesarũn ipewarera 'gã. Gaio 'ga Teripe pewarera 'ga. Tikiku 'ga, Trofimũ 'ga Asia ywy pewarera 'gã. Mĩmera 'gã 'ua 'ga rupi.

Asia ywy raapa 'gã awau. Awau 'ga owaëma Firiposi 'jaw ipe. Pe awi 'gã awau Paulo 'ga renune. ⁵Troate 'jaw ipe 'gã awau. Peu 'gã Paulo 'ga rapesaka.

Firiposi 'jaw ipe Paulo 'ga opytau je retee, Lukaramũ. Firiposi 'jaw ipe ore rekoramũ owaëma mani'oko'o jopype'ema 'wawa maraka upe. Ikwaw ire ore arawau yaru pype aru'aa. ⁶Siku oroser ire orowaëma Troate 'jaw ipe 'gã nupe. Orojenune oo ma'efera 'gã nekoa arawau nũ. Majepei tee morowykye'ema magwapa Troate 'jaw ipe arajemogyau.

⁷Morowykye'ema piara rupi Jeju 'ga rerowiaara 'gã ajatykau 'og ywate pype ore ree. Orojemi'waa ra'ne. Orojemi'wapaw ire Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe. Kwet kwet kwet. Morogyta tee'ia miamũ 'ã iporomuku omome'uramũ.

—'Awauwe futat je porogytapawi. Ai'iwe te 'ã je oi nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

Awau pyyajeaje katu. ⁸Kwaiwete te 'gã tata mogyi imonyka orjee.

⁹A'eramũ kunumĩũũ 'ga amũ 'ũina wapyka 'okwar ywate 'arimũ 'ga porogyta renupa. Eutiku 'ga 'ũina wapyka wapykau Paulo 'ga je'eg are. Poje nipo 'ga wopeyamũ. A'eramũ 'ga osea. Paulo 'ga je'ega 'ga mopeyita. A'eramũ 'ga osea rakue. Poje 'ga awau wopopenamũ 'okwar ywate rupi. Tii too. A'eramũ futat 'ga awau amanũmũ. A'eramũ ajatyka ma'e 'gã awau ojypa 'ga resaka.

—Tÿÿ. Amanũ futat 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁰A'erauwe Paulo 'ga awau ojypa 'ga resaka.

—Pejemuaëm awi 'ga ree— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Paulo 'ga 'ga mana anuruka. A'erauwe 'ga oferapa 'gã nupe. ¹¹'Ga feraw ire 'gã ojeupia awau nũ, 'og ywate pype nũ. Ojeupir ire Paulo 'ga mani'oko'o'i pyyka imo'jamo'jau orjee ore moyka. A'eramũ futat ore orojea'aramũ Jeju 'ga manũawer are. A'ere Paulo 'ga oporogytau nũ. Kwet kwet kwet ku'em.

¹²Awau aku'emamũ. A'erauwe 'gã okwasi'wau. Awau 'gã ajemogyau oje'wyr ipe. Amanũ ma'efera 'ga rerawau 'ga 'wyr ipe.

—Ekoay 'ga 'ua u'aa amanũmũ oree ko. 'Okwar ywate rupi 'ga oi u'aa oree ko— 'jau 'gã aipo kunumĩũũ 'ga pytuna 'gã nupe. —A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi ko nũ— 'jau 'gã imome'wau 'gã nupe.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau 'ga ree.

¹³Ku'emamũ Paulo 'ga oje'ega oree:

—Pe'je iruukwe nũ. Yar ipe pekwap. Je wyyri too 'jau— 'jau 'ga oree. A'erauwe ore jejagi yar ipe arawau Asosi 'jawa amunaw ipe.

—Asosi pe ki je rapesak pejepe— 'jau 'ga oree.

A'eramũ Paulo 'ga awau wyyri. ¹⁴Peu Paulo 'ga orojeupe 'ga waẽm ire ore arawau aipo awi. A'eramũ 'ga awau yar ipe ore rupi. Arawau orowaẽma Mitilene 'jawa amunawa upe. Arawau orojekokaipa etee peu. ¹⁵Kamẽsiete te oroia jui nũ. Ai'liwe ore orokwapa 'ypõ'õũ pyu, Kiosi 'jawa 'ypõ'õũ pyu. Ai'liwe ore orokwapa 'ypõ'õ mü pyu nũ, Samosi pyu nũ. Imuapyra 'ara rupi ore arawau orowaẽma Miretu 'jawa jemiar ipe. Peu futat ore orojekoka. Peu futat aru'jäu oropytau. ¹⁶A'eramũ Paulo 'ga 'jau oree:

—Efesu pe jane nipyta. Janera'nẽ jane jarekou. Kasi jane jarejatykaawa maraka nipygyi ne— 'jau 'ga oree. —Jerusareg ipe sawaẽm tãmẽjẽ 'jau, maraka renunewe 'jau, a'e te je 'ã— 'jau 'ga oree.

A'eramũ 'ga a'eramũ wa'nẽnamũ ajemogyau maraka are.

Paulo 'ga 'eawet

¹⁷Miretu 'jawa amunaw ipe owaẽm ire Paulo 'ga oje'ega monou Efesu pe, Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyyriara 'gã nupe: “Pe'je pejejua je pyri. Taporogyta pẽ nupe 'jau”, 'jau 'ga oje'ega monou 'gã nupe.

¹⁸A'erauwe 'wyyriara 'gã nuri oporogytau Paulo 'ga upe:

—Pẽẽ 'ã jejekoty'aawa. Asia wyy pe je waẽm ppyrauwe ako je kwaap pejepe ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

¹⁹—Je 'ã Jejui 'ga remimonofera te. Jeporowykya 'ã Jejui 'ga mome'ua tee futat ako pẽ nupe ai'i— 'jau 'ga 'wyyriara 'gã nupe. —Tejaa'wau ako je 'gã nee otywera 'gã etyge'emamũ ai'i. Ma'eramũ te 'gã nopoiri otywer awi nũ, 'jau je tekou tejaa'wau 'gã nee ai'i.

—Judeu 'gã ako afuweramũ je ree ai'i. “Sijuka 'ga 'jau”, 'jau ako 'gã jee ai'i. A'e are nanẽ ako je te'arasigamũ tekou ai'i nũ. “Kũima'eeteetea je”, 'jawe'em ako je tekou ai'i. Jejui 'ga te je amome'u 'gã nupe ai'i numiamũ. Tejerowiaraipe'ema futat ako tejee ai'i. A'ere ako 'gã je juka are etee 'gã fuweramũ ai'i— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. ²⁰—Pẽ nupe nanẽ ako je Jejui 'ga mome'wau'jau'japa pẽnog ipe tekou pẽ nupe ai'i— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. —'Gã jatykaaw ipe nanẽ ako je 'ga mome'wau tekou 'gã nupe ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

²¹—Judeu 'gã nupe, judeue'ema 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe ako je Jejui 'ga mome'wau ai'i. “Pejetywer awi pepoit. Pe'je pejejemogyau Jejui 'ga rerowiaa. Janejararetea 'ga. A'eramũ pẽẽ 'ga rerowiaa”, 'jau je ako pẽ nupe 'ga mome'wau ai'i— 'jau Paulo 'ga u'ama 'wyyriara 'gã nupe oporogytau.

²²—A'ere 'awamũ je oi Jerusareg ipe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea e'i jee: “Jerusareg ipe ekwap”, e'i jee. A'eramũ je tewau Jerusareg ipe 'awamũ. A'ere je nakwaawi 'gã tejerekoa. Ma'ja katu nipo 'gã wapo peu jee? Maran gatu nipo 'gã je rerekoi?— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

²³—“Peu nipo 'gã ene pyygi”, e'i Janeruwarete 'ga 'Agesagea jee je rekoramũ. A'eramũ nipo 'gã je pofaa je monou je munepa je mu'ama moromunepawa pype. Janeruwarete 'ga 'Agesage te 'ã e'i jee je rekoramũ. Amunawa upe je waẽmauwe, amunawa upe je waẽmauwe 'jau 'ã 'ga 'Agesagea jee— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe. ²⁴—A'ere 'ã ae 'ga rerowiaaramũ nokyjea'uweri te amanũ awi. A'eramũ nipo je teporowyky moyka futat. Jejararete 'ga te 'ã, Jejui 'ga oporowyky wapoukat jee. A'eramũ je 'ã teporowyky mateepaw are etee futat tejea'aramũ. Morogyta esage mome'ua etee futat 'ã jeporowyky. Ma'eramũ je 'ã “pe'je pejepoia pejetywer awi”, je 'i tekou 'gã nupe. “Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga jane katu'ok jaretywer awi janepoiriweramũ”, 'jau je 'ã tekou pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²⁵—Pẽ pype tekou pẽ mu'jau Jejui 'ga porogytafer are ikue. 'Ga porogytafera peenup, 'jau je 'ã tekou pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere nipo 'awamũ naje resagu'jawi pejepe nũ. ²⁶Jejui 'ga je ako imome'wau pẽ nupe ikue. A'eramũ pẽẽ 'ga rerowiare'em ire pẽẽ te futat pejejereko tywerukaa 'ga upe. ²⁷'Ga remifutara je 'ã imome'wau pẽ nupe. Wemifutara pẽẽ iaporamũ Janeruwarete 'ga aku'iramũ pẽ nee, 'jau je ako pẽ nupe ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²⁸—Pẽẽ 'ã 'awamũ 'wyrriaramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea te 'ã pẽ mogyau 'wyrriaramũ 'gã nupe. A'eramũ pẽẽ pejejejukau esage 'gã nee— 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'gã nupe. —Sã'ã ae jejuka esage weymawa karupa'mĩ are. Nan tee futat pẽẽ pejejejukau esage 'gã nee. Janeruwarete 'ga 'ã wa'yra 'ga mua ijukaukaa janee rakue. A'eramũ 'ga 'ã 'agamũ janetywera moia jane wi. 'Ga manũ'em ire amunipo 'ã 'ga janetywera nomoiri futari jane wi. Werowiaaramũ 'ga jane pireita janetywer awi. A'eramũ 'ga a'eramũ janejaramũ akou. 'Ga 'ã pẽ mogyau 'wyrriaramũ werowiaara 'gã nupe. A'eramũ ki pẽẽ pejejejukau esage 'gã nee— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama.

²⁹A'eramũ Paulo 'ga 'jau 'gã nupe:

—Akwaap je. Je o re nipo i'me ma'e 'gã amũ nuri o'meramũ pẽ nupe. “Je te je rerowiat pejepe”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. “Perowiar awi Jejui 'ga”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. Pẽ mu'jau 'me nipo 'gã nuri. Jejui 'ga rerowiar awi pẽ momoirukar are afuweramũ. 'Miara 'jawe aipo 'gã. Sã'ã 'miara jemuaẽme'ema pẽneykaw are. Nan tee futat 'gã najemuaẽmi pẽ nee. Jejui 'ga rerowiar awi pẽ momoirukaawamũ te 'gã nuri. A'eramũ pẽẽ pejeje'gwau nanuar awi. ³⁰A'ere nipo anure pẽẽ mũ we futat pẽ'me pejejaupe pejejomojo'okawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ³¹—A'eramũ ki pẽẽ pejeje'gwau i'me ma'e 'gã nui. Muapyra kwara je ako imagwapa tekou pẽ pype, Jejui 'ga mome'wau pẽ nupe ikue. “Pe'je Jejui 'ga rerowiaa pejejere'emamũ. Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne. I'me ma'e rerowiare'ema”, 'jau je ako pẽ nupe ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau. —A'etea pẽẽ mũ 'gã 'me are pejeapykau. A'eramũ je a'eramũ tejaa'wau pẽ nee. Aul'jeteramũ je 'ã tekou pẽ mu'jau. A'jea futat jeremimome'ua. Perowiar awi i'me ma'e 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe.

³²—'Awamũ je pẽ mome'wau Jarejuwarete 'ga upe. Tojejuka 'ga pẽ nee 'jau. A'eramũ pẽẽ 'ga je'lega renupa pejejemogyau. Tepẽ poat 'ga 'jau,

werowiar are 'jau. Wemiayuwa upe 'ga mama'e esage monou. A'eramũ nipo 'ga imonou pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. ³³—Je 'ã je kwaap katu pejepe. Je 'ã, “ka'aranũña pemut ape jee”, na'ea'uweri tekou pẽ nupe. “Mama'ea pemut amũ jee”, 'jawe'em je 'ã pẽ nupe. ³⁴Je te futat teporowykyau tekaraemã are. Tepytuna 'gã karaemã muawamũ nanẽ je 'ã je te futat teporowykyau tekou. “Pemut ape jee. Mama'ea pemut amũ jee”, na'ei je 'ã tekou pẽ nupe. Je te futat 'ã tekou teporowykyau— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe.

³⁵—A'eramũ pẽẽ nanẽ nan tee futat iapou— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. —A'e are je 'ã pẽ mu'jau: “Pe'je pejeporowykyau mama'e muawamũ pejejeupe, pejepyntuna 'gã nupe nanẽ mama'e mua nũ”, 'jau je ako pẽ nupe ikue. Ymã te 'ã Jejui 'ga 'i rakue: “Jarejeupe mama'e muramũ janeku'iramũ jarejemogyau. A'ere jane 'ga amũ upe mama'e monoramũ te janeku'ieramũ”, e'i 'ã Jejui 'ga rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

³⁶Oporogytapaw ire Paulo 'ga wapyka wenupy'ãu Jejui 'ga rerowiaara 'gã netee, oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

^{37,38}A'erauwe 'gã 'jau ajaupe:

—Oo futat 'ga jane wi— 'jau 'gã ajaupe.

A'erauwe futat 'gã ajaa'wau 'ga ree kwaiwete. Ojoo'opaw ire 'gã Paulo 'ga mana. Ojomoyka 'ga mana. 'Ga mamaw ire 'gã 'ga rerawau yaruu pe ejaa.

Jerusareg ipe Paulo 'ga oawet

21 ¹Yaruu pype aru'ar ire Paulo 'ga 'jau ywya'marimũwara 'gã nupe: —Ko ore ruri— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

A'erauwe ywya'marimũwara 'gã je'egi oree:

—'Wei. Pe'je 'wei— 'jau 'gã oree.

Oroia ore oroyaapayayau arawau. Arawau orowaẽma Kosi 'jawa 'ypõ'õũ upe. Peu ore oropytau. Ai'liwe ore oroia nũ. Arawau Rodes 'jawa jemiãr ipe orojekokaipa. A'ere oroia arawau nũ. Patara 'jawa amunaw ipe arawau orojekoka. Peu futat aru'jãu yaruu awi. ²A'eramũ ore Fenisia ywy pe oo ma'e yaruu pype ete aru'aa nũ. Oroia nũ. Arawau ore arakou 'y wywri'i etee futat. ³Arawau 'ypõ'õ mũ resaka. Sipiri 'jawa resaka.

—Mĩnamũ 'ypõ'õũ reni ra'e kũi— 'jau ore arajaupe.

A'erauwe ore imoyaawi orokwapa 'ypõ'õũ pyu. Orokwapa etee futat 'ypõ'õ atykupe katy. Arawau ore kwe katy ka'arete katy, Siria ywy katy. Arawau orowaẽma ka'a ywya upe nũ. A'eramũ arawau orowaẽma Tiro upe. Arawau ore Tiro pe orojekoka. Peu futat aru'jãu yaruu awi. Yaruu jara 'gã karaemã 'gã enũ'enamũ ore arawau kwe pe amunawa momyrũmũ. ⁴Arawau Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nekoaa. A'eramũ ore arawau arajemogyau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nog ipe. Majepeja morowykye'ema magwapa arajemogyau peu Jejui 'ga rerowiaara 'gã pyri. Peuwara 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'jau Paulo 'ga upe:

—Ereo awi Jerusareg ipe. 'Au etee eko ore pyri— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Janeruwarete 'ga 'Agesagea oje'ega oree ai'i: “Paulo 'ga nipo 'gã peu nuerekoarüi”, e'i 'ga 'Agesagea oree ai'i. A'eramü ore eneo futare'ema— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

A'ere Paulo 'ga 'i etee:

—Oo futat je— 'ga 'i etee.

⁵Arawawa upe iwaëmamü ore arawau nü, yaruu pype aru'aa nü. Kwaiwete peuwara 'gã awau oreo resaka wemireko 'gã netee, wa'yra 'gã netee. A'eramü ore 'yisiga pype aruapyka orojenupy'äu oroporogytau Jarejuwarete 'ga upe, yaruu pype aru'ar enune.

⁶Jarejuwarete 'ga upe oroporogytapaw ire Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Orojo ore— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe ore aru'aa oroia. Oreo resaka 'ut ma'efera 'gã nanë ojewya awau oje'wyr ipe nü, ore ir ire nü.

⁷Tiro 'jaw awi ore arawau orowaëma Tolemaita 'jawa upe. Peu ore Jejui 'ga rerowiaara 'gã amü nekoaa nü. A'eramü ore peu arajemogyau 'gã pyri. Kaarup. Majepi tee oloser ire aru'aa yaruu pype nü. ⁸Ai'we ore oroia nü. Arawau ore orojekoka Sesaria pe. Peu ore aru'jäu yaruu awi. A'eramü futat ore aru'aru'jape'ema yara pype.

Orojekog ire ore arawawayayau Filipe 'ga rog ipe oropytau. Jejui 'ga porogyta mome'wara 'ga Filiperamü. Jerusareg ipe Filipe 'ga rekoramü Jejui 'ga remimonofera 'gã 'ga mogou imen manü ma'e 'gã nupe kumi monoaramü rakue. Aipo 'ga Filipe 'ga rog ipe arawau oropytau. ⁹Irüpawë Filipe 'ga ra'jyra. Kūjāmukua juejue 'ga ra'jyra ajemogyau. Janeruwarete 'ga porogyta mome'wara 'gã te 'ga ra'jyra nanë nü.

¹⁰Filipe 'ga rog ipe oropytawai. Peu ore rekoramü kūima'e 'ga amü 'ua owaëma oree. Agapu 'jawa 'ga 'ua owaëma oree Filipe 'ga rog ipe. 'Ga nanë futat Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara nü. Judeja ywy awi 'ga 'ua.

¹¹Owaëm ppy we Agapu 'ga opajajamü Paulo 'ga ku'afaawa ppyka.

Ojepofaa, ojepyfaa ipyu. Ojepofar ire 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—“Nan nipo 'gã 'ga pofari Jerusareg ipe”, e'i Janeruwarete 'ga 'Agesagea imome'wau jee— 'jau 'ga Paulo 'ga upe. —A'eramü nipo 'gã nan futat ene rerekou. A'ere nipo 'gã ene monou, judeue'ema 'gã po pe ene jukaawamü— 'jau Agapu 'ga imome'wau Paulo 'ga upe.

¹²A'e renupawe ore 'jau Paulo 'ga upe:

—Soo awi ajee Jerusareg ipe— 'jau ore 'ga upe.

¹³A'ere Paulo 'ga 'i etee oree:

—Pe'je pejepika pejemogyau. Pejoo'o awi pejemogyau. Je mu'arasig etee te pejepe nanamü. Oo futat je. Tene 'gã je pofari. Tene 'gã je jukai. Nakyjea'uweri ae 'ga rerowiaaramü nanuar awi— 'jau etee Paulo 'ga oree. —Jejui 'ga te 'ã jejararetea. 'Ga te 'ã je mono peu. A'eramü je tekyjawe'em temanü awi— 'jau etee 'ga oree.

¹⁴Simojeropytaukat 'ga 'jau, 'jau ore oroje'ega 'ga upe numiamü. A'ere 'ga nore mojerowiari etee. A'eramü ore 'jau arajaupe:

—Tene ajee 'ga oi. Janejararete 'ga te afutat 'ga oa ra'e— 'Jau ore arajaupe.

¹⁵Peu arakorako'i re ore orokaraemã mogatyrũmũ. A'ere ore arawau Jerusareg ipe. Wyuri futat ore arawau a'eramũ futat. ¹⁶Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ awau ore rupi. Sesaria pewarera 'gã amũ awau ore rupi. Jerusareg ipe orowaẽm ire ore rupi oo ma'efera 'gã futat ore rerawau Menasõ 'ga rog ipe, Sipiri pewarera 'ga rog ipe. Aipo 'ga, Menasõ 'ga, Jejui 'ga rerowiaar ymanera futat. A'eramũ ore arajemogyau 'ga pyri peu.

Tiago 'ga pyri Paulo 'ga oawet

¹⁷Jerusareg ipe orowaẽm ppy we ore arawau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka. Ore resakawe 'gã aku'iramũ ore ree. Ai'iwe Paulo 'ga ore rerawau Tiago 'ga resaka. Peu Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyriara 'gã ajatykau kwaiwete Tiago 'ga pyri. ¹⁸Peu ojeupe ore waẽmamũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyriara 'gã ore rapeje'ega:

—Tepeko?— 'Jau 'gã oree.

—'Wei. Ore reko'i 'wei— 'Jau Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe.

¹⁹A'ere aruapeje'eg ire Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe, wekwawera mome'wau 'gã nupe:

—Kwe pe ako ore oi judeue'ema 'gã nupe Jejui 'ga mome'wau ikue. A'eramũ kwaiwete 'gã ajemogyau Jejui 'ga rerowiaa ai'i— 'Jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

Wekwawera mome'waupap 'gã nupe.

²⁰A'e renupawe 'gã 'Jau Paulo 'ga upe:

—A'jea futat 'ã Janeruwarete 'ga resageramũ a'i kũi. 'Aga morogyta 'ã ae muoryp a'i kũi— 'Jau 'gã 'ga upe.

—'Au nanẽ kwaiwete judeu 'gã Jejui 'ga rerowiari nũ. A'ere 'gã Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee iapoi we ajemogyau— 'Jau 'gã imome'wau Paulo 'ga upe. ²¹—A'ere kwe pewara 'gã nuri o'meramũ 'gã nupe rail'i. “Paulo 'ga oo akou kwe pewara 'gã judeu 'gã mu'Jau tyweruu akou”, 'Jau 'gã 'ua ajaupe rail'i— 'Jau 'gã imome'wau Paulo 'ga upe. —“Pepoit Moisesi 'ga remimu'efer awi”, e'i Paulo 'ga awau akou 'gã nupe. “Pemojewag awi pejeja'yra”, e'i nanẽ 'ga akou 'gã nupe nũ, 'Jau 'gã 'ua imome'wau ajaupe rail'i. “Jarejemiapo awi pepoit”, e'i 'ga akou judeu 'gã nupe, 'Jau 'gã 'ua ajaupe rail'i— 'Jau 'gã imome'wau Paulo 'ga upe.

²²—A'ere nipo 'gã 'au ene rut ene waẽma kwaawi ra'e. Maran aje jane iapoi 'gã nupe 'awamũ ene rerowiarukaawamũ 'ũ?— 'Jau 'gã Paulo 'ga upe. ²³—Nan eapo 'awamũ 'gã nupe. 'Au irũpãwẽ 'gã nuwi, ore orojesaukat Jarejuwarete 'ga upe 'Jara 'gã. Jarejuwarete 'ga upe 'gã jekatu'ogi u'eawer imũ futat. ²⁴A'eramũ ene nanẽ ewau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã nupi— 'Jau 'gã Paulo 'ga upe. —Peu ene nanẽ ejekatu'oka Moisesi 'ga remimu'eawer imũ Jarejuwarete 'ga upe. A'ere ene ka'aranũũ monou mainana 'ga upe, 'gã pinawera mepyau 'ga upe 'Jau. A'eramũ nipo judeu 'gã ojomoyka ikwaapa— 'Jau 'gã 'ga upe. —“Na pa je 'ga Moisesi 'ga jaremu'eawer imũ etee futat iapoi akou ra'e”, te'i 'gã ojomoyka ikwaapa 'Jau. “A'letea pa 'gã 'lme oree rail'i nũ”, te'i 'gã ajaupe 'Jau— 'Jau 'gã Paulo 'ga upe.

²⁵—Judeuramũ jane iapopawi Moisesi 'ga jaremu'leawer imũ. A'ere judeue'ema 'gã nanarũi— 'jau 'gã imome'wau Paulo 'ga upe. —Ymã te ore ka'arana monoi ikwasiaa 'gã nupe ikue. “Nan tee ki peapo”, 'jau ore imonou ikwasiaa ka'aran are 'gã nupe ikue.

—“Pe'u kasi maira'me a'agawa upe eroopyrera kumia ne. Wyra rya ki pemonykyt jui. Wy monykyr ire etee ki miaro'o peeyt i'wau. Pe'u kasi wya ne. Wy monykyre'ema nanẽ pẽẽ i'wawe'em nũ. Kũima'eramũ ae ajuemireko are akowe'em. Kũjã nanẽ nũ. Ojomen are akowe'em. Omena etee futat erekou. Ae nanẽ wemirekoa etee futat erekou nũ”, 'jau ore ikwasiaa imonou 'gã nupe ikue— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

²⁶Ai'iwe Paulo 'ga awau irũpãwẽ 'gã nupi. A'eramũ 'gã juejue ojekatu'oka Jarejuwarete 'ga upe Moisesi 'ga je'eger imũ. A'ere awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oporogytau mainana 'ga upe.

—Morowykye'ema mũ magwaw ire ore jekatu'opawi. A'eramũ ki ene wyra amũ iapisau iapyau ore juejue. Je tamepy orojee ene upe 'jau— 'jau 'ga mainana 'ga upe.

Paulo 'ga pykawat

²⁷Morowykye'ema teepap ja'wyja'wyrãmũ Paulo 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. A'e pe judeu 'gã amũ 'ga resaka, Asia ywy awi 'ut ma'efera 'gã 'ga resaka. A'e 'gã Paulo 'ga pyyka 'ga ku'a are.

²⁸'Ga pyyg ire 'gã 'ga reruafukaita 'ga rerekou:

—Pe'je pejejua 'ga pyyka ore pyri. Koa kũima'e 'ga pyyka ore pyri. Kwe pe 'ga oi 'gã mu'jau tywet rakue— 'jau 'gã 'gã nupe. —“Peapo awi Moisesi 'ga remimu'efer imũ”, e'i 'ga 'gã nupe rakue. “Judeu 'gã nia'wyrĩ”, e'i 'ga rakue. “Janeruwarete 'ga mogytaawa nia'wyrĩ”, e'i 'ga rakue— 'jau futatee 'gã 'gã nupe. —A'ere 'ga 'ã 'awamũ judeue'ema 'gã neruri erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe— 'jau 'gã 'ga rerekou eruafukaita 'gã nupe. —Judeue'ema 'gã ae nuerurarũi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. A'etea 'ga werut 'gã 'au— 'jau 'gã 'ga reruafukaita erekou.

²⁹Jerusarega momyrũaw ipe 'gã Paulo 'ga resaka rai'i. Judeue'ema 'ga amũ 'ga rewiri ekoramũ rai'i. Efesu pewara 'ga, Trofimũ 'ga akou 'ga rewiri rai'i. A'eramũ 'gã nesakarera 'gã Paulo 'ga resaka Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe.

—Judeue'ema 'ga nipo 'ga werut erosou— 'jau 'gã ajaupe.

Nuesagi agawewi 'gã judeue'ema 'ga amũ 'ga pyri. A'etea 'gã aipo 'jau ajaupe. A'eramũ 'gã a'eramũ Paulo 'ga pyyka eruafukaita erekou.

³⁰Aipo 'gã 'eramũ tesirũmera 'gã 'ua ajatykau 'ga pyykarera 'gã poaa Paulo 'ga ree. 'Ga rerawau eroyriryryka enuẽma ukupepe. 'Okwara rawopytyma 'ga wi.

A'erauwe 'gã wafukaita ajaupe:

—Pe'je pejejua. Sijuka 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

³¹A'ea kũima'e 'ga amũ enupa. A'eramũ 'ga ujãna jefaruu piara rupi.

—Ejot. Ekoay nipo 'ã 'gãajuapisau 'ja— 'jau 'ga awau jefaruu 'ga upe.

³²A'erauwe jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'ga jefaruu 'gã majatykai erawau. A'erauwe jefaruu 'gã nuri ujãna. Peu we 'gã jefaruu 'gã nesaka. A'erauwe 'gã poiri Paulo 'ga nupã awi.

³³A'erauwe jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'ga oi Paulo 'ga rerowyka 'ga pyyka. A'erauwe 'ga 'i jefaruu 'gã nupe:

—Pe'je pejejuu 'ga pofaa itaju pyu— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ga pofaa. Mukũja itaju pyu 'ga pofaa.

'Ga pofar ire 'wyrriara 'ga 'jau Paulo 'ga nupãarera 'gã nupe:

—Awÿja 'ga ki 'ei? Ma'ja 'ga iapou ra'e ki 'ei?— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴A'ere 'gã afukafukai ekoete tee futat waewaemamũ. A'eramũ 'gã ikwaape'ema. A'erauwe jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'ga je'egi:

—Pe'je 'ga rerawau jareje'wyr ipe— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

^{35,36}A'erauwe 'gã 'ga rerawau oje'wyr 'og ywate pe. 'Og ywate jeupiawa upe Paulo 'ga rerowaẽm ja'wyja'wyrãmũ mytuna 'gã 'ua ujãna jefaruu 'gã newiri wafukaita:

—Pe'je sijuka futat 'ga— 'jau mytuna 'gã 'ua jefaruu 'gã nepejãna.

A'erauwe jefaruu 'gã Paulo 'ga rupia. Wam. Ojasi'y'warimũ 'ga rerawau 'ga rorojeupia.

'Gã nupe Paulo 'ga 'eawet

³⁷Werose ja'wyja'wyrãuwe Paulo 'ga oje'ega jefaruu 'wyrria'ri 'ga upe:

—Tene je je'egi enee ra'ne. Toporogyta enee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

—Kuu. Jeje'ega futat nipo ereapo ki sa? ³⁸Nuapoi sipo 'ga jeje'ega pa, a'e naje 'ã re'ã— 'jau jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'ga 'ga upe. —NaRoma 'wyrriararete muearera rüi nipo ene ki sa? 'Awamue futat ako Egitu ywy pewarera 'ga aparupisi ma'efera 'gã nerooi 'wyrriara mueue ai'i. Kwaturu miu aparupisi ma'efera 'gã 'ga erawau ai'i— 'jau 'ga imome'wau Paulo 'ga upe. —Amunawe'em ipe ako 'ga 'gã nerawau 'wyrriara mueue akójai'i. Na'efera rüi nipo ene ki sa?— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

³⁹—Naani nũ'ũ. Judeua te je nũ'ũ. Tarsu pe te je 'ari ikue. Sirisia ywy pe te Tarsu ruwi nũ'ũ. Tuwiiu te aipoa Tarsua— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'wyrria'ri 'ga upe. —Tene je je'egi 'gã nupe— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'ga upe.

⁴⁰—Nai'i— 'jau 'ga.

A'erauwe Paulo 'ga u'ama ojeupiawa 'arimũ opo mowya 'gã nupe 'gã momika. 'Gã je'ega apou 'gã nupe. 'Gã momika etee 'gã mogyau. A'eramũ Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe. Judeu 'gã je'egarete 'ga iapou 'gã nupe, epyreu 'jawa apou 'gã nupe.

22 ¹—Pe'je pejeapyakau je ree. Tejekwawera je amome'u pẽ nupe. A'eramũ pẽ pejeapyakau jeporogyta are— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²—Kuu. Janeje'ega futat nipo 'ga wapo— 'jau 'gã ajaupe.

A'erauwe 'gã nuwi wapyakau etee oje'ega 'ga iaporamũ.

³—Je 'ã judeua te— 'jau Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe. —Tarsu pe u'at ma'efera te 'ã je. Sirisia ywy pe u'at ma'efera te 'ã je. Tearanuw ire te je oi Jerusareg ipe, tejemu'jau ikue. Gamarietu 'ga upe tejemu'jaukaa ikue. 'Ga te je mu'jau Moisesi

'ga remikwasiarer are ikue. Jarejuwarete 'ga je'eg are 'ga je mu'jau ikue. A'eramū je 'ā pē 'jawe etee futat tekou Jarejuwarete 'ga rerowiaaramū. 'Ga remifutara etee te je aapo— 'Jau Paulo 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama. ⁴—Ymā te jemara'neramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā nee ikue. A'eramū je 'gā nerekou tyweaete. Je 'gā pyyka 'gā monou moromunepawa pype 'gā munepa ikue. Kūima'e, kūjā. Mīmēra 'gā je ipyyka imonou imunepa ikue. “Tomomoirukat 'gā Jejui 'ga rerowiar awi 'jau”, 'jau je tejeupe ikue numiamū. “Ga wi 'gā poire'em ire je 'gā apisiukaa 'gā nupe”, 'jau je ikue— 'Jau Paulo 'ga imome'wau. ⁵—Mainana 'wryiararete 'ga oje'ēma'e 'gā netee nanē futat ikwaapa nū. 'Ga futat ka'arana kwasiaa imua jee ikue. Damasco pewara 'gā nupe je eroopyramū 'ga ka'arana kwasiaa imua jee ikue. A'eramū je tewau 'gā nupe ikue numiamū. Jejui 'ga rerowiaara 'gā pyyka tewauramet futat ikue numiamū. “Tapofat 'gā erua Jerusareg ipe”, 'jau je ikue numiamū— 'Jau Paulo 'ga 'gā nupe.

⁶—A'ere je Damasco pe je waēm ja'wyja'wyräuwe tata eny 'jawewara ruri ojypa ywag awi jee ikue. Ajeaje katu kwara ruwamū tata eny 'jawewara 'ua jee. Enyfuk te aipoa tata eny 'jawewara. A'eramū je enywyter ipe futat te'ama. ⁷Eny resakawe je tewau te'aa ywyu teyyita eny awi. Je o je 'arauwe 'ga amū oje'ega jee: “Ma'eramū te je rereko tywerete ape, ki Saulo?” 'Jau 'ga jee— 'Jau 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁸—Tejeupe 'ga je'egamū je 'Jau 'ga upe: “Awŷja te poromū oje'eg jee, ki Ku'lyp?” 'Jau je 'ga upe. “Je Jejujamū aje'eg enee. Nasare pe waranup ma'efera je”, 'Jau 'ga jee. “Je 'ā je rereko tywerete ape”, 'Jau 'ga jee ikue— 'Jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁹—Jeirū 'gā eny resaka futat numiamū. A'ere 'gā nuenuwi Jejui 'ga je upe ije'ega ikue. Je etee futat 'ga je'ega renupa. ¹⁰A'eramū je 'Jau 'ga upe: “Ma'ja te je aapo enee 'awamū?” 'Jau je 'ga upe.

—Aipo ojeupe je 'eramū 'ga oje'ega mua jee: “Efu'am ewau Damasco pe. Peu 'ga amū tene mu'e je ree eneremiaporam are 'jau”, 'Jau 'ga jee oje'ega mua jee ikue— 'Jau Paulo 'ga 'gā nupe.

¹¹—A'ere je najereai. Aipo renyfera je reawowep. A'eramū jeirūa 'gā je poppyka je rerawau Damasco pe. ¹²Peu je waēm ire Ananiasi 'ga 'ua oporogytau jee. Ananiasi 'ga Janeruwarete 'ga rerowiaararetea. Moisesi 'ga remikwasiarer imū nanē 'ga mama'e apou nū. A'eramū peuwara 'gā judeu 'gā 'ga pojeupa ajemogyau. ¹³A'e 'ga 'ua oje'ega jee— 'Jau Paulo 'ga imome'wau. —“Awamū ene Jejui 'ga rerowiaaramū ereko je 'jawe”, 'Jau 'ga jee. “A'eramū je ene mamā'jāu”, 'Jau 'ga jee— 'Jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe. —A'erauwe je temā'jāu tejearamū nū. ¹⁴A'ere Ananiasi 'ga 'Jau jee: “Ymā we te 'ā Janeruwarete 'ga ene pyyrūi rakue”, 'Jau 'ga jee. “Janepy 'gā 'ā 'ga rerowiaa rakue. 'Ga futat ene mut wemifutara kwaawukaa enee”, 'Jau 'ga jee. “Ga ra'lyra 'ga futat oje'eg enee, ojesaukaa enee rail'i. Mama'e tywera apoare'ema 'ga ojesaukat enee rail'i”, 'Jau Ananiasi 'ga jee— 'Jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe. ¹⁵—“Ene futat 'awamū ereko 'ga porogyta mome'waramū”, 'Jau 'ga jee. “Ejemiesagera mome'wau ekou 'gā nupe, ejemienuwera retee”, 'Jau 'ga jee ikue— 'Jau Paulo 'ga 'gā nupe.

16—Aipo 'e re Ananiasi 'ga 'jau jee: “Ere efu'ama jui. Eje'ega Jejui 'ga upe”, 'jau 'ga jee. “Ojeupe eneje'legamũ 'ga enetywera tomoit ene wi 'jau”, 'jau 'ga jee— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe. —“Aipo ene iapo re je ene pymĩãu 'y pe 'jau”, 'jau 'ga jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

—A'erauwe je je'egi Jejui 'ga upe. 'Ga upe je je'eg ire 'ga je pymĩãu 'y pe— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe.

17—A'ere je tejua tewau Jerusareg ipe ikue nũ. 'Au tewaẽm ire je tewau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe teporogytau Jarejuwarete 'ga upe. 18Ojeupe je porogyta je 'amamũ Janejararete 'ga ojesaukaa jee. A'eramũ 'ga 'jau jee: “Ekwap kamẽsiete Jerusareg awi. 'Auwara 'gã naje rerowiari, ene je mom'e'uramũ ne”, 'jau Jejui 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau.

19—A'eramũ je 'jau Jarejararete 'ga upe: “A'jea futat ako je ymã ene rerowiaara 'gã pyygi ikue. 'Gã jatykaaw ipe 'gã pyyka tekou ikue, 'gã nupãu tekou ikue”, 'jau je 'ga upe. 20“Estevão 'ga ako ene mom'e'wara ikue. A'ere je 'ga jukaramũ 'ga resagi te'ama ikue. 'Ga jukaara 'gã naitya je iarũmũ te'ama ikue. Je nanẽ 'ga jukaa futaa ikue nũ”, 'jau je Jejui 'ga upe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

21—A'eramũ Jejui 'ga 'jau jee: “Ekwap 'aw awi, Jerusareg awi. Ekwap kwe pe mukuwara 'gã nupe je mom'e'wau”, 'jau 'ga jee ikue. “Judeue'ema 'gã nupe je mom'e'wau ewau mukuu”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

22 A'eramũ aipo renupa taetu najuejue etee futat wafukaita nũ. “Judeue'ema 'gã nupe je mom'e'wau ewau”, 'jau 'ga jee ikue ojeupe 'e renupa taetu wafukaju'japa ajaupe nũ:

—Pe'je ajee 'ga sijuka futat. Nia'wyri futari 'ga ra'e— 'jau 'gã wafukaita ajaupe.

23 Ojomoyka wafukaita. A'eramũ futat weteyrũ mososoka ipatukau. 'Yja mosimoa imonou ywau. 'Gã mara'nea 'gã nerekou 'yja mosimorukaa 'gã nupe. 24 A'erauwe 'wyriara 'ga je'egi jefaruu upe:

—Pe'je 'ga rerawau imunepa imu'ama jarejog ipe— 'jau 'wyriara jefaruu 'gã nupe.

A'erauwe jefaruu 'gã 'ga rerosou. A'ere 'wyriara 'ga 'jau:

—Ma'eramũ 'gã ma'eramũ amara'ne ekoeteramũ 'ga ree 'tũ? Nakwaakwaawi'li pa je 'ã judeu 'gã mara'neawa 'ga ree nũ— 'jau 'wyriara 'ga 'gã mara'nea kwaape'ema.

Nokwaawi 'ga judeu 'gã je'egaretea. A'eramũ 'gã 'gã afukai are nanẽ weapyoe'emamũ nũ. A'eramũ 'ga 'gã mara'nea kwaape'ema.

A'eramũ 'wyriara 'ga 'jau jefaruu 'gã nupe:

—Pe'je 'ga nupãnupãu. Mal'ja te ereapo 'gã nupe ra'e, sa'e 'ga upe 'jau. Onupã re 'ga tomome'u janee 'jau— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

25 A'eramũ 'gã 'ga pofaa 'ga nupã enune. A'eramũ Paulo 'ga 'jau jefaruu 'gã 'wyria'ri 'ga upe:

—Ma'eramũ sipo pẽẽ romanũa sinupã 'jau? Esage sipo romanũnamũ ae nupã?— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Namome'ui we je tejekwawera 'wyriara 'gã nupe. Jerekwawera renuw ire te nipo 'gã 'li pẽ nupe: “Mama'e tywera 'ga wapo futat rai'i”, 'jau nipo 'gã. “Naani. Nuapoi 'ga mama'e tywera

rai'i", 'jau nipo 'gã. Maranamũ, “mama'e tywera 'ga wapo futat rai'i” 'eramũ 'gã je nupãukaa. “Nuapoi 'ga mama'e tywera rai'i” 'eramũ nipo 'gã je nupãukare'ema— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'gã 'wyria'ri 'ga upe.

²⁶A'erauwe jefaruu 'gã 'wyria'ri 'ga oi o'wyriara 'ga upe imome'wau:

—Ma'eramũ te jane rekoi ekoete 'ga ree rai'i? “Romanũa je”, e'i 'ga oree ko nũ'ũ— 'jau 'ga awau o'wyriara upe.

²⁷A'eramũ 'ga 'wyriara 'ga awau oje'ega Paulo 'ga upe:

—Al'jea futat te ene romanũa? “Romanũa je”, e'i 'ga oree ko, 'jau 'gã 'ũ.

—Al'jea futat je romanũa nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'wyriara 'ga upe.

²⁸—Je ka'aranũũ amono kwaiwete romanũ upe ikue, romanũnamũ tejekwawamũ ikue. A'eramũ je romanũnamũ tekou 'awamũ— 'jau 'wyriara 'ga Paulo 'ga upe.

—Je naani nũ'ũ. Je namonoi ka'aranũũa romanũnamũ tejekwawamũ ikue nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Je peu futat romanũ ywy pe a'at ikue nũ'ũ. A'eramũ je romanũretefa futat nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga 'wyriara 'ga upe.

²⁹Aipo renupawe 'ga upe oporonup ma'efera 'gã awau 'ga wi. Jefaruu 'wyriara 'ga nanẽ okyjau 'ga wi. “Romanũa ae nopofar ekoetea'uweri”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga okyjau 'ga wi.

Judeu 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã nowase Paulo 'ga 'eawet

³⁰A'ere jefaruu 'wyriara 'ga 'jau: “Ma'eramũ te judeu 'gã mara'ne ekoeteramũ 'ga ree rai'i 'ũ?” 'jau 'ga ojeupe.

A'eramũ a'i'we 'ga 'gã majatykau. Mainana 'wyriara 'gã, judeu 'gã 'wyria'ri 'gã, 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã. Mĩmera 'gã 'ga imua imajatykau.

—Ma'ja te 'ga wapo pẽ nupe rai'i?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ jefaruu 'wyriara 'ga Paulo 'ga rerurukaa 'gã nupe nũ.

23 ¹A'eramũ Paulo 'ga osou ypy we ae upe oje'ẽma'e 'gã nesaka, 'gã jatyka 'gã nuwamũ. A'erauwe 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Pẽẽ 'ã judeua. Je nanẽ futat judeua nũ. Namutamutat je rekoi pẽ pype. Je ako esage Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²Aipo 'ga 'eramũ mainana 'wyriararete 'ga amara'neramũ 'ga ree, Ananiasi 'ga amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ 'ga 'jau Paulo 'ga pyriwara 'ga upe:

—Ejurunupã 'ga a'i kũi. Aipo ne'ia'uweri ae— 'jau 'ga Paulo 'ga pyriwara 'ga upe.

³A'eramũ Paulo 'ga 'jau 'ga upe:

—Je nupãukar ekoeteramũ te Janeruwarete 'ga ene rereko tyweretei nũ a'i kũi— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ene te 'ã nenea'wyri. Ene te 'ã Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee ere'yi eapyaka je ree je renupa— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ma'eramũ ene, “enupã 'ga”, 'jau 'ga upe 'ũ? NaMoisesi 'ga remikwasiarer imũ rũi aipoa— 'jau 'ga 'ga upe. —“Nan peapo”, ere futatee 'ã ekou ae upe. A'ere 'ã ene miamũ nereapoi 'gã nupe e'leawer imũ— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

⁴A'eramũ 'ga pyriwara 'gã amũ 'jau Paulo 'ga upe:

—Aipo ere awi 'ga upe 'gã nowase. Janeruwarete 'ga te ako 'ga omogo mainana 'wyriarareteramũ ai'i kũi— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

⁵—Ikwaaw ire amunipo je 'ã aipo na'ei 'ga upe ra'e nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga wenupara 'gã nupe. —Nakwaawi te 'ã je. A'eramũ je 'ã pẽ'wyriara upe aipo 'jau akiko— 'jau 'ga 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga te 'ã “Pekurap kasi peje'wyriara ne”, e'i futat rakue. A'ere je 'ã nakwaawi te. A'eramũ je 'ã pẽ'wyriara kurapa rẽwẽjẽmĩ pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

⁶A'ere Paulo 'ga 'jau ojeupe: “Kuu. 'Gã amũ fariseua. 'Gã amũ satusẽua. Naju'jaju'jawe rũi 'gã nea'aramũ mama'e are”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga wafukaita oje'ega 'gã nupe:

—Je nanẽ fariseua futat. Jeruwa 'ga fariseua futat rakue— 'jau 'ga wafukaita. —Arowiat futat je jaremanũ re jane 'ẽi tywy awi jarewywya nũ 'ea. A'e rerowiarãmũ te ako 'gã je pofari ai'i— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

⁷Aipo 'erauwe satusẽu 'gã ajamueu fariseu 'gã nee. ⁸“Amanũ re ae noferawu'jawi”, e'i satusẽu 'gã ajaupe jepi. “Nitywi ae ywag ipe”, 'jau 'gã jepi. “Nitywi futari ae 'agera”, 'jau 'gã jepi. A'ere 'ã fariseu 'gã 'i: “A'jea futat. Ae 'agera rekoĩ ywag ipe. Ywag ipe nanẽ futat ae jemogyi nũ”, 'jau 'gã jepi. ⁹A'eramũ 'gã a'eramũ ajamueu, afuakaramũ ajaupe. Oje'ega momoa ajaupe. A'eramũ 'gã amũ afu'ama. 'Gã nupe moromu'jara 'gã. Fariseu 'gã. A'eramũ 'gã afu'ama oje'ega ajaupe:

—Nuapoi te 'ga 'ã mama'e tywera akou. Ywagipewara 'ga nipo oje'eg 'ga upe rai'i. 'Ga 'Agesagea nipo oje'eg 'ga upe rai'i— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'ere 'gã afukafukai etee futat. ¹⁰A'eramũ jefaruu 'gã 'wyriara 'ga 'jau ojeupe: “Tỹỹ. Omonoronok futat te 'gã Paulo 'ga 'awamũ 'wei?” 'jau 'ga ojeupe.

A'erauwe 'ga 'i jefaruu 'gã nupe:

—Pe'je 'ga rerawau peu jareje'wyr ipe 'gã nui nũ. Kasi 'gã a'e pe 'ga jukai ne— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ga rerawau oje'wyr ipe 'ga munepa nũ.

¹¹Ypytunimũ Janejararete 'ga ojesaukaa Paulo 'ga upe:

—Erekyje kasi 'gã nui ne. Sã'ã ene je mome'ua 'au Jerusareg ipewara 'gã nupe. Nan tee futat ene ewau je mome'wau Roma pewara 'gã nupe nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

Paulo 'ga ree ifuwet ma'e

¹²Ai'iwe judeu 'gã awau ajatykau oporogytau ajaupe:

—Pe'je sijuka futat Paulo 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe. —'Ga jukawe'em jane nijemi'wari futari. Jarey'wawe'em futat nanẽ jane nũ. 'Ga juka re tãmẽjẽ futat jane jarejemi'waa nũ— 'jau 'gã ajaupe. —Jarejuwarete 'ga remianuwamũ te 'ã jane 'i— 'jau 'gã ajaupe.

¹³Kwaiwete 'gã ajatykau Paulo 'ga juka are oporogytau numiamũ. Kwarẽta 'ga ree ifuwet ma'e 'gã pytuna. ¹⁴A'eramũ 'gã awau oporogytau mainana 'wyriara upe, judeu 'gã 'wyria'ri 'gã netee:

—Jarejuwarete 'ga remianuwamũ futat ore 'i ko, najuejue etee futat ko— 'jau 'gã 'gã nupe. —“Paulo 'ga jukawe'em jane nijemi'wari futari. 'Ya miamũ futat jane itykure'ema”, 'jau ore ko— 'jau 'gã 'gã nupe. ¹⁵—Eenüi 'ga oree. 'Au futat 'ga tut 'jau. “Emut 'ga 'au. Toroporogyta 'ga upe 'jau”, ere futatee jefaruu 'wyriara upe— 'jau 'gã mainana 'wyriara 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã netee. —'Ga renũjamũ toroo 'ga rapesaka pe aje 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe. —Nowaẽmi futari nipo 'ga 'ua 'au. Peu ore oi 'ga rapesaka arajupa. Peu etee futat ore 'ga torojuka 'jau pe aje 'jau— 'jau 'gã mainana 'wyriara 'gã nupe.

—Nai'i. Ai'iwe nipo je 'ga renüi— 'jau mainana 'ga 'gã nupe.

¹⁶A'ere aipo 'gã 'eramü Paulo 'ga rekowiara 'ga enuwi. A'eramü 'ga awau imome'wau Paulo 'ga upe:

—“Sijuka 'ga 'jau”, e'i 'gã enee ko— 'jau 'ga awau imome'wau Paulo 'ga upe jefaruu 'gã 'wyr ipe.

¹⁷A'eramü Paulo 'ga 'jau jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'ga upe:

—Eero koa kunumĩüü 'ga peje'wyriara 'ga pyri. Taporogyta 'ga upe 'jau, e'i 'ga— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

¹⁸A'eramü 'ga 'ga rerawau o'wyriara 'ga upe:

—“Kunumĩüü 'ga eroo imoporogytaukaa 'ga upe”, e'i imunewipyrrera 'ga jee. A'eramü je koromü 'ga rerua ene pyri. “Toporogyta 'ga upe 'jau”, e'i 'ga enee ra'e— 'jau 'ga 'wyriara 'ga upe.

¹⁹A'eramü 'wyriara 'ga kunumĩüü 'ga poppyka erawau erojepe'au'i 'gã nuĩ oporogytau 'ga upe:

—Ma'ja are te eneporomome'uwet jee?— 'jau 'ga 'ga upe.

^{20,21}A'erauwe kunumĩüü 'ga 'jau:

—Judeu 'gã ajatyka 'upa peu jetutyra 'ga rapesaka. Jetutyra 'ga juka are 'gã fueweramü. A'eramü nipo ai'iwe 'gã 'wyriara 'gã 'jau enee, “Emut 'ga oree 'au. Toroporogyta 'ga upe 'jau”, 'jau futatee nipo 'gã enee. O'meramü enee. Kwarẽta kũima'e 'gã 'up 'ga rapesaka pe yse pe— 'jau 'ga imome'wau 'wyriara 'ga upe. —“Janeruwarete 'ga remianuwamũ futat ore 'i”, e'i 'gã ko. “Paulo 'ga jukawe'em jane nijemi'wari futari. Niy'ui futari nanẽ nü”, e'i 'gã ko— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —'Awamü futat nipo 'gã nuwi eneje'ega rapesaka— 'jau kunumĩüü 'ga 'wyriara 'ga upe.

²²A'erauwe 'wyriara 'ga oje'ega kunumĩüü 'ga upe:

—Eremome'u kasi ajee 'gã nupe ne— 'jau 'wyriara 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga kunumĩüü 'ga monou 'ga 'wyr ipe nü.

'Wyriara 'ga upe Paulo 'ga monoawet

^{23,24}A'ere 'wyriara 'ga oje'ega jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'gã nupe, mukũja 'gã nupe:

—Pe'je jefaruu majatykau. Tusẽtu ki jefaruua pemajatyka. Setẽta ki kawaruu 'arimü wata ma'e 'gã. Tusẽtu ki aparuapisawa rerekwara 'gã nanẽ pemajatyka nü. Paulo 'ga upe nanẽ ki kawaruua peroo amü nü. Pejemogatyrumap tãmẽjẽ

futar iki pejejupa. Kaaruwypyaje'i tepeo 'jau. Sesaria pe Paulo 'ga teperoo ejaa jare'wyrriara 'ga upe, Ferisi 'ga upe 'jau— 'jau 'wyrriara 'ga 'gã nupe. 25— Ka'arana takwasiat imonou 'ga upe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'ga upe.

26 Ene 'ã ore'wyrriara. Jerera 'ã Krautiu Lisia. Jaruete te ene? Paulo 'ga je amono enee.

27 Judeu 'gã opyyk 'ga ai'i. A'ere 'gã “sijuka 'ga 'jau”, 'gã 'i etee ajaupe. A'ere Paulo 'ga romanüa ra'e. A'e kwaaw ire je tejemiayuwa 'gã monou 'ga pyyka judeu 'gã nui.

28 A'ere je 'ga rerawau judeu 'gã nupe oje'ëma'e 'gã nupe. “Ma'ja te 'ga wapo pë nupe rai'i?” 'jau je 'gã nupe.

29 A'ere 'gã 'i jee, “Nuapoi 'ga mama'ea Moisesi 'ga remikwasiarer imü”, 'jau etee 'gã jee. A'ere 'ga nuapoi futari mama'e tywera janee. A'eramü je 'ga jukaukare'ema 'gã nupe.

(Atos 22.24-29)

³⁰A'eramũ 'ga amũ 'ua 'jau jee: “Judeu 'gã ifuwet 'ga ree”, 'jau 'ga 'ua jee. A'eramũ je 'ga monou kweramũ ene pyri. A'ere je 'ga ree ifuwet ma'e 'gã tomono enee 'jau: Pe'je pejewau peu 'ga pyri, pejeporogytau 'ga upe 'ga rowase, 'jau nipo je 'gã nupe,

'jau 'ga imonou 'ga upe ikwasiaa.

³¹A'eramũ ppytunimũ jefaruu 'gã Paulo 'ga rerawau Sesaria pe. O'wryiara 'ga je'eg imũ etee futat 'ga rerawau. Awau owaẽma ajepeja amunaw ipe ra'ne, Ātipatriti 'jaw ipe.

³²Peu futat 'gã aku'emamũ. Ku'em ire jefaruu 'gã ojewya 'ua Jerusareg ipe nũ. A'eramũ kawaruu 'arimũ wata ma'e 'gã etee Paulo 'ga rerawau erowaẽma ³³Sesaria pe, ka'arana rerawau imonou 'wryiara 'ga upe. Paulo 'ga nanẽ 'gã imonou 'ga po pe nũ. A'ere jefaruu 'gã ojewya 'ua nũ.

³⁴A'erauwe 'wryiara 'ga ka'arana mogyttau. Imogytapaw ire 'ga oporonupa ee Paulo 'ga upe:

—Ma'ape te ere'at rakue?

—Sirisia ywy pe je 'ari ikue nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

³⁵Aipo ojeupe 'eramũ 'wryiara 'ga 'jau:

—Tene ajee ene ree ifuwet ma'e 'gã nuri owaẽma ra'ne. A'ere taenup eneje'ega 'jau— 'jau 'wryiara 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'wryiara 'ga je'egi jefaruu 'gã nupe:

—Peroo 'ga imunepa jee peu, Erote 'ga roguufer ipe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ jefaruu 'gã 'ga rerawau imunepa imỹina 'og ipe iawopytyma. Jefaruuna'nĩ 'gã amũ opyttau 'ga resakaawamũ.

Paulo 'ga je'ẽwu'jagawet

24 ¹Sĩku oser ire mainana 'wryiararete 'ga, Ananiasi 'ga, judeu 'ga 'wryia'ri 'gã amũ nerooi Sesaria pe. Terturu 'ga nanẽ 'ga erawau ojeupi Ferisi 'ga upe Paulo 'ga mome'wawamũ. Ananiasi 'ga Terturu 'ga rerawau oje'ega mome'waramũ 'wryiara 'ga upe.

'Gã waẽmauwe Ferisi 'ga Paulo 'ga rerurukaa 'gã nupe. Paulo 'ga rut 'ga reserauwe, ²Terturu 'ga afu'ama oje'ega 'wryiara 'ga upe:

—Ene 'ã ore'wryiara. Ene 'ã eneresage oree. Ymã 'ã nitywi maruapisia jane'wyr ipe. Ene 'ã ore upe oje'ẽma'e nanuara apoukare'ema 'gã nupe.

Erejejuka esage 'ã ore ree. Mama'e esagea 'ã ereapo oree jepi. A'eramũ ene ore muekõẽãina. ³Au'jete ore muekõẽã ape. ⁴A'ere je teja'nẽ pype je porogytai enee. Kasi a'e pe je ete je porogytai eneporogytaramer ipe ne. A'eramũ ki ene eapyakau jeje'eg are— 'jau Terturu 'ga 'wryiara 'ga upe.

⁵—Koa kũima'e 'ga nia'wryi. 'Ga 'ã ako judeu 'gã 'wrya moyka mama'e tywera mome'wau 'gã nupe. Moromamara'neara 'ga— 'jau Terturu 'ga imome'wau 'wryiara 'ga upe. —Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wryiara 'ga tãmẽjẽ. Nasare pe waranup ma'efera 'ga rerowiaara 'gã 'wryiara 'ga. Aje 'ã 'ga rekoi imome'wau.

6A'eramũ 'ga judeue'ema 'ga rerawau werewi erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ai'i— 'jau 'ga Paulo 'ga mome'wau 'wyriara 'ga upe. —A'eramũ ore 'ga ppyka ai'i numiamũ. “Siroo 'ga 'wyriara 'ga rowase jarepronupa ee Moisesi 'ga 'eawer imũ 'jau”, 'jau ore ai'i numiamũ. “A'jea futat pa 'ga mama'e tywera apoi rai'i, sa'e 'ga upe 'jau”, 'jau ore ai'i numiamũ. 7A'ere jefaruu 'gã 'wyriara 'ga ruri ojemomojyau oree 'ga ppyka ore wi ai'i. 8A'ere 'ga ore wi 'ga pyyg ire 'jau oree ai'i: “Pe'je pejewau peu 'ga rowase pejeporogytau 'ga upe”, 'jau 'ga oree ai'i. A'eramũ ore arajua 'agamũ ai'i— 'jau 'ga 'wyriara 'ga upe. —A'eramũ ene epronupa ee esaka 'ga upe nũ. Tereenup 'ga je'eawer imũ etee futat 'ga porogyta ejeupe 'jau. A'jea futat 'gã je'ega, 'jau nipo 'ga pẽ nupe— 'jau Terturu 'ga 'wyriara 'ga upe.

9A'erauwe Terturu 'ga rupi 'ut ma'efera 'gã, judeu 'gã, oje'ega 'ga upe: —A'jea futat— 'jau 'gã ojomoyka imome'wau 'ga upe.

'Wyriara 'gã nupe Paulo 'ga jemome'uawet

10A'erauwe Ferisi 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Ere ajee ejekwawera mome'wau oree. Taruenup 'jau— 'jau 'ga Paulo 'ga upe. A'eramũ Paulo 'ga oje'ega:

—Ene 'ã namutamutat erejup 'wyriaramũ oree. A'eramũ je teporogytau enee. Teku'iramũ tejemome'wau enee. Terekwaap mama'e tywera je iapoe'emawera 'jau— 'jau Paulo 'ga 'wyriara 'ga upe. 11—'Awamueu je ruri Jerusareg ipe tewaẽma ai'i, Jarejuwarete 'ga upe teporogytaawamũ ai'i, 'ga muorypa ai'i. “Ene te 'ã eneresage oree”, 'jau je 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe. 12—Je 'ã namuei 'gã tekou. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe taetu aje je 'ã namuei 'gã tekou. Judeu 'gã jatykaaw ipe tewau miamũ je nakurawa'uweri 'gã jepi— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ukawõõ me taetu aje je 'ã namuei 'gã tekou. Ako esage te je 'ã 'gã pype numiamũ. 13A'ere 'ã 'gã je je'ẽwu'jag ekoetei. A'ere 'ã je je'ẽwu'jag ekoeteara je'ega naenae'i ete je kwau— 'jau Paulo 'ga 'wyriara 'ga upe. 14—Je 'ã Jarejuwarete 'ga arowiat tekou. Oreyppy 'gã 'ã Jarejuwarete 'gã werowiat rakue. Jejui 'ga nanẽ je 'ã arowiat nũ. Jejui 'ga 'ã Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga. A'e 'ga je arowiat. A'ere 'ã judeu 'gã nuerowiari 'ga. A'eramũ 'gã 'ã amara'neramũ je ree— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'wyriara 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga je'ega je arowiat. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiaret, Moisesi 'ga remikwasiaret. Mímera je akwaapap. 15“Aemanũ re nipo Janeruwarete 'ga ae mũ'ẽi tywy awi ae mowywyapap nũ. Ia'wyre'ema 'gã, esage ma'e 'gã. Mímera 'gã nipo 'ga imũ'jãu imowywya nũ” lea judeu 'gã werowiat. Je nanẽ erowiaa nũ. 16A'eramũ je tekou esage Jarejuwarete 'ga rowase. Ae rowase 'jau je iapou tekou. Naapoi futari je mama'e tywera Jarejuwarete 'ga rowase— 'jau Paulo 'ga ojemome'wau 'wyriara 'ga upe.

17—Namutat je rekoi teatau amunaw imũ ai'i. 'Awamue te je ruri tejewya Jerusareg ipe ai'i nũ. Ka'aranũũ rerua tepytuna 'gã nupe ai'i. Jarejuwarete 'ga upe nanẽ je ape monou ai'i nũ— 'jau 'ga 'ga upe. 18,19—Moisesi 'ga je'eager imũ je tewau tejauka ra'ne. A'ere je tewau tesou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ai'i. Ka'aranũũa je erawau erosou 'ga upe. A'e je iaporamũ judeu 'gã amũ, Asia wyy

awi 'ut ma'efera 'gã, je resaka. Nakwaiwete rüi 'gã ajemogyau je rewiri. “Nan kasi peapo ne”, na'ei agawewi je 'gã nupe. Ako esage te je 'ã 'gã pype numiamü. A'etea 'gã je pyyk ekoete ai'i— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —A'ere 'ã 'gã jëmî nuri je mome'wau 'au enee. 'Gã te amunipo 'ã 'ut je mome'wau 'au enee. ²⁰Tene ajatyka ma'efera 'gã je mome'ui 'au enee. Tene 'gã mama'e tywera je iapoawera mome'ui enee, 'gã nupe oje'ëma'e 'gã nowase iapoawera— 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'ga upe. ²¹—'Gã nowase te'lama je aipo je 'i te 'gã nupe ai'i, “Amanü re ae 'ëi tywy awi owywya nû”, a'e je te'lama 'gã nupe 'gã nowase ai'i. A'e are te 'gã je pyyg ekoetei je rerua 'au ai'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'ga upe.

²²Ferisi 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã nemimu'efera rera kwaapa futat. A'eramü 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Tene jefaruu 'wyrriara 'ga ruri owaëma ra'ne, Lisia 'ga ruri ra'ne— 'jau 'ga 'ga upe. —'Ga waëmamü taapyaka eneje'eg are 'jau nû. A'jea futat pa 'ga mama'e tywera apoi rail'i, ta'e enee 'gã imome'uramü 'jau— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

²³A'eramü Ferisi 'ga 'jau jefaruu 'gã 'wyrriari 'ga upe:

—Jefaruuna'nî 'ga emono amü imogou peu 'ga pyri, 'ga ree ojejuka ma'eramü. Tene 'ga pytuna 'gã nuri 'ga resaka, mama'e rerua 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁴A'ere, anurenure'i Ferisi 'ga wemireko ëë retee awau oje'ega 'ga upe. 'Ga remireko ëë judeua. Ëë rera Drusila. A'eramü Ferisi 'ga 'jau jefaruu 'ga upe:

—Ekwap Paulo 'ga rerua. Toporogyta 'ga oree 'jau. Taruapyaka Jejui 'ga mome'u are 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

Ojeupe 'ga waëmamü Ferisi 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Jejui 'ga emome'u oree— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga Jejui Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe. ²⁵A'eramü Paulo 'ga 'jau 'gã nupe:

—Mama'e tywera kasi peapo ne. Jarejuwarete 'ga je'ega peenup. Pejemu'akwaap nanë mama'e tywera apoe'em are pejekou— 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'ga upe 'ga remireko ëë retee futat. —Anure nipo jane juejue jane oi jarejesaukaa Jarejuwarete 'ga rowase. A'e pe futat nipo 'ga 'gã amü nupe 'jau: “Ene ekwap peu mama'eukwaawa rapyaw ipe. Nereenuwi jeje'ega rakue”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe. A'eramü nipo 'ga oje'ega renuparera 'gã amü nupe 'jau: “Ene jeje'ega ereenup rakue. A'eramü ene ejua 'au je pyri”, 'jau nipo 'ga ore mü upe— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

Aipo renupa Ferisi 'ga okyjau Paulo 'ga remimome'u awi.

—Au!je nipo ra'ne 'ja. Anure taapyaka ene ree 'jau nû. Ere ewau ore wi ra'ne— 'jau 'ga Paulo 'ga upe, okyjau aipo Paulo 'ga 'eramü.

A'erauwe 'gã Paulo 'ga rerawau erojewya imunepa imÿina nû.

²⁶A'ere 'wyrriara 'ga 'i ojeupe etee futat: “Ka'aranüüa sipo 'ga amut jee 'wei, omuëma repyramü 'wei”, 'jau 'wyrriara 'ga ojeupe.

A'eramü 'ga a'eramü Paulo 'ga renüju'jau'japa kamësi'isî'i 'ga renüina 'ga moporogytaukaa ojeupe. “Taesak 'ga ka'aranüü mura tejee 'jau kwy”, 'jau 'ga numiamü. A'ere Paulo 'ga nomonoi futari ka'aranüüa 'ga upe.

²⁷Mukūja kwara poromukuran Paulo 'ga akou peu. A'ere Ferisi 'ga ěmi 'wyrriaramū 'ūi awi. Posiu Fesitu 'ga akou 'wyrriaramū 'ga renawer ipe nū. A'ere judeu 'gã nipoiriweri Paulo 'ga wi. A'eramū Ferisi 'ga iapou judeu 'ga remifutar imū etee futat 'gã nupe. A'eramū 'ga opoire'ema Paulo 'ga wi.

'Wyrriararete 'ga pyri Paulo 'ga wataweramū

25 ¹Muapyr etee oser ire Fesitu 'ga awau Jerusareg ipe. ²Peu mainana 'wyrriara 'gã, judeu 'gã 'wyrriari 'gã netee awau oporogytau 'ga upe. Paulo 'ga je'ĕwu'jaga 'ga upe nū. A'ere 'gã 'jau:

³—Paulo 'ga emut 'au imoporogytaukaa oree nū. Taruapyaka 'ga porogyta are 'jau— 'jau 'gã 'wyrriara 'ga upe.

“Simorytee 'wyrriara 'ga. A'eramū 'ga Paulo 'ga mua janee. A'eramū jane 'gã jukau”, 'jau 'gã ajaupe.

⁴A'ere 'wyrriara 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Peu futat pekwap. Pĕĕ futat pekwap peu pejeporogytau 'ga upe.

Sesaria pe futat te 'ã Paulo 'ga rekoi moromunepawa pype. Peu futat je oi tejewya anurenure'i nū. ⁵A'eramū pĕĕ peje'wyrriara 'gã amū monou je rupi. Peu futat 'gã tomome'u 'ga jee 'jau nū, 'ga rowase 'jau— 'jau etee 'wyrriara 'ga 'gã nupe. —A'jea futat pa 'ga mama'e tywera apoi akou rail'i, ta'e 'gã nupe peu 'ga rowase 'gã 'ga mome'uramū 'jau— 'jau 'wyrriara 'ga 'gã nupe.

⁶Teis etee 'ga osea Jerusareg ipe. A'ere 'ga ojewya awau Sesaria pe nū. Ai'iwe 'ga awau wapyka peu aemogytaaw ipe 'ūina. Oporenuwaiwamū 'ūina 'gã imome'u are. “Maran sipo 'ga mama'e tywera mū apoi 'gã nupe rail'i”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū futat 'ga Paulo 'ga renūina 'ga rerurukaa 'gã nupe.

⁷Paulo 'ga reserauwe judeu 'gã Jerusareg awi 'ut ma'efera 'gã ojopowāna 'ga ree, 'ga mome'wau 'wyrriara 'ga upe:

—Nia'wyrri futari noko 'ga oree jepi. Mama'e tywera etee noko 'ga wapo oree jepi— 'jau judeu 'gã Paulo 'ga mome'wau 'wyrriara 'ga upe.

A'ere aipo 'gã 'ea naena'e'i etee 'wyrriara 'ga upe.

⁸A'erauwe Paulo 'ga 'jau 'wyrriara 'ga upe:

—Naapoa'uweri noko je mama'e tywera tekou jepi. Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee futat je mama'e apoi tekou jepi. Naapoi futari je mama'e tywera Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe jepi. 'Wyrriararete 'ga upe miamū je mama'e tywera naapoa'uweri jepi. 'Wyrriararete 'ga je'ega je aenup tekou jepi— 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'ga upe.

⁹A'ere Fesitu 'ga poromuorywiweramū judeu 'gã nee. A'eramū 'ga a'eramū 'jau Paulo 'ga upe:

—Judeu 'gã “Emut 'ga 'au Jerusareg ipe”, e'i jee ai'i. Eneowet te ene Jerusareg ipe? Peu futat too teapyakau ene ree 'jau nū— 'jau Fesitu 'ga 'ga upe.

¹⁰A'eramū Paulo 'ga 'jau 'wyrriara 'ga upe:

—Naani nū'ū. 'Au etee futat je rekoi nū'ū. Je romanūa. A'eramū je 'au etee futat tekou ene rowase. Naapoi futari je 'ã mama'e tywera judeu 'gã

nupe. Aipo 'ã erekwaap futat. ¹¹Mama'e tywera je iapo re te amunipo 'ã je oi tejejukaukaa 'gã nupe. A'ere 'ã je naapoa'uweri te mama'e tywera. O'meramũ te 'ã 'gã 'i. 'Gã 'mea te 'gã wereko. A'eramũ ene je monowarũ'em futat 'gã nupe. Mama'e tywera je iapo re te amunipo 'ã je monoarũ ape 'gã nupe— 'jau Paulo 'ga 'wyriara 'ga upe. —A'eramũ ene 'awamũ je monou jare'wyriararete 'ga pyri etee— 'jau etee Paulo 'ga 'ga upe.

¹²A'erauwe Fesitu 'ga oje'ega ojeupe oje'ẽma'e 'gã nupe:

—Amono te je 'ga peu?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã oje'ega:

—Ere ajee 'ga monou— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe 'ga oje'ega Paulo 'ga upe:

—Ko ajee je ene monoi peu, Roma pe 'wyriararete 'ga upe, tejeupe ene'ewer imũ etee futat— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'erauwe 'ga Paulo 'ga rerawaukaa imunewukaa imu'ama nũ. Yaruua mũ rura poromukuran 'ga monou 'ga mu'ama 'ga munepa.

Agripa 'ga Berenise ẽẽ retee

¹³Anurenure'i 'wyriara mũ 'ua owaẽma Sesaria pe. Agripa 'ga 'ua wenyra ẽẽ retee Fesitu 'ga upe oporogytau:

—Au'jete ereko 'wyriaramũ 'gã nupe— 'jau Agripa 'ga Fesitu 'ga upe.

Wenyra ẽẽ Berenise ẽẽ retee 'ga 'ua oporogytau 'ga upe. ¹⁴Peu 'gã nekoneko'i re Fesitu 'ga Paulo 'ga mome'wau 'gã nupe.

—Ferisi 'ga kũima'e 'ga amũ omỹi 'au moromunepawa pype rakue. 'Ga rera Paulo— 'jau Fesitu 'ga imome'wau Agripa 'ga upe.

Agripa 'ga nanẽ 'wyriaramũ.

¹⁵—A'ere Jerusareg ipe je oramũ, mainana 'wyriara 'gã, judeu 'gã 'wyria'ri 'gã netee, 'gã 'ga je'ẽwu'jaga jee— 'jau Fesitu 'ga imome'wau aipoa 'wyriara 'ga upe.

—A'ere 'gã 'jau jee: “Ere 'ga jukaukaa 'gã nupe oree. 'Ga juka are orefueweramũ arajemogyau”, 'jau 'gã jee. ¹⁶A'ere je “Naani”, 'gã nupe. “Naani. Nojuka ekoetei ae romanũa”, je 'i etee 'gã nupe— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —“Mama'e tywera apoara 'ga rowase tee ae porogytai ajatykau”, je 'i etee 'gã nupe. “A'eramũ futat ae oje'ẽwu'jagaramũ ajuowase imome'wau ajaupe. Ore nan aruapo jepi”, 'jau je 'gã nupe— 'jau 'ga 'wyriara 'ga upe. ¹⁷—A'eramũ 'gã 'ua owaẽma. 'Gã waẽm

ypyrauwe je, ai'iwe tefere'emamũ futat tewau peu aemogytaaw ipe teapyka te'ỹina. “Aljea pa 'ga mama'e tywera apoi rail'i”, ta'e 'jau, 'jau je tewau te'ỹina teapykau 'gã nee. ¹⁸A'ere judeu 'gã 'me ate. Namama'e tywera rũi futat 'ga wapo akou janee rail'i. ¹⁹“Nuapoi 'ga mama'ea Moisesi 'ga je'eger imũ”, 'jau futatee 'gã jee. “Jejui 'ga etee 'ga oo imome'wau akou kwe pe 'gã nupe” 'ea te. “Jejui 'ga ako amanũ rakue. A'ere 'ga ako 'ga ferawi etee rakue nũ” 'ea 'ga akou imome'wau 'gã nupe 'ea etee je enupa. A'e are judeu 'gã amara'neramũ Paulo 'ga ree rail'i, Jejui 'ga mome'u 'ga rekoramũ rail'i. ²⁰A'eramũ je 'jau Paulo 'ga upe, “Je najereapyoi etee judeu 'gã ene je'ẽwu'jag are. Enejewyriwet te ene peu ewau Jerusareg ipe

ejemome'wau jee 'gã nowase?" 'Jau je 'ga upe. ²¹“Naani. Najeoweretei je peu nũ. Roma 'jaw ipe too 'Jau. 'Wyarararete 'ga upe too tejemome'wau 'Jau”, 'Jau etee 'ga jee— 'Jau Fesitu 'ga Agripa 'ga upe. —A'eramũ je 'Jau jefaruu 'gã nupe, “Pe'je 'ga rerawau imunepa imu'ama nũ. Anure tomono 'ga 'wyriararete upe 'Jau”, 'Jau je 'gã nupe— 'Jau 'ga 'ũina imome'wau 'ga upe.

²²A'eramũ Agripa 'ga 'Jau Fesitu 'ga upe:

—Jeporenuwiwet je 'ga porogyta are— 'Jau Agripa 'ga Fesitu 'ga upe.

—A'jea. Ai'iwe tereenup 'ga porogyta 'Jau— 'Jau Fesitu 'ga Agripa 'ga upe.

²³A'eramũ ai'iwe Agripa 'ga waity mojoy'rau wenyra ãẽ retee. Waity esagea 'gã imunepa ojewi. Waity mojoy'ru re 'gã awau. Awau osou aemogytaaw ipe. Jefaruu 'gã, 'wyrari 'gã netee awau. Mĩmera 'gã awau osou 'gã nupi. A'erauwe Fesitu 'ga oje'ega jefaruu 'gã nupe:

—Perut Paulo 'ga oree. “Toroporogyta enup 'ga 'Jau”, e'i 'ga— 'Jau 'ga 'gã nupe.

²⁴Paulo 'ga reserauwe Fesitu 'ga Paulo resaukaa Agripa 'ga upe:

—Koromũ noko 'ga 'Ja. Ko 'ga noko judeu 'gã Jerusareg ipe je oramũ oje'ẽwu'Jag jee ikue 'Ja— 'Jau Fesitu 'ga 'ga resaukaa Agripa 'ga upe, ajatyka ma'efera 'gã nupe we. —A'ere 'gã 'ua 'au futat 'ga je'ẽwu'Jaga jee ai'i nũ, 'aga aemogytaaw ipe futat ai'i nũ. Namutamutat 'gã 'Jau ajemogyau jee: “Ere 'ga jukaukaa 'gã nupe oree”, 'Jau 'gã afuakaramũ jee, je rerekou— 'Jau 'ga imome'wau 'gã nupe.

²⁵—A'ere je “Naani. Nuapoi 'ga mama'e tywera ajukaawamũ”, je 'i etee 'gã nupe.

A'eramũ Paulo 'ga futat 'Jau jee: “Je mono ape 'wyriararete 'ga upe. Tajemome'u 'ga upe 'Jau nũ”, 'Jau 'ga jee. A'eramũ je anure nipo 'ga monou Roma pe. A'ere je nakwaawi'i etee 'ga mama'e tywera apoawera. Maran gatu nipo ene 'ga jemome'uramũ 'ga mama'e tywera iapowera mũ rekoare'ema. ²⁶Je naekoari amũ ai'i. Ma'Ja katu nipo 'ã je amono ikwasiaa 'wyriararete 'ga upe. Nitywi te 'ã ikwasiaripyra mama'e tywera 'ga iapoawera. 'Ga jemome'u re te nipo je mama'ea mũ resagi ikwasiaripyra. ²⁷Mama'e tywera 'ga iapoe'emamũ, je nomonoa'uweri ikwasiaa 'ga upe. Naje maran mama'e kwaape'ema imonou ekoete ikwasiaa 'ga upe, a'e te je nũ a'i kũ. Mama'e a'jea te 'ã ae omono ikwasiaa nanuara upe jã'nũ'ũ, nan 'ga reko'i 'ea jã'nũ'ũ— 'Jau Fesitu 'ga Agripa 'ga upe.

Agripa 'ga upe 'ga 'eawet

26 ¹A'eramũ Agripa 'ga 'Jau Paulo 'ga upe:

—Ere ejemome'wau oree, ki Paulo. Taruenup eneporogyta 'Jau— 'Jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga ojemome'wau 'ga upe:

²—Ene upe je jemome'ua je muekõẽai je mĩina. ³Ene 'ã judeuramũ ore kwaap katu ape. Oreremiapoa nanẽ 'ã ene ikwaapa katu nũ. A'eramũ ene epyyakau jeje'eg are— 'Jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe.

⁴—Jerekwawera 'ã judeu 'gã okwaap katu ajemogyau. Je kunumã we futat tekou Jarejuwarete 'ga je'eg imũ ikue. Teje'wyr ipe miamũ je reko esagei jepi. Jerusareg ipe taetu aje je 'ã je reko esagei judeu 'gã pype. ⁵Ma'eramũ 'gã 'ã je

kwaawi katu je rekoramũ— 'Jau 'ga imome'wau Agripa 'ga upe u'ama. —Je ree oporomome'uweramũ 'gã tomome'u enee. Je 'ã fariseua te. A'eramũ 'gã ojomoyka je kwaapa. Fariseu 'gã 'ã Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat wapo jepi— 'Jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe u'ama imome'wau.

6—'Awamũ 'ã je rekoĩ “opapaw ire ae 'ëi tywy awi owywya 'ua nũ” 'e rerowiaa. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i aepy 'gã nupe rakue: “Pemanũ re je pẽ mũ'ëi tywy awi pẽ mowywya nũ”, 'Jau 'ga ae upe rakue. A'ea je 'ã arowiat tekou— 'Jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe imome'wau u'ama. 7—A'ea 'ã judeu 'gã juejue werowiat. A'eramũ 'ã judeu 'gã ajemogyau oporowykyau 'ga upe. “Ore manũnamũ Janeruwarete 'ga tore mũ'ë tywy awi ore monou ojepyri 'Jau kwy”, 'Jau 'gã 'ã ajemogyau. A'eramũ 'gã au'jeteramũ oporowykyau ajemogyau. A'ea je arowiat 'gã 'Jawe. A'etea 'gã oje'Jawe je erowiarãmũ je pyyg ekoete je munepa. Je je'ëwu'Jaga ekoete 'gã nupe— 'Jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe imome'wau u'ama.

A'eramũ Paulo 'ga ojerowaka amã'Jau judeu 'gã nee oje'ega 'gã nupe:

8—Ma'eramũ gatu nipo 'ã pëë judeurãmũ neperowiari “Jarejuwarete 'ga ae moferap” 'ea. Janepytuna 'gã 'ã najuejue etee futat werowiat “owywyt futat ae opapaw ire” 'ea. A'ere 'ã pëë tekatu etee neperowiari aipoa— 'Jau Paulo 'ga ojerowaka 'gã nupe oje'ega.

9—Ymã te je nanë futat Jejui 'ga rerowiaara 'gã nereko tyweretei ikue. “Esage sipo a'ea Janeruwarete 'ga upe pa”, 'Jau je ikue. A'ere aipoa nia'wyri 'ga upe rakue. 10 A'ea je aapo Jerusareg ipe ikue. Mainana 'wyriara 'gã je monou Jejui 'ga rerowiaara 'gã pyygukaa jee ikue, Nasare pe waranup ma'efera 'ga rerowiaara 'gã je ipyypka imunepa ikue. Esage ete 'gã apisiukara jee ikue. Ikwaawe'ema je rerekou ikue. 11 Namutat tekou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nereko tyweaete ikue. 'Gã jatykaaw ipe tewau 'gã nupe 'gã nereko tyweaete ikue. “NaJaneruwarete 'ga remimurera rui Jejujamũ, tamu'eukat 'gã 'Jau”, 'Jau je tejeupe ikue numiamũ. “Jejui 'ga takurawukat 'gã nupe 'Jau”, 'Jau je tejeupe ikue numiamũ. A'ere 'gã naani. Nopoiri futari Jejui 'ga rerowiar awi. Kwaiwete je temara'nerãmũ 'gã nee. A'eramũ je tewau kwe pe tekou 'gã nereko tyweaete— 'Jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

12—A'eramũ je tewau Damasco pe numiamũ. Jejui 'ga rerowiaara 'gã nereko tywereteawamũ je tewau numiamũ. Mainana 'wyriara 'gã je'eg imũ futat tewau tekou 'gã nereko tyweaete numiamũ. 13 A'ere jewaw ipe mama'e mũ ete ijesaokari jee. Enyfuk te. A'eramũ je te'aa ywyu eny awi. Tii. Teirũ 'gã netee futat aru'aa arawau arajupa enywyter ipe. Ajeaje katu kwara ruwamũ eny 'ari ore ree ywag awi 'ua. Kwara renya te wapyraap enyfuga. 14 A'eramũ ore arajupa aru'aa enywyter ipe futat teirũ 'gã netee. A'eramũ Janejararete 'ga eny awi je 'aramũ oje'ega jee. Judeu je'eg imũ 'ga oje'ega jee. Epyreu 'Jawa 'ga iapou jee. “Ma'eramũ te je rereko tywerete ape, ki Saulo?” 'Jau 'ga jee oje'ega. “Sãã

ene ejeymawa ejenuwe'emamũ, inupã wyyra pyu, imayrũmũ. Nan tee futat je renuwe'emamũ ene te futat erejemayrũ. Je rerowiaara 'gã erereko tywerete jepi. A'eramũ je ene mayrũukaa", 'jau 'ga jee— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe.

15—A'eramũ je 'jau 'ga upe, "Awỹja te poromũ oje'eg jee?" 'jau je 'ga upe. "Je Jejujamũ aje'eg enee", 'jau 'ga jee. "Je te 'ã je rereko tywerete ape", 'jau 'ga jee ojeupe je je'egamũ— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

16—"Efu'am jui. Ajesaukat je enee. A'eramũ ene 'awamũ ewau ekou kwe pe je mome'waramũ. A'ere anure tamu'e ene 'jau. A'eramũ ene ewau ekou 'gã nupe kwe pe je mome'wau", 'jau 'ga jee. 17—"Je te 'ã amono ene judeue'ema 'gã nupe temome'waramũ. A'eramũ nipo je tejejukau ene ree ene rekoramũ", 'jau 'ga jee ikue. "Najudeu 'gã nũi ene resaka 'gã mogoukare'ema ene ree. Najudeue'ema 'gã nũi nanẽ nũ", 'jau 'ga jee ikue. "Je te 'ã apyyrũ ene judeue'ema 'gã nupe temome'waramũ", 'jau 'ga jee ikue— 'jau 'ga 'gã nupe. 18—"A'eramũ ene ewau 'gã mu'jau je ree, je kwaawukaa 'gã nupe, 'gã mu'akwaapa je ree", 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga imome'wau Agripa 'ga upe. —"A'eramũ 'gã ene je mome'uramũ ene renupa etee. A'eramũ 'gã ajemogyau je rerowiaaramũ, Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee iapou, 'jau 'ga pẽ nupe, ere ki ewau ekou 'gã nupe", 'jau 'ga jee ikue— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —"Ypytunaiwa pype wata ma'e 'jawe mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa 'gã jemogyi. 'Arimũ wata ma'e 'jawe je rerowiaara 'gã jemogyi. A'eramũ ene ewau mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa mũ nerua imũ'jau jui, je rerowiarukaa 'gã nupe. 'Mama'e esagea te ki peapo pejejaupe', e'i 'ga pẽ nupe. 'Tejerowiarumũ je 'gã katu'ogi', e'i 'ga pẽ nupe, ere ki 'gã nupe ekou. 'A'eramũ futat je 'gã mũ'jau tejemiayuwamũ', e'i 'ga pẽ nupe, ere ki 'gã nupe", 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe, imome'wau.

19—A'eramũ je 'ã 'agamũ tekou 'ga rerowiaaramũ 'ga mome'wau 'gã nupe. 'Ga je'eg imũ futat je iapoi— 'jau 'ga imome'wau Agripa 'ga upe. 20—Damasco pe ra'ne ra'ne futat je 'ga mome'u pyyruga 'gã nupe ikue. A'ere je tewau Jerusareg ipe 'ga mome'wau nũ. A'ere Jerusareg awi je tewau Judeja wyy pewara 'gã nupe, 'ga mome'wau nũ. A'e awi je tewau judeue'ema 'gã nupe 'ga mome'wau kwe pe tekou. "Pe'je pejepoia pejetywer awi", 'jau je 'gã nupe. "Jarejuwarete 'ga perowiat pejemogyau. A'eramũ pẽ pejepoia pejetywer awi. A'eramũ pẽ mama'e esage apou pejemogyau", 'jau je 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã 'jau pẽ nupe: "Kuu. A'jea futat. 'Gã otywer awi 'gã poiri ra'e. Sã'ã 'gã neko esagea etee", 'jau nipo 'gã pẽ nupe, 'jau je 'gã nupe ikue— 'jau 'ga 'ga upe. 21—Judeue'ema 'gã je imome'uramũ judeu 'gã je pyyka 'agamũ ai'i. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe je rekoramũ 'gã je pyyka ai'i. "Sijuka 'ga", 'jau 'gã jee numiamũ. 22A'ere Janeruwarete 'ga reko te 'ã je pyri. A'eramũ 'ga a'eramũ je jukaukare'ema 'gã nupe— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —A'eramũ je 'ã 'au tekou 'ga mome'wau 'gã nupe.

'Wyriat, tesirūmet. Mīmera 'gã nupe je 'ã 'ga mome'ui tekou— 'jau 'ga 'ga upe. —Sã'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã imome'ua 'gã nupe rakue. Nan tee futat je imome'ui 'gã nupe. Moisesi 'ga remikwasiarera 'jawerimū etee futat je rekoi imome'wau— 'jau 'ga 'ga upe.

23—A'ere 'ã “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga jereko tywerukari amanūmū janee rakue”, 'jau je 'gã nupe. A'ere 'ã 'ga manū re Janeruwarete 'ga, 'ga moferawi etee nū. “‘Ga ra'ne tãmējē futat te 'ã oferap janee”, 'jau je 'gã nupe. “A'eramū 'ga werowiamū jane katu'oka”, 'jau je 'gã nupe— 'jau 'ga Agripa 'ga upe u'ama. —“Judeuramū ore, judeue'emamū pēē. Mīmeramū futat nipo jane manū re Janeruwarete 'ga jane mū'jãu tywy awi jane mowywya nū. Sã'ã Jejui 'ga ferawa. Nan futat jane ferawi nū”, 'jau je 'gã nupe— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe imome'wau.

24 Aipo Paulo 'ga 'eramū Fesitu 'ga wafukaita 'ga upe:

—Ene'me eteete awi ekou kūi. Ene'akwaawe'ema te ene rereko kūi. Ka'arana mogytaetea te ene mo'meukat ene mogou kūi— 'jau Fesitu 'ga wafukaita Paulo 'ga upe aipo 'ga 'eramū.

25 A'eramū Paulo 'ga 'jau 'ga upe:

—Naani nū'ū. Naje'mei futari je nū'ū. A'jea futat je 'i nū'ū— 'jau Paulo 'ga Fesitu 'ga upe.

26 A'eramū Paulo 'ga 'jau Agripa 'ga upe:

—Ene reapyo katu jeremimome'u are. A'eramū je tekyjawe'em imome'wau enee— 'jau 'ga Agripa 'ga upe imome'wau u'ama. —Jejui 'ga oo watau ae reape futat wemiapo apou ae upe. Najemime rūi futat 'ga oporowykya apoi. Ae reape futat 'ga iapoi akou— 'jau 'ga 'ga upe.

27—Erekwaap katu futat 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega, ki Agripa?

Erekwaap te 'ga je'ega mome'warera 'gã nemikwasiarera? A'jea futat ene ikwaapa katu 'ga je'ega— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe.

28 A'eramū Agripa 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—“Kamēsiete futat 'ga tamogo Jejui 'ga rerowiaaramū 'jau” ere te jee?— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

29—Ēē. Afutat ete je pēē juejue 'ga rerowiara nū'ū— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. —Afutat je pē nekoa teje'jawe. Anurenure'i sipo pejemogy je 'jawe, pēporomuku te ra'u pejemogyau je 'jawe nū. A'ere je teje'jawe pē jemogy futari. A'ere je nafutari teje'jawe pē pofara— 'jau Paulo 'ga u'ama Agripa 'ga upe.

30 A'eramū 'gã awau ũ'jãu 'ga wi. Fesitu 'ga, Agripa 'ga, Berenise ēē, 'gã pytuna 'gã. Mīmera 'gã awau ũ'jãu 'ga wi.

31—Nuapoi futari 'ga mama'e tywera amanūawamū ra'e. Opo far ekoete te 'gã 'ga mu'ama ra'e— 'jau 'gã awau oporogytau akou ajaupe. —Mama'e tywera 'ga iapo re te amunipo 'ã 'gã 'ga jukai— 'jau 'gã ajaupe.

32—“Wyriararete 'ga upe je oi tejemome'wau” e'em ire amunipo 'ã 'ga muēmi 'lawamū futat— 'jau Agripa 'ga Fesitu 'ga upe.

Roma pe Paulo 'ga oawet

27 ¹—A'ere ako jane “Itari ywy pe simono 'ga”, jane 'i te ai'i— 'jau 'gã ajaupe. Roma 'upa Itari ywy pe. A'eramũ 'gã Paulo 'ga monou jefaruu 'ga po pe, 'ga pyri ipofaripyreera 'gã neewe. Juriu 'ga po pe imonou. Juriu 'ga jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'ga. A'eramũ tesirũmera 'gã 'jau 'gã nupe “‘Wyrriararete 'ga remiayup” 'jau 'gã 'gã nupe. A'eramũ ore arawau. Je nanẽ tewau 'gã nupi, Lukaramũ.

²A'eramũ yara 'ua. Adramitiu 'jaw awi 'ua ojekoka. A'e pype futat arawau. Asia ywy pe futat aipoa yaruua awau. Jefaruu 'wyrriara 'ga futat ore rerawau. A'eramũ ore aru'aa ipype. Aristaku 'ga awau ore rupi. Tesarũn ipewarera 'ga. Tesarũna 'jawa 'upa Masetoni ywy pe. Aru'ar ire ore oroia jupiwewe futat. Arawau ka'a wywri etee futat arakou. Oropytunaapa ore nũ. ³Ai'iwe ore arawau orowaẽma Sidom ipe. A'ere Juriu 'ga jejuka esagei Paulo 'ga ree. A'eramũ 'ga 'ga muẽmukaa yaruu awi. A'eramũ Paulo 'ga awau ojekoty'aawa 'gã nesaka. A'eramũ 'ga jekoty'aawa 'gã mama'e mua 'ga upe, 'ga remirerooramũ, 'y rupi 'ga remi'uramamũ. A'ere 'ga 'gã nesag ire ojewya 'ua, yaruu pype u'aa nũ.

⁴A'eramũ ore oroia nũ. Arawau 'ypõ'õ atykupe katy ywytu awi. Ywytu ore monoukare'ema tyypterimũ. A'eramũ ore orokwapa 'ypõ'õ atykupe katy etee ywytu awi. Orejau katy 'ypõ'õũũ 'ũina, Sipiri 'jawa 'ũina. ⁵Arawau 'ypõ'õ sũ rowaapa 'yrewiwa aapa. Arawau kwe katy ka'aeme'ywa pyyka nũ. Arawau orowaẽma Mira 'jawa amunaw ipe. Lisi ywy pe 'upa aipoa. Peu futat ore aru'jãu. ⁶A'e pe futat Juriu 'ga yaruu mũ resaka orojee nũ. Aresãri 'jaw awi 'ua aipo yaruua. Itari ywy pe oo ma'e futat poromũ. A'eramũ 'ga ore reru'aa ipype nũ.

⁷Ipype aru'ar ire ore oroia nũ. A'ere ywytua nore mujãnukari. A'eramũ ore meewe arawau arakou orosea pytunũũ. Tyypterimũ'i arawau arakou. Orokwapa Synito 'jawa pyu. Ay katu te ore yaawi arawau aipo 'ypõ'õũũ atykupe katy jui. A'ere ywytua ore rowopepiri etee futat. A'eramũ ore erowaka ywytu wawa katy etee futat jupe 'ypõ'õ wywri arawau arakou. 'Ypõ'õũũ Kreta 'jawa atykupe katy arawau Salmona 'jawa pyu. Salmona 'jawa 'upa 'ypõ'õ sũ me. ⁸A'eramũ ore arawau 'ypõ'õũũ rupi etee futat arakou. Ay katu te ore oi orowaẽma Jemiaresagea 'jaw ipe. Laseja 'jawa pyri 'upa aipoa Jemiaresagea. ⁹A'e pe ore arajupa oroporumukuuramũ oropytau. Ywytua wejue opojyayramũ oree. Judeu 'gã nupe 'araiwamũ kwaw ire 'gã wea'aramũ otywera moiawer are. “Janeruwarete 'ga janetywera omoit jane wi”, 'jau 'gã ajaupe. Aipo 'araiwa akou amãmyter ipe. Aipoa 'araiwa kwaw ire kwaiwete te amana, kwaiwete te ywytua nanẽ nũ. A'eramũ opojyayramũ kwe pe ae wawamũ awau yaruu pype ae ataa.

A'ere Paulo 'ga 'jau oree:

¹⁰—'Araiwa ako okwaw ai'i. A'eramũ jane jareapyakaakau ee ra'ne. Kasi a'e pe 'aw awi jane oramũ nia'wyrri janee ne— 'jau 'ga oree. —Janeyara tyywyk janee ne. Karaemã jane simonoukapaw ekoete ne. Ae 'gã we opaw ine— 'jau 'ga oree.

¹¹A'ere yaroo waraara 'ga nuerowiari Paulo 'ga. Yaroo jara 'ga nanē futat 'ga rerowiare'ema nū.

A'eramū 'gā 'jau etee 'gā nupe:

—Naani nū'ū. Nipojya'uweri nū'ū. Soo tāmējē futat jane jarekou nū'ū— 'jau etee 'gā oree.

A'eramū jefaruu 'gā 'wyria'ri 'ga 'gā nerowiaa.

¹²—'Au nia'wyri janee amana pype jane rekoa— 'jau etee 'gā jefaruu 'wyriara 'ga upe. —A'eramū jane jarewau futat. Fenise 'jawa amunaw ipe soo esaka 'jau— 'jau etee 'gā 'ga upe.

Fenisea 'up 'ypō'ōūū pype wējēmī futat nū. A'e pe ywytua nipytuui. A'eramū 'gā 'jau:

—Soo peu, Fenise 'jaw ipe 'jau. Peu futat soo ko amana magwapa 'jau— 'jau 'gā ajaupe numiamū.

Ywytuuretea 'ua 'gā nupe

¹³Poje ywytu'i'ia 'ua oree. A'eramū 'gā 'jau:

—Jarуетe futat jane oi ra'e— 'jau etee 'gā ajaupe. A'eramū 'gā —Pe'je ajee soo etee 'ū— 'jau nū.

A'eramū ore arawau aru'aa yaroo pype nū. A'erauwe 'gā yaroo momytawa mua imatāu. A'eramū 'gā yaroo rerekou ywywyrī'i etee futat. ¹⁴Poje ywytuuretea 'ua oree. 'Ypō'ōūū 'arimū opytu mua oree. A'ea futat yaroo moyyita imotomotomoga oree. ¹⁵Ywytua 'ua ore rewiri tāmējē futat. A'eramū yaroo waraara 'gā

—Sirowak imonou imojekoka Jemiaresage are— 'jau numiamū.

A'ere ywytua nuerowagukari 'gā nupe. A'eramū ore rerawau tpytera katy. ¹⁶A'ere ore reroi 'ypō'ō'ī'ī atykupe katy etee. Ywytua ore rerawau. 'Ypō'ō'ī'ī rera Kauta. Ya'ria 'gā imogou yaroo ku'a are. ¹⁷A'eramū 'gā ya'ri'i mua imatāu enuēma yaroo 'arimū.

—Kasi ywytua eroi imonoka ne— 'jau 'gā.

A'ere 'gā tupaama pyu yaroo mamamani ywytu awi imotyapa jupe.

—Kasi ikaikai jane ree ne— 'jau 'gā.

A'eramū 'gā tupaama pyu futat imamamana ywytu awi ifaa.

—Namukui 'awamū Libia wyy ruwi. Libia wyy pyri notypyti futari. Kwaiwete te 'yisiga jemogyi tpyter ipe— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā a'eramū okyjau 'yisiga pype yaroo amī awi.

—Kasi ywytua jane monoi 'yisig are ne, janeyara kakau jane ree ne— 'jau 'gā ajaupe okyjau. —'Yisiga pype iamīāu nipo ikaikai jane ree— 'jau 'gā ajaupe.

Yara orojewi ikaika awi 'gā okyjau. Ywytua taity pirera pyu etee futat yara renujāna. A'eramū 'gā taity pirera moiapap jui.

—Kasi a'e pe jane reroi jane renujāna 'yisig are ne— 'jau 'gā.

A'eramū 'gā taity pirera moiapap jui. A'etea ywytu ore reroo ore rerekou meewere'i etee futat ore renujāna. ¹⁸A'ere niojeri futari ywytua 'ua oree. A'eramū 'gā ai'we karaemā monou imomopoa 'y pe. A'eramū yara owewuita'i oree.

¹⁹Imuapyra 'ara rupi 'gã yaruu pypiara monou imomopoapap. Ywyrasig, taityuu pypekap, taityuu. Mĩmera we futat 'gã imomopoapap yar awi. Opou futat 'gã imonou imomopoa yar awi.

²⁰Kwaiwete ore seri kwara resake'ema. Jaytata miamũ futat ore naruesagi'i futari. Amanarowoky'a esaukare'ema oree. A'etea ywytua wojere'emamũ futat 'ua oree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Sapap futat nipo 'ã jane— 'jau 'gã okyjau kwara resake'emawe futat.

²¹A'eramũ ore arakou kwaiwete 'ara magwapa orojemi'ware'ema. Ore jemuaẽma ore rerekou ore mojemi'warukare'ema.

A'eramũ Paulo 'ga afu'ama oje'ega 'gã nupe:

—Peesak 'jau noko ako pẽẽ je rerowiare'ema ai'i 'ja, 'au etee futat jane ruwi kwara 'ara rapesaka 'eramũ ai'i 'ja— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kreta pe jane pyta re amunipo 'ã janekaraemã nimonoukari futari. A'ere ako “Soo futat jane jarekou”, pe'je etee ai'i. ²²A'ere je 'i 'awamũ pẽ nupe: Pejemanũ awi kasi pekyje ne. Yaruua tpywyk futat jane wi. A'ere nipo jane mũ nimanũi futari— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²³—'Awa ppytuna rupi Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga amũ muri je pyri ko. A'eramũ 'ga imome'wau jee ko. Janeruwarete 'ga te 'ã jejararetea. Ma'eramũ 'ga 'ã ojepyriwara 'ga amũ muri jee, imoporogytaukaa jee— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau. ²⁴—Ywagipewara 'ga 'jau jee ko: “Erekyje kasi ekou ne. Najukaukara'uweri je ene 'au. Ereo futat ewaẽma 'wyriararete 'ga pyri ejemome'wau 'ga upe 'jau”, 'jau 'ga jee ko. “Ene rupi oo ma'e 'gã nanẽ futat namanũi futari amũ”, 'jau 'ga imome'wau jee ko. “Janeruwarete 'ga 'ã esage te. A'eramũ 'ga ene rupi oo ma'e 'gã amũ apisiukare'ema futat nipo”, 'jau 'ga jee ko— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁵—A'eramũ pẽẽ pejepya'a'wryre'emamũ. Je 'ã Jarejuwarete 'ga arowiat. 'Ga je'eg imũ etee futat nipo 'ã ijeapoi janee. Jee imome'uawer imũ etee futat nipo 'ga iapoi— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau. ²⁶—A'ere nipo ywytua jane rerooi jane rerojekoka futat 'ypõ'õũũ mũ ree— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁷Mukũja morowykye'ema rupi ywytua ore rerawau ore rerekou ore renujãna. 'Y'e'ẽ rypyterimũ, Metiteraniu 'jawa rypyterimũ awau ppyajeaje katu 'gã amũ wea'aramũ wyy are:

—Sojot nipo 'ã jane wyy pyri 'ja— 'jau yara waraara 'gã ajaupe.

²⁸A'eramũ 'gã itajuu mũ apysãu tupaama siãpyr are. A'ere 'gã imonou imomoa 'y pe tom. A'eramũ trĩtai seis metro awau wapyka wyy are. A'ere 'gã wyy are iwyg ire imua nũ. Arawau peu muku'i nũ. A'eramũ 'gã imonou imomoa nũ tom. A'ea inãinãni'i etee oo wĩti seis metro etee awau wapyka wyy are. ²⁹A'eramũ 'gã kyjea 'gã nerekou poromũ ia'agawyaukaa 'gã nupe.

—Ita 'arimũ jane oi ne— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã yara momytawa monou imomopoa ita 'arimũ arawawe'ewe. 'Gã iku'a pewara monou imomoa. Tom tom. Irũpãwẽ monou imomoa. A'eramũ futat yaruu momytau orojeupe.

A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kamēsiete werewi pa 'ã ku'emamũ nũ— 'Jau 'gã ajaupe.

³⁰A'ere yara waraara 'gã amũ ya'ri'i monoi imomoa 'y pe. Saka'jam 'Jau numiamũ.

—Yaruu momytawa siroo imomoa iruupeu'i isĩ awi— 'Jau futatee 'gã ajaupe numiamũ.

³¹A'eramũ Paulo 'ga 'Jau jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'ga upe jefaruu 'gã netee:

—Yaruu waraara 'gã ka'jamamũ nipo ywawuje etee futat pepap. 'Gã ka'jam ire nipo Janeruwarete 'ga nojejukai pẽ nee— 'Jau Paulo 'ga 'gã nupe.

³²Aipo ojeupe 'ga 'eramũ jefaruu 'gã ya'ri'i siãwonoka imonou imoia yaruu awi.

^{33,34}Ku'em ja'wyja'wyuramũ Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Pe'je pejejua pejejemi'waa. Mukũja morowykye'ema rupi te 'ã nepejemi'wari— 'Jau 'ga 'gã nupe. —Pe'je pejejemi'waa pejejemopifuakaawamũ. Tepepifuakat 'Jau. Nimanũi futari jane mũ— 'Jau 'ga 'gã nupe.

³⁵Aipo 'e re Paulo 'ga kanape'i mua opo pe. A'eramũ futat 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut ore— 'Jau 'ga oje'ega monou 'ga upe 'gã nowase.

A'eramũ futat 'ga ape monoka i'wau. ³⁶A'eramũ 'gã 'ga jemi'wara resakawe futat aku'iramũ. A'eramũ futat 'gã ojem'i'waa 'ga pyri.

³⁷Kwaiwete ore yaruu pypewaramũ. Tusētu setētai seis te ore pytuna.

³⁸A'tea 'gã iapopyrera a'upap. Ojomoyka i'wau. A'e pe 'ã 'gã imomopoa nũ. Iapoe'emera momopoa nũ. Kwaiwete juowuuranaku'ia 'gã imomopori. A'eramũ futat yaruu mawua imua orojee imowewuita.

'Yisiga pype yaruu siãmĩawet

³⁹Ku'emamũ yaruu waraara 'gã 'Jau:

—Ma'ape jane jarejua 'ũ? Niesagi we te 'ã jane 'au jepi— 'Jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'yisiga resaka.

—Pe'je ajee soo peu jarejekoka esaka— 'Jau 'gã 'yisiga repejãna imonou.

⁴⁰A'eramũ 'gã yaruu momytawaama monoka. Furuk. Iku'ookawa 'gã irapa jui. A'ere 'gã taity pirera pypekau isĩ me ywytu upe numiamũ.

—Jane reroo pea 'yisig are jane rerojekoka 'Jau— 'Jau 'gã ajaupe numiamũ.

⁴¹A'ere 'yisiga mũ ruwi tpyter ipe yaruu renune ypype'i rakue.

A'eramũ 'gã esake'ema. A'eramũ ywytua ore rerawau ore renujãna i'arimũ. Tyryk. 'Yisiga pype yaruu siãmĩau ore. Ywytuu fuakara futat yaruu monou isãmĩau ore wi. A'eramũ futat 'gã imosokarũme'em.

Nomosogarũi 'gã. Kwaiwete te 'y ryjuapia. A'eramũ 'y ryjuapia futat iku'awopena. ⁴²A'eramũ jefaruu 'gã 'Jau 'wyrriara 'ga upe:

—Siapisi ose ma'efera 'gã 'Jau. Siapisi tãmējē 'gã 'Jau. Kasi 'gã ka'jami ne— 'Jau 'gã 'wyrriara 'ga upe.

⁴³A'ere 'gã 'wyrria'ri 'ga nifueweri Paulo 'ga juka are. A'eramũ 'ga 'Jau:

—Naani nũ'ũ. Peapisi awi 'gã nũ'ũ— 'Jau 'wyrria'ri 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'ere 'wyrria'ri 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau pejepopoa jui. Oytap ma'eramũ pejewau tenune pejeytapa pejekoka 'yisig are. ⁴⁴Iytawe'ema 'gã yaruu pemer are too oytapa 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ ore nan arawau. Orojekoka pãwẽ pãwẽ futat ikue, aramanũme'em futat ore mũ ikue.

Mauta 'jawa 'ypõ'õ me 'gã nekoawet

28 ¹Arawau orojekoka 'ypõ'õ me aru'jãu 'y awi. Peu futat ore 'ypõ'õ rera kwaapa.

—'Aga 'ypõ'õ rera Mauta— 'jau ipype 'up ma'e 'gã imome'wau oree.

²A'eramũ ore jekog ire peuwara 'gã 'ypõ'õ mewara 'gã 'ua ore repejãna. Ore rapeje'ega 'gã 'ua. Opojejuka esageramũ 'gã ore ree. Amanakyra pype te ore ruri aru'jãu. A'eramũ 'gã 'ua tata mojoyy'wau ore ree. Iro'ysag awi tata mojoyy'wau ore ree.

³A'eramũ Paulo 'ga 'yw akã ypiwera rerua imono'oga tataramũ. A'eramũ moja uẽma tata rakuw awi. A'eramũ 'ga po u'wau. Waekou akou 'ga po are. ^{4,5}A'ere 'ga imowawagi etee imonou tata pe.

(Atos 28.3-4)

A'e resaka 'ypõ'õ mewara 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Oporojuka ma'efera 'ga nipo 'ã koromũ kũi— 'jau 'gã ajaupe. —'Y pe ako 'ga namanũi ko. A'ere 'awamũ 'ga manũi. Nae u'uaiwi 'aga moja. Nauagi ae 'aga moja rãi ay upe— 'jau 'gã ajaupe. —Janemaira 'ga 'ga nomogoukari.

6A'eramũ 'gã ajemogyau oporesagamũ 'ga ree.

—Siesak 'ga po wuwura 'jau— 'jau 'gã ajaupe. —Siesag iki 'ga amanãa erujewi— 'jau 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree.

'Ga po wuwura rapesaka 'gã ajemogyau namutamutat numiamũ. A'ere nowuwuri 'ga wi. Naayi 'ga upe.

'Ga po wuwure'ema resakawe 'gã 'jau:

—Kuu. Nowuwuri futari 'ga poa ra'e nũ'ũ. Namanũi futari 'ga jupe ra'e nũ'ũ. Maira 'ga te nipo 'ã 'ut owaẽma janee— 'jau etee 'gã 'ga upe nũ.

7'Yisiga pyri P'ublio 'ga ywya 'upa. P'ublio 'ga 'wyriara 'ypõ'õ mewara 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'ua oree, ore rerawau oje'wyr ipe. A'e pe ore arajemogyau 'ga pyri muapypa orosea. Ojejukau esage futat ore ree. 8Peu ore rekoramũ 'ga ruwa 'ga ojero'wau 'upa. 'Ga tururua 'ga mory'wau. A'eramũ 'ga 'upa oseawa pype etee futat afu'ame'ema 'upa. 'Ga tururua 'ga pifuaka'roka 'ga nuga 'ga ro'y reewe. A'eramũ Paulo 'ga awau oje'ega 'ga upe. A'ere Paulo 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'ga ree:

—Ekatu'ok 'ga, ki Ku'jyp— 'jau 'ga oje'ega monou 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga opo monou 'ga apyte'raramũ. A'erauwe futat 'ga afu'ama ajarueteramũ.

9A'erauwe 'ga resakarera 'gã awau Paulo 'ga rera mokwasi'wau opytuna 'gã nupe. 'Ga rera renupawe ojero'wu ma'e 'gã 'ua ajatykau 'ga ree ojemajarueteukaa 'ga upe. A'eramũ ojero'wu ma'e 'gã ajarueteupawamũ.

10A'eramũ 'gã mama'e mua ore upe kwaiwete. Anure ore 'wyrãmũ 'gã mama'e mua wẽjẽmĩ futat oree nũ. Oreremi'urama mua oree, oreremirerooramũ.

Pe awi Roma pe 'gã oawet

11Muapypa jay magwaw ire ore aru'aa yaruũ mũ pype nũ. Aresãri 'jaw awi futat 'ua 'upa 'ypõ'õ me amana magwapa rakue. Aipo yaruũ rera Mait jopewet, 'jau 'gã e'roka. A'e yaruũ pype aru'aa. Aru'ar ire ore oroia. 12Arawau orojekoka Sirakusa 'jawa amunaw ipe. Peu ore muapypa orosea.

13Muapypa oroser ire ore oroia arawau nũ. Regiu 'jawa amunaw ipe etee orojekoka. Majepei tee ore orosea peu. Ai'iwetetewe ywytua 'ua oree, oreatykupe katy 'ua ore upe. A'eramũ ore oroia. A'e ywytua ore renujãna ore rerawau kamẽsiete futat. Mukũi tee ore orosea. Arawau orowaẽma Posuori 'jawa amunaw ipe. Peu ore aru'jãu yaruũ awi. 14A'e pe ore majepeja etee morowykye'ema magwapa. A'e pe futat ore Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nekoaa. A'eramũ 'gã 'jau oree:

—Pe'je pejeju 'au ore pyri, morowykye'ema mũ magwapa— 'jau 'gã oree.

A'ere ore morowykye'ema magwaw ire arawau nũ. Ywyri futat ore oi poromũ Roma 'jawa amunaw ipe arawawamũ.

¹⁵A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã ore rera renupa rakue. A'eramũ 'gã 'ua ore rowosõu. Apiu 'jaw ipe, Tres Wêta 'jaw ipe. Mímera amunaw ipe 'gã 'ua ore rowosõu.

Aipo 'gã nesakawe Paulo 'ga aku'iramũ 'gã nee. A'eramũ futat 'ga oje'ega Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã ore rereko ape ejeape. Ene te 'ã 'gã eremut ore maku'iukaa— 'jau Paulo 'ga Jarejuwarete 'ga upe oje'ega monou.

Roma pe Paulo 'ga renawet

¹⁶Roma pe orowaẽm ire jefaruu 'gã 'wyriara 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Awamũ eko 'oga mũ pype— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

Jefaruu 'ga nanẽ 'ga amũ imogou Paulo 'ga ree omaenun ma'eramũ.

¹⁷Muapyt oser ire Paulo 'ga oje'ega monou judeu 'gã 'wyriara 'gã nupe:

—Pe'je pejejua je resaka 'au— 'jau 'ga 'gã nupe oje'ega monou.

A'erauwe judeu 'gã 'wyriara 'gã ajatykau 'ga ree. Ojee 'gã jatykapawauwe Paulo 'ga ojemome'wau 'gã nupe:

—Jareypy 'gã nekwawer imũ etee futat je iapoi tekou ai'i. A'etea judeu 'gã je pyyk, je pofaa, je monou romanũ 'gã 'wyriara 'ga po pe. Jerusareg ipe 'gã je pyygi ai'i. A'ere 'gã je monoi romanũ 'gã 'wyriara 'ga po pe. ¹⁸A'ere 'gã opo pe je mono re romanũ 'gã poronuwi jee. Je upe oporogytapaw ire 'gã 'jau ajaupe: “Nuapoi 'ga 'ã mama'e tywera amanũawamũ ra'e”, 'jau 'gã ajaupe. “A'eramũ ore 'ga jukawe'em. Pe'je ajee sapoit 'ga wi”, 'jau romanũ 'gã ajaupe numiamũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁹—A'ere judeu 'gã 'wyriara 'gã nafutari je wi 'gã paira. A'eramũ je 'jau 'gã nupe: “Too tejemome'wau 'wyriararete 'ga upe 'jau”, 'jau je 'gã nupe. Ma'eramũ 'ã je ruri tejemome'wau 'ga upe 'au— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe. —Natepytuna 'gã je'ẽwu'jaga rũi je ruri. Tejemome'wau te je ruri 'au ai'i— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama.

²⁰—Ma'eramũ je 'ã pẽ majatykai tejemome'wau pẽ nupe. Ymã te 'ã judeuramũ jane Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga rapesagi. Jejui 'ga 'ã 'ga remimurera futat. A'e 'ga je 'ã arowiat tekou. A'eramũ 'gã 'ã a'eramũ 'ga rerowiaramũ je munepa je mýina je pofaa itaju pyu— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²¹A'eramũ peuwara 'gã 'jau Paulo 'ga upe:

—Namuri futari 'gã ka'arana ikwasiaa oree enereko tywer are. Pe awi 'ut ma'e 'gã miamũ nomome'ui futari ene rekoarũ'e'ema oree— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

²²—A'eramũ ene Jejui 'ga mome'wau oree 'awamũ. Taruenup ene imome'ua 'jau. “Kwe pewara 'gã 'ã Jejui 'ga rerowiaara 'gã je'ẽwu'jaga ajemogyau” 'ea 'ã ore a'jea futat aruenup arajemogyau. Ma'eramũ 'ã ore “eporogyta oree”, ore 'i enee. Taruenup ene imome'ua orojeupe 'jau, 'jau 'ã ore enee. ²³A'eramũ nipo ore anurenure'i arajua eneporogyta renupa— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

A'ere 'gã awau aipo 'ga upe 'e re.

Ko'iko'i ete 'gã 'ua Paulo 'ga porogyta renupa. Amumera 'gã 'ua 'gã nupi 'ga porogyta renupa. A'erauwe Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe. Ai'iwetetewe agawewi futat. A'etea 'ga oporogyta werokaarup 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga mogyta are 'ga 'gã mu'jau.

—Anure nipo Janeruwarete 'ga reni 'wyrriaramũ janee— 'Jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau. —Oje'ega renuparamũ ae 'ga ae mowywya imonou ojepyri wemiayuwamũ imogyau. Oje'ega renupare'ema 'gã te nipo ajee 'ga omono mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'Jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanë 'ã ka'arana kwasiaa inuga Jejui 'ga ree janee rakue: “Anure nipo Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga muri janee jane katu'okawamũ”, 'Jau 'gã ikwasiaa inuga janee rakue. Jejui 'ga 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yra futat. Werowiarãmũ 'ga pẽ katu'ogi pẽ mogyau wemiayuwamũ futat— 'Jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²⁴Aipo 'eramũ 'gã amũ 'ga je'ega rerowiaa. A'ere amumera 'gã 'ga je'ega nuerowiari ajemogyau. ²⁵A'eramũ 'gã awau 'ga wi.

'Gã o enune Paulo 'ga 'Jau 'gã nupe nũ:

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'Agesage je'egi Isai 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga 'ga 'Agesage je'ega mome'wau janepytunera upe rakue. Al'jea futat 'ga je'ega. ²⁶A'e are 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue:

“Ekwap eporogytau 'gã nupe:

Peenup futat nipo numiamũ. A'ere nipo nepẽneapyoi ee.

Pemã'ẽ esage agawewi nipo ee. A'etea nipo pẽẽ esakare'ema 'Jawe etee pejemogy.

²⁷Pẽ'akwaawe'ema pẽ nereko.

Pejeapyakwara peawopytytm. A'eramũ pẽẽ jeje'ega renupe'ema.

Pejeapymãu esakare'ema 'Jawe. A'eramũ pẽẽ jeremiapofera resake'ema.

Peje'akwaaw ire amunipo 'ã pẽẽ pejejea pemÿi je ree.

Pẽapya amunipo 'ã enupa. A'eramũ amunipo 'ã pẽẽ pejejeapyoramũ ee.

A'eramũ futat amunipo 'ã pẽẽ je rerowiaa pejememogyau.

A'eramũ futat amunipo 'ã je pẽ katu'oka”,

'Jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue— 'Jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

²⁸A'ere Paulo 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga 'ã oje'eg esage omono judeue'ema 'gã nupe. Judeue'ema 'gã nupe nanë ojemome'waukaa jee nũ. “Pe'je pejeipoia pejetywer awi”, 'Jau je 'gã nupe. “Pejetywer awi pepoirãmũ 'ga pẽ katu'ogi”, 'Jau je 'gã nupe. Judeue'ema 'gã nupe je aipo 'Jau tekou. 'Gã 'ã werowiar ete— 'Jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²⁹'Ga porogytapaw ire judeu 'gã awau Paulo 'ga wi. Ajamueu awau 'ga 'eawer are ajemogyau.

³⁰Mukũi kwara poromukuran Paulo 'ga ako peu, Roma pe ikue. Paulo 'ga ka'aranũ monou 'oga mepyau ojeupe. Oje'wyr ipe oo ma'e 'gã mua esage ojepyri:

—Pe'je pejejua pejesou pejeapyka. Saporogyta 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina.
 31 A'eramũ 'ga Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe:

—Jejui 'ga je'ega ki peenup pejemogyau. “Nan ki pejemogy”, e'i Jejui 'ga janee rakue. A'eramũ jane 'ga 'eawer imũ etee futat mama'e apou jarejemogyau. Jejui 'ga futat janejararetea. A'eramũ jane 'ga je'ega etee futat erowiaa— 'jau Paulo 'ga 'ũina amowaara 'gã nupe imome'wau.
 Okyjawe'em futat 'ũina imome'wau 'gã nupe.

Romanũ

Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana okwasiarukat Paulo 'ga upe rakue. A'eramũ Paulo 'ga 'aga kwasiaa imonou Roma pewara 'gã nupe.

Ymã te Janeruwarete 'ga Abraão 'gã juapyrera 'gã mü'jãu imogyau wemiayuwamũ rakue. Judeu 'gã Abraão 'ga juapyrera. Oje'ega Janeruwarete 'ga imonou Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ judeu 'gã mama'e apou Moisesi 'ga remikwasiarer imũ rakue. Ymã judeu 'gã etee Janeruwarete 'ga remiayua rakue.

A'ere Jejuí 'ga rur ire Janeruwarete 'ga wearamũ sigaty etee. 'Ypeywar are Jejuí 'ga manũü janetywera mepyawamũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'awamũ Jejuí 'ga rerowiaaramũ jane mogyau wemiayuwamũ. Judeu 'gã, judeue'emamũ jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe 'ga upe. A'eramũ 'ga jane katu'oka pãwẽ pãwẽ, Jejuí 'ga jane erowiaramũ.

Roma pewara 'gã naeapyoi ee rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukaa Paulo 'ga upe 'gã mueapyoawamũ ee. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue.

1 ¹Je Pauloramũ ka'aran akwasiat imonou Roma pewaramũ pẽ nupe. Jejuí Kristu 'ga 'ã Janeruwarete 'ga ra'yraretea. 'Ga 'ã je mogo ojeupe oporowyky ma'eramũ. A'eramũ 'ga ruwa 'ga je pyyrũmũ morogyta esage mome'waramũ ikue. Aipo morogyta esagea Jejuí 'ga mome'ua. A'eramũ je a'eramũ tekou 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe.

^{2,3}Ymã we te 'ã Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga mome'ui oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã ka'arana kwasiaa 'ga ree rakue, Jarejararete 'ga ree rakue. “Anure nipo je teja'yra 'ga monoi ywy pe 'ga mogou ywy pewara 'gã pype”, 'jau 'ga 'ã oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue.

A'e are 'ã 'gã ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga 'ã janejararetea, Jejuí Kristu 'ga. Ywy pe 'ua 'ã 'ga 'ari kunumiakynamũ, Davi 'ga juapyreramũ rakue. ⁴A'ere 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga wereko. A'eramũ 'ga manũ re 'ga Ruwarete 'ga opãjẽ mü 'ga moferapa, 'ga kwaawukaa janee. “A'jea futat pa je Jejuí Kristu 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea ra'e. Wa'yrareteramũ 'ga reko'e'm ire amunipo 'ã 'ga 'ga nomoferawi” 'e are jane mul'jaukaa. ⁵Aipoa wa'yra 'ga upe futat Janeruwarete 'ga je mogoukari kwe pewara 'gã nupe ikue. “Paulo 'ga emogo kwe pewara 'gã nupe emome'waramũ”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe.

A'eramũ Jejuí 'ga je mogou 'agamũ judeue'ema 'gã nupe omome'waramũ ai'i. “Ekwap kwe pe je mome'wau, je rerowiarukaa ekou

'gã nupe. Je upe futat ewau je mome'wau 'gã nupe", 'jau 'ga jee. A'eramū je 'agamū tekou 'ga mome'wau pẽ nupe.

^{6,7}Roma pewaramū pẽ nanẽ Janeruwarete 'ga pẽ mũ'jãu Jejui Kristu 'ga remiayuwamū. Wemiayuwamū nanẽ 'ga pẽ mũ'jãu nũ. 'Ga 'ã oporomutaramū pẽ nee. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe.

Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Gã nesagea pẽ nerekoa je afutat. Pẽ mopy'ata'waa nanẽ je afutat nũ.

'Gã nee oje'ega monoawet

⁸Kwe pewara 'gã najuejue etee futat pẽnera renupa. "Roma pewara 'gã werowiarete futat Jejui Kristu 'ga" 'e kwasi'oa 'gã enupa. A'eramū je tekou'iramū tekou pẽ nee. Jarejuwarete 'ga je imuorypa pẽ nee. "Ene te 'ã eneresage. Ene futat 'ã eja'yra 'ga rerowiarukaa Roma pewara 'gã nupe. 'Awamū kwe pewara 'gã 'gã nera renupa", 'jau je 'ga upe, 'ga muorypa pẽ katu'og are.

⁹⁻¹¹Jeowet je pẽ nesaka. A'eramū je teporogytau tekou Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee. 'Ga upe futat je porowykyi tekou teporomutaramū 'ga ree. 'Ga ra'yra 'ga je tewau imome'wau tekou. 'Ga je kwaapa. Teojere'emamū je teje'ega 'ga upe pẽ nee. "Jeowet je Roma pewara 'gã nesaka, Kiapi'ni. Naesagi we je 'gã. A'eramū ene ejemifutar imū je monou peu, 'gã nesaka", 'jau je 'ga upe tekou. Afutat je Jarejuwarete 'ga 'Agesagea mama'e esage apoa pẽ nupe, ojee pẽ mojemogygygukaawamū. ¹²Pejejepyri je o re nipo jane jareku'iramū jarejuee. Pẽẽ Jejui 'ga rerowiararetea nipo je maku'iu pẽ nee. Je 'ga rerowiararetea nanẽ nipo pẽ maku'iu nũ. A'eramū jane jarejomojemogygygukaa 'ga ree.

¹³Pẽẽ Jejui 'ga rerowiaa pejejemogyau je 'jawe. A'eramū je tejemome'wau pẽ nupe. Jeparuesagiwet je pẽ nee. "Too 'gã nesaka 'jau", 'jau je tekou tejeupe numiamū. A'ere maran gatu gatu etee mama'ea jee. A'eramū je tewawe'em we. Afutat je Jejui 'ga rerowiarukara pẽ pyriwara 'gã amū nupe. Karanū je rekoi kwe pe judeue'ema 'gã amū nupe, 'ga rerowiarukaa ai'i nũ. Nan too tekou peuwara 'gã amū nupe 'ga rerowiarukaa, a'e futat je. A'ere nipo je oi futari 'gã amū mogyttau Jarejuwarete 'ga upe 'jau. ¹⁴Nanuar imū omome'wawamū futat Jejui Kristu 'ga je mogoi ikue. Ma'eramū 'ã je rekoi 'ga temogoawer imū etee futat kwe pe 'ga mome'wau 'gã nupe. "Wyrarete pewara 'gã nupe, ka'a pewara 'gã nupe, ojemu'e ma'e 'gã nupe, ijemu'e'ema 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe ekwap je mome'wau", 'jau 'ga jee ikue. A'eu te futat 'ã je tekou. ¹⁵A'eramū je a'eramū Jejui 'ga ree teporomome'uweramū futat pẽ nupe Roma pewaramū nanẽ nũ.

Jejui 'ga ree morogyta esagea

¹⁶Opãjẽ mũ Janeruwarete 'ga morogyta esage rerowiaara 'gã katu'oka. Aipo morogyta esagea Jejui 'ga mome'ua. Judeu 'gã 'ga remikatu'og ppyfera.

A'ere 'ga 'awamũ judeue'ema nanẽ ikatu'ogi nũ. A'eramũ je morogyta esage mome'wau tekou 'gã nupe najuejue etee futat. Nojenosĩ je imome'wau tekou. ¹⁷Morogyta esage renuw ire jane jarejeapyoramũ 'ga 'e are. “Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã etee ajemogyau je jekoty'aawamũ”, Jarejuwarete 'ga 'e are jane jarejeapyoramũ. Ymã te 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue: “Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã etee wesageramũ 'ga upe. Aipo 'gã etee 'ga imogyau ojeypyri nakwaparimũ ete rui”, 'jau 'gã ikwasiaa ka'aran are rakue.

Ywy pewaramũ janetywet

¹⁸Janeruwarete 'ga amara'neramũ mama'e tywera apoara 'gã nee, werowiare'ema 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã tywer are. Mama'e tywera apo are etee 'gã wea'aramũ. Ku'jywa 'ga ree jẽmĩ wea'are'emamũ. A'eramũ 'gã Janeruwarete 'ga kwaape'ema. 'Ga ree wea'ar ire amunipo 'ã 'gã 'ga kwaawi. Mama'e tywera etee 'gã iapou. A'eramũ 'gã Janeruwarete 'ga kwaawukare'ema ajaupe. ¹⁹Agamũ futat 'ga ojekwaawukaa 'gã nupe. Opãjẽ resaukaa 'gã nupe. A'ere 'gã 'ã nuerowiari 'ga. A'eramũ 'ga aipoa werowiare'em are 'gã nerekou tyweaete.

²⁰Ymã te 'ã 'ga ywy apoi rakue. A'eramũ jane 'ga remiapofera resaka 'ga kwaapa. Niesagi jane 'ga numiamũ. A'ere jane 'ga remiapofera resagi. A'eramũ jane 'ga kwaapa, 'ga pãjẽ kwaapa nanẽ nũ. Nateepawi futari 'ga pãjẽ. A'eramũ aipo 'gã 'jawarũ'em: “Nakwaawi je Ku'jywa 'ga”, 'jawarũ'em 'ga upe. ²¹Akwaap futat 'gã 'ga numiamũ. A'ere 'gã nopojeuwi te 'ga. “Ene 'ã Ooreruwaretea”, 'jawe'em 'ga upe. Wesak futat 'gã mama'ea 'ga remiapofera. Niporomuorywiweri te futat 'gã 'ga ree ojeupe iapopyrer are. Mama'e tywer are etee 'gã nea'aramũ. Ypytunaiwa pype wata ma'e 'gã nuesagi futari mama'ea. Nan tee 'gã. Ni'akwaawi futari mama'e are. A'eramũ 'gã mama'e tywera apou. ²²“Ore'akwaawarete futat ore”, 'jau futatee 'gã. A'ere 'gã 'meramũ etee. I'akwaap 'me ma'e 'gã. ²³Janeruwarete 'ga 'ã okoeteete ma'ea. A'ere 'gã nomuorywi 'ga. Mama'eukwaawa etee 'gã wa'agawy ita pyu imu'ama ae 'jawe ojeupe. Wyrã wewe ra'agawyau. Wyrã wata ma'e, oyriryk ma'e. Mĩmera 'gã imogyau ia'agawyau ojeupe. Wemiapofera etee 'gã amuoryp 'gã jemogyramũ, Janeruwarete 'ga amara'neramũ nanuara 'gã nee.

²⁴Nanuara 'gã nee Janeruwarete 'ga nojejukai. “Mama'e tywer are etee 'gã paruapoweramũ. Tene 'gã jemogyi otywera etee iapou ra'ne”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ taetu 'gã ajemogyau mama'e tywera apou ajaupe. ²⁵Nuerowiara'uweri 'gã Jarejuwarete 'ga je'eg a'jea. O'mea etee futat erowiaa. Amuoryp 'gã Janeruwarete 'ga remiapofera etee. Iapoarera 'ga jẽmĩ imuorype'ema. 'Ga futat imuorywipyraretea agawewi. A'etea 'gã 'ga muorype'ema. A'eramũ 'ga opoia nanuara 'gã nui.

²⁶Wemiapofera etee 'gã imuorywamũ Janeruwarete 'ga opoia 'gã nui. “Mama'e tywer are etee 'gã paruapoweramũ. A'eramũ je tepoia 'gã nui”, 'jau Janeruwarete 'ga ojeupe rakue.

A'eramũ taetu mama'e tywera apoara 'gã wemifutar imũ etee futat mama'e tywera apou. Kũjãmera 'gã omena ojee ekoa jẽmĩ ifutare'ema. Kũjãnamũ etee

futat 'gã wemiariũnamũ ajuee. ²⁷Kũima'e 'gã nanẽ opoia wemireko are oko awi nũ. A'eramũ 'gã kũima'eramũ etee futat ajafutaa. Owy'aa kũima'eramũ etee futat ajuee. A'eramũ nanuara apoara 'gã ojemote'aa ojetee futat, akou tywet nipo 'gã otywer are wemifutar imũ etee futat.

²⁸Niporokwaawiweri 'gã Janeruwarete 'ga ree. A'eramũ 'ga opoia 'gã nui. “Mama'e tywer are etee pẽnea'aramũ je poiri pẽ nui”, 'jau 'ga 'gã nupe, mama'e tywera apoukaa 'gã nupe. ²⁹Aipo 'gã nia'wryi futari. Akowari'e'em 'gã. Mama'e tywera etee 'gã iapou. Ojokaraemã 'gã ifutaa, ojomotesirũgatuu, iporerekoaywerete 'gã, oporojuka ma'e 'gã. Ajamue 'gã akou. O'meramũ te 'gã 'jau. Morogyta mowuwuara 'gã. ³⁰Ajuago'wau 'gã. Niporomutari 'gã Jarejuwarete 'ga ree. Nojelukai 'gã ajuee. Ojomotywerukat 'gã. Nuenuwi 'gã ujara 'gã je'ega. Ojerowiaraiw etee 'gã ojee. ³¹Ni'akwaawi 'gã mama'e are. Nuapoi 'gã mama'ea u'eawer imũ. Najemuaẽmi 'gã ajuee. Nipy'ata'wai 'gã ajuee. ³²Aipo 'gã Janeruwarete 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Nakamẽsĩ etee rui futat 'gã oi peu. A'ea 'gã ikwaapa agawewi. A'etea 'gã nopoiri futari mama'e tywera apo awi. Ojero'waro'wau etee otywera apou. A'eramũ 'gã ojerowiarairaiwa etee futat otywer are. Amumera 'gã mama'e tywerete agawewi wapo. A'etea 'gã 'jau: “Eneremiapoa esage futat”, 'jau etee 'gã ajaupe, mama'e tywera aporamũ.

Aipo 'gã nemiapoa mama'e tywera futat Janeruwarete 'ga upe.

Mama'e tywera apoara 'gã nereko tywet

2 ¹Gã nemiapofera mama'e tywera renuw ire pẽẽ mũ 'jau: “A'jea futat 'gã nemiapofera mama'e tywera futat”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. “Aipo apoa 'gã ojemotywea Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. A'ere aipo 'e reewi mama'e apou 'ga 'jawerimũ etee futat nũ 'eramũ pẽẽ nanẽ pejejekwau Jarejuwarete 'ga upe. ²“Mama'e tywera apoara 'gã Janeruwarete 'ga werekou tywet” 'ea jane ikwaapa. Mama'e a'jea etee Janeruwarete 'ga iapou. A'eramũ jane 'jau, “Mama'e tywera apoara 'gã ojereko tywerukat futat”, 'jau jane. ³Ma'eramũ sipo ajee pẽẽ nanẽ mama'e tywera apou 'gã 'jawe etee nũ, “pẽnemiapofera nia'wryi 'ga upe”, 'e re? Pẽẽ sipo Janeruwarete 'ga nepẽ nereko tyweri mama'e tywera pẽẽ iaporamũ? Mama'e tywera pẽẽ iaporamũ 'ga pẽ nerekou tyweaete nanẽ 'gã 'jawe futat. ⁴Pẽẽ mũ nipo 'jau: “Jane ree 'ga jemuaẽmi. Ipota'wa futat 'ga jane ree. Najane rereko tywera'nei 'ga”, 'jau nipo pẽẽ. Aipoa a'jea futat. A'ere pẽẽ nepẽneapyoi 'ga ree. Ajemuaẽm futat 'ga pẽ nee petywer awi pẽ momoirukaawamũ pẽ nupe. Ma'eramũ 'ã 'ga nepẽ motesirũgatua'nei. “Otywer awi 'gã poir ire je 'gã nerekou tywere'em”, 'jau 'ga ojeupe. ⁵A'ere nipo 'ã nepepoiri futari pejetywer awi. Pejero'waro'wau etee futat 'ã 'ga je'ega renupe'ema. A'eramũ nipo pẽẽ 'ga mamara'neukaa etee te pejejee. A'eramũ nipo 'ga pẽ nerekou tyweaete wowase ae majatykaawa 'ara rupi. Aipoa 'ara rupi 'ga mama'e tywera apoara 'gã nerekou tyweaete 'gã nemiapo tywer are etee futat. A'eramũ nipo 'ga, mama'e tywera pẽẽ iapo re, pẽẽ nanẽ pẽ nerekou tyweaete, pẽnemiapofer are.

⁶Akwaap 'ga janeremiapofera. A'eramũ 'ga jane mepyau janeremiapofer are etee futat. ⁷Jane mũ mama'e esage apou jarejemogyau. Jarejuwarete 'ga je'ega jane enupa. “Tejeupe 'ga je'eg are jeporenuwiweramũ tekou. ‘Ene 'ã je renupa ekou. A'eramũ ene eneresage futat jee’ 'e are jeporenuwiweramũ”, 'jau jane. 'Ga pyri jareoa jane ifutaa. 'Ga pyriwara 'gã jarepojeuwa jane ifutaa jarejemogyau. Nan jane iaporamũ 'ga jane mogyau ojeypyri nakwaparimũ ete rũi futat. ⁸A'ere ojee ea'are'ema 'gã nee Janeruwarete 'ga mara'neramũ. Morogyta a'jea renupare'ema 'gã nee, mama'e tywera apoara 'gã nee, ojee ojerowiaraip ma'e 'gã nee. Mĩmera 'gã nee 'ga amara'neramũ. A'eramũ 'ga 'gã nerekou tyweaete. ⁹Mama'e tywera apoara 'gã juejue futat nipo 'ga erekou tyweaete. Judeu, judeue'em. Mĩmera 'gã nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete. ¹⁰Mama'e esage apoaramũ te nipo ajee 'ga 'i janee: “Pěẽ pėnesage jee”, 'jau nipo 'ga janee. Jane mopy'ata'wau ojeypyriwara 'gã nowase. Aipo 'ga wapo mama'e esage apoara upe. Judeuramũ ore 'ga iapoi, judeue'emamũ pẽ nupe nanẽ 'gã iapou nũ. ¹¹Janeruwarete 'ga ojejuka pãwẽ pãwẽ jane ree. A'eramũ 'ga mama'e tywera apoara 'gã juejue 'ga erekou tyweaete. Mama'e esage apoara 'gã juejue 'ga erekou esage.

¹²Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oreypp 'ga upe rakue, Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ judeuramũ ore 'ga remikwasiarera rerekou. A'ere judeue'emamũ pẽẽ nepetywi futari 'ga je'ega pyu. Janeruwarete 'ga nomonoi pẽ nupe rakue. A'etea Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete mama'e tywera aporamũ. A'eramũ nipo 'ga judeuramũ ore 'jau: “Nepeenuwi jeje'ega. A'eramũ je pẽ nerekou tyweaete”, 'jau nipo 'ga oreypp 'gã nupe rakue. ¹³NaMoisesi 'ga remikwasiarera kwaapara 'gã tee rũi esage Janeruwarete 'ga upe. 'Ga je'eg imũ mama'e apoara 'gã etee te esage 'ga upe.

¹⁴Judeue'emamũ pẽypy 'gã nitywi futari 'ga je'ega rerekwara ka'arana pyu rakue. Nomonoi 'ga 'gã nupe. A'ere 'gã 'ga remifutara kwaawi ojee. A'eramũ 'gã amũ mama'e apou 'ga remifutar imũ. ¹⁵A'eramũ 'gã nesakara 'gã nipo 'jau: “Nitywi futari 'gã Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana pyu. A'etea 'gã 'ga remifutara kwaapa ojee. Sã'ã 'gã mama'e apoa 'ga je'eg imũ”, 'jau nipo 'gã nesakara 'gã. Akwaap futat 'gã mama'e esagea. Akwaap futat 'gã mama'e tywera. A'eramũ 'gã mama'e tywera aporamũ 'jau ojeupe: “Aipoa nia'wryi”, 'jau ojeupe. Mama'e esage aporamũ 'gã 'jau: “Aipoa esage”, 'jau 'gã ojeupe. ¹⁶A'eramũ wowase ae majatykaawa 'ara rupi nipo Janeruwarete 'ga jane mojo'ogukaa Jejui Kristu 'ga upe. Janerekwawera 'ga ikwaapa, janerea'aawera nanẽ 'ga ikwaapa nũ. A'eramũ 'ga jane mojo'oka nipo wemiayuwamũ, werowiare'ema 'gã nui. Nan je reko morogyta esage mome'waramũ.

Ee judeu 'gã jemogypykawet

¹⁷“Jane 'ã judeua”, 'jau pẽẽ mũ pejejemogyau. “Moisesi 'ga remikwasiarera 'ã jane erekou. A'eramũ jane jarejesageramũ jarejemogyau”, 'jau pẽẽ pejejaupe numiamũ. “Jane 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea”, 'jau pẽẽ

pejejerowiarai pa pejee. ¹⁸Jarejuwarete 'ga remifutara pekwaap numiamū. Moisesi 'ga remikwasiarer are pejejemu'jau mama'e esage kwaapawamū.

¹⁹Easĩg ma'eramū ae nuatai futari ojetee. A'eramū Janeruwarete 'ga kwaapare'ema 'gã eae'ema 'gã 'jawe futat. Mama'e a'jea kwaapare'ema 'gã easĩg ma'e 'jawe. A'eramū pēē 'jau: “Ore ea ma'e 'jawewara aramueapyo 'gã 'ga ree”, 'jau pēē numiamū. ²⁰“I'akwaawe'ema 'gã ore aramu'e ee. Kunumĩ 'gã nanē ore imu'jau ee nū”, 'jau pēē numiamū. “Orokwaaw ore Moisesi 'ga remikwasiarera. Moisesi 'ga ore mueapyou mama'e are. Mama'e a'je are 'ga ka'arana kwasiari rakue. A'eramū ore 'gã mu'jau ee”, 'jau pēē numiamū. ²¹Ma'eramū sipo ajee pēē pejejemu'jau esage'em ee? Nepeenuwi futari 'ga je'ega. “Pemunarū awi”, 'jau agawewi pēē 'gã nupe. A'etea pēē aipo 'gã nupe 'e re pēē futat pemunarū. ²²“Peko awi pejejuemireko are”, 'jau pēē 'gã nupe. Ma'eramū sipo ajee aipo 'gã nupe 'e re pejekou pejejuemireko are? “Kũjãmeramū pejekowe'em pejejomen are”, 'jau pēē 'gã nupe. Ma'eramū sipo pejekou pejejomen are, aipo 'gã nupe 'e re? Nepēporomutari pēē maira'me a'agaw are. A'ere pejemunarūmū mama'e are maira'me a'agawa rog awi. Ymã te Moisesi 'ga jane mu'jau maira'me a'agaw are rakue. “Pemuoryp kasi maira'me a'agawa ne”, 'jau 'ga janee rakue. “Pemunarū awi mama'e are”, 'jau nanē 'ga rakue nū. A'eramū pēē pejejemotywea Jarejuwarete 'ga upe pejemunarūmū mama'e are maira'me a'agawa rog awi. ²³“Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe, inuga oree rakue”, 'jau pēē, pejejerowiaa ee. Ma'eramū sipo ajee pēē erowiare'ema? 'Ga je'ega renuwe'emamū pēē 'ga rerowiarukare'ema judeue'ema 'gã nupe. ²⁴Ymã te 'ã 'ga amū ka'arana kwasiaa pē nee rakue. “Judeuramū pē nekoarūe'em are judeue'ema 'gã Janeruwarete 'ga akurap”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue.

²⁵Je nanē judeua, pē 'jawe. Ymã te Janeruwarete 'ga 'jau janepyyp 'gã nupe rakue: “Pēē 'ã jeremiayuwaretea. A'eramū pēē pejejomojewaka 'gã nupe pē kwaawukaawamū. A'eramū 'gã 'jau: ‘Aipo 'gã Ku'jywa 'ga remiayuwaretea’, 'jau nipo 'gã pē nupe, pejewaga resag ire”, 'jau Janeruwarete 'ga janepyyp 'gã nupe rakue. A'ere pēē mū 'jau: “Ore 'ã judeua. A'eramū ore Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea. Sã'ã orejomojewaga”, 'jau nipo pēē. A'ere jane 'ga je'ega renuparamū etee janejewaga resageramū 'ga upe. Pejejerowiarai pa etee pejewag are pejejemogyau. A'ere 'ga je'ega renupare'emamū pēē ojewagipyre'ema 'jawe etee pejemogy 'ga upe. Pejewagamū futat numiamū. A'ere 'ga je'ega nepeenuwi. Judeue'ema 'gã 'jawe futat pejejemogyau.

²⁶Judeue'ema 'gã nojemojewagi futari. A'ere amumera 'gã amū mama'e apoi Jarejuwarete 'ga remifutar imū. Aipo 'gã judeu 'jawe futat Jarejuwarete 'ga upe, imojewagipyre'ema 'jawe. Aipo 'gã Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat. ²⁷Jane 'ã judeuramū jareja'yra kũima'e mojewaka jarejemiapou. Jane 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana rerekou. A'etea 'ã pēē mū nepeenuwi futari 'ga je'ega. A'eramū 'ã judeue'ema 'gã jēmĩ ajemogyau esage Janeruwarete 'ga remifutar imū. Nitywi 'gã 'ga je'ega rerekwara. Nomojewagi 'gã wa'yra 'gã. A'etea 'gã mama'e

apou 'ga remifutar imũ. A'eramũ nipo 'gã 'jau pẽ nupe: “Pẽẽ 'ã judeuramũ pejewak futatee. Pẽ nupe 'ã 'ga oje'ega rerekwara monou. A'etea nepeenuwi 'ga je'ega. Ore 'ã noretywi agawewi futat ipyu. A'etea ore mama'e apou 'ga remifutar imũ etee”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. ^{28,29}Janeruwarete 'ga oje'ega renupara 'gã mogyau wemiayuwamũ. Naimojewagipyreera 'gã etee rui 'ga remiayuwu. Oje'ega renupara 'gã etee 'ga imogyau wemiayuwamũ. 'Ga je'ega renupare'ema 'gã ojewak futateeramũ akou. Na'ga remiayuwu rui agawewi 'gã. 'Ga je'ega renupara 'gã Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã mogyau 'ga remiayuwareteramũ. Aipo 'gã nupe Janeruwarete 'ga 'jau: “Ene 'ã eneresage jee”, 'jau 'ga aipo 'gã nupe. Najane pyriwara 'gã nui aipo 'i janee. Janeruwarete 'ga te 'liarũ janee.

3 ¹A'eramũ nipo pẽẽ 'jau jee: “Judeu teea pa 'ã ore nũ?” 'jau nipo pẽẽ. “Orojewag ekoeteramũ arajemogyau nũ?” 'jau nipo pẽẽ. ²Naani. Aipo pe'je awi, 'jau je pẽ nupe. Janeruwarete 'ga 'ã oje'ega mua judeuramũ janepy 'gã nupe rakue. “Teje'ega je omono ikwasiarukaa pẽ nupe. A'eramũ ki pẽẽ jeje'ega renupa. Jeje'eg imũ etee ki pẽẽ mama'e apou. Pejejeapyo esageramũ pẽẽ je pejemu'eawer are”, 'jau 'ga janepy 'gã nupe rakue. ³A'ere 'ã 'gã amũ nuerowiari 'ga je'ega rakue. “Gã werowiare'emamũ ma'eramũ sipo Janeruwarete 'ga mama'e apowe'em u'eawer imũ etee”, 'jau nipo pẽẽ. ⁴Naani. U'eawer imũ etee futat 'ga mama'e apoi. Ni'mea'uweri futari 'ga. Ae te 'ã najuejue etee futat i'me. A'ere Janeruwarete 'ga ni'mei futari. Mama'e a'jea etee futat 'ga imome'wau. Ymã te 'ga amũ ka'arana kwasiari 'ga ree rakue:

“Eneje'egamũ nipo eneje'ega renupara 'gã 'jau, a'jea futat 'ga je'ega, 'jau nipo 'gã ene rerowiare'ema 'gã nupe.

O'meramũ te Ku'jywa 'ga 'i, 'gã amũ 'e renupa nipo amumera 'gã 'jau: Naani. Ene te ene'me, 'jau nipo 'gã ene'me are ako ma'e 'gã nupe.

Ene ago'o ekoteera 'gã nupe nanẽ nipo 'gã 'jau nũ:

O'meramũ te 'gã 'i. Ako esage Janeruwarete 'ga, 'jau nipo 'gã enee, ene ago'o ekoete renuw ire”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue.

⁵A'eramũ nipo pẽẽ mũ 'jau futatee: “Ko ajee ore narakoarũ”, 'jau nipo pẽẽ. “Taruesak Jarejuwarete 'ga wesage resaukara 'jau”, 'jau futatee nipo pẽẽ. “Jane rekoarũ'em are Janeruwarete 'ga wesage resaukaa 'gã nupe 'jau”, 'jau nipo pẽẽ numiamũ. Aipo a'je re amunipo 'ã Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoi jane rerekou tyweaete jane rekoarũ'em are. A'ere naani. Nananũ. (Aipoa 'eramũ pẽnea'awarũ'ema futat. Nia'wryi aipoa pẽnea'aawa. Nananũ Ku'jywa 'ga rea'aramũ ee.) ⁶A'jeteetewi Janeruwarete 'ga mama'e apoi. A'eramũ 'ga a'jeteetewi futat jane mepyau janeremiapofer are etee futat.

⁷A'eramũ nipo pẽẽ mũ 'jau futatee: “Esage ore'mea. Ore'me re nipo 'gã 'jau: Na'gã 'jawe rui Janeruwarete 'ga mama'e a'jea etee omome'u, 'jau nipo 'gã ore'me renuw ire”, 'jau nipo pẽẽ. “Ma'eramũ sipo ore'mea Janeruwarete 'ga 'me'ema resaukare'ema. 'Ga 'me'ema resaukar ire ma'eramũ sipo Janeruwarete 'ga je rereko tyweri je'me are”, 'jau nipo pẽẽ. ⁸Aipo are ea'at ma'eramũ pẽẽ

mama'e tywer are ea'at ma'eramū nanē futat nū. “Janetywera nipo Ku'jywa 'ga resagea resaukaa 'gā nupe”, 'jau futatee pēē. A'ere aipoa pē'ea nia'wyri.

Aipo 'e are 'gā amū je je'ēwu'jaga: “Mama'e tywera siapo 'jau Jarejuwarete 'ga resage resaukaawamū 'jau, e'i Paulo 'ga janee”, 'jau futatee 'gā je je'ēwu'jaga. A'ere 'gā 'me ate. Na'ea'uweri je aipo 'jau. A'eramū nipo aipo 'gā 'meawer are anure Janeruwarete 'ga 'gā nerekou tyweaete futat.

Najuejue etee futat janetyweramū

⁹Maran te jane? Judeuramū futat nā'ā jane re'ā. Janeresage sipo jane judeue'ema 'gā nesage apyraapa sa'e nā'ā jane re'ā, 'jau nipo pēē? Naani. Najuejue etee futat janetyweramū Jarejuwarete 'ga upe judeuramū. Judeue'emamū pēē nanē oreywera 'jawe etee futat nū. ¹⁰Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa 'gā amū nupe inuga janetywer are rakue:

“Nitywi futari 'ga amū esage ma'eramū Jarejuwarete 'ga upe.

¹¹ Naeapyoi futari 'ga amū Jarejuwarete 'ga remifutar are.

Niparuerowariweri 'ga amū Jarejuwarete 'ga ree.

¹² Nokoi'i futari 'ga amū Jarejuwarete 'ga remifutar imū tāmējē mama'e esage apoaramū.

Nokoi'i futari 'ga amū Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'e esage are ipromutat ma'eramū.

¹³ Mama'e tywera etee 'gā imome'wau ajaupe.

O'me ekoeteramū etee futat.

Ajuago'wau ekoete tee futat 'gā ajemogyau.

¹⁴ Amara'ne ekoeteramū nanē nū.

Mama'e tesirūa etee futat imome'wau ajaupe.

¹⁵ Nokyjei 'gā ajuapisi ekoete awi.

¹⁶ Ojomotesirūgatu au'jeteramū.

¹⁷ Nipota'wai 'gā ajuee.

A'eramū 'gā ojomopy'ata'waukare'ema.

¹⁸ Nopojeuwi futari 'gā Jarejuwarete 'ga”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue.

¹⁹Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gā nupe rakue.

Oje'ega rerekwara ka'arana 'ga imua oree, judeuramū oree. Ma'eramū 'ā ore: “Nikwaawi jane jarejekoarūe'ema”, naru'ea'uweri. Najuejue etee futat janetyweramū Ku'jywa 'ga upe. Judeuramū ore, judeue'emamū pēē nanē nū. A'eramū 'ga ae rerekou tyweaete aetywer are. ²⁰Nuenupawi futari 'ga amū Moisesi 'ga remikwasiarera. A'eramū ojemuesage ma'ea nanē otywe'emamū nū. Moisesi 'ga je'ega renupaw ire amunipo 'ā jane janeresageramū. A'ere nitywi futari 'ga amū 'ga je'ega renup katu katuarera. A'ere jane jaretywera kwaawi 'ga je'ega renuw ire.

Werowiaara 'gã 'ga ikatu'oka

21,22¹Awamũ futat Janeruwarete 'ga jane mu'akwaapa ojeupe jane muesage are. Ymã te Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari rakue. A'ere naaipoa rũi jane muesagei Janeruwarete 'ga upe. Jejui Kristu 'ga ree jane jemogypygamũ te 'ga jane muesagei ojeupe. Jareju'jaju'jawe etee futat jarejemogyau. Ore judeuramũ, pẽẽ judeue'emamũ nanẽ 'ga imuesageu Jejui 'ga ree jane jemogypygamũ te. 23²Najuejue etee futat 'ã janetyweramũ Ku'jywa 'ga upe. Nitywi futari esage ma'e 'ga amũ Ku'jywa 'ga upe. Esage ma'e 'gã etee ajemogyau Ku'jywa 'ga pyri. A'eramũ jane najuejue etee futat jarejemogyau mukumuku 'ga wi. Najane mũ upe etee rũi Ku'jywa 'ga 'i: "Ejetee ejemuesage jee", 'jawe'em. 24³A'ere 'ga te jane muesagei Jejui Kristu 'ga jane erowiarãmũ. Niapoi agawewi futat jane mama'e esagea 'ga upe. A'tea 'ga jane muesageu ojeupe Jejui Kristu 'ga jane erowiarãmũ. Jejui 'ga amanũmũ janetywera moiwamũ rakue. A'eramũ 'ga werowiarãmũ janetywera moia jane wi, jane mũ'jãu mama'e tywera apoara 'gã nui. Jane wi janetywera moia 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau janee. 25⁴Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mua ojeupe janetywera mepyawamũ rakue. 'Ypeywar are amanũaw ipe 'ga janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe rakue. Jejui 'ga jane erowiarãmũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi. Jejui 'ga upe aetywera mepyukaawer are Janeruwarete 'ga wesage resaukaa janee.

Ymã te Jejui 'ga manũe'emaue Ku'jywa 'ga wea'are'emamũ aetywer are rakue. Wuagamũ 'ga janepy 'gã tywera upe rakue. "Anure nipo Jejui 'ga manũi 'gã tywera mepyau", 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ga wea'are'emamũ 'gã tywer are. 26⁵Jejui Kristu 'ga aetywera mepyarera. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'awamũ jane muesageu Jejui 'ga jane erowiarãmũ. Esagerete ma'ea Janeruwarete 'ga. A'eramũ 'ga ojeypyri aetywera io futare'ema. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga mua aetywera mepyawamũ 'ga jukaukaa. A'eramũ jane "al'jeteetewi 'ga mama'e apoi" 'e kwaapa jarejemogyau al'jea futat. Janetywer are Jejui 'ga manũe'em ire amunipo 'ã 'ga ae muesagewe'em futat. A'ere Jejui 'ga aetywera mepyi. A'eramũ esagerete ma'e 'ga jane muesageu Jejui 'ga ree jane jemogypygamũ.

27⁶'Ga te 'ã jane muesage. A'eramũ jane 'jawe'em: "Je te 'ã jeresage 'gã nesagea apyraapa", 'jawe'em jane. NaMoisesi 'ga je'ega renuparamũ rũi 'ga jane muesagei. Jejui 'ga rerowiarãmũ te 'ga jane muesagei. A'eramũ jane jarejerowiaraipe'ema jarejesage are. 'Ga te 'ã jane muesage. 28⁷NaMoisesi 'ga je'ege imũ mama'e aporamũ rũi 'ga jane muesagei. Nienupawi futari jane 'ga je'ege. A'eramũ 'ga, Jejui 'ga jane erowiarãmũ te, jane muesageu. 29⁸Judeurãmũ etee sipo 'ga ore muesagei? Judeue'emamũ sipo 'ga nepẽ muesagei? Naani. 30⁹Majepei tee Janeruwarete 'ga. 'Ga etee futat janererekwat pãwẽ pãwẽ. Jejui 'ga jane erowiarãmũ juejue 'ga jane muesageu ojeupe. Judeurãmũ ore, pẽẽ judeue'emamũ miamũ 'ga jane muesageu Jejui 'ga rerowiarãmũ. 31¹⁰A'eramũ miamũ jane Moisesi 'ga 'eawera retyke'ema: "Jejui 'ga rerowiarãmũ etee te Janeruwarete 'ga ae muesagei ojeupe. A'eramũ jane

Moisesi 'ga 'eawera renupe'ema”, 'jawe'em jane 'gã nupe. Naani. Jejui 'ga rerowiar ire jane nanē Moisesi 'ga je'egera renupa jarejemogyau nū.

Abraão 'ga

4 ¹Pënea'ar iki Abraão 'ga ree. 'Ga 'ã judeuramū oreypya. Maran ajee Janeruwarete 'ga 'ga muesagei rakue? ²Wemiapofer are ojemuesage re amunipo 'ã 'ga ojerowiaraipe ojee. “Je te 'ã ajemuesage tejete”, 'Jau amunipo 'ã 'ga ojeupe. A'ere nanarūi. Naojete rūi 'ga jemuesagei. A'eramū 'ga ojerowiaraipe'ema ojee Jarejuwarete 'ga upe. ³Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Abraão 'ga ree rakue:

“Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau: 'Abraão 'ga je rerowiat. A'eramū 'ga wesageramū jee’, 'Jau 'ga Abraão 'ga upe”,

'Jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue.

⁴Sã'ã oporowyky jara 'ga. Ojeupe oporowyky ma'e 'gã 'ga imepyau 'gã porowyky are. Nomono tee rūi 'ga 'gã nupe epye'eme. Oporowyky te 'gã 'ga upe. A'eramū 'ga 'ã 'gã porowyky repy monou 'gã nupe. ⁵A'ere nanarūi Janeruwarete 'ga. Naojeupe janeporowyky are rūi 'ga 'Jau jane: “Aipo 'ga esage jee”, 'Jau. Werowiarāmū te 'ga aipo 'Jau jane. Mama'e tywera apoarera agawewi. A'etea Janeruwarete 'ga 'Jau: “Ko 'ga je rerowiat. 'Ga tywera je omoit 'ga wi. A'eramū 'ga 'awamū wesageramū jee”, 'Jau 'ga werowiaaramū 'gã nupe. ⁶“Natejeupe pēporowyky are rūi je 'i: Pēnesage pejejemogyau jee, 'Jau je pē nupe. Tejerowiar are tee je aipo 'Jau pē nupe”, 'Jau Janeruwarete 'ga rakue. Ymã te Davi 'ga nanē ka'arana kwasiari iku'i ma'e are rakue:

“Maranuara sipo aku'iramū akou?

⁷ Ojewi Janeruwarete 'ga otywera moiripyrrera 'gã etee aku'iramū ajemogyau.

Otywer awi ipireipyrrera 'gã etee aku'iramū ajemogyau.

⁸ Aipo 'gã tywer are Janeruwarete 'ga wea'aru'jawe'emamū futat. A'eramū aipo 'gã aku'iramū ajemogyau”,

'Jau Davi 'ga ikwasiaa rakue.

⁹Judeuramū ore upe etee te Davi 'ga aipo 'ga 'i? Naani. Judeue'emamū pē nupe nanē 'ga aipo 'Jau nū. Werowiarāmū Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Je rerowiar ape ekou. A'eramū ene 'awamū ejesageramū jee. Mama'e tywera apoare'ema 'jawe futat ene ekou jee”, 'Jau 'ga 'ga upe rakue.

¹⁰Judeuramū 'ã ore orojemojewaka. A'ere ojojemojewagukare'emawe Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiari rakue. A'eramū 'ga jewage'emauwe futat Janeruwarete 'ga 'Jau 'ga upe rakue: “Abraão 'ga je rerowiat. A'eramū 'ga wesageramū jee”, 'Jau 'ga 'ga upe rakue. ¹¹Werowiar ire tee Janeruwarete 'ga 'Jau Abraão 'ga upe rakue: “Ejemojewagukat 'ga amū upe. Eja'yra 'ga, ejemiayuwa 'gã nanē emojewagukat nū”, 'Jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'ere Abraão 'ga 'ga rerowiari ra'ne. Werowiar ire tee Ku'jywa 'ga 'i 'ga upe: “Ejemojewagukat

'ga amũ upe”, 'jau. A'eramũ 'ga jewaga Kul'jywa 'ga rerowiara resaukaa janee. A'eramũ Janeruwarete 'ga rerowiaaramũ jane juejue 'jau: “Abraão 'ga janeruwa 'jawewara. 'Ga 'ã Jarejuwarete 'ga werowiat rakue. A'eramũ 'ga janeruwa 'jawewara janee”, 'jau jane jarejaupe Abraão 'ga ree. Judeuramũ ore, judeue'emamũ pẽ 'jau. Pejewage'ema agawewi. A'etea 'ga, “eneresage jee”, 'jau pẽ nupe werowiamũ. A'eramũ pẽ nanẽ 'jau: “Abraão 'ga janeruwa 'jawewara janee”, 'jau pẽ nanẽ nũ. Jarejuwarete 'ga rerowiaaramũ juejue aipo 'jau Abraão 'ga upe. ¹²Abraão 'ga imojewag ypyyryera 'ga. A'eramũ 'ga akou judeuramũ oreruwa 'jawewara. A'ere 'ga omojewage'emauwe Jarejuwarete 'ga rerowiar. Jarejuwarete 'ga rerowiar ire te 'ga janeruwa 'jawe 'ga rekoï janee. Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gã nupe 'ga na'gã nuwa 'jawe rüi 'ga rekoï 'gã nupe.

U'eawer imũ 'ga mama'e apoi

¹³Ymã te Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Tamono 'gã ywya enee 'jau. A'eramũ ywya ene ma'ea futat. Enejuapyrama 'gã ma'ea nanẽ nũ”, 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe rakue. A'eramũ Abraão 'ga 'ga rerowiaa. Werowiar ire Janeruwarete 'ga 'jau: “Esage 'gã jee”, 'jau 'ga 'gã nupe. Ma'eramũ 'ã 'ga ywy monoi 'gã nupe 'gã nupawamũ rakue. NaMoisesi 'ga je'ega renuw are rüi Janeruwarete 'ga ywy monoi 'gã nupe rakue. Werowiamũ te 'ga imonoi 'gã nupe rakue. ¹⁴“Tejerowiaara 'gã nupe etee je mama'e monoi”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. A'eramũ 'ga mama'e monowe'em Moisesi 'ga je'egeera renupara 'gã nupe werowiare'emamũ. “Moisesi 'ga je'egeera renupara 'gã nupe Janeruwarete 'ga mama'e mono re maran sipo jane Jarejuwarete 'ga rerowiar? Al'jea sipo 'ga 'eawera?” 'jau 'gã. A'ere naani. Nanarüi futat. ¹⁵Janeruwarete 'ga futat oje'ega okwasiarukat Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga remikwasiarera renupare'ema 'gã nerekou tyweaete. “Jeje'eg are nepẽporenuwiweri. A'eramũ je temara'neramũ pẽ nee”, 'jau 'ga 'gã nupe. Aipoa 'ga je'ega tywe'em ire amusipo 'ã ma'ja are pejeporenuwiwere'emamũ.

¹⁶A'ere Janeruwarete 'ga 'i: “Tejerowiamũ je mama'e esage monoi 'gã nupe”, 'jau 'ga. NaMoisesi 'ga je'egeera renupara 'gã nupe etee rüi 'ga aipo 'jau. Werowiaara 'gã nupe juejue 'ga aipo 'jau. Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat. A'eramũ 'ga akou Janeruwarete 'ga rerowiaaramũ janeruwa 'jawewaramũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau Abraão 'ga ralyra 'jawewaramũ jane upe najuejue etee: “Mama'e esagea tomono 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga. ¹⁷Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'ga amũ upe rakue, Abraão 'ga upe 'eawera kwasiarukaa 'ga amũ upe rakue. “Abraão 'ga janeruwa 'jawewara, tamu'eukat judeue'ema 'gã amũ, tejerowiaara 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. “A'eramũ nipo enejuapyrama 'jawewara 'gã kwaiwete futat”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. Al'jea futat aipoa Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe 'eawera. Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat al'jea futat. “Janeruwarete 'ga je rerekou. Amanũ ma'ea 'ga imoferapa. Mama'e tywe'emamũ Janeruwarete 'ga mama'e apou oje'eg imũ etee. A'eramũ nipo 'ga mama'e

mua jee u'eawer imū etee futat. Jera'yre'ema agawewi. A'etea nipo 'ga jejuapyrama 'gā amut jee”, 'Jau Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga upe 'ga rerowiaa. ¹⁸⁻²¹A'eramū Janeruwarete 'ga ojerowiaa Abraão 'ga ree werowiamū. “Kwaiwete enejuapyrama”, 'Jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. Wa'yre'emauwe agawewi Abraão 'ga 'ga je'ega rerowiaa. Sēg anu kwara mu'aa ja'wyja'wywe Abraão 'ga 'Jau: “Jesawa'e je tekou. Jeremireko ēē nanē nū owāiwinamū nū. A'etea nitywi'li futari jera'yra mū”, 'Jau 'ga ojeupe. A'ere 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega nomoka'jami futari, “Kwaiwete nipo enejuapyrama” 'eawera moka'jame'ema futat. Nopoiri futari 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiar awi. “Maran sipo Janeruwarete 'ga orera'yra muri oree”, 'Jawe'em 'ga. Werowiamū Janeruwarete 'ga ojerowiarukaa etee te Abraão 'ga upe, 'ga mamuakaa. A'eramū Abraão 'ga 'ga muorypa. “Janeruwarete 'ga pājērete. A'eramū 'ga mama'e apou u'eawer imū”, 'Jau Abraão 'ga, 'ga rerowiaa. Werowiamū wejue Janeruwarete 'ga kunumī mū mua 'ga upe, u'eawer imū etee futat. ²²Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat. A'eramū Janeruwarete 'ga 'Jau: “Esage 'ga jee”, 'Jau Abraão 'ga upe. ²³A'ere naAbraão 'ga upe etee rūi Janeruwarete 'ga 'i: “Esage 'ga jee”, 'Jau. ²⁴Werowiaaramū janee nanē 'ga aipo 'Jau nū: “Esage 'ga jee”, 'Jau nū. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Ga manūnamū Janeruwarete 'ga 'ga moferapa nū. A'eramū 'ga jane werowiaaramū, “Esage 'ga jee”, 'Jau janee. ²⁵Janetywer are Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mua wyw pe ijukaukaa. 'Ga manūawera futat 'ā janetywera mepyau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga moferapa jane muesageawamū ojeupe. Jejui 'ga amanūmū janetywera mepyawamū. Janetywera mepy re 'ga ruwa 'ga 'ga moferapa nū 'e rerowiamū 'ga 'i janee: “Esage 'ga jee”, 'Jau. Werowiar ire Janeruwarete 'ga 'Jau judeuramū oree: “Pēnesage jee”, 'Jau. Judeue'emamū pē nupe nanē 'ga aipo 'Jau werowiar ire.

Werowiamū 'ga jane mogyi wemiayuwamū

5 ¹Jejui Kristu 'ga jane erowiamū Janeruwarete 'ga 'Jau janee: “Ene eneresage jee”, 'Jau 'ga janee. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Ga futat 'Uwarete 'ga mota'wau janee, janetywera mepyau 'ga upe. A'eramū 'ga Jejui 'ga jane erowiamū, 'Jau janee: “Ene eneresage jee”, 'Jau 'ga janee. ²Werowiamū Jejui 'ga 'Jau 'Uwarete 'ga upe: “Agamū je rerowiaara 'ga”, 'Jau 'ga 'ga upe. A'eramū Janeruwarete 'ga a'e are janetywera moia jane wi, ojee jane mujaawamū. A'e are jane jareku'iramū jarejemogyau. “Anure taetu nipo 'ga jane mogyau oje'jawe futat. A'eramū jane jarejemogyau jareku'iramū 'ga ree”, 'Jau 'ga ree jarejemogypyka. ³Mama'eaya jarejeupe ijesaukaramū miamū jane jareku'iramū etee futat jarejemogyau. Jarejeupe mama'eay jesaukaramū jane jarepyterātānamū jarejemogyau jupe. Mama'eaya jane mojemogypygukaa a'jea futat Jarejuwarete 'ga ree. ⁴Mama'eay upe janeapyterātāa esage Janeruwarete 'ga upe. “Eneresage jee”, 'Jau nipo 'ga janee mama'eay upe

janeapyterãtãnamũ. Aipo 'ga 'e kwaaw ire jane 'ga 'jawe futat jarejemogy rapesaka jarejemogyau. ⁵Janeruwarete 'ga oporomutaramũ jane ree. U'agesagea 'ga imua janee. 'Ga 'Agesagea jane mueapyou jane ree 'ga poromutar are. A'eramũ jane jareku'iramũ jarejemogyau 'ga 'jawe jarejemogy rapesaka.

⁶Jane tee jaretywera nimoiru'uweri jarejewi. Ma'eramũ 'ã 'Uwarete 'ga remifutarera 'ara rupi Jejui Kristu 'ga manũ janetywera mepyawamũ rakue. ⁷A'ere na'ga 'jawe rui jane mũ rekoĩ. Nimanũa'uweri jane jarejaupe. Mama'e esage apoara 'gã nupe miamũ jaremanũwewere'emamũ. Ojee ipota'wa ma'e 'ga upe amunipo 'ã 'ga amũ manũ. A'ere jane nimanũa'uweri futari jarejaupe jarejee iporomutare'ema 'gã nupe 'jau. ⁸A'ere Janeruwarete 'ga poromutaramũ jane ree nanimenime. Ojee janeporomutare'emamũ miamũ 'ga poromutaramũ jane ree. A'eramũ 'ga Jejui Kristu 'ga mua wyy pe amanũ ma'eramũ janee, jaretywera jane erajemogyramũ. ⁹Jejui Kristu 'ga manũ are Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Pênesage jee”, 'jau 'ga janee. Jejui Kristu 'ga jane erowiamũ te 'ga aipo 'jau janee. Jejui 'ga janetywera mepyaupap 'ga upe janee. A'eramũ taetu Janeruwarete 'ga jane rerekou tyweru'jape'ema janetywer are. ¹⁰Jarejewi 'ga jaretywera moire'emamũ jane jarejemogyau jareporomutare'emamũ 'ga ree. A'ere 'ga wa'yra 'ga manũ are janetywera moiri jane wi. A'eramũ jane 'awamũ Jarejuwarete 'ga jekoty'aawamũ jarejemogyau. Ota'waramũ 'ga janee. A'eramũ 'ga 'awamũ jane monowe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. Wa'yra 'ga manũ re 'ga 'ga moferapa nũ. A'eramũ nipo Jejui 'ga jane katu'oka oje'jawe. Jane manũ re 'ga jane moferapa nũ jane rerawau jane mogyau ojeypyri. ¹¹A'ere naaipoa tee rui. Jane upe Janeruwarete 'ga remiapoa jane maku'iu jane mogyau. “Jejui Kristu 'ga Janejararetea. Jejui Kristu 'ga 'ga amut 'ga jukaukaa ojee ae mojekoty'aawamũ” 'e are te jane ku'iramũ 'ga ree.

Janetywera mepyawamũ 'ga manũawet

¹²Janeypy ppy 'ga, Atãu 'ga ra'ne mama'e tywera apo ppyruga rakue. A'eramũ 'ga 'agamũ ae motywerukaa. Amanũmũ 'ga 'ã rakue. A'eramũ jane 'ga 'jawe futat mama'e tywera apou. A'eramũ jane najuejue etee jaremanũmũ jarejemiapofer are. ¹³Ymã te Moisesi 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwasiari ka'aran are rakue. A'ere Moisesi 'ga ka'arana kwasiare'emaue wyy pewara 'gã mama'e tywera apoi ajemogyau rakue. A'ere 'gã naeapyoĩ mama'e tywer are. Nokwaawi 'gã wemiapofera mama'e tywera Jarejuwarete 'ga upe. A'ere Janeruwarete 'ga, Moisesi 'ga upe oje'ega kwasiarukare'emaue, janeypy 'gã tywera kwasiare'ema oka'aran are rakue. ¹⁴A'etea janeypy 'gã amanũmũ. Atãu 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema. “Pe'u kasi ne” 'jawa y'waa 'ga i'wau. A'eramũ 'ga amanũmũ. Atãu 'ga py'rauwarã 'ga nanarũĩ agawewi. Na'ui agawewi futat 'gã aipo y'waa. A'etea 'gã mama'e tywera wapo. Moisesi 'ga renunewewara 'gã juejue mama'e tywera apou amanũmũ otywer are.

Sã'ã Atãu 'ga juapyrera 'gã mama'e tywera apoã Atãu 'ga 'jawe etee futat rakue nũ. Nan tee futat Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ jane, 'ga 'jawe etee futat mama'e tywera apowe'em.

¹⁵A'ere naAtāu 'ga 'jawe rūi Jeju Kristu 'ga. Atāu 'ga te 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega nuenuwi rakue. Ajuapyrera 'gā kwau 'agamū mama'e tywera apo upe rakue. Ku'jywa 'ga je'ega renupe'emawer ipe etee futat ajee 'ga 'ā ae momawukari aetywer are. A'ere Janeruwarete 'ga poromutaramū jane ree nanimenime. A'eramū 'ga mama'e esage apou janee. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. Mama'e tywera etee agawewi jane siapō. A'etea 'ga mama'e esage apou janee. Sā'ā ae mama'e monoa ajaupe. Nan 'ga wa'yra 'ga mua janee rakue. Jeju Kristu 'ga 'ga imua ijukaukaa 'au wyy pe janetywera moiawamū futat rakue. Poromū futat Janeruwarete 'ga poroywera 'jawewara janee. A'eramū ojee jane jemogypygamū Jeju 'ga jane mogyau ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat. Atāu 'ga 'ā ae kwau ae manū upe rakue. A'ere Jeju 'ga ae mogyaramū 'ga rekoī janee. ¹⁶Atāu 'ga oje'ega mojerowiare'emaue Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe rakue: “Awamū eremanū etywer are ki 'ei”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'eramū 'ā 'agamū jarejemote'arukaa jaretywera upe. Najuejue etee 'ā jane 'agamū mama'e tywera apou. A'ere Jeju 'ga manūi jane katu'okawamū janetywera moiawamū jane wi. Majepei'i etee agawewi 'ga. A'etea 'ga jane katu'oka kwaiwete. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Jera'yra 'ga perowiat pejemogyau. A'eramū pēē 'awamū pejejesageramū jee”, 'jau 'ga janee. Niapoi jane mama'ea jarejemuesageawamū. 'Ga te 'ā jane muesage ojeupe, wa'yra 'ga jane erowiamū. ¹⁷Majepei tee agawewi Atāu 'ga tywera. A'etea 'ga jane mote'arukaa najuejue etee ipyu. 'Ga ra'ne 'ā amanūmū. A'eramū 'ā jane 'agamū jaremanūmū 'ga 'jawe etee futat. Jeju Kristu 'ga nanē majepei tee nū. A'etea 'ga werowiamū jane mogyau ojepyri nakwaparimū warāu rūi, jane mogyau 'wyririamū ojepyri. Werowiamū Jeju 'ga jane muesageu. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga jane muesageu werowiamū.

¹⁸Atāu 'ga tywer are 'ā Janeruwarete 'ga 'jau wyy pewaramū janee: “Pētywerete jee”, 'jau 'ga janee. Jeju 'ga etee nuapoi mama'e tywera. Mama'e esagea etee 'ga iapou. Wenup katu katu 'ga 'Uwarete 'ga je'ega. Amanūaw ipe miamū 'ga 'Uwarete 'ga je'ega renupa akou rakue. 'Ga manū are Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, ojepyri jane mogyawamū nakwaparimū warāu rūi futat. ¹⁹Jarejuwarete 'ga je'ega Atāu 'ga enupe'ema rakue. A'eramū jane 'agamū najuejue etee jaretyweramū Jarejuwarete 'ga upe Atāu 'ga ree. Jeju Kristu 'ga 'Uwarete 'ga je'ega renupa katu katu. A'e are jane jarejesageramū Jarejuwarete 'ga upe, Jeju 'ga jane erowiamū.

²⁰Wyy pewaramū jane najuejue etee mama'e tywera apou. A'eramū Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Moisesi 'ga 'eawera kwaaw ire jane jaretywera kwaapa.

“Kuu. Janeruwarete 'ga upe jeremiapofera mama'e tywera futat”, 'jau 'gā amū, otywera kwaaw ire. A'ere 'gā otywera kwaawi agawewi. A'etea 'gā mama'e tywera wapo ojero'waro'wau etee futat ikwaapare'ema 'jawe. A'ere Janeruwarete 'ga jane futara mama'e tywera apyraawi etee futat. A'eramū 'ga janetywera moia jane wi wa'yra 'ga jane erowiamū. ²¹Mama'e tywera apoa ae kwau ae manū upe. A'ere Jeju 'ga werowiaaramū jane

pojekai jane manũ awi, jane mogyau ojeypyri nakwaparimũ warãu rui futat. Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga mua ijukaukaa janetywera moiawamũ, ojeupe jane muesageawamũ. Poromũ Jejui Kristu 'ga Janejararetea.

'Ga rerowiaaramũ jane poiri jaretywer awi

6 ¹Janeruwarete 'ga jane futara mama'e tywera apyraapa. Ma'eramũ sipo ajee "Mama'e tywera siapo 'jau", pe'je pejejaupe? "Mama'e tywera jane iapo re nipo Janeruwarete 'ga jemuaemi jane ree, mama'e esage apou janee kwaiwete", 'jau nipo peẽ pejejaupe? ²Naani. Aipo pe'je awi. Jejui 'ga rerowiaaramũ jane poiri futari jaretywer awi. Sãã ae amanũ ma'eferamũ mama'e tywera apou'jawe'ema. Nan tee futat ae Jejui 'ga rerowiaaramũ mama'e tywera naruapou'jawi. Ma'eramũ sipo ajee peẽ amanũ ma'e 'jawe pejemogy re mama'e tywera peapou'jap nũ? ³⁻⁵'Ypeywar are u'amaw ipe futat 'ga 'ã amanũmũ jane wi janetywera moiawamũ rakue. A'eramũ jane 'ga rerowiamũ jarepoia futat mama'e tywera apo awi jarejemujaa Jejui 'ga ree. Amanũ ma'e 'jawe jane mama'e tywera apowe'em.

Jejui 'ga ree jarejemujar ire jane jarejepymãukaa 'y pe, 'ga ree jarejemujara resaukaa 'gã nupe. 'Ga manũ 'jawe jane pymã. 'Ga ferapawera 'jawe etee futat jane jarewua 'y awi nũ. Jarejepymĩnamũ jane 'jau: "Jejui 'ga je arowiat. 'Awamũ je rekoi 'ga 'jawe mama'e tywera taapo eme 'jau", 'jau jane jarejepymã. Jejui 'ga manũ re 'ã 'gã 'ga monou inuga ita kwara pype. "Amanũ futat ra'e", 'jau 'gã 'ga upe, 'ga monou inuga. A'ere Janeruwarete 'ga opãjẽ mũ 'ga moferawi 'ga muẽma ita kwar awi nũ. A'eramũ jane 'y pe jarejepymĩ re 'jau: "Awamũ je poiri futari mama'e tywera apo awi", 'jau jane. 'Ga ferawa 'jawerimũ 'y awi jareẽm ire jarejemogyau ipyau 'jawe Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ. A'eramũ jane 'ga pãjẽ mũ mama'e esage etee iapou.

⁶Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã jara mama'eukwaawa 'wyriara futat. Mama'e tywera apo momoirukare'ema wemiayuwa 'gã nui. A'ere Jejui 'ga manũii mama'eukwaawa 'wyriara pãjẽ mateepapa rakue. A'eramũ 'ga werowiamũ jane mũ'jãu mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa 'gã nui. Werowiamũ Jejui 'ga jane mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ jane 'ga je'ega etee erowiaa. Jare'wyriar ymanera je'ega renuwu'jape'ema. Mama'e tywera apo awi jarejeateeramũ Jejui 'ga pãjẽ mũ. ⁷Nuapoi futari ae mama'e tywera amanũ re. A'eramũ jane amanũ ma'e 'jawe futat mama'e tywer are jareparuapowere'emamũ. ⁸Jejui Kristu 'ga manũ are jane poiri tãmẽjẽ mama'e tywera apo awi. A'eramũ jane 'ga feraw ire jarejemogyau 'ga 'jawe futat namutamutat. ⁹"Jejui Kristu 'ga amanũ rakue. 'Ga manũ re 'ga ruwa 'ga 'ga moferapa nũ. 'Awamũ 'ga namanũ'jawi" 'ea jane ikwaapa. Oferaw ire 'ga amanũ'jape'ema futat. ¹⁰Janetywer are Jejui 'ga amanũmũ janetywera moiawamũ jane wi. Namanũ'jau'jawi 'ga. Majepei tee futat 'ga manũ. 'Ga manũ re 'ga ruwa 'ga 'ga moferapa nũ. Ma'eramũ 'ã 'ga rekoi mama'e apou 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee. 'Uwarete 'ga ree 'ga jemujari. ¹¹A'eramũ jane aipo are jarejea'aramũ, jane 'jau: "Jejui Kristu 'ga amanũ jetywer are", 'jau jane jarejea'aramũ ee. A'eramũ jane 'awamũ jarepoia mama'e tywera

apo awi. Jejui 'ga 'jawe mama'ea siapo Jarejuwarete 'ga remifutar imū 'jau. Jejui 'ga ree jarejemujaa. A'eramū ki jane mama'e apou 'ga 'jawe futat.

¹²Jejui Kristu 'ga rerowiare'emawe pētywera pē nerekou. A'ere Jejui 'ga werowiarāmū pētywera moia pē nui. A'eramū ki 'awamū pēē pejetywera upe pejerekoukare'ema. Pemŷi kasi pejejea mama'e tywera apo are ne. Mama'e tywera apo are pejejea mŷi re nipo pēē mama'e tywera apou, pejejea'awer imū etee futat. ¹³Pejemifutar imū kasi mama'ea peapo ne. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee ki mama'e esagea peapo. Pētywera mepy re Jejui 'ga pē muri 'Uwarete 'ga remiyuwamū. A'eramū ki pēē pejekatu'oka 'ga upe, pejeporowykyau 'ga upe. “Eneremiyuwamū 'ā je rekoī”, 'jau ki pēē 'ga upe. ¹⁴NaMoisesi 'ga je'egera renuw are rūi pēnesage Jarejuwarete 'ga upe. Jejui 'ga pēē erowiarāmū te Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui. Aipoa 'ga iapo re pēē pejejesageramū 'ga upe. A'eramū ki pēē mama'e tywera apowe'em.

Janeruwarete 'ga remiyup

¹⁵NaMoisesi 'ga je'eger imū rūi jane mama'e apou 'awamū. Janeruwarete 'ga te 'ā mama'e esagea wapo janee, jane wi janetywera moiramū. A'eramū Janeruwarete 'ga wesageramū janee, jane rerekou. A'eramū pēē mama'e tywera apou'jape'ema. ¹⁶Mama'eukwaawa 'wryiara je'ega renupara 'gā mama'eukwaawa 'wryiara remiyuwa futat. O'wryiara reewe futat emiyuwa 'gā awau wapyaw ipe. A'ere Jejui 'ga, 'Uwarete 'ga je'ega pēē enuw ire pē mojekoty'ari 'Uwarete 'ga ree, pē mogyau 'Uwarete 'ga remiyuwamū futat. A'eramū 'ga 'jau pē nupe: “Pēē 'ā pēnesage jee”, 'jau 'ga. ¹⁷Ymā te pēē mama'eukwaawa 'wryiara remiyuwamū pejemogy rakue. A'ere 'ā 'awamū pēē Jarejuwarete 'ga ree pejemu'eawera peenup katu katu pejemogyau. A'eramū pēē 'jau: “Mama'e esagea siapo Jarejuwarete 'ga je'eg imū”, 'jau pēē pejemogyau. A'eramū je Ku'jywa 'ga muorypa pē nee. “Ene 'ā eneresage futat. Ene 'ā mama'e esage apo futarukaa 'gā nupe”, 'jau je 'ga upe 'ga muorypa pē nee. ¹⁸Janeruwarete 'ga mama'e tywera apo awi pē momoirukaa. Nepeapoi au'jeteramū mama'e tywera. 'Awamū 'ā pēē mama'e esage apoaramū Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga remiyuwa futat pēē. ¹⁹A'ere nepekwaawi katu katui we. A'eramū je imome'wau katu pē nupe. Ymā te 'ā pēē pejejea mŷina mama'e tywera apo are etee rakue. A'eramū 'ā pēē mama'e tywera apou pejemogyau rakue. A'eramū pēē au'je mama'e tywera apo re. 'Awamū pēnea'at mama'e esage apo are etee. Jarejuwarete 'ga remiyuwa pēē 'awamū. A'eramū ki pēē pejemogyau esage 'ga upe.

²⁰Mama'eukwaawa 'wryiara remiyuwamū pejemogyau pēē Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'ea nepeapoi rakue. ²¹Mama'e tywera etee pēē iapou rakue. A'ere ki 'awamū pejejenosī pejemiapofer are. Ma'ja sipo mama'e tywera apo repya? Mama'e esagea sipo mama'e tywera apo repya? Naani. Mama'e tywera apoara 'gā Janeruwarete 'ga omono mukuu ojewi. Aipoa 'gā nemiapofera repya. ²²A'ere 'awamū pēē Jarejuwarete 'ga remiyuwa. Pē nui 'ga pētywera moiri, pē muesageu ojeupe. Aipoa esage futat pē nupe. Anure nipo 'ga

pẽ nerawau ojepyri, pẽ mogyau nakwaparimũ warãu rũi futat. ²³Anure nipo Janeruwarete 'ga jane mepyau janeremiapofer are. Mama'e tywera apoara 'gã 'ga imonou muku ojewi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga 'gã monou. Aipoa 'gã nemiapoferarũ'ema repya. A'ere Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ janee Janeruwarete 'ga mama'e esage apou. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Ga ree jarejemujar ire Janeruwarete 'ga ojoporoywera 'jawe imua janee. Wa'yra 'ga jane erowiarãmũ 'ga jane mogyau ojepyri nakwaparimũ warãu rũi futat nipo.

Amanũ re ae mama'ea nuapou'jawi

7 ¹Kunumĩmet. Pẽẽ jerewirera 'jawe. Kũjãmerãmũ pẽẽ jerenyra 'jawe 'jau. A'eramũ pẽẽ pejejeapyorãmũ pejejeupe jeremimome'au are. Jarekouwe jane mama'e apoi jarejemiapofer imũ. Jaremanũ re jane niapou'jawi jarejemiapofera nũ. ²Sã'ã kũjãa. Omenar ire kũjãa omena nuetyga'uweri. Omena manũ re tãmjẽ nipo ãẽ kũima'e 'ga amũ rerekou. Omena manũ re ãẽ akou ojeteewara 'jawe nũ. A'eramũ ãẽ omenararũmũ. ³A'ere omena manũ'e'mauwe kũima'e mũ rerekoa nia'wyri ãẽ upe. Mama'e tywera ãẽ wapo. Kũjãmene'ema 'jawe ãẽ reko. Omena manũ re amũ rerekoa te esage futat. ⁴Nan tee pẽẽ. Ymã te pẽẽ mama'e apou Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat rakue. A'ere Jejui Kristu 'ga manũnamũ 'ga ojee ojemujat ma'eramũ jane mũ'jãu Moisesi 'ga remikwasiarer imũ mama'e apoara 'gã nui. Ymãwarera mama'e awi jane jarepoiapap. 'Awamũ jane mama'e apou Jejui 'ga remifutar imũ, oferap ma'e 'ga remifutar imũ. A'eramũ jane mama'e esage etee iapou Jarejuwarete 'ga upe. Sã'ã kũjã omenaru'jaw ire ãẽ omen yau je'ega etee enuwa. Omenera je'ega ãẽ enuwu'jape'ema. Nan tee futat pẽẽ peje'wyriar ymanera je'ega nepeenuwu'jawi. Ymã te pẽẽ mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwã rakue. A'ere Jejui 'ga werowiarãmũ pẽ mũ'ẽi mama'eukwaawa 'wyriara remiayuw awi pẽ mogyau wemiayuwãmũ futat. A'eramũ pẽẽ 'awamũ peje'wyriar yau je'ega etee enupa nũ.

⁵Ymã jane mama'e apoi jarejemifutar imũ etee futat rakue. A'eramũ 'ã Moisesi 'ga 'jau agawewi janee rakue: “Mama'e tywera kasi peapo ne”, 'jau agawewi 'ga janee rakue. A'ere jane aipo 'ga 'eawera kwaaw ire miamũ jane jero'wuro'wui etee mama'e tywera apou. Mama'e tywera apo awi jarejeatee'em ire nipo jane oi mukuu Jarejuwarete 'ga wi jaremanũ re. ⁶A'ere 'awamũ nanarũi. Janeruwarete 'ga jane mueateeukat mama'e ymanera apo awi. Jejui 'ga rerowiarãmũ jane jemul'jagi amanũ ma'e 'jawewaramũ mama'e ymanera apo awi. Ymã te aipo janeremiapofera jane rerekoi rakue. Jarejemifutar imũ etee jane mama'e apou Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'ere Jejui 'ga 'awamũ ojee jane jemujar ire 'ga jane rerekoi. 'Uwarete 'ga 'Agesagea 'ga imua janee. A'eramũ jane mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat jarejemogyau.

⁷Ma'ja sa'e sipo ajee jane aipo are? Nia'wyri tãmjẽ Moisesi 'ga je'egera, sa'e sipo jane? Naani. 'Ga remikwasiarera ka'arana mogyta re te jane Jarejuwarete 'ga remifutara kwaawi. “Pejokaraemã are pejejea m'yina nia'wyri Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau 'ã Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. “Tekotee 'ga

karaemã futara ia'wyre'ema Jarejuwarete 'ga upe”, 'Jau 'ã Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. A'eramũ je Moisesi 'ga je'egera kwaaw ire te je tetywera kwaapa. 'Ga je'egera kwaawe'em ire amunipo 'ã je nanẽ “ojokaraemã are wea mÿnara 'gã ia'wyre'ema Jarejuwarete 'ga upe” 'e kwaape'ema futat tekou. ⁸A'ere je Moisesi 'ga remikwasiarer are te je jemu'ei ai'i numiamũ. “Moisesi 'ga remikwasiarera renuwa nipo je muesage Jarejuwarete 'ga upe”, 'Jau je tejeupe numiamũ. A'ere je naenupawa'uweri 'ga je'egera. Tejeatee'emamũ futat je 'gã karaemã futar awi. Moisesi 'ga je'egera kwaaw ire miamũ futat je 'gã karaemã futaararete futat je rekoï ikue. Moisesi 'ga je'ega kwaape'ema je tetywera kwaape'ema. A'ere je 'ga remikwasiarera mogyta re tetywera kwaawi. ⁹A'e pe je 'ga remikwasiarera mogytae'emawe “Je ako esage je”, 'Jau futatee je jepi. A'ere je 'ga je'egera kwaaw ire je tetywera kwaawi. “Nako'a'wyrï nipo je jepi”, 'Jau je tejeupe. ¹⁰Tetywera kwaaw ire je 'Jau tejeupe: “Jarejuwarete 'ga je'ega Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. A'eramũ je Moisesi 'ga remikwasiarer imũ mama'e apowe'em ire je Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema. Oje'ega renupare'emamũ nã'ã Janeruwarete 'ga ae monou muku ojewi ae manũ re re'ã. 'Awamũ nanẽ 'ga ojejukawe'em je ree nũ”, 'Jau je tejeupe tetywer are tejeapyoramũ te'ÿina. “Oje'ega renupara 'gã etee nã'ã 'ga omogy ojepyrï nakwaparimũ rüi futat re'ã”, 'Jau je tejeupe te'ÿina. A'ere je naenupawa'uweri 'ga je'ega. ¹¹A'ere jeku'iteeramũ tee tekou tetywer are rakue. “Aenupap katu katu sipo je 'ga je'ega pa”, 'Jau je tejeupe numiamũ. A'ere naani rakue. “Moisesi 'ga remikwasiarera renuw ire nipo je oi Jarejuwarete 'ga pyrï re'ã”, 'Jau je tejeupe. A'ere jeku'iteeramũ ee rakue. Naenuwi futari je 'ga je'ega rakue. A'eramũ je 'Jau tejeupe: “Najea'wyrï futari pa je tekou Jarejuwarete 'ga upe ra'e. A'eramũ nipo je muku futat tewau 'ga wi”, 'Jau je te'ÿina.

¹²Esage futat Moisesi 'ga remikwasiarera. Jarejuwarete 'ga je'ega wejue 'ga okwasiat ka'aran are inuga rakue. A'eramũ wesageramũ futat 'ga remikwasiarera ae upe. ¹³'Ga remikwasiarera resagea sipo je mogo muku Jarejuwarete 'ga wi? Naani. Jetywera tee je mogoukat muku Jarejuwarete 'ga wi. “Mama'e tywera kasi peapo ne”, 'Jau 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Aipoa 'ga 'eawera esage futat. A'ere jetywera je rerekoi. A'eramũ je mama'e tywera apou ra'e jepi. Esage futat Janeruwarete 'ga je'ega. A'ere jetywera te nuenuwukari 'ga je'ega jee ra'e jepi. A'ere je 'awamũ jereapyoramũ mama'e tywera apoawer are. A'eramũ je 'ga je'ega renupe'ema ra'e jepi. A'ere najeremiapofera etee rüi ia'wyre'ema. Jeretea we futat wa'wyre'emamũ. 'Ga je'ega kwaaw ire te jane jaretywera kwaap katui.

'Ga pãjë mũ ae mama'e tywera nuapoi

¹⁴Moisesi 'ga remikwasiarera Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat rakue. A'ere je namaira rüi. Kũima'e teea te je. A'eramũ jetywera je rerekou. Tejemifutar imũ etee mama'e apou. ¹⁵Najereapyoi je tejemiapoarũ'em are. “Mama'e esagea etee taapo 'Jau”, 'Jau je numiamũ. A'e reewi je mama'e tywera etee iapoi nũ. Mama'e tywera apo are teparuapowere'emamũ agawewi. A'etea je mama'e tywera apou etee nũ. ¹⁶Aipo apo re je 'Jau: “A'jea futat Janeruwarete 'ga je'ega.

Nepëa'wuri pëë, 'ga 'ea a'jea futat”, 'jau je tejeupe tekou. ¹⁷Nafutari je mama'e tywera apoa. A'ere jetywera je rerekoi. A'eramũ jetywera mama'e tywera apoukaa jee. ¹⁸A'eramũ je 'jau tejeupe: “Nitywi futari mama'e esagea je pype”, 'jau je tekou. Mama'e esage apoa je ifutaa agawewi. A'etea je naapoi mama'e esagea. ¹⁹Mama'e esage apoa je ifutaa. A'ere je naapoi tejemifutara. Mama'e tywera apoa je ifutare'ema agawewi. A'etea je tejemifutare'ema apou. ²⁰A'ere je natejemifutar imũ rüi mama'e tywera apoi. Jetywera te iapoukaa jee.

²¹Ekoay je rekoa. Mama'e esage apoa je afutat agawewi. A'etea je mama'e tywera etee aapo. ²²“Janeruwarete 'ga je'ega renuwa esage futat. 'Awamũ pa je 'ga je'ega etee enuwi kwy”, 'jau je tejeupe, tejeköëjamũ ee numiamũ. ²³A'ere je a'eramũ miamũ naenupawi 'ga je'ega. Ifaripyra 'jawe je tekou tejemifutara apowe'em. Sã'ã ipofaripyrrera mama'e apoe'ema wemifutar imũ. Nan te je rerekoi. Jetywera je rerekou. A'eramũ je tejemifutara apowe'em. Mama'e tywera apo awi tejeatee'emamũ. ²⁴'Awamũ je'arasigamũ tekou. “Aw'yi ajee je mueatee mama'e tywera apo awi 'ü?” 'jau je tejeupe. ²⁵A'ere Janeruwarete 'ga te je mueateekari Jejui Kristu 'ga upe. A'eramũ je mama'e tywer awi tejeateeramũ. A'eramũ je Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

Tejetee je Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema tekou. “Ga je'ega renuwa tareko esage tejee”, 'jau futat je numiamũ. A'ere je naapoa'uweri tejee. Opãjêa 'ga ae upe imure'emamũ ae nuapoi futari mama'e esagea. 'Ga pãjê mũ te ae mama'e esage apoi.

'Ga 'Agesagea jane muea'aa 'ga remifutar are

8 ¹A'ere ã Janeruwarete 'ga, Jejui Kristu 'ga ree jane jemujar ire, jane kwawe'em janetywer are, jane monowe'em muku ojewi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga ae monowe'em. ²Jejui Kristu 'ga ree jane jemogypygamũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane muesageu. 'Ga 'Agesage pãjê mũ jane mama'e tywera apowe'em. 'Awamũ 'ga 'Agesagea jane rerekou jane katu'oka. Janetywera jane rerekou'jape'ema. A'eramũ jane jarewawe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. ³Ymã te Moisesi 'ga 'i rakue: “Mama'e esagea etee peapo”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. Esage futat 'ga je'egera. A'ere janetywera 'ga je'egera nuenuwukari janee. 'Ga je'egera renupare'ema 'jawe etee futat jane mogyaukaa rakue. Jarejetee jane nienuwa'uweri 'ga je'ega. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe rakue: “Ojetee 'gã nuenuwa'uweri jeje'ega. Nojekatu'oga'uweri 'gã ojetee”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ga ã 'agamũ wa'yra 'ga mua wyy pe rakue. Jane 'jawe futat 'ga 'ua kunumĩnamũ. Jane 'jawe futat 'ga akou kũima'eramũ. A'ere 'ga nuapoi mama'e tywera. Aerefetee ate mama'e tywera wapo. A'eramũ 'ga amanũmũ janetywera mepyau. Janeruwarete 'ga Jejui 'ga jukaukaa aetywer are. A'eramũ 'awamũ Jejui 'ga werowiamũ janetywera moia jane wi. ⁴Ymã te Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Teje'ega renupare'ema 'gã je amomap, 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau 'ga rakue. A'ere Jejui 'ga manũi janetywera moiawamũ. Janetywera moir ire 'ga opãjê mua janee. A'eramũ jane 'awamũ mama'e esage apoarũmũ

'ga pājē mū, 'ga ree jarejemogyppygi. 'Awamū jane 'ga pājē mū Jarejuwarete 'ga je'ega renuwi jarejemogyau. 'Ga 'Agesagea jane mu'akwaapa jane rerekou. A'eramū jane 'awamū mama'e esage apoarūmū 'ga pājē mū. Jarejemifutar imū jane niapou'jawi mama'ea. ⁵'Ga 'Agesage rerekware'ema 'gā wemifutar imū etee futat mama'e apo are wea'aramū. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū jane jarejea'aramū 'ga 'Agesage remifutar are etee futat. ⁶Wemifutar are etee ea'at ma'e 'gā awau mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar are ea'at ma'e 'gā py'ata'waramū etee futat ajemogyau. Anure nipo aipo 'gā awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū ete rūi futat. ⁷Wemifutar are etee ea'at ma'e 'gā oporomutare'emamū Jarejuwarete 'ga ree. Nuenuwi futari 'gā 'ga je'ega. Niporenuwiweri futari 'gā 'ga je'eg are. ⁸Wemifutar imū etee mama'e apoara 'gā nomuorywi Jarejuwarete 'ga.

⁹A'ere nanarūi ae Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū. Mama'e esagea etee te ae wapo 'ga remifutar imū. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gā naKristu 'ga remiyauwa rūi futat. ¹⁰Janepy 'gā 'ā nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. A'eramū jane 'agamū jarepapa. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū miamū futat jaremanūmū. A'ere jane ferawi etee jarewau Jarejuwarete 'ga pyri jarejemogyau nakwaparimū warāu rūi futat. Jejui Kristu 'ga ree jane jemogyppygamū Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Jejui 'ga ree pejemogyppyk. A'eramū pēē pejejesageramū jee”, 'jau 'ga janee Jejui 'ga ree jane jemogyppygamū. ¹¹Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga moferapa 'ga manū re rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga U'agesage rerekwaramū nanē janeretefera moferapa jane manū re nū. Jane moferawukaa U'agesage upe.

¹²Kunumīmet, kūjāmet. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane rerekou. A'eramū ki jane a'eramū mama'e apowe'em jarejemogyau jarejemifutar imū ne. Mama'ea siapo 'ga pājē mū etee futat. ¹³Pejejemifutar imū mama'e apo re peo mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere Jarejuwarete 'ga, U'agesage pājē mū mama'e tywera apo awi pepoir ire, pē mogyi ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat. Nioi jane 'ga rerowiarāmū mama'eukwaawa rapyaw ipe. ¹⁴Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupara 'gā Jarejuwarete 'ga ra'yra futat. ¹⁵Ma'eramū sipo Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee? Ojeupe jane moporowykyukaawamū? Naani. Jane mogyjawamū? Naani. Wa'yramū jane mogyawamū te 'ga U'agesage muri janee. A'eramū 'ga 'Agesagea “Kiapi'ni” jane mu'eukaa 'ga upe. ¹⁶Jejui 'ga jane erowiarāmū Janeruwarete 'ga jane mogyau wa'yramū. A'eramū 'ga 'Agesagea “Kiapi'ni” jane mu'eukaa Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga 'Agesagea nanē 'jau janee: “Ene Kul'jywa 'ga ra'yra”, 'jau 'ga 'Agesagea janee. ¹⁷Wa'yra 'ga upe Janeruwarete 'ga mama'e esage monou. A'eramū 'ga janee nanē mama'e esage mua nū, wa'yrarete 'ga reewe futat, Kristu 'ga reewe futat nū. Ywy pe 'ua 'ā Kristu 'ga ruagamū wereko tywera upe rakue. 'Ga 'jawe ki janeruag jarejereko tywera upe. 'Ga 'jawe jane jemogy re nipo Janeruwarete 'ga jane moferapa nanē 'ga 'jawerimū etee futat nū. A'eramū tee 'ga jane monoi jane mogyau 'wyriaramū Jejui 'ga pyri.

Anure nipo 'ga mama'e esage muri janee

¹⁸Awamũ mama'eay jesaukari janee. A'ere nipo anure jane janerea'aru'jawi mama'eay are. Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage muri janee, mama'eay apyraapa. A'eramũ jane jarejea'aru'jawe'emamũ mama'eay are. ¹⁹Anure nipo Janeruwarete 'ga jane resaukaa wemiapofera upe. “Agamũ jera'yra 'gã futat”, 'jau nipo 'ga jane resaukaa 'gã nupe. 'Ga remiapofera juejue futat 'ga ra'yra resaukaawa rapesaka 'upa. ²⁰Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga remiapofera jemote'ari rakue. Naite'at tee rüi 'ã rakue. Atãu 'ga oje'ega renuwe'emamũ te Janeruwarete 'ga wemiapofera mote'ari rakue. ²¹A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga imomyau nũ. Wa'yramũ jane resaukaawa 'ara rupi futat nipo 'ga mama'e momyau nũ. A'eramũ futat nipo 'ga mama'e tywera mateepapa. ²²Sã'ã küjã wa'yray upe aema wa'yra 'are'emamũ. Nan tee futat Janeruwarete 'ga remiapofera waemamũ ajemogyau ojekatu'okawa rapesaka. ²³Na'ga remiapofera etee rüi waemamũ ajemogyau ojekatu'okawa rapesaka. 'Ga 'Agesage rerekwaramũ nanẽ jane jarejaemamũ nũ, 'au jane jemogyramũ 'ã. Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee ra'ne. A'ere nipo 'ga anure mama'e esage muri janee kwaiwete. Wa'yramũ jane resaukaawamũ 'ga janerete momyau Jeju 'ga 'jawe. A'eramũ jane jarekaruare'emamũ futat nipo, jareymane'emamũ, jaremanũ'jape'ema nanẽ nũ. Jeju 'ga 'jawe futat jane reko.

^{24,25}Ojee jane jemogyppygamũ Janeruwarete 'ga jane muesageu ojeupe. A'e are jane 'i. “Anure nipo 'ga janerete momyau”, 'jau jane. A'eramũ jane jarejete momyau rapesaka jarejemogyau. 'Au we 'ga jarejete momyau re amunipo 'ã jane niapesagi jarejemogyau. A'ere 'ga nomomyau we. A'e are jane iapesagi jarejemogyau. A'eramũ ki jane jareapyterätanamũ mama'eay upe.

²⁶'Ga 'Agesagea te jane poat. Najane etee rüi sajemogy. 'Ga 'Agesagea te oporogyta Ku'jywa 'ga upe janee. Jane tee nikwaawa'uweri Ku'jywa 'ga upe jareporogytaa jarejee. A'eramũ 'ga 'Agesagea te jane poaa, oporogytau 'ga upe janee. Nikwaawi jane 'ga 'Agesage je'ega. Naaeje'ega 'jawe rüi. Aefaema 'jawe tete 'ga 'Agesage je'ega. ²⁷Janeruwarete 'ga janerea'awa kwaapa. Janeremifutara nanẽ 'ga ikwaapa nũ. A'eramũ 'ga U'agesage je'ega nanẽ ikwaapa nũ, ojeupe jane ree ije'egamũ. 'Ga remifutar imũ etee futat 'ga 'Agesagea oporogytau 'ga upe jane ree.

²⁸Jarejuwarete 'ga ree janeporomutaramũ jarejemogyau. 'Ga futat 'ã jane mũ'jãu jane mogyau wemiayuwamũ rakue. A'eramũ 'ga, janee mama'eay mũ jesaukaramũ, mama'e esage apou ee nũ. ²⁹Ymã we te Janeruwarete 'ga jane pyrũmũ ojee rakue. “Mimera 'gã je amogy teja'yramũ. Teja'yrarete 'ga 'jawe je 'gã mogyi. A'eramũ Jera'yrarete 'ga 'gã neki'yramũ akou. Kwaiwete jera'yrarete 'ga rewirera 'gã, 'ga renyra 'gã 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ³⁰A'eramũ Janeruwarete 'ga wemimũ'ëmeramũ jane mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ 'ga 'jau janee: “Pënesage jee”, 'jau 'ga janee. “Teja'yrarete 'ga 'jawe je pë mogyi”, 'jau 'ga janee. A'eramũ 'ga jane mogyau 'wyririamũ ojepyri nakwaparimũ ete rüi futat nipo.

Jane ree 'ga poromutat

³¹Ma'eramũ 'ã jane nijemuaẽmi mama'e upe: Janeruwarete 'ga 'ã jane rerekou. Jane retyk sipo 'ga amũ? Naani. Janeruwarete 'ga jane pojeka re nitywa'uweri 'ga wi jane pojekaara mũ. Ojejuka esage 'ga jane ree. Opãjẽa 'ga amut janee. ³²Esage Janeruwarete 'ga janee. Peesak 'ã 'ga rakate'eme'ema janee. Wa'yrarete 'ga miamũ 'ã 'ga imua ijukaukaa janetywera mepyawamũ rakue. A'eramũ nipo 'ga mama'e esagea taetu imuri janee wakate'eme'emamũ.

³³Awýja sipo Janeruwarete 'ga remimũ'ẽmeramũ jane ago'wau 'ga upe? Naani. Nitywi 'ga amũ. Janeruwarete 'ga 'ã 'jau janee: “Esage 'gã jee”, 'jau 'ga jane upe. ³⁴Jejui Kristu 'ga amanũmũ janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe. 'Ga manũ re 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa nũ. Oferaw ire 'ga awau ojeupia 'Uwarete 'ga pyri. 'Uwarete 'ga jakwatawa katy 'ga reni, oporogytau 'Uwarete 'ga upe jane ree. A'eramũ “Nepẽa'wyrĩ pẽẽ” 'jara otywe'emamũ.

³⁵Kristu 'ga 'ã iporomutat nanimenime jane ree. Awýja sipo 'ga momoirukat jane wi? Naani. Nitywi 'ga amũ. Janee mama'eay jesaukaramũ 'ga oporomutaramũ jane ree. Werowiare'ema 'gã amũ jane rereko tyweramũ 'ga oporomutaramũ jane ree. Ty'ara jane erekoramũ 'ga oporomutaramũ jane ree. Jarepiteea jane erajemogyramũ 'ga oporomutaramũ jane ree. Jane ree 'gã amũ afuewet ojere'emamũ 'ga oporomutaramũ jane ree. Nitywi futari 'ga rerowiar ire mama'e mũ jane kwaukaara 'ga upe. Jane manũnamũ 'ga oporomutaramũ nanimenime jane ree akou. ³⁶Ymã te Davi 'ga ka'arana kwasiaa ee inuga rakue:

“Eneremiayuwa 'ã ore, ki Ku'jyp.

A'eramũ ene ree iporomutare'ema 'gã afueweramũ ore ree au'jeteramũ.

Karupa'mĩ jukapyrama 'jawe 'gã afueweramũ ore ree”,

'jau Davi 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gã aipo 'ga 'eawer imũ etee futat jane ree nanẽ oporomutare'emamũ nũ. ³⁷Aipoa sipo Janejararete 'ga momoirukaa jane wi? Naani. Iporomutat 'ga nanimenime jane ree jane jemogyramũ. A'eramũ 'ga jane muapyterãtãu mama'eay upe. A'eramũ mama'eaya jane maku'ipawukare'ema. ³⁸Nitywi futari 'ga amũ jane wi Janeruwarete 'ga momoirukaara. Iporomutat 'ga nanimenime jane ree jane jemogyramũ. Jane manũnamũ miamũ futat 'ga oporomutaramũ jane ree. Jane reko are taetu 'ga oporomutaramũ jane ree. Nokoi'i futari mama'eukwaawa mũ jane wi Janeruwarete 'ga momoirukaaramũ. 'Awauwe ojesaukat ma'e, anure ojesaukat ma'e. Mĩmera nomomoirukara'uweri Janeruwarete 'ga jane wi. ³⁹Ywag ipe ako ma'e, ywy 'wyr ipe ako ma'e. Mĩmera miamũ nomomoirukari Janeruwarete 'ga jane wi. Nitywi futari jane wi Janeruwarete 'ga momoirukaara. Naeateei futari 'ga jane wi. Jejui Kristu 'ga ree jane jarejemogyppyka. 'Ga Janejararetea. A'eramũ Janeruwarete 'ga oporomutaramũ jane ree wojere'emamũ futat.

Janeruwarete 'ga remiayup

9 ¹Awamũ je tepytuna, judeu 'gã mome'ui pẽ nupe. Kristu 'ga remiayuwa wejue je. A'eramũ je te'me'emamũ tekou. A'jea futat je 'i 'gã nee. Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rerekou. A'eramũ 'ga 'Agesagea je mu'akwaapa mama'e a'je are. A'eramũ je mama'e a'jea etee imome'wau. ²Jepytuna 'gã, judeu 'gã je mu'arasig ojee. Nuerowiari 'gã Jejui 'ga. A'eramũ a'ea je mu'arasimape'ema je mogou 'gã nee. ³Afutat je 'gã Jejui 'ga rerowiaara numiamũ. Joporopoiwet je 'gã nee Jejui 'ga rerowiar are numiamũ. 'Gã nupe 'ga je'ega renuwukar ire amunipo 'ã je "Je rereko tywer ape 'gã nee", je 'i Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'gã 'ã aipoa miamũ nuerowiari. Ojemogypykyke'ema Jejui 'ga ree. ⁴Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga Israeu juapyreramũ oreyppy 'gã mü'ei imogyau wemiayuwamũ rakue. "Pëẽ jera'yra 'awamũ", 'jau 'ga 'gã nupe rakue. 'Gã pype etee futat 'ga akou rakue. 'Gã nupe etee futat 'ã Janeruwarete 'ga 'jau rakue: "Tejerowiar ire je mama'e esage monoi pẽ nupe", 'jau 'ga 'gã nupe rakue. 'Gã nupe ppy ppy ra'ne futat 'ga oje'ega monoi ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. 'Gã etee 'ga imu'akwaapa omuoryw are rakue. A'eramũ 'gã 'ga muorypa a'jea futat rakue. 'Gã nupe etee 'ga 'jau'jau'japa: "Mama'e esagea tomono pẽ nupe 'jau", 'jau 'ga 'gã nupe rakue. ⁵Judeu ppy ppy 'gã 'ã Abraão 'ga rakue. Isaki, Jako.⁶ Mímera 'gã judeu ppyfera 'gã. 'Gã juapyreramũ ore judeua. Israeu 'ga juapyrera futat Jejui Kristu 'ga akou 'awa wpy pe 'ur ire rakue. Janeruwarete 'ga 'ã wemiapoferamũ ae 'wyriararetea agawewi. A'etea 'ga Israeu 'ga juapyreramũ tãmējẽ ore mü'jäu wemiayuwareteramũ rakue. A'eramũ amunipo 'ã ore 'ga muorypa aruojere'emamũ ee.

⁶A'ere 'ã Israeu 'ga juapyrera 'gã amũ nuerowiari Jarejuwarete 'ga. Amume'ri 'gã etee erowiaa'i ajemogyau. A'etea jane 'jawe'em: "I'me nipo Janeruwarete 'ga", 'jawe'em. "Israeu 'ga upe 'ga 'i rakue: 'Amũ'ẽ je enejuapyrama tejemiayuwamũ", 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'ere 'ga 'meramũ aipo 'e are", 'jawe'em jane. NaIsraeu 'ga juapyrera 'gã juejue rüi 'ga amũ'ẽ wemiayuwamũ rakue. A'eramũ 'gã amũ 'ga rerowiare'ema. ⁷NaAbraão 'ga ra'yra 'gã jue rüi Janeruwarete 'ga imogyau wa'yramũ. Isaki 'ga etee 'ga ipyyrũmũ. Ismaeu 'ga 'ga ipyyrũme'em. ^{8,9}Ymã te Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: "Anure nipo eneremireko eẽ, Sara eẽ ra'yramũ. Enera'yra tapyygukat eẽ upe 'jau. Ikokwar are ene pyri je ruru'jawamũ nipo eẽ wa'yra rerekoi opo pe", 'jau 'ga 'ga upe rakue. Poromũ Abraão 'ga ra'yra 'ga Isakia. Isaki 'ga etee Janeruwarete 'ga omogo wa'yramũ. Amumera 'gã Abraão 'ga ra'yra 'gã naJaneruwarete 'ga ra'yra rüi. 'Awamũ Janeruwarete 'ga 'i "agamũ Abraão 'ga juapyrerarete", 'ga 'i u'eawer imũ u'at ma'efera 'ga juapyrera upe, Isaki 'ga juapyrera upe.

¹⁰A'ere Isaki 'ga remireko eẽ, Repeka eẽ, wa'yramũ 'ga upe rakue. Muküi tãmējẽ eẽ ra'yra ojojepa. U'ar ppy ma'e 'ga rera Esau. Ajepeja 'ga rera Jako.

^a9.5 Muküi Jako 'ga rera. Israeu 'ga rer irĩa.

Anure Janeruwarete 'ga Jako 'ga re'roka, Israeu nuga 'ga ree rakue. ^{11,12}'Gã 'are'emauwe Janeruwarete 'ga 'jau 'gã y ãẽ upe, Repeka ãẽ upe: “Tewiri u'at ma'e 'ga nipo je amogo 'wyrriaramū u'ar ypy ma'e 'ga upe”, 'jau 'ga ãẽ upe rakue. Nu'ari we agawewi 'gã. A'eramū 'gã mama'e esage apowe'ewe agawewi. Mama'e tywera nanē 'gã iapowe'em nū. A'ere 'ga na'ga remiapofer are rūi 'ga ajepeja 'ga pyyrūi imogou wemiayuwamū. Wemifutar imū te 'ga tewiri u'at ma'e'era 'ga pyyrūi imogou wemiayuwamū. Wemifutar imū te 'ga u'ar ypy ma'e 'ga pyyrūm'e'em. ¹³Nan futat Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa 'gã nee rakue. “Jeporomutat je Jako 'ga ree. A'ere je najeporomutari Esau 'ga ree”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue.

¹⁴Maran sipo ajee jane 'i aipo are? Nia'wryi Janeruwarete 'ga, sa'e sipo ajee jane? Naani. Mama'e esagea etee te 'ga wapo. ¹⁵Ymã te 'ga 'jau Moisesi 'ga upe rakue: “Tejemifutar imū etee te je jemuaēmi 'ga amū ree. Tejemifutar imū nanē je tejemuaēme'ema ajepeja 'ga ree”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe rakue. ¹⁶A'eramū najaneremifutar imū rūi Janeruwarete 'ga jane pyyrūmū jane mogyau wemiayuwamū. Najaneremiapofer are rūi nanē 'ga ajemuaēma jane ree nū. Wemifutar imū etee 'ga jane pyyrūi jane mogyau wemiayuwamū. ¹⁷Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are inuga janee rakue. Farao 'ga upe Janeruwarete 'ga 'jau: “Tepãjãe je aesaukaru'jau'jap enee. A'e are nipo ywy pewara 'gã juejue jerera renupa. Ma'eramū 'ã je ene mogoi 'wyrriaramū Egitu ywy pewara 'gã nupe”, 'jau 'ga ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue. ¹⁸A'eramū jane jarejeapyoramū 'ga remiapo are. Wemifutar imū etee futat Janeruwarete 'ga ajemuaēma 'gã amū nee. Wemifutar imū etee futat 'ga ojerowiarukare'ema amumera 'gã nupe.

¹⁹A'e are nipo pēẽ mū 'jau jee: “Ma'eramū sipo 'ga ore rerekou tyweaete ore 'ga rerowiare'emamū? Ore upe 'ga nojerowiarukari futari. A'eramū ore 'ga rerowiaru'jape'ema. Naruapoa'uweri ore mama'ea 'ga orojeupe ojerowiarukare'emamū. Naruapoa'uweri agawewi 'ã ore mama'e tywera. A'etea 'ga nojejukai ore ree”, 'jau nipo pēẽ. ²⁰Aipo pe'je kasi ne. Janeruwarete 'ga futat te 'ã jane apo rakue. Imara'nearū sipo ae 'ga remiapoferamū 'ga ree 'ga mueue ojee? Naani. Oje'egay sipo japepoa wapoara upe wapoaru'e'emamū? Naani. ²¹Sã'ã japepo apoara 'gã japepo apoa wemifutar imū etee futat. Amumera 'ã 'ga iapou wemipa'ruramū, amumera yty ryrūnamū. Wemifutar imū etee futat tujuga apoara 'gã mama'e apoi.

²²Nan tee futat Janeruwarete 'ga jane apoi rakue. A'eramū 'ga mama'e apou janee wemifutar imū etee futat. “Tejerowiare'ema 'gã nee jemara'neramū. Tepãjãe nanē je ikwaawukaa 'gã nupe nū”, 'jau 'ga rakue. A'ere na'awauwe rūi 'ga 'gã nereko tyweretei. Anure te nipo 'ga werowiare'ema 'gã nerekou tyweaete. ²³Amumeramū te aje 'ga 'ã jane mū'ei wemiayuwamū rakue. Jane ree 'ga jemuaēmi. A'eramū 'ga 'jau ojeupe: “Tejesagea je akwaawukat tejemimū'ēmera 'gã nupe”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga mama'e esage apou janee wemifutar imū. Jane rereko esage are 'ga wesage kwaawukari janee. “Ga 'ã wesageramū tekotee 'gã nesagea apyraapa”, jane mu'eukaa. ²⁴Jane 'ã 'ga

remipyurũmera. Ymã te 'ga jane pyyrũi wemiayuwamũ rakue. Judeuramũ ore, judeue'emamũ pẽẽ. Mĩmera 'ga imũ'jãu wemiayuwamũ rakue.

²⁵Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are Oseja 'ga upe rakue:

“Tejemiyuwe'emera 'gã nipo je amogy tejemiyuwamũ.

Tejemifutare'emera 'gã nupe nipo je 'jau: Jeporomutat je pẽ nee, 'jau.

²⁶Ymã je 'i ikue: Najeremiyuwa rui pẽẽ, 'jau je ikue.

A'ere nipo anure je aipo te'eawer ipe te futat je 'i:

Je futat 'ã okoeteete ma'ea.

'Awamũ pẽẽ futat jera'yramũ, 'jau nipo je, 'jau je ikue”,

'jau Oseja 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²⁷Isai 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa Israeu 'ga juapyapyrera 'gã nee rakue.

“Kwaiwete Israeu 'ga juapyrama 'gã. Sã'ã 'yisigeaua pytuna. Nan tee futat Israeu 'ga juapyrama 'gã pytuna numiamũ.

A'etea nipo inãinãni'i 'gã etee ojekatu'ok otywer awi.

²⁸Anure nipo Janeruwarete 'ga wyw pewaramũ juejue werowiare'ema 'gã nereko tyweretei ywawuje tee futat”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²⁹Aipo jeapo enunewe Isai 'ga 'jau:

“Janeruwarete 'ga pãjẽrete. Peesak 'ga Sodom ipewara 'gã momawa, Gomora pewara 'gã neewe rakue.

Janeruwarete 'ga jane mũ mogye'em ire amunipo 'ã jane nanẽ jarepapa 'gã 'jawe nũ”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

³⁰“Ma'ja are ajee 'ga jane mu'ei?” 'jau nipo pẽẽ jee? Nan futat je 'i pẽ nupe: Ymã judeue'ema 'gã nafutari Jarejuwarete 'ga amuesagea rakue. A'ere Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiamũ 'gã katu'oka 'gã muesageu ojeupe. ³¹A'ere 'ã ymã 'ga futaarera 'gã jẽmĩ Israeu juapyrera 'gã naani. “Moisesi 'ga je'egera renuw are jarejemuesageu Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau 'gã numiamũ. A'ere 'gã nuenupawi 'ga je'ega. ³²A'eramũ 'gã ojemuesageukare'ema 'ga upe. Niparuerowiariweri 'gã Jejui 'ga ree. “Jejui 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã etee wesageramũ Jarejuwarete 'ga upe” 'e are aparuerowiariwerekare'emamũ. A'eramũ 'gã ojemuesageukare'ema futat 'ga upe. 'Gã nupe Jejui 'ga ita 'jawe. Sã'ã ita rena pe pe. A'eramũ 'ã pe rupi oma'e 'gã ojeypyegãu ee. Nan tee Jejui 'ga 'gã nupe. Nijemogypygiweri 'gã Jejui 'ga ree. A'eramũ 'gã u'aa 'ga ree. A'eramũ 'gã awawe'em Jarejuwarete 'ga pyri. ³³Ymã Janeruwarete 'ga aipo are ka'arana kwasiarukari inuga Isai 'ga upe rakue:

“Anure nipo je 'ga amũ mogou judeu 'gã nupe. Jerusareg ipe je 'ga monoi. Jerusarega 'up wytyra pyri, Sião 'jawa pyri.

Jeremimonorama 'ga ita 'jawe. Pe pe ita renamũ 'ã, pe rupi oo ma'e 'gã 'ari ee.

Nan futat nipo kwaiwete judeu 'gã niporomutari jeremimonorama 'ga ree.

A'ere 'ga rerowiaara 'gã ku'iramũ 'ga ree. Jaruete 'gã nekoi 'ga ree”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

10 ¹Pêẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kūjānamū pêẽ 'ã jerenyra 'jawe 'jau. A'eramū pêẽ pejeapyakau jeje'eg are. Judeua futat je 'ã. A'eramū je teporomutaramū teptytun are. Jarejuwarete 'ga teptytuna 'gã katu'opawa je afutat. A'eramū je teje'ega monou te'ÿina 'gã nee 'ga upe. “Eja'yra 'ga erowiarukat Israeu juapyrera 'gã nupe, ki Ku'jyp”, 'jau je te'ÿina Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee. ²Tepyttuna 'gã je akwaap te'ÿina. 'Gã 'jawe futat je rekoï ikue. Iporowykywet 'gã Jarejuwarete 'ga upe numiamū. 'Ga muoryw are nanē 'gã afueweramū nū numiamū. A'ere 'gã nokwaawi 'ga remifutara. ³Naeapyoi 'gã “Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'ga amuesage ojeupe” 'e are. A'eramū 'gã 'jau: “Moisesi 'ga je'egera renupawer are wea mÿina Moisesi 'ga 'eawera futat jane muesage Janeruwarete 'ga upe”, 'jau 'gã ajaupe numiamū. Jarejuwarete 'ga 'eawera jēmī 'gã erowiare'ema. “Teja'yra 'ga rerowiaara 'gã je amuesage tejeupe” 'ga 'eawera rerowiare'ema. ⁴Kristu 'ga amanūmū jane katu'okawamū, 'Uwa 'ga upe jane muesageawamū. 'Ga rerowiaaramū etee jane jarejesageramū Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū jane 'jawe'em: “Moisesi 'ga je'egera renuw ire te janeresageramū Jarejuwarete 'ga upe”, 'jawe'em. Moisesi 'ga je'egera renuwa najane katu'oga'uweri. Jejui 'ga rerowiarāmū etee te jane jarejekatu'ogi Ku'jywa 'ga upe.

Werowiarāmū 'ga jane katu'oka

⁵Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue. “Jeje'ega renup katu katu re pêẽ pejejesageramū jee. Jeje'ega renup katu katuare'emamū pêẽ nepēa'wyri jee. Jeje'ega renup katu katu re nipo pejemogy nakwaparimū warāu rūi, e'i 'ga”, 'jau Moisesi 'ga 'gã nupe numiamū. A'ere 'gã nuerowiari pāwē pāwē 'ga je'ega. ⁶“Jera'yra 'ga rerowiaaramū etee pēnesage jee”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. A'ere kasi amumeramū: “Awÿja sipo awau ojeupia ywag ipe Kristu 'ga reruawamū ywy pe janee?” 'jau ne. 'Ut futat ako 'ga rakue. ⁷“Awÿja nanē sipo ajee oo amanū ma'efera rerua imoferapa? pe'je nanē kasi ne nū”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa ka'aran are inuga rakue. Omoferap nanē ako Janeruwarete 'ga 'ga rakue nū. A'eramū pêẽ aipo 'jawe'em. ⁸“Jarejuwarete 'ga je'ega pekwaap. Najemimi futari pē nui. 'Ga je'ega ki pêẽ imome'wau pejejaupe. Pejejea'aramū ee nū”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. Poromū futat ore imome'ui pē nupe, Kristu 'ga mome'ui pē nupe. ⁹Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã Janeruwarete 'ga okatu'ok. “Jejui Kristu 'ga jejararetea”, 'jau pêẽ. “Janeruwarete 'ga Jejui 'ga omoferap” 'ea pêẽ erowiaa. A'eramū Janeruwarete 'ga pē katu'oka, pē pireita pētywer awi. ¹⁰“Jejui 'ga oferap” 'ea jane erowiar ire Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Pêẽ jera'yra 'ga perowiat. A'eramū pêẽ pejejesageramū jee”, 'jau nipo 'ga janee, Jejui 'ga jane erowiarāmū. Jejui Kristu 'ga jejararetea jane 'eramū Janeruwarete 'ga jane katu'oka janetywer awi. ¹¹Nan Isai 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are janee rakue: “Janeruwarete 'ga nomojenosīukari Jejui 'ga rerowiaara 'gã wowase 'gã nekoramū”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. ¹²Aipo kwasiaramū 'ga jane mome'wau najuejue etee. Najudeuramū ore upe etee rūi 'ga 'i aipo 'jau. Judeue'emamū pē nupe nanē 'gã 'i aipo 'jau. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. Judeuramū Orejararetea

'ga 'ã, judeue'emamũ Pëjararetea nanë 'ga nũ. 'Ga upe jane jareju'jaju'jawe etee futat. Mama'e esagea 'ga imua janee ojeupe enũjamũ. ¹³Ymã te Jueu 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Ojeupe je katu'og ape 'jara 'gã Janeruwarete 'ga okatu'ok”, 'jau Jueu 'ga ikwasiaa rakue. A'eramũ 'ga judeu 'gã katu'oka, ojeupe aipo 'gã 'eramũ. Judeue'ema 'gã nanë 'ga ikatu'oka ojeupe aipo 'gã 'eramũ nũ.

¹⁴Maran sipo ae, 'ga rerowiare'em ire, “je poar ape”, 'jau 'ga upe. Ni'e ekoetea'uweri ae 'ga rerowiare'em ire. Maran sipo 'gã 'ga rerowiaa eewi 'ga rera renupe'ema? Nuerowiari futari 'gã 'ga, 'ga rera renuwe'em ire. Sipo 'gã maran 'ga rera renupa 'ga amũ ojeupe imome'ue'em ire? Nuenuwi futari 'gã 'ga rera 'ga amũ ojeupe imome'ue'em ire. ¹⁵Maran sipo 'gã amũ 'ga mome'wau Jarejuwarete 'ga omonoe'em ire? Nooi futari 'gã amũ 'ga mome'wau, Janeruwarete 'ga omonoe'em ire. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã monoi futari Jejui 'ga mome'waukaa kwe pewara 'gã nupe. Ymã te Isai 'ga ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga remimonofera 'gã nee rakue: “Esage futat morogyta esage mome'wara 'gã nura”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa Jejui 'ga mome'wara 'gã nee rakue.

¹⁶Janeruwarete 'ga 'gã amũ monou Jejui 'ga mome'wau Israeu 'ga juapyrera 'gã nupe rakue. A'ere 'gã amũ nuerowiari 'ga. Aipo are nanë Isai 'ga ka'arana kwasiaa 'gã nee rakue: “Nuerowiari futari 'ga amũ oreje'ega, ki Ku'jyp. Inãinãni'ĩ etee 'gã erowiaa'ĩ”, 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. ¹⁷A'eramũ je a'eramũ 'jau pë nupe: Jejui 'ga mome'u renuw ire jane 'ga rerowiaa jarejemogyau.

¹⁸A'jea sipo Israeu 'ga juapyrera 'gã nuenuwi Jejui 'ga mome'ua? Naani. Wenup futat 'gã numiamũ.

“Najuejue etee futat ywy pewara 'gã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã je'ega renuwi.

'Gã je'ega ojemuãina ywy pe”,

'jau Davi 'ga ymã ka'arana kwasiaa inuga rakue.

¹⁹Nokwaawi sipo Israeu juapyrera 'gã? Naani. Okwaap futat 'gã. A'ere 'gã niparuerowiariveri 'gã ee. Moisesi 'ga ra'ne Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe rakue:

“Anure nipo je judeue'ema mogyi tejemiayuwamũ. A'eramũ nipo pëë 'gã nerekoayau ee”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gã nupe.

“A'eramũ nipo pëë pejemara'neramũ 'gã nee. Ni'akwaawi 'gã Jarejuwarete 'ga ree, 'jau nipo pëë 'gã nupe numiamũ.

A'ere je te 'gã mogyi tejemiayuwamũ, e'ĩ Janeruwarete 'gã”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²⁰Isai 'ga nanë okyjawe'em Israeu 'ga juapyrera 'gã nui. Mama'e a'je mome'u awi nanë 'ga okyjawe'em rakue.

“Ymã judeue'ema 'gã Janeruwarete 'ga ree oporokwaawiwere'emamũ rakue. A'ere 'gã 'awamũ 'ga kwaawi.

Ymã 'gã 'jawe'em rakue: Ku'jywa 'ga emome'u oree, 'jawe'em rakue. A'ere 'ga 'awamũ 'ga jekwaawukari 'gã nupe”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

21 Israeu 'ga juapyrera 'gã mome'uramũ Isai 'ga 'li rakue:
 “Janeruwarete 'ga ojekwaawukat Israeu 'ga juapyrera 'gã nupe
 numiamũ. Wojere'emamũ 'ga ojekwaawukaa esaka 'gã nupe.
 A'ere 'gã niporenuwiweri 'ga je'eg are. 'Ga ree 'gã
 jemogypygyiwere'emamũ”,
 'jau Isai 'ga judeu 'gã mome'wau rakue.

Israeu juapyrera 'gã nee 'ga jemuaẽmawet

11 1 Israeu juapyreramũ ore wi sipo Janeruwarete 'ga poiri? Naani.
 Nopoiri futari 'ga ore wi. Je judeua. Abraão 'ga juapyreramũ je
 reko. Abraão 'ga remyminũmera 'ga, Pẽjamĩ 'ga juapyreramũ je. 2 Nopoiri
 futari 'ga wemiayuw ppyferamũ ore wi. Ymã we 'ga oreypy 'gã mũ'ei tekotee
 'gã nui rakue. Ojeupe futat 'ga oreypy 'gã mũ'jãu 'gã nui rakue. Ymã 'ã 'ga
 amũ ka'arana kwasiari Eliasi 'ga 'eawer are rakue. 'Ga 'eawera pekwaap.
 3 Ymã Eliasi 'ga 'jau rakue: “Ku'jyp. Eneje'ega renupare'ema 'gã eneje'ega
 mome'wara 'gã wapisipaw etee. Wyrã rapyawa miamũ 'ga wetypap. A'eramũ
 jete'e futat tekou. 'Awamũ 'ga je ree nanẽ afueweramũ nũ”, 'jau Eliasi 'ga
 Jarejuwarete 'ga upe rakue. 4 A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe rakue:
 “Naani. Naene etee rui ereko je rerowiaaramũ. Sete miu je rerowiaara 'gã
 pytuna jemogyi. Nopoiri futari 'gã je rerowiar awi. Namuorywi 'gã maira'me
 a'agawa, Pau 'jawa. Sete miu 'gã je ia'gwau mama'e tywer awi”, 'jau
 Janeruwarete 'ga Eliasi 'ga upe rakue. 5 Nan tee futat 'awamũ Janeruwarete
 'ga judeuramũ ore mũ a'gui ojeupe. Naruapoi agawewi ore mama'e esagea 'ga
 upe. A'etea 'ga iporomutat ore ree, ore a'gwau ojeupe. 6 Wemifutar imũ etee
 'ga ore mũ'jãu ore mogyau wemiayuwamũ. Naoreremiapofer are rui 'ga ore
 mũ'ei ojeupe. Oreremiapofer are ore mũ'ẽ re amunipo 'ã 'ga ore mũ'jãue'em
 wemifutar imũ. A'ere 'ga wemifutar imũ etee futat ore mogyi wemiayuwamũ.
 7 Ymã Israeu 'ga juapyrera 'gã juejue amuesage futari rakue. A'ere
 Janeruwarete 'ga namuesagepawi 'gã. Wemimũ'ẽme'ri 'gã etee 'ga
 imuesageu ojeupe. Amumera 'gã oporenuwiwere'emamũ 'ga je'eg are.
 8 Aipo are 'gã amũ ymã ka'arana kwasiari inuga rakue:
 “Wemimũ'ẽe'ema 'gã Janeruwarete 'ga nomoporenuwiwerukari
 oje'eg are, 'gã muapyakwafugukare'ema oje'eg are.
 'Awamũ miamũ aipo 'gã naeapyo 'ga je'eg are. Nojemogypygyi 'gã
 'ga ree”,
 'jau 'ga amũ ikwasiaa ka'aran are rakue.
 9 Davi 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa aipo are futat rakue nũ:
 “Maraka 'gã wapo futat Jarejuwarete 'ga muorypawamũ numiamũ.
 A'ere 'gã nopoiri futari otywer awi.
 A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete maraka pype futat.
 10 Janeruwarete 'ga namueapyoukari 'gã mama'e a'je are. Wereco
 tywerete 'ga 'gã”,

'jau Davi 'ga ikwasiaa judeu 'gã nee rakue.

¹¹Opoit futat te Janeruwarete 'ga Israeu juapyrera 'gã nui? Naani. Opoiraiw etee 'ga 'gã nui. Anure nipo judeu 'gã poiri futari otywer awi. Anure nipo 'gã jemogypygyi Jejui 'ga ree. A'ere Janeruwarete 'ga, judeu 'gã Jejui 'ga ree ijemogypygye'emaue, judeue'ema 'gã mojemogypygyukari Jejui 'ga ree, 'gã katu'oka. Judeue'ema 'gã nesag ire nipo judeu 'gã 'jau: “Kuu. Judeue'ema 'gã Janeruwarete 'ga okatu'ok, 'gã mogyau wemiayuwamũ”, 'jau nipo 'gã 'gã nerekoayau 'gã nee. A'eramũ nipo 'gã ojewya Jarejuwarete 'ga rerowiara upe. ¹²Awamũ judeu 'gã nojemogypygyi Jejui 'ga ree. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage apowe'em 'gã nupe. A'eramũ 'ga judeue'ema 'gã mojemogypygyukaa Jejui 'ga ree. A'eramũ 'ga 'gã nupe ete mama'e esage apou, Jejui 'ga ree 'gã jemogypygamũ wejue te. Anure te nipo judeu 'gã jewyri Jarejuwarete 'ga rerowiara upe nũ. Ojeupe 'gã jewyramũ nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage monou ywy pewara 'gã nupe juejue. Ojeupe judeu 'gã jewyr are 'ga mama'e esage monou kwaiwete.

Judeue'ema 'gã katu'okawet

¹³Pẽẽ mũ nupe, judeue'emamũ pẽ nupe je judeuramũ orojemome'ui. Ymã ako Janeruwarete 'ga je monoi Jejui 'ga mome'wau judeue'emamũ pẽ nupe ikue. Ajerowiat je aipo are. ¹⁴Afutat je tepytuna 'gã amũ juerekoaya pẽ nee. A'eramũ nipo je a'e are Jejui 'ga rerowiarukaa 'gã amũ nupe. Aipoa je afutarete futat. ¹⁵Judeu 'gã nui opoiraiw ire, Janeruwarete 'ga judeue'ema 'gã mota'wai ojeupe, Jejui 'ga 'gã erowiamũ. A'eramũ nipo anure te Janeruwarete 'ga judeu 'gã mota'wau ojeupe nũ. Judeu 'gã Jejui 'ga rerowiaaw ipe jane tee jareku'i pãwẽ pãwẽnamũ jarejemogyau. Sã'ã janeku'ia jarepytuna ferawamũ. Nan tee futat nipo jane jareku'iramũ judeu 'gã Jejui 'ga rerowiamũ.

¹⁶Y'wa 'ywa jara 'ga sipo y'wa 'ywa rapo jara etee? Naani. Y'wa 'ywa jara 'ga na'ywa rapo jara etee rũi. I'ywarete jara nanẽ futat 'ga nũ, 'ia jara nanẽ nũ. Nan tee futat Janeruwarete 'ga judeu ppy 'gã jararetea. Janeruwarete 'ga remiayuwypyfera 'ã ore judeuramũ rakue. A'eramũ 'ã ore juejue judeuramũ 'ga remiayuwamũ arajemogyau.

¹⁷Sã'ã ae y'wa 'ywa tyma. A'eramũ 'ã akã mũ osiniga etee. A'eramũ 'ã ae ijaramũ akã sinigera monoka jui. A'eramũ 'ã ijara 'ga awau y'wa 'yw ekoete rakã monoka erua imujaa akã sinigera renawer ipe, akã sinigera 'yw are. Imujar ire akã ojopyyka imonogipyrrera py'rau. Nan tee futat pẽẽ. Judeuramũ oreypya Janeruwarete 'ga remiayuwaretea. Oreypy 'gã 'ga ipyyrũmũ imogyau wemiayuwamũ. A'ere ore mũ judeuramũ naruerowiari 'ga. A'eramũ 'ga werowiare'emamũ 'gã amũ mũ'jãu wemiayuwamũ ore wi. A'eramũ 'ga judeue'emamũ pẽẽ mũ mua pẽ mogyau wemiayuwamũ werowiare'ema 'gã py'rau pẽ mujaa judeuramũ oreypy are. A'eramũ pẽẽ pejemu'jau oreypy are. ¹⁸A'eramũ ki pẽẽ judeu 'gã ago'wawe'em. Imũ'ẽmyrera 'gã ago'wawe'em pejemogyau.

Pejerowiaraip kasi pejejee ne. Najudeu ypy 'gã nũ pẽ nee imujaripyre. Pẽẽ te 'ga pẽ mujat 'gã nee. A'eramũ ki pẽẽ pejejerowiaraipe'ema pejejee.

¹⁹Pẽẽ mũ nipo 'jau jee: “Janeruwarete 'ga opoit judeu 'gã nui. A'eramũ ore 'gã japy'rufera”, 'jau nipo pẽẽ numiamũ. ²⁰Nuerowiari te 'gã Jarejuwarete 'ga. A'eramũ 'ga a'eramũ opoia 'gã nui. A'ere perowiat wejue te 'ga. A'eramũ 'ga a'eramũ pẽ mogyau 'gã py'rau wemiayuwamũ. A'eramũ ki pẽẽ pejejerowiaraipe'ema pejejee. A'eramũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga pojeupa. ²¹Werowiare'em are judeu 'gã nereko tywer ire, sipo 'ga judeue'emamũ nepẽ nereko tyweri werowiare'em ire? Judeuramũ ore y'wa 'ywa rakãrete 'jawewara. Judeue'emamũ pẽẽ imujaripyre 'jawewara te. A'eramũ nipo 'ga pẽẽ nanẽ pẽ nereko tyweaete judeuramũ orereko tyweawera apyraapa werowiare'em ire. ²²A'eramũ jane Jarejuwarete 'ga kwaapa. Ajemuaẽm 'ga werowiaara 'gã nee. A'ere 'ga werowiare'ema 'gã nereko tyweretei. 'Awamũ pẽẽ judeue'emamũ 'ga rerowiaa pejejemogyau. A'eramũ 'ga opota'waramũ pẽ nee. Wesageramũ 'ga pẽ nupe. A'ere 'ga werowiar awi pepoir ire 'ga poiri pẽ nui, pẽ mũ'jãu wemiayuw awi 'gã mũ'ẽawera 'jawe etee futat.

²³Werowiare'em awi 'gã poir ire nipo Janeruwarete 'ga judeu 'gã nerua 'gã mogyau wemiayuwamũ nũ. ²⁴Judeue'emamũ pẽẽ na'ga remiayuwaramũ rũ. Werowiaramũ te 'ga pẽ mogyi wemiayuwamũ. Judeu 'gã te 'ga remiayuwaretefera. Werowiare'emera 'gã 'ga imũ'jãu wemiayuw awi. A'ere 'ga werowiaru'jaw ire 'gã mogyau wemiayuwamũ nũ. Aipoa taetu naayi futari 'ga upe. Sã'ã y'wa 'ywa jara wemimonogera rerura imujara imonokawera rowopyter are nũ. A'eramũ 'ã ojopyyka aye'em etee te. Nan tee futat 'ga judeu 'gã mogyau werowiaru'jaw ire wemiayuwamũ aye'em etee te futat nũ.

Jane ree 'ga pota'wa

²⁵Pẽẽ jerewirera 'jawe. Kũjãnamũ pẽẽ jerenyra 'jawe. A'eramũ je mama'e mome'wau pẽ nupe, pẽ mueapyoawamũ. Janeruwarete 'ga je mu'akwaapa ee. A'eramũ je pẽ mu'akwaapa ee nanẽ nũ. A'eramũ pẽẽ pejejerowiaraipe'ema pejejee etee. 'Awamũ Janeruwarete 'ga opoiraipa judeu 'ga nui. Nuerowiari 'gã 'ga. A'eramũ 'ga poiraiwi 'gã nui. Anure te nipo 'gã 'ga rerowiari nũ. 'Awamũ pẽẽ judeue'emamũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa pejejemogyau. Ymã Janeruwarete 'ga judeue'emamũ pẽẽ mũ pẽ mũ'jãu ojeupe rakue. A'eramũ wemimũ'ẽmera 'gã juejue werowiar ire nipo 'ga ojewya judeu 'gã nupe nũ. ²⁶Aiporamũ te nipo judeu 'gã Jejui 'ga rerowiaararetei. Ymã te Isai 'ga aipo are ka'arana kwasiari inuga rakue:

“Anure nipo janetywera moiara 'ga ruri owaẽma Jerusareg awi, Sião 'jaw awi. Aiporamũ u'aaw ipẽ nipo 'ga judeu 'gã katu'oka.

'Gã tywera moia Jako 'ga juapyre 'gã nui.

²⁷Janeruwarete 'ga 'jau judeu 'gã nupe:

Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i judeuramũ pẽ nupe rakue:

'Anure nipo je pẽtywera moiri pẽ nui', 'jau ako je ikue.

A'eramũ je p̄tywera moia p̄ nui te'eawer imũ etee futat, 'Jau Janeruwarete 'ga rakue",

'Jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

²⁸Judeuramũ ore mũ Jejuĩ 'ga rerowiare'ema. A'eramũ Janeruwarete 'ga amara'neramũ aipo 'gã nee. A'eramũ 'ga 'Jau: "Naje rerowiari pejepe. A'eramũ je tepoiraipe p̄ nui tejerowiarukaawamũ judeue'ema 'gã nupe", 'Jau 'ga werowiare'ema 'gã nupe. A'eramũ 'ga opoiraipe 'gã nui. Aipoa esage judeue'emamũ p̄ nupe. A'etea Janeruwarete 'ga judeuramũ oreypy mũ'jãu ojeupe rakue. Nomoka'jami 'ga 'gã. A'eramũ 'ga 'gã juapyrer awi opoikatuwe'em. ²⁹Ymã Janeruwarete 'ga judeuramũ oreypy mũ'jãu ojeupe rakue. "P̄ẽ ã je amũ'ẽ imogyau tejemiayuwamũ. Mama'e esage tomono p̄ nupe 'Jau", 'Jau 'ga 'gã nupe rakue. A'eramũ 'ga weatee'emamũ futat wemimũ'ẽmera 'gã nui. Oreypy 'gã nee 'ga reatee'emamũ futat ore wi. ³⁰Ymã te judeue'emamũ p̄ẽ Jarejuwarete 'ga je'ega nepeenuwi rakue. A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga jemuaẽmi p̄ nee. Judeu 'gã wenuwe'emamũ Janeruwarete 'ga jemuaẽmi p̄ nee. ³¹'Awamũ judeu 'gã nuenuwi futari 'ga je'ega. A'etea nipo anure 'ga 'gã nee ajemuaẽm nũ. P̄ nee ajemuaẽmawera 'Jawerimũ etee futat nipo 'ga 'gã nee ajemuaẽma nũ. ³²Janeruwarete 'ga 'Jau janee najuejue etee futat rakue: "Nuenuwi 'gã jeje'ega. Mama'e tywera 'gã wapo ajemogyau. A'eramũ je 'gã mogyau ifaripyre'era 'Jawewaramũ futat. 'Ga tywera 'gã nerekou", 'Jau 'ga rakue. A'eramũ 'ga 'Jau "Tajemuaẽm 'gã nee 'Jau", 'Jau 'ga janee rakue.

³³A'jea futat Janeruwarete 'ga jemuaẽmi jane ree. Ekoay te nipo janereapyo katui we 'ã jane 'ga ree. 'Ga 'akwaap, 'ga remikwaap. Mĩmera jane nikwaakatupawi. 'Ga remiaporam are nanẽ jane jarejeapyoe'emamũ nũ. ³⁴Ymã Isai 'ga ka'arana kwasiari rakue:

"Awỹja sipo Janejararete 'ga rea'awa okwaap?

Naani. Nitywi 'ga amũ.

Awỹja sipo 'ga mu'Jau mama'e are?

Naani. Nitywi futari 'ga mu'Jara 'ga amũ nũ'ũ",

'Jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

³⁵Jo 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa aipo are futat rakue nũ:

"Awỹja sipo mama'e omono Jarejuwarete 'ga upe omepyawamũ?

Naani. Nitywi 'ga amũ",

'Jau 'ga ikwasiaa rakue.

³⁶Janeruwarete 'ga futat mama'e wapopap rakue. Nitywi futari 'ga remiapoe'ema. 'Awamũ miamũ 'ga ojejukau mama'e are. Ojeupe futat 'ga mama'e apoi rakue. Ojeupe futat 'ga mama'e mogyau rakue. A'eramũ ki jane 'ga muorypa ee. Jareojere'emamũ futat ki 'ga muorypa ee.

Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'e

12 ¹Janeruwarete 'ga ajemuaẽm jane ree, a'e je p̄ nupe tekou. A'eramũ je a'eramũ 'Jau tejewireramũ p̄ nupe, tejenyramũ p̄ nupe nanẽ je 'Jau

nũ: Sajemogy Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramũ 'jau. Sã'ã janeyypy 'gã weymawa mũ monoa 'ga upe, 'ga muorypawamũ rakue. Nan tee futat jane 'awamũ jarejemogyi 'ga upe oporowyky ma'eramũ, mama'e apou 'ga upe 'ga muorypawamũ. Aipoa jane iapoa 'ga muekõëãina jane ree. ²'Ga rerowiare'ema 'gã 'jawe kasi pejemogy ne. 'Gã nee kasi pejemu'e ne. 'Gã 'jawe kasi mama'ea peapo ne. Jarejuwarete 'ga upe ki pe'je: "Eje'jawe je muea'arukar ape mama'e are, ki Ku'jyp", pe'je ki 'ga upe. Aipoa 'ga iaporamũ nipo 'ga remifutara pekwaap. Aipoa esage 'ga upe. Aipoa 'ga muorypa. Mímera pëë ikwaapa. ³Janeruwarete 'ga 'ã opãjê mua jee, je mogou oje'ega mome'waramũ pë nupe ikue. A'eramũ je pë mu'akwaapa mama'e are. Pejerowiaraip kasi pejejee etee ne. "Je te 'ã jeresage 'gã apyraapa", pe'je kasi ne. Jarejuwarete 'ga rea'ara 'jawe pënea'at pejejee. Werowiaramũ 'ga opãjê mua pë nupe ojeupe pë moporowykyawamũ. A'eramũ ki pëë pejejeupe 'ga remimurer imũ mama'e esage apou 'ga upe. 'Ga pë poaa mama'e apo are. A'eramũ ki pëë 'jau: "Natejete rüi je mama'e apoi. Janeruwarete 'ga je poat mama'e apo are", pe'je ki.

⁴Peesak jarejetea. Majepei teewara 'jawe futat janeretea. A'ere muküi janereaa, muküi janenamã, muküi janepoa, muküi janepya. Jarepou 'ã jane mama'e apou. Jarepyu 'ã jareatau. Jarejeau 'ã mama'e resaka. Jareapyau 'ã mama'e renupa. Naaju'jaju'jawe ete rüi futat 'ã oporowykyau. ⁵Nan tee futat jane Jejui 'ga rerowiaaramũ. Kwaiwete jane. Najareju'jawe ete rüi jane mama'e apoi. Jejui 'ga ree jarejemujar ire jane jarejemogyau majepei 'yweteewara 'jawe futat. ⁶A'ere jane najareju'jawe ete rüi mama'e apoi. Opãjêa Janeruwarete 'ga imua janee, mama'e apoukaa janee. Oje'ega 'ga imome'waukaa jane mũ upe. A'eramũ jane jarejeupe 'ga remimurer imũ, 'ga je'ega mome'wau kwe pewara 'gã nupe. ⁷Jane mũ upe 'ga mama'e apoukaa 'gã nupe, 'gã poaawamũ. A'eramũ jane, 'ga rerowiaramũ mama'e apou 'gã nupe. Jane mũ upe 'ga 'gã mu'jaukaa mama'e are. A'eramũ 'ga rerowiaramũ jane 'gã mu'jau mama'e are. ⁸Jane mũ upe 'ga 'gã muapyterãtãukaa. A'eramũ jane, 'ga rerowiaramũ, 'gã amũ muapyterãtãu mama'eay upe. Jane mũ upe 'ga mama'e monoukaa. A'eramũ jane, jarejakate'eme'emamũ, mama'e monou 'gã nupe. Jane mũ 'ga imogyau 'wyriaramũ 'gã nupe. A'e 'gã ojejukau esage 'gã nee. Jane mũ upe 'ga ojopoarukaa mama'e apo are. A'eramũ aipo 'ga 'gã poaa aku'iramũ.

⁹Ajea futar iki pëporomutat pejejemogyau pejejee. Pejejotywera kasi pefutar etee pejejemogyau ne. Pejemu'e ki mama'e esage apoara 'gã nee. ¹⁰Jejui 'ga rerowiaaramũ 'ã pejemogy. A'eramũ pëë pejejemujaa pejejemogyau pejejee rail'i. A'eramũ ki pëë pejeporomutaramũ pejejee. Pejepojekuka esageramũ ki pejejee pejejemogyau. ¹¹Pëwewue kasi pejejemogyau ne. Pejepokagamũ ki pejejemogyau. Jarejararete 'ga upe pejejorywamũ pejeporowykyau. ¹²Anure nipo jane oi jarejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri. A'eramũ ki pëë pejejorywamũ pejejemogyau. Pejejeupe mama'eay jesaukaramũ, pejeapyterãtãanamũ jupe. Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou pejejemogyau. ¹³Jejui 'ga rerowiaaramũ mama'e tywe'emamũ pëë mama'e monou 'gã nupe. Muku awi Jejui 'ga rerowiaara 'gã nuramũ pëë 'gã mua pejejeg ipe.

¹⁴Pẽ nee iporomutare!ema 'gã nipo pẽ nerekou tyweaete. Pejejereko tyweramũ pẽẽ pejeje!ega etee pemono Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee. "Mama'e esagea emono je rereko tywearera 'gã nupe", pe!je ete ki 'ga upe 'gã nee. "Ereko tywet 'gã je ree", pe!je kasi ne.

¹⁵'Gã amũ norywamũ ki pẽẽ 'gã neruorypa. 'Gã amũ joo'oramũ ki pẽẽ 'gã nerajaa'wau. ¹⁶Pejepota'wa pãwẽnamũ etee futat ki pejejeue. Pejerowiarap kasi pejejee etee ne. Ajemogy tywe!ri ma'e 'gã neewe futat pejeporomutaramũ pejejemogyau. "Je te 'ã 'akwaap ma'ea 'gã apyraap", pe!je kasi ne.

¹⁷Pejejeupe 'gã amũ mama'e tywera apo re miamũ nanẽ pejejepyke!ema mama'e tywera apowe!em 'gã nupe. Mama'e esagea etee pẽẽ iapou 'gã nupe. A!eramũ pẽ nesakara 'gã pẽ ago'wawe!em. ¹⁸'Gã mueue!em futat. Pejepy'ata'waramũ etee futat 'gã nee. 'Gã amũ pejemueramũ pejepota'wa esageramũ etee 'gã nee. ¹⁹'Ga amũ mama'e tywera pejejeupe iapo re, pẽẽ pejejepyare!ema. Tene Janeruwarete 'ga te nipo pẽ nepyat, 'gã nerekou tyweaete pẽ nee. A!eramũ pẽẽ pejejepyare!ema 'gã nui. Ymã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue:

"Je te aepyat pẽẽ, pẽ nupe 'gã mama'e tywera apo re.

Je te 'gã areko tywerete pẽ nee, e!i Janeruwarete 'ga",

'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue. A!eramũ ki pẽẽ pejejepyare!ema, a'e je 'ã pẽ nupe.

²⁰Janeruwarete 'ga je!eg imũ etee futar iki mama'ea peapo, 'jau je pẽ nupe.

"Pejejee iporomutare!ema 'gã py'arayparamũ pẽẽ mama'e monou etee 'gã nupe, 'ga mojem!waa.

'Ga 'yuwejamũ pẽẽ 'y monou 'gã nupe. A!eramũ 'ga ojeupe mama'e esagea pẽẽ iaporamũ ojenosõu wemiapo tywer are",

'jau 'ga amũ ikwasiaa inuga ka'aran are rakue.

²¹Pejejereko tywearera 'gã motesirũgatue!em, pejejepyke!ema.

Pejejeupe 'gã mama'e tywera aporamũ mama'e esagea etee iapou 'gã nupe. A!eramũ 'gã ota'waramũ pẽ nupe.

Peje!wyriara je!ega peenup

13 ¹Peje!wyriara 'gã je!ega ki peenuw ete pejejemogyau. Janeruwarete 'ga te 'gã mogy 'wyriaramũ pẽ nupe. A!eramũ ki pẽẽ 'gã je!ega renupa etee futat pejejemogyau. ²'Gã je!eg are pejeporenuwiwere!em ire nipo pẽẽ Jarejuwarete 'ga je!eg are nanẽ pejeporenuwiwere!emamũ nũ. Janeruwarete 'ga futat 'gã omogy 'wyriaramũ janee. A!eramũ 'gã je!ega renupare!ema 'gã Jarejuwarete 'ga je!ega nanẽ enupe!ema nũ. A!eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã je!ega renupare!ema 'gã nerekou tyweaete. ³A!eramũ pẽẽ pejejereko tywer awi pejeje!gwau mama'e esagea ete iapou. Mama'e esage apoara 'gã nokyjei o!wyriar awi. Mama'e tywera apoara 'gã te okyje o!wyriara 'gã nui, o!wyriara 'ga wereko tywer awi. Mama'e esagea etee iapo re pẽẽ pejekyjawe!em peje!wyriara 'gã nui. Mama'e esagea pẽẽ iapo re nipo 'gã 'i pẽ nupe: "Mama'e esagea etee

peapo”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. ⁴Janeruwarete 'ga te 'gã omÿi 'wyrriaramũ pẽ nupe, pẽ poaawamũ. A'ere mama'e tywera apo re, pekyje peje'wyrriara 'gã nui. A'jea futat nipo 'gã mama'e tywera apoara 'gã nereko tyweri. Janeruwarete 'ga remimogyfera 'gã te 'ã 'wyrriaramũ pẽ nupe. A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga upe oporowykyau. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã nerekou tywerukaa 'gã nupe. ⁵A'eramũ ki pẽẽ peje'wyrriara 'gã je'ega renupa etee. Najarejereko tywer are etee rũi jane 'gã je'ega renuwĩ. “Jare'wyrriara 'gã je'ega renuwa te esage” 'ea jane sikwaap. A'eramũ jane 'gã je'ega renupa.

^{6,7}Janeruwarete 'ga 'gã mÿina 'wyrriaramũ jatee. A'eramũ 'gã oporowykyau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ jane ka'aranũũ monou 'gã nupe jarejeupe 'ga enũjamũ 'gã mepyau. Pepojeup peje'wyrriara 'gã.

Pẽporomutar iki pejejuee

⁸Pejejauĩ mama'e mũ mua pẽẽ kamẽsiete imepyau pejejaupe. A'eramũ 'ga 'jawe'em: “naje mepÿi 'ga”, 'jawe'em. Pejomama'e mepÿe'ema rerekoukare'ema pejejaupe. Pejeporomutaramũ pejejemogyau pejejuee. Ajuee iporomutat ma'e 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega wenup katu katu ajemogyau. ⁹Ymã Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga jatee rakue:

“Peko awi pejejemirekoe'em are. Kũjãnamũ nanẽ pejekowe'em pejemene'em are.

Peporojuka awi. Pemunarũ awi mama'e are.

Pejejokaraemã futare'ema pejejemogyau”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue.

Aipoa 'ga je'ega a'jea futat. Enuw ire pẽẽ pejeporomutaramũ tãmẽjẽ pejejuee pejejemogyau. A'ere naaipo etee rũi 'ga je'ega.

“Pẽporomutat pejejÿriwara 'gã nee pejejee pejeporomutara 'jawe etee futat.

Pejejereko esage 'jawe etee futat pẽẽ pejejuerekou esage”,

'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue.

¹⁰Aipoa 'ga je'eg imũ pejejuee pejeporomutar ire, pẽẽ 'ga je'ega renupa katu katu. Ajuee iporomutat ma'e 'gã nuapoi mama'e tywera ajaupe.

¹¹Ko futat nipo iwaẽmi ja'wyja'wy Jejuĩ 'ga jewyawa upe. A'eramũ ki pẽẽ pejeporomutaramũ pejejuee. Pejejuerekou esage pejejemogyau. Ajuee iporomutare'ema 'gã oset ma'e 'gã 'jawe. “Ko futat nipo Jejuĩ 'ga jewÿri ja'wyja'wy jatee” 'ea 'gã ikwaape'ema. Oset ma'e 'jawe 'gã ajemogyau, wapyakwafuge'emamũ. A'eramũ kasi pẽẽ oset ma'e 'jawe peko ne.

Peje'akwaawamũ pejejemogyau Jejuĩ 'ga rur are. 'Ga rerowiar ypyramũ jane 'jau jarejaupe: “Niporomukui nipo 'ga ruawa”, 'jau ako jane jarejaupe ikue. Nuri we 'ga. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: “Ko futat nipo 'ga ruri ja'wyja'wy”, 'jau je pẽ nupe. Jane rerawau nipo 'ga ywag ipe jane mogyau ojepyri nakwaparimũ warãu rũi futat. ¹²Peesak futat 'ã ypytunimũ wata ma'e 'jawewara kwaiwete mama'e

tywera apoa. A'e are jane Jejuĩ 'ga jewyt ja'wyja'wy kwaapa. Mama'e tywera mateepapa 'ga 'ua. Mama'e tywera apoara 'gã 'ga erekou tyweaete nipo 'gã jemogyarũ'emawer are. Sã'ã kwara pora ypytuna mateepawa. Nan tee futat 'ga mama'e tywera apo mateepapa 'ua. 'Ga rur ire nipo 'gã mama'e tywera apou'jape'ema futat. A'eramũ ki jane a'jea futat jarepoia mama'e tywera apo awi. "Au'je ki mama'e tywera apo re", 'Jau je pẽ nupe. Sã'ã jefaruua itajuaity rerekoa ojea'gwawamũ ajuka awi. Nan tee jane mama'e esage etee siapo jarejea'gwawamũ jarejereko tywer awi jarejea'gwau. Mama'e esagea etee iapo re Janeruwarete 'ga jane rerekou tywere'em. ¹³A'eramũ ki jane jarejemogyau esage. Kawĩajaiwa rykure'ema jarejemogyau. A'eramũ pẽẽ pejejeawrywe'emamũ pejejemogyau. Jarejemirekoe'ema kũjã are jarekowe'em. Kũjãmera nanẽ okowe'em omene'em are nũ. Jarejamuwe'em mama'e are. Jarejuerekoayawe'em nanẽ jarejuẽ nũ. 'Arimũ wata ma'e 'jawe peko. ¹⁴Au'je mama'e tywera apo re, pejejemifutar ymaner imũ etee. Jejuĩ Kristu 'ga 'jawe futat pejemogy, mama'e esagea etee iapou.

Pejuago'o kasi ne

14 ¹Amumera 'gã Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã amũ nipo weapyo katua'ne'emamũ 'ga remifutara apo are. "Ma'ja te Jejuĩ 'ga afutat jane iapoa?" 'Jau nipo 'gã ajemogyau. A'e 'gã pẽẽ imua etee futat pejejepype, 'gã mueue'em futat nanẽ nũ. ²"Janeruwarete 'ga mama'ea wapo janee janeremi'uramamũ", 'Jau nipo pẽẽ pejejemogyau. A'ere nipo eapyo katua'ne'ema 'gã amũ 'Jau: "Na'ui ae wyro'oa. Aipoa esage Janeruwarete 'ga upe", 'Jau nipo 'gã amũ ajemogyau. ³Ma'eramũ sipo ajee pẽẽ wyro'o 'waramũ wyro'o'ware'ema 'gã peago'o pejejemogyau wyro'oa 'gã i'ue'emamũ? Wyro'o 'ware'emamũ nanẽ sipo pẽẽ ma'eramũ 'gã ago'wau wyro'oa 'gã i'uramũ? Naani. Pejamue awi nanuar are. Janeruwarete 'ga te 'gã omogy wemiayuwamũ. ⁴Janeruwarete 'ga janejararetea. Ma'eramũ sipo pẽẽ 'ga remiayuwamũ ago'wau? Napẽnemiayuwa rũĩ 'gã. Ujara 'ga upe te 'gã mama'e apoi. Mama'e esagea 'gã iaporamũ 'gã jara 'ga 'Jau 'ga upe: "Mama'e esage peapo jee", 'Jau 'ga 'gã nupe. Mama'e tywera 'gã iaporamũ 'gã jara 'ga 'Jau 'gã nupe: "Aipo eneremiapofera mama'e tywera jee", 'Jau 'ga 'gã nupe. Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gã poaa mama'e apo are. A'eramũ 'gã oporowykyau esage 'ga upe. ⁵Pẽẽ mũ nipo 'Jau: "Awamũ 'araiwa. A'eramũ jane jareporowykyawe'em 'awa 'ara rupi", 'Jau nipo pẽẽ mũ pejejaupe. A'ere nipo amumeramũ pẽẽ mũ 'i: "Naani. Nanarũĩ. Aju'jaju'jawe etee futat 'ara", 'Jau nipo pẽẽ mũ pejejaupe. "Na'araiwa rũĩ 'awa 'ara" 'Jaramũ ki peporowyky etee futat jupi. Pejamue ekoete kasi nanuar are we ne. "Araiwa 'awa 'ara rupi" 'Jara 'gã nanẽ peporowykyramũ pẽ mueue'em nanẽ ee nũ. ⁶Awamũ 'araiwa 'Jara 'gã "Jarejuwarete 'ga pojeupawamũ nipo ore iapoi", e'i 'gã. A'eramũ pẽẽ 'gã nesaka etee futat nan 'gã jemogyramũ. Wyro'o 'wara 'gã wyro'o 'wau Jarejuwarete 'ga muorypa aipoa wyro'o 'u are. Wyro'o 'ware'ema 'gã nanẽ wemi'u are Jarejuwarete 'ga muorypa nanẽ nũ. ^{7,8}Mama'e apou 'ã jarejemogyau, Jarejuwarete 'ga

muorypawamũ etee futat jane mama'e apou. Jaremanũme'ẽwe jane mama'e apou 'ga muorypawamũ. Jane manũ re nipo tekotee 'gã 'ga muorypa jane ree.

⁹Janejararete 'ga, Jejui 'ga oferapa etee amanũ awi rakue, Janejarareteramũ ako ma'eramũ rakue. Najuejue etee futat 'ga akou Janejarareteramũ 'ga. Ajemogy ma'eramũ jane upe, amanũ ma'efera 'gã nupe 'jau 'ga akou rakue. ¹⁰Ma'eramũ sipo ajee pẽẽ pejepytuna 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã peago'o ekoete pejejemogyau? Naani. Pejuago'o awi 'gã. Janeruwarete 'ga te jane kwaap. Wowase ae majatykaaw ipe te 'ga 'i jane mũ upe: “Nia'wryi eneremiapofera jee”, 'jau nipo 'ga jane mũ upe. Amumeramũ nipo 'ga 'jau janee: “Esage eneremiapofera”, 'jau nipo 'ga janee. A'eramũ jane “nia'wryi eneremiapofera”, 'jawe'em jarejaupe. Wemifutar imũ mama'e apoara 'gã nipo 'ga imoj'o'oka wemifutare'em imũ mama'e apoara 'gã nũ. ¹¹Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Isai 'ga upe rakue:

“Je te 'ã okoeteete ma'ea. Anure nipo ywy pewara 'gã juejue futat wapyka wenupy'ãu je rowase ajemogyau je pojeupawa resaukaawamũ.

A'e pype nipo 'gã 'i jee: A'jea futat. Ene etee futat Ooreruwareteramũ ereko, 'jau nipo 'gã ajuemianuwamũ jee”,

'jau 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Isai 'ga upe rakue.

¹²A'eramũ jane a'eramũ jarejemome'wau Jarejuwarete 'ga upe. Jarejekwawera jane imome'wau 'ga upe. Nimome'ui jane jarepytuna 'ga rekwawera ete. ¹³A'eramũ ki jane jarejuago'wawe'em.

Peapo awi mama'ea pejepytuna 'gã motywerukaawamũ. Pẽneko esage resaga te pẽpytuna 'gã nomotywerukari. ¹⁴Janejararete 'ga ree je tejemujaa ikue. Ma'eramũ 'ã je 'ga remifutara kwaawi. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Nitywi futari i'upyre'ema mama'e mũ janee numiamũ. A'ere 'ã ae juawyawy te. “Tejemiu'ema 'ua nipo je motywet Jarejuwarete 'ga upe” 'jara 'gã nupe ia'wrye'ema futat.

¹⁵A'eramũ pẽẽ aipo 'jara 'gã mu'arasige'ema nanuar are. Mama'e 'u enune nipo pẽpytuna 'ga amũ 'jau pẽ nupe: “Aga mama'e 'ua nia'wryi Janeruwarete 'ga upe”, 'jau 'gã pẽ nupe. Aipo pejejeupe 'ga 'eramũ pẽẽ i'wawe'em futat 'gã neape. Kasi a'e pe 'gã jane kwaukat Jarejuwarete 'ga upe “janeremi'ue'ema 'waukaa janee” 'gã 'i pẽ nupe ne. Nanuara pẽẽ iapo re pejekwaukaa a'jea futat. Nepẽporomutari futari poromũ pejepytuna 'gã nee. Napẽ katu'okawamũ etee rũi Jejui 'ga manũ. Pẽpytuna 'gã katu'okawamũ nanẽ futat Jejui 'ga manũ rakue. A'eramũ ki pẽẽ mama'e apowe'em pejepytuna 'gã motywerukaawamũ Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁶“Mama'e esagea etee je aapo”, 'jau nipo pẽẽ pejejemiapofer are. A'ere nipo 'ga amũ pẽnemiapofera resag ire 'jau: “Aipoa nia'wryi Janeruwarete 'ga upe”, 'jau nipo 'gã. A'eramũ pẽẽ 'gã neape iapou'jape'ema. A'eramũ nipo 'gã pẽnemiapofer esage kurape'ema. ¹⁷Janeruwarete 'ga jane'wryiararetea. Najarejemi'u are rũi jane jemogyi 'ga remiayuwamũ. 'Ga remifutar imũ mama'e apoararete jane jemogyi 'ga remiayuwamũ, jane mopy'ata'wau, 'ga 'Agesegea jane maku'iu. ¹⁸Nan jarejemogyau jane mama'e apou Jejui 'ga remifutar imũ. Aipoa jane iapo re Janeruwarete 'ga worywamũ jane ree. Jane resakara 'gã nanẽ 'jau nũ: “Mama'e esage aipo 'gã wapo”, 'jau nipo 'gã janee ojemul'jau jane ree jane resag ire.

¹⁹Ma'eramũ ki sajemogy esage futat jarejujukau esage jarejuee. Aipo apo re nipo jane jarejekoty'aa esage jarejuee. Jarejopooa esage 'jau aipo pyu. Jane jarejomojemogypygykaa Jejui 'ga ree. ²⁰Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiarukaa janepytuna 'gã nupe. A'eramũ pẽẽ a'eramũ 'ga rerowiar awi 'gã momoirukare'ema 'gã nemi'ue'ema 'u are. Nitywi futari i'upyre'ema mama'e mũ pẽ nupe numiamũ. A'ere jane jarepytuna 'gã motywerukari Jarejuwarete 'ga upe 'gã nemi'ue'ema 'gã nupe i'uukar ire. Nia'wryri nanuara. ²¹A'eramũ jane mama'e 'wawe'em nanuara 'gã neape jarejemogyau, “wyro'o 'ua je kwaukat je motywerukaa Jarejuwarete 'ga upe” 'jara 'gã neape. “Y'waynana rykura nanẽ je kwaukaa 'ga upe nũ” 'jara 'gã neape nanẽ i'wawe'em nũ. ²²Pẽẽ mũ nipo 'jau: “Nitywi futari i'upyre'ema jee”, 'jau nipo pẽẽ. A'eramũ pẽẽ etee futat i'wau pejemogyau pejeapyakawe'em 'gã nee. 'Gã nowase te kasi ajee pe'u ne. “Pe'u etee” 'jawe'em nanẽ 'gã nupe 'gã muewe'em ne. Jarejuwarete 'ga upe etee pejeporogytau 'gã nee. “Jarejuwarete 'ga upe etee je esage ma'e apoi” 'jara 'gã aku'iramũ akou. Nojenosĩ futari 'ga Jarejuwarete 'ga wi. ²³“Aipo 'u re sipo je jemote'ari Jarejuwarete 'ga upe” 'jara 'gã ojekwau futat Jarejuwarete 'ga upe aipo 'u re. Nokwaawi 'ga Jarejuwarete 'ga remifutara aipo are. A'eramũ 'ga aipo 'u re ojemotywea Jarejuwarete 'ga upe. “Aga nojemotyweri Jarejuwarete 'ga upe” 'e re jane mama'e apou. A'eramũ jane jarejemotywere'ema 'ga upe.

Jejui 'ga ree pejomojemogypygyk

15 ¹Jane Jejui 'ga ree ojemogypygygarete ma'eramũ ki jane 'ga ree ojemogypygy'gi ma'e 'gã poaa 'ga ree 'gã mojemogypygyg are. A'eramũ futat 'gã moywrafena 'ga rerowiar are. Jarejee etee kasi janerea'ar ine. ²Jarepytuna 'gã nee nanẽ ki janerea'at jarejemogyau. “Maran je tepytuna 'ga poaa, 'ga mojemogypygygukareteu Jejui 'ga ree?” 'jau ki jane jarejeupe, jarejea'aramũ 'gã nee. A'eramũ jane jarejemogyau esage mama'e apou 'ga nowase Jejui 'ga ree 'gã mojemogypygygukaawamũ. ³Naojettee rũi Jejui 'ga rea'aramũ. Naojemuorypawamũ ete rũi 'ga mama'e apoi, 'Uwarete 'ga je'ega 'gã enupa. 'Ga rerekou tyweaete agawewi 'gã. A'etea 'ga 'Uwa 'ga je'ega wenup. Ymã te 'ga amũ ka'arana kwasiari 'ga ree rakue:

“Ene kurapa 'gã je nanẽ je kurapa nũ, Kiapi'ni”,

'jau 'ã 'ga je'ega 'upa ka'aran are ojekwasiaa rakue, Jejui 'ga kurapawer are futat 'ga inuga rakue.

⁴Naokwasiarukat tee rũi Janeruwarete 'ga ka'arana 'gã nupe rakue. Wemifutar are jane mul'jawamũ te 'ga ka'arana kwasiarukari inugukaa 'gã nupe rakue. Imogytaramũ jane jarejemu'jau mama'eay upe jareapyterãtã are. 'Ga je'ega rerekwara ka'arana jane imogytaa jane maku'iu jane mogyau. A'eramũ jane 'ga pyri jarejemogy rapesaka jarejemogyau. ^{5,6}Jarejuwarete 'ga upe teje'ega monou te'yina pẽ nee: “Ene te 'ã Oreruwaretea, Kiapi'ni. Ene te 'ã ore muapyterãtã ape mama'eay upe. Ene te 'ã ore maku'iu mama'e are. A'eramũ ki ene eja'yra 'ga rerowiaara 'gã mogyau majepi 'yweteewara 'jawe”, 'jau je Jarejuwarete 'ga upe

pẽ nee. Majepei 'yweteewara 'jawe pejemogyramũ nipo pẽẽ mama'e apou Jejuu Kristu 'ga 'jawerimũ etee futat. A'eramũ nipo pẽẽ Jarejuwarete 'ga muorypa, Jarejararete 'ga, Jejuu Kristu 'ga Ruwarete 'ga muorypa pejeju'jaju'jawe etee futat.

⁷Jejuu Kristu 'ga oporomutaramũ pẽ nee. A'eramũ ki pẽẽ pejeporomutaramũ pejemogyau pejejuee. Jejuu 'ga pejefutara 'jawe ete futat pejafutat.

Aipoa aporamũ nipo pẽ nesakara 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee.

⁸Ymã Janeruwarete 'ga 'jau judeu ypy 'gã nupe rakue: “Anure nipo je tejemipyyrũmera 'ga muri pẽ nupe pẽ katu'okawamũ”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue.

A'eferupi te futat aje 'ã 'ga wa'yra 'ga muri 'gã nupe. “U'eawer imũ etee futat

Janeruwarete 'ga mama'e apoi”, 'jau jane jarejeapyoramũ ee. ⁹Jejuu 'ga mura

Janeruwarete 'ga muorywukaa judeue'ema 'gã nupe. “Ene te 'ã erejemuaẽm ore ree. Ma'eramũ 'ã eja'yra 'ga eremut ore katu'okawamũ”, 'jau judeue'ema 'gã

Jarejuwarete 'ga muorypa ee. Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiaari aipo are rakue:

“Anure nipo je maraka'agi ene upe judeue'ema 'gã pype.

‘Mama'e esagea ereapo jee. A'eramũ je ene muorypa ee’, 'jau je temaraka'aga ene upe”,

'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

¹⁰Aipo are wẽjẽmĩ futat 'ga amũ ka'arana kwasiaa rakue:

“Janeruwarete 'ga judeu 'gã amũ'ẽ ypy imogyau wemiayuwamũ.

'Gã netee futat judeue'ema 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa ajemogyau”,

'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

¹¹Aipo are wẽjẽmĩ futat amũ 'upa nũ:

“Judeue'emamũ nanẽ ki pẽẽ Jarejuwarete 'ga muorypa.

Najuejue etee futat ywy pewaramũ 'ga muorypa”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue.

¹²Isai 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa aipo are futat rakue nũ:

“Anure nipo Jese 'ga juapyra 'ga amũ ruri pẽ nupe. Judeue'ema 'gã

'wyraramũ nipo 'ga akou.

Anure nipo 'ga jane rerawau jane mogyau ywag ipe, 'jau nipo

judeue'ema 'gã 'ga upe”,

'jau Isai 'ga ka'arana kwasiaa inuga ee rakue.

¹³Janeruwarete 'ga ojeapesagukaa janee. Anure ojepyri jarejeroo jane

iapesaka jarejemogyau. Afutat je 'ga pẽ maku'ia. 'Ga pẽ mopy'ata'waa

nanẽ je ifutaa nũ. Werowiarãmũ nipo 'ga aipo apou pẽ nupe. U'agesage

pãjẽ mũ 'ga ojee pẽ mojemogypygukaa tãmẽjẽ. A'eramũ nipo pẽẽ

pejejerowiaa ojepyri 'ga pejejeroo are.

Paulo 'ga remifutat

¹⁴Pẽẽ jerewirera 'jawe. Kũjãnamũ pẽẽ jerenyra 'jawe nanẽ nũ. Pejepota'wa

esageramũ a'e pejemogyau pejejuee. Aipoa je ikwaapa. Peje'akwaawamũ

nanẽ a'e pejemogyau nũ. A'eramũ pẽẽ pejejamu'akwaaparũmũ mama'e are.

¹⁵Aipoa a'jea futat. A'etea je ka'arana kwasiaa mama'e are pẽ muea'aawamũ.

Tejenosõue'em futat je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe. ¹⁶Janeruwarete 'ga je mogou Jejui 'ga upe oporowyky ma'eramũ. Judeue'emamũ pẽ nupe 'ga je monoi Jejui 'ga mome'waukaa pẽ nupe. A'eramũ je pẽ mu'jau 'ga ree tekyjawe'em: Jejui 'ga pẽẽ erowiaramũ Janeruwarete 'ga pẽ katu'oka pẽ mogyau wemiayuwamũ. U'agesagea 'ga imua pẽ nupe, pẽ muesageawamũ ojeupe, 'jau je pẽ nupe. 'Ga 'Agesagea pẽ muesage re 'ga worrywamũ 'ũina pẽ nee. ¹⁷Jejui Kristu 'ga ree je jemujari. A'eramũ je tejerowiaa Jarejuwarete 'ga upe teporowyky are te'ỹina. ¹⁸A'eramũ je 'ga upe teporowykyawera mome'wau pẽ nupe. Tejenosõue'em je imome'wau pẽ nupe. Natejetee rui je porowykyi 'ga upe. 'Ga te je moporowykyukat ojeupe. Jejui 'ga je mogou judeue'emamũ pẽ nupe, 'Uwa 'ga je'ega renuwukaawamũ pẽ nupe ikue. Te'eawer imũ nipo je 'ga rerowiarukaa pẽ nupe ikue. Tejemiapofer imũ nanẽ nipo je 'ga rerowiarukaa pẽ nupe nũ. ¹⁹U'agesagea 'ga imua jee. A'eramũ je 'ga pãjẽ mũ aeremiapoe'ema apou. A'eramũ 'ga aipo resag ire 'ga rerowiaa. Amunawa moyka je tewau tekou 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Jerusareg ipe je 'ga mome'u ypyrugi ikue. A'e awi je tewau 'ga mome'wau tekou 'gã nupe amuna'wi pe. Amuna'wi moyka 'ga mome'wau ikue. Tewau tewaẽma Iliria ka'a pe. A'eramũ je Iliria ka'a pewara 'gã nupe nanẽ Kristu 'ga mome'wau ikue. ²⁰Kristu 'ga ree jeporomome'uweramũ 'ga rera renupare'ema 'gã nupe. Nafutari je 'ga mome'uawera amunaw ipe etee 'ga mome'ua tekoa 'ga amũ py'rau nũ. Najeporomome'uweri je 'ga rera renupara 'gã nupe ete. 'Ga rera renupare'ema 'gã nupe 'ga mome'u are te jefeweramũ. ²¹Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiaa ee rakue:

“Ga rera renupare'ema 'gã nanẽ 'ga rera wenup futat nũ.

'Ga rera kwaapare'ema 'gã nipo 'ga rer are eapyo nanẽ akou”,
'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²²Ma'eramũ je 'ã nooa'nei pẽ pyri. 'Ga rera renupare'ema 'gã nupe ra'ne je oi 'ga mome'wau. ^{23,24}Auwara 'gã nupe je Kristu 'ga mome'wau'jau'japa. A'eramũ nipo je tewau pẽ nesaka. Ymã we jeparuesagiweramũ pẽ nee. A'eramũ nipo je tewau pẽ nesaka. Anure nipo je oi Espãjã wyy pe. A'eramũ je tewaw ipe Roma pe tekotekou'i tepytau ra'ne. Pejejepype je rekoramũ nipo jane jareku'iramũ jarejuee. A'eramũ nipo pẽẽ mama'e mua jee jeremirerooramũ je poaawamũ.

²⁵A'ere je nooi we. Jerusareg ipe ra'ne je oi, Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã poaawamũ. ²⁶Masetoni wyy pe Jejui 'ga rerowiaara 'gã ka'aranũũ pe muri jee Akaja wyy pewara 'gã netee ail'i, Jerusareg ipewara 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe ail'i. Jerusareg ipewara 'gã amũ nitywi futari mama'e pyu. A'eramũ kwe pewara 'gã ka'aranũũ mua 'gã nupe 'gã poaawamũ. A'eramũ je a'e rerawau Jerusareg ipe 'gã nupe. ²⁷Wemifutar imũ etee futat 'gã oka'aranũũ majatykau 'gã nupe, 'gã poaawamũ. A'ea 'gã nemiapoa esage futat. Judeu 'gã futat Jejui 'ga mome'wau judeue'ema 'gã nupe rakue. A'eramũ 'awamũ judeue'ema 'gã ka'aranũũ monou judeu 'gã nupe 'gã poaawamũ. Aipoa esage futat. ²⁸A'eramũ je 'gã ka'aranũũ rerawau 'gã nupe. 'Gã nupe eroo ejar ire te nipo je oi Espãjã wyy pe. Tewaw ipe nipo je tepytawaipa pẽ pyri. ²⁹Pẽ nupe tewaẽm ire nipo je

tejeupe Jejui 'ga remiapofera mome'wau pē nupe. Pē pype je rekoramū nipo Kristu 'ga mama'e esage apou'jau'japa janee.

³⁰Jejui Kristu 'ga janejararetea. 'Ga ree jane jemogypygyi jarejemogyau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jarejafutarukaa janee. A'eramū ki pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe je ree, je poaawamū. ³¹“Ea'gu ki Paulo 'ga ejerowiare'ema 'gā nui Judeja ywy pewara 'gā nui, Kiapl'ni. Ejerowiaara 'gā emaku'iukat Jerusareg ipe Paulo 'ga remireroofer are. Judeue'ema 'gā ka'aranūi are ene 'gā maku'iu”, pe'je ki 'ga upe pejeje'ega monou 'ga upe je ree.

³²Aipoa Jarejuwarete 'ga iapo re nipo jeku'iramū tewaēma pē nupe. Pē pyri Jarejuwarete 'ga teo futaramū nipo je oi futari pē pyri. A'eramū nipo jane jareku'iramū jarejuee. ³³Janeruwarete 'ga jane mopy'ata'waara mama'e are. Pē pype 'ga rekoa je ifutaa tekou. A'jea futat je'ea.

Oje'ega 'ga imonou 'gā nupe 'gā futaa

16 ¹Anurenure'i nipo janerenyra ēē, Fepe ēē oi pē pyri. Jarejuwarete 'ga upe ēē porowykyi Sēkreja 'jaw ipe, Jejui 'ga rerowiaara 'gā poaaramū. ²A'eramū ki pēē pejejeupe ēē waēmamū pēē ēē monou pejejog ipe. Jarejararete 'ga pejejeupe iwaēma 'jawe futat pēē ēē rerekou ēē monou pejejog ipe. Nanuara ki Jarejuwarete 'ga remiayuwamū siapo jarejaupe. Jejui Kristu 'ga upe ēē porowykyi. A'eramū pēē ēē poaa, mama'e monou ēē upe ēē ifutaramū. Ymā ēē je poari ai'i. Tekotee 'gā nanē ēē ipoaa nū.

³Prisira ēē upe je teje'ega rerooukari ēē futaa. Eēmena 'ga upe nanē nū, Akira 'ga upe nanē je imonou nū. Je pyri futat 'gā nekoi oporowykyau Jejui Kristu 'ga upe ikue. ⁴Gā futat je jukaukare'ema ikue, je a'gwau ikue. 'Gā etee ojejukaukaa werewi je a'gwaaw ipe ikue. A'eramū je teku'iramū 'gā nee, 'gā mome'wau kwe pewara 'gā nupe. A'eramū judeue'ema 'gā nanē aku'iramū 'gā nee nū, 'gā je a'guawer are nū. “Au'jete pea'gu Paulo 'ga rakue”, 'jau 'gā 'gā nupe je ree. ⁵Akira 'ga rog ipe kwaiwete 'gā jatykai Jarejuwarete 'ga muorypawamū. A'eramū je 'gā nog ipe ajatyka ma'eramū 'gā nupe nanē teje'ega monou 'gā futaa nū.

Ipeneto 'ga jejekoty'aawaretea. 'Ga ra'ne Jejui 'ga rerowiaa Asia ywy pe ikue. 'Ga upe je teje'ega monou 'ga futaa nū. ⁶Mari ēē upe nanē je teje'ega monou ēē futaa nū. Pē nupe ēē porowykyi kwaiwete. ⁷Ātrōniku 'ga upe, Juniasi ēē upe je teje'ega monou 'gā futaa. Jepyntuna futat 'gā. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'gā imonou imunepa moromunepawa pype je pyri ikue. 'Gā Jejui 'ga remimonofera nanē futat rakue nū. Ymā Jejui 'ga 'gā monou ojemome'waukaa rakue. Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'gā kwaapa najuejue etee futat. Kristu 'ga ree 'gā jemogypygyi je renunewe futat rakue.

⁸Āpriatu 'ga upe nanē je teje'ega monoi nū. Jarejararete 'ga ree 'ga jemujari. Jekoty'aawa 'ga. ⁹Upanu 'ga upe nanē je teje'ega monou. Ore 'jawe 'ga porowykyi Kristu 'ga upe. Estaki 'ga upe nanē je teje'ega monou. Estaki 'ga jejekoty'aawaretea. ¹⁰Apeles 'ga upe nanē je teje'ega monou nū. Mama'eay upe 'ga wapyterātānamū opoire'ema Kristu 'ga rerowiar awi.

Aristaporu 'ga pytuna 'gã nupe nanẽ je teje'ega monou. ¹¹Eroitãu 'ga upe nanẽ je teje'ega monou. Jepyntuna futat 'ga 'ã. Narisu 'ga pytuna 'gã amũ nupe nanẽ je teje'ega monou, Jejui 'ga rerowiaaramũ 'ga nupe.

¹²Trifena ãẽ upe, Trifosa ãẽ upe we je teje'ega monoi. Jarejararete 'ga upe nanẽ 'gã porowykyi nũ. Persi ãẽ jejekoty'aawa. Jarejararete 'ga upe ãẽ nanẽ oporowykyau kwaiwete. ãẽ upe nanẽ je teje'ega monoi ãẽ futaa. ¹³Rufu 'ga upe nanẽ je teje'ega monou nũ. Jarejararete 'ga upe oporowyky ma'ere'te 'ga. 'Ga y ãẽ upe nanẽ je teje'ega monou. Wa'yra 'jawe ãẽ je rerekoi jepi. ¹⁴Asikrito 'ga upe, Flegõte 'ga upe, Hermes 'ga upe, Patrobas 'ga upe, Hermas 'ga upe, 'gã pytuna 'gã nupe we. ¹⁵Filologo 'ga upe, Julia ãẽ upe, Nereu 'ga upe, 'ga renyra ãẽ upe, Olipas 'ga upe. Mĩmera 'gã nupe je teje'ega monou 'gã futaa. 'Gã pyriwara 'gã nupe we futat je teje'ega monoi, Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ 'gã nupe juejue je teje'ega monou.

¹⁶Pejoman pãwẽ pãwẽ ki 'gã 'gã futaa. Jejui 'ga rerowiaara 'gã juejue oje'ega monou pẽ nupe, pẽ futaa.

Paulo 'ga 'gã mu'akwaapawet

¹⁷Pẽẽ jerewirera 'jawe. Kũjanamũ pẽẽ jerenyra 'jawe. A'eramũ je pẽ mu'akwaapa mama'e are. Oo ekoete nipo 'gã amũ o'meramũ Jejui 'ga rerowiaaramũ pẽ nupe: “Simotesirũgatu 'gã 'jau, 'gã mojo'okawamũ 'jau”, 'jau nipo 'gã awau pẽ nupe. Pejea'gu ki 'gã nui. Perowiat kasi 'gã je'ega ne. “Gã pẽ mu'ea nia'wyrĩ futari. Ore te aramu'e esage pẽẽ”, 'jau nipo 'gã awau pẽ nupe. Pejepe'a etee ki 'gã nui. ¹⁸NaJanejararete 'ga remiayuwa 'gã nũĩ poromũ. NaKristu 'ga upe rui aipo 'gã porowykyi. Wemifutar imũ etee 'gã ajamu'jau ekoete. O'meramũ te 'gã 'i, i'akwaawe'ema 'gã moryteeu ee.

¹⁹A'ere nanarũĩ pẽẽ. Jejui 'ga ree morogyta esagea pẽẽ erowiaa pejejemogyau. A'eramũ je tekul'iramũ pẽ nee. Afutat je pẽẽ mama'e esage etee iapoa. Pẽẽ mama'e tywera apoa je ifutare'ema. ²⁰Janeruwarete 'ga jane mopy'ata'wararetea. Anurenure'i nipo 'ga mama'eukwaawa 'wyrĩara pãjẽ mateepapa pẽ nupe. A'eramũ nipo emiayuwa pẽ moryteeu'jape'ema mama'e are. Jarejararete 'ga upe je je'egi pẽ nee tekou: “Mama'e esagea eapo 'gã nupe. Ejejuka esage Roma pewara 'gã nee”, 'jau je Jarejararete 'ga upe, Jejui Kristu 'ga upe pẽ nee tekou.

²¹Timoteo 'ga, je pyri oporowyky ma'ea 'ga nanẽ oje'ega monou pẽ nupe pẽ futaa. Lusu 'ga, Jasãu 'ga, Sosipatu 'ga. Judeua 'gã je 'jawe. 'Gã nanẽ “Jaruite te 'gã jemogyi” 'ea werooukat pẽ nupe nũ.

²²Tersiuramũ je upe Paulo 'ga ka'arana kwasiarukari jee pẽ nupe. Jejui 'ga rerowiaaramũ je nanẽ teje'ega monou pẽ nupe nũ. ^{23,24}Gaio 'ga rog ipe je rekoi. 'Au futat Jejui 'ga rerowiaara 'gã ajatykau Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. Gaio 'ga nanẽ oje'ega monou pẽ nupe. Erasto 'ga nanẽ oje'ega monou pẽ nupe. 'Auwaramũ ore 'wyrĩara 'ga upe ka'aranũũ raarana 'ga. Kwaritu 'ga nanẽ oje'ega monou pẽ nupe. Janerewirera 'jawe 'ga nanẽ futat.

Jarejuwarete 'ga muorypawet

²⁵Simuoryp ki Jarejuwarete 'ga! 'Ga 'ã Jejui 'ga rerowiarukararũmũ pẽ nupe. Jejui Kristu 'ga ree morogyta esagea je imome'wau kwe pewaramũ pẽ nupe. Ymã Janeruwarete 'ga namueapyoi 'gã Jejui 'ga ree rakue. A'ere 'awamũ 'ga jane mueapyoi 'ga ree. ²⁶Ymã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue. Jejui 'ga ree 'gã ka'arana kwasiari. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã namueapyo katui ee. A'eramũ 'gã weapyoe'emamũ ajemogyau ee rakue. A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga, Okoeteete ma'e 'ga jane mueapyo katui ee. A'eramũ 'ga Jejui 'ga mome'waukaa janee. “Jejui 'ga ree morogyta esagea pemome'u kwe pewara 'gã nupe najuejue etee. A'eramũ 'gã 'ga rerowiaa, 'ga je'ega renupa”, 'jau 'ga janee jane monou 'ga mome'wawamũ.

²⁷A'eramũ ki jane a'e are Jarejuwarete 'ga muorypa. 'Ga 'ã i'akwaaw ekoete ma'e 'gã wapyraap. Ymã 'ã 'ga Jejui Kristu 'ga muri ywy pe 'ga jukaukaa janetywera mepyawamũ rakue. A'eramũ ki jane a'e are 'ga muorypa.

Kweramũ jeje'ega.

1 Korĩtu

Paulo 'ga wata Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe rakue. A'eramũ 'ga awau 'ga mome'wau Korĩtu pewara 'gã nupe. (Atos 18.1-18) Pe awi o re 'ga 'gã nera renupa. 'Ga amũ mama'e tywera apou akou. A'eramũ Paulo 'ga ajemuaẽma 'gã nee. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'Agesage ka'arana kwasiarukaa Paulo 'ga upe. A'eramũ Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe 'gã mu'akwaapa 'gã neko esage are rakue.

1 ¹Je Pauloramũ ka'arana akwasiat imonou pẽ nupe. Sotene 'ga ako 'au futat je pyri. Je 'ã Jejui Kristu 'ga remimonoferamũ. Ymã ako Jejui 'ga je monoi kwe pewara 'gã nupe omome'waramũ ikue. “Kwe pe ekwap je mome'wau ekou 'gã nupe”, 'Jau 'ga jee ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee futat 'ga ako je monou kwe pe ikue. A'ere 'ga namajepei amunaw ipe etee omome'wawãu rui je mogoi ikue. Kwe pewara amunap tesirũmera pype omome'wawamũ nanẽ 'ga je mogoi ikue nũ. ²A'eramũ je ka'arana kwasiaa tekou imonou Korĩtu pewaramũ pẽ nupe, Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pẽ nupe. Pẽẽ 'ã pejemujat Jejui Kristu 'ga ree rakue. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga pẽ mũ'ẽi werowiare'ema 'gã nui rakue. Jejui Kristu 'ga pẽẽ erowiamamũ 'ga pẽ mũ'jãu pẽ mogyau wemiayuwamũ rakue. “Je poar ape mama'e apou ejemifutar imũ”, Jarejararete 'ga upe 'Jara 'gã nupe juejue nanẽ je ikwasiari imonou nũ. Jejui Kristu 'ga 'gã jararetea. Janejararetea nanẽ 'ga nũ. A'eramũ je ikwasiaa tekou 'gã nupe.

³Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga nanẽ 'ã Janejararetea futat nũ. 'Gã nesagea pẽ nerekoa je afutat. 'Gã pẽ mopy'ata'waa nanẽ je ifutaa nũ.

Mama'e esagea jane upe 'ga iapoawet

⁴Amuoryp je Jarejuwarete 'ga pẽ nee jepi. Jejui Kristu 'ga pẽẽ erowiamamũ Janeruwarete 'ga pẽ mogyi wa'yramũ. Opota'waramũ 'ga pẽ nee nanẽ nũ. A'eramũ je 'ga muorypa ee. ⁵Kristu 'ga ree ako pejemujat ikue. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage apou pẽ nupe kwaiwete. 'Awamũ te 'ã 'ga futat jekwaawukari pẽ nupe. 'Ga futat 'ã pẽ katu'ok rai'i. 'Ga futat 'ã pẽ mueapyoukaa oje'eg are. 'Agamũ 'ga futat 'ã ojemome'waukaa pẽ nupe. ⁶A'jea futat Jejui Kristu 'ga mome'u resei pẽ akaga pype rakue. A'eramũ pẽẽ 'ga rerowiar wwyapiau pejejemogyau. ⁷Ma'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga a'jea futat pẽ mueapyoi wemifutar are. 'Ga futat 'ã oporowyky esage apoukaa pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ Jejui Kristu 'ga rura rapesaka pejejemogyau,

Jarejararete 'ga rura rapesaka. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga rura poromukuran mama'e esage apoukaa pẽ nupe. ⁸Ga futat 'ã Jeju 'ga rerowiar ywyapiukat pẽ nupe rakue. A'eramũ 'ga wowase jane majatykaaw ipe pẽ monowe'em muku ojewi. "Ene tee futat erejekwa je pyri ejore'em are rakue", 'jawe'em pẽ nupe, Jeju Kristu 'ga ruaw ipe. ⁹U'eawer imũ etee futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi. A'eramũ jane jarejemogyppyka jarejemogyau 'ga ree. 'Ga 'ã jane mũ'ẽ werowiare'ema 'gã nui, jane mujaa jane mogyau wa'yra 'ga, Jeju Kristu 'ga ree. Janejararete 'ga ree jane mujaa jane mogyau. A'eramũ jane jarejemogyppyka 'ga ree.

Kristu 'ga etee ki perowiat

¹⁰Pẽẽ 'ã Jeju 'ga rerowiaa je 'jawerimũ etee futat pejejemogyau jee. A'eramũ pẽẽ pejejemogyau jerewirera 'jawe jee. Kũjãmeramũ pẽẽ pejejemogyau jerenyra 'jawe jee. Janejararete 'ga je mogo opoirũnamũ ikue. A'eramũ je 'ga je'leg imũ 'jau pẽ nupe: "Majepei 'yweteewara 'jawe pejemogy. 'Awamũ pejamue awi mama'e are. Mama'e are pejejea'aramũ pejeju'jawe etee futat", 'jau je pẽ nupe. ¹¹Kylu ẽẽ pytuna 'gã amũ pẽ mome'wau jee ai'i. "Korĩtu pewara 'gã ajamue are ete ajemogy", 'jau 'gã pẽ mome'wau jee ai'i. ¹²Amumeramũ a'e pẽẽ 'jau: "Je Paulo 'ga remimome'ua te arowiarete", 'jau a'e pẽẽ mũ. Amumeramũ a'e pẽẽ 'jau: "Je Aporu 'ga remimome'ua te arowiarete", 'jau a'e pẽẽ mũ. Amumeramũ a'e pẽẽ 'jau: "Je Pedro 'ga remimome'ua te arowiarete", 'jau a'e pẽẽ mũ. Amumeramũ a'e pẽẽ mũ 'jau: "Je Kristu 'ga te arowiarete", 'jau a'e pẽẽ mũ. ¹³A'eramũ je teporonupa ee pẽ nupe: "Irũpãwẽ sipo Kristu 'ga pytuna 'ga rekoramũ rakue, ajee nã'ã aipo pe'je re'ã", 'jau je pẽ nupe. Naani. Majepei tee futat 'ã 'ga rekoi rakue. A'eramũ pẽẽ au'je aipo apo re. Kristu 'ga etee futat amanũ 'ypepywar are janetywera mepyaawamũ rakue. NaPauloramũ rũi ako je manũ 'ypepywar are pẽtywera mepyaau ikue. Jerer imũ sipo 'ga amũ pẽ pymĩ 'y pe rail'i? Naani. ^{14,15}Jeju 'ga rer imũ te ako 'gã pẽ pymĩ rail'i. Naje rũi ako apymĩ pẽẽ 'y pe ai'i. Krisipu 'ga, Gaio 'ga. Mĩmera 'gã etee je apymĩ 'y pe ai'i. A'eramũ "Paulo 'ga je pymĩ 'y pe wemiayuwamũ je mogoawamũ ai'i" 'jara 'gã amũ otywe'emamũ kwe pe. A'eramũ je Jarejuwarete 'ga muorypa ee. ¹⁶Estefana 'ga, 'ga pytuna 'gã netee nanẽ je 'gã pymĩãu 'y pe ikue. Maran gatu nipo je mĩmer imũ 'gã amũ pymĩãwe'em rakue. Amoka'jam te nipo je kwe pe 'gã amũ pymĩãwera. ¹⁷Na'gã pymĩãwãu rũi Kristu 'ga je monoi kwe pe ikue. Omome'waramũ te 'ga je monoi ikue. 'Ypepywar are 'ga manũawera etee je amome'u pẽ nupe. "Kristu 'ga amanũ 'ypepywar are janetywera mepyawamũ" 'ea etee je amome'u tekou pẽ nupe. Natejea'ara etee rũi je amome'u tekou pẽ nupe. Tejea'ara etee imome'u re amunipo 'ã je a'jea futat je porogyta ekoetei tekou. A'ere je 'ã Kristu 'ga tee imome'ui 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã weapyoramũ 'ga ree. A'eramũ nipo 'gã amũ 'ga rerowiaa. Werowiamamũ nipo Kristu 'ga 'gã katu'oka, 'gã tywera moia 'gã nui, 'gã mogyau Jarejuwarete 'ga ra'yramũ.

Janetywera mepyawamū 'ga amanūawet

18 “Ypeywar are Kristu 'ga manūi janetywera mepyawamū” 'e renupawe 'ga rerowiaaramū jane 'i: “Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga amanū janetywera mepyawamū te. A'eramū 'ga jane katu'oka opājē mū wa'yra 'ga jane erowiaaramū”, 'jau jane. A'ere mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'erama 'gã nuerowiari futari nipo 'ga. A'eramū nipo 'gã 'jau ajaupe: “Ma'eramū gatu nipo 'ga manūi rakue? Amanū ekoete tee nipo 'ga rakue”, 'jau etee futat nipo mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'erama 'gã ajaupe. 19 Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe rakue: “Amateepap je pē'akwaawa pē nui”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue. “U'akwaaw are ojerowiaraip ma'e 'gã nura'uweri futari je pyri”, 'jau Janeruwarete 'ga. “Jetywer are futat 'ã Jejui 'ga manūi rakue 'e rerowiaara 'gã etee te 'ut je pyri”, 'jau Janeruwarete 'ga.

20 Janeruwarete 'ga upe u'akwaaw are ojerowiaraip ma'e 'gã i'akwaawe'ema 'jawe. Nuerowiari 'gã Jejui 'ga. A'eramū 'gã i'akwaawe'ema 'jawe ajemogyau Janeruwarete 'ga upe. Ojemu'e ma'e 'gã, oporogyta esage ma'e 'gã. Mīmera 'gã jemogyi i'akwaawe'ema 'jawe Janeruwarete 'ga upe Jejui 'ga rerowiare'em ire.

21 Janeruwarete 'ga 'ã i'akwaakwaap ma'ea. A'eramū 'ga ojekwaawukare'ema “Je'akwaap je” 'jara 'gã nupe. Naae'akwaaw ekoeteu rūi 'ga jekwaawukari ae upe. Omome'u rerowiaaramū te 'ga jekwaawukari ae upe. Kristu 'ga mome'u rerowiaaramū etee te jane 'ga kwaawi. “Kristu 'ga amanū jetywera mepyawamū rakue”, jane 'eramū te 'ga jane katu'ogi. A'ere 'ga rerowiare'ema 'gã naeapyoi ee. “Nepē'akwaawi pēē”, 'jau futatee nipo 'ga rerowiare'ema 'gã janee jane jemogyramū. “Jejui 'ga amanū janetywera mepyawamū, pe'je numiamū. A'ere pē'akwaawe'ema te pē nereko'i”, 'jau futatee nipo 'gã janee. A'ere Janeruwarete 'ga te i'akwaap ma'e 'gã 'akwaawa apyraawi. Ma'eramū 'ga 'ã jane katu'ogi wa'yra 'ga jane erowiaaramū. 22 A'ea judeu 'gã nuerowiari. A'eramū 'gã 'jau oree: “Aeremiapoe'ema mū peapo amū ore reape. A'eramū te nipo ore peje'ega rerowiari”, 'jau 'gã oree. “Na pa je ra'e. A'jea futat Janeruwarete 'ga aeremiapoe'ema apoukari 'gã nupe ra'e, taru'e 'jau”, 'jau 'gã oree. “Ga je'eg imū futat 'ga ruri ra'e, taru'e esag ire 'jau”, 'jau 'gã oree. Judeue'ema 'gã teewi nū, oporesagiweraiaiwamū u'akwaaw are.

23 A'ere ore Jejui 'ga etee futat imome'ui 'gã nupe. “Ypeywar are Jejui 'ga manūi janetywera mepyawamū rakue”, 'jau ete futat ore imome'wau 'gã nupe. A'ere judeu 'gã nafutari oreremimome'ua. “Nia'wyri Paulo 'ga remimome'ua ra'e”, 'jau etee futat 'gã ajaupe. Judeue'ema 'gã judeu 'gã nui ete nū “morogyta ukwaawe'ema te 'ga omome'u akou ra'e”, 'jau ete 'gã oree nū. 24 A'ere Janeruwarete 'ga remimū'ēnamū Kristu 'ga mome'u resageteramū janee. Judeuramū 'ã janee, judeue'ema 'gã nupe. Mīmeramū 'ã jane 'ga remimū'ēmeramū najuejue etee futat Kristu 'ga mome'u resageteramū janee. Kristu 'ga 'ã Janeruwarete 'ga pājē wesaukat janee, 'ga 'akwaawa nanē 'ga ikwaawukaa janee nū. 25 Janeruwarete 'ga rerowiare'ema

'gã te nipo ajee e'i futatee ajemogyau: “Kristu 'ga manūa Janeruwarete 'ga 'akwaawe'ema wesaukat janee, 'ga pājēe'ema resaukaa janee”, 'Jau futatee 'gã ajaupe. A'ere jane naani. Kristu 'ga manūa Janeruwarete 'ga 'akwaawa te wesaukat janee. 'Ga 'ã mama'e are eapyo katu katu ma'ea te werowiare'ema 'gã 'akwaawa apyraapa. 'Ga 'ã pājērete werowiare'ema 'gã pājē apyraapa.

²⁶Pēē 'ã jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē pejejemogyau jerenyra 'jawe. A'eramū je 'Jau pē nupe: pēnea'ar iki pejeko ymaner are, Janeruwarete 'ga pejekatu'oge'emauwe pejejemogyawer are. “'Iakwaawe'ema 'gã”, 'Jau nipo 'gã pē nupe pejemogyramū. “Na'wyriara rūi 'gã”, 'Jau nipo 'gã pē nupe. “Tore pojeupap 'Jau, e'i 'gã numiamū”, 'Jau nipo 'gã pē nupe. ²⁷A'ere 'ã Janeruwarete 'ga te jane mū'ēi 'gã nui wemifutar imū etee futat. 'Jemu'e'ema 'gã 'ga omogy wemiayuwamū, “Je te 'ã je'akwaakwaap” 'Jara 'gã mojenosōu etee nipo. “Tÿÿ. Ma'eramū sipo 'ga 'jemu'e'ema 'gã jēmī imogyau wemiayuwamū? Ma'eramū sipo 'ga ojemu'e ma'eramū jēmī ore mogowe'em wemiayuwamū?” 'Jau 'gã ojenosōu ajuowase. 'Wyriare'ema 'gã 'ga omogy wemiayuwamū 'wyriara 'gã mojenosiukaawamū. ²⁸Ipojeupawipyre'ema 'gã 'ga omogy wemiayuwamū “'jejeupap je” 'Jara 'gã mojenosiukaawamū. “Akotee ma'e 'gã”, 'Jau 'gã 'ã jane mū nupe numiamū. A'ere Janeruwarete 'ga jane mogyi wa'yramū. ²⁹Najane te rūi sajemogy 'ga ra'yramū. 'Ga te jane mogyi wa'yramū. A'eramū jane jarejerowiaraipe'ema jarejee Jarejuwarete 'ga rowase. ³⁰Janeruwarete 'ga te 'ã jane mujat Jejui Kristu 'ga ree. A'eramū 'ga 'ã jane mu'akwaawukaa Jejui Kristu 'ga upe. A'eramū Jejui Kristu 'ga jane muesageu 'Uwarete 'ga upe. Jejui Kristu 'ga 'ã janetywera mepyau jane mū'jāu mama'eukwaawa 'wyriara remiayuw awi, jane mogyau 'Uwarete 'ga remiayuwamū. Jejui Kristu 'ga futat janetywera omoit jane wi. ³¹A'eramū ki jane jarejerowiaa 'ga ree etee futat. Ymã we futat 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Jeremi 'ga upe rakue: “Pejekararete 'ga ree etee ki pejerowiat pejejemogyau. Pejejeupe 'ga remiapofer are nanē ki pēē pejerowiaa pejejemogyau nū”, 'Jau 'ga ikwasiarukaa Jeremi 'ga upe rakue. A'eramū ki jane jarejerowiaa Jarejararete 'ga ree etee futat.

2 ^{1,2}Pē pyri tekou ako je Jarejuwarete 'ga etee imome'ui pē nupe ikue. “Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga wa'ya 'ga muri 'au ywy pe janetywera mepyawamū rakue. 'Ypeywar are 'ga ra'ya 'ga, Jejui Kristu 'ga amanūmū janetywera mepyawamū rakue”, 'Jau je ako tekou pē nupe ikue. “A'eramū 'ga 'awamū jane werowiarāmū janetywera moia jane wi, jane katu'oka, jane mogyau wemiayuwamū”, 'Jau je ako pē nupe ikue. Nasigaty rūi futat ako je imome'wau pē nupe ikue. “Jejui Kristu 'ga etee futat pa je amome'u tekou 'gã nupe kwy”, 'Jau je tekou ikue. “A'eramū pa je 'ypeywar are 'ga manūawera etee futat imome'wau 'gã nupe kwy”, 'Jau je tejeupe pē pype tekou ako ikue. A'eramū ako je 'ga etee futat imome'wau pē nupe ikue. Namome'u tesirūmeri nanē ako je pē nupe ikue nū. Jejui Kristu 'ga etee futat ako je imome'wau pē nupe ikue. Namorogyta teea rūi nanē ako je amome'u pē nupe ikue. Jarejuwarete 'ga je'ega te ako je amome'u pē nupe ikue. Ymã te janepy 'gã naeapyoi ee rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'awamū

jane mueapyoukari ee. ³Najepifuakari agawewi ako je tekou pē pyri ikue. A'etea ako je ako tepifuakare'ema pype etee futat 'ga mome'wau pē nupe ikue. A'eramū je 'jau tejeupe etee futat ikue: “Amome'u esage futat sipo je 'ga tekou 'gā nupe 'wei?” 'jau je tejeupe etee futat ikue. Pē nupe 'ga mome'uarū'em awi tekyjau ikue. ⁴Nate'akwaaw imū rūi je ako pē mu'ei morogyta a'je are ikue. Namoromu'jara 'gā temu'eawer imū rūi nanē je ako pē mu'jau ee ikue nū. Jarejuwarete 'ga 'Agesagea temu'eapyoaw imū etee futat ako je imome'ui pē nupe ikue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rereko. A'eramū 'ga 'Agesagea Jejui 'ga mome'waukaa jee pē nupe ikue. A'eramū ako 'ga 'Agesagea jeremimome'ufera rerowiarukaa pē nupe ikue. Aeremiapoe'ema nanē ako 'ga iapoukaa jee pē neape ikue nū. A'eramū ako pēē 'ga pājē resaka ikue. ⁵'Ga 'Agesagea futat ako Jejui 'ga rerowiarukaa pē nupe ikue. Napeje'akwaaw are rūi ako pēē 'ga rerowiaa ikue. U'agesageu te Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiarukari pē nupe.

Janeruwarete 'ga u'akwaawamū

^{6,7}A'ere je Jarejuwarete 'ga je'eg are eapyo ma'eramū pē mu'akwaawi mama'e are. Jarejuwarete 'ga 'akwaaw imū tee je pē mu'akwaawi mama'e are. Na'ga rerowiare'ema 'gā 'akwaaw imū rūi je pē mu'akwaawi ee. Na'ga rerowiare'ema 'gā 'wyriara 'gā 'akwaaw imū rūi nanē je pē mu'akwaawi ee nū. Anure nipo 'ga rerowiare'ema 'gā juejue amanūmū ekoete te futat. Ma'eramū 'ā je pē mu'akwaawi Jarejuwarete 'ga 'akwaaw imū etee futat ee. Naeapyoi janepy 'gā Jarejuwarete 'ga remiaporam are rakue. Ywy apoe'emauwe futat 'ā Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: “Anure nipo jera'yra 'ga manūi 'ypeywar are 'gā tywera mepyawamū”, 'jau 'ga 'ā rakue. “A'eramū je 'ga rerowiaara 'gā katu'oka 'gā mogyau teja'yramū”, 'jau 'ga 'ā ojeupe rakue. A'ere 'ā janepy 'gā naeapyoi ee rakue. “Anure Jejui 'ga manūi janetywera mepyawamū” 'e are 'gā weapyoe'emamū ajemogyau rakue. A'ere jane 'awamū 'ga rerowiaaramū janereapyoramū ee. ⁸Kristu 'ga rerowiare'ema 'gā 'wyriara 'gā nanē naeapyoi 'ga ree nū. 'Ga ree weapyo re amunipo 'ā 'gā namu'amukari 'ga 'ypeywar are rai'i. “Jejui Kristu 'ga 'ā Janejararetea. 'Ga 'ā jane katu'okara. 'Ga 'ā pājēeteetea” 'e are 'gā weapyoe'emamū. Ee weapyo re amunipo 'ā 'gā namu'amukari 'ga 'ypeywar are rai'i. ⁹Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe ee rakue: “Ojee iporomutat ma'e 'gā nupe Janeruwarete 'ga mama'e esage m'yigatu. Niesagi jane mama'e esagea jarejeupe 'ga remim'yigatu 'jawewara. Nienuwī futari jane 'ga remiaporama rera. Janereapyoi futari jane 'ga remiaporam are. A'ere 'ga ojee iporomutat ma'e 'gā nupe etee futat iapoi”, 'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are Isai 'ga upe rakue.

¹⁰A'ere Janeruwarete 'ga jane mueapyoukari U'agesage upe ee. 'Ga 'Agesagea okwaapap futat. Nitywi futari 'ga 'Agesagea remikwaawe'ema mū. Janeruwarete 'ga rea'ara miamū 'ga 'Agesagea okwaap. ¹¹Sā'ā jane tee jarejea'ara kwaawa. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea tee 'ga rea'ara

kwaawi. ¹²Jejui 'ga rerowiaaramū jane upe Janeruwarete 'ga U'agesage muri. Namama'eukwaawa rūi jane sireko. Jarejuwarete 'ga 'Agesagea te jane sireko. A'eramū 'ga 'Agesagea jane mueapyoukaa jane upe 'ga remimurer are.

¹³A'eramū ore pē mu'l'jau Jarejuwarete 'ga 'Agesagea orojeupe 'eawer are. Na'auwara 'gā nea'ar are rūi ore pē mu'ei. Orojeupe 'ga 'Agesagea 'eawer are etee te ore pē mu'ei. 'Ga 'Agesagea nanē pē nereko nū. A'eramū 'ga 'Agesagea pē mueapyoukaa ee. ¹⁴A'ere Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gā naeapyo'i Jarejuwarete 'ga je'eg are. Ojeupe 'ga je'ega jane imome'uramū nipo 'gā 'i etee ojeupe: “Ma'ja are gatu nipo 'gā je mu'ei? Ije'ēran ekoete tee 'gā ajemogyau”, 'jau etee nipo 'gā ojeupe. Naeapyo'i 'gā ee. Janeruwarete 'ga 'Agesagea tee jane mueapyou ee. A'eramū 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gā weapyo'e'emamū futat ajemogyau ee. ¹⁵'Ga 'Agesage rerekwaramū etee te janereapyoramū ee. 'Ga 'Agesagea jane mueapyoukari ee. Janeruwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū jane jarejeapyoramū 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gā nereko tyweaw are. A'ere 'gā naeapyoa'uweri janejemogy are. Nuerekoi 'gā 'ga 'Agesagea. A'eramū 'gā amueapyoawe'emamū.

¹⁶Ymā we te 'ā 'ga amū ka'arana kwasiari ee rakue: “Awýja sipo Jarejuwarete 'ga rea'awa okwaap? Naani. Nitywi futari 'ga amū. Awýja sipo 'ga mu'akwaapa mama'e are? Naani. Nitywi futari 'ga amū”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū janerea'aramū mama'e are Kristu 'ga rea'ar imū etee futat.

Janeruwarete 'ga remiayup

3 ¹Pēē 'ā Jejui 'ga rerowiaa je 'jawe. A'eramū pēē Jejui 'ga rerowiar ire pejemogyau jepyntunamū. A'ere 'ā pejemogy 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe tee jee. A'eramū je pē mu'l'jauwari'e'em Jarejuwarete 'ga remifutar are. Sā'ā kunumīakya reapyoa'ne'ema mama'e are. Nan tee 'ā pēē. Nepēneapyo ymani 'ā 'ga remifutar are. ²Sā'ā kunumīakya kamy'ia etee i'ua. Na'ua'uweri 'ā miaro'oa. Nan tee futat 'ā pēē. Nepejemu'e ymani nipo 'ā Jarejuwarete 'ga remifutar are. Ma'eramū 'ā je mama'eaye'e'mī are etee futat pē mu'ei. Mama'eaye'e'mī are tee te 'ā pēneapyo. Nepēneapyoa'uweri futari nipo 'ā pēē mama'eay are. Ma'eramū ako je pē mu'ei mama'eaye'em are etee ra'ne futat ai'i numiamū. ³A'eramū miamū 'ā pejemogyau Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe etee futat. Ma'eramū 'ā nepēneapyoa'uweri mama'eay are. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe etee 'ā pejemara'ne ekoeteramū pejejuue. 'Ga rerowiare'ema 'gā 'jawe etee 'ā pēē pejejamueu mama'e are. A'eramū ore 'jau pē nupe: “Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe etee Korītu pewara 'gā”, 'jau ore pē nupe. ⁴Pēē mū a'e 'jau pejejaupe: “Je 'ā Paulo 'ga remimome'ua rerowiaara te”, 'jau a'e pēē mū. Amumeramū a'e pēē 'jau “Je 'ā Aporu 'ga remimome'ua te arowiat”, 'jau pēē. Aipo 'l'jaramū pejemogy Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe.

⁵Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramū jue futat ore. Pauloramū je, Aporu 'ga retee Jejui 'ga mome'tui pē nupe ikue. A'eramū ako pēē 'ga rerowiaa ikue.

Janeruwarete 'ga futat ore moporowykyaukaa ojeupe. A'eramū ore araju'jaju'jawe etee futat 'ga upe. ⁶Sā'ā 'ga amū y'wa ra'yi tyma ko pype. A'ere 'ā amutee 'ga etee akou imuakymaramū. A'ere 'ā naitymarera 'ga rūi imuakymarera 'ga retee rūi imomoporukari. Janeruwarete 'ga tee omomoporukat imuaranupa 'jau. Nan tee futat ore. Je 'ā y'wa ra'yi tymara 'jawe. Aporu 'ga 'ā imuakymara 'jawe. Jejui 'ga ako je amome'u pē nupe ikue. A'ere 'ā Aporu 'ga pē nui je o re awau pē mu'jau, 'ga remifutar are rai'i. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga te Jejui 'ga rerowiarukari pē nupe. ⁷Y'wa ra'yi tymara 'gā, imuakymara 'gā. Mīmera 'gā 'ā ojejukau futat oko pypiar are numiamū. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga te imomoporukari imuaranupa. ⁸Nan tee futat 'ā ore. Je ra'ne ako Jejui 'ga mome'wau pē nupe ikue. A'ere 'ā Aporu 'ga awau pē mu'jau 'ga remifutar are rakue nū. A'eramū ore araju'jawe etee futat mama'e apou 'ga upe. Jarejuwarete 'ga upe ore mama'e apoi 'ga remifutar imū etee futat. A'eramū Janeruwarete 'ga anure ore mepyau ojeupe oreremiapofer are. ⁹Oromome'u pāwē pāwē etee futat ore 'ga araju'jawe. Jarejuwarete 'ga upe etee futat ore mama'e apoi. A'eramū pēē 'ga remiayuwaretea futat. 'Ga etee futat ojerowiarukat pē nupe.

'Oga jara 'jawe Janeruwarete 'ga jejuka esagei pē nee. ¹⁰Sā'ā tujugeyra 'oga apoara 'ga ywyakape'ia ra'ne imogoa jupe. Iypykokara apoara 'jawe je ra'ne ako 'ga mome'ui pē nupe ikue. A'e 'ga ita jaga iypy pe iypymotypawamū. Nan ako je 'oga ypykokara apoara 'jawe ai'i. A'eramū 'ā Aporu 'ga 'ua. Sā'ā 'oga apoara 'gā amū 'oga apoa iypmogatyrūarera 'ga remiapofera 'arimū. Nan tee futat ako je ra'ne Jejui 'ga mome'ui esage pē nupe ikue. A'eramū je 'oga ypykokara apoara 'ga 'jawe futat. A'ere 'ā pē nupe je 'ga mome'u re 'ga amū 'ua pē mu'jau 'ga ree nū. Aipo 'ga 'oga apopaara 'jawe. A'eramū 'ga iypykokara 'arimū etee futat 'ga 'oga apou esage etee futat. ¹¹Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga rerowiarukaa janee. "Jera'yra 'ga etee ki perowiat", 'jau 'ga janee rakue. "Perowiat kasi 'gā amū kwe pe ne. Jera'yra 'ga etee futat ki perowiat", 'jau 'ga janee rakue. A'eramū 'ā Jejui Kristu 'ga futat akou 'oga ypykokar esage 'jawe. Nitywi futari 'oga ypykokar esage 'jawewara mū. Jejui Kristu 'ga te 'ā akou 'oga ypykokara 'jawe janee. ¹²A'eramū jane jarejamu'e esagearamū 'oga m'yjeteeteara 'gā 'jawe. 'Oga m'yjeteeteara 'gā nemiapofera 'ā nu'ari futari 'oga. 'Oga apoara 'gā amū 'ywa'y paga etee iapou wogamū. A'eramū 'gā nemiapofera atepawa'ne'emamū. 'Gā 'jawe 'gā amū mama'e a'je are etee ajamu'ei. Mama'e a'je are moromu'jara 'gā 'oga apoar esage 'gā 'jawe. A'ere amumera 'gā 'ywa'y page'ema pyu 'oga apoara 'gā 'jawe. A'eramū 'ā 'gā nemiapofera u'aa kamēsiete. Nā'ā juonanūū etee nanē ipira nū. Nan tee futat moromu'jara 'gā amū. Mama'e amutee are etee 'gā jamu'ei. ¹³A'eramū nipo Jarejuwarete 'ga rowase ae jatykaaw ipe jane jareporowyky resaka. Sā'ā tata 'oga apopyrera resaukara. Itaoga 'ā nukai. A'eramū 'ā juowa pyu iapopyra ukaitapap. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga janeporowykyawera resaukari wowase ae majatykaaw ipe. A'eramū te nipo jane mama'e a'je are moromu'jarera 'gā kwaawi. Mama'e a'je are moromu'jarera 'gā itaoga apoarera 'gā 'jawe. Nukaipawi 'gā nemiapofera. Mama'e amutee are moromu'jarera 'gā nemiapofera nanē nipo jane

ikwaapa nũ. Mama'e sigaty are moromu'jarera 'gã juowoga apoarera 'gã 'jawe. Ukaipap 'gã nemiapofera. ¹⁴A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga mama'e a'je are moromu'jarera 'gã mepyau. ¹⁵A'ere nipo 'ga mama'e amutee are ajamu'jarera 'gã nomepyi. Ukaipap 'gã nemiapofera. A'eramũ 'ga 'gã mepyawe'em. 'Og ukai ma'e 'gã nũja'uweri woga 'wyrīpe. Wogakajamũ 'ga ěmi 'oga 'wyr awi. A'eramũ 'gã amanũme'em. A'eramũ 'ga roga etee ukaitapap. Nan tee futat Janeruwarete 'ga remiayuwu 'gã amũ. Janeruwarete 'ga 'gã nerawau 'gã mogyau ojepyri. A'ere 'ga nomepyi 'gã porowykyawera, a'jeteetewi 'gã porowykye'em ire.

¹⁶“Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane sireko” 'ea 'ã pẽẽ ikwaapa. 'Ga 'Agesagea jarejereko re jane jarejemogyau Jarejuwarete 'ga roga 'jawe. ¹⁷Janeruwarete 'ga roga esage futat. Nitywi mama'e tywera ipype. 'Ga 'Agesage rerekwaramũ jane jemogyi 'ga roga 'jawe. A'eramũ mama'e amutee are moromu'jara 'gã 'ga roga mote'aara 'jawe. A'eramũ 'ga jane mũ woga mote'ar ire jane rerekou tyweaete ee.

¹⁸Pẽnoryp tee awi pejejee. “Je'akwaap je”, 'jau nipo pẽẽ mũ pejejeupe numiamũ. A'ere nipo aipoa pẽ'akwaawa naJaneruwarete 'ga 'akwaawa rũi. “Te'akwaawa je afutat” 'jaramũ pẽẽ pejejoia peje'akwaaw ekoete awi. A'eramũ Janeruwarete 'ga te pẽ mu'akwaapa pẽ mogyau. ¹⁹Pẽẽ 'akwaawekoetea nia'wyrī Janeruwarete 'ga upe. Ymã te 'ã 'ga amũ ka'arana kwasiari ee rakue: “Janeruwarete 'ga 'je'akwaap je’ 'jara 'gã nee ikwasiarukaa rakue: ‘Nepẽ'akwaawi pẽẽ pejejemogyau’, e'i Janeruwarete 'ga 'gã nupe”, 'jau 'ga amũ ikwasiaa rakue. ²⁰Ajepeja 'ga nanẽ 'ã ka'arana kwasiaa ee rakue nũ: “Janeruwarete 'ga i'akwaaw ekoete ma'e 'gã nea'ara okwaap. A'ere niapoa'uweri aipoa 'ga upe”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. ²¹A'eramũ ki jane jarejerowiaraipe'ema 'gã amũ nee. Janeruwarete 'ga 'ã mama'e esage monou pẽ nupe. ^{22,23}Pauloramũ 'ga 'ã je monou pẽ nupe pẽ mu'jaramũ. Aporu 'ga, Pedro 'ga. Mĩmeramũ 'ga ore monou pẽ nupe pẽ mu'jawamũ ojee. Ywya 'ga 'ã iapou janee rakue, ipyiyara reewe rakue. Jane rekoramũ Janeruwarete 'ga ojejukau esage jane ree. Jane manũnamũ nanẽ 'ga ojejukau esage jane ree nũ. 'Awamũ 'ga jejuka esagei jane ree. Anure nanẽ nipo 'ga jejuka esagei jane ree nũ. A'eramũ ki jane jarejemuaẽme'ema mama'e are. Janeruwarete 'ga mama'e jararetea. Janeruwarete 'ga 'ã Kristu 'ga Ruwaretea. A'eramũ Kristu 'ga janejararetea. A'eramũ jane 'ga remiayuwamũ mama'e jara 'jawe nanẽ jarejemogyau nũ.

Kristu 'ga remimonofet

4 ¹Kristu 'ga upe oporowyky ma'eramũ ore jemogyi. “Pekwap 'gã mueapyou Jarejuwarete 'ga je'eg are”, 'jau Kristu 'ga oree ikue. “Ymã 'ã pẽypy 'gã naeapyoi ee rakue. A'ere je 'awamũ pẽ mueapyoi ee. A'eramũ pẽẽ 'awamũ 'gã mu'jau ee, 'gã mueapyou ee”, 'jau Kristu 'ga oree ikue. ²Maran oporowyky ma'e 'gã mama'e apoi morowyky jara 'ga upe? 'Ga 'eawer imũ etee futat 'gã porowykyi 'ga upe. A'ea esage 'ga upe. ³Nan tee futat je. Kristu 'ga upe je porowykyi tekou. A'eramũ je tejeupe 'ga 'eawer imũ etee teporowykyau.

A'eramū nipo jeporowykya 'ga muorypa. Najerorywi je pē'ewer are. “Paulo 'ga oporowyky esage Jarejuwarete 'ga upe” 'e are je najerorywa'uweri. Tekotee 'gā 'eawer are nanē je tejurywe'emamū nū. Kristu 'ga 'e are etee tejurywamū tekou. Tejea'ar are miamū je tejurywe'emamū. ⁴Tejemiapo a'wyre'em are nanē je tejea'are'emamū tekou. A'eramū je tepy'a'wyre'emamū tejemiapofer are. A'ere je na'ei tejeupe: “Jeresage te je tekou”, na'ea'uweri je tejeupe. Jejararete 'ga etee futat e'iarū jee: “Eneresage ene jee”, e'iarū jee. Jea'wyre'emamū nanē 'ga 'jau jee nū. ⁵A'eramū ki pēē 'jawe'em pejejaupe: “Nenea'wyri ene Jarejararete 'ga upe”, 'jawe'em pēē pejejaupe. Janejararete 'ga te janea'wyre'ema okwaap. Ywag awi ojewyr ire te nipo 'ga jane majatykai wowase. A'eramū nipo 'ga janeremiapofera resaukaa jarejaupe. 'Awamū jane janereapyoi futari jemime jarejemiapofera mama'e are. A'ere 'ga anure esaukari janee. Jarejuea'ar are janereapyoe'ema miamū futat 'ga esaukaa janee. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Eneresage ene jee”, 'jau nipo 'ga janee, janereko esage re.

⁶Pēneko esage are pē mu'jawamū je jemome'ui pē nupe. Aporu 'ga nanē je amome'u pē nupe nū. A'eramū ki pēē pejemu'jau ymāwarera 'gā nemikwasiarer are, “pejejuka esage pāwē pāwē etee ki 'gā nee”, 'ga 'eawer are. Pereko tywet nanē kasi 'ga amū ne. Pereko esage pāwē pāwē etee futar iki 'gā. ⁷Jarejuwarete 'ga upe jane jemogyi jareju'jaju'jawe etee futat. Naeakwar amuteetei futat ae ajemogyau 'ga upe. 'Ga etee futat mama'ea wapoukat janee. 'Ga jarepoare'em ire amunipo 'ā jane niapoī mama'ea 'ga upe. 'Ga te 'ā mama'ea amut janee. A'eramū pēē pejემogyau peju'jaju'jawe etee futat. Nepētywi futari pēē mū pejeuapyraaparamū. A'eramū ki pēē pejejerowiaraipe'ema nanē pejejee nū.

⁸“Oretyp katu katu ore mama'e pyu. A'eramū ore oroporiae'emamū”, 'jau futatee nipo pēē pejejaupe. “Janeruwarete 'ga ore mogyau 'wyriaramū 'gā nupe”, 'jau futatee nipo pēē pejejaupe. Aipo a'je re amunipo 'ā 'ga ymā we ore mogyi 'wyriaramū raili. Anure te nipo Janeruwarete 'ga jane mogyau 'wyriaramū a'jea futat. A'ere 'ga 'awamū najane mogyi we 'wyriaramū. ⁹Ore 'ā Kristu 'ga remimonofera agawewi. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga ore mogyi akotee ma'e 'jawe etee futat. Iapisipyrama 'jawe etee futat 'gā ore rerekoi. Sāl'ā 'gā ia'wyre'ema 'gā apisia ajuowase. Nan tee futat nipo ore jemogyi 'gā nowase. Ywagipewara 'gā nowase, ywy pewara 'gā nowase. Mīmera 'gā nowase nipo ore jemogyi ia'wyre'ema 'jawe. ¹⁰A'eramū nipo Kristu 'ga rerowiare'ema 'gā 'jau oree: “Takwaawe'ema 'gā ajemogy”, 'jau nipo 'gā oree, Kristu 'ga ore imome'u are. A'ere 'ā pēē nanarūi pe'je: “Jane 'ā jane'akwaap Kristu 'ga ree”, 'jau etee 'ā pēē pejejaupe, pejejerowiaraipe etee pejejee. A'ere 'ā ore akotee ma'e 'jawe ete. A'ere 'ā pēē 'wyriara 'jawe pejemogy. Ore ree 'ā 'gā opojejuka esage'emamū. A'ere 'ā pē nee 'gā opojejuka esageramū ajemogyau. ¹¹Ore te 'ā aruata arawau kwe pe. Orojety'apoita 'ā arakou. Oro'yuweja rerekou. Orojaitypawamū futat 'ā arakou. Amumē 'gā amū ore nupāu jepi. Nitywi agawewi futat ore'wya. ¹²Oroporowykyau 'ā ore kwaiwete. A'eramū 'ā ore arafuakapawamū arajemogyau. Orojeupe 'gā je'egaiwamū 'ā ore 'jau etee 'gā nupe: “Jarejuwarete 'ga pē nereko esagea te ore arafutat”, 'jau etee ore

'ã 'gã nupe orojeupe 'gã je'legaiwamũ jepi. Orojereko tyweramũ ore arajuagamũ etee futat jupe jepi. ¹³Gã amũ arakurawamũ ore oroje'ega esage etee futat 'gã nupe jepi. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã nupe ore jemogyi yty 'jawe.

¹⁴A'ere je napẽ mojenosiawamũ rui je ka'arana kwasiari pẽ nupe.

Pẽ mu'akwaapawamũ te je ikwasiari pẽ nupe. Pẽẽ 'ã jera'yra 'jawe jee. Jeporomutat je pẽ nee. A'eramũ je pẽ mu'akwaapa mama'e are.

¹⁵Kwaiwete agawewi nipo pẽ mu'jara 'gã. Teis miu agawewi nipo 'gã pytuna. A'ere majepi tee pẽnuwa 'jawewara. Pejejeupe Jejui 'ga je imome'uramũ pẽẽ 'ga rerowiaa pejemogyau 'ga remiayuwamũ. A'eramũ je pẽnuwa 'jawe. ¹⁶A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Pejemu'e je ree. Mama'ea peapo je 'jawerimũ etee futat, a'e je pẽ nupe. ¹⁷A'eramũ je Timoteo 'ga monou tejeko esage are pẽ muea'aawamũ. Timoteo 'ga jera'yra 'jawe jee. Oporowyky esage 'ga Jarejararete 'ga upe. Jeporomutat je 'ga ree. A'eramũ je 'ga monou pẽ nesaka. Jereko esage are nipo 'ga pẽ muea'ari. “Paulo 'ga ako esage etee Jarejararete 'ga remifutar imũ”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe. “Jarejararete 'ga ree ojemujar ire 'ga reko esagei 'ga remifutar imũ etee futat”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe, pẽ muea'aa je ree. Kristu 'ga rerowiaaramũ pẽ nupe nanẽ nipo 'ga jeremimome'ufer are pẽ muea'aa nũ. Pẽ pype tekou ako je pẽ mu'ei pẽneko esage are ikue. A'eramũ nipo 'ga pẽ muea'aa ee. Kwe pe 'gã mu'eawer imũ etee futat ako je pẽ mu'jau tekou ikue.

¹⁸“Nuru'jawi futari Paulo 'ga jane pyri nũ'ũ”, 'jau nipo pẽẽ mũ pejejaupe rai'i. “A'eramũ nipo 'ga oreremiapo resake'ema re'ã”, 'jau nipo pẽẽ mũ pejejaupe rai'i. A'eramũ nipo pẽẽ aipo 'jaramũ pejejerowiaraipe pejejee rai'i numiamũ. ¹⁹A'ere nipo je oi futari pẽ pyri. Jarejararete 'ga teo futaramũ nipo je oi futari pẽ nesaka. A'eramũ nipo je ojee ojerowiaraipe ma'e 'gã nesaka, tejeau tãmẽjẽ 'gã nesaka. Maranamũ nipo je 'gã nera renupawer imũ etee futat 'gã nesaka. “Jarejuwarete 'ga pãjẽa te 'gã wereko? Naani te ra'u nũ?” 'jau nipo je 'gã nesaka. ²⁰Opãjẽ mũ mama'e apoara 'gã tee Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamũ. “Janeruwarete 'ga je'wryiara”, 'jar ekoeteara 'gã te 'ga nomogyi futari wemiayuwamũ. Opãjẽ mũ mama'e apoara 'gã etee te 'ga omogy wemiayuwamũ. ²¹Ma'ja sipo ajee pefutat? Pejejeupe jeje'eg wywrafena te ra'u pefutat nũ? Pejejeupe jeje'eg wywrafene'ema te ra'u pefutat nũ? Pejejeupe jeje'eg wywrafene'ema futaa ki pepoit mama'e tywera apo awi.

Mama'e tywera apoawet

5 ¹“Korĩtu pewara 'ga amũ mama'e tywera wapo ajemogyau”, 'jau 'gã amũ pẽ mome'wau jee ai'i. “Uwa 'ga remireko ãẽ 'ga wereko”, 'jau 'gã imome'wau jee ai'i. Nanuara nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã miamũ nuapoa'uweri aipoa. Ma'eramũ ajee “Jejui 'ga rerowiaara je” 'jaramũ aipo peapo nũ? Nia'wryi aipo apoa. ²Ma'eramũ sipo ajee pejerowiaraiw etee pejejee? Pejejepype mama'e tywera apoara 'gã amũ nekoramũ amunipo 'ã

pě'arasig te ee. Pejeje'ega amunipo 'ã 'uwa remireko rerekwara 'ga upe rai'i, 'ga mosõu amunipo 'ã pēē nanuar awi rai'i. "Nia'wryri nanuara Janeruwarete 'ga upe", 'jau amunipo 'ã pēē 'ga upe rai'i. Ma'eramũ sipo ajee pēē nanuar awi 'gã mošie'em ire pejerowiaraipe ekoete pejee? Pepe'a mama'e tywera apoara 'ga pejejewi. Maran gatu amunipo 'ã 'ga nan werekoramũ ajemuaēme'ema. ³⁻⁵Muku agawewi te 'ã je rekoï pē nui. A'etea je jerea'at au'jeteramũ pē nee. A'eramũ je pē pype ako ma'e 'jawe futat. A'eramũ je 'jau pē nupe: Janejararete 'ga te ako opãjã amut jee ikue, je mogou omome'waramũ ikue. A'eramũ je 'jau aipoa mama'e tywera apoara 'ga upe: "Mama'e tyweretea a'e ereapo Jarejuwarete 'ga upe. Jui epoire'ema nipo nereoi futari 'ga pyri", 'jau je 'ga upe. Jejui 'ga je'eg imũ je 'jau 'ga upe. Pejatykaramũ tejea'aramũ pē nee. A'eramũ je pejatykaramũ pē pype ako ma'e 'jawe tekou. A'eramũ pēē pejejea'aramũ je ree. Jarejararete 'ga je'eg imũ je 'i pē nupe: Pejetykaaw ipe ki pe'je mama'e tywera apoara 'ga upe: "Ejepe'a ore wi. Mama'eukwaawa 'wryriara upe te 'ã mama'ea ereapo ekou", 'jau ki pēē 'ga upe. "A'eramũ ene ejemu'jaga mama'eukwaawa 'wryriara remiayuwamũ ekou", 'jau ki pēē 'ga upe. "A'eramũ nipo ene ewawe'em Jarejuwarete 'ga pyri", 'jau ki pēē 'ga upe. Maran gatu nipo 'ga aipo renupa ajemuaēme'ema. A'eramũ nipo 'ga ajemuaēm ire opoia jui. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'ga tywera moiri 'ga wi nũ, 'ga katu'oka Janejararete 'ga rowase jane jatykaaw ipe.

⁶A'eramũ pēē pejejerowiaraipe'ema pejee. Sã'ã kanape'i apoara 'gã ijopypeawa mojopypea u'i are. Inãinãni'i etee agawewi 'gã imonou imojopypeu ee. A'etea u'i omojerap. Nan tee futat ae mama'e tywera apoara 'gã nesag ire ae jemu'ei 'gã nee. ⁷Sã'ã ore judeuramũ kanape'i jopypeawa ymanera momopora orojewi, maraka apo enune. Nan pejekatu'ok mama'e tywer awi. A'eramũ pēē pejejesageramũ pejemogyau Jarejuwarete 'ga upe. Werowiaramũ Jejui 'ga pē katu'ogi petywer awi. A'eramũ futat pēē pejejeateeramũ jui. Sã'ã ore judeuramũ oreyppy 'gã Egitu ywy awi o enune karupa'mĩ jukaa, wy reko'woga y'a pype rakue. A'eramũ 'ã 'gã imonykya 'okwar are rakue. A'eramũ 'ã 'oga pypewara 'gã amanũme'em rakue. Nan tee futat 'awamũ Kristu 'ga manũi janetywera mepyawamũ rakue. A'eramũ 'ga werowiaramũ pē katu'oka petywer awi. ⁸Sã'ã ore judeuramũ oreyppy 'gã maraka apoa Egitu ywy awi wenũ'ēawer are wea'aawamũ. Maraka apou 'gã kanape'i jopype'ema apou i'wau rakue. Nan tee futar iki jane jarejee Jejui 'ga manũawer are janerea'at jarejemogyau. A'eramũ ki jane jarepoia mama'e tywera apo awi, mama'e al'jea etee futat iapou.

⁹Ka'arana je akwasiat imonou pē nupe ikue. "Pekotee mama'e tywera apoara 'gã nui", 'jau je ikwasiaa ka'aran are imonou pē nupe ikue. ¹⁰Aipo are je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe. NaJejui 'ga rerowiare'ema 'gã nee rũi je imonoi ikue. "Ga rerowiaara ore", 'jar ekoeteara 'gã nee te je ikwasiaari imonou ai'i. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã 'ã mama'e tywera etee futat wapo. Ajuemireko are 'ã 'gã nekoi. Ojomen are 'ã kũjãmera 'gã nekoi. Okaraemã me'yi are etee 'ã 'gã nea'aramũ. Amunarũmũ 'gã 'ã mama'e are. Maira'me a'agawa etee 'gã 'ã amuoryp. Mĩmera etee 'ã Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã mama'e tywera wapo. A'eramũ amunipo 'ã pēē

'gã nui pejejepe'a re ywy awi we futat pejejepe'au. ¹¹A'ere je na'gã nee rüi aipoa ka'arana kwasiari pẽ nupe ai'i. "Ore Jejuí 'ga rerowiaaramũ", 'jar ekoeteara 'gã nee te je ikwasiari imonou pẽ nupe ikue. Jejuí 'ga rerowiaa 'me 'gã jeu'woge'em are etee je imonou ikwasiaa ai'i. Werowiat 'me te 'gã 'ga. A'ere 'gã naeateeí mama'e tywera apo awi. 'Gã amũ nipo akou ajuemireko are. Kũjãnamũ nipo 'gã amũ akou ojomen are. 'Gã amũ nipo okaraemã me'yi etee wea'aramũ ajemogyau. 'Gã amũ nipo maira'me a'agawa muoryw are etee wea'aramũ ajemogyau. 'Gã amũ nipo ojoje'ẽwu'jaga. 'Gã amũ nipo kawãjaiwa rykua. 'Gã amũ nipo amunarũmũ mama'e are. Aipo 'gã nee te je ka'arana kwasiari imonou pẽ nupe ai'i. Pekotee ki 'gã nui. Pejemi'wat nanẽ kasi 'gã pyri ne, 'jau je pẽ nupe ai'i.

^{12,13}Janeruwarete 'ga te nipo e'i Jejuí 'ga rerowiare'ema 'gã nupe: "Nepẽa'wyrí pẽẽ", e'iarũ 'gã nupe. Je "Nepẽa'wyrí pẽẽ", na'ea'uweri 'gã nupe. A'ere jane Jejuí 'ga rerowiaara 'gã mama'e tywera aporamũ jane je'egi futari 'gã nupe: "Peapo awi nanuara", 'jau ki jane 'gã nupe. "Nepeapoi mama'ea Jarejuwarete 'ga remifutar imũ ra'e", 'jau ki jane 'gã nupe, 'gã mosõu mama'e tywera apo awi. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe ee rakue: "Pemono ki mama'e tywera apoara 'gã pejejewi", 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe etee ki pejemogytaukat

6 ¹Jejuí 'ga rerowiaaramũ kasi peo pejejaupe pejeje'egay re 'ga rerowiare'ema 'gã nupe pejemota'waukaa pejejaupe ne. Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe etee futar iki pekwap pejejemome'wau. A'eramũ 'gã futat oje'ega pẽ nupe pẽ mota'wau pejejaupe. "Nenea'wyrí ene Jarejuwarete 'ga upe", 'jau nipo jane 'gã amũ nupe. "Eneresage ene Jarejuwarete 'ga upe", 'jau nipo jane 'gã amũ nupe. Aipoa pekwaap. ^{2,3}Anure nipo Janeruwarete 'ga jane mogyau opoirũnamũ. A'eramũ nipo jane 'ga rowase ijatykaarũ'e'ema 'gã pe'au 'ga wi. Ywy pewarera 'gã, ywagipewara 'gã. Mĩmera ijemogyarũ'e'ema 'gã nipo jane imonou 'ga wi Jarejararete 'ga poaa. Mĩmera apoaramũ sipo ajee nepemojyrũarũi mama'e tywe'ri apoarera 'gã mogyau ajaupe? Nepejemogypygyi te ra'u Jejuí 'ga rerowiaaramũ pejejee nũ? ⁴A'eramũ ki pẽẽ Jejuí 'ga rerowiaaramũ pejewawe'em 'ga rerowiare'ema 'gã 'wyríara upe pejejemojyrũukaa pejejaupe. Na'gã nee rüi pejemogypyk. ⁵Ma'eramũ sipo nepejenosĩ pejejemome'wau 'ga rerowiare'ema 'gã nupe? Nitywi sipo i'akwaap ma'e 'ga amũ pẽ pype pejejaupe pejejemota'waawamũ? ⁶Ityp futat nipo Janeruwarete 'ga 'Agesage pyu i'akwaap ma'e 'gã amũ. A'etea 'ã pejemome'u Jejuí 'ga rerowiare'ema 'gã nupe etee rail'i pejejaupe pejejemota'waawamũ rail'i.

⁷Pejamuea nia'wyrí Janeruwarete 'ga upe. Jejuí 'ga rerowiare'ema 'gã nupe pejomota'waukara taetu nia'wyrí Janeruwarete 'ga upe. Pejejeupe 'ga amũ mama'e tywera aporamũ pejejuagamũ jupe. "Pejejepyke'ema 'ga ree" 'ea te esage Janeruwarete 'ga upe. "Pejekaraemã are 'gã amũ munarũnamũ pejejuagamũ jupe. Pejejepyke'ema 'gã nee" 'ea te esage futat.

⁸A'ere 'ā pēē nanarūi. Pēē we 'ā mama'e tywera peapo pejejaupe. Pēē we 'ā pejemunarūmū pejejokaraemā are. Pejejewirera 'Jawewara 'gā nui miamū 'ā pēē pejemunarūmū. Pēē nanē 'ā mama'e tywera peapo nū. ⁹“Namama'e tywera apoara rūi Janeruwarete 'ga omogy 'wyrīaramū ojepyri ae upe” 'ea 'ā pekwaap. A'eramū ki pēē pejemoryteewe'em pejee. “Mama'e tywera apo awi je nopoiri agawewi. A'etea nipo Janeruwarete 'ga je mogou 'wyrīaramū ojepyri re'ā”, pe'je kasi ne. Au'je ki pejemorytee re pejee. NaJaneruwarete 'ga remiyauwamū rūi ae mama'e tywera apoi. Ajuemireko are ako ma'e 'gā na'ga remiyauwa rūi. Ojomen are ako ma'ea kūjāmera na'ga remiyauwa rūi. Maira'me a'agawa muorypara 'gā na'ga remiyauwa rūi. Kūima'e 'gā amū nipo opoia wemireko are oko awi. A'eramū nipo 'gā kūima'eramū etee futat akou ajuee. Aipo apoara 'gā taetu na'ga remiyauwa rūi. ¹⁰Mama'e are amunarū ma'e, okaraemā me'yi etee ea'at ma'e, kawīajaiwa 'wat, ojoje'ēwu'jagat, ojomoryteeat. Mīmera 'gā naJaneruwarete 'ga remiyauwa rūi. ¹¹Nan tee futat 'ā pēē mū pejemogyau rakue. A'ere 'ā 'awamū Janejararete 'ga ako pē pireita pētywer awi ikue. A'eramū 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau pē nupe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'Agesagea pē mogyau 'ga remiyauwamū.

Ojeupe mama'e esage apoawamū te 'ga jane apoi rakue

¹²Pēē mū nipo 'Jau pejejeupe: “Aapo katu katu futat te je mama'ea 'wei”, 'Jau nipo pēē pejejeupe. “Nitywi futari 'Ereapo kasi aipoa ne’, je upe 'Jara 'gā 'wei”, 'Jau nipo pēē pejejeupe. A'jea futat peapo katu katu mama'ea numiamū. A'ere amumera nia'wyrī pē nupe. Je nanē amunipo 'ā a'e pē nupe: “Tejemifutar imū etee futat je mama'e apoi” 'Jaramū amunipo 'ā je 'i pē nupe. A'jea futat. Amumera resageramū jee numiamū. A'ere amunipo 'ā je tejea te namyi wypyapi ee. ¹³Pēē amunipo 'ā 'Jau mama'e resaka ypy we: “Janerewek jane ra'e”, 'Jau amunipo 'ā pēē pejeku'iramū mama'e are. A'eramū nipo pēē mama'e 'wau. A'ere anure nipo Janeruwarete 'ga temi'u mateepawi janerewega reewe. Nan tee nipo 'gā amū kūjā resaka ypy we 'Jau ojeupe “Amogyta je kwea kūjā tejee ra'e”, 'Jau nipo pēē mū pejejeupe. A'eramū futat nipo aku'iaiwamū ee. A'jea futat 'ga ku'iaiwamū ee numiamū. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga 'ga ku'iaipawera mul'jagi 'ga 'arasigamū etee. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga jane apoi rakue. A'ere 'ga namama'e tywera apoawāu rūi jane apoi rakue. Nakūjā are etee rūi 'ga jane apoi rakue. Najomen are tee rūi 'gā 'ā kūjā apoi rakue. Ojeupe mama'e esage apoawamū te 'ga jane apoi rakue. 'Ga futat mama'e apoukaa janee nū. ¹⁴'Ga futat nanē Janejararete 'ga moferapa opājē mū etee futat 'ga manū re rakue. A'eramū 'ga anure jane nanē jane moferapa opājē mū etee futat nū.

¹⁵Kristu 'ga ree jarejemujar ire jarejemogyau 'ga pira 'Jawe etee futat. A'eramū janeretea 'ga ma'ea futat. Aipoa 'ā pekwaap. Ma'eramū sipo aje jane Jarejararete 'ga rete mujari kūjāmene'em are? Nimujararūi futari jane 'ga retea kūjā amū ree. ¹⁶Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe ee rakue: “Kūima'e 'ga amū wemireko ēē rerekokatu re 'gā majepe teewara 'Jawe futat 'gā

nekoí”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue. A'eramũ kũima'e 'ga kũjã mũ rerekokatu re majepeí teewara 'jawe futat ajuerekou. ¹⁷A'eramũ jane nan tee futat Jarejararete 'ga ree jarejemujar ire jarejemogyau majepeí teewara 'jawe 'ga upe.

¹⁸A'eramũ ki pẽẽ pejekowe'em pejejuemireko are. Kũjãmeramũ nanẽ pẽẽ pejekowe'em pejejomen are. Kunumĩũnamũ, kũjãmukuramũ pejekowe'em pejejee. Peko nipo pejejee 'eramũ pẽẽ pejejuerekou tãmẽjẽ. A'ea te Janeruwarete 'ga afutat. Amumera mama'e tywera apoa nomotyweri aeretea. A'ere ajuee ae rekoa aeretea we futat imotyweri. ¹⁹Janeruwarete 'ga U'agesagea amut janee. A'eramũ janepira Janeruwarete 'ga 'Agesage roga. A'eramũ 'ga 'Agesagea akou jane pype. ²⁰Ypeywar are amanũmũ Jejuí Kristu 'ga janetywera mepýau janee, jane mogyau 'ã wemiayuamũ. A'eramũ ki jane jarejemogyau esage 'ga upe. Janejemogy esage resag ire nipo 'gã Jarejuwarete 'ga muorywi jane ree.

Emireko ma'e 'gã, imen ma'e 'gã netee

7 ¹Ka'arana 'ã pekwasiat imua jee rai'i. “Esage te aeremirekoa? Aeremirekoe'ema te ra'u esage nũ?” 'jau 'ã pẽẽ imua ka'aran are ikwasiaa jee rai'i. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Esagea futat aeremirekoa. Aeremirekoe'ema nanẽ futat esageay nũ. ²A'ere 'ã ae amumeramũ kũjã mũ esage pãwẽ gatu ete etee. A'eramũ ki pẽẽ nan etee pejekowere'emamũ kũima'eramũ pejejemirekoramũ tãmẽjẽ futat. Kũjãnamũ nanẽ pẽẽ pejemena tãmẽjẽ futat nũ. ³Pejemena pejejee ekoramũ “najeremiarũí je ene ree”, 'jawe'em pejemena upe. Kũima'eramũ nanẽ pẽẽ kũjã pejejee ekoramũ pẽẽ nanẽ “najeremiarũí je ene ree”, 'jawe'em pejejemireko upe. ⁴Pejuereko ki pejejuemifutar imũ etee futat. Peje'er are kasi pejejaupe ne. Kũima'eramũ, kũjãnamũ 'jau. ⁵A'eramũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe pejeporogytau etee pejekowe'em pejejee ra'ne. “Jarejuwarete 'ga upe jareje'ega monou jane nikoi jarejee”, 'jau ki pẽẽ pejejaupe. 'Ga upe pejeporogytau etee futat pejekowe'em pejejee ra'ne. 'Ga upe pejeje'ega monopaw ire tãmẽjẽ peko pejejee nũ. Kasi a'e pe pejomogoukat kũjã mũ ree ne. A'eramũ futat nipo kũjã nanẽ weateeramũ kũima'e 'ga amũ ree nũ. A'eramũ nipo pẽẽ mama'eukwaawa 'wýriara remifutar imũ iapoukaa pejejaupe.

⁶“Pẽnemireko awi”, na'ei je pẽ nupe. Pejejemirekoweramũ ki pejejuereko etee futat. ⁷Je 'ã najeremirekoi tekou. Je 'jawe pẽ nekoa amunipo 'ã esage futat jee numiamũ. A'ere 'ã ae naju'jaju'jawe tee rũi te. Janeruwarete 'ga jane mũ opoat mama'e tywera apo'e'em are. A'eramũ 'ã jane amumeramũ jarejemirekoe'emamũ futat. A'ere 'ã amumera 'gã nupe ayeteramũ 'gã nemirekoe'ema. Nauagi 'gã kũjãe'eme oko upe. A'eramũ ki pẽẽ nanuaramũ pejejemirekoramũ tãmẽjẽ futat. Kasi a'e pe mama'e tywera peapo ne. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã nemireko futaa.

⁸Ojete'e ijemogywet ma'eramũ te ajee je 'i pẽ nupe: “Pẽnemireko kasi ajee aipo 'jaramũ pejejemogyau ne. Je 'jawe pejemogy”, 'jau je pẽ nupe. ⁹A'ere ki pejejetee pejejemogy upe pejejuage'emamũ pẽnemireko tãmẽjẽ futat. Kũjã mũ rerowy'ar

ekoete are aerea'ara nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. Kūjāmeramū nanē nū kūima'e mū rerowy'ar ekoete are etee pēnea'ara nanē nia'wryi Janeruwarete 'ga upe.

¹⁰Awamū je 'i emireko ma'eramū pē nupe, omenat ma'eramū pē nupe nanē nū. Nateje'ega etee rūi je imome'ui pē nupe. Jarejararete 'ga 'eawer imū etee futat je imome'ui pē nupe. Pejemenā kasi peetyg ine. ¹¹Pejemenā retyg ire ki pejewyru'jap pejejaupe nū. A'eramū ki pejewyr esage etee futat pejejaupe. Pejejaupe pejewyru'jape'ema pēē pejejetee futat pejekou. A'eramū pēē kūima'eramū emireko ma'eramū pejejemireko retyke'ema futat.

¹²Amumeramū pē nupe je teje'ētea te imonoi 'awamū. (NaJarejararete 'ga je'eg imū rūi je imonoi pē nupe 'awamū. Teje'ētea te je imonoi pē nupe 'awamū). Kūima'eramū nipo pēē mū Jejui 'ga rerowiaaramū pejekou. A'eramū nipo pēnemirekoa na'ga rerowiaara rūi. A'etea nipo ēē niporetygiweri ene ree. A'eramū ki pereko ete futat pejejemirekoa retyke'ema futat.

¹³Kūjāmeramū nanē nipo pēē mū Jejui 'ga rerowiaaramū nū. A'eramū nipo pēmena na'ga rerowiaara rūi. A'etea nipo 'gā niporetygiweri pē nee. A'eramū ki pereko etee futat 'gā netyke'ema. ¹⁴Pēmena nipo nuerowiari agawewi Jejui 'ga. NaJaneruwarete 'ga remiayuwa rūi agawewi nipo 'gā. A'ere pē nee wejue te 'gā nekoī Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'jawewaramū. A'eramū nipo 'ga ojejukau esage 'gā nee, pē nee 'gā poretygiwere'emamū wejue. Kūima'eramū nanē nipo pēē mū pejekou Jejui 'ga rerowiaa. A'ere nipo pēnemirekoa na'ga rerowiaara rūi. NaJaneruwarete 'ga remiayuwa rūi pēnemirekoa. A'ere 'gā omen are te 'gā nekoī 'ga remiayuwa 'jawewaramū. Ojejukau esage wejue 'ga 'gā nee, pē nee 'gā poretygiwere'emamū wejue te. A'eramū pēē 'gā nerajemogyau esage. Kasi a'e pe pēna'yra 'gā Janeruwarete 'ga remiayuwe'ema 'gā na'yra 'jawe ne. 'Ga rerowiat pāwēara 'jawe futat pēē 'ga upe. ¹⁵Janeruwarete 'ga pēta'waa afutat ajaupe. A'eramū kūjāmeramū kasi ajee pēpotyp pejemenā 'ga pejewewi iporetygiweramū ne. Kūima'eramū nanē kasi ajee pejejemirekoa pēpotyp pejewewi iporetygiweramū ne. A'ere pejewewi 'ga rerowiare'ema 'gā poretygiwere'emamū pereko ete futat 'gā. ¹⁶Maran gatu nipo pē nereko re pēmena 'ga Jejui 'ga rerowiare'ema. A'eramū pēē 'gā netyke'ema. Kūima'eramū nanē nipo pē nee pēnemireko 'gā Jejui 'ga rerowiaa. A'eramū ki pēē pejejemireko 'gā netyke'ema pejewewi 'gā poiriwere'emamū.

Mama'ea ki peapo 'ga remifutar imū etee

¹⁷Janeruwarete 'ga opājē amut janee, ojeupe jane moporowykyaukaawamū. A'eramū ki pēē mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat. Pejejopit jewatee are pejemā'jāue'em futat. 'Gā 'ā 'gā te nū. Pēē 'ā pēē te nū. Judeu 'gā etee te ijewak ma'ea ajemogy. Aipoa je amome'ui pē nupe, Jejui 'ga rerowiaaramū pē nupe najuejue etee futat. ¹⁸Amumeramū nipo pēē Jejui 'ga rerowiaaramū imojewagipyreramū pejejemogyau. A'ere kasi pejewewaga porera peyw ine. Amumeramū nipo pēē imojewagipyre'emamū futat. A'eramū kasi pēē nanē pejemojewagukat 'gā nupe ne. ^{19,20}Naaejewag are rūi Janeruwarete 'ga ae futari. A'eramū pēē pejejea'are'emamū aipo are. 'Ga je'ega jane enuwa te esage

'ga upe. A'eramũ pẽẽ 'ga je'ega te enupa. ²¹Jejuí 'ga rerowiar enune 'ã pẽẽ mũ pejemegukat 'gã nupe ka'aranũ are rakue. A'eramũ pẽẽ pejejemogyau 'gã nemifajamũ. A'eramũ ki pẽẽ pejeporowykyau pejejemogyau peje'wryiara 'ga upe etee futat. A'ere peje'wryiara ojewi pẽ nee iporomonoweramũ, pejepe'a futat 'ga wi. ²²Gã nemifai 'gã 'ã mama'ea wapo o'wryiara 'ga remifutar imũ etee futat. Nuapoi 'gã mama'ea wemifutar imũ etee futat. A'ere 'ã ojeupe te oporowyky ma'e 'gã mama'e apoi wemifutar imũ etee futat. A'ere 'ã jane Jejuí 'ga rerowiar ire jane jemogyi jareju'jaju'jawe etee futat mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat. ²³Sã'ã 'gã amũ ka'aranũ monoa ajaupe, ajamuawamũ wemifajamũ. Nan tee futat Janeruwarete 'ga jane muri ojeupe wa'yra 'ga janetywera mepy re. A'eramũ ki jane mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat. 'Ga rerowiare'ema 'gã nemifutar imũ kasi mama'ea siapo ne. 'Ga remifutar imũ etee futar iki mama'ea siapo. ²⁴Pẽẽ 'ã Jejuí 'ga rerowiaaramũ je 'jawe. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Ako etee futat ae Jejuí 'ga rerowiaaramũ. Nojemojewagi futari ae 'ga rerowiaaramũ. Najewak ma'eramũ etee rũi futat ae rekoi 'ga remiayuwamũ. 'Gã nemifajamũ nipo pẽẽ Jejuí 'ga rerowiaa. A'eramũ pẽẽ a'efer ipe etee futat pejejemogyau pejeporowykyau peje'wryiara 'gã nupe. Pejeka'jame'ema futat pejemuarera 'gã nui. Pẽẽ mũ nipo pejeporowykyau pejejemogyau pejejeupe etee futat 'ga rerowiar enune. A'eramũ nipo pẽẽ a'efer ipe etee futat pejejemogyau pejejeupe pejejeupe pejejeme'ege'ema 'gã amũ upe. Aipoa Janeruwarete 'ga afutat. 'Ga 'ã pẽ poaa mama'e apo are.

Ojeteewara 'gã, imen manũ ma'e 'gã netee

²⁵Je upe ka'arana kwasiaa imua ako pẽẽ pejepronupa ojeteewara 'gã nee jee rai'i. A'ere Janejararete 'ga namu'eí 'gã nee rakue. Aipo je'ea nipo jaruete futat 'ga upe. Ojeupe ia'wre'em ire amunipo 'ã 'ga je mu'akwaawi ee. "Ene'me kasi 'gã nupe ne", 'jau amunipo 'ã 'ga jee. A'eramũ je tejea'aw imũ etee futat ikwasiaa ka'aran are pẽ nupe. Janeruwarete 'ga futat te 'ã ajemuaẽm je ree. A'eramũ 'ga je mogou ojeupe oporowyky ma'eramũ. A'eramũ ki pẽẽ jeje'eg are pejejemogypyky futat. ^{26,27}Anure nipo Jejuí 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerowiaaramũ jane rereko tyweretei. Ma'eramũ 'ã ojeteewaramũ nepẽnemirekoi futari pejejemogyau. Emireko ma'eramũ pẽẽ pejejemireko retyke'ema futat. ²⁸A'ere namama'e tywera apoa rũi poromũ, pẽnemirekoa. Kũjãmukuramũ nanẽ pẽẽ namama'e tywera apoa rũi pejemena nũ. A'ere 'ã emireko ma'eramũ namajepei tee rũi futat 'gã nemiapoa mama'ea. Ojemi'uekaa, oporowykyau ka'aranũ are wemireko raity muawamũ. Emireko ma'e 'gã 'ã ajemuaẽma kwaiwete mama'e are ajemogyau. A'eramũ je a'eramũ 'jau pẽ nupe: "Ojeteewaramũ kasi pẽnemireko futat pejejemogyau ne", 'jau je pẽ nupe. Mama'e are pẽnear'ema je afutat. Kũjã nanẽ 'ã mama'e apou omena 'ga upe nũ. A'eramũ nanuara 'gã nupe wayramũ rẽwẽjẽmĩ Jejuí 'ga mome'ua 'gã nupe. Nipoetai rẽwẽjẽmĩ 'gã ee. Ojeteewaramũ te ajee 'ã aea majepi ete rẽwẽjẽmĩ aeporowyky. A'eramũ Jejuí 'ga mome'ua waye'emamũ ae upe. 'Ga mome'u are etee futat 'gã wea'aramũ.

²⁹Kamēsīete nipo Jejui 'ga ruri 'awa ywy mateepapa. A'eramū ki pēẽ emireko ma'eramū pejejemogyau Jejui 'ga remifutar imū etee mama'e apou ojetewara 'jawe. ³⁰Ojoo'o ma'eramū pēẽ pejejea'are'emamū peje'arasig are etee. Kamēsīete nipo Jejui 'ga ruri. A'eramū ki pēẽ pejejea m̄yina 'ga ree etee futat. Iku'i ma'eramū ki pejejemogyau iku'lipap ma'e 'jawe. Au'je ki iku'i ma'eramū pēẽ pejeku'i are etee pejejea m̄yi re. Jejui 'ga ree etee ki pejejea m̄yina pejejemogyau. Mama'e muareramū pēẽ pejejemogyau mama'e jare'ema 'jawe. Pejejea m̄yine'ema pejekaraemā are. 'Ga ree etee ki pejejea m̄yina pejejemogyau. ³¹Mama'e are ojejuka ma'eramū pejejemogyau mama'e are ijejukae'ema 'jawe etee futat. Kamēsīete futat nipo janekaraemā teepawamū jane wi. A'eramū ki pēẽ pejejea m̄yine'ema ee.

³²A'eramū je aipo are poromū 'jau pē nupe: Mama'e are tee pēneaa je nafutari. Sā'ā ojetewara 'gā jejukaa Jarejararete 'ga upe oporowyky are etee futat. Mama'ea 'gā amū iapou Jarejararete 'ga muorypawamū etee futat. ³³A'ere 'ā emireko ma'e 'gā jejukai wemireko are ra'ne. A'ere 'ā Jarejararete 'ga remifutar are ojejukau wemireko futar ire. ³⁴Wemirekoa mata'wa are wea'aramū, Ku'jywa 'ga maku'i are nanē 'ga wea'aramū nū. A'eramū emireko ma'e 'ga rea'ara ojo'ojo'ok ma'e 'jawe 'ga upe. A'eramū nanuara 'gā nupe wayramū rēwējēmī Jarejararete 'ga remifutara apoa.

Kūjānamū nanē nū. Ojetewara 'gā mama'e apou Jarejararete 'ga upe. Kūjāmuku 'gā, imen manū ma'e 'gā. Mīmēra 'gā mama'e apou Jarejararete 'ga upe etee futat. Wea'aramū Jarejararete 'ga remifutar are etee futat. A'ere imen ma'e 'gā nanarūi. Omen are wemiārū are etee 'gā jejukai. Omena 'ga maku'iawa etee 'gā mama'e wapo.

³⁵Aipoa je amome'u pē nupe pē mu'jawamū. “Pēnemireko kasi pejejemogyau ne”, na'ei je pē nupe. Amueapyo te je pēẽ emireko ma'e 'gā nemiapo are. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee mama'e apo are te jeporopoariweramū pē nee. Jarejararete 'ga upe pēporowyky te je afutat. Au'jeteramū pēẽ Jarejararete 'ga muorywa nanē je afutat nū.

³⁶Pēẽ mū nipo nepēnemirekoi we. A'eramū nipo 'ga kūjāmuku'i ēẽ mū mogou katu rakue. 'Awamū nipo 'ga 'jau ēẽ upe: “Tejetee toko 'jau, kwe pe je oi Jejui 'ga mome'wau tekou”, 'jau nipo 'ga ēẽ upe. A'ere nipo 'ga rea'aramū ēẽ ree nū. “Naani. Arekokatu tāmējē futat je ēẽ 'jau”, 'jau nipo 'ga ojeupe etee futat. “Kasi a'e pe ēẽ reko'i ojetee ne kwy”, 'jau nipo 'ga ojeupe etee futat. “Jeremiarū wejue ēẽ ree. A'eramū je ēẽ rerekou katu”, 'jau nipo 'ga ojeupe etee futat. A'eramū ki 'gā tajuerokokatu tāmējē futat. Namama'e tywera apoa rūi futat poromū. ³⁷Maranamū nipo 'ga ojetee wekowera futaa. A'eramū nipo 'ga ipyryrūmyrera ēẽ rerekou katue'em 'ea nanē esage nū. “Naapoi nipo je mama'e tywera re'ā. Nokoi nipo je kūjā mū ree re'ā”, 'jau nipo 'ga ojeupe. Aipo 'jara 'ga nokoi futari kūjā mū ree 'ea nanē wesageramū futat aipo 'ga upe. ³⁸A'eramū je 'jau pē nupe: Emireko ma'eramū esageramū futat pē nupe. A'ere emirekoe'ema 'ga nupe te nipo esageramū emireko ma'e 'ga apyraapa.

³⁹Imen ma'ea kūjā omena manū'emamū omena mojoy'rawe'em futat. Omena 'ga etee futat ēē erekou. Omena manū re tāmējē te ēē omena mojoy'ru'i nū. A'eramū miamū Jarejararete 'ga rerowiaara 'ga etee erekou. ⁴⁰A'ere nipo omenaru'jaw are ifuwere'ema ēē ku'iramū omenaru'jap ma'efera 'gā apyraapa, 'jau ete je. Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rerekou. A'eramū je “Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar imū nā'ā je 'i re'ā”, 'jau tejeupe.

Maira'me a'agawa upe eroopyret

8 ¹A'awamū je pē mu'ei maira'me a'agawa upe eroopyrera temi'u are. “Esage te ore maira'me a'agawa upe imonopyrera temi'u 'ua? Naani te ra'u nū?” 'jau ako pēē ka'arana mua jee rai'i. A'eramū je pē mu'jau ee. “Mama'ea jane sikwaapap katu katu”, sa'e 'ā jane jarejaupe jepi. A'jea futat aipoa. A'ere 'ā pejerowiaraiw ekoete pejemikwaaw are ra'e jepi. A'ere jane jarejuee jarejuka esage re Jeju'i 'ga rerowiar wywapiukari jarejaupe. ²“Je'akwaap je” 'jara 'gā ni'akwaawi we futat. ³Jarejuwarete 'ga ree jareporomutar ire jane jemogyi 'ga jekoty'aawamū. 'Ga 'ā jane kwaap.

⁴A'awamū je pē mu'ei maira'me a'agawa upe eroopyrer are. Maira'me a'agap ekoete rerowiaara 'gā 'ā wyro'o mýina owase. A'ere 'gā 'ā jupe eroopyrera me'ega ka'aranūū are. Naekoa'uweri maira'me a'agawa. Janeruwarete 'ga te 'ā eko ma'ea. Majepei tee futat Janeruwaretea. Aipoa jane 'ā sikwaap. ⁵A'ere 'ā Janeruwarete 'ga kwaapare'ema 'gā maira'me a'agaw are etee 'gā norywamū. Kwaiwete agawewi futat maira'me a'agawa. A'etea nitywi futari maireteetea mū kwe pe. ⁶“Janeruwarete 'ga etee futat Maireteetea ako” 'ea 'ā jane sikwaap. 'Ga te 'ā mama'ea wapo rakue. Ojeupe etee futat 'ga jane apoi rakue. Majepei tee futat Janejararete 'ga. Jeju'i Kristu 'ga te 'ā Janejararetea. Janeruwarete 'ga 'ā mama'e apoukaa 'ga upe rakue. 'Ga futat 'ā jane mogyaukaa 'ga upe rakue.

⁷Aipo 'ā jane sikwaap. A'ere 'ā amumera 'gā naeapyoi we ee. Maira'me a'agawa muoryparera 'gā tāmējē 'ā rakue. A'eramū 'gā maira'me a'agawa rowase imonopyrera 'wau wea'aramū etee futat ee. Aipo 'gā naeapyoi katu we futat Jarejuwarete 'ga ree. A'eramū nipo 'gā 'jau ojeupe: “Ajemotywet sipo je Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau etee nipo 'gā ojeupe maira'me a'agawa upe imonopyrera 'u re. ⁸Naani. Natemi'u are rūi Janeruwarete 'ga 'i janee: “Esage 'ga jee”, 'jau. Najaneremi'ua rūi jane muesaage Janeruwarete 'ga upe. Janeremi'ua ajul'jaju'jawe etee futat 'ga upe. Wyro'o jane i'ua esageramū 'ga upe. Wyro'o jane i'ue'ema nanē esageramū 'ga upe nū. Maira'me a'agaw awi pēneatee'ema te nia'wryi 'ga upe.

⁹Pēē mū te nipo ajee pēneatee ete jui rakue. A'eramū nipo pēē maira'me a'agawa upe imonopyrera 'ua wesageramū futat pē nupe. A'ere nipo Jeju'i 'ga rerowiar yau 'gā nupe i'ua nia'wryi futari. Naeatei we 'gā jui. A'eramū pēē pejejea'aramū 'gā nee. Mīmera mama'ea 'wawe'em 'ga rerowiar yau 'gā nowase.

Kasi a'e pe pemuea'arukat etee 'gã maira'me a'agaw are ne. ¹⁰Kasi a'e pe 'gã pẽ nesag ire 'i ojeupe ne: “Aipo 'ga Janeruwarete 'ga kwaapararetea. 'Ga 'ã maira'me a'agawa roga pype mama'e a'u. A'eramũ je a'eramũ tejemu'jau 'ga ree”, 'jau nipo 'ga ojeupe etee futat. A'eramũ futat pẽẽ 'gã muea'arukaa maira'me a'agaw are etee ne nũ. “Kuu. Maira'me a'agawa upe imonopyrera te je a'u nũ'ũ. 'Awamũ pa ajee je manũi ra'e”, pẽ mu'eukat 'gã ne. A'eramũ futat wea'aramũ etee maira'me a'agaw are ne nũ. A'eramũ futat 'gã Jejui 'ga ree ojemogypygy are jẽmĩ weateeramũ ne. ¹¹Aipoa te 'gã omotywet Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga 'ã amanũ agawewi 'gã tywera mepyau rakue. A'etea 'gã 'ã opoia 'ga ree ojemogypygy awi. Pẽ nesag ire 'gã mama'e apou pẽ 'jawe. A'eramũ aipo 'gã nemiapofera 'gã motywea Janeruwarete 'ga upe. ¹²A'eramũ nipo pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe 'ga motywerukar ire pẽẽ nanẽ pejejekwau 'ga upe nũ. Kristu 'ga upe aipo apoaramũ nanẽ mama'e tywera peapo nũ. A'eramũ pẽẽ pejejea'gwau nanuara apo awi. ¹³Je nafutari tejewirera 'jawewara 'gã jekwa mama'e tywera apo upe. A'eramũ je tejewirera 'jawewara 'gã nupe wyro'o 'ua ia'wyre'emamũ je nanẽ i'wau'jape'ema nũ. A'eramũ je mama'e tywera apoukare'ema 'gã nupe.

Kristu 'ga remimonofera 'gã

9 ¹Jarejuwarete 'ga upe je mama'e apoi. Jejui Kristu 'ga je mueapyoukat mama'e are. A'eramũ je mama'e esage apou 'ga temu'eawer imũ etee futat. Ymã te Jejui 'ga jesaukari jee ikue, Janejararete 'ga ojesaukaa jee ikue. 'Ga futat ako je monoukat kwe pe omome'wawamũ ikue. Pejejeupe je 'ga mome'uramũ ako pẽẽ nanẽ 'ga rerowiaa ai'i nũ. ²Tekotee 'gã nipo naje rerowiari ajemogyau. “NaJejui 'ga remimonofera rũi Paulo 'ga”, 'jau etee nipo 'gã jee. Aipo 'gã 'e agawewi 'ã peenup. A'etea 'ã je rerowiat pejepe pejejemogyau. Pejejeupe je Jejui 'ga mome'u re ako pẽẽ 'ga rerowiaa ai'i. A'eramũ ako pẽẽ “Paulo 'ga 'ã a'jea futat Jejui 'ga remimonofera mũ ako” 'e rerowiaa ai'i.

³Teago'oramũ je tejemome'wau etee futat 'gã nupe. “Je 'ã Jejui Kristu 'ga remimonoferamũ futat”, 'jau etee je 'ã 'gã nupe tekou. ⁴“Ojeupe Jejui 'ga mome'uramũ 'gã 'ã mama'e monou 'gã nupe, 'gã nemi'uramũ rai'i. Aipoa 'ã wesageramũ pẽ nupe rai'i. Ma'eramũ sipo ajee je upe 'gã mama'e mura nia'wyrĩ pẽ nupe?” 'jau je teago'oara 'gã nupe. ⁵Amumera 'gã 'ã Jejui 'ga remimonofera 'gã wemireko 'gã nerawau ojeupi. Jejui 'ga rewirera 'gã, Pedro 'ga. Mĩmera 'gã 'ã wemireko 'gã nerawau ojeupi, kwe pe Jejui 'ga mome'wau rai'i. 'Gã 'jawe je nanẽ Jejui 'ga rerowiaara kũjã mũ rerekoarũi tejemirekoramũ numiamũ. A'ere je najeremirekoweri te tekou. A'eramũ je tejetee futat tekou. ⁶“Amumera 'gã 'ã oporowykyawe'em ojeupe mama'e muawamũ rai'i. Ma'eramũ sipo ajee ore porowykyi Panape 'ga retee mama'ea orojeupe imuaw are?” 'jau nanẽ je 'gã nupe nũ. ⁷Awỹja sipo oporowyky ekoete wepye'eme? Jefaruu 'gã miamũ 'gã omepy 'gã porowyky are. Ko tymara 'gã nanẽ oko pypiyara a'u futat nũ, oko tymawera repyramũ. Karupa'mĩ are omaenun ma'e

'gã karupa'mĩ kamy rykua ee ojejuka repyramũ. A'eramũ amunipo 'ã je nan tee futat tekou. A'eramũ amunipo 'ã pẽẽ mama'e mua jee 'ga mome'u repy 'jawe.

⁸Najetee rũi aipo 'jau. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe ee rakue. ⁹“Pesĩmat kasi pejejeymawa juowuunan are ipyrug ekoramũ ne iape'ogamũ ne. Tene a'yja mũ 'ui akou. Pẽ nupe futat 'ã iporowykyi. A'eramũ pẽẽ a'yja mũ 'waukaa etee jupe”, 'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are rakue. Pẽneykaw are etee futat sipo 'ga poromũ ikwasiarukaa rakue? ¹⁰Naani. Jane ree nanẽ futat 'ga aipo kwasiarukari rakue. Ko tymara 'gã 'ã 'jau ojeupe: “Anurenure'i nipo je teko pypira 'ui”, 'jau 'gã 'ã ojeupe. Okaapit ma'e 'gã nanẽ aipo 'jau nũ. ¹¹A'eramũ je ko tymara 'jawe Jejui 'ga mome'wau pẽ nupe. A'eramũ amunipo 'ã wesageramũ futat mama'ea je upe pẽẽ imura. ¹²Amumera 'gã nupe 'ã pẽẽ mama'e monou 'gã pejemu'eramũ rai'i. Je ra'ne ako Jejui 'ga amome'u pẽ nupe ikue. Ma'eramũ sipo ajee je upe tee katu ete mama'ea pẽẽ imura nia'wyrĩ 'gã nupe? “Mama'ea pemut amũ jee”, a'e futat amunipo je 'ã pẽ nupe. A'ere je 'ã aipo na'ea'uweri pẽ nupe. Je tee futat 'ã teporowykyau tekou tejeupe mama'e muawamũ. Nafutari je 'gã teago'oa. Nafutari je 'gã amũ 'ea tejeupe: “Omepy are tee 'ga Jejui 'ga mome'ui oreẽ” 'gã 'ea je nafutari. A'eramũ je teporowykyau tejeupe mama'e muawamũ. ¹³Sã'ã Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oporowyky ma'e 'gã. Jarejuwarete 'ga upe tekotee 'gã nemirerurera wyra rapyawe'ẽwe 'gã ape nuga ojeupe, ojemi'waawamũ. Aipoa 'ã pẽẽ ikwaapa. ¹⁴Nan tee futat Janejararete 'ga 'i rakue: “Pemepy ki jeje'ega mome'wara 'gã. A'eramũ ki pẽẽ 'gã mama'e mua 'gã nupe”, 'jau 'ga 'ã rakue.

¹⁵A'ere je 'ã “mama'ea pemut amũ jee, pejemu'e repyramũ”, na'ei pẽ nupe ai'i. 'Awamũ nanẽ je na'ei aipo 'jau pẽ nupe nũ. Ty'ara agawewi nipo je erekou. A'etea nipo je naenũi futari mama'ea pẽ nupe. 'Gã je mepye'ema je muekõẽãina futat. ¹⁶Najerowiaraiw ekoetei je Jejui 'ga mome'u are. 'Ga te ako je mono omome'wawamũ ikue. A'eramũ je 'ga mome'wau tejeupe 'ga 'eawer imũ etee futat. Jeporiay'i amunipo 'ã je, 'ga je'ega renuwe'em ire. ¹⁷Tejemifutar imũ etee 'gã nupe 'ga mome'u re amunipo 'ã je mama'e renũi tekou 'gã nupe temepyawamũ rai'i. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga te je monoi wa'yra 'ga mome'waramũ kwe pewaramũ pẽ nupe ikue. A'eramũ je Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe ikue. ¹⁸Pẽ nupe Jejui 'ga mome'wau ako je mama'e renũine'ema pẽ nupe ai'i. “Mama'ea pemut amũ jee” 'jawe'em ako je pẽ nupe ai'i. A'e are te jerekõẽãjamũ te'yina. Jerekõẽãja jeporowyky repy 'jawe jee.

¹⁹Na'gã amũ nupe oporowyky ma'ea rũi je. Je tee futat aporowyky tejeupe. A'ere je tee futat je jemogoi Jejui 'ga upe oporowyky ma'eramũ ikue. Jejui Kristu 'ga je imome'wau 'gã nupe kwaiwete, 'gã nupe 'ga rerowiar ywyapiukaawamũ. A'eramũ je 'gã nupe oporowyky ma'e 'jawewara.

²⁰Ymã te 'ã Moisesi 'ga judeuramũ oreypy 'gã mu'jau 'gã jemogy are rakue. A'eramũ 'gã mama'e apou 'ga je'eg imũ etee futat rakue. A'eramũ je judeu 'gã

pype tekou je mama'e apou 'gã 'jawe etee futat ai'i. Jejuí 'ga rerowiamũ je tepoia Moisesi 'ga je'eger imũ mama'e apo awi numiamũ. NaMoisesi 'ga je'egera renuw are rũi Kristu 'ga jane katu'ogi. A'eramũ je tepoia Moisesi 'ga je'eger are tejemogypygy awi. A'etea je judeu 'gã nupe Jejuí 'ga mome'uramũ je mama'e apou Moisesi 'ga je'eger imũ 'gã 'jawe etee futat. Kasi a'e pe 'gã niporenuwiweri jeje'eg are. A'eramũ nipo 'gã Moisesi 'ga je'eger imũ etee mama'ea je iaporamũ oporenuwiweramũ jeje'eg are. A'eramũ nipo 'gã Jejuí 'ga rerowiaa ojeupe je 'ga mome'uramũ re'ã, 'jau je tejeupe. ²¹Judeue'ema 'gã pype tekou nanẽ je mama'e apou 'gã 'jawe etee futat. A'eramũ nipo 'gã oje'jawe je rekoramũ nipo 'ã 'gã porenuwiweramũ jeje'eg are re'ã. A'eramũ nipo 'gã nanẽ Jejuí 'ga rerowiaa je 'jawe re'ã, 'jau nanẽ je tekou ikue. Judeuramũ ore upe Moisesi 'ga remikwasiarer imũ tekowe'em futat. A'ere je Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat je reko esagei. Kristu 'ga je'eg imũ nanẽ je reko esagei nũ. A'eramũ je 'gã nerowiarukaa 'gã nupe tekou. ^{22,23}'Gã amũ te aje Jejuí 'ga rerowiaa inãinãni'i etee ikue. A'eramũ je 'gã pype tekou mama'e apoi 'gã 'jawe etee futat ikue. 'Gã poaawamũ Kristu 'ga rerowiar wywapiukaawamũ je tekou iapoi 'gã 'jawe etee futat ikue. Kristu 'ga 'gã erowiaramũ je tekou 'iramũ tekou 'gã nee ikue. Mama'e tesirũmera je aapo Kristu 'ga rerowiarukaawamũ 'gã nupe.

²⁴Sã'ã ujãn ma'e 'gã. "Siesak jarejãna 'jau", 'jau 'gã 'ã ajaupe. A'eramũ 'ã 'gã ujãna pãwẽ pãwẽ esaka. Kwaiwete ujãn ma'e 'gã ujãna. A'ere 'ã majepeja 'ga etee iwaẽmi opytu'wawa upe ajunenunewe. A'eramũ 'gã 'ã ajunenunewe owaẽm ma'e 'ga upe etee akagyrunanũ'i monou 'ga akagyrunamũ 'ga upe. Opia ma'e 'gã nowaẽmi ajunenunewe. Mama'e poyja rerekwara 'gã nanẽ nowaẽmi ajunenunewe nũ. Nan jane Kristu 'ga rerowiaaramũ. 'Ga pyri jareoweramũ jane poiri te mama'e tywera apo awi. ²⁵Ajaupi ujãn enune ujãn ma'e 'gã ojetee ra'ne te 'gã ujãna. A'eramũ 'gã ujãna pokwaapa. A'eramũ 'gã ujãna pokwaaw ire okyjawe'em futat akagyrunanũ'i pyyge'em awi. Ojemogypygyk 'ga ujãn are. Esage futat 'ga jãnawa akagyrunanũ'iã numiamũ. Majepei 'ara rupi etee futat esageramũ. Ka'a apopyrera ete poromũ akagyrunanũ'iã. A'eramũ ai'iwe op'yijagamũ etee futat. Nan tee futat jane Jejuí 'ga rerowiaaramũ mama'e apoi 'ga 'eawer imũ etee futat. A'ere jane naip'yijag etee ma'e are rũi iapoi. 'Ga pyri jarewawamũ te jane iapoi. ²⁶Ma'eramũ je 'ã mama'e apoi 'ga 'eawer imũ etee futat.

Peesak 'ã afuakara resaukaara 'gã ajaupe nanẽ nũ. Ajuowajaa 'gã 'ã afuakara resaukaawamũ. A'eramũ 'ã ajuetykara 'ga afuakara resaukaa. Najoman ekoete rũi nanẽ 'gã ajuetykawamũ nũ. Ojoman esage te 'gã. Nan tee je noko ekoetei. Jejuí 'ga 'eawer imũ etee futat je rekoí. ²⁷Tejemu'akwaapa mama'e tywera apoe'em awi. Naapoi futari te je mama'e tywera. 'Ga remifutar imũ etee futat te je mama'e apoi. "Werowiaramũ Jejuí 'ga pẽtywera moia pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ ki pẽẽ mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat", pẽ nupe 'e reewi je mama'e tywera apou teko re amunipo 'ã Janejararete 'ga naje monoi futari ojeypyri.

Pemuoryp kasi maira'mea ne

10 ^{1,2}Pënea'ar iki judeuramũ oreyppy 'gã nee. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'gã nenũ'ëukari Egitu ywy awi Moisesi 'ga upe rakue. Pe awi 'gã oramũ 'ã Janeruwarete 'ga ywasiga monou imogou 'gã 'arimũ rakue. 'Gã au'jawamũ 'ga ywasiga mogou 'gã 'arimũ rakue. 'Yë'ë upe 'gã waëmamũ 'ã Janeruwarete 'ga 'y mowoka 'gã nupe rakue. A'ere 'ã 'ga ywytu mua 'y mowokawera rupi ywy mukaga 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã 'ã awaupap oyaapa rakue, opy muakÿme'ema futat rakue. Nan 'ã 'gã jemo'wryiarukari Moisesi 'ga upe rakue. ³Najuejue etee futat 'gã ojeupe Jarejuwarete 'ga remimurera 'wau rakue, mana 'jawa 'wau rakue. Ywag awi 'ga mana 'jawa mua 'gã nemi'uramũ rakue. A'lea 'gã i'wau rakue. ⁴Ojeupe 'ga remimurera 'ya nanë 'gã itykua rakue nũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i Moisesi 'ga upe rakue: “Itaúua enupã ywyrã pyu”, 'jau 'ga 'ã Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'y murukaa ita awi 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ã oy'wau rakue. Aipoa ita 'jawe futat Kristu 'ga. Sã'ã 'gã ita awi imuripyrrera 'y rykura rakue. A'eramũ 'gã 'ã amanũme'em o'yuweja upe rakue. Nan tee futat Kristu 'ga rekoi 'gã pype 'gã nee ojejúka esage ma'eramũ. Nuesagi agawewi 'gã 'ga. A'ere 'ga futat 'gã nerekwaramũ rakue. ⁵A'ere oreyppy 'gã najemogyi Jarejuwarete 'ga remifutar imũ rakue. Nomuorywi 'gã 'ga rakue. Amume'ri 'gã etee 'ga muorypa rakue. A'eramũ 'ga amara'neramũ omuorypare'ema 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã momawukaa 'gã ataaw ipe rakue, jũ pyterimũ amunawe'ema pyterimũ 'gã o 'gã nekoramũ rakue.

⁶Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa oreyppy 'gã nee 'gã neko esage'emawer are rakue ee jane mueapyoukaawamũ rakue. A'eramũ jane jarejea mÿine'ema mama'e tywer are 'gã 'jawe. ⁷Gã amũ 'ã maira'me a'agawa muorypa rakue. Kwataua'yra a'agawa 'gã 'ã iapou omairamũ rakue. A'e are nanë 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa rakue nũ. “Maira'me a'agawa upe wemimonofera kumi 'u re 'gã wagairan pãwënamũ etee kÿjã are kũima'e are 'jau. Maira'me a'agawa muoryw ire taetu nipo 'gã otewereteramũ, mama'e tywera apou ajuee”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'gã nee rakue. ⁸Anure nãnëwëjëmĩ rakue nũ, 'gã wagairan pãwënamũ etee kÿjã are kũima'e are 'jau rakue nũ. A'eramũ 'ga mama'e tywera apoarera 'gã Janeruwarete 'ga imomawukaa kwaiwete. Majepej 'ara rupi etee futat 'ga 'gã apisau kwaiwete. Witi tres miu 'gã 'ga iapisau 'gã tywer are rakue. A'eramũ ki jane jaregairane'emamũ 'gã 'jawerimũ. ⁹Anure 'ã 'gã amũ 'jau ojeupe etee futat: “A'jea sipo Janeruwarete 'ga je rereko tyweretei mama'e tywera je iapoawer are 'wei”, 'jau 'ã 'gã ojeupe etee futat rakue. A'eramũ 'ã 'gã mama'e tywera apou 'ga resakawamũ rakue. Nuenuwi aipo 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ Janeruwarete 'ga moja monou 'gã nupe. A'eramũ moja 'gã u'wau 'gã apisau rakue. A'eramũ ki jane iapowe'em 'gã 'jawerimũ. ¹⁰A'ere 'gã amũ Jarejuwarete 'ga ago'wau rakue nũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga ojeppyriwara mũ monou 'gã apisau rakue.

¹¹Aipo are nanē Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa 'ga amū upe ee rakue, ee jane mueapyoawamū rakue. A'ere kasi jane mama'ea siapo 'gã 'jawerimū ne. Niporomukui futari nipo Jejui 'ga ruawa. A'eramū ki jane mama'e esage etee futat iapou 'ga muorypawamū.

¹²Iporiayi "Jereapyo je mama'e are. A'eramū je mama'e tywera apowe'em jepi" 'jara 'gã. Anure nipo aipo 'jara 'gã mama'e tywera apoi. ¹³"Mama'e tywera apoa nipo je etee futat areko re'ã", pe'je nipo. Naani. Najuejue etee futat mama'e tywera apo reko'i jane ree. A'ere Janeruwarete 'ga mama'e apoi u'eawer imū etee futat. Nuapoukari futari 'ga mama'eaya kwaikwaja janee. Janefuakara 'jawe etee futat 'ga mama'eay apoukari janee. A'eramū 'ga, ojeupe peje'egamū, pē mamuakaa mama'e tywera apoukare'ema pē nupe. A'eramū te mama'e tywera nepeapoi.

¹⁴Pemuoryp kasi maira'me a'agawa pejejemogyau ne. Pēē 'ã jejekoty'aawa. A'eramū je aipo 'jau pē nupe. ¹⁵Pēē 'ã i'akwaap ma'eramū. Pejejeupe je'eawer are 'ã pēē pejejeapyoramū pejejemogyau. "Janeremikwaawa resage 'jawe etee futat te Paulo 'ga 'eawer are? Naani te ra'u nū?" 'jau ki pēē pejejaupe je'eawer are pejejea'aramū pejejemogyau. ¹⁶Pejejea'aramū nanē ki Jejui Kristu 'ga remiapofer are nū. Amanū enune 'ã Jejui Kristu 'ga y'way tykurukari wemiayuwa 'gã nupe rakue. "Koa y'waya jerya", 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'eramū jane 'awamū y'way rykua 'ga manūawer are jarejea'aawamū, 'ga muorypa ee. Mani'oko'o'ia 'ga imowowoka imonou wemiayuwa 'gã nupe rakue. "Koa mani'oko'o'ia jero'oa futat", 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'eramū jane 'awamū mani'oko'o'ia nanē jane i'wau 'ga manūawer are jarejea'aawamū nū. ¹⁷Kwaiwete agawewi nipo jane 'ga rerowiaaramū. A'etea nipo jane majepe'i tee mani'oko'o'ia mo'jomol'jou'i i'wau. Kwaiwete agawewi jane Jejui Kristu 'ga rerowiaaramū. A'etea jane sajemogy majepe'i 'yweteewara 'jawe. Kristu 'ga 'ã majepe'i etee futat. A'eramū jane 'ga rerowiaaramū jarejemogyau majepe'i 'yweteewara 'jawe.

¹⁸Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã Israeu juapyrera 'gã wyra rerawau mainana 'ga upe. A'eramū mainana 'ga wyra jukau imo'jau. A'ere 'ga wyro'o pe rapyau Jarejuwarete 'ga upe. A'ere wyra reruarera 'ga wyro'o remyrer ape 'wau. "A'e pyu ore Jarejuwarete 'ga muorywi", 'jau 'gã. ¹⁹A'ere amumera 'gã 'ga rerowiare'ema 'gã wyra mū rerooi imonou maira'me a'agawa upe. "Temaira upe je imonoi", 'jau 'gã ojeupe. A'jea sipo 'gã maira'me a'agawa mairaretea? ²⁰Naani. Mama'eukwaawa upe te 'gã imonoi. Mama'eukwaawa te 'gã amuoryp. NaJarejuwarete 'ga upe rūi 'gã imonoi. NaJarejuwarete 'ga rūi 'gã amuoryp. A'eramū je 'jau pē nupe: "Mama'eukwaawa upe kasi mama'ea pemono ne", 'jau je pē nupe. ²¹Jejui 'ga manū are pejejea'aramū nipo pēē y'way rykua. Aipoa y'way rykur ire kasi maira'me a'agawa upe imonopyrera y'waya petykur ine. Aipoa taetu nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. Jejui 'ga manūawer are pejejea'aramū pēē mani'oko'o'i 'wau. Aipo 'u re kasi mama'eukwaawa upe imonopyrera kumia pe'u ne. Kasi a'e pe mama'eukwaaw are te pēnea'ar ine. Aipoa nanē nia'wryi Janeruwarete 'ga upe nū. Nepemuorywa'uweri Jejui 'ga mama'eukwaawa reewe. ²²Ma'ja te pefutat? Pejejee 'ga mara'nea te ra'u pefutat nū? 'Ga muoryw ire

mama'eukwaawa muorypa 'ga mamara'neukaa pejejee 'ea te ra'u pefutat nũ? A'jea sipo janefuakaramũ Jarejuwarete 'ga fuakara apyraapa? Naani. Ifuakat 'ga janefuakara apyraapa. A'eramũ ki pẽẽ 'ga mamara'neukare'ema pejejee.

Jarejomote'aawa kasi siapo ne

²³Gã amũ nipo 'jau ajaupe: “Jarejemifutara etee futat jane siapo”, 'jau nipo 'gã ajaupe. A'jea futat aipo 'gã 'ea. A'ere amumera nia'wryi 'gã nupe. Mama'e mũ najane mogypygyukari Jejui 'ga ree. ²⁴A'eramũ ki jane mama'e apou jarejopoaawamũ. Najarejeupe etee rui futat kasi mama'ea siapo ne.

²⁵Miaro'o uweita pejewau miaro'o pe mua miaro'o me'egara 'gã nui. Pejeporonupe'ema ee. “Maira'me a'agawa upe imonopyrera te?” 'jawe'em pẽẽ 'gã nupe. ²⁶Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã amũ nupe ee rakue. “Ywya 'ã Janejararete 'ga ma'ea. Ywy pypiara nanẽ 'ã 'ga ma'ea futat nũ”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'gã amũ nupe rakue. A'eramũ ki jane mama'e 'wau jarepy'a'wrye'emamũ ee.

²⁷Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã amũ nipo 'jau pẽ nupe: “Pejot pejemil'waa ore pyri”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'eramũ pejewau etee futat pejemil'waa. “Maranuara te kumia”, 'jawe'em futat pejeporonupe'ema ee. ²⁸“Maira'me a'agawa upe imonopyrera 'gã wapo kumiramũ ko”, pejejeupe 'gã amũ 'eramũ pẽẽ i'wawe'em futat. Kasi a'e pe nepe'ukararũukari 'gã nupe ne. “Ekoay 'gã je mote'arukat Jarejuwarete 'ga upe”, e'i 'gã pẽ nupe ne. ²⁹Pẽẽ 'ã pẽneapyo ee numiamũ. A'ere nipo 'gã naeapyo we ee. A'eramũ pẽẽ i'wawe'em 'gã neape.

Maranamũ nipo pẽẽ mũ 'jau: “Ma'eramũ sipo jane ni'ui mama'ea 'gã 'jawe?” 'jau nipo pẽẽ. “Mama'e mũ apowe'em nanẽ 'gã neape nũ?” 'jau nipo pẽẽ. ³⁰“Jarejemi'war enune nanẽ 'ã jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee jepi. Ma'eramũ sipo ajee 'gã je ago'oi wẽjẽm nũ?” 'jau nipo pẽẽ mũ.

³¹A'eramũ je 'jau pẽ nupe: A'jea futat ki mama'ea siapo 'ga muorypaw imũ etee futat. Mama'e 'wau miamũ ki 'ga muorypaw imũ etee si'u.

³²Jarejomote'aawa apowe'em futat jarejaupe. Judeu 'gã, judeue'ema 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã. Mĩmera 'gã pẽẽ imotywerukare'ema pejejee. ³³Je 'jawerimũ ki peko. Sã'ã je mama'e apoa 'gã muorypawamũ etee futat. Nan ki mama'ea peapo. Naapoi je mama'ea tejemifutar imũ etee. Naapoi je mama'ea temuorypawamũ etee. 'Gã muorypawamũ etee je 'ã mama'e apoi tekou. A'eramũ nipo je Jejui 'ga rerowiarukaa 'gã nupe kwaiwete nanuar are.

11 ¹Kristu 'ga 'jawerimũ je mama'e apoi. A'eramũ ki pẽẽ mama'e apou je 'jawerimũ etee futat.

Jejui 'ga rerowiaara kũjã

²Jeku'i je pẽ nee. Pejejea'aramũ pejemogyau je ree, pejejeupe je'eawer are. Je pejemu'eawer imũ etee pẽẽ mama'e apou. A'eramũ je tekul'iramũ pẽ nee. ³A'ere je 'awamũ mama'e mũ ree pẽ mu'ei nũ. Kristu 'ga 'ũi 'wryiaramũ kũima'eferamũ jane upe. Kũima'e 'gã 'ũina 'wryiaramũ wemireko 'gã nupe. Nan te Janeruwarete

'ga 'ūina 'wyrriaramū Kristu 'ga upe. ⁴Najudeua rūi 'ā pēē. A'eramū ki pēē pejejamiapou etee futat pejejemogyau. Pejejueape Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou kasi kūima'eferamū pejeakaga peau'i taity pyu ne. 'Ga je'eg are pejejamu'jaw ipe nanē pēē pejeakaga au'jawe'em nū. Kūjāmera 'gā etee te ki ajee tajeakaga au'i. A'eramū kūima'efera 'gā wakaga au'jawe'em. Kūima'e 'ga wakaga au'i re amunipo 'ā 'gā amū 'i "kūjā 'jawe 'gā iapoī". A'eramū 'ga ojenosōu jui.

⁵A'ere ki kūjāmeramū pejeakaga au'i futat pejejueape Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou. 'Ga je'eg are pejejamu'jaramū nanē ki pēē pejeakaga au'jau futat nū. Pejejemipokwawer imū etee futat peko. Pejeakaga au'ie'eme nia'wyrī pē nupe. Kūima'efera 'gā etee te oje'eg Jarejuwarete 'ga upe wakaga au'jawe'em. Kasi a'e pe kūjāmeramū pejeakaga au'ie'em ire "kūima'e wā 'jawe ore", pe'je ne. A'eramū pēē aipo pyu pejemena 'gā mojenosōu ne. Ijeapinipyrrera 'jawe ijeakaga au'ie'ema 'gā. ⁶Pejeakag are pejeoporopariwewere'emamū pēē kūjāmeramū peje'awa pīna. Pē'awa pīna pē mojenosī re pēē kūjāmeramū pejeakaga au'jau futat. ⁷Kūima'eferamū jane nipiari jareakaga. Janeruwarete 'ga 'jawewaramū jarejemogyau. Janeruwarete 'ga 'ūina 'wyrriaramū jane. Kūima'e 'gā ajemogyau 'wyrriaramū wemireko 'gā nupe. A'eramū 'gā nemireko 'gā 'gā je'ega renupa.

⁸Nakūjāa rūi Janeruwarete 'ga remiapo ppyfera. Kūima'e 'ga ra'ne te 'ā 'ga wapo rakue. A'ere te 'ga 'ga arukaga mū mosogi 'ga wi kūjānamū iapopyramū rakue. ⁹Nakūjā ēē upe rūi Janeruwarete 'ga kūima'e 'ga apoī rakue. Kūima'e 'ga upe te 'ga kūjā ēē apoī rakue. ¹⁰A'eramū ki pēē kūjāmeramū pejeakaga au'jau taity pyu. Aipo pyu pēē pejemena pejemo'wyrriara resaukaa pejeakaga au'ia. Ywagipewara 'gā nee nanē pejeakaga pīaa nū.

¹¹Jejuī 'ga rerowiaaramū jane jarejopoa pāwē. Nakūima'eramū etee rūi jane Jejuī 'ga rerowiaara. Nakūjāmera 'gā etee rūi nanē 'ga rerowiaare'emamū. Najuejue etee futat jane 'ga rerowiaara. A'eramū jane jarejopoa pāwē etee futat. ¹²Ymā te Janeruwarete 'ga kūima'e ppy 'ga arukag awi kūjā ppy ēē apoī rakue. A'ere 'ā ae 'awamū kūima'eramū ae 'ari kūjā awi. A'ere jane Jarejuwarete 'ga remiapofera juejue futat jane.

¹³Maran te pekwaap? Esage te kūjāmera 'gā oje'ega Jarejuwarete 'ga upe wakaga au'jawe'em? Naani te ra'u nū? ¹⁴Jare'awukua jane 'ā kūima'eramū enosōu. ¹⁵A'ere 'ā kūjāmeramū pēku'i te peje'awuku are. Pē'awukua ako pēakaga au'jawa 'jawe pē nupe. ¹⁶Aipoa etee je'ea. Maranamū nipo 'gā amū je ago'wau aipo je'eawer are. A'ere ore Jejuī 'ga rerowiaara 'gā mu'ei aipo are nanē kwe pe ikue nū. A'eramū 'gā nanē ajemogyau ojeupe ore'eawer imū etee futat iapou. Ajepeja 'ga rerowiaara 'gā nanē aipo apou nū.

Jejuī 'ga manūawer are janerea'ap

(Mateu 26.26-30; Maku 14.22-26; Luka 22.14-23)

¹⁷'Awamū je pē mu'akwaawi mama'e mū ree. Najeku'i je pēnemīapo mū ree. Jarejuwarete 'ga muorypaw ipe pejejatykau a'e pēē na'ga muorypawamū etee rūi pejejatykau 'ga ree. Pejejamueu a'e mama'e are Jarejuwarete 'ga mogytaaw

ipe. ¹⁸“NaJarejuwarete 'ga muorypawamũ etee rūi 'gã jatykai. Omojopype wějēmĩ 'gã mama'e tesirũ pyu nũ. A'eramũ 'gã ajamueu morogyta tesirũ are”, e'i 'gã amũ 'ua pẽ mome'wau jee ai'i. “Maranamũ nipo amumera je upe 'gã nemimome'ua a'jea futat”, 'jau je pẽnera renupa te'yĩna ai'i. ¹⁹Pejejamueaw ipe nipo i'akwaap ma'e 'gã pekwaap. “Na pa ae i'akwaap ma'eramũ ra'e”, 'jau nipo pẽẽ ijamue'ema 'gã nesaka. I'akwaap ma'e 'gã najamuei. Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat 'gã mama'e apoi. ^{20,21}“Sajatyka jarejemi'waa 'jau. Jarejemi'wapaw ire mani'oko'o'ia si'u Jarejararete 'ga manũawer are jarejea'aawamũ 'jau”, 'jau a'e pẽẽ pejejaupe. A'ere a'e nepejuapesagi. Pejejatykaupawe'ẽwe a'e pẽẽ mama'e 'waupap pejejau. A'eramũ a'e 'gã amũ 'ua, mama'e 'upaw ire etee. A'eramũ a'e pẽẽ mü emi'uu ma'eramũ. Pẽẽ mü a'e pejejeawryrywamũ miamũ. Nepemã'ei sipo “ty'ara upe nipo jane 'gã amũ mogyi” 'e are? Ma'eramũ sipo pejejea nepeetygi pejejuee? ²²Ty'ara rerekou pejeje'wyr ipe ra'ne pejejemi'waa. Pẽpoyi etee te sipo 'gã nenunewe mama'e 'upaw ire? Aipoa nia'wyri. Ijemi'ware'ema 'gã pemojenosĩ aipo pyu. Emi'ue'ema 'gã taetu pereko tywerete aipo pyu. Aipo pẽẽ iaporamũ je “Esage aipoa”, na'ea'uweri pẽ nupe.

²³Jarejararete 'ga etee futat je mu'e mama'e are, amanũawer are janerea'aawamũ janejatykaaw are. “Jemanũawer are pejejea'aramũ pejejatykau ki nan peapo”, 'jau 'ga jee ikue. A'eramũ je pẽ mu'jau tejeupe 'ga 'eawer are. Ia'wyre'ema 'gã po pe omono enune 'ã Jejui 'ga mani'oko'o'i pyyka opo pe. ²⁴A'ere 'ga 'Uwarete 'ga muorypa ee rakue. A'ere 'ga 'ã imo'jau imonou wemimue'efera 'gã nupe rakue. “Koromũ jero'oa. Sã'ã mani'oko'o'i jemo'ia. Nan futat nipo jero'oa jemo'i pẽ katu'okawamũ”, 'jau 'ga 'ã 'gã nupe rakue. “Je manũ re ki pẽẽ mani'oko'o'i 'wau je manũawer are pejejea'aawamũ”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. ²⁵Ojemi'wapaw ire 'ga kaneeku pyyka y'way reko'woka ipype. A'ere 'ga imonou 'gã nupe. “Koromũ jerya. A'ere'ere'i nipo 'gã amũ je jukai jery reko'woka. Jemanũ are nipo Jeruwarete 'ga je rerowiaaramũ pẽ katu'ogi najuejue etee. 'Awamũ karupa'mĩa nepejukau'jawi pejetywera mepyawamũ. Poromũ futat Janeruwarete 'ga je'eg ymanera numiamũ. A'ere 'awamũ 'ga je'eg yaua te. Je rerowiaaramũ etee te 'ga 'awamũ petywera moiri pẽ nui. Poromũ futat Janeruwarete 'ga je'eg yaua 'awamũ. Y'way rykua ki pẽnea'at je ree”, 'jau Jejui 'ga 'gã nupe rakue. ²⁶A'eramũ je 'awamũ 'jau pẽ nupe: Mani'oko'o'i 'u are pejejatykau pejejamuea'aa Jarejararete 'ga manũawer are. Y'waya nanẽ ki pẽẽ itykua nũ. 'Ga ruru'jawe'emauwe pẽẽ namutat iapou pejejemogyau. Aipo apoa “Kristu 'ga manũ janetywer are rakue” 'e resaukaa ajemogy tee ma'e 'gã nupe.

^{27,28}A'ere ki jane i'u enune janerea'at ra'ne jarejee. “Najetyweri te je?” 'jau ki jane jarejeupe. Jarejuwarete 'ga jaretywera moir ire te jane aipoa mani'oko'o'i 'ui. Kasi a'e pe jane jemotyweri 'ga upe ne. 'Ga manũ kurapara 'jawewaramũ nanẽ jane poromũ nũ. ²⁹A'eramũ ki jane i'u enune jarejekatu'oka ra'ne te i'wawamũ. Jarejararete 'ga manũ are jarejea'aawamũ te jane aipo mani'oko'o'i 'ui. Ma'eramũ 'ã aetywere'ema etee futat i'ui. Kasi a'e pe Janeruwarete 'ga jane rereko tywerete ee ne. ³⁰A'ere a'e pẽẽ nanarũ peapo rai'i. Pejetywera pype

we futat a'e pēẽ i'wau rai'i. Ma'eramũ a'e Janeruwarete 'ga pē nereko tyweretei ee rai'i. A'eramũ a'e pēẽ mũ pejekaruaramũ rai'i. Pēpytuna 'gã a'e amũ amanũmũ rai'i. ³¹A'eramũ ki jane, i'u enune, jarejea'aramũ jarejee: “Jeresage te je Ku'jywa 'ga upe?” 'Jau ki jane jarejeupe. Jaretyweramũ jane jareporogytau Jarejuwarete 'ga upe jarejee ra'ne. “Jetywera emoit je wi” 'Jau ki jane 'ga upe ra'ne. A'ere te jane i'ui. Kasi a'e pe 'ga jane rereko tyweri ee ne. ³²Jejuu 'ga rerowiaaramũ miamũ Janeruwarete 'ga jane rereko tyweri'i janetywer awi jane mosamamũ. A'eramũ nipo jane jarejemu'Jau 'ga je'ega renuw are. A'eramũ 'ga jane monowe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga rerowiare'ema 'gã nupi.

³³A'eramũ ki pēẽ pejepytuna 'ga rapesaka ra'ne. 'Gã jatykapaw ire tãmējẽ pēẽ Jarejararete 'ga ree pejejea'aawa mani'oko'o'i 'wau y'way rykua 'Jau. ³⁴Pejepy'arayparamũ pēẽ pejejemi'waa pejeje'wyr ipe ra'ne. A'eramũ pēẽ Jarejararete 'ga ree pejejea'aawa mani'oko'o'i 'wawamũ etee futat pejejatykau pejejee. A'eramũ Janeruwarete 'ga pē nerekou tywere'em ee. Pē pyri tewau tãmējẽ tamueapyo pēẽ mama'e mũ ree 'Jau.

'Ga 'Agesagea mama'e apoukaa janee

12 ¹Je upe ka'arana mua ako pēẽ pejepronupa Jarejuwarete 'ga 'Agesage are rai'i. Jejuu 'ga jane erowiarãmũ te Janeruwarete 'ga U'agesage muri janee. A'eramũ jane mama'e apou 'ga pãjẽ mũ. A'eramũ je pē mueapyou ee. ²Jejuu 'ga rerowiare'emawe ako pēẽ maira'me a'agawa muorypa rakue numiamũ. Noje'egi maira'me a'agawa. Nuenuwi pēje'ega. A'eramũ 'ã pēẽ pejejemorytee ee rakue. 'Awamũ ajee 'ã Jejuu 'ga perowiat. 'Ga muorypa 'ã pēẽ 'awamũ. ³A'eramũ je pē mueapyou mama'e are 'awamũ. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramũ jane je'egaiwi Jejuu 'ga ree. Na'ga 'Agesage rerekwara rui Jejuu 'ga ago'oara. 'Ga 'Agesage rerekwaramũ etee te jane 'i: “Jejuu 'ga 'ã janejararetea”, 'Jau jane 'ga upe.

⁴⁻⁶Janeruwarete 'ga 'Agesagea te 'agamũ mama'e apoukaa janee. Najueapyo 'jawe ete rui te aje 'ã 'ga ae mueapyo pãwēi mama'e are. Ae mueapyo tee te futat 'ga 'Agesagea 'ga remifutar are. Majepei tee futat 'ga 'Agesagea numiamũ. A'ere najareju'Jaju'jawe rui janeremiapoa. A'ere jane Jarejararete 'ga upe etee futat iapoi. Najareju'jawe rui agawewi jane mama'e apou. A'ere Janeruwarete 'ga etee futat iapoukari jane upe. ⁷Janeruwarete 'ga 'Agesagea ako Jejuu 'ga rerowiaaramũ jane pype. A'eramũ 'ga 'Agesagea mama'e apoukaa jane upe Jejuu 'ga remifutar imũ etee. 'Ga 'Agesagea futat mama'e apou ajuawyawyukaa ae upe. Namajepei amũ etee rui 'ga 'Agesagea mama'e apoukari ae upe. Wapo pãwē pãwē futat ae upe imajuawyawyau. U'agesagea 'ga imua ae upe ojopoawamũ. ⁸Janeruwarete 'ga 'Agesagea ae mũ mueapyou ae'akwaaw are. A'eramũ aipo 'gã jane mu'akwaapa ee. Amumeramũ 'ga 'Agesagea aeremikwaawe'ema kwaawukaa ae upe. A'eramũ 'gã aeremikwaawe'ema kwaawukaa ae upe. ⁹Amumeramũ 'ga 'Agesagea Jejuu 'ga rerowiarukaa nanimenime ae upe. Amumeramũ 'ga 'Agesagea ojero'wu ma'e 'gã katu'ogukaa ae upe. ¹⁰Amumeramũ 'ga 'Agesagea aeremiapoe'ema apoukaa ae upe. Amumeramũ 'ga 'Agesagea Jarejuwarete 'ga je'ega mome'uukaa ae upe.

Amumeramũ 'ga 'Agesagea mama'eukwaawa kwaawukaa ae upe ae rereko are. Janeruwarete 'ga remiapo are nanẽ jane mueapyoukaa nũ. Amumeramũ 'ga 'Agesagea ae moje'eg amuteeukaa. A'eramũ 'ga 'Agesagea wẽjẽmĩ futat aeje'eg amutee kwawukaa ae mũ upe nũ. A'eramũ 'ga imome'wau ikwaapare'ema 'gã nupe. ¹¹ A'ere majepi tee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea. A'ere mama'e apoi juawyawyukari ae upe wemifutar imũ etee futat.

'Ga rete 'jawe jane 'ga rerowiaaramũ

¹² Sã'ã aeretea majepi tee futat. A'ere 'ã mukũ aejyuaa. Mukũ 'ã aeretymakaga. Mukũ 'ã aepya. A'ere 'ã majepi tee futat aeretea. Nan tee Kristu 'ga rerowiaaramũ jane jemogyi. Kwaiwete agawewi ae jemogyi. A'ere ae majepi 'ywetee futat ae jemogyi. ¹³ Jeju 'ga rerowiaaramũ ae jemogyiaju'jaju'jawe etee futat 'ga upe. Judeuramũ ore, judeue'emamũ pẽẽ, ka'a pewara 'gã, oje'wyrarete pewara 'gã. Mĩmera ae Jeju 'ga rerowiaaramũ etee futat. A'eramũ Janeruwarete 'ga U'agesage mua jane. A'eramũ 'ga 'Agesagea jane mogyau majepi tewaramũ futat.

¹⁴ Peesak 'ã aeretea. Majepi tee futat 'ã. A'ere 'ã mukũ aejyuaa, mukũ aeretymakaga, mukũ aepya, mukũ aereaa. A'ere 'ã naju'jawe rui iporowyki. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'Agesage porowyka namajepi 'ywetee rui. ¹⁵ Ma'eramũ sipo pẽẽ mũ: "Naapoi je mama'ea 'ga 'jawe. A'eramũ nipo je teporowykawe'em Jeju 'ga upe", 'jau. Aepya amusipo 'ã "Na'ga poa rui nã'ã je re'ã e'i. A'eramũ je te'ỹine'ema 'ga rete are", e'i sipo aepya? Naani. Aipo e'i agawewi futat amunipo 'ã. A'etea amunipo 'ã jane nimonogi jarepya jarejewi. ¹⁶ "Na'ga reaa rui je. A'eramũ je te'ỹine'ema 'ga rete are", 'jau sipo aenamã? Naani. Aipo e'i agawewi amunipo 'ã. A'etea amunipo 'ã jane nimonogi jarenamã jarejewi. ¹⁷ Jarejea etee ereko re maran sipo jane mama'e renui? Jarepya etee ereko re maran sipo jane mama'e retuna? ¹⁸ A'ere 'ã Janeruwarete 'ga janerete apoi wemifutar imũ etee futat rakue. ^{19,20} A'ere 'ã ae awowo'gi ma'e 'jawe. A'ere aeretea majepi 'ywetee futat. Nan tee futat jane Jeju 'ga upe majepi 'ywetee futat. Naju'jawe rui agawewi janeporowyka 'ga upe. A'etea jane jarejemogyau majepi 'ywetee futat 'ga upe.

²¹ A'eramũ aerea 'jawarũ'em aepe upe: "Nafutari je ene", 'jawarũ'em. Aeakaga nanẽ aepy upe: "Nafutari je ene", 'jawarũ'em nũ. Nan tee futat Jeju 'ga rerowiaaramũ jane ni'earui jarejaupe: "Narafutari ore 'gã", 'jawarũ'em. ²² Sã'ã janepy'a ifuakare'ema agawewi. A'ere ipyu jaretywe'em ire amunipo 'ã niko'uweri. ²³ Jarepira renosĩ re amunipo 'ã jane ipiaa. Jarepira renosũe'em ire jane ipiare'ema futat. Jarepir a'wyre'em are miamũ futat jane jejuka esagei. ²⁴ A'eramũ jane esage ma'ea rerekou etee futat. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga janerete apoi nan tamẽjẽ rakue. A'eramũ jane jarepir a'wyre'em are miamũ jarejukau esage etee futat. Nan ki sajejuka esage te jarejuee. Sireko esage pãwẽ etee futar iki 'gã.

²⁵Janeretea majepej tee futat. Mukūi futat 'ā janepya numiamū. A'ere janepy oi ajuewiri etee futat. Janepya sipo oo amū ko katy ajepeja awau kwe katy 'jau? Naani. Ajaupi etee futat ioi. Nan tee ki jane Jejuj 'ga rerowiaaramū jane jarejopoa etee mama'e apou. ²⁶Sā'ā jane jemuaēma jarejo'o tesirūgatu are. Nan tee futar iki sajemuaēm mama'e tywera aja iaporamū. 'Ga rerowiaaramū nipo jane mū ku'iramū. A'eramū jane 'ga 'jawe futat jareku'iramū 'ga pyri.

²⁷Jejuj 'ga rerowiaaramū jane kwaiwete. A'ere jane jemogyi majepej 'yweteewara 'jawe etee futat. Janeruwarete 'ga jane rerekou najuejue etee futat. A'eramū jane jarejemogyau Kristu 'ga rete 'jawe futat. ²⁸Jarejuwarete 'ga Jejuj 'ga rerowiaaramū jane moporowykyukat ojeupe. Amumeramū nipo 'ga ae monou kwe pe Kristu 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe. Wemimu'efera 'gā na'ne Kristu 'ga imonou kwe pewara 'gā nupe omome'waramū rakue. A'ere nipo 'ga ae monoi 'ga mome'waramū nū. Amumeramū nipo 'ga ae mogyau janerekwawa amunaw ipe oje'ega mome'waramū etee futat. Amumeramū nipo 'ga ae mogyau moromu'jaramū oje'eg are. Amumeramū nipo 'ga aeremiapoe'ema apoukaa ae upe. Amumeramū nipo 'ga ojero'wu ma'e 'gā majarueteukaa. Amumeramū nipo 'ga ae mogyau ojopoaawamū. Amumeramū nipo 'ga ae mogyau 'wyririamū ajaupe. Amumeramū nipo 'ga aeje'eg amutee pyu ae moporogytaukari ajaupe.

²⁹Najuejue etee rūi 'ga ae mū'ēi kwe pe oo ma'eramū Kristu 'ga mome'waramū. Kwe pe oo ma'e 'gā kwe pe oo ma'e 'gā tee futat nū. 'Au 'ga je'ega mome'wara 'gā 'gā tee futat nū. Moromu'jara 'gā moromu'jara 'gā tee futat nū. Aeremiapoe'ema apoara 'gā 'gā tee futat nū. ³⁰Ojero'wu ma'e majarueteara 'gā 'gā etee futat nū. Ije'eg amutee ma'e 'gā ajuowase imoje'egipyra 'gā 'gā tee futat nū. Ojoje'eg amutee are eapyo ma'e 'gā 'gā tee futat nū. A'eramū ae pāwēūjē etee ajuemiapo are jarekarakatue'emamū ajemogyau. ³¹A'eramū ki pēē pejejea mŷina Jarejuwarete 'ga upe pejeporowyky esage are etee. "Ene'agesagea tuapoukat jee eneremifutar imū etee", 'jau ki pēē 'ga upe.

'Awamū je pē mueapyoi mama'e esage mū ree nū.

Ajuee aeporomutat

13 ¹Kwaiwete agawewi mama'e esage apoa. A'etea ajuee aeporomutat taetu esage. 'Gā je'eg tesirūmera agawewi nipo je iapou. Ywagipewara 'gā je'ega we agawewi nipo je iapou. A'ere je 'gā nee teporomutare'em ire ae a'wyre'ema 'gā 'jawe etee futat je rekoi. Janeruwarete 'ga je imome'ua we futat nipo wa'wyre'emamū 'gā nupe. Itaju motenawera 'jawe etee futat nipo. ^{2,3}Ajuee aeporomutara te esage Janeruwarete 'ga je'ega mome'u esage apyraapa. Mama'e are nipo je tejeapyoramū agawewi. Jarejuwarete 'ga remiaporam are miamū nipo je tejeapyoramū. Kristu 'ga nipo je erowiar wwyapiau agawewi. Aeremiapoe'ema nipo je iapou agawewi. Tekaraemā nipo je imonoupap agawewi ikaraemāe'ema 'gā nupe. Jejuj 'ga rerowiar are nipo je tejejukaukaa agawewi 'gā nupe. A'ere je 'gā nee teporomutare'em ire ia'wyre'emamū futat je rekoi.

⁴Ajuee iporomutat ma'e 'gã ita'wa te ajemogyau ajaupe. Ojomogekogekowe'em akou. Ajuee iporomutat ma'e 'gã ota'uwe'emamũ mama'e are. Nojerowiaraiwi ojee te. ⁵Ajuee iporomutat ma'e 'gã nije'egaiwi ajaupe. Naea'ari 'gã ojee etee futat. Ajuee iporomutat ma'e 'gã nimara'nei ajuee. Najuaykai 'gã ojeupe mama'e tywera aja iapoawer are. Naea'aru'jawi 'gã au'jeteramũ ajemogyau mama'e tywera ojeupe aja iapoawer are. ⁶Ajuee iporomutat ma'e 'gã u'arasigamũ ajuemiapo tywera resakawe. Niku'ì etee 'gã ee. Mama'e esagea 'gã iapo re tee 'gã ku'iramũ ajemogyau. Mama'e a'je are etee te 'gã ku'iramũ. ⁷Ajuee iporomutat ma'e 'gã niku'ipawi akou mama'eay jeaporamũ. Aku'iramũ etee akou ojopyri. Ajuee iporomutat ma'e 'gã ajuerowiaa, ojemogypyka ajuee. Ajuee iporomutat ma'e 'gã mama'e esage aja iapoa wapesak te ajemogyau. Ajuee iporomutat ma'e 'gã ota'waramũ etee akou ajaupe. Najemogekogekoi ae.

⁸Niporomutapawi futari ae Jejuì 'ga rerowiaaramũ ajuee. Anure nipo jane Jarejuwarete 'ga je'ega nimome'tu'jawi. 'Awamũ Janeruwarete 'ga oje'ega mome'uukari jane mũ upe. A'ere nipo 'ga anure nomome'tuukaru'jawi janee. Anure nipo jane nije'eg amuteeu'jawi. 'Awamũ 'ã 'ga U'agesageu etee jane mũ moje'eg amuteeukari. A'ere nipo 'ga anure najane moje'eg amuteeukaru'jawi. Anure nipo janereapyo teepawamũ etee jane wi. 'Awamũ 'ã 'ga jane mueapyoukari mama'e are. A'ere nipo 'ga anure najane mueapyoukaru'jawi ee. ⁹'Awamũ 'ã 'ga najane mueapyopawukari mama'e are. Janereapyoi jane kwakwai'ì ee. 'Awamũ 'ã 'ga jane mueapyoi'ì ete mama'e are. 'Awamũ 'ã 'ga oje'ega nomome'upawukari janee. 'Awamũ 'ã 'ga oje'ega mome'uukari'ì etee janee. ¹⁰Jejuì 'ga rur ire tãmējē te nipo janereapyopawamũ mama'e are.

¹¹Kunumĩnamũ tekou je kunumĩ remiapo etee futat iapoi ikue. Kunumĩ je'eg imũ je je'egi ikue. Kunumĩ rea'aw imũ jerea'aramũ mama'e are ikue. A'ere je tejemotuw ire je pòiri kunumĩ remiapo awi ikue. ¹²'Awamũ janereapyo'iramũ etee 'ga ree. Sã'ã ae mama'e 'aga resaga weraweraw are jaremã'jãu. A'ere 'ã jane niesagi katui. Nan tee futat jane. 'Awamũ Jejuì 'ga kwaawi'ì etee. Anure te nipo jane 'ga resaka ypy we 'ga kwaawi katu katu. 'Awamũ jane Jarejuwarete 'ga kwaawi'ì etee. Anure nipo jane 'ga kwaawi 'ga jarekwaapawera 'jawerimũ etee futat.

¹³'Awamũ 'ã jane Jejuì 'ga rure'emauwe 'ga rerowiari jarejemogyau. 'Ga rura jane iapesaka jarejemogyau. A'eramũ jane jareporomutaramũ jarejuee jarejemogyau. Jarejuwarete 'ga ree nanē jareporomutaramũ nũ. A'eramũ jarejuee janeporomutara wesageramũ futat mama'e esage apyraapa.

'Ga 'Agesagea mama'e apoukaa janee

14 ¹A'eramũ ki pēē pejeporomutar esageramũ etee futat pejejee. Jarejuwarete 'ga upe nanē ki pe'je nũ: “Epājēa emut jee. Mama'ea taapo enepājē mũ etee enee 'jau”, 'jau ki pēē 'ga upe. “Eje'ega taetu emome'uukat jee”, 'jau ki pēē 'ga upe. ²Ije'eg amutee ma'e 'gã noje'egi

ajaupe. Nokwaawi 'gã 'gã 'ea. Jarejuwarete 'ga upe etee te futat ije'eg amutee ma'e 'gã je'egi. Jarejuwarete 'ga remiaporama 'gã imome'wau Jarejuwarete 'ga 'Agesage pãjẽ mũ. A'ere 'gã je'ega renupara 'gã nokwaawi 'gã je'ega. Janeruwarete 'ga etee te okwaap. ³A'ere Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã imome'ui oje'eg imũ etee futat ajaupe. A'eramũ aipo 'gã ajamueapyou ee ojomojemogypygyukaa Jeju 'ga ree, 'gã mu'jau 'ga ree. L'arasig ma'e 'gã 'gã omaku'iuakat, 'gã mojemogypygyukaa nanẽ 'gã 'ga ree nũ. ⁴Ije'eg amutee ma'e 'gã ojeupi etee futat ojomojemogypygyukat Jeju 'ga ree. A'ere Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã Jeju 'ga rerowiar wwyapiukari 'ga rerowiaara 'gã nupe.

⁵Pẽje'eg amuteea juejue je afutat. A'ere je pẽ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u futaretei. Janeruwarete 'ga je'ega mome'ua taetu esage pejejatykaaw ipe. A'ere nipo Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã amũ mueapyoukari 'ga je'eg amutee are. A'eramũ nipo 'ga amũ ojoje'ega mome'wau ajaupe. A'eramũ nipo aipo 'ga ajamueapyoukaa ee. Aipoa esage futat. Janeruwarete 'ga je'ega mome'u resage 'jawe futat aipoa. ⁶Pejejepyri je oramũ amũ sipo maran pẽneapyo jeje'eg are teje'eg amutee etee pejejeupe jeje'egamũ? Nepẽneapyoi futari amunipo 'ã ee. A'ere je pẽje'eg imũ etee futat tejeupe Jarejuwarete 'ga 'eawera mome'ui pẽ nupe pẽ mueapyoawamũ. 'Ga je'eg are pẽ mu'jau je 'ga kwaawukari pẽ nupe. A'eramũ je 'ga rerowiar wwyapiukaa pẽ nupe. A'ere amunipo 'ã jeje'eg amutee re nepẽneapyoi ee. A'eramũ amunipo 'ã je 'ga rerowiar wwyapiukare'ema pẽ nupe. ⁷Sã'ã maraka apoara 'gã. Jumi'a py a'wyre'emamũ 'ã enupara 'gã ikwaawe'ema 'gã jemogya. Nan amunipo 'ã pẽ. ⁸Jumi'a 'jawewara 'gã 'ã ipyau jefaruu 'gã momoranupawamũ ajuapisaw are. Ajuapisawa maraka renupa 'gã awau ajuapisaw ipe. A'ere ipy a'wyre'ema 'gã nipokawy ipyau ajaupe. A'eramũ jefaruu 'gã ikwaape'ema. ⁹Nan tee futat pẽje'ega renupara 'gã naeapyoi pẽje'eg amutee are. Ee amueapyoukare'em ire 'gã jumi'a py a'wyre'ema renupara 'gã 'jawe. Naeapyoi futari ee. ¹⁰Kwaiwete aeje'ega. Naju'jaju'jawe rui aeje'ega. Oje'ega apoara 'gã etee te eapyoramũ oje'eg are. ¹¹'Gã amũ je'eg are tejeapyoe'em ire aipo 'gã towajar amuteea futat 'gã jee. Je nanẽ towajar amutee 'jawe futat 'ga upe nũ. ¹²Nan tee pẽ pejejepyriwara 'gã nemikwaawe'ema etee iapo re. "Epãjẽ emut jee mama'e apoukaawamũ", 'jau 'ã pẽ Jarejuwarete 'ga upe ra'e jepi. A'eramũ ki pẽ "Epãjẽ emut jee ejerowiar wwyapiukaawamũ ejerowiaara 'gã nupe", taetu 'jau ki pẽ 'ga upe.

¹³Ije'eg amutee ma'eramũ ki pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. "Je mueapyoukar ape jeje'eg amutee are, ki Ku'jyp. A'eramũ je 'gã mueapyou ee", 'jau ki pẽ 'ga upe. ¹⁴Teje'eg amuteeramũ je nanẽ tejeapyoe'emamũ ee. Te'ag imũ etee futat je je'egi Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ je tejeapyoe'emamũ teje'eg are. ¹⁵Maranuara sipo ajee je aapo? Naani. Aapo pãwẽ futat je. Te'ag imũ teje'ega 'ga upe. Tejea'aw imũ nanẽ teje'ega 'ga upe nũ. Te'ag imũ futat nanẽ temaraka'aga 'ga upe. A'ere je tejea'aw imũ nanẽ temaraka'aga 'ga upe jepi nũ. ¹⁶A'ere 'ã peje'ag imũ etee Jarejuwarete 'ga muoryw ire pẽ pyriwara 'gã nokwaawi pẽje'ega. A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga muorype'ema futat mama'e are pẽ pyri.

Nokwaawi 'gã pėje'lega. ¹⁷Esage agawewi nipo pėje'lega. A'ere 'gã naeapyoí ee. A'eramũ 'gã aku'ie'emamũ ee. ¹⁸Je nanẽ futat jeje'eg amutee jepi. Pẽ apyraapa je teje'eg amuteeramũ jepi. A'e are je Jarejuwarete 'ga muorywi. ¹⁹A'ere je Jejuí 'ga rerowiaaramũ pẽ pype tekou je pėje'lega etee iapoi jepi. Inãinãni'ĩ etee agawewi je teje'lega pẽnemianuwamũ. A'etea 'ã pêneapyo ee jepi pejeje'lega je iaporamũ jepi. Kwaiwete teje'eg amutee iapo re amunipo 'ã nia'wyrí pẽ nupe ee pêneapyo'e'ema.

²⁰Sã'ã jane 'ga rerowiaarareteramũ janerea'ara jarejuee. “Jeremiapoa sipo Jejuí 'ga rerowiãr ywyapiukat 'gã nupe? Naani te ra'u nũ?” 'jau 'ã jane ojemetup ma'eramũ jarejeupe mama'e apo enune. A'eramũ ki pẽ pejejemogyau ojemetup ma'eramũ. Ojemetup ma'e rea'ar imũ tãmějẽ ki pêne'a't mama'e are. Kunumã 'ã ojee tee futat ea'at ajemogyau. A'eramũ ki pẽ kunumĩ 'jawe etee pejejea'are'emamũ mama'e are. A'ere kasi mama'e tywera peapo ne. Kunumãkyra 'jawe ki pejemogy. Sã'ã kunumãkyra mama'e tywera apoe'ema. Nan iki pejemogy kunumãkyra 'jawe mama'e tywera apowe'em. ²¹Ymã we futat 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari oje'eg are rakue:

“Nepeenuwi futari jeje'lega.

A'eramũ je towajara 'gã murukaa pẽ nupe.

Nepekwaawi futari 'gã je'lega.

A'etea nepeenuwi futari jeje'lega”,

'jau Janeruwarete 'ga 'ã ikwasiarukaa ka'aran are rakue.

²²Jareje'eg amuteeramũ jane Jarejuwarete 'ga pãjẽa te esaukari 'ga rerowia'e'ema 'gã nupe. A'eramũ futat 'gã oporesagamũ ajemogyau wemikwaawe'ema wowase jane iapoa renuw ire. A'ere 'gã naeapyoí jane 'e are. A'eramũ 'gã ojemu'jawe'em jane remimome'u are. Amumera 'gã amara'neramũ ee. A'ere jane 'gã je'eg imũ Jarejuwarete 'ga je'lega mome'ui 'gã nupe 'ga rerowiaara 'gã mu'jau ee. ²³A'eramũ pẽ pejejea'aramũ mama'e are. Amumẽ nipo tekotee 'gã 'ua osou pẽ jatykaaw ipe. Jejuí 'ga rerowiaare'ema 'ga amũ miamũ nipo 'ua osou 'ga rerowiaaramũ janejatykaaw ipe. A'eramũ nipo 'ga wapyakau janeje'eg are. Janeje'eg amutee renuw ire te nipo 'gã 'i: “Kuu. Ije'ëran ekoete ma'e 'gã te ra'e. Wapo ekoete te 'gã ajemogyau ra'e!” 'jau nipo 'gã janeje'lega renupa. ²⁴A'ere nipo 'gã wemikwaaw imũ etee Jarejuwarete 'ga je'lega mome'u renuw ire Jejuí 'ga rerowiaare'ema 'gã neapyoramũ otywer are. A'eramũ nipo 'gã 'jau ojeupe: “Jetywet je Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo 'gã ojeupe wemikwaawa oje'eg imũ imome'u re. ²⁵A'eramũ nipo 'gã 'jau ojeupe: “Jetywet je tekou”, 'jau nipo 'gã ojeupe. A'eramũ nipo 'gã amũ “Jetywera emoit je wi je mogou ejemiayuwamũ”, 'jau nipo 'gã Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ nipo 'gã 'jau pẽ nupe: “A'jea futat ra'e. Janeruwarete 'ga rekoi 'au pẽ pype ra'e”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe.

Jejuí 'ga rerowiaaramũ janejatykaap

²⁶A'ere je 'awamũ pẽ mu'ei pẽjatykaaw are. Pẽẽ mũ ki pejemaraka'aga 'ga upe pejejuowase. Pẽẽ mũ ki pejejamu'jau 'ga je'eg are. Pẽẽ mũ ki pejejeupe Jarejuwarete 'ga 'eawera mome'wau pejejaupe. Pẽẽ mũ ki pejeje'eg

amuteeramũ. Pěẽ mũ ki pejejamueapyoukaa 'ga 'eawer are. Nanuara pyu pěẽ pãwěũjě etee futat Jejui 'ga rerowiar ywyapiukaa pejejaupe. ²⁷Pejeje'eg amutee re majepeinume pejeje'ega. Kasi a'e pe nepejamueapyoukari ee ne. Pãwěũjě etee kasi peje'eg ine. Maranamũ nipo mukũi pejeje'eg amuteeramũ, maranamũ muapyt pejeje'eg amuteeramũ. Oje'eg ypy ma'e 'ga je'ẽmaw ire ki 'gã amũ tomome'u 'ga remimome'ufera 'gã nupe, 'gã mueapyoukaa aipo 'ga 'eawer are. A'eramũ nipo 'ga amũ oje'eg amuteeramũ nũ. ²⁸A'ere nipo ee oporomueapyo ma'e 'ga nitywi amũ. A'eramũ kasi aipo 'ga toje'eg ine. Jarejuwarete 'ga upe etee te aipo 'ga je'egi. Ojeupe etee nanẽ 'ga oje'ega nũ.

²⁹Mukũmukũi'ĩ 'gã etee ojeupe Jarejuwarete 'ga 'eawera mome'wau. A'eramũ enupara 'gã 'jau: “Janeruwarete 'ga futat te 'ga moje'egukat jane upe ra'e? Naani te ra'u nũ? 'Ga 'mea 'eramũ nipo NaJaneruwarete 'ga rũi 'ga moje'egukari”, 'jau nipo enupara 'gã. ³⁰Pějatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga oje'ega pěẽ mũ nupe, oje'ega renuparamũ pěẽ mũ nupe. A'eramũ ki pẽ nowase oje'eg ma'e 'ga topik pejeje'ega anupa. ³¹Pěẽ futat nipo pejamu'e Jarejuwarete 'ga je'eg are majepeinume pejeje'eg ire. A'eramũ te nipo pejamu'e Jejui 'ga rerowiar ywyapiukaa pejejaupe. ³²Oje'eg ma'e 'gã oje'eg amue wemifutar imũ etee futat. Oje'ega momigarũmũ nanẽ wemifutar imũ nũ. ³³Pãwěũjě etee peje'egamũ sipo Janeruwarete 'ga ku'iramũ pẽ nee? Naani. Majepeinume ajaupe omome'waramũ te 'ga pẽ mu'ei. Janeruwarete 'ga nafutari oje'eg are pejamue ekoetea. Pěneko esagea te 'ga afutat.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã mu'jau je 'gã mu'e pãwě aju'jawe etee futat. ³⁴A'eramũ ki kũjãmera 'gã topig etee Jejui 'ga rerowiaara 'gã jatykaramũ, wapykau etee pejemu'jara 'ga je'eg are. Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari ee rakue. “Kũjãmeramũ ki pejemena 'gã je'ega peenuw etee”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. ³⁵Nepẽneapyoi nipo mama'e are. A'eramũ ki pejejemogyau etee enupa. A'eramũ pěẽ pejeje'wyr ipe etee futat pejepronupa ee pejejaupe. Pejejatyka pype kasi kũjãmeramũ pepronup pejejaupe ee ne, pejomojenosĩ ne.

³⁶Pěẽ mũ nipo je'eawera rerowiare'ema pejejemogyau. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: “Pẽ nupe ra'ne sipo Janeruwarete 'ga je'egi rakue? Pẽ nupe etee sipo 'ga je'egi?” Naani. Napẽ nupe ra'ne rũi 'ga je'egi rakue. Napẽ nupe etee rũi nanẽ 'ga je'egi nũ. ³⁷Pěẽ mũ te nipo ajee a'jea futat Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u are pẽneapyo katu rail'i. “Ga te 'ã je mopãjẽ”, 'jau nipo pěẽ mũ rail'i. A'eramũ nipo aipo 'jara 'gã je'eawera kwaapa. “A'jea futat ra'e. Jarejuwarete 'ga 'eawera etee futat Paulo 'ga okwasiat ka'aran are ra'e”, 'jau nipo 'gã. ³⁸A'ere nipo 'gã amũ je'eawera nuerowiari futari. A'ere kasi pěẽ nanẽ perowiat aipo 'gã je'ega ne.

³⁹A'eramũ ki pěẽ 'jau: “Jarejuwarete 'ga je'ega mome'ua je afutat”, 'jau ki pěẽ pejejeupe. A'ere kasi pemosĩ 'gã je'eg amutee awi ne. “Au'je pejeje'eg amutee re”, 'jawe'em pěẽ pejejaupe. ⁴⁰Pejejemogyau esage etee futat mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imũ.

Amanũ re Kristu 'ga ferawí nũ

15 ^{1,2}Pěẽ 'ã jerewirera 'jawe futat. Kũjãmeramũ 'ã pěẽ jerenyra 'jawe futat. A'eramũ je pẽ muea'aa Jejui 'ga mome'uawer are. Ymã te ako je Jejui 'ga mome'ui pẽ nupe ikue. “Jejui 'ga 'ã Janeruwarete 'ga ra'yraretea. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga 'ga muri 'au wyw pe kunumĩakyrãmũ janee rakue. Ojemotuw ire 'ga 'ã 'gã mu'jau akou 'Uwarete 'ga ree rakue. A'ere 'ã 'ga ojejukaukaa ae a'wyre'ema 'gã nupe janetywer are rakue. Amanũmũ 'ga 'ã janetywera mepyaau 'Uwarete 'ga upe rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi Jejui 'ga jane erowiarãmũ”, 'jau ako je pẽ nupe ikue. A'eramũ ako pěẽ aipo renuw ire Jejui 'ga rerowiaa ai'ĩ. 'Ga rerowiarãmũ Janeruwarete 'ga pẽ mogyi wa'yramũ. 'Ga mome'u rerowiarãmũ Janeruwarete 'ga pẽ katu'oka, petywera moia pẽ nui. A'ere 'ga pěẽ 'ga rerowia 'meramũ Janeruwarete 'ga nepẽ katu'ogi.

³Je upe Janejararete 'ga 'eawera resagesagerãmũ futat. Aipoa etee futat je amome'u pẽ nupe. Ymã we te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã nupe Kristu 'ga ree rakue. 'Gã nemikwasiarer imũ etee futat 'ã Kristu 'ga amanũmũ janetywera mepyawamũ rakue. ⁴'Ga manũ re 'gã 'ga monou 'ga nuga ita kwara pype rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawí imuapyra 'ara rupi etee rakue nũ. A'e are nanẽ 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari rakue nũ. ⁵Oferaw ire 'ã Kristu 'ga ojesaukaa Pedro 'ga upe ra'ne rakue. A'ere 'ã 'ga ojesaukaa pãwẽ wemimonofera 'gã nupe rakue. ⁶A'ere 'ga jesaukari kwaiwete wewiri oo ma'efera 'gã nupe rakue. Kiētus 'gã 'ga resaka rakue. Kwaiwete 'gã nupe jẽmĩ ojesaukaa rakue nũ. 'Gã jatyka 'gã nuwamũ 'ga jesaukari 'gã nupe rakue. Ajemogyau we futat 'ã 'ga feraw ire 'ga resakarera 'gã amũ. Opapap futat 'ã amumera 'gã numiamũ. A'ere kwaiwete je futat 'ga resakarera 'gã jemogyi. ⁷A'ere 'ã 'ga jesaukari Tiago 'ga upe rakue nũ. A'ere 'ã 'ga ojesaukaa wemimonofera 'gã nupe pãwẽũjẽ etee rakue, 'gã jatyka 'gã nuwamũ rakue nũ.

⁸A'ere je wyw pe 'ga rekoramũ naesagi 'ga ikue. Naatai je tekou 'ga rupi ikue. Ywag ipe oo re te 'ga jesaukari jee ikue. Narowiari je 'ga 'gã pyri ikue. Anure te je 'ga rerowiari ikue. Sã'ã kunumĩakyrã 'ara'ne'ema oy awi. Nan tee futat je narowiara'nei Jejui 'ga ikue. ⁹Tea'wyre'emamũ je tekou ikue, Jejui 'ga remimonofera 'gã a'wyre'ema apyraapa ikue. Jejui 'ga rerowiaara 'gã je erekou tyweaete tekou ikue. A'eramũ je mojenosõmayau kwe pewara 'gã 'ea. “Paulo 'ga Jejui 'ga remimonofera 'ga” 'ea je mojenosõmayau etee. Na'ga porowyky apoara rũi je ako ikue. A'eramũ aipo 'gã 'ea je mojenosõmayau etee je mogyau 'ga rerowiar ire ikue. ¹⁰Naapoi je mama'e esagea tekou Jarejuwarete 'ga upe ikue. A'etea 'ga iporomutar esage je ree je rekoramũ ra'e jepi. A'eramũ 'ga jetywera moia je wi ikue, je mogou omome'waramũ ikue. A'eramũ je 'ã 'agamũ tekou rẽwẽjẽmĩ 'ga mome'waramũ pẽ nupe. Ajepeja 'gã 'ga remimono ppy 'gã apyraapa 'ã tekou 'ga mome'wau pẽ nupe. A'ere najetee rũi iapoi. Janeruwarete 'ga te 'ga mome'uukat je upe. ¹¹A'ere je Jejui 'ga remimono ppy 'gã 'ga mome'u 'jawe etee futat 'ga mome'ui nũ. Nasigaty rũi futat je 'gã nemimome'u awi

imome'ui pē nupe. A'eramū ki pēē pejejea m̄yina pāwē etee futat ore 'ga mome'u are. Naimome'wara 'gā nee rūi pēē pejejea m̄yja. Jejuī 'ga mome'u are te ki pejejea pem̄yī ete. A'eramū pēē Jejuī 'ga rerowiaa pejejemogyau.

Kristu 'ga ferawa 'jawe nipo 'ga rerowiaaramū jane ferawi nū

¹²Ymā te ako ore Kristu 'ga ferawa mome'ui pē nupe ikue. “Janeruwarete 'ga Kristu 'ga omoferap imogou nū”, 'jau ako ore pē nupe ikue. Ma'eramū sipo ajee neperowiari aipo ore'ea? Ma'eramū sipo ajee aipo pe'je amū: “Noferawi futari ae amanū re”, pe'je pejejemogyau. ¹³Amanū ma'eferamū ae noferawu'jawi futari 'e re amunipo 'ā Kristu 'ga nanē noferawi rakue nū. ¹⁴Kristu 'ga ferawe'em ire amusipo 'ā je ma'eramū imome'wau pē nupe? Kristu 'ga ferawe'em ire amusipo 'ā ma'ja perowiat? ¹⁵A'jea futat amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amunipo 'ā ore'meramū Jarejuwarete 'ga upe. “Janeruwarete 'ga Kristu 'ga moferaparera”, aru'e ekoete te ra'u ore pē nupe rakue nū. A'eramū amunipo 'ā ore oro'meramū Jarejuwarete 'ga upe aipo 'e re rakue. ¹⁶Amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amunipo 'ā Kristu 'ga noferawi futari rakue nū. ¹⁷Kristu 'ga ferawe'em ire amunipo 'ā ore pē moryteei te 'ga ree. Oro'me amunipo 'ā ore erowiarukaa pē nupe rakue. A'eramū amunipo 'ā Janeruwarete 'ga pētywera moire'ema pē nui rakue. A'eramū amunipo 'ā pēē pejewau mama'eukwaawa rapyaw ipe pejemanū re. ¹⁸Jejuī 'ga rerowiaara 'gā amū amanūmū rakue. A'ere 'gā nanē amunipo 'ā nowyru'jawi a'jea futat amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire. ¹⁹A'jea futat amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amunipo 'ā jane jarejemogypyka futatee futat jarejemogyau Kristu 'ga ree. A'ere amunipo 'ā jane kokari jarejemogyau. A'eramū amunipo 'ā jane jare'arasigamū tekotee 'gā 'arasiga apyraapa.

²⁰A'ere 'ā nanarūi futat. Kristu 'ga 'ā oferap futat rakue. A'eramū jane “Kristu 'ga rerowiaaramū nanē jareferapa jaremanū re nū” 'e rerowiaa futat. ^{21,22}Ymā a'e Atāu 'ga nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. A'eramū 'ā 'ga amanūmū rakue. A'eramū jane 'agamū jaremanūmū. 'Ga ree futat ajee 'ā jane nanē jane manūi nū. A'ere 'ā 'awamū Kristu 'ga ferawi amanū re rakue. A'eramū jane 'ga rerowiaaramū jane nanē jareferapa nū. ²³Kristu 'ga futat jane upe oferaw ppy ma'efera. A'eramū nipo jane 'ga remiyuwamū nanē jareferapa 'ga ruramū nū.

²⁴⁻²⁸A'ere 'ā 'ga nuri we. 'Ga rur ire te nipo Janeruwarete 'ga 'ga ree iporomutare'ema 'gā pājē pojekai 'gā nui. A'ere 'ā 'ga iapopawe'emawe 'ga futat 'ga reni 'wyriaramū janee. Ymā te 'ga amū ka'arana kwasiari ee rakue: “Anure nipo Janeruwarete 'ga Kristu 'ga m̄yī 'wyriaramū 'gā nupe najuejue etee futat”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. Naojeupe rūi 'ga 'ga m̄yina 'wyriaramū. Tekotee 'gā nupe tee 'ga 'ga m̄yina 'wyriaramū. Kristu 'ga futat mama'eukwaawa 'wyriara remiyuwa momapa. Ae manūa nanē nipo 'ga imateepapa nū. A'eramū te nipo ae namanū'jawi futari. Kristu 'ga futat nipo mama'eukwaawa 'wyriara pājē pojekau jui. Emiayuwa pājē reewe futat nipo 'ga ipojekau jui. A'eramū futat nipo 'ga mama'e monoupap katu katu 'Uwarete 'ga po pe. 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat nipo 'ga iapou.

A'eramũ taetu nipo 'ga 'Uwarete 'ga mogou katu katu 'wyriararetereteramũ jarejeupe. Ojeupe nanẽ 'ga 'uwa 'ga mogou 'wyriararetereteramũ. A'eramũ taetu nipo 'ga ruwa 'ga 'ũina mama'e jararetereteramũ.

²⁹Noferawi amanũ ma'efera 'gã 'e re amunipo 'ã ma'eramũ 'gã amũ ojepymĩaukaa ekoete 'y pe amanũ ma'efera 'gã nee, 'gã ferawa resaukaa? Amanũ ma'efera 'gã ferawe'em ire amunipo 'ã 'gã nojepymĩukari tee 'y pe 'ga amũ upe rakue. ^{30,31}Amanũ ma'efera 'gã ferawe'em ire amusipo 'ã ore ma'ja mome'wau arakou au'jeteramũ orojejukaukaa ja'wyja'wyukat ee 'gã nupe. A'ere 'ã a'jea futat te Kristu 'ga ferawi rakue. A'eramũ je tejekõẽãjamũ pẽ nee. A'eramũ je tejemome'wau pẽ nupe. Jejui Kristu 'ga ree, Jarejararete 'ga ree ako jane jemujari ikue. A'eramũ je tejemome'wau pẽ nupe. Jejui Kristu 'ga upe je porowykyi tekou. A'eramũ 'gã afuweramũ je ree. Amanũ ma'efera 'gã ferawe'em ire amunipo 'ã je naporowykyi futari Kristu 'ga upe. A'eramũ amunipo 'ã 'gã afuwere'emamũ je ree. ³²Efesu pe je rekoï. Iraikoãï futat 'auwara 'gã je rerekoi. Sã'ã 'miara ae 'lu ja'wyja'wya. Nan futat 'auwara 'gã je ka'migi ja'wyja'wy je rerekou. Jejui Kristu 'ga je imome'u are 'gã je ka'mika ja'wyja'wy je rerekou. Amanũ ma'efera 'ga ferawe'em ire amusipo 'ã je 'gã mamara'neukar ekoetei tejee? Naani. Namamara'neukar ekoetei amunipo 'ã je 'gã tejee. 'Gã 'jawe etee futat amunipo 'ã je iapou. "Pe'je ki sajemi'wat, kawĩajaiwa rykua nanẽ nũ. Ai'iwe nipo jane manũ 'ja. Jaremanũme'ẽwe sajemi'wa'wa'ri 'jau 'wei", 'jau ekoete amunipo 'ã je 'gã 'jawe etee tekou.

³³A'ere je na'gã 'jawe rũi je rekoï. Pejemoryteeukat kasi 'gã nupe ne. Ia'wyre'ema 'gã pyri pejeko re pẽẽ nanẽ pejemul'jag ia'wyre'emamũ nũ.

³⁴Au'je mama'e tywera pẽẽ iapo re. "Jarejuwarete 'ga remiayuwareteramũ jane jemogyi", pe'je nipo nanuaramũ numiamũ. A'ere nipo pẽẽ mũ nepejemogypygyi futari 'ga ree. Aipo a'e je pẽ mojenosiukaawamũ.

Oferap ma'e

³⁵Pẽẽ mũ nipo 'jau jee: "Maran sipo ajee Janeruwarete 'ga amanũ ma'efera 'gã moferawi? Maran sipo ajee oferap ma'e 'gã netea?" 'jau nipo pẽẽ. ³⁶Aipo 'jaramũ pẽẽ nepekwaawi futari. Sã'ã ae y'wa'ỹja tyma. Y'wa'ỹja 'ã oto'omaw etee. A'eramũ 'ã iywyter ipewara etee 'ua opoa jui y'wa 'ywa mũ. ³⁷A'ỹja etee 'ã pẽẽ ityma. Nay'wa 'ywa rũi 'ã petyim. Otyim ire etee 'ã y'wa'ỹja opopoa, waranupa 'ã. Opopot ma'ea 'ã naa'ỹja 'jawe rũi. Nan tee futat oferap ma'e 'gã netea. Naamanũ ma'efera 'jawe rũi 'gã netea. ³⁸Wemifutar imũ etee futat 'ã Janeruwarete 'ga y'wa'ỹi apoi rakue. Juowuu a'ỹja naamyneju a'ỹja 'jawe rũi. Opopor ire 'lywa najul'jawe rũi ajemogyau nũ.

³⁹Nan tee futat najul'jawe rũi eko ma'eramũ aero'oa. Namiaro'o 'jawe rũi janero'oa. Nawyrali o'o 'jawe rũi nanẽ janero'oa nũ. Napira 'jawe rũi nanẽ janero'oa nũ. ⁴⁰Ywag ipewara naywy pewara 'jawe rũi. Ywy pewara esage futat. A'ere naywag ipewara resage 'jawe rũi. ⁴¹Kwara 'ã enyfuakat futat.

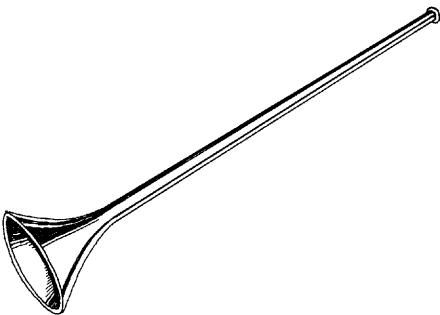
Jay nanē 'ā eny futat numiamū. A'ere nakwara reny 'jawe rūi jay renya. Najaytata reny 'jawe rūi nanē 'ā nū. Najujaju'jawe rūi 'ā eny ma'e renya.

⁴²Nan tee futat janerete yaua na'auwarera 'jawe rūi. 'Awamū jarejero'wau jaremanūmū. A'ere nipo anure jane ferawi jarejero'wuul'jape'ema jaremanū'jape'ema futat nanē nū. ⁴³Otymamū 'ā ae amanū ma'eramū afuakare'emamū. Aereumera 'ā nifuakari. Otyweruuramū nanē 'ā ae nū. A'ere nipo anure oferapa 'ga fuakaramū, okaturamamū nanē nipo 'gā nū. ⁴⁴'Awamū 'ā ae ywy pe futat ojoytymi. A'ere anure ae ferawi ywag ipe awawamū te. Ywy pewara 'gā netea naywag ipewara 'gā nete 'jawe rūi. ⁴⁵Ymā 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā nupe ee rakue: “Kūima'e ppy 'ga, Atāu 'ga, Janeruwarete 'ga iapou rakue, eko ma'eramū rakue”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. A'ere ajepeja kūima'e 'ga, Jejui Kristu 'ga te jane upe okoeteete ma'ea. A'eramū 'ga te jane mogyau ete Jarejuwarete 'ga ra'yramū. A'eramū nipo 'ga futat jane mū'jāu tywy awi. ⁴⁶Janeypy 'ga te aje 'ā naywag awi rūi 'ut rakue. 'Yja apopyrera 'ga te 'ā poromū rakue. A'ere 'ā Jejui Kristu 'ga ywag awi 'ut ma'efera te. Anure te 'ā 'ga ruri rakue. ⁴⁷Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'yja apoi janyepyramū rakue. Aipo 'ga rera 'ā Atāua rakue. A'ere 'ā Jejui Kristu 'ga ruri ywag awi te rakue. ⁴⁸Ywy pewaramū aje 'ā janeretea 'yja apopyrera 'ga retea 'jawe etee futat. A'ere nipo jane anure ywag ipe oo ma'eramū janerete jemu'jagi ywag awi 'ut ma'efera 'ga rete 'jawewaramū. ⁴⁹'Awamū jane jemogyi 'yi apopyrera 'ga 'jawe. Anure te nipo jane jemogyi ywag awi 'ut ma'efera 'ga 'jawe. ⁵⁰'Yi apopyrera janeretea nooi futari ywag ipe. Janero'o, janery. Mīmera nooi ywag ipe. 'Yi apopyreramū jane jaremanūmū futat. A'eramū 'yi apopyrera awawe'em ywag ipe.

^{51,52}A'eramū je 'awamū pēnemikwaawe'ema mū ree pē mueapyoukaa. Jejui 'ga ruramū nipo jane 'ga rerowiaaramū jarejemogyau je futat amū. Najuejue etee futat nipo jarejemu'jaga 'ga 'jawe. Amanū ma'efera 'gā, eko ma'e 'gā. Mīmeramū nipo jane jarejesowo'gōka 'ga 'jawe futat.

'Ga ruramū nipo ywagipewara 'ga amū jumi'aranūū pyau. Ipyrauwe nipo jane jarejesowo'gōka kamēsīete Jejui 'ga 'jawe futat. Jumi'aranūū pyrauwe nipo amanū ma'efera 'gā nanē ū'jāu tywy awi nū. A'eramū futat nipo 'gā ojesowo'gōka imanū'jawe'emamū ajemogyau. Eko ma'efera 'gā nanē nipo ojesowo'gōka imanū'e'emamū.

^{53,54}Janerete yaua nipo 'ga a'eramū futat imua janee. A'ea namanūi janee. A'eramū futat nipo ae manūa atepawamū. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari aipo are 'gā amū nupe ee rakue:

(1 Korītu 15.51,52)

“Anure nipo Janeruwarete 'ga reni 'wyríaramũ jane upe.

A'eramũ futat nipo ae amanũu'jape'ema.

'Ga te 'ã ae manũa omateepap.

A'eramũ ki jane 'ga je'ega etee futat enupa”,

'jau 'gã 'ã ikwasiarukaa rakue. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga amanũ ma'erama 'gã mu'jaga 'gã sowo'gõka imanũe'emamũ etee futat nũ. Ymãwarera 'gã nemikwasiarer imũ etee futat nipo 'ga aipo apou. ⁵⁵Sã'ã jawa'jyra ae kutuga. A'eramũ 'ã ae akutukarera jawa'jyra jukau. A'eramũ 'ã aipo jawa'jyra ae kutugu'jape'ema. Nan tee futat Janeruwarete 'ga ae manũ mateepawi ae wi. 'Ga imateepaw ire ae amanũme'em. A'eramũ jane aipo rapesakaramũ jarekyjawe'em jaremanũ awi. Nitywi futari nipo ae jero'wua poromũ. Ae manũa nanẽ nipo otywe'emamũ nũ. ⁵⁶Awamũ jane manũi futari janepyy 'ga 'ã jaremete'aawer are. Atãu 'ga 'ã nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. A'eramũ 'ga a'eramũ amanũmũ rakue. 'Ga ree 'ã jane nanẽ 'ga je'ega renupe'ema rakue nũ. A'eramũ jane nanẽ jaremanũmũ nũ. ⁵⁷A'ere Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga jane moferawi nũ, werowíaramũ nũ. A'eramũ futat nipo jane jaremanũu'jape'ema. A'eramũ ki jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

⁵⁸A'eramũ ki pẽe Jejui 'ga rerowiar wyyapiãu pejejemogyau.

Jarejararete 'ga upe etee pejeporowykyau pejejemogyau. Jarejuwarete 'ga upe jane porowykyramũ janeremiãpoa esageramũ 'ga upe. A'eramũ ki pẽe pejeporowykyau 'ga upe au'jeteramũ futat, 'ga remífutara apou 'ga upe.

Judeja wyy pewara 'gã nupe ka'aranũũ monoa

16 ¹A'awamũ je pẽ mu'ei Judeja wyy pewara 'gã nupe ka'aranũũ pẽe imono are. Jerusareg ipe kwaiwete ikaraemãe'ema 'gã jemogyi. A'eramũ ki jane ka'aranũũ monou 'gã nupe. Garasi wyy pewara 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã je amu'e aipo are ai'i. A'eramũ je 'awamũ pẽe nanẽ pẽ mu'jau ee nũ. ²Morowykye'ema rupi pejejatykaaw ipe pẽe ka'aranũũ pe rerawau yrũ pype 'gã nupe. Pẽe mũ nipo pejeporowykyau peje'wyríara 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã pẽ mepyyu. A'eramũ ki pẽe kwaiweteu'i ka'aranũũ pe monou'i yrũ pype 'gã nupe. Pẽe mũ nipo inãinãni'i etee pẽporowyky repya. A'eramũ pẽe inãinãni'i etee futat ape monou yrũ pype 'gã nupe. Aipoa pẽe tejenunewe iapo re nipo je ka'aranũũ renũine'ema tekou pẽ nupe. ³A'eramũ nipo je pẽnemimono'ogera etee futat tewau ipyyka imonou Jerusareg ipewara 'gã nupe. A'eramũ ki pẽe 'gã amũ nesaka Jerusareg ipe erawaramũ. Pẽnemimũ'ẽmera 'gã kwaaw ire je ka'arana kwasiaa imonou 'gã nee. “Kweramũ Korítu pewara 'gã nemimonofera 'gã. Ka'aranũũa 'gã werooukat pẽ nupe, pẽ poaawamũ”, ta'e inuga 'gã nupe ka'aran are ikwasiaa 'jau. A'eramũ 'gã jeremikwasiarera rerawau pẽnemimono'ogera ka'aranũũ reewe Jerusareg ipewara 'gã nupe, Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe 'jau. ⁴Maranamũ nipo je esageramũ je nanẽ tewawe'em nũ. Maranamũ nipo je oi futari. Je oramũ nipo pẽnemimũ'ẽmera 'gã awau je rupi.

Paulo 'ga remiapo

⁵Masetoni wyy pe ra'ne je oi. A'e awi futat nipo tewau pē pyri. ⁶Peu nipo je tepytau pē pyri amana po'oga poromukuran. Pejejewi je oramū ki mama'ea pemut jee jeremirerooramū. Ma'ape katu nipo je oi aipo awi. Nakwaawi we je tewawa. ⁷Najeoweri je kamēsiete pē pyri. Pē pyri tekofukuu'ia te je afutat, Jarejararete 'ga ifutar ire.

⁸Awamū je rekoi Efesu pe. Nooa'nei we je 'aw awi. Pētekosti 'jawa 'ara kwaw ire te nipo je oi, jarejatykaawa 'ara kwapaw ire te nipo je oi 'aw awi. ⁹Jejui 'ga je amome'u 'auwara 'gā nupe. A'eramū 'gā kwaiwete 'ga rerowiaa. Amumera 'gā te ajee nafutari 'ga mome'ua. Nuerowiari nanē 'gā 'ga nū, je 'ga mome'uramū.

¹⁰Janejararete 'ga upe Timoteo 'ga porowykyi je 'jawe etee futat. A'eramū ki pēē pejejekau esage 'ga ree, pejejepyri 'ga oramū. ¹¹Peago'o kasi 'ga ne. Mama'ea etee ki pēē imonou 'ga upe 'ga remirerooramū. Pejepota'waramū etee 'ga ree. Pē pyri oo re nipo 'ga ruri 'au je pyri nū. Janerewirera 'jawewara 'gā amū nupi nipo 'ga 'ua. A'eramū je 'gā napesaka nipo te'ŷina.

¹²Awamū je Aporu 'ga mome'ui pē nupe. “Ekwap Korītu pewara 'gā nesaka. Jarejewirera 'jawewara 'gā nupi ekwapa”, a'e je Aporu 'ga upe ai'i. A'ere 'ga nioweri 'gā nupi. Meeweī tee te nipo 'ga oi pē nesaka.

¹³Perowiar wyyapi ki Jejui 'ga. Pkyje kasi 'ga rerowiare'ema 'gā nui ne. Jejui 'ga ki pemome'u 'gā nupe. ¹⁴Pejepota'wa esageramū pejejeue pejeporowykyau esage nanē Jejui 'ga upe nū.

¹⁵Estefana 'ga ako opytuna 'gā netee Jejui 'ga rerowiar ypyramū Akaja wyy pe ikue. Jejui 'ga rerowia ypy we ako 'gā oporowykyau 'ga upe ikue, ajamu'jau 'ga ree ikue. ¹⁶A'eramū ki pēē 'gā je'ega renupa. Pejejeupe 'ga 'eawer imū etee futat pēē mama'e apou. Kwe pe nipo Jejui 'ga ree moromu'jara 'gā amū akou 'gā nee nanē pejeapyakau nū. 'Gā pyri oporowyky ma'e 'gā nanē poromū nū.

¹⁷Estefana 'ga, Fortunatu 'ga, Akaiku 'ga. Mīmera 'gā jemuekōēaina je pyri 'gā nura. Muku te 'ā peko je wi. A'eramū 'ā pēē je poare'ema. A'ere 'ā 'gā nuri je poaa rai'i. ¹⁸Je muekōēaina 'ā 'gā 'ua rai'i. Pēē nanē nipo 'gā pē muekōēaina pē mogyau. A'eramū ki jane 'jau 'gā nupe: “Ore muekōēai ako pejepe ai'i. A'eramū pēē esage ma'eramū ore”, 'jau ki jane 'gā nupe 'gā muorypa ee.

Oje'ega 'ga imonou 'gā nupe 'gā futaa

¹⁹Asia wyy pe je rekoi. 'Auwara 'gā Jejui 'ga rerowiaara 'gā oje'ega monou pē nupe pē futaa. Akira 'ga wemireko ēē retee, Prisira ēē retee oje'ega mono pē nupe pē futaa. 'Gā nog ipe Jejui 'ga rerowiaara 'gā ajatykau ojemu'jau Jejui 'ga ree. 'Gā nog ipe ajatyka ma'e 'gā nanē oje'ega monou pē nupe nū.

²⁰Najuejue etee futat janerewirera 'gā oje'ega monou pē nupe pē futaa.

Jejui 'ga rerowiaaramū ki pejoman, pejejafutaa.

²¹'Awamũ je rete futat ka'arana kwasiari inuga pẽ nupe: “Teje'ega amono pẽ nupe pẽ futaa”, Pauloramũ je ikwasiari pẽ nupe.

²²Jarejuwarete 'ga Janejararete 'ga ree iporomutare'ema 'gã nereko tywera je afutat.

“Ere ejua kamẽšĩete, ki Jejui”, 'jau je Jarejararete 'ga upe.

²³'Ga rerowiaaramũ je pẽ futari. Jarejararete 'ga resage pẽ nerekoa nanẽ je afutat nũ. ²⁴Jeporomutar esage je pẽ nee. Jejui Kristu 'ga perowiat je 'jawe. A'eramũ je tepota'wa esageramũ pẽ nee.

Kweramũ etee jeje'ega pẽ nupe.

2 Korĩtu

Korĩtu pewara 'gã amũ nuerowiari Paulo 'ga. Nafutari 'gã 'ga remikwasiarera. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaru'japa imonou Korĩtu pewara 'gã nupe, 'gã mueapyou oporowyky are. NaPaulo 'ga etee rũi ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

1 ¹Je Pauloramũ ka'arana akwasiat imonou pẽ nupe. Timoteo 'ga ako je pyri. Je 'ã Jejui Kristu 'ga remimonoferamũ. Ymã te ako Jejui 'ga je monoi kwe pewara 'gã nupe omome'waramũ ikue. “Kwe pe ekwap je mome'wau ekou 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee futat 'ga je monou kwe pewaramũ pẽ mu'jaukaa ojee ikue. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou Korĩtu pewaramũ pẽ nupe, Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pẽ nupe. Akaja ywy pe okwasi'o ma'eramũ pẽ nupe nanẽ je ikwasiaa imonou nũ. Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pẽ nupe je imonoi.

²Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga nanẽ 'ã Janejararetea futat nũ. 'Gã nesagea pẽ nerekoa je afutat. 'Gã pẽ mopy'ata'waa nanẽ je ifutaa nũ.

Jarejuwarete 'ga simuoryp

³Janeruwarete 'ga futat 'ã Janejararete 'ga Ruwaretea, Jejui Kristu 'ga Ruwaretea. Ipota'wa 'ã 'ga jane ree jepi. Janeruwarete 'ga 'ã jane poat mama'e apo are kwaiwete. A'eramũ ki jane 'ga muorypa ee. ⁴Ore upe mama'e tywera jeaporamũ, Janeruwarete 'ga ore mojemogypyka jui ojee ai'i. A'eramũ ore nanẽ pẽ poaa 'ga oropoaawera 'jawerimũ etee futat. ⁵Ymã 'ã ia'wyre'ema 'gã Kristu 'ga rereko tyweretei rakue. Nan tee futat ajee 'gã 'ã ore rereko tyweri, Kristu 'ga rerowiaaramũ ore jemogyramũ. A'ere 'ga 'gã ore rereko tyweramũ Kristu 'ga reko'i ore pyri ore mouagukaa ore rereko tywera upe. ⁶'Gã orojereko tywer ire miamũ ore pẽ poari Jejui 'ga rerowiar ywyapiukaa pẽ nupe. Kristu 'ga wejue ore poat ore mouagukaa orojereko tywera upe. A'eramũ ore nanẽ pẽ poararũmũ pẽ mouagukaa nanẽ jupe nũ. ⁷Orojemogypyka arajemogyau Jarejuwarete 'ga pẽ poar are. 'Ga rerowiare'ema 'gã nipo pẽ nerekou tyweaete ore rereko tyweawera 'jawerimũ etee futat. A'eramũ nipo “Janeruwarete 'ga pẽ poaa ore poaawera 'jawerimũ etee futat” 'ea jane 'ã sikwaap.

⁸Pẽẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pẽẽ 'ã jerenyra 'jawe. A'eramũ je 'awamũ tejereko tywera mome'wau pẽ nupe. Asia ywy pe je rekoramũ 'gã

je rereko tyweretei kwaiwete. ⁹Janeruwarete 'ga je jukaukaa werewi 'gã nupe. A'eramũ je tejemuaẽma tejee. “Je juka sipo 'gã pa”, 'jau je tejeupe etee futat ai'i. A'eramũ je tepoia tejee tejemogypygyg awi. A'eramũ je tejemogypygyka Jarejuwarete 'ga ree etee futat 'awamũ. Ae moferapara 'ga ree etee futat je tejemogypygyka tekou 'awamũ. ¹⁰Ma'eramũ 'ga 'ã je a'gui 'gã nui je jukaukare'ema 'gã nupe. Anure nanẽ nipo 'ga je a'gui 'gã nui nũ. Ajemogypygyk je 'ga ree. “Janeruwarete 'ga nojejukaukari 'gã nupe. 'Ga te nã'ã nojejukaukari 'gã nupe re'ã”, 'jau je tejeupe jepi. ¹¹A'eramũ ki pẽẽ pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe je ree. “Epoar iki Paulo 'ga, ki Ku'jyp. Ea'gu ki 'ga 'ga ree ifuwet ma'e 'gã nui”, 'jau ki pẽẽ 'ga upe je ree. A'eramũ 'ga je jukaukare'ema 'gã nupe, ojeupe pejeje'ega pẽẽ imonou'jau'jaw ire. A'eramũ nipo 'gã kwaiwete Jarejuwarete 'ga muorypa je jukae'em are.

Paulo 'ga wea'aramũ kwe pe te nũ

¹²Janeruwarete 'ga 'ã je poat akou jepi. A'eramũ 'ga je mogo esageukaa wowase jepi. Pẽ neape taetu je 'ã tekou esage jepi. A'eramũ je tejerowiaa pẽ pype teko esage are. Naje'mei je pẽ nupe. Pẽ pype tekou tejemuawapia tekou jepi. Aipoa Janeruwarete 'ga ifutaa. Najemogypygygi futari je te'akwaaw ekoete are. Janeruwarete 'ga wejue opota'waramũ je ree. Opãjẽ 'ga imua jee. A'eramũ taetu je tekou esage pẽ pype.

¹³Namama'eay are rũi je ka'arana kwasiari pẽ nupe. Mama'e aye'em are etee te je ikwasiari imonou pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ imogytau pejejeapyoramũ ee. Ee pẽneapyoa je afutat. ¹⁴'Awamũ nipo nepẽneapyopawi ee pejejemogyau. A'eramũ ki pẽẽ pejejea'aramũ ee. A'eramũ nipo pẽẽ pejejeapyokaturamũ ee. A'eramũ nipo pẽẽ Jarejararete 'ga ruaw ipe pejeku'iramũ je ree. Jejui 'ga ruaw ipe pejeku'iramũ je ree pejejee jeku'i 'jawerimũ etee futat.

^{15,16}Ee pẽneapyo are je jemogypygygi tekou ikue. A'eramũ je 'jau tejeupe: “Too Korítu pewara 'gã nesaka 'jau nũ kwy”, 'jau je tejeupe ikue numiamũ. “Masetoni ywy pe tewau tapytaaip Korítu pewara 'gã pyri 'jau”, a'e je numiamũ. “A'eramũ tewau kwe pe 'gã nui. A'ere je tejewya tepytaaiwu'japa 'gã pyri 'jau nũ kwy”, 'jau je tejeupe ikue numiamũ. “A'eramũ nipo je 'gã maku'iu'jawi tejee re'ã”, 'jau je tejeupe numiamũ. Je jewyramũ amunipo 'ã pẽẽ mama'e mua jee Judeja ywy pe jeremirerooramũ. A'ere je nooi. ¹⁷Jerea'at amutee te je nũ. A'eramũ nipo pẽẽ mũ 'jau jee: “'Ime te Paulo 'ga oree 'we”, 'jau nipo pẽẽ mũ jee. A'ere je naje'mei futari pẽ nupe. Maran gatu gatu etee mama'ea jee. ¹⁸Janeruwarete 'ga 'ã ni'mei futari. U'eawer imũ etee futat 'ã 'ga mama'e apoi. A'eramũ je nanẽ te'me'emamũ pẽ nupe nũ. Namoryteei je pẽẽ te'eawer are. ¹⁹Jejui Kristu 'ga ako je amome'u pẽ nupe ai'i. Timoteo 'ga, Silasi 'ga. Mímera 'gã netee ako je Jarejuwarete 'ga ra'ya 'ga mome'wau pẽ nupe ai'i. Mama'e a'jea etee 'ã Jejui Kristu 'ga omome'u rakue. 'Ga futat ako Jarejuwarete 'ga imome'waukaa oree ikue. A'eramũ ore nanẽ mama'e a'jea etee imome'wau pẽ nupe. ²⁰U'eawer imũ etee futat Janeruwarete

'ga mama'e apoi Jejui Kristu 'ga upe. U'eawer imū etee futat Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga muri janee. A'eramū jane 'ga je'ega rerowiaa. "A'jea futat 'ga remiapoā", 'jau jane 'ga upe. A'eramū jane 'ga muorypa Jejui Kristu 'ga ree. ²¹Janeruwarete 'ga futat 'ā Jejui Kristu 'ga rerowiarukaa oree. Pē nupe nanē 'ga futat 'ga rerowiarukaa rakue. 'Ga futat 'ā jane mujat Jejui Kristu 'ga ree. 'Ga futat 'ā jane mogyau wemiayuwamū. ²²Sā'ā jane jarejera kwasiara jarekaraemā are. A'eramū 'ā tekotee 'gā janekaraemā kwaapa. Nan tee futat Janeruwarete 'ga U'agesage muri wemiayuwamū janee. A'eramū jane jarejemogypyyka 'ga 'eawer are: "Te'agesagea je amono pē nupe ra'ne. A'eramū je anure mama'e monou pē nupe kwaiwete'" 'eawer are jane jarejemogypyyka jarejemogyau.

²³Janeruwarete 'ga je kwaap. "Naje'mei je", a'e je 'ā 'ga remianuwamū. Najeje'eg ywyrāfeniweri wejue je pē nupe. A'eramū je tewawe'em pē pyri ai'i. ²⁴"Je te 'ā pē'wyrāra. A'eramū ki pēē mama'e apou je'eawer imū", 'jawe'em je 'ā pē nupe. Pekwaap futat 'ā Jejui Kristu 'ga. A'eramū je 'jawe'em pē nupe: "Jejui 'ga ki perowiat", 'jawe'em je 'ā pē nupe. A'ere je pēnorywa tee ifutari. A'eramū je mama'e apou pē nupe pē muorypawamū.

2 ¹Pēnorywa je afutat. Ma'eramū 'ā je nooi pē pyri. "Kasi je 'gā pyri tewau teje'ega moywyrāfeni 'gā nupe ne kwy", 'jau je tejeupe. "A'eramū amusipo 'ā je 'gā mu'arasigu'japa etee", 'jau je tejeupe. A'eramū je a'eramū tewawe'em pē pyri. A'eramū je ka'arana etee ikwasiaa imonou pē nupe. ²Pē mu'arasig ire sipo awy'ja je maku'iu? Naani. Pejemu'arasig ire naje maku'i pejepe. ³A'eramū je a'eramū 'jau tejeupe ai'i: "Nooi pa je 'gā pyri kwy", 'jau je ai'i. "Kasi a'e pe je 'gā mu'arasigi etee tewau ne kwy", 'jau je tejeupe ai'i. "A'eramū je nanē te'arasigamū 'gā neewe ne kwy", 'jau je tejeupe ai'i. Pē'arasig ire nitywi je maku'iara 'ga amū. Ma'eramū 'ā je ka'arana etee ikwasiaari imonou pē nupe ikue, pē mosōu mama'e tywera apo awi ikue. "Pepoit mama'e tywera apo awi", 'jau je ka'aran are imonou pē nupe. Jeremikwasiarera resag ire mama'e tywera apo awi pejepoira je maku'i. A'eramū pēē nanē pejeku'iramū pejemogyau je 'jawe futat. ⁴Pē nupe ka'arana kwasiaa je tejaa'wau pē nee ai'i. Najeporomu'arasigiweri je pē nee ai'i. A'eramū je tejaa'wau pē nee ai'i. "Ojee jeporomutara 'gā ikwaawa je afutat", 'jau je tejeupe etee futat ai'i. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe ai'i.

Jaretywer awi janepoiriweramū 'ga imoia jane wi

⁵Mama'e tywera apoara 'ga, 'uwa 'ga remireko ēē rerekwara 'ga, je mu'arasig etee ojee ai'i. Pēē mū taetu nipo 'ga pē mu'arasiga pē mogyau rai'i. ⁶A'eramū nipo pēē 'ga rerekou tywea ee rai'i. A'eramū je 'awamū 'jau pē nupe: Au'je ki 'ga rereko tywer ire. ⁷'Awamū ki pēneatee futat 'ga remiapofer awi. Pemur iki 'ga pejejepype nū. Kasi a'e pe 'ga poireteetei Jejui 'ga rerowiar awi ne, 'jau je pē nupe. ⁸A'eramū je 'jau pē nupe: 'Ga ree pejeporomutara ki peesaukat 'ga upe. Pereko esage etee ki 'ga, 'jau je pē nupe.

⁹Pē nupe ka'arana kwasiaa je 'jau tejeupe etee futat ai'i: "Wenup sipo 'gā jeje'ega? Wapo sipo 'ga mama'ea ojeupe je'eawer imū?" 'jau je tejeupe

ai'i. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe ai'i. A'ere ako peenup tāmējē jeje'ega ai'i. A'eramū a'ea je muorypa.

¹⁰Ga remiapofer awi pēneateeramū je nanē jereateeramū jui nū. Pē 'jawe etee futat tejeateeramū 'ga remiapofer awi. Kristu 'ga remianuwamū je 'i: 'Ga remiapofer awi jereateeramū tekou, 'jau je 'ga remianuwamū.

¹¹'Ga remiapofer awi jarejeateemamū nipo mama'eukwaawa 'wyriara jane mote'ari ee. “Janete'ara mama'eukwaawa 'wyriara afutat” 'ea jane 'ā sikwaap. A'eramū jane jarejeateeramū aipo 'ga remiapofer awi. Kasi a'e pe mama'eukwaawa 'wyriara jane mote'areteetei ee ne.

Kristu 'ga retee jane mama'eukwaawa 'wyriara retygi

¹²Troate pe je oi peuwara 'gā nupe Jejui 'ga ree morogyta esage mome'wawamū ai'i. Jejui 'ga mome'wawamū je oi ai'i. Ojepyri je waēmamū 'gā aku'iramū je ree ai'i. “Taruenup eneje'ega 'jau”, 'jau 'gā jee ai'i. Janejararete 'ga te 'gā moporenuwiwerukaa jeje'eg are ai'i. A'eramū 'gā oporenuwiweramū ee. ¹³A'ere je jemuaēmi jarejewirera 'jawewara 'ga ree, Tito 'ga ree. “Peu futat je oi ene rekoa”, e'i 'ga jee ikue. A'ere 'ga nuri we owaēma peu. A'eramū je a'eramū tewau pe awi ai'i nū. Tewau Masetoni ywy pe Tito 'ga rekaa ai'i.

¹⁴A'eramū je Jarejuwarete 'ga muorypa 'ga remiapofer are. Janeruwarete 'ga te 'ā jane poaa mama'eukwaawa 'wyriara retyg are. Kristu 'ga 'ā mama'eukwaawa 'wyriara retyka rakue. A'eramū jane Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramū etyka 'ga retee futat. Sā'ā jany kasiga reafena kwasi'oa jany kasiga ojee imono re. A'eramū 'ā jane pyriwara 'gā jany kasiga reafena renupa. Nan tee futat jane Jejui 'ga mome'ui jarejepyriwara 'gā nupe, 'ga rera muāina 'gā nupe. ¹⁵Sā'ā judeu 'gā mama'e kasiga rapya Jarejuwarete 'ga muorypawamū rakue. Nan tee futat jane 'ga muorywi Jejui 'ga mome'uramū. Janeje'ega renupara 'gā amū nipo Jejui 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'gā katu'oka 'gā mogyau wemiayuwamū. A'ere nipo janeje'ega renupara 'gā amū nuerowiari futari Jejui 'ga. A'eramū nipo 'gā awau ajemogyau mama'eukwaawa 'wyriara rape rupi. ¹⁶Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nupe Jejui 'ga mome'ua mama'e pysoga 'jawe. Niparuerowiariwari 'gā Jejui 'ga ree. Sā'ā mama'e pysoga pyri ae oe'ema. Nan tee 'ga rerowiare'ema 'gā nupe 'ga mome'ua nia'wyri. A'eramū 'gā amanū re awau muku 'ga wi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe te 'gā oi. A'ere Jejui 'ga rerowiaaramū jane upe 'ga mome'ua jany kasiga 'jawe. Jareparuerowiariweramū jarejemogyau 'ga ree. A'eramū Janeruwarete 'ga jane katu'oka jane mogyau wemiayuwamū. A'eramū 'ga jane manū re jane mogyau ojepyri nakwaparimū ete rūi futat. Awyja sipo ajee Jejui 'ga mome'uarū kwe pewara 'gā nupe? ¹⁷Ore futat 'ā 'ga oromome'uarū 'gā nupe. A'ere 'ā amumera 'gā Jejui 'ga mome'ui ka'aranūū are etee ajemogyau. “Jejui 'ga pa je amome'u 'gā nupe kwy. A'eramū 'gā je mepya 'jau kwy”, 'jau imome'wara 'gā ajemogyau ojeupe. A'ere ore nanarūi.

Janeruwarete 'ga 'ā ore monoukat Jejui 'ga mome'wawamū. A'eramū 'ā ore Kristu 'ga remiayuwamū 'ga mome'wau a'jea futat kwe pewara 'gā nupe. Janeruwarete 'ga remianuwamū futat ore 'ga mome'ui.

Janeruwarete 'ga je'eg yau

3 ¹Pē nupe aipo imome'wau sipo ore jerowiaraiwi etee orojee? Naani. Nore kwaawi sipo pejepe? Ore kwaap futat pejepe. A'eramū ore 'jawe'em arajaupe ikue: “Korītu pewara 'gā najane kwaawi we. A'eramū jane jarejemome'wau 'gā nupe”, 'jawe'em ore arajaupe ai'i. Ore kwaap futat ako pejepe ai'i. A'eramū ako ore orojemome'wawe'em pē nupe nū. “Kweramū Janeruwarete 'ga remiayuwa 'ga amū. Paulo 'ga rera”, aru'eu'jap sipo ore ka'arana monou ikwasiaa pē nupe ai'i nū? Naani. ²Pēē futat ore mome'u pejepe ka'arana 'jawe. A'eramū pē nesakara 'gā pēneko esage nanē esaka nū. A'eramū nipo pē nesakara 'gā 'jau ajaupe: “Mama'e a'jea etee Paulo 'ga omome'u. Sā'ā 'ga remimu'efera 'gā, Korītu pewara 'gā jemu'ea ako esage are”, 'jau nipo pē nesakara 'gā. Ore nanē nipo pejemogy esage kwaapa nū. ³Kristu 'ga 'ā pē mogyau wemiayuwamū pē nupe omome'u re. A'eramū pēē pejemogyau 'ga remikwasiarera ka'arana 'jawe. Naitapew are ikwasiaripyra 'jawe rūi pēē. A'eramū pē nesakara 'gā Kristu 'ga remiapofera resaka. Jarejuwarete 'ga 'Agesage pyu futat 'ā Kristu 'ga jane mu'jagi wemiayuwamū. A'eramū jane resakara 'gā 'ga remiapofera kwaapa. ⁴Ore orojemogypyk Jarejuwarete 'ga ree, Kristu 'ga ree nanē nū. A'eramū nipo ore pēneko esage resaka 'jau: “Janeruwarete 'ga te ako jane mono Korītu pewara 'gā mu'jau ikue. 'Gā nupe Kristu 'ga jane imome'uramū ako Janeruwarete 'ga 'ga rerowiarukaa 'gā nupe ikue”, 'jau ore pē nesaka. ⁵Naore tee rūi ako ore Jejui 'ga rerowiarukara pē nupe ai'i. Janeruwarete 'ga te 'ga werowiarukat pē nupe. Janeruwarete 'ga te 'ga omome'uukat oree pē nupe. ⁶Janeruwarete 'ga te Jejui 'ga mome'uukat oree ikue. “Jejui Kristu 'ga pēē imome'uramū Je'agesagea te 'ga rerowiarukari 'gā nupe, 'gā mogyau jeremiayuwamū 'gā momyauu”, 'jau Janeruwarete 'ga oree ikue. A'eramū 'ga ore monou kwe pe Jejui Kristu 'ga mome'wawamū ai'i. Ymā we futat 'ā Janeruwarete 'ga 'jau janepy 'gā nupe rakue: “Teporogytafera renupare'ema 'gā je amono mukuu tejewi 'gā manū re”, 'jau 'ga 'ā rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane mogyi 'ga remiayuwamū Kristu 'ga rerowiaaramū etee te. A'eramū 'ga jane manū re jane mogyau ojepyri nakwaparimū ete rūi.

⁷Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga renūina rakue. “Ere ejua ejeupia 'au je pyri”, 'jau 'ā 'ga 'ga upe rakue. A'eramū 'ā Moisesi 'ga awau ojeupia ywytyra apyte'rarimū Jarejuwarete 'ga pyri rakue. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa itapew are Moisesi 'ga upe rakue. 'Ga je'ega kwasiaramū 'ā Moisesi 'ga reakwara wenyfugamū 'ga wi rakue. A'eramū 'ā Israeu juapyra 'gā ojepyri 'ga jewyramū amā'jāuarūme'em 'ga reakwar are rakue. 'Ga reakwara

renyfuga 'gã neakawayau rakue. Esage te 'ã Janeruwarete 'ga je'eg ymanera rakue. A'ere 'ã janeyypy 'gã nuenuwi futari Jarejuwarete 'ga porogytaa rakue. A'eramũ 'gã 'ã amanũmũ awau mukuu 'ga wi rakue. ⁸A'ere 'ã Janeruwarete 'ga 'awamũ U'agesage muri janee, Jejui 'ga rerowiarukaawamũ janee. Esage futat 'ga 'Agesage porowykya! ⁹Esage futat Janeruwarete 'ga porogytaa rakue. 'Ga porogyta mogytaramũ janeyypy 'gã otywera kwaapa futat rakue numiamũ. A'ere janeyypy 'gã nopoiri otywer awi rakue. A'eramũ 'gã amanũmũ awau mukuu Jarejuwarete 'ga wi 'ga porogytaa renuwe'em ire etee futat. A'ere esageramũ futat Jejui 'ga mome'ua. 'Ga mome'ua jane erowiar ire Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, jane mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ jane jaremanũ re jarewau jarejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ ete rũi. Aipoa 'ga porogyta yaua. “Teja'yra 'ga pẽẽ erowiaramũ je pẽ mogyi tejemiayuwamũ. A'eramũ nipo je anure pẽ mogyau tejepyri” 'ea 'ga porogyta yaua. ¹⁰Esage futat Janeruwarete 'ga porogyta ymanera rakue, Moisesi 'ga upe 'ga remikwasiarukarera rakue. 'Awauwara morogyta yaua taetu aje 'ã esage ete Moisesi 'ga remikwasiarera resage apyraapa. ¹¹Esage futat Janeruwarete 'ga porogyta ymanera. Namutamutarũ futat 'gã Moisesi 'ga remikwasiarera renuwi. A'etea esage futat 'gã nupe. A'ere jane 'awamũ Jarejuwarete 'ga porogyta yau rerekoi. Esage futat 'ga porogyta yaua. Nateepawa'uweri futari 'ga porogyta yaua.

¹²Jarejuwarete 'ga porogyta are ore jemogypygyi arajemogyau. A'eramũ ore orokyjawe'em Kristu 'ga mome'u awi. ¹³Ymã 'ã Moisesi 'ga weakwara piari taity pyu weakwara renyfug awi rakue. Iwewa teepawa resaukaawe'emamũ 'ga imonou oje'arimũ rakue, Israeu juapyrera 'gã nupe esaukaawe'emamũ rakue. Na'gã 'jawe rũi jane iapoi. ^{14,15}Ymã 'ã Israeu juapyrera 'gã naeapyoĩ futari 'ga porogyta are rakue. 'Awamũ miamũ aje 'ã 'gã naeapyoĩ ee. Moisesi 'ga remikwasiarera mogytaramũ iapyaka'jam ma'e 'jawe etee 'gã jemogyi. Kristu 'ga ree ojemujar ire te 'gã neapyoramũ Jarejuwarete 'ga porogyta are. A'eramũ 'gã ajemogyau iapyakwafuk ma'e 'jawe. ¹⁶Jejui 'ga rerowiar ire nipo 'gã neapyoramũ Jarejuwarete 'ga porogyta are. Sã'ã Moisesi 'ga weakwara piaro'woga Jarejuwarete 'ga pyri ojewyawamũ rakue. Nan tee jane Jarejararete 'ga rerowiaaramũ janereapyoramũ 'ga porogyta are. ¹⁷“Janejararete 'ga”, 'jau je. Jarejuwarete 'ga 'Agesage upe te je 'i. Werowiaramũ Jejui Kristu 'ga janetywera moia jane wi, Janeruwarete 'ga 'Agesage muri janee. A'eramũ 'ga 'Agesagea jane mu'jaga Janeruwarete 'ga remiayuwamũ. 'Ga 'Agesage jane rekoramũ jane jaretywe'emamũ rẽwẽjẽmi jaretywera pyu. ¹⁸Ymã Moisesi 'ga reakwara wenyfugamũ Jarejuwarete 'ga pyri 'ga o re rakue. Nan tee Kristu 'ga remiayuwamũ jane jarejemul'jaga 'ga 'jawe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane mu'jaga Kristu 'ga 'jawewaramũ. Anure taetu nipo jane jarejemogyau 'ga 'jawe futat.

Kristu 'ga ree etee ki jarejea simŷi

4 ¹Janeruwarete 'ga ajemuaēma ore ree. A'eramū 'ga ore mogou ojeupe oporowyky ma'eramū. Jejuu Kristu 'ga mome'waramū 'ga ore mogou ojeupe ikue. A'eramū ore orojorypawe'emamū arajemogyau. ²A'eramū ore oropoia mama'e tywera apo awi. Jemime miamū futat ore mama'e tywera apowe'em. Oropoit futat ore mama'e tywera apo awi. Nore'mei futari ore Jejuu 'ga ree. Nasigaty rūi ore Jejuu 'ga mome'ui. Mama'e a'jea etee futat ore oromome'u arakou. 'Ga je'eg imū etee futat ore arajemogyau Jarejuwarete 'ga reape. A'eramū ore resakara 'gā 'jau nipo ajaupe: “Paulo 'ga ako esage Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat ojeupi oo ma'e 'gā netee”, 'jau 'gā ajaupe, ore resaka. ³Jejuu 'ga nipo ore imome'wau esage agawewi. A'etea nipo amumera 'gā naeapyoī ee. 'Ga rerowiare'ema 'gā nipo naeapyoī futari ee. Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gā naeapyoī futari ee. ⁴Mama'eukwaawa 'wyrriara wejue nuerowiarukari 'gā nupe. A'eramū 'gā weapyoe'emamū 'ga mome'u are. Mama'eukwaawa 'wyrriara Jejuu 'ga rerowiare'ema 'gā 'wyrriara. A'eramū wemiayuwa 'gā mueapyoukare'ema ee. Jejuu Kristu 'ga Janeruwarete 'ga 'jawe futat. A'eramū mama'eukwaawa 'wyrriara wemiayuwa 'gā mueapyoukare'ema 'ga ree. ⁵Jejuu Kristu 'ga etee 'ā ore oromome'u 'gā nupe. “Jejuu Kristu 'ga perowiat”, 'jau 'ā ore arakou 'gā nupe. “Ore rerowiat pejepe”, naru'ea'uweri 'ā ore 'gā nupe. “Jejuu Kristu 'ga perowiat”, aru'le te 'ā ore 'gā nupe. “Jejuu Kristu 'ga 'ā Janejararetea. A'eramū pēē 'ga te erowiaa”, 'jau 'ā ore 'gā nupe. 'Ga upe etee futat ore porowykyi arakou. A'eramū ore mama'e apou pē nupe, pē poaa 'ga rerowiar are. ⁶Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ywy apoi ywaga reewe rakue. A'e pype 'ga 'jau rakue: “Ypytunaiwa pype je 'ara mogoi”, 'jau 'ga rakue. 'Awamū 'ā 'ga futat jane mueapyoukaa oporogyta are. Kristu 'ga kwaawukaa janee ikue. Janeruwarete 'ga 'ā esage ma'ea. 'Ga 'jawe etee futat Kristu 'ga. A'eramū jane Jarejuwarete 'ga kwaapa Kristu 'ga reewe futat.

⁷Namaira rūi jane. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga ojekwaawukaa janee. Wa'yra 'ga nanē 'ā 'ga ikwaawukaa janee nū. Sā'ā ae mama'e esage monoa mama'e ryrū pype. Mama'e esagea ae nomonoa'uweri japepo tywera pype. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega muri janetywera po pe rakue. A'eramū 'gā aipo jane imome'uramū wea mŷina ee etee. Najane ree rūi 'gā wea mŷi aipoa jane imome'uramū. Janeruwarete 'ga jane moporowykyukat ojeupe. 'Ga pājē mū etee te jane mama'e apoi 'ga upe. A'eramū janeremiapofera resakara 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa ee. “Ene te 'ā eneresage jepi. Mama'e esagea 'ā ereapoukat 'gā nupe epājē mū”, 'jau 'gā 'ga upe 'ga muorypa ee.

⁸Amumē 'ā mama'e tywera jeapoi janee. A'ere 'ā jane nipoiri futari Jejuu 'ga wi. Amumē 'ā jane jarejemiaporama kwaape'ema. “Maran te je iapoi?” 'jau 'ā jane jarejeupe. A'ere Janeruwarete 'ga jane mueapyoī janeremiaporam are. ⁹Kwaiwete agawewi nipo jane ree iporomutare'ema 'gā jane rerekou tyweaete. A'etea nipo Jejuu 'ga ako jane pyri. ¹⁰Sā'ā 'gā ore rerekoa. 'Gā fuewepawe'ema ore wi.

Kamēsi'isi'i 'gã afueweramũ ore ree. Sã'ã 'gã Jejui 'ga juka rakue. Nan tee futat 'gã fueweramũ ore ree. A'ere Jejui 'ga jejukai ore ree. Ore apisiukare'ema 'ga 'gã nupe. Amanũ re 'ã Jejui 'ga ferawi etee rakue nũ. A'eramũ 'ga akou ore pyri futat. A'eramũ ore resakara 'gã 'ga ferawa rerowiaa. ¹¹Kwe pewara 'gã nupe ore Jejui 'ga mome'uramũ 'ga ree iporomutare'ema 'gã afueweramũ ore ree kamēsi'isi'i. A'ere 'ga nore apisiukari 'gã nupe. A'eramũ ore resakara 'gã 'jau ajaupe: “Ako futat Jejui 'ga 'gã pyri ra'e. Ojejuka futat 'ga wemiayuwa 'gã nee ra'e”, 'jau 'gã ajaupe, ore resaka. ¹²Jejui 'ga ore imome'uramũ 'gã afueweramũ ore ree. “Siapisi 'gã 'jau”, 'jau 'gã ajaupe. A'ere 'ã pēē Jejui 'ga perowiat aipo are taetu. A'eramũ nipo pēē pejewau 'ga pyri pejemanũ re nakwaparimũ ete rui futat pejemogyau.

¹³Ymã 'ga amũ ikwasiaa Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are rakue. “Arowiat je tekou. A'eramũ je imome'wau pē nupe”, 'jau 'ã 'ga ikwasiaa rakue. 'Ga 'jawe ore rekoi. Jejui 'ga ore aruerowiat arakou. A'eramũ ore 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe. ¹⁴Janejararete 'ga manũ re 'ã Janeruwarete 'ga Jejui 'ga moferawi etee rakue nũ. A'eramũ ore “Jejui 'ga jane erowiaaramũ Janeruwarete 'ga jane moferapa etee jane manũ re nũ. A'eramũ 'ga jane mogyau ojeypyri nakwaparimũ ete rui” 'e rerowiaa arajemogyau. Ore nanē nipo 'ga ore rerawau ojeypyri pē neewe. ¹⁵Pē nupe Jejui 'ga mome'u are ore orojereko tywerukaa etee futat 'gã nupe. Pejejeupe Jejui 'ga ore imome'uramũ pēē 'ga rerowiaa. “Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga mua ywy pe janetywera mepyawamũ rakue” 'ea pēē erowiaa. Kwe pewara 'gã nanē nipo 'ga rerowiaa ojeupe ore 'ga mome'uramũ. A'eramũ ki jane Jarejuwarete 'ga muorypa jarekatu'og are.

Anure nipo 'ga mama'e esage muri janee

¹⁶A'eramũ ore a'eramũ aruojere'emamũ Jejui 'ga mome'u awi. Oreretea nipo oymanamũ futat numiamũ. Afuakare'emamũ agawewi futat. A'ere Janeruwarete 'ga ore'aga momyau ore ore rekoramũ. ¹⁷Ore rerekou tyweaete agawewi futat 'gã. A'ere ore 'i etee orojeupe: “Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage muri janee, 'gã je rereko tywera apyraapa”, 'jau etee ore orojeupe. A'eramũ ore oropy'a'wyre'emamũ orojereko tyweramũ. Ore upe Janeruwarete 'ga remimurama esage futat 'gã ore rereko tyweawera apyraapa. ¹⁸Noromyi ore orojea 'auwara mama'e are etee. 'Auwara mama'e teepaw ete kamēsiete. A'eramũ ore orojea mýina Jarejuwarete 'ga ree etee futat. Janeruwarete 'ga te nateepawi futari. Ore upe 'ga remimurama nanē atepawe'emamũ futat nũ.

5 ¹Tapýja 'jawe janeretea. Sã'ã ae tapýi apoa. A'ere 'ã tapýja to'omi kamēsiete. Nan tee futat nipo janeretea. Jane manũnamũ nipo janerete nemamũ futat. A'ere nipo jane manũnamũ jane'aga oi ywag ipe. A'eramũ nipo peu Janeruwarete 'ga janerete yau mua janee nũ. Aipoa jarejete yau rerekou nipo jane nimanũ'jawi futari. ²'Awamũ futar iki janerea'at ywag are. 'Awamũ futat jareoweramũ ywag ipe. Janerea'ar iki jarejete yaua jarejeupe

imurawam are. A'eramū jane jarefaemamū ee, jarejete yau futat are. ³Ywag ipe jane o re nipo Janeruwarete 'ga janerete yau muri janee. A'eramū nipo jane jarejemogyawe'em jarejete'e'eme. ⁴Au ywy pe jarejemogyau 'ã jane jarejaa'wau mama'e tywera rerajaa'wau. Janemanūweri jane 'ã numiamū. A'ere 'ã janeporomojopy'ruweramū futat jarejete are peu jareo re. Jarejete yaua jarejeupe imur ire jane jaremanū'ljape'ema. ⁵Janeruwarete 'ga nanē ojepyri janejemogya afutat nū. U'agesagea ako 'ga amut janee ikue. “Awamū je Te'agesage monoi pē nupe. A'eramū je anure mama'e mū monou'japa pē nupe nū”, 'jau ako 'ga janee ikue. Ma'eramū 'ã jane 'ga 'eawera rerowiari jarejemogyau, “Anure je pē mogyi 'au tejepyri nakwaparimū warāu rūi. Pēnete yau nipo je imonou pē nupe. A'eramū nipo pēē pejemanū'ljape'ema”, 'ga 'eawera rerowiaa jarejemogyau.

⁶A'eramū ore orojoyrwamū 'ga pyri orooram are. 'Au ywy pe arakou ore narakoi 'ga pyri. ⁷A'ere ore jemogypygyi 'ga ree. Naruesagi agawewi ore 'ga. A'etea ore orojemogypyk 'ga ree. Norojemogypygyi ore orojiemiesag are te. 'Ga ree etee futat ore jemogypygyi. ⁸A'eramū ore araku'iramū arajemogyau. Jarejuwarete 'ga pyri oreoweramū arajemogyau. ⁹A'ere ore Jarejararete 'ga muorywa taetu ifutari mama'e mū futara apyraapa. A'eramū ore mama'e apou 'ga remifutar imū arakou. 'Ga remifutara 'ara rupi nipo ore oi peu 'ga pyri. ¹⁰Anure nipo jane jatykai jarejemogyau Kristu 'ga rowase 'ga rerowiaaramū etee juejue. A'eramū nipo 'ga jane mepyyau janeremiapofer are. Janeremiapo tywer are nanē nipo 'ga jane mepyyau i'jawerimū etee futat. Janeremiapo esage are nanē 'ga jane mepyyau nū. Ma'eramū 'ã ore mama'e apoi 'ga remifutar imū etee.

Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'e

¹¹“Mama'e tywera aporamū jane jemogyi Jarejuwarete 'ga kurapara 'jawewaramū 'ga upe” 'ea 'ã ore ikwaapa. Ma'eramū 'ã ore kyjei mama'e tywera apo awi. Ma'eramū 'ã ore pē mu'ei mama'e a'je are te. 'Gã nanē ore imu'jau ee ai'i nū. Janeruwarete 'ga orereko esage kwaapa. Pēē ikwaawa nanē esage jee nū. ¹²Norojerowiaraiwi ore orojee etee. Orojemome'u 'ã ore pē nupe pē maku'liawamū orojee. A'eramū nipo pēē ore mome'wau ore ago'oara 'gã nupe. Aipo 'gã nipo 'jau ojeupe: “Je te 'ã esage ma'eramū. Esak jeraity esagea”, 'jau nipo 'gã ojeupe etee futat. A'ere nipo 'gã naeapyoio ako a'wrye'em are. ¹³Jejui 'ga je imome'uramū amumera 'gã 'jau jee: “Paulo 'ga 'ga 'akwaawe'ema 'ga wereko”, 'jau amumera 'gã jee, je ago'wau ai'i. A'ere je Kristu 'ga mome'ui tekou. “Simuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau”, 'jau je tekou. Aipo je'ea sipo naje mu'akwaawukari je mogou? Amumera 'gã te ajee “Paulo 'ga i'akwaawa akou”, e'i jee. Je'akwaap futat je. A'eramū je Kristu 'ga mome'wau pē nupe, 'ga rerowiarukaa pē nupe. ¹⁴Kristu 'ga iporomutat jane ree. Ma'eramū 'ã ore Kristu 'ga mome'ui pē nupe. Kristu 'ga amanū janetywera mepyyau rakue. A'eramū 'ga werowiaramū janetywera moia jane wi. A'eramū jane jarejemogyau rēwējēmī mama'e tywera apoare'ema 'jawe Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga reewe amanū ma'efera 'jawe rēwējēmī jarejemogyau. ¹⁵Jane ree Kristu 'ga manūi rakue, janetywera mepyyawamū rakue.

Amanũ re 'ga ferawi etee rakue nũ. A'eramũ ki jane 'ga rerowiaaramũ mama'e apou'jape'ema jarejemifutar imũ etee. 'Ga remifutar imũ etee futat ki jane mama'e apou. Mama'e esagea jane iapoa te 'ga afutat. Ma'eramũ 'ã 'ga manũi jane ree rakue. Jane ree nanẽ 'ã Janeruwarete 'ga 'ga moferawi rakue nũ.

¹⁶A'eramũ ki jane jaremã'jãue'em tekotee 'gã naity are. “Ko 'ga nipo 'ã nia'wryi. Sã'ã 'ga taity tywe'ri ete erekoa”, 'jawe'em jane jarejaupe. “Ko 'ga naje 'jawe rũi. Towajara te 'ga”, 'jawe'em jane jarejaupe nũ. “Kwe 'ga ipiũnũũ”, 'jawe'em jane jarejaupe. Nijokwaawi jane jarejuaity are. Jarejopir are nanẽ jane nijokwaawi nũ. Kristu 'ga upe miamũ te 'ã amumera 'gã 'i rakue: “Nakũima'eeteete rũi 'ga. Sã'ã 'ga rekoa mama'e tywera apoara 'gã pype”, 'jau 'ã amumera 'gã Kristu 'ga upe rakue. Nokwaawi 'gã 'ga rakue. A'eramũ ki jane jarejuago'wawe'em. Kristu 'ga taetu ki jane iago'wawe'em. ¹⁷Kristu 'ga ree jarejemujar ire jane jarejemu'jaga 'ga 'jawewaramũ. A'eramũ futat jane mama'e apowe'em jarejekwawer ymaner imũ. Janerekoteefera atepawamũ futat jane wi. A'eramũ futat jane jarejemogyau esage Kristu 'ga remifutar imũ etee futat. ¹⁸Janeruwarete 'ga 'ã jane momyauu Kristu 'ga jane erowiarãmũ. Kristu 'ga rerowiare'ema jane jemogyi 'ga ree iporomutare'emamũ. A'ere jane 'ga rerowiarãmũ jane jemu'jagi Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'eramũ futat. A'eramũ Janeruwarete 'ga ojee iporomutat ma'eramũ jane jemogya futaa. “Pe'je pejewau Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã nanẽ ojemu'jaga je ree iporomutat ma'eramũ”, 'jau 'ga janee. ¹⁹A'eramũ jane 'jau 'gã nupe: “Kristu 'ga amanũ 'ypeywar are janetywera mepyawamũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga Kristu 'ga jane erowiarãmũ janetywera moia jane wi, jane mogyau ojee iporomutat ma'eramũ”, 'jau ki jane 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'ã jane mono kwe pe Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe. “Pe'je pejewau kwe pe Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe. Kristu 'ga amanũ janetywera mepyawamũ rakue, pe'je ki 'gã nupe. Kristu 'ga rerowiarãmũ je pẽ mogyi tejemiayuwamũ, e'i Janeruwarete 'ga pẽ nupe, 'jau ki pẽẽ 'gã nupe”, 'jau 'ga oree ikue.

²⁰Ymã 'ã Janeruwarete 'ga ore mogoi ojuru irũnamũ ikue, Kristu 'ga mome'wawamũ kwe pewaramũ pẽ nupe ikue. Kristu 'ga je'eg imũ ore 'i pẽ nupe: “Ga remiayuwamũ pejemu'jagukat Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga 'ã pẽ momyauu”, 'jau ako ore pẽ nupe ikue. ²¹Kristu 'ga nityweri futari. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. Aere Janeruwarete 'ga janetywera monoi 'ga upe. A'eramũ 'ga janetywera reramanũmũ 'ypeywar are rakue. A'eramũ jane Kristu 'ga ree jarejemujar ire jarejemogyau 'ga remiayuwamũ. A'eramũ jane jaretywe'emamũ rẽwẽjẽmĩ jaretywera pyu 'ga upe. A'eramũ jane mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat.

6 ¹Jarejuwarete 'ga retee jane porowykyi. A'eramũ ore 'jau pẽ nupe: Pepoit futat kasi Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. Ipota'wa 'ga pẽ nee. Jejui 'ga pẽẽ erowiarãmũ Janeruwarete 'ga pẽtywera moiri pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ ki pẽẽ pejepoire'ema 'gã nerowiar awi. ²Ymã 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: “Pẽpoaawa 'ara rupi je apyakai tejenũi are ikue.

Pē katu'okawa 'ara rupi je pē katu'oka ikue",
 'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'ere je 'awamū je 'i pē nupe:
 'Awamū futat iwaēmi 'ga pē poaawa upe, Jarejuwarete 'ga pē katu'okawa
 upe, a'e je 'ā pē nupe 'awamū.

³Orojeko esagea ore arafutat arakou. Narafutari ore 'gā motyweawa apoa
 'gā nowase. A'eramū nipo 'gā ore ago'wawe'em Kristu 'ga ore imome'uramū.
⁴Orereko esage resag ire nipo 'gā 'jau ore: "Jarejuwarete 'ga upe Paulo 'ga
 porowykyi opytuna 'gā netee ra'e. Sā'ā 'gā neko esagea", 'jau nipo ore resakara
 'gā ore. Janeruwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gā ore rerekou tyweaete
 agawewi ai'i. A'etea ore noropoiri futari Kristu 'ga mome'u awi. Amumē ore
 orotywe'emamū agawewi mama'e pyu. A'etea ore oreta'wa etee futat arakou.
 Orojeupe mama'e tywera jeaporamū orojemouaga jupe. ⁵Amumē Jejui 'ga
 rerowiare'ema 'gā ore nupānupāu. Amumē 'gā ore munepa ekoete futat
 moromunepawa pype. Amumē 'gā ore mueue Jejui 'ga mome'u are. A'ere ore
 Jarejuwarete 'ga upe etee futat ore porowykyi aruojere'emamū. Amumē ore
 noroseri futari. Amumē mama'e otywe'emamū futat ore. ⁶A'ere 'ā ore reko
 esagei pē pype. Naruapoi futari ore mama'e tywera. Orojeupe mama'e tywera
 jeaporamū oropota'waramū etee futat 'ā arakou pē nee. Noropoiri futari ore
 Kristu 'ga mome'u awi 'gā orojereko tyweramū miamū. Orojereko tywera 'gā
 nerekou esage etee futat jepi. A'eramū ore resakara 'gā "A'jea futat ore porowykyi
 Jarejuwarete 'ga upe" 'e rerowiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ore poaa 'ga upe
 oreporowyky are. Ore poaa 'gā nee oreporomutar are. ⁷Kristu 'ga ore imome'wau
 Janeruwarete 'ga 'Agesagea mama'e a'jea etee imome'waukaa ore. Janeruwarete
 'ga 'Agesage pājē mū ore Jejui 'ga mome'ui. A'eramū pēē 'ga rerowiaa kwaiwete.
 'Gā aramueramū orojemogypyka Jarejuwarete 'ga ree etee. Aruago'oramū ore
 mama'e esage etee iapou 'gā nupe. Aipoa esage futat 'gā nupe. Janeruwarete
 'ga upe nanē aipoa wesageramū futat nū. ⁸Amumē 'gā ore mome'wau esage.
 Amumē 'gā ore mojenosōu. Amumē 'gā ore ago'wau etee. Amumē 'gā ore kurapa
 etee. Amumē 'gā "I'me 'gā", 'jau etee 'gā ore. A'ere ore mama'e a'jea etee futat
 imome'ui. ⁹Wemiesage'ema 'jawe 'gā ore rerekou. A'ere ore 'gā nemiesaga futat
 numiamū. Amumera 'gā au'jeteramū afueweramū ore ree. A'etea 'gā nore apisi
 we. Janeruwarete 'ga ore rereko tywerukaa 'gā nupe. A'ere 'ga nore apisiukari
 'gā nupe. ¹⁰Amumē 'gā ore mu'arasiga. A'ere orerorywamū Jarejararete 'ga ree.
 Kūima'e tywe'ri 'jawe ore arakou 'gā nupe. A'eramū ore Jejui 'ga mome'wau kwe
 pewara 'gā nupe. A'eramū 'gā ajemogyau ikaraemā kwai ma'e 'jawe. "Nitywi
 futari 'gā mama'e pyu", 'jau 'gā ore. A'ere Janeruwarete 'ga jejukai ore ree,
 mama'e esage mua ore. A'eramū ore arakou mama'e jara 'jawe.

¹¹Korītu pewaramū 'ā pejemogy orejekoty'aawa 'jawe. A'eramū ore
 orojemome'wau katu pē nupe. ¹²Oroporomutaramū ako ore pē nee
 ai'i. A'ere a'e peko ipy'yi we te ore ree iporomutare'ema 'jawe etee a'e
 pejemogy. ¹³A'eramū je pē mu'akwaapa pēnuwa 'jawe. Pēporomutat ore
 ree. Sā'ā oreporomutara pē nee.

Peje'ar awi 'ga rerowiare'ema 'gã nee

¹⁴Peje'ar awi Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã nee. Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'eramũ pejemogy. Ma'eramũ sipo ajee peje'at 'ga ree iporomutare'ema 'gã nee? Ojopype sipo mama'e esagea mama'e tywer are? Naani. Kwara sipo ojopype ypytunaiw are? Naani. ¹⁵Kristu 'ga 'jawe sipo mama'eukwaawa 'wryiara rea'aramũ mama'e are? Naani. Jejui 'ga rerowiaara 'gã nojopypei futari 'ga rerowiare'ema 'gã nee. Kristu 'ga remiayuwamũ jarejea'are'emamũ mama'e are mama'eukwaawa 'wryiara remiayuwa 'gã 'jawe. ¹⁶Nitywi futari maira'me a'agawa Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe. Janeruwarete 'ga remiayuwamũ jane jemogyi 'ga rupawa 'jawe te. Jane pype futat 'ga rekoí. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue:

“Je te 'ã toko 'gã pype. Je futat 'ã tejemogou 'gã Nuwareteramũ.

Je futat 'ã 'gã mogyau tejemiyuwamũ”,

'jau Janeruwarete 'ga rakue. ¹⁷Ymã te 'ã 'ga 'i rakue nũ:

“Peje'agu ki je rerowiare'ema 'gã nui.

Pekotee ki 'gã nui”, 'jau 'gã janee rakue.

“Peko kasi 'gã 'jawe ne. Mama'e tywera kasi peapo 'gã 'jawe etee ne.

Teje'ega renuparamũ je 'i pẽ nupe:

Pe'je pejejua 'au je pyri, je 'i pẽ nupe.

¹⁸A'eramũ futat je tekou Pẽnuwareteramũ.

Pẽe je pẽ mogyau teja'yramũ”,

'jau Janeruwarete 'ga janee rakue. Janeruwarete 'ga 'ã 'wryiararetea janee. Pãjẽreteretea nanẽ 'ã 'ga nũ.

7 ¹Naymãwarera 'gã nupe etee rũi Janeruwarete 'ga 'i aipo 'jau rakue. 'Awauwaramũ jane upe nanẽ futat 'ga 'i aipo 'jau nũ. A'eramũ ki jane jarepoia mama'e tywera apo awi. Mama'e tywer are jarejea'ar awi nanẽ ki jane jarepoia nũ. Pẽẽ 'ã jejekoty'aawa. A'eramũ je pẽ mu'akwaapa ee. Jarejuwarete 'ga ree pejeporomutaramũ pejemogyau. A'eramũ ki pẽẽ pejejepe'aa mama'e tywera apoar awi. “Simuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau. Sajemogy 'ga remiayuwareteramũ 'jau”, 'jau ako je pẽ nupe ai'i.

Paulo 'ga aku'iramũ

²“Pẽporomutat ore ree”, a'e ypy ako je pẽ nupe ko. A'eramũ je 'awamũ 'jau'japa pẽ nupe nũ, “Pẽporomutat ore ree”, 'jau'japa pẽ nupe. Noromote'ari ore 'gã amũ. Noroje'ẽwu'jagi futari ore 'gã amũ. Noromorysteie nanẽ ore 'gã orojee orojeupe mama'e muawamũ. ³A'etea je aipo na'ea'uweri pẽ nupe pẽ ago'oawamũ. Oreporomutar ore pẽ nee, a'e je akiko. 'Awamũ je 'iu'jawi pẽ nupe nũ: “Oreporomutar ore pẽ nee”. Aramanũ'e'ewe ore oroporomutaramũ pẽ nee. Aramanũ re miamũ futat nipo oreporomutaramũ pẽ nee arajemogyau. ⁴Ajemogypyk je pẽ nee. Ajerowiat je pẽ nee. A'e pe 'ã mama'e tywera ojeapou agawewi oree. A'etea je jeku'i tekou. Tepy'a'wrye'emamũ je tekou.

⁵Masetoni ywy pe orowaēma ypy we ore oropytu'wawe'e'mĩ futat arajemogyau. Mama'e tywera etee futat ore aruekoat 'ager imūwara amunawa pype. A'e pe 'ā 'gā ore rereko tywet. A'e pe 'ā 'gā ore ree 'gā mara'ne. A'eramū 'gā ore mopy'a'wyrayau etee ee. ⁶A'ere 'ā Janeruwarete 'ga ae mopy'ata'wai. A'eramū 'ga ore mopy'ata'wau. Tito 'ga 'ga imua oree. A'eramū 'ga ore muorypa 'ga rur are. ⁷Ore pyri owaēma ypy we 'ga pēnera mome'wau oree. A'eramū ore pēner are nanē araku'iramū nū. “Ene resaga'up Korītu pewara 'gā ajemogyau”, 'jau 'ga jee. “U'arasigamū 'gā ene mu'arasigawer are. Paulo 'ga ako jane simu'arasig etee ai'i, e'i 'gā ajaupe, weapyoramū ee”, 'jau 'ga jee ai'i. “A'jea futat Paulo 'ga jane mu'akwaawi rakue, 'jau 'gā ajaupe”, 'jau Tito 'ga pē mome'wau jee ai'i. A'eramū je a'eramū teku'iramū pē nee.

^{8,9}Jeremikwasiarera nipo pē mu'arasiga agawewi. A'etea je najemuaēmi pē nee tejemikwasiarera pē mu'arasig are. “Jeremikwasiarera 'gā mu'arasiga te nipo 'gā momoirukat 'gā tywer awi re'ā”, 'jau etee je. A'eramū je teku'iramū ee. “Eneremikwasiarera Korītu pewara 'gā amu'arasig imogyau” 'e kwaaw ire amunipo 'ā je tejemuaēma futat pē nee. A'ere 'awamū jeku'iramū pejetywer awi pepoiramū. Janeruwarete 'ga te 'ā pē mueapyoukat ee, pejetywer awi pē momoirukaawamū. A'eramū je pē mote'arukare'ema aipo tejemikwasiarera ka'arana upe. ¹⁰Amumē Janeruwarete 'ga jane mu'arasigukari janetywer awi jane momoirukaawamū. A'eramū 'ga jane katu'oka janetywer awi. A'eramū jane jareku'iramū ee. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā te ajee 'l'arasig ekoete otywer are. A'ere 'gā nipoiriweri futari jui. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā katu'oke'ema futat. A'eramū 'gā awau mama'eukwaawa rapyaw ipe amanū re. ¹¹Pejejea'aramū pejetywera reru'arasig are. Pejetywera reru'arasig ire pejejemueapyoukaa ee Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū pēē 'jau pejejaupe: “Sireko tywet mama'e tywera apoara 'gā 'jau”, 'jau 'ā pēē pejejaupe rai'i. 'Gā nereko tyweawer are te je pē kwaawi. Je resaga'up wejue 'ā pejepe pejejemogyau rai'i. Je ree pejeporomutaramū 'ā pejejemogyau je ree rai'i. A'eramū 'ā pēē kamēšiete futat mama'e tywera apoara 'gā nerekou tyweaete 'gā nemiapo tywer are rai'i. A'eramū je a'e are “Narafutari ore mama'e tywera orojeupe pēē iapoa” 'e are pē kwaapa.

¹²Ka'arana je akwasiat imonou pē nupe ikue. “Afutat je Jarejuwarete 'ga ore ree 'gā poria kwaawukara 'gā nupe”, a'e je te'ŷina ikwasiaa ai'i. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe ikue. Namama'e tywera apo awi 'gā momoirukaawamū rūi je ikwasiari ai'i. Naereko tyweripywera 'ga ree rūi nanē je ikwasiari ai'i nū. Pejejee oreporia kwaawukaawamū futat je ikwasiari imonou pē nupe ikue. ¹³A'eramū ore araku'iramū pēner are, “Korītu pewara 'gā pē nesaga'up ajemogyau” 'e are.

Tito 'ga ku'i are taetu ore araku'iramū arakou. “Korītu pewara 'gā juejue ojejuka esage je ree ojeypyri je rekoramū”, 'jau 'ga imome'wau oree. A'eramū ore araku'iramū 'ga 'eawer are. ¹⁴Pē pyri 'ga o enune je 'jau 'ga upe ai'i: “Korītu pewara 'gā nipo ojejuka esage ene ree”, 'jau je 'ga upe, tejemogypyka pē nee ai'i. A'ere a'e 'ga pereko esage futat rai'i, je'leawer imū etee futat 'ga pereko esage rai'i.

A'eramū je tekul'iramū tekou ee. Mama'e a'jea etee je imome'wau Tito 'ga upe pē mome'wau 'ga upe. ¹⁵Ga je'ega 'ā pēē enupa rail'i, mama'e apou pejejeupe 'ga 'eawer imū etee futat rail'i. Pejejejukau esage 'ā 'ga ree, pejejepype 'ga rekoramū rail'i. A'eramū 'ga 'awamū taetu oporomutaramū pē nee wea'aramū. ¹⁶A'eramū je tekul'iramū pē nee. 'Awamū taetu je jemogyppygi pē nee.

Pejejaupe mama'e monou pejeku'iramū

8 ¹Pēē 'ā orerewirera 'jawe futat. Kūjāmeramū 'ā pēē orerenyra 'jawe futat. A'eramū je Jarejuwarete 'ga remiapofera mome'wau pē nupe. Janeruwarete 'ga 'ā ipota'wa jane ree. A'eramū 'ga mama'e esage apou janee. Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga werowiarukat Masetoni ywy pewara 'gā nupe kwaiwete rail'i. A'eramū 'ga 'gā mogyau wemiayuwamū. ²Mama'e tywera agawewi futat ojeapou Masetoni ywy pewara 'gā nupe. A'etea 'gā nopoiri futari Kristu 'ga rerowiar awi. Aku'iramū etee futat 'gā ajemogyau 'ga ree. Naika'aranūū kwai ma'e arūi agawewi 'gā. Ako tywe'tri ma'e 'gā agawewi. A'etea 'gā oka'aranūū'i mono'oga Judeja ywy pewara 'gā nupe imonopyramū. “Ty'ara 'gā werajemogy. A'eramū jane ka'aranūū'i pe monou'i jarejewirera 'jawewara 'gā nupe”, 'jau 'gā ajaupe. ³Gā amū nitywi futari agawewi ka'aranūū pyu. A'etea 'gā oma'e'i pe monou'i 'gā nupe. 'Gā amū otywe'e'miramū agawewi. A'etea 'gā omono'i ape 'gā nupe. ⁴“Ka'aranūūa pemono ape 'gā nupe”, naru'ei agawewi futat ore 'gā nupe. A'ere 'gā wemifutar imū etee futat imonoi. “Ore nanē ka'aranūūa oromono 'gā nupe nū”, 'jau 'gā oree. “Oromono futat ore ape 'gā nupe”, 'jau 'gā oree, afuakaramū oree. ⁵“Iraīnānī'i etee sipo 'gā imonoi 'gā nupe pa”, 'jau ore 'gā nupe. A'ere 'gā imonouui futari orerea'awera apyraapa. Jarejararete 'ga upe 'gā 'i rakue: “Ore moporowykyukar ape ejeupe, ki Ku'lyp”, 'jau 'gā 'ga upe rakue. “Taruapo mama'ea eneremifutar imū 'jau”, 'jau 'gā 'ga upe rakue. A'eramū 'gā 'jau ore upe nanē nū: “Mama'ea taruapo pē nupe 'jau”, 'jau 'gā oree. Janeruwarete 'ga remifutar imū 'gā aipo 'jau oree. ⁶Gā nesakawe ore orojea'aramū pē nee ai'i. A'eramū ore 'jau Tito 'ga upe ai'i: “Ere ewau Korītu pewara 'gā pyri nū”, 'jau ore 'ga upe ai'i. “Ymā a'e ere Korītu pewara 'gā nupe rakue: Ka'aranūūa simono'og imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe, Judeja ywy pewara 'gā nupe 'jau, 'jau a'e ene 'gā nupe rakue”, 'jau ore 'ga upe. “A'eramū ore ene monou 'gā nupe 'gā poaawamū imono'og are. Kasi a'e pe 'gā poiri imono'og awi ne”, 'jau ore 'ga upe. “Ymā 'ā pēporomono'ogiwet pejek'aranūū are 'gā nee pejejemuaēma resaukaawamū rail'i. A'eramū ki pēē imono'oga futat imonou 'gā nupe, 'jau ki ene 'gā nupe”, 'jau ore 'ga upe. A'eramū 'ga awau pē pyri pē poaa pēka'aranūū mono'og are Judeja ywy pewara 'gā nupe imonopyramamū, Masetoni ywy pewara 'gā nemimono'ogera retee. ⁷Pēē 'ā Jejui 'ga perowiar ywyapi tekotee 'gā apyraapa rail'i. Jejui 'ga 'ā pēē imome'wau tekotee 'gā apyraapa rail'i. Pejejeapyoramū 'ā Jarejuwarete 'ga porogytafer are tekotee 'gā apyraapa rail'i. Pejeporopoariweramū 'ā pēē 'gā nee rail'i. Pēē 'ā ore futaa 'gā apyraapa rail'i. A'eramū ore 'jau pē nupe: “Ka'aranūūa ki pemono Judeja ywy pewara 'gā nupe 'gā nemimonorama apyraapa”, 'jau ore pē nupe.

⁸“Pemono futar iki pejeka'aranūia Judeja ywy pewara 'gã nupe”, na'ea'uweri je pẽ nupe. “Gã nupe pẽ imonoa esage futat”, a'e te je pẽ nupe. Masetoni ywy pewara 'gã ako je amome'u pẽ nupe ko. “Masetoni ywy pewara 'gã pa je amome'u 'gã nupe kwy”, 'jau je. “Gã nera renuw ire nipo Korītu pewara 'gã nanẽ oka'aranūi monoi Judeja ywy pewara 'gã nupe nũ re'ã”, a'e je tejeupe te'ỹina. A'eramũ pẽ 'gã nee pejeporiaa resaukaa oree. ⁹“Jane ree 'ã Janejararete 'ga poromutaramũ a'jea futat” 'ea pẽ 'ã ikwaapa. Ywag ipe 'ga mama'e jararetea agawewi. A'etea 'ga ruri 'au ywy pe imama'e'ema 'jawe jane ree. A'eramũ 'ga ojejukaukaa 'gã nupe janetywer are rakue. A'eramũ jane 'ga rerowiarãmũ jarejemogyau mama'e jarareterãmũ 'ga 'jawe. A'eramũ ki jane jareporomutaramũ jarejuee jarejee 'ga poromutara 'jawe.

¹⁰Gã nupe pẽka'aranūi mono are je tejea'aramũ te'ỹina. A'eramũ je ee tejea'ara mome'wau pẽ nupe. Ikkwara rupi we ako pẽ pejeka'aranūi mono'og ypyruga rakue. A'eramũ pẽ 'awamũ imono'ogamap. A'ea esage jee. Pẽ na'ne 'ã pejefuwerãmũ Judeja ywy pewara 'gã poar are rakue. Pẽ na'ne futat 'ã ka'aranūia 'gã nupe imono'oga peypyruug rakue. ¹¹A'eramũ ki pẽ 'gã nupe pejemimonorama mono'ogamap imonou 'gã nupe. Ymã 'ã pẽfuewet 'gã nupe imono are rakue. A'eramũ ki pejefuweawer imũ etee futat pẽ imono'ogamap imonou 'gã nupe. Pejeka'aranūi pe mono'oga imonou 'gã nupe. Pejefuakara 'ja'jawe etee futat pẽ imonou 'gã nupe. ¹²Gã nupe ee pẽporomonowera esage futat Janeruwarete 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'ã janekaraemã okwaap. Mama'e pyu janetywe'emamũ Janeruwarete 'ga mama'e renũine'ema jane upe. Jarekaraemã pytuna 'jawe etee imonou 'gã nupe.

^{13,14}A'ere je: “Pejeka'aranūi ki pemonopap 'gã nupe”, na'ei pẽ nupe. Kasi a'e pe nepetywi mama'e pyu ne. 'Awamũ 'ã pejemogy ika'aranūi kwai ma'e 'jawe futat. A'eramũ ki pẽ pejeka'aranūi pe monou 'gã nupe. A'eramũ pẽ pejeju'jawe pejemogyau pejemama'e'iramũ. Anure nipo nepetywi mama'e pyu. A'eramũ nipo 'gã ojeypka pẽ nee oka'aranūi pe monou'i pẽ nupe pẽ poaawamũ. ¹⁵Ymã 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue:

“Gã amũ nipo omono'og kwaiwete agawewi.

A'etea nipo nitywi futari emyrera.

'Gã amũ te nipo ajee inãinãni'i etee agawewi omono'og.

A'etea nipo nateepawi futari 'gã nui”,

'jau 'ã Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue.

Tito 'ga opytuna 'gã netee

¹⁶Janeruwarete 'ga Tito 'ga moporopariwerukaa pẽ nee. Je 'jawe futat 'ga poropariwerãmũ pẽ nee. A'eramũ je Jarejuwarete 'ga muorypa ee. ¹⁷A'eramũ ore 'ga monoa futaa. A'eramũ ore 'jau 'ga upe: “Oromono ore ene Korītu pewara 'gã pyri”, 'jau ore 'ga upe. A'erauwe 'ga 'jau oree: “Jeowet futat je 'gã pyri”, 'jau 'ga oree. A'eramũ ore 'ga atawer imũ etee futat 'ga monou pẽ nupe. ¹⁸Gã rupi ore jarejewirera 'jawewara 'ga amũ monou pẽ nupe. Jejui 'ga rerowiaaramũ ore

'ga kwaawi. “Jejuí 'ga 'ga omome'u a'jea futat ra'e”, 'jau ore 'ga upe, orojerowiaa 'ga ree. ¹⁹Masetoni ywy pewara 'gã aipo 'ga janerewirera 'jawewara 'ga pyyrũmũ 'ga monou ore rupi ka'aranũũ rerawaramũ ai'i. Anure nipo ore pēnemimonorama ka'aranũũ rerooi Judeja ywy pewara 'gã nupe Masetoni ywy pewara 'gã ma'e retee. “Oreporopoariweramũ pē nee. A'eramũ Korītu pewara 'gã Masetoni ywy pewara 'gã netee ka'aranũũ rerurukaa oree pē nupe. A'eramũ ki pēẽ Jarejararete 'ga muorypa ee”, sa'e ki 'gã nupe, 'gã nupe ka'aranũũ monou.

²⁰“Judeja ywy pe jarewau ki jane 'gã amũ siroo jarejeupi. Kasi a'e pe 'gã amũ jane ago'oi ne”, 'jau ore arajaupe. Ka'aranũũa ore erawau imonou 'gã nupe kwaiwete. A'eramũ ore 'gã amũ nerawau orojeupi. ²¹A'eramũ nipo 'gã orereko esage resaka. Janeruwarete 'ga nipo orereko esage kwaapa. A'ere nipo 'gã ikwaawa nanẽ esageramũ nũ.

²²'Gã nupi nanẽ nipo ore jarejewirera 'jawewara 'ga amũ monoi nũ. A'e 'ga oporowyky akou orojeypyri. A'eramũ nipo ore 'ga porowyky esage resaka. Ojeupe ore'eawer imũ etee nipo 'ga mama'e apou. Mama'ea ore iaporamũ aipo 'ga ore poaa iapo are. A'eramũ ore 'ga monou 'gã nupi pē nesaka. Ojeupe ore pē mome'uramũ 'ga ojerowiaa pē nee. “Oka'aranũũa 'gã tomono'i ape 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga oree, ojemogypyka pē nee. A'eramũ 'ga oweramũ futat pē pyri, pē poaa imono'og are.

²³Tito 'ga jeirũnamũ je poaawamũ. Oporowyky esage 'ga pē poaawamũ jepi. 'Ga rupi oo ma'e 'gã Masetoni ywy pewara 'gã nemipyryũmera 'gã futat. Kristu 'ga upe 'gã porowykyi. Tekotee 'gã Kristu 'ga muorypa 'gã nee. A'eramũ je 'gã monou Tito 'ga rupi pē poaawamũ. ²⁴A'eramũ ki pēẽ pejejejukau esage 'gã nee. A'eramũ nipo Masetoni ywy pewara 'gã pēnera renupa. A'eramũ nipo 'gã 'jau ajaupe: “Paulo 'ga ojerowiat Korītu pewara 'gã nee, 'gã mome'wau oree. A'jea futat 'ga 'gã mome'ui. Sãlã 'gã jejuka esagea jarejewirera 'gã nee. Ka'aranũũa nanẽ 'gã imono'oga 'gã nupe imonopyramũ nũ”, 'jau nipo 'gã ajaupe.

Judeja ywy pewara 'gã nupe ka'aranũũa monoawet

9 ¹Jarejewirera 'gã nupe ka'aranũũ mono are je ka'arana kwasiari imonou pē nupe. ²“Oreporomonower ore ka'aranũũ are 'gã nupe”, pē'ea je akwaap futat te'ýina numiamũ. Ma'eramũ 'ã je pē mome'ui Masetoni ywy pewara 'gã nupe ai'i, Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe ai'i. Amono tee te je pē nupe. “Ymã we 'ã Akaja ywy pewara 'gã nanẽ 'gã poromonoweramũ ka'aranũũ are 'gã nupe rakue”, 'jau je pē mome'wau 'gã nupe ai'i, tejerowiaa pē nee ai'i. A'eramũ pēnera 'gã muorypa ai'i. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe ai'i: “Pe'je ajee jane nanẽ simono ape 'gã nupe 'ũ, 'gã 'jawe 'ũ”, 'jau 'gã ajaupe ai'i. ³A'eramũ je 'awamũ Tito 'ga monou pē pyri 'ga pytuna 'gã netee pē muea'aawamũ pē'eawer are. “Ka'aranũũa toromono 'gã nupe 'jau, 'gã poaawamũ 'jau”, pē'eawer are pē muea'aawamũ je 'gã monoi. A'eramũ Tito 'ga opytuna 'gã netee awau ka'aranũũ mono'ogukaa pē nupe. Kasi a'e pe je pē mome'ui tee 'gã nupe ne. ⁴Anure nipo je Masetoni ywy pewara 'gã

amũ nerooi pẽ pyri. Ka'aranũũa pẽẽ imono'oge'em ire nipo je mojenosĩ pejepe 'gã nupe je'eawer are. Pẽẽ taetu nipo pejejenosõu ore wi, pejejee orejemogypygyawera renosõu. ⁵Ma'eramũ 'ã je 'i Tito 'ga upe ai'i: "Pekwap je renune 'gã muea'aa ore upe 'gã 'eawer are. Ka'aranũũa mono'oge'emamũ ki pemono'ogukat 'gã nupe. Paulo 'ga upe peje'eawer imũ etee ki ka'aranũũa pemono'og Judeja ywy pewara 'gã nupe imonopyramũ, ere ki 'gã nupe", 'jau je 'ga upe ai'i. A'eramũ nipo pẽẽ imono'ogamap je waẽme'emauwe. A'eramũ nipo je rupi oo ma'e 'gã 'jau ajaupe: "Wemifutar imũ etee futat 'gã ka'aranũũa mono'ogi Judeja ywy pewara 'gã nupe imonopyramũ. NaPaulo 'ga rũii omono'ogukat 'gã nupe", 'jau nipo 'gã ajaupe.

⁶Pẽnea'ar iki aeje'egawa mũ ree: "Inãinãni'i etee y'wa'ỹja tym ire 'ã itymara 'gã inãinãni'i etee y'wa 'a po'oi anure. Kwaiwete y'wa'ỹja tym ire te 'ga kwaiwete y'wa 'a po'oi anure". Nan tee futat nipo pẽẽ. Anure Janeruwarete 'ga pẽ mepyi pẽnemimonofera 'jawerimũ etee futat. ⁷A'eramũ ki pẽẽ pejejea'aramũ ra'ne ee. "Marãmaran te je imonoi 'gã nupe?" 'jau ki pẽẽ pejejeupe ra'ne. A'eramũ ki pẽẽ pejeka'aranũũa monou pejejemifutar imũ etee futat. Pejejemifutar imũ etee imono re pejejemuaẽme'ema ee. Kasi a'e pe "ga amonoukat jee. Najeporomonoweri agawewi je ee", pe'je ne, peje'arasigamũ ee ne. Ee pejejemuaẽma kasi pemono 'gã nupe ne. Ee pejeporomonoweramũ etee ki pemono 'gã nupe. A'eramũ pẽẽ pejeku'iramũ imonou 'gã nupe. A'ea Janeruwarete 'ga afutat. ⁸Janeruwarete 'ga 'ã pẽ poat mama'e apo are. 'Ga futat 'ã mama'e jararetea. A'eramũ 'ga, ikaraemãe'ema 'gã nupe mama'ea pẽẽ imono re, 'ga mama'e mua pẽ nupe kwaiwete. A'eramũ taetu nipo pẽẽ mama'e are pejeporiae'emamũ pejejemogyau. A'eramũ nipo pẽẽ mama'e monou'japa 'gã nupe nũ. ⁹Ymã 'ã Isai 'ga ka'arana kwasiari ee rakue:

"Esage ma'e 'ga mama'e omono ikaraemãe'ema 'gã nupe kwaiwete.

Ipota'wa ma'ea poromũ. Najeaei 'ga ajuee",

'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

¹⁰Sã'ã Janeruwarete 'ga y'wa'ỹja monoa y'wa'ỹja tymara 'ga upe. Mama'ea nanẽ 'ga 'ã imua oree oreremi'uramamũ. Nan tee futat 'ga mama'e monoi pẽ nupe kwaiwete, 'gã nupe pẽnemimonofera repyramũ. ¹¹Pejeka'aranũũa pẽẽ ape monou Judeja ywy pewara 'gã nupe. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga mama'e monou'jau'japa pẽ nupe. A'eramũ nipo pẽẽ mama'e monou'jau'japa imama'e'ema 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã kwaiwete Janeruwarete 'ga muorypa ojeupe pẽnemirerooukara ka'aranũũa reroo are. "Ene 'ã eneresage oree. Ene 'ã mama'e eremurukat oree 'gã nupe", 'jau nipo 'gã 'ga upe, 'ga muorypa ee. ¹²Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã nupe 'ã pẽẽ ka'aranũũa monou 'gã poaawamũ. A'eramũ nipo pẽẽ Jarejuwarete 'ga muorywukaa 'gã nupe nũ. Kwaiwete 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa pẽnemimonofer are. ¹³Pẽ nee nanẽ nipo 'gã Jarejuwarete 'ga muorywi nũ. "Kristu 'ga mome'u renuw ire Korītu pewara 'gã 'ga rowiari a'jea futat. Sã'ã 'gã ore poara Kristu 'ga porogytau etee futat", 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'eramũ nipo 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee. Ojeupe pẽnemimonofer are nanẽ nipo 'gã 'ga muorywi nũ.

Tesirũmera 'gã Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe pẽnemimonofer are nanẽ nipo 'gã 'ga muorywi nũ. ¹⁴A'eramũ nipo 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee, pẽ futaa. “Janeruwarete 'ga oporomutamũ Korítu pewara 'gã nee. Judeue'ema 'gã agawewi. A'etea 'ga iporomutat 'gã nee”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe, Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee. ¹⁵Simuoryp Jarejuwarete 'ga jarejee 'ga poromutar are 'jau. Wa'yra 'ga 'ã 'ga amut janee 'ga jukaukaa janetywer are rakue. A'eramũ ki jane 'ga muorypa ee. Nimome'upawa'uweri jane jarejeupe 'ga remiapofera.

Paulo 'ga Jejuí 'ga remimonofet

10 ¹A'awamũ je Pauloramũ pẽ mu'akwaawi mama'e are. Pẽẽ mũ nipo je rerekoemãu etee pejejemogyau. “Jane pype akou nipo Paulo 'ga kyjei jane wi”, 'jau 'ã pẽẽ je upe ra'e jepi. “A'eramũ nipo 'ga oje'egayawe'em janee. A'eramũ 'ga muku awi etee ka'aran are oje'ega moywyrafena imua janee”, 'jau futatee 'ã pẽẽ mũ jee ra'e jepi. Kristu 'ga 'ã nimara'nei jane ree. Opotaw'aramũ etee 'ã 'ga jane ree jepi. A'eramũ je nanẽ teje'egaywere'emamũ pẽ nupe, pẽ pyri tewau. ²A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Aipo pe'je awi, 'jau je pẽ nupe. A'jea futat amunipo 'ã je pẽẽ teje'eganuwe'emamũ teje'ega moywyrafeni pẽ nupe pẽ pyri tewau. Pẽẽ mũ amunipo 'ã 'jau jee: “Omuorypawamũ te 'ã Paulo 'ga oi oporogytau 'gã nupe. NaJarejuwarete 'ga je'eg imũ rũi te 'ã 'ga Jejuí 'ga mome'ui. Wemifutar imũ etee te 'ã 'ga 'ga mome'ui”, 'jau futatee 'ã pẽẽ mũ jee ra'e jepi. Aipo 'e awi pepoire'emamũ je teje'ega moywyrafeni futari pẽ nupe pẽ pyri tewau. Jarejuwarete 'ga je'eg imũ futat je teje'ega moywyrafeni pẽ nupe pẽ mu'jaawamũ ee. ³A'jea futat jane ywy pewaramũ jareju'jaju'jawe etee futat. Jejuí 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe etee futat ore rekoí 'gã pype. A'ere ore naruapoi te mama'ea 'gã 'jawe. Naorjemifutar imũ rũi te ore mama'e apoi. Jarejararete 'ga remifutar imũ etee te ore mama'e apoi. 'Ga je'eg imũ etee futat ore 'ga mome'wau 'ga rerowiarukaa 'gã nupe. ⁴Naoropãjẽ mũ rũi ore Jejuí 'ga rerowiarukari 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga 'Agesage pãjẽ mũ etee ore 'ga mome'ui 'gã nupe. A'eramũ 'gã a'eramũ wejue oje'egawarũme'emamũ oree. A'eramũ ore 'ga rerowiarukaa 'gã nupe 'ga pãjẽ mũ etee futat. A'eramũ ore 'gã nenũ'jãukaa mama'eukwaawa 'wyriara remiayuw awi. ⁵Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã te ajee ojerowiaaip ojee etee futat. Ojee etee futat 'gã nea'aramũ ajemogyau. A'eramũ 'gã oporokwaawiwere'emamũ Jarejuwarete 'ga ree. A'ere ore Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ 'gã muea'arukari Jejuí Kristu 'ga ree, Kristu 'ga porogyta renuwukaa 'gã nupe. ⁶Pẽẽ mũ nipo jeje'ega renuparamũ. A'ere nipo amumeramũ jeje'ega renuteearamũ te pejemogy. Teje'ega renuparamũ pẽ kwaaw ire je teje'ega renuteearamũ pẽ nereko tyweri'ĩ ee.

⁷Pẽnea'ar iki mama'e are. 'Ga amũ a'e 'jau ojeupe: “Je 'ã Kristu 'ga remiayuw. A'ere Paulo 'ga na'ga remiayuw rũi”, 'jau nipo a'e 'ga ojeupe. A'eramũ ki aipo 'jaramũ pejejea'aru'jawamũ peje'eawer are nũ. Ore nanẽ 'ã Kristu 'ga remiayuwamũ nũ. ⁸“Jarejararete 'ga je'eg imũ etee futat ore porowykyi 'ga upe. 'Ga futat 'ã ore mogo ojeupe oporowyky ma'eramũ”, a'e je 'ã pẽ nupe jepi. Tejerowiaa agawewi orojeupe 'ga 'eawer are jepi. Ma'eramũ je

'ã najenosĩ te'ewer are. Pẽ nupe werowiar ywyapiukaawamũ te 'ga ore mogoi ojeupe oporowyky ma'eramũ ikue. Nawerowiar awi pẽ momoirukaawamũ rũi 'ga ore mogoi ojeupe oporowyky ma'eramũ ikue. ⁹Napẽ mogyjeukaawamũ rũi je ka'arana kwasiari imonou pẽ nupe. ¹⁰A'ere nipo je ree iporomutare'ema 'gã amũ 'i jee: “Ka'aran are etee 'ã Paulo 'ga oje'ega moywyrafeni imua janee”, 'jau nipo a'e 'gã ajaupe. “Jane mogyjawamũ etee te 'ã 'ga ikwasiari janee”, 'jau nipo a'e 'gã ajaupe. “Jane'wyriara 'jawe 'ã 'ga rekoi. A'ere 'ã 'ga jane rowase na'wyriara 'jawe rũi 'ga rekoi. Akotee ma'e 'jawe etee 'ã 'ga rekoi jane pype. A'eramũ ki jane jareporenuwiwere'emamũ 'ga porogyta are”, 'jau nipo a'e 'gã amũ jee. ¹¹A'ere aipo 'jara 'gã nore kwaawi futari. I'me ma'e 'gã tee poromũ. Pẽ nupe orojemikwasiarer imũ etee futat ore mama'e apoi pẽ pype arakou.

¹²Pẽ mũ nipo pejejekoweramũ 'wyriaramũ pejejaupe. A'eramũ nipo pẽ 'jau pejejeupe: “Jeresage te je 'gã apyraapa 'wei”, 'jau nipo pẽ mũ pejejeupe. A'ere je aipo na'ea'uweri. Aipo 'jara 'gã ojerowiaraiw akou ojee numiamũ. A'ere i'akwaawe'emamũ te 'gã nekoi. NaJarejuwarete 'ga rea'ar imũ rũi 'gã 'i aipo 'jau. Wea'ar imũ tee 'gã 'i aipo 'jau. Ije'ëran ekoete te 'gã. ¹³A'ere ore nanarũi. Jarejuwarete 'ga oromonoe'em ire amunipo 'ã ore norooi kwe pe Jejui 'ga mome'wau. Jarejuwarete 'ga oromonoe'em ire amunipo 'ã ore 'jawe'em: “Jarejuwarete 'ga je'eg imũ te 'ã ore oi Jejui Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe”, 'jawe'em amunipo 'ã ore. A'ere 'ã 'ga te ore monoi kwe pe Kristu 'ga mome'wawamũ ikue. Pẽ nupe miamũ 'ga ore monoi, pẽ nupe Kristu 'ga mome'wawamũ ikue. Aipo are etee ore jerowiari. ¹⁴Jarejuwarete 'ga ore monoukat pẽ nupe ikue. A'eramũ ore orojeupe 'ga 'eawera mojerowiaa arawau pẽ pyri Kristu 'ga mome'wau pẽ nupe ikue. Ore futat pẽ nupe Kristu 'ga mome'u ppyawera. Kwe pewara 'gã nupe nanẽ ore Kristu 'ga mome'u ppyawera nanẽ futat nũ. ¹⁵“Oreporowyky te”, 'jawe'em nanẽ ore 'gã amũ porowyky upe nũ. Ore renunewe nipo 'ga amũ awau Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe. A'eramũ nipo ore 'jawe'em 'gã nupe, “Ore ra'ne te ako oroo Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe ikue”, 'jawe'em nipo ore arakou 'gã nupe. Pẽ Kristu 'ga rerowiar ywyapia te ore aruapesak arakou. Pẽ 'ga rerowiar ywyapi re nipo ore arawau kwe pe Korītu 'jawa atykupe katy Jejui 'ga mome'wau kwe pewara amunawa pype 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat ore oi Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe. ¹⁶A'ere nipo ore oi pẽ'wya atykupe katy, Jejui Kristu 'ga mome'wau mĩmera amunaw ipewara 'gã nupe. Ore ra'ne nipo arawau 'ga mome'wau kwe pewara amunawa pypewara 'gã nupe. A'eramũ ore 'gã nerekoayawe'em 'ga amũ porowyky are.

¹⁷Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Jeremi 'ga upe rakue: “Pejerowiaraip kasi pejejee etee ne. Jarejararete 'ga remiapofer are etee ki pejerowiat”, 'jau 'ã 'ga ikwasiarukaa ka'aran are rakue. ¹⁸“Jeresage je jepi”, 'jau nipo 'gã amũ numiamũ. Ojee te ojerowiaraip ma'e 'ga aipo e'ĩ ekoete akou. Maranamũ nipo 'ga wesageramũ futat. Maranamũ nipo 'ga wa'wyre'em are ojerowiaa ekoete. “Janeruwarete 'ga te janereko esagea

okwaap”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. A'ere jane upe Jarejararete 'ga “Esage aipo 'ga” 'eramũ janeresageramũ futat. A'jea futat 'ga 'ea.

I'me ma'e 'gã

11 ¹I'akwaawe'ema 'jawe agawewi 'ã je teporogytau pẽ nupe. A'etea 'ã pẽnuag je upe. ²Jepya'a'wyt je tekou pẽ nee. Pẽ nee Jarejuwarete 'ga jemuaẽma 'jawe je nanẽ je jemuaẽmi pẽ nee nũ. Sã'ã kũjãmuku ãẽ ruwa 'ga wa'jyra ãẽ monoa kũima'e 'ga amũ upe 'ga remirekoramũ. Majepeja 'ga upe etee 'ga 'ã ãẽ monou. Namytuna 'gã nupe rui 'ga 'ã ãẽ monou. Nan tee futat je Kristu 'ga etee erowiarukari pẽ nupe. “Kristu 'ga etee ki perowiat”, 'jau je ako pẽ nupe ikue. ³A'eramũ je tepya'a'wyrãmũ pẽ nee ikue. “Maran gatu nipo 'gã poire'ema Kristu 'ga rerowiar awi rai'i?” 'jau je tejeupe etee futat ikue. Sã'ã mama'eukwaawa 'wyrira kũjã ypy ãẽ, Ewa ãẽ moryteea o'me are rakue. Nan tee futat nipo 'gã amũ pomoryteeweramũ pẽ nee. 'Gã pejemorytee rerowiar ire nipo pejepoia Kristu 'ga rerowiar awi. ⁴A'eramũ je tepya'a'wyrãmũ pẽ nee, Kristu 'ga rerowiar awi pepoir are. Naoreremimome'ua rui agawewi nipo 'gã omome'u pẽ nupe. NaKristu 'ga rui agawewi nipo 'gã omome'u pẽ nupe. A'etea nipo perowiat 'gã je'ega, pejeku'iramũ nipo 'gã nee. Ore te ako Jarejuwarete 'ga 'Agesagea oromome'u pẽ nupe ikue. Maranuar are sipo 'gã pẽ mu'ei. A'etea te nipo perowiat 'gã.

⁵Pẽ nupe 'ut ma'e 'gã nipo 'jau: “Pẽ nupe ore futat Kristu 'ga remimonoferamũ”, 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe. A'ere nipo 'gã naKristu 'ga remimonofera rui. I'me te nipo 'gã pẽ nupe. A'ere je te a'jea futat Kristu 'ga remimonofera. ⁶Naje'egi je a'jeteetewi. A'etea je jereapyo Kristu 'ga mome'u are tekou. A'ea 'ã pekwaap. Ai'iwe ai'iwe 'jau ako je Kristu 'ga mome'wau pẽ nupe ikue. Mama'e a'jea etee ako je imome'wau pẽ nupe ikue. A'ea 'ã pekwaap.

⁷Pẽ pype tekou ako “je mepy pejepe Jeju 'ga mome'u are”, 'jawe'em ako je tekou pẽ nupe ikue. Kristu 'ga mome'wau etee futat ako tekou pẽ nupe ikue. Pẽ poaawamũ etee tekou pẽ pype ikue, pẽ mu'jau Kristu 'ga ree ikue. Naka'aranũũ are rui ako je rekoi pẽ pype ikue. “Je mepy ki pejepe”, je 'e'ema sipo mama'e tywera poa rakue? ⁸Pẽ pype je rekoramũ ako mukuwara 'gã etee Jeju 'ga rerowiaara 'gã ka'aranũũ murukaa jee ikue. ⁹Mama'ea tejeupe itywe'emamũ ako je mama'e renũine'ema pẽ nupe tekou ikue. Masetoni wyw pewara 'gã Jeju 'ga rerowiaara 'gã etee ako mama'e rerurukaa jee ikue. Pe awi janerewirera 'jawewara 'gã amũ nuramũ ako 'gã mama'e rerurukaa 'gã nupe jee ikue. Ymã miamũ ako je mama'ea naenũi pẽ nupe ikue. Anure taetu nipo je mama'ea naenũi pẽ nupe. ¹⁰Kristu 'ga 'ã mama'e a'jea etee omome'u rakue. A'eramũ je 'ga remiayuwamũ je nanẽ mama'e a'jea etee imome'wau pẽ nupe 'ga 'jawe etee futat. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: “Akaja wyw pewaramũ pẽ nupe Kristu 'ga mome'wau ako je mama'ea naenũi pẽ nupe ai'i”, 'jau je pẽ nupe, tekul'iramũ te'le are. A'eramũ nipo otywe'emamũ je momikara. ¹¹“Niporomutari futari 'ga jane

ree. A'eramũ 'ga mama'e renũine'ema ore", 'jau nipo pẽẽ mũ jee rai'i. Naani. Janeruwarete 'ga pẽ nee jeporomutara okwaap.

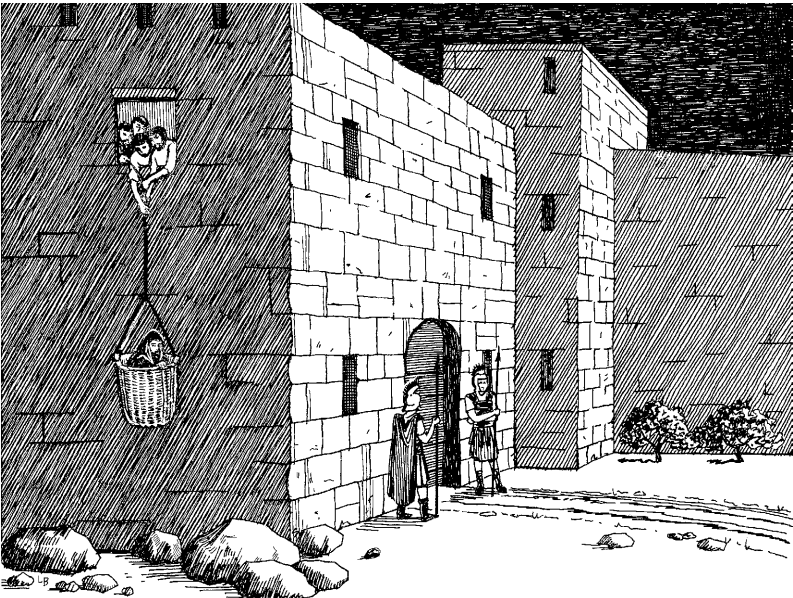
¹²Kristu 'ga remimonoe'ema 'gã te mama'ea wenũi ajemogyau pẽ nupe. A'ere je naenũi futari mama'ea pẽ nupe. Kasi a'e pe 'gã: "Paulo 'ga 'jawe etee futat jane mama'e renũi 'gã nupe", 'gã 'i ne. Tejemiapoa etee futat je aapo tekou pẽ pype. ¹³"Ore Kristu 'ga remimonofera", e'i futatee nipo 'gã amũ ajemogyau. A'ere nipo 'gã 'ime ma'ea te. Omorytee te nipo 'gã 'gã ojee. NaKristu 'ga rũi futat 'gã omono kwe pe. Kristu 'ga upe oporowyky 'ime ma'e 'gã te. ¹⁴A'ere ore noreporesagi arajemogyau aipo 'gã nee. Mama'eukwaawa 'wyrriara miamũ ojesaukat futat Kristu 'ga mome'waramũ 'jawe. A'eramũ futat 'gã moryteeu ojee kwaiwete. ¹⁵A'eramũ mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa 'gã mama'e apou o'wyrriara 'jawe etee futat. A'eramũ 'gã ajemogyau mama'e esage apoara 'jawe ojee ae moryteeawamũ futat. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã nereko tyweretei 'gã nemiapo tywer are, 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe.

Paulo 'ga ako tywet

¹⁶Awamũ je 'eu'jawi pẽ nupe nũ: 'I'akwaawe'ema 'jawe agawewi je porogytai pẽ nupe. A'etea pẽnuag jee. Tajemome'u pẽ nupe. ¹⁷NaJarejararete 'ga je'eg imũ rũi je je'egi 'awamũ. 'I'akwaaw ekoete ma'e 'jawe etee futat je teje'ega 'awamũ. ¹⁸Sã'ã 'gã amũ kwaiwete 'gã jerowiaraiwa ojee etee. Nan tee je jemome'ui pẽ nupe. ¹⁹"Ore'akwaaw ore arajemogyau", 'jau pẽẽ 'ã pejejemogyau jepi. Peje'akwaaw ire amunipo 'ã neperowiari Jejui 'ga mome'u teera 'gã je'ega. 'I'akwaawe'ema 'jawe te 'ã pejemogy 'gã je'ega rerowiaa. ²⁰Wemifutara etee 'ã 'gã iapoukaa pẽ nupe. Ojee pẽ moryteeawamũ te 'gã 'i. A'etea 'ã perowiat 'gã. A'eramũ 'gã pẽka'aranũũ rerawau ojeupe etee futat. "Ore 'ã pẽ'wyrriara", 'jau futatee 'gã pẽ nupe. A'e are pẽẽ 'gã nerowiaa. Aipo 'gã pẽ kurapa, pẽ je'ẽwu'jaga agawewi. A'etea 'ã pẽẽ 'gã nenupa. ²¹"Paulo 'ga nuapoi mama'ea ore 'jawe. Okyje 'ga pẽ nui", 'jau nipo 'gã jee. A'jea futat 'gã aipo 'gã 'i. Naapoi futari je mama'ea 'gã 'jawe. Ajenosĩ sipo je 'gã 'jawe mama'e apoe'em ire? Naani.

Ojee etee ojerowiaraip ma'e 'gã nee sipo pẽẽ pejeporenuwiweramũ? A'eramũ je nanẽ tejemome'wau pẽ nupe. ²²"Epyreu 'ã ore", 'jau 'gã 'ã jepi. Je nanẽ 'ã epyreua futat nũ. "Israeu juapyrera 'ã ore", 'jau 'gã 'ã jepi. Je nanẽ 'ã Israeu juapyrera futat nũ. "Abraão 'ga juapyrera 'ã ore", 'jau 'gã 'ã jepi. Je nanẽ 'ã Abraão 'ga juapyrera futat nũ. ²³"Kristu 'ga upe ore porowykyi", 'jau 'gã 'ã jepi. Je nanẽ 'ã oporowyky Kristu 'ga upe nũ. A'ere je 'ã mama'e apoi 'ga upe 'gã apyraapa. Ma'eramũ sipo je jemome'ui pẽ nupe? Je'akwaawe'ema sipo je rerekou? Kristu 'ga upe je porowykyi kwaiwete 'gã apyraapa. Aipo are te je jerowiari. Moromunepawa pype 'gã Kristu 'ga mome'u are je munewu'jau'japa 'gã nereko tywera apyraapa. "Au'je Kristu 'ga mome'u re", 'jau 'gã jee je munewu'jau'japa moromunepawa pype. Amumẽ 'gã je nupãu Kristu 'ga mome'u are. Nakwaawi je tenupã pytuna. Kwaiwete 'gã je rereko tyweretei aipo 'gã nereko tywera apyraapa. Tejejukaukaa ja'wyja'wy tekou 'gã nupe namutamutat.

24 Jepytuna 'gā futat, judeu 'gā futat je pyygu'jau'japa je mopimopika ae mopikawa pyu. Je pyykawe 'gā je mopika. Trītai nowi te je mopiga pytuna ikue. Siku te 'gā je pyygi, je mopimopika i'jowerimū etee futat nū. 25 Muapyt romanū 'gā je nupāu ywyrā pyu ikue. Majepei tee 'gā ita pyu je juka are afueweramū, ita momopoa je ree je jukaawamū numiamū. Muapyt yaruua nanē wypywygamū jee ikue. Aipo mū wi futat je naēmi werewi ikue. Ko'aramuku je tekou 'y pe etee futat. Koypytunamuku nanē je tekou 'y pe etee futat yaruu rypywyg ire ikue. 26 Aata je kwe pe tewau Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe. A'eramū jeataaw ipe mama'e tywera ojeapou jee kwaiwete ikue. Amumē 'ya je jukau werewi, 'y ruwiramū je ree. Amumē muna'ywa afueweramū je ree. Judeuramū ore'wyrīana'nī 'gā, judeue'ema 'gā. Mīmera 'gā nanē afuewereteramū je ree. 'Gā 'wyrarete pype, amunawe'em ipe, 'yē'ē me. Mīmer imū 'gā amū afueweramū je juka are. Je ree iporomutare'ema 'gā nanē je jukau werewi. Jejui 'ga rerowīaa 'me 'gā nanē afueweramū je ree nū. 27 Teporowykyau tekou tefuakapawamū. Amumē je tesere'ema tekou. Amumē je tetywe'emamū temi'u pyu. Amumē je te'yuwejamū tekou. Amumē je tekou 'ara ro'ysaga upe taity poakuwuue'eme. 28 Aipoa wayramū futat jee numiamū. A'ere mama'e mū te aipo ray apyraawi jee. Pē nee jepy'a'wyrā te ay jee jereko tyweawera apyraapa. A'eramū je tepy'a'wyrāmū Jejui 'ga rerowīaaramū pē nee najuejue etee futat. “Maran gatu nipo 'gā opoire'ema Jejui 'ga rerowiar awi”, 'jau je tejeupe tepy'a'wyrāmū pē nee.

(2 Korītu 11.33)

²⁹Jejui 'ga pēē mū erowiaraiw are je tepy'a'wyrāmū pē nee. Mama'e tywera pēē mū iapo are je te'arasigamū. Mīmēra juejue ay jee jereko tyweawera apyraapa.

³⁰Tejemome'u re je tejee te mama'e apoe'ema resaukaa pē nupe. Jarejuwarete 'ga tepoara je aesaukat pē nupe. ³¹Janeruwarete 'ga je'me'ema okwaap. Mama'e al'jea etee te je amome'u pē nupe. Janeruwarete 'ga 'ā Jejui Kristu 'ga Ruwaretea. Simuoryp 'ga jareojere'emamū 'jau. 'Ga futat 'ā je'me'ema okwaap.

³²Damasco pe je rekoramū peuwara 'gā 'wyrīara 'ga afuweramū je pyyg are ikue. A'eramū 'ga jefaruuna'nī monou amunawa osoma rokware rarūmū je ree ikue numiamū. Aipoa 'gā 'wyrīara 'ga 'wyrīararete 'ga remīayuwa te, Areta 'ga remīayuwa te. ³³A'ere jejekoty'aawa 'gā je a'gui 'gā nui. A'eramū 'gā 'jau jee: “Paneru pype eapyk. Toromono ene ikwara rupi amunawa osoma apyraapa 'jau”, 'jau 'gā jee ikue. A'erauwe je teapyka paneru pype. A'erauwe 'gā je monoi je mojjypa iosoma rowajara katy. A'eramū je teka'jama tejee ifuwet ma'e 'gā nui ikue. Jejekoty'aawa 'gā je poare'em ire amunipo 'ā je ree iporomutare'ema 'gā je pyygi futari, je jukau rakue.

Paulo 'ga remiesaget

12 ¹Tejemome'wau 'ā tekou pē nupe. Ma'eramū sipo je jemome'ui pē nupe? “Je te 'ā Jarejuwarete 'ga remimonoferamū” 'ea pē nupe esaukara sipo je afutat? Naani. A'etea je ajemome'u pē nupe. Tejeupe Jarejararete 'ga remiesaukarera te 'ā je amome'u pē nupe. ²Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga je monoi ywag ipe ojepyri ikue. Katosi je kwara mu'ari 'awamū 'ga tejeroo re. Maran gatu nipo je al'jea futat tewawe'em ywag ipe 'ga pyri rakue. Tefayupaw ipewara 'jawe ete te je oi ikue. A'eramū je a'eramū ikwaapa katue'em. Janeruwarete 'ga etee te okwaap. ^{3,4}Ma'upawe'eme te 'ga je rerooi erujewi ywag ipe ikue. A'eramū je peu ra'u futat tewau ikue. “Tefayupaw ipe te nipo je oi rakue?” a'e ako je ko. Nakwaawi je. Janeruwarete 'ga te okwaap. Peu tekou je ywagipewara 'gā je'ega renupa tekou ikue. A'ere je najepokawyi imome'wau jareje'eg imū. Nuariūi janeje'eg imū imome'ua. Janeruwarete 'ga nanē nafutari je imome'ua nū. ⁵Tejemiesagera je amome'u pē nupe, tejerowīaa ee. A'ere je najerowiaraiwi etee tejee. Tejetee mama'e apoe'ema resaukaawamū te je jemome'ui pē nupe. ⁶A'ere je mama'e al'jea etee imome'ui. A'eramū je tekowe'em i'akwaawe'ema 'jawe. A'ere je najerowiaraiwi etee tejee. Kasi a'e pe 'ga amū 'i jee ne. “Kuu. Paulo 'ga esage ma'ea ajuapyraapa”, 'jau 'ga amū jee ne. Pejerowiaraip kasi je ree pejejemogyau ne. Jeremimome'u are etee ki pēneapyo pejejemogyau. Jeremiapofer are nanē ki pejejeapyoramū pejejemogyau nū.

⁷Mama'e esagea futat je aesak ywag ipe tekou ikue. A'eramū je teporesagamū etee ee ikue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: “Mama'e tywera pa je amonoukat mama'eukwaawa 'wyrīara upe Paulo 'ga upe kwy. Kasi a'e pe Paulo 'ga jerowiaraiwi etee ojeupe jeremiesaukarer awi ne kwy”, 'jau 'ga ojeupe ikue. Sā'ā ju raya ae pokutuga. Nan futat mama'eukwaawa 'wyrīara remimurera rayramū jee. Ma'eramū 'ā je najerowiaraiwi tejee. ⁸Muapyt te je 'i Jarejararete

'ga upe: “Epe'la je wi”, 'jau'jau'japa je 'ga upe. ⁹A'ere 'ga 'i etee jee: “Naani. Nape'ai futari je ene wi. A'ere je ene moywyrafeni ete jupi”, 'jau etee 'ga jee. “Ma'eramũ 'ã nerefutari mama'ea. Jepota'wa je ene ree tekou. Au'je ejemuaêm ire. Tepãjêa je amono enee mama'ea'y jeuwamũ. A'eramũ ene mama'e apou jepãjê mũ etee futat”, 'jau etee 'ga jee. A'eramũ je tekul'iramũ tejeupe mama'ea'y jeuw are. Je upe mama'ea'y jeuwamũ taetu Kristu 'ga opãjê muri jee. ¹⁰Ma'eramũ 'ã jeku'iramũ mama'ea'y are. Tepifuakare'em are, Kristu 'ga ree 'gã tekuraw are, mama'e pyu tetywe'em are, tejeupe mama'e tywera jeapo are, tejereko tywerete are. Mimer are je tekul'iramũ etee futat tekou. 'Gã je rereko tyweramũ Kristu 'ga opãjê muri jee jepi. A'eramũ je mama'e apou 'ga pãjê mũ etee futat.

Paulo 'ga wearamũ 'gã nee

¹¹Jejemome'ua je mojenosi. “T'akwaawe'ema 'jawe sipo je rekoï”, a'e je tejeupe te'ỹina. A'ere 'ã naje mome'ui pejepe 'gã nupe. A'eramũ je 'ã 'agamũ je tee tejemome'wau tekou. “Akotee ma'ea te Paulo 'ga”, 'jau nipo pẽẽ mũ jee. “Ore te 'ã Jejuï 'ga remimonofararetea”, 'jara 'gã aipo e'i futat jee. Akotee ma'eramũ agawewi je rekoï. A'etea Kristu 'ga je mono kwe pe ojemome'waukaa jee ikue. ¹²Pẽ pype 'ã je rekoï Jarejuwarete 'ga 'ã aeremiapoe'ema apoukaa jee, opãjê mũ 'ga 'ã iapoukaa jee. A'eramũ 'ã pejejeporesagamũ etee ee. Aipoa 'ã “Je futat Jejuï 'ga remimonoferamũ” 'e resaukaa pẽ nupe. Najefuwepawi je pẽ nupe imome'u are ikue. ¹³Pẽ nupe Jejuï 'ga mome'wau jepota'waramũ etee pẽ nee ikue. Kwe pewara 'gã nee nanê je tepota'waramũ nũ 'gã nupe 'ga mome'wau nũ. Pejeju'jawe futat pẽẽ jee. Areko esage pãwê etee futat je pẽẽ. A'ere je naenũi ka'aranũia pẽ nupe. A'e are sipo pẽmara'ne je ree?

¹⁴Mukũi je oi pẽ pyri ikue. 'Awamũ nipo je tewau'japa pẽ pyri nũ. Naenũi futari je ako mama'ea pẽ nupe ikue. Nafutari je pẽka'aranũia. A'ere jeporomutaramũ pẽ nee. Tejemuaêma tekou pẽ nee. Jera'yra 'jawe 'ã pẽẽ jee. A'eramũ je teporomutaramũ pẽ nee. Sã'ã ta'yriara 'ga mama'e monoa wa'yra upe. Nakunumĩ arũi 'ã mama'ea omono 'uwa upe. Nan tee futat je mama'ea naenũi pẽ nupe. ¹⁵Temama'ea pẽ nupe imonopaw ire miamũ amunipo 'ã je tekul'iramũ etee futat tekou. Mama'ea taetu je 'ã iapou pẽ nupe pẽ poaawamũ, Jejuï 'ga rerowiar ywyapiukaawamũ pẽ nupe. Teporomutaramũ 'ã je pẽ nee. Pẽ nee jeporomutara te ra'u nepẽ moporomutarukari je ree nũ?

¹⁶Naenũi agawewi futat je 'ã mama'ea pẽ nupe. A'ea 'ã pekwaap. A'etea nipo pẽẽ mũ 'jau jee: “Paulo 'ga ore morytee ojee. O'meramũ 'ga oree”, 'jau futatee nipo pẽẽ mũ jee. ¹⁷Namoryteei je pẽẽ. Mama'e a'jea etee futat je amome'u pẽ nupe. Pẽ pyri omonoramũ sipo 'gã mama'e renũi pẽ nupe rail'i? Naani. ¹⁸Tito 'ga ako je omono pẽ pyri jarejewirera 'jawewara 'ga retee ai'i. Mama'ea sipo 'gã wenũi ako pẽ nupe rail'i? Pẽ morytee sipo 'gã nai'i? Naani. Je 'jawe etee futat Tito 'ga mama'e apoi. Je 'jawe futat 'ga rekoï.

¹⁹“Paulo 'ga ojemome'u oree, 'esage ma'e 'ga ra'e, te'i etee 'gã jee 'jau', e'i 'ga, aru'e ore”, 'jau sipo pẽẽ mũ jee? Naani. Kristu 'ga je'eg imũ etee futat

ore pẽ mu'ei. Jarejuwarete 'ga remianuwamũ ore mama'e mome'ui pẽ nupe. Mama'e apou ore mama'e apoi pẽ poaawamũ etee futat. ²⁰Tejemuaẽma je pẽ nee. Pẽ pyri tewaẽm ire sipo maran jerea'aramũ pẽ nee? Maran sipo pẽnea'at je ree? Jeremifutara 'jawe sipo peko? Pẽnemifutara 'jawe sipo je reko? Jepy'a'wyt je pẽneko are. “Maran sipo 'gã nekoï ojepyri je oramũ?” 'jau je tejeupe etee futat. “Maran gatu nipo 'gã ajamuewe'em mama'e are? Maran gatu nipo 'gã ajuerekoayawe'em? Maran gatu nipo 'gã oporomutare'emamũ ajuee? Maran gatu nipo 'gã jerowiaraipe'ema ojee? Maran gatu nipo 'gã ajakurape'ema ajemogyau? Maran gatu nipo 'gã ojoje'ẽwu'jage'ema? Maran gatu nipo 'gã ajamamara'ne'ema”, 'jau je tejeupe tepy'a'wyrāmũ pẽ pyri teo are. ²¹Tepy'a'wyrāmũ tekou pẽ nekoarũ'em are. Pẽ nekoarũ'em ire nipo je 'arasigamũ tekou pẽ pyri tewau. Pẽẽ mũ nipo mama'e tywera apou rakue. A'ere nipo nepejemuaẽmi iapo re. Pejetywer awi pepoire'em ire nipo je tejaa'wau petywer are. Nepẽnateeti nipo mama'e tywera apo awi. Kũima'efera 'gã ajuemireko mueupawe'emamũ nipo je tejenosõu pẽ nui. Kũjãmera 'gã nanẽ nũ ojomena mueupawe'emamũ nipo je tejenosõu pẽ nui, tejaa'wau petywer are nũ.

'Gã mu'akwaapawet

13 ¹Pẽ pyri ako je oi mukũi ikue. 'Awamũ nipo je 'ã tewau'japa pẽ nesaka nũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe rakue:

“Majepeja 'ga etee nipo 'ga amũ kwau 'eramũ kasi peapyaka 'ga je'eg are ne. Mukũja 'gã te nipo ajee omome'u 'eramũ te ki perowiat.

Maranamũ nipo muapyra 'gã imome'wau 'eramũ nanẽ pejeapyakau 'gã je'eg are nũ”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe ee rakue.

^{2,3}A'eramũ je 'awamũ 'jau mama'e tywera apoaramũ pẽ nupe. Pẽ pyri tewau ako je 'i pẽ nupe ikue: “Pẽ pyri tejoru'japa nipo je najemuaẽmu'jawi pẽ nee”, 'jau ako je pẽ nupe ikue. “Teje'ega nipo je omoywyrafen pẽ nupe pẽnemiapo tywer are”, 'jau ako je pẽ nupe ikue. A'eramũ je 'awamũ 'jau'japa pẽ nupe nũ: “Teje'ega nipo je omoywyrafen pẽ nupe”, 'jau'japa pẽ nupe nũ. Muku agawewi 'ã je rekoï pẽ nui. A'etea je aipo a'eul'jap pẽ nupe. “Kristu 'ga je'eg imũ te nipo je teje'ega moywyrafeni pẽ nupe mama'e tywer awi pẽnateeti'emamũ”, 'jau ako je pẽ nupe ikue. A'eramũ nipo pẽẽ 'jau jee: “Kristu 'ga je'eg imũ futat Paulo 'ga mama'e apoi”, 'jau nipo pẽẽ je resag ire. Kristu 'ga ako opãjẽ wesaukat pẽ nupe ikue. 'Awamũ 'ga 'ã esaukaru'japa pẽ nupe nũ. 'Ga pãjẽ mũ etee futat je pẽ nerekoï. ⁴Ypeywar are Kristu 'ga manũnamũ 'ã 'gã amũ 'jau 'ga upe rakue: “Nifuakari futari 'gã”, 'jau 'ã 'gã amũ 'ga upe rakue. A'ere 'ã 'ga 'Uwarete 'ga pãjẽ mũ 'ga ferawi rakue nũ. Kristu 'ga 'jawe futat ore norefuakari arakou. A'ere 'ga opãjẽ muri te oree. Korītu pe ore oramũ Kristu 'ga mama'e apoukari ore upe opãjẽ mũ etee futat.

⁵Pẽnear iki pejejee. “Kristu 'ga ree sipo je jemogypygyi tekou?” 'jau ki pẽẽ pejejeupe. “Kristu 'ga ako werowiaaramũ ore pype” 'ea 'ã pekwaap. A'ere 'ga

werowiar awi pepoir ire nokoi futari pẽ pype. ⁶“Paulo 'ga nanẽ nopoiri futari Kristu 'ga rerowiar awi” 'ea 'ã pekwaap. “'Ga poirũ 'gã nanẽ nopoiri 'ga wi nũ” 'ea pẽẽ ikwaawa nanẽ je afutat nũ. ⁷Jarejuwarete 'ga upe teje'ega monou pẽ nee tekou. “Epoar iki Korítu pewara 'gã otywer awi 'gã poir are”, 'jau je tekou 'ga upe pẽ nee. Nafutari je 'gã tejee te 'gã jemogypygya. “Paulo 'ga 'gã mu'e esage. Sã'ã 'gã jemogy esagea”, tejeupe 'gã 'e are je najerea'ari. Pejemogy esage are tee je jerea'aramũ. ⁸Jejui 'ga rera mokwasi'wawamũ etee je mama'e apoi. Naapoa'uweri je mama'ea Jejui 'ga mome'ua mateepaawamũ. ⁹Orojeupe mama'eay jesaukara 'eramũ nipo Jejui 'ga rerowiar ywyapiukaa pẽ nupe. A'eramũ ore araku'iramũ orojeupe mama'e tywera jeuw are. Oroje'ega ore imonou Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee jepi: “Ekatu'ok katu ki Korítu pewara 'gã. Jejui 'ga erowiar ywyapiukat 'gã nupe”, 'jau ore 'ga upe pẽ nee jepi. ¹⁰Pẽ nui muku tekou je teje'ara kwasiaa ka'aran are imonou pẽ nupe jepi. A'eramũ nipo pejepoia mama'e tywera apo awi. A'eramũ nipo je pẽ pyri tewau teje'ega moywyrafene'ema pẽ nupe. Napẽ muorypawamũ rui 'ga ore monoi ojeupe oporowyky ma'eramũ ikue. Werowiar ywyapiukaawamũ te 'ga ore monoi pẽ nupe ikue. A'eramũ nipo je Jarejararete 'ga je'eg imũ pẽ mu'jau esage 'ga ree, 'ga rerowiar ywyapiukaa pẽ nupe.

¹¹Kunumĩmet, kũjãmet. Mĩmeramũ je ka'arana kwasiari imonou pẽ nupe. Pejemogy esage ki Jarejuwarete 'ga upe. Peenuw iki pejejeupe je'eawer are. Pejeju'jawe pejejea'aramũ mama'e are. Pẽpota'wa ki pejejee. Nan pejemogyramũ Janeruwarete 'ga futat 'ga rekoi pẽ pype. Janeruwarete 'ga ae ree iporomutat ma'ea. Ae mota'waramũ nanẽ 'ga akou nũ. 'Ga futat ako pẽ pype nan pejemogyramũ.

¹²Jejui 'ga rerowiaaramũ ki pẽẽ pejejomana, pejejafutaa. Nan ae 'ga rerowiaaramũ.

Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã juejue oje'ega omono pẽ nupe pẽ futaa.

^{13,14}Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat. Jarejuwarete 'ga pẽ nee 'ga poromutara nanẽ je afutat nũ. Jarejuwarete 'ga 'Agesagea pẽ nee ita'waa nanẽ je afutat nũ.

Kweramũ etee jeremimome'ua.

Garasi

Ymã te Janeruwarete 'ga judeu 'gã mû'ëi imogyau wemiayuwamũ rakue. A'eramũ 'ga 'gã mu'jau wemifutar are. Judeu 'gã ojemojewagukaa ajaupe Jarejuwarete 'ga je'eg imũ jepi. Mama'ea 'gã i'wau 'ga je'eg imũ etee jepi. A'ere 'gã nupe etee 'ga aipo 'i rakue.

A'ere Jejui 'ga ruri jane katu'oka najuejue etee futat. Werowiarãmũ 'ga jane katu'ogi. Ywag ipe Jejui 'ga jewyr ire 'ga remimu'efera 'gã awau 'ga mome'wau kwe pe rakue. A'eramũ judeue'ema 'gã Jejui 'ga rerowiaa kwaiwete rakue. A'eramũ judeu 'gã amũ awau 'gã newiri, judeue'ema 'gã mu'jau wemiapo are. A'ere 'gã judeue'ema futat. A'eramũ 'gã mama'e apowe'em judeu 'gã nupe Janeruwarete 'ga 'eawer imũ. Nojemojewagukari 'gã judeu 'gã 'jawe. 'Gã nemi'urama nanẽ najudeu 'gã ma'e 'jawe. A'ere 'gã Jejui 'ga rerowiari futari. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã mogyau wemiayuwamũ.

Garasi pewara 'gã judeue'ema futat. A'eramũ judeu 'gã amũ awau 'gã mu'jau wemiapofer are. A'eramũ Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe 'gã mueapyou ee. “Werowiarãmũ Jejui 'ga pẽ katu'ogi. A'eramũ pẽẽ mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat. Najudeu 'gã 'jawe rüi pẽẽ. A'eramũ pẽẽ mama'e apowe'em 'gã 'jawe. Najaneremiapo are rüi Jejui 'ga jane katu'ogi. Werowiaaramũ etee te 'ga jane katu'ogi” 'Jau Paulo 'ga ikwasiaa 'gã nupe, 'gã mueapyou ee.

NaPaulo 'ga etee rüi ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou inuga 'gã nupe.

1 Je Pauloramũ ka'aran akwasiat imonou pẽ nupe. Je 'ã Jejui Kristu 'ga remimonoferamũ. Ymã te Jejui 'ga je monoi kwe pewara 'gã nupe omome'waramũ ikue. Nakũima'e tee 'ga rüi je mono 'ga mome'waramũ ikue. Jejui 'ga futat je mogo omome'waramũ ikue. Na'gã amũ nupe rüi 'ga 'i: “Pe'je pejewau jeje'ega mome'wau Paulo 'ga upe”, 'jawe'em. Jejui Kristu 'ga retea futat je mogo ojee 'gã mu'jaramũ ikue. 'Ga manũ re 'ã 'ga Ruwarete 'ga Jejui 'ga moferapa etee rakue. 'Uwarete 'ga retee 'ga je monoi kwe pewara 'gã mu'jawamũ ojee ikue. ²Au je pyri janerewirera 'jawewara 'gã amũ neko. 'Gã nanẽ oje'ega omono pẽ nupe, Jejui 'ga remiayuwamũ Garasi ywy pewaramũ pẽ nupe.

³Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga nanẽ Janejararetea futat nũ. Afutat je 'gã nesagea pẽ nerekoa. 'Gã pẽ mopy'ata'waa nanẽ je ifutaa nũ.

⁴Ymã te 'ã Jejui Kristu 'ga jejukaukari 'gã nupe rakue. Jane wi janetywera moiawamũ 'ga ojejukaukaa 'gã nupe rakue. Ojejukaukaa 'ga 'gã nupe werowiaaramũ jane mũ'jãwamũ mama'e tywera apoara 'gã nui. Ojeupe jane katu'okawamũ 'ga jejukaukari 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga

remifutar imū etee futat 'ga
 jejukaukari 'gã nupe rakue.
 5A'eramū jane 'ga muorypa
 jareojere'emamū futat
 jarekatu'okawer are, 'jau je.

Morogyta esage

6Jejui Kristu 'ga 'ã pēē
 erowiaa rai'i. Janeruwarete
 'ga futat 'ã pē pyrūmū pē
 mogyau Jejui Kristu 'ga
 remiayuwamū rai'i. Ma'eramū
 sipo ajee pepoit 'ga rerowiar
 awi kamēsiete rai'i? Pepoit 'ã
 'ga rerowiar awi kamēsiete rai'i.
 Ma'eramū te 'gã amū porogyta
 'mea perowiat rai'i? 'Gã

(Garasi 1.5)

pejemu'e 'me are 'ã pēē pejeapya m̄yina ekoete rai'i. Pejemoryteeukaa ekoete
 'ã 'gã nupe rai'i. Jeku'iaip je ako pē nee ai'i. A'ere 'ã je mu'arasig etee pejepe
 pejee nū. 7Nitywi kwe pe morogyta esage amū. Nitywi futari morogyta yau
 mū kwe pe. Jejui Kristu 'ga mome'ua etee te morogyta esagea. A'ere 'ã 'gã amū
 oi pē pyri mama'e amutee mome'wau pē nupe rai'i. “Toromojopy'ru Kristu
 'ga 'eawera 'jau”, 'jau 'gã 'ã rai'i numiamū. 8Ymã te ako ore pē mu'ei Jejui
 Kristu 'ga je'eg are ikue. A'ere 'ã 'ga amū oi o'meramū pē nupe rai'i. A'eramū je
 Jarejuwarete 'ga Kristu 'ga mome'u 'me ekoeteara 'gã nereko tywera futaa. Ore
 mū agawewi amunipo 'ã mama'e amutee mome'wau. A'etea amunipo 'ã je Jejui
 'ga ree mama'e amutee te mome'wara 'gã nereko tywera futaa. Ywagipewara
 'gã amū agawewi amunipo 'ã 'ua o'meramū pē nupe. A'etea amunipo 'ã je
 Jarejuwarete 'ga i'me ma'e 'gã nereko tywera futaa. Mama'eukwaawa rapyaw
 ipe 'gã monoa amunipo 'ã je ifutaa. 9Ymã te ako ore morogyta esage mome'ui
 pē nupe ikue. Aipo renuw ire ako pēē Jejui Kristu 'ga rerowiaa ikue. A'eramū
 ako ore 'jau pē nupe ikue: “Arafutar ore Jarejuwarete 'ga mama'e amutee are pē
 mu'jara 'gã monoa mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau agawewi ako ore pē nupe
 ikue. 'Awamū je aipo 'jau'japa pē nupe nū. Afutat je Jarejuwarete 'ga mama'e
 ekoete are pē mu'jara 'gã monoa mama'eukwaawa rapyaw ipe, 'jau je 'awamū
 taetu te'yina pē nupe. 10Na'gã amū maku'iawamū rūi je aipo 'jau. Naani. Afutat
 je Jarejuwarete 'ga kul'ia tejee. 'Auwara 'gã maku'iawamū etee mama'e apo re
 amunipo 'ã je naapoi futari mama'ea Kristu 'ga remifutar imū.

Paulo 'ga jemome'uawet

11Pēē 'ã jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē 'ã jerenyra 'jawe. A'eramū
 je teporomome'uweramū Kristu 'ga ree pē nupe. Na'auwara 'ga amū

je'ega rūi je ako amome'u pē nupe ai'i. ¹²Na'auwara 'ga amū rūi imome'wau jee. Na'auwara 'gā amū rūi te je mu'e ee ikue. Jejui Kristu 'ga futat omome'u jee ikue.

¹³Jeremiapofera nipo 'ga amū omome'u pē nupe rakue. Je 'ā judeua futat. Ymā je mama'e apoi judeu remiapou etee ikue. Jejui 'ga rerowiaara 'gā je erekou tywet ikue. “Tamateepap 'ga rerowiaara 'gā 'jau”, 'jau je ikue. Najemuaēmi futari je 'gā nee. ¹⁴Judeuramū orojemiapou etee futat je mama'e apou ikue. Tepyutuna 'gā apyraapa je mama'e apou orojemiapofer imū etee futat. Oroypy 'gā je'ega je enupa katu katu tekou ikue. Tekotee 'gā je imu'jau ee ikue.

¹⁵A'ere Janeruwarete 'ga ymā we futat je pyyrūi oje'ega mome'waramū rakue. Je'are'emauwe futat 'ga je pyyrūi ojeupe mama'e apoaramū rakue. Naapoi agawewi je mama'e esagea ikue. A'etea 'ga je pyyrūmū ojeupe oporowyky ma'eramū rakue. ¹⁶Wa'yra 'ga 'ga esaukaa jee ikue. “Ere ewau jera'yra 'ga mome'wau judeue'ema 'gā nupe”, 'jau 'ga jee ikue. “Morogyta esagea ene imome'wau jera'yra 'ga ree 'gā nupe”, 'jau 'ga jee ikue. Tejeupe aipo 'ga 'e pyyrauwe je 'ga rerowiaa. Ma'eramū je 'ā na'gā amū temu'akwaawer imū rūi 'ga mome'ui 'gā nupe. ¹⁷Jerusareg ipe miamū je nooi, “je mu'e pejepe”, 'jawe'em Jejui 'ga remimono ppyfera 'gā nupe nū. Je renunewe agawewi 'gā porowykyi Jejui 'ga upe. A'etea je nooi, “je mu'akwaap pejepe”, 'jawe'em 'gā nupe ikue. Tejeupe aipo 'ga 'e pyyrauwe je 'ga rerowiari ikue. Arabia ywy pe ra'ne je tewau ikue. A'e awi je tejua Damasco pe ikue nū. ¹⁸Muapyra kwara kwaw ire te je tewau Jerusareg ipe Pedro 'ga resaka ikue. 'Ga kwaapa je tewau. Mukūja etee je morowykye'ema magwapa 'ga pyri tekou ikue. ¹⁹A'ere je naesapawi Jejui 'ga remimonofera 'gā. Tiago 'ga etee je esaka, Jarejararete 'ga rewirera 'ga etee je esaka.

²⁰Mama'e a'jea etee je ikwasiaa ka'aran are imonou pē nupe. Janeruwarete 'ga je'me'ema akwaap.

²¹Jerusareg awi je tewau kwe pe, Siria ywy pe, Sirisia ywy pe. Mīmer imū je tewau ikue nū. ²²Ma'eramū 'ā Judeja ywy pewara 'gā naje resagi. ²³Jerera etee 'gā enupa. “Jane rereko tywearera 'ga oo Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe, 'ga rerowiarukaa 'gā nupe” 'e renupa. “Ymā ako 'ga Jejui 'ga rerowiaaramū jane apisi are etee 'ga fueweramū rakue” 'ea 'gā ikwaapa futat. “A'ere 'gā 'awamū 'ga rerowiari jane 'jawe” 'ea nanē 'gā enuwu'jau'japa futat. ²⁴A'eramū 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa je ree. “Paulo 'ga erekatu'ok rail'i. Eja'yra 'ga ererowiarukat 'ga upe rail'i, ore rereko tywearera 'ga upe rail'i. Aipoa esage ore”, 'jau 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa je ree.

Jerusareg ipe 'ga jemome'uawet

2 ¹Katosi kwara magwaw ire je tewau tejewya Jerusareg ipe ikue nū. Panape 'ga awau je rupi. Tito 'ga nanē je erawau orojeupi nū. ²Tejeupe Jarejuwarete 'ga 'eawer imū etee je tewau peu. “Ekwap Jerusareg ipe”, 'jau 'ga jee ikue. A'eramū je tewau. Peu tewau je teporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyrriara

'gã nupe. Amueapyo je 'gã judeue'ema 'gã nupe teje'eg are. “Peenup katu katu jeje'ega. Nan tee futat je 'gã mu'ei” 'jau je 'gã nupe, 'gã mueapyou te'ewer are. 'Gã 'wyrriara 'gã nupe etee je imome'wau. A'eramũ je 'jau tejeupe: “Nia'wyrri 'ga je'ega, e'i sipo 'gã jee”, 'jau je tejeupe. A'eramũ je teporonupa ee 'wyrriara 'gã nupe etee: “Aje'eg ekoete te je tekou?” 'jau je teporonupa ee 'gã nupe. A'ere 'gã 'i: “Naani. Al'jea futat eneje'ega”, 'jau 'gã jee, jeje'ega renuw ire. ³Jeremireroofera 'ga, Tito 'ga, gregoa. Najudeua rũi 'ga. A'eramũ 'ga ojewage'emamũ. A'etea Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'gã 'ga mojewagukare'ema jee. “Eroo 'ga imojewagukaa 'gã nupe jarejemiapou”, 'jawe'em 'gã jee.

⁴Ore porogytaramũ tekotee 'gã 'ua osou ore pyri. Oreje'ega renupa 'ua. Aipo 'gã 'ime ma'ea. “Jejui 'ga ore aruerowiat arajemogyau”, 'jau futatee aipo 'gã oree. “Jejui Kristu 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã nuapoi mama'ea Moisesi 'ga remikwasiarer imũ. Aipoa nia'wyrri Janeruwarete 'ga upe”, 'jau futatee 'gã oree. “Moisesi 'ga remikwasiarer imũ 'gã mama'ea 'ga iapoe'emamũ, Janeruwarete 'ga nokatu'ogi Jejui 'ga rerowiaara 'gã”, 'jau futatee 'gã oree. Aipo 'gã “Eroo ejeupi 'ut ma'efera 'ga imojewaka Moisesi 'ga remikwasiarer imũ”, 'jau jee. ⁵A'ere ore naruerowiari 'gã. “NaMoisesi 'ga remikwasiarer imũ mama'e apoara etee rũi 'ga okatu'ok. Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã etee te Janeruwarete 'ga okatu'ok”, 'jau ete ore 'gã nupe. “Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ Janeruwarete 'ga 'jau janee: Eneresage jee, 'jau 'ga janee, 'ga rerowiaaramũ 'ea morogyta esagea futat. NaMoisesi 'ga remikwasiarer imũ mama'e apoara 'gã nupe rũi 'ga aipo 'ga 'i. Jejui 'ga rerowiaaramũ jane upe etee te 'ga aipo 'ga 'i”, 'jau ore 'gã nupe.

⁶A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'gã oje'ega nomoywyrarafeni jee ikue. (Pewwara 'gã 'jau 'gã nupe, ore'wyrriat, 'jau 'gã 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga upe jane jareju'jawe etee futat jane jemogyi. Je upe nanẽ jane jareju'jawe ete jarejemogyau nũ.) A'eramũ 'ã 'gã 'wyrriara 'gã oje'ega nomoywyrarafeni jee ikue. “Nan etee emu'e 'ga”, 'jawe'em 'gã jee ikue. Al'jea futat je 'gã mu'ewera. A'eramũ 'gã oje'ega moywyrarafene'ema jee. Tito 'ga nanẽ 'gã imojewagukare'ema jee.

^{7,8}Eapyo 'gã Jarejuwarete 'ga je mono are. Pedro 'ga ra'ne futat Janeruwarete 'ga omono judeu 'gã nupe Jejui 'ga ree 'gã mu'jaramũ rakue. Opãjẽ 'ga imua 'ga upe ojeupe 'ga moporowykyukaawamũ rakue. 'Ga 'jawe futat Janeruwarete 'ga opãjẽ mua jee, je monou judeue'ema 'gã nupe wa'yra 'ga ree 'gã mu'jaramũ.

⁹A'eramũ 'wyrriara 'gã 'jau oree: “Al'jea futat. Janeruwarete 'ga pẽ mogoi Jejui Kristu 'ga ree judeue'ema 'gã mu'jaramũ. A'eramũ pẽ pejejemogou 'ga upe oporowyky ma'eramũ ore pyri”, 'jau ete 'gã jee, Panape 'ga retee. “Pe'je pejekou Jejui 'ga mome'waramũ judeue'ema 'gã nupe. Ore 'ã jarepytuna 'gã nupe 'ga mome'waramũ”, 'jau 'gã oree. Tiago, Pedro, Juã. Mĩmera 'gã aipo 'jau oree ikue. ¹⁰Aipo e'i etee te aje 'gã oree ikue: “Pẽnea'ar iki ikaraemãe'ema 'gã nee, Jerusareg ipewara 'gã nee. Pepoar iki 'gã, mama'e mua 'gã nupe”, 'jau 'gã oree. Aipoa ore aruapo arakou. Mama'ea ore imonou arakou 'gã nupe. Aipoa esage jee.

Pedro 'ga upe oje'ega moywyrafenawet

11-14 A'ere Pedro 'ga awau owaẽma Ātioki pewara 'gã pyri, Jejui 'ga rerowiaara 'gã pyri. Peu akou 'ga ojemi'wat judeue'ema 'gã pype etee futat. Ymã ore judeuramũ norojemi'wari judeue'ema 'gã pyri ikue. A'ere ore Jejui 'ga rerowiar ire ore poiri aipo awi. A'eramũ Pedro 'ga ojemi'waa ekoete te futat 'gã pyri. Poje Tiago 'ga pyriwara 'gã amũ 'ua owaẽma Jerusareg awi. 'Gã nesakawe Pedro 'ga opojo'ogamũ judeue'ema 'gã nui. Okyje 'ga opytuna 'gã nui. “Gã nã'ã nopoiri futari orojemiapofer awi re'ã. Nojemi'wari futari nã'ã 'gã imojewagipyre'ema 'gã pyri re'ã”, 'jau Pedro 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga opojo'ogamũ judeue'ema 'gã nui. 'Ga pojo'oga resakawe ajepaja Jejui 'ga rerowiaara 'gã nanẽ opojo'ogamũ 'gã nui nũ. Panape 'ga miamũ ojemu'jau 'ga ree. A'ere 'gã naJejui 'ga remifutar imũ rui aipo apoi. A'eramũ je 'gã nesakawe teje'ega moywyrafena Pedro 'ga upe. “Ma'ja te ereapo, ki Pedro?”, 'jau je 'ga upe 'gã nemianuwamũ. “Ene 'ã judeua je 'jawe. Ymã te ako Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are judeuramũ janee rakue. A'eramũ ako jane mama'e apou 'ga remikwasiarer imũ etee ikue. A'ere 'ã jane 'awamũ jane jemogyi Jejui 'ga rerowiaaramũ. Niapou'jawi jane mama'ea Moisesi 'ga remikwasiarer imũ. Ma'eramũ ene judeue'ema 'gã mu'jau Moisesi 'ga remikwasiarer are? Ma'eramũ sipo ene mama'e apoukaa Moisesi 'ga remikwasiarer imũ 'gã nupe?” 'jau je Pedro 'ga upe teje'ega moywyrafena.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã katu'okawet

15 Ore 'ã judeua. Judeua futat orejara 'gã. Ma'eramũ 'ã ore judeuretea. “Namama'e tywera apoara rui ore judeue'ema 'gã 'jawe”, 'jau ore arajaupe jepi. 16 “Judeuramũ agawewi futat ore. A'etea Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã etee esage Jarejuwarete 'ga upe” 'ea ore ikwaapa. Janeruwarete 'ga nanẽ 'jau janee: “Jera'yra 'ga ererowiat ekou. A'eramũ ene ejesageramũ jee”, 'jau 'ga janee Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ. NaMoisesi 'ga remikwasiarer imũ mama'e apo are rui 'ga aipo 'jau janee. Jejui Kristu 'ga rerowiarãmũ te 'ga 'i janee: “Jera'yra 'ga perowiat pejemogyau. A'eramũ pẽẽ pejesageramũ jee”, 'jau 'ga janee. Aipo ni'li ekoetei 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer imũ mama'e apoara 'gã nupe, Jejui 'ga 'gã erowiare'emamũ. 17 Kristu 'ga ree ore jemogypygyi arajemogyau. A'eramũ ore orojesageramũ Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga ree orojemogypygyi ire ore oropoiã Moisesi 'ga remikwasiarer are orojemogypygyi awi. “NaMoisesi 'ga je'egeera renuw are rui Janeruwarete 'ga 'i janee: Eneesage jee, 'jau. A'eramũ jane jarepoia 'ga remikwasiarera rerowiar awi ee jarejemogypygyi awi 'jau”, 'jau ore arajaupe. A'eramũ 'gã amũ 'jau ore: “Nia'wryri futari Moisesi 'ga je'ega renupare'ema 'gã. Judeue'ema 'gã nuenuwi 'ga je'egeera. A'eramũ 'gã wa'wyre'emamũ Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau futatee 'gã amũ ore. “A'eramũ pẽẽ pejea'wyre'emamũ 'gã 'jawe. Kristu 'ga ree pejemogypygyi ire nepeanuwl'jawi Moisesi 'ga je'egeera pejemogyau. Kristu 'ga pẽ motywerukat Jarejuwarete

'ga upe", 'Jau futatee 'gã amũ oree. A'ere naani. O'meramũ te 'gã 'i. Kristu 'ga najane motywerukara'uweri 'ga upe. ¹⁸A'ere je poiri Moisesi 'ga remikwasiarera rerowiar are tejemogypygy awi ai'i. Na'ga remikwasiarera renuw are rüi Janeruwarete 'ga jetywera moiri je wi. Moisesi 'ga je'egera renuwa upe tejewyr ire amunipo 'ã je jemotyweri Jarejuwarete 'ga upe. "Taenupap Moisesi 'ga je'egera 'Jau", a'e je tejeupe ikue numiamũ. A'ere je naenupawi futari 'ga je'egera ikue. A'eramũ je tejemotywea ete Jarejuwarete 'ga upe rakue.

¹⁹Na'ga remikwasiarera renuw are rüi Janeruwarete 'ga jetywera moiri je wi. A'ere je 'ga remikwasiarera mogyta re futat tetywera kwaawi ikue. "Kuu. Naapoi futari je mama'ea Jarejuwarete 'ga remifutar imũ tekou", 'Jau je tejeupe 'ga remikwasiarera mogyta re. "Kristu 'ga amanũ 'ypeywar are jetywera moiawamũ rakue. 'Ga manũ are Janeruwarete 'ga jetywera moia je wi" 'e renupa ai'i. A'eramũ je Moisesi 'ga remikwasiarera rerowiar are tejemogypygy awi tepoia. Ymãwarera mama'e awi je tepoiapap 'awamũ. A'eramũ je "Awamũ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee mama'e apou tekou", 'Jau je tejeupe, tetywera 'ga imoir ire ai'i. Werowiarãmũ Kristu 'ga je muẽma Moisesi 'ga remikwasiarera renupara 'gã nui. ²⁰Ma'eramũ je 'awamũ tefuwere'emamũ futat tejemifutar imũ mama'e apo are. Kristu 'ga ree je jemujari 'ga rerowiarãmũ. 'Ga futat je rereko. Kristu 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea. Je ree 'ga poromutaramũ. Jetywera moiawamũ 'ga ojekukaukaa rakue. Ma'eramũ 'ã je 'awamũ jefuwerãmũ mama'e apou 'ga remifutar imũ etee. ²¹Naapoi agawewi je mama'e esagea Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'etea 'ga je katu'ok Kristu 'ga je erowiarãmũ ai'i. A'eramũ je tejemogypygyka Kristu 'ga ree etee. Kristu 'ga jane erowiarãmũ Janeruwarete 'ga 'Jau jane: "Jera'yra 'ga ererowiat. A'eramũ ene ejesagerãmũ jee", 'Jau 'ga jane. Moisesi 'ga je'egera renuwa jane muesage re amunipo 'ã Kristu 'ga amanũ ekoetei rakue. A'ere naani. Namanũ ekoetei 'ã 'ga rakue. Kristu 'ga futat jane mota'wa 'Uwarete 'ga upe. Kristu 'ga jane erowiarãmũ tee 'ga 'i jane: "Pẽnesage jee", 'ga 'i jane, wa'yra 'ga jane erowiarãmũ.

Jarejuwarete 'ga jane erowiaa

3 ¹Pẽẽ 'ã Garasi ywy pewaramũ peje'akwaawe'ema pemut pejejepyyu. Awýja te pẽ morytee rail'i nũ, 'Jau je pẽ nupe. Amueapyo agawewi ako je pẽẽ Jejui Kristu 'ga manũ are ikue. "Ypeywar are amanũam ipe Kristu 'ga janetywera mepyi rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, Kristu 'ga jane erowiarãmũ", 'Jau je ako pẽ nupe ikue, pẽ mueapyou ee ikue. ²A'eramũ ki pejejea'aramũ je'eawer are. Moisesi 'ga 'eawera renuw ire sipo Janeruwarete 'ga U'agesage muri pẽ nupe? Naani. Kristu 'ga mome'ua pẽẽ erowiar ire te Janeruwarete 'ga imuri pẽ nupe. ³Ma'eramũ sipo ajee peje'akwaawe'ema pemut pejejepyyu? Kristu 'ga pẽẽ erowiar ypyramũ ako Janeruwarete 'ga opãjẽ mua pẽ nupe ikue, wemifutara apoukaa ako pẽ nupe opãjẽ mũ ikue. Ma'eramũ sipo ajee pepoit 'ga ree pejejemogypygy awi rail'i? Pejejewya 'ã pejejemiapofer ymanera upe ete rail'i nũ? ⁴Kristu 'ga ree pejemogypygygamũ ako tekotee 'gã pẽ

nerekou tyweaete agawewi 'ga ree ikue. A'ete ako pënuag pejejeroko tywera upe ikue. Pënuag ekoete sipo aipo upe rakue? A'eramü sipo pëë 'awamue pejepoia Kristu 'ga rerowiar awi? Naani. Nepepouri futari 'ga rerowiar awi. ⁵Moisesi 'ga remikwasiarera renuw are sipo Janeruwarete 'ga U'agesage muri pë nupe? Naani. 'Ga je'egera renuw are sipo Janeruwarete 'ga aeremiapoe'ema apoukari pë nupe opājē mū? Naani. Jejui Kristu 'ga mome'ua pëë erowiarāmü te 'ga aeremiapoe'ema apoukari pë nupe opājē mū.

⁶Pënea'ar iki Abraão 'ga rekwawer are. Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amü upe Abraão 'ga ree rakue. “Abraão 'ga Janeruwarete 'ga werowiat rakue. Werowiarāmü Janeruwarete 'ga 'i 'ga upe rakue: Abraão 'ga esage jee, 'jau 'ga 'ga upe werowiarāmü”, 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. ⁷A'eramü Janeruwarete 'ga rerowiaara 'gã juejue Abraão 'ga juapyrera 'jawewaramü ajemogyau. Aipoa 'ã pëë ikwaapa. ⁸Ymã te Janeruwarete 'ga 'i aipo 'jau Abraão 'ga upe rakue: “Je rerowiaaramü ereko. A'eramü ene ejesageramü ekou jee. Tejerowiaara 'gã nupe juejue nipo je 'i, pënesage jee, je 'i. Ene upe te'eawera 'jawerimü etee futat je 'i 'gã nupe tejerowiarāmü”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. “Judeue'ema 'gã nupe miamü nipo je 'i: Pënesage jee, je 'i, ene 'jawe 'gã tejerowiarāmü”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'eramü Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe u'eawera kwasiarukaa 'ga amü upe rakue. ⁹Werowiarāmü Janeruwarete 'ga mama'e esage monou Abraão 'ga upe. A'eramü 'ga jane upe nanë mama'e esage mua nū. Abraão 'ga upe imuawera 'jawe 'ga imua janee werowiarāmü.

¹⁰Moisesi 'ga je'egera renupara 'gã ojemote'aa Jarejuwarete 'ga upe. Nuenupawi futari 'gã 'ga je'egera. A'eramü 'gã ojemote'aa Jarejuwarete 'ga upe. Ymã te 'ga amü ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue: “Anure nipo Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga je'egera renuwaipara 'gã monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. ¹¹“Moisesi 'ga je'egera ereenup katu katu. A'eramü ene ejesageramü jee”, ne'i Janeruwarete 'ga 'ga amü upe. Naani. Ojee ojemogypyk ma'e 'gã nupe etee te Janeruwarete 'ga 'i: “Pënesage jee. A'eramü je pë mogyau 'au tejepyri nakwaparimü waräu rüi futat”, 'jau 'ga 'gã nupe. ¹²Ymã Janeruwarete 'ga aipo 'jawe'em rakue: “Pejemogypyg iki je ree”, ne'i te rüi 'ga rakue. “Perowiat te ki jeje'ega”, e'i te 'ga rakue. “Moisesi 'ga remikwasiarera renup katuara 'gã etee te ajemogy nakwaparimü rüi”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amü upe rakue. A'ere 'gã nuenupawi futari Moisesi 'ga remikwasiarera je'ega rakue. A'eramü Janeruwarete 'ga 'jau 'gã nupe: “Nepeenupawi futari 'ga remikwasiarera je'ega. A'eramü je pë nerekou tyweaete ee. Mama'eukwaawa rapyaw ipe nipo peo pejemanü re”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue.

¹³A'ere 'ã Kristu 'ga manüi 'yypeywar are janetywera mepyawamü rakue. Kristu 'ga Janeruwarete 'ga erekou tywerukaa janetywer are rakue. A'eramü 'ga jane rerekou tyweru'jape'ema ee, Kristu 'ga jane erowiarāmü. Ymã 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are rakue: “Nia'wyri te 'yypeywar are u'am ma'e 'gã jee”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amü upe rakue. A'eramü 'ga Kristu 'ga upe 'yypeywar are janetywera renu'ama upe aipo 'jau

rakue. Janetywer are Janeruwarete 'ga Kristu 'ga rerekou tywerukaa rakue. A'eramũ 'ga, Kristu 'ga jane erowiaramũ, jane rerekou tyweru'jape'ema futat. Naani. Kristu 'ga jane erowiaramũ te 'ga 'i janee: “pênesage jee”, 'jau. ¹⁴Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Je rerowiaramũ ereko. A'eramũ ene ejesageramũ jee”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. “Ypeywar are Kristu 'ga manũa omepypap janetywera rakue. A'eramũ 'ga 'awamũ, pênesage jee”, 'jau judeue'emamũ pẽ nupe Jejui Kristu 'ga pẽẽ erowiaramũ. Kristu 'ga jane erowiaramũ, Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee, u'eawer imũ etee futat.

U'eawer imũ 'ga mama'e apoi

¹⁵Pẽẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pẽẽ 'ã jerenyra 'jawe. A'eramũ je, tamueapyo 'gã ee 'jau, 'jau je pẽ nupe. Sã'ã ae ajamama'e futaa ijara momoranuwa. A'eramũ 'ã ijara 'ga: “Nan ki ajee siapo jarejaupe”, 'jau 'ã 'gã ajaupe. A'eramũ 'ã 'gã u'eawer imũ etee futat ikwasiaa ka'aran are inuga. Ikwasiapaw ire 'ã 'gã wera kwasiaa ee. A'eramũ 'ã 'gã mama'e apou ajaupe wemikwasiarer imũ etee futat. Ikwasiapaw ire 'gã 'ã imoiru'jape'ema futat nũ. U'eawer imũ etee futat 'gã iapou ajaupe. ¹⁶Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega Abraão 'ga upe rakue. “Tamono mama'e esagea ene upe 'jau. Enejuapyrama 'gã nupe 'jau nipo je imonou. Tekotee 'gã nupe nanẽ nipo je mama'e esage monou ene ree, enejuapyrama 'gã nee 'jau nipo je imonou”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. Na'ga juapyra 'gã nupe juejue rui 'ga 'i. 'Ga juapyrama 'ga amũ upe etee 'i te 'ga 'i aipo 'jau. Aipo 'ga upe 'ga 'ea, Kristu 'ga upe, 'ga 'ea te. ¹⁷Abraão 'ga upe aipo 'e re Janeruwarete 'ga 'jau: “Taapo mama'ea te'eawer imũ etee futat 'jau”, 'jau 'ga rakue. A'ere, kwaturu sëtui trita kwara kwaw ire, Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. A'ere 'ga nomoka'jami futari Abraão 'ga upe u'eawera. A'eramũ 'ga 'awamũ Abraão 'ga upe je'eawera nia'wryi 'jawe'em 'ga. Naani. U'eawer imũ etee futat 'ga mama'e monoi Abraão 'ga upe, Abraão 'ga juapyra 'ga upe nanẽ nũ. ¹⁸NaMoisesi 'ga je'ega renuw are rui 'ga mama'e esage monoi 'ga upe. Naani. 'Ga upe u'eawer imũ etee te 'ga imonoi 'ga upe. Wemifutar imũ etee 'ga imonou 'ga upe u'eawer imũ etee futat.

¹⁹A'eramũ nipo pẽẽ mũ 'jau jee: “Ma'eramũ sipo ajee Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue?” 'jau nipo pẽẽ mũ jee. Naani. Oje'ega 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe. Oretywer are ore mueapyoawamũ te 'ga iapoukari rakue. Abraão 'ga juapyrama 'ga rure'emauwe Moisesi 'ga remikwasiarera oretywera kwaawukaa oree rakue. Kristu 'ga Abraão 'ga juapyrama. Kristu 'ga upe Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Tamono mama'e esagea 'gã nupe 'ga ree 'jau”, 'jau 'ga Kristu 'ga mome'wau rakue. Ywagipewara 'gã nupe Janeruwarete 'ga oje'ega rerurukari Moisesi 'ga upe rakue. 'Ga upe etee te 'ga erurukari. A'eramũ Moisesi 'ga te imome'wau 'gã nupe. Anure Moisesi 'ga 'ga je'ega kwasiaa inuga ka'aran are oree rakue. ²⁰A'ere Janeruwarete 'ga oje'ega nuerookari Abraão 'ga upe. Janeruwarete 'ga retea futat oje'eg 'ga upe.

Kristu 'ga 'eawera Moisesi 'ga remikwasiarera py'rau

²¹Abraão 'ga upe ra'ne Janeruwarete 'ga oporogytau rakue. A'ere 'ga oje'ega monou Moisesi 'ga upe rakue. Moisesi 'ga upe 'ga 'eramū sipo 'ga 'i: “Abraão 'ga upe je'eawera nia'wryi”, 'jau sipo 'ga rakue? Naani. Kwe pe mama'e esage mū apoa ojeypyri jane reroo re amunipo 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue. A'eramū amunipo 'ã 'ga jane rerawau ojeypyri jane mama'e apoawer are. A'ere nitywi mama'e esagea mū kwe pe ywag ipe ae monoara. ²²“Nitywi futari mama'e esage apoara 'gã amū jee. Najuejue etee futat 'gã tywetyweramū jee. 'Gã tywera 'gã nerekou”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Ako esage agawewi futat 'gã. A'etea 'ga Jejui Kristu 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã ete omogy nakwaparimū ete rūi u'eawer imū etee futat. Kristu 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã etee 'ga imogyau ojeypyri nakwaparimū rūi.

²³Ywy pe 'ga rure'emauwe ore judeuramū Kristu 'ga rerowiare'ema arajemogyau. 'Ga rure'emamū ore Moisesi 'ga remikwasiarera etee erekou. “Janeruwarete 'ga ka'arana okwasiarukat Moisesi 'ga upe janetywer are jane mu'jawamū”, 'jau ore. A'ere 'ga ne'i futari ore: “Moisesi 'ga remikwasiarera peenup. A'eramū pēē pejejesageramū jee”, 'jawe'em 'ga oree Moisesi 'ga remikwasiarera renuw are. Jejui 'ga ore erowiar ire tee 'ga aipo 'jau oree. ²⁴Sã'ã ae wa'yra monoa moromu'jara mū 'ga po pe, wa'yra mu'jaukaa. Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. 'Ga remikwasiarera mogytaramū ore orojemu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are numiamū. A'ere ore naruenupawi 'ga je'ega. Kristu 'ga 'ur ire, judeuramū ore mū 'ga rerowiaa. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau oree: “Kristu 'ga perowiat pejejemogyau. A'eramū pēē pejejesageramū jee”, 'jau 'ga oree, Kristu 'ga ore erowiar ire. ²⁵'Awamū ore Kristu 'ga rerowiar ire mama'ea naruapoi Moisesi 'ga remikwasiarer imū.

²⁶'Awamū pēē najuejue etee Kristu 'ga ree pejemogypyk pejejemogyau. A'eramū pēē najuejue etee pejejemogyau Jarejuwarete 'ga ra'yramū. Judeuramū, judeue'emamū. Mīmeramū juejue futat pēē Jarejuwarete 'ga ra'yramū, Kristu 'ga pēē erowiar ire. 'Ga rerowiar ire pēē pejejemujaa 'ga ree nanē nū. ²⁷Kristu 'ga pēē erowiamū 'ga amū pē pymiāu 'y pe Kristu 'ga rerowiaara resaukaawamū. Pejepymī re pēē pejejemujaa 'ga ree. A'eramū 'ga pē nerekou. ²⁸Jarejuwarete 'ga upe jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe etee futat. Judeuramū, judeue'emamū, oje'wyrarete pewaramū, ka'a pewaramū, kūima'eramū, kūjānamū. Mīmeramū jane jareju'jaju'jawe etee futat jarejemogyau 'ga upe. Kristu 'ga rerowiamū jane jarejemujaa 'ga ree. A'eramū jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe etee futat 'ga upe. Majepēi 'yweteewara 'jawe jarejemogyau. ²⁹Kristu 'ga remiayuwamū pejejemogy re pēē pejejemogyau Abraão 'ga juapyrera 'jawewaramū. A'eramū Janeruwarete 'ga mama'e esage monou pē nupe, Abraão 'ga upe u'eawer imū etee futat.

4 ¹Awamũ je pẽ mueapyoi kunumĩ are. Sã'ã jane jareja'yra 'gã nupe jarekaraemã monoa. A'ere 'ã kunumĩa naeapyoi we ee ojejúka are. A'eramũ 'ã ae tuwamũ 'jau wemiayuwa 'gã nupe: “Tekaraemã je amono teja'yra 'ga upe ai'i. A'ere 'ga nojemotuwi we. A'eramũ 'ga ojejúkawe'em ee. A'eramũ pẽẽ pejejúkáu ee 'ga upe jee ra'ne. 'Ga jemotuw ire 'ga ma'ea futat, 'ga upe jeremimonofera”, 'jau nipo 'ga ruwa 'ga wemiayuwa 'gã amũ nupe. Waranupe'emawe futat kunumĩ 'ga 'uwa 'ga karaemã jaramũ futat akou. A'etea 'ga 'uwa 'ga remiayuwa 'gã je'ega renupa. ²'Ga aranuwe'emamũ 'ga ruwa 'ga remiayuwa 'gã ojejúkau 'ga ree, 'ga karaemã are. 'Uwa 'ga remifutara 'ara rupi kunumĩfera 'ga okaraemã mujaa etee te. A'eramũ futat 'ga mama'e apou wemifutar imũ etee futat. ³Nan tee futat ore judeuramũ mama'e apoi Jarejuwarete 'ga upe Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat ikue. 'Ga ra'yra 'ga rure'emamũ ore Moisesi 'ga je'ega renupa. ⁴A'ere Janeruwarete 'ga, wemifutara 'ara rupi, wa'yra 'ga muri ywy pe rail'i. Wa'yra 'ga 'ga imu'arukaa kũjã ãẽ mũ wi rakue. 'Ga ra'yra 'ga, Kristu 'ga etee te Moisesi 'ga je'egera wenup katu katu rakue. ⁵'Ga je'ega 'ga enupa katu katua ore mueateupap mama'e ymaner awi, 'Uwarete 'ga ra'yramũ 'ga ore mogyawamũ 'jau. Werowiarãmũ 'ga jane mogyau 'Uwarete 'ga ra'yramũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga wa'yra 'gã nupe wemimonofera mua jane. ⁶Pẽẽ nanẽ 'ga ra'yramũ nũ. Sã'ã 'ga U'agesage mura pẽ nupe. A'eramũ ore pẽ kwaapa. “Janeruwarete 'ga U'agesagea amut 'gã nupe”, 'jau ore. A'eramũ ore “Janeruwarete 'ga ra'yramũ 'gã jemogyi” 'e kwaapa pẽ nesag ire. A'eramũ 'ga 'Agesagea, Kiapi'ni, jane mu'eukaa Jarejuwarete 'ga upe. ⁷A'eramũ pẽẽ a'eramũ na'ga upe mama'e apoara etee rũi pejemogyau. Naani. 'Ga ra'yramũ nanẽ futat pejemogy nũ. A'eramũ 'ga a'eramũ wa'yra 'gã nupe wemimonofera monou pẽ nupe nanẽ nũ.

Paulo 'ga wearamũ 'gã nee

⁸Ymã te 'ã nepekwaawi Jarejuwarete 'ga rakue. 'Ga kwaape'ema 'ã pẽẽ maira'mea etee ipojeupa rakue, pejejorywamũ ee rakue. ⁹A'ere 'ã pẽẽ 'awamũ Jarejuwarete 'ga pekwaap pejemogyau. 'Ga futat pekwaap. Ojekwaawukat 'ga pẽ nupe, wemiayuwamũ 'ga pẽ mogyau. Ma'eramũ sipo ajee peje'akwaawe'emawera pemut ete te pejejypyu rail'i nũ? Pejewyt ete 'ã pejemaira'me upe rail'i nũ? Nipãjẽi maira'mea. Janeruwarete 'ga te pãjẽrete. A'etea 'ã pẽẽ pejejewya ekoete maira'me pojeuwa upe rail'i nũ? ¹⁰Ymã te 'ã maraka peapo maira'me are pejejorypawamũ rakue. 'Araíwa rupi, jay ru'wi are, kwar ipe, 'y ruwirãmũ. Mímera rupi 'ã pẽẽ maraka peapo maira'me are pejejorypawamũ rakue. A'ere 'awamũ maraka peapo Jarejuwarete 'ga muorypawamũ numiamũ. Maira'me upe maraka apoawera 'jawe etee 'ã Jarejuwarete 'ga upe maraka peapo numiamũ. A'ere naani. Nanarũi. “Nan jane iaporamũ nipo Janeruwarete 'ga ku'iramũ jane ree”, 'jau nipo pẽẽ. “Judeu 'gã 'jawe maraka apo re nipo jane jarejemuesageu Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe numiamũ. ¹¹Je ako amu'e pẽẽ Jejui Kristu 'ga ree ikue. “Jejui Kristu 'ga rerowiarãmũ jane resageramũ Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau je ako pẽ nupe ikue, pẽ

mul'jau ee ikue. Amu'e futat ako je pëẽ ee ikue numiamũ? Pemoka'jam etee nipo je 'eawera rakue?

¹²Pëẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pëẽ jerenyra 'jawe. A'eramũ je 'jau pë nupe: Je 'jawe peko. Aetypap je ymãwarera mama'ea. Je 'ã judeua agawewi. A'etea je ako judeue'emamũ pë 'jawe pë pype. Naapoi futari je mama'ea judeuramũ orojemiapofer imũ, a'e je pë nupe. A'eramũ pëẽ 'awamũ pejejemu'jau je ree. Peapo kasi mama'ea oreremiapofer imũ ne, a'e je pë nupe. Pejejepype je rekoramũ ako pëẽ pejejeyukau esage je ree ai'i. ¹³Pënea'ar iki ee. Tekaruaramũ je tekou ikue. Tefuakapawaiwamũ ako je tekou ikue. A'eramũ ako je teptytawaipa pë pype ikue. A'eramũ ako je Kristu 'ga mome'wau pë nupe ikue. ¹⁴Pejejeupe je waẽmamũ ako pëẽ je monowe'em pejejewi ikue. “Kuu. Ojero'wu ma'e 'ga 'ut ojefuanugukaa janee”, 'jawe'em ako pëẽ jee ikue. Jekaruara agawewi je. A'etea ako naje rereko tyweri pejepe jekaruara are ikue. Je mua ako pejejepype. Sã'ã ae Jarejuwarete 'ga pyriwara 'ga mura. Nan tee futat ako pëẽ je mua pejejepype ikue. Jejui Kristu 'ga mura 'jawe ete ako pëẽ je mua pejejepype ikue. ¹⁵A'e pe ako pëẽ pejeku'iramũ pejejemogyau je ree ikue. “Ma'ja te jane siapo 'ga upe 'ga poaawamũ?” 'jau ako pëẽ pejejaupe ikue. Ma'eramũ sipo ajee pëku'ipap je ree 'awamũ? ¹⁶Mama'e a'jea etee je amome'u pë nupe. Ma'eramũ sipo pë'me pejejaupe: “Niporomutari Paulo 'ga jane ree”, 'jau futatee pejejaupe. Mama'e a'je imome'ua sipo je mogou pë nee iporomutare'emamũ?

¹⁷Mama'e ekoete are pë mul'jara 'gã te iporomutat 'me pë nee. “Simopojo'ok 'gã Paulo 'ga wi 'jau”, e'i 'gã ajaupe. “Paulo 'ga wi opojo'og ire nipo 'gã jemu'ei jane ree”, 'jau nipo 'gã ajaupe, oporomutat 'meramũ pë nee. ¹⁸A'ere je poromutaramũ a'jea futat pë nee. Pë pype tekou taetu ako je teporomutaramũ pë nee ikue. Muku pë nui tekou miamũ je teporomutaramũ pë nee mama'e esage apou pë nupe. ¹⁹Pëẽ 'ã jera'yra 'jawewaramũ jee. Sã'ã kũjã kunumiakyra ray renũja. Nan tee futat je rayramũ pë nee. Afutarete je pejemogypygyga Kristu 'ga ree. 'Awamũ 'ã pepoit 'ga ree pejejemogypygyg awi. A'eramũ je tejemayrũmũ pë nee. 'Ga ree pejemogypygygamũ te jeku'iramũ pë nee. ²⁰Pë pyri tekoa je afutat. Pë pyri teko re amunipo 'ã je pë mueapyo ee. A'ere 'ã je rekoi muku te pë nui. A'eramũ je tejemuaẽmeteeramũ pë nee.

Sara ëẽ Aga ëẽ retee

²¹“Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat siapo mama'ea 'jau”, 'jau nipo pëẽ mũ. “'Ga remikwasiarer imũ jane mama'e apo re nipo Janeruwarete 'ga 'i janee: Pëẽ mama'ea peapo Moisesi 'ga remikwasiarer imũ. Ma'eramũ 'ã pënesage pejejemogyau jee, 'jau nipo 'ga janee”, 'jau nipo pëẽ pejejaupe. Pëneapyo katu sipo Moisesi 'ga remikwasiarer are? Naani. ²²Abraão 'ga ree nanë 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: “Mukũi futat 'ã Abraão 'ga ra'yra 'gã nakue. Ajejeja 'ga rera Isakia. Abraão 'ga remirekorete ëẽ ra'yra, Sara ëẽ ra'yra 'ga poromũ, Isakiramũ. Ajejeja 'ga rera Ismaeua. Abraão 'ga remireko ëẽ remifai ëẽ ra'yra 'ga poromũ, Ismaeuramũ. Aga ëẽ ra'yra 'ga. Aga

ẽẽ ʼã mama'ea wapo o'wryiara ẽẽ 'eawer imũ etee futat, Sara ẽẽ 'eawer imũ etee futat. Nuapoi ẽẽ mama'ea wemifutar imũ”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. ²³“Abraão 'ga ẽẽ rerekou, wemirekorete ẽẽ remifai ẽẽ rerekou, Aga ẽẽ rerekou rakue. A'eramũ ẽẽ wa'yramũ 'ga upe. A'eramũ Abraão 'ga wa'yra 'ga re'roka. Ismaeua 'ga inuga wa'yra 'ga ree. A'eramũ 'ga akou ujara 'ga upe mama'e apoaramũ, oy ẽẽ 'jawe. Ajepeja 'ga te aje 'ga ra'yra 'ga u'aa Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat. 'Iwãiwĩ agawewi eneremirekorete ẽẽ. A'etea je kunumã amut ẽẽ upe’, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'eferupi te futat Sara ẽẽ wa'yramũ u'aa Janeruwarete 'ga je'eg imũ etee futat”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue.

^{24,25}Mama'e a'je are ete 'ga ka'arana kwasiari rakue. Aipo mogyta re jane jarejemul'jau mama'e are. Sã'ã mukũja 'gã, kũjãmera 'gã nakue. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'eawera rakue. Aga ẽẽ 'jawe Moisesi 'ga upe Janeruwarete 'ga 'eawera. Ymã 'ã Moisesi 'ga oi ywytyra apyte'rarimũ rakue, Sinai 'jawa apyte'rarimũ rakue. Arabia wyw pe aipoa Sinai 'jawa reni. Sinai 'jawa apyte'rarimũ 'ga rekoramũ futat 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega mua 'ga upe, ikwasiaa ita are 'ga upe rakue. A'eramũ Moisesi 'ga judeu 'gã mul'jau kwaiwete aipo Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. Sã'ã Jerusarega. Aga ẽẽ 'jawe etee Jerusareg ipewara. Jerusareg ipewara 'gã, judeu 'gã, nuapoi mama'ea wemifutar imũ. Moisesi 'ga je'eager imũ etee 'gã mama'e apoi ajemogyau. A'eramũ 'gã ajemogyau Aga ẽẽ 'jawe. Aga ẽẽ mama'ea wapo o'wryiara ẽẽ je'eager imũ etee futat rakue. ẽẽ 'jawe Jerusareg ipewara 'gã mama'e apoi Moisesi 'ga je'eager imũ etee futat.

²⁶A'ere jane 'awamũ Jerusareg yau jane 'i ywag ipewara upe. Jeju Kristu 'ga ree jarejemogypygyg ire jane jarejemogyau ywag ipe oo ma'eramamũ, Jeju Kristu 'ga ree ojemogypygyk ma'eramũ etee futat. A'eramũ jane mama'e apowe'em Moisesi 'ga je'eager imũ. ²⁷Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue:

“Ta'yre'emamũ agawewi ene 'awamũ.

A'etea neneku'ipawi ekou. Anure nipo kwaiwete enera'yra.

Enemena 'ga opoiraip ene wi enera'yre'em are. A'ere nipo anure 'ga jewyri enee nũ.

Ene upe 'ga jewyr ire nipo enera'yra 'gã pytuna tesirũmera 'gã na'yra apyraapa”,

'jau 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue.

Jerusareg yau are 'ga jane mul'jau poromũ. Anure nipo kwaiwete Jeju Kristu 'ga rerowiaaramũ jane oi ywag ipe. Jerusareg yau 'e upe 'ga 'i poromũ.

²⁸Pẽẽ ʼã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pẽẽ ʼã jerenyra 'jawe. A'eramũ je pẽ mul'jau ee. Ymã Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Anure nipo je kunumĩ monoi ene upe”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'eramũ Isaki 'ga u'aa Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ etee futat. Isaki 'ga 'jawe futat Kristu 'ga rerowiaaramũ jane. U'eawer imũ etee futat Janeruwarete 'ga jane mogyau wa'yramũ, Jeju Kristu 'ga jane erowiaaramũ. ²⁹Mukũi futat Abraão 'ga ra'yra 'gã numiamũ. A'ere ajepeja 'ga naJaneruwarete 'ga 'eawer imũ rui 'ga 'ari, Abraão 'ga ra'yr ppy 'ga. Opygy

ekoete te Aga eẽ 'ga ra'yra rakue. A'eramũ eẽ ra'yra 'ga, Ismaeu 'ga u'aa eẽ wi rakue. A'ere Isaki 'ga nanarũ 'ga ruri oy eẽ upe. Janeruwarete 'ga 'eawer imũ etee te 'ga ruri. Janeruwarete 'ga 'Agesage pãjẽ mũ te Sara eẽ Abraão 'ga ra'yra pyygi rakue. Anure Ismaeu 'ga Isaki 'ga rereko tyweaete rakue. Nan tee futat nipo Moisesi 'ga je'egera renupara 'gã Jejui 'ga rerowiaaramũ jane rereko tyweri. ³⁰A'ere Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Sara eẽ je'eger are rakue.

“A'eramũ eẽ 'jau Abraão 'ga upe: ‘Emono kynu jarejewi. Jeremiyuwa te ako kynu ikue numiamũ’, 'jau eẽ 'ga upe.

‘Kynu ra'yra kĩa reewe futat kynu monou jarejewi.

Jareja'yra kĩa upe etee teremono karaemã 'jau’, 'jau eẽ 'ga upe.

‘Nafutari je kynu ra'yra kĩa upe we ene mama'e monoa’, 'jau eẽ Abraão 'ga upe rakue”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue. ³¹Sara eẽ remiyuwa eẽ ra'yra 'ga juapyrera 'jawewaramũ Moisesi 'ga remikwasiarer imũ mama'e apoara 'gã. A'ere Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ jane Abraão 'ga remirekorete eẽ ra'yra juapyrera 'jawewara. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage apou janee Abraão 'ga upe u'eawer imũ etee futat.

Jarejuwarete 'ga ree etee jane jarejemogypyka

5 ¹Jejui Kristu 'ga amanũ janetywera mepyawamũ rakue. A'eramũ 'ga ree jane jemogypygamũ Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Pẽẽ pẽnesage jee”, 'jau 'ga janee, wa'yra 'ga ree jane jemogypygamũ. Werowiamũ 'ga ae mũ'jãu Moisesi 'ga je'eger imũ mama'e apoara 'gã nui. A'eramũ ki pẽẽ pejejewyre'ema Moisesi 'ga je'eger imũ mama'e apo upe. Pẽ nupe owaẽm ma'e 'gã amunipo i'me pẽ nupe: “Pejemojewagukat 'ga amũ upe. Moisesi 'ga je'eger imũ pejemojewagukat. 'Ga je'eger imũ imojewagipyretera 'gã etee te esage Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe rai'i.

²A'ere je, Pauloramũ je 'i pẽ nupe: Naani. Pejemojewagukat kasi 'gã nupe ne. Najudeua rũi pẽẽ. Ymã Janeruwarete 'ga 'i judeu ppy 'gã nupe rakue: “Imojewagipyretera 'gã etee te jeremiyuwa”, 'jau 'ga rakue. A'ere 'awamũ nanarũ. 'Awamũ 'ga 'i: “Jera'yra 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã etee te jeremiyuwa”, 'jau 'ga. Pejemojewagukar ire nipo pepoit Kristu 'ga ree pejejemogypyg awi pejejemogyau. ³Imojewagipyretera 'gã ki ajee Moisesi 'ga je'egera tuenupap. 'Gã enupawe'emamũ nipo Janeruwarete 'ga ne'i 'gã nupe: Pẽnesage jee, 'jawe'em nipo 'ga 'gã nupe. ⁴Moisesi 'ga je'egera renuw are ojemogypyk ma'e 'gã nipo opoit Jejui Kristu 'ga ree ojemogypyg awi. “Moisesi 'ga je'eger imũ mama'ea jane iaporamũ nipo Janeruwarete 'ga 'i janee: Pẽnesage jee, 'jau nipo 'ga janee”, pe'je nipo pejejemogyau numiamũ, Moisesi 'ga je'egera renuw are etee futat nipo pejemogy. Aiporamũ nipo pepoit Kristu 'ga rerowiar awi. Kristu 'ga jane erowiamũ te Janeruwarete 'ga 'i janee, “pẽnesage jee”, 'jau 'ga janee. Niapoi agawewi te 'ã jane mama'e esagea 'ga upe rakue. A'etea 'ga aipo 'jau janee, Kristu 'ga ree jane jemogypygamũ. ⁵Nanarũ ore. Orojemogypyg ore

Jeju Kristu 'ga ree. Anure nipo Janeruwarete 'ga 'jau ore: “Jeju Kristu 'ga perowiat. A'eramū pēē pejesageramū jee”, 'jau nipo 'ga anure ore. Aipo 'ga 'e rapesaka ore 'ā arajemogyau, Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ā ore rerekou, 'ga rerowiarukaa ore. ⁶Jeju Kristu 'ga ree jane jemujar ire Janeruwarete 'ga 'jau jane: “Pēnesage jee”, 'jau nipo 'ga jane. Imojewagipyreramū ore, imojewagipyre'emamū pē nupe. Mimeramū juejue futat 'ga aipo 'jau jane, Jeju Kristu 'ga ree jarejemujar ire, jane jareporomutaramū jarejuee.

⁷Amome'u futat ako je Kristu 'ga pē nupe ikue. 'Ga mome'ua ako pēē erowiaa ikue numiamū. Awŷja gatu nipo aje 'ā pē momoirukat 'ga rerowiarawi rail'i nū? Awŷja te o'mea werowiarukat pē nupe rail'i? ⁸NaJaneruwarete 'ga rūi werowiarukat 'gā 'mea pē nupe. Naani. 'Ga 'ā pē mū'ē mama'e apo are ojemogypyk ma'eramū 'gā nui. ⁹Sā'ā ae mani'oko'o jopypeawa monoa imojopypea ipype. Ināināni'i etee agawewi imonou ipype. A'etea imojerapa. Nan tee futat i'me ma'e 'gā. Ajepeja 'ga ete agawewi 'ga 'meramū pē nupe rail'i. A'etea 'gā o'me rerowiarukaa pē nupe, pē momoirukaa Kristu 'ga rerowiarawi rail'i. ¹⁰A'ere je jemogypygi pē nee te'ŷina. Jarejararete 'ga ree jane jemujari jarejemogyau. A'eramū je 'jau tekou: “Nopoiri futari 'gā Kristu 'ga ree ojemogypygi awi”, 'jau je tekou pē nupe. Janeruwarete 'ga te tuereko tywet pē mu'e tywera 'gā ee 'jau.

¹¹Jeje'ēwu'jag ekoete nipo 'ga amū akou. “Pejemojewagukat 'gā nupe, e'i Paulo 'ga akou”, 'jau futatee nipo 'ga amū pē nupe. Naani. Nanarūi je ako pē mu'ei ai'i. Ma'eramū 'ā 'gā je rereko tyweretei. Aipo je 'e re amunipo 'ā 'gā naje rereko tyweri. Aipo je 'e re amunipo 'ā 'gā nimara'nei je 'eawer are. A'ere 'gā mara'neramū futat je 'eawer are, “'ypeywar are Kristu 'ga manūi janetywera moiawamū” 'eawer are. ¹²Afutat je i'me ma'e 'gā pojo'oga pē nui.

¹³Pēē 'ā Janeruwarete 'ga pē mū'jāu 'gā nui. “Pepoit ymāwarera mama'e awi”, e'i 'ga pē nupe. “Au'je ki mama'e apo re Moisesi 'ga remikwasiarer imū pejemuesageawamū”, 'jau 'ga pē nupe rail'i. Moisesi 'ga remikwasiarer imū agawewi nipo pēē mama'e apowe'em. A'etea kasi mama'e tywera peapou'jaw ine pejemifutar imū ne. Peapo kasi mama'ea pejemuorypawamū etee ne. Naani. Pejopoar iki mama'e apo are. Pejepota'waramū pejejuee. ¹⁴Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: “Pēporomutat pejejepyriwara 'gā nee pejee pejeporomutara 'jawe etee futat pejemogyau. A'eramū pēē pejereko esage 'jawe etee futat pejejuerekou esage”, 'jau 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Aipo 'ga 'eawera nateepawi. Jeju 'ga nanē aipo 'jau jane 'ūina. A'eramū aipo 'ga 'eawera wesageramū jane. Aipoa 'ga je'eg imū jarejuereko esage re jane 'ga je'ega renupawi. ¹⁵Au'je ki pejuago'o re. Ajuago'oara 'gā 'miara mara'nea 'jawe. 'Miara mara'nea te 'ā ojou'u ojomomapa. Nan kasi pejemogy ne.

'Ga 'Agesage remifutara

¹⁶Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar imū etee ki mama'ea peapo. 'Ga pājē mū mama'e apo re nipo pēē mama'e tywera apou'jape'ema pejemifutar

ymaner imū. ¹⁷Najuejue etee futat te 'ã janetywera jemogyi jane ywyteripe jane jemogyramū. A'eramū jane jarejemifutar imū ete mama'e apo re mama'e apowe'em 'ga 'Agesage remifutar imū. Janeruwarete 'ga 'Agesage remifutara mama'ea irāinā'nī te. Najaneremifutara 'jawe rūi futat 'ga 'Agesage remifutar imū mama'e apoawa. A'eramū jane mama'e apowe'em jarejemifutar imū Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁸'Ga 'Agesage remifutar imū mama'e apoaramū jane niapoi futari mama'ea Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee futat.

¹⁹Janetywet tāmējē futat te 'ã jane jarejemogyau iypy we rakue. Ma'eramū 'ã jane, jarejemifutar ymaner imū ete mama'e apo re ete, jarejemirekoe'em are jarekou. Kūjāmeramū nanē 'ã pēē pejemene'em are pejekou. Mama'e tywer are etee jane 'ã jarejea'aramū jarejemogyau. Mama'e tywera etee 'ã janeje'ega. ^{20,21}Jarejemifutar imū mama'e apo re ete jane 'ã maira'mea etee imuorypa. Jarejuee jarepājāgaiwa rete ete 'ã jarejemogyau. Jarejemogyau 'ã jarejuerekoayau mama'e are. Mīmer are ete 'ã jarejea'aramū 'jau. Jaremara'neramū jarejuee. Jarejee etee 'ã jarejea'aramū jarejemogyau. Jareporomutare'emamū 'ã jarejemogyau jarejuee. Jarejuowajar are etee nanē 'ã jarejea'aramū etee nū. Kawīajaiwa rykur are etee nanē 'ã jarejemogyau. Nanuara apoara 'gā nooi futari Jarejuwarete 'ga pyri. Ymā je ako pē mu'ei aipo are ai'i. 'Awamū je 'jau'japa pē nupe nū. “Naaipo apoara 'gā nūi oo ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanū re”, a'e ako je pē mu'jau ee ai'i.

²²A'ere jane, Jarejuwarete 'ga 'Agesage rereko re, janeporomutaramū jarejuee. Jareku'iramū jarejemogyau. Jarepy'ata'waramū jarejemogyau. Jarepota'waramū jarejemogyau jarejuee. Jarejejukau esage jane jarejuee jarejemogyau. Jarejesageramū jarejemogyau jarejaupe. Mama'ea jane iapou jare'eawer imū etee futat. ²³'Ga 'Agesagea jane rerekou jane mopota'waukaa jarejuee. Jane mu'akwaapa mama'e tywera apoe'em are. Nan te ae jemogyi Jarejuwarete 'ga je'eg imū. ²⁴Jejui Kristu 'ga ree jarejemujar ire jane jarepoia jarejemifutar ymaner imū mama'e apo awi. Niapou'jawi futari jane mama'ea jarejemifutar ymaner imū etee. ²⁵Jejui Kristu 'ga jane erowiarāmū Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane mogyi Jarejuwarete 'ga ra'yramū. A'eramū ki jane mama'e apou 'ga 'Agesage remifutar imū etee futat. ²⁶Sajerowiaraip kasi jarejee etee ne. Sajamamara'ne ekoete kasi jarejuee ne. Sajuerekoay kasi jarejuee ne.

Pejejopoa

6 ¹Pēē 'ã jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē jerenyra 'jawe. A'eramū je pē mu'jau Jejui 'ga rerowiaara 'gā nereko are. Jejui 'ga rerowiaara 'gā amū nipo mama'e tywera apou akou. A'eramū pēē 'gā nemiapofera kwaaw ire Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū pēē 'gā mu'akwaapa iapoe'em are. A'ere kasi pejeje'ega pemoywrafen 'gā nupe ne. Pejeporogytau esage etee futat 'gā nupe. 'Gā mu'jaramū nanē pejejea'gwau mama'e tywera apo awi. Mama'e tywera apo awi pejejea'gue'em ire pēē nanē mama'e tywera peapo 'gā

'jawe ne. A'eramũ pẽẽ 'gã mul'jaramũ pejejerowiaraipe'ema pejejee 'gã mul'jau. ²Pejejaupe mama'eay jesaukaramũ pẽẽ pejejopoa pejejamuapyterãtãukaa etee jupe. Aipo apo re pẽẽ Kristu 'ga je'ega renupa pejejemogyau. ³Sajerowiaraip kasi jarejee etee ne. Sã'ã je pẽ apyraawa jereapyo ee, pe'je kasi ne pejejerowiaraipe pejejee ne. Aipoa nia'wyrĩ. Nakũima'eeteete arũĩ aipo 'jara 'ga. Aipo e'ĩ ekoete futat 'ga. Ojemorytee ae nanuaramũ ojeupi tee futat. ^{4,5}Pejejemiapofer are ki pẽnea'at. "Esage futat te jeporowykya?" pe'je ki pejejeupe. Mama'e esage apo re pẽẽ pejejerowiaa pejeku'iramũ pejejemiapofer are. Aipoa esage. A'ere "mama'e esagea je aapo 'gã apyraapa" 'ea nia'wyrĩ Janeruwarete 'ga upe. Pejejoporowyky rerekoemãue'em. "Je te pa a'jeteetewi apo rale" 'ea nanẽ wa'wyrẽ'emamũ 'ga upe nũ. Pejejoporowyky are pejejea'are'emamũ. Pejejemiapo are etee pejejea'aramũ.

⁶Ga amũ nipo 'ua pẽ mu'jau Jarejuwarete 'ga ree. A'eramũ ki pẽẽ mama'e esage monou pejemu'jara 'ga upe.

⁷"Simorytee Jarejuwarete 'ga jarejemiapofer are", pe'je kasi ne. Naani. Nimoryteeawi futari Janeruwarete 'ga. Okwaap 'ga pẽẽ omoryteea. Sã'ã pekoa. Juowuu tym ire 'ã, pẽẽ juowuu a'yĩ etee ipa'wau jui. Nepepo'oa'uweri 'ã yky'yja juowuu 'yw awi. ⁸Nan tee futat jane jemogyi. Jarejemifutar imũ mama'e tywera apou jarejemotywea Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga jane monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere 'ga U'agesage remifutar imũ ete mama'ea jane iapo re jane mogyi nakwaparimũ ete rũĩ ojepyri jane manũ re. ⁹Mama'e esagea etee siapo jarejemogyau 'jau. Mama'e esage apo awi jane poire'emamũ nipo Janeruwarete 'ga mama'e esagea muri janee anure, wemifutara 'ara rupi. ¹⁰A'eramũ ki pẽẽ mama'e esagea etee iapou 'gã nupe najuejue etee futat. A'ere pẽẽ Jejui 'ga rerowiaaramũ 'gã nupe mama'e esage apo a'jea futat 'ga ree pejejemogyppyga resaukaawamũ 'gã nupe.

Oje'ega 'ga imonou 'gã nupe, 'gã futaa

¹¹'Awamũ je ka'arana kwasiaawa pyygi tepou. Sã'ã jeremikwasiarera ruwiiua.

¹²Tamueapyo pẽẽ mama'e are 'jau. 'Gã amũ afuweramũ judeu 'gã maku'ĩ are etee. "Kristu 'ga manũ mome'u are judeu 'gã jane rereko tyweretei. A'eramũ jane judeuramũ jarejemojewag are etee 'gã mul'jau. Ee 'gã mu'e re nipo judeu 'gã poiri jane rereko tywer awi", 'jau nipo 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã pẽ mul'jau judeu 'gã nemiapofer are. "Pejemojewagukat 'ga amũ upe pejejee Jarejuwarete 'ga muorypawamũ", 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe. A'ere nanarũĩ jane 'ga muorywi. Jejui Kristu 'ga amanũ janetywera moiawamũ rakue. 'Ga jane erowiaramũ te Janeruwarete 'ga 'ĩ janee: "Jera'yra 'ga perowiat. A'eramũ pẽẽ pejejesageramũ jee", 'jau 'ga janee. ¹³Imojewagipyrra 'gã miamũ nuenupawi Moisesi 'ga je'egera. A'etea 'gã pẽ mu'e ekoete pejemojewagukar are. "Ore te 'ã aramu'e 'gã, sa'e etee 'jau", e'ĩ futatee te 'gã pẽ nupe, judeue'emamũ pẽ mul'jau ekoete judeuramũ ore remiapofer are. "Ore te 'ã oromojewagukat 'gã

orojemiapou, sa'e te 'jau", e'i te ojerowiaraipe ojee. ¹⁴A'ere je naani. Jejui Kristu 'ga ree etee te je jerowiari. 'Ypeywar are 'ga manüi janetywera moiawamü rakue. Aipo are je jerowiari tekou. 'Ga rerowiar ire je poiri 'ga rerowiare'ema 'gã nemifutar awi ikue. Nafutari futari je 'gã nemiapoa. 'Gã nanë jeremifutara futare'ema nü. ¹⁵Janeruwarete 'ga namã'ëi janejewag are. Imojewagipyreeramü ore, imojewagipyre'emamü pëë. Mimeramü jane jareju'jaju'jawe etee futat 'ga upe. Jejui Kristu 'ga ree ojemogypyk ma'eramü etee te 'ga 'i janee: "Pënesage jee", 'jau 'ga janee. Jejui Kristu 'ga ree jarejemogypyg ire jane poiri futari jarejemifutar imü mama'e apo awi. Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar imü etee futat jane mama'e apoi. Aipoa esage Janeruwarete 'ga upe. ¹⁶U'agesage remifutar imü mama'e apoara 'gã Janeruwarete 'ga omopy'ata'wa imogyau. 'Gã nee 'ga jemuaëmi. Aipo 'gã etee Janeruwarete 'ga remiayuwaretea.

¹⁷Tejereko tywera 'gã nupe je 'i: Au'je je rereko tywer ire. Jejui Kristu 'ga futat jejararetea. Sã'ã jaeiwa. Jejui Kristu 'ga mome'u are 'gã je nupänupäu. A'eramü je 'ga ree tenupäawera porera rerekou, 'jau je 'gã nupe.

¹⁸Pëë 'ã jerewirera 'jawe. Kūjämeramü nanë pëë jerenyra 'jawe nü. A'eramü je Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga resagea pë nerekoa futaa, 'jau je. Kweramü ete jeremimome'ua.

Efesu

Paulo 'ga awau akou Efesu pe rakue. Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'ga imu'jau Jarejuwarete 'ga ree. (Atos 19) Mukûi kwara magwaw ire Paulo 'ga oi pe awi nũ. A'ere 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe rakue. Moromunepawa pype 'ga 'ũina Jejui 'ga mome'u are. A'eramũ Janeruwarete 'ga, peu 'ga renamũ, ka'arana kwasiarukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue.

1 ¹Je Pauloramũ ka'aran akwasiat imonou pẽ nupe. Je Jejui Kristu 'ga remimonoferamũ. Ymã Jejui 'ga je monoi kwe pewara 'gã nupe omome'waramũ ikue. “Kwe pe ekwap je mome'wau ekou 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee futat 'ga je monoi kwe pewaramũ pẽ nupe. A'eramũ je ka'arana kwasiaa tekou imonou Efesu pewaramũ pẽ nupe, Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pẽ nupe. Pẽẽ 'ã pejemu'jat Jejui Kristu 'ga ree rail'i. A'eramũ pẽẽ 'ga rerowiaa etee te pejejemogyau. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe.

²Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga nanẽ 'ã Janejararetea nũ. Afutat je 'gã jejuka esagea pẽ nee. Afutat je 'gã pẽ mopy'ata'waa pẽ mogyau.

Kristu 'ga mama'e esage apou janee

³Simuoryp Jarejuwarete 'ga jarejeupe 'ga remiapofer are 'jau. 'Ga 'ã Jejui Kristu 'ga Ruwaretea, Janejararete 'ga Ruwaretea futat 'ga. Iporiay'i 'ga 'ũina jane ree. Jane resaka'i 'ga jane rerekou. Mama'e esagea etee 'ga iapou 'ũina au'jeteramũ janee. 'Ga ra'yrarete 'ga Kristu 'ga ree jane jarejemujaa. A'eramũ 'ga mama'e esage apou janee. Ywag ipe 'ga reko'i. A'eramũ 'ga pe awi futat mama'e esage apou 'ũina janee.

⁴Ymã we te 'ga 'ã jane mũ'ëi wemiayuwamũ rakue. Ywy apoe'ëwe futat 'ga jane mũ'ljãu wemiayuwamũ Kristu 'ga ree ojemu'jat ma'eramũ. “Tamũ'ë 'gã tejemiayuwamũ 'jau. Tomoit 'gã tywera 'gã nui 'jau. A'eramũ 'gã ajemogyau esage je upe 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ⁵'Ga oporomutaramũ jane ree. A'eramũ 'ga a'eramũ jane mogyau wa'yramũ. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe rakue: “Teja'yrarete 'ga, Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã tamogy teja'yramũ 'jau. Tejemifutar imũ etee futat 'gã mogyau teja'yramũ. Teja'yramũ 'gã mogya je maku'iu 'gã nee”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ⁶Ajemua'ëm 'ga jane ree. A'eramũ 'ga wa'yrarete 'ga mua janee. 'Ga remifutara agawewi 'ga ra'yra 'ga. A'etea

'ga 'ga amut janee. A'eramũ 'ga wa'yrarete 'ga rerowiaaramũ jane mogyau wemiayuwamũ. Niapoi agawewi futat ako jane mama'e esagea 'ga upe ikue. A'ete ako 'ga ajemuæm jane ree ikue. Wa'yra 'ga jane erowiaramũ 'ga jane mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ jane 'ga muorypa ee.

⁷Ymã 'ã Kristu 'ga manũ 'ypeywar are janetywera mepyawamũ rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, wa'yrarete 'ga manũ are. A'eramũ futat 'ga wea'aru'jawe'emamũ janetywer are. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga iporomutat nanimenime jane ree. Mama'e esagea 'ga iapou janee. ⁸Ga remiapoa esage futat. Na'gã nemiapo 'jawe rũi 'ga iapoi. ^{9,10}U'akwaaw imũ etee futat 'ga mama'e apoi. “Anure nipo je Kristu 'ga rerowiaara 'gã mogyau majepi 'yweteewara 'jawe. Ywag ipe ajemogy ma'e 'gã, ywy pe ajemogy ma'e 'gã. Mimera 'gã nipo je amogy majepi 'yweteewara 'jawe”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Aipo u'ewer are 'ga jane mueapyou. A'ere 'ga janepy 'gã namueapyoi aipoa mama'e are rakue. A'ere 'ga 'awamũ jane mueapyoi ee.

¹¹Janeruwarete 'ga remifutar imũ etee futat mama'ea ojeapou. Wemifutar imũ etee futat 'ga jane mũ'jäu jane mogyau wemiayuwamũ. Omuoryparamũ 'ga jane mogyi. Wemifutar imũ etee futat 'ga jane mũ'jäu Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramũ. Ywy apoe'ewe futat 'ga 'jau ojeupe etee futat rakue: “Gã amũ tamũ'ẽ tejemiayuwamũ 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ¹²A'eramũ ore, Kristu 'ga rerowiaar ypyramũ ore Jarejuwarete 'ga muorypa ee: “Ene te 'ã eneresage oree, ki Ku'jyp. Ymã te 'ã ore mũ'ẽ ape ore mogyau ejemiayuwamũ rakue”, 'jau ore 'ga upe, 'ga muorypa ee. ¹³A'eramũ 'ã pẽẽ nanẽ 'awamũ Kristu 'ga rerowiaa rai'i. “Jejui Kristu 'ga 'ã amanũ janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga werowiaaramũ janetywera moia jane wi” 'e renupa ypy we pẽẽ 'ã 'ga rerowiaa rai'i. Ymã te Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Teja'yrarete 'ga rerowiaara 'gã nupe Te'agesagea tomono”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ga u'ewer imũ etee futat U'agesage monou pẽ nupe. Sã'ã jane jarejera kwasiara jarekaraemã are. A'eramũ 'ã jane jarekaraemã kwaapa. Nan tee Janeruwarete 'ga U'agesage monoi wemiayuwa 'gã nupe. A'eramũ 'ga wemiayuwamũ jane kwaapa. “Agamũ jeremiayuwa 'ga. Sã'ã 'ga Je'agesage rerekoa”, 'jau nipo 'ga pẽ nesag ire. ¹⁴U'ewer imũ 'ga U'agesage mua janee. A'eramũ jane a'eramũ jarejemogypyka jarejemogyau jarejeupe 'ga 'ewer are. “Anure nipo je teja'yramũ mama'e monoi pẽ nupe” 'e are nanẽ jane jarejemogypyka jarejemogyau. 'Ga janetywera omoit jane wi. A'eramũ nipo 'ga anure 'ua janee, jane rerawau ojepyri. Ojepyri jane oramũ 'ga wemimÿigatufera mua janee. A'eramũ ki jane 'ga muorypa ee.

Efesu pewara 'gã nee Jarejuwarete 'ga muorypawet

^{15,16}A'ere je Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee. 'Gã amũ 'ua pẽ mome'wau jee: “Efesu pewara 'gã Jejui 'ga werowiat tãmẽjẽ ajemogyau. Jejui 'ga 'ã janejararetea, e'i 'gã ajemogyau”, 'jau 'gã 'ua pẽ mome'wau jee. “Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã nee 'gã oporomutaramũ. Ojejuka esage pãwẽ pãwẽ 'gã 'gã nee”, 'jau 'gã 'ua pẽ mome'wau jee. A'eramũ je Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee. “Au'jete Jejui 'ga

ererowiarukat Efesu pewara 'gã amũ nupe”, 'Jau je 'ga upe, 'ga muorypa pẽ nee. Teojere'emamũ futat je 'ga muorypa pẽ nee. 'Ga upe teje'ega monoaw ipe je pẽ nee nanẽ teje'ega monou 'ga upe jepi. ¹⁷Jarejararete 'ga Ruwarete 'ga upe, Jejui Kristu 'ga Ruwarete 'ga upe teje'ega monou tekou pẽ nee. 'Ga etee 'ã esage ma'ea. 'Ga upe je 'Jau: “E'agesagea ako ene imonou 'gã nupe ai'i, ki Ku'jyp. A'eramũ ene 'gã mu'akwaapa mama'e apo are E'agesage pyu. Ejekwaapa katu katuukaa nanẽ 'gã nupe nũ”, 'Jau je tekou Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee. ¹⁸“Emueapyoukat 'gã ejemiaporam are”, 'Jau je 'ga upe pẽ nee. 'Ga te 'ã pẽ pyyrũ pẽ mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ nerawau ywag ipe pẽ mogyau ojepyri. A'ea ki peapesak pejemogyau. Ojepyri jane reroo re nipo 'ga wemimĩyigatufera mua wemiayuwamũ janee, kwaiwete. Aipo are 'ga pẽ mueapyoukara je afutat. ¹⁹“Emueapyoukat 'gã epãjẽ are nanẽ nũ”, 'Jau nanẽ je 'ga upe pẽ nee nũ. Pãjẽrete te 'ã 'ga. A'eramũ 'ga opãjẽ mua werowiaaramũ janee, wemifutar imũ mama'e apo are jane poaawamũ. ²⁰Wa'yraarete 'ga, Kristu 'ga manũ re 'ga 'ã 'ga moferapa ete rail'i nũ. 'Ga ra'yra 'ga moferapawera futat 'ga pãjẽrete wesaukat janee. A'eramũ jane “pãjẽrete 'ga” 'e kwaapa. A'eramũ 'ã 'ga a'ea opãjẽ futat imua janee. Kristu 'ga moferaw ire 'ga 'ga rerawau ywag ipe ojepyri. A'eramũ 'ga 'ga m'yina peu futat 'ga muapygukaa ajakwatawa katy. “Je 'Jawe futat ene. Amogo je ene 'wyriaramũ teje'Jawe. A'eramũ ene ejua eapyka 'au, jejakwatawa katy”, 'Jau 'ga Kristu 'ga upe 'ga moferaw ire. ²¹A'eramũ Kristu 'ga 'ũina 'wyriarareteramũ janee. Nokoi futari 'ga amũ 'ga 'Jawe. Ywagipewara 'gã 'wyriara 'gã miamũ nokoa'uweri 'ga 'Jawe. 'Ga te 'ã pãjẽrete amumera 'gã apyraapa. 'Awamũ ako ma'e 'gã apyraapa. Anure ako ma'e 'gã 'ga iapyraapa nanẽ nũ. ²²Janeruwarete 'ga Kristu 'ga mogou 'wyriarareteramũ ywagipewara upe, ywy pewara upe 'Jau. 'Ga Kristu 'ga mogou mama'e jarareteramũ. “Amogo je ene jarejerowiaara 'gã 'wyriaramũ”, 'Jau 'ga wa'yra 'ga upe. ²³Sã'ã aeakaga rena 'wyriaramũ aerete upe. Nan tee futat Kristu 'ga reni 'wyriararetereteramũ werowiaaramũ janee. Wakaga tywe'emamũ ae nuapoa'uweri mama'ea. Aeakage'ema mama'ea nuapoa'uweri. Aeakaga nanẽ nuapoa'uweri mama'ea aerete tywe'emamũ nũ. Nan tee futat Kristu 'ga werowiaaramũ jane rerekoi. Werowiaaramũ 'ga mama'e apoukari janee. Najarejete rui mama'ea siapou. 'Ga retee futat jane mama'e apoi.

'Awamũ jane Kristu 'ga rerowiari

2 ¹Ymã te nepeenuwi futari Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. Na'ga remiayuwa rui pẽ nakue. Mama'e tywera etee futat pẽ iapou rakue. A'eramũ pẽ pejemogyau amanũ ma'efera 'Jawe Jarejuwarete 'ga upe rakue. ²Mama'e tywera 'ã pẽ iapou 'ga rerowiare'ema 'gã pyri rakue. Mama'eukwaawa 'wyriara je'ega etee futat 'ã pẽ enupa pejemogyau rakue. Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gã mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa futat. Mama'eukwaawa 'wyriara oje'ega omono 'gã akaga pype. A'eramũ 'gã mama'e tywera apou. ³Jane nanẽ ako najuejue etee futat Kul'jywa 'ga je'ega renupare'emamũ sajemogy ikue. Jarejemifutar imũ etee futat ako jane nanẽ mama'e apou ikue nũ. A'eramũ ako

Janeruwarete 'ga mara'neramũ janeremiapo tywer are ikue. “Gã nemiapo tywer are je 'gã nereko tyweretei”, 'jau ako 'ga janee ikue.

⁴A'ere 'ã Janeruwarete 'ga poromutaramũ nanimenime jane ree. A'eramũ 'ga ajemuaẽma jane ree. ⁵Ymã jane nienuwi futari 'ga je'ega rakue. A'eramũ 'ã jane jarejemogyau amanũ ma'e 'jawe 'ga upe. A'ere 'ga Jejui 'ga jane erowiarãmũ jane mogyi ojepyri ajemogy ma'eramãmũ. Janeruwarete 'ga ajemuaẽm etee futat jane ree rakue. A'eramũ 'ga jane ree ajemuaẽmawer ipe te futat jane katu'oka. Wemifutar imũ etee futat 'ga jane katu'oka. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'tea 'ga mama'e esagea ete wapo janee, jane katu'oka. ⁶Kristu 'ga rerowiare'emamũ jane jemogyi amanũ ma'e 'jawe Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'ga Kristu 'ga jane erowiarãmũ jane mogyi imanũ'ema 'jawe. Sãã 'ga Kristu 'ga moferawa, 'ga manũ re rakue. Nan tee futat 'ga jane mogyi 'ga rerowiarãmũ. 'Ga moferaw ire 'ga Kristu 'ga mojeupia imonou ywag ipe ojepyri 'ga muapygukaa 'ga mogou 'wyriaramũ ojepyri. Nan tee futat 'ga Kristu 'ga jane erowiarãmũ jane mogyau 'wyriaramũ Kristu 'ga pyri, Jejui Kristu 'ga ree jane jemujar ire. ⁷Aipoa futat jane ree 'ga jemuaẽma kwaawukaa janee. A'eramũ nipo ywag ipe jane rekoramũ jane resakara 'gã 'jau: “Kuu. Ku'jywa 'ga a'jea futat ajemuaẽm 'gã nee ra'e”, 'jau nipo 'gã jane resag ire. Jejui Kristu 'ga 'ã iporomutat jane ree. A'eramũ 'ga amanũmũ janetywera mepyau. 'Ga 'jawe etee futat 'ga Ruwarete 'ga nanẽ oporomutaramũ jane ree nũ. Ma'eramũ 'ã 'ga wa'yra 'ga muri 'au ijukaukaa janee. Jane ree oporomutare'em ire amunipo 'ã 'ga wa'yra 'ga namura'uweri ijukaukaa jane katu'okawamũ rakue.

⁸A'ere 'ã 'ga jemuaẽmi te jane ree. A'eramũ 'ga jane katu'oka, Jejui Kristu 'ga jane erowiarãmũ. Niapoi agawewi futat 'ã jane mama'e esagea 'ga upe rakue. A'tea 'ã 'ga ajemuaẽm jane ree, jane katu'oka. 'Ga futat Kristu 'ga rerowiarukaa janee. ⁹Napênemiapofera mepyawamũ rui 'ga pẽ katu'ogi. A'eramũ pẽ pejejerowiaraipe'ema pejejee 'ga rerowiaaramũ ne. ¹⁰Janeruwarete 'ga 'ã jane katu'oka. A'eramũ jane 'awamũ jarejemujaa Kristu 'ga ree. A'eramũ 'ga jane momyauu mama'e esage apoukaa janee. “Teja'yra 'ga rerowiarãmũ je mama'e esage apoukaa 'gã nupe. Mama'e esagea etee futat peapo jeremifutar imũ. Pejejekau esage pejejee, mama'ea pẽ iapou pejejaupe, ta'e 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga janee rakue, jane katu'ogel'emawe rakue.

Majepei 'yweteewara 'jawe jane jemogyi

¹¹Pẽ 'ã judeue'emamũ. A'eramũ ore judeuramũ 'jau pẽ nupe: “Ore 'ã judeuramũ ijewak ma'eramũ arajemogyau. A'eramũ 'ã judeue'ema 'gã ojewage'emamũ”, 'jau ako ore judeuramũ pẽ nupe ikue. Aipo 'jau ako ore orojewag are ikue. NaJaneruwarete 'ga rui ore mojewaka. Ore etee futat orojomojewaka. A'tea ore 'jau orojeupe: Ore 'ã ijewak ma'eramũ arajemogy. Pênear iki judeue'emamũ ymã pejejemogyawer are. ¹²Ymã 'ã pẽ Kristu 'ga kwaape'ema futat rakue. NaJarejuwarete 'ga remiayuwamũ rui 'ã pẽ nakue. Najudeue'emamũ pẽ nupe ra'ne rui te 'ã Janeruwarete 'ga je'egi rakue. Judeuramũ ore ra'ne te 'ã 'ga je'egi

rakue. “Tajejuka esage pẽ nee 'jau”, 'jau 'ga 'ã judeuramũ oreypy 'gã nupe rakue. Wemiayuwamũ oreypy 'gã jemogyramũ 'ga aipo 'jau 'gã nupe rakue. A'eramũ 'ã 'ga pẽypy 'gã mogyawe'em wemiayuwamũ rakue. A'eramũ 'ã 'ga aipo 'jawe'em pẽypy 'gã nupe rakue. NaJaneruwarete 'ga remiayuw ypyramũ rũi pẽẽ nakue. A'eramũ 'ã pẽẽ 'ga pyri pejeo rapesake'ema rakue.

¹³A'ere 'ã pẽẽ 'awamũ Jejui Kristu 'ga perowiat pejejemogyau. Ymã te neperowiari futari Jarejuwarete 'ga pejejemogyau rakue. A'eramũ pẽẽ pejejemogyau muku 'ga wi ako ma'e 'jawe rakue. A'eramũ ako Jejui 'ga amanũmũ, owy reko'wogukaa 'gã nupe jane wi janetywera pireitawamũ ai'i, ae katu'okawamũ ai'i. A'eramũ pẽẽ nanẽ pejejemogyau Kristu 'ga rerowiaaramũ, pejejemogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ. 'Ga rerowiaaramũ pẽẽ pejejemujaa 'ga ree. A'eramũ pẽẽ pejejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri ako ma'eramũ 'awamũ. ¹⁴Kristu 'ga futat 'ã judeuramũ ore mota'wa judeue'emamũ pẽ nupe. Ymã ako jane namajepei 'yweteewara 'jawe rũi jane jemogyi ikue. Judeuramũ ako ore oroporomutare'emamũ judeue'emamũ pẽ nee ikue. Judeue'emamũ nanẽ ako pẽẽ pejeporomutare'emamũ judeuramũ ore ree ikue. A'ere ako Kristu 'ga manũaw ipe futat jarejuee jane poromutare'ema teepawamũ ai'i. A'eramũ jane 'awamũ jarejemogyau majepepei 'yweteewara 'jawewaramũ. ¹⁵Judeuramũ ore ako aramara'neramũ judeue'emamũ pẽ nee ikue. Judeuramũ ako ore Moisesi 'ga je'ega renupa ikue. A'ere ako pẽẽ nepeenuwi futari Moisesi 'ga je'egeera ikue. A'eramũ ore ako aramara'neramũ pẽ nee ikue. A'ere Kristu 'ga 'i jatee rai'i: “NaMoisesi 'ga je'egeera renuw are rũi Janeruwarete 'ga pẽtywera pe'ai pẽ nui. 'Ypeywar are temanũmũ te je pẽtywera mepyi. A'eramũ futat 'awamũ Janeruwarete 'ga pẽtywera pe'au pẽ nui, je rerowiaaramũ etee futat”, 'jau 'ga jatee rakue. A'eramũ 'ga werowiaaramũ jane mujaa ojee. A'eramũ jane 'ga rerowiaaramũ majepepei 'yweteewara 'jawe futat. Nan 'ga jane mota'waukari jarejaupe. ¹⁶'Ypeywar are amanũmũ te Kristu 'ga jane mamara'nepawukari jarejuee. Amanũmũ 'ga werowiaaramũ jane mogyau majepepei 'yweteewara 'jawe. A'eramũ 'ga jane mota'wau 'Uwarete 'ga upe. ¹⁷Ore judeuramũ orokwaa'wi futat 'ga je'ega rakue numiamũ. A'eramũ ore mukuu'i etee ajemogy ma'e 'jawe arajemogyau 'ga wi rakue. A'ere 'ã pẽẽ judeue'emamũ nepekwaawi'i futari 'ga rakue. A'eramũ pẽẽ mukumuku 'ga wi ajemogy ma'e 'jawe rakue. Kristu 'ga 'ã 'ua morogyta esage mome'wau jatee najuejue etee futat. “Tejerowiaara 'gã je amota'wa Tejuwarete 'ga upe” 'ea poromũ morogyta esagea judeue'emamũ pẽ nupe, judeuramũ ore 'jau. Mĩnamũ 'ga imome'wau jatee. ¹⁸A'ere 'ã amanũ re Kristu 'ga jane mota'wai 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ jane 'ga rerowiaaramũ jareje'ega monoarũmũ Jarejuwarete 'ga upe. Werowiaaramũ 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage mua jatee najuejue etee futat. A'eramũ jane 'ga 'Agesage retee futat jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁹A'eramũ 'ã pẽẽ 'awamũ judeue'emamũ nanẽ pejejemogyau 'ga remiayuwamũ nũ judeuramũ ore 'jawe. A'eramũ pẽẽ natapy'yjamũ etee 'jawe rũi pejejemogyau ore 'awamũ. 'Awamũ 'ã pẽẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa

rail'i. A'eramũ pẽẽ 'awamũ 'ga ra'yra 'jawe futat pejejemogyau judeuramũ ore 'jawe. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejejemogyau orepytunamũ futat.

20-22'Ogarete 'jawe futat jane jarejemogyau. Sã'ã 'oga apoara 'gã tupaa'mywa mowywya ra'ne. A'ere 'ã 'gã tupaa'mywarete mýina jupe. A'ere 'gã eikwaryta monou. A'ere 'ã 'gã iapyryta nuga jupe. A'ere 'ã 'ga ikaga nuga jupe. Nan tee futat Janeruwarete 'ga Kristu 'ga rerowiaaramũ jane mogymogyau wemifutaaw ipe etee futat. Oje'ega mome'warera 'gã na'ne 'ga imogyau. A'ere 'ga Jejui Kristu 'ga remimonoferamũ ore mogyau. A'ere 'ga Kristu 'ga ree ojemujat ma'eferamũ nanẽ pẽ monou imajatykau amumeramũ ore ree. Wemifutaaw ipe etee futat 'ga Kristu 'ga rerowiaaramũ jane mogymogyau. Sã'ã tupaa'mywaretea 'oga koga. Nan tee futat Jejui Kristu 'ga rekoï janererekwarareteramũ. A'eramũ 'ga rerowiaaramũ jane jarejemogypyka 'ga ree jarejemogyau. Ymã Janeruwarete 'ga akou omogytaaw ipe ete rakue. A'ere 'ga 'awamũ 'ga rekoï jane pype U'agesageu.

Judeue'ema 'gã nupe Jejui 'ga mome'uawet

3 ¹Janeruwarete 'ga jane mogy majepeï 'yweteewara 'jawe. A'eramũ 'ã je Pauloramũ je teporomutaramũ judeue'emamũ pẽ nee, teje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe nanẽ pẽ nee nũ.

Moromunepawa pype ako 'gã je munewi je mýina ai'ï, Jejui Kristu 'ga mome'u are ai'ï. 'Gã amũ je munewi je mýina judeue'emamũ pẽ nupe je Jejui Kristu 'ga mome'u are. "Judeue'ema 'gã nanẽ Kristu 'ga okatu'ok, werowiamũ", 'jau je tekou ai'ï. A'eramũ judeu 'gã amũ amara'neramũ je ree aipo je 'e je rekoramũ. A'eramũ 'gã je munepa je mýina moromunepawa pype.

²Ymã we futat te ako Janeruwarete 'ga je pyyrũï je mogou Jejui 'ga mome'waramũ judeue'emamũ pẽ nupe ikue. Iporomutat 'ga pẽ nee. Ma'eramũ 'ã 'ga je monoi Jejui 'ga mome'waukaa pẽ nupe. Aipoa pekwaap pejejemogyau. ³⁻⁶Ymã we futat te ako Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: "Anure nipo je judeue'ema 'gã nanẽ imogyi teja'yramũ, judeu 'gã neewe. Teja'yrarete 'ga rerowiamũ nipo je 'gã mogyau tejemiayuwamũ judeu 'gã neewe", 'jau 'ga ojeupe rakue. "Judeu 'gã nee je jejuka esagei te'eawer imũ etee futat. A'eramũ je anure judeue'ema 'gã nee nanẽ tejejukau esage te'eawer imũ etee futat nũ", 'jau 'ga ojeupe rakue. "Anure nipo je teja'yrarete 'ga, Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã muri 'au ywag ipe 'gã mogyau tejepyri futat. Judeu 'gã, judeue'ema 'gã. Mïmera 'gã nipo je imua 'au teja'yrarete 'ga rerowiamũ", 'jau 'ga ojeupe rakue. Ymã 'ga namueapyoi 'gã u'eawer are rakue. A'ere 'awamũ 'ga 'Agesagea 'ga upe oporowyky ma'eramũ ore mueapyoi 'ga 'eawer are. Jejui Kristu 'ga remimono ppyferamũ ore, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã. Mïmeramũ 'ga 'Agesagea ore mueapyoi ee. Je nanẽ nũ. Janeruwarete 'ga je mueapyou u'eawer are. Aipo are je ka'arana kwasiari tekou. Jeremikwasiarera ka'arana mogyta re nipo pe'je pejejaupe: "Paulo 'ga eapyo futat Jarejuwarete 'ga remifutar are rakue", 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. "Kristu 'ga rerowiaaramũ najuejue etee futat Janeruwarete 'ga jane mogy wemiayuwamũ.

Ymã ako Janeruwarete 'ga nomome'ui aipoa 'gã nupe rakue. A'ere 'awamũ 'ga imome'ui Paulo 'ga upe”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe, jeremikwasiarera mogyta re.

⁷Janeruwarete 'ga je mogou ojeupe oporowyky ma'eramũ. “Ekwap jera'yra 'ga mome'wau judeue'ema 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. Janeruwarete 'ga iporomutat je ree. A'eramũ 'ga je moporowykyaukaa ojeupe. Opãjẽ mũ 'ga je mogou ojeupe oporowyky ma'eramũ. ⁸Najea'wryri agawewi je ikue. “Kristu 'ga remiayuwamũ sipo je rekoj”, na'etei je ikue. 'Ga remiayuwa 'gã juejue kũima'eeteeteramũ. A'ere noko je ako tywe'ri ma'e 'jawe etee jepi. A'etea Janeruwarete 'ga esage jee. Je mogou 'ga Kristu 'ga mome'waramũ judeue'emamũ pẽ nupe ikue. “Ekwap Jera'yra'rete 'ga mome'wau judeue'ema 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. “Jejui Kristu 'ga 'ã esage ma'ea. A'ere 'ã nepẽneapyopawa'uweri futari pejejee 'ga jemuaẽmawer are. Mama'e esage are etee futat 'ga paruapoweramũ pẽ nupe, ere ki 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. ⁹Mama'e apo ppy we 'ã Janeruwarete 'ga namueapyoi aepy 'gã wemiaporam are rakue. A'ere 'ga 'awamũ 'ga 'i jee: “'Awamũ enereapyo jeremiapo are. Jeporokatu'ogiwet je najuejue etee futat pẽ nee. Judeuramũ, judeue'emamũ. Mimeramũ pẽ nee je porokatu'ogiweramũ te'yina pẽ nee”, 'jau 'ga jee ikue. “A'eramũ ene 'gã mueapyou jeremifutar are”, 'jau 'ga jee ikue. A'eferupi tee 'ã je rekoj teatau teporogytau 'gã nupe najuejue etee futat. “Judeue'emamũ pẽ nee nanẽ 'ã Janeruwarete 'ga oporokatu'ogiweramũ pẽ nee”, 'jau je 'gã nupe. ^{10,11}Jarejuwarete 'ga remikatu'ogeramũ jane resakawe nipo ywagipewara 'gã 'wryriara 'gã nanẽ weapyoramũ Janeruwarete 'ga ree. “Kuu. 'Iakwaapap 'ga”, 'jau nipo 'gã Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ jane resakawe. “Gã tywera moir ire nipo Ku'jywa 'ga ywy pewaramũ mogyau wemiayuwamũ. Judeue'ema 'gã ako niporomutari agawewi judeu 'gã nee ikue. A'etea Jejui Kristu 'ga 'gã erowiaramũ, Ku'jywa 'ga judeu 'gã mogyau wemiayuwamũ, judeue'ema 'gã neewe”, 'jau nipo ywagipewara 'gã Jejui 'ga rerowiaaramũ jane resakawe. Ywy apoe'ewe Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe rakue: “Ae 'gã pa je aapo tejemiayuwamũ kwy”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'ere 'ã aepy 'gã jemotyweri etee 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga 'agamũ Janejararete 'ga Jejui Kristu 'ga mua 'au ywy pe janetywera mepyawamũ janee rakue. A'eramũ 'ga 'ga mogou janejarareteramũ janee. ¹²A'eramũ 'ga Jejui Kristu 'ga rerowiaramũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi. 'Ga rerowiaramũ jane jarejemujaa 'ga ree. A'eramũ jane a'eramũ jarejenosõe'em jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. ¹³A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Pẽ'arasig kasi je ree ne. Judeue'emamũ pẽ nupe Jejui 'ga mome'u are 'gã je munewi moromunepawa pype agawewi. A'etea kasi pẽ'arasig je rereko tywer are ne. Je rereko tywera resakawe nipo tekotee 'gã 'i ajaupe: “Paulo 'ga ajemuaẽm Efesu pewara 'gã nee ra'e. Sã'ã 'ga jereko tywerukara 'gã nee Jejui Kristu 'ga mome'u are”, 'jau nipo 'gã ajaupe je ree. A'eramũ ki pẽẽ pejeku'iramũ pejejemogyau ee.

'Gã nee Jarejuwarete 'ga upe oje'ega monoawet

¹⁴Jarejuwarete 'ga remifutar are tejea'aramũ je teapyka tejenu'p'au teje'ega monou 'ga upe pẽ nee. ¹⁵Ku'jywa 'ga upe jane 'ga rerowiaaramũ najuejue etee

futat 'jau, “Janeruwarete 'ga”, 'jau jane 'ga upe. Ywag ipe ajemogy ma'e 'gã, ywy pe ajemogy ma'eramũ jane 'jau. Najuejue etee futat jane “Janeruwarete 'ga”, 'jau jane 'ga upe. 'Ga upe je teje'lega monoi pẽ nee te'ÿina. 16“Ene te 'ã eneresage, ki Ku'jyp. Ene te 'ã pãjẽrete. A'eramũ je 'jau enee: E'agesagea ako ene imonou Efesu pewara 'gã nupe ai'i. A'eramũ ene 'gã mopãjẽ E'agesage pyu, ki Ku'jyp, 'jau je enee 'gã nee”, 'jau je 'ga upe. “E'agesage pyu ejerowiarukaa etee te ekou 'gã nupe, 'gã mojemogyppygukaa ejee”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. 'Ga rerowiaarareteramũ nipo pejepoire'ema 'ga rerowiar awi. Pejejeupe mama'eay jesaukar ire miamũ nipo pejepoire'ema futat 'ga wi. 'Ga 'Agesageu pejejemogyppyg ire nipo pẽ pejepoire'ema 'ga rerowiar awi mama'eay jesaukar ire miamũ. Pejejeupe imur ire nipo pẽ mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat. 17“Afutat je Kristu 'ga rekoa 'gã pyri”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. “Werowiarãmũ Kristu 'ga rekoi 'gã pyri. Aipoa je afutat”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. “Emoporomutarukat 'gã ejee. Ajuee nanẽ 'gã moporomutarukaa nũ. Ajuee oporomutaramũ nipo 'gã mama'e esagea etee iapoi ajaupe. Ejee 'gã moporomutarukaramũ nipo 'gã mama'e esagea etee iapou ene upe”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. 18“Emueapyo 'gã 'gã nee eporomutar are”, a'e je 'ga upe pẽ nee. “Ejemaiyuwamũ najuejue etee futat emueapyo 'gã ee”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. Kristu 'ga iporomutat pẽ nee a'jea futat. A'ere 'ã nepẽeapyo katui we 'ga pejefutar are. A'eramũ je 'jau Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee: “Emueapyo 'gã ee”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. 19Afutat je pẽ ikwaawa, “Kristu 'ga iporomutat jane ree a'jea futat” 'e are pẽeapyo. Janereapyopawa'uweri agawewi jane 'ga jarefutar are. A'etea je ee pẽeapyo'ia afutat. A'eramũ je 'jau Ku'jywa 'ga upe: “Emueapyo 'gã ejee, 'gã nee eporomutar are”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. “Ojee eneporomutar are weapyo re, nipo 'gã jemogyi ene 'jawe”, 'jau je 'ga upe pẽ nee.

20Nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema mama'e mũ. “Aga 'ga nuapoi”, na'jawi futari 'ga upe. Aye'emetete futat 'ga mama'e apoi. Aerefetee upe te mama'e apo rayramũ rëwëjëmĩ. A'ere Ku'jywa 'ga upe naayi futari mama'e apoa. “Mama'e esagea eapo jee”, ojeupe jane 'eramũ 'ga mama'e esage apou janee, ojeupe janeremienũiwera apyraapa. Naeapyoi futari ae 'ga remiaporam are. 'Ga te okwaap ae rerekoa. A'ere 'ga iapoi futari janee. U'agesagea 'ga imua janee, ojeupe mama'e apoukaawamũ. A'eramũ 'ga U'agesageu futat mama'e apou janee. 21A'eramũ ki Jejui Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramũ jane Ku'jywa 'ga muorypa jareojere'emamũ, jarejeupe 'ga remiapofer are. Jejui 'ga rerowiaaramũ jane najuejue etee futat 'ga muorypa jareojere'emamũ, 'jau je pẽ nupe.

Majeppei 'yweteewara 'jawe jane jemogyi

4 1Moromunepawa pype 'gã je munewi Jejui 'ga mome'u are. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Janeruwarete 'ga 'ã wa'yra 'ga mua 'au ywy pe janetywera moiawamũ rakue. A'eramũ pẽ pejejemogyau esage 'ga upe, 'jau je pẽ nupe. Ymã te 'ã 'ga pẽ pyyrũi wemiayuwamũ rakue, wemifutar imũ mama'e apoaramũ

rakue. A'eramũ ki pẽẽ pejemogyau esage 'ga upe. 'Ga remifutar imũ etee futat pejemogyau 'ga upe. ²Pejerowiaaip kasi pejee te ne. Pẽpota'wa pãwẽ ki pejeeue. Pejeaite'ema pejeeue. Pejemara'ne'emamũ nanẽ pejeeue nũ. Pejeeue pẽmara'ne'ema pejeeue pẽporomutara resaukaa. ³Janeruwarete 'ga 'Agesagea pẽ mogy majepi 'yweteewara 'jawe. A'eramũ ki pẽẽ pejepota'waramũ pejemogyau pejeeue. Mama'e tywera kasi peapo pejejaupe ne. ⁴Kristu 'ga rerowiaaramũ jane najuejue etee futat jane jemogyi majepi 'yweteewara 'jawe. Majepi tee futat 'ga 'Agesagea. Werowiaaramũ 'ga jane rerawau najuejue etee futat 'Uwarete 'ga pyri ojeupi anure. Poromũ 'ga ree jane jemogypykawa 'ga rerowiaaramũ. ⁵Majepi tee Janejararete 'ga. 'Ga ree etee futat jane jarejemogypyka jarejemogyau. 'Ga rerowiaaramũ etee jane jarejepymĩaukaa 'y pe 'ga amũ upe. “Jejui Kristu 'ga je arowiat. 'Ga futat jetywera moia je wi. A'eramũ je 'awamũ mama'e esagea etee iapou 'ga upe”, 'jau jane najuejue etee 'ga rerowiaaramũ jarejepymĩaukaa 'y pe 'ga amũ upe. ⁶Majepi tee futat Janeruwarete 'ga. 'Ga futat jane apou najuejue etee futat rakue. A'eramũ 'ga Janejararetea. A'eramũ jane apoarera 'ga etee futat jane mogyawarũ wemifutara mama'e apoaramũ. Jane pype futat 'ga rekoi U'agesagea pyu.

⁷'Ga 'Agesagea Kristu 'ga imua werowiaaramũ janee najuejue etee futat. Ojeupe mama'e esage apoukaawamũ 'ga imua janee. Opãjẽa 'ga imua janee ojeupe jane moporowykyaukaa wemifutar imũ etee futat.

⁸Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiani ee rakue:

“Ojee iporomutare'ema 'gã 'arimũ nipo Kristu 'ga okwapa.

A'eramũ nipo 'ga 'gã faa 'gã nerawau 'gã nerojeupia ywag ipe.

Nipojeupawi 'gã 'awamũ 'e resaukaawamũ 'ga 'gã nerawau.

Aipo rupi we futat nipo 'ga mama'e esage mua ywy pewaramũ janee”, 'jau 'ga amũ ikwasiaa ka'aran are rakue.

^{9,10}Ywy pe 'ga 'ua janee kunumĩakyrãmũ rakue. A'ere 'ga 'ã waranuw ire ojejukaukaa 'gã nupe rakue. A'ere 'ga oferapa awau ojeupia ywag ipe nũ, 'Uwarete 'ga pyri nũ. A'eramũ 'ga 'awamũ akou Janejarareteramũ futat janee. Ywy pewaramũ Janejarareteramũ, ywag ipewara 'gã Jarareteramũ. Mĩmeramũ 'ga rekoi Janejarareteramũ janee.

¹¹'Ga etee futat mama'e esage mua janee ywy pewaramũ. 'Ga futat U'agesagea mua janee, ojeupe mama'e esage apoukaawamũ. Jane mũ upe 'ga 'jau:

“Te'agesagea je omono pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ pejewau je mome'wau kwe pe tekotee 'gã nupe, 'gã mueapyou je ree”, 'jau 'ga jane mũ upe, jane monou kwe pe.

Amumeramũ jane mũ upe 'ga 'jau: “Te'agesagea je omono pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau pejejepyriwara 'gã nupe”, 'jau 'ga jane mũ upe. Ajepeja 'gã nupe nanẽ 'ga 'jau: “Te'agesagea je amono pẽ nupe teporogyta esage mome'wawamũ. Kwe pe pekwap jeporogyta esage mome'wau pejepytuna

'gã nupe, je rerowiarukaa 'gã nupe”, 'jau 'ga 'gã amũ nupe. Amumera 'gã nupe 'ga 'jau: “Te'agesagea je amono pẽ nupe, pẽ mogyau 'wyriaramũ tejerowiaara 'gã nupe. Pemue je rerowiaara 'gã jeremifutar are”, 'jau Kristu 'ga 'gã nupe. ¹²Opãjẽa 'ga

imua werowiaaramũ janee ojeupe jane moporowykyukaawamũ. 'Ga pãjẽ mũ etee futat jane mama'e apoi 'ga upe. "Peporowyky jee", 'Jau 'ga janee. "Je rerowiaara 'gã pẽẽ imojemogyppygukaa etee te je ree, 'gã mu'jau je ree", 'Jau 'ga janee. "Amumera 'gã je rerowiaara 'gã ojemogyppy'gi etee je ree. A'eramũ pẽẽ pejeporogytau 'gã nupe, 'gã mojemogyppygukaa etee te je ree", 'Jau 'ga janee. ¹³A'eramũ jane pãwẽtĩjẽ etee futat jarejemogyppyka 'ga ree. A'eramũ nipo jane pãwẽtĩjẽ etee futat nanẽ Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga kwaapa nũ. A'eramũ jane jarejeapyoramũ jarejemogyau Kristu 'ga ree. A'eramũ jane jarejemogyau Kristu 'ga 'jawe futat. Mama'e esagea etee jane iapou 'ga 'jawe futat. ¹⁴Kunumĩ 'jawe kasi sajemogy ne. Kunumĩa werekoemãwe erowiaa. Nokwaawi 'gã werekoemã. A'ere kasi pẽẽ nanarũi ne. Peenup katu ra'ne ki. Yara sãmogoe'ema 'jawe nanẽ kasi pẽẽ ne. Yara sãmogoe'ema 'ã nuwi wupawer ipe ete. 'Y ryjuapi tete'ia we 'ã imuarekorekoukaa kwe katy awau ko katy ete 'ua nũ 'jau akou. A'ere kasi pẽẽ nanarũi ne. Peenup katu ra'ne ki morogytaa. Kasi a'e pe morogyta 'me upe pejemoryteeukar ine. Jejui 'ga etee te jane sirowiat jarejemogyau. 'me ma'e 'gã nipo 'ut futat o'meramũ janee, o'me rerowiarukaawamũ janee. A'ere kasi sirowiat ne. "Simorytee 'gã 'jau", e'i te nipo 'gã o'meramũ janee. ¹⁵A'ere jane mama'e a'jea etee futat imome'ui jarejaupe. Jarepota'waramũ jarejuee. A'eramũ jane jarejemogyau Kristu 'ga 'jawe. Kristu 'ga 'ã werowiaaramũ Janejararetea. A'eramũ Kristu 'ga aeakaga 'jawe. 'Ga rerowiaaramũ jane jarejemogyau 'ga rete 'jawe. ¹⁶Sã'ã aeakaga etee aerete mujara. Aerajyga 'ã ae mokurẽjũka pãwẽ gatu etee te futat. Aerajyga 'ã ae koka. A'eramũ 'ã aeretea otesirũgatue'emamũ waranupa. Nan tee futat Kristu 'ga werowiaaramũ jane mujari jarejuee. A'eramũ jane najuejue etee futat mama'e esage apou Kristu 'ga rerowiarukaa ete ete jarejaupe. Jarejuee jarepota'waramũ, jane Kristu 'ga rerowiarukaa ete ete jarejaupe. A'eramũ jane jarejemogyau Kristu 'ga 'jawe.

Mama'e tywera apo awi ki sapoit

¹⁷Jarejararete 'ga upe je porowykyi. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Au'je ki mama'e tywera apo re. Au'je futat mama'e apo re Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe. 'Ga rerowiare'ema 'gã naea'ari Jarejuwarete 'ga remifutar are. ¹⁸Nokwaawi 'gã 'ga remifutara. Mama'eukwaawa 'wryriara 'gã mueapyoukare'ema Janeruwarete 'ga remifutar are. A'eramũ 'gã afuwere'emamũ 'ga kwaaw are. ¹⁹Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã nuenosĩ mama'e tywera apoa. Mama'e tesirũa ete 'gã iapou. Wemirekoe'ema kũjã are 'gã akou. Kũjã 'gã nanẽ omene'em are akou. Najemuarũi futari 'gã ajemogyau. Ni'akwaawi 'gã mama'e tywera apo'em are.

²⁰A'ere naKristu 'ga rũi jane mu'ei mama'e tywera apo are. A'eramũ jane Kristu 'ga rerowiaaramũ, mama'e tywera apoara 'gã 'jawe ete iapowe'em. ²¹Kristu 'ga rera renupa ypy we nipo pẽẽ pejejemujaa 'ga ree rai'i. A'eramũ nipo Kristu 'ga mome'wara 'gã mama'e a'je are etee futat pẽ mu'jau rai'i. ²²A'eramũ nipo 'ga mome'wara 'gã 'jau pẽ nupe: "Kristu 'ga rerowiare'ema 'ã pẽẽ mama'e tywera apo are ete pejejea'aramũ pejejemogyau rakue. A'ere 'awamũ 'ga perowiat pejejemogyau. A'eramũ ki pẽẽ pejejeateeramũ mama'e tywera

apo awi”, l'jau 'gã pẽ nupe, pẽ mu'l'jau ee. “Au'l'je ki mama'e tywera apo are pejemorytee re”, l'jau nipo 'gã pẽ nupe, pẽ mu'l'jau ee. ²³“Au'l'je ki mama'e tywer are pejejea'ar ire. Eje'l'jawe je muea'arukar ape mama'e are, ki Ku'l'jyp, pe'l'je ki 'ga upe”, l'jau nipo 'gã pẽ nupe, pẽ mu'l'jau ee. ²⁴“Pejemuesageukat Jarejuwarete 'ga upe. Oje'l'jawe pejemogya futat 'ga afutat. A'eramũ ki pẽe iapoukaa 'ga upe pejejee. 'Eje'l'jawe je mogo ape’, pe'l'je ki 'ga upe. 'Ga 'l'jawe pejejemogy re pẽe mama'e esagea etee futat iapou 'ga 'l'jawe”, l'jau nipo 'gã pẽ nupe, pẽ mu'l'jau ee.

²⁵A'eramũ ki pejejeateeramũ peje'me awi. Au'l'je ki morogyta 'me mome'u re. Majepi 'yweteewara 'l'jawe jane Jejui 'ga rerowiaaramũ jane jemogyi. A'eramũ ki pẽe mama'e a'jea etee futat imome'wau pejejaupe. ²⁶Pejemara'neramũ miamũ kasi mama'e tywera peapo ne. Pejejeateeramũ kamẽsiete pejemara'ne awi. Pejekowe'em ko'aramuku pejemara'ne rerekou ne. Kamẽsiete pejejeateeramũ pejemara'ne awi. Kwara ose'emauwe ki pẽmara'nepap. ²⁷Kasi a'e pe pejemara'ne awi pẽneateea'ne'emamũ mama'eukwaawa 'wyriara mama'e tywera apoukari pẽ nupe ne. ²⁸Imuna ma'eramũ nanẽ ki pepoit futat mama'e are pejemunarũ awi. Peporowyky ete ki pejejeupe mama'e muaw are. A'eramũ pẽe mama'e monou imama'e'ema 'gã nupe. ²⁹Peje'egaip kasi pejejaupe ne. Mama'e esagea etee ki pemome'u pejejaupe, 'gã poaa Jejui 'ga rerowiar are. ³⁰Pemu'arasig kasi Jarejuwarete 'ga 'Agesagea ne. Esage ma'ea Janeruwarete 'ga 'Agesagea. A'eramũ pẽe, mama'e tywera apo re, 'ga 'Agesage mu'arasiga ne. Mama'e esagea etee futat iapou 'ga 'Agesage muorypawamũ. Kristu 'ga rerowiarãmũ Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee ikue. Ymã Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Teja'yra 'ga 'gã erowiarãmũ je Te'agesage monoi 'gã nupe, 'gã nerekwaramũ”, l'jau 'ga rakue. Anure nipo Kristu 'ga Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramũ jane rerooi Jarejuwarete 'ga pyri. ³¹A'eramũ ki pẽe mama'e tywera apowe'em. Pejejeateeramũ kamẽsiete futat 'gã nayka awi. Pẽmara'ne kasi 'gã nee ne. Pejeje'egayawe'em 'gã nupe, 'gã kurape'ema. Au'l'je futat pejejeue pejejoromutare'em awi. ³²Pẽpota'wa etee futar iki pejejeue pejejemogyau. 'Ga amũ mama'e tywera pejejeupe iapo re miamũ, pejejea'are'emamũ au'l'jeterãmũ 'gã nayka are. Pejejeateeramũ kamẽsiete futat 'gã nayka awi. Janetywera moir ire 'ã Janeruwarete 'ga wea'aru'l'jawe'emamũ futat jane rayka are. 'Ypeywar are amanũaw ipe 'ã Kristu 'ga janetywera mepyau rakue. A'eramũ 'ã 'ga aetywera moir ire wea'aru'l'jawe'emamũ ee. A'eramũ ki pẽe nan tee futat pejejea'are'emamũ au'l'jeterãmũ 'gã nayka are ne. Pejejeateeramũ kamẽsiete futat 'gã nayka awi. Pejejea'aru'l'jawe'emamũ futat ee nũ.

Sajemogy esage 'ga upe

5 ¹Pẽe 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yra. Oporomutaramũ 'ga pẽ nee. A'eramũ ki pejemu'l'jau 'ga ree. Pejejemogyau esage 'ga upe. ²Kristu 'ga 'ã oporomutaramũ jane ree. A'eramũ 'ã 'ga amanũmũ janetywera mepyawamũ rakue. Ymã 'ã judeu 'gã weymawa etee ijukau iapyau

otywera mepyawamũ rakue. Jarejuwarete 'ga muorypawamũ nanẽ 'gã iapyau rakue nũ. Jany kasiga nanẽ 'gã iapyau 'ga muorypawamũ rakue nũ. A'ere ako 'awamũ Kristu 'ga jejukaukari 'gã nupe janetywera mepyawamũ ai'i. A'eramũ ki pẽẽ pejeporomutaramũ pejejuue, 'ga 'jawerimũ etee futat.

³Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ futat pejejemogyau. A'eramũ ki pẽẽ pejejemogyau esage 'ga upe. Pejejemogyawe'em futat tesirũgatu 'ga upe. Pejejemirekoe'ema kũjã are pejekowe'em. Kũjãmeramũ nanẽ pejekowe'em pejemene'ema kũima'e are. Pejemuarũ ki pejejemogyau. Pejekaraemã kwai are etee nanẽ pejejea'are'emamũ nũ. Pejejea'are'emamũ mĩmera mama'e are. Aipoa mama'e mome'wawe'em pejejaupe. ⁴Mama'e tywera mome'wawe'em futat pejejaupe. Peje'me'emamũ nanẽ pejejaupe nũ. Peje'eg esage etee futar iki pejejaupe Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. Pejejeupe Jarejuwarete 'ga mama'e apo re nanẽ pẽẽ 'ga muorypa ee nũ. ⁵Janeruwarete 'ga jane'wyrararetea Jejui Kristu 'ga retee. 'Gã futat nipo anure ajemogou 'wyrarareteramũ janee. A'eramũ nipo 'gã anure wemiayuwamũ jane rerawau ojepyri mama'e esage mua janee. A'ere nipo wemirekoe'em are ako ma'e 'gã na'gã nemiayuwa rũi. Omene'em are ako ma'e 'gã, okaraemã kwai are tee ojerowiaraip ma'e 'gã. Mĩmera 'gã na'gã nemiayuwa rũi. A'eramũ nipo 'gã awawe'em 'gã pyri amanũ re. Okaraemã kwai are etee ojerowiaraip ma'e 'gã ojemogypyka okaraemã kwai are etee ajemogyau. Nojemogypygi 'gã Jarejuwarete 'ga ree. A'eramũ okaraemã are ojemogypyk ma'e 'gã ajemogyau maira'me are ojemogypyk ma'e 'gã 'jawe Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga aipo 'gã nerawawe'em ojepyri anure. Aipoa jane ikwaapa.

⁶'Gã amũ nipo 'jau 'ua pẽ nupe: “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. Pẽ moryteeu te 'gã nuri. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã tywer are. Nuenuwi futari 'gã 'ga je'ega. A'eramũ 'ga 'gã nerekou tyweaete oje'ega renuwe'em are. ⁷A'eramũ ki pẽẽ mama'e tywera apowe'em futat 'gã pyri.

⁸Ymã mama'e tywera peapo futat rakue. Ypytunimũ wata ma'e 'jawe pẽẽ pejejemogyau rakue. A'ere 'awamũ Kristu 'ga pẽtywera moiri pẽ nui rakue. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejejemogyau 'arimũ wata ma'e 'jawe. A'eramũ pẽẽ 'awamũ mama'e esagea etee futat iapou 'ga upe. ⁹'Arimũ wata ma'e 'jawewara 'gã mama'e esagea etee wapo. Mama'e a'jea etee nanẽ 'gã imome'wau. A'eramũ pẽẽ 'awamũ mama'e esagea etee futat iapou a'jea futat. ¹⁰Pejejemu'jau pejejemogyau Jarejuwarete 'ga remifutar are.

¹¹Ypytunimũ wata ma'e 'jawewara 'gã mama'e tywera etee wapo. A'ere kasi peapo mama'e tywera 'gã pyri ne. Mama'e esage etee futat iapou. A'eramũ mama'e tywera apoara 'gã ojenosõu wemiapofera renosõu pẽ nui. Pẽnemiapo esage resakawe 'gã wemiapo tywer are weapyoramũ. A'eramũ nipo 'gã 'jau: “Tỹỹ. Mama'e tywera etee nipo je aapo tekou ra'e jepi”, 'jau nipo 'gã ojeupe, pẽnemiapo esage resag ire. ¹²Nãinãni'ĩ rũi te 'ga remiapoa mama'e

tywera. Jemime agawewi 'gã iapoi. Eukwere ae mojenosĩ 'gã nemiapo tywera. A'eramũ 'gã jēmĩ ojenosõue'em mama'e tywera renosõue'em.

^{13,14}Ypytunimũ 'ã ae nuesagi mama'ea. A'ere 'ã ae 'arimũ mama'e resagi katu katu. Nan tee futat jane ikwaapa katu katu jarejemogyau. Ymã 'ã 'ga amũ 'jau rakue:

“Mama'e tywera apoaramũ pēẽ amanũ ma'e 'jawe pejemogy Ku'jywa 'ga upe.

Oset ma'e 'jawe nanē pejemogyau nũ.

A'eramũ ki pēẽ pejepaka, pejefu'ama pejememiapo tywer awi.

A'eramũ Kristu 'ga pē mogyau 'arimũ wata ma'e 'jawe ojeupe”, 'jau 'ga amũ imome'wau rakue.

¹⁵A'eramũ ki pēẽ pejejea'gwau mama'e tywera apo awi. Mama'e esage etee futat pēẽ iapou. Pē'akwaap katu ki mama'e are. Peko kasi 'akwaawe'ema 'gã 'jawe ne. ¹⁶Kwaiwete 'gã mama'e tywera etee iapoara 'gã. A'ere ki peko esage mama'e tywera apoara 'gã pype. Pejenosĩ awi Jejui 'ga mome'u awi 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. 'Gã pyri pejemogyau pēẽ 'ga mome'wau futat 'gã nupe. ¹⁷Akotee ma'e 'gã 'jawe ete kasi pejemogy ne, pejeje'ëran ekoeteramũ ne. Jejui 'ga rerowiarãmũ pēẽ 'ga je'ega te imome'wau pejejaupe, pejemamũ'jau 'ga rerowiar are. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat pēẽ mama'e apou. Mama'e apo enune pēẽ 'jau pejejeupe: “Ma'ja te Janerwarete 'ga afutat je iapoa?” 'jau pēẽ iapoe'ewe. A'eramũ pēẽ 'ga remifutar imũ etee mama'e apou 'ga upe.

¹⁸Kawiajaiwa taetu itykure'ema. Kawiajaiwa tykuara 'gã oje'egaw are amã'jãue'em. Oje'ega momoa ekoete te futat ajemogyau. A'eramũ kasi pēẽ nan ine. Pejerekoukaa Jarejuwarete 'ga 'Agesage upe etee futat. ¹⁹Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat pejemogytau. Jarejuwarete 'ga marakau etee futat pejemamuorypa. 'Ga remiapofer are pejemaraka'aga Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga remiapofer are nanē pejemaraka'aga 'ga upe nũ. ²⁰Ku'jywa 'ga Janerwaretea. A'eramũ pēẽ Kristu 'ga rerowiarãmũ pejejeupe 'ga remiapofera mama'e are 'ga muorypa. ²¹Kristu 'ga je'ega peenup pejemogyau. A'eramũ ki pēẽ 'ga rerowiarãmũ nanē pejejoje'ega renupa pejemogyau nũ.

Emireko ma'e 'gã, imen ma'e 'gã netee

²²Kũjãmeramũ ki pēẽ, imen ma'eramũ, peapyaka pejemena je'eg are. Kristu 'ga remiayuwamũ nanē pēẽ. Kristu 'ga je'ega renupa pejemogyau. A'eramũ ki pēẽ nan tee futat pejemena 'ga je'ega nanē enupa nũ. ^{23,24}Kristu 'ga 'ã akou 'wyririamũ werowiarãmũ janee. A'eramũ 'ã jane 'ga rerowiarãmũ 'ga je'ega renupa jarejemogyau. 'Ga 'ã ae akaga 'jawe. 'Ga rerowiarãmũ jane jarejemogyau 'ga rete 'jawe. 'Ga futat werowiarãmũ jane katu'okara. A'eramũ 'ã 'ga akou 'wyririamũ janee. Nan tee futat kũima'efera 'gã jemogyi wemireko 'gã jaramũ. A'eramũ ki pēẽ kũjãmeramũ pejemena je'ega renupa katu katu.

^{25,26}Kũima'eferamũ nanē pēẽ pejeporomutaramũ pejemireko are. Sã'ã Kristu 'ga poromutara werowiarãmũ jane ree. Nan tee futar iki pēẽ pejeporomutaramũ

pejjemireko are. Kristu 'ga 'ã oporomutaramũ jane ree. A'eramũ 'ã 'ga ojejukaukaa 'gã nupe jane ree oporomutaawer ipe etee futat jane katu'okawamũ 'Uwarete 'ga upe. 'Ga je'lega rerowiamũ jane jarejekatu'ogukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga janetywera moia jane wi. A'eramũ jane jarejewi imoir ire jarejepymãũkaa 'y pe 'gã amũ nupe, jaretywera 'ga imoira resaukaawamũ. ²⁷A'eramũ nipo 'ga anure werowiaaramũ jane rerawau ywag ipe ojeupi. A'eramũ nipo 'ga werowiaaramũ jane resakawe 'Jau janee: “Esage ete je rerowiaara 'gã. Nitywi futari mama'e tywera 'gã pype”, 'Jau nipo 'ga ojeupe, ojepyri werowiaaramũ jane reroo re.

²⁸Pejjuka esage pejejee. Nepejereko tyweri 'ã. Nan tee futat pẽẽ pejjemireko rerekou esage. ²⁹Najuejue etee futat 'ã jane jejukai jarejee. Nitywi futari 'ã ojee ijekuae'ema 'gã amũ. Jarepy'arayparamũ 'ã jarejemi'waa. Jarejero'wau jarejefuanuga. Jarejereko tywere'ema 'ã. Nan tee futat Kristu 'ga jane poriauwetygi werowiaaramũ. 'Ga rete 'jawe jarejemogyau 'ga upe. A'eramũ 'ga ojejukau esage jane ree. ³⁰Ojee jane jemujar ire 'ga ojejukau esage jane ree. ³¹Ymã Janeruwarete 'ga oje'lega kwasiarukari 'ga amũ upe rakue:

“Kũima'e 'ga je aapo kũjã eẽ reewe.

A'eramũ nipo kũima'e 'gã wemirekorauwe opojo'ogamũ ujara 'gã nui. A'eramũ futat oje'aa wemireko are.

Ajuee oje'ar ire 'gã ajemogyau majepe teewara 'jawe jee”, 'Jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue.

³²Mama'e a'je are futat 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga upe rakue. Ymã janepy 'gã naeapyo ee rakue. A'ere jane 'awamũ janereapyoramũ ee. Kristu 'ga ree nanẽ futat aipoa ka'arana kwasiara rakue, 'ga rerowiaaramũ jane ree nanẽ futat e'i nũ. Kristu 'ga ree jarejemujaa jane jemogyi majepe 'yweteewara 'jawe. ³³A'eramũ 'ga jane ree pãwẽ pãwẽ futat ikwasiarukaa rakue. A'eramũ pẽẽ kũima'eramũ pejeporomutaramũ futat pejjemireko are pejejee pejeporomutara 'jawe. Pejejee 'ã pẽporomutat pejjemogyau. A'eramũ pẽẽ nan tee futat pejeporomutaramũ pejjemireko are. Kũjãmeramũ pẽẽ, imen ma'eramũ pejemena mojerowiaa nanẽ nũ.

Ta'yriara 'gã 'gã na'yra 'gã netee

6 ¹Kunumĩnamũ nanẽ pẽẽ pejejara 'gã je'lega renupa etee pejjemogyau. Kristu 'ga remiauwamũ pẽẽ. A'eramũ pẽẽ pejejara 'gã je'lega renuwa wesageramũ futat. ^{2,3}Ymã Janeruwarete 'ga 'i janepy 'gã nupe we futat rakue: “Peanuw etee ki pejejuwa 'gã. Pejey 'gã nanẽ pẽẽ ianupa etee nũ”, 'Jau 'ga 'gã nupe rakue. “Ujara 'gã nenupara 'gã ije'eganup ma'eramũ ajemogy. 'Gã jaruete ajemogy. Ujara 'gã 'gã wenup. A'eramũ 'gã jaruete ajemogyau. Aipo 'gã ajemogy namutamutat. Namanũa'nei aipo 'gã”, 'Jau 'ga 'gã nupe rakue.

⁴Pẽẽ nanẽ 'gã nuwamũ pejeja'yra 'gã nerekou esage nũ. Pemue ekoete kasi 'gã ne. Kasi a'e pe 'gã mara'neramũ etee ajemogyau ne. A'eramũ pẽẽ kũima'eramũ pejeja'yra 'gã mul'Jau 'gã neko esage are. Kristu 'ga 'eawer imũ pejeja'yra 'gã mul'Jau 'gã mosõu mama'e tywera apo awi.

Oporowyky ma'e 'gã morowyky jara 'gã netee

⁵Pëẽ mũ nipo pejeporowykyau pejejerekwara 'gã nupe. A'eramũ pëẽ pejejerekwara 'gã je'ega renupa etee. Pepojeup futar iki pejejerekwara 'gã. Sã'ã pëẽ Kristu 'ga je'ega renuwa. Nan tee futar iki pejejerekwara 'gã je'ega peenup. ⁶'Gã amũ nipo oporowykyau esage werekwara 'ga remiesagamũ etee. Werekwara 'ga remiesaga tywi nipo 'gã oporowykyau esage 'me. A'ere kasi nanarũ peapo ne. Pejejepyri pejejerekwara 'ga reko'e'amamũ nanẽ ki mama'ea peapo esage pejejerekwara 'ga 'eawer imũ etee futat. Pekwaap 'ã Jarejararete 'ga Jejui Kristu 'ga. A'eramũ pëẽ pejeporowykyau esage 'ga muorypawamũ. Aipoa Janeruwarete 'ga ifutaa. ⁷Pejeporowykyau esage futat pejeku'iramũ pejejemogyau. Napejejerekwara 'ga upe etee rui peporowyky. Nanuaramũ Jarejararete 'ga upe nanẽ futat peporowyky nũ. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Peporowyky esage ki, a'e je pẽ nupe. ⁸Pëporowyky esage resag ire Janeruwarete 'ga pẽ mepyi pëporowyky esageawer are anure. Pejejerekwara 'gã nupe mama'e apoaramũ, pejejeupe etee mama'e apoaramũ. Mimeramũ nipo 'ga pẽ mepyi pëporowyky esageawer are anure. Aipo are ki pënea'at pejejemogyau.

⁹Pëẽ mũ pejejeupe oporowyky ma'e 'gã nerekwara. Pejejeupe oporowyky ma'e 'gã nerekou esage, Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. Au'je ki pejeje'egay re 'gã nupe. Majepei tee Janejararete 'ga. 'Gã jararete 'ga pëjara nanẽ futat nũ. 'Ga upe jane jareju'jaju'jawe etee futat. 'Ga futat ojejukau pãwẽ pãwẽ jane ree.

Mama'eukwaawa 'wyriar awi ki saje'gu

^{10,11}Ka'arana kwasiapawe'ẽwe je pẽ mu'akwaapa mama'e tywera apo awi. Sã'ã jefaruua. Aparuowajare'emawe 'ã 'gã itajuaity munewa u'yw awi. Nan tee futat jane. Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ jane jemogyi jefaruu 'jawe. Janejararete 'ga pãjêretea. A'eramũ pëẽ pejejemujaa a'jea futat 'ga ree. A'eramũ 'ga U'agesage mua pẽ nupe. A'eramũ 'ga pãjêa pẽ a'gwau mama'eukwaawa 'wyriar awi. "Tamote'arukat 'gã Ku'jywa 'ga upe 'jau", 'jau nipo mama'eukwaawa 'wyriara ojeupe pẽ nee. A'ere Janeruwarete 'ga U'agesage muri pẽ nupe. A'eramũ pëẽ mama'eukwaawa 'wyriara je'ega renupe'ema. ¹²Najarejaupi rui jane juowajari. Mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa te jane siowajat. Pejefuakaramũ futat mama'eukwaawa rowajaa. Ma'ja pyu jane iowajaa? Jarejuwarete 'ga 'Agesage pyu. ¹³A'eramũ futat 'ã Janeruwarete 'ga U'agesage rerekoukari pẽ nupe. 'Ga 'Agesage rereko re pëẽ mama'eukwaawa 'wyriara pojeupe'ema pejejemogyau. 'Ga 'Agesagea pëẽ ereko re mama'eukwaawa pẽ pojeupa futat.

¹⁴⁻¹⁷Sã'ã jefaruu 'gã itajuaity rerekoa imunewa u'yw awi ojea'gwawamũ. Opy'apiat, aku'afaap, itaju myapaap, itaju akagyrũ. Mimerã 'ã 'gã imunepã ojea'gwawamũ u'yw awi. Itajupewuua 'ã 'gã erawau opo pe jyuu reewe.

(Efesu 6.14-17)

Itajupewuu pyu 'gã jea'gui ojee iporomutare'ema 'gã nu'w awi. Nan tee futat jane. Jarejuwarete 'ga remifutar imü etee futat mama'e apo re jane jemogyi itajuaity rerekwara 'gã 'jawe, opy'apiara rerekwara 'jawe jarejemogyau 'ga upe a'eramü. Mama'e a'jea etee imome'u re jane jarejemogyau itajuaity rerekwara 'jawe, aku'afaawa rerekwara 'jawe. "Janeruwarete 'ga porokatu'ogiweramü pë nee, ota'waweramü pë nupe" 'jara 'gã itaju myapaawa rerekwara 'jawe 'gã. "Jejui Kristu 'ga jetywera omoit je wi, je katu'oka" 'e are ea'at ma'e 'gã itaju akagyru rerekwara 'jawewara 'gã. Jejui Kristu 'ga rerowiaarateramü jane jarejemogyau opo pe itajupewuu rerekwara 'gã 'jawe. Jejui Kristu 'ga

rerowiaarateramü jane jareje'gwau mama'eukwaawa ru'w awi jarejemogyau. Nosei futari jane pype. Jyuu rerekwara 'jawe jane Jarejuwarete 'ga je'ega kwaaparamü jarejemogyau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane muea'aa 'ga 'eawer are. A'eramü jane mama'eukwaawa 'wyrira rerowiare'ema jarejemogyau. ¹⁸A'eramü jane jareje'ega mono awi jareojere'emamü futat jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramü mama'eukwaawa jane pojeuwi. "Je poar ape, ki Ku'jyp", pe'je ki 'ga upe. Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar imü pejeje'ega monou 'ga upe. Au'jeteramü futat pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Pejejorypawe'emamü futat pejeje'ega monou pejejemogyau. 'Ga upe pejeje'ega monou pëe pejeje'ega 'ga remiayuwamü jarejuee. ¹⁹Je ree nanë ki pejeporogytau Ku'jywa 'ga upe nü. "Eje'eg are emueapyo 'ga. 'Ga pyriwara 'gã emu'eukat Paulo 'ga upe. 'Ga mogyjeukare'ema ejemome'waukaa 'ga upe 'gã nupe. Eporogyta esage emome'u katu katuukat 'ga upe. Ymä janepy 'gã naeapyou ee rakue. A'eramü ki ene 'ga poaa 'gã mueapyou ee", pe'je ki 'ga upe je ree. ²⁰Moromunepawa pype agawewi je 'ami Kristu 'ga mome'u are. A'etea je Kristu 'ga amome'u 'gã nupe. A'eramü ki pëe pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe je ree. "Epoat 'ga imome'wau 'gã nupe 'gã mogyjeukare'ema", pe'je ki 'ga upe je ree.

Oje'ega 'ga imonou 'gã nupe 'gã futaa

^{21,22}Tikiku 'ga Kristu 'ga rerowiaara 'ga futat. A'eramü 'ga janerewireramü futat. Orejekoty'aawarete 'ga futat. Jarejararete 'ga upe ore pyri oporowyky ma'e 'ga futat. Oporowyky esage 'ga Jarejararete 'ga upe. Pë pyri je 'ga monoi orojemome'wawamü pë nupe. A'eramü nipo pëe pejeku'iramü ore ree.

²³Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea futat. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. A'eramũ je 'jau 'gã nupe pẽ nee: “Pẽmopy'ata'wa ki Efesu pewara 'gã ajuee. 'Gã moporomutarukaa nanẽ ajuee nũ. 'Gã mojemogypygygukaa nanẽ pejejee nũ”, 'jau je 'gã nupe pẽ nee. ²⁴Jarejuwarete 'ga resagea Jejui Kristu 'ga ree iporomutat ma'eramũ pẽ nerekoa je afutat, Jarejararete 'ga ree iporomutat ma'eramũ pẽ neewe. 'Ga ree iporomutat ojere'emamũ 'ga resagea pẽ nerekoa je ifutaa.

Kweramũ ete jeremimome'ua.

Firiposi

Paulo 'ga awau Jejuí 'ga mome'wau Firiposi pewara 'gã nupe rakue. (Atos 16.12-16) Ojeupe 'ga 'ga mome'uramũ Firiposi pewara 'gã amũ 'ga rerowiaa. 'Gã nui o re Paulo 'ga ka'arana kwasiari imonou 'gã nupe. Jejuí 'ga mome'u are moromunepawa pype 'ũina 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe. Na'ga etee rui ikwasiari. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue.

1 ¹Je Pauloramũ ka'aran akwasiat imonou Firiposi pewaramũ pẽ nupe. Timoteo 'ga 'au ako je pyri. Jejuí Kristu 'ga upe mama'e apoaramũ 'ã ore. Pẽẽ 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwa. Pejejemujaa Jejuí Kristu 'ga ree rakue. Pẽ nupe je ka'arana monou ikwasiaa pẽ'wryiara 'gã nupe, pẽ'wryiara poirũ 'gã nupe. Mĩmeramũ pẽ nupe ore imonoi.

²Ku'lywa 'ga Janeruwaretea. Jejuí Kristu 'ga nanẽ Janejararetea nũ. 'Gã nesagea pẽ nerekoa je afutat. 'Gã pẽ mopy'ata'waa nanẽ je ifutaa nũ.

'Gã nee 'ga oje'ega monoawet

³Pẽ nee tejea'aramũ je Tejuwarete 'ga muorywi pẽ nee: “Ene te 'ã eneresage oree, ki Ku'lyp. Firiposi pewara 'gã amũ eremũ'ẽ ejemiayuwamũ. Erejerowiarukat 'ã 'gã nupe rail'i”, 'jau je 'ga upe. “A'eramũ je ene muorypa 'gã nee”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. ^{4,5}Jejuí 'ga ree pejejemogypyka ypy we pẽẽ je poaa morogyta esage mome'u are ikue. A'eramũ je tejekõẽãjamũ pẽ nee Jarejuwarete 'ga upe teje'ega monou tekou. Ajemogypyk je pẽ nee. ⁶Werowiar ppyrauwe ako Janeruwarete 'ga pẽ muesageu ramue ikue. 'Awamũ taetu aje 'ã 'ga pẽ muesagei akou. A'eramũ je a'eramũ 'aga futat 'ga 'gã muesagepawi Jejuí Kristu 'ga rur enune 'e rerowiaa.

⁷Pẽẽ 'ã jejekoty'aawa. Pẽ nee je tejea'aramũ te'ỹina. A'eramũ wesageramũ futat je jemogypyga pẽ nee. Pẽẽ 'ã je poat pejepe pejejemogyau. “A'jea futat morogyta esagea Jejuí 'ga ree” 'gã nupe je 'eramũ 'ã pẽẽ 'jau, “nan futat nipo ore nanẽ imome'ui nũ”, 'jau 'ã pẽẽ. “Jejuí 'ga ree morogyta esagea je imome'uramũ ki perowiat”, 'gã nupe je 'eramũ pẽẽ nanẽ aipo 'jau je poaa nũ. 'Awamũ 'ã 'gã je kupyfari je m'ỹina itaju pyu moromunepawa pype Jejuí 'ga mome'u are. A'atea 'ã je poat pejepe pejejemogyau. A'eramũ je tejea'aramũ pẽ nee, tepoaramũ pẽ nee. Janeruwarete 'ga je poaa mama'e apou wemifutar imũ. A'eramũ 'ga je poara 'jawe pẽẽ nanẽ pẽ poaa nũ. ⁸Jeporomutat je pẽ nee Jejuí Kristu 'ga 'jawe. Pẽ nesaga'upa je te'ỹina. Janeruwarete 'ga je kwaapa. A'jea futat aipo je'ea 'ga okwaap.

9,10 Jarejuwarete 'ga upe je teje'lega monoi pē nee, pejejuue pejejejuka esage are. A'eramū je 'jau 'ga upe: “Epoat 'gā ajuee ojejuka esage are. Epoat 'gā ejee 'gā poromutarete are nanē nū”, 'jau je 'ga upe. Afutat je 'ga pē mu'akwaawa mama'e are. A'eramū nipo pēē mama'e esage are pejejaruapoweramū. A'eramū nipo pēē pejejesageramū pejejemogyau Jarejuwarete 'ga upe Jejui Kristu 'ga ruawa rupi. Nepeapoi mama'e tywera. A'eramū nipo aipo 'ara rupi pētywera mome'wara 'gā otywe'emamū pē pype. 11 Afutat je Jejui Kristu 'ga pē muesagea 'ga rekoa. A'eramū nipo pēē pejejesageramū pejejemogyau 'ga 'jawe. A'eramū nipo pē nesakara 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa pē nee: “Ene te 'ā eneresage. Ene te 'ā 'gā eremuesage”, 'jau nipo pē nesakara 'gā 'ga muorypa pē nee.

Jejui 'ga mome'u are 'ga fueweramū

12,13 Pēē 'ā jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē 'ā jerenyra 'jawe 'jau. A'eramū je 'awamū tejemome'wau pē nupe. Judeu 'gā nupe Jejui Kristu 'ga je imome'uramū 'gā je munewukari je mu'ama je kupyfarukaa itaju pyu. Je rereko tywerete agawewi 'gā. A'etea je Jejui 'ga amome'u tejepyrirwara 'gā nupe. A'eramū 'gā kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa. Je munewe'em ire amunipo 'ā 'gā nuapyakai futari Jejui 'ga mome'u are. A'ere 'ā 'gā je munewi je mŷina. A'eramū je te'ŷina Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe. A'eramū 'gā 'ga rerowiaa. A'eramū 'gā 'awamū weapyoramū je munepawer are. Jefaruu 'gā, tekotee 'gā netee ikwaapa. “Jejui Kristu 'ga mome'u are 'gā 'ga munewukari” e kwaapawe 14 'gā jenošimawi. Janejararete 'ga 'gā mogyjaupawukaa. A'eramū 'gā 'awamū awau kwe pe Jejui 'ga mome'wau okyjawe'em. 15-17 Okwasi'wau 'gā awau kwe pe 'ga mome'wau 'gā nupe. “Sipoat 'ga 'jau”, 'jau 'gā ajaupe. “Moromunepawa pype 'ūina Paulo 'ga nooarūi kwe pewara 'gā mu'jau morogyta 'lje are. A'eramū jane 'ga poaa”, 'jau 'gā ajaupe. Iporomutat 'gā je ree. A'ere amumera 'gā je rerekoayi ete. A'eramū 'gā awau Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe je rereko tywerukaawamū. “Jejui Kristu 'ga jane imome'u are nipo 'gā Paulo 'ga rerekou tyweaete ee”, 'jau 'gā ajaupe. “A'eramū nipo janerera renuwa wayramū 'ga upe”, 'jau 'gā ajaupe.

18 A'ere naani. Afutat je Jejui Kristu 'ga mome'ua. Aipoa je maku'iu. 'Gā amū Kristu 'ga mome'ua esage jee. 'Gā amū te ajee je rereko tywer are etee ifuwet. A'ere a'ea miamū 'gā Jejui 'ga mome'ua je maku'i je mŷina. Amumera 'gā Jejui 'ga mome'wau je poaawamū. Aipoa nanē wesageramū jee nū.

19,20 Akwaap je pēje'lega monoa Jarejuwarete 'ga upe je ree. Aipoa je poat, je moywrafena, je muekōēāina. 'Ga 'Agesagea je rerekou je poaa Jejui Kristu 'ga mome'waukaa 'gā nupe, 'gā nowase je rekoramū. Aipo are je tekul'iramū te'ŷina. Tejeupe ojeapo ma'erama je aapesak te'ŷina. Maran gatu nipo 'gā je rerekoi. Je rereko tywerete agawewi 'gā. A'etea je afutarete Jejui 'ga mome'ua te'ŷina tekyjawe'em. Je manū re miamū ki 'gā tamuoryp Jejui 'ga je ree. Nanuara je afutat. Je manū'e'mauwe Jejui 'ga muorywa nanē esage jee nū. Je ree te 'gā 'ga muorywi. Nanuara esage jee. 21 Temanūme'ēwe je tekou Kristu 'ga remifutar imū etee mama'e apo futaa. A'ere, je manūa nanē futat

esageramũ jee. Temanũ re tewau tekou 'ga pyri. 'Ga pyri je rekoa esage jee. ²²A'ere je 'gã tejukae'emamũ je porowykyi tekou 'ga upe, 'ga rerowiarukaa 'gã amũ nupe. Aipoa esage juejue futat jee. Mãgatu nipo esage jee. ²³Afutat futat je teoa Kristu 'ga pyri. Peu teoa je afutarete. Aipoa esage jee. ²⁴A'ere pẽ nupe je rekoa nanẽ futat esageramũ jee nũ. Temanũme'ẽwe je pẽ poaa. ²⁵Ma'eramũ 'ã je jerowiari tejeko are. Namanũi we nipo je. A'eramũ nipo je pẽ poaa, pẽ mojemogypygykuaa etee te 'ga ree. 'Ga ree pejemogypygyg ire nipo pẽẽ pejeku'iramũ 'ga ree nũ. ²⁶Moromunepaw awi itaju awi temoir ire nipo je tewau pẽ pyri. A'eramũ nipo pẽẽ Kristu 'ga muorypa je ree, jaruete jereko are.

²⁷Maran gatu nipo 'gã je jukawe'em. Maran gatu nipo 'gã je rerekoi. Maranamũ nipo 'ga je jukau. Nakwaawi je. A'ere ki pẽẽ je upe mama'e tywera jeapo re peko esage Kristu 'ga je'eg imũ etee. A'eramũ nipo je pẽ nesag ire pẽneko esage kwaapa. Pẽ pyri tewawe'em nipo je pẽ nera renuwi. A'eramũ nipo je Kristu 'ga ree pejemogypygyg are teapyakau. Majepei 'yweteewara 'jawe pejemogy pejeporowykyau Jejui 'ga upe. Morogyta esage mome'wau 'ga nupe, Jejui 'ga rerowiarukaa 'gã nupe. A'eramũ nipo je teapyakau pẽ nee. “Kwe pe 'gã oi Jejui 'ga ree morogyta esage mome'wau 'gã nupe, Jejui 'ga rerowiarukaa 'gã nupe”, 'jau nipo 'gã pẽ mome'wau jee.

²⁸Pekyje awi Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã nui. Niporomutari nipo 'gã pẽ nee. A'ere kasi pekyje 'gã nui ne. Ojewi pekyje'emamũ nipo 'gã 'jau ajaupe: “Nokyjei 'gã jane wi. Janeruwarete 'ga ree 'gã jemogypygygi ajemogyau. A'eramũ 'gã okyjawe'em ajemogyau. 'Gã nipo Janeruwarete 'ga omono ojeypyri. Jane nipo Janeruwarete 'ga jane mojenosõu wowase ae majatykaaw ipe”, 'jau nipo pẽ nesakara 'gã ajaupe. Janeruwarete 'ga pẽ poapooa. Opãjẽa 'ga amut pẽ nupe, pẽ mogyjaukare'ema.

²⁹Ymã Janeruwarete 'ga pẽ mũ'jãu Jejui 'ga ree pẽ mojemogypygykuaa rakue. 'Ga 'ã pẽ mũ'jãu Kristu 'ga upe mama'e apoawamũ. Kristu 'ga ree nanẽ nipo 'ga rerowiare'ema 'gã pẽ nerekou tyweaete nũ. ³⁰'Awamũ futat nipo 'gã pẽ nerekou tyweaete, 'ga rerowiamũ, je 'jawe futat. 'Gã nipo pẽ nerekou tyweaete agawewi. A'etea ki pejemogy majepei 'yweteewara 'jawe, Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Pẽ pype je rekoramũ Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã je pyyka je nupãu je munepa. A'eramũ ako pẽẽ je rereko tywera resaka ikue. 'Awamue nanẽ 'gã 'ã je rerekou tyweaete nũ, Jejui 'ga mome'u are futat nũ. Aipoa are nanẽ pejeapyakau nũ. A'etea je napoiri futari 'ga mome'u awi. 'Awamũ pẽẽ je 'jawe futat peko tywerete 'ga ree.

Jejui Kristu 'ga eteete ma'ea

2 ¹Jejui Kristu 'ga ree pejemujari ikue. A'eramũ ki pẽẽ pejemouaga mama'e upe. 'Ga futat pẽ mouagukat mama'eay upe. Iporomutat 'ga pẽ nee. A'eramũ pejepy'a'wrye'emamũ pejemogyyau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea pẽ nerekou. A'eramũ pẽẽ majepei 'yweteewara 'jawe pejemogyyau mama'e are. Pejemuaẽma pejejee. Pejepy'ata'waramũ pejejaupe. ²Pejejekoty'aa pejejee. Jejui 'ga iporomutat pẽ nee. A'eramũ ki pẽẽ pejeporomutaramũ

pejejee pejee 'ga poromutara 'jawe. Pejejopoa mama'e apo are. Majepei 'yweteewara 'jawe ki pejejemogyau. Aipo aporamũ pẽẽ je maku'i. Nitywi mama'e mũ je maku'iu aipoa apyraapa. ³Pejemaku'i etee kasi ne. Mama'e apou pejejamaku'iu aljea futat. Pejerowiaraip kasi pejee etee ne. Aipoa nia'wyri pẽ nupe. Pejomopejuka esageukat etee ki pejejaupe. ⁴Pejejea'are'emamũ nanẽ pejejemifutar are etee nũ. Pejejuemifutar are nanẽ ki pẽnea'at nũ.

⁵Jejui Kristu 'ga remiayuwamũ pejejemogyau ki 'ga 'jawe futat pejemogy. Naojee etee rũi 'ga rea'aramũ rakue.

⁶Ymã we te 'ã Kristu 'ga rekoi rakue.

Ywy apoe'emaue 'ga rekoi rakue.

'Uwarete 'ga 'jawe futat 'ga rekoi.

A'ere 'ga ne'i: “Tako ene 'jawe etee futat namutamutat 'jau”, 'jawe'em

'ga 'Uwa 'ga upe rakue.

⁷Wemifutar imũ etee futat Kristu 'ga ruri ojemu'jaga kũima'eramũ.

Kũjã eẽ ra'yramũ 'ga 'ua eẽ upe rakue.

Opojeuwa 'ga ejaa inuga ywag ipe rakue.

'Uwarete 'ga 'jawewar awi 'ga uẽma'i ra'ne.

A'ere te 'ga jeyri jupe rakue nũ.

'Au 'ga ruri 'Uwarete 'ga upe mama'e apoaramũ rakue.

⁸Nojerowiaraiwi 'ga ojee etee.

Nuapoi 'ga mama'ea wemifutar imũ etee.

'Uwarete 'ga remifutar imũ te 'ga mama'e apou akou.

'Uwa 'ga je'ega 'ga wenup katu katu.

A'eramũ 'ga awau amanũmũ.

'Ypeywar are opokutugamũ miamũ 'ga 'Uwarete 'ga remifutar imũ

etee 'ga jejukaukari 'gã nupe rakue.

Mama'e tywera apoara 'jawe Kristu 'ga manũi 'ypeywar are.

⁹A'eramũ 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa etee rakue nũ.

A'eramũ 'ga 'ga monou, 'ga mojeupirukaa ywag ipe ojeypyri rakue nũ.

A'eramũ 'ga 'ga mogou 'wyriarareteramũ janee.

Ipojeuwipyramũ 'ga mogou najuejue etee 'gã apyraapa.

¹⁰A'eramũ nipo anure najuejue etee futat 'gã wapyka wenupy'ãu Kristu

'ga rowase, 'ga muorypa.

Ywagipewara 'gã, ywy pewara 'gã, amanũ ma'efera 'gã.

Mĩmera 'gã juejue nipo wapyka wenupy'ãu 'ga muorypa anure.

¹¹'Ga resakawe nipo 'gã 'jau 'ga upe:

“Ene te 'ã 'wyriararetea ore”, 'jau nipo 'gã Kristu 'ga upe.

“Orejararetea 'ã ene”, 'jau nipo 'gã 'ga upe, 'ga resakawe.

Aipo 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa 'ga ra'yr are.

Pejemogy esage 'ga rerowiare'ema 'gã pype

^{12,13}Pěē 'ã jejekoty'aawaretea. A'eramũ ki pěē Jarejuwarete 'ga je'ega renupa. Pejejepype je rekoramũ ako pěē enupa ikue. A'eramũ pěē 'awamũ aipo 'jawerimũ 'ga je'ega rerowiaa pejejemogyau pejejepyri je reko'e'emamũ. Aipoa je afutarete te'yina. Janeruwarete 'ga jane poaa mama'e apou wemifutar imũ. Wemifutar imũ mama'e are janerea'ar are nanē 'ga jane poaa nũ. Opãjẽa 'ga imua pẽ nupe ojee pẽ mojemogypygyukaawamũ. Wemifutar imũ mama'e apoukaawamũ 'ga opãjẽ muri pẽ nupe. A'eramũ ki pěē pejekatu'oka 'ga upe, 'ga muorypa. Pejea'gu ki mama'e tywera apo awi.

¹⁴Mama'e apou we kasi peje'egay pejejemogyau ne. Pejejamuwe'em nanē mama'e apo are nũ. ¹⁵Aipo apoe'em ire nipo pěē pejejesageramũ pejejemogyau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ nipo nitywi pẽ mojenosiara. Jarejuwarete 'ga ra'yra futat pěē. A'eramũ ki 'ga 'jawerimũ futat peko, 'ga rerowiare'ema 'gã pype pejejemogyau. Mama'e tywera etee 'gã wapo. A'ere pěē na'gã 'jawe rui. Sã'ã jaytata renya ppytunaiwa pype. Ypytunimũ etee 'ã jaytata renya ojesaka. Nan tee pejemogy. Mama'e tywera apoara 'gã pype pejemogyramũ pẽ nesakara 'gã pẽ nesage resaka. Sã'ã 'y'e'ẽ raapara 'gã jaytata are etee wape kwaawa. Nan tee pejemogy 'gã pype. ¹⁶Ojeupe pěē Jejui 'ga mome'u re 'gã Jarejuwarete 'ga rape kwaawi. Jarejuwarete 'ga je'ega renuw ire 'gã nanē ajemogyau namutamutat 'ga pyri. Aipoa pěē iapo re Kristu 'ga ruaw ipe jeku'iramũ tekou pẽ nee. A'eramũ nipo je 'jau Jejui Kristu 'ga upe: "Naakotee rui ako je Firiposi pe ikue. Peu tekou je ene mome'ui 'gã nupe ikue. A'eramũ 'gã ene rerowiaa etee te", 'jau nipo je 'ga upe, 'ga ruaw ipe.

¹⁷"Anurenure'i nipo 'ga rerowiare'ema 'gã je jukai, jery reko'woka", 'jau je tejeupe. Jemanũa nipo Janeruwarete 'ga muorypa. Sã'ã janepy 'gã wyro'o monoa Jarejuwarete 'ga upe 'ga muorypawamũ. Y'waya 'gã 'ã imonou eko'woka ee. Aipo resag ire Janeruwarete 'ga aku'iramũ 'gã nee. Nan tee futat nipo 'gã jery reko'woka. Aipo resag ire nipo Janeruwarete 'ga aku'iramũ je ree. "Nopoiri futari 'ga je rerowiar awi" 'jau nipo 'ga ojeupe aku'iramũ je ree.

Pěē 'ã Jarejuwarete 'ga rerowiaa etee te. Pěē 'ga rerowiara nanē 'ga muorypa nũ. Sã'ã 'ga ekõãja ojeupe mama'e mur are rakue. Nan tee 'ga rekõãjamũ jane ree werowiamũ. A'eramũ je Kristu 'ga mome'u are tejuka re tejekõãjamũ ee. ¹⁸A'eramũ ki pěē nanē pejekõãjamũ je manũ are nũ, pejejemogyau je pyri nũ.

Timoteo 'ga

¹⁹Timoteo 'ga ree jeporomonoweramũ pẽ pyri. Jarejararete 'ga aipo futar ire nipo je 'ga monou pẽ nesaka. Pẽ nesag ire 'ga tut pẽnera mome'wau jee 'jau. A'eramũ nipo je tejekõãjamũ 'ga pẽnera reruramũ. ²⁰'Ga tee futat ojejuka pẽ nee je 'jawe, pẽ nee jejejuka 'jawe. Opota'waramũ 'ga pẽ nee je 'jawe. ²¹Tekotee 'gã ojee tee 'gã jejukai. Ojee 'gã wea'aramũ. Jejui Kristu 'ga porowyky are 'gã wea'are'emamũ. ²²A'ere Timoteo 'ga nanarui. Aipoa

pekwaap. Sã'ã 'gã na'yra 'ga 'uwa 'ga poaara. Nan tee futat Timoteo 'ga rekoí jepoirünamũ, Jejuí 'ga porowyky apou je pyri. ²³A'eramũ je pẽ nupe teporomonoweramũ 'ga ree. Tejereko kwaaw ire nipo je 'ga monou pẽ nesaka. ²⁴Je nanẽ teoweramũ pẽ pyri nũ. Aipo futar ire nipo Jejararete 'ga, Jejuí 'ga, je muẽmukaa 'gã nupe, je monou pẽ pyri. 'Ga ree je jemogypyygi te'ÿina.

²⁵Epaftrotitu 'ga nipo je amono imojewya pẽ nupe. Janerewirera 'ga. Pẽẽ 'ã 'ga mua 'au jejuru irünamũ Jejuí 'ga mome'wau 'auwara 'gã nupe rai'i. 'Ga je poaa Jejuí 'ga mome'wau je 'jawe etee futat. Amumera 'gã erowiare'emamũ 'ga ojero'waro'wau etee futat imome'wau 'gã nupe je poaa. Mama'ea 'ga wapo jee nanẽ nũ.

^{26,27}A'ere 'ga jero'wui, amanũmũ werewi ai'i. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga jemuaẽmi jane ree. A'eramũ 'ga 'ga majarueteu ai'i nũ. Kwaiwete mama'ea wayramũ jee. Ipytu'ẽe'ema 'jawe futat te'ÿina. A'eramũ amunipo 'ã 'ga manũa je mu'arasirasiga rai'i. A'ere Janeruwarete 'ga jemuaẽmi je ree, je mu'arasigukare'ema. A'ere Epaftrotitu 'ga pẽ nesaga'uwi. “'Ga amũ nipo jekaruara mome'wau 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã ajemuaẽma ajemogyau je ree”, 'jau 'ga opy'a'wyrãmũ pẽ nee. ²⁸A'eramũ je 'awamũ 'ga mono futaa. 'Ga resaga nipo pẽ mopy'a'wyre'ema nũ. A'eramũ nipo je nanẽ tepy'a'wypawamũ pẽ nee. ^{29,30}Pejejeupe 'ga waẽmamũ pẽẽ 'ga mua pejejepype, pejejorywamũ. 'Ga 'ã Jarejararete 'ga rerowiaara futat. A'eramũ 'ga janerewirera futat. Kristu 'ga upe oporowykyau 'ga amanũmũ werewi. 'Ga 'jawewara 'gã nee juejue ki pẽpojejuka esage. Nepejorarũi je pyri je poaa. A'eramũ 'ga 'ua je poaa pẽ nupe.

Peje'gu ki i'me ma'e 'gã nui

3 ¹Pẽẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pẽẽ 'ã jerenyra 'jawe 'jau. Pẽku'i ki pejejemogyau Jejuí 'ga ree. Pẽẽ 'ã 'ga remiayuwa. A'eramũ ki pẽẽ pejeku'iramũ pejejemogyau 'ga ree. Pẽ nupe tejemimome'ufer are je ka'arana kwasiaa nũ. A'ere imome'uu'jawa resageramũ jee. A'eramũ nipo pẽẽ imoka'jame'ema. A'eramũ pẽẽ ikwaapa pejejemogyau. ²Peje'gu ki Jarejuwarete 'ga je'eg are moromu'jat tywer awi. 'Gã amũ awau kwe pewara 'gã mu'jau o'me are. “Judeu 'gã 'jawe imojewagipyrrera 'gã etee Janeruwarete 'ga remiayuwa. Imojewagipyre'emamũ pẽẽ na'ga remiayuwa rũi”, 'jau 'gã awau kwe pewara 'gã mu'jau ee. A'ere aipoa naal'jea rũi. 'Gã 'me ate. Aipo 'jara 'gã ia'wyre'emamũ futat. A'eramũ ki pẽẽ 'gã nerowiare'ema pejejemogyau. ³Naaeremiapofera rũi ae katu'ok. Jejuí 'ga etee te ae katu'oka. Werowiaaramũ 'ga ae katu'oka. Jane futat 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwa. 'Ga rerowiaaramũ etee jane 'ga remiayuwa. Jane 'ã Jejuí Kristu 'ga ree jarejemogypyyka. A'eramũ Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee janererekwaramũ. A'eramũ 'ga 'Agésagea Jarejuwarete 'ga muorywukaa janee. A'eramũ jane jarejemogyau 'ga remiayuwareteramũ futat. Jejuí 'ga ree jane jarejemujaa.

⁴Tejemiapofer are 'ga tekatu'og ire amunipo 'ã je tejee etee tejerowiaaraipa. A'ere je 'ã narowiari i'me ma'e 'gã je'ega. Je te amunipo 'ã ajerowiaaraip tejee

pejejee pejerowiaraiwa apyraapa. ⁵Te'ar ire je majepeí tee morowykye'ema magwapa ikue. A'ere 'gã je mojewaka ikue. Je 'ã Israeu 'ga juapyreramũ futat. Judeu 'ã je. Pëjamí 'ga juapyrera je. Jeruwa 'ga judeua. Jey ëë nanë judeua nũ. A'eramũ je judeureteramũ futat. Fariseuramũ je Moisesi 'ga je'ega renupa katu. ⁶Jejui 'ga rerowiare'emawe je tewau 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete ikue. "Jarejuwarete 'ga remifutar imũ je 'gã nereko tyweri", 'jau futatee je tejeupe ikue. A'eramũ je aipo apou. Judeuramũ orojemiapoa tãmëjë je iapou ikue. Moisesi 'ga remikwasiarer imũ tee je mama'e aapo. "Nuapoi futari Paulo 'ga mama'e tywera", tejeupe 'gã 'e are amunipo 'ã je tejerowiaraiwa tejee.

⁷A'ere je 'awamũ najemogypygyi mĩmer are. 'Awamũ je Kristu 'ga ete ikwaapa. A'eramũ mama'e ymanera wa'wyre'emamũ jee. Najemogypygyu'jawi futari je mĩmera mama'e are 'awamũ. ⁸'Awamũ Jejui Kristu 'ga jejararetea. 'Ga remifutar imũ etee mama'e apoa je afutat. A'eramũ je 'jau: "Yty 'jawe futat jeremiapofer ymanera rakue", 'jau je. "Jejui 'ga kwaawa etee esage jee", 'jau je tejeupe te'ÿina. ⁹Kristu 'ga jewyramũ jane juejue 'ga rowase jarejatykau. Aipo 'ara rupi nipo je teporenuwaiwiweramũ "Esage 'ga jee", tejeupe 'ga 'e are. "Je rerowiat 'ga akou rakue. A'eramũ 'ga wesageramũ jee", 'jau nipo Kristu 'ga jee aipo 'ara rupi. "Esage 'ga jee", tejeupe 'ga 'e are tewau te'ama teporenuwaiwiweramũ 'ga rowase. NaMoisesi 'ga je'ega renupara upe rüi 'ga aipo 'jau. Naani. Werowiaaramũ jane upe futat 'ga aipo 'ga 'i. ¹⁰Kristu 'ga ree etee jeporokwaawiweramũ. 'Ga manũ re Janeruwarete 'ga Kristu 'ga moferawi nũ. A'eramũ Kristu 'ga opãjëretereramũ akou. A'eramũ je tejeupe 'ga opãjë mura futaa. 'Au 'ga rekoramũ 'ã 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga nerekou tyweaete rakue. A'eramũ je 'ga ree tejereko tywera futaa tekou. 'Ga 'jawe tejereko tywera je ifutaa. A'eramũ je tekoweramũ 'ga 'jawe etee futat. "Nan pa 'ga manũ rayramũ rakue" 'ea je ikwaapa 'awamũ. Nawemifutar imũ rüi futat 'ga manüi. 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee 'ga manüi. ¹¹'Ga 'jawe tekoa je afutat. A'eramũ nipo 'ga je manũ re je nanë je moferapa 'ga 'jawe nũ. 'Ga pyri futat nipo je tewau teferaw ire tekou nakwaparimũ ete rüi futat.

Mama'ea ki peapo 'ga remifutar imũ

¹²Jejui Kristu 'ga je mogou wemiayuwamũ okwaaparamũ. A'ere je nakwaap katui we 'ga. Najereapyo katui we je 'ga 'jawe 'ga remiapo are. Anure te nipo jereapyo katuramũ 'ga remifutara mama'e are. A'eramũ te nipo je rekoi 'ga 'jawe futat. ¹³"Nakwaap katui we je Jejui 'ga", 'jau je pë nupe, tejewireramũ pë nupe, tejenyramũ pë nupe. Nokoi we je 'ga 'jawe. A'ere je najerea'aru'jawi je tejemiapofer are 'awamũ. Jejui 'ga kwaawa etee je afutat. Aipo are etee je tejea'aramũ te'ÿina. 'Ga 'jawe tejekoram are tee jerea'aramũ te'ÿina. ¹⁴A'eramũ je mama'e apou 'ga remifutar imũ. Jejui Kristu 'ga ree etee je tejemogypygyka. A'eramũ nipo je manũnamũ 'ga je rerawau je mogou ojepyri nakwaparimũ warãu rüi futat. Ojepyri je o re nipo 'ga 'jau jee: "A'jea futat. Jeremifutar imũ etee mama'ea ereapo jee. Aipoa esage jee", 'jau nipo 'ga ojepyri je o re.

15 Jane 'ã 'ga rerowiaar ymaneramũ janereapyoramũ mama'e are. A'eramũ jane aipo je'eawer imũ jarejemogyau. Sikwaap katu 'ga 'jau, sa'e jarejaupe 'jau. Mama'e amutee 'ga amũ iaporamũ Janeruwarete 'ga 'ga mu'akwaapa. 16 A'eramũ jane jarejemikwaawer imũ jarejemogyau 'jau. Sietyg eme jarejemikwaawera 'jau. 17 Ymã ako ore pẽ mu'ei pẽneko esage are ai'i. Jereko esagea nanẽ ako pẽẽ esaka ai'i nũ. A'eramũ ki pẽẽ je 'jawe pejejemogyau esage. Ore'eawer imũ ako ma'e 'gã nanẽ pẽẽ esaka nũ. Pẽneapyo ki ako esage ma'e 'gã nee. A'eramũ pẽẽ 'gã 'jawe etee pejejemogyau mama'e apou. 18 Ymã ako je mama'e mome'ui pẽ nupe ai'i. 'Awamũ je imome'wau'japa nũ. Tejaa'wau je imome'wau pẽ nupe nũ. 'Gã amũ wemifutara etee wapo akou. Jejui Kristu 'ga 'ã amanũmũ 'ypeywar are agawewi jane katu'okawamũ. A'etea 'ã 'gã amũ nuapoi futari 'ga remifutara. Wemifutara etee 'gã wapo. A'eramũ 'ã 'gã Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gã 'jawewara futat ajemogyau, 'jau je pẽ nupe. Ma'eramũ 'ã je joo'oi te'ÿina 'gã nee. 19 Anure nipo Janeruwarete 'ga aipo 'gã monou muku ojewi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe nipo 'ga 'gã monou. Wemifutar imũ etee 'gã mama'e apou ojemaku'iu. Nojenosĩ 'gã wemiapofera tywer are. "Oresage ore", 'jau futatee 'gã. Naea'ari 'gã Jarejuwarete 'ga ree. Wemifutar are etee 'gã nea'aramũ, omama'e are etee, okaraemã are 'jau. 20 A'ere jane nanarũ. Ywag ipe oo ma'erama futat jane. A'eramũ jane Jarejararete 'ga rura rapesaka jarejemogyau. Anurenure'i nipo Jejui Kristu 'ga ruri ywag awi. A'eramũ jane jarekatu'okara 'ga rura rapesaka jarejemogyau. 21 'Ua nipo 'ga jane mul'jagi oje'jawewaramũ futat. Janeretea miamũ nipo 'ga imul'jaga oma'e 'jawe. A'eramũ nipo jane 'ga 'jawe futat jaremanũ'jape'ema. Opãjẽ mũ 'ga mama'e apou wemifutar imũ. Opãjẽ mũ nanẽ nipo 'ga jane mul'jagi oje'jawe nũ.

'Gã neko are 'gã mu'akwaapawet

4 1 Anure nipo 'ga jane rerawau jane mogyau ojeypyri. A'eramũ ki jane jarejemogyau esage 'ga upe.

Pẽẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pẽẽ 'ã jerenyra 'jawe 'jau. Pẽẽ 'ã jejekoty'aawa. A'eramũ je tekul'iramũ pẽ nee. Tejerowiaa pẽ nee te'ÿina. Jeparuesagiweramũ te'ÿina pẽ nee numiamũ. A'ere je noarũi we pẽ nesaka. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Jejui 'ga ree ki pejemogypyryk pejejemogyau, 'jau je pẽ nupe. Pejejemujaa Jarejararete 'ga ree.

2 'Awamũ je pẽ mosĩ mama'e awi. Ewotia eẽ upe, Sĩtiki eẽ upe nanẽ je 'jau: Au'je ki pejejamue re. Pẽta'wa ki pejejaupe. Pẽẽ 'ã Jarejararete 'ga rerowiaara. A'eramũ ki pẽẽ majepi tee tup ma'e 'jawe pejejemogyau 'ga upe. 3 A'eramũ je 'jau enee, tejeypyri oporowyky ma'eramũ enee: Epoat 'gã 'gã mopota'wau ajuee, 'jau je enee. Aipoa kũjã, Kremeti 'ga, ajepeja 'gã. Mĩmera 'gã juejue oporowyky Jejui 'ga upe, 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe. 'Gã nera Janeruwarete 'ga okwasiat oka'aran are ywag ipe rakue, Jarejuwarete 'ga pyri ajemogy ma'e 'gã 'jawa ka'aran are rakue. A'eramũ nipo jane juejue jarewau peu jaremanũ re. A'eramũ ki ene aipoa kũjã 'gã mota'waukaa ajaupe.

⁴Pěẽ ã Jarejararete 'ga rerowiaara. 'Ga ree ã pejemujaa pejemogyau. A'eramũ ki pejeku'iramũ 'ga ree, pejeojere'emamũ. A'eramũ je aipo 'jau'japa pẽ nupe. Pe'je pejeku'iramũ 'ga ree.

⁵Anurenure'i nipo Janejararete 'ga jewyri nũ. A'eramũ ki pẽẽ pejepota'waramũ tekotee 'gã nee najuejue etee. ⁶Kasi pẽpy'a'wyt mama'e are ne. Jarejuwarete 'ga upe ki pejeje'ega pemono mama'e are pejemogyau. Pejemifutara ki peenũi 'ga upe. Pejejeupe 'ga remimurer are ki pẽnea'at. “Ene te ã eneresage jee. Jeremifutara eremut jee”, pe'je ki 'ga upe, 'ga muorypa pejejeupe imuripyre are. ⁷Aipo apo re 'ga pẽ mopy'a'wyr'e'ema mama'e are. Mama'e are jarejea'aramũ jarepy'a'wyr'amũ ee. A'ere ojeupe mama'e are jane je'egamũ 'ga jane mopy'ata'wai. Jejui Kristu 'ga ree ako pejemujat ikue. A'eramũ 'ga jane mopy'ata'wau mama'e are. 'Ga rerowiaare'ema 'gã naeapyoi aipo are. “Maran tete 'gã nipy'a'wyr'i mama'e are?” 'jau nipo 'gã ojeupe jane resag ire.

⁸A'eramũ je 'awamũ pẽ mu'akwaapa. Mama'e tywer are kasi pẽnea'ar ine. Mama'e esage are etee ki pẽnea'at pejemogyau. Mama'e a'je are te ki pẽnea'at pejemogyau. 'Gã amũ nee pẽnea'aramũ kasi 'gã nemiapo tywer are etee pẽnea'ar ine. 'Gã nemiapo esage are nanẽ pejejea'aramũ nũ. 'Gã 'eawer imũ 'gã nemiapo esage are ki pẽnea'at. 'Gã 'me'em are etee ki pẽnea'at. Ajaupe 'gã nemiapofer esage are te ki pẽnea'at. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ 'gã nemiapofer are pẽnea'at. Ajuee 'gã pota'wa are ki pẽnea'at. Mimer are etee ki pẽnea'at pejemogyau, pejejeue pejejea'aramũ. Pejemu'e pejejuemiapofer esage are pejemogyau. ⁹Pejejeupe je'eawer imũ etee mama'ea peapo. Pejejeupe jeremiesaukar imũ nanẽ pẽẽ iapou nũ. Jereko esagea ako peesag ai'i. A'eramũ ki je 'jawe pejemogyau. Aipo apo re nipo Janeruwarete 'ga rekoĩ pẽ pype, pẽ mopy'a'wyr'e'ema oje'jawe.

Paulo 'ga aku'iramũ 'gã nee

¹⁰Jarejararete 'ga ree je jemujari. A'eramũ je tekou'iramũ tekou 'ga ree. 'Awamũ ã pejejea'aramũ je ree rai'i nũ, mama'e mua jee rai'i nũ. Ymã ako mama'ea nepemuri jee ikue. A'ete ako pẽẽ pejeporomutaramũ pejemogyau je ree ai'i. Aipoa je akwaap. ^{11,12}“Ma'eramũ sipo 'gã mama'e mure'ema jee”, 'jawe'em je pẽ nupe. Mama'e tywamũ miamũ jerekõẽãjamũ te'ÿina. Mama'e tywe'emamũ miamũ tejekõẽãjamũ te'ÿina. Tejekõẽãi are tejemu'jau ikue. Tejemiu'ram kwajamũ jerekõẽãjamũ. Tejemiu'rame'emamũ miamũ je tejekõẽãjamũ te'ÿina jepi. ¹³Jejui Kristu 'ga je mopãjẽu mama'e are. A'eramũ je tejemouaga mama'e upe.

¹⁴A'ere pẽporoywera resageramũ jee. Mama'eay upe jeruaga pype pẽẽ mama'e mua jee. Epafrotitu 'ga nanẽ pẽẽ imua jee. Aipoa esage jee. ¹⁵Firiposi pewaramũ pẽẽ mama'e mua jee Jejui 'ga je imome'u ppyrauwe ako ikue, Masetoni wyw pe je tekou Jejui 'ga mome'wau ikue. Pe awi je oramũ ako pẽẽ ka'aranũũ mua jee ikue. Pẽẽ etee ako mama'e mua je poaawamũ ikue. ¹⁶Anure ako pẽẽ Tesarũn ipe je rekoramũ mama'e mua jee ikue nũ. A'ere ako pẽẽ imuru'japa jee ikue nũ, je ifutaramũ ikue. ¹⁷Napesagi je pẽẽ tejeupe mama'e mura te'ÿina. A'ere je “mama'ea je upe 'gã imuramũ nipo Janeruwarete 'ga mama'e monoi 'gã nupe” 'e

kwaawi. A'eramũ je tejekõããjamũ pẽporoywer are. ¹⁸Pẽporoywera reruara 'ga, Epafrotitu 'ga, ka'aranũũ muapap jee. Tekotee 'gã nanẽ mama'e mua jee nũ. Kwaiwete 'gã jeremifutara apyraapa imua jee. A'eramũ wemyreramũ jee. Ojeupe mama'ea pẽẽ imuramũ Janeruwarete 'ga worrywamũ pẽ nee. Nan tee futat 'ga worrywamũ je upe pẽẽ mama'e muramũ. Sã'ã 'ga rorywa jany kasiga rapy are rakue. Nan tee futat 'ga rorywamũ ee. ¹⁹Mama'ea ako pemut jee ai'i. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga mama'e mua pẽ nupe mama'e pyu petywe'emamũ. Jejui Kristu 'ga mama'e jararetea. 'Ga futat pẽẽ erowiaa pejemogyau. A'eramũ 'ga Ruwarete 'ga pẽ nupe mama'e monoa atepawe'emamũ futat.

²⁰Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea. A'eramũ ki jane 'ga muorypa. “Ene te 'ã eneresage ekou”, 'jau ki jane 'ga upe. “Ene te 'ã Oreruwaretea, ki Ku'jyp. Nitywi futari 'ga amũ ene 'jawewara”, 'jau ki jane Jarejuwarete 'ga upe.

²¹Teje'ega je omono Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã nupe juejue 'gã futaa. Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã. Janerewirera 'jawewara 'gã je pyriwara 'gã nanẽ oje'ega monou pẽ nupe pẽ futaa nũ. ²²Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã oje'ega monou pẽ nupe pẽ futaa. Roma pewara 'gã 'wyrirarete 'ga roga pype oporowyky ma'e 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã oje'ega monou pẽ nupe akou pẽ futaa.

²³Jarejararete 'ga Jejui Kristu 'ga resage pẽ nerekoa je afutat. Kweramũ etee futat jeje'ega pẽ nupe.

Korosi

'Ga amũ awau Jejui 'ga mome'wau Korosi pewara 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ga rerowiaa kwaiwete. A'ere tekotee 'ga oi 'gã mu'jau tywet. A'eramũ Korosi pewara 'gã amũ opoia Jejui 'ga rerowiar awi. 'Gã nera renuwamũ Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe. "Pejewyt Jejui 'ga rerowiar upe. Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne. 'Ga etee jane katu'ok, jane mogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ. A'eramũ pẽẽ pejepoire'ema 'ga rerowiar awi" 'jau 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa Paulo 'ga upe. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe 'gã mu'akwaapawamũ rakue.

1 ¹Je Pauloramũ Jejui Kristu 'ga remimonoferamũ. Ymã te 'ga je monoi omome'wawamũ kwe pewaramũ pẽ nupe ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imũ 'ga je mogoi ikue. Timoteo 'ga, janerewirera 'jawewara 'ga ako 'au je pyri. ²Ka'arana je akwasiat imonou Korosi pewaramũ pẽ nupe, Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pẽ nupe. Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'ã pejemogy. 'Ga ree pejemumar ire 'ã pẽẽ pejemogyau orerewirera 'jawewaramũ. Kũjãmeramũ pẽẽ pejemogyau orerenyra 'jawewaramũ. Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea futat. 'Ga resagea pẽ nerekoa je afutat. 'Ga pẽ mopy'ata'waa nanẽ je ifutaa nũ.

Jarejuwarete 'ga muorypawet

³'Ga upe oroje'ega monou pẽ nee jepi. "Ene te 'ã eneresage, ki Ku'jyp", 'jau ore 'ga upe jepi. "Enera'yrarete 'ga, Jejui Kristu 'ga Orejararetea futat. Ene futat 'ã 'ga rerowiarukaa Korosi pewara 'gã amũ nupe rai'i. A'eramũ ore ene muorypa 'gã nee", 'jau ore 'ga upe jepi. "Au'jete erejerowiarukat Korosi pewara 'gã nupe", 'jau ore 'ga upe jepi.

⁴'Gã amũ 'ua pẽ mome'wau ore. "Korosi pewara 'gã Jejui Kristu 'ga werowiat ajemogyau a'jea futat", 'jau pẽ nesakarera 'gã pẽ mome'wau ore. "Ojejuka esage pãwẽ etee futat 'gã Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ ajuee", 'jau 'gã pẽ mome'wau ore ai'i. ⁵'Ga amũ 'ã awau Jejui 'ga mome'wau pẽ nupe rakue. "Jejui 'ga amanũ janetywera moiawamũ rakue, jane katu'okawamũ rakue. Werowiaaramũ 'ga anure jane rerooi jane mogyau ojepyri", 'jau 'ga pẽ nupe rakue. Jejui 'ga rera renupa ypy we pẽẽ 'ã 'ga rerowiaa rakue. Aipoa morogyta esagea a'jea futat. A'eramũ pẽẽ ojepyri 'ga pejejeroo rapesaka pejemogyau. Ojepyri jane oramũ 'ga mama'e esage mua jatee. Aipo rapesaga pẽ mojemogypygyukaa etee te Jejui 'ga ree. 'Ga pyri pẽo rapesaga 'ga rerowiaara 'gã nerekoukaa esage pẽ nupe. ⁶Jejui 'ga

rera 'ã okwasi'wau kwe pewara 'gã nupe. A'eramũ 'ã Jejuí 'ga rerowiaaramũ jane jarejemomytuna jarejemogyau. 'Ga rerowiaaramũ jane 'ã 'ga je'ega renupa, mama'e esage apou 'ga remifutar imũ. Pêẽ nanẽ 'ã Jejuí 'ga rera renupawe 'ga rerowiaa rakue nũ. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea Janeruwarete 'ga ajemuaẽma jane ree. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga mua 'ga jukaukaa jane katu'okawamũ rakue. Aipo are pejejeapyorauwe 'ã pêẽ 'ga rerowiaa rakue. ⁷Epafrasi 'ga futat awau pê mu'jau ee rakue. Epafrasi 'ga Jejuí 'ga upe oreporowyky írĩa futat. Orejekoty'aawarete 'ga futat jepi. Jejuí 'ga upe oporowyky ma'e 'ga futat. Ore 'jawe futat 'ga Kristu 'ga mome'wau pê nupe rakue. A'jea futat 'ga 'ea. ⁸'Ga futat 'ut 'au ore pyri pê mome'wau ore ai'i. “Korosi pewara 'gã amũ Jejuí 'ga werowiat ajemogyau”, 'jau 'ga ore ai'i. “Janeruwarete 'ga 'Agesagea ajafutarukaa 'gã nupe 'gã jemogyramũ”, 'jau 'ga pê mome'wau 'ua ore ai'i.

⁹A'eramũ ore 'ga orojeupe pê mome'uramũ taetu oroje'ega monou arakou Jarejuwarete 'ga upe pê nee. “Emueapyo 'gã ejemifutar are, ki Ku'jyp”, 'jau ore 'ga upe pê nee. “Mama'e are ene 'gã mu'akwaawukaa E'agesage pyu”, 'jau ore 'ga upe pê nee. ¹⁰Aipoa 'ga iaporamũ nipo pêẽ mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat, pejejemogyau esage nipo 'ga remifutar imũ futat. A'eramũ nipo 'ga aku'iramũ 'tũina pê nee. Pejejenosũe'em nanẽ nũ. “Epoar iki 'gã mama'e esage apou”, 'jau ore arakou 'ga upe pê nee. “Ejekwaawukat 'gã nupe”, 'jau ore 'ga upe pê nee. ¹¹Janeruwarete 'ga pãjẽrete. A'eramũ ore 'jau 'ga upe: “Epãjẽa emut 'gã nupe. A'eramũ 'gã wuagamũ mama'eay upe”, 'jau ore 'ga upe. “A'eramũ 'gã opoire'ema ene rerowiar awi”, 'jau ore 'ga upe oroje'ega monou pê nee. A'eramũ pêẽ pejekodẽajamũ etee futat pejejemogyau, pejejeupe mama'eay jesaukaramũ miamũ. ¹²Pẽku'i te ki pejejemogyau pejejeupe 'ga remimurama rapesaka. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga pê mũ'jãu pê mogyau wemiayuwamũ rakue. A'eramũ 'ga mama'e esage mĩina gatu peu ojepyri pê nupe. A'eramũ ki pêẽ 'ga muorypa pejejeupe 'ga remiapofera resag ire. Anure nipo jane oi 'ga pyri. Peu nitywi futari ypytuna. Nitywi futari mama'e tywera. Peu futat 'ga mama'e esage mĩina gatu jane. ¹³Jane katu'ogamũ 'ga jane mũ'jãu mama'e tywera apoara 'gã nui rakue, jane mueateeu mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwã 'gã nui rakue. 'Ga futat jane mogyau wa'yra 'ga remiayuwamũ, wemifutararete 'ga remiayuwamũ. ¹⁴'Ga remifutararete 'ga futat ako 'ga ra'yra 'ga amanũmũ janetywera mepyawamũ 'Uwarete 'ga upe jane rakue. A'eramũ 'agamũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, jane ifutaramũ. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga remiayuwamũ jane mogyau.

Jejuí Kristu 'ga

¹⁵⁻¹⁷Niesagi we jane Jarejuwarete 'ga. A'ere 'ga ra'yrarete 'ga, Kristu 'ga ruri 'Uwarete 'ga kwaawukaa jane rakue. 'Uwarete 'jawe futat Jejuí Kristu 'ga. A'eramũ jane Jejuí Kristu 'ga resag ire 'ga Ruwarete 'ga ree jarejeapyoramũ. Jejuí Kristu 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat. Eteete 'ga wemiapofera apyraap. Mama'e apo enunewe Jejuí 'ga akou 'Uwarete 'ga pyri futat rakue. A'eramũ 'ga Ruwarete 'ga mama'e apoukaa 'ga upe rakue. Ywaga pypiat,

ywy pypiat, ae upe esaukaripyty, ae upe esaukaripyre'em, ywagipewara 'gã, ywagipewara 'gã 'wyriara 'gã. Mĩmera 'gã Janeruwarete 'ga iapoukaa Jejui 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga 'ga futat imogou 'ga remiapofera mama'e jarareteramũ. 'Ga mama'e apoe'em ire amunipo 'ã nitywi futari mama'ea. Nojeuw ekoetei mama'ea rakue. 'Ga futat mama'e apou rakue. A'eramũ mama'ea ajemogyau 'ga remiapofer imũ etee futat. Ojee 'ga jejukae'ema 'jawe mama'e jemogyi. A'ere 'ga jejukai futari ee ijemogyramũ. Opãjẽ mũ 'ga mama'e mogyau. ¹⁸Kristu 'ga akou 'wyriaramũ janee ojee janejemogyppyygamũ. 'Ga futat jane mogyau rakue. Amanũ re 'ga oferapa ete rakue nũ. 'Ga futat 'ã oferaw ypy ppy ma'efera. Namanũ'u'jawi futari 'ga. A'eramũ 'ga eteete ma'eramũ akou.

¹⁹Ymã ymã we te Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: “Teja'yra 'ga tomogo teje'jawe etee futat 'jau”, 'jau 'ga rakue. A'eramũ 'agamũ Kristu 'ga 'Uwarete 'ga 'jawe etee futat akou. ²⁰Wapo ppyramũ 'ã mama'ea wesageramũ futat rakue. A'ere aeypy 'gã nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ 'gã mama'e motywerukaa 'agamũ rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau rakue: “Teja'yra 'ga je omono ywy pe, 'ypeywar are amanũ ma'eramũ”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “A'eramũ 'ga owy reko'wogukaa 'gã nupe mama'e tywera mepyawamũ jee”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Tamojenosĩmap 'gã tejee 'jau nũ kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'agamũ Kristu 'ga 'ua ywy pe amanũmũ jane katu'okawamũ rakue. Amanũmũ 'ga mama'e mojewyapap 'Uwarete 'ga upe nũ. Ywag ipe ajemogy ma'e, ywy pe ajemogy ma'e. Mĩmera 'ga imojewyapap 'Uwarete 'ga upe rakue. Anure nipo 'ga akou 'wyriarareteramũ 'ga wemimurera mama'e upe nũ.

²¹Ymã 'ã pẽe nanẽ nepẽa'wyri Jarejuwarete 'ga upe rakue. Mama'e tywera etee futat 'ã pẽe iapou pejejemogyau ra'e jepi. Mama'e tywera etee futat pẽnea'awa pejemogyramũ ra'e jepi. A'eramũ pẽe 'ga ree iporomutare'emamũ te futat pejejemogyau rakue. ²²A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga pẽ mota'waukari ojeupe wa'yra 'ga manũ are. Jejui 'ga ry pyu futat 'ga pẽ pireita petywer awi. A'eramũ 'ga 'awamũ werowiaaramũ pẽ mujarukaa ojee. Anure nipo 'ga pẽ nerawau ojeypyri. Kristu 'ga petywera omoit pẽ nui. A'eramũ nipo pẽe Jarejuwarete 'ga rowase pejeo renosoue'em futat. Nitywi futari nipo “'ga nia'wyri” 'jara 'ga amũ. A'eramũ pẽe pejejesageramũ pejejemogyau 'ga upe. ²³Kristu 'ga rerowiar awi pejeppure'em ire pẽe pejejenosoue'em 'ga rowase pejeo awi. A'eramũ pẽe 'ga rerowiaa tãmẽjẽ pejejemogyau. 'Ga ree pejejemogyppyyg ire pejejeate'emamũ futat 'ga rerowiar awi. Sã'ã 'oga rupaa'mywa oypytym ire, i'are'ema futat. Nan tee futat pẽe. Kristu 'ga ree pejejemogyppyyg ire pejeppure'ema futat 'ga rerowiar awi. Jejui Kristu 'ga mome'u renupa ypy we pẽe 'ga rerowiaa. “Janeruwarete 'ga werowiaara 'gã omogy anure ojeypyri oo ma'eramũ futat” 'ea pẽe erowiaa. 'Ga rerowiar ppyrauwe Janeruwarete 'ga pẽ mogyau ojeypyri oo ma'eramamũ futat. A'eramũ ki pẽe Jejui 'ga rerowiamũ pejeppure'ema futat 'ga rerowiar awi. ('Ga rerowiar awi opoit ma'e 'gã nooi futari 'ga pyri anure.) 'Ga ree morogyta esage mome'u mokwasi'wau kwe pewara 'gã nupe. Je nanẽ Kristu 'ga ree morogyta esage mokwasi'wara futat kwe pewara 'gã nupe nũ.

Paulo 'ga porowyky

24 A'ere judeue'emamũ pẽ nupe Kristu 'ga mome'u rayramũ jee. Pejejeupe je Jejui 'ga mome'uramũ ako pẽẽ judeue'emamũ je nupãnupãu, je jukawaipa ako ikue. A'letea 'ã je tekui'iramũ etee futat tekou tejereko tywer are ikue. Wayrũnamũ agawewi te 'ã Kristu 'ga jane katu'okawamũ rakue. A'letea jane 'ga rerowiaaramũ jarejayrũnamũ wẽjẽmĩ futat nũ, 'ga rerowiarukaawamũ 'gã nupe nũ. Najanerayrũmawi we jane 'ga rerowiaarama 'gã nũ. 25 Ymã te Janeruwarete 'ga je mogoi judeue'emamũ pẽ nupe oje'ega mome'wawamũ ikue. “Ere ewau je mome'wau judeue'ema 'gã nupe ekou, 'gã mu'jau jeporogytafer are. Emu'epap 'gã ewau je'eawer are”, 'jau 'ga jee ikue. A'eramũ je teporopoariweramũ pẽ nee. Aporowyky je tekou pẽ nupe. 26 Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga namueapyoi aepy 'gã wemiaporam are rakue. A'eramũ aepy 'gã weapyoe'emamũ ee. “Anure je judeue'ema 'gã nanẽ ikatu'oka nũ” 'e are 'gã weapyoe'emamũ rakue. A'ere 'ga 'awamũ wemiayuwamũ jane mueapyoi ee. 27 Wemiayuwamũ 'ga jane mueapyou wemiapo are. Judeue'emamũ pẽ nupe nanẽ Janeruwarete 'ga mama'e esage apoukaa wa'yra 'ga upe nũ. Werowiarãmũ Jejui Kristu 'ga jane mujaa ojee. Judeue'emamũ nanẽ 'ga pẽ mujaa ojee werowiarãmũ. A'eramũ nipo 'ga “anure ojee ojemujat ma'efera 'gã nerawau ywag ipe ojepyri” 'e are jane mueapyou.

28 A'eramũ ore arawau kwe pe Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe ai'i. 'Ga rerowiaara 'gã ore imu'jau, imu'akwaapa 'ga remifutar are ai'i. Mama'e tywera apo awi nanẽ ore 'gã mu'akwaapa nũ. Janeruwarete 'ga ore mu'akwaapa 'gã mu'jawamũ. A'eramũ ore 'gã mu'jau ee ai'i. Anure nipo ore Jarejuwarete 'ga rowase 'gã nesaukari 'ga upe: “Koromũ ore Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã mu'ei ikue. Werowiat 'gã 'ga a'jea futat ajemogyau”, 'jau nipo ore 'ga upe, 'gã nesaukaa. A'eramũ ore 'awamũ 'gã mu'jau 'ga ree ai'i. 29 Ma'eramũ 'ã je najeojeri futari tekou, Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe. Kristu 'ga opãjẽ mua jee, ojeupe je moporowykyaukaa. A'eramũ je 'ga pãjẽ mũ teporowykyau tekou 'ga upe.

2 1 Afutat je pẽneapyoa teporowyky are. Tejesakare'emamũ pẽ nee miamũ teporowykyau tekou. Korosi pewaramũ pẽ nee, Laodiceja pewaramũ pẽ nee, ajepeja tejesakare'ema 'gã nee. Mimeramũ pẽ nee je porowykyi tekou kwaiwete. 2 Nuanara jeporowyky je rekoa pẽ nupe: Jejui 'ga ree pẽ mojemogyppygukaawamũ, pejejee pẽporomutat pejemogyawamũ, majepe 'yweteewara 'jawe pẽ mogyawamũ. Majepe 'yweteewara 'jawe pejemogyramũ pẽẽ pejomogypygyukaa Jejui 'ga ree. Mĩnamũ jeporowyky je rekoramũ pẽ nupe. Jarejuwarete 'ga je'eg are je pẽ mu'jau. A'eramũ nipo pẽẽ 'ga 'eawer are pejejeapyo re 'jau: “A'jea futat Janeruwarete 'ga je'ega”, 'jau nipo pẽẽ, pejejeapyoramũ a'jea futat 'ga je'eg are. Ymã te 'gã naeapyoi Jarejuwarete 'ga 'eawer are rakue. A'ere 'awamũ janereapyoramũ 'ga 'eawer are. Kristu 'ga ree 'ga 'i rakue. 3 Kristu 'ga te aje 'ã jane mueapyou 'Uwarete 'ga 'eawer are, 'ga remikwaaw are. Nitywi futari 'ga remikwaawe'emamũ. Janereapyoi futari jane 'ga remikwaawa mama'e are. A'ere Kristu 'ga ikwaawi. A'eramũ 'ga jane

mueapyou ee. Ojee ymāwarera 'gã neapyoe'emawer are 'ga jane mu'akwaapa. A'eramũ 'ga 'agamũ jane mueapyoukaa ee.

⁴Aipoa je amome'u pẽ nupe, 'gã amũ 'me rerowiarukare'emawamũ pẽ nupe. Perowiat kasi 'gã amũ 'mea ne. Peenup katu ra'ne ki 'gã je'ega. Kasi a'e pe pejemoryteeukat 'gã nupe ne. Esage ma'e 'jawe futat nipo 'gã je'ega numiamũ. A'ere o'meramũ te 'gã 'i. A'eramũ pẽẽ 'gã nerowiare'ema pejejemogyau. ⁵Muku agawewi je rekoi pẽ nui. A'etea je tejea'aramũ tekou pẽ nee. A'eramũ je pẽẽ 'gã 'me rerowiara futare'ema. Jejui 'ga ree pejemogypygya te je muoryp. Majepei 'yweteewara 'jawe nanẽ pejemogya nũ, Kristu 'ga pẽẽ erowiara. Mĩmera je muoryp je mogou.

Kristu 'ga ree jane jemujari

⁶'Awamũ 'ã pẽẽ Jejui Kristu 'ga rerowiaa rakue. “Ene 'ã orejararetea”, 'jau pẽẽ 'ã 'ga upe rakue. 'Ga ree ojemujat ma'eramũ pejemogy 'awamũ. A'eramũ ki pẽẽ pejejemogyau esage 'ga je'eg imũ etee futat. ⁷Ymã te 'ã Epafrasi 'ga pẽ mu'ei Jejui 'ga ree rai'i. A'eramũ pẽẽ Jejui 'ga rerowiaa pejejemogyau rai'i. Pejemu'eawer imũ etee futat ki mama'ea peapo pejejemogyau. Ojee pejemujar ire Kristu 'ga pẽ mojemogypygyukari a'jea futat ojee. A'eramũ pẽẽ 'ga rerowiaa futat. Jarejuwarete 'ga muorypa au'jeteramũ pejejeupe 'ga remiapofera mama'e are.

⁸Pejejea'gwau Jarejuwarete 'ga ree morogyta 'me mome'wara 'gã nui. Pejejemu'jawe'em 'gã nee. Perowiat kasi 'gã 'mea ne. NaKristu 'ga je'ega rũĩ 'gã omome'u. Wea'aw are etee 'gã pẽ mu'ei. Morogyta ymanera etee futat 'gã omome'u akou. Mama'eukwaaw are etee 'gã pẽ mu'ei. NaKristu 'ga 'eawera rũĩ 'gã omome'u pẽ nupe. ⁹A'eramũ ki pẽẽ 'gã porogyta rerowiare'ema pejejemogyau.

'Uwarete 'ga 'jawe katu katu futat Kristu 'ga. Jejui Kristu 'ga te 'ã 'ut 'au ywy pe 'Uwarete 'ga ree jane mu'jawamũ rakue. Kũima'eramũ jane 'jawe agawewi futat 'ga. A'ere 'ga 'Uwarete 'ga 'jawe futat. ¹⁰Jejui Kristu 'ga ree futat 'ã pejejemujaa rakue, ipãjẽrete ma'e 'ga ree futat 'ã pejejemujaa rakue. Ywagipewara pãjẽa apyrapara 'ga. Ywy pewara pãjẽ, 'y pewara pãjẽ. Najuejue etee ipãjẽ ma'ea. Mĩmera pãjẽ apyrapararete 'ga futat. Nitywi futari pãjẽ mũ 'ga apyraparamũ. 'Ga futat 'ũina 'wyriarareteramũ mama'e upe. 'Ga ree pejemujar ire Janeruwarete 'ga opãjẽ muri pẽ nupe nanẽ nũ. Ojee pejemujar ire Kristu 'ga rekoi pẽ pyri. Janeruwarete 'ga nanẽ akou pẽ pyri nũ. A'eramũ pẽnemifutara atepawe'emamũ futat pẽ nui.

¹¹Pẽẽ 'ã Jarejuwarete 'ga remiyuwa nanẽ 'awamũ nũ. Ymã te oreyppy 'gã judeu 'gã etee Janeruwarete 'ga remiyuwa rakue. “Pejemojewag iki jee”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. “Ijewak ma'e 'gã etee jeremiyuwamũ”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'ere 'awamũ nanarũĩ. Jejui 'ga rerowiaara 'gã juejue te 'ga omogy 'awamũ wemiyuwamũ. Ijewak ma'e 'gã, ijewage'ema 'gã 'jau 'ga imogyau wemiyuwamũ Jejui 'ga jane erowiamũ. Werowiamũ Kristu 'ga janetywera moiri jane wi. A'eramũ 'ga mama'e tywera apo awi jane mueateeukaa. Jarejemifutar imũ

mama'e apo awi nanē jane mueateekaa nū. ¹²Pēnea'at Kristu 'ga manūawer are. 'Ga manū re 'ā 'gā 'ga monou inuga ita kwara pype rakue. Ita kwara pype 'ga mono 'ga nug ire 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa etee opājē mū rakue nū. Nan tee futat nipo pēē. 'Ga rerowiamū pēē 'ga rerowiar ymanera 'ga amū upe pejepymīaukaa pejetywer awi pejepoira resaukaawamū. 'Y pe pē pyñia: “Kristu 'ga amanū jetywera moiawamū rakue” 'e rerowiaara resaukaawamū pejejaupe. A'eramū je 'ga rerowiamū tekou 'awamū. “Ga manū re 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa opājē mū nū. Aipoa je erowiamū Janeruwarete 'ga opājē mua jee, mama'e esage apoukaawamū jee” 'e rerowiaara resaukaawamū pejejaupe. Oferaw ire Kristu 'ga uēma ita kwar awi, akou nū. Nan tee futat pe'ē 'y awi pejepymī re. A'eramū ki pēē pejejemogyau esage 'ga upe. ¹³Ymā te 'ā pēē pejejemifutar imū etee mama'ea peapo rakue. NaJarejuwarete 'ga remiayuwa rūi 'ā pēē nakue. Nepeenuwi futari 'ga je'ega rakue. Amanū ma'e 'jawe pejejemogyau 'ga upe rakue. A'ere 'ga 'awamū pē mogyi wemiayuwanū. Pētywera 'ga omoit pē nui. A'eramū 'ga pē mogyau oferap ma'e 'jawe ojeupe. ¹⁴Ymā te Janeruwarete 'ga janetywera kwasiari inuga oka'aran are rakue. A'ere jane nienupawi Moisesi 'ga upe 'ga remikwasiarukarera rakue. A'eramū 'ga a'e renuwe'em are janetywera kwasiaa inuga oka'aran are rakue. “Nuenupawi futari 'gā jeje'ega. A'eramū 'gā otywetyweramū jee. A'eramū je 'gā nerekou tyweaete 'gā tywer are” 'ea 'ga inuga ikwasiaa oka'aran are. Sālā ae mama'e mura epye'eme. Epye'eme imuripyra 'jawe futat tuwi wepye'emamū 'ga upe rakue. A'ere Kristu 'ga, 'ypeywar are 'ga manūi, janetywera mepyawamū. A'eramū Janeruwarete 'ga 'awamū Kristu 'ga remiayuwanū jane rerekou tywere'em janetywer are. ¹⁵Ypeywar are amanūmū Kristu 'ga mama'eukwaawa 'wyriara pājē'oka. Emiayuwa reewe futat ako 'ga ipājē'okapap ai'i. Jane rowase futat ako 'ga mama'eukwaawa pājē'oka ai'i. Imojenosōu ako 'ga jane reape ai'i.

¹⁶A'eramū ki pēē pejeapyakawe'em 'gā amū porogyta 'me are pejejemogyau ne. Iporogyta 'me ma'e 'gā nipo 'jau: “Peko kasi tesirūgatu ne. Pe'u tesirūmet kasi mama'ea ne. Pejeporowykyawe'em 'araiwa rupi. Jayru'wi are, morowykye'em are. Mīmer are nanē nū pejekowe'em tesirūgatu nū”, 'jau futatee 'gā pē nupe. A'ere kasi peapyaka 'gā je'eg are ne. ¹⁷Ymā janepy 'gā nemiapofera te poromū mama'ea rakue. A'eramū pēē pejeapyakawe'em aipoa morogyta ymaner are. Morogyta ymanera Jejui 'ga remiaporama resaukaawa te rakue. A'ere ako 'awamū Jejui Kristu 'ga ruri janee ikue. A'eramū jane 'awamū 'ga kwaapa. A'eramū jane mama'e apowe'em morogyta ymaner imū. Jejui Kristu 'ga te jane mu'e mama'e a'je are. 'Awamū jane mama'e apoi 'ga je'eg imū etee futat. ¹⁸A'eramū ki pēē pejeapyakawe'em 'gā 'me are pejejemogyau. “Nepēa'wyri Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū pēē pejeje'ega monowe'em 'ga upe tāmējē. 'Ga pyriwara 'gā nupe etee ra'ne pejeje'ega monou. A'eramū 'ga pyriwara 'gā etee oporogyta Jarejuwarete 'ga upe pē nee. Afayup futat je ee ko”, 'jau futatee nipo 'gā pē mu'jau ywagipewara 'gā muoryw are, ofayup 'me are. A'ere kasi peapyaka aipo 'gā je'eg are ne. O'meramū 'gā 'i. Wemikwaawe'em are aipo 'gā jamu'ei ekoetei. Ojerowiaaip ekoete 'gā ojee. Wemifutar imū etee 'gā mama'ea apoi. ¹⁹Aipo 'gā Kristu 'ga

rerowiare'ema 'gã futat. Najamu'ei futari 'gã mama'e a'je are. NaKristu 'ga ree rüi 'gã jamu'ei. Morogyta tywer are tee 'gã jamu'ei. A'ere Kristu 'ga werowiaaramü Janejararetea futat. A'eramü 'ga ojejukau jane ree, jane mu'akwaapa janeremiapo are. 'Ga 'ã aeakaga 'jawe. Aeakaga aeretea muaranuwukaa. Aero'oa ojememöu aepepenaw are. Aerajyga ae mokerējūka pāwē gatu etee te futat. A'ere aeakaga etee imuaranuwukari imujaa. Nan tee futat Kristu 'ga jerowiarukari tāmējē werowiaaramü janee. 'Uwarete 'ga remifutar imü etee futat 'ga iapou.

²⁰Ymã te 'ã Kristu 'ga manüi 'lypeywar are janetywera moiawamü rakue. 'Ga 'ã pē mü'jāu mama'eukwaawa 'wyrira remiayuw awi. Kristu 'ga ree pejejemujaa 'awamü pejejemogyau. A'eramü pēē pejepoia pejetywer awi. A'eramü pēē 'awamü mama'e apowe'em tekotee 'gã je'eg imü. Sã'ã ae amanü re mama'e apou'jawe'ema. Nuenuwu'jawi ojoje'ega. Nan tee futat ki pēē 'awamü mama'e apou'jape'ema 'gã je'eg imü, pejeapyakau'jape'ema 'gã 'me are pejejemogyau. ²¹Aipo 'jau nanē nipo 'gã 'mea pē nupe nū. Mama'e mü ree nanē nipo 'gã 'jau nū. “Peawyky kasi 'aga ne. 'Iwawe'em nanē esaka nū. Pejewyke'ema nanē ee nū”, 'jau futatee nipo 'gã pē nupe, wemikwakup 'me are. A'e are sipo peapyaka pejejemogyau? Naani. ²²Peapyaka kasi ee ne. Teepaw etee 'gã nemimome'ua. NaJaneruwarete 'ga je'ega rüi aipo e'i. Wea'aw are etee aipo 'gã jamu'ei ekoetei. ²³Aipo are ajamu'jara 'gã 'akwaap ma'e 'jawe futat numiamü. A'ere i'me ma'e 'gã futat. Ymã te Janeruwarete 'ga janepy 'gã mu'ei omuoryw are rakue numiamü. A'ere aipo 'gã niporomuorywiweri 'ga remifutar imü 'ga ree rakue. A'eramü 'gã 'agamü “Orojemifutar imü sipo ore Jarejuwarete 'ga muorywi pa”, 'jau nipo 'gã ajemogyau numiamü. “Ore Jarejuwarete 'ga ore aramuoryp”, 'jau futatee nanē nipo 'gã ajemogyau nū. “Pejereko tywet pēē te futat Jarejuwarete 'ga muorypawamü”, 'jau futatee nanē nipo 'gã ajemogyau nū. A'ere 'gã nemimu'ea nia'wyrī futari. Na'gã nemimu'efera rüi mama'e tywera apoukare'ema janee. Jarejuwarete 'ga pājē mü te jane mama'e tywera niapoi.

3 ^{1,2}Jejui Kristu 'ga manü re Janeruwarete 'ga 'ga moferapa 'ga mogou nū. Kristu 'ga ree pejejemujar ire Janeruwarete 'ga pē mogyau oferap ma'e 'ga 'jawe. 'Ga moferaw ire Janeruwarete 'ga Kristu 'ga rerawau imyina ojeypyri mama'e jarareteramü 'ga mogou 'wyrīaramü. A'eramü ki pēē pejejea'aramü pejejemogyau Jejui Kristu 'ga muorypawa mama'e are etee futat. Pejejea myinu'jape'ema futat 'ga muorypawe'ema mama'e are. ³'Awamü nepeapou'jaw arüi mama'e ymanera, pejejemiapofer ymanera. Sã'ã ae amanü re mama'e tywera apou'jawe'ema. Nan tee futat pēē. Kristu 'ga rerowiar ire ae poiri mama'e tywera apo awi. 'Ga 'jawe etee futat jarejemogyau. Jejui Kristu 'ga jaawamü pejejemogyau. 'Ga 'Uwarete 'ga ree ojemujat ma'ea. A'eramü ki pēē pejejea myina 'gã muorypawa mama'e are etee futat. 'Ga rerowiare'ema 'gã naeapyoi futari Jarejuwarete 'ga ree pejemujara. ⁴A'ere nipo 'gã anure 'gã neapyoramü ee. Kristu 'ga ruramü nipo Janeruwarete 'ga jane mua 'ga rupi. Kristu 'ga jane mogyau nakwaparimü etee warāu rüi. Oje'jawe futat nipo 'ga jane mogyau. A'eramü jane 'ga ruaw esage renyfuga rupi nipo jarejua 'ga rupi jarejypa.

Pēneatee mama'e tywer awi

⁵A'eramū je 'jau pē nupe: Pēneatee mama'e tywera apo awi. Amanū ma'e 'jawe futat nepeapou'jawi mama'e tywera. Pejekowe'em pejemirekoe'ema kūjā are. Kūjāmeramū nanē pejemene'em are pejekowe'em nū. Pemogoukat kasi kūima'e amuteea pejeee kūjāmeramū ne. Nia'wyri aipoa, 'jau je pē nupe. Pejekaraemā kwai are te nanē pejejea'are'emamū nū. Okaraemā kwai are etee ea'at ma'e 'gā okaraemā kwai are etee futat ojemogypyk. Okaraemā are ojemogypyk ma'e 'gā maira'me are ojemogypyk ma'e 'jawe futat. Nojemogypygi 'gā Jarejuwarete 'ga ree. A'eramū okaraemā kwai are etee 'gā jemogypyga nanē wa'wyre'emamū nū. ⁶A'eramū nanuara 'gā akou tyweaete Jarejuwarete 'ga upe. Nuenuwi 'gā 'ga je'ega. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā nerekou tyweaete nipo anure.

⁷Jejui 'ga rerowiare'emawe pēē nanē mama'e apou pejemifutar imū etee futat rakue nū. Nepeenuwi futari 'ā 'ga je'ega rakue. ⁸A'ere 'awamū peenup 'ga je'ega. A'eramū pēē 'awamū mama'e tywera apou'jape'ema futat. Pejejuaykawe'em nanē 'gā amū pejereko tyweramū. Pejekowe'em pejemara'ne'emamū pejeeue. Pejejoje'ēwu'jag ekoete'em nanē nū. Pejeje'egayawe'em nanē pejejaupe. Pejeje'egaiwe'emamū nanē pejejaupe. ⁹Peje'me'emamū nanē pejejaupe. Mīmera kasi peapo ne, a'e je pē nupe. Ymā 'ā mama'e tywera ete peapo rakue. A'ere pēē 'awamū Jejui Kristu 'ga ree pejemogypyk. A'eramū pēē 'awamū mama'e tywera apou'jape'ema pejemogyau. ¹⁰'Awamū pejemujat Kristu 'ga ree. A'eramū pēē 'awamū ymāwarera mama'e tywera apoawer awi pejeateeramū futat. Peje pejemu'jau 'awamū Jejui Kristu 'ga ree. A'eramū Janeruwarete 'ga mama'e apoukaa pē nupe wemifutar imū. Oje'jawe 'ga pē mogyau mama'e esagea etee iapoukaa pē nupe. Oje'jawe pēē mama'e aporamū 'ga ojekwaap katu katuukaa pē nupe. Aipoa 'ga afutat. ¹¹'Ga 'jawe ete mama'e apoaramū jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe futat. Ore judeuramū, pēē judeue'emamū, imojewagipyra 'gā, imojewagipyre'ema 'gā, tapy'lyja 'gā, towajat tesirūmera 'gā, o'wyriara upe te oporowyky ma'e 'gā, ojeupe te oporowyky ma'e 'gā. Mīmeramū nipo jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe etee futat. A'eramū jane “najanepytuna rūi 'ga”, 'jawe'em jarejeamutee 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga remiayuwamū jane jareju'jaju'jawe etee futat. Kristu 'ga janejat pāwē pāwēa futat. 'Ga etee te jane apyraap.

¹²Ymā we te 'ā Janeruwarete 'ga poromutaramū pē nee rakue. 'Ga 'ā pē mū'jāu wemiayuwamū pē mogyau rakue. A'eramū ki pēē nanē pejepota'wa esageramū pejeeue pejemogyau 'ga 'jawe etee futat. Pejemuaēma pejeeue. Pejeee etee pejejerowiaraipe'ema pejemogyau. Pejejaite'ema pejeeue.

¹³Mama'e tywera pejejeupe iaporamū pejemara'ne'emamū pejekou pejeeue namutamutat. Pejeateeramū kamēsiete jui. Sā'ā Janejararete 'ga, Kristu 'ga, jane raykae'ema janetywer are, imoira etee jane wi. Jane wi janetywera moir ire 'ā 'ga wea'aru'jawe'emamū futat jane rayka are. A'eramū ki pēē nan tee futat, 'ga amū mama'e tywera pejejeupe iapo re, pejejea'are'emamū au'jeteramū 'gā nayka are.

Pejejeateeramũ kamẽsiete futat 'gã nayka awi. Pejejea'aru'jawe'emamũ futat ee nũ. ¹⁴Nan pejemogya esage futat. A'eramũ je 'awamũ 'jau'japa pẽ nupe nũ. Pẽpota'wa esage pejejeue. A'eramũ pẽẽ nanuara apo re pejejemogyau majepe 'yweteewara 'jawe futat. ¹⁵Ymã we te 'ã Janeruwarete 'ga pẽ pyrũĩ rakue. "Tamopota'waukat 'gã ajaupe 'jau", 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ga pẽ pyrũmũ ojeupe rakue. Werowiarãmũ Kristu 'ga pẽ mopota'waukaa pejejaupe, pẽ mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejejemogyau majepe 'yweteewara 'jawe futat. Pejejeupe Jarejuwarete 'ga remiapofer are 'ga muorypa pejejemogyau. ¹⁶Kristu 'ga je'eg are pejejea'aramũ pejejemogyau 'eramũ nipo pẽneapyo futat 'ga 'eawer are. A'eramũ pẽẽ pejejamu'jau 'ga pejemu'eawer are. Pemarka'ag ki 'ga 'eawer imũ etee futat. Marakau futar iki 'ga remiapofera pemome'u 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga muorypa 'ga marakau futat pejejemogyau. Pejejeupe 'ga remiapofer are 'ga muorypa a'jea futat. ¹⁷Jejui 'ga remiayuwamũ pẽẽ. 'Ga futat Janejararetea. A'eramũ ki mama'ea peapo esage etee pejejemogyau 'ga ree. Peoporogya esage nanẽ ki pejejaupe 'ga ree nũ. 'Ga futat jane mota'waukaa 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ pẽẽ 'ga ree Jarejuwarete 'ga muorypa pejejemogyau 'agamũ.

Pejemogy esage 'ga upe

¹⁸A'eramũ ki pẽẽ kũjãmeramũ, imen ma'eramũ, pejeapyakau pejemena je'eg are. Kristu 'ga remiayuwamũ pẽẽ. 'Ga futat aipoa futaa. ¹⁹Emireko ma'eramũ ki pẽẽ pejepeporomutaramũ pejejemireko are. Peje'eg ywyrafen kasi pejejemireko upe ne.

²⁰Kunumĩnamũ nanẽ pẽẽ pejejara 'gã je'ega renupa etee pejejemogyau. Kristu 'ga remiayuwamũ pẽẽ. A'eramũ pẽẽ pejejara 'gã je'ega renupa Jarejuwarete 'ga muorypa. ²¹Pẽẽ nanẽ ki ta'yriaramũ pejeje'eg esage etee pejeja'yra 'gã nupe. Ojeupe peje'eg esage'emamũ pẽna'yra 'gã nuapoi futari mama'ea pẽnemifutar imũ ne. 'Gã norywa mateepapa etee ne.

²²Pẽẽ mũ nipo pejepeporowykyau pejejerekwara upe. A'eramũ ki pẽẽ pejejerekwara 'gã je'ega renupa. 'Gã amũ nipo oporowykyau esage werekwara 'ga reape etee. Werekwara 'ga remiesaga tywi nipo 'gã oporowykyau esage'em. A'ere kasi nanarũĩ peapo ne. Pejejepyri pejejerekwara 'ga reko'e'emamũ nanẽ ki pẽẽ mama'e apou esage pejejerekwara 'ga 'eawer imũ etee futat. Pekwaap 'ã Jarejararete 'ga Jejui Kristu 'ga. A'eramũ pẽẽ pejepeporowykyau esage 'ga muorypawamũ. ²³Pejepeporowykyau esage futat pejejemogyau. Napejejerekwara 'ga upe etee rũĩ peporowyky. Nanuaramũ Jarejararete 'ga upe nanẽ futat peporowyky. Ma'eramũ 'ã je 'i pẽ nupe: Peoporowyky esage ki, je 'i pẽ nupe. ²⁴Pẽoporowyky esage resag ire Janeruwarete 'ga pẽ mepyi pẽoporowyky esageawer are. Aipoa pekwaap. Kristu 'ga 'ã Janejararetea. A'eramũ Janeruwarete 'ga u'eawer imũ etee futat pẽ mepyau esage Kristu 'ga upe pẽoporowyky esageawer are. ²⁵Mama'e tywera apoara 'gã nanẽ nipo Janeruwarete 'ga imepyau pãwẽ pãwẽ 'gã nemiapoferarũ'e'awer imũ etee futat, 'gã nerekou tyweaete nipo 'ga 'gã nemiapofera tywer are.

4 ¹Pëẽ mũ pejejeupe oporowyky ma'e 'gã nerekwara. Pejejeupe oporowyky ma'e 'gã nerekou esage. Mama'e monou 'gã nupe, pejajakate'eme'emamũ futat. Mama'e pyu 'gã tywe'emamũ pëẽ mama'e monou 'gã nupe. 'Gã jararete 'ga pëjara nanë futat 'ga nũ. 'Ga 'ã Jejui Kristu 'ga. Ywag ipe 'ga reni. Ojejukau esage 'ga pë nee nanë nũ. A'eramũ ki pëẽ pejejejukau esage pejejeupe oporowyky ma'e 'gã nee 'ga 'jawe. Aipoa esage 'ga upe.

'Gã neko are 'gã mu'akwaapawet

²A'ere 'awamũ je 'i Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ juejue pë nupe. Jarejuwarete 'ga upe pejeporogytau kasi pënea'at mama'e mũ ree te ne. 'Ga muorypa nanë pejejeupe 'ga remiapofer are nũ. ³Je ree nanë pejeporogytau 'ga upe nũ. Moromunepawa pype je reni. Kristu 'ga mome'u jereko are 'gã je munewi je mÿina. Ymã te 'gã naeapyoi Kristu 'ga ree rakue. A'ere 'awamũ je 'gã mueapyoi 'ga ree. A'eramũ pëẽ pejeporogytau 'ga upe je ree. “Erooukat 'gã amũ Paulo 'ga pyri, ki Ku'jyp. Nokwaawi we 'gã Kristu 'ga porogytafera. A'eramũ ene 'gã nerawaukaa 'ga pyri. Ojepyri 'gã oramũ Paulo 'ga Kristu 'ga porogytafera tomome'u 'gã nupe 'jau”, pe'je ki 'ga upe je ree. ⁴“Epoat Paulo 'ga Kristu 'ga mome'wau katu katuukaa 'gã nupe”, pe'je ki 'ga upe je ree. Teporomome'ukatuweramũ Kristu 'ga mome'u are 'gã nupe. A'eramũ je a'eramũ “Pejeje'ega pemono 'ga upe je ree”, 'jau pë nupe.

⁵Pejejemogyau esage nanë ki Kristu 'ga rerowiare'ema 'gã pype nũ. Pejenosi awi Jejui 'ga mome'wau 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. 'Gã pyri pejejemogyau pëẽ 'ga mome'wau futat 'gã nupe. A'ere ki pëneapyo ra'ne 'gã neko are. 'Gã neko esageramũ tãmëjë ki Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe. Kasi a'e pe 'gã pëpy'aetũjaiw ine, Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe ne. ⁶'Gã nupe 'ga mome'wau pëẽ al'jeteetewi futat 'ga mome'wau 'gã nupe. A'eramũ te nipo 'gã wapya mÿi pënemimome'u are. A'eramũ nipo 'gã oporonupa pënemimome'u are pë nupe. A'eramũ taetu pëẽ pejejeupe ee 'gã poronuwamũ 'ga mome'wau esage etee futat 'gã nupe. Nan iki Kristu 'ga pemome'u erowiarukaa 'gã nupe.

^{7,8}Tikiku 'ga nipo je omono pë pyri, pë nupe temome'wawamũ. Tikiku 'ga Kristu 'ga rerowiaara 'ga futat. A'eramũ 'ga janerewirera 'jawe futat. Orejekoty'aawarete 'ga futat. Jarejararete 'ga upe oreporowyky irũ 'ga futat. Pë pyri je 'ga monoi temome'wawamũ pë nupe. Kristu 'ga ree etee pë mojemogypygyukaawamũ nanë je 'ga monoi pë pyri nũ.

⁹Onesimu 'ga rupi je 'ga monoi pë pyri. Onesimu 'ga nanë janerewirera 'jawe futat nũ. Jeporomutat je 'ga ree 'ga rekoramũ. Pë'wyr awi futat 'ga ruri je pyri rail'i. A'eramũ nipo 'gã 'au ojeapo ma'efera mome'wau pë nupe.

¹⁰Aristaku 'ga ako 'au moromunepawa pype je pyri. Oje'ega 'ga werooukat pë nupe, pë futaawamũ. Maku 'ga nanë oje'ega rerawaukaa pë nupe nũ. Maku 'ga Panape 'ga rewirera 'ga. Sooko je ako teje'ega rerooukara pë nupe 'ga ree ikue. “Pejejepyri Maku 'ga oramũ ki peroo esage 'ga pejejepyri”, 'jau je ako teje'ega rerawaukaa pë nupe 'ga ree ikue. 'Ga futat nanë oje'ega werooukat pë nupe nũ, pë futaawamũ nũ. ¹¹Josue Justo 'ga nanë oje'ega

werooukat pẽ nupe pẽ futaawamũ. Aristaku 'ga, Maku 'ga, Josue Justo 'ga. Mĩmera 'gã judeua futat. Kristu 'ga ree 'gã jemogypygyĩ ajemogyau. 'Gã futat jejuru irũnamũ ajemogyau Kristu 'ga mome'wau je 'jawe pẽ nupe. “Pe'je pejemogyau Ku'jywa 'ga remiayuwamũ”, 'jau 'gã 'gã nupe, jeje'egawa rupi etee futat. “Ku'jywa 'ga jane'wyriraretea futat”, 'jau 'gã ajemogyau 'gã nupe je'eawera 'jawe etee futat. A'ea je maku'iu 'gã nee. A'ere 'gã etee'i je poari Kristu 'ga mome'wau je pyri. Amumera 'gã judeue'ema 'gã jejuru irũa.

¹²Epafrasi 'ga nanẽ oje'ega werooukat pẽ nupe, pẽ futaawamũ.

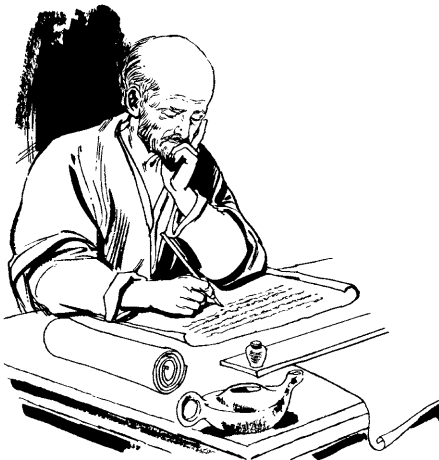
Pẽ'wyr awi 'ut ma'efera 'ga futat. Kristu 'ga upe 'ga porowykyi ore pyri. Jarejuwarete 'ga upe 'ga oje'ega monoi akou pẽ nee jepi. “Epoat ejemiayuwa 'gã, Korosi pewara 'gã. Ejerowiarukat tãmẽjẽ 'gã nupe. Ejemifutar are 'gã emueapyo”, 'jau 'ga akou Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee. ¹³Oporomutaramũ 'ga pẽ nee. Laodiceja 'jaw ipewara 'gã nee, Ieroporisi 'jaw ipewara 'gã nee. Mĩmera amunawa pypewaramũ 'ga poromutaramũ pẽ nee. A'eramũ 'ga oje'ega monou Ku'jywa 'ga upe pẽ nee akou. Jeremianuwamũ futat 'ga oje'ega monoi 'ga upe pẽ nee. A'eramũ je 'ga 'eawera kwaapa.

¹⁴Morofuanugara 'ga, Luka 'ga, nanẽ oje'ega rerawaukaa pẽ nupe, pẽ futaawamũ. Luka 'ga janejekoty'aawaretea. Demas 'ga 'jau oje'ega rerawaukaa pẽ nupe, pẽ futaawamũ.

¹⁵A'eramũ ki pejewau Laodiceja pe jee. “Paulo 'ga oje'ega werurukat pẽ nupe, pẽ futaawamũ”, pe'je ki jarejewirera 'gã nupe pejewau jee. Jarejenyra 'gã nupe nanẽ ki pe'je nũ. Nifa eẽ upe nanẽ aipo 'jau nũ, eẽ rog ipe ajatyka ma'e 'gã nupe nanẽ jeje'ega mome'wau nũ. ¹⁶Jeremimonofera ka'arana mogyta re pẽẽ erawaukaa 'ga amũ upe, Laodiceja pewara 'gã nupe nanẽ imogytaukaa nũ. 'Gã nupe jeremimonofera ka'arana nanẽ pẽẽ imogytau pejejuemianuwamũ nũ.

¹⁷Akipu 'ga upe ki pe'je jee: “Janejararete 'ga futat 'ã ene moporowykyukat ojeupe rai'i. A'eramũ ene ejeupe 'ga remiapoukarera etee futat iapoupap 'ga upe, e'i Paulo 'ga enee rai'i”, pe'je ki 'ga upe jee.

¹⁸Teje'ega je akwasiarukat ka'aran are 'gã amũ nupe tejee. A'ere je futat amũ kwasiari inuga pẽ nupe. Pauloramũ je teje'ega monou pẽ nupe pẽ futaawamũ 'ea je ikwasiaa ka'aran are. A'eramũ pẽẽ jeremikwasiarera resaka. “Paulo 'ga futat okwasiat imua janee rai'i”, 'jau pẽẽ pejejaupe jeremikwasiarera ka'arana ruwamũ.

(Korosi 4.18)

Moromunepawa pype je reni. A'eramũ pẽẽ pejejea'aramũ pejejemogyau je ree. Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou pejejemogyau je ree. Jarejuwarete 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat. Kweramũ jeje'ega pẽ nupe.

1 Tesarũn

Paulo 'ga Silasi 'ga retee awau watau kwe pe amunawa tesirũmera pype. A'ere 'gã kwa 'gã kwawi etee amunawa mũ pyu. Awau 'gã Tesarũn ipe etee opytau. Muapyra morowykye'ema magwapa. A'e pe Paulo 'ga Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. A'eramũ 'gã kwaiwete 'ga remimome'u rerowiaa. A'eramũ 'ga renupara 'gã ajemogyau Jejui 'ga rerowiaaramũ.

A'eramũ erowiare'ema 'gã ajuerekoayau 'gã nee. “Ma'ja are 'gã Paulo 'ga rerowiaa 'ũ? 'Gã tete 'ã oo ekoete ajemogyau Paulo 'ga remimome'u rerowiaaramũ a'i kũi”, 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã a'eramũ Paulo 'ga pyyg are afuweramũ. A'ere 'gã Paulo 'ga nuesagi rakue. A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã Paulo 'ga moka'jamukaa pyytunimũ. “Ere ewau ore wi nũ”, 'jau 'gã 'ga upe, 'gã 'ga a'gwau Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã nui.

A'eramũ 'gã a'eramũ awau'jape'ema aipoa amunaw ipe. Ka'arana etee 'ga imonou ikwasiaa 'gã nupe. “A'jea futar iki Jejui 'ga perowiat rai'i”, 'jau 'ga imonou ikwasiaa ka'aran are 'gã nupe rakue.

1 ¹ Ka'arana je akwasiat Tesarũn ipewaramũ pẽ nupe. Jejui 'ga rerowiaara 'ã pẽe, Jarejuwarete 'ga remiyuwa pẽe. Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga remiyuwa nanẽ pẽe nũ. A'eramũ je ka'arana kwasiaa pẽ nupe. Je 'ã Pauloa. Silasi 'ga, Timoteo 'ga. Mĩmera 'gã ako 'au je pyri. A'eramũ ore ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe pẽ mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are.

Jarejuwarete 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat. Pẽ mopy'ata'waa nanẽ je ifutaa nũ.

'Gã nee Jarejuwarete 'ga muorypawet

^{2,3} Jarejuwarete 'ga upe ore oroje'ega monoi pẽ nee jepi. Oreku'ia ore rerekou pẽ nee. A'eramũ ore 'jau Jarejuwarete 'ga upe: “Oreku'i ore Tesarũn ipewara 'gã nee”, 'jau ore 'ga upe jepi. “'Gã 'ã ene rerowiat tãmẽjẽ ajemogyau. A'eramũ 'gã mama'e apou enej'e'eg imũ etee futat”, 'jau ore 'ga upe jepi. “'Gã 'ã iporomutat ene ree nanimenime. A'eramũ 'gã eneporowykya etee iapou”, 'jau ore 'ga upe jepi. “Jejui 'ga rura 'gã wapesak ajemogyau. A'eramũ 'gã opoire'ema ene wi. Ene rerowiare'ema 'gã amũ 'gã nerekou tyweaete agawewi. A'etea 'gã nopoiri ene wi. Ene rerowiat ete tãmẽjẽ 'gã ajemogyau”, 'jau ore 'ga upe oroje'ega monou, pẽ mome'wau jepi. A'eramũ ore araku'iramũ arakou pẽ nee jepi.

⁴ Pẽe 'ã a'jea futat orerewirera 'jawe oree. Kũjãmeramũ pẽe pejejemogyau orerenrya 'jawe oree. Jarejuwarete 'ga remiyuwamũ pẽe pejejemogyau.

A'eramū 'ā pēē pejejemogyau orepytuna 'jawewaramū ore. A'jea futat Janeruwarete 'ga poromutaramū pē nee. A'jea futat 'ga pē pyrūi pē mogyau wemiayuwamū rakue. A'ea jane sikwaap. ⁵Ymā ako ore oi morogyta esage mome'wau pē nupe ikue, Jejuī 'ga mome'wau pē nupe ikue. “Jejuī 'ga 'ā Janeruwarete 'ga ra'yraretea. 'Ga amanū janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe rakue”, 'jau ako ore 'ga mome'wau pē nupe ikue. “Je katu'og ape, ojeupe 'eramū 'ga pē katu'ogi pē mogyau wemiayuwamū”, 'jau ako ore pē nupe ikue.

Naoroporogyta etee rūi ako ore arawau pē nupe ai'i. Jarejuwarete 'ga remiapoā we futat ako ore esaukaa. Mama'ea ako ore iapou 'ga pājē mū etee pē neape ikue. Ore a'jea futat orokwaap, “ga pājē mū ore mama'e apoi” 'e kwaapa. “Janeruwarete 'ga jane katu'oga afutat” 'ea nanē ore ikwaapa nū. A'eramū 'ā pēē 'ga rerowiaa pejejemogyau. Arako esage ako ore pē pype ikue. Orereko esagea 'ā pekwaap. Au'jete ore resak pejepe. ⁶A'eramū ako pēē pejejemogyau esage ore 'jawe ikue. Jarejararete 'ga ree nanē pejejemu'jau nū.

Pejejeupe Jejuī 'ga rera mome'turamū ako pejeku'iramū pejejemogyau ee ikue. A'ere 'gā amū Jejuī 'ga remiayuwamū pē nekoramū pē nerekou tyweaete. Jejuī 'ga rerowiare'ema 'gā pē nerekou tyweaete agawewi. A'etea pēku'i etee futat pejejemogyau oreje'eg are. Janeruwarete 'ga 'Agesagea pē nerekou pē maku'iukaa etee futat. ⁷A'eramū 'ā Masetoni ywy pewara 'gā pēneko esage resaka 'ā rai'i. Akaja ywy pewara 'gā nanē 'ā esaka nū. Pēnemiaoā 'gā wesak. Pēnemimome'ua nanē 'ā 'gā enupa nū. A'eramū 'gā, Jejuī 'ga rerowiaara 'gā mama'e esage apou pē 'jawe. ⁸Jejuī 'ga je'ega pemome'u pejejemogyau. A'eramū 'ā pēnemimome'ua okwasi'wasi'wau Masetoni ywy pewara 'gā nupe. Akaja ywy pewat, amunap tesirūmera pypewat. Mīmera 'gā nanē 'ā enupa rai'i nū. 'Awamū Tesarūn ipewara 'gā amū Jejuī 'ga rerowiaa 'ea awau okwasi'wau amunawa moymoyka. A'eramū ore a'eramū pē mome'wawe'em 'gā nupe. “Okwaap futat na'gā 'ā ne'ā”, 'jau ore arajaupe. ⁹Gā we futat pē mome'u ore. “Awamū Tesarūn ipewara 'gā Jejuī 'ga rerowiaara futat”, 'jau 'gā ore. “Ymā te 'gā nokwaawi futari Jarejuwarete 'ga ikue. Jejuī 'ga nanē 'gā ikwaape'ema nū. Maira'me a'agawa 'gā imuorypa erekou jepi. A'ere ako ereo peu 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga ree. Jejuī 'ga nanē ako ene imome'wau 'gā nupe ikue”, 'jau 'gā ore imome'wau. “Eneje'ega renupawe 'gā amū opoia maira'me a'agawa rerowiar awi. A'eramū 'gā Jejuī 'ga rerowiaaramū ajemogyau nū. Jarejuwarete 'ga etee 'gā amuoryp 'awamū”, 'jau 'gā pē mome'wau ore. ¹⁰“Tesarūn ipewara 'gā Jejuī 'ga rura wapesak ajemogyau, Jarejuwarete 'ga ra'yrarete 'ga rura rapesaka ajemogyau”, 'jau 'gā ore pē mome'wau ai'i. “Ga manū re Janeruwarete 'ga Jejuī 'ga moferapa rakue nū. A'eramū 'ga anure 'ua werowiaaramū jane rerawau jane mogyau ywag ipe ojeypyri, 'jau Tesarūn ipewara 'gā ore imome'wau”, 'jau 'gā pē mome'wau ore. “Anure te nipo ajee Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gā jerekoukat tyweri futari 'ga upe, wapyae'emawer ipe etee futat nipo 'gā ojemonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga upe. Wa'yra 'ga rerowiaaramū te nipo ajee 'ga najane rereko tywera'uweri, 'jau Tesarūn ipewara 'gā amū ore”, 'jau Masetoni ywy pewara 'gā pē mome'wau ore.

Jarejuwarete 'ga remiapofer are 'gã muea'aawet

2 ¹Naoroo tee rūi ore pē pyri ikue. Pēē 'ã ako Jejui 'ga perowiat 'ga renupa ypy we ikue. ²Pē pyri oroo enune ore arawau ajepeja amunaw ipe ra'ne, Firiposi pe ra'ne arawau ikue. A'e pe peuwara 'gã ore munepa, ore mÿina moromunepawa pype. Ore kurapa nanē 'gã kypyre'emete nū. Ore rerekou tyweaete agawewi futat 'gã. A'etea ore norokyjei futari arawau Jejui 'ga mome'wau pē nupe. A'eramū ako ore orojewi 'gã poir ire arawau pē pyri ikue. Janeruwarete 'ga ore mogyjaukare'ema futat. A'eramū ako ore arawau Jejui 'ga mome'wau. 'Ga rera renupawe ako pēē 'ga rerowiaa ikue. A'ere ako je 'i ko: “Naoroo tee rūi ore pē pyri”, je 'i ko. ³“Pe'je pēē Jejui 'ga rerowiaa”, 'jau ako ore pē nupe arakou ikue. Nore'mea'uweri ore pē nupe. A'jea futat ore 'ga mome'ui pē nupe. Namama'e tywera rūi te 'ã ore oromome'u pē nupe ikue. 'Ga kwaawukaa te ako ore oi pē nupe ikue. Mama'e esagea etee 'ã ore imome'wau pē nupe. ⁴Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee ako ore Jejui 'ga mome'wau ikue. Janeruwarete 'ga te ako ore mogy omome'waramū pē nupe ikue. 'Ga muorypawamū te 'ã ore iapoi. Natesirūmera 'gã muorypawamū rūi te 'ã ore iapoi. Ku'jywa 'ga ore kwaap katu katu futat. “Je futat tāmējē 'gã na'e. Mama'e a'jea etee futat 'gã omome'u ra'e”, 'jau Janeruwarete 'ga oree.

⁵Nore'mea'uweri ako ore arawau pē nupe ai'i. “Pēē pēnesagesage ra'e”, 'jawe'em ako ore pē nupe ikue. Nananuara rūi ako ore imome'wau pē nupe orojee pēporomutaawamū ikue. A'jea futat ako ore oi Jejui 'ga mome'wau pē nupe ikue. Naka'aranūū are rūi ako ore oi oroporogytau pē nupe ikue. Jejui 'ga mome'wau te ako ore oi pē nupe ikue. Janeruwarete 'ga ore kwaap katu katu futat. ⁶“Pēē 'ã pēnesagesage, pe'je oree”, naru'ei ako ore pē nupe ikue. Tekotee 'gã nupe nanē ako ore aipo 'jawe'em ikue nū. Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat ore oi Jejui 'ga mome'wau pē nupe. ⁷Ore 'ã Jejui 'ga remimonofera futat. A'eramū ore “mama'ea peapo amū oree”, 'jawarū ore pē nupe numiamū. A'ere ako ore aipo naru'ea'uweri pē nupe ikue. Sã'ã kūjã wa'yra pita'gĩ are ijejukaa. Wa'yra upe mama'e murukare'ema ojeupe. Nan tee futat ore jejukai pē nee. ⁸Oreporomutat wejue ore pē nee. Ma'eramū 'ã ore Jejui 'ga mome'ui pē nupe. Aruapisi are ifuwet ma'e 'gã nesaka miamū amunipo 'ã ore noropoiru'uweri futari Jejui 'ga mome'u awi pē nupe. ⁹Pē pype arakou ako ore oroporowykyau arakou ikue. Au'jeteramū ako ore oroporowykyau arakou ikue. Wyra pirera ore iapou 'logamū. A'eramū ore ime'ega ka'aranūū are ojeupe. A'eramū ako ore “ka'aranūū pemut ape oree”, 'jawe'em arakou pē nupe ikue. A'eramū ako ore Jarejuwarete 'ga je'ega etee imome'wau pē nupe ikue.

¹⁰Pē pype arakou ako ore mama'e tywera apowe'em ikue. A'jeteetewi arajemogyau Jarejuwarete 'ga upe pē pype ikue. A'eramū tekotee 'gã ore ago'wawe'em. A'ea pekwaap. Janeruwarete 'ga nanē ikwaapa nū. ¹¹Sã'ã ae kūima'eramū wa'yra mu'ea mama'e apo are. Nan tee futat ore pē mu'ei ee. ¹²“Pepoit kasi Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. 'Ga remifutar

imũ etee mama'ea peapo pejemogyau”, 'Jau ako ore pẽ nupe ikue. “Peko esage ki 'ga upe. 'Ga muorypawa etee iapou pejemogyau”, 'Jau ako ore pẽ nupe ikue. 'Ga 'ã pẽ mũ'ẽ ojeupe wemiayuwamũ. Anure nipo 'ga pẽ monou pẽ mogyau ojepyri. Peu futat nipo pẽẽ esage ma'e 'ga resaka. A'eramũ ore 'ga remifutar imũ etee mama'e apoukaa pẽ nupe.

¹³Pẽ pyri arakou 'ã ore Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau pẽ nupe jepi. A'eramũ ako pẽẽ erowiaa pejemogyau ikue. A'eramũ pẽẽ 'Jau pejejaupe: “Nakũima'e tee 'ga je'ega rui futat ra'e. Janeruwarete 'ga je'ega futat ra'e”, 'Jau ako pẽẽ pejejaupe ikue. A'eramũ ako pẽẽ 'ga rerowiaa. Oje'ega renuwamũ 'ga 'ã pẽ katu'oka oje'jawe. Pẽ muea'aa oje'jawe mama'e are. A'eramũ ore 'Jau Jarejuwarete 'ga upe: “Au'jete eje'ega ererowiarukat 'gã nupe”, 'Jau ore 'ga upe pẽ nee jepi. ¹⁴Jejui 'ga rerowiaaramũ pẽ nekoramũ, pẽpytuna 'gã, 'ga rerowiare'ema 'gã pẽ nereko tyweretei rai'i. A'ere napeu etee rui 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerowiaara 'gã nereko tyweretei. Judeja ywy pe nanẽ futat 'gã iapoi rai'i nũ. ¹⁵Ymã te judeu ypy 'gã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisau rakue. 'Awamũ 'ã 'gã Jejui 'ga miamũ ijukau rai'i. Janejararete 'ga 'gã ijukau rai'i nũ. Ore nanẽ nũ. Ore nanẽ 'gã ore mujãnukaa pe awi, Jerusareg awi. Peu 'gã ore momytaukare'ema. Aipo apoara 'gã Jarejuwarete 'ga mamara'neukat ojee. ¹⁶A'ere 'gã judeue'emamũ pẽ nupe Jejui 'ga mome'u awi ore momig awi afuweramũ numiamũ. A'ere aipo 'ga Janeruwarete 'ga mamara'neukareteetei ojee. A'eramũ 'ga 'awamũ 'gã nerekou tyweaete ee.

Paulo 'ga 'gã nesaga'upa

¹⁷Orojot ete ako ore pẽ nui ikue. Pẽ pyri orepytaweramũ numiamũ. A'eramũ ore aru'arasigamũ arajemogyau pẽ nee orojea'aramũ. “'Gã pyri soo 'Jau”, 'Jau ore arajaupe numiamũ. ¹⁸“Soo 'gã nesaka 'Jau”, 'Jau'Japa je tepytuna 'gã nupe jepi numiamũ. A'eramũ ore oro'wya jepi numiamũ. A'ere nanẽwẽjẽmĩ. Mama'eukwaawa 'wyriara nore monoukari ete nipo 'ã.

¹⁹Jejui 'ga rerowiaaramũ pẽẽ 'ã ore maku'iu. Jejui 'ga ruramũ nipo ore arawau 'ga pyri. A'eramũ nipo ore 'Jau 'ga upe: “Tesarũn ipewara 'gã nupe ako ore ene mome'ui ikue. A'eramũ 'gã ako kwaiwete oreje'ega rerowiaa ikue. A'eramũ 'gã ajemogyau ene rerowiaaramũ. 'Gã 'ã ene rerowiat nanimenime ajemogyau”, 'Jau nipo ore 'ga upe, 'ga pyri oroo re. A'eramũ nipo 'ga 'Jau oree: “A'Jea. Jeporowykya peapo esage, je'eawer imũ etee ra'e. A'eramũ je tekui'iramũ tekou pẽ nee. Au'jete peapopap je'eawer imũ etee rakue”, 'Jau nipo 'ga oree, ojepyri ore oramũ. ²⁰Nitywi 'gã amũ ore maku'iu pẽẽ 'jawe. Pẽ nee ore jerowiari arajemogyau.

3 ^{1,2}Orereaitepaw ore pẽ nee pẽnera renupe'ema. Oreporesagiwer ore pẽ nee numiamũ. A'ere ore norooarũi. A'eramũ ore pẽ nesaga'upa arakou. A'eramũ ore Timoteo 'ga etee imonou imoporogytaukaa pẽ nupe. “Simono ene 'gã nesaka jarejee 'Jau”, 'Jau ore 'ga upe ai'i. “Au toropyta Atenasi pe ene rapesaka 'Jau”, 'Jau ore 'ga upe. Timoteo 'ga orerewirera 'jawe. Jarejuwarete 'ga

porowykya 'ga wapo ore pyri ikue. Jejui 'ga mome'wara 'ga ore 'jawe. A'eramū ore a'eramū 'ga monou 'ga moporogytaukaa pē nupe. “Tesarūn ipewara 'gā te 'ā Jejui 'ga werowiat. A'ere 'gā ināinānī'i etee Jejui 'ga kwaawi. A'eramū ene ewau 'gā mu'jau esagesage 'ga ree. A'eramū 'gā ajemogyau erowiaa a'jea futat”, 'jau ore Timoteo 'ga upe ai'i. “Pepoir awi Jejui 'ga rerowiar awi, 'jau ki ene 'gā nupe”, 'jau ore 'ga upe. ³“Pejereko tywereteramū miamū kasi pepoit Jejui 'ga rerowiar awi ne, 'jau ki ene 'gā nupe”, 'jau ore 'ga upe. “Jejui 'ga rerowiaara 'ā jane. A'eramū 'gā amū jane rerekou tyweaete. Sā'ā ae yara mura imomora 'y pe esaga, ijerewa resaga. Nan tee futat Janeruwarete 'ga jane rereko tywerukari 'gā nupe. Taesak 'gā a'jea futat tejerowiara 'jau kwy, 'jau nipo 'ga jane, 'jau ki ene 'gā nupe”, 'jau ore 'ga upe ai'i. ⁴Pē pype arakou ako ore imome'ui pē nupe ikue. Pē nereko tywerete'emaue ako ore 'jau pē nupe ikue. “Awamū pēē Jejui 'ga rerowiaara. A'eramū nipo 'ga rerowiare'ema 'gā pē nereko tyweaete”, 'jau ako ore pē nupe jepi. A'jea futat ore 'i pē nupe. Ore'eawer imū etee futat nipo 'gā pē nereko. ⁵A'eramū je 'jau tepytuna 'gā nupe: “Maran gatu nipo 'gā jaruete ajemogyawe'em. Mama'eukwaawa 'wyrira nipo 'gā omomoirukat Jejui 'ga rerowiar awi rail'i?” 'jau ore arajaupe. “Simome'u ekoete nipo jane Jejui 'ga 'gā nupe rakue?” 'jau ore arajemogyau pē nupe. A'eramū ore a'eramū kweramū Timoteo 'ga monou pē nesaka kamēsiete imoporogytaukaa pē nupe.

'Gā nera Paulo 'ga maku'iu

⁶A'eramū 'ga awau pē nesaka ikue. 'Awamū 'ga 'ua pē mome'wau oree nū. “Tesarūn ipewara 'gā, Jejui 'ga rerowiaara 'gā ajemogy je 'ga rerowiaa. Nopoiri futari 'gā 'ga rerowiar awi”, 'jau 'ga 'ua pē mome'wau oree. “'Gā ojejuka je ajuee”, 'jau 'ga oree pē mome'wau. “Pē nee nanē 'gā nea'aramū je ajemogyau nū”, 'jau 'ga oree. “Pē nesaga'upa 'gā ajemogyau. Sā'ā pēē 'gā nesaga'uwa. Nan tee futat 'gā jemogyi pē nesaga'upa”, 'jau 'ga oree imome'wau.

⁷'Ga pē mome'ua ore maku'iu pē nee. Mama'e tesirūa te ajee ojeup oree ai'i. 'Gā amū ore rerekou tyweaete ai'i. A'ere a'e pype Timoteo 'ga ruri pē mome'wau oree. ⁸A'eramū pē mome'ua oreku'i mojerana ore ree. 'Ga rerowiarareteramū pejemogyramū nipo oreku'iramū arakou pē nee. ⁹Jarejuwarete 'ga upe ore oroporogytau jepi. “Tesarūn ipewara 'gā, eneremiayuwa 'gā ene rerowiat ajemogyau. A'eramū ore a'eramū araku'iramū arakou 'gā nee”, 'jau ore 'ga upe jepi. ^{10,11}Jarejuwarete 'ga upe oroporogytau arakou. Au'jeteramū oroporogytau arakou. “Tene ore oi peu 'gā pyri 'gā mu'jau esage ene ree”, 'jau ore 'ga upe jepi. “Tojemogyppyk katu katu 'gā ene ree 'jau”, 'jau ore Jarejuwarete 'ga upe. Jejui 'ga janejararetea. 'Ga upe nanē ore 'jau nū. “Ore poar iki pejepe, ore mojewyrukaa 'gā pyri”, 'jau ore 'gā nupe arakou. ¹²Pēporomutat pejemogyau pejejee. Tekotee 'gā nee nanē pēē pejeporomutaramū nū. A'eramū ore 'jau Jarejuwarete 'ga upe arakou: “Iporomutat 'gā ajuee. Ojejuka esage 'gā ajuee. A'eramū ene 'gā poaa 'gā mojejukau esage a'eramū taetu ajuee”, 'jau ore 'ga upe oroporogytau pē nee arakou. Sā'ā oreporomutara pē nee. Nan tee futat pēporomutaramū pejejee.

13“Epoar iki 'gã. Emamuakar iki 'gã mama'e tywera apoukare'ema 'gã nupe”, 'jau ore Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee arakou. A'eramũ 'ga aipo apo re pẽẽ mama'e tywera apo futare'ema. A'eramũ nipo pẽẽ Jejui 'ga ruramũ pejemogyau esage 'ga upe. Anure nipo Janejararete 'ga ojewya wemiayuwa 'gã nerua ojeupi. Aipo 'ara rupi nitywi futari pẽ kwaukaara 'gã amũ.

Jarejuwarete 'ga ki pemuoryp

4 ^{1,2}Pẽ pype arakou ako ore pẽ mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are ikue. “Pejemogyau esage Jarejuwarete 'ga pemuoryp”, 'jau ako ore pẽ nupe ikue. “Ga je'eg imũ etee pẽẽ mama'e apou”, 'jau ako ore pẽ nupe ikue. Pẽnea'ar iki ore'eawer are. “Pe'je pejemogyau Jejui 'ga 'eawer imũ etee futat”, 'jau ako ore pẽ nupe ikue. Jejui 'ga 'ã pẽjararetea. 'Ga futat ako aipo ore mu'eukaa pẽ nupe ikue. A'eramũ ki pẽẽ ore'eawer imũ etee futat pejemogyau esage a'jea futat. 'Ga remifutar imũ etee futar iki pẽẽ mama'e apou 'ga upe. ³Mama'e tywera apowe'em futat. Peko esage a'jea futat 'ga upe. Kũima'eramũ pejekowe'em pejemirekoe'em are. Pejemireko are etee ki peko. Kũjãnamũ nanẽ kasi pejemene'ema peenũii pejejefue ne. Pejemena etee ki pereko. Aipoa esage Janeruwarete 'ga upe.

^{4,5}Kũima'e 'gã nupe nanẽ ore 'jau nũ: Peko kasi Jejui 'ga rerowiaare'ema 'gã 'jawe etee ne. 'Gã 'ã oo akou wemirekoe'ema mue are etee kwe pe watau. Kũjã mue are etee wea'aramũ ajemogyau. A'ere kasi nan peko ne. Pejemireko are etee futar iki pẽnea'at. ⁶'Ga rerowiaaramũ 'ã jane jarejuwireramũ juejue futat. A'eramũ kasi pẽẽ, “Jerewirera 'ga remirekoa te nã'ã re'ã”, pe'je ne, ipojekawe'em erawau pejejau ne. Aipoa apoara 'gã nipo Janeruwarete 'ga erekou tyweaete ee. Aipoa ako ore oromome'u pẽ nupe ikue. A'eramũ ore imome'wau'japa pẽ nupe nũ. ⁷Janeruwarete 'gã jane mũ'ẽ werowiare'ema 'gã nui mama'e tywera apoukare'ema jane, jane mogyau esage wowase. ⁸Najema'ea rũii futat jeje'ega poromũ. Janeruwarete 'ga je'ega te poromũ. Janeruwarete 'ga 'ã jane upe U'agesage muara. 'Ga 'eawera etee 'ã je amome'u pẽ nupe. A'eramũ aipo renupare'ema 'gã Janeruwarete 'ga je'eganupe'ema futat.

⁹Janeruwarete 'ga ako pẽ mu'e pejejee pẽporomutar are ikue. Ma'eramũ 'ã 'awamũ pejejuka esage pejejee pejemogyau. A'eramũ je aipo are ka'arana kwasiare'ema pẽ nupe. ¹⁰Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee pejejejukau esage pejemogyau, Masetoni ywy pewara 'gã nee. A'eramũ ki pẽẽ pejejejukau esage 'awamũ taetu 'gã nee pejemogyau. ¹¹“Pejumuawapir iki pejemogyau 'gã pype. Pẽmara'ne kasi pejejee ne. 'Gã ago'wawe'em 'gã porowyky are. Pejeporowyky etee futat iapou pejejee pejemifutara muawamũ. A'eramũ pẽẽ mama'e renũine'ema pejemogyau 'gã nupe”, 'jau ako je pẽ nupe ikue. A'eramũ ki pejemogyau pejejeupe je'eawer imũ etee futat. ¹²Aipo apo re Jejui 'ga rerowiaare'ema 'gã oporomutaramũ pẽ nee. A'eramũ nipo 'gã 'jau: “A'jea futat Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesageramũ”, 'jau nipo 'gã ajaupe, pẽ nesakawe.

Janejararete 'ga ruap

¹³Awamū ore pē mu'ei amanū ma'efera 'gã nee, Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nee. Pē'arasig kasi pejemogyau 'gã nee ne. Jejuí 'ga rerowiare'ema 'gã 'l'arasig futat ajemogyau. A'ere 'gã nuapesagi Jejuí 'ga rura. A'eramū 'gã a'eramū u'arasigamū futat ajemogyau. A'ere jane naani. 'Ga rura jane siapesak jarejemogyau. A'eramū jane jare'arasige'emamū jarejemogyau. ¹⁴Amanū re 'ã Jejuí 'ga ferawi rakue nū. Oferaw ire 'ã Jejuí 'ga awau ywag ipe rakue nū. A'eramū 'ga amanūu'jape'ema. A'ea 'ã jane sikwaap. Anure nipo Janeruwarete 'ga Jejuí 'ga mojewya 'ga mua 'awa ywy pe nū. Jejuí 'ga 'ua ojewya nū. 'Ga ruwa 'ga 'ga rerowiaara 'gã nerojewyrukaa 'au 'ga upe, amanū ma'efera 'gã nerojewya erua. A'eramū jane a'eramū jare'arasige'emamū 'gã nee.

¹⁵Ojewyr are Janejararete 'ga jane mu'jau. A'eramū 'ã jane ikwaapa. 'Ga jewyawa rupi 'ga rerowiaaramū jane jarewau jarejeupia 'ga rowosōu. Amanū ma'efera 'gã na'ne awau 'ga rowosōu. A'ere imanūe'emamū jane jarewau 'ga repejana 'ga rowosōu. ¹⁶Aipo 'ara rupi Jejuí 'ga ruri ojypa wafukaita wemiayuwamū jane upe. Ywagipewara 'gã 'wyrriara 'ga nanē futat nipo wafukaita nū. A'ere nipo 'ga jumi'aranūū pyi 'gã nupe. A'eramū nipo jane Kristu 'ga rerowiaaramū jarewau jarejeupia 'ga rowosōu. Amanū ma'efera 'gã na'ne 'ga imonou imowywya ywy awi. Ywy awi amū'ē re 'gã awau ojeupia Kristu 'ga repejana. ¹⁷A'ere jane imanūe'emamū jarewau jarejeupia jarejatykau 'gã nee 'ga rowosōu ywasiga pype. Wowosimaw ire nipo 'ga wemiayuwamū jane rerawau erojewya 'Uwarete 'ga pyri. A'eramū jane peu futat jarejemogyau nakwaparimū rūi 'gã pyri. ¹⁸A'eramū pēē pejewau aipo mome'wau 'gã nupe kwe pe. Kasi 'gã jemogyi u'arasigamū 'gã nee ne, amanū ma'efera 'gã nee ne, Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nee ne.

Jejuí 'ga rapesakap

5 ^{1,2}“Maranime sipo ajee Jejuí 'ga ruri werowiare'ema 'gã nerekou tyweaete?” 'Jau nipo pēē pejejaupe. Aipo pe'je kasi ne. “A'e rupi nipo 'ga ruri”, naru'ei ore pē nupe. “Nikwaawi jane 'ga ruawa”, 'Jau ore pē nupe jepi. Sã'ã muna'ywa. 'Oga jara 'ga muna'ywa rura kwaawe'ema. Nan tee futat jane Jejuí 'ga ruawa nikwaawi. ³Owaēm erujewi futat nipo 'ga ruawa upe. A'eramū jane jarejemogy esage are etee futat jarejea'aramū. “Nitywi mama'e tywera jane ree”, 'gã 'eramū nipo iwaēmi erujewi 'gã nereko tyweawa upe. Sã'ã kũjã ka'jame'ema wa'yray awi. A'eramū 'ã ojemouaga etee wa'yray upe. Nan tee futat Jejuí 'ga rerowiare'ema 'gã aipoa 'ara rupi noka'jamarūi wereko tywer awi. Taka'jam 'Jau nipo 'gã ojeupe numiamū. A'ere nipo 'gã noka'jamarūi futari wereko tywer awi. Naako tywet nana'nĩ pype rūi futat 'gã awau poromū.

⁴A'ere pēē Jarejuwarete 'ga pekwaap. A'eramū ki pēē mama'e tywera apowe'em Jejuí 'ga jewyra poromukuran. A'eramū 'ga rura jane mopiryyite'ema. Sã'ã muna'ywa 'ga amū pyyga erujewi 'ga mopiryyja. Nan kasi pejemopiryyjukat

'ga upe ne. Naypytunimū wata ma'e 'jawe rūi pēē. Ypytunimū wata ma'e 'gã nuesagi mama'ea. Jarejuwarete 'ga je'ega kwaapare'ema 'gã ypytunimū wata ma'e 'jawe. A'eramū 'gã mama'e tywera apou akou. Janeruwarete 'ga remiaporama kwaape'ema futat. “Ojewyt nipo Jejui 'ga werowiare'ema 'gã nerekou tyweaete” 'e kwaape'ema. ⁵A'ere pēē nanarūi. Pekwaap futat 'ga je'ega ore 'jawe. A'eramū jane juejue 'ga remiaporama kwaapa, Jejui 'ga jewyra kwaapa. 'Arimū wata ma'e 'jawe jane. Sikwaap jane mama'ea. ^{6,7}A'eramū ore 'jau pē nupe: “Pe'je sajemogy 'ga rapesaka”, 'jau ore pē nupe. “Pe'je sajemu'akwaap mama'e tywera apo awi 'ga rura poromukuran”, 'jau ore pē nupe.

Jejui 'ga rura rapesakare'ema 'gã oset ma'e 'jawe futat ajemogy. Nokwaawi futari 'gã mama'ea. Eawryryp ma'e 'jawe nanē 'gã mama'e kwaape'ema. I'akwaawe'ema 'gã. A'eramū 'gã mama'e tywera apou akou.

⁸A'ere jane nanarūi. 'Arimū wata ma'e 'jawe jane. Jane'akwaap jane. A'eramū ore 'jau pē nupe: “Pe'je sajemogy esage 'ga upe. Pe'je sajemu'akwaap mama'e tywera apo awi”, 'jau ore pē nupe. Jejui 'ga rura poromukuran sirowiat 'ga nanimenime 'jau, janeporomutat 'ga ree 'jau, janerea'at jarejemogyau 'ga ree. Aipo apoaramū jarejemogyau jefaruu 'jawe. Itajuaity rerekwara 'jawe jane jemogyi. Itajuaitya jefaruu wereko imunepa u'yw awi. Opy'apiara munepa. Itaju akagyria nanē imunepa nū. A'eramū u'ywa osowe'em 'ga upe. Ojeafakau etee. Nan tee jane. Jane 'ga rerowiarāmū 'gã amū 'ga rerowiar awi jane momoirukare'ema. ⁹Najane rereko tyweawamū rūi ako Janeruwarete 'ga jane mū'ei 'gã nui ikue. Jane katu'oka te ako 'ga jane mū'ei 'gã nui ikue. Janeruwarete 'ga jane katu'ogukaa Janejararete 'ga upe, Jejui Kristu 'ga upe. ¹⁰Jejui 'ga amanū jane katu'okawamū futat. A'eramū jane a'eramū jarewau 'ga pyri jarejemogyau peu futat nakwaparimū ete rūi. 'Ga jewyre'emauwe jaremanūmū jane jarewau 'ga pyri peu futat. Jaremanūme'ēwe 'ga jewyramū jane jarewau 'ga pyri. ¹¹A'eramū pēē pejewau 'awamū 'ga ruawama mome'wau kwe pe pejejaupe. Aipo mome'ua 'ga rerowiarukaa pejejaupe. Nanuara 'ã pēē iapou pejejemogyau. A'eramū pēē taetu pejejopoa 'ga rerowiar wyyapiukaa pejejaupe.

'Gã neko esage are 'gã mu'akwaapawet

¹²Jejeuwa 'jawe pēē. A'eramū je pē mu'jau mama'e are. Peenup katu katu ki peje'wyriara 'gã je'ega. Janeruwarete 'ga 'gã amū'ē imonou pē nupe pē'wyriaramū. A'eramū pēē 'gã je'ega renupa esage. ¹³Jarejuwarete 'ga je'eg are 'gã pē mu'ei. A'eramū ki pēē 'gã je'eg are pejeapyakau. Pejeporomutaramū 'gã nee nanē nū. Pe'je ki pejejekukau esage 'gã nee, pejemu'jara 'gã nee. Pejamue kasi ne. Pēta'wa ki pejejaupe.

¹⁴Pēē mū peko futat iwewue ma'eramū pejejopype. A'eramū pēē pejeje'ega iwewue ma'e 'gã nupe, 'gã wewue awi 'gã momoia. “Pe'je pejewau pejeporowykyau”, pe'je ki 'gã nupe.

Pēē mū nipo pejejorypawamū pejejemogyau. A'eramū ki pēē aipo 'gã poaa 'gã maku'iu. 'Gã amū nipo Jejui 'ga rerowiaa ināinānī'ī etee. A'eramū pēē 'gã mu'jau

'ga ree, 'ga rerowiar wywapiukaa 'gã nupe. Peje'leg esage ki 'gã nupe najuejue etee. Pemowyrafen kasi pejeje'ega 'gã nupe ne. ¹⁵'Gã amū nipo mama'e tywera apou pẽ nupe. A'ere kasi pejepyk 'ga ree ne. Mama'e esagea etee ki peapo pejejaupe. Tesirūmera 'gã nupe nanẽ mama'e esagea etee pẽẽ iapou nũ.

¹⁶Pẽnoryp ete futar iki pejejemogyau. ¹⁷Au'jeteramū futat pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁸"Au'jete mama'ea eremut jee, ki Ku'ljyp", 'jau ki pẽẽ 'ga upe. Mama'eaya nipo ojeapou pẽ nupe. A'etea ki pẽku'i etee futat. A'ea Janeruwarete 'ga afutat. Jejui Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramū omuorywa Janeruwarete 'ga afutat.

¹⁹Pejejeupe Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'egauwe ki pemojerowiat pejejemogyau. Au'jeteramū nipo 'ga 'Agesage je'ega nepeenuwi. A'eramū noje'egu'jawi pẽ nupe ne. ²⁰Janeruwarete 'ga je mut je moporogytaukaa pẽ nupe, pejejeupe 'ga amū 'eramū ki a'e are peapyaka. ²¹Pejejeupe 'ga amū mama'e mom'e'uramū ki, "a'jea futat sipo aipo 'ga 'ea?" pe'je ra'ne pejejeupe. A'jea 'eramū pẽẽ a'jea futat erowiaa pejejemogyau. Mama'e a'je'ema 'eramū pẽẽ imoka'jama kamẽsiete. NaJaneruwarete 'ga 'Agesagea rūi 'ga mu'eukat. ²²Kwaiwete te 'ã mama'e a'wyre'ema. A'ere kasi peapo amū majepe'i etee miamū futat ne.

²³Jarejuwarete 'ga upe ore 'i: "Emopy'ata'wa Tesarūn ipewara 'gã imogyau", aru'e ore 'ga upe arakou. "Emuesage ki 'gã. Eje'jawe 'gã mogyau esage", 'jau ore 'ga upe arakou. "Ene amuesage re 'gã tifuwet eme mama'e tywera apo are ajemogyau", 'jau ore pẽ nee 'ga upe. "Amuesage re 'gã wesageramū a'jea futat Jejui Kristu 'ga jewyramū. Nitywi futari nipo 'gã tywera 'gã pype aipo 'ara rupi", 'jau ore pẽ nee 'ga upe. ²⁴Janeruwarete 'ga futat 'ã jane mū'ẽ wemiayuwamū. 'Ga 'ã jane muesageu jane mogyau oje'jawe. Nomoka'jami futari 'ga u'eawera. U'eawer imū etee futat 'ga mama'e apou pẽ nupe.

²⁵Orepytuna 'jawe pẽẽ oree. A'eramū ki pẽẽ pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe ore ree.

²⁶Pe'je pejeje'ega Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe jee. "Paulo 'ga oje'ega mua janee: Jaruete te pẽẽ? 'e mua janee", pe'je ki pejejaupe, pejejomana. ²⁷Koa ka'arana ki pemogytaayay futat. Jejui 'ga rerowiaara 'gã nemianuwamū pemogyta, 'jau je pẽ nupe. Aipoa Janejararete 'ga afutat, 'jau je pẽ nupe.

²⁸Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat. Kweramū etee jeremimome'ua.

2 Tesarũn

A'ere Paulo 'ga ka'arana kwasiaru'japa imonou Tesarũn ipewara 'gã nupe rakue. Jejuí 'ga ruaw are 'ga ikwasiaa. A'ere na'ga etee rũi ikwasiari. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

1 ¹Je Pauloramũ ka'arana akwasiaru'jap Tesarũn ipewaramũ pẽ nupe nũ. Jejuí Kristu 'ga 'ã Janejararetea. 'Ga 'ã perowiat pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ pejejemogyau 'ga remiayuwamũ. Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ nanẽ 'ã pejejemogyau nũ. Silasi, Timoteo. Mĩmera 'gã ako je pyri. A'eramũ ore ka'arana monou ikwasiaa pẽ nupe.

²Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejuí Kristu 'ga 'ã Janejararetea. 'Gã nesagea pẽ nerekoa je afutat. Pẽ mopy'ata'waa nanẽ je ifutaa nũ.

Werowiare'ema 'gã nui werowiaara 'gã mojo'okawam

³Pẽẽ 'ã orerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ pẽẽ orerenyra 'jawe. Jejuí 'ga 'ã perowiat pejejemogyau. 'Awamũ taetu pẽẽ 'ga rerowiaa al'jea futat. 'Awamũ 'ã pẽẽ pejejukau esage pejejuee. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee: "Tesarũn ipewara 'gã ene rerowiararetea, ki Ku'jyp. Aipo are oreku'iramũ arajemogyau", 'jau ore 'ga upe. "Ojejukau esage nanẽ 'gã ajemogyau ajuee nũ. Aipoa nanẽ ore maku'iu ore mogyau nũ", 'jau ore 'ga upe arajemogyau.

⁴Jejuí 'ga rerowiaara 'gã pype arajemogyau taetu ore pẽ mome'wau 'gã nupe jepi. "Tesarũn ipewara 'gã Jejuí 'ga rerowiaare'ema 'gã wereko tywerete agawewi. A'etea 'gã nopoiri futari 'ga rerowiar awi. 'Gã nereko tywera Jejuí 'ga rerowiar ywyapiukaa etee te futat 'gã nupe", 'jau ore pẽ mome'wau kwe pewara 'gã nupe, orojerowiaa pẽ nee 'gã nupe jepi.

⁵Pejereko tywera upe pejemouaga resakawe Janeruwarete 'ga 'jau pẽ nupe: "Al'jea futat pẽẽ je rerowiaara ra'e. A'eramũ pẽẽ pejejua futat pejejemogyau je pyri nakwaparimũ rũi futat", 'jau nipo 'ga pẽ nupe. "Anure nipo je rekoi 'wyriaramũ pẽ nupe najuejue etee futat", 'jau nipo 'ga pẽ nupe. "Pejemouag te 'ã pejejemogyau pejereko tywera upe. Nepepoiri futari je rerowiar awi. A'eramũ je a'eramũ pẽ mua tejepyri anure", 'jau nipo 'ga pẽ nupe. Poromũ futat pẽnepya. Al'jea futat 'ga ae mepyi. ^{6,7}Wowase ae majatykaawa 'ara rupi nipo Janeruwarete 'ga ae resaka najuejue etee. 'Ga 'ã ae kwaap katu katu. A'eramũ 'ga werowiaaramũ jane kwaapa. Werowiaaramũ etee nipo 'ga jane monou jane

mogyau ywag ipe ojepyri. A'eramū futat ae awau worrywamū 'ga pyri. Poromū futat janerepya. Werowiare'ema 'gā nanē 'ga ikwaapa nū. Werowiare'ema 'gā 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Poromū futat 'gā nepya. 'Ga 'ā ae kwaap katu katu. A'eramū 'ga a'jea futat ae mepyau aipo pyu.

Anure nipo 'ga Jejuí 'ga mua imojewya esaukaa 'au ywy pewara 'gā nupe najuejue etee. Tata reny 'jawewara pype nipo 'ga 'ua ojewya, ywagipewara 'gā, ipājē ma'e 'gā neewe. A'e pe Janeruwarete 'ga pē nereko tywearera 'gā nerekou tyweaete. A'ere aipoa 'ara rupi pē nereko tywera teepawamū pē nui. ⁸Wemiayuwe'ema 'gā juejue Janeruwarete 'ga erekou tyweaete. “Werowiamū Jejuí 'ga pētywera moia pē nui, pē mogyau wemiayuwamū” 'e rerowiare'ema 'gā nanē Janeruwarete 'ga erekou tyweaete nū. ⁹A'e 'gā nipo 'ga wereko tywet futat imuojere'ema mama'eukwaawa rapyaw ipe. NaJarejuwarete 'ga pyri rūi 'gā awau ajemogyau. Mukuu futat 'gā oi ajemogyau 'ga wi. Esage ma'ea te 'ā Janeruwarete 'ga. Pājēretea futat 'ga 'ā. A'eramū 'ga wemiayuwe'ema 'gā murukare'ema ojepyri. A'eramū 'ga mukuu futat 'gā monou ojewi. Aipo nipo 'ga iapou Jejuí 'ga jewyawa rupi 'gā nupe. ¹⁰Aipo 'ara rupi 'ga remiayuwa 'gā juejue 'jau Jejuí 'ga upe: “Ene etee futat 'ā eneresage. Nitywi futari 'ga amū ene 'jawe. Ene etee futat 'ā pājēretea. Nitywi futari 'ga amū enepājē 'jawe”, 'jau nipo 'gā 'ga resaka. Pēē nanē nipo aipo 'jau 'ga upe nū. Pejejeupe ore Jejuí 'ga mome'uramū pēē 'ga rerowiaa. A'eramū pēē 'ga resag ire aipo 'jau 'ga upe nanē nū.

¹¹A'eramū ore oroje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe pē nee jepi: “Epoar iki Tesarūn ipewara 'gā, ki Ku'jyp. 'Gā 'ā ene rerowiat. A'eramū ene 'gā poaa 'gā mogyau esage ejeupe”, 'jau ore 'ga upe. “Ene 'ā eremū'ē 'gā imogyau eja'yramū. A'eramū ene epājē mū mama'e esage apoukaa 'gā nupe. Epoar iki mama'e esagea taapo 'jau 'jara 'gā”, 'jau ore 'ga upe jepi. ¹²A'eramū nipo pēē 'jau pejejaupe: “Jejuí 'ga 'ā, Janejararetea. Esage futat 'ga tekotee 'gā nesage apyraapa. 'Gā pājēa nanē 'ga wapyraap nū”, 'jau nipo pēē pejejaupe. Pēneko esage resag ire nipo tekotee 'gā 'jau: “Jejuí 'ga wemiayuwa 'gā omogy esage futat. Ojejuka esage Ku'jywa 'ga 'gā nee”, 'jau nipo 'gā pē nesag ire. A'eramū futat nipo pēē Jejuí 'ga futarukaa 'gā nupe.

Mama'e tywera jat

2 ¹Awamū ore pē mu'ei Jejuí 'ga jewyaw are. Ojewya nipo Janejararete 'ga jane majatykau ojee. ²A'ere nipo 'ga jewyr enune 'gā amū 'i pē nupe: “‘Ut ako Janejararete 'ga ikue”, 'jau futatee nipo 'gā pē nupe. A'ere kasi perowiar ine. O'meramū te nipo 'gā 'i. Peapyaka kasi nanuara 'gā je'eg are ne. “A'ea Paulo 'ga okwasiat inuga oree”, 'gā 'eramū kasi peapyaka 'gā nee ne. O'meramū te nipo 'gā 'i. “Janeruwarete 'ga 'Agesagea ore mu'e aipo are”, 'gā 'eramū miamū kasi peapyaka 'gā je'eg are ne. O'meramū te nipo 'gā 'i. Nuri we futat Jejuí 'ga. A'eramū nipo 'ga apoa erujewi janee. ³Pejemoryteeukat kasi 'gā nupe ne. 'Ga jewyr enune nipo 'gā amū opoia Jarejuwarete 'ga rerowiar awi kwaiwete futat. Nooi futari nipo 'gā Jarejuwarete 'ga piara rupi a'eramū. A'e pype nipo kūima'e 'ga amū ojesaukaa ywy pewaramū janee najuejue etee. Mama'e tywera jara 'ga poromū ojesaukaa janee.

Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'erama 'ga futat poromū. ⁴Aipoa kūiima'e 'ga nipo o'meramū ae upe. “Je 'ā pājērete futat. Nitywi 'ga amū je 'jawe”, 'jau futatee nipo 'ga. “Pemuoryp kasi maira mū ne. Ku'jywa 'ga miamū kasi pemuoryw ine. Je etee futar iki je muoryp pejepe”, 'jau nipo 'ga pē nupe najuejue etee. A'eramū nipo 'ga awau Jerusareg ipe miamū futat. Awau nipo 'ga osou Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe wapyka 'gā nowase. “Je 'ā Pēnuwaretea futat”, 'jau futatee 'ga awau ae upe. Aipoa mama'e tywera jara 'ga jesaukar ire te nipo Janejararete 'ga ruri.

⁵Jeje'ega sipo pemoka'jam rakue? Pē pype tekou ako je aipo mome'ui pē nupe ikue. ⁶⁻¹²A'ere 'awamū mama'e tywera apoara 'gā nuri. Ia'wyre'ema 'ga nipo mama'e tywera apoukaa 'gā nupe. A'ere aipo 'ga nikwaapawi we. Mama'e tywera jara 'ga ijesaukariwet 'gā nupe numiamū. A'ere ajepeja 'ga nafutari 'ga jesaukaraia'iwa 'gā nupe. Aipo 'ga 'ā pekwaap. Wemifutara 'ara rupi Janeruwarete 'ga 'ga pe'ai 'awa ywy awi. 'Ga 'ga pe'a re te nipo mama'e tywera jara 'ga 'ua. Ojesaukaa pa futat 'gā nupe amunawa moymoyka awau. Mama'eukwaawa 'wyrira pājē mū mama'e tywera jara 'ga ruri. A'eramū nipo 'ga aeremiapoe'ema apou kwaiwete 'gā nowase. A'ere nipo 'ga o'meramū te 'ga 'i. “Ku'jywa 'ga pājē mū je mama'e apoi”, 'jau futatee nipo 'ga. A'eramū nipo aipo 'ga remiapo resakara 'gā 'jau ajaupe: “Kuu. Ereesak te 'ga remiapofera ra'e? Janeruwarete 'ga remimurera 'ga futat nipo 'ā”, 'jau nipo 'gā ajaupe.

Mama'e tywera jara 'ga nipo o'meramū te e'i akou 'gā nupe. A'eramū nipo mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'erama 'gā wapyakau 'ga je'eg are. Nuapyakai futari 'gā mama'e a'je are rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā katu'oke'ema 'gā mogyawe'em futat ojeypyri. Aipo 'gā wapyaka futat mama'e tywera jara 'ga je'eg are. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: “Nuerowiari wejue 'gā mama'e a'jea jepi. Tene ajeje 'gā 'ime ma'e je'ega etee erowiari ajemogyau”, 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramū nipo 'ga a'eramū 'gā 'me rerowiarukaa aipo 'gā nupe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā 'me are ako ma'e 'gā juejue futat imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Mama'e tywera apoara 'gā nanē 'ga imonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe nū. Aku'iramū akou mama'e tywera apo are. A'eramū 'ga mama'eukwaawa rapyaw ipe 'gā monou 'gā mogyau nakwaparimū ete rūi. Peu futat nipo 'gā ajemogyau tyweaete ojeremamū futat. A'ere mama'e tywera jara 'ga rur ire nipo Janejararete 'ga ruri ojewya nū. Opājē mū futat Jejui 'ga ruri. Wenyfugamū futat 'ga 'ua. Aipoa 'ara rupi Jejui 'ga mama'e tywera jara 'ga jukau opytuu etee futat.

Janeruwarete 'ga remiayup

¹³A'ere pēē Jarejuwarete 'ga remiayuwamū. Ymā we te, ywy apoe'emauwe, Janeruwarete 'ga poromutaramū pē nee rakue. A'eramū 'ga a'eramū pē mū'jāu wemiayuwamū. A'eramū ore 'jau 'ga upe: “Au'jete Tesarūn ipewara 'gā eremū'ē 'gā nui rakue”, 'jau ore 'ga upe. “Au'jete 'gā erekatu'ok rakue”, 'jau ore 'ga upe pē nee. 'Ga je'ega a'jea renupa ypy we futat pēē a'e rerowiaa pejemogyau. A'eramū 'ga U'agesage mua pē nupe pēywytera katu'okawamū.

A'eramũ pẽẽ 'awamũ 'ga remiayuwamũ pejemogyau. ¹⁴Jejuí 'ga ako ore imome'wau pẽ nupe ikue. “Werowiaramũ 'ga pẽ mogyi wemiayuwamũ”, 'jau ako ore pẽ nupe ikue. Ymã ako nepejemogyi Jarejararete 'ga 'jawe ikue. A'ere pẽẽ 'awamũ 'ga 'jawe pejemogy. 'Ga pãjẽa pẽ nerekou, 'ga resagea nanẽ pẽ nerekou nũ. ¹⁵A'eramũ ki pẽẽ oreremimome'ufera renupa katu katu. A'ea a'jea futat. Oreremikwasiarera nanẽ nũ, erowiaa nũ.

¹⁶Janejararete 'ga Jejuí Kristu 'ga jane futarete 'Uwarete 'ga retee. Esage 'gã akou janee. Jane poar iki 'gã jane mamuakaa mama'e tywer awi. Jane poar iki 'gã Jejuí 'ga ruru'jawa rapesaka. ¹⁷Tepẽ maku'i ki 'gã pẽ mogyau. Tepẽ poar iki 'gã mama'e esage apou, pẽ moje'egukaa a'jeteetewi nanẽ nũ.

Pemono ki pejeje'ega ore ree

3 ¹'Awamũ je 'i orojewirera 'jawewaramũ pẽ nupe. Orojenyra 'jawewaramũ pẽ nupe nanẽ je 'i nũ. Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega pemono ore ree. Pẽ pype arakou ako ore Jarejararete 'ga je'ega mome'ui pẽ nupe ikue. Nan futat 'awamũ ore oi kwe pe imome'wau 'gã nupe. A'eramũ pẽẽ 'jau Jarejuwarete 'ga upe: “Paulo 'ga oo kwe pe Jejuí 'ga mome'wau 'gã nupe. Epoar iki 'ga 'ga mome'wau 'gã nupe, amunawa moyka. Ejerowiarukaa kwe pewara 'gã nupe”, 'jau ki pẽẽ 'ga upe pejeje'ega monou ore ree. Takwasí'o ki kamèsíete nanẽ Janeruwarete 'ga rera. Tuerowiar iki 'gã kwaiwete 'ga kamèsíete. ²Kwaiwete te 'ã 'ga rerowiare'ema 'gã. A'eramũ ki pẽẽ pejeje'ega monou 'ga upe je ree. “Ene te 'ã nerepyygukari Paulo 'ga itywet ma'e 'gã nupe”, pe'je ki 'ga upe, pejeje'ega monou je ree. “Ene 'ã Paulo 'ga rereko tywerete are ifuwet ma'e 'gã eremuojet 'ga wi, aipo 'gã iapowe'emauew”, pe'je ki 'ga upe je ree.

³A'ere Janejararete 'ga u'leawer imũ etee futat mama'e apoi. 'Ga 'ã opãjẽ amut pẽ nupe. 'Ga 'ã pẽ a'gu mama'eukwaawa 'wyriar awi. ⁴Janejararete 'ga ore mojemogyppygukaa ore mogyau pẽ nee. 'Awamũ pẽẽ oreje'eg imũ etee futat mama'e apou pejemogyau. 'Awamũ nepõjeri futari iapou pejemogyau.

⁵Janejararete 'ga nopoiri futari pẽ nui pejemogyramũ. Iporomutat futat 'ga pẽ nee. 'Awa ywy pe 'ga rekoramũ 'gã Jejuí Kristu 'ga rerekou tyweaete rakue numiamũ. A'ere 'ga nopoiri futari 'Uwarete 'ga rerowiar awi. 'Uwarete 'ga remifutara etee futat 'ga iapou rakue. A'eramũ pẽẽ 'awamũ 'ga 'jawe etee futat pejemogyau. Jarejuwarete 'ga remifutara etee futat peapo 'ga 'jawe.

Peporowyky ki mama'e muaw are

⁶'Awamũ je pẽ mu'ei iwewue ma'e 'gã nee. Jejuí 'ga rerowiaara 'gã amũ iwewue futat. Noporowykyi futari 'gã. Nuapoi futari mama'ea oreje'eg imũ. A'eramũ je, Jarejararete 'ga je'eg imũ etee futat, 'jau pẽ nupe: Pe'je pejepojo'ogamũ iwewue ma'e 'gã nui, 'jau je pẽ nupe. ⁷Pẽ pype arakou ako ore oroporowykyau futat orjee ikue. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejeporowykyau futat, ore 'jawerimũ etee futat. ⁸Mama'ea nanẽ ako ore imua orojemi'uramamũ ikue. “Mama'ea pemut amũ oree”,

'jawe'em futat ako ore arakou pẽ nupe ikue. Naani. Au'jeteramũ ako ore oroporowykyau arakou ikue, orojeupe mama'e muawamũ ikue.

⁹Aramu'e te ako ore pẽẽ Jarejuwarete 'ga je'eg are ikue. A'eramũ amunipo 'ã ore, “mama'ea pemut amũ oree”, 'javarũ pẽ nupe rakue. A'ere ako ore naruapoi futari aipoa ikue. Oroporowykyau etee futat nanẽ ako ore ikue. A'eramũ pẽẽ 'awamũ ore 'jawe etee futat pejeporowykyau pejemogyau peu. ¹⁰Pẽ pype arakou ako ore 'jau pẽ nupe ikue: “Iporowykywere'ema 'gã kasi pemojemi'warukat futat ne”, 'jau ako ore pẽ nupe ikue.

¹¹'Gã amũ 'jau oree ai'i: “Tesarũn ipewara 'gã amũ iwewue futat. Noporowykyi futari 'gã. A'ere 'gã poromu'akwaawiweramũ ajuee 'gã porowyky are”, 'jau 'gã oree ai'i. ¹²A'eramũ ore 'awamũ 'jau pẽ nupe: “Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga ore mu'eukaa pẽ nupe: Peporowyky ki pejekaraemã muawamũ. Pe'je pejepoia 'gã ago'o awi, pe'je ki 'gã nupe”, 'jau 'ga oree. ¹³Mama'e esagea peapo pejemogyau pejeojere'emamũ futat. ¹⁴'Gã amũ nipo niparuerowiariweri oreje'eg are. A'eramũ ki pekotee 'gã nui. A'eramũ 'gã wea'aramũ 'ũina peje'eg are. Tepeesak 'gã jekatu'oga aiporamũ 'jau. ¹⁵Pereko tywet kasi 'gã ne. Pejewirera 'jawe futar iki peporogyta 'gã nupe 'gã nerekou. Tepeesak 'gã jekatu'oga 'jau.

Oje'ega 'gã nupe imonoawet

¹⁶Janejararete 'ga 'ã mama'e esage jararetea. Tepẽ mopy'ata'wa ki 'ga pẽ mogyau. Ako futat 'ga pẽ pyri.

¹⁷'Awamũ je ka'arana kwasiaawa pyyka tepo pe. Teje'ega je amono ikwasiaa ka'aran are pẽ nupe pẽ futaa. A'eramũ pẽẽ jeremikwasiarera resaka. “Paulo 'ga futat okwasiat imua janee rail'i”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe jeremikwasiarera ka'arana pejejeupe iwaẽmamũ. Teje'ega je omono pẽ nupe pẽ futaa najuejue etee.

¹⁸Jarejararete 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat.

Kweramũ etee jeremimome'ua.

1 Timoteo

Timoteo 'ga Paulo 'ga remimu'efer amū. A'eramū Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou Timoteo 'ga upe muku ojewi 'ga rekoramū 'ga mu'akwaapa mama'e are rakue. Jejui 'ga rerowiaara 'gã nereko esage are 'ga ikwasiari imonou 'ga upe. Na'ga etee rūi ikwasiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea te ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou Timoteo 'ga upe rakue.

1 ¹Je Pauloramū ka'arana akwasiat imonou enee, ki Timoteo. Jejui Kristu 'ga 'ã je mono kwe pe ojemome'waukaa 'gã nupe ikue. 'Ga Ruwarete 'ga 'ã jane katu'okara. 'Ga nanē je mono Jejui 'ga mome'waramū ikue nū. Jejui 'ga ree sajemogyppyyg ete jarejemogyau. A'eramū je a'eramū tewau 'gã je'eg imū kwe pe morogyta esage mome'wau tekou 'gã nupe. ²Ymã te ako je Jejui 'ga mome'ui enee ikue, ki Timoteo. Aipo renupawe ako ene 'ga rerowiaa ikue. A'eramū ene jera'yra 'jawe ekou jee.

Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga 'ã Janejararetea. 'Gã nesagea ene rerekoa je afutat. Ene ree 'gã jemuaēma nanē je ifutaa nū, ene mopy'ata'waa 'jau.

Moromu'jat tywet

³Efesu pe jarekou ako je 'i enee ikue: “Au etee eko ra'ne. Je tee oo peu Masetoni ywy pe”, 'jau ako je enee teo enune ikue. 'Awamū je 'ã 'jau'japa enee nū: Peu futat epyta je, a'e je enee. Peuwara 'gã amū ajamu'e tywerete tee ajemogyau. NaJarejuwarete 'ga je'eg are rūi 'gã jamu'ei. O'me are etee futat 'gã jamu'ei. “Pemu'e awi 'gã mama'e a'je'em are”, ere ki 'gã nupe. “Au'je aipo apo re”, ere ki 'gã nupe. ⁴Gã 'ã oje'eg ekoete ajamu'jau. Morogyta ymaner are etee 'gã 'gã mu'ei ajemogyau. Ajamueu 'gã oypy 'gã nee. A'eramū ki ene 'gã je'eg ekoete momika 'gã nui. Aipo mome'ua nuerowiarukari Jejui 'ga ae upe. Nanarūi ae Jejui 'ga rerowiaaramū. Nije'eg ekoetei jane Jejui 'ga rerowiaaramū. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee ae jamu'ei. 'Ga je'ega renuw ire 'gã 'ga kwaawi futari. ⁵“Jarejuwarete 'ga je'eg are etee futat pejamu'e, ere ki 'gã nupe”, a'e je ako ene upe ikue. 'Ga je'ega renuw ire nipo 'gã ywyter esageramū ajemogyau. Mama'e esage kwaapa ajemogyau, mama'e esagea etee iapou ajemogyau 'ga upe. 'Ga je'ega renuw ire 'gã a'jea futat Jejui 'ga rerowiari. A'eramū 'gã a'eramū oporomutaramū nanimenime 'ga ree. Ajuee nanē 'gã opota'waramū nū. ⁶A're nipo 'gã amū ako esage awi 'gã poiri futari. 'Gã oje'eg ekoete akou. Ajamueu

ekoete 'gã akou. ⁷“Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jaramũ toko 'jau kwy”, e'i 'gã numiamũ. “Je 'ã 'ga je'ega kwaapa katu katu”, 'jau 'gã. A'ere naani. Naeapyoi futari 'gã 'ga je'eg are. A'eramũ 'gã 'gã mu'jawarũ'em. 'Gã nokwaawi agawewi futat 'ga. A'etea 'gã 'gã mu'e ekoete akou. Naikwaapa rui.

⁸Ymã te 'ã Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari ka'aran are rakue. Aipoa 'ga 'eawera esage futat. A'eramũ jane 'ga je'eg imũ mama'e apo re, jarejesageramũ futat jarejemogyau 'ga upe. ⁹A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarera mama'e tywera apoaramũ aetywera resaukaa ae upe. Nako esage ma'e 'gã nupe rui Moisesi 'ga 'ga je'ega kwasiari rakue. Ako tywet ma'e 'gã nupe etee 'ga ikwasiari rakue. 'Gã tywer are 'gã mueapyoukaawamũ te 'ga ikwasiari inuga rakue. Ako tywet ma'e 'gã nomojerowiari futari 'wyrriara je'ega. Jarejuwarete 'ga remifutara 'gã nuapoi futari. Nomuorywi 'gã Jarejuwarete 'ga. Mama'e tywera etee futat 'gã wapo. Niporomutari 'gã Jarejuwarete 'ga ree. 'Ga je'ega nanẽ 'gã ifutare'ema nũ. 'Gã oporojuka ma'ea futat. 'Uwa miamũ futat 'gã ajuka. Oya miamũ futat 'gã ajuka. ¹⁰Ako tywet ma'e 'gã akou ajuemireko are. Kũjãmera 'gã nanẽ akou ojomen are nũ. Kũima'eramũ nanẽ akou ajuee nũ. Kũjãmera nanẽ akou ajuee nũ. A'ea nia'wyrri futari Janeruwarete 'ga upe. Ako tywet ma'e 'gã nanẽ ojopyyka ojomoporowykyaukaa. A'eramũ 'gã ojomepyawe'em. 'Gã o'meramũ e'i akou. 'Gã ojoje'ewul'jaga. Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat. A'ere 'gã 'ga je'eg imũ mama'ea nuapoi. Aipo 'gã nupe Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue, aipoa mama'e tywer awi 'gã mosiawamũ rakue. ¹¹“Ekwap kwe pe je mome'wau 'gã nupe. Werowiamũ Jejui 'ga pẽ katu'ogi, ere ki ewau 'gã nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ikue. A'eramũ je 'ga je'ega etee imome'wau. Janeruwarete 'ga 'ã esage a'jea futat. Nitywi amũ 'ga 'jawe esage ma'e 'gã.

Jarejuwarete 'ga muorypawet

¹²Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga te 'ã, opãjẽa amut jee ikue. A'eramũ je a'eramũ tewau 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe tekou. A'eramũ je 'jau 'ga upe: “Au'jete epãjẽ eremut jee, je moporowykyaukaa ejeupe”, 'jau je 'ga upe, 'ga muorypa ee. 'Ga 'ã je kwaap katu katu futat. Je 'ga remiesagetea. A'eramũ 'ga ojemogypyka etee je ree, oporowyky apoukaa jee. “Paulo 'ga jeje'eg are 'gã mu'ea esage jee. Tamono 'ga tekotee 'gã nupe teje'ega mome'waramũ 'jau kwy”, 'jau Janejararete 'ga ojeupe jee. ¹³Ymã te je Jejui 'ga rereko tyweretei ikue, 'ga kurapa ikue. 'Ga remiayuwa 'gã nanẽ je erekou tyweaete ikue nũ. A'etea 'ga ajemuaẽma je ree ikue. Nakwaawi je 'ga ikue. A'eramũ je 'ga rerowiare'ema tekou ikue. A'eramũ je te'akwaawe'emamũ tekou ikue. A'eramũ 'ga a'eramũ ajemuaẽma je ree ikue. ¹⁴Jetywerete agawewi je ikue. A'etea 'ga oporokatu'ogiweramũ je ree ikue. Naapoi agawewi je mama'e esagea 'ga upe ikue. A'etea 'ga ajemuaẽma je ree. 'Ga 'ã ojerowiarukaa jee. 'Ga 'ã je mopota'waukaa 'gã nee. Jejui 'ga ree je jemujari 'awamue. A'ere 'ga naje upe etee rui iapoi. Najuejue etee 'ga iapoi ojee ojemujat ma'e 'gã nupe. ¹⁵“Ymã te Jejui Kristu 'ga ruri ywy pe aetywera katu'okawamũ

rakue”, sa'e ki jarekou. Aipo 'ea a'jea futat. A'eramũ ki jane aipo 'e rerowiaa. A'jea futat 'ga ruri aetywera katu'okawamũ ikue.

Je ako jetywerete agawewi futat 'gã apyraapa ikue. ¹⁶A'etea Janeruwarete 'ga ajemuaẽma je ree ikue. A'eramũ Jejui 'ga je katu'oka je mogou wemiayuwamũ ikue. Je katu'og ire nipo je resakara 'gã 'jau: “Kuu. Paulo 'ga katu'og ire nipo 'ga jane nanẽ futat jane katu'ogi 'awamũ”, 'jau nipo 'gã ajaupe. “Paulo 'ga wi opoire'ema nipo 'ga jane wi nanẽ futat opoire'ema nũ”, 'jau nipo je resakara 'gã. A'eramũ nipo 'gã nanẽ Jejui 'ga rerowiaa, ojekatu'ogukaa 'ga upe. A'eramũ 'gã nanẽ awau jane rupi ywag ipe. Jejui 'ga pyri jarejemogyau nakwaparimũ warãu rui futat. ¹⁷A'eramũ ki sa'e Jarejuwarete 'ga upe: “Ene te 'ã eneresage oree. 'Wyriararete esageramũ futat 'ã ereko oree”, sa'e ki 'ga upe. “Ene te 'ã okoeteete ma'ea. Neremanũ futari. Ore 'ã naruesagi agawewi ene. A'ere ore eneremiapofera resagi. A'eramũ ore enereko kwaapa futat”, sa'e ki 'ga upe. “Ene te 'ã eneresage tekotee 'gã nesage apyraapa. Nitywi futari 'ga amũ ene 'jawe. Namutamutat ene etee futat ereko”, sa'e ki Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁸Ene 'ã jera'yra 'jawe jee, ki Timoteo. Enup katu katu ki jeje'ega. Ymã te Janeruwarete 'ga 'gã amũ moje'egukari ene ree rakue. “Timoteo 'ga nipo ako moromu'jaramũ. Je ree nipo 'ga 'gã mu'jau”, 'jau Janeruwarete 'ga jee, 'jau 'gã enee ikue. Janeruwarete 'ga oje'ega 'gã nupe ra'ne. A'eramũ 'gã aipoa mome'wau enee. A'eramũ je 'jau ene upe: 'Gã 'eawer are ejea'at ekou. 'Gã 'eawer imũ etee futat ene 'gã mu'jau morogyta esage are. Eporowyky esage ki Jarejuwarete 'ga upe, 'jau je enee.

¹⁹Erepoit kasi 'ga rerowiar awi ne. Mama'e esagea etee ki eapo ekou. Mama'e esage kwaapa ki mama'e esagea etee eapo. 'Gã amũ nipo mama'e esage kwaapa futat numiamũ. A'ere nipo 'gã mama'e tywera etee futat iapoi. A'eramũ nipo 'gã 'jau: “Aipoa nia'wyrri agawewi. A'etea je aapo”, 'jau nipo 'gã ojeupe. A'eramũ nipo 'gã opoia futat Jejui 'ga ree ojemogyppyg awi. Sã'ã 'ga amũ yara rape kwaawa agawewi. A'etea 'ã imonou ekoete ita 'arimũ imamuka imote'aa. Nan tee futat ae mama'e esage apo kwaawi agawewi. A'etea mama'e tywera etee iapou. A'eramũ 'gã ojemote'aa. ²⁰Aipo apoara 'gã amũ Imeneu 'ga, Aresãri 'ga retee. Mama'e esage apo kwaapa agawewi. A'etea 'gã ikwaapare'ema 'jawe etee mama'e tywera apou'jau'japa. A'eramũ je 'jau: Tene mama'eukwaawa 'wyriara 'gã nereko tyweretei ra'ne. A'eramũ nipo 'gã ojewya Jejui 'ga rerowiaa nũ. A'eramũ nipo 'gã opika Jejui 'ga kuraw awi, 'jau je 'gã nupe.

Pemono ki pejeje'ega 'ga upe

2 ¹'Awamũ je 'i enee, ki Timoteo: Pe'je sajemogy jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee najuejue etee, a'e je enee. “Epoar iki 'gã, Kiapi'ni. Ejejuka esage 'gã nee”, sa'e ki 'ga upe 'gã nee. Mama'e esagea 'ga wapo janee jepi. A'eramũ jane 'jau 'ga upe: “Au'jete mama'e esagea ereapo oree”, 'jau ki jane 'ga upe, 'ga muorypa ee. “Ene 'ã ejejukau esage ore ree. Ene 'ã eneresage oree”, sa'e ki 'ga upe, 'ga resage mome'wau 'ga upe.

²Jare'wyriara 'gã nee nanẽ ki jareje'ega simono Jarejuwarete 'ga upe nũ. Jare'wyriararetea 'ga ree, jare'wyriana'nĩa 'gã nee. Mĩmera 'gã nee ki jareje'ega simono 'ga upe: “Epoar iki ore'wyriara 'gã, Kiapi'ni. Emu'akwaap 'gã 'gã porowyky are”, 'jau ki jane Jarejuwarete 'ga upe. Aipoa jane iapo re nipo 'gã ojejukau esage jane ree. A'eramũ jane jarepota'waramũ jarejemogyau jarejuee, jarejemogyau esage.

³Ga upe jareje'ega monou nipo jane 'ga muorywi. Aipoa esage, 'jau nipo 'ga, ojeupe jane jareje'ega monoramũ. 'Ga 'ã jane katu'okara. ⁴'Ga 'ã iporokatu'ogiwet ae ree najuejue etee. A'jea futat 'ga je'ega. A'eramũ 'ga najuejue etee oje'ega kwaawa futaa. ^{5,6}Janeruwarete 'ga 'ã majeppei etee. Nitywi 'ga amũ 'ga 'jawe. 'Ga 'ã esage futat. A'eramũ 'ga mama'e tywera upe wuage'emamũ. Mama'e tywera 'ga mamara'neukaa. A'eramũ 'ga mama'e tywera apoara 'gã nerekou tyweaete, 'gã monoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere Jejui Kristu 'ga ruri 'au ywy pe. Ae 'jawe futat 'ga ruri. A'eramũ 'ga ojejukaukaa 'gã nupe, janetywera mepyawamũ. A'eramũ 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau jane upe. Janetywera 'ga omepypap. Oporogyta 'ga 'Uwarete 'ga upe jane ree. A'eramũ 'ga 'awamũ najuejue etee 'gã katu'oga futaa. 'Awamũ iwaẽmi 'ga kwaapawa upe. ⁷A'eramũ Janeruwarete 'ga je monou imome'waukaa 'gã nupe, amunawa moy moyka ikue. “Ere ewau morogyta esage mome'wau 'gã nupe najuejue etee. Janeruwarete 'ga iporokatu'ogiwet pẽ nee, ere ki 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. “Jejui 'ga 'ã janetywera omepypap. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejetywera moirukaa Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga U'agesage monou pẽ nupe oje'jawe pẽ mogyau, ere ki 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. A'jea futat 'ga je monou imome'waukaa judeue'ema 'gã nupe, okwaapare'ema 'gã nupe najuejue etee.

⁸'Awamũ je pẽ mu'ei Jarejuwarete 'ga upe pẽporogyta are. “Jejui 'ga rerowiaara 'gã jatykaramũ ki pejeje'ega pemono Jarejuwarete 'ga upe, ajatyka ma'e 'gã nowase”, 'jau ki ene kũima'efera 'gã nupe. “Pejuejue pejemara'ne'emamũ pejeporogytau 'ga upe. Pejejamuwe'lem nanẽ pejeporogytau 'ga upe nũ”, 'jau ki ene 'gã nupe. “Esage ma'eramũ pẽẽ pejepoa pemowywyt pejeje'ega monou 'ga upe”, 'jau ki ene 'gã nupe.

^{9,10}Kũjãmera 'gã nupe nanẽ ki ere nũ: “Pejemokaturam kasi pejepira resaukaawamũ etee ne. Napejemokaturama rũi pẽnesagea wesaukat. Pẽ nesaka sipo 'gã ma'ja 'jau ajaupe? 'Kyna raity kyna muesday', e'i sipo 'gã ajaupe? Naani. Napẽnaitya rũi pẽ muesday Janeruwarete 'ga upe. Pẽneko esagea te pẽ muesday 'ga upe. Aipoa tee 'ga amuoryp. Aipo 'jaramũ, 'Je 'ã Jejui kĩa remiayuwa', pe'je ekoete pejejemogyau. A'eramũ ki pẽẽ pejejemogyau esage 'ga upe”, ere ki kũjãmera 'gã nupe. “Pejemojewajewag ekoete kasi pejejemogyau ne. Ita kamaap, ita mo'yt, ita fãyrũ, taity esage. Mĩmera nepẽ muesdaye'uweri Janeruwarete 'ga upe. Pẽneko esagea tee Janeruwarete 'ga afutat”, ere ki kũjãmera 'gã nupe, a'e je enee.

¹¹Jejui 'ga rerowiaara 'gã ajatykau ojemul'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are te. A'eramũ ki kũjãmera 'gã opika etee ajemogyau enupa. ¹²Ae jatykaaw ipe

kūjāmera 'gã naae mu'earūi kūima'eramū. Kūima'eramū etee te ae jamu'akwaawi. Na'wyrriara rūi kūjāmera 'gã. A'eramū ki kūjāmera 'gã wapyakau etee ajemogyau. ¹³Aeypy 'gã apou 'ã Janeruwarete 'ga kūima'e 'ga ra'ne iapoi rakue, Atāu 'ga ra'ne rakue. A'ere 'ga kūjā ēē apou rakue, Ewa ēē rakue. ¹⁴NaAtāu 'ga upe rūi mama'eukwaawa 'wyrriara 'meramū rakue. Ewa ēē upe etee te i'meramū rakue. Ewa ēē ra'ne te 'ã mama'e omote'at rakue, Jarejuwarete 'ga je'ega anupe'ema rakue. A'eramū kūjāmera 'gã kūima'eramū ae mu'jawarūe'em.

¹⁵Ewa ēē ra'ne mama'e omote'at. A'eramū kunumīa wayramū kūjāmera 'gã nupe. A'etea Janeruwarete 'ga kūjāmera 'gã katu'oka, Jeju 'ga rerowiar awi 'gã poire'emamū. Ajuee ojejuka esage awi 'gã poire'emamū, ajemogy esage awi 'gã poire'emamū, Jarejuwarete 'ga muoryw awi 'gã poire'emamū. Mīmer awi 'gã poire'emamū Janeruwarete 'ga kūjāmera 'gã katu'ogi futari.

Jeju 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriat

3 ¹A'jea futat poa ae mu'e esageawa te. 'Awamū je ene mu'ei Jeju 'ga rerowiaara 'gã nupe 'wyrriara amū mū'ē are, pastor amū mū'ē are. 'Ga amū nipo wekoweramū 'wyrriaramū Jeju 'ga rerowiaara 'gã nupe. “A'e 'ga morowyky esagea afutat ojeupe oporowykyawamū”, 'jau ore jepi. A'jea futat aipoa. ²A'eramū ene ajueape ako esage ma'e 'ga etee futat imogou 'wyrriaramū ajaupe. Ekoarūe'ema 'ga kasi eremono 'wyrriaramū Jeju 'ga rerowiaara 'gã nupe ne. Majepei tee ki 'ga remirekoa. 'Iakwaap ma'eramū ae poromū. Ako esage ma'eramū ae poromū. Oje'wyr ipe 'gã mo'wy'wyrara 'ga poromū, mama'ea 'gã nupe imonoara 'ga poromū. Ojemu'akwaap 'ga mama'e tywera apoe'em are. A'eramū 'ga Janeruwarete 'ga je'eg are oporomu'jau. ³Kawīajaiwa 'wara 'gã noko'a'uweri Jeju 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriaramū. Nojonupāaramū rūi ae rekoi 'wyrriaramū ajaupe. Ajaupe ita'wa ma'eramū te ae rekoi 'wyrriaramū ajaupe. Naka'aranūū mono'og are etee ea'at ma'eramū rūi ae poromū. ⁴Opytun are ojejuka ma'eramū ae poromū. Wa'yr are ojejuka ma'eramū ae poromū. Wa'yra upe oje'eg ma'eramū ae poromū. A'eramū 'ga ra'yra ojeupe 'ga je'egamū 'ga je'ega renupa etee. Wa'yra mu'jaramū ae poromū. ⁵Wa'yra mu'e'em ire sipo ae maran Jeju 'ga rerowiaara 'gã mu'jau mama'e are? Naani. ⁶Jeju 'ga rerowiar yau 'gã nanē kasi eremono 'wyrriaramū ajaupe ne. Kasi a'e pe 'ga omogo re, je jeresage 'gã nupe, tekotee 'gã nesage apyraapa, 'ga 'i ne ojerowiaraipe ojee etee ne. Ojee ojerowiaraipe ma'e 'gã nia'wyrri Janeruwarete 'ga upe. Ymā te mama'eukwaawa 'wyrriara jerowiaraiwi ojee rakue. A'eramū 'ã Janeruwarete 'ga imuēma imua ywag awi rakue. Ojee ojerowiaraipe ma'e 'gã nanē Janeruwarete 'ga erekou tyweaete i'jawerimū etee futat. ⁷Esage ma'e 'gã etee ki emono imogou 'wyrriaramū 'gã nupe. 'Wyrriama 'gã ki tuereko esage Jeju 'ga rerowiare'ema 'gã. “Kuu. 'Ga esage”, te'i 'gã ajaupe 'jau. A'ere kasi “nia'wyrri 'ga”, 'ga upe 'gã 'eramū eremono 'ga Jeju 'ga rerowiaara 'gã nupe 'wyrriaramū ne. Kasi a'e pe 'ga mono 'ga m'yjamū, mama'eukwaawa 'wyrriara ruri 'ga porowyky mote'aa 'ga wi ne. A'eramū ene esage ma'e 'ga etee imogou 'gã nupe. Nanuara 'gã etee ki emogo 'wyrriaramū 'gã nupe.

'Wyriara 'ga poaat

⁸'Wyriara 'ga poara 'gã nanë ki tako esage nũ, diacano 'jawa nanë ki tako esage nũ. O'wyriara 'ga 'jawe futar iki 'gã tako esage. Ti'me kasi 'gã ne. Ojemuawapit ma'eramũ te ae poromũ. Kawĩajaiwa 'wara 'ga nokoauweri 'wyriara 'ga poirũnamũ. Naka'aranũũ mono'og are etee ea'at ma'eramũ rũĩ ae poromũ nanë nũ. ⁹Jarejuwarete 'ga je'ega kwaaparamũ te ae poromũ. 'Ga je'eg are jarejemu'e re jane jarejemogy esagea kwaapa. A'eramũ aipo 'ga je'eg are eapyo ma'ea etee futat akowarũmũ. 'Ga je'eg are eapyo katu ma'eramũ nanë ae poromũ nũ. Mama'e esage kwaapa ki 'ga mama'e esage etee futat tuapo. ¹⁰Pejejeupe 'ga mono enune ki pejomajatyka ra'ne, pejeporogyta 'gã nee ra'ne. "Esage te 'gã pẽ nupe?" 'Jau ki pẽẽ pejejaupe. Nia'wyrĩ 'gã 'eramũ pẽẽ 'gã mogowe'em. Esage futat 'gã oree 'eramũ pẽẽ 'gã monou imogyau pejejeupe.

¹¹'Gã nemirekoa nanë ki tako esage nũ. 'Gã nemirekoa nipo wa'wyrẽ'emamũ 'eramũ nanë kasi eremogo 'gã 'gã nesakaramũ ne. Namorogyta'ywa rũĩ kasi 'gã nemirekoa ne. Kawĩajaiwa 'wara 'ga remireko 'eramũ kasi 'ga eremono imỹina ne. Ojemuawapit ma'e tee nipo ajee 'ga remirekoa. A'eramũ ẽẽ u'eawer imũ etee futat mama'e apou. ¹²'Wyriara poirũ 'gã nemirekoa nirũĩ futari. Majepeĩ tee futat 'ga remirekoa. Wa'yra upe oje'eg ma'eramũ nanë nũ. Wog ipe ajemogy ma'e 'gã nupe oje'eg ma'eramũ nanë nũ. ¹³Oporowyky esage re nipo 'ga ojemu'jaga kũĩma'eteeteramũ 'gã nupe. A'eramũ nipo 'ga okyjawe'em Jejuĩ 'ga mome'wau 'gã nupe kwe pe awau. "Jejuĩ 'ga 'ã Janejararetea. 'Ga 'ã ore aruerowiat", 'Jau nipo 'ga awau kwe pe 'gã nupe, tekotee 'gã nupe.

¹⁴Jeatawerayay je ene pyri numiamũ, ki Timoteo. A'ere je nakwaawi we tewawa. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou ene upe. ¹⁵Jeo poromukuran iki ka'arana pemogyta. A'eramũ pẽẽ pejejemogy esage kwaapa. Jarejuwarete 'ga remiayüwa futat jane. Okoeteete ma'e 'ga remiayüwa futat jane. A'jea futat 'ga je'ega. 'Ga je'ega jane sikwaap. Jarejuwarete 'ga remiayüwa futat jane. Sã'ã tupaa'mywa 'oga ypykoga. Nan tee futat 'ga je'ega rekoi jane pype. 'Ga je'ega kwaapa nipo jane jarepoire'ema 'ga rerowiar awi mama'e tesirũa jarejeupe ijesaükaramũ. ¹⁶Ymã te 'ã janepyyp 'gã naeapyoĩ Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. Nokwaawi janepyypa, "Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga nipo 'ut amanũmũ ae katu'okawamũ" 'ea rakue. A'ere 'ga 'awamũ jane mueapyoĩ ee.

"Jejuĩ 'ga 'ua ywy pe rakue, kũĩma'eramũ rakue.

Ywy pe 'ga rekoramũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'Jau: 'Jejuĩ 'ga esage. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera', 'Jau 'ga 'Agesagea 'ga upe.

Ywagipewara 'gã nanë Jejuĩ 'ga resaka nũ, kũĩma'eramũ 'ga reko resaka nũ. 'Ga rerowiaara 'gã amũ awau kwe pe 'ga mome'wau.

A'eramũ 'gã 'ga rerowiaa kwaiwete.

A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga mojewya 'ga monou 'ga mojeupia oje'wyr ipe nũ."

I'me ma'e

4 ¹Awamũ je ene mu'ei i'me ma'e 'gã nee nanẽ futat nũ. A'eramũ ene 'gã je'lega rerowiare'ema. Janeruwarete 'ga 'Agesage e'i: "Anure nipo, Janeruwarete 'ga wemiapofera mateepawe'emauwe 'gã amũ poiri Jejui 'ga rerowiar awi. Mama'eukwaawa 'wyriara nipo o'meramũ 'gã nupe ojerowiarukaa 'gã nupe. A'eramũ nipo amumera 'gã opoia futat Jejui 'ga rerowiar awi", 'jau 'ga 'Agesagea janee. Mama'eukwaawa remiayuya 'gã 'ã i'me ajemogyau janee. ²I'me ma'ea futat 'gã. Nokwaawi futari 'gã mama'e a'jea miamũ. Namutamutat 'gã mama'e tywera apoi ajemogyau. A'ere 'gã 'awamũ mama'e esagea ojeupe iapoa nokwaawi. Nojemu'akwaawa'uweri 'gã mama'e esage apo are. Nokwaawi futari 'gã wemiapo tywera. ³"Ku'jywa 'ga aeremirekoa nafutari", 'jau futatee nipo 'gã ajaupe ajemogyau. A'ere 'gã 'me ate 'gã jemogyramũ. "Awa mama'ea pe'u. A'ere kasi pea pe'u ne", 'jau 'gã 'me irũa ajamu'jau i'upyre'em are. A'ere naani. 'Gã 'me ate. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga mama'e apoi janeremi'uramamũ futat rakue. A'ere ae Jejui 'ga kwaaw ire mama'e 'u katu katu etee futat jarejemogyau. 'Ga upe jareje'lega mono re jane mama'e 'ui katu katu etee futat. "Au'jete mama'ea eremut oree 'ga upe" 'e re ae mama'e 'ui katu katu etee. ⁴Esage Janeruwarete 'ga remiapofera. Mama'ea 'ga wapo janeremi'uramamũ futat rakue. A'eramũ jane, mama'ea kasi pe'u ne, 'jawe'em 'gã nupe. A'ere ki "au'jete mama'ea esagea eremut oree", sa'e etee Jarejuwarete 'ga upe mama'e 'u enune. ⁵"Mama'ea je aapo pënemi'uramamũ", e'i 'ga 'ã janee rakue. A'eramũ 'ã jane jarejemi'war enune 'jau 'ga upe jepi: "Au'jete mama'ea eremut oree. Oreremi'urama eremut oree", 'jau jane 'ã 'ga upe jepi, jarejemi'war enune jepi. A'eramũ jane mama'e 'wau katu katu etee futat. Nitywi mama'ea i'upyre'ema janee.

Jejui 'ga remiayuw esage

⁶Aipo are ki 'gã emu'e, ki Timoteo. Jejui 'ga rerowiaara 'gã ki emu'e. 'Gã nupe aipo mome'u esageramũ. Jejui Kristu 'ga remiayuw esageramũ futat ereko. A'eramũ ene ail'uwe, ail'uwe 'jau Jarejuwarete 'ga je'lega mogyttau ekou. 'Ga je'lega a'jea futat. A'eramũ ene imogyttau ekou ejea'aramũ ee. A'eramũ ene 'ga je'eg imũ etee futat ekou. A'eramũ ene eojere'emamũ futat mama'e apou ekou 'ga je'eg imũ etee futat. ⁷A'ere kasi morogyta ymaner are ereapyaka ne. 'Gã amũ nipo janepygy 'gã je'lega mome'wara. A'ere kasi ereapyaka 'gã je'eg are ne. Aipo mome'ua najane mojemogyppyga'uweri jane mogyau Janeruwarete 'ga ree. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee ejemu'jau ekou. 'Ga je'eg are etee ejemu'jau nipo 'ga remifutar imũ etee futat mama'ea ereapo. ⁸Janejemamuakara nanẽ esage 'ga upe nũ. A'ere 'ga je'eg imũ jane jemogya te esageramũ 'ga upe. "Janeruwarete 'ga je'lega nipo jane mogy esageukaa 'au ywy pe. A'eramũ jane jaremanũ re jarewau jarejemogyau ywag ipe 'ga pyri", 'jau ore jepi. ⁹Aipo 'ea a'jea futat. Tuapyaka esage ki 'gã ajemogyau ee. Tuerowiar iki 'gã aipoa. ¹⁰Janeruwarete 'ga 'ã ywag ipe 'ũi. 'Ga 'ã jane sirowiat. 'Ga pyri jareoa 'ã jane siapesak

jarejemogyau. A'eramũ jane a'eramũ jarewau 'ga mome'wau tekotee 'gã nupe. 'Gã amũ nipo 'ga rerowiaa jane 'e renuw ire. 'Ga 'ã ae katu'okara. Najuejue etee ae katu'oga 'ga afutat. A'eramũ 'ga werowiaara 'gã katu'oka a'jea futat.

¹¹“Paulo 'ga je'ega ki peenup katu katu”, ere ki Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe. “Emu'e ki 'gã Jejuí 'ga porogyta are. 'Ga je'ega ki peenup”, ere ki 'gã nupe. “'Ga je'eg imũ pejejemogyau esage”, ere ki 'gã nupe. ¹²Ene 'ã kunumũũia agawewi. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga ene mono peu 'gã mu'jaukaa ojee. A'eramũ ene ekou esage 'gã nowase. A'eramũ nipo 'gã, ene resag ire, ene 'jawe ajemogyau, mama'e esagea etee iapou. Eje'ega esageramũ ekou 'gã nupe. Ejejuka esage ki ekou 'gã nee. Erowiar iki Jarejuwarete 'ga. Mama'e tywera kasi ereapo ne. Eko esage ki. A'eramũ 'gã ojemu'jau ene ree. ¹³Jeo poromukuran Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana mogytau ekou 'gã nupe, ajatyka ma'e 'gã nupe. Emu'e ki 'gã morogyta esage are. Emu'akwaap ki 'gã 'gã neko esage are.

¹⁴Ymã te ako Jejuí 'ga rerowiaara 'gã 'wryiara 'gã amũ opo monoi eneapyte'rarimũ ikue, ene resaukaa 'gã nupe ikue, ene monou Jarejuwarete 'ga mome'waramũ 'gã nupe ikue. A'e pe ako 'gã amũ 'jau ene upe ikue: “Je 'ã tepãjẽ omono 'ga upe 'ga moporowykyaukaa tejeupe, e'i 'ga enee, ere ki 'ga upe, e'i Janeruwarete 'ga jee”, 'jau ako 'gã amũ ene upe ikue. A'eramũ je 'awamũ 'jau ene upe nũ: 'Ga pãjẽ mũ etee futat eporowyky ekou, 'jau je ene upe. ¹⁵'Ga je'eg are ejea'aramũ ekou. A'eramũ nipo ene resakara 'gã 'jau enee: “Jejuí 'ga je'eg imũ etee futat 'ga rekoí oporowykyau”, 'jau nipo 'gã enee, ene resag ire. ¹⁶Ejemuaẽm iki ekou ejee. 'Ga je'eg imũ etee futat eko eatau. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee ki 'gã emu'e. Enup katu katu ki aipo 'ea. 'Ga je'ega etee ki emome'u 'gã nupe. Aipo apo re nipo ereo ywag ipe ekou Jarejuwarete 'ga pyri, emanũ re. Eneremimu'efera 'gã nanẽ futat nipo awau 'ga pyri ene amu'e re nũ.

Jejuí 'ga rerowiaara 'gã neko esage

5 ¹'Awamũ je ene mu'ei Jejuí 'ga rerowiaara 'gã mu'akwaaw are. 'Gã 'ã Jejuí 'ga rerowiaar yaua. 'Awamũ etee ako 'gã Jejuí 'ga rerowiari ai'i. A'eramũ ene 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are.

Sawa'e 'ga amũ mama'e tywera aporamũ kasi ereje'egay 'ga upe ne. Eporogyta esage etee ki 'ga upe, 'ga mu'jau ejuwa 'jawe futat. “Mama'e tywera apoa nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. Mama'e esagea etee eapo 'ga upe”, ere esage etee ki 'ga upe, 'ga mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are.

Ipyau 'gã nipo mama'e tywera mũ apou. A'eramũ nanẽ ki eje'ega 'gã nupe ejewirera 'jawe futat, 'gã mu'jau ee nũ.

²Kũjãmera 'gã nupe eje'ega kasi ere ejeupe ne: Kuu. Te 'ã nooi te'apa amũ fue'i, ere kasi ejeupe ne. Wãiwĩ eẽ mũ upe eje'ega, eje'eg esage etee futat eẽ upe, ey 'jawe. Kũjãmuku 'gã nupe nanẽ eje'ega ejenyra 'jawe etee futat nũ.

³'Awamũ je ene mu'ei imen manũ ma'efera 'gã nee nũ, ipytune'ema 'gã nee. Tojejuka esage ki Jejuí 'ga rerowiaara 'gã 'gã nee. ⁴Imen manũ ma'e nipo wa'yramũ amũ, wemiarirũnamũ nanẽ nipo nũ. A'eramũ ki 'gã tojejuka oy

are maranamũ ojarĩ are 'jau. Aipoa Janeruwarete 'ga afutat. Pejepyntun are pẽpota'wa pãwẽa futat esage Janeruwarete 'ga upe. Janewuja' are 'ã janey jejukai jane ree rakue. Mama'ea 'ã 'gã imua janee rakue. Janeruwa nanẽ 'ã mama'e mua janee, mama'e apou janee 'jau rakue, janewujaramũ rakue. A'eramũ jane 'awamũ jarepojejukaramũ jarey are ipy'rau. Jane jarepojejukaramũ jarejuw are nanẽ nũ. Jarejamỹi are, jarejarỹi are, mĩmer are ki sajejuka 'gã nee 'gã py'rau.

⁵Majawera 'gã amũ nipo wa'yre'emamũ amũ wemiarirũe'emamũ nanẽ nipo nũ, opytune'emamũ nanẽ nipo 'gã nũ. A'eramũ nipo 'gã Jarejuwarete 'ga ree tee ojemogypyka ajemogyau. Au'jeteramũ nipo 'gã oje'ega monou akou 'ga upe. "Mama'ea emut jee. Nitywi mama'ea jee", 'jau nipo 'gã akou Jarejuwarete 'ga upe. Aipo 'gã ki sipoat, mama'e monou 'gã nupe. Sajejuka ki 'gã nee. ⁶Imen manũ ma'efera 'gã amũ nipo awau aku'iramũ etee akou ojee. Ojee tee wea'aramũ awau. Jarejuwarete 'ga ree jẽmĩ wea'are'emamũ akou. A'e 'gã ako amanũ ma'e 'jawe etee 'ga upe. Aipo 'gã nee kasi pejejuka ne. ⁷A'eramũ ki ene je'eawer imũ etee 'gã mu'jau. Kasi a'e pe majawera 'gã nee jane jejukae'emamũ jane resakara 'gã 'i ne: "Kuu. Jejui 'ga rerowiaara 'gã nojejukai opytun are", e'i 'gã janee, jane ago'wau ne. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Pejejuka ki majawera 'gã nee, a'e je enee. A'eramũ jane resakara 'gã jane ago'wawe'em. ⁸Jarepytuna 'gã mama'e tywe'emamũ jarejejukau 'gã nee. 'Gã nee jane jejukae'emamũ ia'wyre'emamũ futat jane rekoi Jarejuwarete 'ga upe Jejui 'ga rerowiar awi opoit ma'e 'jawe. 'Ga rerowiare'ema 'gã miamũ opytuna 'gã nee ojejuka. Jane taetu 'ga rerowiaaramũ jarepytuna 'gã nee jarejejukae'em ire 'ga rerowiare'ema 'gã tywera siapyraaw ine.

⁹Imen manũ ma'e 'gã, wãiwĩ 'gã nera etee ene imonou ikwasiaa ka'aran are, Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea 'jawa ka'aran are inuga. Aipo 'gã oporowyky Jarejuwarete 'ga upe. Wãiwĩ 'gã poromũ. Sesẽta kwara mu'aarera 'gã nera etee futat ene inuga ee. Majepei tee imen ma'efera 'gã. ¹⁰Wa'yra muaranuw esageara 'gã poromũ. Oje'wyr ipe ae mo'wy'wyarera poromũ. Jarejuwarete 'ga remiyauwa 'gã nee ojejuka ma'efera poromũ, 'gã nupe mama'e monoarera poromũ. Ojero'wu ma'efera 'gã nee ojejuka ma'efera eẽ. Ajaupe mama'e esage apoarera eẽ. Nanuara apoarera 'gã majawera 'gã nera etee ki ekwasiat inuga ka'aran are, Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea 'jawa ka'aran are.

¹¹Kũjã pyau 'gã amũ mena nipo amanũmũ eẽ wi. A'e eẽ rera kasi eremono Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea 'jawa ka'aran are inuga ne. Anurenure'i nipo eẽ oi kũima'e mũ rekaa omenamũ nũ. A'eramũ nipo eẽ Jejui 'ga porowyky awi opoia etee ne. ¹²Omena manũ re nipo eẽ 'jau ojeupe: "A'awamũ je nomenaru'jawi futari. 'Awamũ je Jejui kã porowyky te futat taapo 'jau", 'jau nipo eẽ ojeupe numiamũ. A'e reewi nipo eẽ anure eẽ menaari nũ. A'e eẽ u'eawer imũ mama'ea nuapoi futari. Aipoa nia'wyr Janeruwarete 'ga upe. ¹³A'eramũ ene aipo 'gã nera monowe'em Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea 'jawa ka'aran are. Kasi a'e pe aipo eẽ mama'e ojeupe imonoramũ eẽ wewueramũ akou ne. Awau kwe pe oporogytau akou 'oga moyka morogyta a'wyre'ema pyu ne. ¹⁴A'eramũ ki nanuara 'gã tomenaru'jap tãmẽjẽ. A'eramũ futat 'gã wa'yramũ.

A'eramũ futat 'gã oporowykyau wa'yra upe omena upe 'jau. A'eramũ Jejuí 'ga rerowiare'ema 'gã jane ago'wawe'em ajemogyau 'gã nee. ¹⁵Amumera majawera 'gã te ajee opoit Jejuí 'ga rerowiar awi ai'i. Mama'eukwaawa 'wyriara remifutar imũ etee 'gã mama'e apou ajemogyau ai'i. Aipoa nia'wyri futari. ¹⁶“Pëpytuna nipo amũ ako majaweramũ. A'eramũ pëe futat pejejejukau ëë ree”, ere ki Jejuí 'ga rerowiaara 'gã kũjãmera 'gã nupe. Pejejuka kynu ree, te'i kasi 'gã Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe ne. Ëë futar iki tojejuka opytun are. Jejuí 'ga rerowiaara 'gã ki tojejuka ipytune'ema 'gã nee etee.

¹⁷A'awamũ je ene mu'ei jare'wyriara 'gã nee nanë nũ, pastor 'jawa 'gã nee nũ. Jare'wyriara 'gã nee ki sajejuka esage. Toporowyky esage ki 'gã akou. A'eramũ ki simepyuu 'gã. Mukũi ki 'gã nepya simono 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nupe, jaremul'jara 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe ki simonouu mukũi 'gã nepya 'gã nupe. ¹⁸Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue: “Ejeupe ejeymawa iporowykyramũ kasi eresĩmat ejeymawa ne. Tene ki ijemi'wari akou oporowykyaw ipë”, 'jau 'ga ikwasiarukaa inuga jatee rakue. “Pejejeupe 'gã amũ porowykyramũ nanë ki 'gã pemepy”, 'jau nanë 'ga ikwasiarukaa inuga rakue nũ. A'eramũ ki pëe, peje'wyriara mepyau pejejeupe iporowykyawer are.

¹⁹Peenup kasi peje'wyriara 'ga ago'oa ne. 'Ga amũ nipo 'ua 'wyriara 'ga mome'wau pë nupe: “Ekoay jane'wyriara 'ga mama'e tywera apou akou”, 'jau nipo 'gã pë nupe, Jejuí 'ga rerowiaaramũ pë nupe. Majepeja 'ga etee inome'uramũ kasi perowiar ine. A'ere ki 'gã amũ nuru'jawamũ perowiat. ²⁰Mama'e tywera 'wyriara 'ga iaporamũ ki eje'ega emoywyrafen 'ga upe pejelowase. A'eramũ enupara 'gã, aipo renupa, okyjau mama'e tywera apo awi. “Mama'e tywera aporamũ nipo 'ã 'gã oje'ega moywyrafeni jatee 'gã nowase”, 'jau nipo 'gã ajaupe.

²¹Jejuí 'ga rerowiaara 'gã mu'akwaaw are je ene mu'ei, ki Timoteo. A'eramũ ene jeje'ega renupa katu katu. Jeje'eg imũ etee ki mama'ea eapo, a'e je enee Jarejuwarete 'ga remianuwamũ, Jejuí Kristu 'ga remianuwamũ, ywagipewara 'gã, mama'e tywera apoare'ema 'gã nemianuwamũ 'jau. Mĩmera 'gã nemianuwamũ je 'i enee. A'eramũ ene jeje'ega renupa katu katu. Ejejuka pãwë pãwë ki 'gã nee. ²²Epoa kasi eremono ejemiesapytere'ema 'gã apyte'rarimũ ne. Esapytet ra'ne ki 'gã. 'Gã neko esage ra'ne ki esak. 'Gã neko esage resag ire etee ene epo monou 'gã apyte'rarimũ 'gã mogyau Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramũ. Ereko kasi mama'e tywera apoara 'gã 'jawe etee ne. Mama'e tywera apoara 'gã nui ki epojok. Eko esage futar iki. Ereapo kasi mama'e tywera ne. ²³⁻²⁵'Gã amũ mama'e tywera wapo najuejue etee ajueape. A'eramũ jane 'gã tywera resaka. “Anure nipo Janeruwarete 'ga 'gã nereko tyweretei”, 'jau nipo jane 'gã tywera resaka. A'ere nipo amumera 'gã mama'e tywera nuapoi ajueape. Jarejowase mama'ea 'gã iaporamũ jane 'ã 'gã nemiapofera kwaawi. A'ere jane jemime 'gã nemiapofera nikwaawi. A'ere nipo jane anure 'gã nemiapofera resagi katu katu. A'eramũ ene 'gã nesaka katu katu ra'ne Jarejuwarete 'ga porowyky pype 'gã munew enune.

Timoteo, 'awamũ je 'i enee. Ejejuka esage ki ejee. Enerewega 'ã nia'wryi. A'eramũ ene y'way ajai'wi 'wau ejewega upe. 'Ya etee kasi eretykur ine.

6 ¹Awamũ je ene mu'ei 'gã nemifaja 'gã nee. Ymã te 'ã 'gã amũ nitywi ka'aranũu pyu rakue. A'eramũ 'gã ojeme'egukaa 'gã nupe 'gã nemifajamũ rakue. A'ere 'gã 'awamũ Jejui 'ga rerowiaaramũ 'gã jemogyi. “Peenup katu katu ki pejejara 'ga je'ega”, ere ki 'gã nupe. “Peporowyky esageramũ tekotee 'gã jane ago'o eme 'jau”, ere ki 'gã nupe. Janeje'ega nanẽ 'gã ikurape'ema nũ. Nia'wryi aipoa, 'jawe'em 'gã janeje'ega upe. ²Pējara 'gã nipo ako amũ Jejui 'ga rerowiaaramũ. “Jejara 'ga Jejui 'ga rerowiaara. A'eramũ nipo 'ga je nupãue'em. A'eramũ je teporowykyau'li etee inãinãni'ĩ etee, pe'je kasi ne”, ere ki 'gã nupe. Naani. “Pejejara 'ga Jejui 'ga rerowiaara futat 'ga rekoramũ taetu pēporomutat 'ga ree. A'eramũ ki pēẽ pejeporowykyau esage 'ga upe”, ere ki 'gã nupe. Emu'e ki 'gã je'eawer are, ki Timoteo. Je'eawer imũ etee mama'e apoukaa 'gã nupe.

Jejui Kristu 'ga je'ega a'jea futat

³Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga je'ega a'jea futat. A'eramũ jane 'ga je'ega renuparamũ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apou. A'ere nipo 'gã amũ nafutari 'ga je'ega. A'eramũ nipo 'gã mama'e amutee are te nipo ajamu'jau. ⁴“Je 'ã je'akwaap 'gã 'akwaawa apyraapa”, 'jau futatee nipo 'gã. A'ere naani. Ajamue ekoete te 'gã. Ajakurap te 'gã. Iporerekoaywet 'gã ajuee. Ojoje'ewu'jaga ekoete. Najuerowiari 'gã. ⁵A'eramũ ajamueu etee akou. Nokwaawi 'gã mama'e a'je apoa. I'akwaawe'emamũ ae poromũ. Mama'e tywer are etee 'gã wea'aramũ akou. “Jejui 'ga rerowiaara 'gã ika'aranũu kwai ajemogyau”, 'jau futatee 'gã ajaupe. “Je nanẽ nipo Jejui 'ga rerowiaaramũ tekou jeka'aranũu kwai nũ”, 'jau futatee 'gã numiamũ. A'ere nanarũi. ⁶Janeruwarete 'ga remifutara apoara 'gã a'jea futat ika'aranũu kwai ma'e 'jawe iku'li akou. 'Ga 'gã okwaap. 'Ga esage futat. Janeruwarete 'ga esage futat, tekotee 'gã nesage apyraapa. A'eramũ ae 'ga kwaaparamũ aku'iramũ ajemogyau awau 'ga rape rupi. ⁷Jarey awi jare'aa ypy 'ã jane niruri futari mama'ea jarepo pe. A'eramũ jane jaremanũmũ nanẽ mama'e rerawawe'em futat jarepo pe nũ. ⁸A'eramũ jane jarejemi'urama tywamũ jarejekõëajamũ jarejemogyau. Jarejaity tywamũ jareku'iramũ nanẽ nũ.

⁹Amumẽ ka'aranũu mono'ogara 'gã mama'e tywera wapo ka'aranũu mono'ogawamũ ojeupe. Mama'e yau resaka nipo 'gã 'i: “Kuu. Afutat je aipoa”, 'jau nipo 'gã. A'eramũ nipo 'gã ipyyka jemime ojeupe. Sã'ã 'miara. Mama'e resag ire ipige'ema ipy'araypara imogeukaa ukaja pype. A'eramũ 'ã ojejukaukaa wyra ukaja jara 'ga upe. Nan tee ka'aranũu mono'ogara 'gã. U'akwaawe'emamũ awau mama'e tywera apou ka'aranũu are. A'ere nipo nanuara 'gã nayrĩnamũ anure. Nooi futari 'gã Jarejuwarete 'ga pyri. ¹⁰Ka'aranũu futar are ea'at ma'eramũ mama'e tywera iypyrugawa futat. A'eramũ ka'aranũu mono'og are etee ea'at ma'e 'gã Jejui 'ga rerowiar are jẽmĩ wea'are'emamũ ajemogyau. 'Gã amũ ka'aranũu futaa kwaiwete, Jejui 'ga futara apyraapa. A'eramũ nipo 'gã amũ

Jejuí 'ga rerowiar awi opoia futat. Kwaiwete agawewi 'gã ka'aranũüa. A'etea nipo 'gã i'arasigamũ akou, ojeupi etee futat ojereko tywerukaa.

Timoteo 'ga mu'akwaapawet

¹¹ A'eramũ ki ene Janeruwarete 'ga remifutara apoaramũ mama'e tywera apo awi ejea'gwau, ki Timoteo. Mama'e esage etee iapou. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat mama'e apou ekou. Ejemogyppyg ete ki ekou 'ga ree. Ejejuka esage ki Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nee. Ejeupe mama'eay ijesaükaramũ kasi erepoit 'ga rerowiar awi ne. Epota'wa esageramũ etee futat ekou 'gã nee. ¹² Sã'ã afuakara resaukaara 'gã. Ajuowajaa 'gã 'ã afuakara resaukaawamũ. Nojoman ekoete rüi nanẽ 'gã ajuetyka nũ. Ojoman esage te 'gã. Nan tee futat ejeko esagea resaukaa 'ga upe. A'eramũ nipo ene ewau ekou Jarejuwarete 'ga rape rupi. A'eramũ 'ga ene mujaa ojee. Ymã te ako 'ga ene muẽmi werowiare'ema 'gã nui ene mogou wemiayuwamũ ikue. Kwaiwete 'gã nowase ako ere ikue: “Je 'ã arowiat Jejuí 'ga. 'Ga 'ã jetywera omoit je wi ai'”, ere ako 'gã nowase ikue. “'Ga rape rupi too 'jau”, ere ako 'gã nowase ikue. A'eramũ 'ga ene monou wemiayuwamũ. A'eramũ ene 'awamũ ekou esage futat 'ga upe. ¹³ Janeruwarete 'ga ete 'ã jane mogy. 'Ga ra'lyra 'ga, Jejuí Kristu 'ga 'ã oje'eg a'je mome'wau Põsiu Piratu 'ga upe, okyjawe'em rakue. Ma'eramũ 'ã je 'i 'awamũ 'gã nowase enee. ¹⁴ Jarejuwarete 'ga je'ega ki enup katu katu. 'Ga je'eg imũ etee futar iki mama'e apo ekou. A'eramũ tekotee 'gã ene ago'wawe'em. A'eramũ ene etywere'emamũ ekou 'ga upe 'ga jewyramũ. ¹⁵ Janeruwarete 'ga remifutara 'ara upe iwaẽm ire Jejuí 'ga ruri ojewya nũ. Janeruwarete 'ga esage ma'ea. Iku'i ma'ea 'ga. 'Ga 'ã 'wyrriararetea futat. 'Ga tee Janejararetea futat. ¹⁶ 'Ga etee te namanũi. Okoeteete ma'e 'ga futat. Esage futat 'ga. Nitywi futari mama'e tywera 'ga ree. A'eramũ 'ga wenyramũ akou. 'Ga renya kwara reny apyrapa. Nitywi futari esage ma'e 'gã 'ga 'jawe. A'eramũ itywet ma'e 'gã 'ga rerowyke'ema. Tamuoryp ki 'gã 'ga. 'Ga te 'ã päjêretea futat namutat.

¹⁷ Awamũ je ene moje'egukari ikaraemã kwai ma'e 'gã nupe: “Je te 'ã kũima'eeteetea, pe'je awi”, ere ki 'gã nupe. “Anure nipo pẽkaraemã teepawamũ. A'eramũ pẽe pejemogyppyke'ema pejekaraemã are. Jarejuwarete 'ga ree te pejemogyppyk. 'Ga te 'ã mama'e amut janee, jane muorypawamũ. A'eramũ pẽe 'ga ree te pejemogyppyka”, ere ki ikaraemã kwai ma'e 'gã nupe. ¹⁸ “Pe'je pejejekau esage 'gã nee”, ere ki 'gã nupe. “Mama'e esage peapo pejekou. Pẽnakate'em kasi pejemogyau ne. Mama'e mũ ki pemono imama'e'ema 'gã nupe”, ere ki 'gã nupe. ¹⁹ “Gã nupe mama'e monoramũ, Janeruwarete 'ga mama'e esage muri pẽ nupe, peu ywag ipe. Mama'e tywera sipo 'ga amut pẽ nupe? Naani. Mama'e eteetea te nipo 'ga amut pẽ nupe. Teepap sipo kamẽsiete 'ga remimurera? Naani. 'Ga remimurera te enema'e namutamutat”, ere ki 'gã nupe. “A'eramũ tepeo 'ga pyri pejemogyau nakwaparimũ ete rüi”, ere ki ikaraemã kwai ma'e 'gã nupe. “Peu 'ga pyri sipo pẽku'i'i'i etee? Naani. Pẽku'irete te peu”, ere ki 'gã nupe.

²⁰ Timoteo. Ymã te Janeruwarete 'ga ene resagi ene muẽma aipo 'gã nui, ene moporowykyaukaa ojeupe. A'eramũ ene 'ga je'eg imũ etee futat ekou. “Nan iki

eapo jee”, jawerimũ etee futar iki ene iapou. Ejepe'a aipo ajamue ma'e 'gã nui. Ajamue ekoete 'gã. Aipoa nia'wyrí Janeruwarete 'ga upe. Aipoa kasi ereapo ne.
21 “Ore 'ã ore'akwaap 'gã nemimu'e are”, e'i ekoete 'gã. A'ere naani. I'me etee 'gã. Aipo 'jara 'gã opiau etee ywaga piar awi. A'eramũ 'gã opoia Jejui 'ga rerowiar awi. Jarejuwarete 'ga resagea ene rerekoa je afutat. Kweramũ etee jeremimome'ua.

2 Timoteo

Jejuí 'ga mome'u are 'gã Paulo 'ga munewi moromunepawa pype rakue. Moromunepawa pype akoaw ipe Paulo 'ga ka'arana kwasiaru'japa Timoteo 'ga upe rakue. Jejuí 'ga rur enune ojeapo ma'e are 'ga ka'arana kwasiari. 'Agamũ Paulo 'ga remikwasiarera mapawera. “Anurenure'li nipo 'gã je jukai”, 'jau 'ga ikwasiaa 'ga upe. Na'ga etee rui ikwasiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'ga upe rakue.

1 ¹Je Pauloramũ ka'arana akwasiaru'jap imonou enee, ki Timoteo. Jejuí Kristu 'ga je mono kwe pe ojemome'waukaa 'gã nupe ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imũ 'ga je monoi ikue: “Werowiaramũ Jejuí 'ga jane mogyi wemiayuwamũ. A'eramũ jane 'ga rerowiaaramũ jarewau jarejemogyau ywag ipe 'ga pyri jaremanũ re, ere ki 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue, je monou morogyta esage mome'waukaa kwe pe ikue.

²Ene 'ã jera'yra 'jawe jee, ki Timoteo. Jeporomutat je ene ree. A'eramũ je ka'arana monou ikwasiaa ene upe.

Kul'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea. Jejuí Kristu 'ga 'ã Janejararetea. 'Gã nesagea ene rerekoa je afutat, ki Timoteo. Ene ree 'gã jemuaëma, ene mopy'ata'waa. Mĩmera je afutat.

Jarejuwarete 'ga muorypawet

³“Ene 'ã eneresage, Kiapi'ni”, 'jau je Jarejuwarete 'ga upe tekou jepi. 'Ga upe je porowykyi tekou. 'Ga je'eg imũ etee je mama'e apoi tekou jepi. 'Ga remifutara kwaapa je aipoa etee iapou jepi. Jepyutuna 'gã 'ã oporowykyau 'ga upe rakue. A'eramũ je nanẽ tejamỹja 'jawerimũ futat teporowykyau tekou 'ga upe nũ. A'eramũ je teje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe jepi. “Jeku'li je tekou Timoteo 'ga ree jepi, Kiapi'ni. 'Ga ene rerowiat al'jea futat. A'eramũ je tekou'iramũ tekou 'ga ree”, 'jau je 'ga upe teje'ega monou tekou jepi. Au'jeteramũ je tekou teje'ega monou 'ga upe ene ree. ⁴Tejea'aramũ tekou ene ree jepi. Ejewi je oramũ ako ene ejaa'wau je ree ikue. “Naesagu'jawí nipo je 'ga re'ã”, 'jau nipo ene rakue, ejaa'wau je ree rakue. A'e are je tejea'aramũ jepi, enejoo'oawer are jepi. Ene pyri jeoweramũ numiamũ. Ene resaga amunipo 'ã je muoryp kwaiwete ene ree. A'ere je nooarui ene pyri. Je munep 'gã je mỹina 'au. ⁵“Timoteo 'ga Jejuí 'ga rerowiaara futat”, a'e je te'ỹina tejeupe tejea'aramũ ene ree jepi. Ymã te 'ã enejarỹi ãẽ Jejuí 'ga rerowiaararetea ãẽ rakue, Loide ãẽ rakue. A'ere 'ã eney

ẽẽ nanẽ 'ga rerowiari rakue nũ, Eunisi ẽẽ rakue nũ. A'eramũ ene 'awamũ 'gã 'jawerimũ etee futat 'ga rerowiaa. ⁶A'eramũ je a'eramũ teje'ega monou ene upe ene mu'akwaapa. Ymã te ako je tepo monoi eneapyte'rarimũ ikue, ene mogou Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramũ ikue. A'e pe ako 'ga opãjẽ mua enee ikue. A'eramũ 'awamũ je 'jau ene upe: 'Ga pãjẽ mũ etee ki mama'ea eapo. 'Ga pãjẽ mũ etee ki eko, a'e je enee. ⁷Janeruwarete 'ga ako U'agesage amut janee ikue, janererekwaramũ ikue. A'eramũ 'ga 'Agesagea jane rerekou. A'eramũ 'ga 'Agesagea jane mogyjaukare'ema. 'Ga 'Agesagea jane mopota'waukaa 'gã nee. 'Ga 'Agesagea 'ã jane mu'akwaawukaa mama'e tywera apoe'em are.

⁸Erejenosĩ kasi Jarejararete 'ga je'ega mome'u awi 'gã nupe ne. Je wi nanẽ ejenosõue'em nũ. 'Au je reni moromunepawa pype. Kwe pe ako je oi morogyta esage mome'wau 'gã nupe ai'i. "Jejuĩ 'ga amanũ jane katu'okawamũ", 'jau je ako tewau tekou 'gã nupe imome'wau kwe pe ai'i. A'eramũ 'gã a'eramũ je ppyka je mua je munepa je mĩina moromunepawa pype. A'ere kasi erejenosĩ je wi ne. Ene nanẽ nipo 'gã ene rereko tywerete je 'jawe futat nũ. A'ere nipo Janeruwarete 'ga opãjẽ muri ene upe, ene momoirukare'ema ojewi.

⁹Janeruwarete 'ga ako janetywera omoit jane wi ikue. 'Ga ako jane katu'oka ikue. 'Ga te 'ã jane mũ'ẽ werowiare'ema 'gã nui jane mogyau wemiayuwamũ. Najaneremiapo esagefer are rui 'ga jane mũ'ei 'gã nui. Wemifutar imũ etee futat 'ga iapoĩ. Ywy apoe'ẽwe 'ga jemuaẽmi jane ree rakue. "Jejuĩ Kristu 'ga rerowiaara 'gã tamũ'ẽ 'gã nui 'jau kwy, imogyau tejemiayuwamũ 'jau kwy. Tapoat 'gã 'gã neko esage are 'jau kwy", 'jau 'ga ojeupe mama'e apoe'emawe rakue. ¹⁰Ymã te 'ã ae nokwaawi futari 'ga remifutara rakue. A'ere jane 'awamũ ikwaawi. Jejuĩ Kristu 'ga ruri 'au ywy pe jane mu'jaawamũ rakue. A'eramũ 'ga 'ã Janekatu'okaramũ akou. Janeruwarete 'ga 'ã ae katu'oga afutat. A'eramũ 'ga Jejuĩ 'ga mua 'au jane katu'okawamũ. "Jejuĩ 'ga ako amanũ ai'i" 'ea 'ã jane sikwaap. "Amanũ re 'ga ferawi etee nũ" 'ea nanẽ 'ã jane ikwaapa nũ. A'eramũ jane a'e rerowiaa. A'eramũ jane jaremanũ re jareferapa etee nũ. A'eramũ jane jareferaw ire jarewau 'ga pyri jarejemogyau nakwaparimũ rui. Jejuĩ 'ga ferawa kwaaw ire jane jarekyjawe'em jaremanũ awi. A'eramũ jane 'ga 'jawe futat jareferapa etee jarewau jarejemogyau 'ga pyri nakwaparimũ rui.

¹¹Janeruwarete 'ga 'ã je monoukat kwe pe Jejuĩ 'ga mome'waukaa 'gã nupe ikue. 'Gã mu'jau je tewau kwe pe morogyta esage are ikue, Jejuĩ 'ga ree ikue. ¹²Ma'eramũ 'ã Jejuĩ 'ga rerowiare'ema 'gã je rereko tyweretei. A'etea je 'ã nojeojeri futari te'ĩina morogyta esage mome'wau tejepyri 'ut ma'e 'gã nupe. Jejuĩ 'ga ako je arowiat ikue. 'Awamũ je 'ga kwaawi katu katu futat tekou. Ymã te 'ga 'i jee ikue: "Ekwap je mome'wau kwe pewara 'gã nupe", 'jau 'ga jee ikue. "Eojere'emamũ futat ewau je mome'wau ekou", 'jau 'ga jee ikue. A'eramũ je tewau 'ga mome'wau 'gã nupe ikue. A'ere natepãjẽ mũ rui je oi 'ga mome'wau 'gã nupe ikue. 'Ga te 'ã pãjẽrete. A'eramũ je 'ga pãjẽ mũ etee futat 'ga mome'wau 'ga jewyra poromukuran. ¹³Morogyta esage are ako je ene mu'ei ikue. A'eramũ ene emu'eawer imũ etee ekou esage. Jereko esagea ako ereesak ikue. A'eramũ

ene je 'jawe etee futat ekou esage. Erowiar ete futar iki Jejui 'ga ekou. Ejejuka esage ki ekou tekotee 'gã nee. Nan tee jane Jejui 'ga ree ojemujat ma'eramũ jane jemogyi. ¹⁴Ymã te ako ore morogyta esage mome'ui enee ikue. A'e are etee ki ejea'at ekou. 'Gã 'mea kasi ererowiar ine. Janererekwara 'ã Janeruwarete 'ga 'Agesagea futat. A'eramũ janererekwara jane muea'aa 'ga je'eg esage are.

¹⁵A'ere Asia ywy pewara 'gã opawi je wi rai'i. Kwaiwete 'gã awau je wi jerera renupawe rai'i. Ojenosĩ 'gã je munepawer awi rai'i. A'eramũ 'gã awaupap je wi. Figeru 'ga miamũ awau je wi Erogemes 'ga retee. ^{16,17}A'ere Onesifuru 'ga nanarũi. Nojenosĩ 'ga je wi moromunepawa pype je rekoramũ. Roma pe owaẽmawe 'ga 'ua je rekaa. Je resag ire etee nipo 'ga poiri je rekar awi. 'Ga je maku'iu'jau'japa. ¹⁸Janejararete 'ga nanẽ nipo ajemuaẽma 'ga ree ywy pe ojewya 'ur ire nũ. Efesu pe je rekoramũ 'ga ako je poari kwaiwete ikue, mama'e apou je pyri ikue. A'ea 'ã erekwapa futat.

Jejui Kristu 'ga remiayup

2 ¹Ene 'ã jera'yra 'jawe jee, ki Timoteo. Janeruwarete 'ga 'ã ojejuka jane ree jepi. Jane 'ã Jejui Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramũ futat. A'eramũ 'ga ruwa 'ga ojejukau esage jane ree jepi. A'eramũ ki ene eje'ega monou 'gã nupe ekyjawe'em. ²Je ako amu'e ene ikue, mytuna 'gã nemianuwamũ ikue. A'eramũ ene 'awamũ 'gã mu'jau je 'jawerimũ ekou. Ejerowiaawa 'gã etee ki emu'e. A'eramũ 'gã ojemu'e re awau 'gã mu'jau nanẽ kwe pe nũ.

³Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ jane jemouagi jarejereko tywera upe. A'eramũ ene ejemouaga mama'eay upe. ⁴Sã'ã jefaruua mama'e apoe'ema wemifutar imũ. O'wyrriara 'ga remifutar imũ etee mama'e apoa ijemogyta. Nan tee jane. Niapoi futari mama'ea jarejemifutar imũ. Jarejararete 'ga remifutar imũ etee jane mama'e apou jarejemogyau. ⁵Ujãn ma'eramũ nanẽ nũ. Ijãn esage ma'e 'ga upe etee futat 'ã 'gã 'ga jãnawera repy monou. Ijãn a'wyre'ema 'gã nopyyga'uweri mama'ea. Nan tee futat ene. Enereko esageramũ Janeruwarete 'ga enereko esageawera repy muri enee. ⁶Sã'ã ko pe oporowyky ma'e 'gã oko pypiara 'ua ajuenune. Nan te 'ã ereporowyky esage Jejui Kristu 'ga upe. A'eramũ nipo 'ga anure ojeupe eneporowykyawera mepyau enee. ⁷Ejea'ar iki ekou jeje'eg are. Janejararete 'ga nipo ene mueapyoukat ee.

⁸Jejui Kristu 'ga ree ki ejea'at. 'Ga manũ re Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee nũ. A'eramũ 'ga amanũu'jape'ema futat awau ojewya oje'wyr ipe nũ. 'Ga 'ã jane'wyrriar ypy 'ga juapyrera, Davi 'ga juapyrera. A'eramũ Janeruwarete 'ga Davi 'ga juapyrera moferapa nũ, imojeupia imonou ywag ipe nũ. Aipoa je amome'u tekou mĩmer imũ 'gã nupe jepi. ⁹A'eramũ 'gã Jejui 'ga ree morogyta esage mome'ui je rekoramũ, je pyyka, je pofaa itaju pyu muna'ywa 'jawe je mĩyina. A'ere je najeojeri futari tel'yina tejepyri 'ut ma'e 'gã nupe imome'wau. Naje momiga'uweri futari 'ga rerowiare'ema 'gã morogyta esage mome'ui awi. ¹⁰Tejemouaga etee tel'yina tejereko tywera upe. A'eramũ nipo 'ga remimũ'ẽmera 'gã juejue morogyta esage renupa ajemogyau. Werowiar ire Jejui Kristu 'ga 'gã katu'oka jane 'jawe futat.

A'eramũ 'gã anure awau ajemogyau Jejui 'ga pyri jane 'jawe futat nakwaparimũ warãu rũi futat. A'eramũ 'ga pãjẽa 'gã nerekou namutamutat. 'Ga resagea nanẽ nipo 'gã nerekou nũ namutamutat nũ. ¹¹Awamũ je 'i ene upe:

“'Ga remifutar imũ jaremanũ awi jarekyje'em ire jane oi jarejemogyau 'ga pyri.

¹²Mama'eay upe jane jemouagamũ nipo 'ga jane mogyi opoaawamũ anure 'wyrriaramũ akou.

Je naJejui 'ga remiyauwa rũi 'jara 'gã nupe nipo 'ga najeremiyauwa rũi 'ga, 'jau.

¹³'Ga rerowiar awi nipo jane poiraiwi agawewi.

A'tea 'ga u'eawer imũ etee futat nipo mama'ea wapo.”

Aipoa jeremimome'ua. A'jea futat je amome'u.

¹⁴Aipoa ki jeremimome'ufera emome'u ejemiyauwa 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'eg imũ je 'i ene upe: “Pejamue kasi 'ga je'ega mome'u are ne”, ere ki 'gã nupe, a'e je ene upe. Ee pejamue re nipo pejomomoirukat amũ Jejui 'ga rerowiar awi. ¹⁵Eporowyky esage ki Jarejuwarete 'ga upe. Eko esage nanẽ ki 'ga upe nũ. A'eramũ 'ga wowase enewaw ipe 'jau ene upe: “Ene 'ã jeremiyuw esagea futat. Ene a'jea futat jeje'ega eremome'u esage ekou. Ene a'jea futat ereporowyky esage jee”, 'jau nipo 'ga ene upe, ojeupe ene eporowyky esageramũ. 'Ga upe eporowykyau esage 'eramũ ene ejenosõue'em 'ga rowase ewaw ipe. 'Ga je'eg are etee ki 'gã emu'e. ¹⁶A'eramũ ene ejepe'au ajamue ma'e 'gã nui. Oje'eg tee 'gã mama'e are. NaJarejuwarete 'ga je'eg imũ rũi 'gã mama'e mome'tui ajemogyau. Oje'eg ekoete te 'gã ajemogyau. Aipoa nia'wyrri Janeruwarete 'ga upe. Ajamue ma'e 'gã je'ega renupara 'gã Jarejuwarete 'ga rape awi opia ma'e 'gã te poromũ. ¹⁷Sã'ã merua'yra miaro'o mateepawa. Nan tee futat ajamueara 'gã Jejui 'ga rerowiar awi ajamomoirukari futari. Ajamue ma'e 'gã amũ nera Imeneu. Ajepeja 'ga Firetu. ¹⁸'Gã ako opoit futat Jejui 'ga rerowiar awi ai'i. Wemimu'efera 'gã nanẽ 'gã imomoirukaa ja'wyja'wy jui nũ. “Ku'jywa 'ga ako amanũ ma'efera 'gã weroo ywag ipe ai'i. A'eramũ 'ga jane rejaa jane mogyau takyfet katy”, 'jau futatee 'gã 'upa o'meramũ ajaupe. 'Gã amũ 'gã nerowiaa. A'eramũ 'gã ojemogypygyu'jape'ema Jarejuwarete 'ga ree. ¹⁹A'ere 'ã jane nanarũi. Jane 'ã nipoiri futari Jejui 'ga rerowiar awi. Sã'ã ae 'oga mÿjeteetea. A'eramũ 'ã u'ara'ne'ema. Nan tee jane a'jea futat jane 'ga rerowiari. A'eramũ jane jarepoire'ema 'ga je'eg awi. Jane 'ã 'ga remiyauwa. Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are 'gã amũ nupe rakue. “Janejararete 'ga 'ã wemiyauwa okwaap.” 'Ga amũ nipo 'jau: “Je 'ã Ku'jywa 'ga remiyauwa 'jara 'gã ki topoit futat mama'e tywera apo awi nanẽ nũ”, 'jau.

²⁰Ikaraemã kwai ma'e 'gã kwaiwete 'gã karaemã, 'gã jemi'waawa 'jau. Amumera nipo wesageayramũ. Amumera nipo yty yrũnamũ. A'eramũ ae kũima'eeteete 'ga amũ ojeupe iwaẽmamũ y'a esageay pype ojomojemi'waa.

²¹Nan tee jane. Mama'e tywera apo awi jarepoir ire janeresagesageramũ jarejemogyau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ nipo 'ga 'jau jane: “Pẽnesagesage

pejeyemogyau jee. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejeporowykyarũmũ jee. Jeku'i je tekou pẽ nee", 'Jau nipo 'ga janee, mama'e tywera apo awi jane poiramũ.

²²Nakunumĩũũ 'gã amũ 'jawe rũi 'ã ereko, ki Timoteo. Ereapo kasi 'gã nemifutara ne. Mama'e tywera etee 'gã 'ã wapo ajemogyau. A'ere kasi ene nanarũi ne. Eko esage ki Jarejuwarete 'ga upe. Jejui Kristu 'ga erowiat ekou. Tekotee 'gã nee ejelukau esage ekou. Eta'waramũ ekou 'gã nupe. Iywyter esage ma'e 'gã nipo e'i ajemogyau: "Je poar ape nanuara apou", 'Jau nipo 'gã Jarejuwarete 'ga upe jepi. A'eramũ ene nanẽ nanuara apou 'gã 'jawe. ²³Ereko kasi ajamue ma'e 'gã nee ne. Ajamue ma'e 'gã 'i'akwaawe'ema futat. Ni'akwaawi futari 'gã. A'eramũ ene ekowe'em 'gã nee. Oje'egay ma'e 'gã te mĩnamũ. A'eramũ ene ekowe'em 'gã nee. Kasi a'e pe 'gã ene mui ojee ne. ²⁴Jarejararete 'ga remiayuwamũ jane nanarũi. Nijamuei jane. Janepota'wa esage te jane jarejuee. Sajamu'e esage te jane meewe'i jarejamueapyou 'ga je'eg are. ²⁵'Gã amũ nipo akou 'gã mu'Jau tywet mama'e are. A'eramũ ki ere 'gã nupe: NaJaneruwarete 'ga je'egarũi poa kũi. Eremu'e awi 'gã aipo are, ere ki 'gã nupe. Eje'eg esage etee 'gã nupe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã momoirukaa 'gã tywer awi, 'gã mojewya, ae mu'Jaukaa oje'eg are nũ. ²⁶Mama'eukwaawa 'wyriara nipo 'upa 'gã nee, mama'e a'je'ema apoara 'gã nee, 'gã mogyaukaa wemifutar imũ etee. Sã'ã wya'li rena, isea wukaja pype. A'eramũ 'ã ae opoia jui. A'eramũ 'ã owewiau awau. Nan tee futat mama'eukwaawa 'wyriara 'gã pyygi, wya'li 'jawe. A'eramũ ene 'awamũ 'gã pojekau jui nũ, 'gã mu'akwaapa mama'e a'je are etee nũ.

Mama'eay jesaukarawam

3 ¹Anure nipo mama'e teepaw enune kwaiwete mama'eay ijesaukari Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. Ejea'ar iki ekou aipo are. ²A'lea 'ara rupi nipo 'gã tyweramũ. 'Auwara 'gã nipo ojee etee futat wea'aramũ ajemogyau. Naajuee rũi futat 'gã nea'aramũ ajemogyau. Ka'aranũũ mono'ogara 'gã. Je te 'ã kũima'eteetea 'jara 'gã mĩnamũ. "Je jeresage", e'i 'gã numiamũ. A'ere 'gã nia'wyri ajemogyau, ajakurapara 'gã te ajemogy. 'Uwa 'ga je'ega miamũ 'gã nuenuwi futari. Oy eẽ je'ega miamũ futat 'gã nuenuwi. Aipo 'gã niapyakwafugi futari. Ojeupe mama'e muramũ, "aul'jete eremut jee", 'jare'emamũ ae poromũ. A'e 'gã nopojeuwi futari Jarejuwarete 'ga. ³Nojejuka esagei 'gã ajuee. Najemuaẽmi futari 'gã ajuee. Ota'wae'emamũ akou ajaupe. Ojoje'ẽwu'Jagara 'gã mĩnamũ. Nojemu'akwaawi 'gã mama'e tywera apoe'em are. Kamẽsiete futat 'gã amara'ne ekoeteramũ akou. Nafutari futari 'gã mama'e esagea. Mama'e tywera etee 'gã afutat. ⁴Opytuna 'gã miamũ futat 'gã omono ijukaukaa tekotee 'gã nupe. Aipo 'gã mama'e tywera etee wapo. "Je jeresagesage", e'i nipo 'gã numiamũ. A'ere 'gã nia'wyri ajemogyau. Aipo 'gã ojerowiaraip ojee etee. NaJarejuwarete 'ga muorypawãu rũi 'gã iapoi. Ojemuorypawamũ etee te 'gã iapoi ajemogyau. ⁵"Je 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwã", e'i 'gã ajemogyau numiamũ. A'ere 'gã o'meramũ te 'gã 'i ajemogyau. Nuerowiari futari 'gã "Janeruwarete 'ga pãjẽeteetea" 'ea. A'eramũ 'gã mama'e apowe'em Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ ajemogyau. Nanuara 'gã nui ki ejepe'a.

6,7 Amumera 'gã nipo kũjã 'akwaawe'ema 'gã nupe o'meramũ akou. A'eramũ nipo kũjãmera 'gã mama'e tywera apou akou. “Jetywerete je”, 'jau ekoete nipo 'gã ojeupe. A'eramũ nipo 'gã okyjau 'me Jarejuwarete 'ga wi. “Kĩã nipo je rereko tywerete”, 'jau ekoete nipo 'gã ojeupe. A'etea nipo 'gã nopoiri futari otywer awi. “Arowiat je kĩa je'eg esagea”, 'jau nipo 'gã ojeupe numiamũ. A'ere nipo naani. Ojemu'e 'me te 'gã ajemogyau 'gã je'eg are. Nuapoi 'gã mama'ea 'ga je'eg imũ. A'eramũ nipo i'me ma'e 'gã awau osou 'gã 'wyr ipe 'gã mu'jau o'me are. “Jeje'eg imũ etee ekou mama'e apou 'eramũ nipo nereoi mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau nipo 'gã o'meramũ awau akou kũjãmera 'gã nupe. A'eramũ nipo kũjãmera 'gã aipo 'gã je'ega rerowiaa futat. A'eramũ nipo 'gã mama'e a'jea kwaape'ema futat. 'Gã 'mea etee nipo 'gã erowiaa ajemogyau. 8,9 Sãã ymã Moisesi 'ga je'ega Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat rakue, Egitu ywy pewara 'gã 'wyrara 'ga upe rakue. A'ere 'ã peuwara 'gã amũ nafutari Moisesi 'ga remimome'ua rakue. Janesi 'ga, Jãmisi 'ga. Mĩmera 'gã 'ã ifutare'ema rakue. 'Gã 'jawe futat aipoa i'me ma'e 'gã nafutari mama'e a'jea. A'eramũ 'gã u'akwaawe'emamũ ajemogyau. Opoit futat 'gã Jejui 'ga rerowiar awi. A'eramũ nipo 'gã kamēsiete 'gã 'me kwaapa, 'gã 'akwaawe'ema nanē nũ.

Timoteo 'ga mu'akwaapawet

10 A'ere 'ã ene nanarũ, ki Timoteo. Jeje'eg imũ ki eko esage. Jerekoa ako ereesak ikue. A'eramũ ene je 'jawerimũ futat ekou. Erekwaaap futat 'ã je'eawera. “Jejui Kristu 'ga je arowiat” 'ea 'ã erekwaaap. Ajejuka esage je 'ã tekotee 'gã nee jepi. Jepota'wa 'ã je tekou 'gã nee jepi. “Tejereko tyweramũ miamũ 'ã je nopoiri 'ga rerowiar awi te'yina” 'ea 'ã erekwaaap futat. 11 Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã je rereko tywerete ikue. A'itioki pe, Ikoniu pe, Listra pe. Mĩmera amunaw ipe je rekoramũ 'gã je rereko tywerete ikue. A'ere Janejararete 'ga naje jukaukari 'gã nupe ikue. Aipoa 'ã erekwaaap futat. 12 Jarejuwarete 'ga remifutar imũ jane rekoramũ nipo Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã jane rereko tyweri futari a'jea futat. 13 Jejui 'ga 'awa ywy pe 'ga rut ja'wyja'wyrãmũ taetu nipo i'me ma'e 'gã tywereteramũ ajemogyau, mama'e tywera apoara 'gã neewe. A'eramũ taetu nipo 'gã ote'areteeteramũ ajemogyau mama'e a'wyre'ema apoaramũ. Ae mu'jau tyweaete nipo 'gã awau ajemogyau kwe pe. O'meramũ ajemogyau 'gã nupe mĩmer imũ. Ojomoryteeu nipo 'gã ojomogyau. Imoryteepyrrera 'gã nipo ojepyka etee ojeupe i'me ma'efera 'gã nee.

14 A'ere 'ã ereko esage futat. Emu'jara 'gã je'eg imũ etee futat 'ã ereko. A'ea mama'e a'je are etee futat ako ore ene mu'ei ikue. A'eramũ ene 'awamũ aipoa mama'e rerowiaa etee te ekou. 15 Enewujawe 'ã ojemu'e Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. A'eramũ 'ã ene 'ga je'ega kwaapa katu katu futat. Jarejuwarete 'ga je'eg are jarejemu'e re jane 'ga remifutara kwaawi, “aejekatu'oga Janeruwarete 'ga afutat” 'ea 'ã erekwaaap. “Jejui Kristu 'ga werowiar ire, ae katu'ok” 'ea 'ã erekwaaap nanē nũ. 16 Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue. 'Ga je'eg are jarejemu'e re jane mama'e a'je kwaawi. 'Ga je'eg are jarejemu'e re jane jarejeapyoramũ jaretywer are. A'eramũ jane jaretywera reru'arasiga, jarepoia jui.

'Ga je'leg are jarejemu'e re jane 'ga remifutara kwaawi. ¹⁷Aipoa 'ga je'lega kwaaw ire taetu 'ga remiayuwa 'gã neko esagei 'ga upe. Mama'e esagea etee futat iapou ajemogyau 'ga je'leg imũ etee futat. Tekotee 'gã nanẽ imu'jau ee nũ.

4 ¹Morogyta esagea etee ki emome'u ekou 'gã nupe najuejue etee, a'e je enee, ki Timoteo. Jarejuwarete 'ga remianuwamũ je 'i enee, Jejui Kristu 'ga remianuwamũ nanẽ je 'i enee nũ. Anurenure'i nipo Jejui 'ga ruri ojewya nũ, 'wryiarareteramũ ae upe. Aipoa 'ara rupi nipo 'ga ae resaka 'ũina. Amanũ ma'efera 'gã nanẽ nũ nipo 'ga imũ'jãu tywy awi imowwywa wowase. Najuejue etee futat nipo 'ga jane resaka 'ũina. A'eramũ futat nipo 'ga ae mepyau, ae rekwawera mepyau ae upe. 'Ga rerowiaaramũ jane 'ga je'lega renuwi jarejemogyau. A'eramũ 'ga jane monou jane mogyau ojepyri. Poromũ futat janerepya. 'Ga rerowiare'ema 'gã nuenuwi futari 'ga je'lega ajemogyau. A'eramũ nipo 'ga 'gã monoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Poromũ futat 'gã nepya. ²A'eramũ je 'jau enee: Morogyta esagea ki emome'u pãwẽ pãwẽ 'gã nupe, a'e je enee. “Werowiaramũ Jejui 'ga ae katu'ogi”, ere ki ewau ekou 'gã nupe. “Werowiara 'gã 'ga weroo ywag ipe ojepyri”, ere ki 'gã nupe. “Werowiare'ema 'gã te ajee 'ga omonoukat mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau ki ene imome'wau 'gã nupe. Aipoa ki emome'u 'gã nupe najuejue etee futat. Ee iporenuwiwet ma'e 'gã nupe, ee iporenuwiwere'ema 'gã nupe nanẽ nũ 'jau. Mama'e tywera apoara 'gã nupe ki ere: “Mama'e tywera apoa nia'wryi Janeruwarete 'ga upe”, ere ki 'gã nupe. “Au'je mama'e tywera apo re”, ere ki 'gã nupe. “Pejemogy esage ki 'ga upe”, ere ki 'gã nupe, efuakaramũ. Jarejuwarete 'ga je'leg are 'gã mu'jau ekou. 'Gã amũ nipo ikwaape'ema. A'eramũ ene 'gã mueapyou esage ee. ^{3,4}Anure nipo 'gã porenuwiwere'emamũ 'ga je'leg a'je are. A'eramũ nipo 'gã wemifutara etee iapou. Morogyta tee are te nipo 'gã ojemu'jau. A'eramũ nipo 'gã morogyta ymaner are moromu'jara 'gã majatykau ojee. Niporenuwiweri 'gã morogyta a'je are. ⁵A'ere 'ã ene nanarũi, ki Timoteo. E'akwaaw imũ ki eata ekou kwe pe. Ejemouag iki ekou ejereko tywera upe, mama'eay upe 'jau. Morogyta esage mome'wara 'ã ene. A'eramũ ki ene ewau kwe pe ekou morogyta esage mome'wau 'gã nupe. Ymã te ako Janeruwarete 'ga ene muẽmi ene moporowykyaukaa ojeupe ikue. A'eramũ ene 'awamũ ewau 'ga porowykya etee futat iapou ekou 'ga upe. 'Ga remifutara apou katu katu futat 'ga upe, imateepapa katu katu futat 'ga upe.

⁶Je naporowykyu'jawi 'awamũ. Anurenure'i nipo 'gã nuri je jukau. Owaẽm ja'wyja'wy 'gã je jukaawa upe 'awamũ. ⁷Aapopap katu katu je, nan iki eapo, jee 'jawera. Naetygi'i futari je ape. Jarejuwarete 'ga je'leg imũ etee futat ako je oi kwe pe mama'e apou ikue. A'eramũ 'gã je rerekou tyweaete agawewi ikue. A'etea je napoiri futari Jejui 'ga rerowiar awi ikue. ⁸A'eramũ nipo 'ga ojepyri je waẽmamũ Janejararete 'ga 'jau jee: “Je 'ã amuesage ene imogou. A'eramũ ene 'awamũ ejesagesageramũ jee”, 'jau nipo 'ga jee 'gã nowase ywag ipe. Wowase ae majatykaaw ipe nipo 'gã aipo 'jau jee. Janejararete 'ga 'ã esagesage futat. Janereko esagea 'ga wesak katu katu futat. 'Ga 'ã jane kwaap. A'eramũ nipo 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe: “Je 'ã akatu'ok pẽẽ, pẽ muesageu

pẽ mogyau. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejejesagesageramũ pejejemogyau jee", 'jau nipo 'ga wemiayuwamũ janee. Naje upe etee rüi nipo 'ga aipo 'ga 'i. Ojewyra rapesakara 'gã nupe nanẽ futat 'ga 'i nü: "Ene 'ã eneresagesage jee", 'jau nipo 'ga 'gã nupe. Ojee iporomutat ma'e 'gã nupe juejue futat aipo 'jau.

"Ejor iki kamēsiete", 'ga 'eawet

⁹Ejor iki je resaka kamēsiete, ki Timoteo. Jeirũ 'gã oopap je wi ai'i.

¹⁰Demas 'ga okaraemã mono'og are etee ea'at. A'eramũ 'ga weateeramũ je wi. Ajepeja amunaw ipe 'ga oi je wi, Tesarũn ipe 'ga oi je wi. Kresēte 'ga awau Garasi wyy pe. Tito 'ga awau Dalmacia wyy pe. ^{11,12}Tikiku 'ga te aje je omono Efesu pe ai'i. Luka 'ga etee akou 'au je pyri. A'eramũ ene ewau Maku 'ga rekaa. A'eramũ ene 'ga rekoa 'ga rerua jee 'au, je poaawamũ. ¹³Pejejua ki jeraity poakuwuaa perut jee. Troate pe je ejari ai'i, Kapu 'ga rog ipe ai'i. A'eramũ pẽẽ erua jee. Teka'arana je afutat te'ỹina. Wyra pir are ikwasiaripyretera taetu je afutat te'ỹina. A'eramũ ki pẽẽ erua jee.

¹⁴Itaju are oporowyky ma'e 'ga je rereko tywerete ikue, Aresãri 'ga ikue. Anure te nipo Janeruwarete 'ga je repyari. ¹⁵A'eramũ ki ene ejea'gwau 'ga wi. Kasi a'e pe 'ga ene rereko tyweretei ne nü. Nafutari 'ga janeporogytaa.

¹⁶Wyriara 'ga upe 'gã amũ je rerur ypyrauwe futat 'gã jepe'apawi je wi ai'i. Nitywi'li futari 'ga amũ "nuapoi 'ga mama'e tywera" 'gã nupe 'jara 'ga amũ je pyri ai'i. Jejui 'ga rerowiaara 'gã miamũ futat ojepe'aupap je wi. A'ere je nafutari Jarejuwarete 'ga 'gã nereko tywera ee. "Erereko tywet kasi 'gã je rejaawer are ne, Kiapi'ni", a'e je 'ga upe. ¹⁷A'ere 'ã Janejararete 'ga te 'ga rekoi je pyri. A'eramũ 'ga je jukaukare'ema 'gã nupe. Opãjẽa 'ga amut jee. A'eramũ je tewau morogyta esage mome'waupap judeue'ema 'gã nupe kwe pe ikue. A'eramũ 'gã kwaiwete je rerekou tyweaete ikue. "Siesak 'ga paira Jejui 'ga mome'u awi 'jau", 'jau 'gã ajaupe ikue numiamũ. ¹⁸A'ere nipo Janejararete 'ga je a'gui 'gã nü. Anure nipo 'ga je rerawau peu ojepyri, ywag ipe. A'eramũ 'gã je pyyke'ema futat. Ma'eramũ 'ã jane 'i 'ga upe: "Ene 'ã pãjẽreteretea. Ene 'ã eneresagesage", jane 'i Jarejararete 'ga upe jepi. Namutamutar iki sa'e 'ga upe jarejemogyau.

¹⁹"Jaruate te pẽẽ? e'li Paulo 'ga pẽ nupe ai'i", ere ki jarepytuna 'gã nupe. Prisira eẽ, Akira 'ga, Onesifuru 'ga pytuna 'gã. Mĩmera 'gã nupe je teje'ega monoi 'gã futaa. ²⁰Erasto 'ga opyta Korĩtu pe ikue. Trofimũ 'ga ojero'wu. A'eramũ je 'ga rejaa Miretu 'jaw ipe ikue.

²¹Kamēsiete ejoriweramũ ejua kamēsiete je resaka. 'Ara ro'ysagũũ renunewe ki ejot je resaka.

Janerewirera 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã juejue oje'ega monou enee, ene futaa. Eupuru 'ga, Prutēti 'ga, Lino 'ga, Krautiu 'ga, tekotee 'gã nanẽ nü. Mĩmera 'gã oje'ega monou enee, ene futaa.

²²Afutat je Jarejararete 'ga rekoa ene pyri, ki Timoteo. 'Ga resagea pẽ nerekoa nanẽ je ifutaa nü.

Kweramũ etee jeremimome'ua.

Tito

Tito 'ga nanē Paulo 'ga remimu'efera nū. A'eramū Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'ga upe rakue. 'Ypō'ō me Tito 'ga rekoramū Paulo 'ga ka'arana kwasiari 'ga mu'akwaapawamū mama'e are. Na'ga etee rūi ikwasiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'ga upe rakue.

1 ¹Je Pauloramū ka'arana akwasiat imonou enee, ki Tito. Janeruwarete 'ga remiayuwā je. Jejui Kristu 'ga je mono kwe pe oje'ega mome'waukaa 'gā nupe ikue. Ymā te ako 'ga jemuēmi werowiare'ema 'gā nui ikue, je mogou omome'waramū 'gā nupe ikue. Jarejuwarete 'ga remimū'ēmera 'gā nupe omome'waramū ako 'ga je mogoi ikue. “Emu'e 'gā je ree, je rerowiar wyyapiukaa 'gā nupe”, 'jau Jejui 'ga jee ikue. “Jeje'ega a'jea futat. A'eramū ene jeje'eg a'je are etee 'gā mu'jau”, 'jau 'ga jee ikue. ²A'jea futat Janeruwarete 'ga je'ega. Ni'mea'uweri 'ga. A'eramū jane a'jea futat 'ga rerowiaa. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'i rakue, ywy apoe'emauwe rakue: “Teja'yra 'ga rerowiaaramū je 'au futat 'gā muri 'gā mogyau tejepyri nakwaparimū warāu rūi”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Aipo 'ea jane 'ā sirowiat jarejemogyau. ³Ymā te 'ga aipo 'jau rakue. A'ere 'ga 'awamū je monoi wemifutara 'ara rupi imome'waukaa jee: “Wa'yra 'ga rerowiarāmū 'ga ae katu'ogukari wa'yra 'ga upe. A'eramū nipo 'ga ikatu'ogipyreera 'gā nerawaukaa oje'wyr ipe”, 'jau je 'ā tekou imome'wau. Janeruwarete 'ga ae katu'okararetea. 'Ga futat je monou aipo mome'waukaa pāwē pāwē 'gā nupe. A'eramū je 'ga je'eg imū etee futat tewau imome'wau kwe pe 'gā nupe ikue.

⁴Ene upe je ka'arana kwasiari, ki Tito. Jejui Kristu 'ga 'ā jane sirowiat. A'eramū ene jera'yra 'jawe ekou jee. Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea futat. 'Ga ra'yra 'ga 'ā, Jejui 'ga ae katu'okara. 'Gā nesagea ene rerekoa je afutat, ki Tito. Ene mopy'ata'waa nanē je afutat nū.

Kreta pype Tito 'ga reko

⁵Peu jarekou ako jane jareporowykyka nimateepawi ai'i. A'eramū ako je ene momytau 'ypō'ōūū pype ai'i, jareporowyky mateepaawamū ako je ene momytau peu ai'i. “Au etee eko ra'ne. Nimateepawi we jane jareporowykyka, 'au Kreta pe”, 'jau ako je enee ai'i. “A'eramū ene ewau kwe pe amunawa moyka 'ga amū ene imogou 'wyriaramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe”, 'jau je ako enee ai'i. A'eramū

ki ene, 'ga amũ mogo enune, ejea'aramũ jeje'eg are. “Ako esage ma'e 'ga etee futat ene imogou 'wyrriaramũ 'gã nupe”, 'jau ako je enee ikue. A'eramũ je 'awamũ imonou'japa ikwasiaa ka'aran are enee aipo 'jau etee futat nũ. ⁶“Nia'wryi 'ga”, 'ga upe 'gã 'eramũ kasi eremogo 'ga 'wyrriaramũ 'gã nupe ne. Ako esage ma'e 'ga etee futar iki emono imogou 'wyrriaramũ 'gã nupe. Aipo 'ga remirekoa ki majepe'i etee futat. 'Ga ra'yra 'gã nanẽ ki Jejuí 'ga tuerowiat nũ. A'eramũ ki 'ga ra'yra 'gã ojeupe 'ga je'egamũ 'ga je'ega renupa etee. A'e 'gã naerofeni futari. Nitywi futari nipo 'ga amũ erofen ma'eramũ: Erofen 'ga ra'yra 'gã 'jara 'ga amũ nipo nitywi futari.

⁷Jejuí 'ga rerowiaara 'gã 'wryriara 'ga Janeruwarete 'ga porowyky rerekwara futat. A'eramũ 'gã a'eramũ namama'e tywera apoara rui futat. Ojee ojerowiaraipe ma'e 'gã kasi eremono 'gã nupe ne. Imara'ne ma'e 'gã kasi eremogo 'gã nupe ne. Kawĩajaiwa 'wara 'gã nanẽ ene imogowe'em nũ. Ajanupãara 'gã, ka'aranũũ mono'og are etee ea'at ma'e 'gã. Mĩmera 'gã nanẽ kasi eremogo 'gã nupe 'wyrriaramũ ne. ⁸Oje'wyr ipe 'gã mo'wy'wyara 'gã, mama'ea ajaupe imonoara 'gã. Mama'e esage apoara 'gã. Mama'e tywera apo awi ojemu'akwaap ma'e 'gã. Janeruwarete 'ga remifutara apoara 'gã. Mĩmera 'gã etee ki emogo 'wyrriaramũ 'gã nupe. ⁹Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat. A'eramũ 'gã 'wryriara 'ga Janeruwarete 'ga je'eg imũ etee futat ajemogyau mama'e apou. Jejuí 'ga je'ega nanẽ a'jea futat nũ. A'eramũ ki 'wryriara 'ga 'gã je'eg imũ etee futat 'gã mu'jau, Jejuí 'ga rerowiaara 'gã mu'jau. A'eramũ 'gã a'jea futat ojemogypyka Jejuí 'ga ree, 'ga je'ega kwaaw ire. A'eramũ nipo 'gã aku'iramũ akou 'ga ree. A'eramũ 'gã 'ga rerowiar awi opoire'ema futat. 'Gã amũ te nipo ajee 'ut 'gã mu'jau tywet morogyta are. Namu'ei 'gã 'gã mama'e a'je are. A'eramũ ki 'wryriara 'ga toje'eg 'gã nupe: Neremu'earui 'gã mama'e a'je are. A'eramũ ene 'gã mu'jawarũ'e'em, te'i ki 'ga 'ga upe. A'eramũ nipo 'ga aipoa ojeupe 'ga 'eramũ maran gatu opoire'ema otywer awi.

¹⁰Kwaiwete 'gã Jejuí 'ga rerowiar rakue numiamũ. A'ere 'gã 'ga rerowiaraiwi etee. 'Awamũ 'gã nuenuwi futari Jejuí 'ga je'ega. Nopoiri futari 'gã janepypp remimome'ufer awi. Morogyta ymaner are etee futat 'gã 'gã mu'ei ajemogyau. Ymã te janepypp jemogyi Moisesi 'ga je'egeer imũ etee futat rakue. A'ere jane 'awamũ jane jemogyi Jejuí 'ga je'eg imũ etee futat. A'ere 'gã amũ 'i 'gã nupe: “Naani. Peapo awi nanuara. Moisesi 'ga je'eg imũ etee futar iki peko”, 'jau futatee 'gã 'gã nupe 'gã moryteeu. ¹¹A'eramũ ene 'jau 'gã nupe: “Peapo awi nanuara”, ere ki 'gã nupe. “Aul'je 'gã mu'e re morogyta ymaner are”, ere ki 'gã nupe 'gã momika. Kasi a'e pe 'gã 'gã moryteei, 'gã pytuna 'gã neewe ne. A'eramũ enuparera 'gã 'jau ajaupe ne: “Awỹja sipo morogyta a'je omome'u jane?” 'jau 'gã ajaupe ne. “'I'me nipo 'ã Paulo 'ga akou jane”, 'jau 'gã ajaupe ne. Nokwaawi 'gã morogyta a'je mome'wara 'ga. “Mõ 'ga gatu nipo morogyta a'jea omome'u akou jane?” 'jau 'gã ajaupe ne. A'eramũ 'gã amũ opoia Jejuí 'ga rerowiar awi ne. Najemuaẽmi morogyta 'me mome'wara 'gã ajuee. Ka'aranũũ are etee te 'gã jemuaẽmi. Ka'aranũũ mono'og are etee te 'gã jamu'ei. A'eramũ ene 'gã momika esaka nanuar awi.

¹²Ymã te Kreta pewara 'ga amũ, ipojeuwipyra 'ga amũ, opytuna 'gã mome'wau rakue. “'Ypõ'õũũ pypewara 'gã najuejue etee futat 'i'me ma'ea.

Imara'ne ma'e 'gã nanẽ nũ. Iwewue ma'e 'gã nanẽ nũ. Nipy'araypari agawewi 'gã. A'etea 'gã ojemi'waruwarete futat", 'jau 'ga opytuna 'gã mome'wau rakue. ¹³A'jea futat 'ga remimome'ufera. Peuwara 'gã nia'wyrí futari. A'eramũ ki ene 'jau 'gã nupe: "Au'je mama'e tywera apo re. Pepoit pejetywer awi", ere ki 'gã nupe eje'ega moywyrafena'i futat. A'eramũ nipo 'gã aipo ojeupe 'eramũ opoia otywer awi. A'eramũ nipo 'gã Jejui 'ga rerowiaa ete nũ. ¹⁴"Peapyaka kasi morogyta ymaner are", ere ki 'gã nupe. "Peapyaka awi Jejui 'ga rerowiar awi opoit ma'e 'gã je'eg are ne", ere ki 'gã nupe. "Au'je pejeapyaka re 'gã 'me are", ere ki 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã 'gã 'me rerowiaru'jape'ema. ¹⁵Esage ma'e 'gã nipo ea'at mama'e esage are etee futat. A'ere nipo ia'wyr'e'ema 'gã mama'e tywer are etee 'gã nea'aramũ. 'Gã Janeruwarete 'ga rerowiare'ema. A'eramũ 'gã mama'e tywer are etee wea'aramũ ajemogyau. Ymã 'gã 'ã mama'e esage apo kwaawi futari rakue. A'ere 'gã mama'e tywera etee iapoi. 'Awamũ 'gã nokwaawu'jawi futari mama'e esage apoa. Apokwaap 'gã mama'e tywera apoa. ¹⁶"Jarejuwarete 'ga je akwaap", 'jau futatee nipo 'gã. A'ere naani. Nuenuwi futari 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ 'gã na'ga remiyauwa rüi. Imara'ne ma'e 'gã. A'eramũ 'gã mama'e esage apowarü'em futat. A'eramũ 'gã a'eramũ a'je'em are etee ajamu'jau.

Jarejuwarete 'ga remifutar are ki emu'e 'gã

2 ¹A'ere 'ã ene nanarüi, ki Tito. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee futat 'ã ene 'gã mu'jau, Jejui 'ga rerowiaara 'gã mu'jau. Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat. A'eramũ ene a'e are etee futat 'ã 'gã mu'jau. "Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat. A'eramũ ki pëe 'ga je'eg imü etee futat pejemogyau esage", 'jau ki ene 'gã nupe. ²Ene 'ã 'gã nupe oje'eg ma'eramũ. 'Gã 'ã Jejui 'ga rerowiaar yaua. 'Awamue te 'ã 'gã Jejui 'ga rerowiarai'ra'i. Nokwaawi we 'ã 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ ene 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are. Sawa'efera 'gã we futar iki emu'akwaap aipo are. "Kawiajaiwa kasi pe'u ne", ere ki 'gã nupe. "Pejemuarü ki pejewau pejeporogytau 'gã nupe. Nakunumü arüi pëe. Sawa'ea pëe. A'eramũ pëe pejemuwawapia futat pejeporogytau 'gã nupe", 'jau ki ene 'gã nupe. "Pejemu'akwaaw iki pejemogyau mama'e tywera apo awi. Perowiar iki Jejui 'ga", ere ki 'gã nupe. "Pejeka esage ki pejemogyau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee", ere ki sawa'efera 'gã nupe. "Mama'e tywera pejeupe ijesakaramü kasi pepoit Jejui 'ga rerowiar awi ne", ere ki sawa'efera 'gã nupe. ³Wäiwimera 'gã nanẽ ki emu'akwaap ee nũ: "Pe'je pejemogyau esage Jarejuwarete 'ga remifutar imü etee. Pejuago'o kasi ne. Pejekawiajaiwa 'wawe'ema nanẽ pejemogyau. Mama'e esage etee ki peapo 'ga upe. A'eramũ ipyaufera küjã 'gã ojemu'jau ajemogyau pë nee mama'e esage pëe iaporamü", ere ki wäiwimera 'gã nupe. ⁴"Pëe futat ipyaufera 'gã pemu'e mama'e are. Pejeka esage ki pejemen are, pejeja'yr are nanẽ nũ, pe'je ki ipyaufera 'gã nupe", ere ki wäiwimera 'gã nupe. ⁵"Pejemu'akwaaw iki mama'e tywera apo awi. Peko kasi pejemomena ne. Pejeje'wyrá mogatyrü are etee pejemogyau pejeporowykyau. Pejemen a je'ega renupa etee. Nan pejemogyamü nipo wã 'i

pẽ nupe: Janeruwarete kĩa je'ega esage futat ra'e, te'li wã pẽneco esage resaka 'jau, pe'je ki ipyaufera 'gã nupe”, ere ki wãiwĩmera 'gã nupe.

⁶Kunumĩũũ 'gã nanẽ ki emu'akwaap nũ. “Pejemu'akwaap pejejemogyau mama'e tywera apoe'em are”, ere ki 'gã nupe.

⁷Ene futar iki ejeko esagea eesaukat 'gã nupe, ki Tito. A'eramũ 'gã ene ree futat ojemu'jau. Ene resaka 'gã ene 'jawe etee futat tajemogy 'jau. Ejemuarũmũ ekou 'gã mu'jau. Morogyta esage are 'gã mu'jau ki eporogytau esage etee ekou. Ejemuawapia futat eporogytau 'gã nupe.

⁸Morogyta a'je are etee futat ene 'gã mu'jau. A'jeteetewi ene imome'uramũ tekotee 'gã najane ago'oa'uweri. A'eramũ nipo jane ago'oarera 'gã ojenosõu ajemogyau ene wi mama'e esage ojeupe ene imome'uramũ.

⁹Ajaupe oporowyky ma'e 'gã nupe nanẽ ki ere: “Peenuw etee ki pejejerekwara 'gã je'ega. Pejeporowykyau esage 'gã nupe, 'gã nemifutar imũ”, ere ki 'gã nupe. “Mama'ea eapo jee ejeupe 'ga 'eramũ ki najefuweri je ee nũ'ũ”, ere kasi 'ga upe ne. ¹⁰“Peje'wyrara 'gã karaemã rerawawe'em nanẽ pejejeupe nũ”, ere ki 'gã nupe. “Pejejuka esage etee ki pejejara 'gã karaemã are. A'eramũ 'ga, 'esagesage je upe oporowyky ma'e 'ga, 'jau pẽ nupe. 'Namuna'ywa rũ 'ga. Jeremiayuw esage 'ga te', 'jau nipo 'gã ojerowiaa pẽ nee. Pẽporowyky esage resag ire, 'Jejui 'ga rerowiaara 'ga. A'eramũ 'ga oporowykyau esage jee', 'jau nipo 'gã ojerowiaa pẽ nee. 'A'jea futat Janeruwarete 'ga je'ega. 'Ga 'ã 'gã katu'oka futat. A'eramũ 'gã natekotee 'gã 'jawe rũ', 'jau nipo 'ga ojeupe, jane katu'okara 'ga ree wea'aramũ”, 'jau ki ene 'gã nupe.

¹¹Ymã te Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: “Jeporomutamutat je ywy pewara 'gã nee. A'eramũ je teporokatu'ogiweramũ 'gã nee”, 'jau 'ga 'ã ojeupe rakue. “Gã katu'og ire 'gã tarut imogyau 'au tejeypyri 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga mua 'au ywy pe jane katu'ogukaa 'ga upe. ¹²“Jera'yra 'ga amanũ pẽ katu'okawamũ. A'eramũ pẽẽ 'awamũ 'ga rerowiaa. 'Ga rerowiar ire pejejemogyawe'em 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe. A'eramũ pẽẽ 'ga rerowiare'ema 'gã nemifutara apowe'em. Pejemu'akwaap pejejemogyau pejejetee mama'e tywera apoe'em are. Pejemogy esage etee. Jeje'eg imũ etee pejejemogyau mama'e apou”, 'jau Janeruwarete 'ga janee rakue, jane mu'jau jane jemogy esage are rakue. ¹³Janeruwarete 'ga pãjẽeteetea futat tekotee 'gã pãjẽ apyraapa. Anure nipo 'ga Jejui Kristu 'ga mojewya 'ga mua ywy pe nũ, jane katu'okara 'ga mojewya nũ. 'Ga rura rapesaka jarejemogyau. A'eramũ jane 'ga jewyramũ nipo jareku'iramũ 'ga ree jarejemogyau. “Nitywi 'ga amũ 'ga resage 'jawe”, 'jau nipo jane 'ga upe. “Nitywi pãjẽrete 'ga amũ 'ga 'jawewara”, 'jau nipo jane Jejui 'ga resaka, 'ga renyfuga 'ga ruramũ. ¹⁴Jejui Kristu 'ga 'ã poromũ ojejukaukat 'gã nupe ae katu'okawamũ rakue. Amanũ 'ga janetywera mepyaau rakue. Janetywera moiawamũ 'ga manũi janee rakue. Amanũmũ 'ga jane pireita janetywer awi rakue. Amanũ 'ga wemiayuwamũ jane muawamũ ojeupe rakue. Mama'e esage apoaramũ jane jemogya 'ga afutat. A'eramũ 'ga amanũmũ jane mogyau mama'e esage apoaramũ.

¹⁵Jejui 'ga rerowiaara 'gã emu'e aipo are, ki Tito. Mama'e esagea etee ki eapoukat 'gã nupe. Mama'e tywera 'ga amũ iaporamũ ki ere 'ga upe:

“Aipoa nia'wyrri Janeruwarete 'ga upe. Peapo awi nanuara”, ere ki 'ga upe. Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee ene rekoramū 'gã ene ago'wawarū'em.

Mama'e esage apo are ki emu'e 'gã

3 ¹Emuea'ar iki Jejui 'ga rerowiaara 'gã jeje'eg are. “Peenuw iki 'wyrriarete 'ga je'ega”, ere ki 'gã nupe. “Wyrria'ri 'ga je'ega nanē ki peenup nū. Mama'e esagea epou jee ejeupe 'ga 'eramū iapou etee futat 'ga upe”, ere ki 'gã nupe. ²“Peago'o nanē kasi 'gã amū pejemogyau ne. Pejemara'ne'emamū nanē pejemogyau. Pejejekau esage nanē pejejee najuejue etee nū. Pejeta'waramū pejemogyau 'gã nupe najuejue etee”, ere ki 'gã nupe. ³Ymã te ako jane Jejui 'ga rerowiaare'ema 'gã 'jawe etee futat jane jemogyi ikue. Jejui 'ga rerowiare'ema janetywereteramū jarejemogyau. Jare'akwaawe'emamū ako jarejemogyau ikue. Nianuwi futari ako jane 'gã amū je'ega ikue. Jarejuwarete 'ga je'ega miamū ako jane ianupe'ema ikue. Jarejemifutar imū etee futat ako jarewau mama'e apou ikue. Jarejee etee ako jarejea'aramū ikue. Jarejeupi etee futat ako jarewau jarejemaku'iu ikue. Jaremarah'neramū ako jarejemogyau 'gã nee ikue. 'Gã nanē ako amara'neramū jane ree ikue nū. 'Ga karaemã resakawe ako jane 'jau jarejeupe ikue: “Maran ajee je jēmī najetywi nanuara pyu 'ū?” 'Jau ako jane jarejemogyau jarejeupe ikue. ⁴A'ere ako Janeruwarete 'ga 'awamū 'ga jekwaawukari janee ai'i. Janeruwarete 'ga 'ã jane katu'okararetea. Esagesage te 'ga. Iporomutat te 'ga jane ree najuejue etee. ^{5,6}Ajemuaēm te 'ga jane ree. Najaneremiapofer esage are rūi futat 'ga jane katu'ogi rakue. Ajemuaēm te 'ga ae ree. A'eramū 'ga a'eramū jane katu'oka. Werowiamamū Jejui 'ga jane katu'ogi jane pireita janetywer awi. Sã'ã ae u'ar yau ma'eramū mama'e tywera apoe'ema. Nan tee futat jane jemogyi 'ga rerowiar ire, 'ga jarepirei re. A'eramū jane u'ar yau ma'e 'jawe jarejemogyau 'ga rerowiar ire 'ga upe. Jarey awi jare'aa ppy jane jarejuwa 'ga ra'yra futat. A'ere jane Jejui 'ga rerowiar ire u'aru'jap ma'e 'jawe nū. A'eramū futat Jarejuwarete 'ga ra'yramū jarejemogyau. Wa'yraarete 'ga rerowiaaramū 'ga jane mogyau wa'yramū. 'Ga 'Agesagea jane mogyau 'ga ra'yramū 'ga upe. 'Awamū 'ga U'agesage mua janee. Nakate'emi futari Janeruwarete 'ga janee. Mama'e esage te 'ga amut janee. U'agesagea miamū futat 'ga amut janee, Jejui Kristu 'ga jane pirei re. Meewe'i a'eramū miamū 'ga 'Agesagea jane monoi jane katu'oka jane rerekou. ⁷Janeruwarete 'ga iporomutat nanimenime jane ree. Ipota'wa 'ga akou janee. A'eramū 'ga jane katu'ogukaa Jejui 'ga upe. Jarekatu'og ire jarejemogyau iky'ae'ema 'jawe futat 'ga upe. A'eramū nipo 'ga 'jau janee: “Pēē 'ã pēnesage jee. A'eramū nipo je anure pē mua 'au tejepyri pē mogyau nakwaparimū warāu rūi futat”, 'jau nipo 'ga janee. A'eramū jane 'ga pyri jareo rapesaka jarejemogyau. ⁸A'jea futat jeremimome'ua.

A'eramū ene Jejui 'ga rerowiaara 'gã mu'jau najuejue etee futat aipo are. A'eramū 'gã mama'e esagea etee iapou ajemogyau. Mama'e esagea etee iapo re nipo 'gã jopoari ajemogyau.

⁹Amumera 'gã Jarejuwarete 'ga je'eg are ajamueara te. A'ere kasi 'gã ereje'egauwar ine. Opytunera 'gã je'eger are 'gã jamuei. Moisesi 'ga remikwasiarer are nanē 'gã ajamueu nū. Ajamue ekoete futat 'gã ajemogyau. A'eramū ene 'ga je'eg are eapyakawe'em. ¹⁰Amumera 'gã nipo Jejui 'ga rerowiaat 'mea te. 'Gã nipo ajamu'jau mama'e amutee are. “Simojok 'gã ajau jarejee 'jau”, e'i te nipo aipo 'gã. A'eramū ki ene eje'ega moywyrarefa nanuara 'gã nupe, 'gã momika nanuar awi: “Au'je 'gã mu'e re mama'e tywer are”, ere ki 'gã nupe. 'Gã pige'emamū, eje'ega moywyrarafenu'japa 'gã nupe nū. Mukūi etee eje'ega moywyrarefa esaka 'gã nupe. Jui 'gã pige'emamū ekou'jape'ema 'gã nee. ¹¹Aipo 'gã nia'wryi futari. Opoit futat 'gã mama'e esage apo awi. 'Ga nemiapofet tywera resag ire ene 'gã kwaapa. “Nia'wryi futari 'gã na'e”, 'jau ki ene 'gã jekatu'oge'emamū.

¹²Anurenure'i te nipo aje je kūima'e 'ga amū monoi peu ene py'rau. Maranamū nipo Artemas 'ga. Maranamū te nipo Tikiku 'ga. Nakwaawi katu we je tejemimonorama 'ga. A'eramū ki ene ejeupe 'ga waēm ire ekwapa kamēsiete ajepeja amunaw ipe, Nikopo 'jaw ipe je rekoa. Peu futat nipo je oi amana magwapa aipo amunaw ipe.

¹³Janepytuna 'gã amū nipo awau watau ene wi. A'eramū ene mama'e mū monou 'gã nupe 'gã nemirerooramū. Ajepeja 'ga rera Zena. Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga, Zena 'ga. Ajepeja 'ga rera Aporua.

¹⁴Jarepytuna 'gã ki emu'e jarejemogy esage are. “Mama'e esagea peapo pejemogyau”, 'jau ki ene 'gã nupe. “Pejekaraemā ki pemono amū ikaraemāe'ema 'gã nupe”, ere ki 'gã nupe. “A'ere kasi pemono amū iwewue ma'e 'gã nupe. Kasi a'e pe taetu 'gã wewue jerani etee 'gã nee ne”, ere ki 'gã nupe.

¹⁵Auwara 'gã, je pyriwara 'gã, oje'ega monou enee, ene futaa. Je nanē teje'ega monou enee nū. A'eramū ki ene oreje'ega mome'wau orejekoty'aawa 'gã nupe, Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe.

Jarejuwarete 'ga resagea ene rerekoa je afutat.

Kweramū etee jeremimome'ua.

Firemõ

Ymã te 'gã jamuri wemifajamũ rakue. A'eramũ imuripyrrera 'ga oporowykyau akou amuarera 'ga upe. A'ere 'ga muarera 'ga nomepyi 'ga. 'Ga mojemí'waa etee, 'ga mauityau etee nanẽ nũ. Amumẽ imuripyrrera 'ga amũ oka'jama amuarera 'ga wi. A'eramũ 'ga muarera 'ga oje'ega monou kwe pe 'gã nupe: “Jeremifaja 'ga oka'jam je wi. 'Ga resaka ki pepyyk 'ga jee, 'ga mua imojewya jee nũ”, 'jau 'ga oje'ega monou kwe pe 'gã nupe. A'eramũ 'ga resakara 'gã 'ga pyyka, 'ga monou imojewya 'ga muarera 'ga upe nũ. A'eramũ nipo 'ga waẽm ire, 'ga muarera 'ga 'ga rerekou tyweaete, 'ga nupãnupãu, 'ga jukawaipa.

A'eramũ Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou Firemõ 'ga upe. Firemõ 'ga remifaja 'ga oka'jam 'ga wi rakue. Oka'jam ma'e 'ga rera Onesimu. Oka'jam ire Onesimu 'ga awau owaẽma Paulo 'ga pyri. A'eramũ Paulo 'ga Jejui 'ga mome'wau 'ga upe. A'e renupawe 'ga Jejui 'ga rerowiaaramũ akou. A'eramũ Paulo 'ga 'ga monou imojewya 'ga muarera 'ga upe. 'Ga futat koa ka'arana ikwasiaripyrrera weroo ojara 'ga upe rakue.

1-2 Je Pauloramũ ka'arana akwasiat imonou enee, ki Firemõ. Timoteo 'ga ako je pyri. 'Ga 'ã janerewirera. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou ene upe. Ene 'ã orejekoty'aawa futat. Ene nanẽ 'ã ereporowyky ore 'jawe, Jejui 'ga mome'wau ore pyri. Eneroga pype Jejui 'ga rerowiaara 'gã ajatykau awau 'ga muorypa. A'eramũ ore 'gã nupe nanẽ ka'arana kwasiaa imonou nũ. Jarejenyra eẽ upe, Afia eẽ upe, nanẽ ore imonou nũ. Akipu 'ga upe, jarejepyri oporowyky ma'e 'ga upe nanẽ ore imonou nũ. Akipu 'ga nanẽ 'ã jane 'jawe futat ako ojemouaga oporowykyau. Mĩmera 'gã nupe ore ka'arana monoi ikwasiaa.

Je 'ã a'ÿi moromunepawa pype. Kwe pe ako je oi Jejui 'ga mome'wau ikue amunawa moyka ikue. A'eramũ 'wyriara 'ga je pyygukaa 'gã nupe, je mÿina je munewukaa moromunepawa pype. A'eramũ je ka'arana etee imonou ikwasiaa pẽ nupe.

³Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Janejararete 'ga Jejui Kristua. 'Gã nesagea pẽ nerekoa je afutat. 'Gã pẽ mopy'ata'waa nanẽ je ifutaa nũ.

Firemõ 'ga

⁴Jarejuwarete 'ga upe teje'egawe je teje'ega monou 'ga upe ene ree jepi. “Esage Firemõ 'ga ene rerowiaara”, 'jau je 'ga upe ene ree jepi. ⁵Tekotee 'gã ene mome'wau jee jepi. “Firemõ 'ga iporomutat Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee. Ipota'wa te 'ga 'gã nee”, 'jau 'gã jee jepi. “'Ga 'ã Jarejararete 'ga, Jejui 'ga werowiat a'jea futat” 'jau 'gã jee jepi, ene mome'wau jepi. ⁶A'eramũ je 'jau

Jarejuwarete 'ga upe ene ree jepi: “Taeapyo ki 'ga a'jea futat mama'e esagea ojeupe ene iapo are. Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramũ ene mama'e esage etee iapou ekou oree. A'eramũ ki ene 'ga mueapyoukaa ee”, 'jau je teje'ega monou 'ga upe ene ree jepi. ⁷Jarejuwarete 'ga ree eporomutaramũ nanimenime ekou. 'Ga remiayuwã 'gã nee nanẽ eporomutaramũ nũ. Aipoa je maku'iu. Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ ore araku'iramũ ene ree najuejue etee. A'eramũ a'ea taetu je mafuewerukaa jeporowyky are Jarejuwarete 'ga upe.

Onesimu 'ga

⁸⁻¹⁰Awamũ je Onesimu 'ga mome'ui enee. Eneremifajamũ futat 'ga. Eneremimurera futat 'ga. A'ere 'ga eneje'ega nuenuwi tee rakue. A'eramũ 'ga 'ã oka'jama ene wi rakue. A'eramũ 'ga 'ua owaẽma jee 'au ai'i, Roma pe ai'i. Moromunepawa pype jerenaw ipe 'ga 'ua owaẽma jee. A'eramũ je tejeupe 'ga waẽmamũ Jejui 'ga mome'wau 'ga upe. A'eramũ 'ga 'ga rerowiaa ai'i. A'eramũ 'ga 'awamũ akou 'ga remiayuwamũ. A'eramũ je Jejui 'ga ree 'ga mu'e re 'ga ruwa 'jawe te'ỹina 'ga upe. A'ere je 'awamũ 'ga monoi imojewya ene upe nũ.

A'eramũ je 'awamũ 'jau ene upe: Je 'ã Jejui 'ga remimonofera futat. 'Ga je'eg imũ etee futat ako je tewau 'ga mome'wau ikue. A'eramũ je 'jau enee: “Ojejuka esage werewi pa'ã 'ga 'ga ree nũ”, 'jau je enee. A'ere je nomojekukaukari ene 'ga ree. 'Au etee tajejuka 'ga ree 'ga upe, a'e je numiamũ. Tepoaawamũ tareko 'ga, a'e je numiamũ. A'ere 'ã 'ga ene poaawa te. A'eramũ amunipo 'ã ene te eje'ega mỹina 'ga ree jee. A'eramũ je kweramũ 'ga monou enee. Ejejuka esage ki 'ga ree, a'e je enee 'awamũ. Je 'ã jesawa'e futat. Je 'ã Jejui 'ga je'ega mome'wara. A'eramũ 'ga rerowiare'ema 'gã je pyyka je mỹina 'au moromunepawa pype. A'ere 'ã ene jejekoty'aawa. Janeporomutat jane jarejuee jepi. A'eramũ je 'jau ene upe: Eneporomuorywiwet nipo je ree. A'eramũ ene epojekuka esageramũ 'ga ree, a'e je enee.

^{11,12}'Au te'ỹina je Onesimu 'ga resagi. Jejui 'ga rerowiar ire 'ga je poari futari. Mama'e esagea 'ga wapo kwaiwete jee, je poaawamũ futat. A'etea je 'ga omono enee. Jeporomutat je nanimenime 'ga ree. 'Ga oa je mu'arasig futat numiamũ. A'ere 'ga najeremimurera rui futat. Enema'ea futat 'ga. Ymã te 'ã 'ga eneremiayup tyweramũ 'ga rekoi rakue. A'ere 'ga 'awamũ eneremiayuw esagea futat. ^{13,14}Afutat je 'ga pytaa numiamũ, 'au moromunepawa pype tejepyri numiamũ. A'ere 'ã 'ga ene poaawa te. Mukuu ene rekoramũ amunipo 'ã 'ga je poaa akou. A'ere 'ga najeremiayuwã rui. Enema'ea te 'ga 'ã. A'eramũ je 'ga momytawe'em eneremifutare'em imũ. Peu 'ga reko futare'ema ki 'ga emut etee imojewya jee nũ. A'e pe ene peu 'ga reko futaa peu etee futat 'ga mogou ejepyri. A'eramũ je kamẽsiete ki 'ga emut imojewya jee, 'jawe'em enee.

¹⁵Ymã 'ã Onesimu 'ga ka'jami ene wi rakue. Inãinãni'i etee 'ga rekoi mukuu ene wi. A'ere 'awamũ 'ga oi ojewya ene pyri nũ. 'Awamũ nipo 'ga rekoi ene pyri futat. 'Awamũ nipo 'ga noka'jamul'jawi ene wi. ¹⁶Ymã 'ã 'ga eneremiayup teeramũ 'ga rekoi rakue. A'ere 'ã 'ga 'awamũ Jejui 'ga

rerowiaaramũ. A'eramũ 'ga 'awamũ janerewirera futat akou. Jeporomutat je 'ga ree. A'ere nipo ene te 'ga ree jeporomutara ereapyraap. Ene upe oporowyky ma'e 'ga te 'ã. Enerewirera nanẽ 'ga 'awamũ nũ.

¹⁷Paulo 'ga jejekoty'aawa futat, ere 'ã jee jepi. A'eramũ 'ã ene, ejepyri je oramũ, je mua ejog ipe jepi. A'eramũ ene nan tee futat Onesimu 'ga monou ejog ipe. ¹⁸Maran gatu nipo 'ga eneka'aran epye'ema munuge'ema enepo pe rai'i. A'eramũ ki ene 'ga amunug ire imonou inuga jeka'aran are. A'eramũ je imepyau enee 'jau. ¹⁹'Awamũ je ka'arana kwasiaawa pyyka tepo pe ikwasiaa enee: Je 'ã Paulo. Je futat tamepy enee 'jau. Aipoa je futat akwasiat ka'aran are inuga enee. Ymã te je ako Jarejuwarete 'ga je'ega mome'ui enee ikue. A'eramũ ene ako 'ga rerowiaa ikue. Je 'ga mome'ue'em ire amunipo 'ã nererowiari futari Jejui 'ga. Werowiare'em ire amunipo 'ã 'ga nene katu'ogi futari. Aipo are ejae'aramũ ekou. ²⁰A'ere jane juejue Jejui 'ga rerowiari futari. A'eramũ ene ejejukau esage Onesimu 'ga ree, jarejewirera 'ga ree. Aipo apo re je maku'i ape.

²¹Ajemogypyk je ene ree, ki Firemõ. Ejejuka esage ki Onesimu 'ga ree, a'e je enee. A'ere je tejeupe etee futat je 'i: “Firemõ 'ga nipo ojejuka esage Onesimu 'ga ree. Je'eawera nipo 'ga wapyraap”, 'jau je te'ỹina tejeupe.

²²Jarejuwarete 'ga upe 'ã pẽẽ 'jau jepi: “Emomoirukat 'gã Paulo 'ga wi”, 'jau 'ã pẽẽ 'ga upe pejeje'ega monou pejejemogyau je ree jepi. A'eramũ nipo 'ga anure je monoukaa pẽ nesaka. A'eramũ pẽẽ jerupawa resaka jee.

²³Epafrasi 'ga ako 'au je pyri moromunepawa pype. 'Ga nanẽ Jarejuwarete 'ga mome'wara nũ. A'eramũ 'gã 'ga pyyka imua imỹina 'au moromunepawa pype je pyri. 'Ga nanẽ oje'ega omono pẽ nupe pẽ futaa nũ. ²⁴Jepytuna 'gã nanẽ oje'ega omono pẽ nupe pẽ futaa nũ. Maku, Aristaku, Demas, Luka. Mĩmera 'gã oje'ega monou pẽ nupe pẽ futaa.

²⁵Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat.

Kweramũ etee jeremimome'ua.

Epyreu

'Ga amū 'awa ka'arana kwasiaa imonou judeu 'gã nupe, Jeju 'ga ree 'gã mu'jaawamū rakue. Nikwaawi jane ikwasiarera. A'ere na'ga etee rūi ikwasiari. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue. Judeu 'gã ner irūa epyreua.

Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga

1 ¹Ymā Janeruwarete 'ga oporogytao oje'ega mome'wara 'gã nupe etee rakue. Mama'ea nanē 'ga iapou opājē mū ojee 'gã mueapyoukaawamū. Meewei futat 'ga 'gã mueapyou oporogyta are rakue. Namueapyopawi 'ga 'gã ywawuje tee wemifutar are rakue. Ināinānī'ī etee ra'ne 'ga imome'wau 'gã amū nupe. A'ere 'ga anure ināinānī'ī etee oporogyta mū mome'wau 'gã amū nupe nū. Ojeupe 'ga porogytaawer imū etee futat 'ga je'ega mome'wara 'gã 'ga je'ega mome'wau ajemogyau janeypy 'gã nupe rakue. ²A'ere ako 'ga 'awamū 'ga je'egi wa'yrarete 'ga upe rai'i. A'eramū ako 'ga ra'yra 'ga te jane mueapyou 'ga je'eg are ai'i. Nikwaawi futari jane Jarejuwarete 'ga rakue. A'ere jane 'ga ra'yra 'ga resakawe jane Jarejuwarete 'ga kwaawi. Mama'ea 'ga iapoukaa wa'yra 'ga upe rakue. Ywy, ywak, ipypewat. Mīmera 'ga wapoukat wa'yrarete 'ga upe rakue. 'Ga futat 'jau wa'yra 'ga upe rakue: “Anure nipo je ene m̄yi mama'e jarareteramū”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe rakue. A'eramū nipo 'ga wa'yra 'ga mogou mama'e jarareteramū futat. ³Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga esage 'Uwarete 'ga 'jawe etee futat. A'eramū jane Jarejuwarete 'ga resage kwaapa 'ga ra'yrarete 'ga resag ire. Oje'eg imū etee futat 'ga mama'e mogyaukararūmū imomytau. Kwat, jay, jaytata, ywy. Mīmera 'ga imogyau imomytaaw ipe etee futat. Amanūmū 'ga 'jau rakue: “Amanū je 'gã tywera mepyawamū. A'eramū je tejerowiaaramū 'gã tywera moia 'gã nui”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Janetywer are amanū re 'ga oferapa awau wapyka 'Uwarete 'ga pyri. 'Uwarete 'ga pājērete 'jawe etee futat 'ga. Aju'jawe etee futat 'gã. A'eramū 'ga awawarūmū wapyka 'ga pyri, 'ga jakwatawa katy.

Ywagipewara 'gã apyraapat

⁴Ywagipewara 'gã ajemogyau Ku'jywa 'ga upe oporowyky ma'eramū futat. A'ere 'ga wa'yra 'ga mogoi 'wyriaramū oje'jawe. A'eramū 'ga ra'yra 'ga ywagipewara 'gã apyraapa futat. ⁵Naywagipewara 'gã amū nupe rūi 'ga 'i:

“Ene jera'yra. Je lã 'awamũ ako eneruwamũ enee”,
'jau rakue. Wa'yra 'ga upe etee 'ga 'i aipo 'jau. Naywagipewara 'gã amũ
nupe rui 'ga 'i:

“Je lã ako eneruwamũ.

Ene futat je amogo teja'yrareteramũ”,

'jau rakue. Wa'yrarete 'ga upe etee te 'ga 'i aipo 'jau rakue.

⁶Ywy pe wa'yrarete 'ga mua Ku'jywa 'ga 'jau rakue:

“Ywagipewara 'gã jera'yra 'ga tamuoryp 'jau”,

'jau 'ga ojeupe rakue.

⁷Ywagipewara 'gã nupe Janerwarete 'ga 'i:

“Je upe oporowyky ma'e 'gã. Ojeupe je je'eg ypyrauwe ywagipewara
'gã too kamēsiete mama'e apou je'eawer imũ 'jau kwy”,

'jau 'ga ojeupe. Sã'ã wyytu rura. Namutat 'ga opãjẽ monoi 'gã nupe.

“Sã'ã tupã werawa. I'jawe 'gã awau kamēsiete 'jau kwy”,

'jau 'ga ojeupe.

⁸A'ere 'ga wa'yra 'ga upe 'ga 'i:

“Ene je 'jawewara. A'eramũ ene e'ỹina 'wyriarareteramũ ejemiayuwa
'gã nupe.

Nakwaparimũ rui futat e'ỹina 'wyriarareteramũ 'gã nupe.

Mama'e a'jea etee te eremome'u 'gã nupe.

Mama'e tywera apoara 'gã etee ki ereko tywet 'gã nemiapo tywer are.

⁹Mama'e esage etee te lã erefutat.

A'eramũ ene mama'e esage etee iapou.

Mama'e tywera lã nerefutari. A'eramũ ene mama'e tywera apowe'em.

A'eramũ je Eneruwareteramũ ene pyyrũmũ ene mogou enepytuna

'gã 'wyriarareteramũ, ene maku'iukaa”,

'jau Janerwarete 'ga wa'yra 'ga upe.

¹⁰“Ene futat ako ywya ereapo ikue, ywaga reewe ikue”,

'jau 'ga wa'yra 'ga upe.

¹¹“A'ere nipo anure eneremiapofera teepawamũ.

A'ere ene neneteepawa'uweri futari nipo.

A'efer ipe etee futat nipo ene ekou.

Sã'ã taity ymanera toropawa. Nan futat nipo eneremiapofera teepawamũ.

A'ere ene neneteepawi futari nipo.

¹²Anure nipo ene ywy ymanera mojoyy'rau ywy yau pyu.

Sã'ã ae taity ymana mojoyy'rua taity yau pyu.

Nan futat nipo ene ywy mojoyy'rau ywaga reewe.

A'ere ene neneteepawi futari.

Nene mojoyy'rawi futari.

Neneymani futari nipo ene”,

'jau Janerwarete 'ga wa'yra 'ga upe rakue.

¹³A'eramũ Janerwarete 'ga 'jau wa'yrarete 'ga upe nũ:

“Eapyk 'au je pyri. Je 'jawe futat ene.

Enepājērete je 'jawe. A'eramū ene eapyka je yse katy.

Ene 'ā je omogo 'wyrirareteremū pāwēūjē etee futat 'gā nupe”,
'jau 'ga wa'yrarete 'ga upe rakue.

“Ene ree iporomutare'ema 'gā 'arimū nipo je ene magwawukari.

A'ere je iapoe'emauwe eapyk 'au je yse katy”,

'jau 'ga wa'yrarete 'ga upe rakue. Naywagipewara 'gā amū nupe rūi 'ga 'i
aipo 'jau rakue.

¹⁴Maran sipo ywagipewara 'gā? 'Wyriaramū sipo 'gā ywy pewaramū
janee Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga pyri? Naani. Ojeupe Janeruwarete
'ga 'eawer imū etee te 'gā mama'e apoi 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'gā mua
ojepyri oo ma'eramamū jane poawamū.

Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne

2 ¹Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga ywagipewara 'gā apyraapa. A'eramū ki
jane 'ga je'ega rerowiaa futat jarejemogyau. 'Ga je'eg imū mama'e apo re
nipo jane jarepoire'ema futat 'ga rerowiar awi. ²A'jea futat ymā ywagipewara
'gā Janeruwarete 'ga je'ega reruri imome'wau janepy 'gā nupe rakue. A'jea
futat 'gā 'ea. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā 'eawera renupare'ema 'gā
nerekou tyweaete rakue. ³A'ere ako 'ga 'awamū wa'yra 'ga muri janee ikue.
A'eramū 'ga wa'yra 'ga jukaukaa kūima'e tywera 'gā nupe rakue. Janetywera
mepyawamū 'ga ruwa 'ga 'ga jukaukari 'gā nupe rakue. A'eramū nipo
Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga rerowiare'em ire taetu jane rerekou tyweaete
a'jea futat. “Tejerowiarāmū je pētywera moiri pē nui”, 'jau 'ga janee amanūmū
rakue. Janejararete 'ga, Jejui 'ga ra'ne futat imome'wau ojepyriwara 'gā nupe
rakue. “Pēkatu'okawamū je manūi” 'e mome'wau 'gā nupe rakue. A'eramū
'ga je'ega renupara 'gā imome'wau janee. “Pētywera moiawamū je ruri, e'i
'ga oree ikue”, 'jau 'gā imome'wau janee. “Tejerowiaara 'gā nui je 'gā tywera
moia, 'gā katu'oka. A'eramū nipo je anure 'gā nerawau ywag ipe tejepyri, e'i
'ga oree ikue”, 'jau 'gā imome'wau janee, jane mueapyou ee. “A'eramū nipo
Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga rerowiare'ema 'gā nerekou tyweaete”, 'jau 'gā jane
mueapyou ee. ⁴Janeruwarete 'ga taetu aje 'ā jane mueapyoukat wa'yra 'ga je'eg
are. “Mama'e a'jea etee jera'yra 'ga omome'u 'gā nupe”, 'jau 'ga. A'eramū 'ga
U'agesage mua wa'yra 'ga rerowiaaramū janee. A'e pyu jane jarejeapyoramū 'ga
'eawer are. Wemifutar imū etee futat 'ga U'agesage muri janee, aeremiapoe'ema
apoukaa janee. A'eramū nipo esakara 'gā oporesagamū ajemogyau jane ree. 'Ga
'Agesagea nipo mama'e apoukaa janee. Mama'e a'jea wa'yra 'ga imome'ue'em
ire amunipo 'ā 'ga U'agesagea namura'uweri janee wa'yra 'ga 'eawer imū.

Jejui 'ga rerowiaaramū jane

⁵Anure nipo Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga mogoi 'wyririamū
wemiapoferamū janee. Aipoa je amome'u pē nupe. Naywagipewara 'gā amū

rũi 'ga omogo 'wyrriaramũ. Wa'yra 'ga etee futat 'ga omogo 'wyrriaramũ wemiayuwamũ janee. ⁶Ymã te 'ga amũ ka'arana kwasiari ee rakue:

“Jeporesak tee je 'ã wyy pewaramũ pẽ nee. Jarejuwarete 'ga remiapofera tywera 'jawe etee agawewi 'ã pẽẽ.

A'etea 'ã 'ga ajemuaẽm pẽ nee wyy pewaramũ”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue.

“Ma'ja are sipo erejemuaẽm wyy pewaramũ 'gã nee, ki Ku'jyp?

Nia'wryi agawewi 'gã.

A'etea 'ã erejemuaẽm 'gã nee”,

'jau 'ga ikwasiaa rakue.

⁷“Naywagipewara 'gã pãjẽ apyraapa rũi agawewi wyy pewara 'gã.

A'etea nipo ene anure 'gã muesageu 'gã pãjëruga ejepyriwara 'gã 'jawe.

A'eramũ nipo 'gã najuejue etee futat wyy pewara 'gã pojeupa.

⁸Ene 'ã 'gã mogyau 'wyrriaramũ mama'e upe.

Tejemiapofera upe nipo je 'gã mogyau 'wyrriaramũ, 'jau 'ã ene rakue”, 'jau 'ga ikwasiaa Jarejuwarete 'ga upe rakue.

Anure nipo 'ga jane mogyau 'wyrriaramũ mama'e upe wa'yra 'ga pyri. Kwat,

jay, mama'eukwaap, ywagipewat. Mĩmera wemiapofera upe nipo 'ga jane

mogyau 'wyrriaramũ 'ga pyri. A'ere na'awauwe rũi jane jemogyi 'wyrriaramũ

'ga remiapofera upe. ⁹Sikwaap futat 'ã jane 'awamũ Jejui 'ga rekwawera.

Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mua 'au wyy pewaramũ jane 'jawe rakue. A'eramũ

'ga nanẽ ajemogou ipojeuwipyre'emamũ rakue nũ. Ywagipewara 'gã pãjẽ'wryi'i

ako ma'e 'jawe nanẽ 'ga akou rakue nũ. Wyy pewaramũ jane 'jawe etee futat

'ga akou rakue. A'ere Janeruwarete 'ga poromutaramũ jane ree. A'eramũ 'ga

wa'yra 'ga jukaukaa kũima'e tywera upe janetywera mepyawamũ. Jane 'jawe

akoe'em ire amunipo 'ã 'ga namanũarũi janetywer are rakue. A'ere 'ga jemogoi

jane 'jawe ra'ne futat janetywera mepyawamũ. A'ere Ku'jywa 'ga 'awamũ jane

ree 'ga manũ re 'ga rerooi 'ga mogou ojepyri nũ, 'ga mogou ywagipewara 'gã

apyraapa nũ. A'eramũ 'ga pyriwara 'gã 'awamũ 'ga muorypa ajemogyau nũ.

A'ea jane 'ã sikwaap. ¹⁰Ymã te Janeruwarete 'ga mama'e apoi rakue. 'Ga futat

mama'e omogy. 'Ga futat erekwara nanẽ nũ. Ma'eramũ 'ã 'ga rea'aramũ jane

ree. “Tamogy tejemiapofera 'gã teja'yramũ 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Anure

nipo jera'yra 'ga rerowiaara 'gã jemomytuni kwaiwete. 'Gã juejue nipo je

imogyau teja'yramũ. Anure je 'gã muri 'gã mogyau 'au tejepyri nakwaparimũ

warãu rũi futat”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ã 'ga wa'yrarete 'ga rerekou

tywerukaa rakue, jane ree 'ga jukaukaa janetywera mepyawamũ rakue. 'Ga

futat Jejui 'ga wereko tywerukat ae a'wrye'ema upe. 'Uwarete 'ga remifutar imũ

etee futat Jejui 'ga mama'e apoi. A'eramũ 'ga, 'ga remifutar imũ nanẽ 'ga ojereko

tywerukaa 'gã nupe nũ. Amanũ are 'ga janetywera moia jane wi werowiamũ.

Jane wi janetywera moir ire 'ga jane mogyau Ku'jywa 'ga ra'yramũ. A'eramũ

Jejui 'ga anure werowiaaramũ jane rerawau jane mogyau 'Uwarete 'ga pyri.

¹¹Jejui 'ga jane katu'oka janetywer awi. A'eramũ 'ga wemikatu'ogeramũ jane mogyau 'Uwarete 'ga ra'yramũ. A'eramũ 'ga

Ruwarete 'ga Janeruwareteramũ nanẽ futat nũ. A'eramũ nipo Jejui 'ga aku'iramũ jane ree. “'Agamũ jerewirera 'gã. 'Agamũ jerenyra 'gã”, 'jau nipo 'ga jane ree aku'iramũ. ¹²A'eramũ nipo 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe: “Eneremiapofera tamome'u tejewirera 'gã nupe 'jau.

'Gã pype tekou tamuoryp ene eneremiapofer are 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe.

¹³“Ajemogypyk je ene ree”, 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

“'Au je rekoï Tejuwarete 'ga ra'yra 'gã pyri.

Je pyri Jeruwarete 'ga 'gã murukari, 'gã nee tejejukaawamũ”, 'jau 'ga akou.

¹⁴Jarejuwarete 'ga ra'yramũ jane ywy pewaramũ etee futat. O'o ma'eramũ jarejemogyau wy ma'eramũ nanẽ jarejemogyau nũ. A'eramũ Jejui 'ga ajemogou ywy pewaramũ jane 'jawe etee futat rakue. Ywy pewaramũ jane 'jawe ajemogou 'ga amanũmũ jane 'jawe. Ywy pewaramũ jane 'jawe akoe'em ire amunipo 'ã 'ga namanũi futari. Janeruwarete 'ga namanũi futari. A'ere Jejui 'ga jemogoi ywy pewaramũ jane 'jawe. A'eramũ 'ga amanũmũ rẽwẽjẽmĩ rai'i. A'ere 'ga manũi mama'eukwaawa 'wyriara mateepaawamũ. Mama'eukwaawa 'wyriara pãjẽ'okawamũ te 'ga manũi rai'i. Mama'eukwaawa 'wyriara ywy pewaramũ jane momawukaa. A'ea futat 'agamũ jane momap. A'ea futat ako jane ree iporomutare'emamũ. A'ere Jejui 'ga ipãjẽ'ogi amanũmũ rakue. ¹⁵Ywy pewaramũ jane jarekyjau jaremanũ awi jarejemogyau. A'ere Jejui 'ga jane momapara pãjẽ'ogi. A'eramũ jane jarekyjau'jape'ema jaremanũ awi, jaremomapara pãjẽ'okara 'ga rerowiaaramũ. ¹⁶Naywagipewara 'gã poaawamũ rũi Jejui 'ga ruri 'au ywy pe rakue. Abraão 'ga juapyreramũ jane poaawamũ te 'ga ruri rakue. ¹⁷Ajemogou 'ga 'ã wewireramũ jane 'jawe futat rakue. Ma'eramũ 'ã 'ga janejemogy kwaawi a'jea futat. A'eramũ 'ã 'ga a'jea futat ajemuaẽma jane ree. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ 'ga mama'e apou. A'eramũ 'ga akou Jarejuwarete 'ga upe oporogyta ma'eramũ jane ree. Ymã te mainana 'gã etee mama'e rerooi iapyau Ku'lywa 'ga upe rakue, opytuna 'gã tywera mepyau rakue. Mainana 'wyriararete 'ga etee te wyra ry rerawawarũmũ erosou Jarejuwarete 'ga mogytaawa my'ja'wi pype 'ga upe, opytuna 'gã tywera mepyawamũ rakue. A'ere ako 'awamũ Jejui 'ga jemogoi mainana 'wyriara remiapofera rekwaw ipe janee ikue. Najukai futari 'ga wyra janetywera mepyawamũ. 'Ga futat ojejukaukaa 'gã nupe janetywera mepyawamũ. ¹⁸Ywy pe 'ga rekoramũ mama'eukwaawa 'wyriara Jejui 'ga porowyky are oporomote'ariweramũ rakue numiamũ. A'ere Jejui 'ga nuapoi futari emifutar imũ mama'e tywera rakue. 'Ga maruukare'ema agawewi futat akou rakue. A'ere 'ga jemouagi etee futat jupe rakue. Ma'eramũ 'ã 'ga nanuara kwaawi katu katu tãmẽjẽ. A'eramũ 'ga ajemuaẽma jane ree. A'eramũ 'ga jane poararũmũ a'jea futat mama'eukwaawa 'wyriara jane rereko tyweramũ.

Jejui 'ga Moisesi 'ga retee

3 ¹Jejui 'ga rerowiaaramū pēē jejaap katu katu 'jawe jee. Kūima'eramū pēē jerewirera 'jawe jee. Kūjāmeramū pēē jerenyra 'jawe jee. Pēē nanē Janeruwarete 'ga pē pyyrūmū pē mogyau wemiayuwamū rakue. A'eramū ki pēē pejejeatee'emamū Jejui Kristu 'ga wi pejejemogyau. Janeruwarete 'ga 'ga amut ywy pe ojee jane mu'jawamū rakue. Mainana 'wyriararete 'jawewaramū 'ga ruri jane mu'jau 'Uwarete 'ga ree. A'eramū jane Jejui 'ga rerowiaa jarejemogyau. 'Ga Ruwarete 'ga nanē jane erowiaa nū. ²Ymā te Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga pyyrūi ojeupe oporowyky ma'eramū rakue. Moisesi 'ga mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat rakue. Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā nerawau erekou jū myter imū rakue. 'Awamū Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga pyyrūi ojeupe mama'e apoawamū. Moisesi 'ga 'jawe futat Jejui 'ga mama'e apoi 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat. ³Ymā Moisesi 'ga rekoi kūima'eteeteramū rakue. A'eramū janepy 'gā opojekuka esageramū 'ga ree rakue. A'ere Jejui 'ga te kūima'eteetea Moisesi 'ga apyraapa. A'eramū ki jane 'ga muorypa jarejemogyau. Sā'ā 'oga apoararete 'ga resagea 'oga resage apyraawa. Nan tee futat Jejui 'ga resagea Moisesi 'ga resage apyraawi. ⁴Oga apoara tywe'em ire amunipo 'ā 'oga nanē nitywi nū. Nawyri 'oga ojetee. Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi rakue. Iapoe'em ire amunipo 'ā nitywi futari mama'ea. ⁵Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga remiayuwa al'jea futat rakue. Oporowyky 'ga al'jea futat Jarejuwarete 'ga upe rakue. Jarejuwarete 'ga je'ega 'ga enupa al'jea futat rakue. Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā nee 'ga ojejukau esage rakue, 'ga je'ega mome'wau nanē 'ga 'gā nupe rakue. Ymā Moisesi 'ga akou Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramū rakue. A'eramū 'ga Ku'jywa 'ga remiaporama mome'wau 'gā nupe rakue, 'gā mueapyou Jarejuwarete 'ga remiaporam are rakue. ⁶A'ere Kristu 'ga Jarejuwarete 'ga ra'yratea. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga mogou 'wyriaramū wemiayuwa 'gā nupe. A'eramū 'ga 'Uwarete 'ga remiayuwa 'gā nee ojejukau esage. 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat Kristu 'ga ojejukau 'ga remiayuwa 'gā nee. Jane nanē jarejemogyau 'ga remiayuwamū. 'Ga ree jarejemogypyg awi jarepoire'em ire jane jarejemogyau 'ga remiayuwamū futat. "Anure nipo je pē nerooi pē mogyau Tejuwarete 'ga pyri nakwaparimū warāu rūi futat" 'e rerowiar awi jarepoire'em ire jane jarejemogyau 'ga remiayuwamū.

Wupaw ipe jane rerooawam

⁷Jarejuwarete 'ga remiayuwamū ki sienup 'ga je'ega jarejemogyau. Ymā te Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe ee rakue.

"Pejejeupe Ku'jywa 'ga je'egamū ki peenup katu katu 'ga 'eawera.

⁸ Iapyajeawopytym ma'e 'jawe etee kasi peenup ne.

Janepy 'gā oje'eganuwe'emamū 'ga upe rakue.

A'eramū pēē pejejemogyawe'em 'gā 'jawe pejeje'eganuwe'emamū.

Amunawe'em ipe weroo werekoramũ ã janeypy 'gã Jarejuwarete 'ga je'lega renupe'ema rakue.

Siesak Jarejuwarete 'ga remiapoa 'jau.

A'jea futat sipo 'ga jejukai jane ree u'eawer imũ etee futat, 'jau 'ga rerowiare'ema 'gã ojeupe rakue.

A'eramũ ki pẽẽ pejejemogyawe'em jareypy 'gã 'jawe",

'jau 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue.

⁹A'ere Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue nũ:

“Kwarẽta kwara magwapa agawewi 'gã ojeupe jeremiapofera resaka.

A'etea 'gã naje rerowiari futari ajemogyau.

A'jea futat sipo 'ga jejukai jane ree, 'jau etee 'gã ajaupe”,

'jau Ku'jywa 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue nũ.

¹⁰“A'eramũ je temara'neramũ 'gã nee. Nuenuwi futari 'gã jeje'ega.

Nojemogypygyi futari 'ga je ree.

¹¹A'eramũ je temara'neramũ 'gã nee.

A'eramũ je 'gã monoukare'ema 'gã nupawa upe, 'gã nupe tejemimonorama wyy pe.

‘Peu tepeo pejepytu'wau maruowajar awi 'jau, mara'ne awi 'jau' je'eawer ipe 'gã awawe'em.

A'ere ã 'gã naje rerowiari etee.

A'eramũ jeje'ega rerowiare'ema 'gã awawe'em futat je'eawera wyy pe.

Mama'ea nanẽ je imonowe'em 'gã nupe te'eawer imũ”,

'jau 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukaa ee 'ga upe rakue.

¹²A'eramũ ki pẽẽ Jejui 'ga rerowiaaramũ pejejea'gwau Jarejuwarete

'ga rerowiar awi pejepoire'ema. Janeruwarete 'ga ã Okoeteete ma'ea.

¹³Pejejomogypygyukaa 'ga ree pejeojere'emamũ futat. “Sako esage

'ga upe 'jau. Sajemogypyk 'ga ree 'jau”, 'jau pejeojere'emamũ futat

pejejemogyau pejejaupe. Aipo apo re nipo nepejomoryteeukari mama'e

tywera upe, pejejopy'a moywyrafenukare'ema jupe. ¹⁴Jejui 'ga rerowiaa

ypy we jane jarejemogypyka a'jea futat 'ga ree. 'Ga ree jarejemogypyg

awi jarepoire'em ire jane jarejemujaa Kristu 'ga ree. A'eramũ ki jane

jarepoire'ema 'ga ree jarejemogypyg awi jarejemogyauwe futat.

¹⁵Ymã 'ga wẽjẽmĩ futat ka'arana kwasiaa ee rakue:

“Pejejeupe Ku'jywa 'ga je'egamũ ki peenup katu katu 'ga 'eawera.

Iapyajeawopyty m'ale 'jawe te kasi peenup 'ga je'ega ne.

Janeypy 'gã oje'eganuwe'emamũ 'ga upe rakue.

A'eramũ pẽẽ pejejemogyawe'em 'gã 'jawe pejeje'eganuwe'emamũ”,

'jau 'ga ikwasiaa ee rakue.

¹⁶Ymã te janeypy 'gã wapyakau futat Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue

numiamũ, Egitu wyy awi Moisesi 'ga reminũ'ẽmera 'gã nakue numiamũ. A'ere

'gã anure Jarejuwarete 'ga je'eg are oporenuwiwere'emamũ rakue. ^{17,18}A'e are

Janeruwarete 'ga amara'neramũ 'gã nee rakue. A'eramũ 'ga 'gã mogyaukaa 'gã

mojewarau jũ myter imũ kwarẽta kwara magwapa rakue. Oje'leganuwe'emawer ipe etee futat 'gã opapa rakue. Oje'leganuwe'emamũ 'ga 'gã monoukare'ema 'gã nupe esaukaripyrrera ywy pe. “Naje rerowiari futari 'gã. A'eramũ 'gã awawe'em ojeupe je'eawera ywy pe”, 'jau 'ga rakue. ¹⁹A'eferupi tee aipo 'gã nosei futari Jarejuwarete 'ga ojeupe imome'upyrera ywy pe rakue. Nuerowiari futari 'gã Jarejuwarete 'ga. A'eramũ 'gã awawarũme'em ojeupe 'ga 'eawera ywy pe.

4 ¹A'awamũ nanẽ Janeruwarete 'ga 'i janee nũ: “Tejee ojemogypyk ma'eramũ je pẽ muri tejupaw ipe. A'eramũ je mama'e monou pẽ nupe te'eawer imũ etee futat”, 'jau 'ga janee. A'eramũ ki jane jarejemogypyka al'jea futat 'ga ree. Kasi a'e pe 'ga najane monoukari wupaw ipe ne. ²A'awamũ 'ã jane nanẽ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u renupa nũ, jareypy 'gã 'jawe rail'i nũ, “Janeruwarete 'ga iporopoariwet pẽ nee” 'e renupa rail'i nũ. Janeypy 'gã 'ga je'ega renupa tee rakue. A'ere 'gã nuerowiari 'ga rakue. A'e are Janeruwarete 'ga 'gã monoukare'ema 'gã nupe u'eawera pype rakue. ³A'ere jane 'ga rerowiaaramũ jane jemogypygi Kristu 'ga ree. A'eramũ jane jaremanũ re jarewau jarejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri. A'eramũ jane jarepy'ata'waramũ jarejemogyau. A'ere 'ga werowiaare'ema 'gã nupe 'ga 'i:

“Naje rerowiari pejepe pejemogyau.

A'eramũ je temara'neramũ pẽ nee.

A'eramũ je 'jau pẽ nupe:

Nepesei futari pejejeupe imome'upyrera ywy pe, 'jau je pẽ nupe”, 'jau 'ga werowiare'ema 'gã nupe rakue.

Ymã Janeruwarete 'ga ywy apoi ywaga reewe rakue. Seis etee 'ga mama'e rorosea iapoupap rakue. A'ere 'ga iapopaw ire oporowykyu'jape'ema futat ai'iwe ee rakue nũ. Worywamũ 'ga wemiapofer are rakue. ⁴Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiari inuga janee ee rakue:

“Seis 'ara rupi Janeruwarete 'ga mama'e apoi rakue.

Iapopaw ire 'ga noporowykyi ai'iwe rakue nũ.

A'eramũ 'ga worywamũ wemiapofer are rakue”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue. ⁵Anure aipo 'ga wẽjẽmĩ futat ka'arana kwasiaru'japa ee nũ:

“Naje rerowiari 'gã ajemogyau.

A'eramũ je 'gã monoukare'ema 'gã nupe imome'upyrera ywy pe, 'jau Janeruwarete 'ga”,

'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are inuga janee rakue. ⁶Ymã 'ga je'ega renuw ypyrera 'gã nuerowiari 'ga rakue. A'eramũ 'gã awawe'em ojeupe 'ga remimome'ufera ywy pe rakue. Werowiar ire amunipo 'ã 'ga wemimome'ufera ywy monoi 'gã nupe rakue. A'eramũ amunipo 'ã 'gã worywamũ ee rakue. A'ere 'gã nuerowiari 'ga rakue. A'eramũ 'ga 'gã monoukare'ema aipo pe rakue. A'eramũ 'ga 'jau 'gã na'yrrera 'gã nupe etee rakue nũ: “Pẽẽ je rerowiat pejepe ra'e. A'eramũ je pẽ monoukaa pẽ nupe je'eawer ipe, pẽ muorypa ee”, 'jau 'ga werowiaara 'gã nupe

rakue. ⁷Anure Janeruwarete 'ga oje'lega kwasiarukari ka'aran are Davi 'ga upe rakue nũ. U'eawer imũ etee futat 'ga 'jau'japa Davi 'ga upe rakue:

“Pejejeupe Ku'jywa 'ga je'egamũ ki peenup katu katu.

Iapyajeawopytyym ma'e 'jawe kasi peenup jeje'lega ne”,
'jau 'ga ikwasiaa ee rakue. A'eramũ jane jarejeapyoramũ 'ga 'eawer are. 'Ga je'lega renuparamũ jane upe juejue futat 'ga je'egi. Naymãwarera 'gã nupe etee rũi futat 'ga aipo 'jau. 'Awauwaramũ jane upe nanẽ futat 'ga 'i nũ.

⁸Moisesi 'ga rekwawer ipe Josue 'ga etee futat opytuna 'gã nerawau erosou ojeupe Jarejuwarete 'ga remimome'ufera wyy pe rakue, Kanaã wyy pe rakue. A'ere naKanaã wyy upe etee rũi Janeruwarete 'ga 'i rakue. Kanaã wyy upe etee 'e re amunipo 'ã 'ga ne'iu'jawi Davi 'ga upe rakue nũ. ^{9,10}A'eramũ jane jarejeapyoramũ 'ga 'eawer are. Jane upe nanẽ 'ga 'i aipo 'jau rakue nũ. “Anure nipo 'ga werowiaaramũ jane rerawau ywag ipe ojeypyri. A'eramũ jane nanẽ jarepytu'wau jareporowyky awi”, 'jau ki jane jarejaupe. Wemiapofera apopaw ire Janeruwarete 'ga oporowykyawe'em ai'iwe rakue nũ. Ywawuje futat 'ga pytu'ui wemiapo awi rakue. Nan tee futat 'ga jane mopytu'waukaa janeporowyky awi ojeypyri jane jemogyramũ. ¹¹A'eramũ ki jane jarejemogypykyka 'ga ree. Kasi a'e pe jane jemogyi ymãwarera 'gã 'jawe ne. Nuerowiari 'gã Ku'jywa 'ga rakue. A'eramũ 'gã awawe'em ojeupe 'ga remimome'ufera wyy pe rakue.

¹²Ku'jywa 'ga 'eawera eko ma'e 'jawe futat. 'Ga 'eawer imũ etee futat mama'ea jeapoi. Ipãjẽ ma'e 'jawe futat 'ga 'eawera. Jyuu aime juowajuu 'jawe nanẽ Janeruwarete 'ga 'eawera nũ. Sã'ã ae jyuu aime juowajuu pyu wyro'o ikysi pãwẽ tãmejẽ imonoa iywyterimũ. A'eramũ 'ã ae iywyter ipewara o'o resaka. Ikaga miamũ 'ã ae imowoka. A'eramũ 'ã ae ikagyawa resaka. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'eawera. Janeapya pype ose re 'ga je'lega jane mueapyoukkaa janeremifutar are. Mama'e esage are janeparuapower are, mama'e tywer are janeparuapower are, jarejea'aresage are, jarejea'atywer are. Mimer are 'ga je'lega jane mueapyoukkaa. ¹³Nimimarũi jane mama'ea Jarejuwarete 'ga wi. Wesak katu katu 'ga mama'ea. Okwaap katu katu 'ga mama'ea. Janerea'ara miamũ 'ga okwaap. Nimimarũi jane mama'ea 'ga wi. 'Ga reape jane jemogyi. Anure nipo jane jarejemiapofera mome'ui 'ga upe. A'ere 'ga jane kwaawi katu katui. A'eramũ jane 'ga moryteearũme'em jarejee, 'ga upe jarejemome'uramũ.

Mainana 'wyriararete 'jawewat

¹⁴A'eramũ ki jane Jejui 'ga rerowiar wyyapiaw jarejemogyau. Jejui 'ga 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yraretea. A'eramũ 'ga awau 'Uwarete 'ga pyri janee. Ymã 'ã mainana 'wyriararetea wyra jukai, wy rerawau erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe opytuna 'gã tywera mepyawamũ rakue. A'ere 'ã Jejui 'ga jejukaukari 'gã nupe janetywera mepyawamũ rakue. Mainana 'wyriararete remiapofer ipe 'ga ajemogou janee. ¹⁵Jejui 'ga 'ã jane kwaapap. Jane 'jawewaramũ 'ga ajemogou wyy pe 'uawamũ. A'eramũ 'ga jane kwaapa. A'eramũ 'ga ajemuaẽma jane ree. “Ywy pewara 'gã nifuakari mama'e tywera apoe'em awi”, 'jau 'ga

ojeupe. A'eramũ 'ga ajemogou ifuakare'ema 'jawe, jane 'jawe rakue. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyrriara 'jau Jejui 'ga upe rakue: “'Ga fuakara pa je amateepap 'ga wi kwy. Teje'ega pa je aenuwukat 'ga upe kwy. Mama'e tywera taapoukat 'ga upe 'jau kwy”, 'jau mama'eukwaawa 'wyrriara ojeupe rakue numiamũ. A'ere 'ga nuenuwi futari ije'ega. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. A'eramũ 'ga ajemuaẽma jane ree, mama'eukwaawa 'wyrriara janefuakar are iporomateepawiweramũ. A'eramũ 'ga oporogytau 'Uwarete 'ga upe jane ree, 'ga mota'waukaa janee. ¹⁶A'eramũ ki jane jareporogytau Jarejuwarete 'ga upe jarekyjawe'em. 'Ga 'ã ajemuaẽma jane ree. Ipota'wa 'ga jane ree. A'eramũ 'ga mama'e esagea etee iapou janee. Ojeupe jane enũjamũ 'ga jane poari mama'e apo are.

5 ¹Ymã Janeruwarete 'ga Israeu juapyrera 'ga amũ pyyrũi 'ga pytuna 'gã nupe rakue. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe: “Apyyrũ je ene 'gã nupe ene mogou mainana 'wyrriarareteramũ. A'eramũ ene eporowykyau jee epytuna 'gã nee. Mama'e tywera 'gã iaporamũ ene eporogytau 'gã nee jee, wyra jukau iapyau jee 'gã tywer are. Na'gã nũi oporogytau jee otywer are. Ene tee eporogyta jee 'gã nee, 'gã tywer are. Je upe mama'e are oporomuriweramũ 'gã imonou ene upe. A'eramũ ene ete imua jee 'gã nupe”, 'jau Ku'lywa 'ga 'ga upe rakue. ²Opytuna 'gã 'jawe futat mainana 'wyrriararete 'ga. A'eramũ 'ga ajemuaẽma opytuna 'gã nee mama'e tywera 'gã iaporamũ. Amumẽ nipo 'gã mama'earũe'ema apou ikwaape'ema. Aipo 'gã nee nanẽ 'ga ajemuaẽma akou. ³Opytuna 'gã 'jawe futat 'ga. A'eramũ 'ga nanẽ mama'earũe'em apou akou nũ. A'eramũ 'ga nanẽ otywer are wyra jukau iapyau Jarejuwarete 'ga upe. Naopytuna 'gã tywer are etee rũi 'ga iapyi. Otywer are nanẽ futat 'ga iapyau 'ga upe rakue nũ. ⁴Na'ga rũi ojepyrũmũ ajemogou mainana 'wyrriarareteramũ. “Je ako mainana 'wyrriarareteramũ”, 'jawe'em nanẽ 'ga nũ. Janeruwarete 'ga te 'gã pyyrũmũ 'gã mogyau mainana 'wyrriarareteramũ. Ymã Janeruwarete 'ga Arão 'ga pyyrũi 'ga mogou mainana 'wyrriar ppyramũ rakue. Arão 'ga 'jawerimũ etee futat 'ga 'gã amũ pyyrũmũ 'gã mogyau mainana 'wyrriarareteramũ.

⁵Nan tee futat Kristu 'ga najepyyrũi ajemogou mainana 'wyrriararete 'jawe rai'i. Janeruwarete 'ga futat 'ga pyyrũmũ 'ga monou rai'i. A'eramũ 'ga te 'ã 'jau 'ga upe rai'i:

“Ene 'ã Jera'yra. Je 'ã 'awamũ ako eneruwamũ”,
'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are 'ga amũ upe rakue.

⁶Anure 'ga 'jau 'ga upe nũ:

“Sã'ã Mekiseteki 'ga rekoa mainanamũ rakue.

Nan tee futat je ene mogoi mainana 'ga rekwawer ipe 'gã nupe.

A'ere ene nakwaparimũ warãu rũi ereko 'gã nupe”,

'jau 'ga ka'arana kwasiarukaa 'ga amũ upe Jejui 'ga ree rakue.

⁷Ywy pe akou Jejui 'ga oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe. Wafukaja monou 'ga upe. “Je poar ape, Kiapi'ni. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ã 'gã nojeka'aweri. A'ere najeremifutar imũ rũi ereapo. Ejemifutar imũ etee te 'ã ereapoukat 'gã nupe je ree”, 'jau 'ga oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe. Ojoo'o

(Epyreu 5.10)

pype 'ga oje'ega monou 'ga upe. “Ejemifutar imū etee te 'ā ereapoukat 'gā nupe je ree”, 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga je'ega renupa. ⁸Janeruwarete 'ga ra'yarete 'ga agawewi. A'etea 'ga ojemu'e 'Uwarete 'ga remifutara apo are. Wereko tywera pype 'ga ojemu'jau 'ga remifutara apo are. Nimanūweri futari 'ga numiamū. Nafutari futari 'ga wereko tywera numiamū. A'ere 'ga jejukaukari 'gā nupe, 'Uwarete 'ga remifutar imū etee rail'i. ⁹Wenup katu katu 'ga ojeupe 'Uwarete 'ga 'eawera. Wapopap 'ga 'Uwarete 'ga remifutara. Ma'eramū 'ā 'ga jemogoi 'ga je'ega renuparamū jane katu'okaramū. ¹⁰Ma'eramū 'ā Janeruwarete 'ga 'ga mogoi mainana 'wyrirareteramū, Mekiseteki 'ga 'jawe.

Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne

¹¹Kwaiwete mama'e are pē mu'jawa numiamū. A'ere 'ā nepēneapyoa'nei jeremimome'u are. Pejeapya m̄ine'ema 'ā jeje'eg are. A'eramū 'ā pejejeapyoa'ne'emamū ee. ¹²Ymā agawewi 'ā pēē Jejui 'ga rerowiaa rail'i. A'eramū amunipo 'ā pēē kwe pewara 'gā mu'jau ee. A'ere 'ā pēē 'awamue enupara 'jawe etee pejemogy. Pejejeapyoa'ne'emamū 'ā 'ga je'eg are. “Ore mu'jara emut amū ore. A'eramū miamū 'ga mama'eay are ore mu'jawe'em” 'jara 'jawe etee 'ā pēē pejejemogyau. Mama'eaye'em are etee 'ā pēē pejemu'eweramū. 'Ga rerowiaar yau 'gā te a'jea futat ojemu'e mama'eaye'em are etee ra'ne. ¹³Sā'ā kunum̄iak'y'ri ika'mua etee ra'ne. Na'ui futari wyro'o eyra. Nan tee futat Jejui 'ga rerowiaar yau 'gā. Mama'eaye'em are etee ra'ne ore 'gā mu'jau. Naeapyoi we 'gā ako esage are.

¹⁴Waranuw ire 'ã kunumĩaky'riferã 'gã wyro'o 'u are weapyoramũ. Nan tee futat Jejuĩ 'ga rerowiaar ymanera 'gã. Weapyo katuramũ Jarejuwarete 'ga je'eg are. 'Ga remifutar imũ etee futat 'gã mama'e apou. Otywer awi 'gã opoiapap. Mama'e esage are 'gã weapyoramũ. Mama'earũe'em are nanẽ 'gã weapyoramũ ajemogyau.

6 ¹A'eramũ ki jane jarejamu'akwaapa Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apo are. Jejuĩ 'ga jane erowiar pyrauwe 'gã amũ jane mu'jau 'ga ree ikue. A'ere 'gã najane mu'ei mama'eay are. A'ere jane 'awamũ Kristu 'ga kwaawi katu katui. A'eramũ jane jarejamu'jau katu Jarejuwarete 'ga ree. Mama'eay are miamũ jane jarejamu'jau. Jejuĩ 'ga rerowiaar yau 'gã jane imu'jau 'ga rerowiar are. “Werowiarãmũ etee Jejuĩ 'ga petywera moiri pẽ nui. Na'ga upe pẽnemiapofer are rui 'ga petywera moiri. Werowiarãmũ te 'ga imoiri pẽ nui”, 'jau jane 'ã 'gã nupe jepi. ²“Ga rerowiar ire pejepymũukat 'y pe 'ga rerowiaar ymana mũ upe. 'Y pe jarejepymĩaukaa jane Jejuĩ 'ga rerowiaara resaukaawamũ” 'e are jane 'ga rerowiaara 'gã mu'jau jepi. “Oropo monou ore pẽapyte'rarimũ pẽ nupe Jarejuwarete 'ga 'Agesage muawamũ” 'e are jane 'gã mu'jau jepi. “Anure nipo Janeruwarete 'ga amanũ ma'efera 'gã mũ'jau tywy awi najuejue etee futat. A'eramũ 'ga werowiare'ema 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Nakwaparimũ ete rui 'gã oi ajemogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe. Werowiaaramũ 'ga jane mua jane mogyau ojepyri nakwaparimũ rui” 'e are jane 'ga rerowiaar yau 'gã mu'jau jepi. ³A'ere pẽẽ mĩmera kwaawi. A'eramũ ore 'awamũ pẽ mu'jau mama'e yau are, Ku'jywa 'ga remifutar imũ.

⁴Jejuĩ 'ga rerowiar awi 'gã amũ poir ire maran sipo 'gã jewyri 'ga rerowiaa nũ? 'Gã amũ Jejuĩ 'ga rerowiaa numiamũ. Janeruwarete 'ga 'gã tywera moia 'gã nui rai'i numiamũ. U'agesagea miamũ futat 'ga imua 'gã nupe rai'i numiamũ. ⁵Oje'lega 'gã erowiarãmũ Janeruwarete 'ga mama'e esage apou 'gã nupe numiamũ. Opãjẽ mũ miamũ futat 'ga mama'e apoukari 'gã nupe numiamũ. ⁶A'ere 'gã anure 'gã poiri 'ga rerowiar awi. Maran sipo nanuara 'gã jemogyi 'ga remiayuwamũ nũ? Jarejuwarete 'ga ra'yrarete 'ga jukaara 'gã 'jawe nanuara 'gã jemogyi. A'eramũ nipo Jejuĩ 'ga wi opoit ma'e 'gã nesakara 'gã Jejuĩ 'ga kurapa, 'ga rerekoemãu 'ga jaita 'gã nee.

^{7,8}Sã'ã koa. Ko jara 'ga amũ ko apou mama'e tyma. A'ere amana okya ee imuakỹma. A'eramũ itymipyrrera opopoa o'ywukuramũ. A'eramũ ko jara 'ga 'la 'wau jui. Janeruwarete 'ga itymipyrrera mopoporukaa imu'aukaa ko apoarera 'ga upe. A'ere nipo anure kofera ijawaiwamũ etee. Imoteu etee itymipyrrera. A'eramũ nipo 'gã amũ kofera rapyau etee. Nan tee futat jane mũ Jarejuwarete 'ga rerowiaaramũ. Jane mũ nipo 'ga rerowiar ywyapiau. A'eramũ jane mama'e esage etee iapou 'ga remifutar imũ. Ko esage 'jawe jarejemogyau 'ga upe. A'ere 'ga rerowiaara 'gã amũ nipo nuapoi mama'ea 'ga remifutar imũ. Nuenuwi 'gã 'ga je'lega. Kofera 'jawe etee 'gã jemogyi 'ga upe. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga anure werowiar awi opoit ma'e 'gã monoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aiporamũ futat 'gã nereko tyweawa.

⁹Ga rerowiar awi opoit ma'e 'gã nupe je teje'egayau tekou. A'ere orejekoty'aawamũ pẽẽ nanarũi. Perowiat 'ga a'jea futat. Pejemogy esage 'ga upe. A'eramũ ore orojerowiaa pẽ nee jepi. A'eramũ ore 'jau: "Jarejuwarete 'ga rape rupi 'gã oi. A'eramũ 'gã anure owaẽma 'ga pyri", 'jau ore pẽ nupe. ¹⁰A'jeteetewi futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ mepyau ojeupe pẽnemiapofer are. Pejejejukau esage pejeirũ 'gã nee, 'ga rerowiaara 'gã nee pejejemogyau. Werowiaara 'gã nee pejejuka esageramũ nipo 'ga 'jau ojeupe: "A'jea futat 'ga poromutaramũ je ree ra'e. Sã'ã 'gã jejuka esagea je rerowiaara 'gã nee", 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ mepyau ee. ¹¹Pejemanũime'ẽwe futat pejemogy esage 'ga upe. 'Ga ree pejejemogyppyka a'jea futat. Mĩmera je afutat. A'eramũ anure Janeruwarete 'ga pẽ nerawau pẽ mogyau ojepyri. A'ea jane iapesaka jarejemogyau. ¹²Jejui 'ga rerowiar are pẽnorypawa je nafutari. 'Gã amũ Jejui 'ga werowiat a'jea futat ajemogyau. Ojemogyppyka 'gã 'ga ree a'jea futat. Nopoiri futari 'gã 'ga rerowiar awi. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage monou 'gã nupe. A'eramũ ki pẽẽ pejejemogyau 'gã 'jawe etee futat. 'Gã 'jawe pejemogyramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage monou pẽ nupe nanẽ nũ. U'eawer imũ etee futat 'ga mama'e esage monoi pẽ nupe.

U'eawer imũ etee 'ga mama'e apoi

^{13,14}Ymã Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: "Tareko esage ene 'jau. Mama'e esagea je imonou enee kwaiwete. Anure je enejuapyra 'gã momytuni enee", 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. "A'jea futat je'ea. Te'eawer imũ etee futat je mama'e apoi tekou. A'eramũ je te'eawer imũ etee futat iapou enee", 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. ¹⁵Abraão 'ga werowiat a'jea futat Janeruwarete 'ga ojeupe 'eawera rakue. A'eramũ 'ga akou omaenuna etee futat Jarejuwarete 'ga iapo are u'eawer imũ etee futat. A'eramũ Janeruwarete 'ga anure iapou u'eawer imũ etee futat rakue. ¹⁶Jarejaupe jarejemiaporama mome'u re jane imome'ui ipojeuwipyrarete 'ga rer imũ etee futat. A'eramũ jane jarejoje'ega rerowiaa jarejemogyau. ¹⁷Nan tee futat Janeruwarete 'ga iapoi rakue. "Tarowiarukat teje'ega 'gã nupe 'jau", 'jau 'ga ojeupe rakue. "Nomojopy'rua'uweri futari 'ga ore upe u'eawera, 'jau nipo 'gã je rerowiaa", 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ga 'jau: "Te'eawer imũ etee futat je mama'e apoi pẽ nupe. A'jea futat je 'i. A'eramũ je aipo 'jau teje'egawer imũ etee futat pẽ nupe", 'jau 'ga rakue. Nitywi futari ipojeuwipyra 'ga amũ 'ga apyrapara. A'eramũ 'ga oje'ega pyu etee futat 'jau 'gã nupe rakue. ¹⁸Janeruwarete 'ga ni'mei futari. Mama'e a'jea etee futat 'ga omome'u. U'eawer imũ etee futat 'ga mama'e apoi. Nomojopy'ru'i 'ga u'eawera. A'eramũ jane 'ga rerowiaa jarejemogyau. "Anure nipo je tejerowiaara 'gã neruri 'au tejepyri" 'ea jane erowiaa jarejemogyau. A'eramũ jane iapesaka jarejemogyau, ojepyri 'ga jarejeroo rapesaka jarejemogyau. ^{19,20}Jarejeapene'emamũ futat Jejui 'ga 'eawer are. 'Ga rerowiar wwyapiramũ jane jarepoire'ema 'ga wi. "Tejerowiamũ je pẽ nerawau ywag ipe Tejuwarete 'ga pyri", 'jau 'ga janee rakue. 'Ga ra'ne awau ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. A'eramũ jane "Je aroo pẽẽ ywag ipe", 'ga 'e rerowiaa jarejemogyau. Ywag ipe awau 'ga

rekoi mainana 'wyrirarete 'jawewara janee. Ymã mainana 'wyrirarete 'ga etee awawarũ osou Jarejuwarete 'ga rupawarete pype, 'ga mogytaawa my'jawa pype rakue. Opytuna 'gã nee 'ga oi osou oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. Nan tee futat Jejui 'ga ra'ne awau ywag ipe 'Uwarete 'ga pyri. Wemiayuwamũ jane ree 'ga oi oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'ga mogou mainana 'wyrirarete 'jawewaramũ nakwaparimũ ete rüi futat Mekiseteki 'ga 'jawe.

Mekiseteki 'ga

7 ¹Ymã Mekiseteki 'ga 'üina 'wyriraramũ Salem ipewara 'gã nupe rakue. Mainana nanẽ 'ga nü. Oporowyky 'ga Jarejuwarete 'ga upe rakue, Okoeteete ma'e 'ga upe rakue. Ymã Abraão 'ga Mekiseteki 'ga resaka rakue. Ojee iporomutare'ema 'gã 'wyrira 'gã apisi re Abraão 'ga 'ua ojewya oje'wyrã katy. Aiporamũ futat Mekiseteki 'ga Abraão 'ga rekoa rakue. 'Ga resakawe Mekiseteki 'ga 'jau Abraão 'ga upe: “Janeruwarete 'ga tuapo mama'e esage ene upe 'jau”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. ²A'eramũ Abraão 'ga ojee iporomutare'ema 'gã nü wemipojekafera pe monou imojo'oka Mekiseteki 'ga upe rakue. Mekiseteki 'ea mama'e esage apoara 'gã 'wyrira 'ga 'ea futat. Salem ipewara 'gã nupe 'ga 'üina 'wyriraramũ. Salem 'ea ipy'ata'wa ma'e 'gã 'wyrã 'ea poromũ. A'eramũ jane 'jau: “Mekiseteki 'ga ipy'ata'wa ma'e 'gã 'wyrira”, 'jau jane 'ga upe. ³Nikwaawi jane Mekiseteki 'ga 'ywa rera. 'Ga ryrufera rera nanẽ jane nikwaawi nü. 'Ga juapyrera nanẽ jane ikwaape'ema. 'Ga 'aawera 'ara nanẽ jane ikwaape'ema. 'Ga manüawera 'at. Mïmera jane nikwaawi futari. Janeruwarete 'ga ra'yrã 'ga 'jawe etee futat 'ga ajemogou mainanamũ nakwaparimũ ete rüi.

⁴Pënea'ar iki Mekiseteki 'ga ree ra'ne. Janepy 'ga, Abraão 'ga küima'eeteramũ agawewi rakue. A'etea 'ga mama'e omono Mekiseteki 'ga upe rakue. Mekiseteki 'ga nanẽ küima'eeteeteramũ rakue. Ojee iporomutare'ema 'gã 'arimũ okwaw ire Abraão 'ga 'gã karaemã pojekau 'gã nü rakue. A'ea wemipojekafera 'ga imojo'oka teis, imonou amũ Mekiseteki 'ga upe rakue. ⁵Anure Janeruwarete 'ga 'jau Moisesi 'ga upe rakue: “Teis ki pemojo'ok pejekaraemã. A'eramũ pëe pejemimojo'ogera mü monou Levi 'ga juapyrera 'gã nupe, mainana 'gã nupe, e'i Janeruwarete 'ga pë nupe, ere ki epytuna 'gã nupe, Abraão 'ga juapyrera 'gã nupe te a'eramũ miamũ”, 'jau Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga upe rakue. ⁶A'ere naLevi 'ga juapyrera rüi agawewi Mekiseteki 'ga. A'etea Abraão 'ga wemipojekafera mü omono 'ga upe rakue. A'eramũ Mekiseteki 'ga 'jau 'ga upe rakue: “Janeruwarete 'ga tuapo mama'e esagea enee 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. Mekiseteki 'ga resag enune Janeruwarete 'ga 'jau Abraão 'ga upe rakue: “Tamomytun eneuapyrera 'gã enee 'jau”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'e are poromũ Mekiseteki 'ga 'jau: “Janeruwarete 'ga tuapo mama'e esagea enee 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. ⁷“Janeruwarete 'ga tuapo mama'e esagea enee 'jau” 'jara 'ga küima'eeteetea 'ea 'ã jane ikwaapa. A'eramũ jane “Mekiseteki 'ga küima'eeteetea Abraão 'ga apyraapa” 'e kwaapa. ⁸A'eramũ jane Israeu juapyreramũ jarekaraemã mü monou Levi 'ga juapyrera 'gã nupe. Amanũ ma'erama 'gã agawewi nipo. A'etea jane mama'ea

simono 'gã nupe. A'eramũ 'gã manũ re 'gã py'ruarera 'gã etee imujaa nũ. A'ere Mekiseteki 'ga nanarũi rakue. Nopy'ru'i 'gã 'ga. “Abraão 'ga okaraemã mũ monou ako ma'e 'ga upe te rakue”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue. ^{9,10}Levi 'ga Abraão 'ga juapyrera. A'ere Levi 'ga 'ar enunewe Abraão 'ga Mekiseteki 'ga rekoari rakue. A'eramũ 'ga okaraemã mũ monou 'ga upe rakue. A'eramũ Levi 'ga 'ga reewe 'ga rekoarera 'jawe nanẽ futat akou. 'Ga reewe Mekiseteki 'ga upe mama'e monoarera 'jawe nanẽ 'ga akou nũ. Anure Israeu juapyrera 'gã okaraemã mũ monoi aipo Levi 'ga juapyrera 'gã nupe.

¹¹Anure Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Nanuar are 'ga 'jau Moisesi 'ga upe rakue: “Teje'ega je akwasiarukat enee. A'e are ene epytuna 'gã mu'jau. Levi 'ga juapyrera 'gã etee je apyrrũ temogytaaw ipe mama'e apoaramũ. Arão 'ga Levi 'ga juapyrera mũ. A'eramũ ene 'ga mogou mainanamũ 'ga ra'yra 'gã neewe. 'Gã etee futat oporowykyau mainanamũ jee”, 'jau Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga upe rakue. Janeruwarete 'ga remifutar imũ agawewi Levi 'ga juapyrera mainana mama'e apoi. A'etea 'gã nomoirarũi futari opytuna 'gã tywera. Nokatu'ogi futari 'ga 'gã 'gã tywer awi. Ma'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga Kristu 'ga muri. Mekiseteki 'ga 'jawewaramũ 'ga mogou mainana 'jawewaramũ ojee nakwaparimũ ete rũi. ¹²Mekiseteki 'ga 'jawewara 'ga mogoramũ Janeruwarete 'ga 'i: “NaArão 'ga juapyrera 'gã nũi mainana 'awamũ”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ jane mama'e apowe'em Moisesi 'ga remikwasiarer imũ. Mainana 'gã porowyky are Moisesi 'ga ka'arana kwasiari rakue. A'eramũ jane mama'e apowe'em 'ga remikwasiarer imũ. Jejui 'ga je'eg imũ etee futat jane 'awamũ mama'e apoi. Mainana juejue futat Levi 'ga juapyrera rakue. Naajepeja 'ga amũ juapyrera rũi.

^{13,14}Jejui 'ga upe tee Janeruwarete 'ga 'i: “Ene 'ã mainana 'jawewara jee nakwaparimũ ete rũi”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'ere Jejui 'ga naLevi 'ga juapyrera rũi. Juda 'ga juapyrera te Jejui 'ga. A'ere naJuda 'ga juapyrera 'gã nũi Moisesi 'ga imogyi mainanamũ 'gã nupe. NaJuda 'ga juapyrera 'gã nũi wyra rapyau Jarejuwarete 'ga upe rakue. Levi 'ga juapyrera 'gã etee futat 'ga imogyau mainanamũ. A'ere Janejararete 'ga Juda 'ga juapyreramũ futat. A'eramũ jane jarejeapyoramũ ee.

Jejui 'ga Mekiseteki 'ga 'jawewat

¹⁵A'ere ako 'awamũ Janeruwarete 'ga je'ega jopy'rupawi ai'i. Najareje'eg ymaner imũ rũi 'ga Jejui 'ga mogoi mainana 'jawewaramũ ojeupe. Mekiseteki 'ga 'jawe te 'ga 'ga mogoi mainana 'jawewaramũ. ¹⁶Naajeje'eger imũ rũi Jejui 'ga jemogoi mainana 'jawewaramũ. Nawam'yi are rũi, naopyy are rũi. Namĩmer are rũi 'ga jemogoi mainana 'jawewaramũ. Okoeteete ma'e 'ga futat. Namanũu'jawi futari 'ga. Ma'eramũ 'ã 'ga jemogoi mainana 'jawewaramũ janee. ¹⁷Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Jejui 'ga ree 'ga amũ upe rakue: “Ymã te Mekiseteki 'ga rekoi mainanamũ jee ikue.

Nakwaparimũ ete rũi ene ekou mainana py'rau jee”,

'jau 'ga ikwasiarukaa inuga Jejui 'ga ree rakue. ¹⁸Ymã 'ã janeypy 'gã mama'e apoi Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat rakue. A'ere 'awamũ nanarũi. 'Ga remikwasiarer imũ janeypy 'gã mama'e apou agawewi rakue. A'etea 'gã nojekatu'ogi Jarejuwarete 'ga upe rakue. ¹⁹Moisesi 'ga remikwasiarera 'gã nokatu'oga'uweri. A'ere ako 'awamũ Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga jukaukari 'gã nupe ai'i, janetywera moiawamũ ai'i. A'eramũ jane 'ga rerowiamũ jarejemogyau esage ma'eramũ Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ jane futat 'awamũ jareje'ega monoarũmũ Jarejuwarete 'ga upe.

^{20,21}Mainana 'wyrriara 'jawewaramũ Kristu 'ga jemogoukari Janeruwarete 'ga upe: "Te'eawer imũ etee futat je mama'e apoi. Je okoeteete ma'eramũ. Mama'e a'je etee je amome'u. Naje'mei je. A'eramũ je mama'e apou te'eawer imũ etee futat", 'jau 'ga Kristu 'ga upe rakue. Namainana 'gã nupe rũi 'ga aipo 'jau. NaLevi 'ga juapyrera 'gã nupe rũi 'ga aipo 'jau. A'ere 'ga mainana rekwawer ipe Kristu 'ga mogo re etee 'ga 'i 'ga upe. "Te'eawer imũ etee futat je mama'e apoi", 'jau. A'ere 'ga amũ ka'arana kwasiari ee inuga rakue.

"Ene je amogo mainana 'jawewaramũ tejemiayuwa 'gã nupe.

Neneteepawi futari e'yina mainana 'gã py'ru re.

Naje'mei futari je. Mama'e a'jea etee te je amome'u ene upe.

A'eramũ je ene mogou mainana 'jawewaramũ 'gã nupe te'eawer imũ etee futat, 'jau Janeruwarete 'ga Kristu 'ga upe rakue",

'jau 'ga amũ ikwasiaa ka'aran are inuga janee rakue.

²²Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega monoi Moisesi 'ga upe rakue. Peuwara 'gã nupe etee ra'ne 'ga 'i rakue. A'ere Jejui 'ga ree 'ga 'eawera nateepawa'uweri. Mainana 'ga upe u'eawera py'rau futat Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mogoi.

²³Ymã 'gã kwaiwete ajemogyau mainanamũ Israeu juapyrera 'gã nupe rakue. Amanũ futat 'gã. A'eramũ 'ga amũ 'ga py'rau Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramũ. ²⁴A'ere Jejui 'ga namanũu'jawi futari. A'eramũ 'ga opy'ruawe'emamũ futat. Namutat 'ga rekoi amanũu'jape'ema. ²⁵Ma'eramũ 'ã 'ga jane katu'okaramũ 'ga rekoi. Werowiamũ 'ga jane muesageu jane mogyau ojeupe. 'Uwarete 'ga pyri futat 'ga reni oporogytau 'ga upe jane ree. "Epoat je rerowiaara 'gã mama'e apo are. Jarejee emojemogypygy wwyapi 'gã", 'jau 'ga 'ũina aul'jeteramũ 'Uwarete 'ga upe.

²⁶A'eramũ Jejui 'ga 'ũina mainana 'wyrriararete 'jawewaramũ janee. 'Ga futat jane poat. Esage ete 'ga. Nitywi futari mama'e tywera 'ga pype. Janeruwarete 'ga worywamũ 'ga ree. A'eramũ 'ga manũ re 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa etee rai'i nũ, 'ga monou 'ga mojeupia ojepyri rai'i nũ. ²⁷Ymã mainana 'wyrriararete 'gã mama'e tywera apoi rakue. A'eramũ 'gã wyra rapy ojere'ema futat rakue. Otywera mepyawamũ ra'ne 'gã wyra rapyau rakue. Otywera mepy re etee 'gã wyra rapyi opytuna 'gã tywera mepyawamũ rakue. A'ere Jejui 'ga nanarũi. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. Janetywer are te 'ga manũi rakue. Majepei tee futat 'gã 'ga jukau rakue. Najukau'jawi futari 'gã 'ga rakue. ²⁸Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat Levi 'ga juapyrera 'gã ojemyina mainana 'wyrriaramũ. Amumẽ aipo mainana

'wyrriara 'gã mama'e tywera apou. Nifuakari 'gã mama'e tywera apoe'ema upe. A'etea 'gã 'üina mainana 'wyrriaramü opytuna 'gã nupe.

A'ere ako 'awamue Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga mÿi mainana 'wyrriara 'jawewaramü janee ai'i. "Ene te 'ã esageay ma'ea. Nereapoi futari 'ã mama'e tywera. Jeremifutar imü etee 'ã ene mama'e apou", 'jau Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga upe. "A'eramü je ene mÿina mainana 'wyrriara 'jawewaramü tejemiayuwa 'gã nupe. Eëme'ema futat mainana 'wyrriar awi 'gã 'jawe", 'jau 'ga Kristu 'ga upe rakue. U'eawer imü etee futat 'ga 'ga mÿina mainana 'wyrriara 'jawewaramü janee.

Mainana 'wyrriararete 'jawewat

8 ¹Jejui Kristu 'ga je amome'u pẽ nupe. Jejui 'ga futat ako mainana 'wyrriararete 'jawewaramü janee. Janetywera mepypaw ire 'ga awau wapyka ywag ipe 'Uwarete 'ga pyri. Pãjêrete 'ga jakwatawa katy 'ga wapyka 'üina. 'Uwarete 'ga 'jawe 'ga. A'eramü 'ga wapyka 'Uwarete 'ga jakwatawa katy 'üina. ²Ymã te mainana 'wyrriara 'gã oi osou taityoga pype oje'ega Jarejuwarete 'ga upe opytuna 'gã nee rakue. 'Gã futat taityoga mÿina Jarejuwarete 'ga mogytaawamü rakue. A'ere Jejui 'ga nokoi küima'efera 'gã nemiapofera pype. Jarejuwarete 'ga rupaw ipe te 'ga rekoï. 'Ga yse katy futat 'ga 'üina oporogytau 'ga upe jane ree. ³'Gã amü 'üina mainana 'wyrriarareteramü Jarejuwarete 'ga upe mama'e monoaramü rakue. 'Ga upe wyra rapyaramü nanẽ 'gã 'üina mainana 'wyrriaramü rakue. Mainana 'wyrriara 'jawewaramü 'üi re Jejui 'ga nanẽ mama'e monoi 'Uwarete 'ga upe nü. ⁴Ywag ipe Jejui 'ga 'üina mainana 'wyrriara 'jawewaramü janee. Ywy pe akou amunipo 'ã 'ga 'üine'ema mainana 'wyrriara 'jawewaramü janee. Levi 'ga juapyrera 'gã etee 'ã ajemogyarü mainanamü 'au. Moisesi 'ga remikwasiarer imü Levi 'ga juapyrera 'gã mama'e monoi Jarejuwarete 'ga upe opytuna 'gã nee rakue. ⁵Ymã te taityoga apoe'emauwe Janeruwarete 'ga 'i Moisesi 'ga upe rakue: "Ywytyra apyte'rarimü jarejekwaw ipe je ako temogytaawa ra'agawa resaukaa enee ai'i, ywagipewara ra'agawa resaukari enee ai'i. A'eu etee futat ene iapoukaa 'gã nupe", 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'eramü Moisesi 'ga iapoukaa 'gã nupe ojeupe 'ga remiesaukarer imü etee futat rakue. A'eramü 'gã nemiapofera pype mainana 'gã oporowykyau. 'Gã porowyky resag ire jane jarejeapyoramü ywag ipewara Jejui 'ga porowyky are. ⁶A'ere Jejui 'ga porowyky esageay mainana 'gã porowyky apyraapa. Ymã Janeruwarete 'ga oje'ega monoi Moisesi 'ga upe rakue. Esage futat aipo 'ga je'eg ymanera. A'ere anure 'ga oje'ega monoi wa'yrarete 'ga upe. Aipoa 'ga je'eg yaua esageay 'ga je'eg ymanera apyraapa. A'eramü 'ga oje'eg ymanera mojoyy'rau oje'eg yau pyu. A'eramü 'ga wa'yra 'ga upe u'eawera jane erowiarãmü 'ga jane katu'oka. "Anure nipo je teje'ega rerowiaara 'gã murukari ywag ipe tejepyri", 'jau 'ga 'üina. A'eramü jane jareku'iramü jarejemogyau ee.

⁷Oje'eg ymanera 'gã enuwarü re amunipo 'ã 'ga namuri oje'eg yaua oree. ⁸A'ere janepy 'gã nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. A'eramü Janeruwarete 'ga 'jau:

“Anure nipo je teje'eg yau monoi Israeu juapyrera 'gã nupe, Juda juapyrera 'gã nupe nanē nū.

9 Ymã te je teje'ega monoi 'gã ypy 'gã nupe ikue.
Egitu ywy awi 'gã neruaw ipe je teje'ega monoi 'gã nupe.
A'ere 'gã nuenuwi etee jeje'eg ymanera.
A'eramū je tepoia 'gã nui”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jeremi 'ga upe rakue.

10 “Anure nipo je teje'eg yau monoi Israeu juapyrera 'gã nupe, a'e je pẽ nupe.
A'ere je teje'ega mogeukari 'gã akaga pype.
A'eramū nipo 'gã wapyra mÿina jeje'eg yau are.
A'eramū nipo 'gã oporenuwiweramū jeje'eg are.
A'eramū nipo 'gã je muorypa. ‘Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea a'jea futat’, 'jau nipo 'gã jee.

A'eramū nipo je futat 'gã Nuwaretea.

A'eramū nipo 'gã nanē jeremiayuwareteramū ajemogyau jee nū”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

11 “Anure nipo 'gã je kwaapa katu katu najuejue etee futat.
A'eramū te nipo 'gã ajamu'jawe'em je ree.
Je kwaapa nipo 'gã pãwëüjê etee futat ajemogyau.
'Gã 'wyrara 'gã, akotee ma'e 'gã.

Mímera 'gã nipo je kwaapa anure.

12 A'eramū nipo je 'gã tywera moia 'gã nui.

Najerea'aru'jawi futari nipo je 'gã tywer are”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jeremi 'ga upe rakue.

13 “Teje'eg yau je omono 'gã nupe” 'e upe Janeruwarete 'ga oje'eg ymanera jane upe imojopy'ru upe te 'ga 'i. A'eramū jane 'awamū mama'e apou 'ga je'eg yauu. Anurenure'i nipo 'ga je'eg ymanera teepawamū.

Janeruwarete 'ga rupawarete

9 ¹ Moisesi 'ga upe oje'ega monou nanē Janeruwarete 'ga 'gã mu'jau amuoryw are. “Taityoga peapo jemogytaawamū. A'eramū pẽe a'e pype futat pejewau je muorypa”, 'jau 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ee rakue. ² A'eramū 'gã iapou ojeupe 'ga 'eawer imū etee. Iapopaw ire 'gã imomy'japa taity poanamūū pyu. Wesaw ypya upe 'gã 'jau “Janeruwarete 'ga rupap”, 'jau 'gã jupe. A'e pype futat arãparina 'ũina wenawa 'arimū. Mani'oko'o'li piru'li rupawa nanē 'upa peu. A'e 'arimū 'gã mani'oko'o'li piru'li rerawau inuga. “Janeruwarete 'ga ma'ea”, 'jau 'gã jupe jepi. ^{3,4} Mama'e kasiga rapyawa 'ũina imy'jawa rowopype pyri. Ouru 'gã imonou ipir are ipiwoymawamū rakue. Imy'jawa raipy upe 'gã 'jau “Janeruwarete 'ga rupawaretea” 'jau 'gã jupe. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ryrūa etee te 'ũina imy'jawa waipy pe rakue. Ipiwoyma 'gã ouru pyu nanē rakue nū. Ipype 'gã mama'e nuga. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara itapep, ita kanafũ'ĩ, Arão 'ga wywra. Mímera 'gã imÿina ipype. Aipo ita kanafũ'ĩa ouru apopyrera. Ipype 'gã

mani'oko'o'i m̃yina, mana 'l'jawa m̃yina. A'e Arão 'ga ywyrã opopoa rakue. Mukũi itapew are Janeruwarete 'ga je'ega jekwasiari rakue. A'eramũ 'gã m̃imera monou im̃yina Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ryrũ pype rakue. ⁵Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ryrũ au'l'jawa 'arimũ 'gã mukũi ywagipewara ra'agawa m̃yina, kerupĩ 'l'jawa m̃yina. Ouru apopyrera poromũ. Ijywa 'ga imonou ipypekau yrũ au'l'jawa 'arimũ. Ywagipewara ra'agawa resaka ae wea'aramũ Jarejuwarete 'ga ree. “Janeruwarete 'ga ako jane pype” 'jau 'gã ajaupe esakawe. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ryrũ au'l'jawa are mainana 'wyrĩara 'ga wyra ry monoi imonykya. Wyra ry resag ire Janeruwarete 'ga wea'aru'l'jawe'emamũ Israeu juapyrera 'gã tywer are rakue. A'ere na'awauwe rui aipo mome'upaawa pẽ nupe.

⁶Taityoga 'gã iapopaw ire mainana 'gã awau osou Jarejuwarete 'ga rupaw ipe mama'e apou Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ. Ai'iwe, ai'iwe 'jau 'gã awau osou mama'e apou 'ga upe rakue. ⁷A'ere mainana 'wyrĩararete 'ga etee 'ga oi osou Jarejuwarete 'ga rupawarete pype. Kwara mu'ar ire mainana 'wyrĩara 'ga osou majepi tee futat 'ga rupawarete pype. Wyra rya 'ga erawau erosou imonykya Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ryrũ au'l'jawa 'arimũ. Otywer are ra'ne 'ga imonykya. A'ere 'ga opytuna 'gã tywer are nanẽ imonykya nũ. “Amumẽ ore mama'e tywera apoi ikwaape'ema jepi”, 'jau 'ga erawau erosou. “A'eramũ ene ejae'aru'l'jawe'emamũ oretywer are”, 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe, wyra ry monykya yrũ au'l'jaw are. ⁸A'ere tekotee 'gã nosea'uweri Jarejuwarete 'ga rupawarete pype. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane mu'ei mama'e are. “Taityoga teepaw ire pẽẽ pejesou pejeporogytau Pejejuwarete 'ga upe najuejue etee. Taityoga renamũ te ako mainana 'wyrĩararete 'ga etee osou imy'l'jawa pype Pejejuwarete 'ga pyri jepi. A'ere teepaw ire pẽẽ najuejue etee pese 'ga pyri pejeporogytau 'ga upe” 'e are 'ga 'Agesagea jane mu'ei.

⁹Kristu 'ga manũe'emauwe janepytunera 'gã mama'e rerawau mainana 'gã nupe: “Koa mama'ea emome'u Jarejuwarete 'ga upe jee”, 'jau 'gã mainana 'gã nupe mama'e rerua jepi. Mama'e tywera apo re 'gã weymawa mũ rerua mainana 'gã nupe jepi: “Mama'e tywera je aapo Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ je tejeymawa rerua tetywera mepyawamũ. A'eramũ ene iapyau Jarejuwarete 'ga upe je ree”, 'jau 'gã 'ã weymawa rerawau mainana 'gã nupe. Otywera mepyawamũ 'gã weymawa monou iapyaukaa mainana 'gã nupe Jarejuwarete 'ga upe. A'ere aipoa namueateekari 'gã 'gã tywer awi. Nokatu'oga'uweri 'gã 'gã tywer awi. ¹⁰Moisesi 'ga remikwasiarer imũ nipo 'gã mama'e monoi Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga remikwasiarer imũ nipo 'gã ojekwakupa mama'e are. “Aga i'upyre'ema pẽ nupe”, Moisesi 'ga 'eawera nipo 'gã na'ui agawewi. “Nan ki peapo pejekekatu'okawamũ Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau Moisesi 'ga 'gã mu'l'jau 'gã jekatu'og are rakue. A'eramũ 'gã mama'e apou 'ga je'leg imũ etee. A'ere 'gã nemiapofera namuesagea'uweri 'gã Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga jane katu'okarama resaukaawamũ etee te 'gã aipo apoi rakue. Kristu 'ga rure'emauwe te jane mama'e apoi Moisesi 'ga remikwasiarer imũ rakue.

¹¹ A'ere 'awamũ Kristu 'ga ruri rai'i. A'eramũ 'ga akou mainana 'wyriararete 'jawewaramũ janee. “Mama'e esagea taapo pẽ nupe 'jau”, 'jau 'ga akou mainana 'wyriara 'jawewaramũ janee. Nataityoga pype rũi 'ga rekoi mainana 'wyriara 'jawe. Ywag ipe te 'ga rekoi. 'Uwarete 'ga pyri futat 'ga rekoi. Kristu 'ga rekwawa esageay taityoga apyraapa. ¹² Ymã te 'gã karupana'nĩ jukai wy reko'woka rakue. Kwataua'yra nanẽ 'gã ijukau wy reko'woka jui rakue. Wyra jukauwe mainana 'wyriara 'ga wy rerawau erosou taityoga my'jaw ipe, Jarejuwarete 'ga rupawarete pype opytuna 'gã tywera mepyawamũ rakue. A'ere ikokwara rupi nãñewẽjẽmĩ 'ga wyra mũ jukau wy rerawau erosou rakue nũ. A'ere nanarũi Kristu 'ga. Kristu 'ga ojejukaukat ia'wyre'ema 'gã nupe majepeí tee futat rakue. Awau 'ga 'ã 'ũina ywag ipe. A'eramũ 'ga owy pyu janetywera mepyaupap 'uwa 'ga upe. A'eramũ 'ga werowiarãmũ janetywera moia jane wi ywawuje futat. ¹³ Ymã Israeu juapyrera 'gã jekatu'ogi Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ etee rakue. Ijekwakuwe'ema 'gã ojemote'at ma'e 'jawe Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ 'gã ojekatu'oke'em ire osowe'em Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'ga muorypa. A'eramũ mainana 'gã karupana'nĩ ry monykya 'gã nee. Kwatau ry 'jau 'gã imonykya ijekatu'oge'ema 'gã nee. Kwataua'yra nanẽ 'gã iapyaukaa nũ. A'eramũ 'gã ukuwera kosõu 'y are. A'ere 'gã imonykya 'gã nee 'gã katu'okawamũ Jarejuwarete 'ga upe. Aipo apo re te ki 'gã too osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'ga muorypa. Peapyaka esaka je'e are. Teumera tymara 'gã Janeruwarete 'ga nomogeukari wog ipe. A'eramũ 'gã teumera tym ire weymawa rerawau mainana 'ga upe. A'eramũ mainana wy monykya 'gã nee 'gã nesawamũ. ¹⁴ A'ere karupana'nĩ rya nokatu'ogi futari 'gã. Nopirei futari 'gã 'gã tywer awi. Karupa'mĩ rapya nanẽ nũ. Karupa'mĩa 'gã ijukau iapyau otywera mepyawamũ. A'ere nomoira'uweri 'gã nui. A'eramũ 'gã mama'e tywera apou'jaw ire 'gã nãñewẽjẽmĩ weymawa mũ jukau nũ, otywera mepyawamũ nũ. A'ere Kristu 'ga jane katu'ogi ywawuje futat. Werowiarãmũ 'ga janetywera moia jane wi. Amanũmũ 'ga janetywera mepyaupap ywawuje futat rakue. Esage ete Kristu 'ga. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. 'Uwarete 'ga 'Agesagea 'ga wereko, okoeteete ma'ea 'ga wereko. A'eramũ 'ga 'ga 'Agesage pãjẽ mũ ojejukaukaa 'gã nupe, owy reko'wogukaa 'gã nupe, janetywera mepyawamũ 'Uwarete 'ga upe. “Ajejukaukat je 'gã nupe 'gã tywera mepyawamũ enee, Kiapi'ni. A'eramũ je tejerowiaaramũ 'gã tywera moia 'gã nui, 'gã katu'oka katu”, 'jau Kristu 'ga 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga werowiarãmũ janetywera moia jane wi, jane katu'oka katu 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ jane 'awamũ jarejeymawa rapyau'jape'ema jaretywera mepyawamũ. Jejui Kristu 'ga manũa janetywera mepyaupap ywawuje futat. Werowiaaramũ 'ga janetywera moia jane wi, jane mogyau oje'jawewaramũ, jane muea'arukaa mama'e are oje'jawe futat. A'eramũ jane mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat.

Janeruwarete 'ga je'eg yau

¹⁵Moisesi 'ga upe Jarejuwarete 'ga 'eawer imū etee Israeu juapyrera 'gã mama'e apou rakue numiamū. A'ere 'gã mama'e tywera apou'jau'jawi etee futat. A'ere Kristu 'ga te eteetea. Janetywera moiawareteramū 'ga manūi janee. Janetywer awi jane mueateekaawamū te 'ga iapoi janee. Werowiaaramū 'ga janetywera moia jane wi. A'eramū 'ga 'jau werowiaaramū janee: “Jeruwarete 'ga pẽ mū'ẽ 'gã nui je rerowiarukaa pẽ nupe. A'eramū nipo pẽ anure pejejua 'au ore pyri nakwaparimū warāu rūi futat”, 'jau 'ga werowiaaramū janee. “Orojepyri pẽ nuramū nipo Jeruwarete 'ga mama'e esage monou pẽ nupe u'eawer imū etee futat. Pẽ nupe 'ga remimonofera nateepawa'uweri”, 'jau 'ga werowiaaramū janee.

^{16,17}Sã'a ae ka'arana kwasiara okaraemã are. “Je manū re ki jekaraemãmera pemono jepyturnera 'gã nupe” 'e kwasiaa inuga ka'aran are. 'Ga manū re etee 'gã ka'arana kwasiararera 'ga karaemã monoi 'gã nupe. 'Ga manū'e'emauwe 'gã 'ga karaemã nomonoa'uweri 'gã nupe. Muku 'ga manū re miamū 'ga manū resakarera 'gã 'jau: “A'jea futat 'ga manūi ai'i. Aesak je 'ga manūa ai'i”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramū 'gã “amanū 'ga” 'e kwaaw ire etee 'ga karaemã monou 'gã nupe. ^{18,19}Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'eg ymanera. Ojeupe Janeruwarete 'ga je'eg ire etee Moisesi 'ga 'ga je'ega mome'ui opytuna 'gã nupe rakue. A'ere 'ga karupana'nī ry kwatau ry reewe ikosōu 'y pype. A'ere 'ga 'yw akã'i amū ppyka ifaa inimo piraga pyu. Isipu 'jawa 'yw akã'i faa karupa'miawa apopyrera pyu. Karupa'miawa 'gã ipowāna rakue. A'ere 'gã imomiraga. A'e pyu 'gã 'yw akã'i fari. A'ere 'ga ipymiāu wy pype. A'ere 'ga wy monykya Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are. Israeu juapyrera 'gã nee nanē imonykya nū. ²⁰A'ere 'ga 'jau 'gã nupe: “Wya je amonykyt Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are. Pẽ nee nanē je imonykyri nū. A'eramū ki jane 'ga je'ega renupa. Taruenup eneje'ega 'jau 'e are je wy monykyri pẽ nee ka'aran are we”, 'jau Moisesi 'ga 'gã nupe rakue. ²¹Taityog are nanē Moisesi 'ga wy monykya nū taityoga pypewara are we. ²²Moisesi 'ga upe Jarejuwarete 'ga 'eawer imū mainana 'gã wy monykya mama'e are ikatu'okawamū Jarejuwarete 'ga upe rakue. “Wy pyu ekatu'ok mama'ea jee”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gã nupe rakue. A'eramū 'gã wy monykya mama'e are ikatu'okawamū 'ga upe. Imonykyawe'em are etee 'gã imonykyre'ema. Ināinā'nī etee 'gã ikatu'oka. Opytuna 'gã tywer are nanē 'gã aipo apou wyra jukau wy reko'woka 'gã nee 'gã tywera mepyawamū Jarejuwarete 'ga upe. Wy reko'woke'em ire amunipo 'ã 'gã otywera nomepyi futari Jarejuwarete 'ga upe.

Janetywera mepyawamū 'ga manūawet

²³Ee wyra ry monykyr ire Moisesi 'ga taityoga katu'ogi Jarejuwarete 'ga upe rakue, taityoga pypewara reewe rakue. Ywag ipe futat Janeruwarete 'ga muorypawarete reni. A'eramū nipo ikatu'okawa wesageramū wyra ry apyraapa. ²⁴Na'gã nemiapofera taityoga pype rūi Kristu 'ga awau osou amanū re. Ywag

ipe tee 'ga oi, 'Uwarete 'ga muorypawarete pe. Peu futat 'ga reni 'Uwarete 'ga pyri, mama'e renüina jane ree 'ga upe. ^{25,26}Ymã judeu 'gã nupe mainana 'wyriararete 'ga wyra ry rerawau erosou taityoga my'jaw ipe, Janeruwarete 'ga rupawarete pype rakue. Majepei tee futat 'ga erawau erosou kwara mü rupi rakue. Ikokwara rupi tãmëjê 'ga wyra ry rerawau erosou 'ga rupawarete pype rakue nũ. A'ere nanarüi Kristu 'ga. Nan Kristu 'ga reko re amunipo 'ã 'ga amanüu'jau'japa ywy apo ypy we. A'ere nanarüi Kristu 'ga. Namanüu'jau'jawi 'ga janetywer are. Sawaem jane mama'e teepap ja'wyja'wy upe. A'eramü ako 'ga 'awamue te ojesaukaa janee amanümü janetywera mepyaupap ywawuje tee rai'i.

²⁷Ywy pewaramü jane jaremanümü najuejue etee futat. Majepei tee futat jane manüi. Nimanüu'jau'jawi jane. Jaremanü re nipo jane jarewau jarejesaukaa Jarejuwarete 'ga rowase. A'eramü nipo Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga rerowiaaramü jane monou jane mogyau ojeypyri. Wa'yra 'ga rerowiare'ema 'gã nipo 'ga imonou muku ojewi. ²⁸Nan tee futat majepei tee Kristu 'ga jejukaukari 'gã nupe, janetywera mepyawamü. Nojejukaukaru'jau'jawi 'ga. Anure nipo 'ga ruri nü. A'ere 'ga najanetywera mepyawamü rüi 'ga ruri. 'Ua nipo 'ga wapesakaramü jane katu'okapap janetywer awi. A'eramü te nipo jane mama'e tywera niapou'jawi.

10 ¹Moisesi 'ga remikwasiarera mogytaramü Israeu juapyrera 'gã weapyo'iramü etee Jarejuwarete 'ga remiaporam are. Anure 'ga remiaporama a'agawa futat poromü wyra rapya rakue. A'ere 'gã naeapyo katui ee rakue. Weymawa 'gã ijukau iapyau otywera mepyawamü. Ikokwar are 'gã nãnëwëjëmï wyra mü jukau iapyau nü. A'ere wyra wya nokatu'ogi futari Janeruwarete 'ga rerowiaara 'gã nakue. A'eramü 'gã 'ga muoryparüme'em 'ga remifutar imü. ²Okatu'okatu re amunipo 'ã 'gã nueru'arasigi te mama'e tywera ojeupe iapoawera erekou. A'eramü amunipo 'ã 'gã weymawa rerawau'jape'ema ijukaukare'ema otywera mepyawamü rakue. A'ere wyra wya nokatu'ogi futari 'gã 'gã tywer awi. ³Ma'eramü 'ã 'gã au'jeteramü weymawa mü rerooi ijukaukaa otywera mepyawamü rakue. Weymawa jukaramü 'gã wea'aramü otywer are nü. ⁴Kwatau rya nomoira'uweri janetywera. Karupana'nï rya nanë nomoira'uweri nü.

^{5,6}A'eramü Kristu 'ga 'ua ojyapa 'au ywy pe rakue. A'eramü 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

“Nerefutaru'jawi wyra rapya 'awamü.

Ejeupe 'gã mama'e mura nanë nerefutaru'jawi nü.

Wyra rapya nomoiri futari 'gã tywera.

Nenemaku'ia'uweri.

A'eramü ene je mogou ywy pewara 'gã 'jawe futat ra'ne.

'Gã no'oa 'ã ene imua jee jero'oramü.

A'eramü je tekou 'gã 'jawe futat.

⁷Eneremifutara apoawamü je ruri.

Ymã te 'ã ka'arana erekwasiarukat 'gã nupe je ree rakue.

A'eramü je 'awamü mama'e apou eneremifutar imü etee futat, 'gã nemikwasiarer imü etee futat”.

'jau 'ga 'ua ywy pe rakue.

⁸Jarejuwarete 'ga je'eg ymaner imũ 'gã wyra jukau iapyau otywera mepyawamũ rakue. A'ere Jejui 'ga 'i 'Uwarete 'ga upe rakue: “Nerefutaru'jawi wyra jukaa 'awamũ”, 'jau 'ga 'ga upe. “Wyra jukaa nene muorywu'jawi 'awamũ”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. ⁹“Au je rekoí. Eneremifutar imũ mama'e apou te je ruri”, 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'awamũ 'jau janee: “Kristu 'ga 'jawe pejemogy. Jeremifutar imũ etee ki mama'ea peapo Kristu 'ga 'jawe jee”, 'jau 'ga janee. “Nepeapyu'jawi wyraa 'awamũ pejetywer are”, e'i 'ga janee 'awamũ. ¹⁰'Uwarete 'ga remifutar imũ etee futat Jejui Kristu 'ga mama'e apoi rakue. A'eramũ 'ga ojejukaukaa ae a'wyre'ema 'gã nupe rakue. A'eramũ futat 'ga amanũmũ janetywera mepyaupap ywawuje tee 'Uwarete 'ga upe rakue. Werowiamũ 'ga jane katu'oka janetywer awi.

¹¹Mainana 'gã wojere'emamũ futat akou mama'e apou Jarejuwarete 'ga upe rakue. Wyra rapya 'gã imuojere'ema futat rakue. Ai'iwe, ai'iwe, ai'iwe 'jau 'gã iapou rakue. A'ere wyra rapya nomoira'uweri janetywera jane wi. ¹²A'ere Kristu 'ga jejukaukari 'gã nupe janetywera mepyawamũ. A'ere 'ã 'ga awau wapyka 'Uwarete 'ga jakwatawa katy 'ũina. Namanũu'jau'jawi 'ga janetywer are. Majepei tee futat 'ga manũi janetywera mepyawamũ. Janetywera mepy re 'ga awau wapyka 'ũina 'Uwarete 'ga yse katy. 'Uwarete 'ga 'jawe futat 'ga. A'eramũ 'ga wapyka 'ga jakwatawa katy. ¹³Anure nipo Janeruwarete 'ga Kristu 'ga magwawukaa 'ga ree iporomutare'ema 'gã 'arimũ. A'eramũ 'ga iapesaka 'ũina. ¹⁴Majepei tee futat 'ga manũi janetywer are rakue. A'eramũ 'ga werowiamũ janetywera moia jane wi, jane katu'oka tãmējē futat.

¹⁵U'agesageu nanē 'ga jane mu'jau ee nũ, 'gã nupe ka'arana kwasiarukari pyrer are nũ:

¹⁶“A'ere nipo je teje'eg yau monoi 'gã nupe.

A'eramũ nipo 'gã oporenuwiweramũ jeje'eg are.

Teje'ega nipo je imogeukaa 'gã akaga pype.

A'eramũ nipo 'gã wapykau ee”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'gã nupe rakue.

¹⁷A'jea futat 'ga 'i: “Najerea'aru'jawi futari nipo je 'gã tywer are”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jeremi 'ga upe rakue.

¹⁸Jejui Kristu 'ga manũ are Janeruwarete 'ga janetywera moiri jane wi. A'eramũ 'ga wea'aru'jawe'emamũ futat janetywer are. Ma'eramũ 'ã jane niapou'jawi futari 'awamũ mama'ea jaretywera mepyawamũ. Kristu 'ga futat janetywera omepy amanũmũ rakue.

Jareje'ega simono 'ga upe 'awamũ

¹⁹Pēē jerewirera 'jawe jee. Kũjāmeramũ pēē jerenyra 'jawe jee. A'eramũ je 'jau pē nupe: Jejui 'ga amanũ janetywera mepyawamũ rakue. Werowiamũ 'ga janetywera moiri jane wi. A'eramũ jane nanē jareje'ega monoarũmũ Jarejuwarete 'ga upe. ²⁰Namainana 'gã nũi oje'ega omono Jarejuwarete 'ga

upe janee 'awamũ. Ymã 'ã Israeu juapyrera 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa taityoga momy'jawi taity pyu rakue. A'eramũ 'ã mainana 'wyrriara 'ga etee awau osou imy'jaw ipe Jarejuwarete 'ga upe oporogytau rakue. A'ere jane 'awamũ Jejui 'ga manũ are, jane porogytaaruĩ Jarejuwarete 'ga upe. Amanũ re Jejui 'ga ferawi rai'i nũ. Namanũu'jawi futari 'ga 'awamũ. A'eramũ jane jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe au'jeteramũ futat jarejee.

²¹Jejui 'ga futat mainana 'wyrriararete 'jawewaramũ janee. 'Ga 'ã Janeruwarete 'ga omỹi 'wyrriaramũ wemiayuwamũ janee. Ojejuka esage 'ga jane ree. ²²A'eramũ ki jane Jarejuwarete 'ga muorypa a'jea futat. Kristu 'ga ree jarejemogypyka jarejemogyau. A'eramũ jane Jarejuwarete 'ga muorypa a'jea futat. Kristu 'ga 'ã janetywera amoit jane wi werowiaramũ. A'eramũ jane jarejekwawe'em 'ga upe. Jarejewi 'ga jaretywera moir ire jane jarejepymiãukaa 'y pe 'gã amũ nupe. Sã'ã mama'ea opirei re esagea. Iky'ae'ema futat. Nan tee futat jane. Jarejewi janetywera moir ire jane jarejesageramũ 'ga upe.

²³U'eawer imũ etee futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi. A'eramũ jane jarejemogypyka 'ga 'eawer are, “Anure nipo je pẽ muri ywag ipe tejepyri” 'ga 'eawer are. A'eramũ te jane 'ga pyri jareo rapesaka. 'Gã amũ nanẽ ki jane imu'jau ee nũ. “Anure nipo Janeruwarete 'ga werowiaramũ jane monoi ywag ipe ojepyri”, 'jau ki jane jarejepyriwara 'gã nupe. ²⁴A'eramũ ki jane jarejea'aramũ jarejee. “Janepota'wa ki jarejee. Sajopoar iki mama'e esage apo are”, 'jau ki jane jarejaupe.

²⁵'Gã amũ nipo opoia ajuee ajatyka awi. Nijatykaweri nipo 'gã ajuee Jarejuwarete 'ga muorypa. A'ere kasi sajemu'e 'gã nee ne. Sajatyka etee futar iki jarejee 'ga muorypa. Anurenure'i nipo Jejui 'ga ruri nũ. A'eramũ ki jane Jarejuwarete 'ga rerowiar wywapiukaa jarejaupe.

²⁶“Kristu 'ga amanũ janetywera mepyau rai'i. A'eramũ ki pẽẽ mama'e apou 'ga remifutar imũ etee” 'ea jane sikwaap. A'jea futat aipo 'ea. A'eramũ ki jane mama'e tywera apowe'em Kristu 'ga ree jarejemu'e re. Jarejemifutar imũ etee mama'e tywera apou jane jewyru'jawi jaretywera upe nũ awỹja sipo janetywera omepy janee nanuaramũ? Nitywi futari 'ga amũ. Kristu 'ga etee futat amanũmũ janetywera mepyawamũ rakue. 'Ga rerowiare'emamũ nitywi futari janetywera moiara 'ga amũ. ²⁷A'eramũ ki mama'e tywera apo upe ojewyt ma'e 'gã okyjau Jarejuwarete 'ga wi. Anure nipo 'ga wowase jane majatykaaw ipe ojee iporomutare'ema 'gã monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe. ²⁸Pekwaap 'ã jareypy 'gã Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee iapoare'ema 'gã apisiukara rakue. Maranuara 'gã sipo poromũ iapisipyramũ rakue? “Peko kasi tesirũgatu ne” 'e renupare'ema 'gã janepy 'gã iapisau tãmẽjẽ rakue. Mukũja 'gã tesirũgatu 'ga amũ reko resag ire 'gã 'ga jukau tãmẽjẽ aporiae'emamũ futat 'gã nee rakue. ²⁹Sã'ã 'gã Moisesi 'ga je'egera renupare'ema 'gã ijuka tãmẽjẽ rakue. Nanarũi sipo Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga je'ega renupare'ema 'gã nereko? 'Ga taetu nipo 'ga wa'yra 'ga je'ega renuwe'emamũ 'gã wereko tywerete a'jea futat. Kristu 'ga rerowiar ire nipo 'gã amũ opoia 'ga rerowiar awi. Ojewi Kristu 'ga otywera moir ire nipo 'ga amũ ojewya mama'e tywera

apo upe nũ. A'e 'gã: “Nia'wryri Kristu 'ga. Ma'eramũ 'ã 'gã 'ga jukai au'je katu rakue” 'jara 'jawe Kristu 'ga rerowiar awi opoit ma'e 'gã. Janeruwarete 'ga 'Agesagea opota'waramũ agawewi 'gã nee, Kristu 'ga rerowiarukaa agawewi 'gã nupe. A'etea 'gã 'ga 'Agesage kurapara 'jawe etee, Kristu 'ga rerowiar awi opoir ire. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga aipo 'gã nerekou tyweaete.

³⁰“Nanuara 'gã nui nipo je jepyari 'gã nemiapo tywer awi”, 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. “Oje'eganuwe'emawer ipe etee te nipo 'ga jereko tywerukari jee”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa ka'aran are Moisesi 'ga upe rakue. Aipoa Janeruwarete 'ga 'eawera futat. A'ea jane ikwaapa.

³¹Janeruwarete 'ga okoeteete ma'ea futat. Ma'eramũ ki jane jarekyjau 'ga jarejereko tywer awi mama'e tywera apowe'em futat.

³²Pënea'ar iki pejejerekwawer are. Jejui 'ga pëẽ erowiar ypyrauwe 'ã 'ga rerowiare'ema 'gã pë nerekou tyweaete 'ga ree. A'ere 'ã nepepouri futari 'ga rerowiar awi rai'i. ³³Amumẽ 'ã 'ga rerowiare'ema 'gã pë kurapa kypyre'emete agawewi rai'i. A'etea 'ã pënuag etee futat 'gã pejereko tywera upe rai'i. Amumẽ 'gã 'ã pëjekoty'aawa 'gã nerekou kypyre'emete agawewi rai'i. 'Gã nereko tywera resakawe 'ã pëẽ pejetykau pejerekoty'aawamũ 'gã nee rai'i. A'eramũ 'ã 'gã pë nerekou kypyre'emete 'gã neewe futat rai'i.

³⁴Amumera 'gã 'gã imonou imunepa moromunepawa pype rai'i. A'e 'gã nee 'ã pëẽ pejemua'ema rai'i. Amumẽ 'gã pëkaraemã pojekau agawewi pë nui. A'etea nepëku'ipawi ee. “Janeruwarete 'ga poroywera te nipo nateepawi jane wi”, pe'je etee nipo pejeku'iramũ nan pejerekoramũ.

³⁵Werowiar awi pepoire'emamũ a'jea futat Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi pë nupe. A'eramũ ki pejepoire'ema futat Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. ³⁶'Ga rerowiar awi pejepoire'em ire nipo mama'ea peapo 'ga remifutar imũ. A'eramũ pëẽ pejepoire'ema 'ga rerowiar awi. Mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat pejemogyau 'ga rerowiaa a'jea futat. A'eramũ 'ga anure mama'e monou pë nupe u'eawer imũ etee futat.

³⁷Ymã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue:

“Naanure rui futat nipo 'ut ma'e 'ga ruri.

Kamësiete futat nipo 'ga ruri.

³⁸Jeremifutar imũ mama'e apoara 'gã nipo ojemogypyka ajemogyau je ree.

A'eramũ nipo 'gã ajemogyau je pyri nakwaparimũ ete rui futat.

A'ere je tejerowiar awi 'gã amũ poir ire je najeku'i 'gã nee”, 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa 'ga amũ nupe rakue.

³⁹Na'ga rerowiar awi opoit ma'eramũ rui futat jane. Nipouri futari jane 'ga rerowiar awi. A'eramũ 'ga jane monowe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. Jane 'ã sirowiat 'ga jarejemogyau. A'eramũ nipo 'ga jane mogyau ojepyri nakwaparimũ rui futat.

Janeruwarete 'ga rerowiaararete 'gã

11 ¹Werowiaaramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage muri janee. A'eramũ ki jane 'jau jarejeupe: “Arowiat je Jarejuwarete 'ga 'jau. A'eramũ 'ga anure mama'e mua jee 'jau kwy”, 'jau ki jane. “Naesagi agawewi je tejeupe 'ga remimurama. A'etea je ajemogypyk 'ga ree”, 'jau ki jane jarejeupe, 'ga rerowiaa. ²'Ga ree ojemogypykaw imũ etee futat janyepy 'gã jepoarukari Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga aku'iramũ 'gã nee rakue. A'eramũ 'ga 'jau rakue: “Je rerowiat 'gã ajemogyau. A'eramũ 'gã wesageramũ jee”, 'jau 'ga 'gã nupe werowiamũ rakue. ³Jarejuwarete 'ga rerowiaaramũ jane jarejeapoyoramũ 'ga remiapofer are. “Ymã te Janeruwarete 'ga mama'e apoi rakue. Ywy, ywak, kwat, jay, jaytata. Mĩmera 'ga iapou rakue. Oje'eg imũ etee futat 'ga iapou. Esagipyre'ema futat 'ga wapo. 'Agamũ 'ã jane esaka 'ga remiapofera. Oje'eg imũ etee futat 'ga iapou rakue” 'ea 'ã jane erowiaa jarejemogyau.

⁴Apeu 'ga nanẽ 'ã rakue nũ, Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga aku'iramũ ojeupe Apeu 'ga remimurer are rakue. A'ere Apeu 'ga reki'yra 'ga, Kaĩ 'ga nuerowiari Jarejuwarete 'ga. A'eramũ Janeruwarete 'ga aku'ie'emamũ ojeupe Kaĩ 'ga remimurer are. Ojee Apeu 'ga jemogypygamũ Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: “Apeu 'ga pa je rerowiat ra'e. A'eramũ 'ga wesageramũ jee”, 'jau 'ga ojeupe. Ymã agawewi 'ã Apeu 'ga manũi rakue. A'etea jane 'ã 'ga rekwawera sikwaap. Apeu 'ga werowiat Jarejuwarete 'ga rakue. A'eramũ ki jane 'ga 'jawerimũ etee futat jarejemogyau.

⁵Enoki 'ga nanẽ 'ã rakue nũ, Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue nũ. Namanũi futari Enoki 'ga rakue. Werowiamũ Janeruwarete 'ga 'ga rerawau erojeupia rakue. 'Ga pyriwarera 'gã Enoki 'ga rekaa numiamũ. A'ere 'gã nuesagi 'ga. Janeruwarete 'ga 'ga omojeupit imonou ojepyri. Ywag ipe ojeupire'ẽwe Enoki 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga aku'iramũ 'ga ree rakue. A'e are Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã nupe rakue.

⁶Niku'ia'uweri Janeruwarete 'ga werowiare'ema 'gã nee. Maran sipo ajee jane 'ga muorywi, “Janeruwarete 'ga ako” 'e rerowiare'em ire? Nimuorywa'uweri jane 'ga “ako 'ga” 'e rerowiare'em ire. “Janeruwarete 'ga ako” 'e rerowiamũ janeporokwaawiweramũ 'ga ree. “Ojee iporokwaawiwet ma'e 'gã nupe Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi” 'e rerowiamũ jane jareporokwaawiweramũ 'ga ree.

⁷Nue 'ga nanẽ 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega renupara rakue nũ. “Anure nipo je amana monoi ywy pe tejerowiare'ema 'gã momapa. A'eramũ pẽẽ yaruu apou 'y awi pejejagawamũ”, ojeupe Jarejuwarete 'ga 'eramũ Nue 'ga 'ga rerowiaa rakue, yara apou 'ga je'eg imũ etee futat rakue. Amana kyre'emauwe Nue 'ga yara apou erekou. A'eramũ 'ga, wa'yra 'gã netee futat amanũme'em rakue. Nue 'ga ra'yra 'gã etee Jarejuwarete 'ga je'ega renupa 'uwa 'ga pyri rakue. A'eramũ 'gã etee futat ojejaga yara pype. 'Gã nesea Jarejuwarete 'ga rerowiara resaukaa amumera 'gã nupe. Amumera 'gã nuerowiari Nue 'ga

je'ega, ojeupe Nue 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'uramũ. A'eramũ 'ya 'gã apisau. Werowiaramũ Janeruwarete 'ga 'jau Nue 'ga upe: “Je rerowiar ape. A'eramũ ene ejesageramũ jee”, 'jau Janeruwarete 'ga Nue 'ga upe rakue.

⁸Abraão 'ga nanẽ rakue nũ, Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. A'eramũ 'ga 'ga je'ega renupa ojeupe 'ga je'egamũ rakue, “Ekwap 'aw awi. Taesaukat ywy pe enee 'jau”, ojeupe 'eramũ rakue. “Anure nipo je ene upe tejemiesaukarera monopawi katu katu ene upe enejuapyrera 'gã neewe futat. Enema'e katu katua futat nipo poa”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. Nokwaawi agawewi futat Abraão 'ga awawa. A'etea 'ga oo ojeupe Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ etee futat. ⁹Jarejuwarete 'ga rerowiaaw imũ etee futat Abraão 'ga awau owaẽma “tamono 'awa ywya ene upe” 'jawa upe rakue. Tekotee 'gã ywy pe 'ga rekoĩ. Nuapoi 'ga 'ogaretea. Taityoga pype etee 'gã nekoĩ rakue. Wata 'gã ajemogyau. A'eramũ 'gã akou taityoga pype etee futat. 'Ga juapyrera 'gã, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mĩmera 'gã nanẽ ajemogy taityoga pype etee. 'Gã nupe nanẽ Janeruwarete 'ga 'i nũ: “Tamono 'awa ywya pẽ nupe 'jau, pẽnekwawamũ 'jau”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'etea 'gã nanẽ taityoga pype etee ako. ¹⁰Abraão 'ga 'ogarete apowe'em rakue. “Amunawaretea Janeruwarete 'ga wapo ywag ipe. Wemifutar imũ etee futat 'ga iapoi. Nateepawa'uweri 'ga 'wyraretea. A'eramũ je tejekoweramũ 'ga 'wyrarete pype”, 'jau Abraão 'ga ojeupe rakue.

¹¹Abraão 'ga remireko eẽ, Sara eẽ wa'yre'emamũ rakue. Abraão 'ga oymanamũ akou. A'ere 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiari, “Anure nipo je kunumĩ mũ muri pẽ nupe” 'e rerowiaa 'ga akou. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga ra'yra pyygukaa 'ga remireko eẽ upe. Owãiwĩ pype futat eẽ omena 'ga ra'yra pyyka. ¹²Abraão 'ga nanẽ oymanamũ nũ. A'etea 'ga aja'yrapy eẽ pype. Majepei tee agawewi Abraão 'ga rakue. A'etea kwaiwete 'ga juapyrera 'gã. Jaytata pytuna 'jawe 'ga juapyrera pytuna. 'Yisigeau pytuna 'jawe nanẽ 'ga juapyrera pytuna nũ.

¹³Aipo 'gã jemogyawera Jarejuwarete 'ga rerowiara wesaukat janee. Werowiat agawewi futat 'gã Jarejuwarete 'ga rakue. A'etea 'ga nomonoi mama'ea 'gã nupe u'eawer imũ rakue. “Anure nipo 'ga imonoi janejuapyrera 'gã nupe”, 'jau etee futat 'gã worrywamũ ee rakue. “'Awa ywy pe jane rekoĩ kamẽsĩ te. Najanerupawarete rũĩ 'awa ywya”, 'jau 'gã nakue. ¹⁴A'eramũ jane 'jau “aipo 'jara 'gã oo wupawarete pe futat”, 'jau jane 'gã nupe. ¹⁵Nijewyriweri 'gã wupawera upe. Ojewyriwer ire amunipo 'ã 'gã jewyri wupaw ymanera upe. ¹⁶A'ere 'gã nijewyriweri jupe. “Anure nipo jane oi jarejupaw esage pe, ywagipewara pype. Nakwaparimũ ete rũĩ peu jarejemogyau”, 'jau 'gã nakue. Nijewyriweri 'gã wupawer ipe. A'eramũ Janeruwarete 'ga ojerowiaa 'gã nee. 'Ga futat 'gã nupawa wapo ywag ipe 'gã nupe rakue. A'eramũ jane “ojerowiat 'ga 'gã nee rakue” 'e kwaapa.

^{17,18}Abraão 'ga werowiat a'jea futat Jarejuwarete 'ga rakue. A'eramũ 'ga ojemogypyka 'ga ree rakue. A'eramũ 'ga 'ga je'ega renupa, “Eja'yra 'ga eroo iapyau jee” ojeupe 'ga 'eramũ rakue. Ymã te Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Tamomytun enejuapyrera 'gã enee 'jau. Isaki 'ga 'ã enera'yra. A'eramũ je 'ga juapyrera 'gã momytuna enee”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue.

A'eramũ Abraão 'ga 'ga rerowiaa. Naeapyoi agawewi 'ga Jarejuwarete 'ga remiaporam are. A'letea 'ga 'ga je'ega wenup, wa'yra 'ga rerawau iapyauramet 'ga upe numiamũ. ¹⁹Ikwaapara 'jawe 'ga wea'aramũ: “‘Ga rapy re nipo Janeruwarete 'ga 'ga moferawi nũ”, 'jau nipo 'ga rakue. A'eramũ 'ga weawyrũ'emamũ futat wa'yra 'ga rerawau iapyauramet rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe rakue nũ: “Erejuka awi eja'yra 'ga. A'jea futat je rerowiar ape ra'e”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga karupa'mĩ resaukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga karupa'mĩ jukau iapyau 'ga upe rakue. A'eramũ Isaki 'ga akou imoferawipyrrera 'jawewaramũ Abraão 'ga upe rakue.

²⁰Isaki 'ga nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa nũ. A'eramũ 'ga 'jau wa'yra 'gã nupe: “Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage apoi pẽ nupe”, 'jau 'ga wa'yra 'gã nupe rakue. Jako 'ga upe, Esau 'ga upe. Mĩmera 'gã nupe 'ga imome'wau rakue.

²¹Jako 'ga nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue nũ. A'eramũ 'ga, amanũ ja'wyja'wywe, 'jau Jose 'ga ra'yra 'gã nupe: “Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage apoi pẽ nupe jue etee futat”, 'jau 'ga Jose 'ga ra'yra 'gã nupe rakue. Jako 'ga iyman gatu gatu. A'eramũ 'ga opokokaw are etee futat owaya. A'eramũ Jako 'ga, 'gã nupe aipo 'e re, oywyrã koka wããpyramũ Jarejuwarete 'ga muorypa. “Ene te 'ã eneresageay oree, ki Kul'jyp. Erejuka esage 'ã ore ree jepi”, 'jau 'ga 'ga upe 'ga muorypa.

²²Jako 'ga ra'yra 'ga, Jose 'ga, nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa nũ. A'eramũ 'ga amanũme'ẽwe 'jau: “Anure nipo janepytuna 'gã oi ojewya jareje'wyr ipe nũ, Israeu juapyrrera 'gã oi ũ'jãu Egitu ywy awi, awau ojewya jareje'wyr ipe nũ, Kanaã ywy pe nũ. A'eramũ ki jekagera peroo ityma peu”, 'jau 'ga opytuna 'gã nupe amanũme'ẽwe rakue.

²³Anure Moisesi 'ga u'laa rakue. 'Ga jara 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. A'eramũ 'gã 'ga mima 'ga rerekou muapyra jay magwapa. “Esage janera'yra 'ga”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã o'wyrriara 'ga je'ega renupe'ema, “Pejuka pejeja'yra kũima'ea”, 'ga 'e renupe'ema. Okyjawe'em futat 'gã 'ga je'ega renupe'ema.

²⁴Moisesi 'ga nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. Egitu ywy pewara 'gã 'wyrriara 'ga ra'jyra eẽ Moisesi 'ga muaranupa rakue. A'ere 'ga aranuw ire nafutari “‘Wyrriara 'ga ra'jyra eẽ remimuaranuwera 'ga, Moisesi 'ga” 'gã 'ea. “‘Wyrriara 'ga ra'jyra eẽ ra'yra 'jawe 'ga, pe'je awi jee”, 'jau ete 'ga 'gã nupe rakue. ²⁵Oje'ariweramũ 'ga Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã nee etee futat rakue. “Israeu juapyrreramũ futat je”, 'jau ete 'ga 'gã nupe rakue. “Ene Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ futat ene”, pe'je etee ki jee, 'jau ete 'ga 'gã nupe rakue. “Egitu ywy pewara 'gã jepytuna 'gã wereko tywet. A'eramũ je 'gã 'jawe etee futat tejereko tywera futaa”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Najeparuapoweri je mama'e tywer are. Mama'e tywera apoara 'gã iku'li ee. A'ere 'gã kamẽsiete 'gã eru'arasigi. A'eramũ je teparuapoweremamũ mama'e tywer are”, 'jau 'ga ojeupe. ²⁶“Anure nipo Janeruwarete 'ga 'ga amũ muri wemiayuwa 'gã poaawamũ. A'eramũ je tekou 'ga remiayuwa 'gã pype etee futat. Tene Egitu

ywy pewara 'gã je rereko tyweri 'gã pyri kwy”, 'Jau 'ga ojeupe rakue. Sã'ã 'ga rerowiare'ema 'gã anure Kristu 'ga rereko tyweretea rakue. Nan futat 'gã Moisesi 'ga rereko tyweretei rakue. “Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage muri jee, je rerawau ywag ipe ojeypyri. Aipoa je afutat. Nafutari je Egitu ywy pewara 'gã karaemã. Kwaparimüwara te 'gã karaemã. A'ere Janeruwarete 'ga remimurama te nakwaparimü warãu rüi”, 'Jau 'ga ojeupe rakue.

²⁷Jarejuwarete 'ga Moisesi 'ga erowiar wwyapiau akou. A'eramü 'ga okyjawe'em Egitu ywy pewara 'gã 'wyriara 'ga wi rakue. Amara'neramü agawewi 'wyriara 'ga 'ga ree. A'etea 'ga nokyjei 'ga wi. A'eramü 'ga awau Egitu ywy awi. Moisesi 'ga ojemogypyka Jarejuwarete 'ga ree. Nuesagi agawewi ae 'ga. A'ere Moisesi 'ga reko'i 'ga resakara 'jawe. Jarejuwarete 'ga ree 'ga ojemogypygy wwyapiau. A'eramü 'ga awau Egitu ywy awi. ²⁸Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiaa akou. A'eramü 'ga karupa'mi apisaukaa Israeu juapyrera 'gã nupe, 'okwaryta mojewaka karupa'mi wy pyu. A'eramü ae momapara Israeu juapyrera 'gã na'yr ppy apisawe'em 'gã nui, Egitu ywy pewara 'gã na'yr ppya apisiramü. Wy pyu 'okwaryta mojewag ire 'gã karupa'mi ro'o reya i'wau. A'ere Moisesi 'ga 'Jau 'gã nupe: “Na'awamü etee rüi futat jane iapoi. Namutat nipo jane jarejeymawa apisi jarejenü'ëawer are jarejea'aawamü”, 'Jau 'ga 'gã nupe.

²⁹Israeu juapyrera 'gã nanë Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. Ma'eramü 'ã Janeruwarete 'ga 'y pytaga mowogi 'gã nupe rakue. A'ere 'ga ywytu mua imowokawera rupi imukaga 'gã nupe rakue. A'e rupi 'gã awau oyaapa rakue. A'e rupi Egitu ywy pewara 'gã awau 'gã nakyfera rupi rakue numiamü. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã wawera pea motei 'gã nui 'y pyu rakue. A'eramü 'ya Egitu ywy pewara 'gã a'myaa, 'gã apisaupap rakue.

³⁰Israeu juapyrera 'gã werowiat Jarejuwarete 'ga rakue. A'eramü 'ga Jerikoa 'Jawa osoma monou imuapopena 'gã nupe. Sete 'ara rupi 'gã imaman ire Janeruwarete 'ga imonou imuapopena 'gã nupe rakue.

³¹Raape ëë nanë werowiat Jarejuwarete 'ga rakue. Kÿjãmene'ema agawewi ëë. A'etea ëë werowiat Jarejuwarete 'ga, 'ga rera renupa ppy we. A'eramü ëë ojejukau ywy momyrüara 'gã nee, 'gã mima o'wyriara 'ga wi. Opota'waramü ëë 'gã nee. A'eramü Israeu juapyrera 'gã ëë jukawe'em ëë pytuna 'gã apisaw ipe.

³²Gitiãu 'ga nanë rakue nü, Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. Gitiãu 'ga, Paraki 'ga, Sãsãu 'ga, Jefite 'ga, Davi 'ga, Samueu 'ga, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanë nü. Mïmera 'gã werowiat Jarejuwarete 'ga rakue. A'ere je namome'upawa'uweri 'gã pë nupe. ³³Jarejuwarete 'ga rerowiaa 'gã ajemogyau rakue. A'eramü Janeruwarete 'ga 'gã poaa mama'e apou wemifutar imü rakue. 'Gã ywy pojekau tekotee 'gã nuramü Janeruwarete 'ga 'gã amü poaa 'gã mujãnukaa 'gã ywy awi, 'gã apisau. Janeruwarete 'ga 'gã amü mogou 'wyriaramü. A'eramü 'gã mama'e esage apoara 'gã nerekou esage. A'ere 'gã mama'e tywera apoara 'gã nereko tyweretei. A'eramü Janeruwarete 'ga mama'e esage monou 'gã amü nupe u'eawer imü etee futat. Jarejuwarete 'ga 'gã erowiaa ajemogyau. A'eramü 'ga 'gã amü apisaukare'ema 'miara upe. ³⁴Tata upe nanë 'ga

'gã amũ apisaukare'ema nũ. Amumera 'gã 'ga iapisaukare'ema jyuu rerekwara 'gã nupe. Niywyrarafeni agawewi futat 'gã ajemogyau. A'ere Janeruwarete 'ga te 'gã mamuakari rēwējēmī rakue. A'eramũ 'ga 'gã poaa 'gã magwawukaa 'gã nee iporomutare'ema 'gã 'arimũ. A'eramũ 'gã 'gã mokal'jamukaa 'gã wyy awi. ³⁵Amumera kũjānamũ 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramũ 'ga, 'gã pytuna 'gã amũ manũnamũ, 'gã moferapa 'gã nupe rakue.

Kwaiwete wejue te 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiari ajemogyau rakue. Amumera 'gã 'ga rerowiare'ema 'gã inupānupāu 'gã nerekou tyweaete, 'gã apisau. “‘Ga rerowiar awi pepoir ire ore naruapisi pēē”, 'jau 'gã 'gã nupe. A'ere 'gã nopoiri futari Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. “Noropoiri futari ore Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. Ojewi ore poire'emamũ 'ga ore rerooi ojepyri pēē ore apisi re”, 'jau etee futat 'gã 'gã nupe. “‘Ga pyri oroo re te nipo ore reko esagei”, 'jau etee futat 'gã 'gã nupe, wapisie'emauwe.

³⁶Amumera 'gã 'gã erekoemāu. A'eramũ 'gã 'gã mopimopika ae mopikawa tupaama 'jawewara pyu. Amumera 'gã 'gã erawau 'gã kupyfaa itaju pyu 'gã munepa moromunepawa pype. ³⁷Amumera 'gã 'gã iapisau ita pyu. Amumera 'gã 'gã iapisau 'gã mowoka 'yjepana mowowokawa pyu. Amumera 'gã 'gã iapisau jyuu pyu. Amumera 'gã 'gã erekou tyweaete 'gã murukare'ema 'gã 'wyr ipe. A'eramũ 'gã ajemogyau ikaraemāe'ema 'jawe. I'wyr'e'ema 'jawe 'gã ajemogyau watau. Taitye'ema 'jawe 'gã ajemogyau. Karupa'mĩ pirera etee erajemogyau imunepa, karupana'nĩ pirera. Mĩmera etee 'gã erekou imunepa waityramũ. 'Gã pyriwara 'gã 'gã nerekou tyweaete. “Pejejuwaretea 'jawa 'ga ree te 'ã pejemogypyky pejejemogyau. A'eramũ ore pē nerekou tyweaete”, 'jau 'gã 'gã nupe. ³⁸Aipo 'gã ajemogyau watau amunawe'em ipe etee futat. Jũmir'e'eme, ywytyra rupi. Mĩmer ipe 'gã ajemogyau. Ita kwara pype, wyy kwara pype. Mĩmera pype 'gã ajemogyau. “Nepēa'wyrri pēē”, 'jau futatee 'gã 'gã nupe. A'ere Janeruwarete 'ga upe aipo 'gã esage ma'ea. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau 'gã nupe: “Nepepoiri futari je rerowiar awi. A'eramũ pēē pejejesageramũ je upe. A'eramũ je pē mua pē mogyau 'au tejepyri”, 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹'Gã juejue futat Jarejuwarete 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau: “Je rerowiaara 'gã esage ma'ea futat. Nopoiri 'gã je rerowiar awi je ree iporomutare'ema 'gã wereko tywereteramũ miamũ”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gã nupe.

'Gã papawe'emauwe Janeruwarete 'ga 'jau 'gã nupe rakue: “Anure nipo je pē katu'okara 'ga monoi pē nupe”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'ere 'gã papawi 'ga 'ga mure'emauwe rakue. A'eramũ 'gã okatu'okara 'ga resake'ema rakue. A'ere 'gã jemogypygyi Jarejuwarete 'ga ree. 'Ga 'eawera 'gã erowiaa rakue. ⁴⁰Anure nipo 'ga jane rerawau jane mogyau ojepyri werowiaar ymanera 'gã neewe. Peu ojepyri jane rerawau 'ga jane katu'oka ywawuje futat janetywer awi.

Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea

12 ¹Kwaiwete ymāwarera 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiar ywyapiau rakue. A'eramū ki jane 'ga rerowiar ywyapiau 'gã 'ljawe etee futat. Sapoit futar iki 'ga ree jarejemogyppygukare'em awi. Sã'ã ujān ma'e 'gã fuewepawe'ema ujān awi. Taity poana'mi'ia etee 'gã 'ã erekou. Taity poyjuu rereko re amunipo 'ã 'gã nujānarūi. Nan tee futat jane jarepoia jaremote'arukaaw awi. Jaremote'aawa mama'e tywer awi jarepoire'em ire nipo jane jarejemogyawe'em Jarejuwarete 'ga remifutar imū. A'eramū ki jane jarejorypawe'emamū futat jarejemogyau, ²jarejea mýina Jejui 'ga ree etee futat. 'Ga futat 'Uwarete 'ga rerowiarukaa jane upe rakue. 'Ga futat nipo jane rerawau 'Uwarete 'ga pyri anure. A'eramū ki jane jarejemogyppyg ywyapiau 'ga ree. Sã'ã pe apoara 'ga oa tenune pe resaukara. Nan tee futat Jejui 'ga ruri ywy pe 'Uwarete 'ga rape resaukaa janee rakue. 'Ypeywar are amanūaw ipe 'ga awawake'ema ojepyriwara 'gã 'e are rakue. “Moroka'miga 'ga futat ra'e. Sã'ã 'gã 'ga juka 'ypeywar are” 'e are 'ga awawake'ema rakue. “Gã tywera mepyawamū te je manūi 'ypeywar are. A'ere temanū re je oi tejewya Tejuwarete 'ga pyri nū”, 'jau etee 'ga aku'iramū ee. A'eramū 'ga, amanū re, oferapa rai'i nū. A'eramū 'ga awau ojeupia 'Uwarete 'ga pyri. Peu futat 'ga wapyka 'ũina 'Uwarete 'ga yse katy. “Aapopap je eneremifutara”, 'jau 'ga 'ũina 'Uwarete 'ga upe. A'eramū 'ga 'ga muapygukaa ajakwatawa katy, 'ga mýina 'wyriaramū oje'jawe.

³Pēnea'ar iki 'ga ree. 'Ga rerowiare'ema 'gã 'ã wereko tywerete agawewi Jejui 'ga rakue. A'etea 'ã 'ga nopoiri futari 'Uwarete 'ga remifutara apo awi rakue. A'eramū ki pēē pejejea'aramū 'ga ree. 'Ga ree pejejea'ar ire nipo pēē pejejorypawe'emamū 'ga rerowiare'ema 'gã pejereko tyweramū. A'eramū nipo pejepoire'ema 'ga rerowiar awi. ⁴Jejui 'ga 'ã ia'wyre'ema 'gã ijukau rakue. 'Ga rerowiaara 'gã amū nanē nipo 'gã iapisau nū. A'ere 'gã nepē apisi we, “pepoit pejetywer awi” ojeupe pēē 'eramū. ⁵Pemoka'jam sipo pejejeupe Jarejuwarete 'ga 'eawera? Pē maku'iawamū 'ga 'jau wa'yramū pē nupe: “Peje'eganuw iki Jarejuwarete 'ga pejejeupe 'ga je'eg ywyrafe'nīnamū. Pēku'ipap kasi pejejeupe 'ga je'eg are ne.

⁶Wemifutaramū 'ga pē mu'akwaawi mama'e apo are. Sã'ã kunumīa mama'e tywera apoa. A'e are 'ã tuwa 'ga kunumī atūina tāmējē mama'e tywera apo awi. Nan tee futat Janeruwarete 'ga wa'yra 'gã mosi tāmējē 'gã nemiapo tywer awi”, 'jau 'ga amū ikwasiaa ka'aran are rakue.

⁷A'eramū ki pejemouaga etee futat. Oje'ega pēē enuwe'emamū nipo 'ga mama'eay resaukari pē nupe, pējemogy esage are pē mu'jawamū. A'eramū ki pēē pejejuagamū jupe. Namu'akwaawi 'ga wa'yre'ema 'gã 'gã jemogy esage are. Sã'ã ae wa'yra etee imu'akwaawa 'gã jemogy esage are. Nan tee futat Janeruwarete 'ga wa'yramū etee jane mu'akwaapa janejemogy esage are. ⁸Jareja'yre'ema 'gã jane nimu'akwaawi 'gã jemogy esage are. Nan tee futat Janeruwarete 'ga

namu'akwaawi wa'yre'ema 'gã. Pejemogy esage are 'ga pejemu'akwaawe'em ire amunipo 'ã pëẽ na'ga ra'yra rüi. Wa'yra 'gã etee te 'ga amu'akwaap wemifutar are.

⁹Jaremu'akwaaw ire jane 'ã jarejuwa 'gã je'ega renupa jarejemogyau. Jarejuwarete 'ga je'ega taetu ki sienup. Oje'ega renuw ire 'ga jane rerooi ojepyri anure. ¹⁰Sã'ã janewuja'ia we futat janeruwa 'gã jane mu'akwaawa janejemogy esage are wemifutar imü etee futat. Nan tee futat Janeruwarete 'ga jane mu'akwaawi janejemogy esage are. “Teje'ljawe je 'gã mogyi”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramü nipo jane jarejemogyau 'ga 'jawe futat. ¹¹Janeremiapo tywer are 'ga jaremu'akwaaw ire jare'arasigamü jarejemogyau ee. Jareku'ie'emamü nia'wyri rëwëjëmï janee. A'ere 'ga neapyoramü ee Jarejuwarete 'ga remimu'akwaawera 'gã ajemogyau esage. Opy'ata'waramü nanë nipo 'ga ajemogyau.

'Gã mu'akwaapawet

¹²A'eramü ki pëẽ pejemogypygyg ywyapiau Jarejuwarete 'ga ree, pejeku'iramü 'ga ree. ¹³Pejemogy esage ki Jarejuwarete 'ga upe. A'eramü 'ga rerowiaraira 'gã amü pë nesaka, ojemu'akwaapa 'ga rerowiar are pëẽ 'jawe.

¹⁴Pëpy'ata'wa pëẽ pejemogyau pejejaupe. Pejemogy esage ki pejejopype. Jarejuwarete 'ga remifutar imü pejemogy esage'em ire nipo pëẽ pejewawe'em 'ga pyri anure. A'eramü ki pëẽ pejemogyau esage 'ga remifutar imü.

¹⁵Pejomomoirukat kasi Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. Pejejuka esage ki pejejuue. Ka'a rowa 'jawe kasi pejemogy ne. Sã'ã ka'a rowa kumi mote'ara etee ipype ae imono re. Nan kasi pejemogy ne. Jarejuwarete 'ga pëẽ mü erowiar ywyapie'em ire nipo pëẽ 'ga rerowiarukare'ema 'gã amü nupe.

¹⁶Pejopoar iki mama'e tywera apoe'em are. Küima'e 'ga nipo akou küjä mü ree. A'eramü ki pëẽ 'ga mu'akwaapa ee. Küjä ëë mü nipo akou omene'em are. A'eramü pëẽ ëë mu'akwaapa ee. Mama'e tywera kasi peapoukat pejejaupe ne. Esau 'ga 'jawerimü nanë kasi pejemogy ne. U'ar ppy ma'e 'ga poromü rakue. A'eramü 'ga 'uwa 'ga manü re akouramet 'uwa 'ga rekwawer ipe rakue. A'ere 'ga kumana pyu 'ga jemojopy'rui wewirera 'ga upe. A'eramü 'ga rewirera 'ga akou u'ar ppy ma'e 'jawe 'ga py'rau rakue. Jarejuwarete 'ga Esau 'ga ipojeupe'ema rakue. Ojeupe Jarejuwarete 'ga remimuramer are 'ga ojemogypyke'ema. A'eramü 'ga ojemojopy'rau kumana are. ¹⁷Anure Esau 'ga u'arasigamü omojopy'ruawer are numiamü. A'ere 'ga ruwa 'ga 'ga ma'eramera monoi 'ga rewirera 'ga upe rakue. “Jarejuwarete 'ga upe eje'ega emono je ree”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe numiamü. A'ere 'ga ruwa 'ga nomonoi oje'ega Jarejuwarete 'ga upe 'ga ree. A'eramü Esau 'ga ajaa'wau ee. Kumana are omojopy'ruawera 'ga 'uwa 'ga imojopy'rawarüme'em 'ga upe.

¹⁸Jareypy 'gã 'jawe kasi pëẽ ne. Ymã janepy 'gã, Israeu juapyrera 'gã owaëma wemiesaga upe rakue, Sinai 'jawa ywytyra upe rakue. A'ere 'gã kyjei etee jui rakue. Tata 'ua 'upa ywytyra 'arimü. 'Ara oypytyunaiwamü 'gã nupe. Ywyruua 'ua 'gã nupe. ¹⁹Jumi'auu py 'jawewara 'gã enupa. A'e pype Janeruwarete 'ga oje'ega 'gã nupe rakue. A'eramü 'gã 'jau rakue: “Ereje'eg awi oree, ki Ku'ljyp”, 'jau 'gã 'ga

upe rakue. ²⁰Nafutari 'gã 'ga 'eawera, “Pewyk kasi ywytyr are ne. Ee 'gã amũ wygamũ ki pejuka tãmējē 'ga ita pyu. Wyrã ee iwyg ire miamũ pēē ijukau ita pyu” 'ga 'e are 'gã oporenuwewere'emamũ. A'eramũ 'gã 'jau Jarejuwarete 'ga upe: “Ereje'eg awi oree, ki Kul'jyp”, 'jau 'gã 'ga upe. ²¹Mama'e pojya Janeruwarete 'ga esaukaa 'gã nupe rakue. Esakawe Israeu juapyrera 'gã okyjau ajemogyau. Ywytyt, tata, ypytunaip, ywyruu, jumi'a py 'jawewat, Janeruwarete 'ga je'eg. Mímera 'gã moyyita 'gã mogyau rakue. Moisesi 'ga miamũ futat oyyita jui rakue. Nan ymã Janeruwarete 'ga je'egi 'gã nupe rakue, Sinai 'jawa upe 'gã waēmamũ rakue.

²²A'ere jane Jeju 'ga rerowiaaramũ Jarejuwarete 'ga rupawa pype oseayay ma'e 'jawe tãmējē jane porogytai 'ga upe. Jarejuwarete 'ga rupawa upe jane 'jau Sião 'jau. A'eramũ jane Sião 'jawa ywytyra upe owaēmamay ma'e 'jawe tãmējē. Jarejuwarete 'ga 'wyrarete pe jarewau, Okoeteete ma'e 'ga 'wyrarete pe. Jerusarega 'jawewar ipe jarewau, ywag ipe 'up ma'e pe. Peu futat kwaiwete ywagipewara 'gã jemogyi. Aku'iramũ 'gã ajemogyau. ²³Peu futat Janeruwarete 'ga remiayuw ymanera 'gã ajemogyau. Jeju 'ga rerowiaaramũ janerera 'upa ojekwasiaa Jarejuwarete 'ga ka'aran are, ywag ipe 'up ma'e are. A'eramũ nipo jane jareje'aa pãwē etee futat 'ga rerowiaar ymanera 'gã nee. Jarejuwarete 'ga pyri jarejemogyau jareporogytau 'ga upe. Anure nipo 'ga jane majatykau wowase najuejue etee futat. A'eramũ nipo 'ga jane mepyau janeremiapofer are. Mama'e esage apoara 'gã 'ga imepyau 'gã nemiapo esage are. Mama'e tywera apoara 'gã nanē nipo 'ga imepyau 'ga nemiapo tywer are, 'gã nipo 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Ymãwarera 'gã amũ nipo mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã katu'okapap 'gã manũnamũ. 'Gã nee nanē nipo jarejejatykau nũ. ²⁴Jeju 'ga ree taetu nipo jareje'aa pãwēijē etee futat. 'Ga ree Janeruwarete 'ga oje'eg yau mua jane. Ymãwarera 'gã nupe Janeruwarete 'ga 'jau rakue: “Teje'ega renupara 'gã etee je amogy tejemiayuwamũ”, 'jau 'ga rakue. “Jeje'ega renupare'ema 'gã ki wyrã tueroo mainana 'ga upe. A'eramũ 'ga ijukau wy monykya wyrã rapyaw are. A'eramũ 'ga iapyau 'gã tywera mepyau jee”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'ere 'ga 'awamũ oje'eg yau muri jane. “Jera'yra 'ga amanũ pētywera mepyau jee. A'eramũ je pē mogyau tejemiayuwamũ, teja'yra 'ga pēē erowiarãmũ”, 'jau 'ga jane. Jeju 'ga jukaaw ipe 'gã 'ga ry reko'woka jane. A'e are Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, wa'yra 'ga rerowiaaramũ.

Ymã Kaĩ 'ga wewirera 'ga jukau rakue, Apeu 'ga jukau rakue. A'eramũ 'ga ry jeko'woka ywyu rakue. A'e resaka Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: “Wewirera 'ga Kaĩ 'ga ajuka. A'eramũ je Kaĩ 'ga rerekou tywea 'ga ree 'awamũ”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'ere 'ga wa'yra 'ga rereko tywerukari 'gã nupe jane ree. A'eramũ 'ga 'ga jukaukaa 'gã nupe janetywera mepyawamũ. “Teja'yra 'ga je amono ywy pe 'gã tywera mepyawamũ. A'eramũ je 'ga rerowiaara 'gã nerekou tywere'em 'gã tywer are”, 'jau 'ga rakue. A'eramũ jane 'jau jupe: “Esage futat Jarejuwarete 'ga remiapo”, 'jau jane jupe.

²⁵A'eramũ ki pēē Jarejuwarete 'ga je'ega renupa. Iapyae'ema 'jawe kasi pejemogy ne. Ymã Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'ui agawewi janepy

'gã nupe rakue. A'etea 'gã 'ga je'lega renupare'ema 'jawe etee ajemogy rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete oje'lega renuwe'emamũ rakue. 'Awamũ 'ã Janeruwarete 'ga oje'lega mua ywag awi janee nũ. A'eramũ nipo 'ga oje'lega jane enuwe'emamũ jane rerekou tyweaete ymãwarera 'gã apyrapa. ²⁶Moisesi 'ga upe oje'legaw ipe Janeruwarete 'ga ywy moyyita rakue. A'ere 'ga 'awamũ 'ga 'i janee: “Anure nipo je ywy moyyju'jawi nũ. A'ea te nipo ywaga reewe oyyi”, 'jau 'ga janee. ²⁷A'eramũ “oyyi ma'ea teepap ma'erama futat”, 'jau 'ga janee. A'eramũ jane jarejeapyoramũ 'ga remiaporam are. A'ere 'ga remiapofera oyyi ma'ea teepap ma'erama futat. A'eramũ iyyje'ema nateepap ma'erama rui futat. ²⁸A'eramũ ki jane Jarejuwarete 'ga muorypa. Anure 'ga reni 'wyriarareteramũ janee. Nateepawi futari 'ga 'wyriarareteramũ jane upe 'ui re. Jane nanẽ nipo 'ga jane mogyau 'wyriaramũ ojeypyri. A'eramũ ki jane 'ga muorypa ee. 'Ga pojeupa jarejemogyau. A'eramũ 'ga wemifutar imũ jane mama'e apo re aku'iramũ akou jane ree. ²⁹A'eramũ ki jane 'ga mamara'neukare'ema jarejee. Tata 'jawe Janeruwarete 'ga. Sã'ã tata mama'e mateepawa. Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'lega renupare'ema 'gã momawi. A'eramũ ki pejekyjau mama'e tywera apo awi.

Simaku'i Jarejuwarete 'ga jarejee

13 ¹Pẽporomutat ki pejejee pejejemogyau. Kristu 'ga 'ã pẽ erowiaa najuejue etee futat. A'eramũ pẽ pejejemogyau pejejopytuna 'jawewaramũ futat. A'eramũ ki pẽ pejepota'wa esageramũ pejejee. ²Pejejemiesage'ema 'gã miamũ pẽ imua pejeje'wyr ipe. Pejejejukau esage 'gã nee. Maranamũ nipo pẽnemiesage'ema 'ga nakũima'e arui. Ywagipewara 'gã nipo. Sã'ã ymã 'gã amũ ywagipewara 'gã amũ mura oje'wyr ipe rakue. Nokwaawi agawewi 'gã 'gã nakue. A'eramũ ki pẽ nanẽ pejejemiesage'ema 'gã mua pejeje'wyr ipe pejejeupe 'gã waẽmamũ. ³Moromunepawa pypewara 'gã nee nanẽ pejejea'aramũ nũ. Pẽ nanẽ amunipo 'ã moromunepawa pype peje'ama. Pẽnea'at mama'e esagea pejejeupe 'gã iapo are. A'eramũ ki pẽ mama'e esage apou 'gã nupe.

Ereko tyweripyra 'gã nee nanẽ pejejea'aramũ pejejemogyau nũ. Mama'e esagea ki peapo 'gã nupe. Pejereko tyweramũ nipo pẽ nanẽ 'gã nemiapo esagea pefutat nũ. A'eramũ ki pẽ mama'e esage apou 'gã nupe.

⁴Pẽnemirekoa esage futat. Kũjãnamũ pẽnemara nanẽ esage futat nũ. A'eramũ pẽ pejemireko re pejekou pejemireko are etee futat. Kũjãnamũ pejemenar ire nanẽ pejekou pejemen are etee futat. Ojeteewaramũ nanẽ pẽ pejekowe'em 'gã amũ nee nũ. Kasi a'e pe anure Janeruwarete 'ga pẽ nereko tywer ine.

⁵Pejeka'aranũ kwaja upe nanẽ pejemote'arukare'ema nũ. Pejekõããjamũ pejemirereko mama'e are etee futat. “Napoiri futari je pẽ nui. Najepe'ai nanẽ je pẽ nui nũ”, 'jau Janeruwarete 'ga janee. ⁶A'eramũ ki jane jarekyjawe'em.

“Jarejararete 'ga je poat.

A'eramũ je tekyjawe'em tejereko tywera 'gã nui.

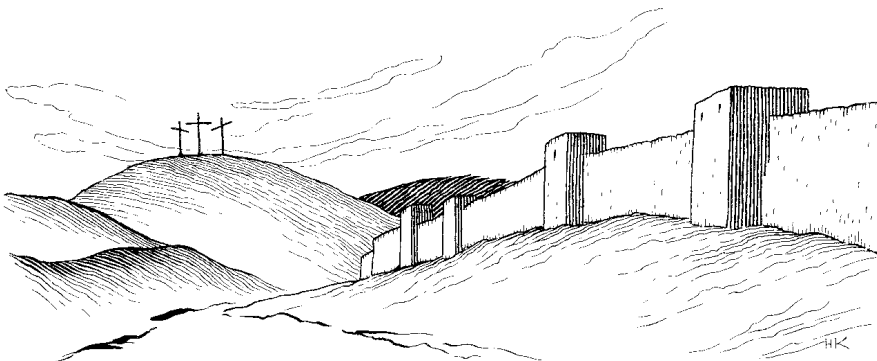
Je ree 'ga jejuka re maran 'ga amũ je rereko tyweretei nũ”, 'jau je tejee. A'eramũ je tekyjawe'em.

⁷Pejejea'aramũ peje'wryiar ppy 'gã nee. Jarejuwarete 'ga je'ega 'gã 'ã omome'u pẽ nupe rai'i. A'eramũ ki pejejea'aramũ 'gã nee. 'Gã neko esageawer are pejejea'aramũ pejejemogyau. Amanũme'ẽwe 'gã ojemogypygy ywyapiau Jarejuwarete 'ga ree rai'i. A'eramũ ki pẽ pejejemogypygyka 'ga ree 'gã 'jawerimũ. ⁸Jeju Kristu 'ga ojesowo'gõke'ema futat. A'efer ipe etee futat 'ga reko. Nojesowo'gõgi futari 'ga. ⁹Perowiat kasi mama'e amuteea ne. 'Gã amũ nipo 'gã mu'jau mama'e sigaty are, i'upyre'em are. “Peje'gu ki i'upyre'em awi”, 'jau nipo 'gã 'gã nupe. A'ere 'gã nemimu'efera napẽ muesagei Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga mome'ua etee futar iki perowiat. 'Ga mome'ua te jane muesage Jarejuwarete 'ga upe, 'ga rerowiaaramũ.

¹⁰Ymãwareramũ ojeupe judeuramũ jane jarejeymawa reroramũ mainana 'gã miaro'o ape 'ui futari rakue. A'ere nanarũi 'awamũ. Jeju 'ga ako amanũmũ janetywera mepypawamũ ai'i. A'eramũ ae Jeju 'ga rerowiaaramũ weymawa rerawau'jape'ema mainana 'gã nupe. Jeju 'ga rerowiaaramũ ae 'ga muorywi otywera moiawer are. A'eramũ ki jane jarejeateramũ ymãwarer awi. Ymãwarer awi jarejeatee'emamũ jane poiri futari Jeju 'ga rerowiar awi.

¹¹Mainana 'wryiararete 'ga wyra wy rerawau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe, 'ga rupawarete pype imonykya 'ga upe 'gã tywera mepyau. A'ere 'gã wyra reumera rerawau enuẽma amunaw awi. Amunawa atykupe katy 'gã erawau iapyau rakue. ¹²Nan tee futat Jeju 'ga nanẽ amanũme'em amunawa pype rakue. 'Ga juka enune 'gã 'ga rerooi enuẽma amunaw awi. Peu futat 'gã 'ga kutuka 'ga monou imu'ama 'ypeywar are. Peu futat 'ga amanũmũ janetywera mepyawamũ rakue. 'Ga kutugamũ 'ga ry ojeko'woka 'ga wi rakue. Aiporamũ futat 'ga owy reko'wogukaa janetywer awi jane pireitawamũ.

¹³Jeju 'ga jukaara 'gã nopoiri futari ymãwarer awi. “Jarejuwarete 'ga je'eg ymaner imũ etee futat jane mama'e apoi”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã Jeju 'ga

(Epyreu 13.12)

rerawau enuẽma amunaw awi, 'ga rerekou tyweaete 'ga rerekoemã pype 'gã 'ga jukau. A'eramũ ki jane jarepoia ymãwarer awi. Jejui 'ga rerowiar awi kasi sapoir ine. 'Ga 'jawe futat nipo 'gã jane rereko tyweretei 'ga rerowiar are. 'Ga 'jawe futat nipo 'gã jane pe'au ojewi. Tene ki 'gã jane rereko tyweri. Tene 'gã jane pe'ai ojewi. A'ere kasi pepoit futat 'ga rerowiar awi ne. 'Ga ree 'gã jarejereko tyweramũ jane jarejuagamũ 'ga 'jawerimũ etee futat. ¹⁴Anure nipo 'auwara janerupawa ateepawamũ. A'eramũ jane jareoweramũ ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. Peu jane oi nakwaparimũ ete rũi jarejemogyau. Peuwara janerupawa nateepawi futari. ¹⁵A'eramũ ki jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee. Jejui Kristu 'ga jane erowiaa jarejemogyau. A'eramũ 'ga jane katu'oka jane mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee. Judeu 'gã 'ã weymawa jukau iapyau Jarejuwarete 'ga muorypawamũ rakue. A'ere jane nanarũi 'ga muorywi. Jareje'eg imũ te jane 'ga muorywi. “Ene 'ã ore'wyriararetea. Eja'yra 'ga erejukaukat 'gã nupe, oretywera mepyawamũ. A'eramũ ore ene muorypa ee”, 'jau ki jane 'ga upe, 'ga muorypa ee. ¹⁶Jarejuee jarejejuka esage re nanẽ jane 'ga muorypa jarejemogyau nũ. Jarejopoaramũ nanẽ jane 'ga muorypa ee nũ. A'eramũ ki pejeipoire'ema pejejuee pejeporomutar awi.

¹⁷Pẽ'wyriara 'gã 'ã ojejuka esage pẽ nee, pẽ mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are. A'eramũ ki pẽẽ 'gã je'ega renupa te. Mama'ea pẽẽ iapou pejejeupe 'ga 'eawer imũ etee. Anure nipo 'gã pẽ nee opota'waawera mome'ui Jarejuwarete 'ga upe. A'e are 'gã opota'wa esageramũ pẽ nee. A'eramũ ki pẽẽ 'gã je'ega renupa. Oje'ega pẽẽ enuw ire 'gã mama'e apoi wekõẽãjamũ. Kasi 'gã oje'ega renuwe'emamũ 'gã 'arasigamũ akou pẽ nee ne. A'eramũ nipo pẽẽ nanẽ peje'arasigamũ pejejemogyau nũ. Janeruwarete 'ga nipo pẽ nerekou tyweaete ee. A'eramũ nipo pẽẽ peje'arasigamũ pejejemogyau.

¹⁸Pejeje'ega ki pemono Jarejuwarete 'ga upe je ree pejeojere'emamũ. 'Ga remifutar imũ etee futat 'ã jeparuapoweramũ mama'e are. A'eramũ je tepy'a'wyre'emamũ tekou tejemiapofer are. ¹⁹Awamũ je 'i pẽ nupe: Pejeje'ega ki pemono Jarejuwarete 'ga upe je ree. “Emurukat 'ga oree”, 'jau ki pẽẽ 'ga upe je ree. A'eramũ nipo 'ga je monou pẽ pyri kamẽsiete.

²⁰Sã'ã karupa'mĩ are omaenun ma'e 'gã maenun esagea karupa'mĩ are. Nan tee futat Janejararete 'ga, Jejui 'ga maenun esagei wemiayuw are. Jane ree 'ga jejukaukari 'gã nupe, owy reko'wogukari 'gã nupe. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga 'ga moferawi rail'i nũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga Jejui 'ga jane erowiaramũ janetywera moia jane wi. “Teja'yra 'ga manũ re je 'ga rerowiaara 'gã katu'ogi, 'gã tywera moia 'gã nui, 'gã mogyau tejemiayuwamũ”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. Aipoa 'ga je'eg yaua futat. Jejui 'ga moferapara 'ga jane mopy'ata'wara. ²¹'Ga upe je teje'ega monoi pẽ nee. “Mama'e esage apoara 'gã nupe emono 'gã nemifutara. A'eramũ 'gã mama'e esage etee iapou eneremifutar imũ. 'Gã poarukaa Jejui Kristu 'ga upe. Jejui 'ga opoaramũ nipo 'gã mama'e apoi eneremifutar imũ etee futat. A'eramũ nipo ene eku'iramũ 'gã nee”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. A'eramũ ki jane Jejui Kristu 'ga muorypa jareojere'emamũ, 'jau je pẽ nupe.

²²Pěẽ jerewirera 'jawe jee. Kũjãmeramũ pẽẽ pejejemogyau jerenyra 'jawe jee. A'eramũ je teje'ega kwasiaa ka'aran are pẽ maku'iawamũ. Natuwiiu rũi je ikwasiari pẽ nupe. Ka'aran kwasia'ria te je aapo imonou pẽ nupe. A'eramũ ki pẽẽ jeje'ega renupa.

²³Timoteo 'ga Jejui 'ga werowiat jane 'jawe. A'eramũ 'ga akou janerewirera 'jawe janee. A'eramũ je 'ga mome'wau pẽ nupe. 'Awamue 'gã 'ga renuẽma moromunepaw awi rai'i. Teoe'emaue 'ga rur ire nipo je 'ga rerooi tejeupi pẽ pyri.

²⁴Teje'ega je amono Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'gã nupe, 'gã futaa. Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã nupe najuejue etee futat je teje'ega monoi 'gã futaa. Itari ywy awi janerewirera 'gã amũ nuri rakue. 'Gã nanẽ oje'ega monou pẽ nupe, pẽ futaa nũ.

²⁵Jarejuwarete 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat. Kweramũ etee jeje'ega.

Tiago

Tiago 'ga 'awa ka'arana kwasiaa imonou Jarejuwarete 'ga remiayywa 'gã nupe, okwasi'o ma'e 'gã nupe. Tiago 'ga Jejui 'ga rewirera. (Maku 6.3) 'Ga feraw ire Tiago 'ga Jejui 'ga rerowiaa. A'eramũ 'ga 'ũina 'wyririamũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe, Jerusareg ipewara 'gã nupe. (Atos 21.18)

Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete rakue. A'eramũ 'gã awau oka'jama Jerusareg awi. Okwasi'wau 'gã awau kwe pe. A'eramũ Tiago 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe. Na'ga etee rüi ikwasiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou okwasi'o ma'e 'gã nupe rakue.

1 ¹Je Tiagoramũ ka'aran akwasiat pẽ nupe. Je 'ã Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea. Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga porowyky apoaramũ nanẽ je 'ã nũ. A'eramũ je ka'arana monou ikwasiaa pẽ nupe Jarejuwarete 'ga rerowiaaramũ. Kwe pe okwasi'o ma'eramũ pẽ nupe je ka'arana kwasiari imonou. Jaruete te pejemogy? 'a'e je pẽ nupe. Jerewirera 'jawe pejemogy jee, kũjãmeramũ pẽẽ jerenyra 'jawe 'jau.

Sirowiat Jarejuwarete 'ga

²Pejejeupe mama'eay jesaukaramũ kasi pẽ'arasig pejejemogyau ne. Janeruwarete 'ga mama'eaya pẽ nupe ijeapoa okwaap. A'eramũ pẽẽ pejeku'iramũ etee pejejemogyau pejejemogyppyka etee Jarejuwarete 'ga ree. ³“A'jea futat sipo 'gã jemogyppygi je ree?” e'i te 'ga, mĩnamũ mama'eay resaukaa ae upe. A'eramũ pẽẽ pejejemogyppyka etee futat 'ga ree. Ojee pẽ mojemogyppygukaawamũ te 'ga mama'eay resaukari pẽ nupe. ⁴A'eramũ pẽẽ pejejemogyppyka etee futat pejejemogyau 'ga ree pejejere'emamũ futat. Nanuara tee Janeruwarete 'ga afutat. Ojee pejemogyppyg awi peojere'ema te 'ga afutat. Ojee ae ojemogyppygamũ 'ga ae mu'akwaawi mama'e are. A'eramũ ae ajemogyau esage Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ mama'e tywera otywe'emamũ ae pype. Nanuara tee Janeruwarete 'ga afutat. ⁵Jarejuwarete 'ga remifutar are pejejeapyoe'emamũ pejeje'ega 'ga upe: “Ku'jyp. Nakwaawi ete je. Najereapyoi ete je eneremifutar are. A'eramũ ene je mueapyou jereko esage are”, 'jau ki pẽẽ 'ga upe. A'eramũ 'ga pẽ mu'akwaapa ee. Nije'eg ywyrafena'uweri 'ga janee. Naoje'eg ywyrafen imũ rüi 'ga jane mu'ei ojeupe ae je'egamũ.

⁶⁻⁸A'eramũ pẽẽ “je mu'akwaaw ape” 'ga upe 'e re pejejemogypyka etee 'ga ree. “Maran sipo 'ga je mu'akwaawi 'wei”, pe'je kasi ne. Aipo 'jaramũ ae 'y 'jawe. Sã'ã ywytua 'y pya ko katy. A'eramũ 'ã 'y ryjuapi rerawau kwe katy. A'ere 'ã ipyau kwe katy nũ. A'eramũ 'ã erua ko katy nũ. Nan ae Jarejuwarete 'ga rerowiaraiparamũ. Werowiare'emamũ 'ga, “mama'e mũ emut jee”, ojeupe pẽẽ 'eramũ, 'ga namura'uweri pẽ nupe ojeupe pẽnemienũjã. A'eramũ pẽẽ, “mama'e mũ emut jee”, 'ga upe 'jau, 'ga ree etee futat pejejemogypyka pejejemogyau. A'eramũ te 'ga iapoi pẽ nupe, a'jea futat ojee pejemogypygamũ.

Janeku'i jane Jarejuwarete 'ga ree

⁹Jarejuwarete 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã aku'iramũ ajemogyau. Nitywi agawewi futat 'gã mama'ea. A'etea 'gã iku'iete futat ajemogyau. “Ku'jywa 'ga te nã'ã Jeruwaretea re'ã”, 'jau ete 'gã ajemogyau. Okaraemã kwai re taetu amusipo 'ã 'gã ku'iramũ okaraemã are etee? Naani. Jarejuwarete 'ga ree etee 'gã ku'ireteramũ. ^{10,11}Amumera 'gã nipo Janeruwarete 'ga rerowiaara 'gã okaraemã kwajamũ. A'eramũ sipo aipo 'gã okaraemã are aku'iramũ? Naani. Jarejuwarete 'ga ree te 'gã ku'iramũ. Okaraemã ojewi teepawamũ sipo 'ga 'arasigamũ okaraemã are? Naani. Jarejuwarete 'ga ree tee 'gã jemogypygi ikaraemãe'ema 'gã 'jawe futat. Nakaraemã are rũi 'gã jemogypygi. Ikaraemã kwai ma'e 'gã werowiat wejue Ku'jywa 'ga. A'eramũ 'ga ikaraemãe'ema 'ga 'jawe etee futat akou aku'iramũ. Sã'ã 'ywytyra, jũ mewara. Kwaraya imomỹjaga imototoka. Nan tee futat ika'aranũũ kwai ma'e 'gã. A'eramũ pẽẽ ika'aranũũ kwai ma'eramũ pejeka'aranũũ are pejejerowiaraipe'ema. Jarejuwarete 'ga ree te ki pejerowiar ete. Ka'aranũũ are ae rorypawera teepaw etee ae wi. Amanũmũ erujewi jui. To. A'eramũ futat ateepawamũ aerorywa. A'ere Jarejuwarete 'ga ree aerorywa te nateepawa'uweri.

Mama'eaya ojesaukat janee

¹²Mama'eay upe aeruagamũ a'jea futat werowiar awi ae poire'emamũ nipo Janeruwarete 'ga 'jau janee: “A'jea futat je rerowiat pejepe ra'e. A'eramũ pẽẽ pejeju 'au je pyri ywag ipe. Nakwaparimũ warãu rũi futat pejejemogyau 'au je pyri”, 'jau nipo 'ga janee. Aipo e'i futat 'ga janee afutaaramũ najuejue etee futat. Aipo are jarejea'aramũ jane jareku'iramũ jarejemogyau 'awamũ. ¹³A'ere kasi mama'e tywer are pejeparuapoweramũ pekwa ekoete Jarejuwarete 'ga ne. “Janeruwarete 'ga mama'eay wesaukat jee. A'eramũ 'ga mama'e tywera apoukkaa jee”, pe'je kasi ne. Niparuapowera'uweri 'ga mama'e tywer are. Mama'e tywera peapo, ne'ia'uweri 'ga janee. ¹⁴Ae tee futat mama'e tywera wapo ekoete. Mama'e tywera peapo, naa'erãu rũi ae iapoi. Ae tee futat ea'at ekoete mama'e tywera apo are. A'eramũ ae nanuaramũ “ga te mama'e tywera wapoukat jee”, 'jawe'em. ¹⁵Gã tee futat wapo mama'e tywera. A'eramũ 'ga wemifutar imũ etee futat mama'e tywera apou. A'ere ae mama'e tywera apoaramũ ako re nooa'uweri Jarejuwarete 'ga pyri. Mama'e tywera apoara 'gã nupe Janeruwarete 'ga “au pejot je pyri”

ne'ia'uweri. “Muku pekwap pejejemogyau je wi nakamēsī rūi futat. Ywawuje futat peo muku je wi”, 'jau nipo Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã nupe.

¹⁶Kunumĩmet, kūjāmet. Jepyntuna 'jawe pejemogy jee. Jeporomutat je pē nee. A'eramū je 'jau pē nupe: “Pejemorytee kasi ne. Janeruwarete 'ga mama'eay wesaukat jee. A'eramū 'ga mama'e tywera apoukaa jee ai'i” 'jara 'ga i'me te ajemogyau. Na'ga rūi mama'e tywera wapoukat pē nupe. ¹⁷A'jea futar iki pēnoryp Jarejuwarete 'ga ree. 'Ga 'ã mama'e esagea juejue amut janee. 'Ga futat 'ã 'ara wapo rakue. Kwat, jay, jaytata. 'Ara 'ã 'ga iapou janee rakue. Ku'emamū 'ã kwara opoa janee. A'ere 'ã okaaruwamū kwara osou nū. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga nanarūi. Nateepawa'uweri 'ga 'uina jane wi. Nooa'uweri 'ga jane wi. Janeruwarete 'ga esage esage futat. Nitywi futari mama'e tywera 'ga ree. ¹⁸Wemifutar imū futat 'ga 'ã ae apou rakue. A'eramū 'ga a'jea futat oje'ega rerowiaaramū jane mogyau wa'yramū. Jane ree 'ga jemuaēmi. A'eramū 'ga a'eramū oje'ega rerowiaaramū jane mogyau wa'yramū.

Janeruwarete 'ga remiayuwarete

¹⁹Kunumĩmet, kūjāmet. Peapyaka ki je ree. Pejejeupe 'gã amū porogytaramū ki peenuw etee ra'ne 'gã pejejupa. Kamēsiete kasi 'ga peje'egawar ine. Pejemara'ne'emamū kamēsiete 'gã nee ne. ²⁰Ae mara'nea naJaneruwarete 'ga remifutara rūi. A'eramū pēē pejekowe'em tesirūgatu 'ga upe. Ae mara'nea nuapoarūi Jarejuwarete 'ga remifutara. ²¹A'eramū ki pēē mama'e tesirū apowe'em. Mama'e tesirū apo awi pejepoia. Nanuara te Janeruwarete 'ga afutat. A'eramū pēē Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat mama'e apou. 'Ga je'eg are tee ki peapyaka pejejemogyau. A'e are pejejea'aramū. A'eramū futat pejejeapyoramū ee. 'Ga rerowiaa nanē pejejemogyau nū. 'Ga je'eg are eapyo ma'eramū jane 'ga remifutara kwaawi. Oporogyta jane erowiaaramū 'ga jane katu'ogi jane mogyau wemiayuwamū. A'eramū nipo 'ga anure jane rerawau ywag ipe jane mogyau ojepyri futat.

²²'Ga je'ega renuparamū pēē pejejemoryteewe'em. A'jea futat pēē pejejea m'yina 'ga je'eg are. A'jea futat pejejeapyoramū 'ga je'eg are. Amumeramū te nipo ajee 'ga je'ega pekwaap futat tee. A'ere nipo nepeapoi mama'ea 'ga je'eg imū etee. A'eramū nipo pēē pejejemoryteeu pejejemogyau. Jarejuwarete 'ga porogyta renupar ekoeteara 'gã nuapoi mama'ea Jarejuwarete 'ga je'eg imū. ^{23,24}Sã'ã ae u'aga resaga weraweraw are. A'ere 'ã ae ojesag ire awau ojepe'au jui. A'eramū futat 'ã ae ojemoka'jama nū. Nan ae Jarejuwarete 'ga porogyta renuwaiparamū. Enuwi futari numiamū. A'ere 'gã nuerowiari te. Nuapoi 'gã mama'ea 'ga je'eg imū. Naea'aru'jawi 'gã 'ga porogytafer are. ²⁵A'ere nipo amumera 'gã Jarejuwarete 'ga porogyta renuwi katu katu futat. Oporogyta renupara 'gã Janeruwarete 'ga ikatu'oka. A'eramū ikatu'ogipyreera 'gã wea'aramū ajemogyau 'ga je'eg are au'jeteramū. Eapyo 'gã ajemogyau 'ga porogytafer are. A'eramū 'gã mama'e apou Jarejuwarete 'ga 'eawer imū etee futat, 'ga remifutar imū etee futat. 'Ga je'eg imū mama'e apo re jane poiri mama'e tywera apo awi.

A'eramũ Janeruwarete 'ga u'eawera rupi etee mama'ea jane iaporamũ ojejukau esage jane ree. Ae poaa 'ga mama'e apou wemifutar imũ.

²⁶Amumera 'gã ojemoryteeu ojee ajemogyau. Ajuago'wau ekoete, ojoje'ẽwu'jaga ajaupe. Ojoje'ẽwu'jag ire 'gã 'jau, “Je Jarejuwarete 'ga rerowiaara. Je Jarejuwarete 'ga muorypara”, 'jau futatee 'gã ajemogyau. Aipo e'li nipo 'gã numiamũ. Ojepũ tee futat 'gã jemoryteei. Nanarũũ jane Jarejuwarete 'ga muorywi. ²⁷Ku'jywa 'ga, Janeruwarete 'ga 'ã jane mu'e wemifutar are. “Pejuereko esage ki. Kũjã imen manũ ma'e are ki pejejuka esage. Kunumijare'ema 'gã nee nanẽ pejejejukau esage nũ. Mama'e tywera kasi peapo ne, Je rerowiare'ema 'gã 'jawe ne”, 'jau 'ga 'ã rakue. Nanuara pyu te jane Ku'jywa 'ga muorywi.

Sajejuka pãwẽ ete futat 'gã nee

2 ¹Kunumĩmet. Kũjãmet 'jau. Peapyaka ki jeje'eg are. Janejararete 'ga Jejui Kristu 'ga 'ã esagesage ma'ea. 'Ga 'ã perowiat pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ 'ga 'jawe etee futat pejejejukau pãwẽ pãwẽ pejejee. ^{2,3}Gã amũ nipo 'ua owaẽma pẽjatykaaw ipe, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Waity esage munepa erua ofãyrũ esage reewe. A'eramũ nipo pẽẽ mũ 'jau pejejaupe: “Kuu. Kũima'eteete 'ga nipo kwe”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. A'eramũ nipo pẽẽ aipo 'ga ree pejejejukau esage 'ga rerawau apykaw esage 'arimũ 'ga muapyka. A'eramũ nipo ajepeja 'ga 'ua osou pẽ nupe nũ. A'eramũ nipo pẽẽ aipo 'ga raity are pejemã'jau nũ. “Kuu. Nia'wyruui 'ga raitya ra'e nũ'ũ”, 'jau nipo pẽẽ 'ga upe. “Efu'am etee futat e'ama kũi. Eapygiweramũ wywu etee eapyk ekoete futat kũi”, 'jau nipo pẽẽ aipo 'ga upe. ⁴Aipo 'ga upe 'jaramũ nepereko esagei 'gã ajul'jawe. Aipo pẽ'ea, “Ikaraemã ma'e 'gã etee esage”, pe'je. “Ikaraemãe'ema 'gã nia'wyrĩ”, pe'je te pejejaupe poromũ. A'ere naani. Aipoa nia'wyrĩ Janeruwarete 'ga upe. Najul'jawe rũĩ 'gã pereko. Ikaraemã kwai ma'e 'gã nee etee pẽpota'waa nia'wyrĩ Janeruwarete 'ga upe.

⁵Peapyaka jeje'eg are. Janeruwarete 'ga ikaraemãe'ema 'gã amũ'ẽ wa'yra 'ga, Jejui 'ga rerowiaaramũ. A'eramũ ae a'jea futat 'ga rerowiarareteramũ 'ga futaa. A'e 'gã etee Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamũ 'gã nerawau ywag ipe ojepyrĩ 'gã manũ re. ^{6,7}A'ere 'ã nepereko esagei ikaraemãe'ema 'gã. “Ywyu etee eapyk ekoete futat”, 'jau ete nipo pẽẽ 'ga nupe pejejejukawe'em 'gã nee. Naikaraemãe'ema 'gã nũĩ agawewi 'ã pẽ nereko tywet. Ikaraemã kwai ma'e 'gã agawewi 'ã pẽ nereko tywerete. 'Gã futat 'ã pẽ nerawau 'wyrĩara 'gã nowase, pẽ je'ẽwu'jaga ekoete 'ã Jejui 'ga rerowiararamũ ajaupe. A'eramũ 'ã ikaraemã kwai ma'e 'gã pẽ nerekou tyweaete, Jejui 'ga kurapa pẽ nupe jepi. Ma'eramũ sipo ajee ikaraemã kwai ma'e 'gã nee tee pejejuka? pejejejukau pãwẽ ete'em 'gã nee? Pejejuka esage pãwẽ ete futat 'gã nee.

⁸Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are rakue. “Sã'ã pejejuka esagea pejejee. Nan tee futar iki pejejuka pejejee”, 'jau 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are rakue. Aipoa 'ga je'ega rupi pejejemogyau esage 'ga upe. ⁹Ikaraemã kwai ma'e 'gã nee etee pẽporomutara sipo esage Janeruwarete 'ga upe? Naani. Aipoa nia'wyrĩ 'ga upe. Na'ga je'eg imũ rũĩ aipoa peapo

pejejemogyau 'ga upe. ¹⁰Ga amũ nipo 'jau: “Jarejuwarete 'ga porogyta je aenupap ja'wyya'wy”, 'jau nipo 'ga akou. “Amume'ri are ete te aje je najeparuapoweri. A'eramũ je iapowe'em”, 'jau nipo aipo 'ga akou. Aipo 'ga nia'wryi Jarejuwarete 'ga upe. Nuenupawi katu katu 'ga 'ga porogyta. Inãinãniĩ etee 'ga enuwi. Aipoa nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga ojekwau Ku'jywa 'ga upe. ¹¹Janeruwarete 'ga 'ã 'jau janee rakue: “Peko awi pejejemirekoe'ema kũjã are”, 'jau 'ga janee rakue. “Peporojuka awi”, nanẽ nũ 'jau 'ga janee rakue. A'eramũ nipo amumera 'ga okowe'em futat wemirekoe'ema kũjã are numiamũ. A'ere nipo 'ga 'ga amũ jukai. A'e 'ga ojemotywet Jarejuwarete 'ga upe 'ga amũ juka re. 'Ga nuenupawi katu Jarejuwarete 'ga porogyta. ^{12,13}A'eramũ ki pẽẽ 'ga je'ega renupa katu katu. 'Ga 'eawer imũ etee futat pejejemogyau 'ga upe. Oporogyta renuw ire 'ga pẽ katu'ogi. A'eramũ futat 'ga pẽ mueapyou oje'eg are, mama'e tesirũ apoukare'ema pẽ nupe. A'eramũ 'ga 'jau pẽ nupe: “Jeporogyta peenup katu katu ra'e. A'eramũ pẽẽ pejejesageramũ jee”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe. A'eramũ ki pẽẽ 'ga je'eg imũ etee futat mama'e mome'wau 'gã nupe. Pejeporogytau esage pejejemogyau 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat. Anure nipo Janeruwarete 'ga ae majatykai wowase tapy'yi tesirũmera reewe futat. Aipoa 'ara rupi nipo 'ga jane mome'wau 'gã nupe 'gã nowase. Ajuee ae jemuaẽme'emawera rerapoa 'gã nupe. Aipo 'gã nee Janeruwarete 'ga ajemuaẽme'ema. Ajuee ajemuaẽm ma'efera 'gã nee etee te nipo 'ga jemuaẽmi. A'eramũ nipo 'ga ajuee ajemuaẽm ma'efera 'gã nerekou tywere'ema, wowase ae majatykaawa 'ara rupi.

Jejuí 'ga rerowiaararete 'gã ojopooa

¹⁴Kunumĩmet. Pẽẽ 'ã jerewirera 'jawe. Kũjãmeramũ 'ã pẽẽ jerenyra 'jawe. A'eramũ ki pẽẽ je'ega renupa katu. 'Gã amũ nipo, “Je Jejuí 'ga rerowiaaramũ ako”, 'jau nipo 'gã ajaupe. A'ere nipo 'gã nako esagei Jarejuwarete 'ga je'eg imũ. A'jea sipo poromũ futat 'ga 'eawera? Naani. E'i ekoete 'ga akou. Jejuí 'ga rerowiaararete 'gã ajemogy esage ete 'ga je'eg imũ. A'eramũ nipo 'ga werowiaararete 'gã etee imonou imogyau ojepyri 'gã manũ re. ¹⁵Jejuí 'ga rerowiaara 'ga amũ nipo 'ua owaẽma pẽ nupe waity torotoro'gi rerekou. Wemi'urame'emamũ nanẽ nipo 'ga 'ua owaẽma pẽ nupe 'eramũ sipo pẽẽ 'ga mama'e tywe'ema resakawe maran 'ga rerekou? Ma'ja sipo peapo 'ga upe? ¹⁶A'ere nipo mama'e mũ nepemonoi agawewi 'ga upe. A'etea nipo pẽẽ, “Ere ewau epy'a'wrye'emamũ ekou. Ejemi'war iki ekou. Ejaitya nanẽ imojopy'rau nũ”, 'jau nipo pẽẽ 'ga upe. A'eramũ 'ga ma'ja 'wau? Pemono sipo mama'e mũ 'ga upe aipo 'ga upe 'jawamũ? Pemono nipo taity ape 'ga upe “emajapy'ru ejaitya” 'ga upe 'jawamũ? Naani. Aipo 'ga upe pe'e ekoetea sipo esage? Naani. Aipo pe'je ekoete te pejejemogyau 'ga upe. Nan ki peapo, ne'ia'uweri Janeruwarete 'ga janee rakue. “Pejopoar iki. Pẽpota'wa esage ki pejejuee”, e'i te Janeruwarete 'ga janee rakue. ¹⁷A'eramũ pẽẽ Jejuí 'ga rerowiaaramũ pejejopooa esage pejejekau esage pejejuee. Nan te ae 'ga porogyta renuparamũ iapoi. Nanuara te Janeruwarete 'ga afutat. Jarejuwarete 'ga porogyta renupare'emamũ pẽẽ peje'eg ekoete, “Je 'ga rerowiaara”, pe'je ekoete te.

¹⁸Jejui 'ga rerowiaaramũ nipo pẽẽ mũ 'jau, “Je nanẽ Jejui 'ga rerowiaara”, 'jau nipo pẽẽ. A'ere nipo nepeenuwi katu katu 'ga porogyta. A'ere nipo aipo 'e reewi nepejopoari, pejejemuaẽme'ema pejejuee. A'eramũ nipo a'jea futat Jejui 'ga rerowiaararete 'ga 'jau aipo 'jara 'ga upe: “Jejui 'ga rerowiaara je, ere 'ã. A'ere 'ã nerepoari 'gã ekou. Je te 'ã a'jea futat 'ga rerowiararetea. Esak je 'ga je'eg imũ etee 'gã poara”, 'jau nipo 'ga 'ga upe. A'eramũ je a'eramũ 'jau pẽ nupe: Jarejuwarete 'ga rerowiarareteramũ ae 'ga porogyta renuwi. Opota'wa esageramũ ajuee. 'Ga je'eg imũ mama'e apoare'emamũ ae 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe etee futat ae reko. A'eramũ pẽẽ Jejui 'ga rerowiarareteramũ mama'e apou 'ga je'eg imũ etee futat. A'eramũ 'gã pẽ nesaka, 'ga je'eg imũ mama'e aporamũ. “Kuu. Nan te ae Jejui 'ga rerowiaaramũ ra'e”, te'i 'gã pẽ nesaka 'jau. ¹⁹“Ku'jywa 'ga etee futat Janeruwaretea. Nirũi futari 'ga”, te'i 'ga pẽ nesaka 'jau. A'jea futat aipoa morogytaa. A'ere 'ã pẽẽ 'ga porogyta renupare'emamũ mama'eukwaawa 'wyrira remiayuwãuwe pejemogy. Mama'eukwaawa nanẽ 'ã Janeruwarete 'ga okwaap futat numiamũ. “Oporogyta renupare'ema 'gã 'ga omono tata rakuwa upe 'gã nerekou tyweaete” 'e 'ã ikwaapa futat numiamũ. A'etea 'ã nuerowiari 'ga porogyta. Mama'e tywera apo are etee futat 'ã wea'aramũ. Oyyita futat tee Janeruwarete 'ga wi. Ikyjea erekou imoyyita futat tee. A'etea 'ã nuerowiari 'ga porogyta. ²⁰Pejeagairanamũ etee 'ã pejejemogyau. “Jarejuwarete 'ga rerowiaara je”, 'jau nipo pẽẽ numiamũ. A'ere nipo pẽ'me ate. Peenuw ete agawewi futat 'ga porogyta numiamũ. A'etea pẽẽ enupare'ema 'jawe ete peko, 'ga je'lega rupi etee pejejemogyawe'em. A'eramũ pẽẽ a'eramũ pejejemoryteeu pejejemogyau.

²¹Pënea'ar iki Abraão 'ga ree. Abraão 'ga 'ã janeyypya. 'Ga 'ã ako Jarejuwarete 'ga porogyta renuparareteramũ rakue. Ma'ja ajee 'ga wapo ojefutarukaawamũ Jarejuwarete 'ga upe rakue? Majepei tee 'ã Abraão 'ga ra'yra 'ga rakue. A'eramũ 'ã 'ga oporomutaramũ nanimenime wa'yra 'ga ree rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe rakue: “Eja'yra 'ga ejuka iapyau jee, a'e pa je 'ga upe kwy. Taesak 'ga a'jea futat tejerowiara 'jau kwy”, 'jau 'ã Janeruwarete 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ã 'ga 'jau Abraão 'ga upe rakue: “Eja'yra 'ga eroo wyyityra apyte'rarimũ. Peu 'ga terejuka iapyau jee 'jau”, 'jau 'ã 'ga 'ga upe rakue. A'eramũ 'ã Abraão 'ga wa'yra 'ga rerawau 'ga 'eawer ipe rakue. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga je'egi erujewi 'ga upe rakue nũ. A'eramũ 'ã 'ga 'ga ra'yra 'ga jukaukare'ema 'ga upe rakue. “A'jea futat je rerowiar ape ra'e. Je muoryw ape ipyu, jeporogyta renuwa pyu. Ene 'ã eneresagesage jee”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. ²²Abraão 'ga werowiat 'ga porogyta rakue. A'eramũ 'ga 'ga 'eawer imũ etee futat mama'e apou akou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jawarũ Abraão 'ga upe. “Ene 'ã a'jea futat je rerowiar ape”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. ²³Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga Abraão 'ga remiapofera kwasiarukari ka'aran are 'gã nupe rakue. A'jea futat aipo 'ea. “Abraão 'ga a'jea futat je rerowiaararetea. Jejekoty'aawaretea nanẽ 'ga nũ. A'eramũ 'ga a'jea futat wesageramũ jee”, 'jau Janeruwarete 'ga oje'lega kwasiarukaa ka'aran are 'gã nupe rakue. ²⁴Jane nanẽ nũ, “Jarejuwarete 'ga je arowiat” 'e re mama'ea siapo

'ga je'eg imũ etee. Oje'ega rupi etee mama'e apoare'ema 'gã nupe 'ga, “esagesage 'ga jee”, ne'ia'uweri. Oporogyta renupara 'gã nupe etee 'ga 'i, “esage 'ga jee”, 'jau.

²⁵Nan tee Raape ãẽ rakue. Kũjãmen'e'ema agawewi ãẽ rakue. A'etea ãẽ Janeruwarete 'ga rera renupawe werowiat akou rakue. A'eramũ ãẽ 'ga remiyauwa 'gã mima oje'wyr ipe 'gã a'gwau 'gã nee ifuwet ma'e 'gã nui rakue. Kaaruwamũ ãẽ 'jau 'gã nupe: “Ajepeja pe rupi pekwap pejeka'jama wã nui”, 'jau ãẽ 'gã nupe rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau ãẽ upe: “Je rerowiar ape ekou ra'e. Jeremiayuwa 'gã nee erejjuka esage ra'e. A'eramũ ene ejesageramũ jee. A'eramũ je ene rerekou tywere'em eneremiapofer are”, 'jau 'ga ãẽ upe, wemiyauwa 'gã ãẽ iapisiukare'emamũ rakue.

²⁶Sã'ã wyyrapara a'wyre'ema u'ywe'eme. Nan tee futat jane. “Jarejuwarete 'ga je arowiat”, 'jarekoetearamũ 'ga je'ega rupi etee mama'ea niapoi. Ia'wyre'emamũ ae reko. A'eramũ ki pẽ, “Jarejuwarete 'ga je arowiat” 'jaramũ mama'e apou 'ga je'ega rupi ete nanẽ nũ.

Au'je pejeje'egaiw ire

3 ¹Kunumĩmet. Kũjãmet. Pẽẽ mũ nipo pẽnekowet Jarejuwarete 'ga porogytafer are pejejamu'jaramũ. A'ere ki pẽneapyo ra'ne 'ga je'eg are pejejamu'e are. Kasi a'e pe 'ga pẽ nereko tyweretei pejejamu'e tyweramũ ne. Moromu'jaramũ tee 'gã 'jawe kasi pẽẽ ne, pejejamu'e re peo pejejemogyau mama'e tywera apou 'gã nupe ne. Nanuaramũ pejamu'e futat numiamũ. A'ere pejejamu'e reewi mama'e tywera apou nũ 'ea nia'wryi. Kasi a'e pe nanuaramũ pẽnemimu'efera 'gã 'i ajaupe ne: “'Ga 'jawe tee futat jane iapoi”, 'jau 'ga remimu'efera 'gã ajaupe ne. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga ajamu'e tywearera 'ga rerekou tyweaete, oje'eg are 'gã mu'e tyweramũ. Moromu'jatyweara 'gã akotee ma'e 'gã tywera wapyraap Jarejuwarete 'ga upe. ²A'je futat 'ã ae mama'e tywera apoare'emamũ nokoi amũ. Jejui 'ga rerowiaaramũ miamũ 'ã jane jare'akalãmaiwamũ mama'e tywera apou. 'Ga amũ iypy we ajaupe oje'egaiwe'em ire amunipo 'ã 'ga amũ reko wesageramũ. A'ere 'ã ae nitywi futari amũ iypy we ajaupe ije'egaiwe'emamũ rakue. Iypy we 'ga amũ ajaupe oje'egaiwe'em ire amunipo 'ã 'gã wesageramũ futat ajemogyau. Nuapoi futari amunipo 'ã 'ga mama'e tywera. A'ere 'ã ae nitywi te nanuaramũ rakue. ³Sã'ã ae kawaruu 'arimũ wapyg enune imory'weawa monoa ijuru pe. A'eramũ 'ã ae imory'weawa iãma koka opo pe. A'eramũ 'ã ae kwe katy ikwawiweramũ kwe katywara iãma matãu jupe. Ko katy ikwawiweramũ 'ã ae ko katywara iãma matãu jupe nũ. Inugagatu pe rupi. Ee oporomory'weweramũ 'ã ae imory'weawa iãma matãu pãwẽ jupe. A'eramũ futat 'ã opytau. Niapoi'i agawewi futat 'ã imory'weawa. A'etea 'ã wereko. ⁴Sã'ã yaruu ku'ookawa nanẽ nũ 'ã niapoi'i agawewi. A'etea 'ã iku'ookara 'ga anugatu iku'ooka'wi pyu, 'y rypojuga rupi inuga esage. ⁵Nan tee futat 'ã janekũa. Niapoi'i agawewi futat. A'etea 'ã ae morogytauu mome'wau ipyu.

Tata 'ywa nanẽ 'ã niapoi'i agawewi nũ. A'etea 'ã kou pype amu'aramũ enyu ko pype ojepoje'ogukare'ema weny re. ⁶Nan tee futat 'ã janekũa nanẽ

nũ. Morogyta mome'u re opike'ema futat nũ okwasi'wau 'ã. Jarejemote'arukaa 'ã jareje'egaiwa pyu, jarejemogyau ipyu futat 'ã jarejoje'ëwu'jaga. Niapoi'i agawewi 'ã janekũa 'upa janejuru pe. A'etea 'ã jane ipyu futat jarejemote'aa. Ipyu futat jane 'ã jareje'egaiwamũ jarejemogyau. NaJarejuwarete 'ga je'eg imũ rüi jane 'ã jarejoje'ëwu'jaga jarejemogyau. Mama'eukwaawa 'wyrriara je'eg imũ te jane joje'ëwu'jagi. ⁷Sã'ã ae wyra'yra pyyga imota'waa weymawamũ. Wyra'yra 'ã ae ipyyka. Owewe ma'ea 'ã ae wyra'ia'yra pyyka. Jowosipewa'yra 'ã ae ipyyka. Piraa'yra 'ã ae ipyyka. Mïmera 'ã ae ipyyka weymawamũ imota'wau. Ota'wa re 'ã ojerekoukaa esage ae upe. ⁸A'ere janekũa nanarüi. Nimota'waarüi futari jane jarekũa. Nitywi ae amũ akũ mota'waaramũ. Sã'ã moja afuaga rerekoa ajuru pe ae apisawa. Nan tee futat jane jarejomote'aawa rerekoï jarejuru pe. Jarekũ mü futat jane jarejoje'ëwu'jaga. ⁹Majepei tee agawewi futat 'ã janekũa. Ipyu etee futat 'ã jareporogytau esage Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'ã jane anurenure'i ipyu futat jarepytuna 'gã ago'wau nũ 'jau. Janeruwarete 'ga 'ã jane apo oje'jawe futat rakue. Ma'eramũ sipo ajee jane juago'oi? 'ga 'jawewaramũ jane juago'oi? ¹⁰“Ene 'ã eneresagesage”, 'jau futatee agawewi 'ã jane Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'ã jane aipo 'ga upe 'e re aipo 'ga upe 'jare'ema 'jawe etee jarewau morogyta tywera mome'wau nũ 'jau. A'ere nanuara nia'wyrri. Peapo awi nanuara. ¹¹'Ya te aje 'ã najane 'jawe rüi. 'Ywu'lywura rupi 'ã 'y esagea etee 'ua. Natypykureri 'ã 'ya 'ua 'ywu'lywura rupi. Iky'a ma'ea iky'a ma'ea etee futat nũ. Iky'ae'ema 'ã iky'ae'ema etee futat nũ. A'ere ae nanarüi. Ae wi morogyta paraparawamũ 'ua. Majepeja aejuru rupi etee futat ae oporogytau esage oporogytau tywet 'jau. ¹²Sã'ã y'wa o'yw are etee futat i'aa. Nopopori 'ã y'wa'aa ojo'lyw ekoete are. O'lyw are etee te 'ã y'wa'aa opopoa. Y'waiwa'aa 'ã nopopori amyneju 'yw are. Mamãüü'a 'ã opopore'ema 'yypo are. Nan tee futat 'ã ae 'y ky'a awi 'y esage pyyke'ema. Ma'eramũ 'ã je 'i pẽ nupe: kunumïmet, kũjãmet 'jau. Jarepytuna 'gã ago'oaramũ jarejemogy re maran Jarejuwarete 'ga muorypa? “Ene te 'ã eneresagesage”, Jarejuwarete 'ga upe 'e re jarepytuna 'gã ago'wau 'ea nia'wyrri Janeruwarete 'ga upe, a'e je pẽ nupe.

I'akwaap ma'e

¹³Pëẽ mü te nipo ajee i'akwaap ma'eramũ peko. Eapyo ma'e 'gã mama'e esagea tee wapo. Oje'ega esage etee ajemogyau. Eapyo ma'e 'gã ajemuaëma ajuee. Esagesage 'gã. Eapyo ma'e 'gã nojerowiaraiwi ojee etee. Nan te ae Jarejuwarete 'ga remimueapyoferamũ. A'eramũ nipo aipo 'ga resakara 'gã 'jau: “Ga 'ã eapyo ma'ea”, 'jau nipo 'gã 'ga resaka. ¹⁴A'ere nipo pëẽ mü iporerekoaywet ma'eramũ peko. Pëẽ mü nipo imara'ne ma'eramũ. Pëẽ mü nipo pejejeupe tee mama'e apou. A'ere poromũ pẽ'me ate, “je te 'ã je'akwaap katu katu” pëẽ 'jawamũ. ¹⁵Nanarüi ae Jarejuwarete 'ga remimu'akwaaweramũ. Naojee te rüi ae jerowiaraiwi. Ojee tee ojerowiaraip ma'eramũ pëẽ naJarejuwarete 'ga 'Agesage arüi pẽ mueapyoi. Pejemueapyo ekoete te. Mama'eukwaawa 'wyrriara te pẽ mu'akwaaw ekoete mama'e tesirümer are. ¹⁶A'eramũ nipo iporerekoaywet ma'e 'gã ajamueu.

Ojee etee ea'at ma'e 'gã netee nipo 'gã ajamueu ojoje'eg are. A'eramũ futat nipo 'gã ojomotywea Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁷A'ere jane Jarejuwarete 'ga remimueapyoferamũ jane nanarũi. 'Ga porogyta kwaaparamũ jane niapoi futari mama'e tywera. Jane 'ã jarejamueukare'ema. 'Ga porogyta kwaawa 'ã jane mojejukaukar esage etee te jarejuee. Sã'ã y'wa 'yw esagea. Y'wa esagea etee 'ã 'aa y'wa 'yw esage are. Nan tee futat jane 'ga porogyta renuparamũ. Mama'e esagea etee iapoi. Jarepota'wa pãwẽ pãwẽnamũ ete futat jarejemogyau jarejuee. 'Gã amũ te nipo ajee ako esage janeremiesagamũ etee. A'ere janereatywi akowarũ'em. Ojomoryteeu akou. A'ere jane nanarũi 'ga porogyta renuparamũ. Jane a'jea futat jane reko esagei. Jarejueatywi miamũ futat jane reko esagei. ¹⁸Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nipo oje'ega ajaupe, “au'je pejemara'ne re pejejuee”, 'jau nipo 'gã ajaupe. “Pẽpota'wa esage etee pejejuee”, 'jau nipo 'gã ajaupe. A'eramũ nipo ajuee imara'ne awi ojomosiara 'ga wesageramũ akou Jarejuwarete 'ga upe.

Jarejuwarete 'ga remiaiyuwarete

4 ¹Ma'eramũ sipo pẽẽ mũ au'jeteramũ pejejamueu? Pejejee etee te pẽnea'at. Pejejemuaẽma mama'e are etee pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ a'eramũ au'jeteramũ pejejamueu pejejemogyau. ²Mama'e mũ nipo pefutat pejejemogyau. A'ere nipo nepetywi pejejemifutara pyu. A'eramũ nipo pẽẽ pejefueweramũ pejejemifutara rerekwara 'gã juka are. “Maran ajee jane nanẽ janetywi ipyu 'ũ?” 'jau nipo pẽẽ pejejuerekoayau pejejomama'e are. A'eramũ nipo pẽẽ pejejamueu pejejemifutar are. Ma'eramũ sipo pẽẽ nanẽ nepetywi pejejemifutara pyu nũ? Nepeenũi te Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pẽẽ a'eramũ pejetywe'emamũ pejejemifutara pyu. ³Ma'eramũ sipo 'ga imure'ema pẽ nupe ojeupe pẽẽ enũjamũ? Pejemaku'i eteeawamũ te peenũi 'ga upe. A'eramũ 'ga a'eramũ imure'ema pẽ nupe. ⁴Ma'eramũ sipo pepoit Jarejuwarete 'ga rerowiar awi? Omen awi opoit ma'e 'jawe pẽẽ. Nepekwaawi nipo “ywy pewara mama'e are etee ea'at ma'eramũ ae rekoi Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'emamũ” 'ea? 'Ga rerowiare'ema 'gã nemifutar imũ mama'e apoara 'gã nanẽ ajemogy Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'emamũ nũ. ⁵Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari U'agesage are rakue. Nakwasiarukari tee 'ga ee. U'agesagea 'ã 'ga amut werowiaaramũ janee. A'jea futat 'ga 'Agesagea iro 'jau ae ree, 'ga wi ae poira futare'ema. Sã'ã ae kũjã are iro ae 'ea. Nan tee futat 'ga 'Agesagea iro'i ae ree. ⁶A'ere 'ga 'Agesagea te jane mogyi jane mamuakaa 'agamũ mama'e tywera apoukare'ema ae upe. Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari aipo 'gã nupe rakue:

“Je poar ape 'jara 'gã je apoat tejemifutar imũ mama'e apoukaa 'gã nupe.

Je nafutari 'ga tepoara 'jara 'gã te ajee je napoari.

Aipo 'jara 'gã ajemogy je ree iporomutare'emamũ”,

'jau 'ga inugukaa ka'aran are rakue.

⁷A'eramũ ki pẽẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaaramũ “ore mu'e ape ejemifutar are. Taruenup eneje'ega 'jau”, 'jau ki pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega.

Mama'eukwaawa 'wryiara pejejeupe ije'egamũ ki pe'je jupe “Naeneje'ega rūi je aenup. A'eramũ ene ejepe'au je wi”, 'jau ki pẽẽ jupe. A'eramũ ojepe'au pẽ nui. ⁸Ojee te pẽnea'aramũ Janeruwarete 'ga jekwaawukari pẽ nupe. Pejetywer awi pepoit. Pejemogy esage 'ga upe. “Je Jarejuwarete 'ga je'ega aenup”, 'jau nipo pẽẽ mũ pejejea'aramũ. A'ere nipo pẽẽ aipo 'e re mama'e tywera apou 'ga remifutare'em imũ nũ. A'eramũ 'ga je'ega renupare'ema 'gã 'jawe te pejemogy ne. Au'je nanuara apo re. 'Ga remifutar imũ a'jea futat pẽẽ iapoa te esage 'ga upe. ⁹Pejetywera peru'arasig erajemogyau. Pejoo'o pejetywera upe. Pejeku'iawera peroo'o erajemogyau, eru'arasiga. ¹⁰Ajemotywet je enee ojeupe pẽẽ 'eramũ Janeruwarete 'ga petywera tomoit pẽ nui 'jau. Pejetywera pejejewi imoir ire pẽnesage pejemogyau 'ga upe nũ.

Au'je pejeuago'o re

¹¹“Ga 'ã nia'wryi akou Jarejuwarete 'ga upe”, pe'je awi pejejaupe. Au'je pejuago'o re. Janeruwarete 'ga 'ã “pejuereko esage ki”, e'i 'ga 'ã janee rakue. A'eramũ pẽẽ pejeuago'oramũ 'ga porogyta renupe'ema. 'Ga porogyta renupa katuare'ema 'gã 'ga kurapara 'jawe ajemogy 'ga upe. 'Ga porogyta renupare'emamũ nanẽ pẽẽ 'ga kurapara 'jawe pejemogy 'ga upe. 'Ga porogyta kuraparamũ nanẽ nepeenuwi 'ga porogyta. “Je te 'ã je'akwaap Jarejuwarete 'ga apyraap”, 'jau nipo pẽẽ 'ga porogyta kuraparamũ. ¹²Janeruwarete 'ga te jane kwaap. 'Ga te oje'ega amut janee. Oje'ega renupare'ema 'gã 'ga ikwaapa futat. Aeremiapofera nanẽ 'ga ikwaapa futat. 'Ga te ae katu'ok aetywer awi. 'Ga te e'iarũ janee, “tata pe ekwap”, e'iarũ janee. Aerefetea aipo ne'i arũi ajaupe. Nijokwaawi jane. Nikwaawi jane jarejotywera. A'eramũ ki pẽẽ, “ga nipo 'ã nia'wryi akou Jarejuwarete 'ga upe”, 'jawe'em pejejaupe.

Janeremiaporam

¹³Peapyaka ki jeje'eg are. Pẽẽ mũ nipo pejeporogytau pejejaupe. “Ai'iwe je oi kwe pe ajepeja amunaw ipe teporowykyau, tejeka'aranũũ ruga tekou. Teka'aranũũ re nipo tejua ikokwar are nũ”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. A'ere kasi aipo pe'je ne. ¹⁴Nikwaawi jane jarejemiaporama ai'iwe. Nikwaawi jane ai'iwe jaruete jarejekoa. Nikwaawi jane jaremanũa. Ywysiga 'jawe jane. Sã'ã ywysiga jywa ai'iwetetewe. A'ere 'ã kamẽsiete ojeupi pap nũ. Nan tee futat jane. 'Awamũ jaruete jane jemogyi numiamũ. Ai'iwe nipo jane maran gatu jaruete'em jarejemogyau. Nikwaawi jane. ¹⁵A'eramũ ki pẽẽ aipo 'jau te pejeje'ega: “Jarejuwarete 'ga ifutar ire nipo je oi peu teporowykyau”, 'jau ki pẽẽ pejeje'ega. ¹⁶A'ere 'ã pẽẽ aipo nepel'jei. Peje'ëran ekoete te 'ã pejemogyau. Pejememiaporam are ete 'ã pejerowiarap. Mama'e are pejejea'awamũ ete 'ã pẽparuapowet mama'e are. “Je te futat mama'e aapo tejee. Najepoarukari je Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo pẽẽ pejemogyau numiamũ. A'ere aipo 'ea nia'wryi. ¹⁷Jarejuwarete 'ga remifutara 'ã pekwaap. A'eramũ pẽẽ 'ga remifutar imũ mama'e apoe'em ire pejemotywea Jarejuwarete 'ga upe.

Ika'aranũũ kwai ma'e 'gã neko tyweawam

5 ¹Ika'aranũũ kwai ma'eramũ ki peapyaka jeje'eg are. Pẽẽ mũ 'awamũ ika'aranũũ kwai ma'eramũ futat numiamũ. A'ere nepeenuwi Jarejuwarete 'ga porogyta. A'eramũ nipo pẽẽ anure pejekou tywet. Pẽẽ'arasiga nipo pẽ nerekou. Peje'arasiga nipo pẽẽ erajaa'wau erajemogyau. ²Pẽkaraemã nipo i'mu'muga etee i'wau. Pẽnaitya nipo kupi'ia tee i'waupap. ³Pẽka'aranũũ ywope'ia nipo weposipopopawamũ etee 'upa. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga wowase ae majatykaaw ipe, tekotee 'gã 'jau pẽ nupe: “Esak ika'aranũũ kwai ma'e 'gã. Ika'aranũũ kwai agawewi 'gã 'ã jepi. A'etea 'gã 'ã akate'em ajaupe jepi. Nomono'i futari 'gã ape 'gã nupe. Weposipopopawamũ etee futat 'upa. A'eramũ i'mu'muga etee futat i'waupap tuwamũ”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. Sã'ã mirurua aero'o moto'oma ae mojero'wua. Nan tee futat nipo pẽẽ ika'aranũũ kwai ma'eferamũ. Pẽka'aranũũ 'mu'mugera pẽnakate'emawera resaukari. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tywet ee. ⁴Ka'aranũũa 'ã pemono'og ekoete jepi. A'ere 'ã nepemepyi pejemiyauwa 'gã jepi. A'eramũ nipo 'gã pẽ mome'wau Jarejuwarete 'ga upe. “Kwaiwete agawewi 'gã ka'aranũũa. A'etea 'gã nomepyi ojeupe ore porowykyramũ ikue”, 'jau nipo 'gã pẽ mome'wau Jarejuwarete 'ga upe, Pãjẽeteete 'ga upe.

⁵Awa wyy pe pejemogyau kwaiwete futat pẽka'aranũũa. A'eramũ 'ã pẽẽ pejeporowykyawe'em. Pejemifutara etee 'ã pẽẽ iapou. Sã'ã pẽẽ pejejemawamũ moky'ra i'upyamũ. A'eramũ 'ã pẽẽ imoporowykyukare'ema. A'eramũ 'ã pẽẽ iky'ra re ijukau. Nan tee futat pẽẽ. Nepeporowykyi. Pejemifutara etee 'ã iapou. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ monoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe pẽ nerekou tyweaete. ⁶Ika'aranũũ kwai ma'eramũ pẽẽ mũ pejejajukaukaa ekoete pejejaupe. 'Wyriara upe nipo pẽẽ 'gã amũ nerawau ekoete 'gã je'ẽwu'jaga. “Ekoay 'gã mama'e tywera apou jee. Ejukaukat 'gã”, 'jau nipo pẽẽ 'wyriara upe. A'eramũ nipo pẽẽ 'gã jukaukaa ekoete. Nuapoi agawewi nipo 'gã mama'e tywera. A'etea nipo 'gã 'gã jukaukaa ekoete. Nuerowiari tãmẽjẽ 'gã, “naapoi je mama'e tywera” 'gã 'eramũ. Nika'aranũũi wejue 'ga. A'eramũ 'ga ojepyare'ema.

Peapesak Jarejararete 'ga rura

⁷Pẽẽ 'ã jepytuna 'jawe jee. Pejereko tyweramũ kasi pejepyat ne. Janeruwarete 'ga te nipo pẽ nepyat anure. Jarejararete 'ga jewyra ete ki peapesak pejemogyau pejemogekowe'em futat. Sã'ã aeko jaramũ ae jemogya ko pypiara tyarũ rapesaga. Najema'nẽma'nẽi 'ã ae ityarũ are. ⁸Nan tee futat pejemogy Jarejararete 'ga rura rapesakaramũ. Pejorypawe'emamũ futat pejemogyau. Anurenure'i nipo 'ga ruri nũ. Ko futat nipo iwaẽmi ja'wyja'wy 'ga ruawa upe. A'eramũ pẽẽ pejemogypyka etee futat pejemogyau 'ga rura rapesaka.

⁹Pejuago'o awi tesirũgatu Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nekoramũ. Najane rũi sajuereko jarejeape. Jejui 'ga te jane rereko weape. Anurenure'i

futat nipo 'ga ruri. A'eramũ 'ga te “nepẽa'wyrĩ pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe”, 'jawarũ janee. Jane, nepẽa'wyrĩ pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe jarejaupe jane 'e re nipo Janeruwarete 'ga jane rereko tyweretei aipo jarejaupe 'eawer are.

¹⁰Kunumĩmet. Kũjãmet 'jau. Pẽnea'ar iki Jarejuwarete 'ga porogyta mome'warera 'gã nee. Ymã 'ã 'gã jemogyi Janeruwarete 'ga porogyta mome'waramũ 'gã nupe rakue. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga porogytafer are iporenuwiwere'ema 'gã 'gã nereko tyweretei rakue. A'ere 'ã 'gã wereko tywereteramũ miamũ 'gã nopoiri futari Jarejuwarete 'ga mome'u awi rakue. Uag ma'e 'gã te ajemogy wereko tywera upe. Ojemouaga etee futat wereko tyweramũ. A'ere 'gã jero'wuro'wui etee futat Jarejuwarete 'ga porogyta mome'u are. ¹¹“Jarejuwarete 'ga porogyta mome'warypyra 'gã iku'ĩ ajemogyau rakue”, sa'e 'ã jane 'gã mome'wau jepi. “Nopoiri futari 'ã 'gã Jarejuwarete 'ga porogyta mome'u awi rakue”, 'jau jane 'ã jepi. Sã'ã Jo 'ga rakue. Jo 'ga rerekwawer are pẽnea'at. Jo 'ga 'ã ojemouaga etee futat akou wereko tywera upe rakue. Opoire'ema futat Jarejuwarete 'ga rerowiar awi rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: “Esagesage Jo 'ga jee. Wereko tywerete agawewi 'gã 'ga je ree. A'etea 'ga nopoiri futari je rerowiar awi”, 'jau Janeruwarete 'ga Jo 'ga upe, ojerowiaa Jo 'ga ree rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage monou Jo 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'ã a'jea futat ajemuaẽm jane ree. Opota'waramũ futat 'ga jane ree. A'eramũ 'ga mama'e esage mua janee.

¹²Awamũ je mama'e mũ ree pẽ mu'ei. Pejejaupe pejeporogytau ki peporogyta esage etee futat. Mama'e a'jea etee futat ki pemome'u pejejaupe. “Mama'ea je aapo”, 'jau ki a'ea peapo peje'eawer imũ etee. Amumera 'gã nipo o'me ekoeteramũ, “ywagipewara 'gã neape je mama'e apoi. Ywy apoarera 'ga reape nanẽ je iapoi nũ. Je kwaap 'gã. Okwaap 'gã jeremimome'ua a'jea futat”, 'jau futatee nipo 'gã ajemogyau. A'ere kasi pẽẽ aipo pe'je ne. “Je renũĩ ekoete kasi pejepe ne”, 'jau 'ã Janeruwarete 'ga janee rakue. Aipo pẽ 'e ekoeteramũ nipo Janeruwarete 'ga 'ĩ pẽ nupe: “Nepẽa'wyrẽtei jee”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe, pẽ monou muku ojewi.

Pemono ki pejeje'ega 'ga upe

¹³I'arasig ma'eramũ pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Iku'ĩ ma'eramũ maraka ra'aga 'ga muorypa. “Ene te 'ã eneresagesage oreẽ”, 'jau ki pẽẽ pejemaraka'aga Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁴Pejekaruaramũ ki Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrĩara 'gã peenũĩ amũ. “Pejot pejeje'ega monou Ku'lywa 'ga upe je ree”, 'jau ki pẽẽ 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ua Jejui 'ga rer imũ miarakawenana monou pẽapyte'rarimũ oporogytau Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee. ¹⁵Ojeupe werowiaara 'gã porogyta re Janeruwarete 'ga pẽkaruara pe'ai pẽ nui. Pẽtywera reewe ipe'au pẽ nui. ¹⁶Pẽẽ mũ nipo mama'e tywera apo awi pejejeateea'ne'emamũ. A'eramũ ki pejemome'u pejejaupe. A'eramũ pẽẽ pejeje'ega pejejotywer are Jarejuwarete 'ga upe. Aipo 'jau: “Kiapi'ni. Mama'e tywera 'ga wapo akou.

A'eramũ 'ga 'awamũ otywera reru'arasiga erekou. A'eramũ ene 'ga katu'oka 'ga tywer awi. Emoit 'ga tywera 'ga wi", 'jau ki pẽẽ pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe pejejee. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga katu'oka nũ, 'ga mueateeu mama'e tywera apo awi. Ojeupe ako esage ma'e 'ga je'egamũ Janeruwarete 'ga 'ga porogyta renuwi futari. Mama'ea 'ga wapo a'jea futat 'ga je'eg imũ. Aeremiapoe'ema miamũ 'ga wapoukat ae upe ojeupe enũ re.

17,18Pẽnea'at Eliasi 'ga ree. Esage ma'e 'ga. Ymã 'ã 'ga je'egi Jarejuwarete 'ga upe rakue. "Amana kyre'ema je afutat", 'jau 'ga 'ã oje'ega Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'ga 'eawera rupi ete futat muapyra kwara magwapa amana mogyrũkare'ema rakue. A'eramũ 'ã Eliasi 'ga muapyra kwara kwaw ire oje'ega Jarejuwarete 'ga upe rakue nũ. "Ere amana mogyrũkaa nũ", 'jau 'ga 'ã oje'ega Jarejuwarete 'ga upe rakue nũ. A'erauwe 'ã Janeruwarete 'ga amana mogyrũkaa rakue nũ. A'eramũ futat 'ã temi'ua ojeupa rakue nũ. Maira te Eliasi 'ga rakue? Naani. Aea futat 'ga, jane 'jawe futat 'ga.

19,20Kunumĩmet, kũjãmet. Janeruwarete 'ga porogyta 'ã a'jea futat agawewi. A'etea nipo pẽẽ mũ Jarejuwarete 'ga porogyta rerowiaraipa pejepoia 'ga wi. A'ere ki Jarejuwarete 'ga porogytafer awi ipoire'emamũ peje'eg 'ga wi opoit ma'e 'gã nupe. Maran gatu nipo 'gã 'ã ojewyre'ema 'ga rerowiara upe nũ. A'eramũ nipo werowiaru'jawamũ Jejui 'ga 'gã tywera pe'au 'gã nui nũ, 'gã katu'oka 'gã mogyau nũ. A'eramũ 'gã awawe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. Jejui 'ga 'gã monoukare'ema peu. Werowiaru'jawamũ wejue 'ga 'gã nomonoukari 'gã mama'eukwaawa rapyaw ipe.

Pẽnoryw iki pejejemogyau morogyta esage are, kunumĩmet, kũjãmeramũ nanẽ nũ je 'i pẽ nupe.

Kweramũ etee jeremimome'ua.

1 Pedro

Pedro 'ga, Jejuí 'ga remimu'efera 'ga, 'awa ka'arana kwasiaa imonou Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe rakue. Jejuí 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete. A'eramũ Pedro 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'ga rerowiaara 'gã nupe 'gã mu'akwaapa ee rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesage ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue.

1 ¹Je Pedroramũ ka'arana akwasiat imonou pẽ nupe. Je Jejuí Kristu 'ga remimonoferamũ. Ymã 'ga je monoi kwe pe ojemome'waukaa jee ikue. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe. Pẽẽ 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwã. Pẽ'wyr awi 'ã 'gã amũ pẽ mokwasi'wau rakue. 'Awamũ aje 'ã pejemogy pejekwasi'wau tekotee 'gã ywy pe. Põtu ywy pe, Garasi ywy pe, Kapatosi ywy pe. Asia ywy pe, Pitini ywy pe. Mĩmer imũ 'ã pejekwasi'wau pejemogyau rakue. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe. ²Ymã Janeruwarete 'ga pẽ pyyrũi ojeupe rakue. Wemifutar imũ etee futat 'ga pẽ mũ'jãu mama'eukwaawa 'wyrãra remiayuw awi. A'eramũ 'ga 'Agesagea pẽ mogyau Janeruwarete 'ga remiayuwamũ, pẽ muesageu 'ga upe. “Agera 'gã je amũ'ẽ teja'yra 'ga je'ega renuparamũ”, 'jau Janeruwarete 'ga pẽ nupe rakue. “Jera'yra 'ga amanũ 'gã tywer are ako ikue”, 'jau 'ga 'ã rakue. “A'eramũ je Jejuí Kristu 'ga ree je jemogypygyi tekou 'gã 'eramũ je 'gã tywera moia 'gã nui”, 'jau 'ga 'ã pẽ nupe rakue.

A'eramũ je 'jau 'ga upe pẽ nee: “Eneresagea 'gã nerekoa je afutat, ki Ku'jyp. Emopy'ata'wa nanẽ ki 'gã imogyau”, 'jau je Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee.

Pẽku'i ki Jejuí 'ga ree

³“Ene te 'ã eneresage oree, sa'e ki Jejuí Kristu 'ga Ruwarete 'ga upe, Jarejararete 'ga Ruwarete 'ga upe”, 'jau je pẽ nupe. 'Ga manũ re 'ã Janeruwarete 'ga Jejuí Kristu 'ga moferapa rakue nũ. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga rerowiaaramũ jane mogyau wa'yramũ. Jane ree 'ga poriaa te nipo 'ga rerekou. A'eramũ nipo 'ga jane mogyau wa'yramũ, wa'yrarete 'ga rerowiaaramũ. A'eramũ jane a'eramũ Jarejuwarete 'ga pyri jarejemogy rapesaka jarejemogyau. Jejuí Kristu 'ga 'ga imoferapa. Jejuí 'ga moferawe'em ire amunipo 'ã jane nanẽ niferawa'uweri nũ. A'ere 'ã 'ga ferawi rakue. A'eramũ jane “Jejuí 'ga 'jawerimũ etee futat

jareferapa nũ, 'ga jane moferapa jane rerawau ojeypyri nũ” 'e are jarejemogypyka jarejemogyau. ⁴A'eramũ jane jarejeupe mama'e esagea 'ga imura rapesaka. Ojeypyri jane oramũ 'ga mama'e esage mua wemiayuwamũ jatee. 'Awamũ futat 'ga jatee wemimurama mĩna gatu ojeypyri. Peu jane upe 'ga remimurama nateepawi. Peu nitywi futari jypemeruua, mama'e 'wara. Nitywi futari mama'e mote'ara. Ma'eramũ 'ã 'ga imĩyĩ gatau peu futat jatee. ⁵Werowiaaramũ 'ga ojejukau jane ree. Wemifutar imũ etee futat 'ga mama'eay resaukaa jatee, ojee jarejemogypyka resaukaawamũ. 'Ga opãjẽ mũ jane momoirukare'ema ojewi. A'eramũ nipo 'ur ire Jejuĩ 'ga jane rerawau ywag ipe jane mogyau ojeypyri nakwaparimũ warãu rui futat. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga jane upe wemimĩyĩ gatufera mua jatee. A'eramũ nipo 'ga jane mueapyou jarejeupe wemiapofer are.

⁶'Awamũ nipo mama'eaya jesaukari pẽ nupe kwaiwete. A'eramũ nipo peje'arasigamũ pejejemogyau. A'ere 'ga pyri pejeo are pẽnea'at pejeku'iramũ pejejemogyau. ⁷Mama'eay upe pẽnuagamũ pẽ nesakara 'gã 'jau: “Na pa je ra'e. Werowiat 'gã Jejuĩ 'ga a'jea futat. Nopoiri futari 'gã 'ga wi ojeupe mama'eay jesaukaramũ miamũ”, 'jau nipo pẽ nesakara 'gã. Sã'ã ourua. Itarewara 'ga 'ã ita rapyau ouru resakawamũ. Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'eay resaukari pẽ nupe ojee pejemogypyka resaukaawamũ. “Taesak tejerowiaarete 'gã amũ 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe, mama'eay resaukaa jatee. Ojeupe mama'eay jesaukaramũ 'ga rerowiaaraipara 'gã poiri 'ga rerowiar awi. A'ere 'ga rerowiaarete 'gã nopoiri futari 'ga wi. Wuagamũ etee futat jupe. Mama'eay upe pejejuagamũ pẽ pejejemogypyka etee te Kristu 'ga ree. A'eramũ 'gã amũ pẽ momoirukare'ema 'ga rerowiar awi. Ouru 'ã epy ete numiamũ. A'ere anure ourua miamũ teepawamũ. A'ere Jejuĩ 'ga rerowiaaramũ jane nanarui. 'Ga etee te erowiaaramũ nitywi futari 'ga rerowiar awi pẽ momoirukaara 'ga amũ. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga, Jejuĩ 'ga ruaw ipe, 'jau pẽ nupe: “Jera'yrarete 'ga perowiat nanimenime. Nepepoiri futari 'ga rerowiar awi pejejeupe mama'eay jesaukaramũ miamũ. A'eramũ pẽ pejejesageramũ jee”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe. A'eramũ 'ga pẽ monou ojeypyri nakwaparimũ warãu rui futat, pẽ pojeuwukaa oje'jawe 'gã nupe.

⁸Nepeesagi agawewi Jejuĩ 'ga rakue. A'etea pẽporomutat 'ga ree. 'Awamũ nanẽ 'ã pẽ 'ga resake'ema nũ. A'etea perowiarete 'ga. A'eramũ pejeku'iramũ pejejemogyau 'ga ree. Saa'e ywagipewara 'gã ku'ia 'ga ree. Nan tee futat pẽku'ĩ 'ga ree. ⁹Ma'eramũ sipo pẽku'ĩ pejejemogyau 'ga ree? Jejuĩ 'ga perowiat nanimenime pejejemogyau. A'eramũ 'ga pẽ katu'oka. Anure nipo 'ga pẽ mogyau ojeypyri nakwaparimũ rui. A'eramũ ki pẽku'ĩ pejejemogyau.

^{10,11}Ymã, Jejuĩ 'ga rure'emauwe, Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã Jejuĩ Kristu 'ga rura mome'ui ojeypyriwara 'gã nupe rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã mu'akwaawukaa'ĩ 'ga rur are. A'ere 'gã naeapyoĩ katui ee. A'eramũ 'gã 'jau: “Anure nipo Janeruwarete 'ga 'ga amũ muri ae katu'okawamũ. A'eramũ nipo 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerekou tyweaete, 'ga jukau. A'ere nipo

'ga manũ re Janeruwarete 'ga mama'e esage apoi 'ga upe”, 'jau 'gã nakue. A'ere 'gã naeapyoi katui ee. Nokwaawi nanẽ 'gã Kristu 'ga ruawa nũ. A'eramũ 'gã oporokwaawiwaramũ ee. “Maranime sipo Janeruwarete 'ga 'ga muri?” 'jau 'gã ojeupe. “Maran sipo 'ga ruri?” 'jau 'gã ajemogyau. A'ere 'gã naeapyoi katui 'ga ree. ¹²“Pejejeupe jeremimome'ufera pemome'u 'gã nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue. “Na'awamũ ako ma'eramũ pẽ nupe rui je 'i aipo 'jau. Anure ojeup ma'eramũ 'gã nupe ijeaporama te je amome'u pẽ nupe. A'eramũ ojeapowe'em pẽ nekoramũ”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. 'Awamũ 'ã 'gã amũ awau Jejuí 'ga mome'wau pẽ nupe rail'i. Ymã Janeruwarete 'ga U'agesage muri ywag awi janee ikue. A'eramũ 'ga 'Agesagea 'awamũ Jejuí 'ga mome'waukaa 'gã nupe pẽ nupe. Ywagipewara 'gã 'ã weapyoweramũ Jejuí 'ga mome'u are numiamũ. A'ere 'gã 'ã naeapyoi futari ee. “Najereapyoi je Jejuí 'ga remiapofer are”, 'jau 'gã 'ã ojeupe.

Pepoir iki mama'e ekoete apo awi

¹³Janeruwarete 'ga pẽ katu'oka wa'yra 'ga pẽ erowiamũ. A'eramũ ki pẽ pejepoia mama'e ekoete apo awi. 'Ga remifutar imũ etee futat pẽ mama'e apou. Pënea'at kasi mama'e ekoete apo are ne. Pejejea myĩna 'ga ree. Pejejemogypyka etee ki pejejemogyau 'ga rur are. Anure nipo, Jejuí Kristu 'ga ruaw ipe nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi pẽ nupe. Aipoa ki peapesak pejejemogyau. ¹⁴Jarejuwarete 'ga ra'yramũ pejemogy. A'eramũ ki pẽ 'ga je'ega renupa katu katu pejejemogyau. 'Ga rerowiare'ema ako pẽ mama'e apou pejejemogyau pejejemifutar imũ etee ikue. A'ere kasi 'awamũ peapo mama'ea pejejemifutar imũ etee pejejemogyau ne. ¹⁵Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee ki 'awamũ mama'ea peapo. Ymã te 'ã 'ga pẽ mül'ei mama'e tywera apoara 'gã nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ rakue. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. Niparuapoweri nanẽ 'ga mama'e tywer are nũ. Mama'e esagea etee 'ga iapou. A'eramũ ki pẽ pejejemogyau esage 'ga 'jawe. ¹⁶Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: “Naapoi futari je mama'e tywera. A'eramũ ki pẽ pejejemogyau esage je 'jawe. Pẽ nanẽ mama'e tywera apowe'em nũ, je 'jawe nũ”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

¹⁷Jarejuwarete 'ga jane enũina, Kipi'ni, 'jau jane 'ga upe. 'Ga 'ã ojejuka pãwẽ pãwẽ jane ree. A'eramũ 'ga anure jane mepyau janeremiapofer are. Mama'e tywera apoara 'gã 'ga erekou tyweaete. Mama'e esage apoaramũ 'ga jane rerekou esage. A'eramũ ki pẽ pejejemogyau esage etee, 'ga pojeupa, 'ga pyri pejewawe'ewe futat. ^{18,19}Ymã te 'ã jane jemogy ekoetei tee rakue, ymãwarera jareypy 'eawer imũ etee rakue. A'ere jane 'awamũ “Jejuí 'ga janetywera omepy, jane mül'jau mama'e tywera apoara 'gã nui” 'e kwaawi. Ma'ja pyu sipo 'ga janetywera mepyi? Ouru pyu sipo 'ga imepyi? Naani. Prata pyu sipo 'ga imepyi? Naani. Jejuí 'ga 'ã amanũ janetywera mepyau rakue. Anure ouru, prata, mĩmera miamũ teepawamũ etee futat. A'ere Jejuí 'ga te 'ga manũ janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe janee. Sã'ã ore judeuramũ karupa'mĩ jukaa wy

reko'woga orotywera mepyawamũ ikue. Karupa'mĩ esagea etee ore ijukau 'ga upe. Karupa'mĩ teua ore narajukaa'uweri iapyawe'em Jarejuwarete 'ga upe. Nan tee futat Jejuí 'ga ojejukaukaa 'gã nupe, owy reko'wogukaa 'gã nupe janetywera mepyawamũ rakue. 'Ga etee te 'ã esageay ma'ea. A'eramũ 'ga etee futat janetywera mepyarũmũ. Epy ete te 'ã janetywera repya, karupa'mĩ repy apyraapa.

²⁰Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ywy apoe'emaue, Jejuí 'ga pyyrũi janetywera mepyawamũ rakue. 'Awamũ futat aje 'ã 'ga 'ga muri ywy pe pẽ poaawamũ rai'i. A'eramũ 'ga 'ga kwaawukaa pẽ nupe rai'i. ²¹Janeruwarete 'ga 'ã 'ga moferapa, 'ga mogou 'ga mĩina 'wyriaramũ janee. A'eramũ 'ã pẽẽ Kristu 'ga ree Jarejuwarete 'ga rerowiaa pejejemogyau. Kristu 'ga ree pejejeupe Jarejuwarete 'ga remiaporama rapesaka pejejemogyau.

²²Jejuí 'ga je'ega peenup katu katu pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ pejejoia mama'e tywera apo awi, pejejekatu'oka 'ga upe. A'eramũ pẽẽ pejeporomutaramũ Jejuí 'ga rerowiaaramũ pejejee. A'eramũ ki pẽẽ 'awamũ taetu pejeporomutaramũ pejejee. ²³Sã'ã ae kũima'eramũ ae ja'yrapya. A'eramũ 'ã u'ar ire kunumĩa ajemogyau ta'yriara 'ga ra'yramũ. A'ere 'ã anure tuwa amanũmũ etee juí. A'ere nanarũi Janeruwarete 'ga rekoí janeruwarete. Namanũi futari 'ga. 'Ga je'ega nanẽ atee'pawe'emamũ nũ. A'eramũ 'ga oje'ega pẽẽ erowiarãmũ Janeruwarete 'ga pẽ mogyau wa'yramũ oje'jawe. ²⁴Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue:

“Sã'ã 'ywoytyra.

A'eramũ 'ã ipotyra kamẽsiete te futat opỹijagamũ.

Kamẽsiete te futat 'ã ipotyra u'aa o'yw awi.

Nan tee futat aea.

Kamẽsiete te ae pawí.

²⁵A'ere Janeruwarete 'ga je'ega nateepawí futari”,
'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

Aipoa 'ga je'ega a'jea futat. Pẽ nupe Jejuí 'ga ree morogyta esage mome'uramũ 'gã aipoa 'ga je'ega futat 'gã imome'wau pẽ nupe.

Pejemu'e ki Jejuí 'ga ree

2 ¹Ga je'ega renuparamũ pẽẽ pejejekatu'oka pejejemogyau 'ga upe. A'eramũ ki pẽẽ a'eramũ pejejoia mama'e tywera apo awi. Pẽ'me kasi ne. Pejuerekoay kasi mama'e are ne. Pejakurap kasi ne. Peapo kasi mama'e tywera ne. ²Kunumiãkyra 'jawe ki pejemogy. Sã'ã kunumiãkyra 'gã oy kamy uwejuweja. Nan tee futat ki pẽẽ. Pejemu'e ki 'ga je'eg are au'jeteramũ. Oy kamy are kunumiãkyra 'gã opifuakaramũ ajemogyau. Nan tee futat pẽẽ 'ga je'ega renuw ire pejejemogyau 'ga rerowiaarareteramũ. 'Ga je'ega wesageramũ etee futat pẽ nupe. Nitywi futari mama'e tywera ipype. A'eramũ ki pẽẽ 'ga je'eg are pejejemu'eweramũ pejejemogyau. 'Ga je'eg are etee pejejemu'e re 'ga remifutara kwaapa pejejemogyau. ³Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe rakue.

“Janejararete 'ga esage”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue. Janeruwarete 'ga pẽ katu'oka rakue. A'eramũ pẽẽ “Janejararete 'ga esage” 'e kwaapa.

⁴Jarejuwarete 'ga perowiat rakue. A'eramũ ki 'awamũ taetu pẽẽ 'ga rerowiaa pejejemogyau. 'Oga apoara 'jawe Janeruwarete 'ga. Sã'ã 'oga apoara 'gã 'yw esagea etee imũ'ëa tupaa'mywareteramũ. 'Yw esagea etee nanẽ 'gã erawau inuga tupaa'mywamũ. Itaoga apoara 'gã nanẽ ita esagea etee imũ'jãu nũ. A'eramũ 'ã itaoga apoara 'ga ita amũ monou imomoa ojewi. Aipoa ita nia'wyri 'gã nupe. Nan tee futat judeuramũ ore'wyriara 'gã Jejui 'ga reroyrũmũ. A'eramũ 'gã 'ga jukaukaa jefaruu 'gã nupe ikue. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã nemiroyrũmera 'ga mogoi 'wyriaramũ wemiayuwamũ jane. “Esage 'ga. A'eramũ je 'ga mogou 'wyriarareteramũ orojemiayuwa 'gã nupe”, 'jau 'ga rakue. ⁵Itaoga apoara ita esage etee imũ'jãu wog are. A'eramũ 'ga imyina tenaw ipe te tee. Nan tee futat Janeruwarete 'ga pẽ mü'jãu wemiayuwamũ. A'eramũ ki pẽẽ pejejemogyaukaa 'ga upe 'ga remifutar imũ etee futat. Ymã judeuramũ ore mama'e rerooi mainana 'gã nupe ikue: “Emono Jarejuwarete 'ga upe jee”, 'jau ore erawau 'gã amũ nupe ikue. Mainana 'gã etee te oporowyky 'ga upe ikue. A'ere jane 'awamũ jane jemogyi mainana 'jawe 'ga upe. Kristu 'ga rerowiaaramũ jane juejue etee futat saporowyky 'ga upe. Ymã 'ã judeuramũ ore orojeymawa monou 'ga upe rakue. A'ere jane 'awamũ jane jemogyi 'ga upe oporowyky ma'eramũ. “Ga 'Agesage pãjẽ mü je mama'e apoi 'ga upe, 'ga muorypa”, 'jau pẽẽ 'ã 'awamũ. Jejui Kristu 'ga 'ã pẽẽ erowiaa pejejemogyau. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'jau pẽ nupe: “Esage 'gã porowyky jee”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe. ⁶Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are Isai 'ga upe rakue:

“Sã'ã itaoga apoara 'gã.

Itapewuu renuẽma jui.

A'eramũ 'ã 'ga aipoa ita monou imojypa iypy pe.

A'eramũ 'ã aipoa ajepeja ita koka imotyapa.

A'eramũ futat 'ã aku'jawe'em. Nan tee futat je tejemimono 'ga monoi

Sião 'jaw ipe,^a 'ga rerowiaara 'gã nupe a'eramũ futat nipo.

A'eramũ futat nipo 'ga rerowiaara 'gã aku'ipawe'emamũ futat 'ga ree”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

⁷Jejui 'ga rerowiaaramũ pẽẽ 'jau: “Ita esage 'jawe 'ga”, 'jau pẽẽ 'ga upe. A'ere nipo 'ga rerowiare'ema 'gã niporomutari 'ga ree. Ymã te 'ga amũ ka'arana kwasiari 'ga ree rakue:

“Itaoga apoara 'gã weroyrũ amũ itaa numiamũ.

Nia'wyri aipoa itaa 'gã nupe. A'ere ajepeja 'ga ruri 'gã nemiroyrũmera ita pyyka imonou 'oga ypykokaramũ”,

'jau 'ga ikwasiaa rakue.

⁸Anure Isai 'ga ikwasiaa ee nũ:

“Aipo ita are nipo kwaiwete 'gã 'ari.

^a 2.6 Siãoa Jerusarega rer irũ

Aipo ita 'gã netygukaa",
'jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

Nan tee futat nipo Jejuí 'ga rerowiare'ema 'gã jemogyi ita are u'at ma'e 'jawe. Niporenuwiwéri 'gã 'ga mome'u are. Niparuerowiaríwéri 'gã Jejuí 'ga ree. A'eramũ 'gã ojereko tywerukaa Janeruwarete 'ga upe. Nan Janeruwarete 'ga jane rerekoi Jejuí 'ga mome'u are janeporenuwiwére'emamũ. Ymã we futat 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue: "Teja'yra 'ga rerowiare'ema 'gã je areko tywet", 'jau 'ga 'ã ojeupe rakue. A'eramũ 'ga wemifutar imũ etee futat 'gã nerekou tyweaete.

⁹A'ere nanarũi Kristu 'ga rerowiaaramũ jane. Ymã we Janeruwarete 'ga jane mũ'ljãu 'gã nui, jane mogyau wemiayuwamũ. Janeruwarete 'ga futat 'ã jane 'wyríararetereramũ. Ojeupe oporowyky ma'eramũ 'ga jane mogyau. Wemiayuwamũ futat 'ga jane mogyau. Janeruwarete 'ga kwaapare'ema 'gã ypytunimũ wata ma'e 'jawe. 'Gã nui futat 'ã 'ga jane mũ'ljãu jane mogyau okwaaparamũ. A'eramũ 'ã jane jarejemogyau 'arimũ wata ma'e 'jawe mama'e apou 'ga remifutar imũ. 'Ga jane mũ'ljãu 'gã nui wemiapofera mome'waramũ. Janeruwarete 'ga esage. "Mama'e esagea etee 'ga wapo" 'e mome'waramũ 'ga jane mũ'ljãu mama'e tywera apoara 'gã nui. ¹⁰Ymã te 'ã pẽẽ na'ga remiayuwara rui rakue. A'ere 'awamũ pejemogy 'ga remiayuwamũ. Ymã te 'ã pẽẽ "Janeruwarete 'ga ajemuaẽm jane ree" 'ea nepekwaawi pejemogyau rai'i. A'ere pẽẽ 'awamũ pejemogy 'ga remiayuwamũ. A'eramũ pẽẽ "Janeruwarete 'ga ajemuaẽm jane ree" 'e are pejejeapyoramũ pejemogyau.

Janeruwarete 'ga remiayup

¹¹Pẽẽ 'ã jejekoty'aawaretea. A'eramũ je pẽ mu'akwaapa mama'e are. Napejeje'wyr ípe rui pejemogy. Tekotee 'gã 'wyr ípe te pejemogy ra'ne. 'Au 'ã jane jemogyi kwaparimũ warãu etee futat. Ywag ípe oo ma'eretea te jane. Aipoa te jane'wyraretea. A'eramũ ki pẽẽ mama'e tywera apowe'em pejemifutar imũ etee ne. Pejemifutar imũ etee mama'e apo re pẽẽ mama'e tywera peapo pejemogyau ne. ¹²A'ere ki pejemogy esage Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gã pype. "Mama'e tywera 'gã wapo", e'i futatee agawewi nipo 'gã pẽ nupe. A'etea ki pejemogy esage 'gã pype, mama'e esagea etee iapou pejemogyau 'gã pype. A'eramũ 'gã pejemogy esage resaka. A'eramũ nipo 'gã 'jau: "Na pa je ra'e. Ajemogy esage 'gã", 'jau nipo 'gã ojeupe. A'eramũ nipo 'gã anure Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee. 'Ga rowase jarejatykaaw ípe nipo 'gã 'jau: "Ene te 'ã eneresage. Ejerowiaara 'gã eremogy esage jepi", 'jau nipo pẽ nee í'me ma'efera 'gã Jarejuwarete 'ga upe.

^{13,14}Pẽẽ 'ã Jarejararete 'ga rerowiaara. A'eramũ ki pẽẽ peje'wyríara 'gã je'ega nanẽ enupa pejemogyau nũ. Aipoa Janejararete 'ga amuekõẽai. Pẽ'wyríara 'ga nipo 'gã amũ m̃yina 'wyríaríramũ pẽ nupe opoaawamũ. "Mama'e tywera apoara 'gã nupe tereje'eg jee 'jau", 'jau 'ga 'gã amũ nupe. "Mama'e esage apoara 'gã nupe nanẽ ene eje'ega nũ. 'Mama'e esagea peapo', pe'je ki mama'e esage apoara 'gã nupe jee", 'jau nipo 'ga 'ga upe. A'eramũ ki pẽẽ 'wyríari 'ga je'ega nanẽ enupa nũ. ¹⁵Jare'wyríara 'gã je'ega renupa nanẽ jane Jarejuwarete 'ga

remifutararete apou. 'Ga remifutar imũ etee janejemogy resag ire jane resakara 'gã i'me ma'e 'gã je'lega rerowiare'ema ajemogyau. A'eramũ futat nipo i'me ma'e 'gã o'meu'jawe'emamũ janee. ¹⁶Nitywi futari mama'ea pẽ nupe iapoukaara 'gã amũ. Pẽẽ tee futat mama'ea peapo pejejemifutar imũ etee futat. A'ere Janeruwarete 'ga janejararetea. A'eramũ 'ga pẽ mũljãu mama'e tywera apoara 'gã nui. A'eramũ ki pẽẽ pejejewyre'ema mama'e tywera apo upe. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat ki pẽẽ mama'e apou pejejemogyau. ¹⁷Pejjuka esage pãwẽ pãwẽ ki pejejee. Pejporomutaramũ Jejui 'ga rerowiaaramũ pejejee. Pejewyriara 'gã ki pepojeup. Jarejuwarete 'ga taetu pẽẽ ipojeupa.

¹⁸'Ga amũ upe pejporowykyau ki pejejekwara 'ga je'lega peenup. Pẽnerekwara 'gã amũ nipo opota'waramũ pẽ nee. A'eramũ pẽẽ 'gã je'lega taetu enupa etee. Pẽnerekwaramũ nipo pẽ nerekou tyweaete agawewi. A'etea pejporowykyau esage ete futat pejejemogyau 'gã nupe. ^{19,20}Pejereko tyweara 'gã je'lega pẽẽ enuwete re Janeruwarete 'ga mama'e esage apoi pẽ nupe ee. "Je rereko tywerete agawewi nipo 'gã amũ. A'etea je 'ga je'lega aenuw ete futat tekou", pel'je ki. Aipoa Janeruwarete 'ga afutat. A'eramũ ki pẽẽ pejejuagamũ jupe. Jupe pẽnuag ire Janeruwarete 'ga mama'e esage apou pẽ nupe ee. Mama'e tywera apo are pejejekwara tywera upe pẽnuagamũ Janeruwarete 'ga nuapoi mama'e esagea pẽ nupe. Pẽẽ tee futat pejejekwara tywerukaa pejekwara 'ga upe. Mama'e esage pẽẽ iaporamũ nipo 'gã pẽ nerekou tyweaete 'eramũ te Janeruwarete 'ga jejukai pẽ nee, mama'e esage apou pẽ nupe ee. ²¹Pejereko tywer ekoete upe pẽnuaga Janeruwarete 'ga ifutaa.

Jejui Kristu 'ga 'ã mama'e esage etee agawewi wapo. A'etea 'gã 'ã wereko tywerete 'ga. Janetywera mepyawamũ 'ga 'ã ojereko tywerukaa 'gã nupe. A'eramũ ki pẽẽ 'ga 'jawe futat pejejemogyau. ²²Nuapoi agawewi futat 'ga 'ã mama'e tywera. Ni'mei 'ga nanẽ nũ. ²³Okurawamũ miamũ 'ga 'gã kurape'ema. Wereko tywereteramũ miamũ 'ga ojepyke'ema 'gã nee: "Je rereko tywet pejepe. A'eramũ je pẽ nerekou tyweaete", 'jawe'em 'ga 'gã nupe. 'Uwarete 'ga ree etee 'ga jemogypygyi. "Jeruwarete 'ga te nipo 'gã wereko 'gã nemiapofer are", 'jau etee 'ga ojeupe 'Uwarete 'ga ree ojemogypygyka. A'eramũ ki pẽẽ pejejemogyau 'ga 'jawe futat. ²⁴'Ypeywar are omafu'amamũ Jejui Kristu 'ga janetywera mepyau. Na'ga tywer are rui 'gã 'ga rerekou tywet. Janetywer are te 'gã 'ga rereko tyweri. Aipoa 'ga iapou janetywer awi jane mueateeawamũ. Jane katu'okawamũ 'ga manũ janetywera mepyau. 'Ga manũ enune 'gã 'ga mopimopika. Omopig are 'ga jane katu'oka janejero'wu awi. ²⁵Ymã 'ã neperowiari Jejui 'ga rakue. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã karupa'mĩ kal'jama 'jawe. Sã'ã karupa'mĩ kal'jama. A'eramũ 'ã oka'jam ire karupa'mĩa ojewyre'ema ojetee. A'eramũ 'ã ijara 'ga awau weymawa rekaa. Wesag ire 'ã awau 'ga rewiri nũ. Nan tee futat 'ã pẽẽ nakue. Oka'jam ma'e 'jawe pejemogy. A'ere 'awamũ Jejui 'ga pẽ nekari pẽ nerawau ojeupi 'Uwarete 'ga rape rupi.

Imen ma'e

3 ^{1,2}Awamū je imen ma'eramū pē mu'akwaawi pejemogy are. Pejemenā 'gā je'ega ki peenuw ete. Amumeramū nipo pēmena Jejui 'ga rerowiare'ema. A'ere ki pejemogy esage. A'eramū nipo 'gā pejemogy esage resaka 'gā nanē Jejui 'ga rerowiaa nū. Jejui 'ga nipo pēē imome'wawe'em agawewi 'gā nupe. A'etea nipo 'gā Jarejuwarete 'ga rerowiaa pejemogy esage resag ire. ³“Tajemokaturam wā nupe 'jau kwy”, 'jau nipo pēē pejejeupe. Maran sipo Jejui 'ga rerowiaaramū kūjānamū pejekekatu'oka 'gā nupe? Taity esage munewa sipo pē katu'ok? Pejewaga munewa sipo pē katu'ok? Pejeakagawirywa sipo pē katu'ok? Naani. Pejewaga pyu pejekatu'oka sipo pē katu'ok? Naani. ⁴Pēneko esagea etee pē katu'ok pē mogyau a'jea futat. Pejemuawapira te pē katu'ok pē mogyau. Pejejee pejepota'wa nanē pē katu'ok pē mogyau nū. Aipo kūjā esage ajemogyau Jarejuwarete 'ga upe. Nateepawi futari ēē resagea 'ga upe. ⁵Ymā kūjā 'gā amū Jarejuwarete 'ga rerowiarī nanimenime rakue. “Anure nipo Janeruwarete kīā je rerooi ojepyri”, e'i 'gā ojeupe rakue. Poromū 'gā omena 'gā je'ega renuwi etee rakue. Nan 'gā jekatu'ogi Jarejuwarete 'ga upe rakue. ⁶Sā'ā Sara ēē rakue. Omena 'ga je'ega ēē enupa ete, Abraão 'ga je'ega ēē enupa ete rakue. “Je Ku'jyp”, 'jau ēē 'ga upe rakue, 'ga pojeupa rakue. A'eramū ki pēē ēē 'jawe pejejemogyweramū pejejemogyau esage. Mama'e awi nanē pejekyjawe'em nū. A'eramū nipo pejejemogyau Sara ēē ra'yra 'jawe.

Emireko ma'e

⁷Awamū je emireko ma'eramū pē mu'akwaawi pejemogy are. Pēnemireko 'gā nifuakari pē 'jawe. A'eramū ki pēē pejejemireko 'gā nerekou esage. Pejejekukau esage 'gā nee. Anure nipo Jejui 'ga pē nerooi pē mogyau ojepyri. Pēnemireko 'gā nanē 'ga rerowiaa nū. A'eramū 'ga pēnemireko 'gā nanē erawau imogyau ojepyri nakwaparimū rūi nū. A'eramū ki pēē 'gā nerekou esage etee futat. Kasi a'e pe Janeruwarete 'ga nuenuwi pēje'ega ojeupe peje'egamū ne.

Pejepyk kasi 'gā nee ne

⁸Ka'arana kwasiapawe'emauwe je pē mu'akwaawi pāwē pāwē, kūima'eferamū, kūjāmeramū 'jau. Majepei 'yweteewara 'jawe ki pejemogy. Pejepota'waramū pejejee. Jejui Kristu 'ga ree pejejemogypyka pejejemogyau. A'eramū pēē pejejemogyau pejepopytuna 'jawe. A'eramū ki pēē pejeporomutaramū pejejee. Jejui 'ga rerowiaaramū ae ojopytuna tee te 'jawe futat. A'eramū ki pejepota'waramū pejejee. Pejepopoa mama'e are. Pejerowiarai pē pejee ne. ⁹Pejepyk kasi 'gā nee ne. Pejejeupe mama'e tywera 'ga amū iaporamū kasi mama'e tywera peapo 'gā nupe ne, pejejepyke'ema 'gā nee. Mama'e esagea etee ki peapo 'gā nupe. 'Gā amū

nipo pẽ kurapa. A'ere kasi pekurap 'gã ne. Pejekeraw ire pejeporogytau esage etee 'gã nupe, pejemara'ne'emamũ 'gã nee. Mama'e tywera apoara 'gã nui pẽ mũ'ẽ re nipo Janeruwarete 'ga 'jau pẽ nupe: “Mama'e esagea taapo pẽ nupe 'jau”, 'jau 'ga pẽ nupe wemiayuwamũ pẽ mogyau. A'eramũ ki pẽẽ mama'e esagea etee iapou pejejaupe. ¹⁰Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari aipo are 'ga amũ upe rakue:

“Pejerekõẽãiweramũ ki peojet pejejuago'o awi.

Peje'eg tywet kasi pejejaupe ne.

Au'je ki pẽ'me re.

¹¹ Au'je ki mama'e tywera peapo re.

Mama'e esagea etee ki peapo.

Pejepota'waramũ etee pejejemogyau pejejuue.

¹² Janejararete 'ga ojejuka esage mama'e esage apoara 'gã nee.

Ojeupe 'gã je'egamũ 'ga mama'e esage apoara 'gã je'ega renupa.

A'ere 'ga mama'e tywera apoara 'gã nopoari”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue.

¹³ Mama'e esagea pẽẽ iapo re sipo 'gã pẽ nereko tyweri ee? Naani. Pẽ nereko tywerete ekoete te 'gã. Napẽnemiapo esage are rũi 'gã pẽ nereko tyweri. ¹⁴ A'ere ki pẽku'i etee pejejemogyau ee 'gã amũ pejerekereko tyweramũ mama'e esage apo are. Janeruwarete 'ga mama'e esagea wapo ee pẽ nupe. A'eramũ ki pejekyjawe'em pejerekereko tywera 'gã nui. Pẽpy'a'wyt kasi 'gã nee ne. ¹⁵ Pejemogypyk 'ã Kristu 'ga ree. 'Ga 'ã pejararetea. A'eramũ ki pẽẽ 'ga muorypa, 'ga je'ega renupa. 'Ga amũ nipo oporonupa ee: “Ma'eramũ pẽẽ pejejemogypyka Jejui 'ga ree?” 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'eramũ ki pẽẽ 'gã mueapyou ee. ¹⁶ Pejeporogytau esage etee 'gã nupe. 'Gã nupe imome'uramũ kasi pemue 'gã ne. A'eramũ pẽẽ mama'e esagea etee iapo re pẽẽ pejejenosoue'em pejejemiapofera renosoue'em. Pejemogy esage. A'eramũ nipo “Kristu 'ga rerowiara 'gã mama'e tywera etee wapo” pẽ nupe 'jara 'gã ojenosou u'eawer are. ¹⁷ Amumẽ Janeruwarete 'ga pẽ nereko tywerukat 'gã nupe mama'e esage etee pẽẽ iapo re. “Taesak 'gã tejerowiara 'jau kwy” 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ pẽ nereko tywera wesageramũ 'ga upe. Maranuara ajee esage 'ga upe? Pẽnemiapo tywer are 'gã pẽ nereko tywera? Pẽnemiapo esage are te ra'u nũ? Pẽnemiapo esage are 'gã pẽ nereko tywera esage 'ga upe. ¹⁸ Sã'ã Kristu 'ga. Nuapoi 'ga mama'e tywera. A'etea 'gã 'ga wereko tywet 'ga jukau. Nan tee futat 'ga rerowiare'ema 'gã pẽ nereko tyweretei. Jejui Kristu 'ga esage ma'ea. Naotywer are rũi 'ga manũi ikue. Nitywi futari mama'e tywera 'ga pype. Janetywer are te 'ga manũi janetywera mepyawamũ 'Uwarete 'ga upe ikue. Namanũ'jau'jawi 'ga. Majepei tee futat 'ga amanũmũ mama'e tywera apoaramũ jane katu'okawamũ. Amanũmũ 'ga janetywera mepyaupap. Esage ma'e 'ga amanũ itywet ma'eramũ jane ree. 'Uwarete 'ga pyri werowiaramũ jane reroowamũ te 'ga manũi. 'Ga rerowiare'ema 'gã 'ga jukau ikue. 'Ga manũ re 'ga remiayuwa 'gã amũ Jejui 'ga rerawau inuga ita

kwara pype. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesage 'ga moferawi nũ. ¹⁹Ita kwara pype 'ga ruwamũ futat 'ga 'aga uẽma 'ga wi. A'eramũ 'ga 'aga oje'ega ae'agera upe. Ae'agera rupaw ipe awau. A'ere ae'agera nũ'ẽa'uweri pe awi. A'eramũ Jejuĩ 'ga awau oje'ega jupe. “Nepeenuwi Jeruwarete 'ga je'ega rakue. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ monou mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau 'ga oje'ega jupe.

²⁰Ymã te Janeruwarete 'ga ruagamũ aeypy 'gã tywera upe rakue. Nue 'ga yaruu apo 'ga poromukuramũ 'ga wuagamũ 'gã tywera upe. A'ere 'gã nuerowiari futari 'ga. A'eramũ 'gã osowe'em futat yaruu pype. A'eramũ 'gã opapa 'y pyu rakue. Nue 'ga etee, opytuna 'gã netee awau osou jui. Ose ma'e 'gã pytuna oito etee. Oito 'gã etee osou 'y awi. A'eramũ 'gã amanũme'em 'y pe. ²¹Yara pype 'gã sea Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã pymiawama resaukaawamũ rakue. Sã'ã yara pype ose ma'e 'gã manũ'e'ema. Nan tee futat Jejuĩ Kristu 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferawi jane katu'okawamũ. Werowiamũ Jejuĩ Kristu 'ga jane katu'oka. A'eramũ jane jarejepymiãukaa 'y pe 'ga amũ upe, Jejuĩ 'ga rerowiara resaukaawamũ. Najarepiky'a awi jarepireitawamũ rũĩ jane jarejepymiãukaa 'y pe 'gã amũ nupe. Jejuĩ 'ga rerowiara resaukaawamũ te jane jepymiũkari 'y pe 'ga amũ upe. 'Y pe jarejepymi enune jareje'ega Jarejuwarete 'ga upe: “Jetywera emoit je wi. Taenup eneje'ega 'jau” 'ga upe 'e re te jarejepymiãukaa 'y pe 'gã amũ nupe. ²²Amanũ re 'ã Jejuĩ 'ga oferapa nũ, awau ojewya 'Uwarete 'ga pyri. Peu owaẽm ire 'ga reni 'Uwarete 'ga pyri, 'Uwarete 'ga jakwatawa katy. A'eramũ 'gã 'ũina 'wyriaramũ ywagipewara 'gã nupe. Ywagipewara 'gã nupe, 'gã 'wyriara 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe Jejuĩ 'ga 'ũina 'wyriaramũ. 'Ga je'ega 'gã wenup pãwẽ pãwẽ ajemogyau.

Kristu 'ga 'jawe ki pejemogy

4 ¹Kristu 'ga ako wayrũnamũ jane ree ikue. Amanũmũ nanẽ nũ ako 'ga janetywera mepyawamũ ikue. “Najerayrũweri je 'gã nee”, 'jawe'em futat 'ga rakue. A'eramũ ki pẽẽ pejemogyau 'ga 'jawe. 'Ga mome'u are nipo 'gã amũ pẽ nerekou tyweaete. A'ere ki pẽnuag pejejereko tywera upe. Wereco tywera upe uag ma'e 'gã opoit nanẽ mama'e tywera apo awi nũ. Nuapoul'jawi futari 'gã mama'e tywera. ²A'eramũ ki pẽẽ mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat, ywy pe pejemogyau. Pejemifutar imũ pẽẽ mama'e apoul'jape'ema. ³Ymã te 'ã mama'ea peapo pejemifutar imũ etee pejemogyau rakue. Neperowiari wejue Jejuĩ Kristu 'ga rakue. A'eramũ pẽẽ mama'e tywera apou pejemogyau rakue. A'eramũ pẽẽ pejemireko'em are pejekou rakue. Kũjãnamũ pẽẽ pejemene'em are pejekou. Kawĩajaiwa rykua pejemogyau. Maraka pẽẽ iapou kawĩajaiwa rykua pejemogyau rakue. Mama'e tyweretea pẽẽ iapou maira'me a'agaw are pejorypawamũ rakue. A'ere 'awamũ nepeapoul'jawi aipoa. ⁴A'eramũ 'awamũ Jejuĩ 'ga rerowiare'ema 'gã oporesagamũ etee pẽ nee, mama'e tywera pẽẽ iapoul'jawe'emamũ. A'eramũ 'gã pẽ naykau ojepyri mama'e tywera pẽẽ iapoe'emamũ. A'eramũ 'gã pẽ je'ẽwul'jaga ekoete, pẽ kurapa. ⁵A'ere nipo 'gã anure werekwawera mome'ui Jarejuwarete 'ga upe. 'Gã nerekwawera 'gã imome'u re nipo Janeruwarete 'ga 'gã mepyau ee.

Wowase ae majatykaaw ipe nipo 'ga najuejue etee jane mepyau janerekwawer are. Amanũ ma'efera 'gã 'ga imepyau. Imanũ'emamũ nanẽ 'ga jane mepyau nũ. Oje'ega renupara 'gã 'ga erawau imogyau ojepyri. Oje'ega renupare'ema 'gã 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. ⁶Ma'eramũ 'ã 'gã amũ ruri Jejui 'ga mome'wau pẽ nupe rakue. Pẽpytuna 'gã amũ 'ã amanũ rakue. Jejui Kristu 'ga rure'emauwe ywy pewaramũ 'ã jane manũi. A'eramũ pẽpytuna 'gã amũ amanũmũ rakue. A'ere 'ã 'gã amanũme'ẽwe Kristu 'ga rerowiari rakue. A'eramũ 'gã awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ warãu rũi futat.

Mama'ea ki peapo pejejopoaawamũ

⁷Niporomukui futari nipo Kristu 'ga 'ua. A'eramũ nipo 'ga remiapofera mama'ea atepawamũ. 'Ga rerowiaaramũ jane jarewau 'ga pyri. 'Ga rerowiare'ema 'gã awau mama'eukwaawa rapyaw ipe ajemogyau. Ma'eramũ 'ã je 'i pẽ nupe: Pemỹi kasi mama'e tywera apo are pejejea ne. Pejemogypyk pejejemogyau Jarejuwarete 'ga ree, je 'i pẽ nupe. Pejeje'ega monou au'jeteramũ 'ga upe mama'e are. ⁸Pejeporomutaramũ pejejuee. Pejejuee pẽporomutara esage futat Ku'jywa 'ga upe. Pejejuee peporomutaramũ pẽ pejejea'are'emamũ au'jeteramũ pejejotywer are. ⁹Pejejeupe Jejui 'ga rerowiaara 'ga amũ ruramũ pẽẽ 'ga mua pejejog ipe, pejejejukau esage 'ga ree, pejeku'iramũ 'ga ree. ¹⁰Janeruwarete 'ga 'ã mama'ea wapoukat janee. Najareju'jawe etee rũi jane 'ã mama'e apoi. Amumeramũ 'ga 'ã jane mogyau moromu'jaramũ jarejaupe, mama'e are jarejamu'jaramũ. Amumera 'gã 'ga imogyau 'wyriaramũ 'gã nupe. A'eramũ ki jane mama'e apou jarejopoaawamũ Jarejuwarete 'ga muorypawamũ etee futat. ¹¹Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ pẽẽ 'ga je'ega etee futat imome'wau a'jea futat. 'Gã nupe mama'e esage apoaramũ pẽẽ mama'e apou Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ etee futat. A'eramũ pẽ nesakara 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee, pẽneko esage are. Jejui Kristu 'ga remiayuwamũ jane jemogyi. A'eramũ jane 'jau Jarejuwarete 'ga upe: “Ene te 'ã eneresage. Ene te 'ã pãjẽrete. Neneteepawi futari 'ã e'ỹina”, 'jau jane 'ga upe. A'jea futat jane'ea.

Pẽnuag iki mama'eay upe

¹²Pẽẽ 'ã jejekoty'laawaretea. A'eramũ je pẽ mueapyou pejemogy are. 'Awamũ pẽtywerete pejejemogyau. Mama'eaya ojesaukaa pẽ nupe, pẽ nerekou tyweaete. Jejui Kristu 'ga ree pejejemogypyka pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ 'ga ree pejejemogypyg are mama'eaya pejejeupe ijesaokaramũ ki pejejemogypyka etee te pejejemogyau 'ga ree. A'eramũ pẽẽ pejepy'a'wyre'emamũ pejejemogyau ee. “Ma'eramũ je tejereko tywerukaa 'ga ree 'ũ”, 'jawe'em pẽẽ pejejeupe. ¹³Ymã 'ã Kristu 'ga jereko tywerukari pẽ nee rakue. A'eramũ pẽẽ pejeku'iramũ etee 'ga ree pejejereko tyweramũ. 'Ga ree pejejereko tywerukar ire nipo pejeku'iramũ anure 'ga ruramũ. Najuejue etee futat jane 'ga resage resaka 'ga pãjẽ reewe. A'eramũ jane

jareku'iramũ 'ga ree, 'ga ruramũ. ¹⁴Pëẽ 'ã Kristu 'ga remiayuwã. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ã pẽ nerekou. 'Ga 'Agesagea esage ete ma'ea. Poromũ pẽ nerekou. A'eramũ nipo 'gã amũ pẽ kurapa 'ga ree. 'Ga 'Agesagea pẽ nereko'e'em ire amunipo 'ã 'gã nepẽ kurawa'uweri. A'ere 'ã 'ga 'Agesagea pẽ nereko'i. A'eramũ 'gã pẽ kurapa. A'ere ki pëku'i etee pejekurawamũ. ¹⁵Mama'e tywera pëẽ iapo re 'gã pẽ nerekou tyweaete a'jea futat pënemiapofer are. 'Ga amũ pëẽ ijuka re te amunipo 'ã 'gã pẽ nereko tyweretei ee. Mama'e are pemunarũ re te amunipo 'ã 'gã pẽ nereko tyweretei ee. Mama'e tywera pëẽ iapo re te amunipo 'ã 'gã pẽ nereko tyweretei. Pejexamuawapirukare'em are. Mimer are amunipo 'ã 'gã pẽ nereko tyweretei a'jea futat. A'ere kasi peapo mama'e tywera ne. Mama'e tywera apo are 'gã pejexereko tyweramũ nipo pejexoyje'emamũ pejexemogyau. ¹⁶A'ere kasi Kristu 'ga ree 'gã pejexereko tyweramũ pejenosĩ ne. Naani. Pejerowiat Kristu 'ga remiayuwamũ pejexemogy are. "Au'jete je mogo ape Kristu 'ga remiayuwamũ", pe'je ki Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa ee.

¹⁷Owaẽm futat 'ã jarejau'i Janeruwarete 'ga jane mojo'oga upe. 'Awamũ miamũ futat 'ga werowiaaraiparamũ jane rereko tyweri'i janeremiapofera tywer are, mama'e tywera apo awi jane momoirukaawamũ. Anure taetu nipo 'ga werowiare'ema 'gã nereko tyweretei 'gã werowiare'em are, 'gã mojo'oka werowiaaramũ jane wi, 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. ¹⁸Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Sarumãu 'ga upe rakue: "Janeruwarete 'ga remiayuwã 'gã ojereko tyweruka'ri ywag ipe o enune. A'ere 'ga remiayuwe'ema 'gã anure 'gã jereko tywerukari. Nooi futari 'gã ywag ipe. A'eramũ taetu 'gã ojerekou tyweaete ojere'emamũ futat nipo", 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

¹⁹Wemifutar imũ jane jereko tywerukar ire Janeruwarete 'ga ojejukau esage jane ree. 'Gã amũ jarejereko tywerauwe kasi sapoit 'ga wi ne. A'eramũ jane jarejemogypyka 'ga ree, jareapoarera 'ga ree. U'eawer imũ etee futat 'ga mama'e apoi. A'eramũ ki jane mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat, jarejemogypyka 'ga ree.

Jeju'i 'ga rerowiaat

5 ¹'Awamũ je Jeju'i 'ga rerowiaara 'gã 'wyririamũ pẽ mu'akwaapa mama'e are. Je nanẽ 'ga rerowiaara 'gã 'wyrira nũ. Ymã te je Kristu 'ga rayrũ resagi ikue. 'Ypeywar are 'ga manũnamũ je 'ga resaka ikue. Anure nipo je Kristu 'ga ruaw esage enyfuga rupi je oi tekou 'ga pyri. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Janeruwarete 'ga pẽ mũ'ẽ, pẽ mogyau werowiaara 'gã 'wyririamũ rail'i. ²A'eramũ ki pëẽ pejexujukau esage 'ga rerowiaara 'gã nee. Sã'ã karupa'mĩ are omaenun ma'e 'gã jejuka esagea weymaw are. Nan tee futat pejexuka esage Jarejuwarete 'ga remiayuwã 'gã nee. Pejeku'iramũ pejexemogyau 'gã nee pejexuka esage are. Ojeupe pejexorowyky are pëku'ia Janeruwarete 'ga ifutaa. 'Gã nee pejexorowyky repy are etee kasi pënea'ar ine. 'Gã poawamũ te ki pejexuka esage 'gã nee. ³Pëẽ 'ã 'gã 'wyrira. A'ere kasi

pemoywyrafen pejeje'ega 'gã nupe ne. Peko esage etee 'gã pype. A'eramũ nipo 'gã ojemul'jau pẽ nee. ⁴Kristu 'ga 'ũi 'wyrriarareteramũ werowiaaramũ jane'wyrriaramũ. 'Ga 'ã jane rerekou weape namutat. A'eramũ 'ga werowiaara 'gã nee pejejuka esageramũ pẽ mepyau 'gã nereko esage are, pẽ nerawau pẽ mogyau ojepyri.

⁵Awamũ je pẽ mu'akwaawi mama'e are kunumĩmeramũ, kũjãmukuferamũ 'jau. Peenup katu katu ki iymanera 'gã je'ega. Nepekwaapawi we mama'ea. A'eramũ ki pẽẽ 'gã je'ega renupa.

'Awamũ je 'i pẽ nupe najuejue etee futat. Pejejopoa pãwẽ ete nanẽ mama'e apo are. Pejopoar iki mama'e apo are. A'ere kasi pejerowiairaip pejejopoar are ne. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Sarumãu 'ga upe ee rakue:

“Janeruwarete 'ga imara'ne ojee tee ojerowiairaip ma'e 'gã nee.

Nopuari futari 'ga 'gã mama'e apo are.

Ojee tee ijerowiaraiwe'ema 'gã etee te 'ga opoat mama'e apo are”, 'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are rakue. ⁶A'eramũ ki pẽẽ pejejerowiairaip'e'ema pejee. Peenup katu katu Jarejuwarete 'ga je'ega. Pãjẽrete'a 'ga. A'eramũ 'ga oje'ega renupara 'gã poaa. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ mogyau 'wyrriaramũ wemifutara 'ara rupi. ⁷Pejemuaẽm kasi mama'e are pejejemogyau ne. Janeruwarete 'ga pẽ nereko weape. A'eramũ pẽẽ pejepy'ata'waramũ pejejemogyau.

⁸Pejea'gu ki mama'eukwaawa 'wyrriar awi. Sã'ã 'miara ioa ijemi'uekara. Nan tee mama'eukwaawa 'wyrriara rekoi jane rewiri jane mu'akwaawukare'ema jane rekoramũ. A'eramũ Jarejuwarete 'ga je'ega renuwukare'ema jatee. ⁹A'eramũ ki pẽẽ Jejui 'ga ree te futat pejejemogypyka pejejemogyau. Perowiat kasi mama'eukwaawa 'wyrriara je'ega ne. Pẽfuakar iki jupe. Pẽnea'ar iki pejejewirera 'jawewara 'gã nee, Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee. 'Gã nanẽ 'ã ojereko tywerukaa ajemogyau nũ. 'Ga rerowiare'ema 'gã 'gã nerekou tyweaete. A'eramũ 'gã ajemogyau tyweaete pẽ 'jawe futat. Amunawa moyka 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerowiaaramũ jane rerekou tyweaete. ¹⁰A'ere nipo 'gã inãinãni'ĩ etee pẽ nereko tyweri pejemogyramũ. A'ere nipo anure nepeko tyweru'jawi. Janeruwarete 'ga esage ma'ea. Wa'yra 'ga jane erowiarãmũ 'ga jane mũ'jãu mama'e tywera apoara 'gã nui, jane mujaa Kristu 'ga ree jane mogyau. A'eramũ nipo 'ga anure jane rerawau jane mogyau ojepyri nakwaparimũ rui. Janeruwarete 'ga te 'ã pẽ mouagukaa mama'eay upe. A'eramũ 'ã pẽẽ pejepoire'ema Jejui 'ga rerowiar awi, pejejeupe mama'eay jesaukaawamũ. Janeruwarete 'ga etee futat pẽ mojemogypygukaa etee te Kristu 'ga ree. ¹¹Janeruwarete 'ga 'wyrriarareteramũ 'ũi jatee najuejue etee. Uẽme'ema futat 'wyrriaramũ 'ũi awi. A'jea futat aipo 'ea.

¹²Teje'ega je akwasiarukat Silasi 'ga upe ka'aran are. Natuwiiu rui je ikwasiarukari 'ga upe. Ka'aran kwasia'ria te je aapoukat 'ga upe. Silasi 'ga Jejui 'ga rerowiaararetea. A'eramũ 'ga akou janerewirera 'jawewaramũ. Ajemogypyk je 'ga ree tekou. A'eramũ je teje'ega kwasiarukaa ka'aran are 'ga upe tejee. “Tamojemogypyk tãmẽjẽ 'gã Kristu 'ga ree 'jau kwy”,

'jau je tejeupe. A'eramũ je ka'arana kwasiarukaa imonou pẽ nupe, Kristu 'ga ree pẽ mojemogypygygukaawamũ. Janeruwarete 'ga ojejuka esage jane ree a'jea futat. A'eramũ je a'e are ka'arana kwasiarukaa Silasi 'ga upe. A'eramũ taetu ki pẽẽ pejejemogypygyka Kristu 'ga ree.

¹³Pẽnewirera 'jawewara 'gã, Papironi pewara 'gã oje'ega omono pẽ nupe, pẽ futaa. 'Gã nanẽ Janeruwarete 'ga imũ'jãu imogyau wemiayuwamũ nũ. Jera'yra 'jawewara 'ga, Maku 'ga, nanẽ oje'ega monou pẽ nupe, pẽ futaa nũ.

¹⁴Kristu 'ga remiayuwamũ pẽẽ pejejomana pejeporomutaramũ pejejuee. Afutat je Jarejuwarete 'ga Kristu 'ga remiayuwamũ pẽ mopy'ata'waa. Kweramũ jeje'ega pẽ nupe.

2 Pedro

Pedro 'ga 'awa ka'arana kwasiaa imonou Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe najuejue etee futat. 'Gã amũ awau 'gã mu'jau tywet. A'eramũ Pedro 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe, 'gã mu'akwaapa ee. “Pejea'gu ki moromu'jat tywera 'gã nui. Perowiat kasi 'gã ne” 'Jau 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue.

1 ¹ Je Simão Pedroramũ ka'arana akwasiat imonou pẽ nupe. Jejuí Kristu 'ga Jejararetea. 'Ga upe futat je teporowykyau tekou. 'Ga remimonoferamũ futat je tekou. Ymã 'ga je monoi kwe pe omome'waramũ ikue. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou Jejuí Kristu 'ga rerowiaaramũ pẽ nupe. Ore 'Jawe futat perowiat 'ga. Jejuí Kristu 'ga jane katu'okararetea. 'Ga futat 'ã Maireteetea, 'Uwa 'ga 'Jawe. 'Ga futat mama'e tywera apowe'em. Mama'e esage etee futat 'ga iapou akou. 'Agamũ 'ã ojerowiarukaa janee. ²Jarejuwarete 'ga pekwaap. Jarejararete 'ga, Jejuí 'ga nanẽ 'ã pẽẽ ikwaapa nũ. A'eramũ je 'gã pẽ mopy'ata'waa taetu ifutaa. Pẽ nee 'gã jejuka esagea nanẽ je ifutaa nũ.

Wemiayuwamũ 'ga jane pyyrüawet

³Okwaaparamũ janee Kristu 'ga opãjẽ mua, wemifutar imũ mama'ea jane iapoawamũ. 'Ga 'ã jane mũ'jãu 'gã nui jane mogyau okwaaparamũ. “Tamũ'ẽ 'gã 'gã nui 'Jau, tejepyri mama'e esage apoawamũ 'Jau”, 'Jau 'ga ojeupe rakue. “Anure 'gã tamut 'au tejepyri 'Jau”, 'Jau 'ga ojeupe rakue. ⁴Opãjẽ mũ futat Kristu 'ga mama'e esage apou janee, oje'Jawe jane mogyau. U'eawer imũ etee futat 'ga iapou janee. “Je rerowiat pejepe pejemogyau. A'eramũ je pẽ mogyau tejemiayuwamũ, pẽ katu'oka tejeupe, pẽ nupe te'eawer imũ etee futat. A'eramũ nipo je pẽ mogyau teje'Jawe etee futat, mama'e esage etee futat iapoukaa pẽ nupe”, 'Jau 'ga janee. A'eramũ 'ga u'eawer imũ etee futat jane mogyau oje'Jawe futat. 'Ga rerowiare'ema 'gã te nipo ajee wea omÿi mama'e tywera apo are etee futat. A'eramũ nipo 'gã mama'e tywera etee futat iapou ajemogyau. A'ere pẽẽ na'gã 'Jawe rũi. Kristu 'ga opãjẽ omono pẽ nupe oje'Jawe pẽ mogyawamũ, mama'e esagea pẽ nupe iapoukaawamũ.

⁵Mama'e esagea Kristu 'ga wapo pẽ nupe ikue. A'eramũ ki pejemogyppyka 'ga ree pejemogyau. A'eramũ ki pẽẽ pejemogyau esage 'ga upe nũ. Mama'e esage etee iapou pejemogyau. Jarejuwarete 'ga remifutar are te

pejejemu'jau pejejemogyau. ⁶Mama'e tywera apo are pejejea'aramũ ki pẽẽ kamẽsiete pejejemu'akwaapa mama'e tywera apoe'em are. Pejejemouaga mama'eay upe. Kristu 'ga je'eg imũ etee futat pẽẽ mama'e apou pejejemogyau. ⁷Pejepota'wa esageramũ pejejuee, pejeporomutaramũ pejejuee. ⁸Nanuara pẽẽ iapo pejemogya tepẽ nesowo'gõk pẽ mogyau kamẽsiete pejejeapyoramũ 'ga remifutar are. Jejui Kristu 'ga 'jawerimũ pejejemogy re, pẽẽ 'ga kwaapa katu katu pejejemogyau. ⁹Nanuara apoare'ema 'gã ajemogy eae'ema 'gã 'jawe futat. Naeapyoi 'gã ojeupe Kristu 'ga remiapofer are. Aipo 'ga Kristu 'ga otywera ojewi imoiawer are wea'aru'jawe'emamũ.

¹⁰Ma'eramũ 'ã je 'i pẽ nupe: “jerewirera 'jawewaramũ ki pẽnea'at pejejeupe Jarejuwarete 'ga remiapofer are”, je 'i pẽ nupe. Jerenyra 'jawewaramũ nanẽ pẽẽ pejejea'aramũ ee nũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga jane mũ'ei 'gã nui ojeupe rakue. A'eramũ ki jane jarejemogyau esage 'ga je'eg imũ etee futat mama'e apou. Jaremũ'ẽawer are jarejeapyo re jarepoire'ema futat 'ga rerowiar awi. ¹¹A'eramũ nipo anure Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga, ojewi jane poire'emamũ jane rerawau jane mogyau ojeypyri ywag ipe nakwaparimũ warãu rui. Anure nipo jane katu'okarera 'ga 'ũina 'wyriararetereteramũ janee. A'eramũ 'ga jane rerawau jane mogyau ojeypyri ywag ipe.

¹²Ymã we futat 'ã pẽẽ Jejui 'ga mome'u renupa rakue. A'eramũ 'ã pẽẽ enupa ppy we pejejemogypyka 'ga ree pejejemogyau rakue. A'etea je amuea'at pẽẽ ee nũ. ¹³“Temanũme'ẽwe tamuea'at 'gã Kristu 'ga porogytafer are 'jau nũ”, 'jau je tejeupe. A'eramũ je pẽ muea'aa ee tekou. ¹⁴Anurenure'i nipo je manũ. Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga, je mueapyou je manũ are ai'i. A'eramũ je “Anurenure'i nipo je manũ re'ã”, 'jau tekou. ¹⁵A'eramũ je, temanũme'ẽwe, pẽ muea'aa 'ga je'eg are tekou. A'eramũ nipo pẽẽ je manũ re pejejea'aramũ pejejemogyau 'ga je'eg are.

Orojemiesagera mome'uawet

¹⁶Natekotee 'gã 'me are rui ako ore pẽ mu'ei ai'i. Jejui Kristu 'ga rur are te ako ore pẽ mu'ei ai'i. “Anure nipo Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga ruri ojewya nũ”, 'jau ako ore pẽ nupe, pẽ mul'jau 'ga ree ai'i. “'Ua nipo 'ga opãjẽ resaukaa janee”, 'jau ore pẽ nupe, pẽ mueapyou 'ga rur are. Namorogyta teea rui ore oromome'u pẽ nupe. Aruesak te ako ore orojeau 'ga resagea ikue. A'eramũ ore ikwaapa. ^{17,18}Ymã ore oi wyty'rarimũ Kristu 'ga rupi ikue. Peu ore rekoramũ 'ga Ruwarete 'ga 'ga muesagamuteeu 'ga raity muenyufugaiwayau 'ga ree. 'Ga reakwara nanẽ wenyfugamũ nũ. Ywag awi Janeruwarete 'ga oje'ega mua 'ga upe ikue. “Koromũ jera'yarete 'ga. 'Ga ete je muekõẽajay ojee”, 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywag awi 'ga upe ore ikue. Oje'wyr awi 'ga oje'ega mua ore ikue.

¹⁹A'eramũ jane Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã je'ega rerowiaa jarejemogyau, Jejui Kristu 'ga ree 'gã ka'arana kwasiari rakue. A'eramũ ki pẽẽ nanẽ pejejujukau 'gã nemikwasiarer are. Sã'ã ae tata monyga ypytunimũ mama'e resakawamũ. A'ere 'ã ae tata mowepa kwara por ire. Nan Jejui 'ga rure'emauwe jane Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarera

mogytau etee. A'eramũ jane 'ga remifutara kwaapa. Kristu 'ga rura jaytataua ku'ema reruara 'jawe. Sã'ã ku'emamũ ae mama'e resak katu katu. Nan tee futat Jejui 'ga 'ur ire jane mueapyo katu katui 'Uwarete 'ga ree.

^{20,21} Naojettee rũi Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã ka'arana kwasiari rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea te 'ga je'ega omome'u 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã ikwasiaa ka'aran are. A'eramũ jane nanẽ jarejeapyoe'emamũ jarejettee 'ga je'eg are. 'Ga 'Agesagea etee jane mueapyo 'ga je'eg are.

Moromu'jar a'wyre'em

2 ¹ Ymã te 'ã 'gã amũ oi janyppy 'gã mu'jau tywet rakue. “Jarejuwarete 'ga je'eg are je pẽ mu'ei”, 'jau futatee 'gã 'gã nupe rakue. A'ere o'meramũ te 'gã 'i rakue. Nan tee futat nipo 'gã amũ nuri pẽ mu'jau tywet. Oporogytau ekoete pẽ nupe pẽ mu'jau 'ua. “Simorytee 'gã 'jau”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. Jejui 'ga rerowiar awi pẽ momoirukaawamũ te nipo 'gã nuri pẽ mu'jau tywet. Aiporamũ Jarekatu'okara 'ga rerowiar awi opoit ma'efera 'gã. Wea'aru'jawe'emamũ futat Kristu 'ga otywera mepyawamũ 'ga manũawer are. Opoia 'ga rerowiar awi. 'Gã tywera mepyawamũ agawewi Jejui 'ga amanũmũ rakue. A'tea 'gã ojemote'at Jarejararete 'ga upe. Opoia 'gã 'ga rerowiar awi. A'eramũ nipo anure 'gã te futat ojemonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe. ² A'eramũ nipo 'gã amũ ojemu'jau 'gã nee kwaiwete. A'eramũ nipo 'gã nesakara 'gã 'jau: “Nia'wyri Jejui 'ga rerowiaara 'gã na'e. Mama'e tywera etee te 'ã 'gã wapo ajemogyau”, 'jau nipo 'gã. A'eramũ nipo 'gã 'jau: “Jejui 'ga nanẽ nipo nia'wyri futari”, 'jau nipo 'gã nesakara 'gã, mama'e tywera 'gã iapo resag ire. ³ Mama'e tywer are moromu'jara 'gã nanẽ nipo 'jau ojeupe: “Mama'e are je 'gã mu'ei. A'eramũ nipo 'gã je mepyau ka'aranũu pyu”, 'jau nipo 'gã ojeupe. A'eramũ 'gã ajamu'jau wea'ar are etee. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã kwaawi. Ymã we futat 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Mama'e tywer are moromu'jara 'gã nipo je areko tywerete, 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau 'ga rakue. Anure nipo Janeruwarete 'ga aipo 'gã nerekou tyweaete u'eawer imũ etee futat. A'eramũ 'ga 'awamũ 'gã nemiapo tywera resaka 'ũina.

⁴ Ymã nanẽ 'ã ywagipewara 'gã amũ nuenuwi etee Janeruwarete 'ga je'ega rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'gã mũ'jãu ywag awi rakue, 'gã monou 'ã 'gã mogyau ppytunainaiwa pype. Peu futat 'gã ajemogyau 'awamũ miamũ futat Jejui 'ga wowase ae majatykaawa 'ara upe iwaẽma rapesaka. Aipoa 'ara rupi tãmẽjẽ nipo Jejui 'ga 'gã nesaka nũ. A'eramũ futat nipo 'ga 'gã monou 'gã napyaw ipe.

⁵ Pẽnea'ar iki Nue 'ga rekwawer are: Ymã Nue 'ga rekoramũ 'ã Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã momapa 'y pyu rakue. Nue 'ga 'ã 'jau agawewi 'gã nupe rakue numiamũ: “Au'je mama'e tywera apo re. Pejemogy esage Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau agawewi 'ga 'ã 'gã nupe rakue numiamũ. A'ere 'ã 'gã nuenuwi 'ga je'ega rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga Nue 'ga etee ia'gwau 'y awi 'ga pytuna 'gã neewe rakue. A'eramũ 'ga yaruu apoukaa 'gã nupe 'y awi 'gã a'gwawamũ rakue. A'eramũ 'ã sete 'gã etee awau osou 'y awi Nue 'ga retee rakue. Aipo 'gã etee futat amanũme'em 'y pyu rakue.

⁶Pënea'ar iki nanë Sodoma pewarera 'gã nee, Gomora pewarera 'gã nee nanë nũ. Mama'e tywera etee 'ã aipoa amunaw ipewara 'gã iapou 'upa rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga aipoa amunawa mateepapa, ipypewara 'gã neewe futat. Tata pyu 'ã Janeruwarete 'ga 'gã momapa rakue. A'eramũ 'ã 'ga Lo 'ga etee 'ga muẽma pe awi rakue. Mïmera 'ã mama'e tywera apoarera 'gã nereko tyweawera wesaukat janee. A'eramũ nipo 'ga mama'e tywera apoarera 'gã monou 'gã mogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ea nanë jane ikwaapa nũ. ⁷Lo 'ga 'ga 'ã imuẽmukaa Sodoma 'jaw awi tata monowe'ẽwe futat rakue. Namama'e tywera apoara rui Lo 'ga. A'eramũ 'gã nemiapo tywera 'ga mogekogekou etee 'ga mu'arasirasiga rakue. ⁸Lo 'ga 'ã esage ma'ea rakue. A'ere 'ga mama'e tywera apoara 'gã pype 'ga rekoi rakue. 'Gã nemiapo tywera resaga 'ga mu'arasiga ete 'ga mogou 'gã nee rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga muẽmukaa 'gã nui, 'gã momape'emawe rakue. ⁹Ma'eramũ 'ã jane 'i jarejaupe: "A'jea futat. Janeruwarete 'ga jejuka esagei mama'e esage apoaramũ jane ree, jane a'gwau mama'e tywer awi", 'jau 'ã jane jarejaupe. Mama'e tywera apoara 'gã 'ga wereko tywerete, wowase ae majatykaawa 'ara upe iwaẽme'emauwe miamũ futat. ¹⁰Wemifutar imũ mama'e tywera apoara 'gã, oje'ega renupare'ema 'gã. Mïmera 'gã taetu nipo 'ga erekou tyweaete.

Mama'e ekoete are moromu'jara 'gã nojenosĩ mama'e tywera apo awi. Ojerowiaraipe etee wemiapo tywer are. Nokyjei 'gã ywagipewara 'gã kuraw awi. Akurap futat 'gã ywagipewara 'gã. ¹¹Ywagipewara 'gã te ipãjẽ moromu'jar a'wyre'ema 'gã pãjẽ apyraapa. A'etea 'gã nakurawi 'gã Jarejuwarete 'ga upe. ¹²A'ere 'agera moromu'jar a'wyre'ema 'gã ni'akwaawi ajemogyau. Sã'ã 'miara 'ã naea'ari mama'e are. Opajai ekoeteramũ etee. A'eramũ 'ã awau ojejukaukaa ae upe. Nan tee futat moromu'jar a'wyre'ema 'gã. Naeapyoi mama'e are. Wemikwaawe'ema mama'ea 'gã ikurapa etee. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã momapa. A'eramũ nipo 'gã awawe'em futat Jarejuwarete 'ga pyri amanũ re. Awau muku 'ga wi. ¹³Moromu'jar a'wyre'ema 'gã nipo wemimu'e 'gã nerekou tyweaete. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã mepyyau 'gã nemiapofer are. Ko'aramuku te 'ã 'gã mama'e tywera apoi ajemogyau ajueape ojenosõe'em. Wemiapo tywera renosõe'em. Aipo 'gã nipo ajatykau pẽ nee ojemi'waa numiamũ. "Ore 'ã Jejui 'ga rerowiaaramũ pẽ 'jawe", 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe. A'ere 'gã mama'e tywera etee iapoi pẽjatykaawa pype. Ojenosõe'em futat 'gã mama'e tywera apou ajuowase. Amumera 'gã nanë weawryyamũ ajemogyau nũ. Ojemote'at ae nanuaramũ ajemogyau ojopype. ¹⁴Kũjã resakaip'e'ema. Kũjã eẽ mũ resakawe owy'laa tãmẽjẽ eẽ ree. "Tako eẽ ree 'jau kwy", 'jau 'gã ojeupe. Wojere'emamũ 'gã mama'e tywera apo awi. I'akwaawe'ema 'gã 'gã imoryteeu. A'eramũ 'gã ojemotywea Jarejuwarete 'ga upe. Oka'aranũũ kwai are etee 'gã wea'aramũ ajemogyau. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. ¹⁵Jarejuwarete 'ga rape awi opia ma'e 'gã poromũ. A'eramũ futat 'gã oka'jama. Nuesagu'jawi futari 'gã 'ga rapea. Parãu 'ga ree 'gã jemu'ei. Ymã 'ã Parãu 'ga, Peo 'ga ra'yra 'ga, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ rakue numiamũ. A'ere 'ã 'ga noporomu'earũ rakue.

'Ga amũ wejue e'li 'ga upe: “Tamono ka'aranũũa enee 'jau. A'eramũ ene ewau Israeu juapyrera 'gã mu'jau mama'e tywera apo are 'jau”, 'jau 'gã 'ga upe rakue. ¹⁶A'eramũ 'ga awau. A'eramũ 'ga waw ipe Janeruwarete 'ga 'ga reymawa moje'egukaa 'ga upe rakue. Ae 'jawe futat 'ga reymawa oje'ega, kawaru'ia oje'ega 'ga upe. Oje'egayau 'ga upe: “Ma'eramũ te ereapo mama'e tywera?” 'jau 'ga reymawa 'ga upe. A'eramũ futat Parãu 'ga opoia wemiaporamer awi.

¹⁷'Y ky'a 'jawe moromu'jar a'wyre'ema 'gã jemogyi. Sã'ã ae 'y resakawe jane 'ea jarejeupe: “Ay'lu pa je kwy” 'jau 'ã ae ojeupe. A'ere 'ã ae natykura'uweri 'y ky'aa. Nan tee moromu'jar a'wyre'ema 'gã. Naa'jea rui futat 'gã je'ega. Amana rowoky'a 'jawe nanẽ 'gã je'ega nũ. Sã'ã ae amana rowoky'a tee resakawe jane 'ea jarejeupe: “Okyt nipo kwe amana”, 'jau jane 'ã. A'ere 'ã ywytuu ruri etee ipyau imonou kwe katy. A'eramũ 'ã amana okwapa etee okyre'ema. Nan tee futat ae. Moromu'jar a'wyre'ema 'gã nesakawe ae 'i: “Mama'e a'je are jane mu'jawamũ nipo 'gã nuri”, 'jau nipo jane jarejaupe. A'ere naani. O'meramũ te 'gã 'i. A'e 'gã nipo Janeruwarete 'ga omono muku ojewi, ypytunaiwa pype 'gã mogyau. Nakwaparimũ warãu rui futat 'gã oi ajemogyau. ¹⁸Ojerowiaripa 'gã ojee etee futat. I'akwaawe'ema 'jawe nipo 'gã 'jau 'gã nupe: “Pe'je pejejua pejejemu'jau ore ree. Esage futat jarejamuesage pãwẽ gatu etea”, 'jau futatee nipo 'ga mama'e tywer awi opoir yau ma'e 'gã nupe. A'ere 'gã 'gã moryteei etee ojee. Wemifutat tywer are etee 'gã 'gã mu'ei. ¹⁹“Nitywi futari nepeapoi nanuara 'jara 'gã amũ”, 'jau futatee 'gã 'gã nupe. “A'eramũ pẽẽ mama'e apou pejejemifutar imũ etee futat”, 'jau nipo 'gã 'gã nupe. 'Gã tywera 'gã nerekou. Aipo 'gã mu'jaukaa. Nopoir'a'uweri 'gã mama'e tywera apo awi. Mama'e tywera apoa etee 'gã nemiapoa. Mama'e tywera siapou'jau'jap 'eramũ janeremiapo tywera reko'i janejara 'jawe janee. A'eramũ jane a'eramũ taetu iapou'jau'japa jareojere'emamũ. Nan tee futat 'gã. ²⁰Amumera 'gã nipo Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga rerowiaa ajemogyau numiamũ. Aipo 'gã nipo 'ga okatu'ok futat 'gã tywer awi numiamũ. A'ere nipo 'gã jewyri tee otywera upe nũ. Otywera upe ojewyt ma'e 'gã ojemote'at futat Jarejuwarete 'ga upe. Jejui 'ga rerowiare'emawe futat 'ã 'gã nia'wyri Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerowiar awi opoir ire taetu 'gã wa'wyre'emamũ futat 'ga rerowiare'emarete 'gã apyraapa. ²¹Jarejuwarete 'ga ralyra 'ga 'gã erowiaa futat numiamũ. A'ere 'gã poiri ete 'ga rerowiar awi. Jejui 'ga rerowiar enune 'gã wa'wyre'emamũ Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramũ 'gã 'ga rerowiar awi opoir ire taetu wa'wyre'emareteramũ 'ga rerowiare'ema 'gã apyraapa 'ga upe. Ma'eramũ gatu nipo 'ã 'gã 'ga rerowiari rakue? ²²A'eramũ jane mama'e tywera apo upe ojewyt ma'e 'gã nesag ire 'jau jarejaupe: “A'jea futat aipo jane'ea. Sã'ã kasurua. Opy'apoy re ijewyra opy'apoy upe i'ua. Nan tee otywera upe ojewyt ma'e 'gã. Tajaurana nanẽ 'ã amuug ire ojewya awau tujururu upe ojerejerepa ipype nũ. Nan tee futat mama'e tywera apo upe ojewyt ma'e 'gã”, 'jau jane 'gã nesag ire.

Jejuí 'ga ruawam

3 ^{1,2}Ka'arana ako je akwasiat imonou pẽ nupe aĩ'i. A'eramũ je 'awamũ je ka'arana kwasiaru'japa pẽ nupe nũ. Pẽẽ 'ã jejekoty'aawaretea. A'eramũ je 'jau tejeupe: "Ka'arana pa je akwasiaru'jap imonou 'gã nupe nũ kwy", 'jau je tejeupe. "Tamuea'at 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarer are 'jau kwy", 'jau je tejeupe. Janejararete 'ga, jane katu'okara 'ga futat 'ã ore mu'jau wemifutar are ikue. A'eramũ ako ore 'ga remimonoferamũ imome'wau ako pẽ nupe ikue. Aipo are nanẽ je pẽ muea'aa nũ. ³Pẽnea'ar iki je'leawer are. "Anure nipo Jejuí 'ga rure'emauwe 'ga rerowiare'ema 'gã nuri pẽ nerekoemãu pẽ jaita ete Jejuí 'ga pẽẽ erowiamũ. Wemifutar imũ te nipo aipo 'gã mama'e tywera apoi", 'jau je pẽ nupe. ⁴"Anure je ruri nũ", e'i Jejuí 'ga oree ikue, 'jau pẽẽ pejejemogyau. A'eramũ nipo 'gã aipo pẽẽ 'eramũ "Manamũ ajee 'ga ruri", 'jau nipo 'gã pẽ nerekoemãu etee pẽ jaita. "Ymã te 'ã 'ga aipo 'ga 'i rakue a'i kũi. A'etea 'ga 'ã 'ure'emawe. 'Ga je'ega renuparera 'gã 'ã opapapa rakue. A'etea 'ga 'ã 'ure'emawe", 'jau nipo 'gã pẽ nupe pẽ jaita etee. "Ywya jeapo ppyrauwe futat 'ã mama'ea nan etee futat rakue. Te marana'ape mama'e jesowo'gõgi nũ", 'jau nipo 'gã pẽ jaita etee. "Aipo 'jau amunipo 'ã 'ga ruri ymã we mama'e mojoy'raupap rakue", 'jau ete nipo 'gã pẽ jaita etee. ⁵A'ere nipo aipo 'jara 'gã o'meramũ te 'gã 'i. Naea'ari 'gã Janeruwarete 'ga remiapofera mama'e are. Ymã Janeruwarete 'ga ywy apoi oje'eg imũ etee futat rakue. Ywaga nanẽ 'ga iapou oje'eg imũ etee futat nũ. Nuapoi 'ga mama'ea opou rakue. Najane 'jawe rui 'ga. Oje'eg etee te 'ga jupe. 'Y upe 'ga 'jau: "Ejepe'a ywy awi", 'jau 'ga 'y upe. A'eramũ futat ywy ojesaukaa 'ya ojepe'au juí. ⁶Anure 'ga 'y pyu wemiapofer ymanera momapa rakue. ⁷Oje'eg imũ te 'ã 'ga ywy apou rakue. Ywaga reewe 'ga 'ã iapoi rakue. Oje'eg imũ etee futat 'ga 'auwara 'gã mogyau nũ. A'eramũ nipo 'ga a'jetete pa "gã naje rerowiari ra'e pa", 'jau 'gã momapa tata pyu nũ. A'ere 'ga ae majatykai ra'ne nipo wowase. A'eramũ nipo 'ga werowiare'ema 'gã mũ'jãu imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa 'ara rupi 'ã 'ga ywy a'wyre'ema mateepapa tata pyu ywag a'wyre'ema reewe.

⁸Najane 'jawe rui Janeruwarete 'ga. Jane upe te 'ã 'arakwawa ipytunũ ma'e 'jawe rëwëjëmĩ. Kwara 'ara we 'ã opytunamũ rëwëjëmĩ janee nũ. A'ere Janeruwarete 'ga upe nanarui. Aju'jaju'jawe etee 'ara 'ga upe. Miu anu majepei 'ara 'jawe ete 'ga upe. Majepei 'ara nanẽ miu anu 'jawe ete 'ga upe nũ. Majepei 'yweteewara 'jawe mĩmera mama'ea 'ga upe. ⁹A'eramũ 'gã "Ma'eramũ sipo 'ga poromukuramũ? Ma'eramũ sipo 'ga 'ure'ema? Nuri futari nipo 'ga nũ'ũ", 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'ere 'ga ruri futari. U'eawer imũ etee futat 'ga ruri. Ajemuaëm wejue 'ga werowiare'ema 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã werowiaara rapesaka 'ũina. Kwaiwete wejue 'ga rerowiare'ema 'gã jemogyi. A'eramũ 'ga a'eramũ oporomukuramũ. Nafutari 'ga jane mũ oa muku ojewi numiamũ. A'eramũ 'ã 'ga wa'yra 'ga murukara'ne'ema.

¹⁰Ua Janejararete 'ga ruri muna'ywa 'jawe. Sã'ã ae muna'ywa rura kwaawe'ema. Nan tee futat jane 'ga rura nikwaawi. Muna'ywa rura 'jawe futat

nipo Kristu 'ga ruri janee. Nikwaawi jane 'ga ruawa. 'Ga ruramũ nipo ywag aunuga. Ipojoy te nipo iunuga. Mama'ea nipo opapa. Iunuga renupawe nipo 'ga rerowiare'ema 'gã opiryjamũ ajemogyau. Ipojoy te nipo ywag aunuga. Kwat, jay, jaytata. Mĩmera ukaitapap. Ywya nanẽ opypira reewe ukaitapap Kristu 'ga ruramũ. ¹¹“Anure nipo mama'e tywera kaipawi” 'ea pẽẽ 'ã ikwaapa. A'eramũ ki pẽẽ 'ga rerowiamũ pejemogyau esage 'ga upe, mama'e apou 'ga je'eg imũ etee futat. ¹²Anure nipo Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga murukari futari. A'eramũ pẽẽ pejemogyau esage 'ga upe 'ga rura rapesaka. 'Ga mome'wau pe'je pejewau 'ga rerowiarukaa 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. Jejui 'ga ruawa rupi Janeruwarete 'ga jane majatykai wowase Jejui 'ga rerowiaaramũ jane mopojo'oka 'ga rerowiare'ema 'gã nui. A'eramũ futat 'ga mama'e tesirũmera rapyau. Kwat, jay, jaytata. Mĩmera 'ga wapypap. ¹³Ymã we futat 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Mama'e tywera rapy re je ywy yau apou ywag yau reewe nũ. Aipoa jeremiapo yau pype nitywi futari mama'e tywera. Mama'e tywera apoara 'gã nanẽ otywe'emamũ futat nũ”, 'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa inuga janee rakue. A'eramũ jane 'ga remiaporama rapesaka jarejemogyau.

¹⁴Pẽẽ 'ã jejekoty'aawaretea futat. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: “'Ga ruawa rapesakaramũ pẽẽ pejemogyau esage Jarejuwarete 'ga upe. Mama'e tywera kasi peapo ne. 'Ga je'eg imũ etee ki mama'ea peapo pejemogyau 'ga upe, 'ga rapesakaramũ. A'eramũ pẽẽ pejesageramũ pejemogyau 'ga upe, 'ga rowase peje'amaw ipe”, 'jau je pẽ nupe. ¹⁵Pejeku'iramũ nanẽ ki pejemogyau Jarejuwarete 'ga poromuku are. A'eramũ 'ga nanẽ ajemogekowe'em 'ũina nũ. “Jeporomukuramũ nipo 'gã jemogypygeteetei je ree re'ã”, 'jau 'ga ojeupe. Janerewirera 'ga, Paulo 'ga 'ã nanẽ ka'arana kwasiaa ee nũ, imonou pẽ nupe rail'i. Paulo 'ga 'ã janejekoty'aawaretea. Janeporomutat jane 'ga ree. 'Ga nanẽ Janeruwarete 'ga amu'akwaap wemiaporam are. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa ee pẽ nupe. ¹⁶Kwe pewara 'gã nupe ikwasiaa Paulo 'ga 'gã mueapyou katu Kristu 'ga rur are. A'ere 'ga namueapyo katui 'gã ajepeja wemikwasiarer are. Mama'eay are nanẽ 'ga ka'arana kwasiari nũ. Aipo 'ga remikwasiarer are jane jarejeapyoa'ne'emamũ. A'eramũ 'ikwaawe'ema 'gã amũ ajamu'jau tywet Paulo 'ga remikwasiarer are. Jejui 'ga rerowiaa'ri 'gã nanẽ ajamu'jau tywet ee. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarer are nanẽ 'gã ajamu'jau tywet nũ. A'eramũ 'gã ojereko tywerukaa 'ga upe, ojemonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga upe.

¹⁷A'eramũ ki pẽẽ pejejea'gwau Jarejuwarete 'ga je'eg are moromu'jat tywera 'gã nui. Perowiat kasi 'gã je'ega ne. Kasi a'e pe pepoit Kristu 'ga rerowiar awi ne. ¹⁸Jejui Kristu 'ga ree taetu pejemogypyka pejemogyau. 'Ga je'eg imũ taetu pejemogyau esage. A'eramũ nipo pẽẽ Jarejararete 'ga kwaapa katu katu. A'eramũ taetu jane katu'okarera 'ga opota'waramũ pẽ nee. A'eramũ ki jane 'ga muorypa jarejemogyau. 'Awauwe futat, anure miamũ futat jane 'ga muorypa jarejemogyau, jarejere'emamũ. Nan iki sajemogy, a'e je pẽ nupe.

Kweramũ etee jeje'ega pẽ nupe.

1 Juã

Ymã we 'gã 'i “Juã 'ga 'awa ka'arana kwasiari” 'gã 'i rakue. Nokwasiari agawewi 'ga wera 'awa ka'aran are. A'etea 'gã e'i “Juã 'ga remikwasiarera futat”, e'i 'gã jupe. Juã 'ga Jejui 'ga remimu'efera.

“Pëporomutat ki pejejee”, e'i 'ga ikwasiaa imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue.

Janeruwarete 'ga kwaawukaat

1 ¹Ka'arana je akwasiat imonou pë nupe. Jarejeupe Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga ree je ikwasiari. Kristu 'ga ree je ikwasiari. Oje'ega rerowiaaramũ 'ga jane mogyi ojepeyri nakwaparimũ rüi. Okoeteete ma'ea Kristu 'ga. Ymã te 'ã 'ga rekoï, ywy apoe'emaue Kristu 'ga rekoï rakue. A'ere ore 'awa ywy pe 'ga rekoramũ ore 'ga resagi orojeau ikue. Orowyka 'ga pir are ikue. 'Ga je'ega ore enupa ikue. Aipoa ore oromome'u pë nupe. ²Ymã we te 'ã 'ga rekoï rakue. 'Awamũ aje 'ã 'ga ruri 'awa ywy pe ojesaukaa oree ikue. A'ea ore oromome'u pë nupe. Ymã we futat te 'ã 'ga rekoï Jarejuwarete 'ga pyri aetywe'emaue rakue. A'ere 'ga 'awamũ 'ga jesaukari oree ikue. ³A'e resakawera ore oromome'u pë nupe. Orojemienuwera nanë ore imome'wau pë nupe nũ. 'Ga rerowiarukaawamũ ore imome'wau pë nupe. A'eramũ pëë pejejemujaa Jarejuwarete 'ga ree ore pyri, 'ga ra'yrarete 'ga Jejui Kristu 'ga ree 'jau. A'eramũ jane jarejemogyau 'ga ree etee futat jarejea mÿina. ⁴A'eramũ je 'agamũ ikwasiaa ka'aran are jarejemuorypawamũ.

'Ara renyfuga 'jawewat

⁵Jejui 'ga je'ega ore enupa ikue. Ma'eramũ 'ã ore orojeupe 'ga 'eawera mome'ui pë nupe. Aipo 'jau 'ga imome'wau oree ikue. “Janeruwarete 'ga esagesage. Nitywi futari 'ga mama'e tywera pyu. 'Ara renyfuga 'jawe te 'ga. Nitywi futari ppytuna 'ga pyri”, 'jau 'ga imome'wau oree ikue. ⁶'Gã amũ te nipo “Je Jarejuwarete 'ga remiayuwa”, 'jau futatee. A'ere nipo aipo 'jara 'gã nekoï ppytunimũ wata ma'e 'jawe. 'Gã nuetygi mama'e tywera apoa. A'e 'gã o'meramũ te 'gã 'i. Na'ga remiayuwa rüi aipo 'gã. Nuenuwi 'gã mama'e a'jea. Nuapoi 'gã Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'ea. ⁷Ku'jywa 'ga 'ara renyfuga 'jawe futat. Nuapoi 'ga

mama'e tywera. Mama'e esagea etee te 'ga wapo. 'Ga 'ljawe jarejemogy re jarejekoty'aa esage ete jarejuee. Oje'ljawe jane jemogy re 'ga wa'lyra 'ga, Jejui Kristu 'ga ry pyu jane pireita akou, janetywera moia akou jane wi.

⁸“Je najetywi tetywera pyu” 'jaramũ jane jare'meramũ Jarejuwarete 'ga upe. Jarejemoryteeu jane tee futat. Aipo 'e re mama'e a'jea apowe'em. ⁹A'ere ojeupe jaretywera jane imome'uramũ, Janeruwarete 'ga imoiri jane wi, jane katu'oka. U'eawer imũ etee futat 'ga janetywera moia jane wi. Namama'e tywera apoara rũi te 'ga. Mama'e esagea etee futat 'ga ree. A'eramũ 'ga janetywera moia jane wi. “Epe'a jetywera je wi”, ojeupe jane 'eramũ 'ga imoiri jane wi. ¹⁰Najuejue etee futat aetyweramũ. Nokoi futari ae mũ itywere'emamũ. “Je najetyweri” 'jaramũ ae Jarejuwarete 'ga 'me are ako ma'eramũ te ae poromũ. 'Ga futat 'ã e'i rakue: “Nepëtywi futari pëẽ mũ pejetywere'ema pyu”, 'jau 'ga 'ã rakue. A'eramũ ae “je najetyweri” 'jaramũ Jarejuwarete 'ga 'me are jarejemogyau. 'Ga je'ega rerowiare'emamũ te ae poromũ ae 'i.

Kristu 'ga jane poaa

2 ¹Pëẽ 'ã jejeuwa 'ljawe jee. A'eramũ je ka'arana kwasiaa pë nupe mama'e tywera apo awi pë momoiawamũ. “Au'je mama'e tywera apo re” 'ea je ikwasiaa ka'aran are imonou pë nupe. A'ere jane mama'e tywera jane iaporamũ Jejui Kristu 'ga je'egi 'Uwarete 'ga upe jane ree. “Aipo 'ga je rerowiaara 'ga. Mama'e tywera 'ga wapo. A'ere 'ga nopoiri futari jane rerowiar awi. A'eramũ ki eta'waramũ etee e'ÿina 'ga upe”, 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ega rerowiaaramũ jane ree. Jejui 'ga 'ã naitywet ma'ea rũi. Esage ma'e 'ga te. ²'Ga futat 'ã janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe janee. Amanũmũ janetywera 'Uwarete 'ga upe jane wi imoiawamũ. A'ere 'ga najanema'e etee rũi janetywera mepyi. Wyu pewaramũ janetywera juejue futat 'ga omepy.

³Jarejuwarete 'ga je'ega renuw ire jane a'jea futat 'ga remiayuwa. 'Ga remiayuwaretea 'ã jane 'ga je'ega renuparamũ. ⁴Gã amũ nipo 'jau, “Akwaap je Jarejuwarete 'ga”, 'jau. A'ere aipo 'jara 'ga o'meramũ te 'ga 'i Jarejuwarete 'ga je'ega renuwe'em ire. I'me ma'eramũ te ae poromũ ae 'i akou. ⁵'Ga je'ega renuparamũ jane 'ga futaa a'jea futat. A'eramũ te ae a'jea futat ae 'i. “Je Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat”, 'jau jane. ⁶Aipo 'jaramũ ki mama'e esage etee peapo, Jejui Kristu 'ga 'lawerimũ etee futat.

Pëporomutar iki pejejuee

⁷Tejekoty'aawamũ pë nupe je ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are. “Pëporomutar iki pëẽ pejejuee. Pejejuka esage ki pejejuee”, 'jau 'ga rakue. Na'awamue rũi te 'ga 'ã aipo 'ga 'i janee rakue. Jejui 'ga rerowia ypy we futat te 'ã pejemu'e aipo are rakue. A'eramũ pëẽ aipo 'ga 'eawera kwaapa pejejemogyau. ⁸Aipoa morogyta are je ka'arana kwasiari pë nupe. A'ere aipoa morogyta ymanera jemu'ljagi morogyta yau 'ljawe. Jejui 'ga aipoa morogyta are jane mu'eramũ morogyta yau 'ljawe futat janee. Jejui 'ga a'jea futat iporomutat jane ree.

A'eramũ ki jane 'ga 'jawe futat jareporomutaramũ jarejuee. A'eramũ nipo jane resakara 'gã 'jau, “A'jea futat Kristu 'ga 'ea ra'e”, 'jau nipo 'gã. 'Ga rure'emamũ 'ã janepy 'gã weapyoe'emamũ 'ga ree rakue. A'ere ako 'ga ruri jane mueapyou ojee ikue. Janereapyoe'em awi jane mueapyou ikue. Sã'ã jay renya ppytuna mojesa'gia numiamũ. A'ere 'ã nomojesagi katu. Nan tee futat ako janepy 'gã neapyo'iramũ etee Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. Jejui 'ga te ajee 'ã 'ut 'ara renyfuga 'jawe mama'e kwaawukaa katu katu janee, Jarejuwarete 'ga kwaawukaa janee. Jay reny 'jawewar awi jane mũ'jãu 'ara renyfuga pype jane monoara 'jawe.

⁹Gã amũ nipo 'jau, “je 'ara renyfuga pypewara futat”, 'jau nipo 'gã.

A'e reewi nipo 'gã niporomutari opytuna 'gã nee. A'eramũ jane aipo 'gã kwaapa. Aipo 'gã ppytunaiwa pypewara futat. Poromũ o'meramũ.

¹⁰Opytun are iporomutat ma'eramũ te ae 'arimũ wata ma'ea. Nitywi futari mama'e tywera pyu, jarejomote'aawa pyu Jarejuwarete 'ga upe. ¹¹A'ere ae opytuna 'gã nee iporomutare'emamũ ae ppytunaiwa 'jawewara pype wata ma'ea. Ppytunaiwa pype wata ma'eramũ ae awawa kwaape'ema. Ppytunaiwa esaukare'ema ae upe. Eae'ema 'jawe ae mogyaukaa.

¹²⁻¹⁴Pëe 'ã jejeuwa futat. Peenuw esage ki jeje'ega. Jejui Kristu 'ga ree 'ã 'ga Ruwarete 'ga pëtywera moia pë nui pë katu'oka pë mogyau 'awamũ. Jarejuwarete 'ga 'ã pëe ikwaapa. A'eramũ je ka'arana kwasiaa pë nupe.

Sawa'eramũ pë nupe nanë je ka'arana kwasiari nũ. Ywy apoe'emauwe Ako ma'e 'ga pekwaap pejemogyau rakue. A'eramũ je pë nupe nanë ka'arana kwasiaa nũ.

Kunumĩmet. Kũjãmet. Jejui 'ga perowiat pejemogyau. A'eramũ 'ã pëe mama'e apowe'em mama'eukwaawa 'wyrriara remifutar imũ. Jejui 'ga pãjẽ mũ pejejepojekau mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuw awi. Jarejuwarete 'ga je'ega renupa pejemogyau. A'eramũ pëe mama'e apou'jape'ema mama'eukwaawa 'wyrriara je'eg imũ. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou pë nupe.

¹⁵Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gã 'ja'jawe ete kasi pëe pejemogy ne. 'Gã nemifutara kasi pefutar ine. 'Gã nemifutar are pejejea mĩyine'ema. Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gã 'jawe tee mama'e apo re pëe nanë nepëporomutari Jarejuwarete 'ga ree ne. ¹⁶Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gã mama'e tywera apo are etee ifuwet ajemogyau. Mama'e tywera resag ire 'gã aipo futaa. A'eramũ futat ojerowiaraipe ajemogyau wemiapo a'wryre'em are etee futat. A'ere naJaneruwarete 'ga remifutara rũi aipoa. 'Ga ree iporomutare'ema 'gã nemiapoa te poromũ. ¹⁷A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga werowiare'ema 'gã nemiapofera mateepapa etee. 'Gã nemifutara nanë nipo 'ga imateepapa etee 'gã nui nũ. A'ere jane Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee mama'e apoaramũ nipapawi. 'Ga pyri te jane oi jarejemogyau jareku'iramũ nakwaparimũ rũi futat.

Jejui 'ga ree iporomutare'emarete

¹⁸Kunumĩmet. Kũjãmet 'jau. Jeje'ega ki peenup. Anurenure'i nipo mama'e teepap katu katuramũ. Peenup futat 'ã Jejui 'ga ree iporomutare'emarete 'ga

rera rai'i. "Anurenure'i nipo Jejuí 'ga ree iporomutare'emarete 'ga ruri", 'jau 'gã imome'wau pẽ nupe. A'jea futat 'gã 'ea. 'Awamũ miamũ kwaiwete Jejuí 'ga ree iporomutare'ema 'gã jemogyi. A'eramũ 'ã jane a'e are ikwaapa "owaẽm ja'wyja'wy wyw mateepaawa upe ra'e" 'e kwaapa. ¹⁹Jejuí 'ga ree iporomutare'ema 'gã awau ojepe'au muku jane wi. Najane pyri 'ga ree iporomutat ma'e 'gã nũĩ tãmẽjẽ futat. Jane pyri 'ga ree oporomutar ire amunipo 'ã 'gã nojepe'ai jane wi. Jane wi 'gã ooa 'gã jepe'aa 'gã okwaawukat janee. A'eramũ jane 'jau jarejaupe: "Najane pyri 'ga ree iporomutat ma'e 'gã nũĩ tãmẽjẽ futat 'gã", 'jau jane jarejaupe.

²⁰Jejuí Kristu 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage mua pẽ nupe rakue, pẽ mu'jawamũ rakue. A'eramũ pẽẽ mama'e a'je kwaapa, Jejuí 'ga mome'u a'jea futat. ²¹Pẽẽ 'ã Jejuí 'ga ree mama'e a'jea porogyta pekwaap. A'eramũ je ka'arana kwasiaa pẽ nupe. "Nepekwaawi", 'jawe'em je ikwasiaa pẽ nupe. Jejuí 'ga mome'ua a'jea futat pẽẽ ikwaapa. Mama'e a'je kwaaparamũ ae mama'e a'jea etee futat imome'ui ajaupe. Nai'me ma'eramũ rui ae morogyta esage mome'ui.

²²Awýja te i'me ma'ea? "NaJejuí 'ga rui Janeruwarete 'ga remimurera" 'jara 'gã te poromũ e'i i'me ma'eramũ. Jejuí 'ga ree iporomutare'ema 'gã futat poromũ. 'Gã nuerowiari futari Jarejuwarete 'ga je'ega, 'ga ra'yra 'ga je'ega nanẽ nũ. ²³"NaKu'jywa 'ga rui Jejuí 'ga Ruwaretea" 'e rerowiaara 'gã naJarejuwarete 'ga remiyauwa rui ajemogy. A'ere "Jejuí 'ga Jarejuwarete 'ga ra'yraretea" 'e rerowiaara 'gã a'jea futat Jarejuwarete 'ga remiyauwa.

²⁴Jejuí 'ga je'ega renupa ypy we futat 'ã pẽẽ 'ga rerowiaa rai'i. Aipoa morogyta ki a'jea futat perowiat pejemogyau. Aipoa morogyta a'jea futat perowiat pejemogyramũ, Janeruwarete 'ga ree pejemujaa a'jea futat. 'Ga ra'yra 'ga ree nanẽ pejemujaa nũ. ²⁵Ymã we futat 'ã Kristu 'ga 'i oree ikue: "Tomogy pẽẽ orojepyri nakwaparimũ warãu rui", 'jau 'ga oree ikue.

²⁶'Gã amũ nipo awau pẽ pyri o'meramũ pẽ nupe. "Tamomoirukat 'gã Jejuí 'ga rerowiar awi 'jau kwy", 'jau 'gã ojeupe. Aipoa 'gã nee je ka'arana kwasiari imonou pẽ nupe. ²⁷A'ere Jejuí 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage muri pẽ nupe. A'eramũ 'ga 'Agesagea pẽ mu'jara. A'eramũ ki pẽẽ mũ moromu'jara futaru'jape'ema. 'Ga 'Agesagea a'jea futat pẽ mu'e mama'e a'je are. Ni'mei futari 'ga 'Agesagea. A'eramũ ki pẽẽ 'ga 'Agesagea pejemu'e renupa katu katu. A'e renupa pẽẽ pejemujaa Jejuí 'ga ree.

²⁸Kunumĩmet, kũjãmet 'jau. Jejuí 'ga ree etee ki pejemujat. A'eramũ pẽẽ anure 'ga ruramũ pejenosoue'em pejewau 'ga repejãna. Mama'e tywera apo re pejenosĩ 'ga rowase pejewaw ipe ne.

²⁹Sikwaap jane 'ga jarejemogyau. "Jejuí Kristu 'ga esagesage. Nuapoi 'ga mama'e tywera" 'ea jane ikwaapa. A'eramũ "ae mama'e tywera apoare'emamũ Janeruwarete 'ga ra'ynamũ futat ajemogyau" 'ea nanẽ jane ikwaapa nũ.

Jejuí 'ga rerowiaat

3 ¹Pẽnea'ar iki "Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree" 'e are. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga Kristu 'ga rerowiaaramũ 'jau janee: "Jera'yra pẽẽ", 'jau. A'ere

Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã nokwaawi 'ga. A'eramũ 'gã “Jejui 'ga rerowiaara 'gã Janeruwarete 'ga ra'yra futat” 'e are weapyoe'emamũ. ²A'ere 'ã pēē jejekoty'aawa. Jeje'eg are ki peapyaka. A'jea futat a'e je pē nupe. 'Awamũ futat 'ã jane jemogyi Jarejuwarete 'ga ra'yramũ. Maran sipo 'ga jane rerekoï, sa'e te aje 'ã jane. Nikwaawi we jane aipoa. Esage te nipo 'ea etee aje 'ã jane sikwaap. Anure te nipo jane Jejui 'ga ruramũ jane 'ga resagi. “Nan tãmējē pa 'ga ra'e”, 'jau nipo jane 'ga resaka. A'eramũ te nipo “jane jemogyi 'ga 'jawe katu katu” 'ea jane sikwaap. ³A'eramũ nipo jane 'ga rapesakaramũ juejue jarepoia jaretywer awi jarejekatu'oka. Jejui 'ga re'ã mama'e tywera pyu otywe'emamũ futat. A'eramũ jane 'ga rapesakaramũ jarepoia mama'e tywera apo awi.

⁴Mama'e tywera apoara 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiare'ema futat ajemogyau. Aipo 'gã futat itywet Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga je'ega renupare'ema 'gã itywetywet 'ga upe. ⁵“Au ywy pe ako Jejui 'ga 'ua aetywera moiawamũ ikue” 'ea jane ikwaapa. Nitywi futari mama'e tywera 'ga ree. ⁶A'eramũ jane 'ga ree ojemujat ma'eramũ jarepoia mama'e tywera apo awi. Mama'e tywera apo awi ipoire'ema 'gã na'ga remiayuwa rui. Nokwaawi 'gã 'ga.

⁷Kunumĩmet. Kũjãmet 'jau. Perowiat kasi i'me ma'e 'gã ne. “Jejui Kristu 'ga esagesage” 'jaramũ ae 'ga rerowiarãmũ futat. Mama'e esagea etee futat iapou. Aipo 'gã wesagerãmũ Jejui 'ga 'jawe. ⁸Mama'e tywera apoara 'gã te aje 'ã nia'wyrï futari 'ga upe. Mama'eukwaawa 'wyrïara remiayuwa futat 'gã. Ipy we futat 'ã mama'eukwaawa 'wyrïara mama'e tywera etee futat iapoi akou rakue, ywya Janeruwarete 'ga iapo ppyrauwe rakue. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga ruri mama'eukwaawa 'wyrïara pãjē pojekau jui. A'eramũ 'ga ifuakara muapap jui. Mama'eukwaawa 'wyrïara remiapoa mateepapa nanē 'ga ruri nũ.

⁹A'eramũ wa'yramũ ae rekorãmũ Janeruwarete 'ga U'agesage mua ae upe. A'eramũ jane jarepoia mama'e tywera apo awi. Wa'yramũ 'ga jane mogyi. A'eramũ jane a'eramũ mama'e tywera apou'jape'ema jarejemogyau. ¹⁰Jarejuwarete 'ga ra'yramũ jarejemogyia jane sikwaap. Mama'eukwaawa 'wyrïara remiayuwa 'gã jemogyia nanē jane ikwaapa. Mama'e tywera apoara 'gã, ajuee iporomutare'ema 'gã. Mĩmera 'gã mama'eukwaawa 'wyrïara remiayuwa futat. NaJaneruwarete 'ga ra'yra rui 'gã.

Pēporomutar iki pejejuee

¹¹Peenup futat 'ã Jejui 'ga 'eawera, “pēporomutar iki pejejuee” 'ea 'ã pēē enupa futat. 'Ga rerowia ppy we futat 'ã pēē aipo 'eawera renupa rakue. ¹²Kaĩ 'ga 'jawe kasi sajemogy ne. Mama'eukwaawa remiayuwa futat aipoa kũima'e 'ga, Kaĩ 'ga rakue. A'eramũ 'ga wewirera 'ga, Apeu 'ga jukau ekoete rakue. Ma'eramũ sipo 'ga wewirera 'ga jukau ekoete rakue? 'Ga rewirera 'ga, Apeu 'ga, mama'e esagea etee wapo. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee 'ga mama'e apoi. A'ere Kaĩ 'ga mama'e tywera etee iapoi. A'eramũ 'ga wewirera 'ga rerekoayau ee. A'eramũ 'ga 'ga jukau rakue.

¹³Pêẽ 'ã jerewirera 'jawe jee. Kũjãmeramũ 'ã pêẽ jerenyra 'jawe 'jau. Jejui 'ga rerowiaaramũ pejemogyau. A'eramũ nipo Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã oporomutare'emamũ pê nee. A'ere kasi pênea'at aipo 'gã nee pejemogyau ne. ¹⁴Jejui 'ga rerowiamũ 'ã aeporomutaramũ ajuee. A'eramũ jane namama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'le arũi. Jarewawa jane ikwaapa, “Ywag ipe jane oi Jarejuwarete 'ga pyri” 'ea jane ikwaapa. 'Ga rerowiare'ema 'gã te ajee 'ã mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'ea futat. Nojejuka esagei 'gã ajuee. Oporomutare'emamũ nanẽ 'gã ajuee nũ. A'eramũ aipo 'gã awawe'em futat Jarejuwarete 'ga pyri. Muku te 'gã oi 'ga wi. ¹⁵“Oporojuka ma'e 'gã nooi Jarejuwarete 'ga pyri ywag ipe” 'ea jane sikwaap. A'ere ajuee iporomutare'emamũ ae oporojuka ma'e 'jawe Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ “ajuee iporomutare'emamũ ae awawe'em 'ga pyri” 'ea nanẽ jane ikwaapa nũ. ¹⁶Jejui Kristu 'ga ako amanũmũ janee ikue, jane ree 'Uwarete 'ga poromutara resaukaawamũ janee ikue. “A'jea futat 'ga poromutaramũ jane ree” 'ea jane 'ã ikwaapa. A'eramũ ki jane jareporomutaramũ jarejuee 'ga 'jawerimũ etee futat. “Je najemanũweri 'gã nee tejemuaẽmaw ipe”, pe'je kasi ne. Pẽpota'wa ki pejejuee. ¹⁷Amumeramũ nipo jane jaremama'e tywe'emamũ. A'eramũ ki imama'e ma'eramũ pemono amũ pejejaupe. Nan ae Jejui 'ga rerowiaaramũ mama'e apoi. Mama'ea ajaupe imonoare'emamũ sipo ae “Je Jarejuwarete 'ga arowiat”, 'jau? Naani. O'meramũ te ae 'i poromũ. ¹⁸A'eramũ ki pêẽ pejeapyakau je'e are. Ajuee iporomutat ma'eramũ ae jopoari mama'e apou, mama'e monou ajaupe. Nanuara aporamũ janeporomutaramũ a'jea futat jarejuee. Mama'ea pejejaupe imonoare'emamũ kasi “Jeporomutat je ene ree”, pe'je ekoete pejejaupe ne. ¹⁹Jarejuee iporomutat ma'eramũ jane Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat iapou. 'Ga 'eawer imũ etee mama'e apo re “ae 'ga ra'yramũ futat ae jemogyi” 'ea jane ikwaapa. A'eramũ ae 'ga 'eawer imũ etee mama'e apou ajemogyau ojenosõue'em 'ga rowase awaw ipe. ²⁰Jarejuwarete 'ga rerowiar ire nipo pêẽ mũ mama'e tywera apou. A'eramũ nipo pêẽ pejepoyje'emamũ Jarejuwarete 'ga upe. “Awamũ Janeruwarete 'ga niporomutari je ree”, 'jau nipo pêẽ. A'ere 'ga 'ã mama'e kwapararetea. A'eramũ 'ga jarejeupe jane 'e kwaapa. A'ea 'ga okwaap agawewi futat. A'etea 'ga niporomutapawi pê nee, mama'e tywera pêẽ iapo re. ²¹A'eramũ jane 'ga jarefutara kwaaw ire jarejenosõue'em jareje'ega 'ga upe. ²²Oje'ega jane enuwamũ 'ga mama'e mua janee. Ojeupe jane enũjamũ 'ga imua jane upe. Janeremienũiwera mua janee, wemifutar imũ etee jane mama'e apo re. ²³“Perowiar iki jera'yraretea, Jejui Kristu 'ga”, 'jau 'ga janee ikue. “Pẽporomutar iki pejejuee Kristu 'ga 'eawer imũ etee futat”, 'jau 'ga janee ikue. ²⁴Jarejuwarete 'ga je'ega renuparamũ jane jarejemujaa 'ga ree. 'Ga nanẽ akou jane pype futat nũ. U'agesagea 'ga imua janee ikue. A'eramũ 'ga 'Agesagea jane mueapyou jane pyri 'ga reko are.

Janeruwarete 'ga 'Agesage

4 ¹Kunumĩmet, kũjãmet 'jau. Pẽẽ 'ã jejekoty'aawa. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Perowiat kasi kamẽsiete tekotee 'gã porogytaa ne. Kwaiwete 'ã 'gã jemogyi okwasi'wau oporogytau tesirũmeruu. “Jarejuwarete 'ga 'Agesagea je mut pẽ mu'jaukaa jee”, 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe. A'ere kasi 'gã porogytaa perowiaraiw ine. 'Gã amũ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u teeara. Peenup katu katu ra'ne ki 'gã je'ega. “A'jea futat sipo 'gã Jarejuwarete 'ga je'eg imũ 'gã 'i akou”, 'jau etee ki pẽẽ pejejaupe. ²“Maranuara sipo Janeruwarete 'ga 'Agesagea wereko?” 'jau nipo pẽẽ pejejeupe. Tamu'e pẽẽ ee 'jau. 'Gã je'ega peenup katu katu. “Jejui 'ga futat Jarejuwarete 'ga remimurera. Ae 'jawe futat 'ã 'ga wa'yra 'ga muri janee rakue. Sã'ã ae 'ara kunumiakyramũ ra'ne. A'ere 'ã ae waranupa. Nan tee futat 'ga wa'yra 'ga muri kunumiakyramũ janee rakue, 'awa wyy pe rakue” 'jara 'gã tee 'ga 'Agesagea wereko. ³“Naaeramũ rũi nipo Jejui Kristu 'ga ruri. Inãinã'nĩ te nipo 'ga ruri” 'jara 'gã 'ga 'Agesage rerekware'ema futat. Aipo 'jara 'gã 'ga ree iporomutare'ema 'gã te poromũ. “Anure nipo Jejui 'ga ree iporomutare'emarete 'ga ruri” 'ea 'ã pẽẽ enupa. A'ere 'ã 'awamũ futat 'ga 'jawewara 'gã amũ nuri akou o'meramũ janee.

⁴Kunumĩmet, kũjãmet 'jau. Pẽẽ 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yra. A'eramũ 'ga 'ã U'agesage mua pẽ nupe, pẽnerekwaramũ rakue. 'Ga pãjẽa te 'ã a'jea futat ifuakat, 'au wyy pewara 'gã pãjẽ apyraapa. A'eramũ pẽẽ 'ã a'eramũ wejue i'me ma'e 'gã porogyta rerowiare'ema. I'me ma'e 'gã 'ã mama'eukwaawa 'wyrira remiayuwa. A'ere pẽnerekwara pãjẽa 'ã mama'eukwaawa 'wyrira pãjẽ apyraawi 'ã a'jea futat. ⁵Janeruwarete 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gã 'awa wyy pewara etee omome'u ajemogyau. A'eramũ Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã etee futat 'gã je'ega rerowiaa ajemogyau. ⁶Jane 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat. A'eramũ 'ga kwaapara 'gã wapyakau janeje'eg are. A'ere 'ã 'ga remiayuwe'ema 'gã nuapyakai janeje'eg are. A'eramũ jane 'gã kwaapa. Janeje'ega renupara 'gã Jarejuwarete 'ga 'Agesagea wereko. 'Ga 'Agesagea jane mu'jau mama'e a'je are tee. A'eramũ 'ga 'Agesage rerekwara 'gã wapyakau janeje'eg are. A'ere i'me ma'e rerowiaara 'gã mama'eukwaawa 'wyrira remiayuwa futat. A'eramũ 'gã wapyakawe'em janeje'eg are.

Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'e

⁷Kunumĩmet, kũjãmet 'jau. Janeruwarete 'ga a'jea futat iporomutat jane ree. A'eramũ 'ga oje'jawe futat jane moporomutarukaa jarejuee. Jarejuee iporomutat ma'eramũ jane Jarejuwarete 'ga ra'yramũ futat. 'Ga kwaapa nanẽ nũ jane. ⁸Ywawuje etee 'ã Janeruwarete 'ga poromutaramũ ae ree pãwẽ pãwẽ etee futat. 'Ga futat te 'ã ae ree ipota'wa ma'ea ako. A'eramũ ajuee iporomutare'ema 'gã 'ga kwaape'ema futat. ⁹Wa'yrarete 'ga ako 'ga imua jane katu'okawamũ ikue. Majepi tee agawewi 'ga ra'yrarete 'ga. A'etea ako 'ga

'ga amut wemiaram'e'ema 'jawe ikue. Jane ree jemuaẽmaw ipe te 'ga wa'yra 'ga murukari ijukaukaa 'au wyw pe janee, jane katu'okawamũ. Ma'eramũ 'ã jane a'jea futat Jejui 'ga rerowiaaramũ nipo 'ã jane jemogyi jareku'iramũ. Nakwaparimũ rũi futat nipo 'ã jane jarewau jarejemogyau jareku'iramũ 'ga pyri. A'eramũ 'ã jane “'Ga 'ã iporomutat jane ree” 'e kwaawi. ¹⁰Najane ra'ne rũi te 'ã Jarejuwarete 'ga ree janeporomutat rakue. 'Ga ra'ne tãmẽjẽ futat te 'ã iporomutat jane ree rakue. A'eramũ ako 'ga wa'yra 'ga muri janetywera jane wi imoiawamũ ikue. A'e are jane 'ã Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree 'e kwaapa. Jarejeapyoramũ 'ã jarejemogyau jarejee 'ga poromutar are.

¹¹Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree. A'eramũ ki jane nanẽ jareporomutaramũ jarejemogyau jarejee. ¹²Nitywi futari ae mũ Jarejuwarete 'ga resakaramũ. A'ere jarejee janeporomutaramũ Janeruwarete 'ga rekoi futari jane pyri. Ma'eramũ 'ã jane poromutaramũ a'jea futat 'ga ree.

¹³Janeruwarete 'ga 'ã U'agesage mua imogeu jane pype. A'eramũ 'ã 'ga 'awamũ ajemogyau jane pyri. Jane nanẽ jarejemujaa 'ga ree. Aipoa jane sikwaap. ¹⁴Orojemiesagera ete ore imome'wau: “Janeruwarete 'ga ako wa'yrarete 'ga amut 'awa wyw pewaramũ ae katu'okawamũ ikue” 'ea ore imome'wau. Ore 'ã 'ga ra'yra 'ga Jejui 'ga resakarera futat. Ma'eramũ 'ã ore imome'ui pẽ nupe. ¹⁵“Jejui 'ga Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga futat” 'jara 'gã pyri etee Janeruwarete 'ga rekoi. Aipo 'jara 'gã 'ga jekoty'aawa futat. ¹⁶“Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree” 'ea nanẽ 'ã jane ikwaapa erowiaa 'jau 'ã jane. A'jea futat aipo 'ea.

Janeruwarete 'ga iporomutat ae ree. A'eramũ jane jarejee iporomutat ma'eramũ jarejemujaa 'ga ree. Jane pyri futat 'ã 'ga rekoi. ¹⁷'Ga ree ojemogypyk ma'eramũ jane jareporomutaramũ 'ga ree. Jareporomutaramũ jarejee nanẽ nũ. A'eramũ jane wowase 'ga jaremajatykaaw ipe jarejenosoue'em jarejatykau 'ga upe. Jejui 'ga rekwawera 'jawerimũ jareko re jane nikyjei futari 'ga pyri jareo awi. ¹⁸Janeporomutat jane 'ga ree. A'eramũ jane jarekyjawe'em futat 'ga wi. Wea'are'emamũ ae wereko tywer are. Naerereko tywera'uweri 'ga ojee iporomutat ma'eramũ. 'Ga je'ega rerowiare'ema 'gã tee a'jea futat okyje ajemogyau 'ga wi.

¹⁹Janeruwarete 'ga ra'ne futat oporomutaramũ jane ree rakue. A'eramũ jane 'awamũ jarejemogyau 'ga ree iporomutat ma'eramũ. Jarejee nanẽ jareporomutaramũ nũ. ²⁰'Ga amũ nipo 'jau “Jeporomutat je Jarejuwarete 'ga ree”, 'jau nipo 'ga. A'ere nipo 'ga aipo 'e reewi niporomutari Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nee. Maran sipo 'ga a'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee oporomutare'em ire “Jarejuwarete 'ga ree jeporomutaramũ”, 'jau akou. Wesak agawewi te 'ã 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã. A'tea oporomutare'emamũ 'gã nee. Nuesagi futari 'ga Jarejuwarete 'ga. A'jea sipo aipo 'ga Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'ea? Naani. ²¹Ymã te Jejui Kristu 'ga 'i ikue: “Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'eramũ ki pẽporomutat pejeeue”, 'jau 'ga janee ikue.

Mama'e tywera apo awi opoit ma'e

5 ¹“Jejui 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat” 'e rerowiaara 'gã juejue Janeruwarete 'ga ra'yra. Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'e 'gã nanẽ oporomutaramũ 'ga ra'yramũ ajuee nũ. ²A'jea futat jareporomutaramũ Jarejuwarete 'ga ree, 'ga remimu'efer imũ etee futat jane mama'e apou jarejemogyau. A'eramũ te ae “a'jea futat jeporomutaramũ 'ga ra'yra 'gã nee” 'e kwaawi nanẽ nũ. ^{3,4}Jarejuwarete 'ga ree jareporomutaramũ jane 'ga je'ega renupa katu katu. 'Ga je'ega renuw ire jane jarejemogyau 'ga ra'yramũ futat. Opājẽa 'ga imua janee. A'eramũ 'ga je'ega renuwa waye'emamũ janee. Werowiaaramũ Jejui 'ga jane mamuakaa mama'e tywera apo awi. ⁵Maranuaramũ sipo ae poiri mama'e tywera apo awi? Jejui 'ga rerowiaara 'gã etee te. “Jejui 'ga a'jea futat Jarejuwarete 'ga ra'yraretea” 'jara 'gã etee te nuapoi mama'e tywera.

Jejui 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea

⁶Jejui Kristu 'ga ako ojepymũkaaw ipe ojesaukaa katu katu janee ikue. Pykau 'jawe futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua ojypa 'ga ree ikue. A'e are 'ga ojekwaawukaa katu janee. “Janeruwarete 'ga ra'yra futat 'ga ra'e” 'e kwaawukaa katu janee ikue. A'ere jane na'ga pymiawer are etee rũi 'ga kwaawi. 'Ypeywar are 'ga omu'amaw ipe owy reko'wokawer are nanẽ futat 'ga jekwaawukari janee. Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga kwaawukaa janee. A'jea futat aipoa. Ni'mei futari 'ga 'Agesagea. ⁷Aipo resakawera Jejui 'ga kwaawukaa janee. ⁸Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga pymi are 'ga kwaawukaa janee. 'Ga ry reko'wokawer are nanẽ nũ. Mĩmera mama'e resakawer are jane “Jejui 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat” 'e kwaapa 'agamũ. ⁹Jarejo'eawera 'ã jane erowiaa jepi. A'ere Janeruwarete 'ga 'ea ae mũ 'eawera apyraawi. Jejui 'ga upe 'ga 'jau: “Koromũ jera'yrarete 'ga”, 'jau 'ga Jejui 'ga mome'wau oree. U'eawer imũ etee 'ga wa'yra 'ga rerowiarukaa janee. ¹⁰Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga rerowiamũ ae 'jau ojeupe. “A'jea futat Janeruwarete 'ga 'i”, 'jau ae akou ojeupe. A'ere Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã 'i “o'meramũ te 'ga 'i”, 'jau etee 'gã 'ga upe, 'ga je'ega rerowiare'emamũ. Nuerowiari futari 'gã 'ga ra'yra 'ga mome'ua. “Koromũ futat jera'yrarete 'ga” 'ea 'gã nuerowiari ajemogyau. ¹¹“Jera'yrarete 'ga amanũ pẽ katu'okawamũ. A'eramũ 'ga werowiaaramũ pẽ mogyau namutat oje'jawe. A'eramũ nipo pẽẽ pejemanũ re pejẽjua 'au pejẽjemogyau ore pyri jera'yra 'ga rerowiaaramũ pẽẽ nakwaparimũ warãu rũi futat”, 'jau Janeruwarete 'ga janee rakue. ¹²'Ga ra'yra 'ga rerowiaara 'gã ajemogyau namutat 'ga 'jawe. Amanũ re awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ warãu rũi futat. A'ere 'ga ra'yra 'ga rerowiare'ema 'gã nooa'uweri 'ga pyri amanũ re. Muku te 'gã oi 'ga wi.

Jejuí 'ga ree ki pejemogypyk

¹³Jejuí 'ga ree pejemogypyk pejejemogyau. A'eramũ je ka'arana kwasiaa pẽ nupe, pẽ mu'jau Jarejuwarete 'ga pyri jarejemogy are. ¹⁴“Ojeupe mama'ea jane enũjamũ 'ga apyakai janeje'eg are, wemifutara mama'ea ojeupe jane enũjamũ” 'ea 'ã jane ikwaapa. A'eramũ jane 'ga remifutar imũ mama'e renũi awi jarekyjawe'em futat. ¹⁵“Janeje'ega renuw ire 'ga janeremienũiwera mama'e mua janee” 'ea jane ikwaapa futat.

¹⁶Jejuí 'ga rerowiaara 'ga amũ nipo mama'e tywera apou akou. A'ea nipo pẽẽ esaka. A'ere aipoa namama'eukwaawa rapyaw ipe ae monoukara rũi nipo aipo 'ga remiapofera mama'e tywera. A'eramũ pẽẽ pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe, aipo mama'e tywera apoarera 'ga ree. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga tywera moia 'ga wi 'ga momyauu nũ. A'ere mama'e tywera mũ mama'eukwaawa rapyaw ipe ae monoawa futat. Aipoa mama'e tywera apoara 'ga ree te kasi ajee peporogyta Jarejuwarete 'ga upe ne, a'e je pẽ nupe. ¹⁷Mama'e tywera juejue iapoa nia'wryri Janeruwarete 'ga upe. A'ere 'ga ajepeja mama'e tywera moiri jane wi ojeupe jane je'egamũ.

¹⁸Jarejuwarete 'ga ra'yramũ jane mama'e tywera niapoi futari jarejemogyau au'jeteramũ. Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga te 'ã jane a'gu mama'eukwaawa 'wryriar awi. A'eramũ jane pojekawarũme'em Jejuí 'ga wi. ¹⁹Jarejuwarete 'ga rerowiaaramũ jane 'ga remiayuwa futat. A'ere Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã mama'eukwaawa 'wryriara remiayuwamũ futat 'gã jemogyi najuejue etee. ²⁰Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga, Jejuí 'ga 'ã, 'ua 'awa ywy pe 'Uwarete 'ga kwaawukaa janee. 'Ga Ruwarete 'ga Maireteetea futat. A'eramũ 'ã jane 'awamũ jarejemujaa 'ga ree. 'Ga ra'yra 'ga, Jejuí Kristu 'ga ree nanẽ jane jarejemujaa nũ. Janeruwarete 'ga 'ã a'jea futat ae mogyararetea. A'eramũ “je rerowiaara 'gã amanũ re 'ua je pyri ajemogyau nakwaparimũ warãu rũi futat”, 'jau 'ã 'ga rakue. A'jea futat aipo 'ga 'ea.

²¹A'eramũ je 'jau pẽ nupe: “Pẽnoryp kasi maira'me a'agaw are ne. Jarejuwarete 'ga te ki pemuoryp, 'ga ra'yra 'ga reewe”, 'jau je pẽ nupe. Kweramũ etee jeremimome'ua.

2 Juã

'Awa ka'arana upe nanē 'gã 'i, “Juã 'ga remikwasiarera”, e'i 'gã ymã we rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe.

¹Ka'arana je akwasiat enee, Waip. Je 'ã Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyríaramũ. Ene 'ã Jarejuwarete 'ga remípyyrũmeramũ. A'eramũ je ka'arana kwasiaa enee. Enera'yra 'gã nupe nanē je ikwasiarí ene reewe nũ. Jejekoty'aawa 'ã pēē. A'ere 'ã najekoty'aawa etee rũí pejemogy. Morogyta a'je rerowiarareteramũ ore najuejue etee ore oroporomutaramũ pē nee. ²Morogyta a'jea te 'ã jane sirowiat. A'eramũ 'ã jane 'agamũ jareporomutaramũ jarejemogyau jarejuee. Morogyta a'je renuparamũ 'ã jane ee etee futat jarejea'aramũ jarejemogyau. Nateepawi aipoa.

³Ku'lywa 'ga 'ã Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga 'ã 'ga ra'yraretea futat. Afutat je 'gã nesagea jarejerekoa. Jarejee 'gã jemuaēma nanē je ifutaa nũ. Jaremony'ata'waa nanē je ifutaa nũ. Morogyta a'je kwaaparamũ jane jareporomutaramũ jarejuee.

Janeporomutar iki jarejuee

⁴Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i jatee rakue: “Je'ega morogyta a'jea futat. A'eramũ ki pēē enuparamũ enupa katu. Je'eawer imũ etee mama'e apou pejemogyau”, 'jau 'ga rakue. Ma'eramũ 'ã enera'yra 'gã amũ Jarejuwarete 'ga je'ega renuwi ajemogyau. Morogyta a'jeu etee 'gã mama'e apoi ajemogyau 'e renupa teku'iramũ. ⁵A'eramũ je 'awamũ 'jau enee i: Janeporomutar iki jarejuee, jarejujukau esage jarejuee, 'jau je enee i. Nomorogyta yau arũi te 'ã aipoa. Jejui 'ga rerowia ypy we futat te 'ã aipo 'ea erenup rai'i. ⁶'Ga ree jareporomutaramũ Jarejuwarete 'ga je'ega renupa jarejemogyau. 'Ga kwaapa ypy we 'ã “'Ga je'ega peenup” 'ea pēē ikwaapa. ⁷Kwaiwete 'ã 'ga je'ega renupare'ema 'gã jemogyi. Ae moryteera 'gã. A'eramũ je 'jau pē nupe: Pejea'gu ki pejemogyau 'gã nui. I'me ma'ea 'gã. “Naae 'jawe rũí Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga muri ikue. Inãinã'nĩ te 'ga 'ga muri”, 'jau futatee 'gã awau kwe pewara 'gã mul'jau. A'ere aipo 'jara 'gã i'me ma'ea te. Aipo 'jara 'gã niporomutari Jejui Kristu 'ga ree. ⁸A'eramũ ki pēē aipo 'gã nui pejejea'gwau. Perowiat kasi 'gã 'mea ne. 'Gã 'mea pēē erowíaramũ pejepoia Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. A'eramũ 'ga ojeupe pēporowyky repya namuri pē nupe ne. Ojewi pepoire'em ire te nipo Janeruwarete 'ga pē mepyaou ojeupe pēporowyky are.

⁹Kristu 'ga je'eg awi opoit ma'e 'gã naJaneruwarete 'ga remiayuwa rũi. A'ere Kristu 'ga je'ega rerowiaara 'gã jemogyi Jarejuwarete 'ga remiayuwareteramũ. Kristu 'ga remiayuwamũ nanẽ 'ã aipo 'gã nũ. Aipo 'gã pyri Janeruwarete 'ga rekoi, wa'yrarete 'ga retee futat. ¹⁰A'eramũ ki pẽẽ pejeje'wyr ipe pejemu'jat tywera 'gã amũ waẽmamũ, 'gã mogeukare'ema pejejog ipe. Peapeje'eg nanẽ kasi 'gã ne. ¹¹Kasi a'e pe pejejog ipe 'gã moge re pẽẽ 'gã 'jawe ete pejemogy ne. Pejejog ipe i'me ma'e 'gã moge re nipo pẽẽ 'gã 'jawe futat pejemogy. A'eramũ pẽẽ pejejea'gwau i'me ma'e 'gã nui.

¹²Kwaiwete jeporogytaweramũ enee. A'ere je ka'aran are najeporomome'uweri enee. Je retea tãmẽjẽ tamome'u enee 'jau, peu ene pyri teo re 'jau. A'eramũ te nipo jane porogyta esagei jarejaupe kwaiwete. A'eramũ nipo jane jareku'iramũ jarejemogyau ee.

¹³Enyrkiera ẽẽ nanẽ Jarejuwarete 'ga remipyyrũmera nũ. A'eramũ ẽẽ ra'yra 'gã oje'ega monou pẽ nupe, pẽ futaa.

Kweramũ etee jeremimome'ua.

3 Juã

'Awa ka'arana upe nanẽ 'gã 'i, “Juã 'ga remikwasiarera”, e'i 'gã ymã we rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou Gaio 'ga upe.

¹Ka'arana je akwasiat imonou enee, ki Gaio. Jejui 'ga rerowiaara mũ 'gã nupe 'wyríaramũ je 'ã. Ene 'ã nanẽ 'ga rerowiaaramũ. A'eramũ ene jejekoty'aawareteramũ ekou.

²Afutat je enerekoa jaruete. A'eramũ je teje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe ene ree: “Gaio 'ga ojemujat ene ree rai'i. Eneje'ega 'ga werowiat nanimenime akou. A'eramũ 'ga akou esage ene upe. A'eramũ je jaruete 'ga reko futaa. 'Ga jero'wue'ema je ifutaa. 'Ga upe mama'e mura nanẽ je ifutaa nũ”, 'jau je 'ga upe ene ree te'ỹina.

³Janerewirera 'jawewara 'gã 'uramũ ene mome'wau jee. “Morogyta esageu ete futat Gaio 'ga rekoi mama'e apou”, 'jau 'gã jee, ene mome'wau. A'ea je maku'iu kwaiwete ene ree. ⁴“Enera'yra 'jawewara 'gã ajemogy Jarejuwarete 'ga je'ega renupa. Morogyta a'jeu etee 'gã jemogyi mama'e apou” 'ea je maku'iu kwaiwete, mama'e mũ ree jeku'i apyraapa.

⁵Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ etee futat 'ã ene jarejewirera 'jawewara 'gã nerekou esage. Epojejuka esageramũ 'gã nee. Eneremiesage'ema 'gã agawewi 'ã. A'etea 'ã ene epojejuka esageramũ 'gã nee. Nanuara futat te 'ã Janeruwarete 'ga amuoryp. ⁶'Au ore pyri 'gã 'ua ene mome'wau oree jepi. “Esage te Gaio 'ga oree. Ore poaa esage”, 'jau 'gã 'ua ene mome'wau oree jepi. Jarejuwarete 'ga muorypaw ipe ore jatyka ore ruwamũ 'gã imome'wau oree ai'i. Ejewi 'gã amũ ataramũ ki ene 'gã poaa mama'e monou 'gã nupe 'gã nemirerooramũ. Jarejuwarete 'ga upe te 'ã 'gã porowykyi ajemogyau. A'eramũ ene 'gã poaa. Jarejuwarete 'ga rereko 'jawe ene 'gã nerekou esage. ⁷Kwe pe awau Jejui 'ga mome'wara 'gã nuenũi mama'ea 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. ⁸A'eramũ jane te ki mama'e monou 'gã nupe 'gã poaa. Jane 'gã poaa 'eramũ jane 'gã pyri oporowyky ma'e 'jawe jarekou 'gã nupe.

⁹Ka'arana je omono ikwasiaa peu ene pyriwara 'gã nupe ai'i, Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe ai'i. A'ere Tiotrifi 'ga nuerowiari etee jeje'ega ai'i. “Je te toko 'wyríaramũ 'gã nupe 'jau kwy”, 'jau etee 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga wapyakawe'em jeje'eg are. ¹⁰Ma'eramũ nipo je ene pyri teo re 'ga tywera mome'ui pẽ nupe. Oje'egaiwamũ 'ga jee ai'i. A'ere 'ga 'mea te 'ga rerekou.

A'ere naporomũ etee rũi futat 'ga tywera. Ojeupe janerewirera 'jawewara 'gã Jejuí 'ga mome'wara 'gã waẽmamũ 'ga 'gã mogerukare'ema wog ipe. Tekotee 'gã nog ipe 'gã nekoa miamũ futat 'ga ifutare'ema. Jejuí 'ga rerowiaara 'gã jatykaaw awi 'ga 'gã mogearama 'gã mũ'jãu.

¹¹Mama'e esage apoar are etee ki ejemu'e ekou. Mama'e tywera apoara 'gã nee kasi erejemu'e ne. Mama'e esage apoaramũ ae Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ futat. Mama'e tywera apoara 'gã nokwaawi futari Jarejuwarete 'ga.

¹²“Demetriu 'ga te ajee esage ma'eramũ ako”, 'jau janerewirera 'jawewara 'gã jee ai'i. Nanuara te a'jea esage imome'ua. A'eramũ Janerewirete 'ga 'Agesagea nanuara 'gã poaa aipo mome'waukaa 'gã nupe. Je 'ã a'jea futat 'ga mome'wararetea. A'jea futat 'ã je'ea je rekoramũ. Aipoa 'ã erekwaap futat.

¹³Kwaiwete je remimome'ua numiamũ. A'ere je ka'aran are najeporomonoweri ee enee. ¹⁴Je retea tãmejẽ taporogyta enee 'jau. Jeowet je ene pyri. Anurenure'i nipo je oi. A'eramũ tãmejẽ saporogyta jarejupa 'jau.

Epy'ata'wa ki ekou. “Janejekoty'aawa 'ga oje'ega amut janee rai'i”, ere ki jarejekoty'aawa 'gã nupe najuejue etee futat. Enejekoty'aawa 'gã nanẽ oje'ega monou enee, ene futaa nũ.

Kweramũ etee jeremimome'ua.

Judas

Judas 'ga 'awa ka'arana kwasiaa rakue. “Tiago 'ga rewireramũ je” 'jau 'ga. A'eramũ 'ga nanẽ Jejuí 'ga rewirera nũ. (Maku 6.3)

Ka'arana 'ga ikwasiaa imonou Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe 'gã mu'akwaawamũ. “Pejea'gu ki moromu'jat tywera 'gã nui. Perowiat kasi 'gã ne”, 'jau 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe.

¹ Je te 'ã Judas. Jejuí Kristu 'ga upe mama'e apoara je. Tiago 'ga rewireramũ je 'ã. A'eramũ je ka'arana kwasiaa pẽ nupe, Jarejuwarete 'ga remimũ'ëmeramũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga pẽ mũ'ëi pẽ mogyau wa'yramũ rakue. Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea futat. Oporomutaramũ 'ga pẽ nee. A'eramũ Jejuí Kristu 'ga pẽ a'gwau mama'e tywer awi. A'eramũ je pẽ nupe ka'arana kwasiaa inuga.

² Afutat je Jarejuwarete 'ga jemuaẽma kwaiwete pẽ nee. Pẽ mopy'ata'wa, pẽ nee 'ga poromutat. Mĩmera nanẽ je ifutaa nũ.

^{3,4} Pẽẽ 'ã jejekoty'aawamũ. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe. “Janeruwarete 'ga jane katu'ok jane mogyau wemiayuwamũ” 'ea takwasiat imonou 'gã nupe 'jau kwy, 'jau je tejeupe te'ỹina numiamũ. Janeruwarete 'ga oje'ega mua janee, jane erowiaramũ. A'e are je teporokwasiariweramũ te'ỹina. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gã amũ oi o'meramũ pẽ nupe rail'i. Jemime 'gã oi morogyta 'me mome'wau pẽ nupe rail'i. Jejuí Kristu 'ga etee te 'ã Janejararetea. A'ere 'ã i'me ma'e 'gã 'ga mome'u kwakuwi etee. “Najanejara rũi Jejuí Kristu 'ga. Jarejemifutar imũ etee te jane mama'e apoi”, 'jau futatee 'ã i'me ma'e 'gã pẽ nupe rail'i. A'ere 'ã nanuara 'gã nee Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari inuga ymã we rakue. “Mama'e ekoete are ete ajamu'jara 'gã mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'ea futat”, 'jau 'ga ka'arana kwasiarukaa inuga rakue. A'eramũ je ka'arana kwasiaa pẽ nupe, i'me ma'e 'gã je'ega rerowiar awi pẽ mosiawamũ. Pepoit kasi morogyta a'je awi ne, 'jau je pẽ nupe. Jejuí 'ga ree etee futar iki pejemogypyk.

⁵ A'eramũ je pẽ muea'aa pẽnemikwaawer are. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga Israeu juapyrera 'gã nenũ'ëi Egitu wyy awi rakue. A'letea 'ga 'ã anure werowiare'emamũ omomap wemienũ'ëmera 'gã amũ rakue. Nuerowiari 'gã 'ga. A'eramũ 'ga 'gã

momapa rakue. ⁶Ywagipewara 'gã amũ nanẽ 'ã rakue nũ. “Tejemifutar imũ etee te je mama'e apoi tekou”, 'jau 'gã 'ã ojeupe rakue. Nenuwi ete 'gã Janeruwarete 'ga je'ega. A'eramũ 'gã ù'jãu ywag awi rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã monou ypytunaiwa pype 'gã pofaa 'gã mogyau. Namutamutat 'ga 'gã mu'ama peu. Peu futat 'gã u'ama Jeju 'ga rowase ae jatykaawa 'ara upe iwaẽma rapesaka. Aipo 'ara rupi tãmẽjẽ nipo 'ga 'gã nesaka nũ. A'eramũ futat nipo 'ga 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. ⁷Sodom ipewara 'gã nee nanẽ je pẽ muea'aa nũ. Gomora pewara 'gã nee, ipyriu'i ajemogy ma'e 'gã nee nanẽ nũ. Ywagipewara 'gã 'jawe 'gã Ku'jywa 'ga je'ega nenuwi. A'eramũ 'gã kũima'erauwe ojo'wau. A'eramũ Janeruwarete 'ga tata monou imojypa 'gã nee, 'gã apisaupap rakue. A'eramũ jane “Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã wereko tywerete” 'e kwaapa. Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gã monoukari mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tataa owepe'ema futat.

⁸Nan nipo pẽ mu'jar a'wyre'ema 'gã mama'e tywera apoi ymã ako ma'efera 'jawerimũ. A'eramũ nipo 'gã nanẽ ojemote'aa Jarejuwarete 'ga upe nũ. Ku'jywa 'ga je'eg are jẽmĩ nipo 'gã wea'are'emamũ. Mama'e tywera apo are etee nipo weapyoramũ. Ywagipewara 'gã we nipo 'gã ikurapa ekoete ajemogyau. ⁹A'ere ywagipewara 'gã 'wyriara 'ga miãmũ te 'ã, Migeu 'ga nakurawi mama'eukwaawa 'wyriara rakue. Moisesi 'ga manũnamũ Migeu 'ga mama'eukwaawa 'wyriara mui Moisesi 'ga reumer are rakue. A'etea 'ga nakurawi mama'eukwaawa 'wyriara “Je taroo Moisesi 'ga reumera”, 'jau ojeupe mama'eukwaawa 'wyriara 'eramũ rakue. “Janeruwarete 'ga te nipo ene rereko tywerete”, 'jau ete Migeu 'ga, oje'ega moywyrafene'ema jupe rakue. ¹⁰A'ere 'ã pẽ nupe 'ut ma'e 'gã nanarũ. Ajamue ekoete 'ã wemikwaawe'ema mama'e are. Wemiapoapoa etee futat ae mama'e wapo. Sã'ã kasurua 'ã wea'are'ema mama'e are. Mama'e upe 'ã opajai ekoeteramũ etee. Nan tee futat moromu'jar a'wyre'ema 'gã. Naea'ari mama'e esage are. ¹¹Anure nipo Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã tywer are. Ymã 'ã Kaĩ 'ga oporerekoaywereteramũ wewirera 'ga ree rakue. Nan pẽ mu'jar a'wyre'ema 'gã Kaĩ 'ga 'jawe 'ga jemogyi. Parãu 'ga 'ã mama'e a'je'ema ete iapou ka'aranũ are rakue. Kore 'ga nanẽ 'ã Janeruwarete 'ga je'ega renupe'ema rakue. Mĩmera 'ga 'ã oje'eganuwe'emamũ Jarejuwarete 'ga upe rakue. Aipo 'gã 'jawe ajee 'ã pẽ mu'jar a'wyre'ema 'gã jemogyi pẽ pype. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã 'jawerimũ etee futat 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe anure.

¹²Pejekomajatykau pejejomojemil'waa pejejuee pejeporomutara resaukaawamũ. A'ere nipo 'gã amũ poyjeteeteramũ 'ũina ojetee ojemil'waa mama'e 'waupap ajai. Weawrywamũ nanẽ nipo 'gã amũ ajemogyau nũ. Ojemote'aa ae nanuaramũ ajemogyau ojopype. Amana rowoky'a tee 'jawe 'gã. Sã'ã amana rowoky'a tee resakawe ae “Kwe amana ruri jane”, 'jau 'ã jane. A'ere 'ã nokyri. Nan tee futat moromu'jar a'wyre'ema 'gã jemogyi pẽ pype. Moromu'jara futat 'gã numiamũ. A'ere 'gã mama'e a'je are nepẽ mu'ei. Sã'ã y'wa 'ywa 'ae'ema iypiwera 'jawe i'ae'ema. A'eramũ 'ã ijaramũ etyka, apo mososoka ywy awi. A'eramũ taetu 'ã u'ae'emamũ. Oypiwamũ taetu. Nan pẽ mu'jar a'wyre'ema 'gã nuapoi mama'e

esagea. ¹³Sã'ã 'y ryjuapia mama'e tywera rerooa ejara ywy'a'marimũ. Nan pẽ mu'jar a'wyre'ema 'gã mama'e tywera apoi pẽ neape. Jaytatajãna 'ã ae esaka. 'Yẽ'ẽ raapara 'gã 'ã jaytata are amã'jãu wape kwaapawamũ. A'ere jaytatajãn are amã'ẽ re amunipo 'ã 'gã kal'jami etee. Nan pẽ mu'jar a'wyre'ema 'gã. Nepẽ mu'e esagei 'gã Jarejuwarete 'ga ree. A'e 'gã Janeruwarete 'ga omono muku ojewi anure. Ypytunaiuwu pype imomytau nakwaparimũ warãu rui futat.

^{14,15}Enoki 'ga 'ã ymã we Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gã mome'wau tãmẽjẽ rakue, pẽ mu'jar a'wyre'ema 'gã mome'wau tãmẽjẽ rakue. “Anure nipo Janejararete 'ga ruri ae resaka. Kwaiwete nipo 'ga ywagipewara 'gã nerua ojeupi. A'eramũ nipo 'ga ojee iporomutare'ema 'gã nupe 'jau: 'Mama'e tywera etee peapo jepi. Je kuraw etee pejepe jepi', 'jau nipo 'ga ojee iporomutare'ema 'gã nupe. A'e 'gã nipo 'ga omono mama'eukwaawa rapyaw ipe ojewi”, 'jau Enoki 'ga rakue.

Ymã ae ppyfera 'ga Atãu 'ga juapyrera 'ga te poromũ Enokiramũ rakue. Pẽ nupe owaẽm ma'e 'gã 'ga omome'u pẽ nupe rakue.

¹⁶I'me ma'e 'gã oje'egaiwamũ mama'e are. 'Gã mara'nea 'gã nerekou. Naekõẽai futari 'gã. Tekotee 'gã 'gã iago'wau. Wemifutar imũ te 'gã jemogyi mama'e tywera apou. “Ore te 'ã oreresage”, 'jau futatee 'gã ojerowiaraipe ojee. “Pẽẽ nanẽ 'ã pẽnesage nũ”, 'jau futatee 'gã ajaupe. Ojee ojoporomutaawamũ te 'gã 'i poromũ “pẽnesage pẽẽ”, 'jau futatee. Mama'e ojeupe imurukaawamũ te 'gã 'meramũ ajaupe.

¹⁷A'ere ki pẽnea'at Jarejararete 'ga remimonofera 'gã 'eawer are. ¹⁸“Anure nipo Jejui 'ga rure'ema'we Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã nuri pẽ jaita ekoete Jejui 'ga pẽẽ erowiarãmũ. Wemifutar imũ te aipo 'gã mama'e tywera apoi”, 'jau Jejui Kristu 'ga remimonofera 'gã janee ikue. Aipo 'gã futat owaẽma pẽ nupe rai'i. ¹⁹“Simote'at 'gã 'jau, 'gã mopojo'oka ajau 'jau”, e'i te nipo nanuara 'gã pẽ nupe. NaJarejuwarete 'ga 'Agesage pãjẽ mũ rui 'gã nekoi. NaJarejuwarete 'ga remifutar imũ rui 'gã nekoi mama'e apou. Wemifutar imũ te 'gã mama'e apo ekoetei.

²⁰A'ere kasi pẽẽ nanarui ne. Jejui Kristu 'ga rerowiaara pẽẽ. A'eramũ pẽẽ 'awamũ taetu 'ga rerowiaa a'jea futat. 'Ga je'eg imũ etee futat mama'e apou. Jarejuwarete 'ga 'Agesage pãjẽ mũ etee futat pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. ²¹Janeruwarete 'ga pẽ futaa a'jea futat. A'eramũ pẽẽ pejejemogyppyka katu katu 'ga ree pejejemogyau. Pejepoire'ema futat 'ga rerowiar awi. 'Ga je'ega pẽẽ enupa katu pejejemogyau. Jejui Kristu 'ga ajemuaẽma jane ree. A'eramũ 'ga anure jane rerawau ywag ipe jane mogyau ojepyri, nakwaparimũ warãu rui futat jane mogyau. A'eramũ ki pẽẽ aipo 'ga 'eawera rapesaka pejejemogyau.

²²'Gã amũ nipo Jejui 'ga rerowiaa'i etee. A'ere kasi pejeje'ega pemoywrafen 'gã nupe ne. Pepoar ete ki nanuara 'gã Jejui 'ga rerowiararete are. ²³'Gã amũ nipo mama'eukwaawa rape are etee wea'aramũ. A'eramũ ki pẽẽ Jejui 'ga rerowiarukaa 'gã nupe. Sã'ã tata pe 'ga amũ 'ara ja'wyja'wy. Nan tee 'gã. Pepyk 'gã tata awi. Pejemuaẽm iki tekotee 'gã nee. A'eramũ ki pẽẽ itywet ma'e 'gã nee pejejemuaẽma. 'Gã tywer awi 'gã momoirukaa. “'Gã te ajemogy otyweramũ”, pe'je ete kasi 'gã nupe ne. 'Gã tywera kasi pefutar ete ne. Kasi a'e pe pẽẽ nanẽ peapo mama'e tywera 'gã 'jawe ne.

²⁴Janeruwarete 'ga opājẽ mua janee. Opājẽ mũ mama'e tywera apoukare'ema janee. Jane muesageu opājẽ mũ futat. A'eramũ nipo 'ga anure jane rerawau jane mogyau wowase. Aipo 'ara rupi nipo jarejesageramũ. Aipo 'ara rupi futat nipo jane jareku'iramũ jarejemogyau 'ga rowase. ²⁵“Ene tee te 'ã Oneruwaretea”, 'jau ki jane 'ga upe. “Orojararete 'ga, Jejui Kristu 'ga ore erowiaa. Ene 'ã ore katu'oka ete, Jejui 'ga manũ are. Eneresagea tekotee 'gã nesagea apyraapa”, 'jau ki jane. “Ene 'ã a'jea futat ipojeuwipyrete. A'jea futat 'ã enepājẽrete pājẽnana 'gã pājẽ apyraapa. Ma'eramũ 'ã ene a'jea futat Orejararetea. Ore'wyrarareteramũ 'ã ekou oree a'jea futat. Na'awamue rũi te 'ã ereko. Nakwaparimũ rũi futat oree. ‘Okoteete ma'ea je’, 'jau ako ene oree ikue. Ywy tywe'emauwe 'ã ene ekou rakue. A'ea morogyta a'jea futat rakue”, 'jau ki jane Jarejuwarete 'ga upe.

A'ea je anug ikwasiaa.

Apocalipse

Juã 'ga, Jejuí 'ga remimu'efera 'ga, 'awa ka'arana kwasiaa rakue. Janeruwarete 'ga wemiaporama resaukaa Juã 'ga upe rakue. A'eramũ Juã 'ga ka'arana kwasiaa wemiesager are imonou Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nupe rakue.

1 ¹Awamue je ka'arana kwasiari mama'e jeapowam are. Janeruwarete 'ga Jejuí Kristu 'ga upe ra'ne esaukaa rakue. A'eramũ 'ga 'jau wa'yra 'ga upe rakue:

—Anurenure'í jeremiesaukara jeapoi. A'eramũ ene ejemiesagera resaukaa ejemiayuwa 'gã nupe— 'jau 'ga wa'yra 'ga upe rakue.

A'eramũ 'ga aipoa 'uwa 'ga ojeupe esaukaripyra resaukaa jee ai'í.

Je Juãnamũ. Jejuí Kristu 'ga upe mama'e apoaramũ je rekoí. A'eramũ 'ga ywagipewara 'ga amũ mua imojypa ijeapoawama resaukaawamũ jee, ijeapoawama je upe ikwaawukaawamũ. ²A'eramũ je tejemiesager are ka'arana kwasiaa inuga. Jarejuwarete 'ga remimome'ufer are, Jejuí Kristu 'ga remimome'ufer are. Mímer are je ka'arana kwasiari inuga. ³Aga morogytaa Janeruwarete 'ga ma'ea te. A'ea ojopyter ipe imogytaara 'gã iku'í te ajemogyau. Janeruwarete 'ga muorypaw ipe ajatyka ma'e 'gã pyter ipe imogytaara 'gã jaruete ajemogyau. Enupara 'gã nipo aku'iramũ ajemogyau enupawe. Jee 'ga remiesaukara nipo ojeapou kamēsiete futat.

Juã 'ga ka'arana kwasiaawet

⁴Je 'ã Juãnamũ Jejuí 'ga rerowiaaramũ pẽ nupe je ka'arana kwasiari imonou. Asia ywy pe pejejemogyau pejejomajatykau 'ga je'lega renuwamũ. Sete pẽ'wyrarete pytuna. A'eramũ je pẽ'wyrara 'gã nupe ka'arana monou ikwasiaa pẽ moymoyka.

Jarejuwarete 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat, pẽ mopy'ata'wa pẽ mogya nanẽ nũ. Janeruwarete 'ga Okoeteete ma'ea. Ywy apoe'ẽwe 'ga rekoí rakue. 'Awamũ futat 'ga rekoí. Anure miamũ futat 'ga akou. 'Ga upe je 'í: “Mama'e esage emut 'gã nupe. Nuapoi agawewi 'gã mama'e esagea enee. A'etea ki mama'e katurama emut 'gã nupe”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. 'Ga 'Agesagea nanẽ mama'e esage amut pẽ nupe nũ, Jarejuwarete 'ga renawa rowase ajemogo ma'ea nũ. ⁵Jejuí Kristu 'ga taetu mama'e esage amut pẽ nupe nũ. Jejuí 'ga morogyta a'jea futat omome'lu janee 'Uwarete 'ga ree. Jejuí 'ga Jarejuwarete 'ga remimofera wpy ppyfera. 'Ga

'ũina 'wyrarareteramũ wyy pewaramũ janee najuejue etee. Akotee ma'eramũ jane upe, 'wyrara 'gã nupe. Mĩmera upe 'ga 'ũina 'wyrarareteramũ.

Jejui 'ga oporomutaramũ jane ree. Amanũ 'ga owy reko'wogukaa janetywera moiwamũ jane wi, mama'e tywera apoukaru'jape'ema janee. ⁶'Ga werowiaaramũ jane mogyau 'Uwarete 'ga upe oporowyky ma'eramũ. Jarejuwarete 'ga upe jareporogytau jarejepyriwara 'gã nee. Jarejepyriwara 'gã nupe nanẽ Jarejuwarete 'ga mome'wau nũ. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Simuoryp Jejui 'ga jarejemogyau 'jau, 'jau je pẽ nupe. 'Ga pãjẽrete. Nateepawi 'ga pãjẽ. A'eramũ ki jane 'ga muorypa jarejemogyau. A'eramũ ki jane 'ga mome'wau nanẽ 'gã nupe nũ.

⁷Pẽnea'ar iki 'ga ree. Anurenure'i nipo Jejui 'ga ruri ojypa ywasiga rupi. Najuejue etee futat nipo jane 'ga resaka. 'Ga kutukarera 'gã miamũ nipo 'ga resaka nũ. Nikoi'i futari nipo jane mũ wyy pewaramũ 'ga resakare'emamũ. 'Ga resakawe nipo 'gã ajaa'wau 'ga ree. Wereco tyweram awi nipo 'gã okyjau ajaa'wau 'ga ree. U'eawer imũ etee futat nipo 'ga iapoi. A'jea futat je'ea.

⁸—Je Okoeteete ma'ea. Wyy apoe'emauwe je rekoi. 'Awamũ miamũ 'ã je rekoi. Anure taetu nipo je rekoi temanũme'em futat. Je pãjẽrete te 'gã pãjẽ apyraapa— 'jau Janejararete 'ga.

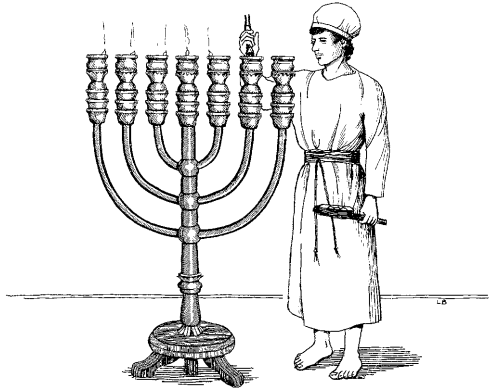
Jejui Kristu 'ga jesaukaawet

⁹Je futat ako Juãnamũ. Pẽẽ 'jawe je jemogypygyi Jejui 'ga ree. A'eramũ je pẽneki'yramũ tekou. Pẽẽ 'jawe futat je rekoi, tejerekou tywerukaa 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. Je rereko tywerete futat 'gã. Pẽẽ 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega perowiat. Je nanẽ 'ga je'ega arowiat nũ. 'Ga jejararetea. Pẽẽ 'jawe jeruagamũ tejereko tywera upe. Napoiri futari je Jejui 'ga rerowiar awi. 'Ga jane rereko. A'eramũ 'ga jane mamuakarukaa mama'e tywera upe.

'Ypõ'õ pype je rekoi ikue. Jejui 'ga porogyta a'jea je imome'wau kwe pewara 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega nanẽ je imome'wau kwe pewara 'gã nupe tekou ikue. A'eramũ 'ga rerowiare'ema 'gã je rerawau je rejaa 'ypõ'õ me ikue, Patimu 'jaw ipe ikue. Moromunepawa pypewara 'jawe tekou 'ypõ'õ pype ikue. ¹⁰Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rereko je pojekau ojeupe morowykye'ema rupi. A'eramũ je teatykupe katy 'ga amũ je'ega renupa. Jeatykupe katy oje'eg ma'e 'ga jumi'aranũũ fu 'jawe wafukaita jee:

¹¹—Ejemiesaga ekwasiat ka'aran are. Ikwasiapaw ire ene imonou je rerowiaara 'gã nupe. Sete amunawa pype ajatyka ma'e 'gã nupe. Efesu, Esmirna, Pergamũ, Tiatira, Sardes, Filadelfia, Laodiceja. Mĩmera amunawa pype je rerowiaara 'gã jatykai wapyakau jeje'eg are. A'eramũ ene 'gã nupe ka'arana monou ejemiesaga kwasiar ire— 'jau 'ga jee, jeatykupe katy u'ama.

¹²Aipo renupawe je tejerowaka tejakyfet katy tejeupe oje'eg ma'e 'ga resaka. Tejerowakawe je sete tatarana renawa resaka. Tatarana renawa ouru apopyrera. ¹³Tatarana renawa pyter imũ 'ga amũ akou, kũima'e 'jawewara 'ga akou. Weteyrũ fukua 'ga erekou imunepa. 'Ga raitya 'ga ree imotypawa ouru

(Apocalipse 1.12-20)

apopyrera. 'Ga pasi'a 'arimū imotypawa 'upa 'ga ree. ¹⁴'Ga 'awa waparasiḡamū amyneju 'jawe. Karupa'mī rawa 'jawe waparasiḡamū. 'Ga rea wenyfugamū tata reny 'jawe. ¹⁵Itaju 'jawe, prōsi 'jawa 'jawe, 'ga pya wenyfugamū. Sā'ā wapy re prōsi 'jawa renyfuga. Nan tee 'ga pya. Oje'ēporogūūnamū ytuu pyamu 'jawe etee. ¹⁶Opo pe 'ga jaytataa rerekou. Sete 'ga jaytata rerekoi opo pe, ojakwatawa katy. Jyuua 'ua uēma 'ga juru awi. A'ere nu'ari futari 'ga juru awi. Waime juowajamū 'ua uēma 'ga juru awi. A'ere nu'ari 'ga juru awi. 'Ga reakwara wenyfugamū, aje kwara kwawa 'jawe wenyfugamū.

¹⁷'Ga resakawe je te'aa 'ga rowase, amanū ma'e 'jawe. A'erauwe 'ga opo monou, ojakwatawa katywarā monou, jeapyte'rarimū.

—Erekyje awi je wi. Ymā we ako ma'eferamū je. Ywy apoe'emauwe je rekoī ikue. Mama'e teepaw ire miamū nipo je etee futat je rekoī 'au— 'jau 'ga jee. ¹⁸—Okoteete ma'ea 'ā je. Amanū je ako ikue. A'ere ako je ferawi etee ikue nū. Namanū'ljawa'uweri je. 'Awamū je ywy pewara 'gā manūawa kwaapawi. Je futat nipo 'gā moferapa nū— 'jau 'ga jee. ¹⁹—'Awamū ejemiesager are ka'arana ekwasiat. 'Awamū 'ā je ojeapo ma'e resaukari enee. Anure ojeapo ma'ea nanē nipo ene esaka nū. Aipoa ejemiesager are juejue ka'arana ekwasiat— 'jau 'ga jee. ²⁰—Nenereapyoi ejemiesager are. A'eramū je 'awamū ene mueapyou ee. Sete jaytataa je areko tepo pe, tejakwatawa katy. Sete tatarana renawa nanē 'ā ene esaka. Sete tatarana renawa 'jawe futat je rerowiaara 'gā. Sete amunaw ipe 'gā jemogyi ajatykau ajamu'jau je ree. Jarejuwarete 'ga ree 'jau 'gā ajamu'jau akou. A'eramū 'gā tatarana 'jawe ajemogyau. Sā'ā tatarana mama'e resaukara ae upe. Nan tee futat je rerowiaara 'gā jamu'ei je ree, Jeruwarete 'ga ree 'jau. Je rerowiaara 'gā 'wyriara^a 'gā ajemogy jaytata 'jawe— 'jau Jejuī 'ga jee.

^a 1.20 Pastor 'jawa poromū

Efesu pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

2 ¹A'eramũ Jejui 'ga 'l'jau jee:
—Jeje'ega ekwasiat inuga Efesu pewara je rerowiaara 'gã 'w'ryiara 'ga upe— 'l'jau 'ga jee.

—Sete je jaytata areko tejakwatawa katy tepo pe. Sete tatarana renawa pyterimũ je teatau tekou. Ouru apopyrera pyterimũ tekou teatau. Je 'l'ã amu'akwaap pẽẽ mama'e are. ²Pẽnemiapofera je akwaap. Kwaiwete 'l'ã pejeporowykyau jee. Je rerowiare'ema 'gã 'l'ã pẽ nerekou tyweaete je rerowiamũ. A'ere 'l'ã pejereko tywera upe pẽnuag pejejemogyau pejepoire'ema je rerowiar awi. Mama'e tywera apoara 'gã nee 'l'ã pejeporomutare'emamũ. 'Gã amũ 'l'ã 'ua owaẽma pẽ nupe ai'i. “Jejui 'ga 'l'ã ore mut pẽ mu'jau oje'eg are”, 'l'jau futatee 'l'ã 'gã 'ua pẽ nupe rai'i. A'ere 'l'ã neperowiara'nei 'gã nai'i. “A'jea sipo Janeruwarete 'ga 'gã muri?” 'l'jau ete 'l'ã pẽẽ pejejaupe rai'i. 'Gã je'ega renup katu re 'l'ã pẽẽ 'gã kwaapa rai'i, 'gã 'me kwaapa rai'i. ³Mama'eay upe 'l'ã pẽnuag je ree. Nepepouri 'l'ã jeporowyky awi rai'i— 'l'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

⁴—A'ere je mama'e mũ re je je'egayi pẽ nupe. Je rerowiaa ppy ppy we 'l'ã pejeporomutaramũ je ree nanimenime rakue. A'ere 'l'ã pẽẽ 'awamũ inãinãni'ĩ etee pejeporomutaramũ je ree. ⁵Pẽnea'aru'l'jaw iki je rerowiar ppy ppyawer are. Je rerowiaa ppy ppy 'l'ã pẽẽ pejeporomutaramũ nanimenime je ree rakue. Mama'ea 'l'ã pẽẽ iapou jeremifutar imũ etee rakue. A'ere 'l'ã pẽẽ 'awamũ nai'l'jawe rui pejemogy. A'eramũ ki pẽẽ pejejoia pejetywer awi. Je rerowiar ppy ppyawera upe ki pejejewya nũ. Kasi a'e pe je tatarana apykawa pe'ai pẽ nui ne. A'eramũ nipo pẽẽ jeje'ega mome'wau'l'jape'ema pejejaupe. ⁶A'ere pẽẽ, je 'l'jawe futat, Nikurai 'ga remiayuwa 'gã nemiapo are nepẽporomutari. Aipoa esage jee. Nikurai 'ga remiayuwa 'gã o'me are ajamu'l'jau. A'eramũ je 'gã nemiapofer are teporomutare'emamũ tekou— 'l'jau Jejui 'ga ikwasiarukaa jee.

⁷—Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'l'Agésage je'ega peenuw esage je rerowiaara 'gã nupe 'ga je'egamũ. Jarejuwarete 'ga je'ega renupara 'gã nipo awau amanũ re 'ga pyri. Peu futat je y'wa mũ monou 'gã nupe. Aipo y'wa 'wau 'gã ajemogyau nakwaparimũ ete rui 'ga pyri. Aipoa y'wa 'y'wa u'am Jarejuwarete 'ga rupaw ipe— 'l'jau 'ga jee. Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Efesu pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Esmirna pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

⁸Aipo 'e re 'ga 'l'jau jee nũ:

—'Awamũ jeje'ega ekwasiat inuga Esmirna pewara je rerowiaara 'gã 'w'ryiara 'ga upe, a'e je enee— 'l'jau 'ga jee.

—Je ako ppy ma'ea. Maapawera nanẽ je nũ. Je amanũ ikue. A'ere je ferawi etee ako ikue nũ. Je teje'ega kwasiarukaa 'ga upe imonou pẽ nupe. ⁹Akwaap katu katu futat je pẽẽ. Mama'eay upe pẽnuag pejejemogyau je ree. Nepetywi

pêẽ mama'e pyu 'au. A'ere pêẽ imama'e kwai ma'erama futat pejemogy. Jeremiyuwa pêẽ. A'eramũ pêẽ iporiae'ema futat. 'Gã amũ nipo pê ago'wau je ree. Aipo 'gã nipo 'jau: “Judeuretea futat ore. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga remiyuwaretea futat. Ore te futat 'ga remiyuwaretea. Pêẽ naani”, 'jau nipo 'gã pê nupe. O'meramũ te 'gã 'i. NaJaneruwarete 'ga remiyuwa rũĩ agawewi 'gã. Mama'eukwaawa remiyuwa te 'gã. Mama'eukwaawa 'wyrriara tee 'gã amuoryp ajemogyau. ¹⁰Pekyje awi pejereko tyweram awi. Anurenure'i nipo mama'eukwaawa 'wyrriara pêẽ mũ munewukaa pê mu'ama moromunepawa pype. “Taesak 'gã 'ga rerowiar awi 'gã poir 'jau”, 'jau nipo mama'eukwaawa 'wyrriara pê nupe. A'ere nipo teis etee peset 'gã pê nereko tyweretei. A'ere kasi pepoit Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. Pê apisi agawewi nipo 'gã. A'ere kasi pepoit futat Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. 'Ga rerowiar awi pepoire'emamũ je pê mogyi nakwaparimũ ete rũĩ Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

¹¹—Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa esage, je rerowiaara 'gã nupe 'ga je'egamũ. Jarejuwarete 'ga je'ega renupara 'gã nipo awau 'ga pyri amanũ re. Oje'ega renupara 'gã 'ga nomonoukari mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga jee. Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Esmirna pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Pergamũ pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

¹²A'eramũ Jejui 'ga 'jau jee nũ:

—Awamũ jeje'ega ekwasiat inuga Pergamũ pewara, je rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga upe— 'jau 'ga jee.

—Je jyuaa areko, ajuowai aime ma'ea rerekou tejuru pe. ¹³Akwaap je pê'wyr. Mama'eukwaawa 'wyrriara futat 'ũĩ 'wyrriaramũ aipo 'wyr ipewara 'gã nupe. A'etea nepepouri je rerowiar awi. Naje kwakuwi pejepe 'gã nui. Atipasi 'ga je mome'wau akou 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã 'ga jukau peu futat je mome'uramũ rakue. A'etea nepepouri je wi rakue. Aipoa esage jee. ¹⁴A'ere je mama'ea pêẽ mũ iapoa nafutari. Pêẽ mũ Parãu 'ga je'egera rerowiaa. Ymã te Parãu 'ga Paraki 'ga mu'ei maira'me a'agawa muoryw are rakue. “Amu'e je ene ee. A'eramũ ene Israeu 'ga juapyrera 'gã mu'jau maira'me a'agawa muoryw are”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. Kwe pewara 'gã wyr monou ijukau inuga maira'me a'agawa rowase, imuorypawamũ. “Pe'u kasi aipo wyro'o ne”, 'jau Janeruwarete 'ga Israeu 'ga juapyrera 'gã nupe rakue. A'ere Parãu 'ga 'i 'ga upe: “Maira'me a'agawa rowase imonopyrera pe'u, ere ki 'gã nupe”, 'jau 'ga Paraki 'ga upe. “Peko ki pejemirekoe'em are, ere ki kũima'efera 'gã nupe”, 'jau 'ga Paraki 'ga upe rakue. “Pejemene'em are ki peko, 'jau ki ene kũjãmera 'gã nupe”, 'jau 'ga Paraki 'ga upe rakue. A'eramũ Paraki 'ga 'jau 'gã nupe rakue. A'ere 'ã pêẽ mũ 'awamũ miamũ mama'ea peapo pejemogyau 'ga 'eawerimũ etee futat. ¹⁵Pêẽ mũ Nikurai 'ga je'egera rerowiaa pejemogyau. Aipo nanẽ

nia'wyri jee nũ. ¹⁶Pepoit pejetywer awi. Kasi a'e pe je oi mama'e tywera apoara 'gã nowajaa tejuru pewara teyuu pyu ne— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

¹⁷—Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega peenup, je rerowiaara 'gã nupe 'ga 'Agesage je'egamũ. 'Ga je'ega renupara 'gã nupe tamono mana 'Jawa 'Jau, 'gã nemi'urama 'Jau. Imimipyrrera tamono 'gã nupe 'Jau. Ita siga nanẽ tamono 'gã nupe 'Jau. Ita sig are 'gã ner yaua tamono ikwasiaa 'gã nupe 'Jau. Tekotee 'gã nipo nokwaawi futari 'gã ner yaua. Jeremie'rogera 'gã tee te nipo wer yaua okwaap— 'Jau 'ga jee. Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Pergamũ pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Tiatira pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

¹⁸Aipo 'e re Jejui 'ga 'Jau jee nũ:

—Tiatira pewara, je rerowiaara 'gã 'wyriara 'ga upe aipo are ekwasiat inuga— 'Jau 'ga jee.

—Je te 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yraretea. Jerea enyfuk noko jee tata 'Jawe. Itaju enyfuga 'Jawe 'ã jepya wenyfugamũ. ¹⁹Je aj'e'eg pẽ nupe. Akwaap je pẽẽ. Pẽnẽkoa je akwaap. Jarejuwarete 'ga ree 'ã pejeporomutaramũ 'ga rerowiaa nanẽ nũ. Pẽẽ pejejopoa 'ã mama'e apo are. Mama'eay upe 'ã pẽẽ pejejuagamũ pejejemogyau. Je rerowiar ypy we te 'ã mama'e esagea peapo jee. Ma'eramũ 'ã 'awamũ taetu mama'e esagea peapo pejejemogyau jee kwaiwete. Aipoa esage jee. ²⁰A'ere mama'e mũ nia'wyri jee. Jesepeu eẽ jeremiayuwa 'gã mu'Jau tywet mama'e tywer are. “Je Jarejuwarete kĩa je'ega mome'wara”, 'Jau futatee eẽ 'gã nupe. A'ere eẽ 'mea te eẽ rerekoi. Mama'e tywera apo are eẽ jeremiayuwa 'gã mu'Jau. “Pejejemirekoe'em are pẽnẽkoa esage”, 'Jau futatee eẽ 'gã nupe. “Pejemene'em are pẽnẽkoa esage”, 'Jau futatee 'gã nupe, 'gã mu'Jau tywet. “Maira'me a'agawa upe imonopyrrera esageay pẽnemi'uramamũ”, 'Jau futatee eẽ 'gã nupe. A'etea 'ã eẽ nepemuẽmi pejejewi. A'eramũ je te'arasigamũ tekou pẽ nee. ²¹Nareko tywera'nei je eẽ eẽ tywer are. Otywer awi eẽ paira rapesaka te'ÿina. A'ere eẽ nopoiri futari otywer awi. ²²Otywer awi eẽ rerowiaarera 'gã poire'emamũ nipo je 'gã nereko tyweaete 'gã tywer are. Eẽ nipo je imomoa eẽ seawa reewe futat. Eẽ je'ega rerowiaara 'gã nanẽ nipo je ²³iapisau eẽ reewe futat. A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã 'Jau: “'ga a'jea futat ae kwaap”, 'Jau nipo 'gã ajaupe. “Janerea'awa 'ga okwaap. Janeremifutara nanẽ 'ga ikwaapa nũ. A'eramũ nipo 'ga 'gã nekoawera repy monou 'gã nupe najuejue etee”, 'Jau nipo 'gã ajaupe. Mama'e tywera apoara 'gã je areko tywerete. A'ere je tejerowiaara 'gã nupe mama'e esage monoi— 'Jau 'ga ikwasiarukaa jee.

^{24,25}—Jesepeu eẽ rerowiaara 'gã 'Jau: “Mama'eukwaawa 'wyriara remimu'efera ayay ikwaapa oree. A'eramũ ore orojeapyoa'ne'emamũ ee”, 'Jau 'gã. A'etea 'ã pẽẽ mũ neperowiari eẽ je'ega. Nepeenuwi mama'eukwaawa 'wyriara je'ega pejejemogyau. A'eramũ je pẽ nupe 'Jau: Pepoir awi

Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiar awi je rura'ne'emamũ. Mama'e mũ ree je namu'ei pẽẽ. A'ere kasi pepoit iymaner awi ne— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

26-28—Pejemanũme'ẽwe pejejemogyau mama'e apou Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ ete 'eramũ je anure pẽ mogyau i'wyrriaramũ teje'jawe tejeypyri pejemogyramũ. Sã'ã Jeruwarete 'ga je mogoa 'wyrriaramũ je rerowiare'ema 'gã nupe. Nan tee futat je pẽ mogyau 'wyrriaramũ teje'jawe. “Pejeje'ega renuwe'emamũ ki pereko tywerete 'gã”, 'jau nipo je pẽ nupe. Sã'ã japepoa. Japepo jara 'ã ia'wyre'emamũ imonoa ikaikaa. A'eramũ futat imateepapa. Nan tee futar iki pejejerowiare'emamũ 'gã pereko, 'jau nipo je pẽ nupe. Jaytataua tamut pẽ nupe 'jau— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

29—Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa, je rerowiaara 'gã nupe 'ga 'Agesage je'egamũ. Aipo ki peanup— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Tiatira pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Sardes pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

3 ¹Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau jee nũ:

—Sardes pewara, je rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga upe aipo are ekwasiat inuga— 'jau 'ga jee.

—Je Jarejuwarete 'ga 'Agesagea areko. Jaytata nanẽ je tepo pe erekou sete. Akwaap je pẽẽ. Pẽnemiapofera je akwaap. “Gã 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega renupara. Ajemogy ma'e 'jawe 'gã”, e'ĩ pẽ nesakara 'gã pẽ nupe. A'ere pemorytee te 'gã pejee. Amanũ ma'e 'jawe futat pejemogy. Nepeenuwi futari Jarejuwarete 'ga je'ega. ²Pe'je pejepaka. Oset ma'e 'jawe etee pẽẽ. Aul'je Jarejuwarete 'ga je'ega renuwaiw ire. Peenup katu katu 'ga je'ega. ³Pẽnea'at pejejemienuwer are. Je rerowiar ppy we ako jeje'ega peenup ikue. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejejea'aru'jawamũ ee nũ. Aipoa ki perowiat. Pe'je pejepoia pejetywer awi. Oset ma'e 'jawe pejemogy. Pejepake'ema nipo je rura nepekwaawi. Sã'lã ae muna'ywa rura kwaawe'ema. Nan tee je rura nepekwaawi ne, pejetywer awi pejepoire'ema ne. Pejekekatu'oke'ema pejejemogyau 'eramũ nipo je rurul'jawa nepeesagi. ⁴A'ere nipo pẽẽ mũ nepejemotyweri. Mama'e tywera apoare'emamũ te nipo aje anure pejot pejejemogyau je pyri. Taity aparasiga rerekwara 'jawe pẽẽ. Nepejemoky'ai Jarejuwarete 'ga upe. ⁵Jarejuwarete 'ga je'ega renuparamũ je petywera moiri. Taity aparasiga nanẽ je imonou pẽ nupe nũ. Naywi futari je pẽnera Jarejuwarete 'ga ka'aran awi. Orojepyri pẽẽ mũ oramũ nipo je pẽ nesaukari Jarejuwarete 'ga upe. “'Agamũ jeremiayuwa 'gã”, 'jau nipo je 'ga upe. Ywagipewara 'gã nupe we futat nipo je pẽ nesaukaa— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

⁶—Ee pejejeapyoweramũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa katu, je rerowiaara 'gã nupe 'ga je'egamũ— 'jau Jejui 'ga ikwasiarukaa jee. Aipoa 'ga 'eawera je inuga ikwasiaa Sardes pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Filadelfia pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

7 Aipo 'e re Jejui 'ga 'Jau jee nũ:

—Filadelfia pewara, je rerowiaara 'gã 'wryiara 'ga upe aipo are ekwasiat inuga— 'Jau 'ga jee.

—Je Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea. Nitywi futari mama'e tywera je pype. Mama'e a'jea etee te je amome'u. Saawia je areko.

Ymã 'wryiararete 'ga ma'ea rakue, Davi 'ga ma'ea rakue. A'ere 'awamũ jema'ea. 'Okwara je iawopytymo'wog ire, nitywi 'ga amũ iawopytymawa pyu. Je iawopytym ire 'gã nuawopytymo'woga'uweri aipo 'okwara.

8 Akwaap je pënemiapofera. Akwaap je inãinãni'ĩ etee pëpãjêa. A'etea pëywyrafen jeje'ega rerowiaa. Je'eawer imũ etee futat 'ã pëẽ mama'e apou pejejemogyau. A'eramũ je 'ã teporowykya apoukaa pë nupe. Nitywi futari pëmomoiara 'gã amũ. 9 Mama'eukwaawa 'wryiara remiayuwa 'gã amũ te nipo aje ajesaukat futat amũ pë nupe. “Ore judeuretea. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga remiayuwareteramũ arakou”, 'Jau futatee nipo 'gã. A'ere ki pëywyrafen aipo upe. Aipo upe pëywyrafenamũ nipo mama'eukwaawa 'wryiara remiayuwa 'gã amũ 'Jau: “A'jea futat Jejui 'ga pë futari ra'e”, 'Jau nipo 'gã pë nupe. “Judeue'ema agawewi futat pëẽ. A'etea 'ga iporomutat pë nee pë mogyau wemiayuwamũ” 'Jau nipo 'gã pë nupe. 10 “Pejejeupe mama'eay ijesaukaramũ pejepoire'ema jeje'eg awi”, 'Jau ako je pë nupe ikue. Aipo je'ea 'ã pëẽ enupa pejejemogyau. A'eramũ je a'eramũ pë a'gwau mama'e tywer awi. Anure nipo mama'e tywera apoara 'gã nuri je rerowiaara 'gã nerekou tyweaete. “Toromomoirukat 'gã Jejui 'ga rerowiar awi 'Jau kwy”, 'Jau nipo 'gã 'ua. A'ere nipo je pë a'gui 'gã nui. 11 Anure te nipo je oi nũ. A'ere kasi pepoit je rerowiar awi ne. Je rerowiar awi pepoir ire nipo Jeruwarete 'ga oporoywera monoi tekotee 'gã nupe etee. Je wi ipoire'ema 'gã nupe etee 'ga oporoywera monoi— 'Jau 'ga ikwasiarukaa jee.

12—Jarejuwarete 'ga je'ega renupara 'gã nipo je imogyau 'ga remiayuwareteramũ. Sã'ã 'oga rupaa'mywaretea. Nitywi 'ga amũ 'oga rupaa'mywarete maku'jara. Nan tee futat je rerowiare'ema 'gã nomomoirukari je rerowiararete 'gã je rerowiar awi. A'eramũ nipo je Jarejuwarete 'ga rera kwasiaa 'gã nee. A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat ajemogyau. Sã'ã ae mama'e jaramũ wera kwasiara imogya okaraemã are. A'eramũ 'ã tekotee 'gã ijara kwaapa. Nan tee 'gã Jarejuwarete 'ga rera rerekwara 'gã kwaapa, 'ga remiayuwa 'gã kwaapa. Jarejuwarete 'ga 'wyrarete rera nanẽ nipo je ikwasiaa 'gã nee nũ. Anure nipo Jerusareg yau ruri ojypa ywag awi. Aipoa Janeruwarete 'ga 'wyraretea. Tejer yaua nanẽ nipo je ikwasiaa 'gã nee— 'Jau 'ga ikwasiarukaa jee.

13—Ee pejejeapyoweramũ pëẽ Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa esage, je rerowiaara 'gã nupe 'gã je'egamũ— 'Jau 'ga jee.

Aipo 'ga 'eawera je akwasiat inuga Filadelfia pewara 'gã nupe, 'ga je'eg imũ etee futat.

Laodiceja pewara 'gã nupe Jejui 'ga 'eawet

14—'Awamũ aipo are jeje'ega kwasiari Laodiceja pewara, je rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga upe— 'jau Jejui 'ga jee.

—Tejuwarete 'ga je'eg are je 'jau, “Nan etee futat nanẽ je'ea nũ”, 'jau. Mama'e a'je mome'wara te 'ã je. Oje'jawe etee futat Jeruwarete 'ga mama'e apoukari jee ikue. 15Akwaap je pẽẽ. Pẽnemiapofera nanẽ je akwaap nũ. Naje futaruui 'ã pejepe. A'ere pẽẽ naje ree iporomutare'ema rüi. Inãinãni'ĩ etee je futara nia'wyrri jee. Kwaiwete jefutara te esage jee. Je futare'ema ywawuje tãmẽjẽ pepoit je wi. 16Sã'ã 'y taku'wia. 'Y taku'wia otykuramũ ae mopy'apoyo etee. Nan tee futat je pẽ monoi tejewi. 'Y taku'wi 'jawe etee pẽẽ. 17“'Ika'aranũũ kwai ma'ea ore. A'eramũ ore orotywe'emamũ futat mama'e tywe'ema pyu”, 'jau futatee pẽẽ. A'ere je 'i pẽ nupe: Pẽ'me ate pejemogyramũ nepẽa'wyrri futari Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pẽẽ mama'e tywe'ema 'jawewara futat. Neperowiari Jarejuwarete 'ga. A'eramũ pẽẽ pejejemogyau taitye'ema 'jawewaramũ futat. Nepẽneapyoi Jarejuwarete 'ga ree. Eae'ema 'jawe nanẽ pejejemogyau. 18A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Ourua pemut je wi. Je wi imuripyrrera nateepawi futari. Aiporamũ tee pẽẽ ika'aranũũ kwai ma'e 'jawe futat peko. Taity aparasiga pemut pejejemimunewamũ, pejejenosĩ mateepawukaawamũ. Muaga nanẽ pemut je wi pejejeape imonopyramũ. Pejetywera pemoirukat jee. Aipoa ouru je wi imuripyrrera 'jawe. Pejemiesageukat jee. Aipoa taity aparasiga munewa 'jawe jee. Pejemiesapyoukat jee. Aipoa aerea fuaga 'jawe jee. 19Mama'e tywera 'gã iapo re je tejemifutara 'gã mu'akwaawi ee, 'gã nerekou tywe'ria 'gã mueapyoukaa ee. 'Gã futare'em ire amunipo 'ã je 'gã mueapyowe'em futat mama'e are. A'eramũ ki pẽẽ pejeipoia futat pejetywer awi. Pepoit 'me kasi pejetywer awi ne. 20Sã'ã ae oa ojo'wyr ipe. A'eramũ 'ã aeoga jaramũ 'Ere ejua esou', 'jau ajaupe. A'eramũ 'ã ae 'ere ejua esou' 'eramũ etee osou ojo'wyr ipe. Nan tee futat je 'Ere ejua esou' tejeupe 'e rapesagi tekou. 'Ere ejua esou' tejeupe pẽẽ 'eramũ je resei futari tewau pẽ pype tekou— 'jau Jejui 'ga ikwasiarukaa jee.

21—Jarejuwarete 'ga je'ega je aenup katu katu— 'jau 'ga jee. — A'eramũ 'ga je muapyka ojepyri, je mogou 'wyrriaramũ oje'jawe. A'eramũ je oroje'ega renupara 'gã muapyka orojepyri, 'gã mogyau 'wyrriaramũ oroje'jawe— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

22—Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega peenup katu, je rerowiaara 'gã nupe 'ga je'egamũ— 'jau Jejui 'ga ikwasiarukaa jee.

Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Laodiceja pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Janeruwarete 'ga muorypap

4 ¹Tejeupe aipo 'epaw ire je amuteea ete esaka nũ. 'Okwara rawopytymo'woga je esaka ywag ipe. Pe awi 'ga amũ oje'ega jee: —Ere ejua 'au ejeupia je pyri. Anure mama'ea ijeaporama taesaukat enee 'jau— 'jau 'ga jee.

Jumi'aranũũ fu 'jawe 'ga wafukaita jee. Je upe oje'eg ppy ma'efera 'ga futat oje'egu'japa jee nũ. ²A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea je pojekau je rerawau ojeupi ai'i. Peu futat je 'wyriararete renawa resaka ai'i. Peu futat 'ga amũ 'ũina wapyka i'arimũ ai'i. ³I'arimũ wapyk ma'e 'ga wenyfugamũ futat 'ũina ita esage 'jawe. Ita owy 'jawe, jasipi 'jawa 'jawe. Ita piraga 'jawe nanẽ nũ, saritonia 'jawa 'jawe. 'Ga renawa ywryi je'ywa okwapa imamana. Aipoa je'ywa okawuramũ esimerauta 'jawa 'jawe. Esimerauta 'jawa ita esagea futat. ⁴Wĩti kwaturu 'wryia'ri renawa 'wyriararete renawa mamana. Aipo 'arimũ wĩti kwaturu 'gã wapyka ajemogyau, 'wryia'ri 'gã. Aipo 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega wenup katu katu futat. Taity aparasiga nanẽ 'gã erekou nũ. 'Wryiara akagyriũ nanẽ 'gã erekou waka'garimũ. Aipo akagyriũ ouru apopyrera te. ⁵Ipyter ipewara, 'wyriararete renawa wenyfugamũ 'ũina tupã werawa 'jawe. Aunuga nanẽ 'ũina nũ. Aman aunuga 'jawe futat 'ũina aunuga. Tupã 'jawe nanẽ afuramũ 'ũina. 'Wyriararete renawa rowase sete tata yyga 'jawewara wenyramũ 'upa. Aipo tata yyga 'jawewara 'ga 'Agesagea futat. ⁶'Wyriararete renawa rowase je ypiauu resaka. 'Y rypy esagea te poromũ. Werawerawuu 'jawe typya ojesaka katu katu futat. 'Wyriararete renawa pyri katu katu ma'ja katu je esaka, eae'yi ma'ea. Ea ipira moyka. Irũpãwẽ 'gã. 'Wyriararete renawa rowase eae'yi ma'e mũ akou, iyse katy amũ akou, iyse owajara katy amũ akou, ikupe katy 'jau eae'yi ma'e mũ akou. Irũpãwẽ eae'yi ma'e pytuna.

⁷Ajepei tee eae'yi ma'ea 'miara 'jawewara. Ajepeja eae'yi ma'ea kwatau 'jawewara. Ajepeja aereakwara 'jawewara rerekou. Maapawera kwanũwewe 'jawewara. ⁸Aipoa eae'yi ma'ea kwaiwete ipepokaga ipir are, seis ipepokaga. Aipo jywa nanẽ ea moyka nũ. Jarejuwarete 'ga upe amaraka'aga. Wojere'emamũ futat 'gã 'upa amaraka'aga.

“Esage te 'ã Janeruwarete 'ga.

Pãjẽrete te 'ã 'ga.

Mama'e jararetea te 'ã 'ga.

Ymã we te 'ã 'ga rekoi rakue.

'Awamũ 'ã 'ga rekoi.

Anure nanẽ nipo 'ga rekoi je.

Okoeteete ma'e 'ga futat”,

'jau 'upa amaraka'aga Jarejuwarete 'ga upe.

⁹Nan futat eae'yi ma'ea 'wyriararete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga muorypa, amaraka'aga 'ga upe. 'Ga remiapofer are 'gã 'ga muorypa. “Okoeteete ma'e 'ga” 'jau 'gã 'ga muorypa.

10,11 'Ga muorywauwe wĩti kwaturu 'wyrria'ri 'gã wããpyramũ Okoeteete ma'e 'ga rowase, Aejararete 'ga rowase. Eae'yi ma'e 'gã 'ga muorywauwe 'gã nanẽ 'ga muorypa nũ:

“Ene te 'ã eneresage oree.

Ene te 'ã pãjērete.

A'eramũ ore ene etee imuorypa.

Ene te 'ã mama'ea ereapo rakue.

Nitywi futari eneremiapoe'ema.

Ejemifutar imũ etee 'ã ene mama'e apou.

A'eramũ 'ã ore ene etee ene muorywi”,

'jau 'gã wããpyramũ oje'ega 'ga upe. Wakagyria 'gã imososoka imonou inuga 'ga rowase, 'ga muorypawamũ.

Ka'arana jemaman

5 ¹A'ere je ka'arana jemamana resaka 'ga po pe, 'wyrriararete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga po pe, 'ga jakwatawa katy. Aipoa ojekwasiaa ajuowai. Ikupe katy, waipy katy 'jau ojekwasiaa. Ikwasiapaw ire 'ga imoga mairarata 'jawewara pyu. Aipoa ka'arana mogu'jau'japa, sete imogawera. ²A'eramũ je ywagipewara 'ga amũ resaka, ifuakat ma'e 'ga amũ resaka. wafukajayau oje'ega mua:

—Esage ma'ea tee nipo ka'arana omopojo'ogaru ajau ore. Awỹja te wapo oree?— 'jau 'ga wafukaita.

³A'ere nitywi futari imopojo'okara 'ga amũ. Ywag ipe nanẽ nũ nitywi futari. Ywy pe nanẽ otywe'emamũ nũ. Amanũ ma'e rupaw ipe nanẽ otywe'emamũ futat nũ. ⁴A'eramũ je teje'arasigamũ tejaa'wau te'yina ee.

⁵A'eramũ 'wyrria'ri 'ga amũ 'jau jee:

—Erejoo'o awi ee. Emã'ẽ 'ga ree, Juda 'ga juapyrera 'ga ree. Nokyjei 'ga mama'e awi. A'eramũ ore 'jau 'ga upe 'miara 'jawewara 'ga, 'jau ore. Davi 'ga juapyrera 'ga te 'ã. Ojee iporomutare'ema 'ga 'arimũ 'ga kwawi. A'eramũ 'ga imopojo'okarũmũ— 'jau 'ga jee.

⁶A'eramũ je temã'jãu ee nũ. Peu 'wyrriararete renawa pyri 'ga amũ 'ami. Eae'yi ma'e 'gã, 'wyrria'ri 'gã netee 'ga renawa mamana. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga. Sãã 'gã karupa'mĩ juka otywera mepyawamũ. Nan tee 'ga. Karupa'mĩ pikutukawera 'jawe 'ga iporera rerekou. Aipo 'ga sete 'ga rasia. Sete 'ga rea 'jau. 'Ga rea upe je 'jau, Janeruwarete 'ga 'Agesagea futat, 'jau. Janeruwarete 'ga U'agesagea ywy pe imuãina futat. ⁷A'eramũ aipo 'ga awau ka'arana rekyita 'wyrriarete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga po awi. ⁸Ka'arana 'ga ipyyg ire irũpãwẽ eae'yi ma'e 'gã awau wapyka wenupy'ãu 'ga rowase, 'ga muorypa. 'Wyrria'ri 'gã, wĩti kwaturu 'gã nanẽ awau wapyka wenupy'ãu 'ga rowase nũ. Maraka apoawa 'gã erekou opo pe. Harpa 'jawa 'gã erekou opo pe. Y'a nanẽ 'gã erekou opo pe nũ. Aipo y'a ouru apopyrera. Aipoa y'a pype 'gã jany kasiga 'jawewara rerekou. Aipo jany kasiga 'jawewara Janeruwarete 'ga upe 'ga remiayuwa 'gã je'ega. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga rowase wapyg ire 'gã amaraka'aga 'ga upe. ⁹Maraka yaua 'gã iapou 'ga upe:

“Ene te 'ã eneresage.

Ma'eramũ 'ã ka'arana eremopojo'ok ajai.

Ene te 'ã erejujukaukat 'gã nupe.

Emanũmũ 'ã wyy pewara 'gã tywera mepyau, 'gã mua ejeupe.

Namajepeja 'ga etee rũi 'ã ene imua ejemiayuwamũ.

Najuejue te 'ã ene 'gã mua 'gã mojuawyawyau 'gã mua.

Tapy'yï, towajat, 'wyrarete pewat, ka'a pewat.

Mĩmera 'gã 'ã ene imua ejeupe.

Ma'eramũ 'ã ka'arana eremopojo'ogukat ajai.

¹⁰ Ene te 'ã ejemiayuwa 'gã eremoporowykyukat Jarejuwarete 'ga upe, 'gã 'wyrararete 'ga upe 'jau.

Ene 'ã 'gã mogyau 'wyraramũ wyy pewara 'gã nupe”,

'jau 'gã amaraka'aga karupa'mĩ 'jawewara 'ga upe.

¹¹ A'ere je mã'ei ee. Ywagipewara 'gã je'ega je enupa. Kwaiwete ywagipewara 'gã je esaka. A'eramũ je 'gã mojoyrũme'em. Kwaiwete te 'gã. A'eramũ je 'gã mojoyrũme'em futat. 'Wyrari 'gã nipo peu ajemogyau 'gã wyteripe. Irũpãwẽ eae'yi ma'ea nanẽ ajemogyau 'gã wyteripe nũ. Nikwaapawi 'gã. Kwaiwete te 'gã. A'eramũ je 'gã mojoyrũme'em. ¹² A'eramũ ywagipewara 'gã amaraka'aga:

“Esage te 'ã karupa'mĩ 'jawewara 'ga, karupa'mĩ jukapyrera 'jawewara 'ga. Pãjẽrete te 'ga. Mama'e jararetea te 'ga”

'jau 'gã 'upa.

“I'akwaap te 'ga.

Ifuakat nanimenime 'ga nanẽ nũ.

'Ga 'ã eteete ma'ea. Esage ma'ea te 'ga.

A'eramũ jane 'ga muorypa”,

'jau 'gã amaraka'aga 'ga upe.

¹³ A'erauwe je tekotee 'gã je'ega renuwi. Ywag ipewat, wyy pewat, amanũ ma'efera rupaw ipewat, 'yẽ'ẽ mewat, 'y pewat. Mĩmera 'gã je'ega je enupa.

“Pẽẽ 'ã eteete ma'ea.

Pẽẽ 'ã ore aramuoryp.

Pẽẽ 'ã ore nanẽ ipojeupa nũ.

Pẽẽ 'ã pãjẽrete.

A'eramũ ore, pẽnemiapofer are juejue pẽ muorypa, aruojere'emamũ”,

'jau 'gã amaraka'aga 'gã nupe, 'wyrararete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga upe, karupa'mĩ 'jawewara 'ga upe 'gã 'jau.

¹⁴ Irũpãwẽ eae'yi ma'e 'gã 'jau:

—Nan tee ore 'jau nũ. Simuoryp 'gã 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'wyrari 'gã awau wapyka wenupy'ãu 'gã nowase 'gã muorypa.

Ka'arana mogawa mopojo'okawam

6 ¹Je reape karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mopojo'oka. Ajepeja etee ra'ne 'ga imopojo'oka. Imogawypya 'ga imopojo'ogauwe je eae'yi ma'e 'ga amũ je'ega renupa.

—Ere ejua— 'jau 'ga.

Aman aunuga 'jawe 'ga je'ega. ²A'erauwe 'ga amũ 'ua, kawaruu siga 'arimũ 'ga 'ua. I'arimũ wapyk ma'e 'ga ywyrapara rerekou opo pe. 'Ga amũ 'wyriara akagyrũ monou 'ga upe.

—Ere ewau ekou amunap tesirũmer ipewara 'gã nowajaa 'gã fuakara mateepapa 'gã nui. Ekwap 'gã 'arimũ— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ kawaruu siga 'arimũ wapyk ma'e 'ga awau.

³A'eramũ karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mopojo'oka ajai nũ. A'erauwe eae'yi ma'e 'ga amũ oje'ega nũ:

—Ere ejua.

⁴A'erauwe 'ga amũ 'ua kawaruu piragay 'arimũ 'ua nũ. A'eramũ eae'yi ma'e 'ga 'jau i'arimũ wapyk ma'e 'ga upe:

—Ere ewau kwe pe 'gã nowajarukaa ekou ajaupe, 'gã juapisaukaa— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga jyyu monou 'ga upe. A'eramũ 'ga awau. Ojeupe jy mur ire kawaruu piragay 'arimũ wapyk ma'e 'ga awau.

⁵Aipo apo re karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mũ mopojo'oka jui nũ. Imuapya mopojo'oka jui nũ. A'eramũ eae'yi ma'e 'ga amũ oje'ega nũ:

—Ere ejua.

A'erauwe 'ga amũ 'ua, kawaruu ãna 'arimũ 'ua nũ. I'arimũ wapyk ma'e 'ga wereko mama'e momoyitawa resakawa opo pe. ⁶'Ga resakawe je 'ga amũ je'ega renupa, eae'yi ma'e 'gã pyter ipewara 'ga je'ega renupa:

—Epy ete temi'urama. Majepi 'ara rupi etee aeporowykawera repya teepawamũ temi'uram are. Epy te temi'urama. Eremojopype kasi 'miara kawera 'y are tuwuu ma'e 'jawe ne. Y'waya nanẽ kasi eremojopype 'y are tuwuu ma'e 'jawe ne.

⁷A'ere karupa'mĩ 'jawewara 'ga ajepeja ka'arana mogawa mopojo'oka jui nũ. A'eramũ maapawera eae'yi ma'e 'ga 'jau:

—Ere ejua.

⁸A'erauwe 'ga amũ 'ua, kawaruu jukyryuu 'arimũ 'ua. I'arimũ wapyk ma'e 'ga rera Teumet. Aipo 'ga rewiri ajepeja 'ga 'ua nũ. Aipo 'ga rera amanũ ma'efera rupap 'jau. A'eramũ eae'yi ma'e 'ga amũ oje'ega Teumera 'ga upe:

—Ere ewau kwe pe 'gã apisau, 'gã pytuna myterajeuu etee iapisau— 'jau 'ga 'ga upe. —Ere 'gã amũ apisaukaa maruowajara 'gã nupe, 'gã amũ apisaukaa ty'ara upe, amumera apisaukaa jero'wu pyu, 'gã amũ apisaukaa 'miara upe— 'jau 'ga 'ga upe. —Eroo 'gã ejeupi amanũ ma'efera rupaw ipe ejewya.

⁹Aipo re karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mũ mopojo'oka jui nũ. A'erauwe je Jarejuwarete 'ga rerowiaara 'gã 'agera resaka. Wyra rapyawa 'wymũ 'gã 'upa. Jarejuwarete 'ga je'egã 'gã imome'wau kwe pewara 'gã nupe rakue. Jejui 'ga nanẽ 'gã imome'wau kwe pewara 'gã nupe rakue nũ. A'eramũ ia'wyre'ema 'gã 'gã apisau. ¹⁰A'eramũ 'gã 'agera wafukaita Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã pãjeretea. Ene 'ã orejararetea. Ene 'ã eneresage. Mama'e a'jea etee 'ã eremome'u oree. A'eramũ ene e'eawer imũ etee futat mama'e apou— 'jau 'gã wafukaita 'upa 'ga upe. —Maranime te ore repyar ape? Maranime te ore apisiarera 'gã erereko tywerete ore ree?— 'jau 'gã 'upa Jarejuwarete 'ga upe.

¹¹A'eramũ 'ga amũ taity aparasiga monou 'gã nupe najuejue etee. Taity fukua poromũ. Otywer awi 'gã opoia rakue. A'eramũ 'gã taity aparasiga monou 'gã nupe, 'gã tywere'ema resaukaawamũ.

—Pe'je pejepytu'wau pejejemogyau ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tene 'gã iapisipawi ra'ne. Anure nipo ia'wyre'ema 'gã pẽpytuna 'gã amũ apisi, Jejui 'ga rerowiaara 'gã apisi. Pẽ apisipaw ire te Janeruwarete 'ga pẽ nepyari— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹²Aipo 'e re karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mũ mopojo'oka jui nũ. A'erauwe ywya oyyita. Kwaiwete oyyita. Kwara ojemoypyntunaipa. Taity ãna 'jawe akou. Jaya ojemomiraga wy 'jawe. ¹³Jayataa ototoka ywyu 'ua. Sã'ã y'wa kyra ywyruu ruramũ itotoga o'yw awi. Nan ototoka 'ua. ¹⁴A'eramũ ywaga owoka ojemamana ka'arana jemamana 'jawe. Ywytyt, 'ypõ'õ. Mĩmera wapopenamũ awau ojepe'au wenaw awi. ¹⁵A'eramũ ywy pewara 'gã juejue awau ajemima ita kwara pype, itauu pyter ipe 'jau awau ajemima. 'Wyriat, 'wyriana'nĩ, jefaruu 'wyriat, ikaraemã kwai ma'e, ifuakat ma'e, akotee ma'e. Mĩmera 'gã juejue awau ajemima. 'Gã kyjea 'gã nerekou. ¹⁶A'eramũ 'gã wafukaita itauu upe:

—Pe'je pejejua pejejemono'oga ore 'arimũ ore mima 'wyriararete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga wi. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga imara'ne ore ree. A'eramũ pẽẽ ore au'jau ore a'gwau 'ga wi— 'jau nipo 'gã wafukaita itauu upe numiamũ.

Ywytyra upe nanẽ nipo 'gã aipo 'jau nũ. A'ere nu'ari futari 'gã 'arimũ.

¹⁷—'Awamũ iwaẽmi 'gã jane rereko tyweawa upe. Imara'ne 'gã jane ree. 'Awamũ futat 'gã jane rereko tyweretei. Awýja sipo uag jupe?— 'jau 'gã wafukaita ajaupe.

Israeu 'ga juapyret

7 ¹A'ere je irũpãwẽ ywagipewara 'gã nesaka. Ywyu 'gã u'ama. Kwara poawa katy 'ga amũ, kwara resaawa katy 'ga amũ, iyse katy 'ga amũ, iyse owajara katy ajepeja 'ga u'ama. 'Gã futat ywyty pyykara ajemogyau. Ywy pyaukare'ema jupe, 'y pyaukare'ema jupe, ka'a nanẽ ipyaukare'ema jupe nũ. ²A'eramũ je ajepeja ywagipewara 'ga resaka. Kwara poawa katy awi 'ga ruri ojeupia. Janeruwarete 'ga remiyuwa 'gã mojewakawa 'ga erekou opo pe. Okoeteete ma'e 'ga remiyuwa 'gã 'ga imojewaka aipo pyu. A'eramũ imojewakawa rerekwara 'ga wafukaita opytuna 'gã nupe, irũpãwẽ ywagipewara 'gã nupe.

“Pe’je pejewau ywy mote’aa. ‘Yē’ēa nanē ki pēē imote’aa nū”, ‘Jau ‘ga ‘gã nupe.

³A’eramū majepeja ‘ga ywagipewara ‘ga wafukaita ‘gã nupe:

—Tene ra’ne. Pemote’ara’ne awi ywya. ‘Yē’ē, ‘yp. Mīmera pemote’ara’ne awi— ‘Jau ‘ga ‘gã nupe. —Tene ki ore Jarejuwarete ‘ga remiayuwa ‘gã mojewapawi ra’ne. ‘Gã neapykaga toromojewapap ra’ne ‘Jau. A’eramū ‘gã nesakawe, tekotee ‘gã ‘gã kwaapa: Kweramū Jarejuwarete ‘ga remiayuwa ‘gã na’e, te’i ‘gã ‘gã nupe ‘Jau— ‘Jau ‘ga ‘gã nupe.

⁴Aipo ‘e re ‘ga ‘gã pytuna mome’wau jee:

—Sētu kwarētai kwaturu miu ‘gã Janeruwarete ‘ga remiayuwa ‘gã— ‘Jau ‘ga jee. —Israeu juapyrera ‘gã te ‘ã ore oromojewak— ‘Jau ‘ga imome’wau jee.

⁵A’eramū ‘ga ‘Jau jee nū:

—Tusi miu Juda ‘ga juapyrera ‘gã.

Tusi miu Rupē ‘ga juapyrera ‘gã.

Tusi miu Gade ‘ga juapyrera ‘gã.

⁶Tusi miu Ase ‘ga juapyrera ‘gã.

Tusi miu Nafitari ‘ga juapyrera ‘gã.

Tusi miu Manase ‘ga juapyrera ‘gã.

⁷Tusi miu Simeão ‘ga juapyrera ‘gã.

Tusi miu Levi ‘ga juapyrera ‘gã.

Tusi miu Isaka ‘ga juapyrera ‘gã.

⁸Tusi miu Sepurō ‘ga juapyrera ‘gã.

Tusi miu Jose ‘ga juapyrera ‘gã.

Tusi miu Pējamī ‘ga juapyrera ‘gã—

‘Jau ‘ga imome’wau jee.

Mytuna ‘gã ‘ga esaka

⁹Aipo ‘eramū je temã’jãu mytuna ‘gã nee. Kwaiwete ‘gã.

Nomojopyrūmawa’uweri te ae ‘gã. Tapy’ÿja ‘wyrarete tesirūmer awi tee ‘gã nuri ojopypepypeu. Ka’a tesirūmer ipewara ‘gã nanē ‘ut ojopypepypeu nū. ‘Wyriararete renawa rowase ‘gã ‘ua ‘upa. Karupa’mī ‘jawewara ‘ga rowase nanē ‘gã ‘upa nū. Taity aparasiga ‘gã erekou. Pinowa ‘gã imowawaka ‘gã muorypa. ¹⁰A’eramū ‘gã wafukaita ‘gã muorypa.

—Ku’jywa ‘ga ‘ã Janeruwaretea.

‘Ga ‘ã wapyk ‘ũina ‘wyriararete renawa ‘arimū.

Karupa’mī ‘jawewara ‘ga retee ore katu’oka ‘ũina.

A’eramū ore ‘gã muorypa—

‘Jau ‘gã.

¹¹A’e pype tekotee ‘gã ajemogyau ‘wyriararete renawa ywyri imamana.

Ywagipewat, eae’yi ma’e, ‘wyrari. Mīmera ‘gã ajemogyau iywyri imamana. Jarejuwarete ‘ga renawa rowase ajatyka ma’e ‘gã je’ega renupawe iywyriwara ‘gã juejue anuruka ywyu Jarejuwarete ‘ga rowase. A’eramū ‘gã ‘ga muorypa.

—Janeruwarete ‘ga ‘ã orejararetea.

12 A'jea futat ki Jarejuwarete 'ga etee simuoryp.
 'Ga te 'ã eteete ma'ea. 'Ga 'ã i'akwaap ma'ea.
 'Ga 'ã mama'e amut janee. A'eramũ jane 'jau 'ga upe:
 “Ene te 'ã eneresage oree”, 'jau jane 'ga upe mama'e are.
 'Ga 'ã ore'wyriararetea. 'Ga 'ã pãjêretea.
 Namutat 'ga rekoi nakwaparimũ ete rũi—

'jau 'gã, Jarejuwarete 'ga mome'wau.

13 Aipo re 'wyrria'ri 'ga amũ 'jau jee:

—Awÿja te taity aparasiga rerekwara? Mõ awi ajee 'gã nuri?— 'jau 'ga jee.

14—Tee nũ'ũ. Ene te 'ã erekwaap— 'jau je 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'jau jee nũ:

—'Gã 'gã wereko tywerete agawewi. A'etea 'gã nopoiri Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. Ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe, ojepirejukaa. Sã'ã kũjã taity poeja. Nan tee 'gã jepirejukari otywer awi karupa'mĩ 'jawewara 'ga ry pyu. 15 Ma'eramũ 'ã 'gã nuwi Jarejuwarete 'ga rowase wapykawarete 'arimũ 'ga renamũ. Wojere'emamũ futat 'gã 'upa 'ga muorypa. A'eramũ 'wyriararete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga 'gã a'gwau mama'e tywer awi. 'Ga 'gã wereko— 'jau 'ga jee. 16,17—Karupa'mĩ 'jawewara 'ga ako 'wyriararete renawa pyri. A'eramũ nipo 'ga ojekau esage 'gã nee. Sã'ã wyra jara 'ga jejuka esagea weymaw are. Nan tee nipo 'ga jejuka esagei wemiayuwa 'gã nee. A'eramũ nipo ty'ara otywu'jawe'emamũ. Ni'yuweju'jawi 'gã. 'Ga 'gã weroo 'ywu'ywur ipe. Aipoa 'ya 'gã omogy namutamutat. Nitywi kwaraya 'gã nupe. Nipirakuwi 'gã peu— 'jau 'ga jee. —Janeruwarete 'ga nipo 'gã neaya amukag 'gã nea awi. A'eramũ 'ga ajaa'wau'jape'ema peu— 'jau 'ga jee.

Imogawa maapawera mopojo'okawam

8 1 Aipo apo re karupa'mĩ 'jawewara 'ga imoga maapawa mopojo'oka jui. Aiporamũ 'arapiguua te futat ojeupa ywag ipe. Inãinãn etee te a'eramũ miamũ 'gã opika. 2 A'eramũ je sete ywagipewara 'gã nesaka, Jarejuwarete 'ga rowasewara 'gã nesaka. A'eramũ 'ga amũ jumi'aranũũ monou 'gã nupe najuejue etee.

3 A'ere ajepēja ywagipewara 'ga jany kasiga rapya'wia rerua enafu'ama opo pe. Jany kasiga rapyawuua pyri 'ga enafu'ama. 'Wyriararete renawa rowase aipo jany kasiga rapyawuua reni. Jany kasiga rapya'wia ouru apopyrera. 'Ga amũ jany kasiga monou 'ga upe, kwaiwete. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã oporogytau 'upa 'ga upe au'jeteramũ. Sã'ã ae jany kasiga rapyamũ watasimora. A'eramũ 'ã ikasiga okwasi'wasi'wau 'oga pype. Ikasiga 'ã awau ojeupia Janeruwarete 'ga upe. Nan tee futat 'ga remiayuwa 'gã porogyta oi ojeupia 'ga upe. A'eramũ ene jany kasiga rapyau. A'eramũ ikasiga ojeupia ojopypeu awau 'gã porogyta are 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe.

4 A'eramũ 'ga imonou jany kasiga rapyawuu 'arimũ iapyau. A'eramũ ikasiga awau ojeupia ojopypeu awau 'gã porogyta are 'ga upe. 5 A'eramũ ywagipewara 'ga tata pyyka iapyawuu 'ar awi. A'eramũ 'ga imonou imÿina

iapya'wi'i pype. A'eramũ 'ga imonou imomoa ywy are. Aipo aporamũ tupã awau u'aa, owerapa tupã werawa 'jawe ee. Ywya oyyita nanẽ nũ.

Jumi'aranũua

6A'eramũ jumi'aranũũ rerekwara 'gã jumi'aranũũ ppyka erajemogyau eromaenuna tenunewara 'ga oma'e py rapesaka.

7A'eramũ tenunewara 'ga oma'e pyau. Ipy pyrauwe ama'na 'ua u'aa tataa reewe. Wy reewe 'jau 'ua u'aa ywy are. A'eramũ ywy ape awau ukaita myterajeu'iu etee. 'Yp, juop, worryorywamũ. Mĩmera futat ukaitapap.

8A'erauwe ajepeja 'ga jumi'aranũũ pyau nũ. Ipyrauwe je ywytyra 'jawewara ikajamũ resaka nũ. A'eramũ 'ga amũ ipyyka imonou imomoa 'yẽ'ẽ pype. 9A'eramũ 'yẽ'ẽ ara awau ojemu'jaga wyramũ. Tyajeu'iu etee ojemu'jaga wyramũ, 'y ojemu'jaga wyramũ. Wyramũ ojemu'jag ma'e katywara 'gã opapapap wyra reewe futat. Yaruua we futat atEEPapamũ. Wyra tesirũmera opapap. Nitywi'i futari ako ma'e amũ.

10,11 Aipo re ajepeja 'ga jumi'aranũũ pyau. Ipyrauwe jaytatauuu mũ 'ua u'aa ywag awi. Yyga reny 'jawe 'ua u'aa. Aipoa jaytatauuu u'aa 'ua 'yrete pype, 'ywu'ywura pype 'jau u'aa 'ua. A'e ry pyterimũ futat irowa kwasi'oi. Nitykuawi futari. Aipo jaytatauu rera irop ma'ea 'jau jupe. A'eramũ 'y moropa oje'jawe etee futat. Aipo 'y rykur ire itykuarera 'gã opapa kwaiwete.

12Aipo re ajepeja 'ga oma'ea jumi'aranũũ pyau. A'erauwe kwara renya oorareferamũ. Opytunaiwuuramũ etee. Jay reny, jaytata reny 'jau. Kwara jerewypyrauwe kwara owepa. Ai'iwe tãmẽjẽ opoa nũ. Ypytunimũ nanẽ nũ. Ypyajeu'i jay reny owepa nũ, jaytata reny 'jau. Awau ku'em enuneu weny jesagamũ jaya nũ, jaytata reewe futat weny jesagamũ nũ.

(Apocalipse 8.6)

¹³A'eramũ je kwanũ 'ljawewara resaka iwewe ekoramũ. Ywatewate owewiau akou. A'eramũ pe awi futat wafukaja mua:

—Muapyra 'gã ywagipewara 'gã nopyi we jumi'aranũia. 'Gã ipy rauwe ywy pewara 'gã mama'e tywerete resaka. A'eramũ muapyt wějēmĩ futat mama'eay ijesaokare'emawe nũ. Aipoa te ia'wyre'emetea— 'jau kwanũ 'ljawewara wafukaja mua.

9 ¹Aipo kwanũ 'ljawewara 'e re ajepeja 'ga jumi'aranũũ pyi. A'eramũ je jaytata 'ljawewara 'ga resaka. Ywag awi 'ua u'aa ywy pe. A'eramũ 'ga amũ saawi monou 'ga upe. Aipoa saawia ywy kwawukuu rawopytymo'wokawa ma'ea. Ywy ywy pe te aipo ywy kwawukuu oi. ²A'eramũ 'ga ywy kwawuku rawopytymawa mopoka jui. A'erauwe tatasiga 'ua ũljãu jui. Tatasigawiũwiuna te 'ut ũljãu 'ara moypytunaipa. A'eramũ tatasiga kwara reny mowepa ywasiga 'jawe. ³Tatasigawiũna rupi futat tukuruu 'ljawewara 'ua ũljãu. Tukuruua futat numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga te ifuaga monoi jupe, jawa'lyra 'jawe. ⁴A'ere 'ga 'jau tukuruu 'ljawewara upe:

—Pe'je pejewau kwe pe. Jeremimojewage'ema 'gã etee ki pekutuk— 'jau 'ga jupe. —'Ywa kasi pekutug ine, pemomaw ine. Juo'wia 'jau kasi pēē i'wau ne— 'jau 'ga jupe.

⁵A'eramũ awau Janeruwarete 'ga remimojewage'ema 'gã kutuka 'gã mayrũmũ 'gã mogyau. Sã'ã jawa'lyra raya. Nan tee tukuruu 'ljawewara 'gã mayrũmũ 'gã mogyau. A'ere 'gã nopawi futari ay upe. Siku jaya moka'jama 'gã mayrũmũ 'gã mogyau. ⁶Ay upe 'gã manũweramũ ajemogyau numiamũ. A'ere 'gã namanũa'uweri.

⁷Aipoa tukuruu 'ljawewara kawaruu 'jawe. Sã'ã kawaruu jara 'gã maruowajaaw ipe oo enune itajuaity pyu kawaruu roowa. Nan tee aipo tukuruu 'ljawewara. A'ere aipoa tukuruu 'ljawewara 'wyriara akagyrũ rerekoi. Ouru apopyrera aipoa akagyrũa. Tukuruu reakwara aereakwara 'jawe. ⁸I'awa kũjã 'awa 'jawe. 'ãja 'miara rãja 'jawe. ⁹Itajuaity rerekou opas'ia are. Owewiau. 'Ywa'yata 'jawe futat opyamuramũ owewiau. Sã'ã kawaruua 'ywa'yata renujãna maruowajaaw ipe. Nan ipyamua. ¹⁰Jawa'lyra raja 'jawe waja. Ipopiawa wai are futat. Aipoa opopiawa pyu ae mayrũmũ, Ku'lywa 'ga remimojewage'ema 'gã mayrũmũ. Siku jay magwapa 'gã mayrũmũ 'gã mogyau. ¹¹Tukuruu 'ljawewara 'wyriara ywy kwawukuu pypewara 'wyriara nanē futat nũ. Judeu 'gã je'eg imũ era Apatō. Grego 'gã je'eg imũ era Aporiãu 'jau. Aeje'eg imũ era mama'e mateepaara 'jau.

¹²Aiporamũ futat mama'eaya ojesaukaa 'gã nupe, kwanũ 'ljawewara 'eawer imũ etee. A'ere mukũja nojesaukari we.

^{13,14}Aipoa re ajepeja 'ga ojumi'aranũũ pyau nũ. A'erauwe 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—Ere ewau epytuna 'gã faaro'woka. Peu futat irũpãwē 'gã nuwi ajekupyfaa Eufrates 'yrete pyri— 'jau 'ga 'ga upe, jumi'aranũũ rerekwara 'ga upe.

Aipoa oje'eg ma'e 'ga u'ama jany kasiga rapyawa rapefã me. Aipoa ouru apopyrera te. A'ea 'upa Janeruwarete 'ga rowase.

¹⁵A'eramũ 'ga awau 'gã kupyfaaro'woka. Owaẽma irũpãwẽ ikupyfaripyra 'gã paruapisawa upe. A'eramũ Ku'jywa 'ga 'gã kupyfaaro'wogukaa ywy pewara 'gã apisawamũ. Akupyfaaro'wog ire irũpãwẽ 'gã 'jau ajaupe:

—Soo ywy pewara 'gã apisau 'gã pytuna jo'roka'i etee 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

^{16,17}A'erauwe je kawaruu resaka, jefaruu 'gã je esaka kawaruu 'arimũ 'gã nekoa. Kwaiwete 'gã. Tusẽtu mijõis 'gã pytuna. A'eramũ je 'gã pyamu renupa. Jefaruu 'gã naitya itajuaitya etee te. 'Gã wereko opasi'a 'arimũ. 'Gã amũ ma'ea opiragayayramũ. 'Gã amũ ma'ea wowyayramũ, safira 'jawa 'jawe. 'Gã amũ ma'ea ojukyryayramũ, aipoa ẽsõfyria 'jawa 'jawe. Kawaruu akaga 'miara akaga 'jawe. Ijuru awi tataa 'ua ã'jãu. Tata sig, itatata. Mĩmera 'ua ã'jãu ijuru rupi. ¹⁸Kwaiwete ywy pewara 'gã opapa kawaruu juru rupi 'ut ma'e pyu.

¹⁹A'eramũ kawaruu 'gã apisau kwaiwete ojuru awi 'ut ma'e pyu. Owaja pyu nanẽ 'gã apisau nũ. Kawaruu raja moja akaga 'jawe. A'eramũ 'gã kutuka owaja pyu 'gã apisau.

²⁰Aipoa iapisipyra 'gã opytunera 'gã nesaka agawewi. A'etea 'gã nopoiri futari otywer awi. Ni'arasigi 'gã ajemogyau otywer are. A'eramũ 'gã mama'eukwaawa etee imuorypa ajemogyau. Maira'me a'agawa nanẽ nũ 'gã imuorypa nũ. Ouru, prõsi, prata, ita tee, 'yp. Mĩmera 'gã iapou omairamũ. A'ea te 'gã imuorypa ajemogyau. Aipoa 'gã maira nuesa'gawewi amũ. Nuataa'uweri ajemogyau. Nuenuwi agawewi mama'ea. A'etea 'gã amuoryp ekoete ajemogyau. ²¹Nopoiri futari 'gã mama'e tywera apo awi. Nopoiri futari 'gã aparuapisi awi. Nopoiri 'gã ajuee opãjãgawewi awi ajemogyau. Nopoiri 'gã wemirekoe'em are oko awi, omene'em are oko awi. Mĩmer awi 'gã nopoiri. Amunarũ awi nanẽ opoire'ema nũ. Kwaiwete agawewi 'gã 'gã apisi resagi. A'etea 'gã nopoiri futari mama'e tywera apo awi.

Ka'ara'nĩ'ia

10 ¹A'eramũ je ywagipewara 'ga amũ resaka nũ. Ifuakat te aipo 'ga. Ywasiga pype 'ga 'ua ojypa. 'Ga aka'garimũ je'ywa mũ 'upa. 'Ga reakwara wenyramũ kwara 'jawe futat. 'Ga retymakaga tupaa'mywa 'jawe. 'Ga retymakaga ojopy'wau werekoramũ. Sã'ã 'yw ypiwera kaja tena. Nan futat 'ga retymakaga. ²Opo pe 'ga ka'ara'nĩ'ĩ jepypeka rerekou enafu'ama. Ojakwatawa katywara 'ga opy monou 'yẽ'ẽ pype imojypa. Ojau katywara 'ga opy nuga ywy 'arimũ. ³A'eramũ 'ga waemamũ u'ama. 'Miara 'jawe 'ga waemamũ. 'Ga raemauwe, tupã afuramũ 'ga upe, sete tupã afuramũ. ⁴Ifurauwe je 'jau tejeupe: “Akwasiat pa je ka'aran are kwy”, 'jau je tejeupe numiamũ. A'ere 'ga amũ oje'ega muri ywag awi jee:

—Erekwasiat kasi ee ne. Eremome'u kasi ne— 'jau 'ga jee.

⁵A'erauwe 'yẽ'ẽ pype opyrug ma'e 'ga opo mowya, ojakwatawa katywara. ⁶A'eramũ 'ga oje'ega Ku'jywa 'ga remianuwamũ. Ku'jywa 'ga Okoeteete ma'ea. 'Ga te 'ã mama'ea wapo etee rakue. Ywak, ywy, 'yẽ'ẽ. Mĩmera 'ga 'ã iapou ipypewara reewe rakue. A'eramũ 'ga remianuwamũ ywagipewara 'ga 'jau:

7—Ymã te Ku'jywa 'ga 'i oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue: “Jeremifutara 'ara rupi mama'ea jeapoi, je'eawer imũ etee”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe rakue. 'Ga je'ega renupara 'gã weapyoe'emamũ ee rakue. Nomojeapoukara'nei Ku'jywa 'ga. A'ere, 'awamũ maapawa 'ga jumi'aranũĩ pyramũ mama'ea jeypyruigi Janeruwarete 'ga 'eawer imũ— 'jau 'ga jee.

8A'erauwe ywag awi oje'eg ma'e 'ga oje'egu'japa jee nũ:

—Ere ewau ka'ara'nĩ'ĩ pypeka rekyita ywagipewara 'ga po awi— 'jau 'ga jee.

9A'eramũ je tewau 'ga pyri:

—Ka'ara'nĩ'ĩa emut jee— 'jau je 'ga upe.

A'eramũ 'ga imua jee.

—Kweramũ— 'jau 'ga jee. —Ere ipyyka i'wau. Enejuru pe akou nipo ë'ënamũ futat, eira 'jawe. A'ere nipo omokon ire, irowamũ ene upe— 'jau 'ga jee.

10A'eramũ je ka'ara'nĩ'ĩ pyyka 'ga po awi. Ipyykawe je i'wau. Jejuru pe akou wë'ënamũ eira 'jawe futat. A'ere je omokon ire je mopy'amukai etee.

11A'erauwe Janeruwarete 'ga 'jau jee:

—Jeje'ega emome'uu'jap 'gã nupe. Ywy pewar are je je'egi. 'Gã 'wyrriar are nanë je je'egi nũ. Aipoa emome'uu'jap 'gã nupe— 'jau 'ga jee.

Mukũja 'ga je'ega mome'wara 'gã

11 1A'ere 'ga amũ mama'e ra'agawyawa mua jee. Ywyrã 'jawe aipoa. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau jee:

—Ekwap jemogytaawa ra'agawyau. Jany kasiga rapyawa nanë ki ia'agawyau nũ. Je muorypara 'gã emojopyrũ, 'gã pytuna kwaapa— 'jau 'ga jee. 2—Jemogytaawa osoma te kasi ajee erea'agawy ne. Jemogytaawa osoma je rerowiare'ema 'gã ma'ea futat. Kwarëtai tois je rerowiare'ema 'gã jemogyi peu jay magwapa, je'wyrarete pe futat, imote'aa— 'jau 'ga jee.^b

A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau jee nũ:

3—Teje'ega mome'wara 'gã, mukũja 'gã tomono kwe pe teje'ega mome'waukaa 'gã nupe 'jau. Saku tywera etee 'gã tuereko waityramũ u'arasiga resaukaawamũ 'jau. Ku'jywa 'ga rerowiare'ema 'gã tywer are mukũja 'gã 'arasigamũ akou. Kwarëtai tois jaya magwapa 'gã awau akou jeje'ega mome'wau— 'jau 'ga jee.

4Aipo 'gã, 'ga je'ega mome'wara 'gã, oriweira 'ywa 'jawe. Tatarana renawa 'jawe 'gã nanë nũ. Ywy jara 'ga rowase 'gã 'ami. Tatarana reny 'jawe 'gã mama'e resaukaa ajaupe. 5Kwaiwete 'gã 'jau:

—Sireko tywet 'gã 'jau— 'jau 'ga ajaupe.

A'ere 'gã juru awi tata ruri wereko tywearera 'gã apisau. 6Jarejuwarete 'ga pãjã 'gã wereko. A'eramũ amunipo 'ã 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u pype ifutar ire amana mogyrukare'ema. 'Y mul'jaga amunipo 'ã wyramũ. Mama'e tyweramũ mojeapoukaru'jaul'japa, amunipo 'ã 'gã ywy pewara 'gã nereko tyweru'jaul'japa.

^b 11.2 Jerusarega upe 'gã 'jau Ku'jywa 'ga 'wyraretea 'jau. Peu futat judeu 'gã awau 'ga muorypa rakue. A'eramũ Ku'jywa 'ga 'jau jupe, Je'wyraretea, 'jau 'ga jupe.

⁷Ku'jywa 'ga je'ega mome'upaw ire nipo ja'waraiwa ruri. Wyy kwawukuu awi nipo ũ'jãu 'gã nowajaa 'gã apisau. ⁸A'eramũ nipo 'gã neumera 'upa 'gã 'wyrarete rukawõ'õ me. Ymã te peuwara 'gã mukũja 'gã jararete 'ga pokutugi 'ga monou 'ga mu'ama 'ypeywar are rakue. Aipoa oje'wyrarete pewara 'gã nupe 'gã 'jau: “Mama'e tywera 'gã wapo Sodom ipewara 'gã 'jawe. Egitu wyy pewara 'gã 'jawe 'gã 'gã nereko tyweri”, 'jau 'gã aipo 'wyrarete pewara upe. Aipo 'gã 'wyrarete pe Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã jukau. ⁹Imuapyra 'ara rupi 'gã amã'jãu 'gã neumer are. Tapy'yja 'wyrarete tesirũmer awi tee 'gã nuri. Ka'a tesirũmer ipewara 'gã nanẽ 'ua ojopypepypeu nũ. Tesirũmerete 'gã 'ua amã'jãu 'gã nee.

—Peroo kasi inuga ita kwar ipe ne— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁰A'eramũ wyy pewara 'gã worrywamũ 'gã neumer are. Oporoywera 'gã imonou ajaupe 'gã neumer are aku'iramũ.

—Jane rereko tywerete ako 'gã ai'i. A'ere 'ã 'gã manũi. 'Gã manũa esage janee— 'jau 'gã ajaupe.

¹¹A'ere muapyt 'gã ser ire Janeruwarete 'ga 'gã moferapa opytuu nũ. A'eramũ 'gã afu'ama. 'Gã fu'amauwe 'gã fu'ama resakara 'gã okyjau kwaiwete 'gã nui. ¹²A'erauwe 'ga amũ oje'ega mua ywag awi oferap ma'e 'gã nupe:

—Pe'je pejejua pejejeupia— 'jau 'ga oje'ega mua 'gã nupe, imoferawipyrrera 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau ojeupia ywasiga rupi. Ojee iporomutare'ema 'gã neape 'gã awau ojeupia 'gã nui. ¹³'Gã jeupirauwe ywya oyyita kwaiwete. A'eramũ kwaiwete 'oga u'aa.

Kwaiwete 'gã amanũmũ. Sete miu 'gã amanũmũ. A'ere sesẽta miu 'gã namanũi. A'eramũ 'gã 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã pãjẽrete— 'jau 'gã 'ga upe, 'gã kyjea 'gã nerekou.

¹⁴Poromũ futat mama'eaya irũa ojesaukaa, kwanũ 'jawewara 'eawer imũ. A'ere nipo imuapyra niporomukui futari ojesaukaa nũ.

Jumi'aranũũ maapawet

¹⁵Aipo re ywagipewara maapawa 'ga jumi'aranũũ pyau nũ. A'erauwe je ywagipewara 'gã je'ega renupa. Wafukajayau oje'ega mua:

—Janeruwarete 'ga 'ã ũina wyy pewara 'gã 'wyriarareteramũ.

Wemimonofera 'ga nanẽ imogou 'wyriaramũ ojepyri nũ. Nitywi futari 'gã je'ega renupare'ema 'ga amũ. Wyy pewara 'gã juejue futat 'gã je'ega renupa. Ateepawe'emamũ futat 'gã ũina 'wyriarareteramũ— 'jau 'gã wafukaita.

¹⁶A'erauwe 'wyria'ri 'gã wapyka wenupy'ãu wããpyramũ Ku'jywa 'ga rowase, 'ga muorypawamũ. Witi kwaturu 'gã, 'wyria'ria renawa 'arimũ wapyk ma'e 'gã ajemogyau wããpyramũ 'ga muorypa.

¹⁷“Ene 'ã pãjẽrete, Kiapi'ni.

Ene 'ã Okoeteete ma'ea. Nitywi 'ga amũ ene 'jawe.

'Awamũ 'ã ene 'wyriarareteramũ e'yja ypyruga ore.

A'eramũ ore ene muorypa ee.

18 'Awamũ iwaẽmi ene rerowiare'ema 'gã nereko tyweawa upe.
 'Awamũ futat 'gã nee emara'nea ereesaukat 'gã nupe.
 A'eramũ 'gã ajemogyau amara'neramũ ene ree.
 Amanũ ma'efera 'gã nanẽ ene imoferapa imua ejowase.
 Ejemiayuwa 'gã juejue nipo ene erua imogyau ejeypyri.
 'Ene 'ã jeje'ega renupara. Aipoa esage jee.
 A'eramũ ene ejua 'au je pyri', 'jau nipo ene 'gã nupe.
 Eje'ega mome'warera 'gã nupe, emuoryparera 'gã nupe.
 Eje'ega renupare'ema 'gã nipo ene imonou muku ejewi.
 Wereko tywera ojere'ema pype nipo 'gã awau a'eramũ futat.
 'Pẽẽ 'ã jeje'ega nepeanuwi. A'eramũ pẽẽ pejewau muku je wi', 'jau
 nipo ene 'gã nupe",

'jau 'gã 'ga upe.

19 A'e pype Janeruwarete 'ga mogytaawa rokware ojeawopytymo'woka, ywaga pype 'ũi ma'ea rokware ojeawopytymo'woka. A'eramũ futat Janeruwarete 'ga je'ega rerekware ita kwasiara ryrũa ojesaka. 'Okwara jeawopytymo'wogauwe tupã u'aa, aman aunuga, amana werawa, ywy moyyita, ama'na ototoka nanẽ kwaiwete nũ. Mĩmera ojeapou 'okwara ijeawopytymo'wogamũ 'gã nupe.

Kũjã ãẽ tejuuranũũ retee

12 1 A'eramũ je temopiryitawa mũ resaka. Kũjã ãẽ mũ ojesaukaa jee ywag ipe. Kũjãeteete ãẽ te. ãẽ resakawe je teporesagamũ ãẽ ree te'ỹina. ãẽreteyrũa kwara futat. Wapyka ãẽ 'ũina. Opya ãẽ imonou jay 'arimũ inuga. Jaytataa mamana enũina wakag are, akãmaawa 'jawe. Tusi jaytata renũina waka'garimũ. 2 Wa'yrayramũ ãẽ 'ũina. A'eramũ ãẽ 'ũina wa'yray upe waemamũ. 3 A'erauwe mama'e mũ ojesaukaa ywag ipe jee nũ. Tejuuranũũa ojesaukaa jee. Piragũũ ma'ea. A'eramũ je teporesagamũ ee. Kwaiwete iakaga. Sete tee iakaga. 'Wyriara akagyry'ĩ'i mogyau wakag are, najuejue etee. Teis asĩa. 4 Owaja pyu jaytataa pe'au ywag awi. Jaytata myterajeu'i etee ipe'aupap owaja pyu. Ywy pe imonou imomopoa. A'eramũ awau 'upa kũjã ãẽ rowase. ãẽ ra'ya 'ar are omaenuna 'upa. "I'arauwe ta'u ãẽ ra'ya 'jau kwy", 'jau tejuuranũũa 'upa ojeupe. 5 A'ere ãẽ ra'ya 'ari ãẽ wi. Anure nipo ãẽ ra'ya 'ga 'ũina 'wyriaramũ ywy pewara 'gã nupe. A'eramũ ywy pewara 'gã juejue 'ga je'ega renupa. Oje'ega renupare'ema 'gã nipo 'ga erekou tyweaete. A'eramũ aipo ãẽ ra'ya 'ga 'arauwe 'ga amũ ãẽ ra'ya 'ga pyyka erawau Jarejuwarete 'ga upe, 'wyriararete renawa 'arimũ 'ga renamũ. 6 A'eramũ kũjã ãẽ awau ujãna oka'jama jui. Amunawe'em ipe ãẽ awau ojeupe Jarejuwarete 'ga reminuger ipe. Peu futat 'gã ojejukau ãẽ ree, kwarẽtai tois jay magwapa. 7 A'eramũ ywagipewara 'gã tejuuranũũ rowajaa. Migeu 'ga ywagipewara 'gã 'wyriara. A'eramũ Migeu 'ga wemiayuwa 'gã nerawau tejuuranũũ rowajaa, emiyauwa reewe. Ywag ipe futat 'gã juowajari. 8,9 A'eramũ Migeu 'ga wemiayuwa 'gã netee tejuuranũũ fuakara apyraapa emiyauwa reewe.

A'eramũ Janeruwarete 'ga tejuuranũũ mũ'jãukaa ywag awi, emiayuwa reewe. Nopytaa'uweri ywag ipe. Ymã te tejuuranũũ jesaukari mojamũ rakue. Aipo mama'eukwaawa 'wyrriara futat. Eraretea Satanasi. A'ea ae moryteeara futat. Ywy pe Migeu 'ga imonou imũ'jãu ywag awi.

—Pejewyt kasi ne— 'jau 'ga jupe.

¹⁰A'erauwe 'ga amũ oje'ega mua ywag awi:

—Uẽm futat tejuuranũũ ywag awi. Wojere'emamũ janerewirera 'jawewara kwaukaa akou Janeruwarete 'ga upe rai'i. A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga imonoi imuẽma ywag awi. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gã katu'okapap mama'e tywer awi. Opãjẽa resaukaa jane. A'eramũ 'ga 'ã ajemogou 'wyrriarareteramũ wemimonofera 'ga reewe jane. 'Ga 'ã werowiaara 'gã kwaukaara muẽmukaa ywag awi. Janerewirera 'jawewara 'gã kwau Janeruwarete 'ga upe akou. Wojere'emamũ 'gã kwau Janeruwarete 'ga upe. A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga imuẽmukari ywag awi— 'jau 'ga oje'ega mua ywag awi.

¹¹—Janerewirera 'gã okyjawe'em amanũ awi. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerowiar awi opoire'ema. “Karupa'mi 'jawewara 'ga owya weko'wogukat janetywera moiawamũ jane wi” 'e renupawe 'gã erowiaa ajemogyau. A'eramũ 'gã nanẽ mama'eukwaawa 'wyrriara pãjẽ mateepapa nũ. ¹²A'eramũ ywaga aku'iramũ, ywagipewara 'gã neewe. Janeruwarete 'ga mama'eukwaawa 'wyrriara amuẽmukat ywag awi. A'eramũ ki pẽẽ pejeku'iramũ ee. A'ere ywy poriyai'iramũ, 'yẽ'ẽ reewe. Jupe mama'eukwaawa 'wyrriara oi ojypa. Amara'neramũ akou. “Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga je monoi tata pe” 'e kwaapa akou numiamũ. “A'eramũ je inãinãn etee te je ae rereko tyweri” 'e kwaapa akou.

¹³Ywag awi ojypa ppy we tejuuranũũa kũjã eẽ rerekou tyweaete, ta'y'ra ma'efera eẽ rerekou tyweaete. “Areko tywet pa je eẽ kwy”, 'jau ojeupe numiamũ. ¹⁴A'eramũ Janeruwarete 'ga kwanũũ jywafera monou eẽ upe, amunawe'em ipe eẽ wewiawamũ, eẽ ree jejukaaw ipe. “Peu futat nipo wã je a'gui tejuuranũũ awi re'ã”, 'jau eẽ ojeupe. Kwarẽtai tois jay magwapa eẽ opytaw peu akou. ¹⁵A'eramũ tejuuranũũa 'y mua imuna ojuru awi. “Taupit eẽ 'y pyu 'jau kwy”, 'jau ojeupe numiamũ. 'Yrete 'jawe imua imuna ojuru awi eẽ rupiawamũ numiamũ. ¹⁶A'ere Janeruwarete 'ga eẽ poari. A'eramũ Janeruwarete 'ga ywy mowoka tejuuranũũ juru awi 'ut ma'efera upe. A'eramũ 'ya awau ojejagamap iwoga rupi etee eẽ wi. ¹⁷A'eramũ tejuuranũũa amara'neramũ akou kũjã eẽ ree. A'eramũ awau eẽ pytuna 'gã nowajaa. Eẽ pytuna 'gã Ku'jywa 'ga je'ega renupara 'gã, Jejui Kristu 'ga je'ega rerowiaara 'gã nanẽ nũ. A'eramũ 'gã nowajaa awau. A'eramũ tejuuranũũa awau opytaw u'ama 'yisiga pype.

Mukũja ja'waraip

13 ¹A'ere je ja'waraiwa resaka nũ. 'Yẽ'ẽ awi iẽma resaka. Sete iakaga. Teis asĩa. 'Wyrriara akagyru'i'i erekou asĩ are, najuejue etee. Teis 'wyrriara akagyru'i'ĩa. Iakaga jewaga Janeruwarete 'ga kurawa rerekou wakag are. ²Ja'wapinima 'jawe aipo ja'waraiwa. Ipya ursu 'jawa py 'jawe

futat. Leão 'jawe ijurua. A'ere tejuuranũia imogoi 'wyrriaramũ ojepyri. Opãjẽ mua jupe. A'eramũ wyy pewara 'gã najuejue etee ije'ega renupa. ³Aipo ja'waraiwa akaga mũ waiwamũ. A'eramũ amanũmũ werewi jupe. A'ere ikã'têi jui nũ. A'eramũ wapikutukawera porera etee erekou. A'eramũ wyy pewara 'gã juejue amã'jãu iporer are.

—Kuu. Namanũi jupe ra'e nũ— 'jau 'gã ja'waraiwa apikutukawera porera resag ire.

A'eramũ 'gã ja'waraiwa rerowiaa ije'ega renupa. ⁴Tejuuranũia ja'waraiwa mogou ajuru irũnamũ. A'eramũ wyy pewara 'gã juejue tejuuranũi muorypa nanẽ nũ. Ja'waraiwa nanẽ 'gã imuorypa nũ.

—Nitywi 'gã amũ ja'waraiwa 'jawe, ipãjẽ apyraapa— 'jau 'gã ajaupe. —Nitywi futari iowajara 'ga amũ. Nitywi futari imopapara 'gã amũ— 'jau 'gã amũ ajaupe.

⁵Janeruwarete 'ga ojekurawukaa ja'waraiwa upe. Kwarẽtai tois jaya magwapa imỹjukaa 'wyrriaramũ wyy pewara 'gã nupe.

A'eramũ ja'waraiwa oje'ega:

—Je pãjẽrete. Je Pẽnuwarete 'ga aapyaap— 'jau futatee 'ũina, ojerowiaa ojee. A'ere o'meramũ te 'i.

⁶A'eramũ Janeruwarete 'ga kurapa 'ũina. Mama'e tywera 'jau 'ũina 'ga kurapa. Mama'e tywera te 'jau 'ũina Jarejuwarete 'ga rupawa upe. Ywag ipe ako ma'e 'gã nupe juejue nanẽ 'jau 'ũina nũ. Mĩmera upe mama'e tywera 'jau 'ũina. ⁷Kul'jywa 'ga wemiayuwa 'gã nereko tywerukaa ja'waraiwa upe. A'eramũ 'gã nowajaa, 'gã nerekou tyweaete okwapa 'gã 'arimũ. A'eramũ wyy pewara 'gã nupe juejue ja'waraiwa 'ũina 'wyrriaramũ. Tapy'ỹja 'wyrarete tesirũmer ipewat, ka'a tesirũmer ipewat. Mĩmera 'gã nupe ja'waraiwa 'ũina 'wyrriaramũ. ⁸Wyy pewara 'gã ja'waraiwa muorypa. A'ere 'gã amũ namuorywi ja'waraiwa. Wyy apoe'ẽwe Kul'jywa 'ga 'gã amũ nera kwasiaa ka'aran are rakue, karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'aran are rakue. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga ojejukaukaa werowiare'ema 'gã nupe ikue. A'eramũ 'ga werowiaara 'gã mogyau ojepyri nakwaparimũ ete rũi. Aipo 'gã nera ojekwasiaa 'ga ka'aran are rakue. A'eramũ aipo 'gã ja'waraiwa muorype'ema. 'Ga ka'aran are ijekwasiare'ema 'gã etee ja'waraiwa amuoryp.

⁹Mama'ea tomome'u pẽ nupe 'jau. Ee iporokwaawiwet ma'eramũ pẽẽ pejeapyakau ee. ¹⁰Ifaripyrama 'gã nipo ojefaa futat. Jyuu pyu iapisipyrama 'gã nipo 'gã iapisau futat jyuu pyu. A'eramũ Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã 'ga ree etee ojemogypyka ajemogyau. 'Gã 'gã nerekou tyweaete agawewi. A'etea 'gã 'ga ree etee futat ojemogypyk.

¹¹Poje je ja'waraiwa mũ resaka nũ. Wyy awi 'ua uẽma. Mukũja wasĩ rerekou, karupa'mĩ rasĩ 'jawe futat. Ije'ega wapefuramũ tejuuranũi je'ega 'jawe. ¹²A'eramũ 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera imogou opoirũnamũ. A'eramũ 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera reape wyy awi 'ut ma'efera 'ũina 'wyrriaramũ wyy pewara 'gã nupe. A'eramũ wyy awi 'ut ma'ea 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'e muorywukaa wyy pewara 'gã nupe najuejue etee. "Yẽ'ẽ awi 'ut ma'ea amanũ werewi. A'ere iferawi etee nũ. A'eramũ pẽẽ imuorypa najuejue etee", 'jau wyy awi 'ut ma'efera 'gã nupe. ¹³A'eramũ wyy awi 'ut ma'efera

aeremiapoe'ema apou. Tataa miamū imua etyka ywag awi ywy pe. Ywy pewara 'gã neape futat imurukaa. ¹⁴Wemiapofera apou 'yë'ë awi 'ut ma'efera reape.

A'eramū wwy pewara 'gã moryteeu. Wemiapofer are 'gã moryteeu 'gã mogyau.

—Pe'je ita apou 'yë'ë awi 'ut ma'efera ra'agawamū. Jyuu pyu ijukau werewi. A'ere iferawi. A'eramū pëe ia'agawa apou ipojeupawamū— 'jau wwy pewara 'gã nupe.

¹⁵Ia'agawa apopawauwe Ku'jywa 'ga imogoukaa ywy awi 'ut ma'efera upe. Opytu mujāna ia'agawa rupi. A'eramū ojeptytuekyita oje'ega. A'eramū omuorypare'ema 'gã apisau. ^{16,17}“Ywy pewara 'gã juejue 'yë'ë awi 'ut ma'efera remiayua. Tomojewak 'gã 'jau kwy”, 'jau wwy awi 'ut ma'efera ojeupe. A'eramū 'yë'ë awi 'ut ma'efera rera kwasiarukaa ywy pewara 'gã po are, 'gã jakwatawa katywar are ikwasiarukaa. 'Gã neapykag are 'jau era kwasiarukaa. Ikaraemā kwai ma'e 'gã nee, ikaraemāe'ema 'gã nee, kūima'eeteete 'gã nee, akotee ma'e 'gã nee. Mīmēra 'gã nee era kwasiarukaa. Era kwasiare'ema numeru etee inuga 'gã nee. Ijwage'ema 'gã namuri mama'ea. Nome'ega'uweri mama'ea 'jau.

¹⁸Pe'je pejejea'aramū aipo are. Ee pejejea'aramū nipo numeru are pēneapyo. 'Yë'ë awi 'ut ma'efera numerua aema'ea futat, 666.

Jarejuwarete 'ga upe 'gã maraka'ag

14 ¹Aipo resag ire je temā'jāu ee nū. Poje karupa'mī 'jawewara 'ga u'ama wwytyra apyte'rarimū, Siāo 'jawa apyte'rarimū. 'Ga pyri kwaiwete 'gã ajemogyau. Sētu kwarētai kwaturu miu 'gã ajemogyau Siāo 'jawa apyte'rarimū 'ga pyri. Karupa'mī 'jawewara rera ojekwasiaa 'gã neapykag are rakue, 'ga ruwa 'ga rera nanē ojekwasiaa ee rakue nū. ²A'erauwe je 'ga amū je'ega renupa nū. Ywag awi 'ga oje'ega mua jee. Sā'ā ytuu pyamua. Nan 'ga oje'ega mua jee. Tupā 'jawe 'ga imua jee. A'ere esageramū futat 'ga je'ega. Maraka 'jawe futat, harpa 'jawa 'jawe futat esageramū. ³A'eramū 'ga rera rerekwara 'gã amaraka'aga 'upa 'ga upe. 'Wyriararete renawa rowase 'gã 'upa maraka yau ra'aga. Irūpāwē eae'yi ma'e, 'wyrīa'ri. Mīmēra 'gã nowase sētu kwarētai kwaturu miu 'gã nuwi amaraka'aga 'ga upe. Jarejuwarete 'ga remikatu'ogera 'gã etee te amaraka'aga 'upa 'ga upe. Jejuī 'ga 'ā owy weko'wogukat 'gã tywera mepyawamū rakue, 'gã mogyau wemiayuwamū rakue. Aipo are 'gã amaraka'aga 'upa. Okatu'okawer are 'gã 'ga muorypa. A'eramū ikatu'ogipyrrera 'gã etee te ojemū'jau ee, aipo maraka ra'aga 'ga upe.

⁴Aipoa maraka ra'agara 'gã nuapoi futari mama'e tywera. Namuorywi 'gã maira'me a'agawa. Jarejuwarete 'ga etee te 'gã amuoryp. Nokoi futari 'gã wemirekoe'em are 'jau. Karupa'mī 'jawewara 'ga je'ega 'gã wenup katu katu ajemogyau. Ojemujat 'gã 'ga ree. Janeruwarete 'ga 'gã mū'jāu mama'e tywera apoara 'gã nui rakue.

—Tamogy 'gã tejemiayuwamū 'jau, karupa'mī 'jawewara 'ga remiayuwamū 'jau kwy— 'jau Janeruwarete 'ga, 'gã mū'jāu ojee rakue.

⁵Gã ni'mei futari. Nuapoi futari 'gã mama'e tywera.

Muapya ywagipewara 'gã

⁶Poje je ywagipewara 'ga amũ resaka. Ywate katu 'ga owewiau akou. Morogyta esage mome'wau 'ga awau. Aipoa morogyta esagea nateepawi futari. Ywy pewara 'gã nupe 'ga oi imome'wau 'gã moymoyka. Tapy'ýja 'wyrarete tesirũmer ipewat, ka'a tesirũmer ipewat. Mĩmera 'gã nupe 'ga awau imome'wau. ⁷A'eramũ 'ga wafukaita oje'ega mua ywy pewara 'gã nupe:

—Pejejuwarete 'ga ki pepojeup. Ene te 'ã eneresage oreo ekou, pe'je ki 'ga upe. 'Awamũ iwaẽmi wemiayuwa 'gã nui ae mojo'okawa upe. 'Awamũ futat 'ga oje'ega renupare'ema 'gã mojo'ogi oje'ega renupara 'gã nui. “Nepeenuwi futari jeje'ega. A'eramũ pẽẽ pejejore'ema je pyri. Tata pe pekwap”, e'i 'ga 'awamũ futat oje'ega renupare'emamũ 'gã nupe. Oje'ega renuparera 'gã nupe etee te 'ga 'i: Pe'je pejejua pejejemogyau je pyri. Jeje'ega peenup katu katu. Mama'e apoarera 'ga etee te 'ã pemuoryp. 'Ga te 'ã ywaga wapo rakue. Ywy, 'yẽ'ẽ, 'ywu'ywut. Mĩmera 'ga 'ã iapou rakue. A'eramũ 'ã pẽẽ 'ga etee imuorypa— 'jau 'ga wafukaita ywy pewara 'gã nupe.

⁸A'ere ajepeja ywagipewara awau owewiau 'ga rewiri nũ. Aipo 'ga 'jau: —'Gã 'wyraretea nipo 'gã wetyk futat, Papironi 'jawa. Aipoa amunaw ipewara 'gã oporomotyweriweramũ ajuee. “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau 'gã ajaupe. Sã'ã kawiajaiwa 'wara 'gã juenũja kawiajaiwa 'uukara ajaupe. Nan futat aipo amunaw ipewara 'gã. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã 'wyrarete mateepapa 'gã neewe futat— 'jau 'ga owewiau awau oje'ega.

^{9,10}Poje ajepeja ywagipewara 'ga awau 'gã newiri wafukaita nũ: —'Yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera muoryparera 'gã, ia'agawera muoryparera 'gã neewe ojemote'aa Ku'jywa 'ga upe. 'Yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera rera 'ga okwasiarukat ojee. Opo are ikwasiarukare'ema weapykag are ikwasiarukaa. Weapykag are ikwasiarukare'ema opo are ikwasiarukaa. Aipo 'gã ite'at futat Ku'jywa 'ga upe. A'eramũ Ku'jywa 'ga amara'neramũ 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã monou 'gã nereko tyweawa tata pype, itatata pype, ẽsõfyri 'jawa pype. Aipo ẽsõfyri 'jawa jutayyga 'jawe. Nowewi futari aipoa tata. Ateepawe'emamũ futat ae wi. A'eramũ 'ga 'gã monou peu futat 'gã nereko tyweawa pype. Ywagipewara 'gã nowase nipo 'gã mayrũmũ. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga rowase nanẽ nipo 'gã mayrũmũ nũ. ¹¹Tatasiga awau nipo au'jeteramũ futat ojeupia. Nowewi'li futari. Wojere'emamũ futat 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera muoryparera 'gã mayrũ 'gã nerekou. Era rerekwara 'gã nanẽ 'gã mayrũmũ ojere'ema futat— 'jau ywagipewara 'ga awau wafukaita 'gã nupe.

¹²A'eramũ ki pẽẽ Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ 'ga je'ega renupa katu katu. Jejui 'ga nanẽ erowiaa nũ.

¹³A'ere je 'ga amũ je'ega renuwi. Ywag awi 'ga oje'ega muri jee. —Jeje'ega ekwasiat ekou ka'aran are— 'jau 'ga jee. —Jarejuwarete 'ga rerowiaara 'gã amũ nipo ojejukaukat 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. Nopoiri futari 'gã 'ga rerowiar awi. A'eramũ 'ga rerowiare'ema 'gã 'gã apisau futat. A'ere aipo 'gã nekõẽãjamũ ajemogyau— 'jau 'ga jee. —A'ea ekwasiat ka'aran are— 'jau 'ga jee.

A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau jee:

—A'jea futat aipoa. Oporowyky te 'gã 'ã ajemogyau Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'awamũ 'gã pytu'ui oporowyky awi. Anure nipo Ku'jywa 'ga 'gã mepyi ojeupe 'gã porowykyawer are— 'jau 'ga 'Agesagea jee.

Werowiaare'ema 'gã nereko tyweawam

¹⁴A'eramũ je temã'jãu ee nũ. Poje je 'ga amũ resaka. Kũima'e 'jawewara 'ga je esaka. Ywasiga 'arimũ 'ga apygi 'ũina. 'Wyriara akagyrũa 'ga erekou waka'garimũ. Aipoa ouru apopyrera te. Jyaparuu aimea 'ga enũina opo pe. ¹⁵A'erauwe majepeja 'ga ywagipewara 'ga 'ua uẽma Janeruwarete 'ga mogytaaw awi. Wafukaita 'ua uẽma.

—Ekwap ywy pewara 'gã nesaka. Sã'ã ae ko pypiara isinigamũ imonooga. Nan tee futat ekwap Ku'jywa 'ga je'ega renupare'ema 'gã momapa. Ku'jywa 'ga je'ega renupare'ema 'gã apisawa upe iwaẽmi. A'eramũ ene ewau 'gã momapa— 'jau 'ga 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁶A'eramũ 'ga awau 'ga je'ega renupare'ema 'gã momapa. Ywasiga 'arimũ wapyk ma'e 'ga awau 'gã momapa.

¹⁷A'erauwe majepeja 'ga ywagipewara 'ga 'ua uẽma Janeruwarete 'ga mogytaaw awi. Jyaparuu aimea 'ga nanẽ erua nũ.

¹⁸A'erauwe majepeja 'ga ywagipewara 'ga 'ua jany kasiga rapyaw awi nũ. Aipo 'ga tata rerekwara 'ga wafukaita jyaparuu aime rerekwara 'ga upe:

—Ekwap ywy pewara 'gã nesaka. Sã'ã ae y'wa'aa monooga imomoa y'wa pykawa pype. A'eramũ 'ã ae y'wa pikau. Nan tee futat ekwap Ku'jywa 'ga je'ega renupare'ema 'gã nerekou tyweaete. Ku'jywa 'ga imara'ne 'gã nee— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁹A'eramũ 'ga awau 'gã apisau. ²⁰Y'wa pikara 'jawe te 'gã nya. Iapisipyrera 'gã ny awau kwe pe 'yatawuu 'jawe. 'Y 'jawe futat awau wypojugamũ tresẽtu kilometro 'gã ny oi aepasi'a ajeu te ikwawi 'gã ny rypya.

Aea'wyre'ema 'gã nereko tyweat

15 ¹Poje je mama'e mũ resaka nũ. Aipoa je mopiryyita. Irãã'ã sete ywagipewara 'gã nuwamũ Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gã nereko tyweara 'gã. Anurenure'i nipo 'gã 'gã nereko tywerete. Aipo teepaw ire 'gã 'gã nerekou tyweru'jape'ema nũ. Teepap futat. 'Gã nerekoa resag ire nipo esakara 'gã te'i 'jau: A'jea futat. Imara'ne futat Janeruwarete 'ga oje'ega renupare'ema 'gã nee, te'i 'gã 'gã nesag ire 'jau.

²A'eramũ je temã'jãu nũ. Ypiauu je esaka. Werawerawuu 'jawe. Ojesagete ma'ea. Tata are ojopype ma'ea. Aipo ypiauu 'arimũ 'gã kwaiwete 'upa, 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'e renupare'ema 'gã 'upa. Ia'agawa nanẽ 'gã imuorype'ema nũ. Era nanẽ 'gã ikwasiarukare'ema weapykag are. Aipo 'gã 'upa ypiauu 'arimũ.

Janeruwarete 'ga maraka apoawa monou 'gã nupe rail'i, harpa 'jawa monou 'gã nupe rail'i. A'eramũ 'gã aipo renafu'ama, maraka apou ipyu.

³Amaraka'aga 'gã 'upa. Ymã te Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gã nenũ'ëukari Egitu ywy awi Moisesi 'ga upe rakue. Aipo are 'gã amaraka'aga 'upa. A'ere karupa'mĩ 'jawewara 'ga jejukaukari 'gã nupe rakue. Aetywera moiawamũ 'ga jejukaukari 'gã nupe rakue. Aipo are nanẽ 'gã amaraka'aga 'upa.

“Ene te 'ã Orejararetea, Kiapi'ni.

Ene te 'ã pãjêreteka tekotee 'gã apyraapa.

Ene te 'ã Oneruwaretea.

Ene te 'ã aeremiapoe'ema ereapo ekou.

Erejejuka esage 'ã ore ree.

Nereapoi 'ã mama'e tywera.

Ene 'ã ywy pewaramũ ore'wyriraretea.

⁴Nitywi 'ga amũ ene muorypare'ema 'gã.

Ore te 'ã najuejue etee ene muorypara.

Ene te 'ã eneresage oree, 'jau 'ã ore enee jepi.

Ene etee te 'ã eneresage. Nitywi 'ga amũ ene 'jawe.

Amunawa tesirũmerete awi nipo 'gã nuri ajatykau ene muorypa, eneremiapofera mome'wau ajaupe.

Ejemiapofera ereapo ae reape futat.

A'eramũ 'gã imome'wau ajaupe”,

'jau 'gã amaraka'aga 'ga upe.

⁵Gã maraka'ãmaw ire je temã'jãu ywag are nũ. Janeruwarete 'ga mogytaawa je aesak. Imy'jamy'jap te Janeruwarete 'ga rupawa. Ojeawopytymo'woka 'ũina jee.

⁶Pe awi Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gã nereko tywera 'gã 'ua uẽma.

'Gã naitya waparasiãamũ. Wenyfugamũ 'gã naitya. 'Gã pasi'a 'arimũ imotypawa

okwapa. Ouru apopyrera 'gã naity motypawa. ⁷A'eramũ eae'yi ma'e 'ga amũ y'a

monou Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gã nereko tywera 'gã nupe juejue

'gã moyka. Y'a ouru apopyrera. Aipoa itay'a pype 'gã Janeruwarete 'ga mara'ne

monou imatyneema ywagipewara 'gã nupe. Okoeteete ma'e 'ga mara'nea 'gã

imonou 'gã nupe. ⁸Poje tatasiga 'jawewara 'ua Janeruwarete 'ga wi, 'ga renyfug

awi 'ua. Pãjêrete 'ga wi 'ua. A'eramũ aipo tatasiga 'jawewara Janeruwarete

'ga mogytaawa matyneema. Nosea'uweri 'gã amũ 'ga mogytaawa pype. Ae

a'wyre'ema 'gã nereko tywera teepaw ire etee 'gã osou'japa 'ga mogytaaw ipe.

Janeruwarete 'ga mara'nea

16 ¹A'erauwe 'ga amũ oje'ega sete ywagipewara 'gã nupe.

Janeruwarete 'ga mogytaaw awi 'ga oje'ega mua 'gã nupe:

—Pe'je pejewau Jarejuwarete 'ga mara'ne reko'woka itay'a awi ywy are— 'jau 'ga 'gã nupe.

²A'erauwe majepeja 'ga awau eko'woka ywy are. A'erauwe mirurua opopoa 'yē'ē awi 'ut ma'efera rera rerekwara 'gã nee, ia'agawa muoryparera 'gã nee 'jau opopoa. Aipoa mirurua ayay te.

³Aipo reko'wog ypyrauwe ajepeja 'ga oma'e mojerepa imonou 'yē'ē me nũ. A'erauwe 'yē'ēa ojemu'jaga wyramũ, teumera wy 'jawe ojemu'jaga. A'eramũ 'yē'ē pypewara juejue opapa.

⁴Aipo 'ga oma'e reko'wog ypyrauwe ajepeja 'ga oma'e reko'woka nũ. 'Yrete pype nũ, 'ywu'ywura pype 'jau 'ga oma'e monou eko'woka. A'erauwe 'ya ojemu'jaga wyramũ. ⁵A'erauwe 'ga oy'a mojerew ire 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'ga 'ga upe. —Mama'e tywera nereapo ekoetei. Mama'e tywera apoara 'gã etee 'ã erereko tywerete. Ene te 'ã ereko ete rakue. 'Awamũ nanē 'ã ekou nũ— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

⁶—Ywy pewara 'gã 'ã eneremiyuwa 'gã wapisi, 'gã ny reko'woka, eneje'ega mome'wara 'gã nanē iapisau rakue nũ. Ma'eramũ 'ã 'ya wyramũ eremu'jag 'gã nemitykuramũ eje'ega mome'wara 'gã nepyaa— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

⁷A'erauwe wyra rapyawa pyri afu'am ma'e 'ga je'egi nũ:

—Ene te 'ã Ooreruwaretea, Kiapi'ni— 'jau 'ga 'ga upe. —Ene te 'ã pãjēretea. Mama'e a'jea etee 'ã ene iapou. A'eramũ ene eje'ega renupare'ema 'gã nereko tyweretea wesageramũ futat— 'jau 'ga 'ga upe.

⁸A'erauwe ajepeja ywagipewara 'ga itay'a mojerepa kwar are. Ae rapyaukaa kwara upe. Tata pyu kwara ae rapyau. ⁹A'eramũ kwara tata monou ae rapyau. A'eramũ kwara remiapyfera 'gã Janeruwarete 'ga kurapa.

—Ene sare te 'ã mama'e tywera eremut oree— 'jau tata remiapyfera 'gã Janeruwarete 'ga upe, 'ga kurapa.

A'ere 'gã nopoiri futari otywer awi. Ni'arasigi futari 'gã otywer are. A'eramũ 'gã aku'iramũ etee ajemogyau. “Ene te 'ã pãjēretea. Je katu'og ape”, 'jawe'em 'gã Janeruwarete 'ga upe.

¹⁰A'erauwe ajepeja 'ga itay'a mojerepa 'yē'ē awi 'ut ma'e renaw are nũ. A'erauwe opyytunaiwamũ jupe, emiyuwa 'gã nupe 'jau. Ay upe waemamũ ajemogyau. ¹¹A'eramũ 'gã Janeruwarete 'ga kurapa ay rerekou, opirakuwa ray rerekou, opiruru raya nanē 'gã erekou nũ. Ywaga jara 'ga 'gã ikurapa wereko tyweramũ. A'etea 'gã nopoiri futari mama'e tywera apo awi.

¹²A'eramũ ajepeja ywagipewara 'ga itay'a mojerepa nũ, ajepeja 'yrete mũ ree nũ, Eufrates ty are 'ga eko'woka. A'eramũ otypawamũ 'gã naperamũ. Aipo pe rupi 'wyrriara 'gã amũ nuri kwara poawa katy awi. ¹³A'eramũ je mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa resaka. Muapyra je esaka. Majepeja 'ua uēma tejuuranũ juru awi. Ajepeja 'ua uēma 'yē'ē awi 'ut ma'efera juru awi. Ajepeja 'ua uēma 'yē'ē awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara juru awi. Ju'i 'jawewara 'ua ũ'jãu jui. ¹⁴Aipo ju'i 'jawewara ũ'ē re awau aeremiapoe'ema apou ae rowase. Awau oporogytau ywy pewara 'gã 'wyrriara 'gã nupe:

—Pe'je pejejua Ku'jywa 'ga rowajaa. Pejejemiyuwa 'gã nerua 'ga rowajaa— 'jau awau 'gã nupe.

A'eramũ Janeruwarete 'ga ojee iporomutare'ema 'gã majatykaukaa ojeowajarukaa 'gã nupe.

¹⁵Poje Jejui 'ga 'jau:

—Anurenure'li nipo je oi, muna'ywa 'jawe. Nepekwaawi muna'ywa rura. Nan tee futat nepekwaawi jeruawa. Aku'iramũ futat je rapesakara 'gã ajemogyau. Sã'ã 'ga amũ rapesakara 'gã sere'ema futat. Nomosogi waitya. Nan tee je rapesakaramũ pẽẽ nepejenosĩ pejejueape aitye'ema 'jawe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁶A'eramũ ju'li 'jawewara ywy pewara 'gã 'wyrriara majatykau 'gã nemiayuwa 'gã neewe. Jũ me 'gã majatykau. Epyreu 'gã je'eg imũ 'gã 'jau Arimagetõ 'jau 'gã aipo jũ upe.

¹⁷A'erauwe ywagipewara 'ga maapawera 'ga oy'a mojerepa ywytu are. A'erauwe 'ga amũ oje'ega afukaja mua Janeruwarete 'ga mogytaaw awi:

—'Awamũ futat Ku'jywa 'ga amara'ne resaukapawi— 'jau 'ga wafukaja mua, 'wyrriararete renaw awi oje'ega mua.

¹⁸A'erauwe tupã u'aa ywy pe. Aman aunuga 'jawe 'jau. Ywya oyyita kwaiwete. Wapopyramũ ako ywya noyyi i'jawe rakue. ¹⁹Janeruwarete 'ga wea'aramũ 'gã nemiapofer are, 'gã 'wyrarete pypewara 'gã nemiapofer are, Papironia 'jawa pypewara remiapofer are. Mama'e tywera 'gã wapo kwaiwete. A'eramũ 'ga aipo 'gã 'wyrarete mowowowowoka mytera rupi. Amara'neramũ 'ga 'gã nee 'gã tywer are. A'eramũ 'ga 'gã nerekou tyweaete. 'Gã 'wyraretea juejue 'gã etykapap 'gã nui. ²⁰'Ypõ'õa oka'jamamap najuejue etee. Ywytyra nanẽ oka'jama nũ. Nuesagu'jawi 'ga amũ. ²¹Ama'nauu u'aa ywy are. Tuwi tuwi te aipo ama'nauua. Ipoiye te. Kwarẽta kirua te ipoyja. A'eramũ ywy pewara 'gã amara'neramũ Janeruwarete 'ga ree ama'na are. Janeruwarete 'ga kurakurapa mama'e tywer are.

—Nia'wyri futari Ku'jywa 'ga. Ama'nauua 'ga omototogukat janee. A'eramũ 'ga wa'wyre'emamũ futat— 'jau 'ga 'ga kurapa.

Kũjãmene'ema ãẽ

17 ¹A'eramũ itay'a rerekwarera 'ga amũ 'ua oje'ega jee:

—Ere ejua. Taesaukat 'gã 'wyrarete pewara rereko tywera enee 'jau— 'jau 'ga jee.

'Gã 'wyrarete mũ upe 'gã 'jau kũjãmene'em, 'jau 'gã jupe. Aipo pewara 'gã ia'wyre'ema futat. A'eramũ 'gã 'jau kũjãmene'em 'jau jupe, Papironia 'jawa upe. Aipoa 'gã 'wyraretea 'up 'yrete jo'ojõ'õga pyri. ²Ywy pewara 'gã 'wyrriara 'ua mama'e tywera apou aipo 'gã 'wyrarete pewara 'gã pyri. Sã'ã eawryyp ma'e 'gã. Nan tee ywy pewara 'gã neko'i mama'e tywera apo are u'akwaawe'emamũ.

³Poje Janeruwarete 'ga 'Agesagea je pojekau. Ywagipewara 'ga je rerawau amunawe'em ipe. Peu futat je kũjã ãẽ mũ resaka. Wapyka ãẽ 'ũina ja'waraiwa kupe 'arimũ. Piragay ma'e 'arimũ ãẽ 'ũina wapyka. Ku'jywa 'ga kurapawa ojekwasiaa ja'waraiw are. Kwaiwete 'ga kurapawa ojekwasiaa ee. Aipoa ja'waraiwa sete iakaga, teis asĩa. ⁴Taity piraga aipoa kũjã ãẽ erekou. Taity umy'gia nanẽ ãẽ erekou imunepa nũ. Ouru apopyrera ãẽ wereko, ita esage,

itafu'a'i, perua 'jawa 'jau eẽ erua ojemuesageawamũ. Opo pe eẽ itay'a'i renũina. Itay'a'ia oruru apopyrera. Itay'a wyneegatugaturamũ mama'e tywetywera pyu. Mama'e tywer are etee wea'aramũ. A'eramũ aipoa pyu nanẽ ojematyneema nũ. ⁵Eẽ reapykag are 'ga amũ era kwasiaa inuga. Naeapyoi ae aipo er are.

Je 'ã aipo 'wyrã, papironia 'jawa 'jawewara.

Je 'ã kũjãmene'ema jararetea.

Je 'ã mama'e tywera apoara wã ya,

'jau ojekwasiaa eẽ reapykag are 'upa.

⁶Eawyryp ma'e 'jawe eẽ u'akwaawe'emamũ. Jejui 'ga rerowiaara 'gã apisi are aku'iramũ. Aipo 'gã nopoiri Jejui 'ga rerowiar awi. A'eramũ 'ga rerowiare'ema 'gã 'gã apisau. A'e are eẽ aku'iramũ eawyryp ma'e 'jawe.

Eẽ resaga je mopiryyita etee. ⁷A'eramũ ywagipewara 'ga 'jau jee:

—Ma'eramũ te enepiryyi e'ÿina? Amueapyo je ene ee— 'jau 'ga jee. —Kũjã eẽ ree, ja'waraiw are. Mĩmer are je ene mueapyoi— 'jau 'ga jee. ⁸—Aipoa ja'waraiwa ako futat watau rakue. A'ere 'awamũ nokou'jawi. Anure te nipo turi uẽma ywy kwawukuu awi nũ. A'ere jui iẽm ire nipo 'gã imomawi etee— 'jau 'ga jee. —A'eramũ nipo ywy pewara 'gã opiryyjamũ ja'waraiw awi. Ku'jywa 'ga ka'aran are et jekwasiare'ema 'gã nipo opiryyjamũ ja'waraiwa resaka. Ywy apoe'ẽwe te 'ã 'gã nera nojekwasiari 'ga ka'aran are rakue. Aipo 'gã oporesagamũ ajemogyau ee. “Ja'waraiwa ako futat rakue. A'ere ipawi rakue. A'ere 'awamũ ekou'jawi nũ”, 'jau nipo 'gã ajaupe oporesagamũ ee— 'jau 'ga jee.

⁹—I'akwaap ma'e 'gã etee weapyoramũ ee. Sete ja'waraiwa akaga. I'jawe etee iakagawytyra. Aipo 'arimũ kũjã eẽ 'ũina wapyka. A'ere aipoa 'wyrãra juejue futat. ¹⁰Sĩku 'gã akoupap 'wyrãramũ. A'ere iẽmi 'wyrãramũ ako awi. Majepeja ojesaukat 'awamũ. A'ere maapawera 'ga nojesaukari we. Maapawera 'ga jesaukaramũ inãinãnete 'ũina 'wyrãramũ. ¹¹Anure ja'waraiwa etee 'ũina 'wyrãramũ ywy pewara 'gã nupe nũ. Ja'waraiwa ako ma'e rakue. A'ere 'awamũ nokou'jawi. Anure te nipo ekou'jawi nũ. Sete 'gã 'ũina 'wyrãramũ enunewe. A'ere 'gã py'rau teni 'wyrãramũ. A'ere nipo 'gã ja'waraiwa momawi— 'jau ywagipewara 'ga jee.

¹²A'eramũ 'ga 'jau jee nũ:

—Amueapyo je ene ja'waraiwa rasĩ are nũ. Asĩa teis 'gã 'wyrã'ria. Nuapygi we 'wyrã'riramũ ajemogyau. A'ere ja'waraiwa 'gã mogyi opoirũnamũ. Majepei ora rupi etee nipo 'ũina 'wyrã'riramũ. ¹³Najuejue etee 'wyrã'ri 'gã akou majepei tee tup ma'e 'jawe. Opãjẽa 'gã imonou ja'waraiwa upe. A'eramũ ja'waraiwa mama'e apou 'gã pãjẽ mũ, 'gã je'leg imũ 'jau iapou. ¹⁴Karupa'mĩ 'jawewara 'ga 'gã iowajaa. A'ere Karupa'mĩ 'jawewara 'ga 'gã pãjẽ apyraawi. 'Ga 'ã Janejararetea. 'Ga 'ã 'Wyrãraretea. A'eramũ 'ga a'eramũ 'gã pãjẽ'oka wemiayuwa 'gã netee. Wemiayuwa 'gã 'ga amũ'ẽ ajawi rakue. 'Ga je'lega 'ga remiayuwa 'gã wenup katu katu. Aipo 'gã netee 'ga 'gã pãjẽ'oka— 'jau ywagipewara 'ga jee.

¹⁵A'eramũ 'ga 'jau jee nũ:

—'Yrete jo'ojolo'oga nanē ene esaka nū. 'Gā 'wyrarete 'up 'yrete pyri. Aipo 'yrete aea futat. Tapy'ŷja 'wyrarete tesirūmer ipewat, ka'a tesirūmer ipewat. Mīmēra 'gā 'yrete 'jawe ajemogyau. Kwaiwete 'gā. A'eramū 'yrete 'jawe ajemogyau. ^{16,17}Ja'waraiwa rasia 'ā ereesak. “Aipo ywy pewara 'gā 'wyrriara' a'e je ako enee ko 'jau. Ku'jywa 'ga wemifutara futarukaa aipo 'wyrriara 'gā nupe najuejue etee futat. A'eramū 'gā Ku'jywa 'ga remifutara apou. A'eramū 'gā opājē monou ja'waraiwa upe, imogou 'wyrriaramū. Ku'jywa 'ga remifutara apopawe'emauwe nipo 'gā 'ga remifutara etee iapoi— 'jau 'ga jee. —A'eramū aipoa 'wyrriara 'gā, ja'waraiwa reewe, oporomutare'emamū aipo 'wyrarete pewara 'gā nee. A'eramū nipo 'gā 'gā karaemā pojekau 'gā nui. Sā'ā uruwua wyra reumera ro'ofera 'upawa. Nan tee futat 'gā mama'e pojekai 'gā nui. A'eramū nipo 'gā 'gā 'wyrarete rapyau— 'jau 'ga jee.

¹⁸—Aipoa kūjā ēē, eneremiesagera ēē, 'gā 'wyraretea futat, Papironia 'jawa futat. Ywy pewara 'gā 'wyrriara 'gā juejue aipo 'wyrarete pewara 'gā je'ega renupa, 'gā nemifutara apou— 'jau 'ga jee.

Papironi 'jawa retykawam

18 ¹A'ere je ajepeja ywagipewara 'ga resaka nū. Ywag awi 'ga 'ua ojypa. Ipājē ma'e 'ga 'ua. Wenyfugamū 'ga 'ua ywy mojesakapap. ^{2,3}A'eramū 'ga wafukaita:

—Papironia 'gā wetyk 'awamū. Iypewara 'gā nia'wyrri futari. Tekotee 'gā nupe 'gā 'jau rakue: “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau 'gā ajaupe rakue. A'eramū 'gā ojemotywea 'gā pyri. Sā'ā eawryyp ma'e 'gā kawīajaiwa monoa ajaupe. Nan tee 'gā 'jau ajaupe. “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau 'gā ywy pewara 'wyrriara 'gā nupe. Karaemā me'egara 'gā ojemoka'aranūūmū mama'e tywer are etee futat. A'eramū 'gā 'gā apisaupap. 'Awamū mama'eukwaawa etee ijemogyi peu, wyra tywera reewe. Mama'e tywera 'wara juejue etee wyraa ajemogy peu— 'jau 'ga wafukaita.

⁴A'eramū ajepeja 'ga amū oje'ega ywag awi nū.

“Pe'je pejewau, jeremiayuwamū, kamēsiete peje'ljāu aipo 'gā 'wyrarete awi. Kasi a'e pe mama'e tywera peapo 'gā pyri ne.

Mama'e tywera pēē iaporamū je pē nereko tyweri 'gā neewe ne.

⁵Mama'e tywera 'gā wapo kwaiwete.

A'eramū Ku'jywa 'ga wea'aramū 'gā tywer are.

Tuereko tywet 'ga 'gā ee 'jau.

⁶Pē nereko tywet 'gā nakue.

A'eramū pēē 'awamū pejewau pejejepyka 'gā nee.

Pejereko tyweawera apyraapa pēē 'gā nerekou tyweaete.

⁷'Awamueuu futat 'ā 'gā ipājē ma'ea rai'i.

Ikaraemā kwai ma'ea 'gā nai'i.

A'ere 'awamū pēē te 'gā pereko tywerete kwaiwete, 'gā mu'arasiga kwaiwete.

'Ore te 'ā ywy pewara 'gā 'wyrriaretea.

Namajawera 'jawewara rūi 'ã ore.

Norojemayrūi ore mama'e are', 'jau aipoa oje'wyrarete pewara 'gã.

⁸ A'eramū 'gã wayramū futat ojee ojerowiaraipaw ipe etee futat.

Majepeja 'ara rupi etee futat mama'e tywera jeapoi 'gã nupe jupiwewe futat.

Ay 'gã ajemogyau. Ojemayrūmū 'gã ajemogyau.

Ty'ara 'gã wereko.

A'ere nipo 'gã 'gã 'wyrarete rapyau.

Majepeja 'ara rupi etee futat nipo aipo mama'ea ojeapoupap.

Ku'jywa 'ga 'ã pājērete.

'Ga 'ã 'gã nerekou tyweaete 'gã tywer are",

'jau 'ga wafukaja mua ywag awi.

⁹ A'eramū nipo tatasiga resakawe ywy pewara 'gã 'wyriara 'gã ojemayrūmū 'gã nee. "Ukaipap nipo kwe 'gã", 'jau nipo 'gã ajaupe. Mama'e tywera 'gã iapou aipoa oje'wyrarete pewara 'gã pyri. Ojemoka'aranūmū mama'e tywera pyu. A'eramū nipo 'gã ajaa'wau ee. ¹⁰ Muku'i 'gã nekoi jui. Okyje 'gã wereko tywer awi.

—Ipyri jane oramū 'ga jane rapyi 'gã neewe ne— 'jau 'gã ajaupe.

—Iporiay'i Papironi pypewarera 'gã— 'jau 'gã. —Aipoa oje'wyrarete pypewara 'gã ojemoka'aranūmū numiamū. A'ere Ku'jywa 'ga ywawuje tee 'gã nereko tyweretei 'gã tywer are— 'jau 'gã ajemogyau, okyjau wereko tywer awi.

¹¹ Karaemā jara 'gã ajaa'wau ajemogyau ee.

—Papironi pewara 'gã orekaraemā amut ore wi jepi— 'jau 'gã. —A'ere 'awamū nitywi futari orekaraemā muara 'gã— 'jau 'gã ajaa'wau ee.

¹² Kwaiwete 'gã karaemā. Ouru, prata, ita esage, itafu'a'i perua 'jawa, taity esage, taity pirag, 'ywa kasig, mama'e ryrū esage ita apopyret, itaju apopyret, 'yw esage apopyret 'jau. ¹³ Kumi kasig, jany kasig, y'way, 'miara kawet, awasiku'iuu, juowuurana ra'y'i, kwatau, karupa'mī, kawaruu, kamijā'i. Mīmera 'gã karaemā. 'Awamū nitywi futari 'gã karaemā muara. Oporomuriwere'emamū 'gã wemifaja 'gã nee. Nitywi futari mama'e muara. A'eramū karaemā jara 'gã 'jau aipo oje'wyrarete kaiwer ipewarera 'gã nupe 'upa:

¹⁴—Teepap katu katu pēnemifutara. Pēkaraemā nanē atee pawamū nū. Ouru miamū atee pawamū pē nui— 'jau 'gã 'gã 'wyrarete rapy resaka.

¹⁵ A'eramū 'gã nupe okaraemā me'egarera 'gã ajemogyau muku'i jui. Ojemoka'aranūū 'gã 'gã nee. A'ere 'gã kyjei wapy awi. "Ipyri jane o re nipo 'ga jane rapyau 'gã neewe", 'jau 'gã ajaupe. A'eramū 'gã awawe'em ipyri. U'arasigamū etee ipypewarera 'gã nee. A'eramū 'gã wafukaita:

¹⁶—Iporiay'i 'wyrarete pewara 'gã ajemogyau. Taity esagea 'gã amunep ojewi numiamū, taity piraga 'jau. Kwaiwete 'gã ouru apopyrera pyu 'gã ojemojewaka, ita esage pyu, itafu'a'i pyu 'jau, perua 'jawa pyu 'jau. ¹⁷ A'ere 'awamū ikaipawi ywawuje tee— 'jau 'gã ajaa'wau ee.

Iapyramū 'gã tatasiga resaka. Yaruu wararera 'gã, ipypewarera 'gã, iapoara 'gã, iperugara 'gã. Mīmera 'gã nipo tatasigūū resaka ikajamū.

¹⁸ Tatasiga resag ire nipo 'gã ajemogyau muku'i jui.

—Nuesagi'i 'ga amũ aipo 'wyrarete 'jawewara— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁹Gã 'arasiga 'gã maufukajukaa:

—Iporiayi' ipypewarera 'gã— 'jau 'gã wafukaita. —'Gã 'ã okaraemã werooukat yaruu jara 'gã nupe. A'eramũ 'gã yaruu jara 'gã mepyou 'gã moka'aranũũmũ. Ywawuje tee nipo 'gã karaemã ateepawamũ— 'jau 'gã u'arasigamũ ee.

²⁰Pe'je pejeku'iramũ ywag ipe oo ma'eferamũ ee. 'Gã 'ã pẽ nereko tywerete rai'i. A'eramũ Janeruwarete 'ga wemiayuwamũ pẽ nepyaa, 'gã nerekou tyweaete pẽ nee. Jejuu 'ga remimonoferamũ pẽ nee, 'ga je'ega mome'waramũ pẽ nee. Mĩmeramũ pẽ nee 'ga 'gã nereko tyweretei.

²¹A'ere ywagipewara 'gã amũ, ifuakat ma'e 'ga amũ itauu ppyka imomoa 'yẽẽ me. Ipojuu agawewi. A'etea 'ga opyyk imomoa imonou 'yẽẽ me. A'eramũ 'ga 'jau:

—Sã'ã je itauu momora. Nan tee futat nipo 'gã Papironi retygi, ipypewara 'gã momapa. A'eramũ 'gã etyg ire imỹju'jape'ema futat. ²²Nopyu'jawi 'gã maraka apoawa ipype. Nomaraka'agu'jawi 'gã ipype. Nitywi futari mama'e apoara peu. Nitywi futari u'i apoara 'gã. ²³Naenyfugu'jawi tatarana.

Nuereko katu 'gã amũ aipoa oje'wyrarete pype. Ka'aranũũ are ojerowiaraip ma'efera 'gã nitywi peu. Opãjãgaiwa pyu ajamoryteera 'gã nanẽ nitywi nũ.

²⁴—Ymã te peuwara 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisi rakue. 'Ga rowiaara 'gã nanẽ 'gã iapisau kwaiwete rakue nũ. Tekotee 'gã nanẽ 'gã apisau rakue nũ. Ma'eramũ 'ã Ku'jywa 'ga 'gã nereko tywerukari 'gã nemiapofer are, 'gã 'wyrarete retygi 'gã nui— 'jau 'ga.

19 ¹A'eramũ je mytuna 'gã je'ega renupa. Ywag ipe 'gã nuwi oje'ega: —Simuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau— 'jau 'gã 'upa. —'Ga te 'ã jane katu'ok. 'Ga te 'ã esage janee. 'Ga te 'ã pãjẽrete. ²'Ga te 'ã ae kwaap. A'eramũ 'ga jane rerekou a'jeteetewi futat. Werowiare'ema 'gã nipo 'ga erekou tyweaete. A'ere 'ga werowiaara 'gã nereko esagei— 'jau 'gã oje'ega. —Ma'eramũ 'ga 'ã Papironi pewara 'gã nereko tyweretei. Jane mũ 'gã 'ã iapisau rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga jane repyaa. A'eramũ jane a'e are 'ga muorypa— 'jau 'gã oje'ega mua ywag awi.

³—Aipoa 'gã 'wyrarete rapy re tatasiga awau ojeupia wojere'emamũ futat. A'eramũ jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee— 'jau 'gã ajemogyau.

⁴A'erauwe wĩti kwaturu 'wyria'ri 'gã awau, irũpãwẽ eae'yi ma'e 'gã netee 'gã wapyka wenupy'ãu Jarejuwarete 'ga rowase 'ga muorypa. 'Wyriararete apykawa 'arimũ 'ga renamũ 'gã awau 'ga muorypa.

—Nan tee ore 'jau. Simuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau— 'jau 'gã.

Karupa'mĩ 'jawewara maraka

⁵A'erauwe 'wyriararete renawa pyri 'ũi ma'e 'ga amũ 'jau nũ:

—Nan tee je 'i pẽ nupe. Pe'je pẽẽ taetu 'ga muorypa. 'Ga remiayup, 'Ga pojeupat, 'wyriana'nĩ, akotee ma'e. Mĩmeramũ pẽẽ 'jau 'ga upe: “Ene te 'ã eneresage oree”, pe'je ki 'ga upe— 'jau 'wyriararete renawa pyri ako ma'e 'ga 'gã nupe.

⁶A'erauwe je kwaiwete 'gã je'ega renupa nũ. Jarejuwarete 'ga muorypa 'gã ajemogyau. Ytuu pyamu 'jawe 'gã je'ega. Tupã 'jawe nanẽ afuramũ.

—Pe'je ki Jarejuwarete 'ga muorypa. 'Ga 'ã Orejararetea. Pãjêretea 'ga 'gã apyrapa. 'Wyriarareteretea 'ga 'ã— 'jau 'gã 'ga muorypa 'upa.

^{7,8}—Owaẽm karupa'mĩ 'jawewara 'ga remirekoawa upe. 'Ga remirekoram ãẽ ojekatu'opap 'ga upe. Janeruwarete 'ga taity aparasigayay monou ãẽ upe. A'eramũ ãẽ taity esage munepa, taity aparasigayay munepa. A'eramũ jane jarejekõãjamũ jarejemogyau 'gã nee— 'jau 'ga jee.

'Ga remirekoram ãẽ raitya 'jawewara Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã nemiapofera, mama'e esage apoawera.

⁹A'erauwe ywagipewara 'ga 'jau jee:

—Ka'arana ekwasiat Jarejuwarete 'ga je'eg are. “Maraka nipo ore aruapo Karupa'mĩ 'jawewara 'ga rekokatuawamũ. Maraka are imo'wy'wyripyrera 'gã aku'iramũ ajemogyau”, 'jau Janeruwarete 'ga. Aipoa ekwasiat ka'aran are. A'jea futat 'ga 'eawera— 'jau 'ga jee.

¹⁰A'erauwe je teapyka tejenupy'ãu ywagipewara 'ga rowase 'ga muorypawamũ. A'ere 'ga 'i jee:

—Ene'me awi. Ereapo awi nanuara. Jarejuwarete 'ga rowase te eapyk ejenupy'ãu 'ga muorypa— 'jau etee 'ga jee. —Je rowase ereapo awi. 'Ga remiayuwa te je, ene 'jawe futat, enerewirera 'gã 'jawe 'jau. Jejui 'ga je'ega renuparamũ jane jareju'jaju'jawe etee futat— 'jau 'ga jee.

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'Agesage je'egi 'ga je'ega mome'warera 'gã nupe rakue. 'Gã je'ega 'jawe te futat Jejui 'ga je'ega— 'jau 'ga jee.

Kawaruu siga 'arimũ wapyk ma'e

¹¹A'ere je ywaga woga resaka. A'eramũ je kawaruu siga mũ resaka iwoga rupi. 'Arimũ wapyk ma'e 'ga mama'e a'je mome'wara futat. A'eramũ jane 'ga ree etee jarejemogyppygarũmũ. 'Ga te 'ã mama'e a'jea etee wapo. Mama'e a'jea etee futat 'ga omome'u. Ojee iporomutare'ema 'gã etee 'ga iowajaa. ¹²'Ga rea wenyfugamũ tata 'jawe. Kwaiwete 'ga 'wyriara akagyryũ 'jawewara rerekou waka'garimũ. Ojee 'ga wera kwasiaa. Nitywi 'ga amũ 'ga rera kwaapara. 'Ga tee futat wera kwaapa. ¹³'Ga piara ojemuakỹma 'ga ry pype. “Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga”, 'jau 'gã 'ga upe. ¹⁴'Ga rewiri ywagipewara jefaruu 'gã akou. Kawaruu siga 'arimũ nanẽ 'gã wapyka nũ. Taity aparasiga 'gã erekou. ¹⁵Tenune 'ut ma'e 'ga juru awi jyyu aime juowai ma'e 'ua uẽma. A'ere nu'ari 'ga juru awi. Aipo pyu 'ga werowiare'ema 'gã fuakara pojekau 'gã nui. A'eramũ 'ga 'ũina 'wyriaramũ 'gã nupe. Oje'ega renuwe'emamũ 'ga 'gã nerekou tyweaete. Janeruwarete 'ga pãjêretea. Amara'neramũ 'ga werowiare'ema 'gã nee. A'eramũ 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gã apisau 'gã ny reko'wogukaa 'gã nui. Sã'ã ae y'way apikaa. Nan. ¹⁶'Ga piar are 'ga reramũ ojekwasiaa.

“Ae'wyriararetea. Aejarareteretea”

'gã 'ea ojekwasiaa 'upa 'ga piar are, 'ga 'uw ypy are 'jau ojekwasiaa 'upa.

¹⁷A'ere je ywagipewara 'ga amũ resaka nũ. Kwara 'arimũ 'ga u'ama. A'eramũ 'ga wafukaita wyra upe, ywate owewe ma'e upe:

—Pe'je pejejua pejejemi'waa. Janeruwarete 'ga futat mama'ea omono pẽ nupe pẽnemi'uramamũ. ¹⁸Pe'je pejejua 'wyrriara reumera 'wau. Jefaruu reumet, jefaruu 'wyrriara reumet, kawaruu reumet, kawaruu 'arimũ wapyk ma'efera 'gã neumet, akotee ma'e 'gã neumet. Mĩmera reumera 'wau pejejua— 'jau 'ga wafukaita wyra wewe upe.

¹⁹A'ere je 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera resaka nũ. Peu ajatykau wyy pewara 'gã 'wyrriara reewe, jefaruu reewe. Kawaruu siga 'arimũ 'ũi ma'e 'ga rowajaa 'gã nuri, 'ga remiayuwa 'gã neewe. ²⁰A'eramũ 'gã 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera ppyka ipofaa, 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara retee. Aipoa aereapipe'ema apou rakue, 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera rera rerekwara 'gã moryteeu ojee rakue. Ia'agawa muorypara 'gã nanẽ imoryteeu nũ. A'eramũ 'gã 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera momoa imonou tata pe, 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara nanẽ nũ. Sã'ã 'ywygyga kaja fufura iãja. Nan tee futat tuwi wenyramũ. Ypiauu 'jawe mama'eukwaawa rapyawa. Itatata nanẽ 'upa ypiauu pype nũ, ẽsõfyria 'jawa 'upa ipype nũ. Ekoa futat 'gã imonou imomoa mama'eukwaawa rapyawa pype. ²¹Kawaruu siga 'arimũ 'ũi ma'e 'ga ja'waraiwa remiayuwa 'gã apisaupap ogyuu pyu. Ojuru awi 'ut ma'e pyu iapisaupap. A'eramũ wyra eumera 'wau wewegamũ jui.

Miu kwara

20 ¹A'eramũ je ywagipewara 'ga amũ resaka nũ. Ywag awi 'ut ma'e 'ga. Opo pe saawi rerekou. Itajuuu nanẽ 'ga erekou opo pe nũ. Aipo saawia wyy kwawukuu rawopytymawa ma'ea. ²A'eramũ 'ga tejuuranũũ ppyka ikupyfaa itajuu pyu. Aipoa tejuuranũũa mama'eukwaawa 'wyrriara futat. Satanasi 'jau 'gã jupe. Ymã ijesaokari mojamũ aepygy upe rakue. Aipoa ywagipewara 'ga ikupyfaa itajuu pyu. ³A'eramũ 'ga imomoa imonou wyy kwawukuu pype.

—'Au e'ÿi. Miu kwara magwapa e'ÿina wyy kwawukuu pype— 'jau 'ga jupe imomor ire.

A'eramũ 'ga iawopytymawa motypa saawi pyu ee. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyrriara uẽme'ema wyy kwawukuu awi. A'eramũ wyy pewara 'gã moryteeu'jape'ema. Miu kwara kwaw ire te 'gã imuẽmukari kamẽsũũ etee.

⁴A'eramũ je 'wyrriara renawa amũ resaka nũ. I'arimũ wapyk ma'e 'gã nupe Janeruwarete 'ga opãjẽ monou, 'gã mogyau 'wyrriaramũ Jejui 'ga pyri. Jejui 'ga ree je ijuwonogipyryra 'gã 'agera resaka nũ. Jarejuwarete 'ga je'ega 'gã omome'lu rakue. Jejui 'ga porogyta aljea nanẽ 'gã imome'wau nũ. A'eramũ ia'wryre'ema 'gã 'gã juwonoka rakue. Aipo 'gã namuorywi futari 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera. Ia'agawa nanẽ 'gã imuorype'ema futat nũ. Nomojewagukari 'gã weapykaga 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera remifutar imũ. Opo are nanẽ 'gã imojewagukare'ema rakue. A'eramũ Jejui 'ga 'gã mũ'jãu tywy awi, 'gã moferapa, 'gã mogyau 'wyrriaramũ ojepyri. Miu kwara 'gã 'ũina imagwapa Kristu 'ga pyri. ⁵Gã tee ra'ne Jejui 'ga imũ'jãu tywy awi aipo 'ara rupi. A'eramũ 'gã tywy awi ae mũ'ẽpyyawet 'jau jupe. Tekotee 'gã 'ga imũ'jãu jui miu kwara kwaw ire etee. ⁶Imoferaw ppy ppyfera 'gã aku'iramũ

ajemogyau. Janeruwarete 'ga remiayuwa futat 'gã. A'eramũ 'gã awawe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau. Jarejuwarete 'ga upe 'gã oporowykyau. Jejuí 'ga upe nanẽ 'gã oporowykyau nũ. Miu kwara magwapa 'gã ajemogyau Jejuí 'ga poirũnamũ.

Iapyaw ipe mama'eukwaawa 'wyrriara monoawam

⁷Miu kwara kwaw ire nipo 'gã mama'eukwaawa 'wyrriara muẽma ywy kwawukuu awi. A'eramũ futat nipo 'gã itajuu rawi ikupy awi. ⁸A'eramũ nipo mama'eukwaawa 'wyrriara awau ywy pewara 'gã moryteeu nũ. “Ywy pewara 'gã tomomoit 'gã Nuwarete 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau nipo mama'eukwaawa 'wyrriara awau 'ũina numiamũ. Goga 'jaw ipe awau. Magoga 'jaw ipe nanẽ awau nũ. A'eramũ nipo mama'eukwaawa 'wyrriara wemimoryteefera 'gã majatykau 'gã moparuowajaa. Kwaiwete nipo 'gã ajatykau. Nomojopyrũa'uweri te nipo ae 'gã. Sã'ã 'yisigeau pytuna. Nan te nipo 'gã pytuna. Nimojopyrũawi futari.

⁹Mama'eukwaawa 'wyrriara remimoryteefera 'gã awau okwasi'wau Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã nupawa mamana, 'gã 'wyrarete mamana. Aipoa 'gã 'wyraretea Janeruwarete 'ga afutat. A'eramũ 'ga tata mua imojypa ywag awi, imamanara 'gã napyaupap. ¹⁰A'erauwe 'ga 'gã moryteeara, mama'eukwaawa 'wyrriara monou imomoa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Peu futat akou tywet 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera pyri, 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara pyri. Peu futat awau oteweramũ ajemogyau tyweaete. Nateepawi futari 'gã nereko tywera.

Mama'eukwaawa rapyaw ipe werowiaare'ema 'gã monoawam

¹¹A'eramũ je 'wyrriarete renawuu resaka nũ. Aipoa waparasisagayramũ. 'Iarimũ wapyk ma'ea nanẽ je esaka nũ. Ywya awau oka'jama 'ga wi, ywaga retee. Ika'jam ire nitywi 'gã amũ oka'jam ma'efera resakara. ¹²A'eramũ je amanũ ma'efera 'gã nesaka. 'Wyrriarete renawa rowase 'gã nuri ajemogyau. 'Wyrriara 'gã, akotee ma'e 'gã netee 'ua 'upa 'ga rowase. A'eramũ 'ga amũ ka'arana pypekau imogytau. Ywy pewara 'gã nemiapofera rerekwara pypekau ra'ne esaka. A'eramũ Jarejuwarete 'ga remiayuwa rerekwara ka'arana nanẽ ipypekau nũ. Aipoa ka'aran are Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gã nera kwasiarukaa rakue. 'Gã tee ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ rũi futat. A'eramũ 'gã 'jau “ajemogy ma'ea ka'arana”, 'jau 'gã aipoa ka'arana upe. Ywy pewara 'gã nemiapofera rerekwara ra'ne 'ga amũ imogytau. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã mepyau 'gã nemiapofer are. ¹³'Yẽ'ẽ pype amanũ ma'ea nanẽ 'ua nũ. 'Gã nanẽ 'ga imepyau. Amanũ ma'efera 'gã juejue 'ua u'ama 'ga rowase. A'eramũ 'ga 'gã mepyau najuejue etee futat. ¹⁴Ae momapawa 'gã imonou imomoa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Ma'eramũ 'ã ae namanũ'jawi futari numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga werowiare'emamũ ae pe'ai ojewi. A'eramũ ae awau ajemogyau muku 'ga wi wayrũnamũ nakwaparimũ rũi futat. Nitywu'jawi ae'agera rupawa. Ippewarera

nanē 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tata ypiauu 'jawe. ¹⁵A'ere 'ga ajemogy ma'ea ka'arana resaka. Janeruwarete 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã nera juejue ajemogyau ee. A'eramū ee ijekwasiare'ema 'gã 'ga imonou imomopoa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gã amanūu'jap ma'e 'jawe futat. Sã'ã janemanūa jane mopojo'oga janepyttun awi. Nan tee mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gã pojo'ogamū Jarejuwarete 'ga wi.

Ywag yaua ywy yau retee

21 ¹A'erauwe je ywag yau resaka, ywy yau retee. Ywag ymanera atepawamū ywy ymanera retee. 'Yē'ēa nanē oka'jama nū. ²A'eramū je Jarejuwarete 'ga 'wyrarete yau resaka, Jerusareg yaua je esaka. Kwe 'ua ojypa ywag awi. Janeruwarete 'ga futat imojewaka iapou imua. Sã'ã kūjāmuku ijemuesagea akokatuaw are. Nan tee futat turi ojypa. ³A'erauwe je 'ga amū je'ega renupa: “Awamū nipo Janeruwarete 'ga rekoī ywy pewara 'gã pype” 'ea je enupa. “Awamū nipo 'gã juejue Jarejuwarete 'ga remiayuwa. 'Ga 'ã 'gã Nuwaretea” 'ea je enupa. ⁴“Ga nipo 'gã neaya amukag 'gã nui. Nojoo'ou'jawi 'gã. Namanūu'jawi futari 'ga amū. Nitywi futari ae mu'arasigawa. Nitywi futari mama'eaya. A'eramū 'gã ajaa'wawe'em. Mama'e ymanera oka'jamap jui” 'ea je aenupap. 'Wyriara renawa pyri oje'eg ma'e 'ga 'ūina.

⁵A'eramū 'wyrirarete renawa 'arimū wapyk ma'e 'ga 'jau:

—Mama'e ymanera teepap. 'Awamū ipyau etee je iapoi ipy'rau nū— 'jau 'ga. A'eramū 'ga 'jau jee:

—Jeje'ega ekwasiat ka'aran are. A'jea futat je'ea. A'eramū pēē ee pejejemogypygarūmū— 'jau 'ga jee. ⁶—Teporowykya je aapopap. Mama'e apoe'emawe te 'ã je rekoī. Mama'ea teepaw ire miamū futat je rekoī nū. Nakwaparimū warāu rūi je. I'yuwei ma'e 'gã nupe 'ya tomono 'jau. Aipoa 'y rykuara 'gã ajemogy namawi rūi. A'eramū je 'gã mogyau tejepyri futat. ⁷Teje'ega renupara 'gã je amogy teja'yramū futat. Je te 'ã 'gã Nuwaretea— 'jau 'ga jee.

⁸—A'ere amumera 'gã oi mama'eukwaawa rapyaw ipe eewe futat. Je rerowiar awi opoit ma'e 'gã, je rerowiare'ema 'gã, mama'e tywera apoara 'gã, oporojuka ma'e 'gã, mama'eukwaawa 'wyrriara pājē pyu ipājē ma'e 'gã, maira'me a'agaw are oryp ma'e 'gã, i'me ma'e 'gã. Mīmera 'gã awau opytau mama'eukwaawa rapyawa pype, ypiauu 'jawewara pype. Ēsōfyri 'jawa iapyau ipype. Ēsōfyri wenyramū niry'wei futari. A'eramū wayramū 'gã nupe, 'gã nerekou tyweaete. Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gã amanūu'jap ma'e 'jawe futat. A'ere 'gã namanūi futari. Janeruwarete 'ga te 'gã nuerowiari. A'eramū 'ga 'gã monou muku ojewi amanūu'jap ma'e 'jawe— 'jau 'ga jee.

Jerusareg yau

⁹A'ere ywagipewara 'ga amū 'ua oje'ega jee nū. Itay'a'i rerekwarera 'ga amū, Janeruwarete 'ga je'ega rerowiare'ema 'gã nereko tywerarera 'ga amū 'ua oje'ega jee:

—Ere ejua je rupi. Taesaukat karupa'mĩ 'Jawewara 'ga remirekorama enee 'Jau— 'Jau 'ga jee.

¹⁰A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea je pojekau ojeupe. A'eramũ ywagipewara 'ga je rerawau ywytyt ywate 'arimũ. Pe awi 'ga Jerusareg yau resaukaa jee. Janeruwarete 'ga 'wyr yau resaukaa jee. 'Ua ojypa ywag awi. ¹¹Wenyfugamũ 'ua. Peu futat Janeruwarete 'ga rekoĩ. A'eramũ Janeruwarete 'ga renyfuga 'ga rerua erojypa. Ita esage 'Jawe wenyfugamũ, jasipi 'Jawa 'Jawe. Ojesagete ma'ea futat, kristau 'Jawa 'Jawe. ¹²Janeruwarete 'ga 'wyraretea ojeosõu. Iosoma ianam te, iywateuua nanẽ nũ. Tusi iosoma rokvara. Ywagipewara 'gã iosoma rokvara rarũmũ. Iosoma rokwar are Israeu 'ga ra'yra 'gã nera ojekwasiaa. ¹³Kwara poawa katy muapyra iosoma rokvara. Kwara resaawa katy muapyra iosoma rokvara. Iyse katy muapyra iosoma rokvara, iyse owajara katy muapyra 'Jau. ¹⁴Itauua ra'ne 'gã imonou imĩna. A'ere 'gã iosoma iapou itauu 'arimũ. Tusi itauua. Aipoa itauu are Karupa'mĩ 'Jawewara 'ga remimonofera 'gã nera ojekwasiaa.

¹⁵Je upe oje'eg ma'e 'ga ywyrã wereko opo pe. Ouru apopyrera 'ga ywyrã. Aipo pyu 'ga 'wyrarete ra'agawyau. Iosom, iosoma rokwat. Mĩmera 'ga wa'agawy ipyu. ¹⁶Janeruwarete 'ga 'wyrarete yau ojoumykakaga 'Jawe etee futat ipytu'ẽa. Opytu'ẽ pãwẽ pãwẽnamũ futat. Tois miu tusẽtu kilometro pytu'ẽa. Tuwi tuwi te Jerusareg yaua. 'Ga 'wyrarete ywateã ipytu'ẽ 'Jawe etee futat. ¹⁷Iosoma nanẽ 'ga ia'agawyau nũ. Sesẽtai kwaturu metro ianama. Ywy pewara mama'e ra'agawyawa pyu futat 'ga ia'agawyau. ¹⁸Ita esage 'ga iapou oje'wyrarete osomamũ. Jasipi 'Jawa apou iosomamũ. Ouru 'ga iapou oje'wyrareteramũ. Wenyfugamũ werawerawuu 'Jawe. ¹⁹Itauu 'arimũ 'gã iosoma apou. Aipo itauua ita esageã futat. Epy ete aipoa ita esageã. Ajepeja ita owyay ma'ea, jasipi 'Jawa. Ajepeja ita owy ma'ea, safira 'Jawa. Ajepeja ita warumama'wiramũ, agata 'Jawa. Ajepeja ita owyay ma'ea, esimerauta 'Jawa. ²⁰Ajepeja ita warumama'wisigamũ, saritonia 'Jawa. Ajepeja ita piraga, satiu 'Jawa. Ajepeja ita ijukyryay ma'ea, krisoritu 'Jawa. Ajepeja ita owya, periru 'Jawa. Ajepeja ita ijukyryũ'nĩ topasiu 'Jawa. Ajepeja ita siga, krisopasi 'Jawa. Ajepeja ita owy ma'ea, jasĩtu 'Jawa. Maapawa ita umy'gi ma'ea, ametisita 'Jawa. ²¹Iosoma rokvara majepeĩ tee ita fu'asigũũa apopyrera, perua 'Jawa apopyrera. Peuwara aeatawapy'apykawa ouru apopyra etee futat. Okawuramũ werawerawuu 'Jawe.

²²Naesagi je Janeruwarete 'ga mogytaawa peu. Peu futat Janeruwarete 'ga rekoĩ, pãjẽrete 'ga rekoĩ, Karupa'mĩ 'Jawewara 'ga retee. A'eramũ peuwara 'gã 'gã muorypa aul'jeteramũ ajemogyau. Nooa'uweri 'gã sigaty 'gã muorypa. ²³Nitywi futari kwara. Jaya nanẽ otywe'emamũ nũ. Janeruwarete 'ga ete wenyfugamũ, Karupa'mĩ 'Jawewara 'ga retee. A'eramũ oypyatunaiwe'emamũ. ²⁴Ywy pewara 'gã juejue Janeruwarete 'ga remiayuwã. 'Gã nupe nanẽ oypyatunaiwe'emamũ nũ. 'Gã 'wyriara 'gã nipo okaraemã esage rerua aipoa oje'wyrarete pe Jarejuwarete 'ga upe. ²⁵Nuawopytymi futari 'gã iosoma rokvara. Nipyatuni futari peu. A'eramũ 'gã iosoma rokvara rawopytyme'ema futat. ²⁶Ywy pewara 'gã nipo okaraemã rerua Jarejuwarete 'ga upe.

—Ene te 'ã mama'ea ereapo rakue. A'eramũ ore erua ene upe nũ— 'jau nipo 'gã erua Jarejuwarete 'ga upe.

²⁷A'ere 'gã mama'e tywera nuerura'uweri erosou aipoa 'ga 'wyrarete pe. Mama'e tywera apoara 'gã nanẽ aipoa 'ga 'wyrarete pe nosei nũ. I'me ma'e 'gã nanẽ nosei nũ. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'aran are ijekwasiaripyrrera 'gã etee te ose aipo 'ga 'wyrarete pe, ajemogy ma'ea ka'arana are ikwasiaripyrrera 'gã etee.

22 ¹A'ere ywagipewara 'ga 'yrete resaukaa jee. —Koa 'y rykuara 'gã ajemogy nakwaparimũ ete rüi— 'jau 'ga jee.

Aipoa 'ya wypyysige'emamũ futat okwapa. Ojesaka etee futat typya, kristau 'jawa 'jawe. Janeruwarete 'ga renawa 'wyr awi futat turi. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga ma'e 'wyr awi nanẽ 'ua nũ. ²'Gã 'wyrarete pyterimũ futat okwapa, ukawõ'õ pyterimũ futat okwapa. 'Yrete reme'y'warimũ y'wa 'ywa u'ama ajuowai. Aipoa y'wa 'ywa 'u re ae mogyau nakwaparimũ ete rüi. Aipoa y'wa 'ywa namajepei tee rüi i'aa. I'au'jau'jap futat. Majepei tee jaya moka'jami u'aramũ nũ. Majepeja jaya moka'jam ire u'aramũ nũ 'jau. Oowa muaga futat. Ywy pewara 'gã katu'okawa futat oowa. ³Nitywi futari mama'e tywera aipoa 'wyrarete pype. Nitywi futari “mama'e tywera jee” Janeruwarete 'ga 'jawa.

Janeruwarete 'ga renawa 'üi aipoa 'ga 'wyrarete pe futat. 'Ga remiayuwa 'gã 'ua 'ga muorypa au'jeteramũ futat peu. ⁴Peu futat 'ga remiayuwa 'gã 'ga reakwara resaka. 'Ga rera 'gã erekou ikwasiaa weapykag are. ⁵Nitywi futari ypytunaiwa peu. A'eramũ 'gã tata reny futare'ema peu. Kwara renya nanẽ 'gã ifutare'ema nũ. Janeruwarete 'ga futat 'üi wenyfugamũ 'gã nupe. A'eramũ oypyntunaiwe'emamũ. Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gã mogyau 'wyrriaramũ ojeypyri. A'eramũ 'gã ajemogyau 'wyrriaramũ nakwaparimũ ete rüi.

Jejui 'ga ruawam

⁶A'eramũ ywagipewara 'ga 'jau jee.

—A'jea futat aipoa morogytaa. A'eramũ pẽẽ pejemogypyka futat ee. Janeruwarete 'ga 'ã U'agesagea omono oje'ega mome'wara 'gã nupe. 'Ga 'ã je mut mama'e ijeapoarama resaukaawamũ wemiayuamũ pẽ nupe— 'jau ywagipewara 'ga jee. —Niporomukui futari nipo eneremiesagera ojeapou— 'jau 'ga jee.

⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Pe'je pejeapykak jeje'eg are. Anurenure'i nipo je oi nũ. A'eramũ pẽẽ jeje'ega renuparamũ pejejekõëãjamũ pejemogyau. Teje'ega je akwasiarukat ene upe. Anurenure'i nipo mama'ea jeapoi je'eawer imũ etee futat— 'jau 'ga jee.

⁸Je Juãnamũ. Je 'ga je'ega renupara ai'i, tejeupe 'ga remiesaukarera resakarera nanẽ je nũ. Tejeupe esaukapaw ire je teapyka tejenupy'ãu ywagipewara 'ga rowase, tejeupe esaukaara 'ga rowase, je 'ga muoryparamet ee. ⁹A'ere 'ga 'i jee:

—Ereapo awi nanuara. Jarejuwarete 'ga te emuoryp. Ene 'jawe futat je 'ga remiayuamũ, 'ga je'ega mome'wara 'gã 'jawe 'jau. 'Aga ka'arana rerowiaara 'gã 'jawe 'jau. Jareju'jawe jane rekoi. Jarejuwarete 'ga etee emuoryp— 'jau 'ga jee.

¹⁰A'eramũ 'ga 'jau jee nũ:

—Eremim kasi ejemikwasiarera ne. Niporomukui futari nipo ene upe esaukaripyra ojeapou. ¹¹Mama'e tywera apoara 'gã nipo mama'e tywera apou etee futat akou— 'jau 'ga jee. —Mama'e esage apoara 'gã nipo mama'e esagea etee iapou akou. Jarejuwarete 'ga upe mama'e apoara 'gã nipo mama'e apou 'ga upe etee futat. Nojopy'ruarũ 'awamũ pẽnemiapoa. Teepap ja'wyja'wy— 'jau ywagipewara 'ga jee.

¹²A'eramũ Jejui 'ga 'jau jee nũ:

—Pe'je pejeapyakau jeje'eg are. Nojeporomukui futari nipo je tewau nũ. Pẽnkwawera repya nipo je erawau pẽ mepyau, pẽnemiapofera mepyau— 'jau 'ga jee. ¹³—Je futat 'ã ywy apoe'emauwe ako ma'ea. Mama'e teepaw ire miamũ futat je rekoĩ. Je mama'e aapo ikue. A'eramũ je futat imateepapa nũ— 'jau 'ga jee.

¹⁴—Ekõẽai nipo ojepirei ma'e 'gã, jery pyu ojepirei ma'e 'gã. Aipo 'gã nipo y'wa 'wau. “Aga y'wa 'wara ajemogyau nakwaparimũ ete rũ” 'jawa y'wa 'wau. Jarejuwarete 'ga 'wyrarete pe nipo 'gã awau osou 'gã 'wyrarete osoma rokwara rupi— 'jau Jejui 'ga jee. ¹⁵—A'ere ijepireje'ema 'gã nosei futari. Mama'e tywera apoara 'gã, mama'eukwaawa 'wyriara pãjẽ pyu ipãjãgaip ma'e 'gã, wemirekoe'em are ako ma'e 'gã, omene'em are ako ma'e 'gã, oporojuka ma'e 'gã, maira'me a'agaw are oryp ma'e 'gã, i'me ma'e 'gã. Mĩmera 'gã osowe'em futat Janeruwarete 'ga 'wyrarete pe. Muku 'gã oi ajemogyau 'ga 'wyrarete awi— 'jau Jejui 'ga jee.

¹⁶—Je te 'ã Jejujamũ. Ywagipewara 'ga amũ amono teje'ega mome'waukaa pẽ nupe, tejerowiaaramũ pẽ nupe. Je Davi 'ga juapyrera. Je jaytata ku'ema reruara 'jawewara— 'jau Jejui 'ga.

¹⁷Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau Karupa'mĩ 'jawewara 'ga remirekorama eẽ retee:

—Ere ejua!

Jejui 'ga je'ega renupara 'gã nanẽ 'jau:

—Ere ejua!

I'yuwei ma'eramũ pe'je pejejua. “Aga 'yrykuara 'gã ajemogy nakwaparimũ ete rũ” 'jawa petykut. A'eramũ pẽẽ pejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ ete rũ. Aipoa 'ya Janeruwarete 'ga imonou “'y emut ara jee” 'jara 'gã nupe. Nepemonoi ka'aranũia 'y muawamũ. Janeruwarete 'ga omono ekoete te futat enũinara 'gã nupe.

¹⁸Je Juãnamũ. Mama'e al'jea futat je amome'u pẽ nupe, Jejui 'ga je'ega renuparamũ pẽ nupe. Jeje'ega etee pemome'u pejejaupe. Irãinãn kasi pemome'u pejejaupe ne. Irãinãn pẽẽ imome'uramũ nipo Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweretei ikwasiaripyrer imũ etee. ¹⁹'Gã imome'upawe'emamũ 'aga y'wa Janeruwarete 'ga i'waukare'ema futat 'gã nupe, “aga y'wa 'wara 'gã ajemogy nakwaparimũ ete rũ” 'jawa 'waukare'ema 'gã nupe. Aipo 'gã nosei futari Janeruwarete 'ga 'wyrarete pe.

²⁰A'eramũ imome'u katuara 'ga 'jau:

—A'jea futat. Anurenure'i nipo je oi nũ— 'jau 'ga.

A'eramũ je 'jau 'ga upe:

—Ere ejua, ki Jejui. Ene te 'ã ore'wyrarareteretea— 'jau je 'ga upe.

²¹Janejararete 'ga Jejui 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat.

Kweramũ tejemiesagera mome'ua.

Vocabulário

aloes: 'Ywaywytery. Aipo apou jany kasigamũ, muagamũ 'Jau rakue. A'ea Nikutemu 'ga weroo eko'woka Jejui 'ga retefera auwanawa taity are rakue. (Juã 19.39)

epyreu: Epyreua judeu 'gã ner irũa. 'Gã je'ega upe nanẽ 'gã 'i epyreu.

fariseu: Judeu 'gã amũ fariseua rakue. Fariseu 'gã mama'e apou Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat rakue. Judeu 'gã mama'e apou ajemogyau Moisesi 'ga remikwasiarer imũ najuejue etee futat rakue. A'ere fariseu 'gã 'i ajaupe: “Jane etee te 'ã mama'ea siapo Moisesi 'ga remifutar imũ etee futat” 'Jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'Jau ojeupe: “Je 'ã esage ma'eramũ 'gã apyraapa”, 'Jau 'gã ojeupe etee futat, ojerowiaipa ojee. A'ere 'gã o'meramũ etee 'gã 'i. Fariseu 'gã miamũ nuapopawi mama'ea 'ga remifutar imũ.

Fariseu 'gã nuerowiari Jejui 'ga rakue. Amume'ri 'gã etee 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramũ fariseu 'gã Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga ago'wau ajemogyau. A'eramũ 'gã afuweramũ 'ga juka are rakue.

Garireja ypiauu: Aipoa ypiauaa 'upa Garireja ywy reme'iw ipe. A'eramũ 'gã e'roka Garireja 'Jau jupe. Garireja ypiauu rer irũa Tiperia. (Juã 6.1) Genesare ypia 'Jau nanẽ 'gã jupe. (Luka 5.1)

Garireja ywy: Judeu 'gã ywy pe rera Garireja. Ajepeja 'gã ywy pe rera Judeja.

grego: Gresia ywy pewara 'gã. Gresia rer irũa Akaja. 'Gã je'ega upe nanẽ 'gã 'Jau grego. (Atos 17.4)

itatata: ěsõfyria 'Jawa. enxofre. ěsõfyria ita 'Jawe. Wapy re nowewa'nei. Jutayyga 'Jawe futat. Nowewi futari aipo tataa. Sã'ã 'ywynga kaja fufura iãja. Nan tee futat tuwi wenyramũ. ěsõfyria 'Jawa iapyau mama'eukwaawa rapyawa pype. ěsõfyri wenyramũ niry'wei futari. A'eramũ wayramũ mama'eukwaawa rapyawa pype ajemogy ma'e 'gã nupe.

Janereki'yrarete 'ga: Filho do Homem. Jejui 'ga te 'ã janereki'yraretea.

Janeruwarete 'ga: Deus Pai

Janeruwarete 'ga 'Agesage: Espírito Santo

Janeruwarete 'ga mogytaap: Templo. Jerusareg ipe 'ga mogytaawa 'upa rakue.

Janeruwarete 'ga ra'yrarete: Jejui 'ga

Janeruwarete 'ga remimurera 'ga: Messias. Jejui 'ga te 'ã Janeruwarete 'ga remimurera.

Jejui 'ga remimonofet: apóstolo

Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'gã poirú: diácano

Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriat: pastor

Jerusareg: Judeu 'gã 'wyrareterete.

Judeja: Judeu 'gã ywy pe rera Judeja. Judeja ywy pype 'gã ajemogyau.

A'eramü 'gã 'gã ne'roka judeu 'jau 'gã nupe. Jerusarega 'upa Judeja ywy pype.

judeu 'gã: Abraão 'ga juapyrera 'gã. Ymã te Janeruwarete 'ga Abraão 'ga muēmi 'ga pytuna 'gã nui, 'ga mogou wemiayuwamü rakue. A'eramü 'ga juapyrera 'gã nanē Janeruwarete 'ga remiayuwamü ajemogyau. Abraão 'ga remyminü 'ga rera Jakoa. Jako 'ga rer irüa Israeua. A'eramü 'gã 'jau Israeu juapyrera 'jau judeu 'gã nupe. Epyreua nanē judeu 'gã ner irüa.

judeu 'gã jatykaawa 'oga: sinagoga. Peu futat judeu 'gã awau Jarejuwarete 'ga muorypa rakue. 'Ga je'eg are nanē 'gã ajamu'jau peu nũ.

judeu 'gã nupe oje'ëma'e: Ymã te judeu 'gã i'akwaap ma'e 'gã mü'ëi imogyau ojeupe oje'ëma'eramü rakue. A'eramü 'gã o'wyrriara 'gã mu'akwaapa mama'e are. (Atos 4.5)

judeue'em: gentio

mainan: sacerdote. Janeruwarete 'ga mogytaawa pype oporowyky ma'e 'gã. Arão 'ga juapyera etee te mainana rakue. Ymã te judeu 'gã mama'e monoi mainana 'gã nupe rakue. A'eramü mainana 'gã imonou Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee. Mainana 'gã wyra rapyau opytuna 'gã tywera mepyau rakue. A'ere Jejui 'ga manüi janetywera mepyawamü. A'eramü jane wyra rapyau'jape'ema ee.

maira'me: falso deus

maira'me a'agap: ídolo

mama'eukwaawa rapyap: Lago de fogo. Ypiauu 'jawe mama'eukwaawa rapyawa. Êsöfyria 'jawa kai 'upa ypiauu pype. Êsöfyri wenyramü niry'wei futari. A'eramü wayramü mama'eukwaawa rapyawa pype ajemogy ma'e 'gã nupe, 'gã nerekou tyweaete.

morowykye'em: Sabado morowykye'ema judeu 'gã nupe. A'ere Jejui 'ga ferawi domingo rupi rakue. A'eramü jane upe morowykye'ema domingoa futat.

Nasare: Nazaré. Jejui 'ga ranupawera poromü amunawa. Garireja ywy pype 'upa.

Perëi: Belem. Aipo amuna'wi'ia Jejui 'ga 'aawera. Namukui 'upa Jerusarega wi.

Pesepu: Satanasi rer irüa.

romanü: Ymã te judeue'ema 'gã 'wyrareteretea Roma 'jawa. Peu futat 'gã 'wyrriararete 'ga akou. A'eramü 'gã romanüa 'jau 'ga remiayua 'gã nupe.

Satanasi: Mama'eukwaawa 'wyrriara rera. Pesepu Satanasi rer irüa.

satuseu: Judeu 'gã amü satuseuramü rakue. Satuseu 'gã nuerowiari aeferawa nũ. “Amanü re ae noferawu'jawi. Amanümü ae teepawamü ywawuje futat” 'jau 'gã ajaupe ra'e jepi. (Luka 20.27) “Nitywi ywagipewara 'gã” 'jau 'gã nanē nũ ra'e jepi. (Atos 23.8)

